Universidad de Deusto
Biblioteca

MOLINA
DE
P.° GENIIS.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Est. 148
Plút. 6

Universidad de Deusto
Biblioteca
EST. 51 PLUT. 4

DE

HISPANORVM PRIMOGENIORVM

ORIGINE AC NATVRA

LIBRI QVATVOR,

AUTHORE LUDOVICO DE MOLINA,
Iuriſconſulto Hiſpano, in ſummo regnorum Caſtellæ ſenatu, gratiæ
& iuſtitiæ conſiliario, ac PHILIPPI II. Inuictiſſimi
& Potentiſſimi Regis legato pro Regni
Portugalliæ ſucceſſione.

Nunc ſecunda ac poſtrema editione ab ipſo Authore antequàm vita functus eſſet correcti, aucti & emendati:

Cum Indice tum capitum & locorum Iuris, tum rerum & ſententiarum locupletiſſimo.

LVGDVNI.
SVMPTIBVS PETRI LANDRY.
M. D. LXXXVIII.
CVM PRIVILEGIO REGIS

161347
BILBAO
UNIVERSIDAD DE DEUSTO BIBLIOTECA

Universidad de Deusto
Biblioteca

EL REY.

POR quanto por parte de vos el doctor Luys de Molina del nuestro Consejo, nos ha sido fecha relacion, que vos aueys compuesto vn libro, intitulado, *De Hispanorum Primogemorum origine ac natura*, enel qual auiades puesto mucho trabajo y ocupacion, suplicando nos os mandassemos dar licencia y facultad, para que por el tiempo que nuestra merced y voluntad fuesse, lo pudiessedes imprimir y vender, sin que otra persona alguna lo pudiesse hazer, sin tener para ello licencia y poder vuestro, o como la nuestra merced fuesse: y por quanto enel dicho libro se hizo la diligencia que la pragmatica agora por nos nueuamente hecha dispone. Fue acordado que deuiamos mandar dar esta nuestra cedula para vos en la dicha razon, y yo tuuelo por bien: Por la qual vos doy licencia y facultad para que vos o quien vuestro poder ouiere, podays imprimir el dicho libro que de suso se haze mencion. Y para que por tiempo de quinze años primeros siguientes, que corran, y se cuentan, desde el dia de la data desta nuestra cedula en adelante, lo podays imprimir y vender, con que primero se trayga al nuestro Consejo a corregir con el original, y tassar el precio por que se ouiere de vender cada volumen. Y mandamos y defendemos que persona alguna durante el dicho tiempo sin vuestro poder no lo pueda imprimir y vender, so pena de perder todos los libros que del vuiere impresso, y mas de diez mil marauedis para nuestra camara. Y mandamos a los del nuestro Consejo, Presidentes y oydores de las nuestras audiencias, alcaldes, alguazilés de la nuestra casa y corte y Chancillerias, y a todos los corregidores, assistentes, gouernadores, alcaldes mayores y ordinarios, y otros juezes y iusticias qualesquier de todas las ciudades, villas y lugares de los nuestros Reynos y Señorios, y a cada vno y qualquiera dellos anssi los que agora son, como alos que seran de aqui adelante, que vos guarden y hagan guardar y cumplir esta nuestra cedula y merced que anssi vos hazemos, y contra el tenor y forma della no vayan ni passen, ni consientan yr ni passar por manera alguna, so pena de la nuestra merced, y de diez mil marauedis para la nuestra camara. Fecha en Madrid a catorze dias del mes de Henero, de mil y quinientos y setenta y tres años.

YO EL REY.

Por mandado de su Magestad, Martin de Gaztelu.

SVMMA PRIVILEGII REGIS CHRISTIANISSIMI.

Concessum est Regis Christianissimi Priuilegio Petro Landry Bibliopolæ Lugdunensi, vt hos quatuor libros Ludouici Molinæ, De Hispanorum primogeniorum origine ac natura, *imprimat ac distrahat. Prohibetur interea alijs omnibus ne eum imprimant ante decennij spatium, aut alibi impressum in ditiones Reg. Mag. distrahendum importare tentent, sub pœnis gaibus, quas literæ exprimunt. Datæ Parisijs, vltima Decembris. M. D. LXXXVIII.*

Signat. DESBALDIT.

†

Universidad de
Biblioteca

EL REY.

POR quanto por parte de vos los hijos y herederos que quedaſtes del Dotor Luys de Molina, que fue del nueſtro Conſejo, Nos ha ſido fecha relacion, diziendo que el dicho vueſtro padre auia hecho y compueſto vn libro intitulado, *de Hiſpanorum Primogenitorum origine ac natura*, enel qual el dicho vueſtro padre auia gaſtado mucho tiempo, y por nos ſe le auia dado licencia y facultad y priuilegio paraque el y quien ſu poder vuieſſe, y no otra perſona alguna le pudieſſe imprimir & vender, por tiempo y eſpacio de quinze años, de los quales eran paſſados cerca de doze años, y atento a que el dicho ſu padre auia trabajado tanto enel dicho libro, y auia gaſtado enel mucho tiempo, y parte de ſu hazienda, y de auerſe le dado el dicho priuilegio por el dicho tiempo, conſtaua y parecia por el dicho priuilegio de que hazia preſentacion, atento a lo que tenia referido, y a los ſeruicios que el dicho ſu padre nos auia hecho, nos pidio y ſuplico fueſſemos ſeruidos de mãdar prorogar el dicho priuilegio y facultad, por veynte años mas, o que ſobre ello prouyeſſemos como la nueſtra merced fueſſe. Lo qual viſto por los del nueſtro Conſejo, fue acordado que deuiamos mandar dar eſta nueſtra cedu'a para vos en la dicha razon, y yo tuuelo por bien, y por la preſente vos prorogamos y alargamos el termino del dicho Priuilegio, que por nos fue dado y concedido al dicho Dotor don Luys de Molina vueſtro padre, para imprimir el dicho libro por otros diez años mas, que corran y ſe cuentan deſpues de ſer cumplidos y acabado el termino contenido enel dicho Priuilegio conforme a el, paraque durãte el dicho termino podays hazer imprimir el dicho libro que de ſuſo ſe haze mencion, con tanto que todas las vezes que ſe imprimiere, no lo podays vender, ſin que antes y primero ſe trayga al nueſtro Cõſejo, y enel ſe corriga con el original que enel eſta, y ſe taſſe el precio como ſe ha de vender cada volumen, y mandamos que durante el dicho tiempo perſona alguna ſin vueſtro poder, no pueda vender ny imprimir el dicho libro eneſtos nueſtros Reynos, ny meter lo de fuera del, ſo las penas contenidas enel dicho Priuilegio. Dada en Sant Lorenço, a nueue dias del mes de Setiembre, de mil y quinientos y ochenta y ſiete años.

YO EL REY.

Por mandado del Rey nueſtro Señor.

IVAN VAZQVEZ.

PHILIPPO SECVNDO
HISPANIARVM REGI CATHOLICO, REGVM OMNIVM MAXIMO ET POTENTISSIMO,

LVDOVICAS DE MOLINA IN SVO ſupremo Regio Senatu Conſiliarius.

HISPANÆ *nobilitatis amplitudinem cum animo meo ſæpenumero, Philippe Regum maxime, conſiderarem: non vulgaris admiratio ſubijt, quænam fuiſſet hominum noſtrorum obliuio, aut negligentia, vt de gentilitijs hæreditatibus, quas lingua noſtra* (Mayoradgos) *appellat, & quibus fermè tota nobilitatis dignitas, veluti quibuſdam immotis fundamẽtis aduerſus temporis iniuriam fulcitur, nihil noſtri literis prodiderint: cum præſertim aliæ nationes de rebus non tantæ authoritatis & momenti, quod apud eas in vſu crebro ſint, innumeros libros & tractatus ediderint. Quam multa Itali de feudis ſcripſerunt? Quam multa Galli de ſuorum Trimogeniorum iure? Quod tamen noſtris Primogenijs eſt ſatis diſſimile. Protinus tamen communis illa cauſa mihi occurrit, quæ non ſolum hanc, de qua agimus animaduerſionem, ſed multa alia ſcitu digniſſima æternæ obliuioni tradita & ſepulta tenet: ea eſt auerſio noſtrorum ingeniorum res curioſas & veteres tractandi. Nam bellis olim Hiſpani aſſueti, cum iugum hoſtile excutere curarent, quod generosè & inclytè fecerunt, magis militaribus exercitijs, quam rebus meditandis dediti fuerunt. Nunc tamen cum Hiſpanorum ingenia fœliciter emergant, & maiorum tuorum, & tuo in primis, Philippe Rex potentiſſime, beneficio, qui tum ingentibus, clariſſimiſq; tuis factis, tum etiam conſilijs præſtantiſſimis diuturnam pacem nobis omnibus comparaſti, ſtudijs melioribus animos adijciant, atque maiorum ſuorum monumenta inueſtigare tandem incipiant: cur hoc vnum, quod & præclarum & neceſſarium erat, non exemplo inquirere tentauerint, nondum poteram deprehendere. Sed tum demum hoc ipſum ſatis intellexi, cum rem totam altius perpẽdens, ſummam eius difficultatem perſpexi, ea enim*

Universidad de Navarra
Biblioteca

ea enim omnes deterrebat, & in ipso conatu animum fecerat succumbere. Et me quoque eadem hæc difficultas animum profecto despondere coëgisset: qui quamuis vnam hanc iuris ciuilis partem vnicè explicatam cuperem, non tam tædio laboris, quam terrore commouebar. Cum autem non nisi sero iam & longo progressu commentationis, huius rei difficultas se potuisset ostendere magna mihi pars itineris iam erat confecta, cum quantum superesset cœpi prospicere. Ne igitur multorum annorum labores mihi essent deserendi & ingentem syluam quæ iam succreuerat, incultam relinquere dolerem, obfirmare animum, & quod reliquum erat perficere decreui, Hispaniamq; nostram hac in parte pro virili iuuare. Nam quamuis à me pro dignitate res tota non pertractetur: non deerunt meliora nostratium ingenia, quæ hæc nostra exactius prosequantur. Hoc autem quicquid est industriæ & laboris mei, studiorum diuturnitate comparati, & publicæ vtilitatis causa suscepti, tibi, Philippe Regum maxime, non sponte solum (quod supplex facio) dicare constitui: sed coactus pene tibi vni offerre compellor. Nam præterquàm quod Maiestatis tuæ natura subditus, ingenti quæ tuæ beneficio per insignes honorum gradus inter tuos supremi Regij Senatus Consiliarios cooptatus quicquid in literis tentare potui, tibi vni debui consecrare: Regi Hispaniæ, quæ de Hispanorum Primogenijs disputantur merito debentur: cum Regnum ipsum Hispaniæ re vera supremum Primogenium sit: Primogeniorum omnium caput, atque principium, & vnde, tanquam ex præstantissimo exemplari, ad reliqua omnia, ius, prærogatiua firmitas, succedendique ratio planè deriuetur. Tua verò celsitudo ex suo isto incomparabilis gloriæ & Maiestatis fastigio clientis tui, quamuis exigui, non tam munus quam ministerium solita benignitate suscipiat: vt præclaræ naturæ innataque clementiæ, qua omnes tui iucundissimè perfruuntur, dono, ego etiam me recreatum atque protectum exultem.

***

PRÆFA

Præfationis summaria.

1 *Maioratuum causæ sunt aliarum omnium difficillimè, ac frequentissimè.*
2 *Voluntatis alienæ interpretatio penè impossibilis reputatur.*
3 *Lucratur satis, qui suæ voluntati obsequitur.*
4 *Subtilis interpretatio voluntatem testantis subuertit.*
5 *Dispositiones idiotarum non sunt legali: sed vulgari interpretatione declarandæ.*
6 *Iurisperitorũ dispositiones maiora iurgia generare solent, & quæ sit huius rei causa.*
7 *Hebetior quisque est in negotio proprio: quam in alieno.*
8 *Frequenter euenire solet, vt Primogenia vni relicta, alteri adiudicentur.*
9 *Causa Maioratuum cæteris grauiores.*
10 *Transactiones in causis Maioratuum parum securæ.*
11 *Nullus hucusque perfecte, atque ex professo Maioratuum Hispanorum materiam tractauit.*
12 *Scriptores exteri, qui de Hispanis Maioratibus meminerunt, enarrantur.*
13 *Antiquitates Hispaniæ ex scriptorum penuria omnium incertissimæ.*
14 *In Chronicis Hispaniæ modica fit Maioratuum mentio.*
15 *Verbi huius (Mayorazgo) in qua ex Chronicis Hispaniæ primum mentio facta fuerit.*
16 *Rex Henricus secundus instituit plura Primogenia inter nobiles huius Regni.*
17 *Clausula testamenti Regis Henrici in hoc Regno seruatur, vt lex.*
18 *Scriptores nostrates, atque exteri, qui de clausula testamenti Henrici meminerunt, enumerantur.*
19 *Clausulæ testamenti Regis Henrici tenor hodie in legibus Regni insertus est.*
20 *Leges Regni antiquæ de Maioratibus non loquuntur.*
21 *Partitarum leges à Rege Fernando tertio cœptæ fuerunt.*
22 *Leges Taurinenses fuerunt primæ, quæ de Hispanis Maioratibus meminerunt.*
23 *Hispani scriptores, qui de Maioratibus aliqua scripserunt, enumerantur.*
24 *Illustrissimus Dominus Didacus de Couarruuias varia de Hispanorum Maioratib. scripsit.*
25 *Reuerendissimus Dominus Didacus de Simancas Pacensis Episcopus libellum de Hispaniæ Primogenijs edidit.*
26 *Dominus Antonius de Padilla Menesius, plura etiã de eisdẽ Maioratibus disseruit.*
27 *Ioannes Lupus de palacios Ruuios refert se fecisse tractatum de Maioratibus, qui non inuenitur.*
28 *Diuisio operis.*

Universidad de Deusto
Biblioteca

PRÆFATIO.

In qua ea præsertim, quæ in Chronicis, ac legibus huius Regni, atque à nostratibus, ac exteris Iurisconsultis de Maioratibus scripta sunt, recensentur.

QVAMVIS Iurisconsultorum munus sua, & amplitudine & varietate quàm plurima complectatur, nullaq; penitus sit humanæ vitæ conditio, nulla pars mortalitatis, quò non iuris ac legum Sacrosancta potestas penetret, aut Imperio, aut æqui & boni moderatione cuncta administratura. Vnum tamen illud est, quod hoc nostro tempore in Hispaniarum regnis crebrò inter cætera pertractet, quod frequenter discutiat, cui sæpè intendat, quod assiduè regere debeat, ac gubernare, lites videlicet, ac controuersiæ quas inter principes, viros proceres, atque optimates super Primogeniorum successione gigni quotidie videmus, nasci, crescere, & non nisi acerrimis vtrinque studiis, atque infestissimis odiis pertractari. Quæ quidem 1
lites merito censentur esse omnium difficillimæ, cum in eis de dubiæ disponentium mentis declaratione præsertim agi soleat. Cuius interpretatio
non solum difficilis: sed penè etiam impossibilis existimatur. Quis enim 2
rectè poterit, de mente alter us iudicare: cum ea verbis ambiguis assidue sit consideranda, ac elicienda? In quibus (vt inquit Iurisconsultus) [a] nec dispones dicit quod vult: quia id non loquitur, nec quod vox significat: quia id eius meti, ac volũtati repugnat. Quod si ex verisimilitudine, ac prudentum iudicio res ipsa sit decidenda, ac iudicanda, tunc iudicium ipsum fragilius multo incertiusq; erit. Quis enim tãtum vnquam tribuit propriæ voluntati, vt ex ea valeat alienas metiri, aut interpretari: cùm (vt Iurisconsultus etiam profitetur) [b] variæ admodum sint hominum voluntates, nec sit pertenda ratio: quare quis id velit, & hoc nolit. Sed liberum relinquendũ vnicuique sit de re sua disponendi iudicium, lucratur enim satis, qui suæ obsequitur voluntati. [c] Et si prudentum iudicio id non lucrum: sed damnum vi- 3
deretur, & tamen leges imprudentiã tolerant, vt voluntati obsequantur, si subtili, ac legali interpretatione Maioratus institutorum verba expenda- 4
mus parum abfuerit, quin eorum volũtates subuertamus. [d] Præsertim si de hominis rudis, ac penitus literarum ignari, seu cito moribũdi dispositione 5
agatur: in cuius volũtatis interpretatione nihil incertius dici poterit quam illud quod certissimum legumlatores reputarunt. [e] Si autem de hominis eruditissimi, ac iuris etiam consulti voluntate sit quæstio, ibi etiam maior versatur

[a] In l. ambiguo sermone. ff. de reb. dub.
[b] In l. quia poterat. ff. ad Trebel.
[c] l. fi. ff. de vsu. ha bit. Tiraq. qui plura refert in præfat. retract. n. 25
[d] l. si quis hæred. in fin. C. de in stit. & sub stit.
[e] Cinus in l. cum ante per tex. ibi C. de dona. ante nupt. Bald. in c. 1. de succ. feud. n. 6. August. Bero. in c. 1. de in spatron. nu. 3. Oldra. cons. 45. Alex. in l. lege obuenire ff de verb. signifi. Socin. cons. 37. num. 10. lib. 3. Rip. in l. cæterum. n. 131. ff. de vulg. Iaf. cons. 51. lib. 4.

versatur interpretandi difficultas: cùm vt experientia compertum est, ex horum dispositionibus maiora iurgia, maiores etiam lites, soleãt excitari. 6
Dum enim ex variis Iurisconsultorum responsis, curant ea vitare quæ in aliorum voluntatibus fuerunt prolixarum litium incentiua: idque efficere contendunt, vt proprios successores à litibus retrahant id potissimum ef- 7
ficiunt, vt eos longioribus iurgiis, ac maioribus litibus inuoluant. Cuius rei ratio inde potissimum exoritur, quòd cum sibi ipsis iuris peritissimi videantur, proprio non alieno consilio de suis rebus assiduè disponant, non animaduertentes, quòd (vt quidam sapienter dixit) [f] natura mortalium hoc nomine etiam praua dici potest, quod in suo quisque negotio hebetior sit, quam in alieno: turbidaq; facta sint consilia eorum, qui sibi suadent. Obstat namq; aliis metus, aliis cupiditas: nonnunquam naturalis eorum, quæ cogitaueris amor. Indeque euenit, vt nec ipsi, nec cæteri eorum voluntates satis percipiant. Tanta denique est mentis nostræ fragili- 8
tas, & alienæ voluntatis interpretandæ difficultas, vt nihil aliud frequentius eueniat: quam quòd Primogenia opulentissima vni debita, ac relicta, alteri contra instituentis voluntatem etiam apertissimis, rectissimisque iudicibus assiduè adiudicentur, ac conferantur, nec hac sola dubiæ voluntatis consideratione huius rei difficultas circunscribitur. Sunt enim quam plurima alia (etsi hoc sit præcipuum (quæ Maioratuum causas solent reddere cæterarum omnium difficillimas. Interdum namque de disponentis, ac etiam Principis potestate, de Maioratus natura, ac perpetuitate, de successionis ordine, plerunque etiam de successoris capacitate ac incapacitate, de bonorum alienatione, atque infinitis aliis quæstionum occasionibus rem istam contingentibus, cum maxima difficultate, partiumq; iactu- 9
ra controuertitur. Nec solent iurgia ista de minimis, aut paruis rebus tractari: sed eisdem sunt Regna, Ducatus, Comitatus, Marchiona us, Ditiones, cæteraque opulentissima patrimonia subiecta: dum de eorum successione contenditur, indéque lites immortales, ac cædes etiam inter subditos: bella autem, ac ingentes calamitates inter supremos Principes. Quod 10
si litigatores assiduis litibus, ac expensis, continuisq; rixis, ac contentionibus ex eisdem ortis defessi, velint etiam Regia interueniente facultate arbitrio, seu transactione ipsa iurgia dirimere, eis accidere id solet, quod cum Hydra decertantibus in Lærna palude accidebat, cui vno excisso capite statim plura alia suppullulabant: litesq; supprimere intendentes, nouas, ac longe maiores controuersias exfuscitant: ita vt iam eò deuentum sit, vt propè nulla in rebus Maioratus sit stabilis concordia, aut non litibus 11
subiecta compositio. Cùm autem res ista ardua sit admodum, & difficilis: adeoq; vsu, ac forensi controuersia frequentissima, vt perfecto & absolutissimo tractatu indigeret: nullus, quem ego viderim hactenus, rem istam perfecte, atque ex professo tractauit: quamuis plures, quos statim citabimus, varias quæstiones ad id spectantes diuersis in locis attigerint, atque etiam discusserint. Nam hi tractatus Primogenituræ, qui à Martino Laudensi, Ioanne Lecerier, & Andrea Tiraquello perfectissimo, elegantiq; stylo conscripti sunt (vt inferius clarius demonstrabimus) modicam præstant

[f] Quinti Curt. lib. 7. [illegible] Valentiola con. 91. cum seq.

Hispanorum Maioratuum cognitionem, etsi in eis aliqua contineantur, quæ in hoc negotio interdum possint nobis suppetias ferre. Ex antiquis autem atque ex eris Scriptoribus, quos ego vnquam legerim, nemo pro- 12
fecto de hac re: nisi succinctè, ac quasi per transenam meminit. Idque primus fecit Paulus Castrensis, g qui super quodam Maioratu Hispalensi cuiusdam Illustris viri Perafani de Ribera consultus e eganter respondit, vbi etiam breuissimè aliqua repetit principia ad cognitionem Maioratuum Hispanorum admodum necessaria. Quod etiam alij varis in locis: breuiter tamen, atque in transcursu fecerunt. h Ita vt hinc facilè quisque intelligere possit: quam parum adiumenti in tota hac de Maioratibus tractatione possit ab exteris Iurisconsultis sperare. Cùm igitur materia hæc sit ditionis Hispaniarum propria, ac peculiaris ab eius antiquis Chronicis, legibus, scriptoribus, publicisque, & priuatis monumentis erit perquirenda. Atque vtinam iusta cum cura & diligentia antiqui nostri Historici res gestas priscorum temporum complexi fuissent. Non enim ego nunc merito do- 13
lerem: quam minimum me inde: vnde maximè debueram fuisse adiutum: quippè in illis ne verbum quidem de origine, natura, iure, ac peculiari prę- 14
rogatiua Primogeniorum reperitur, cùm ibidem interim non pauca occurrant, quæ doceant plura olim amplissima patrimonia vbique apud nos iure Maioratus, & Primogenituræ a pluribus nobilibus fuisse possessa Verbi autem huius Hispani (*Mayorazgo*) quanquam in priuatis quorundam monumentis multo vetustior sit mentio: prima au em in Chronicis ea est prorsus: quam habet Regis Ioannis primi historia. i Vbi de patris sui 15
testamento in publico Regni conuentu disseritur. Rex enim Henricus Secundus: cum multa Nobilibus oppida, ditiones, & diuersi generis patrimo- 16
nia tribuisset, tandem de his ipsis in testamento his verbis constituit. *Pero toda via que las ayan por Mayoradgo, e finquen a su hijo mayor legitimo de cada vno dellos, y si murieren sin hijos legitimos, que se tornen los bienes del que assi muriere, a la Corona Real de nuestros Reynos.* Quæ clausula in Regnis Castellæ recepta est, 17
pro lege quæ seruari mandata, ex quodam Regio edicto à Regibus Catholicis Murtiæ k primum emisso, atque iterum ab eisdem Regibus Catholicis Vallisoleti l confirmato. Quæ edicta inuenientur in collectione schedularum, ac ordinationum Pincianæ Cancellariæ. m Cuius etiam clausulæ alii 18
qui ex nostratibus, atque etiam exteris scriptoribus meminerunt. n Sed eiusdem clausulæ tenor, nec in Chronicis, nec etiam in legibus huius Regni incertus fuerat, donec ædicta fuit noua legum huius regni collectio, quam hisce diebus dilucido ordine, ac prudentissimo iudicio, mandato Philippi Secundi Hispaniarum Regis potentissimi, perfecit, ac typis mandauit Bartholomæus ab Attiença in summo Castellæ Senatu quondam Consiliarius inter nostræ Hispaniæ Iurisconsultos, literarum præstantia admodum insignis. o Quo in opere eiusdem clausulę tenor insertus est, ea- 19
que clausula his ipsis verbis, quibus paulo ante proposita est, pro lege seruari præcipitur, ita vt deinceps de eius tenore, quemadmodum antea so- 20
lebat, dubitari non possit In legibus antiquis nostri regni modica fuit huius antiquitatis Maioratuum obseruatio. Cum in Partitarum legibus, quæ 21
à Rege

g *Consil. 104. li. 2.*

h *Abb. cõs. 55. lib. 1. Rom. cons. 29. Bologni. cõs. 62. Barb. cõsil. 10. lib. 2. Soci. cons. 47. lib. 3. Dec. cõsil. 397. num. 6. Pariscus fil. 72. lib. 4. Tiraqu. de Primog. q. 1. nu. 14. & 8. q. n. 7. & 68. q. nu. 1. & seq. Idè Tira. qui plures alios refert in præfat. eiusdè tract. nu. 3.*

i *Ann. 12. cap. 34.*

k *30. die Iulij, anno 1488.*

l *18. die Octobris eiusdè anni.*

m *Fol. 1. n Lud. Ro. consil. 98. Ioan. Lup. in rep. pub. Rub. de don. int. vir. & vxo. §. 69. nu. 14. Montal. in suo repert. verb. Primogeni. Roderi. Xuar. in l. quoniã in priorib. C. de inoffi. testam. 6. limit. 2. n. & in q. Maiorat. num. 22. col. 11. tit. 7. lib 5.*

à Rege Fernando huius nominis tertio, qui cognomento Sanctus dicitur, incœptæ fuerunt, & à Rege Alphonso decimo eius filio, qui cognominatur Sapiens, absolutæ, ac expeditæ, vt habetur in Chronico eiusdem Regis
22 Alphonsi, p nulla mentio Maioratus habita sit, nec etiam Primogenituræ, nisi in his legibus de quibus inferiùs latiùs dicemus: q similiter etiam in legibus fori, ordinamenti, & styli, aliis antiquis huius regni legibus Maioratus mentio non inuenitur, vsque ad tempora Ioannæ Hispaniarum reginæ, quæ in generalibus Comitiis apud Taurum celebratis quasdam leges, quæ vulgò Taurinenses nũcupantur, anno 1505. stabiliuit, ac promulgauit: in quibus multa disertè, & ex professo de Maioratibus sunt constituta: pleraque etiam Maioratus tractatũ expectantia decisa sunt. Inibique primum in legibus Hispaniæ hoc vocabulum (*Mayoradgo*) vsurpatur: sed adeò breuiter atque succinctè omnia traduntur, vt ex antiquorum dubiorum decisione plura alia antiquis difficiliora suborta sint, postea verò in diuersis horum regnorum Comitiis editæ fuerunt aliæ etiam leges de Maioratu aliquid denuò statuentes, quæ quidem sunt breuissimæ. Quæ omnes leges iam hodie simul collectæ sunt indicta noua legum regiarum collectione, r
23 vt ibidem licet videre. Ex Hispanis autem Iurisconsultis, qui literis aliquid mandarunt, propè omnes aliqua rem istam spectantia variis in locis tradiderunt, Ex quibus, primi fuerunt duo inter Hispanorum scriptores præstantissimi, qui Hispaniam nostram non parum sua eruditione illustrarũt, Ioannes Lupus de Palatios Rubios in summo Castellæ Senatu Cõsiliarius, s & Rodericus Xuarez quondam in Vallisoletano conuentu regius Auditor, & antea in eodem conuentu causarum patronus disertissimus, t qui plura de Maioratu dixerunt, eaque adeò egregiè resoluunt, vt non modicam inde Maioratuum cognitionem habeamus: sed hanc etiam Maioratuum materiam obiter scribendam suscepit Greg. Lopius supremi noui orbis Senatus (in quo etiam ego per octo fermè annos tranquillè & iocundè perstiti) meritissimus Consiliarius, in discursu Commentariorum super legibus Partitarum: vbi etiam interposuit quamplures quęstiones ad Hispanos Maioratus spectantes, quas ante eum, & mouerat, & scriptis mandauerat Christophorus de Mieses Iurisconsultus Hispanus, qui postea Minorum ordinem fuit professus: prout ipsemet Gregorius profitetur: u illud etiam superaddens, quæstiones x ipsas rudes & indigestas, quales ab authore relictæ fuerant, suis illis Commentariis inseruisse: quia nimium arduis negotiis, ac prolixo illarum legum commentario, quod egregiè quidem perscripsit districtus, his quæstionibus impensiorem curam non potuit adhibere. In hac etiam Primogeniorum materia plura alia scripsit Petrus de Peralta Iuris professor eminentissimus Cathedram primariam Iuris ciuilis olim in Salmanticensi Academia Regens, Præceptor quondam meus meritò semper obseruandus, in lecturis, ac repetitionibus, quas super pluribus legibus Digestorum mirificè composuit. Circa hæc etiam plurima doctis-
24 simè atque eleganter scripsit Illustrissimus ac Reuerendissimus Dominus Didacus de Couarruuias Segouiensis Episcopus dignissimus inter nostri temporis Iurisconsultos eximius verumq; Hispaniæ nostræ decus & orna-
mentum

p *C. Par. 9.*

q *Lib. 1. c. 2. 18.*

r *Li 5. ti. 7 de los Mayorazgos.*

s *In rep. c. per Vestras de don. int. vir. & vx.*

t *In repub. l. quoniam in priorib. C. de inoffi. test. & in tit. all. g. in cap. cum in bonis 2. tit. inter nupt. hab at vbi plenè.*

u *in l. 32. ti. 9. part. 6. in glo. in verb. no valdra.*

x *In cad. l. & glo. ccl. fin. ad fin.*

Universidad de Deusto
Biblioteca

mentum: quem tandem ob singularia spectatæ nobilitatis, præclaræ virtutis, rari exempli, & eruditionis præstantissimæ merita, Philippus Rex Catholicus summi in diligendis hominibus iudicij, Regij Senatus præsidem esse voluit: & in sublimem hanc dignitatem omni prorsus Hispania verè exultante, & faustissimè acclamante prouexit, quod in multis locis fecit, præsertim in his libris, quos de variis resolutionibus, ac practicis quæstionibus scripsit. Quam plurima etiam ad hanc ipsam materiam spectantia 25
nimis eleganti, licet breui, ac succincto stylo tractauit Reuerendissimus Dominus Didacus de Simancas nunc Episcopus Pacensis Iurisconsultus clarissimus in suo de Hispanis Primogeniis libello, quem hisce diebus, quibus nos ista iam in manibus habebamus, in lucem edidit, quorum aliqua etiam prædixerat in suo de Catholicis institutionibus tractatu. Quæ omnia non modicum vtilitatis Hispanis Iurisconsultis ad huius rei cognitionem ministrasse, nobis, atque omnibus satis est compertum. Plura 26
etiam quæ ad huiusmodi Primogenia pertinent, scripsit admodum illustris Dominus Antonius de Padilla Menesius ordinis Calatrauensis Miles, quondam Regius supremus Consiliarius, nunc verò militarium ordinum Senatus Præses delectus, atque inde omni penè Hispanæ nobilitati præfectus: cuius vel sola insignis eruditio, atque in literis nomen, hoc ipsum obtinuisse decus poterat, nisi illustre admodum genus, præclaraque inclytæ familiæ ornamenta idipsum etiam promeruissent. Illa autem scripta reperiuntur in elegantibus commentariis quæ super diuersis Iuris ciuilis titulis, ac legibus satis eruditè conscripsit. Aliqua etiam hoc ipsum attinentia scripsit Ferdinandus Vasquius de Menchacha in Regij Patrimonij prætorio quondam Auditor, inter Hispaniæ Iurisconsultos obseruandissimus in libris, quos de vltimarum voluntatum creatione, progressu, & resolutione euulgauit, id ipsum etiam fecerunt Arias Pinelus, atque Emanuel Acosta Iurisconsulti Lusitani Cathedras Primarias iuris ciuilis olim in Salmanticensi Academia consequuti, viri quidem literis atque ingenio præstantes: Primus in suo de bonis maternis libello, Secundus autem in quæstione quam de patrui & nepotis successione solenniter disputauit. Plura etiam hoc ipsum spectantia tractarunt, qui in leges Taurinenses Commentaria ediderunt, præsertim Antonius Gometius in Salmanticensi Academia quondam Cathedram Vespertinam Iurisciuilis Regens. Et Doctor Burgos Salon de Pace in Regio Vallisoletano conuentu quondam causarum Patronus insignis. Sed etsi tot Hispani iuris professores excellentissimi, varias huius materiæ quæstiones in diuersis suorum operum locis attigerint: nullus tamen tractatum peculiarem, & absolutum de hac Hispania Primogenitura vnquam præscripsit: præter vnum Dominum Didacum de Simancas, qui in hac materia librum (vt prædiximus) breuissimum edidit. 27
y Nam etsi Ioan. Lupus de Palatios Ruuios aliquibus in locis referat, & seipsum in suo tract. Maioratus: nunquam librũ illum nobis videre cõtigit, nec quenquam qui vidisset, audiuimus. Nec etiam Iacobus de Saa Lusitanus in suo tract. de Primog. rationem Primogenituræ, sed solam patrui atque nepotis quæstionem prosequitur. Cum hæc igitur perspiceremus: dolerétque in primis materiam istam nostræ Hispaniæ propriam ac peculiarem, iusta dote

y In repet. de donat. inter vir. & vxo. § 62. nu. 21. & iterum in repet. cap. per vestras de test. fol. 83. nu. 4 in § intrip. Sed est pulchra dubitatio.

dote, ac perfecta tractatione destitutã: dulci patriæ amore, & iuris scientiæ supplendæ ac locupletandæ desiderio compulsi, de ea absolutum, ac omnibus suis partibus integrum tractatum scribere decreuimus. Non quod sperare possemus nos omnia pro rei dignitate expleturos: sed quod nostrum nunc laborem iuris studiosis non inutilem aliqua ex parte futurum animaduerteremus. Idque eo tempore cœpimus, quo in Hispanorum supremis consiliis causarum patroni munere fungebamur, vbi grauissimas Maioratuum causas omnium nostræ Hispaniæ Regnorum, atque Prouinciarum per aliquot annos enixè tractauimus. Cœptis tamen eo tempore obstitit maximus causarum cumulus, quo tunc adeò distringebamur, vt nullum penitus tempus superesset quod huic operi continuando posset impendi: cum nec assiduis saltem negotiis debitum suppeteret. Nec reuerti tamen ad hæc amata studia eo tempore licuit, quo Philippi Regis Hispaniarum potentissimi beneficio Patroni Fisici munus duobus annis integris peregimus. Intermissum autem diutius, & penè posthabitum opus demum tempore resumere in manibus datum est, cum eiusdem Regis Catholici iudicio & munere singulari fuimus ad Regium Indiarum Senatum supremum promoti. Nam etsi Senatus negotia sint grauissima, & semper ardua, ea tamen non adeò protrahebantur, vt tempus aliquod (etsi exiguum sit) non relinquerent, quod in hac honestissimi desiderij expletione posset insumi: inde iam ad intermissos labores redire cœpimus, iustam curam operi impendimus, & ad optatum finem eo tandem tempore perduximus, quo in supremum Regium Senatum fuimus cooptati: valetudinis interim pericula, & laboris semper recurrentis, semper increscentis tædia contemnentes. Opus verò ipsum in quatuor libros diuisimus. Primus Hispanorum Maioratuum origi-
28 nem, ac naturam exponit. Secundus rectam eorundem Maioratuum institutionem edocet. Tertius Maioratuum successionem explicat. Quartus, atque vltimus horum Maioratuum finem extinctionemque ostendit. Possumus autem serio affirmare (nec nos suscepti operis fallit amor) in his libris nihil penè eorum defuturum, quæ præcipua in hac tractatione reperiri possunt, quæúe in forensibus de Maioratuum controuersiis solent occurrere. Nec rerum tantum curam: sed & ordinis etiam & methodi solicitudinem nobismetipsis exactiorem imposuimus. In tanta autem rei totius varietate, & diffusa, vagaque dispersione aliquid operæpretium fecisse potuimus: si tantum hæc in ordinem redegissemus, tametsi nihil noui à nobis fuisset excogitatum. Illud tamen hic admonere non prætermittam cum de tam multis opinionibus mihi fuerit toto opere differendum, eam me in iudicando & approbando rationem semper fuisse sequutum, quæ potioribus (quantum assequi ego potui) fundamentis confirmari mihi videretur. Neque tamen eo sum ingenio aut propensione, vt pertinacius eas velim defendere, sed locum vnicuique rectiora afferenti, ra ionibúsque validioribus confirmanti libens relinquo: vt veritati, cuius me in primis studiosum cupidúmque profiteor, lumen maiori dissensione inferatur. In his

Universidad de Deusto
Biblioteca

his autem aliisque omnibus præstandis quantum elaborauerimus, aliorum non nostrum iudicium esse volumus. Nos namque solum ad hæc efficienda, communis multorum vtilitas mouit, qui iuris scientiam apud nostros Hispanos hac ex parte defectam conquerebantur, atque inde nostrum iuuandi studium non ingratum bonis omnibus futurum merito speramus.

CAPITA, QVAE IN HOC PRIMO LIBRO CONTINENTVR.

Cap.I. QVID sit Maioratus. fol 2

II. Quæ fuerit Hispanorum Maioratuũ origo. fol.8

III. Quid verbũ hoc Maioratus, ex propria natura comprehendat. fol.12

IIII. Hispanorum Primogenia ex propria natura perpetua non temporalia censenda esse. fol.17

V. Ex quibus verbis quis Primogenium instituere censendus sit, & si id non expresserit. fol.27

VI. Pleraque aduersus communes, ac generales iuris regulas ex Primogeniorum perpetuitate deducuntur. fol.35

VII. De vasallo, Emphyteota, fructuario, & fideicommissario & aliis similibus ad Maioratus possessorem vtrum argumentatio procedat. fol.46

VIII. Hispanorũ Primogenia vtrum iure sanguinis: an hæreditario deferantur. fol.49

IX. Vtrum Maioratus successor possit ex causa ingratitudinis, ab ipso Maioratus exhæredari, vel ab eiusdem successione excludi. fol.56

X. Maioratus successor, vtrum ad debita prædecessoris teneatur. fol.66

XI. Hispanorum Primogenia ex propria natura indiuisibilia esse, soliq; Primogenito deferri. fol.74

XII. Maioratus etiam in contractu instituti, vtrum vim vltimæ voluntatis obtineant. fol.79

XIII. Vtrum Maioratu dignitas sit, ibiq; latissime agitur vtrum furiosus, mutus, & surdus, infamis, religiosus, aut clericus valeant in Maioratu succedere. fol.88

XIIII. In Hispanorum Primogeniis vtrum iura directo an obliquo succedatur. fol.101

XV. Maioratus possessor vtrum teneatur de re ipsius Maioratus restituenda satisdare. fol.104
XVI. Maioratus possessore bona Maioratus dilapidante, an possit sequẽs in vita eiusdem Maioratus successionem vendicare. fol.110
XVII. An ex bonis Maioratus quarta Trebellianica, aut Falcidia detrahatur. fol.116
XVIII. Hispanorum Primogenia vtrum odiosa, an fauorabilia censenda sint. fol.125
XIX. Maioratus possessor, vtrum sit dominus rerum Maioratus: an solum fructuarius. fol.128
XX. Possessor Maioratus, vtrum possit ius vsusfructus, seu aliam quancunque seruitutem in bonis Maioratus constituere. fol.135
XXI. Vtrum Maioratus possessor possit bona eiusdem Maioratus locare, seu in Emphyteosim concedere. fol.139
XXII. Maioratus emolumenta qualiter eiusdem possessorem sequantur. fol.146
XXIII. Thesauri & argẽti fodinæ, lapidicinæ, seu aliæ venæ, quæ in fundo Maioratus inueniũtur: vtrum eiusdem possessori, an ipsi Maioratus cedant. fol.148
XXIIII. Vtrum in Maioratus possessorem ius patronatus, atque iura sepulchrorum pertranseant. fol.151
XXV. Qualiter possessor Maioratus cui iurisdictio inest, valeat commodis iurisdictionis frui. fol.158
XXVI. Augmẽtum vtrum Maioratus vtrũ Maioratui cedat, eodemq; iure, an diuerso censendum sit. fol.163
XXVII. Ad quæ onera Maioratus possessor teneatur. fol.169
XXVIII. Vtrum Maioratus possessor inuentarium de rebus eiusdem Maioratus facere teneatur. fol.192

DE

DE HISPANORVM PRIMOGENIORVM ORIGINE AC NATVRA.

LIBER PRIMVS.

SVMMARIA.

1 *Omnis bona disputatio debet à definitione proficisci.*
2 *Maioratus pro iure Primogenituræ frequenter vsurpari solet.*
3 *Verbum Maioratus à solis Hispanis vsitatur, nec apud Latinos Scriptores inuenitur.*
4 *Primogenia vocantur iura primi, & maximi natu filij.*
5 *Primogenitura quid sit.*
6 *Differẽtia inter Maioratus Hispaniæ, & aliorum Regnorũ ac prouinciarum Primogenituram.*
7 *Hispanorum Primogenia fideicommissis perpetuò familiæ relictis similia esse, & in quibus hæc inter se differant.*
8 *Maioratuum, & fideicommissorum conuenientia, in quibus consistat.*
9 *Fideicommissum in testamento, seu vltima voluntate, non in contractu relinqui potest.*
10 *Fideicommissum potest quibuscunque verbis relinqui.*
11 *Maioratus vtplurimùm verbis præceptiuis ordinantur.*
12 *Fideicommissum verbis etiam directis relinqui potest.*
13 *Verba directa obliquantur ex testantis voluntate.*
14 *Maioratus & fideicommissa in pluribus differunt.*
15 *Non potest dici præcisè, Maioratum fideicommissum esse.*
16 *Hispanorum Primogenia cui generi dispositionis potiùs adaptari valeant.*
17 *Ex Hispanorum Primogenijs tot substitutiones, seu donationes resultant, quot personæ ad eorum successionem vocantur.*
18 *Nascituris donatio, seu prælegatum fieri potest.*
19 *Celeritas actuum efficit, vt vnus alterum occultet.*
20 *Dominium non inconuenit quòd vni ad vitam tantùm relinquatur, & post mortẽ eius in alium transferatur.*
21 *Diffinitiones Maioratus à Roderico Xuarez & alijs assignatæ taxantur.*
22 *Vera diffinitio Hispanorum Maioratuum assignatur.*
23 *Maioratuum quidam proprij, quidam improprij esse solent.*
24 *Diffinitio vera est ea quæ definit rẽ secũdùm propriã naturã: licèt aliquãdo ex accidẽti deficiat.*
25 *Maioratus absque principis facultate constitutus, verus Maioratus est.*
26 *Remedium legis 45. Tauri, circa translationem dominij, ac possessionis, competit ei, qui in Maioratu absque Regia facultate instituto vocatus est.*
27 *Lex 46. Tauri, de ædificijs in rebus Maioratus factis loquens, habet locum in Maioratu absque Regia facultate instituto, atque in Patronatibus & anniuersarijs iure Maioratus institutis.*
28 *In alijs Prouincijs extra Hispaniam plures dispositiones fiunt, quæ Maioratibus assimilantur.*
29 *Primogeniorum Hispaniæ tractatus, non solùm Hispanis, sed etiam exteris summè vtilis erit.*
30 *Regnorum atque amplissimarum ditionum successio apud omnes gentes, vtplurimum eo ordine quo in Hispanis Primogeniis defertur.*

Universidad de Deusto
Biblioteca

Quid sit Maioratus.

CAPVT PRIMVM.

QVONIAM ex diffinitione cuiusque rei natura atque essentia plenius & perfectius quam ex quauis alia docendi ratione comprehenditur: idcircò maioratuum naturam interpretaturi, ab eorum diffinitione exordiemur. Vt autemperfectam diffinitionem Maioratibus assignemus, id primo loco sciendum
2 est, Maioratum pro iure Primogenituræ frequẽter à iuris interpretibus vsurpari, quod dixit Præpositi. in cap. ius naturale. col. 4. in fin. 1. distinctione, dicens, Maioratum nihil aliud esse quàm Primogenituram: idque ipsum etiam profitentur Bald. in l. cum antiquioribus. C. de iure. deliberan. num. 11. Paul. consil. 164. li. 2. quasi per totum consil. Abb cons. 85. n. 3. lib. 1. Roma cons. 29. Soci. conf. 47. libr. 3. quasi per totum consil. Xuarez in quæst. Maioratus n. 8. Parisi. con. 72. n. 80. lib. 4. Ioan. Licerier. de Primoge. li. 1. 2. q. n. 1. & 2. Tiraquel. de Primogenitu. 1. q. n. 14. Grego. Lopez in l. 2. tit. 15. par. 2. in glos. in verb. *Mayoria.* in princi.

3 ¶ Quod nomen Maioratus apud solos Hispanos in vsu est, vt prædicti D D. aduertunt, nec apud Latinos Scriptores vsquam inuentum: sed apud
4 eos passim id quod nos Maioratum appellamus, Primogenitura dicitur. Et etiam vocatur Primigenia iura primi, & maximi natu filij, seu etiam Primogenia & Primogenita, vt aduertit Tiraquel. de Primogenitura in præfatione. n. 1. & 2. Quod amitti potest, si primogenituram, seu Primogenia & Primogenita in eo sensu in quo Hispani Maioratum accipere solẽt capiamus. Alias namque inter hæc ingens discrimen, vt inferius dicemus, reperitur. Sed quia plura de Primogenituræ appellatione, & interpretatione ab alijs Scriptoribus exactius & prolixius discussa sunt, nos, qui huius materiæ substantiam, omissis superfluis, scribere profitemur: ea missa faciemus, ad Maioratus diffinitionem tractatum conuertentes.

5 ¶ Maioratus igitur, seu Primogenitura (vt alias imperfectas, ac ab omnibus iamdudum reiectas diffinitiones omittamus) est, *Ius prioris ætatis honorificum & vtile competens filio, quia primus est in ordine nascendi.* Quam diffinitionem posuit Ioan. Liceri. in tractatu de Primoge. lib. 1. quæst. 1. n. 4. referens ad id Luc. de Pen in l. 1. C. de priuil. eorum, qui in sacr. Pala. milili. b. 12. col. 6. qui tamen breuius Primogenituram diffinit, vt apud ipsum videri potest. Eam tamen diffinitionem sequitur Carol. Molin. in consuetud. Parisien. libro 1. §. 8. glos. 3. n. 2. Quam etiam cæteri sequuntur.

¶ Quæ diffinitio, etsi iuxta aliorum Regnorum ac Prouinciarum consuetudines, ac diuini instituti prærogatiuas, de quibus in capite sequenti tractabimus, bona esse possit, ex omnibusq; suis partibus constet. Quod autem ad Hispana Primogenia eorumque naturam ac succedendi ordinem attinet, nullo pacto sustineri valet. Nam 6 etsi ex diuino instituto filius Primogenitus ex bonis parẽtum duplicatam portionem accipere debeat, absque aliqua alia eorum prouisione, seu dispositione, & ex Galliæ consuetudine Primogenitus plura etiam præcipua obtineat ex parentum hæreditate, siue ea ex bonis feudalibus, siue allodialibus constet, vt probatur ex his quæ adducunt Ioan. Licerier. de Primogenitura, li. 2. q. 4. cum sequentib. Tiraquel. eod. tracta. in præfatione, num 3. Et Carol. Molin. in consuetudinib. Parisien. titul. 1. de materia Feud. §. 8. glos. 3. in princip. Idque ipsum seruari soleat in pluribus orbis regionibus, ac Prouinciis, vt idem Tiraquel. in eadem præfatione, dicto num. 3. cum sequentib. aduertit. In Hispania autem nihil competit primogenito filio inter alios fratres, ex parentum seu aliorum consanguineorum hæreditate præcipuum, nisi id sibi ex aliqua dispositione præambula, seu ex præscriptione antiquissima deferatur: adeò, vt cessante Maioratus institutione seu succedendi iure primogenituræ præscriptione filius Primogenitus nihil præcipuum ex hæreditate parentum præ cæteris fratribus obtineat. Ex quo fit vt hæc diffinitio minimè possit Maioratuum Hispanorum substantiam comprehendere. Cùm totius diffinitionis vis in iure prioris ætatis consistat: quòd prioris ætatis ius sine dispositione præambula seu præscriptione aliquid maiori natu tribuenti in Hispania nihil præcipuum ex hæreditate paterna defert Primogenito.

¶ Item illud quod ex iuris diuini dispositione, atque ex cæterorum Regnorum lege seu consuetudine Primogenitis competit, liberè sibi defertur, nec restitutioni, nec etiã aliis vinculis, conditionibus, seu prohibitionibus obnoxium, est, cuius contrarium in Hispanis Maioratibus seruatur. Similiter etiam plura alia in Hispanis Primogeniis statuta sunt, quæ (vt plusquàm notissimum est) non omninò prædictis Primogenitis conueniũt. Ex quibus comprehendi potest quantum distet Hispanorum Maioratuum natura ab ea, quæ legis veteris cæterisque aliorum Regnorum ac Prouinciarum Primogenitis inest. Similiterque quam diuersa esse debeat horum Maioratuum ab illis tractatio.

¶ Adeò autem alterum ab altero distat, vt fere 7 omnes Hispanis Iuris consulti, qui in hac re, siue voce, siue scriptis suam sententiã protulerũt, cẽseant Hispanorum Primogenia nihil aliud esse, quàm fideicommissa perpetuò familiæ relicta, in quibus proximus quisque ex familia succedere debet, cæterisque ex gradus prærogatiua ac disponentis voluntate anteferri, de quibus Iurisconsultus meminit in l. cum ita legatur. §. in fideicommisso ff. de lega. 2. & in l. peto. §. fratre. ff. eodem. Tractaturque in l. fin. C. de verb. signi. Nisi quod in his Maioratibus non debent simul succedere omnes in eodem gradu existentes, prout in eo fideicommisso, quod familiæ perpetuò relinquitur, succedunt, vt probatur ex tex. in d. § in fideicommisso. ibi. *Et qui ex hu proximo gradu procreati sunt.* Vbi id communiter scrib. aduertunt: atque ex l. peto. §. fratre. ff. de lega. 2. ibi. *Omnes fidei commissum petent, qui in familia fuerint.* Vbi etiã per scrib. Sed vnus tantùm isque maior natu seu primo

primogenitus in bonis Maioratus succedere debet, bonaque indiuisa ac inalienabilia debent perpetuò in familia ordine successiuo, conseruari: Ideoque Hispana Primogenia tanquam fideicommissa censenda esse arbitratur Palat. Ruui. in repeti. c. per vestras. de dona. int. vir. & vxo. §. 44. n. 3. 4. & 5. vbi inquit Maioratum nihil aliud esse: quàm fideicommissum. Id ipsum etiam aduertit Pe. de Perald. in l. 3. §. qui fideicõmissam. ff. de hæred instituto. nu. 91. ad fin. & in d. l. cùm ita legatur. §. in fidecommisso. n. 24. Præsertim col. pen. Idq; etiam notat Reuerendissimus D. Didacus de Couarrub. lib. 1. Resolu. c. 55. nu. 14. vbi inquit proculdubiò possessorem Maioratus fideicommissario æquiparari. Idem etiã existimãt Reuerẽdissimus D. Didacus de Simancas de Primoge. Hispa. lib. 1. c. 28. Mẽchacha. de successionum resolutione. lib. 1. §. 10. nume. 28. D. Antoni de Padilla. in Rubr. C. de fideicom. nu. 7. Aluarus Vaez Lusitanus in qq. iuris emphi. q. 50. n. 29. Burg. de Pace in Proœm. Legum Tauri num. 71. D. Franciscus Sarmiento Rotæ auditor meritissimus selectarũ interpre. lib. 3. c. 4. nu. 5. ad fin. Idque plurimos ex Hispanis Iurisconsultis semper dicere audiuimus: legesque de fideicommissis loquentes frequenter in iudicando, & consulendo ad Hispanorum Maioratus applicare.

8 ¶ Vt autem sciamus in quo hęc Maioratuũ & fideicommissorum conuenientia, seu differentia consistat: illud est ante omnia præmittendum, nullam iuris ciuilis legem, quam hucusque viderimus, mentionem fecisse de fideicommisso, in quo precisè succedere debeat vnus, isque Primogenitus, masculusque minor natu, fœminæ, etiam maiori in eodem gradu existenti præferri: nec in quo succedẽdum sit iure Primogenituræ, nec cũ cæteris qualitatibus, quibus succeditur in Maioratibus nostri Regni. Leges namque Romanorum in fideicommissis hunc succedendi ordinem non omninò inuenerunt: quamuis de pluribus fideicommissis meminerint ea lege relictis, vt bona perpetuò in familia conseruentur. Ideoq; Maioratuum & fideicommissorum conuenientia non in hoc consideranda est: quod sicut Maioratus filio maiori defertur: ita fideicommissum filio maiori deferatur, seu quod sicut in Maioratu masculus eiusdem gradus fœminæ præfertur: ita & in fideicommisso masculus fœminæ præferatur. Seu quod in fideicommissis succedendum sit perpetuo iure Primogenituræ, bonaque debeãt esse indiuisibilia, vnicuique, nõ pluribus deferenda. Tantum namque abest, quo in hoc maioratus, & fideicommissa conueniant, vt verissimum sit in his ea omninò differre, vt constat ex: d. l. cùm ita legatur. §. in fideicommisso. ff. de lega. 2. & ex l. peto. §. fratre ff. eod. iuncta l. fina. vbi per Bart. & Scrib. C. de verbo. signi.

¶ Eorum autem conuenientia in hoc consistit quòd bona fideicõmisso subiecta alteri reliquẽs, potest eidem apponere omnes substitutiones, vincula, conditiones, grauamina, & onera, quæ sibi placuerint: dummodò onus non excedat emolumenta. l. ab eo. C. de fideicom. cum similib. Ex quo fit, vt etsi leges in fideicõmissis de his conditionibus, de quibus superiùs meminimus, Maioratus successioni conuenientibus, præcisam atque specificam mentionem non fecerint, ex hac quascunque conditiones, ac substitutiones apponendi in bonis fideicommisso subiectis licentia possit fideicommissum familiæ relinquens eam conditionem apponere, vt in eo succedat vnus, isq; Primogenitus, & quòd bona sint indiuisibilia, succedaturque in eis perpetuò, iure primogenituræ: cum hæ conditiones iustissimæ sint, in eisque de familiæ conseruatione tractetur quod Reipublicæ expediens est. Sicque etsi quo ad ista in actu Maioratus ac fideicommissa non conueniant: conuenient tamen in facultate, & potentia disponendi à lege concessa, quòd in idẽ recidit, postfactamque dispositionem maioratus & fideicommissa eodem iure censenda erunt, fideicommissumque hac lege constitutum congruentissimo vocabulo Maioratus appellari poterit.

¶ Item licet in succedẽdi ordine iure Primogenituræ, Maioratus & fideicommissa non pari iure, vt prædiximus, censeantur, parificantur tamen in hoc, quo plures conditiones, ac substitutiones vltra superius adductas, quæ in Maioratibus apponi solent, in fideicommissis passim apponuntur. Quarum interpretatio ab his, quæ in fideicõmissis decisa sunt, erit necessario petenda: cùm in maioratibus nihil circa hæc cautum inueniatur. Quod etiam necessariò agendum est in pluribus aliis, quæ in fideicommissis iure statuta, sunt, quæ pari ratione in Maioratibus sunt seruanda. Ex quibus constat maximam esse inter fideicommissa, & maioratus conuenientiam.

¶ Nec dicẽdum erit Maioratum fideicommisso 9 nõ posse æquiparari, ex eo, quod Maioratus, tam ex contractu, quam ex testamẽto institui possint: Fideicommissa autem solùm in testamento relinquantur, seu in ea scriptura, quæ vim vltimæ voluntatis obtineat. l. cum quis decedens. §. pater. ff. de lega. 3. vbi per Bart. & Scriben. l. vt hæredibus & l. sequens quæstio. ff. de legat. 2. Raphaël Cumanus in l. qui Romæ. §. cohæredes. ff. de verb. oblig. quem seq. ibidem Pau. nu. 2. Alex. nu. 4. Soci. nu. 19. Iaff. nu. 15. Ruinus consil. 7. nu. 14. lib. 3. Idem consil. 214. nu. 16. lib. 1. Decius cõsil. 488. nu. 19. Parisius consil. 100. nu. 22. lib. 4. Alciatus consil. 517. num. 3. & consil. 518. in prin. Guido papæ consi. 224. nu. 1. cum seq. quod proprie ac stricte loquendo verum est.

¶ Maioratus namque siue in cõtractu, siue in testamento instituantur, vt plurimùm vim vltimæ voluntatis obtinere solent. Ideoque vbi Maioratus vltimæ voluntatis naturam sequuntur, nulli dubium, nisi quòd possit in eis fideicommitti: etiamsi in contractu instituti sint: sicut in donatione causa mortis fideicommitti potest ex eõ, quòd habeat vltimæ voluntatis effectus: quatus quo ad ordinationem contractui æquiparetur. l. cùm pater. §. 1. ff. de lega. 2. l. Seia. in fin. ff. de dot. prælega. l. 3. §. fina. ff. de lega. 3. d. l. vt hæredibus. Vbi Bart. & communiter Scrib. ff. de lega. 2. Iaff. in l. filius familias. §. diuini. in 1. lectura. num. 88. ff. de lega. 1. De quibus omnibus infra, isto lib. c. 12. latiùs agemus.

¶ Nec etiã oberit, quòd Maioratus per verba fideicõmissum inducentia institui nõ soleãt: scilicet fidei tuæ cõmitto, rogo, mando, peto, volo, & similia: per quæ verba solẽt fideicommissa relinquia: per quæ verba solẽt fideicommissa relinquia. Tex. in l. 2. C. cõmunia de legat. & in §. fin. qui. Tex. in l. 2. C. cõmunia de legat. & in §. fin. instituto. de singul. rebus per fideicom. relict. Nam cùm hodie inter legata, & fideicommissa sublata

sit differentia.l.1.ff.de lega.1.cum similib.non re-
10 fert per quæ verba fideicommissum relinquatur dummodo de disponentis voluntate cõstet.l peto.in prin.ff.de lega. 2. Per quem tex. dixit Bart. in proprio loco,quòd ad inducendum fideicommissum non refert: an verbum sit præceptiuum, vel dispositiuum. Nam ex quibuscunque verbis fideicommissum inducitur. Idem probat tex. in l.Pamphilo.ff.de lega.3. l. verbum volo, vbi per Scrib.C.de fideicom.d.l. 2. vbi etiam per dd. C. communia de lega. Sola namque voluntas in fideicommissis spectatur: non autem verborum qualitas.l.cùm virum.cum similib. C. de fideicõ. Quod extendit ac ex pluribus comprobat Azo,
11 in summa.C. eo. tit. Sicque cum in Maioratibus
„ nostri Regni semper apponantur verba ista, trãs-
“ eat in sequentem,succedat,habeat,restituat, de-
“ ueniat, & similia, quæ sunt verba præceptiua:
“ meritò de illis, sicut fideicommissis iudicandum
“ est,vt optimè considerat Palat.Ruu.in d. repetit.
“ c.per vestras §.44.nu.4.

¶ Quòd si dicatur verba ista esse directa,nõ autẽ obliqua. ideoq; fideicommissis non conuenire, dicendum est,quod si bene considerctur verbum restituat, obliquum est. Omnia autem alia verba, quæ paulò ante adduximus communia, & quæ tam ad directam substitutionem, quàm ab obliquam & fideicommissariam referri possunt, vt aduertit Bart.in l.Centurio.ff.de vulga.nu.45.cũ plurib.seq. Cuius doctrinam adserit communem esse Iass.ibidem nu.63.cum seq. Quẽ cæteri Mo-
12 derni sequuntur,& omnes Canonist.in c. si pater post glos ibi de testam lib.6. Imò etiã potest verbis directis fideicõmitti:dũmodò verba sint talia quæ ex mente disponentis possint fideicõmissum inducere,vt dixit glos.in §.fina insti.de sing. reb. per fideicõ.relict.glo.1.ad fin. Quã ibi sequuntur Ang.& Scrib.Bart.& Scrib.per tex. ibi in l. pater filios.ff.de lega.3.dd.in l.2.C.communia de lega.
13 Obliquantur namque verba directa ex voluntate testantis:licèt obliqua nunquàm directa fiãt,glo. fina. in l verbis ciuilibus.ff.de vulga. & ibi communiter Scrib.

¶ Sed etsi maxima conuenientia sit inter Hispanorum Maioratus ac fideicommissa: prout superiùs diximus & aliàs apertius demonstrabimus: non tamen negari potest, quin licet in pluribus
14 conueniant: in aliquibus tamen differant. Sub-
“ stantia namque fideicommissi eò præsertim diri-
“ gitur,vt fideicommissarius de manu hæredis rem
“ fideicommisso subiectam capiat l.eam quam. C.
“ de fideicom.l quod per manus. ff. de iur. codicil.
“ Qua ratione fideicommissarius debet poni per
“ hæredem in locum ipsius. l.qui quadringenta. ff.
“ ad Trebel. Nec potest fideicõmissarius propria
“ authoritate fideicommissum capere:imò si id fa-
“ ciat, punietur, cadetque à iure suo. l. 1. vbi per
“ Scrib.C quor.lega glo.in l.Paulus.ff ad Trebel.
“ Soci.latè consil.23.vol.2.col.penult.& fin. Deci.
“ consil. 84. nu. 1. Nec dantur actiones fideicom-
“ missario vniuersali, nisi re aut verbis fideicom-
“ misso restituto,vt constat ex leg.2.in princi.ff.ad
“ Trebel.& in l restituta.ff. eod. Ex quo plura de
“ coactione,hærede adire recusante, ac de quartæ
“ detractione, & de fructuum perceptione, & id
“ genus similibus in fideicommissis tractantur,
“ quæ non omninò Maioratibus conueniunt.

¶ Item quando in cõtractu irreuocabili Primogenium instituitur contractusque: non autem vltimæ voluntatis naturam obseruat, non potest Primogenium hoc fideicommissi naturam sequi, cùm non valet in contractibus fideicommitti. l.sequens quæstio, vbi per Scrib. ff. de lega. 2. quod suprà isto capite nu. 9 latiùs probauimus. Imò potiùs donationi inter viuos huiusmodi Maioratus conueniet:tametsi lato sumpto vocabulo in contractibus fideicommitti possit, vt probat Fran.Marzarius in epito.fideicom.q.2.

¶ Ideoque quanuis assiduè dici soleat Maioratus 15
nihil aliud esse quàm fideicommissa perpetuò familiæ relicta, aliquibus additis vel detractisq; in Maioratibus diuerso iure censentur de vnoque ad aliud in casibus eandem rationem habentibus argumentationem procedere: nos tamen in Maioratus diffinitione non audebimus præcisè dicere,Maioratum fideicommissum esse: ne data aliqua dissimilitudine corruat diffinitionis substantia, sed aliundè Maioratus diffinitionem perquiremus.

¶ Cùm igitur ex his, quæ in præcedentibus diximus,constet Hispanorum Primogenia non posse iuri Primogeniorum exterarum nationum omninò adaptari, nec etiam præcisè fideicommissis conuenire: operæpretium erit antequàm eisdem Primogeniis propriam diffinitionem assignemus scire, cui dispositionis generi Primogenia ipsa 16
potiùs conueniant. Vidimus namque plures Hispanos Iurisconsultos magni nominis, circa hæc æquiuocè procedere. Qua in re dicendum erit, quòd si Maioratus ex contractu fiat,id Primogenium in effectu erit, quædam donatio sub modo seu sub conditione facta omnibus Primogenitis familiæ: ita vt perpetuò ordine successiuo succedant. Ideóque iuxta tradita in l. quoties. cum similib. C. de dona quæ sub modo, tale Primogenium iudicandum erit: quod Oldrad. consil. 224.nume.28.& Aluaro.in cap. 1. §. hoc quoque col.fin.de succe.feu.& Deci. consil. 445. nu. 47. Xuares in q.Maioratus. num.19. verum esse profitentur. Si verò in vltima voluntate Maioratus instituatur, in effectu erit quædam hæredis institutio legatum vel prelegatum factum primo successori: ita vt mortuo eo hæreditas, legatum vel prælegatũ sequẽtibus successoribus Primogenitis ex familia testantis procedẽtibus, ordine successiuo perpetuò deferatur, iuxta tradita in l. fin. C.de verb fig.& in l.fin.cum simil.C.de leg. & in l peto.§. frater. ff. de leg. 2. De quo statim latiùs dicemus. In quo Primogenio sequẽtes successores non propriè tãquam fideicõmissarij succedẽt, nec ad propriam restitutionem tenebuntur. Imò absq; restitutione ipso iure de vno in alium, dominium ac possessio honorũ pertransibit:sed largo modo atque impropriè fideicõmissarij dicentur: cùm (vt superiùs diximus) non omninò Maioratus successor fideicommissario assimiletur nec bona Maioratus propriè restitutioni subiecta dicenda sint: prout infrà isto lib.c.14.n. 15.& c.15.n.8.& c.12.nu.12.dicemus.

¶ Ex qua Primogenij institutione facta,ex dona- 17
tione modali vel conditionali, siue ex institutione legato vel prælegato vnicuique Primogenitorum per tempus vitæ suæ factis, seu ex substitutione fideicommissaria, quanuis impropriè resultent tot donationes vel substitutiones legata aut prælegata in quemlibet Primogenitum

ex voc

ex vocatis ad eiusdem Primogenij successionem quot sunt personæ vocatæ,ac si vnicuique eorum nominatim atque specificè facta fuisset vnaquæque donatio,substitutio, legatum, seu prælegatum. Ideoque absque aliqua restitutione quilibet vocatus consequetur dominium eodem instanti ac momento,quo purificatur conditio, vel venit dies vocationis ex propria persona, sublato de medio præcedẽti successore. Nó autẽ ex iure ab eodem sibi transmisso, vt eleganter declarat Paul.Castren.in l.si pecuniam,in princi. ff. de condi.ob caus.num 11.& consil.164.nu.19.20.& 21.cum sequen.lib.2.Andr.de Yser.in c.Imperialem.§.Præterea.Ducatus.nu.4.de prohibita feu. alie.per Frederi.vbi id optimè declarat Prepo.in c.1.nume.10. ad fin. de feudo Marchie. Roderic. Xuar.in rep.leg quoniã in prioribus.C.de inoffi. test.super leg.fori.8.q.n.6.Decius cõsil. 498.nu. 19.Parisi.consi.65.nu.17.lib. 3. Laurentius Siluanus consil.15.n. 9.cum sequen. Alciatus Parergõ lib.8.c.15.ad finem. Tiraq. qui tamen nihil ex his refert de Primoge.q. 40.nu. 108. cum plurib.sequen.atque iterum nu.116. Non enim est mirum, si ex vnica dispositione,seu etiam ex vnico verbo plures donationes seu substitutiones exoriantur, prout infra isto lib.c.4.n.16.demonstrabimus.

18 ¶ Quod nõ solùm in his qui tempore institutionis Primogenij nati sunt: sed etiam in nascituris verum est,vt probatur ex l.diui.§.pactis.C.de natura.liber. Sicque in specie declarat Paul. d.consil.164 Guid.papæ.decis.267.num.1.Bellamera.
19 consil.18.Bertrand.consil.138.lib.2. & alibi sæpè Scrib. In similibus namque dispositionibus propter celeritatem donationum vel substitutionum vna alteram occultat:prout in simili probatur ex tex.in l.3.§.fina.ff. de donatio. inter vir. & vxo. Et in l.si in Gallia cum similibus C. si cert.peta. Idque sic declarat Andre. de Yser. in d.§. præterea.Ducatus.nu.4.

¶ Quæ omnia iuris principiis satis conueniunt, quibus permissum est, vt siue ex donatione siue
20 ex vltima voluntate dominium alicuius rei alicui ad vitam relinquatur ea lege, vt eo mortuo in alium transferatur.l.Sempronius Atalus,in princip.ff.de vsufruct. accrescen. l. fina. C. de lega. l. quoties.C.de donatio.quæ sub mod. notat Bald. in l.extraneum. *La primera*.nu.6.C.de hæredib.instit.Alexan.in l.planè. *La primera*.§. si coniunctim. nu.2.ff.de lega.1.Iass.in l.Nemo potest.1. lectura n.92.ff.de lega.1 glo.& Scrib.in l.ei,qui ita hæreditatem.ff.de condi.insti.l. Titia cum testamẽto. §.Titia,cum nuberet, vbi communiter Scriben. id notant.ff.de lega.2.Ex quibus apparet,quæ sit Hispanorum Primogeniorum substãtia, quæ aliter nullo pacto percipi nec intelligi poterat.

¶ Primogeniorum igitur substantia sic perpensa atque intellecta,supereſt, vt discutiamus, an aliqui ex Hispanis interpretibus Maioratum rectè diffinierint:cùm iam exploratissimum sit diffinitiones ab exteris Scriptoribus Primogenituræ assignatas Hispanis Maioratibus non conuenire.

¶ Qua in re inuenio Roderi.Xuares virum quippè doctissimum,qui hoc verbum Maioratus: non
21 tàm diffiniens, quàm describens in disputatione quam fecit: vtrum in bonis Maioratus pater habeat vsum fructum?nume.8. inquit: Maioratum in Hispania appellari bona illa sic vinculata & conditionata tali vinculo, vt debeant deuenire ad filium maiorem & sic ad descendentem maiorem perpetuò:ita,quòd sint inalienabilia & indiuisibilia vllo modo. Quæ huius verbi Maioratus interpretatio:si eam tanquam eiusdem Maioratus essentiæ,ac substantiæ diffinitionem consideremus,in aliquibus deficit.

¶ Primò,quia in ea non diffinitur ius ipsum Maioratus: sed solùm materia Maioratui subiecta. Aliud namque est(si rectè cõsideremus) ius Maioratus:aliud est materia ipsa, seu bona, ex quibus.Maioratus conficitur: sicut aliud est furtum aliud res ipsa,quæ furto subtrahitur. Et etiã aliud est depositum, aliud res ipsa quæ deponitur, vt res ipsa manifestè demonstrat.

¶ Item nec constat ex genere & differentiis,cùm verbum illud: bona, non possit dici genus respectu Maioratus:sed genus sit ius in bonis Maioratui subiectis succedendi.

¶ Item non est verum, quòd bona debeãt solum in filiis ac descendentibus Maioratum instituentis conseruari: cùm possint conseruari etiam in transuersalibus eiusdẽ deficiente linea descendẽtium,dũmodò omnes sint de familia fundatoris.

¶ Item nec in ea dicitur, quòd bona deferri debeant ad proximiorem ex familia atque ordine successiuo, quod propriũ ac peculiare est in Maioratus successione.

¶ Item nec dicitur, quòd debeant in familia cõseruari ad differentiam eorum bonorum,quæ licèt inalienabilia ac indiuisibilia sint: possunt tamen ad hæredem extraneum ex vniuersali institutione deferri.l.pater filiũ. §. Iulianus Agrippa. vbi glo.& cõmuniter Scriben.ff. de lega.3. Quare,etsi diffinitio ista, quasi omnẽ Maioratus substantiam comprehendat, alia quæ id vrgentiùs efficiat perquirenda est. Hæc nãque præcisè Maioratum non diffinit:sicut nec etiam illa,quæ ponitur à Reuerendissimo D. Didaco de Simancas in suo de Catholicis institutionibus tractatu ca. 9.nu.125. dicenti:Bona Maioratus ea esse quæ sic à primo disponente ligantur, vt integra ac indiuisa Primogenitis perpetuò deferantur, quam etiam in effectu repetit in suo tractatu de Primoge.Hispaniæ lib.1.c.1.In hac namque ferè omnia quæ in ea quam Roder. Xuar. assignauit, notari poterũt.Sicut in ea,quæ à Tiraquelo traditur de primoge.q.68.num.1.vbi inquit, Maioratum in Hispania appellari bona, quæ sic coniunguntur, vt in eis solus Primogenitus succedat. Hæ namque & aliæ,quæ à Fernando Menchaca. de successio.creati.lib.3.§.26.n.90.& à Gregorio Lopez in l.2.tit.15.par.2.in glo.verb. Maioria. assignãtur,potius descriptiones: quàm Hispanorum Primogeniorum diffinitiones appellari poterũt.

¶ Vt autem Maioratibus rectam diffinitionem 22
assignemus, dicendum erit. Maioratum esse ius „
succedendi in bonis,ea lege relictis, vt in familia „
integra perpetuò conseruentur proximoque cui- „
que primogenito ordine successiuo deferantur. „
En igitur nouam ac essentialem Hispanorũ Maioratuum diffinitionem, quæ ex genere & differentiis omnibusque suis partibus constat. Ius namque succedendi genus est. Sunt autem differentiæ omnes,quæ sequuntur, quibus Maioratuũ partes substantiales comprehẽduntur,eorumque essentia concluditur. Estque diffinitio ista conuertibilis cum suo diffinito: cùm sicut Maioratus est id, quod in ea diffinitur: ita omne illud,

Universidad de Sevilla Biblioteca
UNIVERSIDAD DE SEVILLA BIBLIOTECA

quòd eisdem qualitates habuerit, Maioratus erit: quod ad perfectionem cuiuscunque rectæ diffinitionis requiritur, vt inquit Iurisconsultus in l. 1. §. dolum ff. de dolo. vbi Bart. & Scrib.

¶ Nec diffinitio nostra labefactari ex eo poterit, quòd alicui Maioratus inueniantur, vbi nó filius Primogenitus: sed secũdogenitus succedit. Item non perpetui, sed temporales & qui ex expressa testantis dispositione in persona vltimo loco vocata finiantur. Item in quibus vna familia non sit vocata, sed plures personæ ex diuersis familiis ad eorundem successionem inuitentur. Nam quãdo Primogenitus à Maioratus successione excluditur, id effici solet eo inhabili effecto, seu ex alterius Maioratus successione impedito: quo casu, secundogenitus capit vicem ac locum Primogeniti, vt alibi declarabimus. Quod si ex aliis rationibus disponens ad id disponendum moueatur, aut non erit Maioratus is, a cuius successione filius maior natu excluditur, aut erit Maioratus improprius sicũt enim inter feuda, est quoddam feudum habens propriam feudi naturam, aliud
23 autem habens illam impropriam: vt dixit Bald. in præludiis feudorum, nume. 46. quem refert & sequitur Iass. in opere, quod scripsit super feudis n. 98. Deci. consil. 138 nu 7. idem consil. 269. num. 6. Pariſ. consil. 4 nu. 13. li. 1. Celsus consil. 26. num. 33. cum seq. Quod & feudistę passim annotare solent. Ita etiam inter Maioratus dici poterit quosdam esse Maioratus proprios: quosdam autem improprios. Vtcũque vero sit, non oberit nostræ diffinitioni, quod in hoc & in aliis superiùs enarratis disponẽtes plura à Maioratus natura diuersa, seu etiam contraria, disponant. Nos namque diffinimus Maioratum secundùm eius naturam, ac substantiam, consuetudinéque receptũ succedendi ordinem: quod si ex accidenti, & rarò in aliquibus Maioratibus quid diuersum dispositũ inueniatur, ex eo diffinitio hæc, nec periclitatur
24 nec imperfecta redditur. Sufficit namque diffinitionem secundùm rei naturam ac substantiam ac id, quod communiter accidere solet, veram esse: licèt ex accidenti ac ex his, quæ rarò contingunt aliquando deficiat, vt censuerunt glos. & Alberi. in l. omnis diffinitio. ff. de regul. iur. Bart. in l. 1. n. 2. ff. de testam vbi etiam per Scrib. Iass. Deci. & Horoscius in l. Imperium. ff. de iurisd. omniũ iudicum. Abb. & Areti in Rubrica de iudi. vbi Deci. nu 3 & 4. & Ripa nu. 39 & 40. id ipsum notant Alex. in Rubr. ff. solut. matri. col. 5. nu. 26. Salicet. in l. precibus. col. 2. C. de impub. Bal. nouel. de dote col 2. & communiter Scrib. licet Alciat. lib. 6. Paradoxorum. cap. 9. & Cagnol. in d. l. omnis diffinitio. nu 39. cum plurib. præced. & sequẽtib. contrariam sententiam probent, quorum opi. nullatenus procedere poterit vbi ea, quæ aduersus diffinitionem adducuntur, sunt præcisè cõtra rei diffinitæ substantiam, ac naturam, & quæ non facilè accidere solent. Ideoque diffinitio ista proculdubiò vera, ac perfecta censenda erit, mentiq; ad Hispanorum Maioratuum perfectam cognitionem tenenda, præsertim si ordinem Iurisconsultorum, non autem Dialecticorum, in diffiniẽdo sequamur.

¶ Animadiertẽdum autem est, quod in hac diffinitione non fecimus mentionẽ de Principis facultate, quæ in Hispanis Maioratibus frequenter interuenire solet. Ea namque in Maioratibus necessaria non est: nisi vbi pater filios vltra metas legibus Regiis cõstitutas grauare velit. Si autem quis velit Maioratũ instituere ex Tertio & Quinto: si liberos habeat, seu etiam ex legitima ex eorum consensu, vel liberos non habẽs ex omnibus bonis suis, vel certa eorum portione: is ad hunc Maioratum instituendum facultate Principis nõ indigebit, cum id legibus Regiis absque ea facere possit, frustraq; precibus impetretur, quod iure communi concessum est. l. vna cum similib. C. de Thesau. lsq; verus Maioratus erit, ac si Principis facultate fuisset institutus. Facultas namque legis, ac Principis æquiparantur, tex. in auth. item sine legitimis, ibi. *Principis & legis dono fiãt hæredes.* C. de natu. libe. Tiraquel. in repe. l si vnquam. verbo, donatione largitus. num. 226. Nec mirum cùm Princeps sit lex viua. tex. in auth. de cõsulib. ad fin. colla. 4. Imò id quod quis beneficio legis consequitur dicitur acquirere ex Principis concessione. l fi arrogator. ff. de adoptio. ibi. *Quia hoc non iudicio eius ad eum peruenit, sed Principali prouidẽtia.* Ad q̃ solet allegari Regia lex id expressissimis verbis probans in l. 44. Tau. in prin. quæ hodie est l. 4. tit. 7. lib. 5. in noua legum Regni collectione, ibi. *El que hiziere algun Mayoradgo, aunque sea con autoridad nuestra.* Ergo si absque Regia facultate fiat, nihilominus verus Maioratus erit: id namq; ista dictio, quanuis, importat. glo. in Clẽ. 1. verbo. quanuis. de re iudi. Quam ad hoc summè commendat Iass. in l. huiusmodi num 1. ff. de verbo. oblig. Et est alia consimil. in Clem. 2. glo. fin. verbo. quanuis de reb. Eccle. non alie. Idque dixit Xuar. in repe l quoniam in prioribus. 2. limi. ad l. fori. n. 17. C. de inoffi. test. vbi inquit hoc esse notandum contra imperitos, qui credunt esse impossibile, Maioratũ fieri posse absq; Regia facultate. Idem etiam arbitratur Didac. de Couarr. qui plura refert libr. 3. reso. cap. 5. nu. 6. Vbi inquit remediũ l. 45. Tau. competere Maioratus successori qui ex Maioratu absq; Regia facultate instituto vocatus est. Eandémque sententiam sequitur Mencha de succes. creati. lib. 3. §. 16. nu 91. & 96. Idem etiam censuit Peralt. in repe. Rub. ff. de hę- 26
red. instituen. nu. 123. vbi inquit, Leges Taurinas loquentes de Maioratibus habere locum tam in factis de bonis vniuersalibus quàm particularibus per viam vinculorum ex ll. Regiis cõstitutis. Idque etiam procedere in iuris patronatibus, & similibus dispositionibus iure Maioratus institutis, quãuis contrarium existimauerint Anto. Gomet. in l. 45. Tau. nu. 116. ad fi. & Fernãd. Gomet. in l. 25. Tau. nu. 62. Et quanuis etiam de hac opinione dubitauerit Palat. Ruui. in l. 24. Tau. n. 82. Quorum opiniones sequendæ non sunt.

¶ Quod adeò verum est, vt pari ratione dici possit. l. 46. Tauri. quæ hodie est l. 6. tit. 7. lib. 5. in noua legũ Regni collectione, de æ dificiis, in rebus Maioratus factis loquentem etiã eos Maioratus 27
comprehendere, qui ex Regia facultate facti non fuerint, & etiã anniuersaria, & Patronatus in quibus iure maioratus succedendum sit. Nã quamuis illius legis dispositio aliquibus iniusta visa fuerit: nobis autem iusta aque rationi conueniens semper visa fuit: vt infra isto lib. c. 25. nu. 14. & 15. demõstrabimus. Ideoq; ad omnia Maioratuũ genera protrahẽda erit: vt probat Didacus de Couar. lib. 3. resolutio. c. 5. num. 3. in Maioratibus absque Regia facultate institutis, loquens. Et nouissimè Anto.

Ant. de Padill qui etiã ad anniuersaria iure Maioratus facta illã extẽdit in Rub. C. de fideicom. nu. 10. Quorũ opinio vera mihi videtur. ¶ Ex quibus omnibus comprehendi potest quantum ab horũ Maioratuum principiis deuiauerit Celsus consil. 93. nu 4 & consil. 117. num 4. vbi profitetur non posse fieri Maioratum absque Regia licentia: citans. ad id Oldral. Paul. Bolong. & Soci qui id nõ dixerunt. & l. Tauri. quæ etiam id non disponit, adiiciensque quòd in Regnis Aragoniæ Maioratus non practicantur ex eo quòd absque Regia facultate fieri soleant.

28 ¶ Vnum tamen pro huius capitis complemento sciendum est, quòd quanuis ex Galliæ consuetudine filio Primogenito plura competant iure Primogenituræ absque parentum speciali prouisione seu dispositione. interdum tamen in Gallię prouinciis, siue ex Regia, siue paterna, aut alterius donatione plura etiam competũt donatario eiusque Primogenitis in perpetuum, quæ expressè alienari prohibita sunt, vt ostendit Tiraquel. de Primogenitura, q. 61. nu. 2. &, q. 87 nume. 7. & Carolus Molin. in consue. Parisien. tit. 1. §. 8. glo. 3. nume. 14. & nume. 28. Quæ concessiones non 29
modicum Hispanis Maioratibus assimilantur: idque in aliis mundi regionibus, vbi similes contractus seu dispositiones fieri etiam solent, dicendum erit. Ieoque propè omnia ea, quæ in hoc tractatu dicentur, non solùm Hispanis: sed etiam exteris vtilia erunt. Quod non solùm dici 30
poterit propter præfatas dispositiones, quæ in eisdem prouinciis fieri solent, quæ Maioratibus assimilantur, sed etiam propter successiones Regnorum, Ducatuum, Marchionatuum, & Comitatuum, cæterarumque amplissimarum ditionũ. In illis namque apud omnes nationes ac prouincias iure Maioratus vt plurimùm succedi solet, successioque eo ordine, quo in Hispanis Primogeniis defertur: quæ etiam ad fideicommissa perpetuò familiæ relicta maximi momenti esse poterunt. Et hæc de Maioratus diffinitione dixisse sufficiat.

SVMMARIA.

1 *Vera rerum cognitio, à causis prioribus deriuatur.*
2 *Maioratus à diuino instituto quodammodò originem trahunt.*
3 *Iure diuino Primogenitis plures prærogatiuæ competebant.*
4 *Maioratus etiam à iure naturali originem trahunt. Item à iure gentium.*
5 *Ius gentium vnicum est, nec inter primæuum & secundarium distingui debet.*
6 *Etiam à iure canonico, ciuili & consuetudinario Primogenia Hispanorum deriuantur.*
7 *Maioratus Hispaniæ ab ipso Hispaniarum regno deriuantur.*
8 *Qui male principiat male finit.*
9 *Minimus error in principio in fine maximus apparet.*
10 *Regnum Hispaniarum Maioratus est.*
11 *Maioratus obseruatio in Regni successione à Rege Pelagio principium assumpsit.*
12 *Ante Regem Pelagium certum est, quòd Regnum electione: non iure Primogenituræ competebat.*
13 *Gothorũ lex antiquissima de Regni Hispaniarũ successione citatur, atq; eius veritas dissentitur. Chronicæ generalis Hispaniarum locus de Regni successione expenditur.*
14 *Pelagius pro insignis leonem rubeum in campo albo assumpsit.*
15 *Fernandus primus insignis Leonis Castellum aureum in campo rubeo in parte dextra adiecit.*
16 *Regnum Castellæ est caput omnium Hispanorum Primogeniorum.*
17 *Successio Maioratuum Hispaniæ regulatur secundùm Regni successionem.*
18 *Consuetudines vrbis Romæ in alijs prouincijs seruabantur.*
19 *Maioratuum causæ vsque ad legum Taurinensium publicationem in hoc Regno, ijs legibus iudicabantur, quæ ad Regni successionem constitutæ erant.*
20 *Forma instituẽdi Maioratus seu facultatis ad illũ instituẽdũ, in partitarũ legibus nõ inuenitur.*
21 *Successio Regni, & Maioratus semper vna est: nisi institutor aliud disposuerit.*
22 *Subditorum mos est id sequi, quod Reges facere conspiciunt.*
23 *Hispani potius quàm alij, Regum exempla sectantur.*
24 *In domo sua quemlibet esse Regem & Principem.*
25 *Diuites omnes principes appellantur.*
26 *De Regno ad Maioratum procedit argumentatio.*
27 *Tenor dispositionis derogat Maioratus naturæ.*

Universidad de Deusto Biblioteca

Quæ fuerit Hiſpanorum Maioratuum origo.

CAPVT SECVNDVM.

VIsa iam Maioratus diffinitione, operæpretium erit intelligere, vnde huiuſmodi Primogenia originẽ
1 duxerint ac deriuentur. Vera namque rerum cognitio, ſecũdùm philoſophum, à cauſis prioribus deriuatur, & rectè
2 eam rem ſcimus, quam ex prioribus cauſis cognoſcimus. Maioratuum igitur Hiſpanorum origo ab inſtituto diuino quodammodo deriuationem primæuam duxiſſe conſtat, ex eo quòd Geneſ.c.25.mentio fiat de Primogenitura, cuius Primogenituræ ius Eſau vendidit fratri ſuo Iacob, & iterum, cap.27. vbi Iſaac dedit filio ſuo Iacob benedictionem, eique ius Primogenituræ conceſsit.& c.43. *Sederunt corã eo Primogenitus iuxta Primogenita ſua, & minimus iuxta ætatem ſuam.* &
3 Deuteronomij c.21. *Iſte eſt enim principium liberorũ eius, & huic debẽtur Primogenita.* Et aliàs ſæpè. Quo iure diuino Primogenito prærogatiuæ quã plures præ cæteris filiis competebant. Nam ad dexteram parentis Primogenitus ſedebat, ſacrificia offerebat, cuncta ex bonis parẽtis duplicata ſibi vendicabat, diebus feſtiuis veſtem pretioſam ferebat, benedictionem à parente in mortis articulo capiebat, cibariis que duplicibus fruebatur. Quæ iura antiqua Primogenituræ in veteri teſtamento fuiſſe, aſſerit glo.in c. quàm periculoſum.7.q.1.quam ſequitur Archid.& cæteri Scrib. ibidem. Ioan.Andr. Anto.Cardi.& Panorm.in c. licet deuoto. Alex.conſi.161.circa.fin.lib 2. Lauden in ſuo tracta.de Primoge.1.& 2.q.Ioan. Licerier.in eodem tracta.lib.1.1.2.& 3.q.& iterum lib.2.2.q. vbi viginti tres Primogenitorum prærogatiuas enumerat: quæ ibidẽ ſigillatim videri poterunt. Nos enim non intendimus aliorum dicta, niſi magna ex cauſa repetere. Tiraquel. de Primogeni.in præfatione.n.12. Ex quo fit vt Hiſpana Primogenia non modicam habeant ab inſtituto diuino deriuationem. Idque apertè oſtendit l.2.tit.15.part.2.ibi. *E ſegun ley ſe prueua por lo que Dios dixo a Abraham.* Et ibi. *Ca ſegun el dixo a Moyſen en la vieja ley: todo maſculo que naſcieſſe primeramente, ſeria llamado coſa ſancta de Dios.* Et iterũ ibi. *Se prueua por las palabras que dixo Iſaac a Iacob ſu hijo, quando le dio la bendicion.* Quod ſi ad ipſum ius Primogenituræ ſimpliciter ac de per ſe ſumptũ referatur, veriſſimum eſt. Hiſpanorũ autẽ Primogenia ab ipſis legis veteris Primogenitis diſſimilia ſunt, vt in cap. præcedenti latiùs oſtendimus, probatque ex pluribus Burgos de Pace in prooemio legum Tauri.n.91.cum ſequen. Didac. de Simanc.de Cathol.inſti.ca.9.de bonis hæreticorum.n.125. Idem in ſuo tractatu de Primogenitis Hiſpaniæ,lib.1.c.1.

4 ¶ Item à iure naturali, quod natura omnia animantia docuit hoc Primogenituræ ius ſimpliciter ſumptum etiam originem ducere, conſtat ex eo, quòd omnia animalia, etiam ratione carentia ipſa ſolùm natura impellente, ardentiùs Primogenitos amẽt, eiſque ius quoddam velut Primogenituræ tribuant, vt ex pluribus omnium latiſſimè, eruditeque (vt aſſolet) probat Tiraquel.de Primog.in præfatione nu. 36. cum pluribus ſeq. Probaturque in d.l.2.partitarum.ibi. *La primera naturalmente.* Idque aduertit Xuar. in repeti. l. quoniam in prioribus.11.ſimi.2.dubio.nu.22.

¶ Item à iure gentium non modicum principiũ 5
duxit hæc noſtra Maioratuum obſeruatio cùm eo iure teſtandi, de reque ſua liberè diſponendi facultas vnicuique conceſſa ſit.l.nec enim. §. deportati.ff.de milit.teſtã.l.milites.C.eo.tit.Theophilus, qui in hunc ſenſum accipiendus eſt, in §. ius autem ciuile. Inſti.de iur.natu. gentil. & ciuil. Bart.in l.interdum.nu.7.ff.de condi.indeb.Rom. Fulgo & Iaſſ.in l.ſi teſtamentum.C.de teſtamen. Quibus plura cumulauit Illuſtriſſ. D. Didacus de Couarru.lib.3.reſolutio.c.6.nu.7. Ex qua diſponendi libertate à iure gentium inuenta, proceſſerunt conditiones, vincula, fideicommiſſa, cæteraque id genus grauamina, quæ in Hiſpanorum Maioratibus paſſim inueniuntur. Nec in hac parte ius gentium primæuum à ſecundario diſtinguimus: ea namque diſtinctio tametſi communis ſit, vera non eſt, cùm vnicum ſit ius gentium, etſi proceſſu temporis variatum fuerit, vt explicant Fortunius Garſia in l.1.§. ius naturale. nume.34.ff.de iuſt. & iur. Alciatus in l. Paterfamiliàs.nu.7.ff.de ver.ſignifi. Connanus li.1.comment.iur.ciui.cap.4 cum ſequentib. Coraſ.lib.6. Miſcell.c.fin. Pinelus, qui alia refert in Rub.C.de empt.& vend.1.parte,num.12.& alibi ſæpe Scrib.

¶ Item ea omnia à iure etiam ciuili originem du- 6
cunt: nam etſi teſtandi, ac de re ſua diſponendi facultas à iure gentium proceſſerit, veriſſima tamen communisque de hac re opinio eſt, quòd omnia iſta fuerint iuris gentium, inuentione: iuris autem ciuilis, forma, ac ſolennitate, & approbatione, vt poſt cæteros aduertit eleganter Iaſſ. in d.l.ſi teſtamentum.& Viglius in §. ſed prædicta nu.4. Inſtit.de teſtam. Alex.& Iaſ.in Rubr.ff. de acquir.hæred.Deci.in conſ.455.nume.3. Peralta, qui id latiſsimè proſequitur in Rubr.ff. de hæred.inſtitu.n.140.cum ſequen.D. Didacus de Couarru.lib.3.reſolutio.c.6.nu.7. Iulius Clarus in ſummo rerum Italicarum Senatu Regius conſiliarius, ingenioque & literarum præſtantia verè clarus, lib.3. recepta. ſenten. §. teſtamentum. q.2.Celſus conſ.120.nume.87. Sicque ius ciuile paſsim plura de huiuſmodi fideicommiſsis, conditionibus, ſubſtitutionibus, vinculis, grauaminibusque, in quibus præſertim conſiſtit Maioratuum ratio, diſponit: ita vt certiſsimum ſit, præcipuam anſam ius ciuile noſtri temporis Maioratibus dediſſe: idque ipſum feciſſe ius Regium Hiſpanorum proprium ac peculiare. Ex quo præſertim intelligitur Maioratuum ſubſtantia.

¶ Item originem etiam ducit Maioratus à lege Canonica, & etiam conſuetudinaria, vt inquit Ioan. Andr. quem cæteri ſequuntur in c. licèt deuoto. Ioan. Licerier. & Tiraq. locis, quibus eos ſuprà citauimus.d.l.2. tit.15. part. 2. ibi. *La tercera por coſtumbre.* Et ibi: *Y eſto vſaron ſiempre en todas las tierras del mundo.*

¶ Sed quamuis ſi hoc ab antiquiſsimis rei huius principiis repetendũ ſit, res iſta genericè ſumpta à iure Diuino, Naturali, Gentium, Ciuili, Regio, Canoni

7 Canonico, ac Conſuetudinario originem ducat. Hiſpanorum autem Primogenia ſecundario, certioriq; principio ab ipſo Hiſpaniæ Regno, eiusque ſuccedendi ordine deriuantur, propriamque ac veriſſimam originem trahunt. Quod aſſumptum veluti totius noſtræ machinæ fundamentum præcisè probandum eſt: ne alias corruant ea, quæ ab eo per totum operis diſcurſum deducenda ſunt. Qui enim malè principiat, malè finit.
8 vt enim inquit Bald.in l. fina. C. de verb. ſigni. num.4. nulla conſequẽtia fieri poteſt, ex illegitimo principio. Quod aptiùs ad propoſitum collige-
9 gitur ex Philoſopho, in lib.1.de cœlo & mundo, vbi inquit: Quòd error minimus in principio, in fine maximus reperitur: prout in agentibus iter apparet.

¶ Vt autem in nobis nõ eueniat, qui Maioratuũ Hiſpanorum originem, ſubſtantiam ac naturam, ſucceſſionisque obſeruationem ab ipſo Hiſpanorum Regno deriuamus, id præmittendum eſt,
10 ipſum Hiſpaniarum Regnum veriſſimum Maioratum eſſe, in eiusque ſucceſſione ſeruari verum ac præciſum ordinem Primogenituræ: quod probatur euidentiſſimè eſt d.l.2.tit.15.part.2. vbi Grego.Lopez id ipſum notat: idque ipſum profitentur cæteri Scri. de quibus ſtatim mẽtionem faciemus. Et quamuis d.l.partitarum, de ſola Regni Caſtellæ ſucceſſione diſponat, idem de omnibus aliis Hiſpaniarum Regiis, quæ Regno Caſtellæ adiuncta ſunt, dicendum erit: cùm ſiue ex illorum Regnorum lege, ſiue conſuetudine eundem ſuccedendi ordinem ſequantur, vt pluſquam notiſſimum eſt.

11 ¶ Quæ Maioratus in Regni Hiſpaniarum ſucceſ- 12
ſione præciſa obſeruatio (vt ex antiquis huius Regni Chronicis accepimus) in Rege Pelagio principium obtinuit. Ante illum namque Hiſpaniarum Regnum, vſque ad Roderici infœlicis tempora, electione prorſus, non ſucceſſione conſtabat, quod facta illorum temporum conſilia ſatis apertè demonſtrant. In quarto namque Toletano conſilio, vltimo canone hoc pacto diſponitur. *Nullus apud nos ſub præſumptione, Regnum arripiat, nullus excitet mutuas ſeditiones ciuium, nemo meditetur interitus Regum: ſed defuncto in pace Principe Primates totius gentu, cum ſacerdotibus ſucceſſore Regni conſilio communi conſtituant, vt dum vnitatu concordia à nobis retinetur, nullum patria gentis quod deſidium per vim, atque ambitum moliatur.* Itẽ in quinto Toletano concilio, Cano.3. *Quoniam ſunt inconſideratæ quorundam mentes, & ſe minimè capientes, quos nec origo ornat, nec virtus decorat, qui paſſim, licentérque putant ad Regalis Maieſtatis peruenire faſtigia. Huius rei cauſa noſtra omnũ cum inuocatione diuina profertur ſententia, vt ſi quis talia meditatus fuerit, quem nec electio omnium præfecit, nec Gothicæ gentis nobilitas ad hunc apicem trahit, ſit conſortio Catholicorum priuatus. &c.* Egerat autem canon præcedens de Regis Suinthilæ filiis, vt hoc non defectu Regiæ prolis cautum: ſed pro legum antiquarum firmitate prouiſum videatur. Item in ſexto Toletano concilio, ſuperiores de hac re canones repetuntur, & filiorum Suinthilæ mentio fit, & tamen ad hunc modum ſancta Synodus conſtituit. *Rege verò defuncto, nullus tyrannica præſumptione Regnum aſſumat, nullus ſub religionis habitu detõſus, aut turpiter decaluatus, aut ſeruilem originem trahẽs, vel extraneæ gentis homo, niſi genere, & moribus dignus, promouea-*

tur ad apicem Regni. Imò in electione Eruigij Regis, de qua in initio duodecimi Toletani cõcilij liquidò patet, omnium Procerum, & Epiſcoporum conſenſu, & ſuffragiis Regem eligi ſolere.

¶ Idipſum etiam ex libro Hiſpaniarum antiquiſ- 12
ſimo (qui forus Iuzgo appellatur) manifeſtè cõprehenditur. In prooemio nãque eiuſdem libri, l.1. dicitur. *Eneſta ley dize como deuẽ ſer eſleido los principes, y que las coſas, que ellos ganan deuen ſincar al Regno.* Iterumque in l.2. eiuſdem prooemij, in hæc verba etiam diſponitur. *Donas eſtablecemos que de aqui adelãte los Reyes deuen ſer eſleidos en la ciudad de Roma, o en aquel lugar dõde murio el otro Rey, con cõſejo delos Obiſpos, y delos ricos omes dela Corte, y del pueblo, y no deue ſer eſleido de fuera dela ciudad, ni de conſejo de pocos, ni de villanos del pueblo, &c.* Et iterũ in eadem lege dicitur. *Mas las coſas que ellos ganarẽ no las deuen hauer ninguno de ſus hijos: ſino como mandare el Rey, y las coſas que fincaren por ordenar deuen las hauer ſus ſucceſſores, y las coſas que eran ſuyas propriãs y que ganaron ante que fueſſen Reyes deuen hauer las ſus hijos e ſus herederos.* Quod etiam ex l.4. & propè ex omnibus legibus eiuſdẽ prooemij apertiſſimè conſtat: adeò, vt pluſquam notiſſimum ſit, ante Pelagium Hiſpaniarum Regnum ſemper iure electionis, non autem ſucceſſionis delatũ fuiſſe. Tametſi Ioan. Lupus de obtentione Regni Naua.§.10.part.6 hoc non adeò exactè conſiderans dixerit incertum eſſe: an Regni ſucceſſio ante Pelagium iure Primogenituræ, an ex electione competeret.

¶ Quòd ſi quorundam Regum filij vterque, ſcil- 12
licet, Reccaredus, Liuua ſecundus, Receſſuinthus, atque alij Regum Gothorũ filij, paternum Regnum obtinuiſſe leguntur, id matura parentũ prouidentia factum fuiſſe conſtat, qui hoc viuentes fecerunt, vt communi Gothorum conſenſu, eorum filij ad Regni ſucceſſionem omnibus aliis præferrentur, & ex hinc omnium ſuffragiis eligerentur. Quis enim Regi viuenti hoc denegaret? Ideoque hi filij, qui poſt parentes inter Gothos regnarunt in Regni conſortium aſſumpti, & Regni participes viuentibus patribus facti dicũtur, vt ex hinc electio ipſa facta videretur, & futura poſt patris obitum ſit excluſa.

¶ Sed quamuis Gothorum tempore Hiſpaniarũ Regnum hoc pacto continuatum fuerit: a Rege autem Pelagio longè alia cœpit forma regnandi. Regnum enim Hiſpaniæ à patre in filium natu, maiorem ita ſemper deriuatum eſt, vt nunquam in hoc fuerit variatum, niſi ſi quando vis aliqua oppreſſo iure, abolitaque conſuetudine tyrãnicè inualuit. Exemplo ſunt Regum omniũ noſtrorũ filij primogeniti, Regni ſucceſſores, & horũ defectu filiæ, fratres, agnati, cognatiue, ad quas prio rũ defectu regni fuit ſucceſſio ſuo iure deuoluta.

¶ Quod autem ex tunc vſque ad noſtra tempora 13
Hiſpaniarum Regnũ iure Maioratus, ſeu Primogenituræ delatum fuerit, aſſerit Io. Lup. de obten. Re. Nauar.§.9.par.6. vbi inquit, Tempore Pelagij à Gothi lege generali ſancitũ fuiſſe, quòd ſi Rex fuiſſet Catholicus Primogenitus eius, atque ante obitum patris, decedẽte Primogenito, ſecundo natus, & ſic per ordinem quantucunque minimæ fuiſſet ætatis, in Regnum ſubſtitueretur. Si autem deficeret filius maſculus, ſtatuiſſe, vt filiæ eodem ordine ad Regni ſucceſſionem admitterentur, cui ipſa magnorum Gothorum

promi-

Universidad de Navarra Biblioteca

prouidentia ex nobilioribus Gothis virum deligeret, quo Regalis posteritas conseruaretur. Quod refert dixisse Lucam Trudensem in suo Chronico, vbi de Rege Pelagio agit. Idipsũ etiã repetẽs in Rub. de don. inter vi. & vxo. §. 69. n. 26.

¶ Quanuis autem vir iste præstantissimus Lucæ Trudensis authoritate hoc affirmet: nos tamen apud hunc verum Hispanicarum Scriptorem, in vno atque altero venerandæ vetustatis exemplaribus, quæ nobis videre contigit nihil tale vnquam scriptum reperimus, nec alibi inuenire potuimus, quod nobis non modicam admirationem præstitit. Vtcũque autem id sit, maneat verũ & firmum Regnum Hispaniæ, ab eius post Pelagium instauratione semper in Regios filios maiores, vi, aut tyrannide cessante, delatum fuisse. Quod inuiolata consuetudine, multorumque seculorum exemplis planum fit & manifestum: non tamen Tudensis Episcopi authoritate, nec legis illius promulgatione.

¶ Sed hoc ipsum authoritate Regis Alphõsi decimi comprobatur: Is namque in generali (vt vocant) historia, vbi de Rege Ferdinãdo primo, Regna inter filios suos partiente, agit, inquit. *E quando el Rey don Fernando esta particion oue fecho, peso mucho al infante don Sancho, que era el mayor que lo hauia de hauer todo enteramente. E dixo a su padre, que non podie, ni deuie de derecho fazer esta particion. Ca los Reyes Godos antiguamente fizieron constitucion entre si, que nunca fuesse partido el su imperio despues que fuesse siempre de vn Señorio. E por esta razon non lo deuia partir, pues Dios lo ayuntara enel, mas que lo deuiera el auer que era fijo mayor, y heredero.* De qua Sanctij querimonia, neque Rodericus, neq; Tudensis meminerunt. Illa autem historiæ generalis verba attentè sunt expendenda. Gotorum namq; lex, quę in ipsa citatur, non probat Regnum filio maiori iure Maioratus defendendum esse: sed solum Regnum ipsum non oportere diuidi, nec in partes distribui. Imõ (vt paulò antè ostensum est) tempore Gothorum, non successione: sed electione Regnum constabat. Ideoque nõ filio maiori: sed ei, qui ad ipsum Regnum deligendus foret, indiuiduũ præstandum erat. Sed cum iam Fernandi primi tempore, Regnum nõ electione, sed successione ex generali Hispaniarum consuetudine deferendum esset, ex legeque Gothorum diuidi non posset: sed vni tantùm deferri deberet: optimè processit Sanctij argumentatio: cùm omne illud, quod tanquam indiuiduum vni filio ex legis, vel hominis dispositione competit, necessariò filio maiori natu præstandum sit, vt infrà isto lib. c. 11. nu. 9. dicemus.

14 ¶ Quod autem Regnum Castellę in omnibus tam quam Maioratus ex tunc semper habitus fuerit: ex eo etiam probatur, quòd eo tempore Pelagius relictis Gothorum insigniis Leonem rubeum in Campo albo pro insignijs assumpsit, vt inquit Episcopus Burgẽsis in Anacephaleosi, c. 45. & Palat. Ruui. de obtentio. Regni Nauarræ, §. 7. in fi. 6. part. prout Hispanorum Maioratuum possessores suæ familiæ insignia assumere solent. Quæ
15 insignia posteà auxit Fernandus huius nominis primus, qui ex persona Sanctiæ vxoris suæ, Regnũ Legionis obtinuit. Ipse enim insignijs Leonis, Castellum aureum in Campo rubeo in parte dextera adiecit, vocatusque fuit Rex Castellæ, & Legionis. Vt idem Episcopus Burgensis eodẽ lib. c. 27. exponit, atque Palla. Ruui. de obtentio. Regni Nauarrę, par. 6. §. 8. Quę omnia propria ac peculiaria sunt Hispanorum Primogeniis, quibus vt plurimum eorum possessores præterquã, quòd insignia antiqua propriæ familiæ (vt prędiximus) assumunt: si vni Primogenio aliud ex successione vel aliàs adiungatur, statim illius Maioratus insignia antiqui Maioratus insignijs, siue ad dexterã, siue ad sinistrã adiiciunt. Quę euidẽtissima sunt veri, ac proprij Maioratus vestigia.

¶ Hoc autem adeò verum est, vt securè, ac con- 16
fidenter dici possit: non solùm Hispaniarum Regnum verum Maioratũ esse: imò Regnum ipsum esse caput omnium Hispanorum Primogeniorũ, ab eoque cætera Primogenia tanquam à capite deriuari, succedendique rationem accipere: adeò vt si de succedendi ordine in Hispaniæ Maioratibus contendatur, ea lis sit secundùm leges ad Regni successionem institutas, decidenda. Quod aduertit Paul. Castren. consil. 164. volum. 2. Abb. consi. 85. parte 1. Bologninus consil. 62. col. 2. vbi formaliter inquit post Paul. d. consil. quod existentia, natura, successio, & constitutio Maioratuũ Hispanię, regulatur in omnibus, & per omnia 17
secundùm existentiam, naturam, cõstitutionem, & successionem Regni Hispaniarum, quod est omnium primogeniorum Hispaniæ caput, à quo tanquam à verò capite omnia alia primogenia tanquam membra descendunt: quod etiam repetit Sigismundus Neapolitanus in cõsiliis feudalibus, consi. 1. nu. 56. & alibi sæpe Scrib. Idque ea ratione: quòd à capite membra discedere non liceat, c. cùm non liceat. de præscrib. Sicut etiam 18
dicitur, quòd consuetudines vrbis Romæ, quæ totius mũdi caput olim dicebatur, seruandę sunt in omnibus aliis prouinciis. l. 1. §. cùm vrbẽ ff. de offici. præfecti vrbis. l. de quibus, cum similib. ff. de legib. l. 1. §. Sed si quæ leges, C. vete. iur. enucle. ibi. *Secundùm Saluij Iuliani sententiam, qui iudicat debere omnes ciuitates consuetudinem Romæ sequi & legem, quæ est caput orbis terrarum, non ipsam alias.* Tex. in §. fina. Insti. de satisdati. Et in cap. 1. de sacr. vnctio. Idque de Hispanis Maioratibus agẽs censuit Menchaca. lib. 3. de testamen. creatio. §. 26. nume. 94. & Petrus de Peralta. in Rubrica ff. de hæred. instituto & in l. 3. §. qui fidei commissam num. 122. ff. eod. tit. & latiùs nu. 139. Iacobus Asa. de Primoge. charta. 90. nu. 39. cum seq. & D. Didacus de Couarrub. lib. 3. resolu. cap. 5. nu. 9. Quod & quamplurimi alij Hispani Scriptores passim sequuntur, quos infra isto lib. c. 3. nu. 2. nũcupatim citabimus.

¶ Quod etiam comprobatur ex eo, quòd quãuis in Castellæ, ac Legionis Regnis quamplurima, eaq; opulentissima Primogenia instituta fuerint ab anno 1251. quod cœptę fuerunt partitarũ leges & postmodum vsque ad annum 1505. quo cõditæ fuerunt illæ leges (quę Taurinenses nũcupantur) vt est notissimũ, in hoc tempore, quo penè tercẽtum anni effluxerunt nulla in his Regnis peculiaris lex de Maioratuũ successione facta fuerit, nec alia lex sit, quæ de Hispanorum Primogeniis meminerit: nisi lex 2. tit. 15. part. 2. quæ de Regni successione, Maioratus, ac Primogenituręordine seruato disponit, reliquæque ex partitarum legibus quæ de Regni successione tractauerunt, atque etiam l. 12. tit. 33. parti. 7. quæ sola de Primogenij successione tractare videtur,

per

19 pẽrque tot annorum curricula Primogeniorum successiones ijs legibus iudicabantur, quæ ad Regni successionem ordinandam conditæ fuerant, vt quæ ab ipso regno originem duxerant.

¶ Harum autem legum silentium non modicam occasionem præstat credendi, quòd ante eas partitarum leges in sola Regni successione, in Castellæ, ac Legionis Regnis seruaretur Primogenitura: ratio, seu saltim nõ esset Maioratuum institutio adeò frequens, ac peculiaris, cùm si huiusmodi Primogenia eo tempore in his Regnis assidua essent plures leges inter eas inuenirentur, quæ de Maioratuum successione tractarẽt. Ideoque crescentibus postea ad Regni instar Maioratuum institutionibus, necessarium fuit eisdem proprias leges ac constitutiones assignare.

¶ Præterea hoc ex eo etiam ostenditur: quòd in eisdem partitarum legibus. tit. 18 parti. 3. vbi om-
20 nes contractuum, rescriptorum vltimarumq; voluntatum formæ, quæ in his Regnis obseruabantur apponuntur, non sit appositа facultatis ad cõdendum Maioratum, nec institutionis eiusdem Maioratus forma. Non enim credendũ est, quòd inter omnia eius temporis rescripta, ac instrumẽta hæc sola, quæ inter alia forent longè præstãtissima, à legum illarum collectoribus omitterẽtur: si eo tempore peculiaria, ac vsitata forent. Omissa autem fuerũt, ex eo, quod si eo tempore in his Regnis erant aliqua patrimonia, quę iure Maioratus possiderentur, legibus Regiis de Regni successione agentibus, à quo originem ac deriuationem trahebant, iudicabantur, vsque quo crescẽte Primogeniorum numero leges de ipsorũ Maioratum successione tractantes conditę ac promulgatæ fuerunt.

¶ Idipsum etiam cõstat ex magna ac omnimoda similitudine, quam videmus in horũ Regnorum
21 Maioratibus cum Regni successione. Ea namque semper vna eademque est: nisi speciali dispositione testator quid diuersum ordinauerit. Ex qua maxima similitudine facillimè quis intelliget, Hispanorũ primogenia ad instar regni fuis-
22 se à principio instituta. Est namque subditorum mos vt in omnibus id sequantur, quod Reges aut proprios Principes facere conspiciunt: nam vt inquit Claudianus,

Componitur orbis
Regis ad exemplum, nec sic inflectere sensus
Humanos edicta valent, quàm vita Regentis.
Mobile mutatur semper cum Principe vulgus.

Quod nedum in his, quæ recta ac iusta sunt: sed etiã in his, quæ ad vitium declinant quotidie conspicimus. Idque optime aduertit Cicero lib.
23 3 de legib. dicens. *Non tantum mali est peccare principem (quanquam est magnũ per seipsum malum) quantum illud, quod permulti etiam principũ imitatores existunt, nec solùm vitia concipiunt ipsi Principes: sed ea infundunt in ciuitates. Nec obsunt quòd solùm ipsi corrũpuntur: sed etiam quòd corrumpunt, plusq; exemplo quã peccato nocent.* Vtrumque autem breuibus verbis complexus est idem Cicer. lib. 1. de legib. vbi inquit. *Vt cupiditatibus principum, & vitijs infici solet ciuitas: sic emendari & corrigi continentia.* Quod ab Hispanis potius, quàm aliis obseruatum esse con 23
spicimus. Adeò enim Regum facta in omnibus imitantur, ac sequuntur, vt non solùm id in Christianis institutis, ciuilibus factis, armorum vsu, vestitu, loquela, idque genus similibus efficiant: sed etiam in comedendi, ac bibendi gustu, qui vnicuique hominum solet esse peculiaris, ac personalissimus, id obseruent, quod Hispanorum Reges viderint obseruare.

¶ Nec improprium, seu irrationabile id censeri debet, vt quis propriis bonis, ac patrimonio eum 24
succedendi ordinem instituat, quem Regni successioni institutum fuisse animaduerterit, cùm vulgò dici soleat: In domo sua quemlibet esse Regem ac Principem: ex tex. in c. duo ista. 23. q. 4 per quem tex. id notant Ioan. Andreas, & Panormi. in c. Venerabilem. de electio. super glo. verb. Germanos. Corsetus de regia excellentia q. 23. nu. 24. Gomet in c. 1. de consti. lib. 6. nu. 33. Ex qua etiã larga Regis seu Principis appellatione procedit, vt omnes etiam diuites, Principes appellentur, vt inquit Guil. de monte Lau. in clẽ. 1. de Baptismo, quem ibi refert Cardi. n. 8. moti ex eo, quòd vt habetur Ecclesiast. 18. *Omnia obediunt pecuniæ.* Quibus plura cumulat Tiraq. de nobilitate c. 3. nu. 5. & 6. Et iterum in repet. l. si vnquam verb. facultatũ. n. 1. sequẽ. C. de reuocan. donatio.

¶ Ex quo fit, vt plusquàm certissimum arbitremur hunc Maioratuum instituendorum ordinem à Regibus in subditos fuisse transfusum: qui postea in Hispanorum consuetudinem abijt. Ideoque iustissima ratione à Regni successione, & natura ad Maioratus arguere licebit: ita quòd, (vt verbis nostratium vtar) validum sit argumentũ à Regno Hispaniarũ ad Hispanorum Maioratus: legibusque Regiis, de Regni successione tractantibus omnia Maioratuum iurgia esse decidenda: nisi aliud Regia lege de Maioratibus loquẽti decisum sit. Tunc enim propria legis decisione erit Maioratus controuersia definienda, non ea quæ de Regni successione disponit l. doli clausula, cũ similib. ff de verb. obliga. Idque etiam obseruandum erit, quando aliud Maioratus institutor voluerit: pro lege enim seruãda erit eius dispositio. tex. in auth. de nupt. §. disponat colla 4. Tenorq; dispositionis derogabit Maioratuum naturæ, ac obseruationi: sicut alias dicitur de feudo, in c. 1. de duobus fratribus à cap. inuestitis in vsib. feud. Est enim attendenda præcisa inuestituræ forma, à qua non erit aliquo modo recedendum, vt elẽganter dicebat Bald. in c. 1. §. denique n. 1. quę fu. pri. cau. benef. amitten. in vsib. feud. & in c. 1. in fi. per tex. ibi de successio feu. Curtius senior, qui plura refert cõsil. 50. n. 5. Alba consi. 2. n. 24. Celsus consil. 26. nu. 13. Peralt. qui etiam plura refert in Rub. ff. de hæred. institu. nu. 108 quibus etiam plura cumulat Tiraquellus in rep l si vnquam C. de reuo. dona. verb. libertis. nu. 8 & alibi sępe. Ex qua Maoiratuum & Regni successionis paritate plura, eaque singularia, ac vtilia licebit inferre, quæ in sequẽti & ca. aliis sigillatim enarrabimus.

SVM

Universidad de Deusto Biblioteca

SVMMARIA.

1 *Quis ordo in succeſsione Maioratus abſque vlla lege ſeu conditione inſtituti ſeruari debeat.*
2 *Quælibet diſpoſitio ſecundùm Regionis conſuetudinem interpretanda eſt.*
3 *Conuentio ſimplex, ac generica recipit interpretationem à iure & conſuetudine, atque rei de qua agitur natura.*
4 *Feudum conceſſum ſimpliciter comprehendit omnia ea, quæ veniunt ex natura feudi, atque recepta feudorum conſuetudine.*
5 *Emphiteoſis conceſſa ſimpliciter comprehendit ea, quæ veniunt ex natura emphiteoſis, atque ex loci conſuetudine.*
6 *Maioratus indiuiduus eſt: ſicut Regnum.*
7 *Maior natu præcedit cæteros in Primogenijs: ſicut in Regni ſucceſsione.*
8 *Maſculus eiuſdem lineæ excludit fœminam in Maioratu: ſicut in Regno.*
9 *In Maioratu, & in Regno non fit tranſitus de vna linea ad aliam propter Maſculos.*
10 *Nepos ex filio maiori excludit patruum in Regno, & in Maioratu.*
11 *Maioratus iure ſanguinis non iure hæreditario defertur: ſicut & Regnum.*
12 *In Maioratu debet ſemper linea recta ſuccedi: ſicut in Regno.*
13 *Maioratus & Regni ſucceſsio ſemper ad proximiores defertur.*
14 *Regni & Maioratus ſucceſsio perpetua eſſe debet.*
15 *Proximitas ex vltimo poſſeſſore conſideratur in Regno & Maioratu.*
16 *Succeſſor in Regno & Maioratu tenetur ſoluere debita pro eiuſdem vtilitate contracta.*
17 *Bona Regni & Maioratus inalienabilia ſunt.*
18 *Rex poteſt aliquãdo donare, & alienare bona Regni, quod facere non poteſt Maioratus poſſeſſor.*
19 *In æquiparatis ex diuerſitate rationis variatur ius.*
20 *Regem decet eſſe largum, beneficum, & liberalem*
21 *Regum proprium eſt donare.*
22 *Quis ordo in Maioratuum ex præſcriptione inductorum ſucceſsione ſeruandus ſit.*
23 *Clauſula, quòd in Maioratus ſucceſsione ſeruetur is ordo, qui in Regni ſucceſsione ſeruatur vtrũ vtilis ſit.*
24 *Leges in Maioratibus loquentes vtrum in Regno etiam procedant.*
25 *Diſpoſita in ſenatoribus in Imperatore, qui eſt caput ipſius ſenatus, ſeruanda ſunt.*
26 *Remedium tenutæ ſummarium ac executiuum vtrum competat Regi ſicut alijs Maioratuum ſucceſſoribus.*
27 *Aedificia in ſolo Regni facta: an cedant ipſi Regno abſque ſolutione exiſtimationis.*

Quid Verbum hoc Maioratus ex propria natura comprehendat.

CAPVT TERTIVM.

CVm in precedenti capite oſtenſum fuerit Maioratus ab Hiſpaniarum Regno originem duxiſſe ab eoque deriuari, Hiſpanaque Primogenia eiſdem legibus, quibus ipſum Regnum, eſſe iudicanda, conſequenter de Maioratuũ natura tractãtes, premittere debemus omnia ea, quæ in Regni ſucceſſione propria ac naturalia ſunt, eadem etiam ipſis Maioratibus propria ac peculiaria eſſe. Quamobrem ſi quis Maioratũ
1 inſtituens dixerit, Ex bonis meis Maioratum inſtituo: etſi nihil aliud adiungat, nullasque alias conditiones adiiciat, in huiuſmodi bonis idem ſuccedendi ordo ſeruabitur qui legibus Regiis ipſi Regno Hiſpaniarum: quod omnium Hiſpanorum Primogeniorum caput eſt ſtatutus, inuenitur, quod ex his, quæ in præcedenti capite diximus apertiſſimum redditur, cõprobaturq; ex vniuerſali horum Regnorum cõſuetudine, qua omni tempore obſeruatum fuit, vt is ordo in Maioratuum ſucceſſione ſeruetur, quẽ in Regni ſucceſſione ſemper ſeruatũ fuiſſe cõpertum eſt. Quæ-
2 libet namque diſpoſitio ſecũdum Regionis conſuetudinem accipienda, ac interpretanda eſt, etſi id, quod conſuetum eſt, in ea expreſſum non fuerit. l. numis l. librorũ. §. q; tamẽ Caſſius ff. de leg. 3. l. ſi ſeruus plurium. §. 1. cum ſimilib. ff. de legat. 1. Iaſ. qui plura refert in l. vt liberis. num. 7. cum ſeq. C. de colla. Idem Iaſ. in l. certi condictio. §. ſi numos nu. 6. cum ſeq. ff. ſi cert. pet. Feli. in c. cùm M.
3 Ferrarienſis de conſtit. num. 6. cum ſeq. Similiter etiam diſpoſitio ſimplex, ac generica recipit interpretationem à iure & cõſuetudine, atque rei, de qua agitur natura: etſi à contrahentibus id expreſſum non fuerit l. Caius, vbi Bar. num. 7. ff. ſol. matr. l. poſt mortẽ. ff. eod. ſecũdùm tertiã lecturã. glo. de qua per Bar. ibid. num. 4. l. 1. vbi per Scrib. C. de ſeruit. & aqua. ſi pactum. ff. de prob. Bal. in l. liberti libertæq; nume. 31. C. de oper. lib. Iunctis his quæ infrà iſto cap. nu. 22. latiùs adducta ſunt: ſicq; feudum ſimpliciter ab aliquo pro ſe acceptum filios ac deſcendentes maſculos comprehendit: etſi de eis mentio facta non ſit: cùm id veniat ex feudi natura: atque recepta feudorum
4 conſuet

conſuetudine, quod dixit Bald. in capit. 1. in prin. quibus mod. feud. conſti. poſſit in vſib. feu. nume. 4. Alexand. qui plura refert in l. quod dicitur. ff. de verborum oblig. num. 24. gloſſ. vbi Bald. nu. 2. in cap. 1. de capitulis Corradi. in vſib. feud. vbi omnes Scrib. id notãt. Sigiſmundus Neapolitan. qui plura congerit conſilio 1. inter conſil. feudalia. num. 127. cum plurib. præcedentib. & ſequen. Iulius Clarus lib. 4. recepta ſenten. §. feudum. q. 9.
5 ver. Sed quid dicendũ. Quod etiã in emphitheoſi ſimpliciter accepta cõmuniter ab Scrib. deciſum eſt. Ea namque ſecundùm eius naturam, ac cõſuetudinem accipienda, atque interpretãda erit. tex. in authen. de non alien. §. Emphiteoſin. vbi omnes Scrib. id notant colla. 2. Idq; dixit Bald. in d. capitul. 1. quib. mod. feud. conſti. poſſ. nu. 4. Idem Bald. in capit. fina. de feudo. dat. in vicem leg. cõmiſſ. nume. 2. Alexand. in d. l. quod dicitur. nume. 24. Iaſſ. in l. vt liberis. C. de colla. nume. 10. & 11. & alibi ſæpè Scrib. Quibus rationibus id ipſum in Hiſpanis Maioratibus loquens cenſuit Paul. conſil. 164. n. 3. & 4. lib. 2. Bologni. conſil. 62. col. 2. & col. pen. Abb. conſil. 85. lib. 1. Socin. conſ. 47. lib. 3. Deci. conſi. 397. n. 6. Xuar. in q. Maioratus. nu. 8. Ioan. Lup. in repeti. Rubr. de dona inter vir. & vxor. §. 69. nu. 21. Gregor. Lopius in l. 2. titu. 15. part. 2. in glo. in verb. Maioria. & in l. 3. verb. Mugeres. col. 2. poſt mediũ. tit. 13. part. 6. Guido Papæ. q. 506. nu. 1. & 2. Guiliel. Benedicti in repetit. cap. Raynutius. verb. in eodem teſtamento relinquens in princ. n. 173. cum ſequen. Didac. de Couarrub. qui id ex pluribus ingenioſè, atq; eruditè probat. li. 3. reſolu. c. 5. per totũ. Peralt. in Rubrica de hæred. inſtit. nu. 122. & in l. 3. §. qui fideicõmiſſum. nume. 120. ff. eod. Anto. de Padilla in Rubrica. C. de fideicom. num. 6. & nume. 11. Burgos de pace in procem. legum Taurin. num. 88. Quod verum atque in forenſibus cõtrouerſiis communiter obſeruari ſolitum eſt ex rationibus prædictis, & his quas in capite ſequẽti latiùs aſsignabimus: tametſi contrariam opinionem amplecti videatur Dominus Didac. de Simancas, de Primoge. Hiſpaniæ. lib. 1. c. 25. cuius ſententiã in hac parte probare nõ poſſumus. ¶ Sed quia plura de hac re ab Scriben. in locis paulò antè citatis adducta ſunt, nos in his, quæ ab illis traduntur non immorabimur: ſed in hoc capite, & ſequent. plura alia non minus vtilia: quam neceſſaria eandem materiam attinentia diſcurremus.

¶ Primum igitur, quod ex hac Regni, & Maioratus æquiparatione colligimus eſt, quòd ſicut Regnum Hiſpaniarũ indiuiduum eſt, nec in eo ſuccedere debet: niſi vnus, vt probatur ex d. l. 2. tit. 15. part. 2. ibi. *Conoſciendo que eſta particion no ſe podria hazer en los Reynos, que deſtruidos no ſueſſen, ſegũ nueſtro Señor Ieſu Chriſto dixo, que todo Reyno partido ſeria eſtragado, &c.* Ita ſimiliter omnes Hiſpaniarum
6 Maioratus indiuidui ſunt, nec in eis poteſt ſuccedere: niſi vnus. Quod nos latiùs diſcurremus infra iſto lib. cap. 11. vbi erit huius materiæ locus, pluraq; eam attinentia tractabimus. Nec enim intẽdimus omnia huiuſmodi Maioratuum, ad Regni paritatẽ attinentia hoc loco ſeriatim exponere, ſed ea ſolũ, quæ eidem adeò propria ac peculiaria ſunt, vt alibi cõmodiùs tractari nequeant, cætera autem annotando diſcurrere. Si enim hũc ordinẽ non ſeruaremus, poſſemus ex materia huius capituli iuſtum volumen conficere, alioſque libros ſuo commento fraudare, quod recto ordini non conueniret.

¶ Secundum, quòd ſicut in regno Hiſpaniarum ſemper inter eos qui in vno eodémq; gradu, ac linea inueniuntur, debet maior natu cæteris in Maioratus ſucceſsione præferri, vt probatur ex d. l. 2. partitarũ ibi. *Que el ſeñorio del Reyno no lo ouieſſe ſino el hijo mayor.* Similiter etiã in Maioratuum ſucceſsione ſemper præferri debeat maior natu
7 omnibus in eodem gradu ſeu linea exiſtentibus. De quo infra lib. 3. c. 1. & 2. latiùs agemus.

¶ Tertiũ, quòd ſicut in Regni ſucceſsione filius
8 maſculus etiã natu minor præfertur filiæ Primogenitæ vt probatur ex d. l. 2. partitarũ ibi. *E porẽde eſtableſcieron, que ſi hijo varon no ouieſſe, la hija mayor heredaſſe el Reyno.* Ita etiã in Maioratus ſucceſsione filius maſculus natu minor ſorori ſuæ maiori natu præferatur: cum non poſsit ex d. l. diſpoſitione fœmina ſuccedere: niſi maſculo eiuſdẽ lineæ, ac gradus deficiente. Quod inferius lib. 3. c. 4. latiùs enarrabimus.

¶ Quartũ, quòd ſicut in Regni ſucceſsione maſculo eiuſdem lineæ ac gradus deficiẽte, filia fœmina cæteris maſculis remotioribus præfertur: nec fit trãſitus, de vna linea ad aliam propter maſculos, vt prob. ex d. l. 2. partitarum, in verbis, quę
9 paulò antè retulimus: pari etiam ratione id ipſum in Maioratus ſucceſsione fit ſeruandũ vt deficientibus filiis ilicò filia ad Maioratus ſucceſsionem admittatur, nec ei ſint præferendi maſculi agnati vel cognati remotiores. De quo etiam latius infra lib. 3. cap. 4. & 5. dicemus.

¶ Quintũ, quòd ſicut in Hiſpaniarũ Regno mor-
10 tuo filio maiori in vita parẽtis filius vel filia eiuſdẽ filij maioris filio ſecũdogenito in Regni ſucceſsione pręfertur, vt prob. tex. in d. l. 2. partitarũ, ibi. *E aun mãdarõ que ſi el hijo mayor murieſſe ante que heredaſſe: ſi dexaſſe hijo o hija, que ouieſſe de ſu muger legitima, que aquel o aquella lo ouieſſe, e no otro ninguno.* Similiter idẽ dicendũ ſit in cuiuſcũq; Maioratus ſucceſsione, vt ex hac Regni ſimilitudine cenſuerũt Paul. Caſtr. d. cõſ. 164. vol. 2. & Rom. d. cõſil. 29. & Abb. cõſi. 84. vol. 1. & Bologni. cõſi. 62. q. vltra ſucceſsionis Regni ſimilitudinẽ iã hodie in Maioratib. deciſũ eſt ex l. 40. Tauri. deciſ. quę hodie eſt l. 5. ti. 7. li. 5. in noua leg. Regni collectione. De quo etiam ꝯ. lib. 3. c. 6. 7. & 8. latiùs dicemus.

¶ Sextũ, quòd ſicut Regnũ Hiſpaniarum defertur à genere atque iure ſanguinis, & nõ iure hęreditario, vt probatur ex d. l. 2. partitarum. ibi. *E eſto vſarõ ſiempre en todas partes del mũdo, do quier que el ſeñorio ouieron por linage, e mayormente en Eſpaña.* l. 9. tit. 7. part. 2. ibi. *Por razon del linage.* Ita etiã dicendũ ſit in omnibus Hiſpaniæ Maioratibus, vt iure
11 ſanguinis, non iure hæreditario proueniant. De quo etiam latiùs tractabimus infra iſto lib. c. 8.

¶ Septimum, quòd ſicut in Regno Hiſpaniarum
12 debet ſemper linea recta ſuccedi: ita, vt nec ſucceſsio retrocedat, nec de vna linea ad aliam trãſitus fiat, vt probatur ex d. l. 2. partitarũ. ibi. *Puſierõ que el ſeñorio del Reyno heredaſſen ſiẽpre aquellos que vinieſſen por linea derecha.* Idipſum ſit in omnibus aliis Maioratibus noſtræ Hiſpaniæ ſeruandũ ad Regni ſimilitudinem. De quo etiam latiùs infra lib. 3. c. 4. & 6. dicemus.

¶ Octauũ, quòd ſicut in Regni ſucceſsione, defi-
13 ciente linea recta deſcẽdentiũ ſucceſsio defertur proximiori etiã trãſuerſali, vt probatur ex eadẽ l. 2. partitarum. ibi. *Pero ſi todos eſtos falleſcieſſen, deue heredar el Reyno el mas propinquo pariente que ouieſſe.*

Universidad de Navarra
Biblioteca de Humanidades

Ita in successione Maioratus dicendum sit, vt deficientibus descendentibus Maioratus successio proximiori etiam transuersali deferatur.

14 ¶ Nonum, quòd sicut Regni successio perpetua est in eoq́; semper succedit proximior, etiamsi sit in millesimo gradu: vt proba. ex eadem l. 2. partitarum & ex eo, quod notat Bald. in c. 1. col fina. de feud. Marchie. in vsib. feud vbi communiter Scrib. Iass. num 3. & Decius n. 9. in l fi. C. vnde legi. Ioan. Licerier. de Primoge. lib. 3. q. 2. nume. 5. Xuar. in repeti. l. quoniã in prioribus. C. de inoffi. testam. 11. limita. ad l. Regiam, nu. 19. Guiliel. de Monserrat de succe. Regum, primo dubio. n. 39. Cepol cautela 96. Decius consil 85 num. 3. & 4. Hieronymus Gratus consil 9. n. 46. lib 1. Curtius Iunior, in tracta. feud. 3 part. q 17. n. 49. Ita etiam Maioratus successio perpetua esse debeat, deferriq́; ad omnes de familia, etiam in millesimo, & vlteriori gradu existentes non habita tertiæ, nec quartæ generationis ratione. Quod eleganter ac copiosè ostendit D. Didacus de Couarrub lib 3. resolu. d. c. 5. n. 4. Idq́; in capitibus sequen. copiosissimè tractabimus.

15 ¶ Decimũ, quod sicut in Regni successione proximitas non à primo Rege, nec Regni institutore sed ab vltimo eiusdem Regni possessore accipiẽda, ac consideranda est, vt prob. ex decis. tex. in l. 9. tit. 1. par. 2. ibi. *Que son mas propinquos parientes a los Reyes al tiempo de su finamiento.* Vbi Grego. Lopez in glos. in verb de su finamiento id notat: sic etiam in Maioratus successione proximitas ab vltimo eiusdem possessore: nó autem à primo institutore considerandã sit. Quod infra isto libro 6. nu. 47. & lib. 3 latiùs enarrabimus.

16 ¶ Vndecimũ, quod sicut Rex tenetur soluere debita à Rege prædecessore pro Regni vtilitate cótracta. vt prob ex tex. in l. 4. ti. 15 par. 2 ibi *E otrosi en pagar sus deudas.* Similiter etiam Maioratus possessor teneatur ad debita à præcedenti successore pro Maioratus vtilitate contracta persoluenda. De quo infra isto lib. c. 10 latiùs agemus.

17 ¶ Duodecimum & vltimũ, quod sicut bona Regni inalienabilia sunt, nec potest Rex alienare Regalia in præiudicium successorum, tex. in c. intellecto. vbi Innocen. Bald. Abb. Imol & Ancharra. de iureiurã. Petrus de Bellapertica. Iacob. Butrig. Bar. Bald & communiter Scrib. in proœm. C. Felin. qui plura refert in cap. ad audientiam n. 4. cum sequen. de præscrip. Ioan Lupus de Palac. Ruui. in cap. per vestras de dona. inter vir & vxo. 2. notab. §. 2. num 41. fol. magno. 82. Tiraquel. de Primoge. q. 35. n. 19. Couarrub. in repet. ca. quãuis pactum. de pact. lib. 6 part. 2. §. 2 nu. 4. l. 1. tit. 17 part 2 & l. 9. tit. 4 part. 5 l. 2. & 3. tit. 9. lib 5. ordina. Quæ hodie sunt l. 2 & 3. tit. 10. lib. 5 in noua. legum Regni collectione. Ita similiter Maioratus possessor non possit bona Maioratus alienare in successorum præiudicium: quod etiam ad vsucapionem, & præscriptionem bonorum Maioratus conducere poterit. De quibus inferius libr. 4. dicemus.

18 ¶ Vnum tamen in hoc aduertẽdum est, quòd etsi bona Regni, & Maioratus inalienabilia sint: non tamen ita astrictus debet esse rex in alienando, vt quilibet alius Maioratus possessor. Nam possessor Maioratus non potest rem Maioratus quantumcunque minimam alienare seu donare. Regis autẽ donatio seu alienatio de bonis Regni facta valet: dũmodo non ex ea ingens Regni læsio cõtingat: præsertim, si ea donatio seu alienatio fiat in remunerationem seruitiorum. Quod censuit Oldral. consil 94 Bald. consil. 159 n. 3. lib 3. Abb. Imol. & communiter Scrib. in d. cap. intellecto. Ioan. Igneus in rep. l. donationes, quas parẽtes. n. 44. C de don. inter vir. & vxo. Math. de Afflict. in consti. Neapoli. in præludiis. q. 24. Felin. qui plura refert in c. ad audientiã, de præscriptio. Couarrub d c. quanuis pactũ. 2. part. §. 2. n. 4. Anto. Gabriel. lib. 3. communem opi. de iure quæsito non tollen cõclu. 5. n. 48. Quod in bonis ipsius Regni coronæq́; Regiæ procedit. Nam bona quæ pertinent ad Regem ex proprio ac peculiari patrimonio, seu ad se pertinent ex confiscatione, vel inuẽtione: si nondũ Regiæ dignitati incorporata sint, Rex poterit prout sibi libuerit donare aut alienare, vt probat Lucas de Pen. in l. quicunque. col. 2. C. de omn. agr deserto. lib. 11. Idem in l. 2. col. 2. versi. Quid enim si Comes. C. de fund. patri. eod. lib. Bald. in l. nec damnosa. nu. 1. C. de precib. Impera. offeren. & ibi Iass. in princip. l. 8. tit. 1. libr. 6. ordi. quæ hodie est l. 2. tit. 13. lib. 6 in noua legum Regni collectione.

¶ Nec ex eo, quòd in hoc & etiam in aliis, in Rege & Maioratus successore aliqua diuersimodè dispositа inueniamus, possumus de Regni & Maioratus æquiparatione dubitare. Nã in æquiparatis dispositũ in vno ita demũ in alio etiam procedit: si de vno ad aliud in casu contingenti diuersa ratio non inueniatur. Ex diuersitate namque rationis non est nouũ quòd etiã in æquiparatis diuersum ius statuatur. l. fina vbi Bart Bald. Paul. Iass. & communiter Scrib. C. de collatio. Iass. in l. 2. § & harum. num 15 ff. de verbo. obligatio. Sic enim inquit Iurisconsultus per omnia exæquata esse legata, & fideicommissa. in l. 1. ff. de lega 1. Et tamen in aliquibus differentiæ inter legata, & fideicommissa inueniuntur, vt inquit ibi glos. verbo, exæquata. Sufficit enim, quod in substantialibus parificentur: licet in aliquibus ex accidenti, aut diuersa ratione, diuerso iure censeãtur, vt notant Bart. Iass. & cæteri Scriben. ibidem. In Rege autem longè diuersa ratio est in casu, de quo agimus, quàm in Maioratus possessore, cùm Regem deceat esse largum, beneficum, & liberalem (vt inquit Tullius in oratione pro Deiotaro) quod referũt Ioan. And. Domini. & Scrib. in c. grãdi. de supplen negli. Prela. lib. 6. Atq; idem Tullius lib. Epist. fam. Epist. 8. scribit, nihil Principem magis decere: quàm diuitias, & opes ad benignitatẽ, liberalitatemq́; conferendam. Proprium namq; Regum est donare, vt inquit Oldrald cons. 94. Tiraquellus, qui plura cumulat. de nobilitate. c. 37. n. 40. cũ sequen. quæ cæteris Maioratuũ possessoribus non omninò conueniunt. Quod etiã in aliis differentiis quę inter Regnum, & Maioratus assignari poterunt, pari ratione dicendum erit.

¶ Ex his igitur apertissimè cõstat inter Hispaniarum Regnum, Hispanorumq́; Maioratus maximam esse in omnibus cõuenientiam: adeò, vt certissimum sit Maioratus Hispanorũ ab ipso Hispaniæ regno originem duxisse, eiusdémq; naturę cũ ipso Regno, quo ad successionis formã cẽsendos esse. Quæ omnia maximi momenti etiã erunt ad interpretationẽ, ac intelligentiãeorũ Maioratuũ, qui absq; institutionis scriptura, ex sola temporis antiquitate cõstant. Nã cũ eorũ institutiones non appareãt, nec leges ac cõditiones, quibus à principio fuerunt instituti aliũde sciri possint, is ordo

in eorum Maioratuum successione seruãdus erit, quem in Regni successione legibus Regiis inuenimus institutum, atque hujus Regni vniuersali consuetudine in Maioratuum successione obseruari solitus est. Quod probatur ex eleganti doctrina Bald. in l. liberti, libertæque num. 31. C. de ope. liber. vbi singulariter inquit, quod in feudo acquisito ex præscriptione succedendum est secũdùm ordinem in feudorum successione obseruari solitum. Quod probat ea ratione: quia cùm præscriptio non contineat quid diffinitũ ab homine, continet id quod diffinitum est à iure, vel consuetudine, quod etiam dixit idem Bald. in l. 1. ff. de rerum diui. col. 4. 31. q. Idem Bald. in l. 2. C. de iur. Emphi. n. 6. vbi Iass. n. 160. Idem Bald. in l. fina C. de libera. cau. n. 4. Alex. cõs. 15. n. 12. lib. 5. Decius consil. 269. n. 4. Bald. qui etiam loquitur in Emphiteosi præscripta in c. fina nu. 2. de feud. dat. inuicem. l. commissoriæ. Iacobin. de sancto Georgio. in tracta. feud. verbo. ita, quòd isti inuestiti. col. 2. vers. an autem filius. Curtius Iuni. in eodem tracta. 3. q. princi. col. pen. versi. postremo. Zasius in Epitome feudorum, parte 8. ad fin. Tiraquelus de retract. Linagier. §. 32. glo. 1. nu. 74. & 75. Carolus Molin. in consuetu. Paris. ti. 1. §. 7. nu. 31. Didac. de Couar. qui plurà refert lib. 3. resolu. c. 5. n. 5. Menochus consil. 1. n. 3. Quod intelligendũ est: nisi immemorialis consuetudo aliũ etiam succedendi modum admiserit. Is namque eo casu seruandus erit.

23 ¶ Ex qua etiam Hispanorum Primogeniorũ, ac Regni successionis paritate, aliquãdo Maioratuũ institutores, vt successores à litibus retrahant, in eorundem institutione solent eam clausulã adiicere, vt (scilicet) si super eorum successione dubium aliquod versetur, illud eisdem legibus, quę ad Regni successionem institutæ sunt, decidendũ sit, volentes ac expressè disponentes, quòd in eorundem Maioratuũ successione is ordo seruetur, qui in Regni successione seruari solet. Quã clausulam in quodam Maioratu appositam vidimus, nobisq́; conueniens atque vtilissima visa fuit. Cũ enim adeò omnibus notus sit Regni successionis ordo rarò aut nunquam super huiusmodi Maioratuum successione lites, seu contentiones versari poterunt. Et quanuis in aliquibus Regni successio à Maioratus successione differat: prout infra isto lib. c. 13. in successore furioso, mente capto, surdo, & muto, monachoq́; aclerico, & aliis hujusmodi successoribus dicemus, hoc in maiorẽ ipsorum Maioratuum institutorũ vtilitatẽ conuertitur. Cùm, etsi id ex Maioratuum natura non procedat, præsertim in Maioratibus quibus dignitas seu iurisdictio annexa non est (vt ibidẽ resoluemus) soleant frequẽter institutores, quo ad hæc id ipsum specificè disponere, quod in Regno seruari solet: quod in his, qui fœminas omnino à Maioratuũ successione propter masculos excludere non volunt, apertissimè procedit ac verũ est.

¶ Sed cùm in præcedentibus satis abundè ostensum sit qualiter de Regno ad Maioratũ argumẽtatio procedat: ita vt omnia, quæ in Regno statuta sunt, in Maioratu etiam locum habeant, cõsequenter tractandum superest: an hæc argumentatio conuertatur, ita vt quicquid in Maioratu statutum est, in Regno etiam seruandum sit. Quam quæstionem non vidimus ab aliquo tactam, nec resolutam.

24 ¶ Quod autem decisa in Maioratibus in Regno etiam locum habeant, probatur ex eo, quòd Regnum ipsum Maioratus sit, vt supra isto libro, c. 2. latiùs ostensum est, quapropter ea quæ in Maioratibus statuta sunt, in Regno etiã quod iure Maioratus possidetur, seruari debẽt. Cui enim verba legis conueniunt, & dispositio etiã conuenire debet. l. 4. §. toties, cum similib. ff. de damn. infect. Quę ratio ex eo firmior ac fortior efficitur, quod Regnũ ipsum caput sit omniũ Hispanorũ Maioratuũ, vt ibidem etiam ostẽdimus. Ea namq; quæ in subditis à lege statuta sunt in domino ac capite eorundẽ locũ habẽt. l. iurs senatorũ. C. de digni. lib. 12. per quẽ tex. dicunt Scrib. in proprio loco, quòd ea, quæ in senatoribus à lege statuuntur in Imperatore, qui caput ipsi senatus est, pari ratione seruãda sunt: sicq́; dicta in militibus, in Imperatore etiã qui est ipsorum caput dicta intelligẽtur. l. 1. ff. de testam. mili. quod etiã probat tex. in l. familiæ. ff. de verb. signifi. vbi dicta in familia in patrefamilias, qui ipsius familiæ caput est, locum habent hocq́; ipsum in collegio Cardinalium ac Romano Pontifice probat tex. in c. ad apostolicæ. §. nos itaq; de re iudi. lib. 6. Quod etiã de populo & senatu: de vniuersitate & rectore; capitulo & Decano: monasterio & Abbate dicendũ esse existimat Alciatus in d. l. familiæ, vbi plura in idẽ adducit: qua ratione id, quod in Maioratu dispositum est, in Regno quoque seruandũ esse nobis verum videtur: nisi diuersa ratio in Regno ab ea, quę in Maioratibus militat, cõcurrat. Tunc enim ex rationis diuersitate, dũersum in Regno dicẽdum erit, quod ex his, quæ paulò antè dicta sunt, & statim dicemus comprehendi potest.

¶ Ex quibus decidi poterit noua quæstio, quam satis controuersam vidimus, an scilicet sicut mortuo Maioratus possessore, dominium ac possessio bonorum transit in sequentẽ successorem, absq; apprehẽsione: etiam si bona à tertio in vita Maioratus possessoris occupata sint, ex decis. l. 45. in ll. Tauri quæ hodie est lex 8. tit. 7. lib. 5. in noua legum Regni collectione: ita etiam bona Regni statim mortuo Rege in sequentem successorem transeant quo ad dominium & possessionẽ absq; apprehensione: etiam si in vita Regis prædecessoris alienata sint. Vtilitas autem præcipua, quæ ex hoc Regio fisco sequi potest, hæc est, quòd 26 mortuo Rege prædecessore, competere poterit successori remedium tenutæ summarium ac exequutiuum, quod competit Maioratuum successoribus pro acquirẽda actuali possessione. De quo remedio infra lib. 3 latissimè dicemus. Ex quo facillimè ac breuissimè possent Reges ea omnia recuperare, quæ in vita Regum prædecessorum occupata seu alienata esse constiterit.

¶ In qua quæstione prima facie, dicendũ videbatur hoc remedium Regibus cõpetere: prout aliis Primogeniorum successoribus competit, cùm Regnum ipsum Primogenium sit, in eoque omnia quæ in aliis Primogeniis dicuntur, procedãt, vt superiùs ostensum est.

¶ Sed quanuis apud me satis absolutũ sit, dominium ac possessionem bonorum Regni, legis ministerio in Regem: sicut in Maioratus successorem transire, cùm de vno ad alium non possit assignari diuersitatis ratio. Imò maior ratio in Rege quam in alio Maioratus successore cõcurrat. Non tamen satis compertũ est: an Regi successori competat remedium summarium ac exequutiuum, quod ex d. l. 45. Tauri, aliis Maioratuũ successoribus pro

Universidad de Sevilla Biblioteca

cessoribus competit, in his præsertim quæ à rege prædecessore alienata fuerunt. Aliorum namque Maioratuum possessiores, solent scripturâ Maioratus producere, in qua bona in quibus huiusmodi dominij ac possessionis translationem prætendunt, continentur. Quod in Regno fieri nõ valet: nec absq; scriptura remediũ d. l. 45. Tauri. facile cõpetere potest etiã si bona ipsa Maioratui subiecta esse testibus probentur, præsertim vbi ea esse libera ab aduersario cõtenditur. vt in l. fina. C. de edict. Diu. Adria. tollen. Scrib. annotare solẽt. De quo infra lib. 3. latiùs agemus. Itẽ Rex potest alienare bona Regni, dummodò id ex causa & citra Regni perniciem fecerit, quod in aliis Maioratuum possessoribus non procedit: quapropter non facilè Regibus hoc remedium exequutiuum præsertim pro bonis à Regibus prædecessoribus donatis seu alienatis, concedẽdum est: sed potiùs id via ordinaria efficiendum erit: sicque in casu contingenti obseruatum vidimus.

27 ¶ Ex his etiam deduci poterit: an l. 46. Tauri. quę hodie est l. 6. tit. 7. lib. 5. in noua legũ Regni collectione, ex qua decisum est, quòd ea, quæ in solo Maioratus ædificata sunt eidem Maioratui cedere debeãt, adeò vt nec filiis nec hæredibus, nec etiam vxori Maioratus possessoris sit eorum ædificiorum æstimatio soluẽda in bonis Regni, sicut in bonis Maioratus procedat? In quæ quæstione dicendũ est eam legem, tã in bonis Regni: quàm in bonis Maioratus seruandam esse. Cùm enim Regnum ipsum Primogenium sit, ea, quæ in Maioratibus decisa sunt, in Regno etiam seruanda erunt, quod ex eo præsertim dicendum est, quod ea legis decisio non contra ius ac rationẽ (vt aliquibus visum est) sed iustissimis rationibus condita fuerit, vt infra isto lib. c. 25. latiùs enarrabimus, nec possit, quo ad hoc, de Maioratu ad Regnum ratio diuersitatis assignari: quæ solùm vice exempli adducere libuit, vt ex eis plura alia etiã deducantur.

¶ Qua in re vltimo loco prætermittendũ nõ est, Emanuelem Acostam virum alioqui doctissimũ, atque ingenio præstantem, in quæstione quã de patrui & nepotis successione latissimè disputauit: plures differentias inter Regni & cæterorũ Maioratuum successionem assignasse, in quarũ assignatione non rectè Maioratuum Hispanorũ naturam intellexisse nobis videtur. Sed quoniam de ea patrui & nepotis successione infra lib. 3. c. 6. cum duobus sequentibus tractandum erit, in eodem c. 6. prefatas differentias diluemus, monstrabimúsque in eis omnibus Regni & Maioratuum successionem conuenire.

SVMMARIA.

1 *Ad fideicommissum vltimo loco vocatus potest bona fideicommissi alienare, in eisq; extraneum hæredem instituere.*
2 *Prouisio facta per modum dispositionis de casu ad casum non extenditur.*
3 *Casus contingens præter disponentis ordinationem non comprehenditur in dispositione: etiam ex rationis Maioritate.*
4 *Fideicommissum de persona ad personam nunquam extenditur, etiam ex verisimili testantis voluntate.*
5 *Substitutionem allegans illam probare debet.*
6 *Voluntas, quæ non transijt in dispositionem consideranda non est.*
7 *Diuinare non debemus in interpretanda testantis voluntate.*
8 *Fideicommissum est onus.*
9 *Dispositio semper ita interpretanda est, vt persona honorata minus grauetur.*
10 *Fideicommissi extensio odiosa est: ademptio autem fauorabilis.*
11 *Prohibitio alienationis facta filio, ad nepotes non extenditur.*
12 *Prohibitio alienationis facta, vt bona in familia conseruentur quartum gradum non excedit.*
13 *Maioratus instituens bona velle in propria familia perpetuo conseruare censendus est.*
14 *Ex hoc verbo Maioratus deducuntur omnes substitutiones, quæ necessariæ sunt ad hoc vt bona perpetuò in familia conseruentur.*
15 *Perpetuum nihil esse potest sub Sole, nisi per subrogationem.*
16 *Non est nouum, vt ex vnico verbo plures substitutiones deducantur.*
17 *Deficientibus nominatis Maioratus successio ad proximiores non nominatos defertur.*
18 *Primogenia ex mente institutoris extenduntur, & ampliantur.*
19 *Voluntas præsertim in fideicommissis, dominatur, eaq; potiùs quàm verba semper attendẽda est.*
20 *In contractibus etiam voluntas verbis præfertur.*
21 *Casus, qui venit ex natura expressi censendus est expressus, etiamsi in verbis omissus sit.*
22 *Maioratus institutio, in rem, non in personam dirigitur: ideoque semper perpetua censenda est.*
23 *L. qui solidum. §. prædium. ff. de lega. 2. declaratur.*
24 *Substitutio de casu ad casum extenditur ex verisimili testantis voluntate.*
25 *Fideicommissum de persona ad personam ex præsumpta testantis voluntate extenditur.*
26 *L. si quis ita. §. penult. ff. de testam. tutela, nouissimè declaratur.*
27 *Tutelæ datio fauorabilis censenda est.*

28 *Voluntas,*

28 *Voluntas, quæ non transijt in dispositionem, attenditur, si ea ex aliquo verbo etiam generali, ac improprio deduci possit.*
29 *Prohibitio alienationis facta filijs ex mente testantis ad nepotes & ad omnes descendentes, in infinitum extenditur non habita quarti gradus consideratione.*
30 *Tex. in authen. de restitu. fideicom. §. nos igitur, declaratur.*
31 *Maioratus institutio non simpliciter, & absolutè, sed fauore certarum personarũ facta, vtrum personas nominatas supergrediatur.*
32 *Relinquens aliqua bona Titio, atque suis descendentibus iure Maioratus possidenda, nõ videtur ad solos nominatos Maioratus qualitatem restringere.*
33 *Nominatio personarum solum tribuit nominatis præcedentiam successionis: non autem aliorum exclusionem operatur.*
34 *L. cum ita legatur. §. in fideicommisso. ff. de lega. 2. & l. legata supellectili. ff. de supell. lega. declarantur.*
35 *Enumerationem specierum genus præcedens restringere qualiter intelligendum sit.*
36 *Communis loquendi vsus propriæ verborum significationi præfertur.*
37 *Maioratus dispositio vtrum extendatur vltra personas nominatas: nedũ in descendentibus sed etiam respectu transuersalium.*
38 *In feudo succedunt descendentes à primo acquirente, non collaterales.*
39 *Maioratus successio, non solum in descendentibus primi institutoris, sed etiam in collateralibus perpetua esse debet.*
40 *Familiæ verbum quid comprehendat.*
41 *Propinqui, qui dicantur.*
42 *Cognatio tam ascendentes quàm descendentes: & etiam collaterales comprehendit.*
43 *Familiæ alienæ affectio, sicut propriæ consideratur.*
44 *Legitimati censentur esse de familia, agnatione, & cognatione Maioratus institutoris.*
45 *Spurius non dicitur esse de domo, familia, agnatione, seu cognatione.*
46 *Naturalis seu bastardus non dicitur esse de domo, familia, agnatione, nec cognatione.*
47 *Naturales seu bastardi arma nec insignia parentum deferre possunt.*
48 *Naturalis in feudo non succedit.*
49 *Naturalis non succedit in Maioratu.*
50 *Adoptiuus non est verus filius, sed imaginarius.*
51 *Adoptiuus non succedit in feudo, nec in Maioratu.*

Hispanorum Primogenia ex propria natura perpetua, non temporalia censenda esse.

CAPVT QVARTVM.

PRo perfecta Primogeniorum Hispanorum naturæ cognitione, cõueniens ac necessariũ mihi visum est hoc loco discutere: vtrũ ex sui natura Maioratus successio perpetua esse debeat in omnibus, qui ex familia institutoris processerint an ea successio temporalis censenda sit. Pro cuius rei clariori intelligentia, ea quæstio examinanda erit: an is, qui ex bonis propriis Maioratũ instituit, ad eiusq; successionẽ filium suum Primogenitũ atq; eius descendẽtes inuitauit, nec alias vocationes aliorum filiorũ, nec descendentium adiecit: censeatur velle ea bona soli filio, in cuius persona Primogeniũ instituit, ac eius descendentibus iure Maioratus pertinere, eisque deficientibus bona ipsa libera futura esse: an censeatur voluisse, vt eis deficientibus in his bonis inter alios filios, ac descendentes eiusdem institutoris iure Maioratus perpetuò succedatur? Quæ quæstio frequens & assidua est: ideóque copiosè tractanda ac resoluenda erit. Summè namque vtilia cognitúque necessaria erunt ea, quæ in eius resolutione dicentur, ad cognoscendũ Primogenitorum naturam, ac perpetuitatem.

¶ In quo tamen aduertendum erit, quod in hoc capite & duobus sequentibus agitur præsertim de interpretatione dubiæ voluntatis, ad quam interpretandam plures regulæ traduntur, quæ in dubiis voluntatibus interpretandis assiduè obseruari solent, quas in hoc parte plenissimè examinare intendimus, vt si in operis discursu alibi earum se offerat occasio, eas solùm attingere sufficiat. Ideóq; ea, quæ hìc dixerimus memoriæ commẽdanda erunt: non solùm ad perpetuitatis Primogeniorum materiam, sed ad interpretãdas etiam quascunque alias testantium, siue contrahentium voluntates.

¶ In hac autem quæstione prima facie dicendum videtur, ea bona deficientibus vocationibus libera censenda esse. Est namque regulare, vt quando vnus vel etiam plures ad fideicommissum vocati sunt, in persona vltimi vocati bona ipsa libera remaneant, nec vlteriùs fideicommisso subiecta sint, posítq; vltimo loco vocatus in eis hæredem extraneũ instituere. Quod apertissimè probat tex. qui in id præcipuus est in l. qui solidum §. prædium. ff. de lega. 2. l. pater filium. §. fundum Titianum. ff. de lega. 3. & vtrobique per Scrib. Titianum. ff. de lega. 3. & vtrobique per Scrib. l. cùm pater. §. libertis, fina. verb. ff. de lega. 2. l. cùm pater. §. libertis, fina. verb. ff. de lega. 2. l. quoties. la. 1. C. de not. Bald. Paul & Scrib. in l. quoties. la. 1. C. de not. Bald. Paul & Scrib. in l.

fideicom. Paul. consi. 1. lib. 1. secũdùm impressionem Papiensem. Iass in l. filius familias §. Diui in 2. lectura nu. 82. ff. de lega. 1. Deci. consil. 182. n. 1. Peralt. ibi. §. qui fideicõmissam. nu. 55. ff. de hæred. instit. Natta. qui id latissimè prosequitur cõsil. 470. n. 3. 4. & 5. lib. 2.

¶ Item prouisio facta per modũ dispositionis de casu ad casum non extenditur: sed casus omissus
2 remanet in dispositionem iuris communis. l. si mater in §. fina. ff. de vulga. vbi Bart. & communiter Scrib. l. commodissimè. ff. de libe. & posthu. l. si extraneus. ff. de cond. cau. dat. Bar. in l. Gallus. § & quid si tantum. numer. 2. & 3. cùm sequentibus ff. de liber. & posthu. vbi Iass. nume. 21. l. vel singulis ff. de vulga. l. pater filium. vbi Angel. ff.
3 eod. tit. tex. in §. vel singulis. Instit. eod. Et hanc dixit esse communem regulam. Parisius consilio 87. nume. 50. lib. 2. Imò casus contingens præter ordinationem testatoris non comprehenditur in dispositione: etiam si in eo esset maior ratio disponendi, vt censuit Cin. in l. quod fauore. C. de legib. Ancharra consil. 356. incipiens ex serie testamenti. colum. 2. Deci. consil. 218. n. 11. & cõsil. 63 col. 2. n. 3. & cons. 291. col. penul. nu. 7. Aimon Craue. consil. 162. nu. 10.

¶ Quod fortiùs procedit in casu, de quo agimus vbi tractatur de extendendo fideicommissum de persona, ad personam: nam quanuis fideicõmissum de casu, ad casum, ex præsumpta, ac verisimili
4 voluntate testantis extendatur. l. Titius. §. Lucius. vbi Bart. & Scrib. ff. de libe & posthu. glos. in l. tale pactũ. in §. fina. ff. de pact. l fina. C. de insti. & substi. De persona autem ad personã: etiam ex verisimili testantis voluntate ipsum fideicommissum non extenditur. l. si quis ita. §. pen. ff. de testam. tutela. vbi tutela data à parente filiis suis, non extenditur ad filium, quẽ pater credebat esse mortuum: quanuis verisimile esset eidem illum tutorem dedisse: si sciret ipsum viuere. Per quem tex. idem voluit glo. communiter approbata in d. l. Titius in princip. verb. oportere. ff. de liber. & posthu. & Franc. de Are. in l. Gallus. §. & quid si tãtum. colum. 3. ff. eod. quem ibidem plures Scriben. sequuntur. Iass. in l. cùm res. 6. notab. n. 21. ff. de lega. 1. Deci. consil. 218. num. 9. Idem Decius cons. 465. nu. 16. Tiraquel. in repet. l. si vnquã. C. de reuocan. donatio. verb. libertis. nume. 23. Soci. Iuni. consil. 185. lib. 2. num. 12. Aimon Craue. consil. 162. numero 11. Fran. Viuius lib. communium opi. verb. casus non expressus. nume. 3. Anto. Gabriel. lib. 6 communium opi. tit. de reg. iuris. cõclu. 10. n. 9. Persona enim quæ substitutionẽ allegat, illam probare debet: aliàs semper ei dici potest, substitutio non loquitur de te, vt cẽsuit Ioã. And. in addi. ad specul. in tit. de testam. §. 1. versi. occurrit. ad fin. Oldrad cõs. 21. incip. Thema tale est. Bald. in l. ad probationem. num 1. C. de proba. Soci. consil. 116. numer. 6. lib. 3. Aimon Craue. d. consil. 162. num. 16. Soci. Iunior consil. 176. nu. 8. lib. 2. Cels. consil. 20. num. 49. Iulius Clarus lib. 3. sententiarum. §. testamentum. q. 76. versi. in aliis. Franciscus Piscina, qui plura in idem adducit in disputatio. super statutis fœminas excluden. numero 12.

„ ¶ Præterea hoc ipsum probatur ex eo, q̃ huius-
„ modi Maioratus institutor solùm in persona filij
„ sui illum instituerit, nec ad vlteriores gradus trã-
„ sierit, ex quo fit, vt etiamsi ex eius voluntate præ-
„ sumpta comprehẽdi possit ipsum voluisse Maio-

ratus dispositionem ad alios etiam gradus extendere, ea voluntas nec attẽdenda, nec considerãda
6 fit. Voluntas namque illa, quæ non transiit in dispositionem, nullius effectus esse reputatur. l. quidam cùm filium. ff. de hæredi. instit. Per quẽ tex. censuerunt Bald. & Imol. ibi. nõ sufficere testatorem voluisse, nisi disposuerit: nec etiam sufficiens esse, aliquid esse in intentione: nisi id etiam sit in dispositione. Quod etiam sequitur Bal in l. vna. §. sin autem ad deficiẽtis. pri. notab. C. de cadu. tollen. vbi eleganter inquit testatorẽ non cẽsendum esse velle, nisi id, quod loquitur, in interpretanda namque testantis voluntate diuinare non debemus. Bald. consil. 235. libr. 5. Aimon Craue. dict. cõs. 161. n. 12. Idq́; prob. tex. in l. Gallus. §. quidã rectè. ff. de liber. & posthu. ibi. *Quod ex verbis cõcipposit.* Quẽ tex. ad hoc notat Bald. in capit. Secũdo requiris, de appellatio. numer. 1. quibus etiam
7 mirè concinit tex. in l. Iubemus. C. de testamen. vbi testator duos tãtum hæredes instituit. Et quãuis constaret, quòd plures alios instituere voluit, solùm habentur pro institutis illi, qui expressè instituti fuerunt: nõ autem alij, quos instituere volebat: quod ea ratione procedit, quòd voluntas testatoris in mente retenta considerãda non sit. Bald. in cap. mandatũ. n. 2. de rescript. Deci. cons. 465. nume. 7. Quibus plura cumulat. Tiraquel. in repe. l. si vnquã de reuocan. dona. verbo. libertis. nume. 18. & 19. Soci. Iunior consil. 185. numer. 4. 2. par.

¶ Vlterius hoc etiam comprobatur, ex eo, quòd fideicommissum onus esse censeatur. l. cohæredi. §. cũ filiæ. ff. de vulga. l. ab eo. C. de fideic. Ideoq́;
8 in dubio fideicommissum cessare respondendum erit. Semper enim sic dispositio interpretãda est, vt persona honorata minùs grauetur, quàm fiat possibile. l. vnum ex familia. §. si rem. ff. de lega. 2. l. si ita relictum in fin. ff. eod. l. apud Iulianum. §. Seio ff. de lega. 1. l. numis, cum similib. ff. de leg. 3.
9 Roma. sing. 427. Alciatus consil. 96. nu. 7. Alban. cons. 29. n. 7. & cõs. 31. n. 9. Socin. Iunior cõs. 185. n. 10. lib. 2. Fideicõmissi namque extẽsio odiosa est: adẽptio autem fauorabilis. l. si fuerit. vbi Paul.
10 & Soci. ff. de reb. dub. Gratus cõsil. 64. nu. 42. lib. 2. & consil. 126. n. 17. & 18. eod. lib. Cephalus cõs. 45. num. 12. Aimon Craue. d. consil. 161. numer. 6. Alciatus d cons. 96. nu. 8. & consil. 134. numer. 8. Franc. Piscina, qui plura refert de statutis excluden. fœminas n. 49.

¶ Item hoc etiam euidẽtius redditur ex eo, quòd in bonis Maioratui subiectis, semper alienationis expressa prohibitio apponi soleat: & etiamsi non apponatur, ea bona saltim tacitè alienari prohibita sint. l. Marcellus. §. resque, cum similib. ff. ad Trebel. in qua specie apertiùs procedit, vt fideicommissum ipsum, vltra personas expressè vocatas nõ protrahatur: cùm sit regulare, prohi-
11 bitionem alienationis factam in persona filij ad nepotes etiam non extendi. l. pater filium. §. fundũ Titianum. ff. de lega. 3. tex. in authen. de restitu. fideicommiss. § cum igitur. colla. 9. per quẽ tex. id censuerunt Bart. Iacob. de Belloui. & Angel. ibidem Bart. in l. filius familias. §. diui. ff. de lega. 1. numer. 20. vbi Iass. numer. 109. in 1. lectura & in 2. numer. 146. Et Ferdinan. Loazes, numer. 489. Decis. cons. 377. col. 2. nu. 5. Roderi. Xuarez in repe. l. quoniam. C. de inoffi. testam. 2. limita. ad l. fori. numero 18. & Couarrub. qui hanc dixit esse communem opinionem. lib. 3. resolutio.

cap.

12 ca. 5. n. 4. Alciatus cons. 134. n. 5. Imò etsi alienationis prohibitio hac ratione expressa facta fit, vt bona in familia conseruentur, ea prohibitio vltra quartã generationẽ nõ extenditur, vt probatur ex text. in d. authen. de resti. fideicõ. §. nos igitur. vbi Bart. & communiter Scrib. id notant. Xuar. in d. l. quoniam. 2. limita. nu. 18. Alciatus cons. 96. num. 15. ex quibus videtur probabilem esse hanc opinionem, q̃ scilicet ea bona in persona filij, qui solus ad Maioratus successionẽ vocatus est, Maioratui subiecta censendã sint: in cæteris autẽ libera remaneant. Quam in specie sequutus est Palat. Rubi. in repe. c. per vestras. de dona. inter vir. & vxo. 3. notab. §. 26. col. vltima. nume. 20. quamuis ibidem fin. verbis dicat se id non firmare: sed de hac re cogitandum relinquere.

¶ His tamen non obstantibus cõtrarium sententiam: imò, quòd bona hæc inter descẽdentes eiusdem Maioratus institutoris perpetuò etiam vsq; ad millesimum gradum, iure Maioratus possidẽda sint, veriorem esse existimamus, quòd ex pluribus apertissimè deducitur.

¶ Et primò, quia huius dispositionis institutor ex his bonis precisè Maioratũ instituit, cuius Maioratus natura ea est, vt bona in familia integra ac indiuisa perpetuò cõseruẽtur, vt supra isto lib. c. 1.
13 & 3. abundè ostensum est. Ideoq́; is, qui Maioratum instituit eo ipso, quòd ex aliquibus bonis se facere Maioratũ profitetur, bona ipsa in propria familia velle perpetuo cõseruare cẽsendus est, vt dixit Soci. consi. 47. nu. 6. lib. 3. & consil. 57. nu. 3. eod. li. Paris. cons. 72. n. 81. & 85. lib. 4. Quod etiã Hispanorum consuetudini conueniẽs est: secũdùm quam Hispanorum cõsuetudinẽ verba Maioratuum interpretanda sunt. l. si seruus plurium. §. fin. cum simil. ff. de leg. 1.

14 ¶ Item cum bona Maioratui subiecta perpetuò debeant in familia remanere, Maioratũ instituẽs cẽsend' est facere omnes substitutiones ad ipsam perpetuitatem inducendã necessarias, & sine quibus ipsa bona perpetuò in familia cõseruari non possint, etsi id aliter nõ expresserit, quod censuit Soc. d. consil. 57. num. 3. lib. 3. & Paris. d. consi. 72. lib. 4. nume. 86. Qui enim vult aliquod factum, censetur velle omnia ea, quę sunt ex natura ipsius facti. Bar. in l. 2. ff. de iurisd. om. iudi. vbi per Scrib. l. gerit. vbi etiam per Scrib. ff. de acquiren. hæred. Ideoq́; cùm ea bona nõ possint perpetuò in familia conseruari, nisi per subrogationem eorũ, qui ex familia ipsius Maiorat' institutoris procedũt, proximiorem in locum præcedentis iam mortui substituendo: cùm nihil possit esse perpetuum sub
15 sole: nisi per subrogationem. l. eum debere colũnam. ff. de serui. Vrb. præd. Quod pulchrè prosequitur Ancharra. consil. 27. col. 3. consequens est, vt ipse Maioratus institutor cẽsendus sit vocasse omnes ex sua familia descendẽtes ordine successiuo: cùm non aliter bona possint perpetuò in familia conseruari. Quæ omnes substitutiones, quę ad hanc perpetuitatẽ cõseruandã necessariæ sunt
16 ex hoc verbo Maioratus deducũtur. Nõ enim est nouum, vt ex vnico verbo plures substitutiones deducantur. l. cohæredi. §. qui discretas. ff. de vulga. Per quem text. dixit Areti. ibi, q̃ ex vnica oratione, & ex vnico verborum cõtextu possunt causari plures gradus substitutionum. Cuius dictum refert, & sequitur Iass. ibidem. nu. 5. l. 1. vbi etiam per Scrib. C. de impub. & ali. substi. l. iam hoc iure. cum simil. ff. de vulga.

¶ Itẽ Maioratus successio, in omnibus & per omnia secundùm Regni successionem interpretanda erit, vt supra in duobus capitibus præcedentibus latiùs probatum, & ostensum est. Regni autẽ successio perpetua est in omnibus his, qui ex Regia familia proueniunt in infinitum. l. 2. tit. 15. part. 2. Idq́; ex pluribus probat Xuar. in repe. l. quoniã in prioribus. 11. limita. 2. dubio. nu. 19. De quo etiam nos supra isto lib. capi. 3. num. 11. tractauimus. Ex quo fit, vt & Maiorat' successio perpetua esse debeat in omnibus his, qui ex familia ac descẽdẽtia ipsius Maioratus institutoris procedũt, vt membra capitis cõsuetudinẽ sequantur: prout etiam in c. 2. supra isto lib. nu. 15. cum sequentib. specificè annotauimus.

¶ Præterea cùm bona Maiorat', vt superiùs dixi- 17
mus, in familia perpetuò conseruari debeãt, ex eo consequitur, quòd ipse Maioratus, deficiente expressa, vocatione, non finiatur: sed quòd extinctis his, qui nominati sunt, Maiorat' successio ad proximiores non nominatos deuenire debeat, quod probat tex. qui in id præcipu' est, in l. pen. §. fratre. ff. de lega. 2. & tex. in l. cum ita legatur. §. in fideicom. ibi, *Admitti possunt qui nominati sunt, aut post eos omnes extinctos, qui ex nomine defuncti fuerint eo tempore, quo testator moreretur.* ff. eod. Per quem text. notant Bart. & communiter Scrib. ad fideicommissum relictum familię primo loco admitti eos, qui nominati sunt: eisq́; deficientibus, fideicõmissum non expirare: sed proximioribus ex familia deferri, donec nullus ex ipsa familia supersit. Idq́; etiam prob. l. fin. C. de ver. sign. vbi etiam Bart. Bald. & communiter Scrib. id notant. Quod intelligẽdum est, eo casu procedere quo in fideicommisso verba aliqua perpetuitatem, ac tractũ successiuum denotantia inueniuntur, vt infra. ca. sequen. nu. 24. dicemus.

¶ Vlterius etiã id ipsum cõprobatur ex eo, quòd 18
Hispanorũ Primogenia, vt plurimùm fideicommissis similia sint, vt supra isto lib. capi. 1. latiùs ostendimus. Ex quo fit, vt ex mẽte, fideicommissum omnesq́; vocationes ad perpetuitatem Maioratus efficiendã necessariæ inducantur, etsi specificè in verbis expressæ non sint, quod probatur ex tex. in l. vnũ ex familia. §. fina. ff. de legat. 2. ibi: *Et idem Princeps prouidentissimus, ac vir religiosissimus cum fideicommissi verba cessare animaduerteret, eũ fer-*
monem pro fideicommisso rescripsit accipiendum. l. cum 19
proponebatur in fin. ff. eod. Voluntas namq́; præsertim in fideicõmissis dominatur, & attendenda est. l. in conditionib'. ff. de condi. & demonst. l. cũ virum. C. fideicom. l hæredes mei. §. cùm ita ff. ad Trebel. Ideoq́; mẽs nedum expressa, sed tantum coniecturata, potiùs attẽdi debet, quàm prolatorum verborum qualitas. l. quoniam indignum. C. de testa. l. ex facto. §. rerum. ff. de hæredibus instituen. l. 3. C. de liber. præteri. vbi Alex. & Iass. plura deducunt. Bald. & Paul. in l. fina. C. de impub. Eademque ratione, ex verisimili cõiectura, iura supplent, quod neque dictum, neque scriptum est. l. cum auus. ff. de condi. & demonst. ibi. *Quasi minus scriptum fuerit quàm dictum.* l. generaliter. §. cùm autem. C. de insti. & substi. l. cũ acutissimè. C. de fideicom. l. iam hoc iure. cum simil. ff. de vulga.

¶ Imò etiam si Maioratum, tanquam contractũ accipiamus, id ipsum dicendum erit. In cõtractibus namque etiam mens contrahentium potiùs, 20
quàm verba consideranda sunt. l. fina. C. quæ res pig. oblig. poss. l iuris gentium. §. pactorum. ff. de

Universidad de Oviedo Biblioteca

pact. l semper in stipulationibus. vbi bona glo. ff. de regul. iur. vbi Deci. nume. 1. Contractus enim nó à verbis, sed ab effectu, & intẽtione iudicãtur. l. si vno. ff. locati. l. 2. C. communia de leg. in eisq; semper, quod actum fuit, nó quod verbis expressum est, considerari debet: vt ex pluribus optimè probat Curtius Senior, cons. 75. colum. 4. Decius cons. 48. col. pe. nu. 2. ficq; in contractibus dispositum in vno casu, ad alium eandem rationem habentem extenditur: vt censuit Abb. in c. cum dilecta. de confir. vtil. vel inutil. nu. 6. Alex. consi. 130. col. 3. num. 5. lib. 4. Iass. in l. Titius. §. Lucius. ff. de liber. & posthu. nume. 1. &, 2. cum sequen. Quibus plura cumulat Paris. consil. 72. nume. 50. lib. 4. & consi. 32. nu. 57. lib. 1. quod præcipuè in donatione dicendum est, in qua ex propria natura semper fieri debet plenissima interpretatio. tex. in. ca. cum dilecti. de donati. Scrib. in l. in testamentis, ff. de reg. iur.

¶ Quæ omnia in casu, de quo agimus, apertiùs procedunt: cũ ex hoc verbo Maioratus, ab eiusdẽ institutore expresso, hę omnes substitutiones necessariò deducãtur, vt bona ipsa in familia perpetuò conseruentur, vt superiùs dictum, ac probatũ est. Ex quo fit, vt etsi in specie hæ substitutiones ab institutore factæ nõ fuerint: expressæ tamẽ cẽsendæ sint: quãdo enim aliquis casus venit ex natura expressi censeri debet expressus, quanuis in verbis specificè prouisus non sit: quod dixit Bart. in l. Gallus. §. & quid si tãtum. ff. de lib. & posthu. nu. 3. cuius doctrinam Doct. communiter sequũtur: vt testatur Crotus ibidem. nu. 49. vers. Quintò fallit. Parisius cons. 90. nu. 21. lib. 2. Idem Parisius cons. 50. nume 52. lib. 3. Aimon Craue. consi. 130. num. 9. Ideoque quãuis dici soleat, expressum illud esse, quod oculis corporeis legi, ac percipi potest, ex l. 1. ff. de his, quæ in testam. delen. id intelligendũ est: nisi aliquod verbum generale expressum sit, ex cuius natura plura illa comprehẽdantur. Omnia namq; illa expressa dicentur, quæ sub natura ipsius verbi expressi includũtur. Felin. qui plura cumulat in capi. translato. nume. 5. de consti. l. ait prætor. in princi. vbi glo. & Scrib. ff. de nou. oper. nuntia. Ripa in l. 2 nu. 62. ff. de vul l. nominis, & rei. §. verbũ ff. de verbo. signifi. vbi per Alcia.

¶ Præterea is qui Maioratũ ex bonis suis instituit hanc qualitatẽ Maioratus ipsis bonis tribuit, qua ratione ea Maioratus institutio in rem scripta, ac perpetua, non temporalis censenda erit. De quo est singularis doctrina Bald in l precibus. nu. 49. C. de impub. vbi eleganter inquit, quòd quando hæreditas est grauata, & grauamẽ est scriptum in rem, afficit rem ad quẽcunq; vadat, & extenditur onus in omnes. Secùs autem si verba in solã personam dirigantur. Quod etiam probatur ex l. fin. ff. de contrahend. empt. & ex l. Lucius. ff. de aqu. quoti. & æstiu. not. Rapha. Cuma. in l. peto. §. fratre. num. 5 ff. de lega. 2. & Paul. consil 32. nu. 3. lib. 1. & cons. 401. num. 1. lib. 2. Paris. consil 72. num. 89. lib. 4 Iass. in l. filius familias. §. diui in repe. n. 95. in 2. lectu. ff. de lega. 1. vbi in simili considerat, an alienationis prohibitio in rem seu in personã dirigatur, vt in primo casu perpetua sit: secũdo verò personam prohibiti non egrediatur. Cuius dictum refert & sequitur Ripa, ibidem n. 66. Crot. num. 43. & Loazes num. 134. Idque etiam censuerunt Paul. nume. 7. & Iass. nume. 11. in l. voluntas. C. de fideicom. Decius consi. 88. nu. 5. & cõsi. 182. num. 6. & alibi sæpè Scrib. Ex quibus, & etiã aliis (quæ breuitatis causa prætermittimus) hæc pars verior ac probabilior nobis videtur. Quã in specie Hispanorũ Maioratuũ sequutus fuit Paris. plures alios referens d. cons. 72. num. 81. & 85. cũ pluribus præcedẽtibus & sequentib. lib. 4. & Couarrub. lib. 3. resolu. cap. 5. num. 4. Grego. Lopius in l. 2. tit. 15. par. 2. in glo. verbo. *Et mas propinquo parienti.* in princ. vbi plura in idem adducit Anto. Gomet. in l. 40. Tauri. nume. 59. Mencha. de succes. creati lib. 3. §. 26. nume. 93. & 94. eámque opi. vsus ac communis Hispanorum cõuentuum obseruatio probauit.

¶ Nec his obstat tex. in l. qui solidum. §. predium. ff. de legat. 2. cum simil. vbi vltimo loco vocatus potest in re fideicõmisso subiecta extraneũ hæredem instituere. Ea namq; lex (si rectè consideretur) potius nostram sententiam cõfirmat: siquidẽ cùm ex natura huius verbi Maioratus omnes qui ex familia institutoris procedunt ad Maioratus successionẽ ordine successiuo vocati censeantur, vltimus ex familia poterit eadẽ bona alienare, in eisdemq; extraneum hęredem instituere. Vltimus autẽ non erit is, qui vltimò nominatus in scriptura Maioratus fuerit: sed vltimus, qui ex familia supererit: cùm post nominatos vocati cẽseãtur proximiores, qui ex familia superfint. Qui adeò expresse vocati censentur, ac si verbis specificis in eadem scriptura Maioratus nominati essent, vt superiùs ostensum est.

¶ Non etiam obstat, quòd substitutio de casu ad casum extendenda non fit: nam illud procedit, ac verum est: nisi verisimilis volũtas cõcurrat: prout in casu, de quo agimus cõcurrit. Ex verisimili nãque disponentis voluntate sustitutio de casu ad casum extenditur. l. Titius. §. Lucius. vbi Iass. & communiter Scrib. ff. de liber. & posthu. glo. in l. tale pact. §. fin. vbi communiter Scrib. ff. de pact. & in l. Gallus. §. & quid si tãtum. ff. de lib. & posthu. Iass. & cæteri Scrib. in l si mater. ff. de vulga. Curtius Senior, qui plura in idẽ adducit cons. 76. colum. pen. Alex. cons. 24. num. 34. lib. 2. vbi Carol. Molinæus in addition. plures in idem tenẽtes refert. Paris. consil. 50. nume. 52. lib. 3. Et hæc est communis opi. secundùm Deci. in l. si mater. nu. 2. C. de insti. & substitu. & secundùm Iulium Cla. lib. 3. senten. §. testamentum. q. 76. reg. 5. & secundùm Franc. Viui. lib. communium opi. ver. casus non expressus.

¶ Similiter etiam nõ obstat, quòd de persona ad personam fieri non possit extẽsio etiam ex verisimili mente testãtis. Nam quãuis id vulgo persuasum sit, nos tamen constanter asserimus Maiorat' institutoris dispositionẽ, nedũ de casu ad casum sed etiam de persona ad personã ex verisimili testantis volũtate, quę ex verbis colligi possit, extẽdendam esse. Nec enim potest congrua diuersitatis ratio assignari, ex qua deducatur substitutio quæ ex mẽte testãtis de casu ad casum extẽditur. De persona tamẽ ad personã non extẽdatur: cùm diuersa persona, diuersum etiã casum efficiat, & in fideicommissis sit voluntas testantis sequẽda: absurdúmq; sit asserere auferendã esse Maioratus successionẽ ab ea persona, cui ex verisimili institutoris dispositione apertissimè defertur, aliiq́ue aduersus eius volũtatem adiudicandã ex eo quòd de persona ad personam fideicõmissum extendẽdum nõ sit: cùm ad omnes alios casus ex mẽte testantis extẽdatur. Ideóque cõtraria opinio quòd scilicet

scilicet fideicõmissum ex præsumpta testãtis voluntate, etiam de persona ad personã extendatur: nobis magis placet, quam sequutus fuit Ang. in l. Gallus. §. & quid si tantum. ff. de liber. & posthu. num. 3. post medium. vers. fallit etiam. cuius opi. sequitur Fortu. Garsia. ibidem num. 86. Et Ioan. Crot. nume. 27. Idem etiam arbitratur Paul. in l. Titius. in prin. nu. 7. ff. de lib. & posthu. & videtur esse de mente Bald. & Imol. ibidem. Eandem etiã opinionem sequitur Iass. in §. Lucius. eiusdem. l. Titius. nume. 7. & consil. 115. nume. 4. volu. 4. Et secundùm hoc est intelligendũ. Quod dixit ipsemet Iasso. in l. cohæredi. §. cùm filiæ. nume. 12. ff. de vulga. vbi inquit, quòd regulariter substitutio de persona ad personam non extenditur: quasi dicat secus esse: si ex mente constet. Idẽ etiam existimat Alber. Brun. de statutis excludentibus fœminas in 8. articulo principa. q. 19. Curti. Iuni. cõsil. 121. nume. 14. Paris. qui omninò videndus est, quia meliùs quàm alius quæstionem istam prosequitur cons. 50. nume. 54. cum sequentib. lib. 3. & consil. 66. nu. 66. eod. lib. Et est de mente omniũ Scrib. qui cẽsuerunt ex mẽte testãtis prohibitionem alienationis de vna persona ad aliam extendẽdam esse, quos inferiùs nũcupatim citabimus.

¶ Imò quod plus est, Franc. de Areti. qui pro cõtraria opi. velut eius præcipuus author adducitur (si benè eius verba considerẽtur) potiùs hãc nostram sententiam, quàm contrariã probat. Inquit enim in d. §. & quid si tantũ. in princip. quòd dispositio facta cõtra regulam iuris in vna persona, nõ trahitur ad aliam, in qua est eadem ratio: ergo sequitur secundùm eum, quòd quando persona, ad quam fit extensio, nõ admittitur contra regulã iuris, bene de persona ad personam fieri debeat extensio. Quod optimè ad hanc Primogeniorum materiam trahi potest, in quorum extensione nõ odiũ, sed fauor publicus (vt infra isto lib. c. 18. dicemus) versatur. Item idem Frãc. de Aret. in eod. §. & quid si tantum. in princip. 4. col. vers. secũdo fallit, rediens iterum ad hanc quęstionem, inquit, quòd extensio de persona ad personam procedit: quando persona, ad quam fit, possit comprehendi aliquo modo sub verbis, & mẽte disponẽtis propter aliquam qualitatem sibi inhærentem: quãuis de tali persona non fuerit cogitatum indiuidualiter. Quod optimè his, quæ in hac quæstione principali paulò antè dicebamus, conueniẽs est: cum sub hoc verbo Maioratus ex propria natura omnes, qui fuerint ex familia testatoris, tam ex mẽte quàm ex verbis cõprehendãtur, expresseq́; vocati censendi sint: quod magis ex vi comprehensiua quàm extensiua procedit, idq́; etiam Curti. Iuni. cons. 113. n. 10. & Aimon. cons. 98. n. 13. profitẽtur dicentes, admittendam esse personæ comprehensionem ex aliquo verbo generali, non autẽ extẽsionem. Sed nos ex verisimili mente testantis nõ solùm personæ comprehensionẽ, ex verbis saltim generalibus, sed etiam extẽsionem ex vi rationis expresse vel subintellectè admittendã esse censemus: cùm ea non tam extẽsio quàm cõprehensio iudicanda sit, prout Scribẽtes quos superiùs citauimus, non obscurè censuerunt.

¶ Ad tex. autem in l. si quis ita. § pen. ff. de testam. tutela, in quo præsertim contraria opi. fundatur, omnes Scrib. quos superiùs retulimus, respondẽt eius decisionem solum in tutela admittendã esse. Cùm enim tutelæ datio respectu tutoris onus cõtineat, odiosaque cẽsenda sit, meritò ad eum filiũ de quo testator non cogitauit, extendi nõ potest. Odia namq; semper restringẽda sunt. l. cum quidam. cum simil. ff. de liber. & posthu.

¶ Ex quibus infertur falsam esse opi. glo. in d. l. Titius. in princ. verbo, authoritate. ff. eod. dicẽtis. d. l si quis ita, in datione tutoris loquẽtẽ, in hæredis etiam institutione intelligẽdam esse, quam sequuntur Dinus & Bart. ibidem. Dinus etiã, & Cinus, Angel. Rapha. & Nicolaus de Neapol. cons. pater. C. de hæred. insti. ¶ In hoc namq; glos. ipsa loquitur cõtra tex. in l. fin. ff. de hæred. insti. Ideóque illam meritò reprehendunt Imol. & Paul. de Castr. in d. l. Titius in princip. Idem Paul. & Aret. in l. sicut certi C. de inoffi. testa. Fortu. & Crot. in. d. §. & quid si tantum: & omnes Scrib. quos paulò antè pro hac opi. citauim⁹. Nec enim lex illa quæ in datione tutoris, quę odiosa est, loquitur: ad hęredis institutionẽ, quæ fauorabilis est, extẽdenda erit. Idq́; quod ad glos. in d. l. Titius attinet verũ est, non ex hac vltima ratione: sed ex decisione tex. in d. l fin. ff. de hęred. instit. & ex aliis rationibus, de quibus inferiùs agemus.

¶ Sed quamuis intellectus iste ad d. l. si quis ita, à præfatis Scrib. probetur: nobis autẽ non omninò satisfacit: siquidem tutoris datio principaliter ad filiorum commodũ ac vtilitatẽ dirigitur, eisdémque fauorãbilis est, quòd si incidẽter onus tutoris contineat, id attendendum nõ erit. Dicitur namque fauorabilis ea dispositio, quæ fauorẽ principaliter continet: quanuis incidenter in alicuius odium esse possit. l. qui exceptionẽ. ff. de cõdi. indebi. Scrib. in l. venia. C. de in ius vocan. de quo etiam nos alibi latiùs agemus. Ideóq; dationẽ tutoris fauorabilem esse cẽsuit Iass. in d. l. Titius. in princip. nu. 8. ff. de liber. & posthu. Deci. qui plura refert cons. 95, nu. 5. col. 3. Gozadi. consi 36. nu. 5. Ex quo fit, vt intellectus iste tenendus non sit.

¶ Similiter etiam tenendus non est ad illam legẽ intellectus, quem eidẽ assignauit Iasso in d. l. Titius. in principio nu 10. ff. de lib. & posthu. quòd scilicet ex eo institutio filiorum ad filium, quem testator se habere ignorabat, extẽditur, tutelę autem datio non, quòd in primo casu testamentum ex filij præteritione nullum esset: in secundo autem casu validum sit: etiamsi alicui ex filiis tutor datus non fuisset. Ideóq; ex publica vtilitate, quæ versatur in eo, quòd testamenta conseruentur, dispositio de filiis facta, ad filium, de quo testator non cogitabat, extenditur. Quam extensionẽ Iurisconsultus, vbi is fauor nõ versatur, non permittit: nã iste intellectus nimiũ hanc noitrã conclusionẽ restringit. Ex eo namque sequeretur testãtis dispositionẽ ex verisimli voluntate, solùm eo casu esse de persona ad personam extendendam, quo si ea extensio non fieret, testamentum ipsum corrueret. Cuius contrarium ipse Iasso in d l. Titius. §. Lucius. n. 7. profitetur, vbi simpliciter existimat, ex verisimili mẽte testantis, eiusdẽ dispositionẽ in omnibus casibus de personæ ad personã extendendam esse, quod omnes Scrib. quos superiùs retulimus, etiam constanter existimauerunt: idque mihi etiam verum videtur.

¶ Verus autem ad illam legem intellectus is est, q ea ratione in ea lege datio tutoris non extenditur ad eum filiũ, quem testator se habere ignorabat, quod certum sit, impossibile esse de hoc filio testatorem sensisse. Ideoque eius dispositio ad id non extẽditur, quod ab ipso testatore cogitatũ non fuit: cùm actus agentium non debeant cõtra

eorum

Universidad de Navarra Biblioteca de Humanidades

eorum intentionē operari l.nō omnis.ff. si cert. pet. Quæ ratio in eadē lege expressa est. Quòd si dixerimus verisimile esse, quòd si testator filiū suū viuere intelligeret:illi etiam eundē tutorē dedisset,respondetur : id non semper regulare esse. Cùm enim tutor personæ, nō rebus principaliter detur.l.quia personæ,cum simil.ff.de testa.tutela, & iuxta pupilli mores,ac qualitatem dandus sit.l. in confirmando,cum ll.sequentib.ff. de cōfir. tutor.forsan eum quem aliis filiis pater tutorē idoneum reputauit filio, quem viuere ignorabat : si de eius vita certus esset, idoneum non censeret. Cùm igitur hoc modici præiudicij respectu eiusdem filij esse possit:cùm cessante testamētaria tutela,illicò ad legitimam seu datiuam deueniendū sit:meritò Iurisconsultus in eadē lege conueniētius esse existimauit filio tutorem legitimum aut datiuum tribuere:quàm eidem tutorē testamentarium,de quo pater non cogitauit,& forsan idoneum eidem non censeret, præstare. Ideoque lex illa, quæ in adeò diuersa materia, diuersissimisq; rationibus hoc disponit, ad hæredū institutiones seu Maioratuum successiones, quibus huiusmodi rationes non militant,trahenda nō est. Et hic est nouus,ac germanus ad eādem legem intellectus. Ex quibus remanet firmissima ac vera conclusio, quòd scilicet ex verisimili testātis volūtate, eius dispositio de persona ad personam extendatur:sicut de casu ad casum extēdi solet. Quā ex eo hic copiosè examinare libuit,quòd in Maioratuū institutorum volūtatis interpretatione, frequēs assiduaq; sit,nec hucusque rectè fuerit expensa.

28 ¶ Ad principale autem institutum, à quo nec digressionem feciſſe credimus, redeuntes:non etiā obstat q᷑ voluntas, quæ in dispositionē nō transiit,attendenda non sit : cùm nō sufficiat testatorē voluisse,nisi disponat. Nam hoc intelligendū est: quādo testator nullum verbū expressit, quod saltim ex larga,ac generali interpretatione id comprehendere possit : sed si in eius dispositione aliquod verbū vniuersale expressum fuerit, ex quo largè seu etiā impropriè ea volūtas comprehendi possit, vt in casu, de quo agimus, ex hoc verbo Maioratus cōprehenditur:tūc volūtas ex tali verbo deducta attendenda & cōsideranda est : etiā si ad aliā specificam seu indiuiduam dispositionem testator non trāsierit. Quod sic declarat Bal. in l. vua C. de his,qui ant. aper. tab. nu. 10. Soci qui in hoc meliùs, quàm alius loquitur in l. in ambiguo sermone n. 3. ff de reb. dub. Paul. qui etiam elegāter loquitur in l. ab omnibus in princip. nu. 4. ff. de lega. 1. Fortu. in l. Gallus. §. & quid si tantum. col. 47. ff. de libe. & posthu. Deci. cons. 89. nume. 3. Soci. Iuni consi. 185. num. 15. lib. 2. Quæ omnia addenda sunt ad ea, quæ scripsit Tiraquel. in l. si vnquam. verb. libertis. n. 35. C. de reuoc dona.

¶ Similiter etiam non obstat, quòd fideicōmissi datio odiosa sit, ademptio autem fauorabilis, & q᷑ fideicommissum ex eo extendendum non sit.

¶ Nam Maioratus dispositio fauorabilis est,bonoq; publico,vt dignitates familiarum cōseruentur introducta,vt infra isto lib. ca. 18. latiùs dicemus. Ideoq; semper ex mente institutoris extendēda,atq; ampliāda est,vt Maioratus perpetuitas cōseruetur:eaq; ratione fideicōmissum ob familiæ conseruationē institutum aduersus cōmunes iuris regulas extendendum est, prout ex pluribus probat Frāc. Piscina de statutis exclu. fœm. n. 49. & n. 51. quod à fortiori casu, de quo agim' dicēdū erit,vbi potiùs de vi comprehensiua, quàm extēsiua tractatur. Omnes enim qui ex familia testatoris procedūt,sub hoc verbo Maioratus cōprehenduntur,vocatiq; censentur,vt superius ostensum est.

¶ Vltimò etiam nō obstat,quòd prohibitio alie- 29
nationis facta filiis ad nepotes nō extendatur. Nā hoc procedit,ac verum est nisi causa,ex qua prohibitio alienationis fit,eius naturæ sit, vt etiā nepotes,ac alios descendētes comprehendat,prout si testator ea bona alienari prohibuerit, vt in familia conseruentur. Tūc namq; alienationis prohibitio facta filiis,etiam nepotes, aliosq; descendentes comprehendet, vt censuit Bart. in l. pater filium. §. fundum Titianum. nume. 2. ff. de lega. 3. glos. in l. quoties ab omnibus. in glo. 1. C. de fideicom. Deci. cons. 23. nu. 5. & cons. 182. n. 4. Iass. in l. filius familias. §. diui. lectura 2. n. 146. ff. de leg. 1. vbi Crot. q. 10. & Loazes, q. 9. id etiam notāt,& Couarr. qui plura refert lib. 3. resolutio. c. 5. num. 4. Nouissimè etiam Anto. de Padilla in l. volūtas C. de fideicom. nu. 21. & 26.

¶ Et quanuis tex. in dict. authen. de resti. fideicō. 30
§. nos igitur, disponat etiā,quando quis bona suæ alienari prohibuerit,ea ratione,vt in familia conseruentur:prohibitionem hanc quartum gradum non excedere. Illud tamen intelligendum est:nisi ex mente testantis comprehendatur,ipsum testatorem voluisse eam prohibitionem perpetuā futuram esse:quartumq; etiam gradum transcendere, tunc namq; ea prohibitio perpetuò etiam vltra quartum gradum ex testantis voluntate seruabitur. Quod cēsuerunt Iacob de Bellouis. & Angel. in d. §. nos igitur. & Iass. in d. §. diui. 2. lectu. nume. 155. & in. 1. lectu. nu. 113. & ibi Loazes. nu. 493. Iasso. in l. fina. n. 5. C. de hæredib. insti. Alex. cons. 56. nu. 2. lib. 1. Deci. cons. 616. num. 16. Paris. cōs. 52. num. 117. lib. 3. Segur. in l. filius. num. 108. ff. de verb. oblig. Xuar. in repe. l. quoniam in prioribus. C. de inoffi. testa. 2. limita. l. Regiæ. col. vlti. Fran. Piscina, de statutis exclu. fœmi. nu. 55. Quorum opinionem communem esse profitetur Couarrub. lib. 3. resolu. d. c. 5. num. 4. & quanuis de ea dubitet,tamen illam veram esse cēset,quoties ex aliquibus cōiecturis percipi possit, testatorē voluisse eam prohibitionem perpetuam futurā esse quartumq; & vlteriores etiam gradus transcendere. Ex quibus infert in Hispanis Primogeniis eā prohibitionē perpetuò seruādam esse, nec habēdā esse quartæ seu quintæ generationis rationem. Quod cōprobatur ex Hispana cōsuetudine, & ex decis l. 27. Tauri. obi id in tertiæ & quintæ partis bonorū prælegatis, in quibus nō tāta perpetuitatis ratio, vt plurimū versari solet, dispositū est. Cuius legis dispositio ad Hispanorum Primogenia,pari,ac etiā lōgè potiori ratione trahēda est,idq; pro culdubiò verum esse mihi videtur. Ex quibus hæc sentētia,quòd scilicet Hispanorū Primogenia semper perpetua, nō temporalia cēsenda sint:satis præcisè,ac concludēter probatur.

¶ Hæc autē omnia planè procedunt:quādo Maioratus Institutor ex bonis suis indefinitè Maioratum instituit, absq; aliqua descendentium, vel transuersaliū vocatione, vel quando Maioratū ex bonis suis instituens, ad eius successionem filium suū ac eius descendētes solùm vocauerit,vel aliquas alias speciales vocationes fecerit. Tūc nā. que cùm Maioratus institutio in bonis ipsis principaliter fiat:ideoque realis censenda sit, vt supra

ist.c.nu. 22. apertiùs probauimus:nimirum si hæc Maioratus institutio ex regulis, de quibus superiùs meminimus perpetua esse cēseatur,nec vocationes speciales huius verbi Maioratus generalitatem restringāt.

¶ Sed quando Maioratus institutio principaliter non ad bona, sed ad certas personas dirigatur: prout quando eiusdem institutor relinquit aliqua bona Titio ac eius descēdētibus, vt illa iure Maioratus possideāt, vel Maioratū in persona Titij, ac descendentiū instituit. Hæc omnia dubia vidētur:sicque in hac specie vidimus de hac re in casu contingenti apud grauissimos, magniq; nominis
31 viros dubitari. Ea præsertim ratione, quòd hæc Maioratus institutio non simpliciter,& absolutè: sed specialiter fauore certarū personarū facta fuerit. Ideoq; personas nominatas Maioratus qualitas egredi non possit. Quod comprobatur ex elegāti doctrina Ioan. de Imol. in l. si verò. §. de viro ad fin. ff. solut. matri. vbi inquit, quòd cōsideratio conseruationis agnationis,facta respectu certarū personarū,nō omnes agnatos,sed solùm eos, qui nominati sunt,comprehendit, cuius dictū plures Scrib. sequuntur,quos infra capi. seq. nu. 37. nuncupatim citabimus.

¶ Item enumeratio specierum generalitatem re-
" stringere solet. l. cū delanionis. §. quidam. & in §.
" cui fundum. ff. de fundo instruct. l. legatorum. §. 1.
" ff. de lega. 2. l. legata supellectili, vbi per Scrib. ff.
" de supellectil. leg.

¶ Item hęc grauamina,atq; prohibitio alienationis extra familiam,quę ex verbo Maioratus comprehenduntur,in hac specie personalia: non autē realia cēsenda sunt:ex quo fit vt personas specificè nominatas egredi non debeāt:prout colligitur ex doctrina Bal. in l. precibus. nu. 49. C. de impub. iunctis his, quæ supra isto capi. nume. 22. latiùs adduximus.

32 ¶ Sed his non obstantibus contraria sentētia no-
" bis semper verior visa fuit. Is namq;, qui Titio &
" suis descendentibus aliqua bona iure Maioratus
" possidenda reliquit,vel in persona Titij ac descē-
" dentiū eiusdē Maioratum fecit:nō videtur ad so-
" los nominatos Maioratus qualitatem restringe-
" re : sed ea bona vniuersæ familiæ iure Maioratus
" relinquere, & inter eos, qui ex familia processe-
" rint nominatis,præcedentiā tantùm in successio-
" ne tribuere. Ideoq; verba ista in hūc sensum intel
ligēda erūt,vt scilicet Titius, atq; eius descēdentes ea bona iure Maioratus possideant,ita vt vltimo ex descendentibus Titij deficiēte Maioratus ipse non deficiat:sed ad proximiores nō nominatos, & sub hoc verbo Maioratus comprehensos eius successio deuoluatur. Hoc namque comprehendit ea conditio, vt bona ipsa iure Maioratus possideant:prout supra isto c. & etiam cap. præcedenti latiùs ostensum est. Quod probatur in simili ex decisione tex. in l. cùm ita legatur. §. in fideicom. ff. de leg. 2. vbi disponitur, quòd in fideicō. relicto familiæ nō debēt succedere solùm hi, qui ex ipsa familia nominati sunt : sed post eos extinctos omnes, qui ex familia processerint ordine
33 successiuo admittēdi erūt. Nominatio namq; atque specificatio personarū solū tribuit nominatis præcedentiam successionis:nō autē aliorū exclusionē operatur. Quod not. glo. in d. §. in fideicommisso. verbo. nominati sunt. Vbi Bart. nu. 1. & 2. Paul. num 4. Imol. col. 1. Peralt. num. 1. cum seq. post Dinum Alber. & antiquiores id declarant.

¶ Quod nedùm procedit:quando Titio,& Seio, 34
& familiæ : vel familiæ, & Titio,& Seio fideicōmissum relinquitur, in quibus casibus omnes Scrib. indifferēter id probāt:sed etiā quādo fideicommissum familiæ cū hac adiectione, videlicet Titio, & Petro relictum est. idq; dixit glo. in d. §. in fideicom. verbo, nominati sunt, referēs Azonē id ipsum probantem. Et quanuis Bar. ibidem nu. 1. hunc glos. intellectum reiiciat ex decis. tex. in d. l. legata supellectili. ff. de supel. leg vbi probatur, quòd enumeratio specierum per modū taxationis subsequuta, legatū generale restringit. Imola tamen in d. § in fideicommisso col. 1. elegāter sustinet intellectum glo. respōdens ad tex. in d. l. legata supellectili quod ibi sub legato generali cōprehendebātur omnes species simul, atq; eodem tempore. Ideoq; enumeratio specierū facta per modum taxationis, legatum generis minuit. Non enim potest dari aliquis effectus huiusmodi specificæ expressionis:nisi, vt legatū generale restringeretur. Secùs autem quādo omnes personæ sub genere comprehensæ non debent simul, ac eodē tempore succedere. Tunc namq; numeratio specierum etiā facta per modum taxationis, non videtur restringere omninò successionē : sed solùm succedēdi prælationem nominatis tribuere:cùm alioqui par esset nominatorū causa cū omnibus in eodē gradu existentibus,in quo satis restrictio ipsa operatur, absq; omnimoda generalis dispositionis restrictione,seu veriùs, correctione. Cuius dictum verū,atq; probabile nobis videtur, ex eoque comprobatur opi. Azonis,& glo. in d. § in fideicommisso, quam opi. sequitur Peralt. ibidē. nu. 1. vbi dictum Ioan. de Imol. singulariter comprobat,atque declarat.

¶ Qui intellectus cōprobari potest ex doctr. Bar. quem ipse Ioan. de Imol. non citauit in l. quęsitū. §. si quis fundum. ff. de fund. instruct. num. 12. vbi limitat omnia iura dicentia enumerationem specierū restringere genus præcedens, vt non procedant quando dispositio fit inter personas, quæ nō 35
simul,ac eodem tēpore:sed ordine successiuo debent succedere. Tunc namque specificatio personarum,genus præcedens nō restringit : per tex in d. §. in fideicommisso.

¶ Quicquid autem dicendum sit, vbi verbū, videlicet, adiectum est:id tamen apud omnes indifferenter existimatur, quòd quādo nō est adpositus alius terminus restrictiuus, sola enumeratio pernarum familiæ legatum, seu fideicommissum nō restringat:sed tantum inter nominatos præcedētiam successionis tribuat, quod solùm sufficit ad probandum, quòd ex eo, quòd verbum hoc Maioratus, quod regulariter omnes primogenitos ex familia institutoris procedētes comprehēdit, cū enumeratione certarum personarū prolatum fit,ad personas nominatas non restringatur, sed post eos extinctos proximiores etiam in infinitum comprehendat.

¶ In hac autē re se offert magna difficultas : vide-"
tur namque diuersa esse exempla apposita, à glos. "
& Scriben. in d. § in fideicommisso, ab eis, de qui- "
bus nos in Maioratu paulò antè mentionem feci- "
mus : siquidem in casu tex in d. §. in fideicōmisso "
familia testantis ad fideicommissum inuitatur. In "
qua specie non est mirum si omnes qui ex familia "
processerint sub ea expressa vocatione compre- "
hensi, ex sola specierum enumeratione non ex- "
cludantur : sed in casu, de quo agimus omnes de "

familia expressa,seu etiam tacita dispositione vocati nō sunt:imò solùm Titius, & eius descēdentes vocētur,quibus adiicitur ea qualitas, quòd ea bona iure Maioratus possideant. Quod nimis diuersum est ab eo,quod in d.§.in fideicōmisso tractatur: ideoque si in casu eiusdem §.in fideicommisso,bona Titio,& Seio,vt ea iure fideicōmissi familiæ relicti possideāt,relinquerētur,existimarem hoc intelligendum esse, vt nō vterque simul: sed vnus post alium ordine successiuo succedat: prout fieri solet,in eo fideicōmisso,quod familiæ relictum est.Nō autē,quod post nominatos proximiores ex ipsa familia succedere debeant: cùm familia vocata nō sit.Quod pari ratione in Maioratu in hac specie dicendū videtur,vt solùm inter nominatos ordo successionis iure Maioratus seruandus sit.

¶ Sed quāuis hæc difficultas nimis vrgere videatur,non tamen omninò stringit. Nā etsi fateamur quòd si in specie,de qua in d.§.in fideicommisso Titius,& Seius vocētur,vt bona iure fideicōmissi familiæ relicti possideant hæc verba totius familiæ vocationē nō comprehēdant, cùm in casu illius legis,primo succedēte, fideicōmissum ipsū expiret,nec perpetuum esse debeat,vt infra.c.sequen.n.27.cum sequētibus apertissimè probabimus:non tamē negari potest,quòd si aliquis relinqueret bona Titio,& Seio, ea lege, vt ea iure fideicōmissi perpetuò familiæ relicti possideāt,ex hac dispositione nō cēseantur post eorū mortem proximiores ex familia perpetuò vocati. Non enim aliter fideicōmissum ipsum perpetuum esse posset,quod nemo sanæ mētis inficiabitur.Si igitur quando bona relinquūtur Titio, & Seio iure perpetui fideicōmissi possidenda:ex iis verbis,fideicōmissum perpetuum inter omnes ex familia procedentes iniūctū videtur:nō mirū erit si idem dicendū sit:quando bona aliqua Titio & Seio relinquuntur,vt ea iure Maioratus possideāt. Non enim tūc id solū disponi videtur, vt inter eos bona ipsa iure Maioratus possideātur,sed quòd post nominatos proximiores etiam admittātur. Cum natura Maioratus,(vt supra isto cap.& etiā in ca. præcedēti annotauimus)ea sit, vt perpetuò inter omnes qui ex familia processerint,eius successio durare debeat. Nec aliter Maioratus perpetuus esse possit:nisi post nominatos proximiores etiā admittantur.

¶ Quibus adiicitur ex vulgari loquendi cōsuetudine nil referre:an instituitor dicat, Ex his bonis Maioratum instituo,ad eiusque successionem Titium,atque eius descendētes voco,vel an dixerit, Relinquo hæc bona Titio,atq; suis descendentibus, vt ea iure Maioratus possideant. In vtraque namque specie eūdem sensum Maioratus instituitor habuisse videtur,vt plusquam notissimum est. Ideoque cùm de mente constet, non debet tanti æstimari verborū sonus,vt maior sensus existat.l. si quis filium.C.de liber.præterit.Nec curandum est de verborum qualitate:dūmodò de mente testantis cōstare possit.Bal.per tex.ibi. in l. quoniā indignū.C.de testamē.quibus plura cumulat Tiraquel.in repet.l.si vnquam.verbo libertis. n.39. cum plurib. seq. C. de reuocan. donatio. Quod præsertim dicendū est: quādo interpretatio verborum,ex quibus testantis voluntas elicitur,cum communi vsu loquendi,vt in casu de quo agimus concurrit.Communis namque loquēdi vsus pro-

36 priæ verborū significationi præferēdus est.l. Labeo.ff.de supellecti leg.l.librorum. §. quod tamē Cassius.ff.de lega.3.Ideoque dicebat Bald. in tit. de pace constantiæ, verbo.Opizoni.num.5.quòd omnis intellectus,qui non cōsonat auribus vulgi tanquam extraneus reiiciēdus est. Cuius dictum refert,& sequitur Felin.in proœm.Grego.n.6. & alibi sæpè Scrib.

¶ Nec obstat primum fundamentum contrariæ opinionis, quòd scilicet cōsideratio agnationis personas nō nominatas cōprehendere nō debet. Nam illud procedit,ac verū est:nisi in dispositione inueniatur aliquis terminus cōprehēsiuus totius agnationis. Tunc namq; agnationis cōsideratio non solùm personas nominatas:sed etiā totam agnationem comprehēdit,vt præfati dd.aduertunt,& nos infra lib.3.latiùs dicemus.

¶ Similiter etiam non obstat secūdum fundamētum,quòd scilicet enumeratio specierum non restringat genus præcedens:nam illud nō procedit in materia,in qua nō simul, sed ordine successiuo succedendum est. Tunc namq; enumeratio personarum solam prælationem:nō autem cæterarū exclusionem operatur,vt superiùs ostensum est.

¶ Non etiā obstat tertiū,& finale fundamentum de prohibitione alienationis,quæ quādo refertur ad personas,cēsetur personalis:nam illud nō procedit: quando prohibitioni adiectus est aliquis terminus,ex quo realis,nō autē personalis cēsenda sit: prout si adiiciatur terminus Maioratus, vel ratio cōseruandi rem in familia:tunc namque alienationis prohibitio etiamsi ad personas referatur,perpetua cēsenda erit.Bart. in l.filius familias.§.diui n.21.ff.de leg.1. vbi cōmuniter Scrib. Parisius cons.72.nu.88.lib.4.& plures alij, quos supra isto c.nu.29.& num.30.nuncupatim citauimus. Ex quibus hæc opinio vera cēsenda erit,atque in forensibus controuersiis sequenda, quā in hac specie,non tamen hanc difficultatem specificè considerans seq.Dida.de Couar.lib.3.resolu.c. 5.nu 2.& 3.Idq; sentiunt Parisius. Greg. Lopez. Anto.Gomet.& Mencha.in locis, quo eos supra isto ca.num.22. citauimus.Quæ omnia menti tenenda erunt, plerunque enim ab Hispanis Iurisconsultis maximo conatu ad vtranque controuerti solent.

¶ Sed vt de hac re nulla vlteriùs dubitatio superfit, ea etiam q. examinanda est: an scilicet sicut 37
probauimus inter descendentes Maioratus institutoris,Maioratum ipsum perpetuum esse, idem etiam dicendū sit inter eiusdē institutoris agnatos seu cognatos trāsuersales.quæ q. vt maiorem dubitādi rationem præ se ferat,nō formāda est in ea specie, qua Maioratus instituitor illū instituit in persona tratris sui,vel alteri9 cognati,seu agnati.Et dubitatur vtrū in psona descēdentiū eiusdē, eadem Maioratus institutio durare debeat:clarissimū namq; est Maioratū siue in persona descendentis, siue transuersalis instituatur semper inter descēdentes eiusdem in cuius persona instituitur perpetuū futurū esse.Quod ex rationibus,quas superius adduximus probari facillimè poterit: siquidē cū Maioratus ipse, ex sui natura perpetuus esse debeat,in personis descendētium ipsius, qui primo loco vocatus fuit necessario cōseruandus erit:cùm par affectionis ratio,quæ ad ipsū primū vocatū in Maioratus institutore consideratur respectu descendentium eiusdem considerāda sit l. cùm auus.ff.de conditio.& demōst.l. cùm acutissimi.cum simil,C.de fideicom.Ideoq; hac specie tanquàm

tanquàm clarissima præsuppositā dubium nostrū versabitur in casu longè difficiliori,quando scilicet Maioratus in filio testantis,ac eius descendentibus institutus fuit,Et dubitatur:an eis deficiētibus,& etiā aliis filiis, ac descēdentibus institutoris,ad transuersales eiusdem Maioratus successio deuoluatur,seu ipse Maioratus deficiēte linea descendentium ipsius institutoris expiret,vel quando à principio Maioratus institutus fuit in persona alicuius transuersalis, & dubium in hoc versatur,an deficientibus descendentibus eiusdem primi vocati Maioratus ipse finiatur:an eius successio,ad alios trāsuersales proximiores deuoluatur.

¶ In qua quæstione dicendū videbatur, Maioratū expirasse in persona vltimi ex descendentibus ipsius institutoris, vel vltimi, ex descendētibus primi vocati:si ipse trāsuersalis fuisset, nec ad alios eius successionem extendēdam esse.Quod in feudis expressē decisum est,ex tex.in c.1.§.& quia ver.cum verò Corradus.qui feud.dar.post.in vsib. 38
feud.vbi probatur, q; si feudū ab aliquo acquiratur,succedent in eo omnes, qui ex descendētibus eiusdē primi acquirētis fuerint:etiamsi ipsi respectu vltimi possessoris transuersales sint.Frater autem ipsius acquirentis,seu ab eo descēdētes, nec etiā alij eiusdem agnati, seu cognati in eo feudo non succedent.Quod etiam probat tex.in c.1.§.filia. de succesi.feud.& in cap.1. §. si capitanei.de feud.Marchie in vsib.feud.Et vtrobiq; per Scrib. Hancque dixit communem opi. Curt.Seni.cons. 49.n.1.& Iulius Clarus lib.4.sentē §.feudum. q. 79. Quod ad Maioratus successionem extendendum esse videtur cum non parem affectionē censeatur habere instituens ad transuersales:prout habet ad proprios descendentes,quæ ratio moralis, ac ciuilis est, ipsiq; Maioratuum successioni cōueniēs,quo casu de feudo ad Maioratum argumētatio procedit,vt infra isto lib.c. 7. probabimus: idq; in specie Maioratus dixit Greg.Lopez.ius in l.2.tit.15.part.2.in glos.in verb.Maioria.col.3.

39 ¶ His tamē nō obstantibus contrariū in hac specie dicēdum erit.Ea namque est Maioratus natura,vt ea bona,quæ maioratui subiiciuntur in familia ipsius Maioratus institutoris perpetuò cōseruari debeant,vt superiùs dictū,&probatū est,quę perpetua cōseruatio per subrogationem eorum, qui ex eadem familia processerint,faciēda est, siue hi descendentes,siue transuersales respectu pri-
40 mi institutoris fuerint. Verbū nāque hoc familia non solùm cōprehendit ipsius institutoris descendentes:sed etiā pari ratione omnes,qui eidē trāsuersales fuerint, qui omnes ab illa antiqua familia,ex qua institutor descēdit,procedūt.Quod elegāter ostendit Iurisconsultus in l.pronūtiatio.§.familiæ.ff.de verb.sign.vbi inquit. *Item appellatur familia plurium personarum, quæ ab eiusdem vltimi genitoris sanguine proficiscitur: sicut dicimus familiā Iuliā: quasi à fonte quodā memoriæ.* In cuius legis intellectu obseruādū est,quod verba illa *Vltimi genitoris*, in eadem l.apposita intelligenda sunt retro cōputādo,vt ibi optimè aduertit Alciatus verb.vltimi: ideoque tantūdem erit, quòd Iuricōsultus dicat, vltimi genitoris,ac si dicat Primogenitoris. Is enim qui faciendo cōputationē,ab eo, qui ex eius familia descendit vltimus est:si ab ipso cōputatio fiat,primus erit:ficq; pari ratione omnes, qui ex Primogenitore totius familiæ descēdunt sub hoc nomine Maioratus comprehēduntur, siue hi descēdentes institutoris,siue trāsuersales sint, quod ab ipsius Maioratus natura ac perpetuitate deducitur.Idque apertissimè probat tex.in l.fina.C. de verb.sig.vbi in fideicōmisso familiæ relicto, omnes propinqui comprehenduntur, quod verbum generale est, non solumque descendētes sed etiā transuersales cōprehendit,vt ibidem,& in l. Cùm ita legatur.§.in fideicōmisso.ff.de lega.2. omnes Scrib.aduertūt.Quodetiam comprobatur ex eo, 42
quòd familia pro cognatione capi soleat:quod etiā Scrib.in d.l fina.cōmuniter probāt,ex cuius verbi natura transuersales etiam comprehenduntur,vt apertè ostendit Iurisconsultus in l.1. in princip.ff.de grad.cogna.in hæc verba. *Gradus cognationis alij superioris ordinis sunt, alij inferioris, alij ex transuerso,siue à latere.* Idque notissimum est.Cùm igitur verbum hoc familia transuersales etiā cōprehendat:consequens est vt eorum bonorū successio, quæ ex sui natura debet perpetuò in familiā cōseruari,ad transuersales etiā deficiēte linea descendētium, deferatur. Quod etiam ex regni successione comprehenditur,vbi deficiente linea descendentiū, proximior transuersalis ad Regni sucessionem admittendus erit:etiāsi ipse in millesimo gradu cognationis inueniatur, vt probatur l.2.tit.15.part.2.ibi. *El mas propinquo pariente.* Vbi Greg id declarat.Idque in maioratu seruandum erit: vt etiam in millesimo gradu cognationis existens ad eius successionem admittatur, siue is ascendens siue transuersalis sit, vt ibidem Grego.resoluit.nosque supra isto cap.num.16. & supra isto lib.c.3.probauimus, quòd vniuersali Hispaniæ consuetudine receptum est,iureq;,ac instituto rum Maioratuum voluntati nō modicum.ex his,quę superiùs dicta sunt cōuenire existimā9: apertiusque erit vbi instituitor expresserit se velle ea bona perpetuò in sua familia conseruari,nominisque, ac armorum propriæ familiæ delationi omnes eiusdē Maioratus successores astrinxerit: prout communiter omnes Maioratuū institutores disponere solent.

¶ Nec obstat tex.in d.c.1.§ & quia.vers.cùm verò Corradus, qui Feud.dar. post.quia illa iura loquuntur in feudis, quorum natura est,vt ad solos filios ac descendentes acquirentis extendātur, vt in eisdem iuribus cauetur. Ideoque eorum dispositio ad Hispanorum Primogenia trahenda non est, quorum propria natura est, vt ad omnes ex familia institutoris, tam descendentes, quàm transuersales extendantur, vt superiùs dictum & probatū est. Ex quo fit, vt ex rationis diuersitate de vno ad aliud argumentatio non procedat, vt alibi dicemus.

¶ Quæ omnia nedùm quando Primogenij instituitor illud in propria familia instituerit, procedunt: sed etiam quando in persona alienæ familiæ Maioratum instituerit,vera sunt. Eo namque ipso quòd in persona alienæ familiæ ac descendentium eiusdem, quis maioratum instituit, videtur illa bona in ea familia velle perpetuò cōseruare,siue in personis descēdentiū, siue trāsuersalium ex huius verbi Maioratus natura. Ea 43
enim affectio, quæ in propria Maioratus institutoris familia consideratur,in aliena etiam consideranda est,si pro eius conseruatione quis inter eos, qui ex ea familia procedunt,Maioratum instituit.Quod cēsuit Bart.in l.si cognatis.n.5.ff.de red.du.vbi elegāter dicit,q; si quis relinquat fideicōmissū familiæ alicui9 tertij,admittētur ad illud fideicōmissum omnes,q; ex illa familia processerint

Universidad de Deusto
Biblioteca

ac si propriè testantis familiæ factum fuisset: Idq; etiam dixit. Salicet. in l. quoties ab omnibus. C. de fideicomiss. n. 3. Alciat. in d l. pronunciatio. §. familiæ. ff. de verb. signif. verb. agnatorum. ad fin. Quod aperti' erit vbi testator in Primogenio alienæ familiæ relicto, rationē eius familię cōseruationis adiecerit, seu nominis, vel armorum delationis grauamen opposuerit.

44 ¶ Hæc autē Maioratus perpetuitas: nō solum legitimos cōprehēdit: sed ad legitimatos etiam, legitimis deficiētibus, protrahēda est. Neque mirū cùm etiam legitimati per rescriptū Principis ex familia, cognatione & agnatione Maioratus institutoris esse censeātur, vt censuit Azo in summa, tit. qui. mod. natu. effi. sui. § in successionibus autem. Ioan. And. in addi. ad spec. titu. de succes. ab intesta. ante fin. Paul. Castren. cons. 34. volu. 2. nu. 3. Salicet. in auth. Item sine legitimis. nu 3. C. de natu. libe. Alex. cons. 2. lib. 1. nu. 12. Soci. cons. 63. nu. 19. & 21. & 22. lib. 3. Deci. cons. 365. nu. 5. vbi cōcludit, quòd per legitimatos cōseruatur agnatio, & quòd hi dicūtur, de linea & familia testatoris. Idem cons. 433. nu 19. & cons. 316. nu. 7. & 8. & sequen. in fi. idem cons. 307. num. 13. & 14. vbi hanc dixit communem opi. Goza. cons. 85. nu 19. Tiraq. in repe. l. si vnquam. ver. susceperit liberos nu. 68. C. de reuocan. dona. Carol. Molin. in consue. Parisien. tit. 1. §. 8. glo. 1. nu. 42. vbi dicit, quòd legitimatus fit de linea, ac familia testantis. Idque etiam tenuit Couarr. de sponsal. 2. par. c. 8. §. 10. nu. 2. & 3. Orosc ius in l. cùm legitimè in prin. ff. de sta. hom. Et alibi. sępè. Scrib. id notant. Qualiter autē legitimatus in Maioratu succedāt, nos infra lib. 3. c. 3. latiùs dicemus.

45 ¶ Spurius autem de familia, domo, agnatione, seu cognatione Maioratus institutoris dicendus non est: ideoque ad ipsum verbū hoc Maioratus non extenditur: vt notat Bart. per tex. ibi in l. pronuntiatio. §. familiæ. nu. 1. ff. de verb. signi. Idem etiam notat Bal. in l. ex libera in prin. C. de suis, & legit. hæred. tex. in §. vulgo. inst. de succes. cogna. tex. in auth. quib. mod. natural. effi. sui. §. si verò effusa. coll. 3. Filius enim spurius non meretur filius appellari. tex. in auth. ex cōplexu. C. de incestu. nup. ibi. *Liberi, neque naturales sunt nominandi.* Talis Nāq; filius reputatur legib' odiosus. tex. in auth. de trien & semis. § si autē. coll 3. ibi, *Odibilis quidem est nobis.* Bart. in l. 2. nu 4. ff. de ijs, qui sunt sui vel alie. iu. Felin. in c. in præsentia. de prob. nu. 21.

¶ Quod nedum in spurio: sed etiam in naturali & bastardo procedit. Bastardus namque seu naturalis nec dicitur de familia, nec de domo, nec agnatione nec etiam cognatione parentis. Cum enim hæc nomina iuris: nō autem solius naturæ sint, ad filios naturales seu bastardos nō extenduntur, vt censuit Bart. in d. l. pronunciatio. §. familiæ. ff. de verb. signi. nu. 1. vbi Alciat. & cæteri Scrib. id notant. Iaff. in l. fi. nu. 13. & 14. C. de verb. signi. Ang. vbi Alex. & cæteri. in l. ex facto. §. si quis rogatus. ff. ad Trebel. Tiraq. qui plura refert de nobilit. c. 15. nu. 12. Ideòque naturales seu bastardi, arma, nec insignia parētum deferre possunt, vt arbitratur Cinus in l. cū pater. §. mater. ff de lega. 2. Bart. in d. l. fi C. de ver. signi. idem Bart. in tract de insi. & arm. col. 3. Guido Papæ. deci. 580. Guillel. Benedicti. in c. Rainutius verbo, Rainūtius declara. nu. 35. Eadem etiam ratione, neque in feudo succedere possunt. tex. in c 1. §. naturale: si de feudo fue. cōtro. int. dom & agna. vbi Bal. & Scrib. & in c. 1. de filijs natis ex matri. ad morga. cōtracto in vsib. feud Nec etiam in maioratu, nisi specialiter, & expressis verbis vocati sint, vt sēsuit Greg. Lopez in l. 2. tit. 15 par. 2. in glo. ver. *Sino el hijo mayor* col. 2. Idque in successione Primogenituræ arbitratur Ioan. Licerier, de primoge. lib. 1. q. 5 nu. 2.

¶ Quæ omnia etiam in adoptiuo filio procedūt: illum namque verbum hoc Maioratus ex sui natura nō comprehendit. Filius enim adoptiuus verus filius nō est: sed imaginarius. l filio, quē pater. ibi. *Ne imagine naturæ veritas obūbretur.* ff. de liberis, & posth. l. cum in adoptiuis. §. sed ne articulum. ibi. *Quasi imaginaria quædā.* C. de adop. Qua ratione in dispositiōe de filio simpliciter loquēti, adoptiuus filius nō cōprehēditur. l. adoptiōes. vbi per Scrib. ff. de adoptio. Bald. in l. fideicōmissum. ff. de cōdi. & demonst. Tiraq. in l. si vnquam. verb. susceperit liberos. nu. 6. cum seq. C. de reuoca. dona. Sicque etiā adoptiuus filius in feudo non succedit. tex. in c. adoptiuus, si de feudo fue cōtro. inter domi. & agna. Nec in iure Primogenituræ, vt censuit Car. Mol. in cōsuet. Parisi. tit. 1. §. 8. glo. 1. nu. 33. & Tiraq. de Primoge. q. 84. idque verissimum est.

SVMMARIA.

1 *Proœmium dispositionis ostendit disponentem Maioratum facere velle.*
2 *Expressum dicitur, quòd ex præfatione colligitur.*
3 *Proœmium generale efficit dispositionem generalem*
4 *Præfatio dispositionis præstat lumen, ac intellectum ipsi dispositioni.*
5 *Verba generalia dispositionis declarantur ex ratione adducta in proœmio.*
6 *Præfatio causam finalem dispositionis ostendit.*
7 *Ratio sic disponit prout verba dispositiua disponunt.*
8 *Ratio est anima, & spiritus dispositionis.*
9 *Ex ratione nedum expressa, sed subintellecta fideicommissa ampliantur ac restringuntur. Ratio subintellecta habetur pro expressa quando vna sola assignari potest.*
10 *Dispositio etiam odiosa extenditur ex rationis identitate.*
11 *Expressum dicitur, quod sub ratione comprehenditur.*
12 *Vbi est eadem ratio, non dicitur procedi per extentionem, sed per comprehensionem.*

13 *Ex*

13 *Ex ratione expressa colligitur causa finalis dispositionis.*
14 *Media dispositionis consideranda non sunt: sed finis, ad quem dispositio ipsa dirigitur.*
15 *Causa finalis est prima in consideratione disponentis, & vltima in fieri dispositi. Finis in omnibus rebus agendis principium est.*
16 *Ex prohibitione alienationis facta ea causa, vt bona in familia conseruentur, inducitur fideicommissum inter omnes de familia.*
17 *L. pater filium. §. fundum Titianum. ff. de lega. 3. declaratur.*
18 *Si testator bona sua Primogenitis propriæ familiæ reliquerit, ex hoc Maioratus perpetuus inducitur.*
19 *Si testator relinquat bona sua duobus antiquioribus propriæ familiæ, ex hoc fideicommissum perpetuum indicitur.*
20 *Primogeniti qualitas nunquam moritur: sed deficiente Primogenito, secundogenitus Primogeniti locum acquirit.*
21 *Idem est dicere, quòd relinquitur Primogenito familiæ, ac si diceretur, quòd relinquitur Primogenitis familiæ.*
22 *Clausula testamenti Regis Henrici Secundi interpretatur.*
estator relinquit bona propriæ agnationi seu familiæ: per verba tractum successiuum denotantia.
23 *Si tantia, ex eo censetur Maioratum instituere.*
24 *Plures vocati sub nomine collectiuo familiæ, vel simili nō simul: sed ordine successiuo admittendi sunt.*
25 *Fideicommissū factū fauore familiæ, seu agnationis, Reale, ac perpetuū: non temporale cēsēdū est.*
26 *Idem est legare cognatis, seu agnatis, ac si legetur agnationi, seu cognationi.*
27 *Proximiores ex familia in legato facto familiæ: vtrum succedere debeant inter se ordine successiuo: per vulgarem, an per fideicommissum.*
28 *Fideicommissum familiæ relictum differt ab eo fideicommisso, quod ea lege relictum est, vt bona in familia conseruentur.*
29 *L. cum ita legatur. §. in fideicommisso. ff. de lega. 2. & l. fina. C. de verb. sig declarantur.*
30 *L. peto. §. fratre. ff. de lega. 2 declaratur.*
31 *Fideicommissa etiam perpetua Hispanorum Primogenijs similia non sunt.*
32 *Si testator relinquit bona, vt in eis succedatur seruato ordine Primogenituræ censetur Maioratum instituere.*
33 *Ex dictione semper, & dictione perpetuo, & similibus sumitur Maioratus coniectura.*
34 *Ex armorum, & nominis grauamine inducitur Maioratus coniectura.*
35 *Si testator relinquat bona masculis seu familiæ, censetur inter eos Maioratum instituere.*
36 *Expressio masculinitatis præbet coniecturam, vt si prospectum agnationi.*
37 *Agnationis fauor vltra personas nominatas non extenditur.*
38 *Ex eo solum, quod testator ad plures gradus substitutionem digressus fuerit, non inducitur perpetuus Maioratus: nisi id ex alijs coniecturis deducatur.*
39 *Verba de maiori in maiorem, vel de Primogenito in Primogenitum, & alia similia inducunt Maioratus coniecturam.*
40 *Voluntas testantis quòd voluerit Maioratum instituere comprehenditur ex his quæ dixit ante testamentum.*
41 *Voluntatis quæstio ex arbitrio Iudicis pendet.*
42 *Plures coniecturæ simul iunctæ efficiunt id quod vna de per se efficere non potest.*

Ex quibus verbis quis Primogenium instituere censendus sit, etsi id non expresserit.

CAPVT QVINTVM.

HActenùs satis abundè dictum & ostēsum fuit qualiter Hispanorū Primogeniorum finis præcipuus sit memoriæ ac familię ipsius institutoris perpetua conseruatio: adeò vt eorū qui expressè nominati sūt morte seu incapacitate Primogenium ipsum nō extinguatur: sed ad cæteros proximiores ex ipsa familia institutori procedētes, perpetuò deferēdū sit. Quod quādo expressè testator se Maioratū instituere profitetur, proculdubiò procedit, sed quia plerūque euenire solet, vt is, qui Maioratū instituere vult, id expressè, ac specificè nō declaret, nec dicat, quòd Maioratum ex bonis suis in persona filij sui, ac descendētium instituit: sed hoc prætermittēs, plures substitutiones inter eos, qui ex sua familia procedunt, faciat, alienandique prohibitiones adijciat operæpretium duximus ostendere: ex quibus verbis seu cōiecturis ipse Maioratus institutor, Maioratum instituere censeatur, etsi id specificè nō declaret. Vidimus enim lites innumeras, quę ex huius verbi Maioratus prætermissione contigerunt. 1

¶ Prima igit cōiectura, ex qua qs Maior. facere cē

setur, erit si in ipsius dispositionis proœmio dixerit. *Cupiens memoriam meam conseruare, atque illam perpetuam efficere in omnibus Primogenitis familiæ meæ, vel quoniam ex Maioratuũ institutione resultat familiarum conseruatio.* Vel alia verba similia adiecerit: frenim post verba hæc inter aliquos Primogenitos ex sua familia procedentes speciales substitutiones faciat alienandíque prohibitiones adijciat, nametsi in verbis dispositiuis se facere
2 ioratum expresse nõ profiteatur, iste verus ac indubitatus Maioratus erit: ita vt omnia, quæ prædiximus in eo sicut in cæteris Maioratibus seruãda sint. Illud namque, quod colligitur ex præfationibus dicitur expresse actum etsi id deficiat in dispositione. lex finalis. ff. de hæredibus instituen. text vbi Bart. & cæteri in l. fina ff. de testam.
3 tutela. Alciatus in l. 1. ff. si cert. peta. Quãdo enim proœmiũ est generale: quãuis postea subijciãtur verba specialia: tamẽ virtute proœmij generalis resultat etiam generalis dispositio. l. regula circa fin. ibi, *Nã initiũ constitutionis generale est.* ff. de iur. & fact. igno. per quẽ tex. dixit Bar. in proprio loco, quem sequũtur cõmuniter Scrib. quòd si præfatio legis sit generalis, lex ipsa genericè intelligẽda est quãuis in sequẽtibus specificè disponat. Dixit etiã Bal. ibidem, quòd præfatio legis dat intellectũ toti legi. Curt. Iuni. qui pulchrè loquitur in proposito consi. 185. nu. 1. Idẽ consi. 174. nu. 1. &
4 2. Baptista de Villalobos li. cõmuniũ opi. litera P. nu. 344. vnde pulchrè dicebat Zasius in l. cũ qui. ff. eod. tit. quòd præfationes præstant lumen dispositiones præstant lumen dispositioni, & per eas tollitur incertitudo, & Soci. consi. 24 num. 3. part. 4 quòd verba indefinita & generalia dispositionis declarantur, ex ratione adducta in proœmio. Idẽ Soci. consi. 67. par. 1. Deci. consi. 86. quod
5 ea ratione procedit, quòd præfatio causam finalem dispositionis ostẽdat, ex qua dispositio ipsa extẽditur & ampliatur. dicta l. fina ff. de hære. inst. l. 1. vbi latè per Deci. ff. si cert. peta. l. 1. vbi etiam Bart. ff. ad Macedo. l. alumne. § fina. ff. de adi lega. Soci. consi. 183. part. 2. Curt. Iuni. consi. 185. nu. 2. Rolandus à Valle consi. 49. num. 43. Baptista de Villalobos dicto lib. communium opi. litera P. nume. 344. Iacobus Philippus Portius, qui plura refert consil. 125 nume. 10. lib. 2.

¶ Secũda cõiectura erit: si post factas aliquas vocationes Primogenitorũ disponens adiecerit hęc verba, vt scilicet dicta bona perpetuò in familia mea conseruentur, vel si bona prohibeat alienari ea ratione expressa, vt familiæ Primogenitis cõseruẽtur. Ex his nãque verbis vel similibũs comprehenditur testantem voluisse Maioratum perpetuum inter eos, qui ex sua familia processerint, constituere, ac si id verbis expressis disposuisset. Ratio enim sic disponit: prout disponere solẽt
7 verba dispositiua. tex. in l. emptor. § fi. ff. de rei vẽdi vbi Bar. & Alberi. per quem tex. id sensuit Bal. in c. dilectus filius. de rescript. colu. 1. nu. 2. Deci. in cap. secundo requiris de appel. nume. 1. & cõsil. 15. nume. 2. & consil. 64. nume. 6. & iterum consil. 227. nu. 3. Ex quibus dixit Fortu. Garsia. in l. Gallus §. idem credendum. ff. de liber. & posthu. nu. 19. Quod quanuis verba dispositiua propriè non decidant certũ casum: si ratio dispositionis illum decidit, ille casus dicitur propriè esse in dispositione. Quod etiam repetit Curtius in l. venia. nu.
8 29 C. de in ius vocan. Ideòque vulgo dici solet, quòd ratio dispositiõis est ipsa dispositio, vel saltim est potior pars ipsius: quia est anima, & spiritus dispositionis: prout dixit Bald. in l. si quis seruo. nu. 7. C. de furt. Deci. in d. cap. 2. requiris. n. 1. Tiraqu. in l. si vnquam. verbo libertis. n. 38. C. de reuocan. dona. Paris. consi. 16 nu. 27. & nu. 30. li. 3.
9 Ideòque fideicommissa extẽduntur, ampliant, restringũtur, limitantur ac declarãtur ex ratione, ex qua testator motus fuit ad disponendũ. l. cum pater. §. dulcissimis ff. de lega. 2. vbi per Scrib. l. nomẽ debitorum. § fi. ff. de lega. 3. Quibus plura cumulat Curti. Seni. consi. 43. col. 5. & consi. 44. col. 1 & Soci consi. 77. nu. 2. lib. 3. Quod nõ solũ in ea ratione quæ verè, & realiter expressa est, verũ est, sed etiã quãdo vna sola ratio assignari potest, procedit. I ũc namque ea ratio habetur pro expressa, operaturque omnes illos effectus, quos ratio expressa, in quacũque dispositione operari solet. gl. vbi per Scrib. in l. quanuis. C. de fideicõ. Felin. in cap. trasłato. de constitu. nu. 11. ad fin. idem in c. si quãdo de rescript. nu. 11. cum sequen. Alex. consi. 24. n. 44. lib. 2. Deci. qui plura refert consi. 15. nu. 2. & consi. 64. nu 6. Curti. Seni. consil. 1. col. 3. & consil. 20. col. 5. Paris. consi. 16. nu. 36. lib. 3. Tiraq. in l. si vnquam. C. de reuocã. dona. in prin. l. n. 62. Piscina de statutis excluden. fœmi nu. 29. Idque
10 ex ratione expressa nedũ in fauorabilibus: sed etiã in correctorijs & odiosis admittitur. Ex ea namque dispositio extendi poterit: quanuis in ratione tacita seu subintellecta secus dicẽdum esse aliqui opinati fuerint. Quod prob. tex. in l. his solis, ibi. *Satis cautum putamus*, C. de reuo. don. quẽ ad hoc commendat Bald. in authen quas actiones. nu. 4. C. de Sacr. Sanct. Eccle. Id etiã voluit Abb in c. 1. nu. 8. de iura calum. Rolandus à Valle consi. 27. n. 48. Decius, n. 15. Purpu nu. 23. Curtius Iunior. n. 9 in l si. C. de pactis. & hãc dixit cõmunẽ opi. Parisi. consi. 16 nu. 24. & 25. lib. 3. vbi plus dixit, quòd ex identitate rationis: nedum expressæ sed etiam subintellectæ potest in correctorijs dispositio de casu ad casũ extẽdi. quod ex pluribus probat ibidem nu. 37 cum sequen. Ripa. in l. nemo potest. ff. de leg 1. nu. 50. & ibi Anibal. num. 349. Qualiter autem id intelligendum sit, videri potest apud Tiraquel. in l. si vnquã. verb libertis. nu. 37. C. de reuocan. dona. qui inquit id fieri posse ex identitate rationis non autẽ ex eius similitudine. Idque etiã melius declarat Iass. in auth. quas actiones. C. de Sacro. Eccle. nu. 22. atque Aymon de anti. temp. 4. parte in prin. nu. 81. cum sequen.

¶ Quibus adijcitur expressũ dici illud, quod sub 11
ratione comprehenditur: quãuis verbis omissum sit. l. scio quæsitũ. ff. de testi. l. si postulauerit. §. sed si negauit. ff. ad l. Iuliam. de adulte. Bal consi. 384. col. 2. lib. 1. Alexan consi. 130. nu 4. cum sequen li. 3. Deci. consi. 15. nu. 2. & 6. Parisi. consi. 92. nu. 47. lib. 2. & consi. 66. n. 60. li. 3. & consi. 72. nu. 98. li. 4. 12
In his enim, quæ sub ratione comprehenduntur non dicitur fieri interpretatio extẽsiua: sed comprehensiua. Bald. in l. quanuis in princip. C. de fideicom. Oldrald. consi. 185. Calderi. consi. 1. vt lit. penden. & consi. 1. de regulari. Tiraquel. qui plura refert in l. si vnquam. verbo. libertis. C. de reuoc. don. nu. 37. Rol. à Valle consil. 27. nume. 6. & 7.

¶ Quod ea ratione procedit, q ex hac ratione 13
expressa semper colligatur mens testãtis, causa finalis disponendi, quæ est, vt bona perpetuò in familia cõseruentur, vt existimat Bal. in l. generaliter. nu. 3. C. de Sacr. San. Eccle. Alciat. in l. nominis, & rei. §. verbũ. ff. de verb. sign. Et cùm, secũdũ

Philoso

Philosophum omne agens secundũ rationẽ agat propter finẽ, consequenseſt, vt verba seu media ipsius dispositionis consideranda nõ sint: sed finis,
14 ad quem dispositio ipsa dirigitur l. & si nõ sint. §. præueniamus. ff. de auro & argen. lega. per quem tex. dixit Bart. ibi quòd cũ quid est propter aliud: consideratur id, propter quod est l. 3. C. de instit. & substi. l. certum. ff. si cert. peta. cum simil. Causa namque finalis: etsi plerũque post dispositionem assignari soleat semper est prima, quoad ordinem intellectus, quod cẽsuit Bal. in auth. ingressi. n. 9. C. de Sac. S. Eccl. Idem Bal. in l. generaliter. C. de
15 episc. & cler. vbi eleganter inquit causam finalẽ esse primam in consideratione disponẽtis & vltimã in fieri dispositi. Hinc etiam dicebat idẽ Bal. in l. 2. C. locati. num. 2. causam finalem esse primũ principium intẽtionis, & vltimum exequutionis. Soci. consi. 89. nume. 20. lib. 4. Paris. consi. 72. lib. 4. nume. 65. & hoc est quod Philosophi dicere solent, in omnibus, scilicet rebus agendis finem principiũ esse, prout optimè explicat Fortu. de vlti. fine in prin.

16 ¶ Quæ omnia comprobantur ex eo, quòd quãdo bona prohibentur alienari ea ratione expressa, vt in familia perpetuò cõseruẽtur: ex huius rationis expressione censetur inductum fideicommissum perpetuum & absolutum inter omnes de familia, etiam in casum mortis, etsi expresse eis iniũctum non sit, vt sensuerunt Bart. Franc. de Aretio. Soci. & communiter Sriben. in l. qui Romæ. § cohæredes. ff. de verb. oblig. Bart. in l. pater filium. §. Fundum Titianum. ff. de lega. 3. Soci. in l. si cognatis. col. 9. ff. de reb. dub. Deci. cõs. 23. n. 4. cũ sequen. & consil. 38. nu. 1. & 2. cum sequentib. Celsus qui in id videnduseſt consil. 20. nu. 41. Curti. Iuni. consi. 145. nu. 8. cũ pluribus sequen. vbi latissimè prosequitur materiã idem Curti. consi. 22. nu. 18. Loazes in §. diui. nu. 532. Couarru. in c. Rainaldus de testam. in princi. nu. 9. Albanus consil. 1. nu. 1. qui tamen nu. 13. ab hac opi. discedit. Iaco. Philippus Porcius, qui in id omninò videdus erit, li. 1. communium opi. conclusione 38. Alciatus consi. 777. nu. 1. cum sequen. Imò plus dixit Aymon Craue. consi. 130. n. 10. Quod etiam si nõ adsit prohibitio alienationis: si tamen testator ideò eã dispositionẽ facere expresserit, vt bona in agnatione perpetuò conseruarẽtur inducitur simplex, & absolutũ fideicõmissũ inter omnes de agnatione. Quibus plura etiam cumulat Deci. consi. 371. nu. 6. & Soc. Iuni. consi. 181. nu. 39. lib. 2. & Deci. & Curti. in l. venia. C. de in ius vocan. & in l. qui se patris. C. vnde lib. & alibi sæpè Scrib. quibus etiã plura cõiungit Franc. Piscina de statutis excluden. fœmi. nu. 50. & Anto. Gabr. lib. 4. communium opi. tit. de fideicom. conclu. 9. nu. 1. cum seq.

17 ¶ Nec his refragatur decisio tex. in d. l. pater filiũ §. fundum Titianum ff. de leg. 3. vbi testator fundum alienari prohibuit adijciendo hæc verba. *Ita enim fiet, vt fundus Titianus de nomine vestro nunquam exeat.* Et tamẽ ex his verbis iũcta alienatiõis prohibitione, nõ inducitur absolutũ, nec simplex fideicõmissum inter omnes de familia. Nam ideò in ea lege hæc verba nõ inducunt fideicõmissum, quia non per modum rationis expressa fuerũt, sed solum fuerunt enuntiatiua cuiusdam futuri euentus, quem testator ex sua dispositione euenturum sperabat: secus autem dicendum erit quando per modum rationis exprimũtur. Tunc namque inter omnes de familia fideicõmissum inducunt, vt cẽ-

suit Bart. in d. §. fundum Titianum, quem ibi sequũtur communiter Scrib. Sicq; etiam id declarant Iass. consi. 96. n. 1. li 4. Carolus Ruinus cõsil. 89. nu. 22. lib. 2. & Curtius Iunior consil. 22 num. 22. atque Crot. in l. filius familias. §. diui. ff. de leg. 1. nume. 48.

¶ Tertia coniectura perpetui Maioratus erit: si 18
testator Primogenitis proximioribꝰ ꝓprię familiæ bona sua reliquerit. Ex hoc namque Maioratus ꝑpetuus inter omnes, qui ex eius familia processerint inducitur: etsi aliud testator nõ expresserit. Quod comprobatur ex elegãti doctrina An- 19
charra. consi. 27. col. 3. & 4. vbi in fortioribꝰ termi nis inquit, quòd si testator relinquat bona sua duobus antiquioribus ex sua familia nomina propria nõ exprimẽdo, quòd ex hoc cẽsetur instituere fideicõmissũ perpetuũ inter omnes, qui ex familia propria processerint: ita vt sẽper duo antiquiores ex illa in eisdem bonis succedant, cuius dictũ refert & sequitur Deci. consi. 516. nu. 16. Soci. in l. Gallus. §. quidam rectè. n. 8. ff. de libe. & posthu. Tiraquel. de primoge. q. 3. nu. 9. idem Tiraq. in l. boues. §. hoc sermone. ff. de ver. sig. limita. 12. nu. 5. Albanus consil. 51. nu. 14. Aymon consi. 161. nu. 9. Alciat. in l. pronuntiatio. §. familiæ. ff. de verb. sign n. 27. Fran. Piscina de statutis excludẽ. fœmi. nu. 53 Quod ea ratione procedit, quòd cum testator non ad personas duorũ antiquorum de domo sed ad qualitatẽ antiquitatis respexerit, eaq; qualitas in familia nunquam deficere possit, argumento tex. in c. quoniã. Abbas de officio delega. pari ratione fideicommissum ipsum nunquã etiã deficere debeat: sed mortuis primis duobꝰ antiquioribus de domo ad alios duos antiquiores ex ipsa familia procedẽtes protrahatur, vt optimè Ancharanus. d. consil. 27. declarat, de cuius cõsilij intellectu videndus est Aymon consil. 161. nu. 9. & consil. 180 per totum.

¶ Quę ratio ad primogenitos etiã optimo iure 20
trahi potest. Hęc enim Primogenituręq qualitas nũquã moritur. Imò in infinitũ procedit: cum deficiente Primogenito, secũdogenitus illicò Primogeniti locũ, ac denominationẽ accipiat, vt ꝓbatur ex tex. in c. grãdi. de supplẽ. neglig. Præla. li. 6. & in c. licet deuoto, vbi cõmuniter Scri. tex. in c. nam & ego, vbi per Scrib. de ver. sign. Bal. in l si

ex mente loquentis. Quod etiam dixit Corneus cons.43.n.10.lib.1.Iaſſ.& alij in l. Gallus.§.quòd ſi is.ff.de libe & poſthu. Ideoque idem eſt dicere, quòd extante maſculo fœmina non ſuccedat,ac ſi diceretur,quòd extantibus maſculis fœmina non ſuccedat,vt voluit Bald. in l.1. nu.3. C. de condi. inſer. atque Laurus de Palatijs in tracta. de ſtatu. excluden.fœmi.propter maſculos.2. part prin.n. 25.Carolus Ruinus conſ.119.nu.13.lib.2. Quod etiã in Primogenitis Hiſpaniæ cẽſuit Palat.Ruui. in d.rep.Rub.§.69.nu.21.vbi declarãs verba illa. *E que ſinquen al ſu hijo mayor legitimo.* Quæ oppoſita fuerunt in clauſula teſtamenti Regis Henrici Secũdi,de qua in præfatione huius tractatus meminimus.Cuius tenor hodie inſertus eſt in l 11.tit.7. lib.5.in noua ll.Reg collectione.Inquit idem eſſe
22 dicere ibi Regem Henricum, *Que ſinquen al ſu hijo mayor legitimo.* Ac ſi dixiſſet *Quæ ſinquẽ a ſus hijos mayores legitimos* in infinitũ.Quod dixit ex Hiſpanorum Primogeniorum natura prouenire. Idq; veriſſimũ eſt ſi verbum hoc Primogenitus indefinitè pronuntietur, nec ad certum filium referatur perpetuitatemque atque tractũ ſucceſſiuum diſpoſitio ipſa præ ſe ferat.

23 ¶ Quarta cõiectura erit: ſi teſtator relíquat bona propriæ cognationi,agnationi,ſeu,familiæ:ex his namque verbis Maioratus perpetuus inducitur,ſi ad Primogenituræ ordinem verba referantur,etſi teſtator hoc verbo Maioratus vſus nõ fuerit. Quod probatur ex tex. in l.cùm ita legatur .§.in fideicõmiſſo.ff.de leg.2.l. peto.§.fratre. ff.eo.l.fi. C.de ver.ſig.Et vtrobique per Scrib.vbi diſponitur quòd in fideicommiſſo familiæ relicto ſuccedere debẽt nominati,&poſt eos omnes extinctos pximiores,q ex eadẽ teſtãtis familia ſupererint.

24 ¶ Hoc etiam ſuadetur ex eo,quòd quãuis,quãdo plures vocãtur ad ſucceſſionem, omnes ſimul admittendi ſint:niſi in certis caſibus, vt notatur per Bart.& Scrib.in l.Gallus §. quidã rectè.ff.de lib. & poſth.De quo in cap.ſequen. latiùs agemus.Illud tamen fallit:quando eſt vocata familia, agnatio,ſeu cognatio:tunc enim nõ omnes,qui ex ipſa familia proceſſerint ſimul, ſed ordine ſucceſſiuo admittendi erunt,vt optimè declarat Decius cõſ. 205.nu.3.Aymon Craue.conſ.22. per totum cõſ. Couar.in c.Rainutius de teſta.§.2.n.7.Peralta in d.l.cùm ita legatur.§.in fideicõmiſſo nu.15.&16. Quibus plura cumulat Iulius Clarus li.3.receptarum ſenten.§ teſtamentum,q.76.verſ.ſecũdo infertur.Omniũque latiſſimè prob. Tiraq.de retra. Linagier.§.11.gloſ.4.nu.20. ex quo videtur quòd ex his verbis fideicõmiſſum perpetuũ inter omnes,qui ex eadem familia proceſſerint iniũctũ ſit.

25 ¶ Quod cõprobatur ex eo,quòd hoc fideicõmiſſũ fauore agnationis,cognationis,ſeu familiæ relictum fuerit.Ideòque reale ac perpetuum:nõ autem perſonale: nec etiam temporale cenſendũ ſit vt dixit Bald in l.quòd verò contra. ff.de legib.& Laurus de Palatijs in tracta.de ſtatu. excludentibus fœminas propter maſcul.part.2 n.25.Iaſſ.in l. filiusfamilias.§.Diui.2.lectura nu.146 ff.de leg. 1.vbi Rip.nu.18.& Loazes.n.98.Quod etiam de verbo Proſapia, Parentela, Domo, Genere,&alijs verbis idem ſignificationibus dicendum erit,quæ ſpecificè enumerat Peralt.in d.l. cùm ita legatur. §.in fideicõmiſſo.ff.de lega.2.nu.15.Idque etiam in fideicõmiſſo agnatis ſeu cognatis relicto procedit.Idẽ namque eſt legare cognatis : ac ſi legetur cognationi vt inquit Iuriſconſultus in l.ſi cognatis.§.1.ff.de reb.dub.Per quẽ text.notat Bart. 26 & Bartol Soci. ibi quòd idem eſt legare cognatis & legare cognationi.Peralt.in d.§. cùm ita legatur.nu.13 Sic etiam dicitur idem eſſe legare ciuibus,ac ſi legetur ciuitati l. ciuibus.ff.de reb du. Et tamen familia eſt quaſi quædam ciuitas,vt inquit Bald.conſ.50.lib.4.Tiraq.de retractibus, in præfatio.nu 27.

¶ Sed quanuis d.l.cùm ita legatur.§.in fideicommiſſo,& d.l.fi.C.de verb. ſigni.ſoleant aſſiduè ad Hiſpanorum Maioratus adaptari.eorum tamẽ iurium deciſiones nõ omninò eiſdem Maioratibus cõueniũt. Nam quanuis ex eorum iuriũ deciſione,certiſſimum ſit,in fideicommiſſo familiæ relicto,primo loco admittẽdos eſſe eos,qui nominati ſunt, & poſt eos extinctos proximiores ordine ſucceſſiuo,vt ſuperiùs oſtendimus:non tamen abſolutũ eſt:an hi, qui ex familia ipſa procedũt,ſuccedere debeãt inter ſe per fideicommiſſum:ita vt proximioribus ſuccedentibus poſt eorũ mortem vlteriores in infinitum admittendi ſint: an ſuccedere debeãt vulgarirer: ita vt proximioribus ſuccedentibus cæteri excludantur,illicóque fideicõmiſſũ ipſum expiret.Diuerſa namque ſunt, quòd hi,qui ex familia proceſſerint,ſuccedãt ordine ſucceſſiuo: an vnus poſt alium grauati per fideicommiſſum, vt dd. quos ſtatim citabimus,aduertunt. Ideòque vt hæ leges radicitus intelligãtur,diſcutiẽdum erit:an in caſu dictarum legum vulgariter an per fideicommiſſum hi,qui ex familia teſtantis procedunt admittẽdi ſint: cùm certum ſit de iure quòd hi, qui ex fideicommiſſo vocati ſũt,inter ſe poſſint vulgariter atque directò:ſicut & per fideicommiſſum ſubſtitui.l. vt hæredibus,cum ſimili. ff.de lega.2. idque apud omnes indubitatiſſimum eſt. 27

¶ Quod autem proximiores admittẽdi ſint vnus poſt alium gradatim ac ſucceſſiuè per fideicõmiſſum,probari videtur ex dicta lege, cũ ita legatur. §.in fideicommiſſo : nam tex. ille vocat ad fideicommiſſum factum familiæ primo loco nominatos, & nominatis extinctis, eos,qui tẽpore mortis teſtantis eidem proximiores extiterint,& eos, qui ex his primo gradu procreati fuerint. Ex quo videtur dicendum, quòd proximiores ſuccedere debeant poſt mortem & acceptationem nominatorũ, & hi,qui ex e is procreati fuerint poſt mortem & acceptationem proximiorum & ſic per fideicommiſſum. Per quem tex. id dixit Paulus de Caſtro.in d.§.in fideicommiſſo.nu. 2.& 3. Idem Paul.in l.Gallus.§.quidam rectè.nume.9.ff.de liber.& poſthu.vbi plus dixit, quòd præcedẽs non poterit alienare:cũ ſit grauatus reſtituere ſequẽti.Eandem etiam opinionem ſequutus fuit §oci. conſ.12.nu.14.cum ſequentib.lib. 3. Idem Soci. conſ.73.nu.17.lib.4.Deci.conſil.95.nu.4.Idem conſil.236.nume.1.Aymon conſilio. 22.nume.4. cum ſequẽ.Couarru.qui hanc appellat communẽ opinionem in c.Rainutius de teſtamen.§. 2.num. 7.Idem in qq.practicis. cap. 37.nume. 4. verſic. incip. Primum.

¶ Quæ opinio non modicum coadiuuatur ex eo, quòd is, qui familiæ fideicommiſſum relinquit, cẽſetur illud eo animo reliquiſſe,vt bona ipſa perpetuò in familia conſeruentur, & quando aliqua bona ea lege relinquuntur, vt in familia cõſeruẽtur omnes de familia cenſentur inuitati ad eorundem bonorum ſucceſſionẽ, ordine ſucceſſiuo ac per fideicõmiſſum.Quod probatur ex tex.in l.

peto

peto.§.fratre.ff.de lega.2.& ex his, quæ ſupra iſto cap.nume.16.à nobis latiùs adducta ſunt. Quod pari ratione in hac ſpecie dicendum erit : idque quanuis ſub verbo forte, & relinquẽdo illud cogi tandum exiſtimat Soci.in d.l. Gallus.§. & quid ſi tantum.col.5.verſic.Quartus caſus.

¶ His tamẽ non obſtãtibus cõtraria opinio mihi placet:imò, quod ad fideicommiſſum familię relictum admittantur primò vocati ſeu his mortuis in vita teſtantis vel nolentibus fideicommiſſũ acceptare,proximiores,& quòd primis acceptantibus vlteriores excludantur:niſi teſtator aliud diſpoſuerit, vel diſpoſitio ipſa tractum temporis, aut perpetuitatem præ ſe ferat. Quod probatur expreſſè ex tex.in d.l.cùm ita legatur.§.in fideicõ miſſo. ibi. *Qui ex nomine defuncti fuerint eo tempore, quo teſtator moreretur.* Ex quibus verbis nõ obſcurè comprehenditur quod is , qui tempore mortis teſtantis , eidem proximior non eſt,ad fideicommiſſum familiæ ſimpliciter relictum,non admitti tur,nec ſub familiæ appellatione comprehẽditur. Vt autem ſequentes,ſeu vlteriores comprehendã
" tur requiritur,quòd teſtator, ex verbis tractũ tem
" poris,perpetuitatem ſiue Maioratum denotanti-
" bus , ſeu ex aliis coniecturis id expreſſè voluiſſe
" comprehendatur. Id namque ex ſola ac ſimplici
" familiæ vocatione non comprehenditur. Quod
" probatur ex eod.§.in fideicommiſſo.fina. verbis.
" ibi. *Niſi ſpecialiter defunctus ad vlteriores voluntatem
" ſuã extenderit.* Qui tex ſecundùm hanc inductio-
" nem,quæ vera ac propiiſſima eſt,noſtram opinio-
" nem probat:ſicq; illum tex. expreſſiſſimis verbis intelligit Raphaël Cuma.ibi nu. 4. vbi ſingulariter ait, quòd quando plures ſub familiæ appellatione,vel ſub aliquo alio nomine collectiuo ſimpliciter vocati ſunt, cenſentur omnes vocati ordine ſucceſſiuo per vulgarem : ita,vt primo adeũte reſpectu omnium vocatorum expiret ſubſtitutio. Si verò materia ipſa tractum ſucceſſiuum ſeu perpetuitatem requirat:tũc cenſeantur omnes vocati per fideicommiſſũ : ita vt vno poſt additionẽ alterius mortuo, cæteri ordine ſucceſſiuo admittendi ſint,quem ſeq.ibi Alciatus nu. 13. idq; etiã repetit idem Cuma.in l peto §.fratre.ff.de lega.2. nume.5.Decius conſi.205.nume.9.& conſil.233. nume.1.cum ſeq. Iterum Cuma.in l.ſi cognatis.ff. de reb.dub.vbi Soci.col.8.& 9.nu.17. Idem Soc. conſi.43.num.9.li.3.Anto.Rubeus in l.Gallus.§. quidam rectè.ff. de lib & poſthu.nume.64.& 70. Celſus conſil.120.num.28.Anto.Gomet.in l 40. Tau.nu.43. Carolus Moli. qui ſic intellexit text. in dict §.in fideicommiſſo in addi.ad Alex. conſi. 26.lib 3.litera.C.Franc.Piſcina.de ſtatutis exclu. fœmi.nume.59.& omnes Scrib quos pro ſequẽti.opi.quæ in effectu eadem eſt,citabimus.

¶ Secundo idipſum comprobatur ex eo , quòd quando plures ſub nomine collectiuo,veluti deſcendentibus, poſteris, ſuis,vel ſimili ſimpliciter vocati ſunt,vel aliter in caſib',quibus ex iuris diſpoſitione debent ſuccedere ordine ſucceſſiuo , hi ſemper cenſeantur vocati per vulgarem & non per fideicommiſſum Quod cenſuit Bart in d. l. Gallus.§.quidam rectè n.10.ff.de libe.& poſthu. vbi Soci.col.5.verſi. Tertius caſus,poſt Areti.& Cuma.ibidem idipſum etiam arbitrantur, Iaſſo. ibi.nu.10.& nume 45.Galeaula.nume.10.& 31.Alciatus.nu 10.Fortu.nume.64.Paul.Caſtr.ſibi cõtrarius,conſi.159.i.par.nume.4.& 5. idem Paul. conſil.352.num.5.lib.2. Alex conſ.13.num.7.lib. 4.Dec qui hanc dixit communẽ opi.d.conſ. 205. nume.9.idem conſi.248.nume.6 & conſ.253.nume.1 cum ſequen. vbi plenè proſequitur materiã Aymon conſi.161.nume. 9. Celſus qui hanc etiã communem opin.appellat conſil.120. nume. 28. Pariſius conſil.82.nu.11.lib.2.Emillius Ferretus conſi.10.nume.1.Iulius Clarus lib.3.ſent receptarum §.teſtamentum.q. 80. idque etiam probant omnes Docto.quos infra iſto lib.cap.6.nume.15. citabimus , dicentes,quòd vbi diſpoſitio requirit perpetuitatem ac tractum ſucceſſiuum,perpetuãque in familia conſeruationem,plures vocati ſub nomine collectiuo admittantur per fidicommiſſum , non autem per vulgarem ſubſtitutionem. Qui omnes ſentiunt,quòd vbi hęc cõiecturę perpetuitatis deficiunt,cenſeantur vocati per vulgarem ſubſtitutionem : non autem per fideicommiſſum.

¶ Tertio hoc probatur ex tex.in l peto.§.fratre. ff. de lega.2. vbi fideicommiſſum familiæ ea lege relictum fuit , vt bona in familia conſeruarentur. Et ideò ibi Iuriſcõſultus declarat ſuccedẽdũ eſſe per fideicommiſſum,non per vulgarem,præſtandámque eſſe eam cautionem, quæ in fideicõmiſſis præſtari ſolet.Quod non procedit ex eo,quòd fideicommiſſum familiæ relictũ fuit:ſed ea ratione,quòd teſtator præcepit bona eſſe in familia cõ ſeruanda. Quæ diſpoſitio neceſſariò tractum tem poris ac perpetuam in familia conſeruationem requirebat.Idq; comprehẽditur ex eod.text. ibi. *Petijt ne domus alienaretur : ſed in familia relinqueretur.* Quod etiam colligitur ex tex.in l.vnum ex familia.§ ſed ſi fundum. verſic. quòd ſi talia.ff.eod. tit.ibi *Peto ne fundus ex familia exeat* l.pater filiũ.§. pater filios ff de lega.3 ibi. *Sed conſeruẽt ſucceſſioni ſuæ.*l.filiusfamilias.§.cùm pater.ff.de lega 1.ibi *Et vt in familia relinquerentur.* Ex quibus iurib' iũcto 28 tex.in d §.in fideicõmiſſo probatur diuerſum eſſe,quòd fideicommiſſum familiæ relinquatur,vel quòd fideicõmiſſũ ipſum ea lege relictũ ſit vt bona in familia cõſeruentur. Quod optimè ac ingeniosè cõſiderat Raphael Cuma in d §.in fideicõmiſſo.nume.4.& in dict §.fratre.nume.5.Soc.qui optimè ac eleganter hoc declarat in l.ſi cognatis. ff.de reb.dub.colum.8 & 9.Quod inquit eſſe no- „
tandum & ſignandum, eſtque de mente omnium „
ſcribẽtiũ, quos ſuperius prò iſta parte citauimus, „
idque veriſſimum eſt.Qui enim fideicommiſſum „
familię relinquit,id ſolũ efficere contẽdit,vt pro- „
ximiores ad huiuſmodi fideicommiſſum admittã „
tur:ita vt primis ſuccedẽtibus fideicõmiſſum ex- „
piret. Relinquens autem bona ea lege, vt in fami „
lia conſeruẽtur id præcipere videtur,vt vnus poſt „
alium iure fideicommiſſi ſuccedat:ita vt bona de „
familia non exeant: eſſetque abſurdum ex ſola ac „
ſimplici familiæ vocatione,tot fideicõmiſſa inter „
illos,qui ex ipſa familia proceſſerint,inducere:niſi coniectura perpetuitatis aliud ſuadeat Quibus
non obſtat text.in dict §.in fideicõmiſſo:nã quã- 29
uis tex.ille dicat, quòd ad fideicõmiſſum familiæ relictum admittantur nominati,& poſt illos proximiores,& hi,qui ex illis procreati ſunt: non tamen declarat , quòd hi ſuccedere debeant gradatim ac ſucceſſiuè per fideicommiſſum:ita vt poſt vnius ſucceſſionem ſeu acceptationem,alter ſuccedere debeat. Imò intelligẽdum eſt,vt hi omnes ſuccedere debeant per vulgarẽ:ita vt vno adeunte,cæteri excludantur, vt ſuperius dictum & probatum eſt:Sicque eadem ratione intelligẽdus eſt

Universidad de Deusto
Biblioteca

tex.in §.1.fin.C.de verb.sig.

30 ¶ Non etiam obstat tex.in d.§.fratre:nam tex.ille loquitur: quando fideicommissum ea lege relictũ est, vt bona in familia conseruẽtur. Quo casu cùm dispositio tractum successiuum, ac perpetuam in familia conseruationem præ se ferat: non mirum si omnes, qui ex familia processerint iure fideicõmissi, ac ordine successiuo succedere debeant.

Quod non est dicendũ in simplici familiæ vocatione, quæ diuersa est ab eo fideicommisso, quod ea lege relictum fuit vt bona in familia cõseruentur: vt superiùs ostensum est.

¶ Vltimo loco non etiam obstant authoritates, quæ in contrarium adductę sunt: nã omnes Scrib. qui pro contraria parte à nobis citãtur, aut errãt, aut æquiuocè loquuntur. Paul. namque (qui fuit primus illius opinionis auctor) in duobus cõsiliis contrariam opinionem expressè veram esse profitetur: cæteri autem non simpliciter primam opinionem probant: sed cum adiectione aliquarum coniecturarum, ex quibus dispositio tractum successiuum seu perpetuitatem requirat: prout apud ipsos videri poterit, quibus interuenientibus nos etiam idem dicẽdum esse non diffitemur. Ex quibus hæc nostra opinio verissima ac textualis censenda erit: ex eisdemque comprehendi poterit, quàm absque fundamento prædicta iura ad Hispanorum Primogenia adaptari soleant: cùm non in fideicõmisso perpetuo, sed in eo quod in persona eorum, qui primo loco succedunt, expirat, loquantur: vt superiùs dictum ac probatum est.

31 ¶ Id tamen animaduertendum est quòd quanuis fideicommissum ea lege relictum sit, vt bona in familia perpetuò conseruentur, succedendumq; sit in eo per fideicommissum gradatimque ac successiuè, nõ ex hoc debet in eo fideicommisso, iure Primogenituræ succedi: ita vt vnus isque Primogenitus in bonis huiusmodi fideicõmisso subiectis succedere debeat, cæterisque in eodẽ gradu existentibus præferri: sed omnes proximiores in eodem gradu existentes, pariter ad fideicommissi successionem admittendi erunt. Quod probatur ex text.in dict.l.peto.§.fratre ibi. *Omnes fideicommissum petent, qui in familia fuerint.* ff. de legatis 2. vbi glos.& communiter Scrib.id notant, idq; aduertit Pinelus de bonis mater.3.par. nume. 100. Nosque supra isto lib. cap.1.nume.7.latiùs enarrauimus.

¶ Ex quo infertur, etiam fideicõmissa perpetua, Maioratibus similia non esse: cùm in perpetuis fideicommissis non vnus & Primogenitus: sed plures in eodem gradu existentes simul admittendi sint: in Maioratu autẽ vnus solus isque Primogenitus succedere debeat. Hincque comprehendi poterit quantum in hac re lapsus fuerit Roderi. Xuares, vir alioqui doctissimus in l. quoniam in prioribus.10 ampli.num.25.C.de inoffi.testa.vbi cùm dixisset, quòd in bonis indiuisibilibus succedere debeat vnus isq; Primogenitus, allegat tex. in dict.§.fratre.& in §.in fideicommisso, dicens: quòd in legato familiæ relicto non debent succedere omnes: sed tantum proximior, cùm iura illa, de Primogeniti successione nil disponant: nec admittant vnum solum proximiorem: sed omnes illos, qui in proximiori gradu cõstituti fuerint: quę omnia singularia, mentique perpetuò tenenda erũt ad dictorum iurium intellectum: ea namque aliter, nec percipi, nec intelligi poterunt.

32 ¶ Quinta coniectura est: si testator bona sua relinquerit alicui filio vel cognato ita, vt in eis succedatur perpetuo seruato ordine Primogenituræ, vel vt semper, seu in infinitum in eis Primogenitus succedat. Idem namque est dicere, quòd succedatur seruato ordine Primogenituræ, ac si diceretur, seruato ordine Maioratus. Maioratus enim & Primogenitura idẽ sunt, vt supra isto lib.c.1.latiùs 33
annotauimus. Et nihil aliud est ordo Maioratus quàm quòd filius maior semper succedat. Quod coadiuuatur, ex dictione semper, quæ ex propria natura perpetua, & vniuersalis est. Salicetus in l.1. C.quo modo & quando iud. l.1. vbi Bart.& cõmuniter Scriben.ff.solut.matrimo. Boerius qui latissimè atque meliùs: quàm alius prosequitur materiam decis.158.num.1. cum pluribus sequentibus. Curtius Iunior consi.22.nu.23. Et ex dictione perpetuò, seu in infinitum, quę sine præfinitione temporis accipiendæ, ac interpretandæ sunt. text.vbi Bart.& Scrib. in l.iurisperitos.ff.de excusa.tutor.l.qui saltẽ.ff.de lega.1. Bald.per tex. ibi. in l.cum debere columnam.ff.de serui.vrba.prę. Iaff.in l.videamus.§.deferre.nu. 8. & 9.ff. de inliti.iuran.idẽ Iasso in l.2.ff.solut.matr.Deci. cõs. 516.num.15. Paul.Parisi.cons.72.num.85. lib.4. Gratus consil.31.num.24. lib.2. Philip.Port.qui plura refert lib.1.communium opinionũ. Regul. 27.colum.3.versi.2. limitari.cum sequen.& alibi sæpè Scrib. Quæ dictiones semper ac perpetuò atque in infinitum summè notandæ ac considerandæ sunt, ad inducendam Maioratus coniecturam.

¶ Sexta coniectura erit: si testator grauauerit bo- 34
norum suorum successores, vt nomine proprię familiæ perpetuò denominari debeant insigniaque eiusdem familiæ deferre. Ex hoc nãque nominis, & armorũ delationis grauamine, quòd in Hispanorum Maioratibus semper apponi consueuit, perpetuus Maioratus inducitur, censeturque testator ea bona velle perpetuò inter eos, qui ex sua familia processerint iure Primogenituræ cõseruare, vt censuit Guido Papæ.decis.467. Guillel.Benedicti in repet.ca. Rainutius.de testamen.verb. in eodem testamento relinquens. el primero.nu. 174. Ancharra. consi.113. nume.4. Gozad.cons. 45.num.9.Bertran.consil.30. colum.2.num.2.& 3.& 4.volumine. 1. Curti. Seni.consil.76. col.4. Ripa. in l.1.num.10.C.de pact. Parisi.cons.6. nu. 16.lib.3.Curtius Iunior consi. 39.num.9.Celsus qui plura refert consi.20. num.40. Carol. Ruin. consil.110.num.14.lib.2.& consil.140.nu.5.eod. lib. Tiraquel. de primogeni.q.64.nu. 3. & in l. boues.§.hoc sermone.ff.de verb. signific.in regula eiusdem legis.n.124.Burg.de Pace.in Proœm. ll. Tauri.num.28.Cepha.cons.196.num.11.& 21. Fran.Piscina.de statu. excluden.fœmi.nu.22. ad finem. Sicque semper vidimus hanc armorum & nominis coniecturam in forensibus cõtrouersiis maximi momẽti existimatam esse ad cognoscẽdã Maioratus naturam, ac perpetuitatem: quod quãdo alienationis prohibitio, & aliquæ Primogenitorum vocationes, vel alia Maioratus vestigia cõcurrũt, verum mihi videtur: si verò sola nominis, seu armorum delationis conditio alicui, cui aliqua bona simpliciter relinquuntur, apponatur: ex eo solo difficile esset hæc bona Maioratui subiecta pronuntianda esse, obtinere.

¶ Septima cõiectura erit: si testator masculis pro- 35
priæ familiæ bona sua relinquat: ita vt vnus eorum ac proximior in eisdem bonis succedat. Expressio

36 pressio nãque masculinitatis præbet coniecturã, vt prospectum sit agnationi, vt in specie censuit Bald in cap.1. quemadmodum feudum ad filiam pertine. nume.3. vbi inquit, quòd stante statuto, quòd existentibus masculis fœminæ non succedant, intelligendum est de masculis agnatis, cum ex expressione masculorum agnationi prospectũ fuisse censeatur, quam Bald. doctrinam sequitur Albarot.ibi.idq; etiam censuit Ioan.Andr. in addi.ad specul.tit.de successio.ab intest. super Rub. Cin.in l.1.C.ad leg.Iul. de adult. Bald.in l. maximum vitium num 2.C.de libe præte.& Barth.Soci.consi.12.num.2.cum sequen.lib.3.& consil.63. num.54.eod.lib.Soci.Iunior.cons.53.num.8.lib. 2.Idem consi.108.nu.4.eod.lib.Moderni latissimè in l.venia.C. de in ius vocan.Laurus de Palat. in tracta.de successione masculorum exclusis fœmi·part.2.nu.21.& 22.Carolus Ruinus cons. 111. num.15.lib.2.Parisi.qui plura refert consi.8.nu.9. cum sequen.lib.3.Iacob. Philip.Port.lib.1.communium opinionũ conclusione 27. ad fin.de quo infra lib.3.cap.4. latiùs dicemus. Cùm igitur vbi fideicõmissum agnatis seu agnationi relictũ est, inter omnes agnatos perpetuum esse debeat, vt superiùs probauimus, pari ratione, idem in fideicommisso relicto masculis proximioribus dicendum erit, vt inter masculos, ex eadem familia procedentes perpetuum futurum sit.

¶ Hoc tamen, quando fideicommissum masculis ex familia testantis procedentibus indefinitè relictum est, procedit: secùs autem si filio Primogenito, vel alij agnato, vel cognato, & suis filiis, ac descendẽtibus masculis fideicõmissum relinqua-
37 tur. Tunc namque quãuis inter eos, qui specificè vocati sunt, cesseatur habita agnationis ratio: hęc tamen cõsideratio agnationis & fideicõmissi effectus, personas nominatas nõ progreditur, nec totam agnationem comprehendit: sed his masculis, qui nominati fuerũt deficientibus, illicò fideicõmissum ipsum expirat. Quod censuit Ioãnes de Imol.in l.si verò.§. de viro.ff.solut.matrim.prope fin.vbi singular.inquit, quòd in statuto, vbi fœmina non excluditur simpliciter propter masculos: sed solùm propter masculos existẽtes in certo gradu, propter filios, fratres, aut patruos: quanuis in hoc statuto censeatur habita ratio agnationis: tamen hic agnationis fauor vltra personas expressè in statuto nominatas non extenditur. Idq; etiam sequitur Albertus Brunus in tractatu de statutis excluden.fœmi. propter mascul.in 12.artic.5.q. in fin.primi casus. Maria.Soci.cõsi.30.incip.quãuis ex his col.6.lib.1.Socinus Iunior.cõs.1. num. 15.lib.1.& consi.108.num.31 & 32.lib.2.Gozadi. cõs 59.num.4.Parisi cons.44 nu.16.li.2. Gratus cons.5.num 9 lib.2.Riminal.cons.224. num.27. lib.2. Pro qua conclusione facit, quod censuit Ripa in l.1. num.8. C. de pact.vbi inquit rationem cõseruandæ agnationis, quæ ex masculinitatis expressione comprehenditur, non essẽ considerandam in his personis, de quibus testator non disposuit: Ibique plures idipsum censentes refert, de quo infra lib.3.cap.4 latiùs dicemus.

¶ Quòd adeò verum est, vt non solùm procedat quando testator fecit solam vocationem filij sui masculi, & suorum descendentium masculorum:
38 sed etiam si ad alios plures gradus substitutionũ inter filios ac descendẽtes seu collaterales masculos digressus fuerit. Non enim ex hoc censebitur perpetuum fideicommissum inter omnes, qui ex sua agnatione processerint instituere: sed solùm inter eos masculos qui expressè vocati sũt. Quod ex ea regula, quã superiùs adduximus pari ratione deducitur: comprobaturq; ex eo, quòd etiam si testator digressus fuerit, ad plures gradus substitutionum: non ideò censeatur fideicommissum perpetuũ extra personas nominatas expressè instituere: vt in simili arbitratur Soc.in l. cũ auus. num.113.ff.de cond.& demonstra. Curtius Senior consi.64.num.6. Ripa in repe. l. Centurio n. 165. ff.de vulga vbi hanc dixit esse communẽ opinionem reprobans Ancharra.cons.74.num.2.qui cõtrarium existimat. Quem etiam reprobat Carol. Molineus in addi.ad Alex.cõs.64. lib.5.litera.A. vbi inquit hanc esse phantasiam Ancharrani. Idẽ Ancha sibi contrarius in cap.si pater de testamẽ. lib.6.num.2.notab.12.vbi Acosta,1.Par.verbo. si absque liberis.num.57. Quæ omnia vera sunt: nisi ex alijs coniecturis constet, testantem Maioratũ vel fideicommissum perpetuum inter masculos propriæ familiæ efficere voluisse, vt supra isto ca. latiùs ostensum est.

¶ Octaua coniectura Maioratus erit: si testator re 39
liquerit bona filio suo Primogenito: ita, vt deinde in eis succedatur seu vadant & transeant de maiori in maiorem, vel de Primogenito in Primogenitum, vel de hærede in hæredem, vel de masculo in masculum gradatim, vel successiuè. Ex his namque verbis, seu aliis similibus inducitur perpetuus Maioratus inter omnes, qui ex familia testantis processerint, vt censuit Soci. consi.43.nume.9.& 10.lib.3.& consi.51.numero 44.lib.4. Deci. consilio 38. nume.4.& 6. Parisi. qui plura refert.consilio 72.numero 90.cum pluribus sequentibus.lib.4. Idem Parisius, qui pulchrè & singula.loquitur.consi.93.num.13. cum pluribus sequentibus. lib.2. Idem consi.8. nume. 7.& nume. 12.lib.3. Gratus consil.31.nume.15. cum sequentib. lib.2. Iacobus, Philippus, Portius, qui plura refert.lib.1.communium opi.conclu.27.ad fin.

¶ Nona coniectura Maioratus erit: si in scriptura institutionis eiusdẽ aliqua verba inueniãtur, quæ coniecturam Maioratus præ se ferant, non tamen adeò vrgentia vt ex eis solis possit præcisè Maioratus induci. Nã si simul cum eis concurrat consuetudo in eisdem bonis iure Maioratus succedendi: etsi ea immemorialis non sit, ex verbis ipsius scripturæ, simul cum eiusdem executione ac succedendi cõsuetudine perpetuum Primogenium inductum esse comprehẽdetur: prout infra lib.2.cap.6.nu.57. dicemus.

¶ Decima & vltima coniectura Maioratus erit si 40
ante factum testamentum testator professus fuit se Maioratum instituere velle. Nã si postea in ipso testamento aliquas vocationes Primogenitorum fecerit, seu alia disposuerit quæ coniecturam Maioratus, non tamen omninò concludentem, arguere possint, hoc probato dispositio ipsa tanquam verus Maioratus censenda erit, quod in specie dixit Bar. in l.2.num.4.ff.de vulga. vbi inquit quòd voluntas testantis comprehenditur ex his, quæ ipse testator dixit ante testamentum, cuius dictum sequuntur, Alex.nume.32. Iaff.nu. 36. Ripa nu.50. & alij Scrib.ibidem Corneus cõsil.239.nu.6 lib.2. Alexan.consil.100.num.10.lib. 4. Parisius consil.75.nu.76.& 77.lib.2.ad quã voluntatem probandam duo tantum testes sufficiẽt vt prædicti dd.in specie profitentur.

¶ Ex

¶ Ex his igitur coniecturis,& aliis similibus, quę ex eisdem facilè deduci poterunt, comprehendi poterit testantem, vel donantem Maioratum perpetuum instituisse, quæ à iudicantibus pen-
41 sanda ac perpendenda sunt. Ex quorum arbitrio, vt plurimum pendet voluntatis quæstio, vt prob. tex. in l. voluntatis. C. de fideicom.

¶ Quòd si aliqua coniectura in dispositione inue niatur: quæ iudicanti non satisfaciat, respiciẽdum
42 erit: vtrum simul cum ea alia etiam concurrat. Solent enim plures cõiecturæ simul iunctæ id efficere, quod vna per se sumpta efficere non potest. l. 2. §. 1. ff. de excusa. tuto. l. instrumenta. vbi glos. C. de proba. Quod in alio proposito sentit Ripa in dict. l. Centurio. num. 165. & Alexand. dict. consi. 64. lib. 5. Gratus consil. 32. nu. 23. lib. 2. & Iulius Clarus lib. 3. senten. §. testamentũ, q. 79. fina verbo. Quod etiam, vt ipse inquit iudicãtis arbitrio, ac religioni committendum erit.

SVMMARIA.

1 *Filij positi in conditione, non censentur positi in dispositione.*
2 *In Hispanorum Primogenijs filij positi in conditione, censentur positi in dispositione.*
3 *Filij positi in cõditione censentur positi in dispositione vbi ad hoc quælibet cõiectura quãtuncunque leuis concurrit.*
4 *Plures vocari per copulã, inter quos solum cadit oodo affectionis, non necessitatis: censentur vocati simul: non ordine successiuo:*
5 *In Hispanorum Primogenijs plures vocati per copulam: semper censentur vocati indistinctè ordine successiuo.*
6 *In dispositione habente tractum successiuum, plures vocati per copulam: semper censentur vocati ordine successiuo.*
7 *Plures sub disiunctiua, seu alternatiua vocati ordine successiuo, vocati censendi sunt, ibique declaratur l. cum quidam. C. de verb. sig.*
8 *Plures vocati: ita vt vnus, cũ alio succedat semper simul nõ autẽ ordine successiuo admittũtur.*
9 *In Hispanorum Primogenijs plures vocati, vt vnus cũ alio succedat ordine successiuo: non simul admittendi sunt.*
10 *Nil refert legetur Titio & Meuio an Titio cũ Meuio, ibiq; declaratur l si quis Titio. ff. de vsufr. accres.*
11 *In feudo relicto masculis, & fœminis: non succedit fœmina, nisi in masculi defectum.*
12 *In feudo relicto masculis, cum fœminis: masculi & fœminæ simul admittuntur.*
13 *In Hispanorũ Primogenijs plures vocati, vt vnus simul cũ alio succedat ordine successiuo, nõ simul admittendi sunt.*
14 *Plures vocati ad successionẽ censentur vocati per vulgarẽ substitutionem: non autẽ per fideicõmissum.*
15 *In Hispanorum Primogenijs plures vocati ad successionem: per fideicõmissũ non per vulgarem vocati esse censentur.*
16 *Substitutio facta alicui: si sine liberis decesserit expirat eo decedẽte cum liberis, etiãsi liberi sine liberis moriantur.*
17 *Conditionis implementum sufficit si per momentum duraverit.*
18 *In Hispanorũ Primogenijs non expirat substitutio possessore cum liberis moriente: sed bona eius ad sequentem vocatum deferuntur si liberi eius absque liberis moriantur.*
19 *In dispositione habente tractum successiuum non sufficit momentaneũ conditionis implemẽtũ: sed perseuerantia requiritur.*
20 *Verbum simpliciter prolatum in materia perpetua, non verificatur in prima vice: sed in infinitum protrahitur.*
Verba apposita in priuilegio, non intelliguntur de primo actu: sed perpetuò locum habent.
21 *Clausulæ testamenti Regis Henrici intellectus discutitur.*
22 *Regula, quòd semel exclusus, perpetuò excluſus cẽseatur, in Hispanis Maioratibus nõ procedit.*
23 *Repetitio conditionũ inducẽda non est, nisi in certis casibus & certis qualitatibus cõcurrẽtibus.*
24 *Repetitio conditionum quæ ad Maioratuũ perpetuitatem necessariæ sunt, facienda est in omnibus casibus, siue ipsa conditio sit contra ius, vel præter ius, vel odium vel fauorẽ contineat.*
25 *Conditionum repetitio ex mente testantis inducitur.*
26 *Masculinitatis repetitio: quando, & qualiter facienda sit.*
27 *Appellatio filiorum nepotes non comprehendit, præsertim vbi agitur de extensione fideicõmissi.*
28 *Filiorum appellatio in Hispanorum Primogenijs nepotes & omnes descendentes in infinitũ comprehendit.*
29 *Appellatio filiorum, quæ in incertum ac futurum euentum confertur, nepotes & alios descendẽtes comprehendit.*

30 *Prohibitio alienationis sine causa facta, est nullius effectus alienationemq; impedire non potest.*
31 *In Hispanorum Primogenijs prohibitio alienationis sine causa facta, valida est, impeditq; rerũ Maioratus alienationem.*
32 *Prohibitionis alienationis causa subintellecta efficit validã prohibitionẽ, ac si expressa fuisset.*
33 *Prohibens bonorum alienationem extra familiam, censetur id facere ea ratione, vt bona in familia conseruentur: etsi id non expresserit.*
34 *Prohibitus rem alienare extra familiam potest in ea hæredem legitimum instituere, etsi is ex familia testatoris non sit.*
35 *In Maioratibus Hispaniæ possessor non potest instituere hæredem in bonis Maioratus illum, qui sibi ab intestato successurus est.*
36 *In Maioratibus Hispaniæ alienationis prohibitio facta in contractu impedit rerum Maioratus alienationem.*
37 *Fœmina, quæ à masculo descẽdit, cõprehẽditur appellatione descendentiũ per lineã masculinã.*
38 *In Hispanorum Primogenijs quibus vocantur hi, qui per lineam masculinam descendunt, non comprehenditur fœmina per lineam masculinam descendens.*
39 *Fœmina à masculo descendens in vocatione agnatorum comprehenditur.*
40 *In Hispanorum Primogenijs in agnatorum vocatione fœmina à masculo descendens non cõprehenditur.*
41 *Fœmina agnata nõ cõprehẽditur sub agnatorũ vocatione vbi de agnationis cõseruatione agitur*
42 *Dispositio loquens de Primogenito in secundogenito non verificatur.*
43 *In Hispanorum Primogenijs relictum Primogenito, eo mortuo secundogenito defertur.*
44 *Ius Primogenituræ renuntiari, cedi, ac vendi potest: præsertim sequenti in gradu: etiam viuẽte præcedente possessore.*
45 *In Hispanorũ Primogenijs ius Primogenituræ cedi, vendi, seu renuntiari non potest in præiudicium sequentium successorum.*
46 *Proximitas in fideicommisso relicto familiæ, non respectu grauati, sed testantis cõsideranda est*
47 *In Hispanorum Primogenijs proximitas consideratur respectu grauati: non autem Maioratus institutoris.*
48 *Ad legatum familiæ relictum admittuntur hi tantùm, qui tempore mortis testantis nati sunt.*
49 *In Hispanorum Primogenijs admittũtur non solum nati tempore institutionis: sed omnes qui tẽpore delatæ successionis, & conditionis impletæ nati inueniuntur.*

Plura, quæ aduersus communes, ac generales iuris regulas ex Primogeniorum perpetuitate deducuntur.

CAPVT SEXTVM.

EX hac Hispanorum Primogeniorũ natura ac perpetuitate, de qua in capitibus præcedentibus satis abũdè tractauimus, ac disseruimus: plura apud Hispanos iurisc̃onsultos recepta sunt, quæ à communibus ac generalis iuris regulis quodammodo deuiare videntur. Ideoq; pro huius materiæ perfecta declaratione ac resolutione, satis cõueniens ac necessariũ existimauimus hoc in loco, aliqua ex eisdẽ exponere, vt ea, quæ olim Doctoribus etiã incognita fuerũt deinceps omnibus obuia atq; apertissima efficiãtur.

¶ In hac autem re, primò occurrit regula trita ac vulgaris, quæ colligitur ex glos. ordinaria in l. Lucius la 2. in glos. fin. ff. de hęredib' instituen. quòd scilicet filij positi in cõditione nunquàm censẽ-
1 tur vocati per fideicõmissum: sed in bonis parentum ab intestato, tanquàm in bonis liberis succedant. Cuius glo. opi. (quamuis tota Scriben. antiquorum ac modernorum iurisprudentia in duas contrarias, ac propè æquales factiones, in eius expugnatione ac propugnatione hucusq; diuisa fuerit) in casu in quo loquitur, proculdubiò cõmunis ac vera est, vt plures maximiq; nominis iuris interpretes variis in locis testãtur. Quos in causis grauissimis quæ super ejusdem glo. intellectu nobis contigerunt, sigillatim ac curiosè enarrauimus: sed quoniam huius glos. opinionẽ esse magis communem satis compertum est, resque ipsa peruulgaris pluréisque ex recentioribus vtriusq; partis defensores specificè recẽsuerũt: nos in hac parte id omittendum duximus, ne in enumerãdis authoribus quamplures huius liberi chartas consumamus. Id autem satis copiosè fecerunt Nicolaus Boëtius decis. 155. num. 17. cum pluribus sequen. Didac. de Couarrub. in c. Rainutius. de test. §. 3. num. 2. cum sequen. Omnium verò latissimè ex his, quos hucusque viderimus id fecit Iulius Clarus. lib. 3. recep. senten. §. testamentum. q. 77. vbi fatetur, hanc opi. magis communẽ esse & inter has contrarias opiniones quãdam cõcordiã, de qua inferius tractabimus, assignat. Idq; etiam post illum fecit D. Ant. de Padil. in l. cùm acutissimi. C. de fideic. nu. 46. vbi etiam eleganter prosequitur materiam Et Iac. Phil. Portius lib. 2. com. opi. concl. 12. Nouissimè autem id etiam fecit Eman. Acost. in rep. c. si pater. de test. lib. 6. 1. part. verb si absq; liberis. nu. 54. atque Ant. Gabriel. com opi. lib. 4. tit. de fideicõ. concl. 4. nu. 1. à quo dicitur, Iacobum Philippum Portiũ, seu eius hæredes com. opin. scripta subripuisse.

¶ Hac autem communi opinione retenta, dicen- 2
dum est, illam in bonis Hispanorũ Primogeniorum

rum nō procedere: imò, quod etiam si filij solum positi sint in conditione, censeantur positi in dispositione, ac si expessè & specificè vocati fuissent: quod procedit nedum quando testator clarè ac expresse Maioratum fecit: sed etiam quādo ex coniecturis (de quibus in cap. præcedenti meminimus) illum feciſſe comprehēditur. Idque probatur solidissima ratione: nam Maioratus ex sui natura perpetuus esse debet, ita vt etiam deficiētibus expressis vocationibus, semper ad eius successionem proximiores admittātur: vt in duobus capitibus præcedentibus dictum, ac probatum est. Ex quo fit vt impossibile sit in Maioratibus opinionem glo. in d. l. Lucius admitti. Si enim ea in Hispanorum Primogeniis admitteretur, ex eo sequeretur, Primogenia ipsa in persona filiorum primi vocati expirare bonaque illicò libera alienabiliáque ac diuisibilia esse: quod ex diametro aduersus Hispanorum Primogeniorum naturam pugnare clarissimum est. Ideōq; in Maioratibus Hispanorum nō posse sustineri opinionem glos. in d. l. Lucius, censuit Bolognin. cons. 62. col. penul. & fina. vbi eleganter prosequitur materiam. Sicque prope omnes Scrib existimant, quòd in omnibus casibus, vbi potest considerari familiæ vel agnationis perpetua cōseruatio, opi. glo. in d. l. Lucius non procedat, vt dixit Curtius Seni. cōs. 76. incip. Dominus Ludouicus col. 3. Corne. cōsi. 146 incipi. in hac. n. 20. & 21. lib. 2. Idē Corneus consi. 59. colum. fin. eod. lib. Curt. Iunior cōs. 43. num. 8. Ripa in l. 1. C. de pact. num 10 Parisi. cons. 6. num. 16. lib. 3. Iulius Clarus lib. 3 recept. sentē. §. testamentum. q. 79. versi. 5. est coniectura. Marcus Mantua. consi 22. colum. 5. Gratus consi 89. colum. 2. lib. 2 & consil. 106. colum penult. eod. lib. Carolus Ruinus consi. 111. colum 5. num. 14. cū sequen. lib. 2. Iacob. Philip. Portius lib. 2. com. opin. conclu. 12. colum 9. versic. Decimo limita. Anto. Gabriel. de fideicom. conclu 4. nu. 34. Frā. Piscina de statutis exclu. fœminas propter masculos numer. 57. vbi plures id ipsum opinantes refert.

¶ Quibus adiicitur, quòd quando positus in cōditione ex natura dispositionis, de qua agitur, nō potest succedere ab intestato, censetur vocatus & succedet ex testamento cùm semper censendum sit testatorem voluisse illum præferre substituto, quod sentire videtur Rapha. Cuma in d. l. Lucius: quem refert Alex. consi. 185. num. 20. lib. 2. Alba. qui sic limitat glo. in d. l. Lucius cons. 9. nu. 1. & 2. quorum opi. verā & probabilis mihi videtur.

¶ Hoc etiam comprobatur ex eo, quòd quamuis communior ac verior opi. sit, quòd filij positi in conditione vocati non censeantur (vt superius præposuimus) hæc tamen opinio fallit vbi aliqua 3
coniectura concurrit. quantumcūque ea leuis sit, ex qua comprehendatur, quòd testator voluerit illum, quem in conditione posuit, vocare: tunc enim ex ea coniectura is, qui in conditione positus fuit, vocatus censendus erit. Adeò namque rigorosa est decis. glos. in d. l. Lucius, atque contra præsumptam dispōnentis mētem quodammodò recepta, vt ex qualibet leui cōiectura illicò sit ab ea recedendum, vt singulariter declarat Corneus consil. 146. nu. 21. lib. 2. Idem Corneus cons. 20. lib. 4. num. 19 cum seq. & cōs. 226. num. 3. eod. lib. Paul. consi. 263. num. 2. lib 3. Alex. consi. 64. lib. 5. Soci in l. cùm auus. nu. 114. ff. de cond. & demon. Idem Soci. consi. 73. num 30. lib. 4. Curt. Iuni. consil. 43. num. 7. Lancel. Galeaula. in repe. l. Centurio. num. 98. ff. de vulga. vbi Ripa. num. 162. Positus in tracta. substitu. tit. de compendiosa. nu. 30. Zasius in eodem tracta. & tit. col. penult. Cassan. consi. 14. num. 1 cum seq. Siluanus cons. 53. Carol. Ruinus consi. 198. num. 7. volum. 2. Gozad cons. 64. num. 7. & 8. cum seq. Gratus consil. 48. lib. 1. Ripa in l. 1. nū. 7. C. de pact. Avmō consi. 62. nu. 6. Soc. Iū. cōs. 65. n. 65. lib. 1. & cōsi. 1. & cons. 174. n. 22. lib. 2. Parisi cōsi. 86. num. 18. lib. 2. & consi. 87. num 14. eod. lib. & consil. 14 num. 10. lib. 3 & cōs. 66. nu. 21. eod. lib. Deci cōsi. 270. num 3. cum sequen. & cons. 318. nu. 1. cum sequen & consil 516. num. 11. Curt. Seni. consi. 45. colum. 3. & consi. 75. num. 3. Alciat. consi. 485. nu. 8. Carol Molin. cōsi. 7. nu. 21. lib. 1. Couarrub. in cap. Rainutius. de testa. §. 3. num. 2. cum sequen. Mencha. de succesione progressu. lib. 1. §. 4. num. 3. Iulius Clarus lib. 3. senten. § testamētum. q. 77. Padilla in l. cum acutissimi. nu. 50. C. de fideicō. Iacob. Philip. Portius lib. 2. com. opi cōclus. 12. col. 8. versi. sexto limita. Ant. Gabriel. lib. 4. tit. de fideicom. conclu. 4. nu. 25. Qui omnes enumerant aliquas coniecturas, ex quibus ab illius glos. sententia discedi potest, aliquáque ex eisdem probant: alias verò reijciunt. ¶ Si igitur ex quacunque probabili coniectura à sententia glo. in dict. l. Lucius disceditur, apertissimum erit, ab ea discedēdum esse, vbi dispositio Maioratus naturam sequitur. Nihil enim magis pugnans aduersus Maioratus succesionem esse potest: quam succesio ab intestato, vt superiùs dictum, ac probatum est. Quod nedum inter descendentes: sed etiam inter collaterales, ac trāsuersales procedit, inter quos (vt supra cap. 4. diximus) militat eadem perpetuitatis coniectura, ex qua à sententia dictæ glos discedimus: idque siue positi in conditione grauati sint, siue non, verum est. Cùm enim hęc Maioratus coniectura ad perpetuitatem inducendam sufficiēs sit, superfluum erit alias perquirere: sicque communiter practicari atque obseruari solet.

¶ Secūdo occurrit etiam alia communis regula, 4
quòd scilicet quādo plures sunt vocati per copulā, inter quos solùm cadit ordo charitatis & affectionis, absque vlla necessitate instituēdi vel substituendi: prout contingit, quando testator instituit fratrem suum & eius filios, vel aliam institutionem similem fecit: tūc huiusmodi personę censentur vocatæ simul & semel: ita vt eodem tempore, in eius hæreditate concurrant: non autem ordine succesiuo, nec secundùm qualitatem affectionis. Quam dixit cōmunem opi. Ioan. de Imola in l. Gallus. §. quidam rectè. ff. de lib. & posthu. nu. 20. vbi Soc. nu. 3. Alex. col. 4. Ias. num. 22. cum seq. Galeaula. num. 20. Fortu. num. 47. Alciat. nu. 20. Rubeus num. 37 cum sequen. reprobata opin. Bart. qui contrarium voluit ibidem. n. 4. eandem opi. dixit etiam esse communē contra Bart. Alex. cons. 129. n. 7. lib. 5. vbi pulchrè loquitur Iass. cōs. 206. num. 2. lib. 2. Carol. Ruinus consi. 168. nu. 9. lib. 2. Mencha. de succesio creatio. §. 20. nu. 120. Iulius Clarus, qui plures in idem refert lib. 3. sent. §. testamentum. q. 80.

¶ Hæc autem opin. procul dubiò in Hispanorum Primogenitorū succesione admittenda non est. 5
Si enim Titio & filiis suis, aliqua bona iure Maioratus relinquantur, Titius & filij eiusdem, non simul, sed ordine succesiuo admittendi sunt: siue adsit necessitas præcisa vel causatiua instituendi vel substituendi, siue non. Cùm enim Maioratus successio, ex propria natura perpetua sit tractúmque successiuū habeat, in eoq; nō possit succedere nisi vnus isq; Primogenitus eáq; bona necessario indiuisibilia esse debeant, vt supra isto lib. ca. 1. & 3. diximus, & infra eod. lib. cap. 11. latiùs dicemus: nihil magis ex diametro naturæ Maioratus pugnans dici potest: quàm quod in his bonis, simul ac eodem tempore plures succedere debeāt, bonáq; inter eos diuidenda sint. Verba autem secundùm naturam rei, de qua agitur accipiēda ac interpretanda sunt. l. si vno. cum simil. ff. loca. ficque in specie censuit Raphael Cuma. in l. cum ita legatur. §. in fideicommisso. num. 4. ff. de lega. 2. & in l peto. §. fratre. n. 5. ff. eodem. Alexand. consi. 6 13. n. 7. lib. 4. vbi eleganter inquit, quòd in dispositione habente tractum successiuum: prout illum habet Maioratus succesio, plures vocati ad succesionem semper censentur vocati ordine succesiuo. Quem sequitur Deci. consi. 205. nume. 7. Quod etiam, nihil tamen ex his adducens, ingeniosè probat Fortu. in d. l. Gallus. §. quidam rectè. col. 31. ff. de libe. & posthu. vbi inquit in materia succesiua: sicut est feudum, seu opere libertorum, semper vocationem ordine succesiuo factam censendam esse. Hoc etiam iterum suadetur ex natura huius verbi Maioratus, ex quo totius familiæ vocatio comprehēditur: quo casu vbi tota familia, tota agnatio vel descendentia vocata est, vel alia vocatio nomine collectiuo fit, ea vocatio ordine succesiuo facta esse censetur, vt supra isto lib. ca. 5. nu. 23. ostensum est.

7 ¶ Tertiò se offert alia communis ac generalis regula, quòd quando plures sub disiunctiua, ex aliqua dispositione vocati sunt, hæc disiunctiua in coniunctam resoluitur, omnésq; æqualiter in hęreditate vel fideicommisso succedere debent, ex decis. tex. sing. in l. cùm quidam. C. de verb. sig. vbi omnes Scrib ad notant. ¶ Hæc tamen decisio in Hispanorum Primogeniis, ex rationibus, quas superiùs attulimus procedere non potest: imò in hac specie solus Primogenitus succedere debet. Menti namq; testantis hæc æqualis succesio directo repugnaret: cùm ex bonorū ipsius Maioratus diuisione, eiusdē perpetuitas succesionísque vnitas destrueretur. Nunquam autem contra mentem dispōnentis disiuncta in coniunctam resoluitur: imò vbi voluntas aduersatur, plures sub disiunctiua vocati non simul: sed ordine succesiuo admittendi sunt. l. cùm pater. §. à te peto. ff. de leg. 2. l. hæredes mei. §. fi. ff. ad Trebel. & vtrobiq; per Scrib. Quod notant Rapha. Cuma. in l. si Titio. n. 2. ff. de lega. 2. Deci. cōs. 95. nu. 3. & 4. Parisius cōs. 21. n. 11. lib. 3. Fortu. in l. Gallus. §. quidam rectè col. 12. ff. de lib & posthu. Iulius Clarus. lib. 3. recepta. sent. §. testam. quæst. 80. 3. conclu. Peralt. in l. cùm ita legatur. §. in fideicōmisso. nu. 4. & 5. ff de legat. 2. Idq; etiam omnes Scrib. in d. l. cum quidam, aduertūt, quod in casu contingenti sic obseruatum atq; practicatum vidimus in quodam Primogenio à viro illustri instituto, in quo in omnibus vocationibus, quibus solet solus Primogenitus ad Maioratus succesionem inuitari, ipse institutor vocabat filium Primogenitum vel Secundogenitū, cuius generis nunquā aliud Primogenium vidimus. Hoc tamen non obstāte solus Primogenitus, excluso Secūdogenito, ad eiusdem Primogenij succesionem ex sentētia supremorum iudicū admissus fuit: idque verissimū est: nisi ex aliquibus coniecturis Primogeniti exclusio & Secundogeniti admissio colligatur. Tunc enim Secundogenitus excluso Primogenito admittendus erit: sed ambo simul nullo pacto ad Maioratus succesionem admitti poterunt.

¶ Quarto, etiam se offert alia communis Scribē. resolutio: quando. s plures vocati sunt, ad aliquo- 8
rum bonorum succesionem per hæc verba: Succedat Titius cum Meuio. In qua specie Scrib. dicunt, magnā differentiam esse inter has vocationes. Titiū & Meuium instituo, & instituo Titium cum Meuio. In primo namq; casu Titius & Meuius cēsentur pro æquis portionibus institutiinisi adsit præcisa vel causatiua necessitas aliter instituēdi: in 2. autē casu semper censentur Titius, & Meuius pro æquis portionibus vocati, siue adsit necessitas aliter instituendi, siue non, vt censuit Bar. in dict. l. Gallus. §. quidam rectè. n. 5. ff. de liber. & posthu. cuius opinionem asserit communē esse Iass. ibidem. n. 30. & Iulius Clarus lib. 3. sentē. §. testamentum. quæst. 80. conclu. 4. ¶ Hæc tamē opinio in Hispanorū Maioratibus non procedit, ex eisdem rationibus, de quibus superius meminimus. Mens namq; dispōnētis, quòd voluerit ex 9
bonis suis Primogeniū perpetuū instituere, clara & aperta est. Ideōq; quanuis verba expressè voluntati repugnarent, mens esset reiectis verbis sequenda. l. quoniam indignum. C. de testam. l. cùm virum, vbi communiter Scrib. C. de fideicō. Fortu. qui hanc opinionem ex pluribus probat, dixitque cōmunem esse in l Gallus. §. & quid si tātum. ff. de liber & posthu. col. 49. & 49. Idq; quod ad Hispanorum Primogenia attinet, verissimū est: imò etiam si extra Hispanorū Primogenia priorem opinionem consideremus vera nō est. Siquidem nihil refert an instituātur Titius & Meuius, 10
aut Titius cum Meuio, vt probatur ex tex. in l. si quis actio, quæ vulgariter allegari solet. Si quis Titio. ff. de vsufruct accrescen. Cuius verba sunt. *Nec enim interest: ita legetur, illi, & illi, cum Meuio: an ita, illi & illi & Meuio.* Idq; etiam probatur ex tex. in l. alij. ff. de vsufruct. lega. & ex text. in l. Titię Textores. §. nihil. ff. de lega. 1. Ratio autem differentiæ quæ à Bart. in d. §. quidā rectè, inter hæc verba assignatur, erronea ac fragilis est, vt ex ea vnicuiq; apertissimè constabit: sicq; contrariam opinionem aduersus communē veriorē esse exi- 11
stimat Iasso. in d. §. quidā rectè. n. 32. & Fortu. ibidem. col. 33. & 36. & Mencha. de succesio. creati. §. 20. n. 121 Quorum opinioni nos, qui magis voluntati, quàm verbis dispōnentium deferre desideramus, libenter assentimur.

¶ Hæc autē opinio dubia reddi videtur, ex decis. Bald. in l. quoties. C. de suis & legit. hæredib. n. 5. vbi eleganter inquit: quòd quanuis verū sit, quòd in feudo dato pro masculis & fœminis, fœmina 11
nō succedat: nisi in masculi defectū. tex. in ca. 1. §. quin etiā Episcopū vel Abbatem. in vsib. feu. Tamen si dictum fuerit in inuestitura, vt in eo feudo 12
fœminæ cum masculis succedant, tunc feudum ipsum ad masculos & fœminas, simul & æqualiter deferendum erit. Cuius decis. sequitur Deci. cōs. 208. nu. 4. & Iaco. de sancto Georg. in tract. feud. verb. & fœminis. col. 2. quorum opinio. asserit cōmunem esse Parisius consi. 12. nu. 16. cum sequen. lib. 1 & Iulius Clarus. lib. 4. senten. §. feudū. q. 73.

¶ Sed quāuis plures ex Scrib. hāc etiam vltimam opinionē sequantur, nunquam nobis potuit vllo pacto persuaderi. Cùm enim feudorum ordo sit

quòd quando feudum masculis & fœminis concessum fuerit, fœmina non simul cũ masculo: sed eo deficiẽte, admittatur: nõ percipere possumus, quo pacto hæc feudorum natura, tot iuribus expressa, ex hac modica ac imaginaria differentia, quæ inter dictionẽ & aditionẽ cum fieri prætẽditur: tam facilè subuertatur. Sicq; de hac opinione dubitat, & meritò, Curtius in tracta. feudorum 2. parte. verb. quomodo fœmine succedant in feudo 16. limita. ¶ Quicquid autẽ sit, ea, quæ in feudis ab Scrib. dicuntur in hoc casu, ad Hispanorũ Primogenia nullo pacto trahi possunt. In feudo nãq; plures simul in eodem gradu existentes, succedere possunt: in Maioratu autem succedere non potest nisi vnus, isq; Primogenitus. Ex quo fit, vt in hoc articulo de feudo ad Maioratum argumẽtatio non procedat: cùm tam diuersa quoad hæc, de vno ad aliud ratio versetur: imò plus certo arbitramur, quòd omnes Scrib. qui hanc partẽ in feudis probarunt, in primogeniis seu in feudis quibus iure Francorum succeditur, in quibus nõ potest succedere nisi vnus, isq; Primogenitus, contrariam opinionem veriorem esse profiterentur. Ideóque quo ad Hispanorum Primogenia, hæc opinio proculdubiò vera censenda est.

13 ¶ Quinto idem etiam dicendũ videtur in Primogeniis, vbi Titius simul cum Seio, vel vnà cũ Seio vocatus est. Quamuis enim communis resolutio sit, quòd in hoc casu vterque simul ac æqualiter admittendus sit, etiam si adsit necessitas, eos ordine successiuo instituendi, vt dixit Bart. communiter sequutus Scrib. in dict. §. quidam rectè n. 5. ¶ Hæc tamen communis opinio in Hispanorum Primogeniis ex rationibus superiùs adductis non procedit. Imò hæc verba in hunc sensum intelligenda sunt, vt omnes simul ad Maioratus successionem vocentur: ita tamen vt ordine successiuo eiusdem Maioratus successio ipsis deferatur, quod in Hispanorum Primogeniis, quæ perpetua sunt, & in quibus non nisi vnus succedere debet, proculdubiò verum est. Idq; etiam extra Hispanorũ Primogenia censuit Mencha. de succeſſ. creati. §. 20. nu. 121. vbi inquit quòd etiam si dicatur instituo simul, vel vna Titium & Seium: censeantur ordine successiuo vocati, quod extra Hispanorũ Primogenia verum non videtur.

14 ¶ Sexto etiam occurrit alia cõmunis regula, quòd scilicet quando plures ad successionem aliquorũ bonorum vocantur eo casu, quo ex regulis superiùs adductis non simul ac semel: sed ordine successiuo admittendi sunt, hi nunquam censeantur vocati per fideicommissum, sed per vulgarẽ substitutionem in hũc sensum. Quod si primò nominatus successionẽ repudiauerit, vel viuo testatore mortuus fuerit, sequẽs in gradu ordine successiuo admittatur: & si secũdo loco nominatus etiã adire noluerit, vel non potuerit, vlterior in eius locum ordine successiuo substituatur: nõ autem, quòd si primus successionem acceptauerit isque mortuus fuerit, sequens admittendus sit: imò aditione primi omnes substitutiones expirant. l. post aditam cũ similib. C. de impub. Quod supra isto lib. cap. 5. n. 27. latiùs ostensum est, vbi plures hãc partem tenentes citauimus.

15 ¶ Hæc autem communis opinio in Hispanorum Primogeniis nullo pacto sustineri potest. Cùm enim eorum natura perpetua sit, semper in illis ea interpretatio capienda est, ex qua dispositio duret, non autem ea, ex qua illicò finiatur: sicque fideicommissi cõiectura, ex qua memoria institutoris conseruetur, nõ autem vulgaris substitutionis, ex qua destruatur ac omninò aboleatur, accipienda erit. Quod non obscurè, & melius quàm alius sentit Rapha. Cuma. in l. cùm ita legatur. §. in fideicom. n. 4 ff. de lega. 2. vbi eleganter inquit quòd quando plures sunt vocati sub nomine collectiuo in materia non habente tractũ successiuũ perpetuum, censentur vocati ordine successiuo per vulgarem, ita vt primo adeunte respectu omnium vocatorum expiret substitutio. Si autẽ materia ipsa tractũ successiuum perpetuũ requirat: tunc censeantur vocati per fideicommissum, ita vt vno etiam post aditionẽ alterius mortuo, cæteri ordine successiuo in infinitũ admittẽdi sint. Quod etiam repetit in l. peto. §. fratre. ff. eod. tit. nu. 5. Idq; etiam dixit Socin. in d. §. quidã rectè. nume. 8. vers. Quartus casus, vbi eleganter inquit quòd quando bona debent remanere in familia, ex præsumpta voluntate testantis, tũc debet in eis successio gradatim, ac per fideicommissum, deferri. Idem Soci. in l. si cognatis. col. 8. & 9. ff. de reb. dub. Quod etiam voluit Ancha consil. 27. & Carol. Ruin. consi. 93. & consi. 117. lib. 2. His etiã accedit, quod censuit Bart. in l. Cẽturio. ff. de vulga. num. 32. vbi singulariter inquit: quòd quando in substitutione compendiosa apponuntur verba tractum temporis requirentia, tũc ea substitutio, nedum comprehendat substitutionem vulgarem & pupillarem: Sed etiam fideicommissariam. Quam opinionem ibid. Doctor. communiter sequuntur. Et etiam illam refert, & sequitur Iaſſ. in d. §. quidam rectè nu. 45. & est de mẽte Fortunij. ibidem, colum. 31 & Alciat. n. 35. & 36. & 38. Pro quibus facit quod notat idem Bartol. in l. Lucius. num. 20. ff. de vulgari. vbi Areti. col 5. Parisi. qui singulariter loquitur, conſ. 82. n. 4. lib. 2. Curtius Iunior consi. 48. nu. 4. Alciatus conſ. 201. nu. 45. & 46. Quibus adiiciẽda sunt ea, quę supra isto lib. cap. 5. n. 27. dicta sunt, & inferiùs etiam dicemus. Ex quibus hæc conclusio vera ac indubitata censenda est: ficque in casu contingenti, pronuntiatum vidimus.

16 ¶ Consequẽter etiam & septimò, se offert alia regula, quòd scilicet quando alicui bona aliqua relinquuntur, ea lege, vt illa alteri restituat si sine filiis mortuus fuerit, si ille cum filiis moriatur, expirabit substitutio: etiam si filij eiusdẽ sine filiis illicò mortui fuerint: vt probatur in simili, ex tex. sing in l. cum vxori. C. quãdo dies legati cedat, & in l. hæredibus. in princip. ff. ad Trebel. Per quæ iura dixit Oldrad. consi. 21. incipien. Thema tale est: quòd substitutio facta alicui sub cõditione, si decesserit sine liberis masculis, deficit extantibus liberis masculis tẽpore mortis, quicquid postea de liberis cõtingat. Cuius dictum refert, & sequitur Ioã. Andr. in additio. ad Specul. tit. de testam. §. in primis. vlt. q. Paul. de Castr. in l. ex facto. §. pen. ad fin ff. ad Trebel. Abb. cõs. 40. 1. dubio. lib. 1. Alex. consil. 31. nu. 1 libr. 3. vbi latissimè Carol. Molin. in additio. littera. B. Iaſſ. in l. si quis hæredẽ. n. 5. cum sequen. vbi latissimè etiam prosequitur materiam. C. de insti. & substi. Deci. in l. post aditam. C. de impub. num. 2. idem Deci. consi. 63. num. 2. & consi. 287. num. 14. & 15. Bertran. cõsil. 155. circa nu. 4. lib. 1. Tiraq. in l. boues. §. hoc sermone. ff. de verbor. significin regula, quam ex eadem lege deducit. nu. 127. & in repe. l. si vnquam. C. de reuocan. dona. verbo. susceperit liberos. nu. 153. vbi plura in idẽ adducit Anto. Gabriel lib. 4. com. opi. tit. de fideicom. conclu. 7. num. 1.

¶ His etiam accedit, quod eleganter censuerunt Cinus, Alberi. & Bald. in authen. Sed si quis. C. de secund. nupt. dicentes: quòd si princeps concesserit alicui militi castrum sub conditione, quòd si decesserit sine liberis, castrũ reuertatur ad ipsum, quòd si miles decessit cum filiis: etiam si posteà eius filij decesserint sine liberis, castrum non reuertetur ad principem donantem, ex quo semel conditio reuersionis defecta fuit. Quod etiã dixit Bald. in l fin. 25. quæst. C. de hæredib. instituẽ. vbi singulariter inquit: quòd sufficit in negatiua conditione excludenda primus & vnicus hæres illius qualitatis. Quorũ dicta sequitur Palat. Rui. in repe. Rub. de dona. int. vir. & vxor. §. 69. nu. 23. Idq; etiam sequitur Iaſſ. in d. l. si quis hæredẽ. nu. 6. Deci. d. consi. 63. n. 2. & omnes Scrib. quos

17 superiùs retulimus. Quod ea ratione procedit, quòd sufficiat conditionis implemẽtum per momentũ durare, vt conditio perfectè impleta dicatur. d. l. si quis hęredem, cum simil. per quem text. dicunt Scrib. in proprio loco satis esse conditionem semel impletam esse: licèt implementũ non durauerit. Quibus plura cumulant Tiraquel. d. verb. suſceperit liberos. nu. 151. atque Anto. Gabriel. d tit. de fideicom. conclu. 8. n. 1.

18 ¶ Hæc tamen communis opinio in Hispanorum Primogeniis proculdubiò non procedit: imò ex eorum natura ac perpetuitate, hæc conditio in ipsis filiis ac etiam nepotibus, cæterisq; descendentibus repetita censenda est: non enim potest aliter perpetuitas Maioratuum cõseruari. Si enim existẽtibus filiis illicò substitutio expiraret: etiãsi ipsi filij liberos non haberent, Maioratus ipse, qui ex suí natura perpetuò durare debet, illicò deficeret, bonáque libera efficerentur: quòd directè eiusdẽ institutoris menti repugnaret. Ideóque vt eiusdem memoria conseruetur, Primogeniúmq; ipsum perpetuum sit, introductum est, vt ea cõditio perpetuò repetita censenda sit: non enim potest aliter institutoris volũtas durare, nec perpetua effici. Quod probatur ex tex. in l. si quis ita le-

19 gauerit. ff. de cond. & dem. per quem tex. voluerunt Scrib. in proprio loco, quòd vbi dispositio facta est per verba habentia tractũ successiuum, non sufficit momentaneum implementum: sed necesse est, quòd ipsum implementũ duret. Quod etiam probat text. in l. si à te. ff. si seruit. vendi. per quem tex id censuerunt Scrib. in d l. si quis hęredem vbi Iaſſ. n. 14. 4. limitatione. Idẽ etiã voluerũt Bald. Paul. Imol & Moder. in l. in substitutione. ff. de vulga. Bald. in l. humanitatis. C. de impub. num. 28. vbi eleganter inquit: quòd aut conditio habet tractum de futuro necessarium, & tunc in ea requiritur perseuerantia: aut non habet tractũ de futuro, & in ea perseuerantia non requiritur. Idem Bald. in l. fina. nume. 1. C. de indicta vidui. tolle. Idem Bald. in l. in quibus ante. numer. 1. C. de secund. nup. Quibus plura cumulat Alex. qui pulchrè & singulariter loquitur in proposito sic limitans, & intelligẽs regulam: quæ colligitur ex d. consil. Oldraldi. 21. De qua superiùs meminimus. consil. 53. num. 11. & num. 12. vbi Carol. Molin. in addi. litera. C. lib. 6. Paul. de Castr. qui optimè loquitur consil. 243. lib. 1. Ancha. dict. cõs. 27. Bart. Soci. consi. 25. lib. 2. & consi. 251. eod. li. qui est omninò videndus. Parisi. qui respondet ad dictum consi. Oldral. in consil. 18. nu. 43. lib. 2. qui fing. loquitur. Soc. Iuni. cõs. 42. nu. 25. lib. 1. Curt. Iunior, qui etiam respondet ad dictum cõsil. Oldral & ea, quæ superiùs adduximus consi. 121. nu. 10. cum pluribus sequen. & præcipuè n. 15. & cõsi. 111. nu. 5. cum sequen. Guido Papæ decis. 531. vbi optimè prosequitur materiam. Anto. Gabriel. d. tit. de fideicom. conclu. 8. n. 6.

¶ Quod comprobatur ex eo, quòd quamuis dici soleat verbum simpliciter prolatũ, de primo intelligendum esse, atq; vno tantùm actu consumi, ex l. boues. §. hoc sermone. ff. de verb. sig. hoc tamen limitandum est: nisi rei natura perpetua sit. Tunc namque, vt sermones iuxta subiectam materiam intelligantur, ea dispositio sic intelligẽda est, vt non in prima persona seu in primo casu finiatur: sed ad vlteriores in infinitũ progrediatur, vt censuit Alciatus in eodẽ. §. hoc sermone. Cuius dictum refert, & sequitur Tiraquel. ibidem limita 18. nu. 1. Ideóque verba appositа in priuilegio non sunt intelligenda de primo actu seu de prima persona: cùm ea sit priuilegij natura, vt ipsum priuilegium perpetuum esse debeat. cap decet. de reg. iur. lib. 3. Sicque in specie voluit Felin. in cap. 2. de treug & pac. 7. limita. & Tiraq. qui plura refert in d. §. hoc sermone. limita. 8. Iacob. Philip. Portius lib. com opi. conclu. 21, col. 4. vers. Decimò limita. Quibus adiiciendum est, quòd dispositio facta de filio incerto, non ad primum filium: sed ad omnes descendentes extenditur: ita, vt dispositum in filio, in nepote, & pro nepote, & vlterioribus locum habeat. De quo infra isto cap. nu. 26. & n. 28. cum seq. tractabimus.

¶ Ex quibus dari potest duplex intellectus ad 21
clausulam testamenti Regis Henrici Secundi (de qua pluries isto lib. mentionem fecimus) cuius tenor hodie insertus est in l. 11. tit. 7. lib. 5. in noua Il. Regni collectione.

¶ Primus in illis verbis. *Pero toda via que los ayan por Mayoradgo, e que finquen al su hijo mayor legitimo.* Nam hæc verba nõ solùm de primo filio Maiori: sed de omnibus filiis Primogenitis in infinitũ intelligenda sunt, ex Maioratus natura ac perpetuitate, quod in cap. præcedenti. num. 21. & 22. latiùs ostendimus.

¶ Secũdus in illis verbis. *E si muriere sin hijo legitimo se tornen los bienes del que assi muriere a la corona real de nuestros Reynos.* Nam quãuis, primus donatarius filios habuerit cõsq; tempore mortis reliquerit, non remanet excluſa Regia corona: imò cùm materia ipsa sit perpetua, ex Maioratus natura, tractúmq; successiuũ habeat in infinitũ, cõditio apposita primo donatario in omnibus repetita censenda est: ita, vt si nepotes, pro nepotes, seu vlteriores sine filiis decesserint, bona ad Regiam coronã reuerti debeant. Quod etiã ex his quę infra isto cap. n. 22. dicemus, comprobari poterit.

¶ Hoc tamen, quod vltimo loco diximus, apertissimè procedit vbi ex primo donatario seu eius descendentibus, alij filij seu descendẽtes non remãserunt: sed quando alij descẽdentes, ex primo donatario supersunt, videtur dicendũ ad illos bona maioratus esse deuoluenda: etiã si vltimus possessor filios, seu descendentes nõ reliquerit. Quod probatur ex ipsa Maioratus perpetuitate & natura: & etiã ex eo, quòd, verbũ filius, in materia perpetua appositum omnes descendentes cõprehendat, vt inferiùs dicemus. Ex quo fit, vt existẽtibus descẽdentibus primi donatarij reuersioni ad Regiam Coronam locus non sit.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Ceterum in casu, de quo agimus pugnat reuersio ad Regiam Coronã cum ipsa Maioratus natura: si quidẽ rex ipse Henricus secundus noluit bona hæc esse Maioratus simpliciter & absolutè: sed ea lege ac cõditione, vt vltimo possessore absque liberis decedẽte, ea bona ad Regiã Coronam reuerterentur, vt cõstat ex illis verbis *E si muriere sin hijos legitimos, que se tornen los bienes, del que assi muriere a la Corona Real*. Ergo is, qui vltimo loco mortuus fuerit, debet mori cũ filiis seu aliis descendentibus, vt bona sua ad Regiã Coronam nõ reuertantur. Ideóq; etiam si ex aliis præcedentibus possessoribus filij remanserint, nõ verificatur cõditio: cùm hi respectu vltimi possessoris iam non descẽdentes: sed trãsuersales sint. Ex quibus hæc quæstio in hac specie dubia cẽsenda est: sicq; Palatios Rubios, qui illã solẽnissimè ad vtrãq; partẽ disputauit in rep. Rub. de dona. int. vir. & vxor. §. 69. n. 30. cũ plurib. seq. illã bis cogitandã reliquit.

¶ Nos autẽ dum causarum Patroni munus ageremus, latissimè de huius clausulæ intellectu disseruimus in causa arduissima, quæ vertebatur inter comitẽ de Oñate & Fisci procuratorem, & cõciliũ, ac vicinos Vallis de Leniz super dominio, & iurisdictione eiusdẽ Vallis. Facti autẽ species hęc erat, quòd præfatus Rex Henricus donauit prędictam Vallem de Leniz cuidam Bertrando Yañez de Gueuara, cuius trinepos, qui in dicta Valle de Leniz ordine successiuo successerat, absq; liberis ac descendentibus decessit. Ob cuius mortẽ successit in prædicta Valle Enecus de Gueuara Comes de Oñate, qui erat frater legitimus vltimi possessoris, atq; à præfato Bertrãdo Yañez descẽdebat. Quo præfatam Vallẽ possidente, Fisci procurator cõciliúmq; eiusdem Vallis petierũt, in Regio Vallisoletano cõuentu declarari, eã Vallem ad Regiã Coronã reuersam esse virtute prædictæ clausulæ, ex eo quòd vltimus eiusdem possessor absque filiis legitimis decessisset. Ex parte verò præfati Eneci de Gueuara respõsum fuit, se à primo donatario descẽdere eáq; ratione reuersione ad Regiam coronam locum nõ esse. In qua causa in eodem Regio conuentu in prima instãtia in fauorẽ Regiæ Coronæ pronuntiatũ fuit. In secunda autẽ in fauorem præfati comitis, & contra Regiam Coronam. A qua vltima sentẽtia fuit secũdo loco ad personam Regiã supplicatum negotiumq; ipsum in Regio consilio à grauissimis iudicibus visum, post longásq; contentiones tandem fuit in fauorẽ Regiæ Coronę pronuntiatum die 16 Septembris, Anni 1556. nobis contrarium instanter defendẽtibus. Et quãuis ex eiusdẽ causæ allegationibus possemus hoc loco ad huius quæstionis resolutionẽ plures huius libri chartas cõsumere: id tamẽ facere non libuit ex eo, quòd siue ad Austrum, siue ad Aquilonẽ declinemus ingens in vtroq; discrimẽ nobis manet. Si enim opinioni nostræ faueamus, rei iudicatæ authoritatẽ offendemus si verò contrariã sententiam sequamur meritò varietatis insimulabimur. Ideóq; ea omnia in hac parte consultò prætermisimus, eo præsertim quod nostri instituti finis præcipuus sit vniuersalia, ex quibus plura decidi possint proponere: non autem singularia ac specialia prosequi: quoniam, vt ait Aristo. 1. posteriorum, scientia nõ est rerum singularium, sed vniuersalium.

22 ¶ Octauo alia etiã ad frequentissima regula occurrit in Maioratibus Hispanorũ interpretanda, quòd scilicet semel exclusus perpetuò exclusus censeatur: ita, vt vlterius succedere nõ possit quis ille, qui eũ excluſit moriatur absq; filiis ac descendentibus. Ex qua regula plerũque Scribẽ. dicere solent fœminam semel exclusam seu lineam semel exclusam, perpetuò exclusam cẽsendã esse, ex decisione tex. à quo prædicta regula deriuatur in c. 1. §. quin etiã Episcopũ, vel Abbatẽ. in vsib. feud. per quem tex. id notant Andr. de Iser. Bald. Aluaro Præpo. & communiter Scrib. ibidẽ. Idipsum etiam notat Bart. loquens in fœmina exclusa per statutũ in l. fina. §. quando impendenti. ff. ad Tertul. n. 2. ad fin. Bald. in authẽ. sed & si quis. n. 6. C. de secund. nup. idẽ Bald. in l. in quibus. C. eod. ante nu. 1. Idem Bald. in l. 2. n. 7. C. de libe. præte. Cuius dicta refert & sequitur Paul. ibidem. nu. 2. Alex. cons. 20. n. 7. & 8. lib 1. Soci. cons. 50. n. 1. lib. 3. Deci. cõs. 309. nu. 5. Albert. Brun. qui plura refert, in tracta. de stat. excluden. fœminas. 10. artic. principali. q 5. fol. 53. col. 2. & 3. vers. Quinto quæro. Paris. cons. 22 n. 15. & 16. lib. 1. & consil 23. nu. 50 & 51. eod. lib Gozad consil 8. num. 9. & num. 52. Carol. Ruinus consil. 9. nu. 6. lib. 1. Soci. Iuni. consil. 1. nu. 65. lib. 1. Marcus Mantua. consil. 333. n. 2. lib. 1. & alibi sæpè Scriben.

¶ Hæc autẽ regula in Hispanorum Primogeniis propter eorum naturam ac perpetuitatẽ nõ procedit. Cùm enim Primogeniorũ successio in primo vel secũdo successore non finiatur, sed perpetuo durare debeat: cõsequens est, vt semel exclusus, non debeat censeri perpetuò exclusus: sed solùm suspensus ab ipsa Maioratus succesione donec durauerit persona, quæ ipsũ excluſit seu eius descẽdentes. Ea autẽ absq; descendentibus extincta, poterit ei, qui semel exclusus fuit eiusdẽ Maioratus successio deferri. Non enim posset aliter Maioratus ipse perpetuus effici. Idque in specie Hispanorũ Maioratuũ dixit Paul. Castren. consil. 164 num 11. lib. 2. vbi optimè prosequitur materiam Ludo Bologninus, qui id etiã eleganter declarat cons. 62. col. pen. & fina. Alex. cõs. 53. num. 11. & 12. lib. 7. Paris. qui hoc meliùs, quam alius comprobat consil. 72. n. 100. cum sequẽtib. lib. 4. Idq; clarissimum est cùm sit regulare, quòd quoties quis non est exclusus simpliciter à succesione: sed solùm ab illa temporaliter suspensus (vt in Primogeniorũ successione contingit) semel exclusus perpetuò exclusus nõ censeatur: sed admittendus sit cessante causa exclusionis, vt in specie dixit Bald. in dict. cap. 1. §. quin etiã Episcopũ vel Abbatẽ n. 3. Quẽ ibi cõmuniter Scribẽtes sequũtur. Bart. in dict. l. fina. ff. ad Tertul. § 1. n. 2. Bald. in dict. authen. sed etsi quis n. 6. Decius cõs. 390. nu. 4. Parisius cõs. 72. n. 102. lib. 4. & omnes Scribentes, quos superiùs citauimus, dicentes semel exclusum perpetuo exclusum censendũ esse. Qui omnes distinguunt inter simplicẽ exclusionẽ seu suspensionem temporalem, vt in primo casu perpetuò exclusus cẽsendus sit: in secundo verò non, sed admitti debeat cessãte exclusione. Quod etiã ex rationibus, quas supra isto cap. n. 18. cũ sequentibus adduximus comprobari poterit. Quæ omnia menti tenenda erunt. Vidimus namque frequẽtissimè grauissimos viros in huius regulæ applicatione æquiuocè processisse.

23 ¶ Non etiam ea iuris communis regula in Hispanorum Primogeniis occurrit interpretãda: quod scilicet repetitio conditionum inducenda nõ sit, nisi in certis casibus & certis qualitatibus cõcurrentibus, vt in specie cẽsuit Bart. in l. in repetẽdis. ff. de

ff. de lega. 3. Idem Barto. in l. Seiæ. §. Caio. ff. de fundo instruct. Bald. & Scribentes. in l. quemadmodum. §. hæc verba ff. ad legem Aquil. Iasson. in l. si creditori. nu. 9. ff. de lega. 1. Corne. cons. 78. lib. 2. Paris. latissimè consil. 18. num. 8. & nu. 22. cum pluribus sequentibus. lib. 2. Deci. in capit. 1. de iudi. num. 22. Quod præsertim procedit vbi conditio, de cuius repetitione tractatur odiosa est ac contra iuris communis dispositionem. Tũc enim repetitio conditionis fienda non est, vt probatur ex tex. in l. pater filium. §. fundum Titianũ. ff. de legat. 3. Et Scribẽ. (quos nuper retulimus) aduertunt, de quo nos infra, lib. 3. cap. 5. conclusione 11. latiùs tractabimus.

24 ¶ Hæc tamen, vbi agitur de Hispanorũ Primogeniorum perpetuitate cõseruanda, non procedũt, imò omnis cõditio, quæ ad ipsius Maioratus perpetuitatem conseruandam necessaria fuerit, semper repetita censenda est, siue ipsa conditio fauorem seu odium contineat, siue sit secundum ius, seu præter, aut contra ius. Cum enim cõstet testatorem Maioratuum instituisse, ex eo consequitur voluisse hæc bona perpetuò in sua familia cõseruare, quod fieri nõ potest: nisi conditiones ipsam

25 perpetuitatem attinentes repetantur. Ideoq; succedit regula, vt ex verisimili mente testantis conditiones in vna substitutione appositæ, semper in alia repetitæ censeantur. l. cũ seruus. l. Iulius Paulus. ff. de conditio. & demonstr. Scrib. in l. cum seruus. ff. de cõdict. indeb. Bart. in l. Seiæ. §. Caio. nu. 2. ff. de fund. instruct. Domini. & Franc. in ca. mandatum. de reserip. lib. 6. Areti. consil. 1. nu. 14. & consi. 171. nu 1. Alexand. consil. 47. nu. 3. lib. 5. Deci. consi. 15. num. 2. Idem Deci. consi. 480. nu. 4. & 5. Curti. Iuni. consi. 112. num. 7. Parisi. cõs. 18. num. 35. lib. 2. & alibi sæpè Scrib. Quibus adiicitur, quod quãuis alienationis prohibitio odiosa sit: si tamen ea causa expressa facta fuerit, vt bona perpetuò in familia conseruentur, etiamsi solis filiis apposita sit, in omnes alios descendentes in perpetuum repetita censeatur, vt latissimè supra isto lib. cap. 4. nu. 29. cũ sequentibus resoluimus. Quæ repetitio ex mente testantis ac Maioratus perpetuitate aduersus communes iuris regulas deducitur.

26 ¶ In hoc tamen obseruandũ erit in Maioratibus Hispanorum non esse inducendam repetitionem masculinitatis ex hac Maioratus perpetuitate. Quanuis enim omnium conditionũ, quæ ad perpetuitatem eiusdem necessariæ sunt, repetitio facienda sit: hæc tamen masculinitatis repetitio, ad perpetuitatem Maioratus necessaria non est, cũ possit Maioratus tam in fœminis quàm in masculis perpetuus esse, & hæc masculinitatis repetitio vt fœmina ,proximioris gradus excludatur, sit quodammodo aduersus Maioratuũ Hispanorum naturam, vt supra isto lib. cap. 3. num. 5. & 6. ostẽsum est. Ex quo consequitur non esse in Hispanorum Maioratibus masculinitatis repetitionem faciendam ea ratione vt Maioratus perpetuitas cõseruetur: sed ex eo quòd eiusdem institutor agnationem etiam contra Maioratuum communes regulas cõseruare voluerit, quod ex ratione expressa, & aliis coniecturis efficiẽdum erit, de quibus, infra, lib. 3. latiùs agemus, vbi hãc exclusionis seu admissionis fœminarum materiam Deo duce copiosissimè tractabimus.

27 ¶ Decimo id etiam in Hispanorum Primogeniis considerandum est, quòd quanuis verũ sit, quòd appellatio filiorum ex propria significatione nepotes seu alios descendentes non comprehẽdat, nec etiam ex vi comprehẽsiua, seu interpretatiua quando agitur de interpretatione fideicommissi, quod onus continere censetur. Bart. & cæteri. in l. liberorum, & in l. iusta interpretatione. Vbi per Alciat. ff. de verborum sign. l. quod si nepotes. vbi per Scriben. ff. de testam. tutela. Barto. vbi etiam Scrib. in l. Gallus. §. instituens. ff. de lib. & posthu. Tiraquel. qui plura refert de Primoge. q. 40. nu. 55. & 56. Curtius Iuni. consi. 111. n. 2.

¶ In Hispanorum autem Primogeniis, verbum fi- 28
liorum, non solùm nepotes verum etiam omnes alios descendentes in infinitum comprehendit: etiamsi ea Primogenia fideicõmissis similia sint, respectuque aliorum filiorum grauamen ac onus contineant. Quod probatur solidissima ratione. Nã Maioratus natura perpetua est in omnes descendentes atque cæteros etiam trãsuersales, qui ex propria institutoris familia procedũt, vt supra isto lib. 4. ostensum est. Cùm igitur natura Hispanorum Primogeniorum perpetua sit: consequens est, vt ea interpretatio capienda sit, ex qua perpetuitas ipsa in omnes descendentes conseruetur: non autem ea ex qua statim substitutiones in primo gradu filiorum finiantur. Ideóque communis ac vera resolutio est, quòd quando bona debent perpetuò in familia conseruari, vel aliter constat de voluntate testantis, quòd velit, vt eius dispositio perpetua sit, verbũ filiorum, non solùm nepotes, verum etiam omnes descendentes comprehendat. Quod probatur ex text. in d l. liberorum. ff. de verborũ signi. ibi. *Nisi voluntas testatoris aliter se habeat*. Idq; censuit Soci. consi. 250. col. 3. lib. 2. Tiraquel. de Primoge. q. 40. numer. 156. Gozadi. consil. 36. nume. 11. Curti. Iuni. d. consil. 111. num. 10. & 11. vbi sing. prosequitur materiam. Deci cõsil. 498. num. 19. Parisius consil. 72. nu. 107. lib. 4. Soci. Iunior consil. 108. numer. 2 lib. 2. Idque in Hispanorum Maioratibus dixit Pala. Ruui. in repet. Rub. §. 69. num. 21. cum sequen. & Couarru. in qq. practi. quæstio. 38. nume. 6. & 7. & in feudis probat text. in cap. 1. §. si clientulus. de alie. feud. vbi Bald. & cõmuniter Scriben. Alexan. qui plura refert in l. Gallus. §. instituens. nume. 8. ff. de libe. & posthu.

¶ Hoc etiam comprobatur ex alia regula, quòd 29
quando testator prouidet descendentiæ ignotæ, dispositioq; eius non ad cęteros ac determinatos filios refertur: sed in incertum, futurúmque euẽtum protrahitur (vt fieri solet in Hispanorũ Primogeniis) verbum filiorum, nepotes etiam ac omnes alios descendentes comprehendit. Quod notat Ioãnes de Imol. in l. Gallus. §. instituens. ff. de libe. & posthu. fina. col. vers. sed potes dicere. cuius dictum refert & sequitur Soci. ibi. numer. 5. & Alexan. num. 7. & Iasson. nume. 23. idem Alexand. in addi. ad Barto. in l. Lucius. ff. de hæredib. instituen. litera. C. Soci. in l. cum auus nume. 80. ff. de condi. & demonstra. Idem Soci. consil. 43 num. 3. lib 3. Alexan. consi. 26. num. 5. lib. 3. Matthæus de afflictis. in cap. 1. de natu. succe. feu. in princ. n. 46. Couarru. lib. 3. resolu. cap. 5. nu. 3. Gozadi. consil. 36. nume. 1. Quibus adiicitur, quod voluit Bald. in cap. quæ in in Ecclesiarum. de constit. n 39. vbi singu. inquit: quòd quando materia est indifferẽs quo ad gradus prout est Maioratus institutio, vbi indifferẽter omnibus gradibus descendentium in infinitum absque particulari alicuius affectione

Universidad de Deusto
Biblioteca

prouidetur, verbum filiis comprehendit totā lineam descendentium. Cuius dictum refert & sequitur Iaſſ. in l. de quibus. ff. de legibus. num. 20. Deci. conſi. 299. n. 8. Pariſius conſ. 52. n. 24. lib. 2. & conſi. 78. n. 11. & conſi. 86. n. 23 eod. lib. Carolus Ruinus conſi. 35. n. 3. & 14. lib 1. & conſil. 140. nu. 5. & conſil. 115. nu. 11. lib. 3. Soci. Iunior. conſil. 108. n. 1 lib. 2. & conſi. 1 nu. 38. lib. 3. & Anto. Gabriel. lib. 6. com. opi. ti. de verb. ſig. n. 36. & ibi latiſſimè tractat per totam conclu. quādo appellatio filiorum nepotes comprehendat.

30 ¶ Vndecimo, illud etiam in Hiſpanorū Primogeniorū materia obſeruandū erit, quòd quanuis verum ſit, quòd prohibitio alienationis facta per teſtatorem ſine cauſa, alienationem impedire nō ſoleat dicatúrq; nudum præceptum, quod ſucceſſores non aſtringit, vt probatur ex tex. in l. pater filiū. §. Iulius Agrippa. ff. de lega. 3. & in l. filius familias §. diui. ff. de lega. 1. & vtrobiq; cōmuniter Scrib. l. Lucius in princip. ff. de leg. 3. l. quoties. C.
31 de fideicom. l. 44. tit. 5. par. 5. In Hiſpanorum autem Primogeniis propter ipſorum peculiarē naturam ac perpetuitatē eo ipſo, quòd quis ſe Maioratum facere expreſsè profitetur, ſeu id ex coniecturis elicitur, prohibitio alienationis, etiā nulla alia cauſa adiecta, alienationē dominiiq; translationem impediet. Maioratū namque inſtituens hoc diſponere cenſetur, vt bona perpetuò in Primogenitis familiæ ordine ſucceſſiuo cōſeruētur: etſi id nō expreſſerit, cum hoc ex ipſa Maioratus natura procedat. Ideoq; cùm nulla alia prohibitionis ratio in alienationis prohibitione aſſignari poſſit illa expreſſa cenſetur l. quamuis. vbi glo. & cōmuniter Scrib. C. de fideicom. quod ſupra iſto lib. c. 5. nu. 9 latiùs oſtendimus.

32 ¶ Nec mirum id cēſeri debet: cùm omnes Scrib. indifferenter cenſeant prohibitionis alienationis cauſam, ſiue expreſſam, ſiue ex rei, ſeu perſonarū qualitate ſubintellectam, eandem prohibitionem efficacē reddere, nec eſſe nudū alienationis præceptū illud, quod ex cauſa tacita vel ſubintellecta veſtitur, vt cenſuit Bart. in d. l. filius familias. §. diui. ff. de lega 1. n. 4. vbi Iaſſ. n. 8. & n. 26. in 1. lectura, & communiter Scrib. Idq; etiam tenuit glo. 1. in l. quoties ab omnibus, vbi per Scrib. C. de fideicom. Deci. conſi. 23. nu. 5. Tiraquel. qui plura refert de vtroq; retractu in præfatione. n. 39. Anto. Gomet. in l. 40. Tauri. n. 38. Peralt. in l. 3. §. qui fideicommiſſam n. 30. ff. de hæredi. inſti. Ideóque
33 is, qui extra familiam bona alienari prohibuit, ea ratione & cauſa id facere cēſendus eſt, vt bona in familia conſeruentur, etſi id nō expreſſerit. gloſſ. 1. in d. l. quotiés ab omnibus, quā ſequuntur Scriben. ibidem. Quod etiā arbitratur gl. in d. l. filius familias §. diui. verb. cauſam. Deci. cōſ. 481. nu. 1. Tiraquel. de retractib. in præfatio. nu. 50. Qua ratione in Hiſpanorum Primogeniis alienationis prohibitionē abſq; cauſæ expreſſione factam, nō dici nudum præceptū: ſed validam ac efficacem eſſe, cenſuit in ſpecie, nihil ex his, quæ paulò antè citauimus, ad id referēs Grego. Lopi. in l. 6. ti. 11. par. 5. in gl. verb. *A ſus herederos*. Idq; veriſſimū eſt.

¶ Quibus adiiciendū eſt, quòd quando bona ſunt reſtitutioni, ſeu fideicōmiſſo ſubiecta, tunc alienationis prohibitio, etiam ſine cauſa facta valida eſt, obtinétq; effectus expreſſæ prohibitionis, ex eo, quòd concurrit cū prohibitione legali: quod dixit Alex. in l. quidā teſtam. §. fina. nu. 2. & 3. ff. ad Trebel. Idq; apertiùs notant Carol. Ruinus cōſi. 211. n. 18. lib. 2. atque Gratus conſi. 21. nu. 14. cum ſequen lib. 2.

¶ Duodecimo ea etiā regula occurrit in Hiſpanorum Primogeniis interpretanda, quòd quāuis 34
verum ſit, quando teſtator prohibuit alicuius rei alienationē extra familiam, nō obſtāte huiuſmodi alienationis prohibitione, poſſit prohibitus in ea illum hæredem inſtituere, qui ſibi ab inteſtato ſucceſſurus erat: etiamſi is ex teſtantis familia nō ſit: tametſi non poſſit in ea, hęredē extraneum inſtituere. Tex. celebris ac ſing. in l. cū pater. §. cum inter. ff. de lega. 2. per quē tex. id cenſuit glo. in l. pater filium. §. Iulius Agrippa. verb. factum. ff. de leg. 3. quā ſequitur Bart. in l. peto. §. fratre. nu. 2. ff. de lega. 2. Idq; etiā voluit idem Barto. in d. §. cum inter. vbi Cuma. & Imol. teſtātur eam eſſe cōmunem opinionem. Eandémq; opinionem dixit eſſe communem Iaſſ. in l. volūtas. C. de fideicōmiſſis. n. 9. Idē Iaſſo. in d. l. filius familias. §. diui. ff. de lega. 1. nu. 101. in lectura, & in repe. n. 135. & ibi Ripa. nu. 97. & Crotus. n. 112. & Loazes. n. 182. Qui omnes hanc communem opinionem eſſe teſtātur. Idque etiam dixit Alexand. conſi. 56. n. 6. lib. 1. Iaſſo. qui copioſè proſequitur materiam, conſi. 31. lib. 3. per totum conſil. & cōſ. 96. n. 2. vſque ad finem lib. 4. Tiraq. qui plura refert de vtroque retractu. §. 26. glo. 1. n. 4. Soci. Iunior. conſ. 163. nu. 3. li. 2. Couarru. in c. Rainaldus in princ. n. 8. de teſta. Anto. Gabriel. lib. 4 communium opi. tit. de fideicom. cōclu. 10. num. 1 cum ſeq. & alibi ſæpè Scrib. adeò, vt nullo pacto dubitari poſſit, quin iſta opinio cōmuni Scriben. voto recepta ſit.

¶ Hæc autē communis opinio: quāuis vera eſſet 35
(de quo ſtatim dicemus) In Hiſpanorū Primogeniis non procedit. Cùm enim ex Primogeniorum natura, bona eiſdem ſubiecta perpetuò in familia conſeruanda ſint, primogenitíſq; propriæ familiæ, in perpetuum deferenda: nō poteſt quidpiam aliud naturæ Primogeniorū magis aduerſum dici: quàm, quòd bona Primogenio ſubiecta, poſſint ex inſtitutione deferri ei, qui ex ipſa familia nō ſit: etiāſi ex alterius familiæ cōiunctione vltimo poſſeſſori proximior eſſet eiq; foret ab inteſtato ſucceſſurus. Expiraret namq; ex huiuſmodi inſtitutione maioratus ſucceſſio, bonáq; extra familiam eius inſtitutoris deuoluerentur, quod cōtra Hiſpanorū Primogeniorū naturam mentémque inſtitutorū futurum eſſet. Idq; adeò clariſſima ratione conſtat, vt nullo alio iuridico fundamento ad eius vlteriorē comprobationē opus ſit.

¶ Sed vt id clarius efficiatur, conſiderādum eſt, ex hoc verbo Maioratus, quoddā veluti fideicōmiſſum perpetuum inter omnes, qui ex familia inſtitutoris proceſſerint, iniunctū cenſeri, vt apertiùs ſupra iſto lib. c. 4. oſtēſum fuit: hocque bonorum Maioratus dominiū in eiuſdem poſſeſſore ad vitam tantùm eiuſdē reſtrictum eſſe, eóq; morientе illicò expirare, nec ad eius hæredes legitimos, nec extraneos pertinere, vt infra iſto lib. c. 18. dicemus. Cùm igitur bona hæc fideicōmiſſo ſubiecta ſint, dominiúmq; eorū, morte Maioratus poſſeſſoris expiret, cōſequens eſt, vt ipſe in eis bonis non poſſit legitimū, nec extraneū hæredem inſtituere. Non enim poteſt plus iuris in hæredē trāsferre: quàm ipſe habeat. l. nemo. cum ſimilib. ff. de regul. iur. Quod fundamentum adeò pro hac parte ſtringit, vt nullo pacto conueniens reſponſum admittere

admittere poſſit. Ideoq; hi, (qui præfatam communem opinionem: q̄ ſcilicet prohibitus alienare extra familiā, poſſit in re prohibita alienari, legitimum hæredem inſtituere, cenſuerūt:) illam limitare ſolent: niſi res ipſa fideicōmiſſo ſubiecta ſit. Tunc enim cenſent ea bona nō poſſe ex hæredis inſtitutione in legitimum hæredem trāsferri: ſed ad fideicōmiſſarium illicò deuolui. Quod cēſuit Rip. in l. filius familias. §. diui ff. de lega. 1. nu. 99 & ibi Ambro. de Opizo. num. 172. Idq; etiam nouiſſime ſequitur. D. Anto. de Padilla in l. volūtas. nu. 13. C. de fideicom. atq; ſic optimè reſoluūt Carolus Ruinus conſil. 208. nu. 19. ad fin. lib. 1. & Burgos de pace in proœ. ll. Tauri. nu. 352.

¶ Quod eo maximè aſſerēdum erit quòd quāuis opinio glo. in d. §. Iulius Agrippa, communi Scribē. ſententia probetur: ea tamen proculdubiò falſa cenſenda eſt. Quando enim teſtator prohibet bona ſua extra familiam alienari: id præſertim efficere cupit, vt huiuſmodi bona perpetuò in familia conſeruētur, nec ad alium, qui ex familia ei' non ſit, deuolui poſſint. Quid igitur magis volūtati teſtantis aduerſum effici poteſt, quàm q̄ ea bona, quæ ipſe voluit in familia cōſeruare, in extraneum transferantur? Quod ſi replicetur id in hęredem legitimum vltimi poſſeſſoris non in extraneū effici poſſe, adhuc non poſſumus hanc differentiæ rationem percipere. Si enim teſtator voluit bona in propria familia conſeruari, nil refert in hæredē extraneū an legitimum alienētur, cùm hæres extrane' & legitim' ex eius familia nō ſint imò ab ea ambo penit' extranei reputētur. Ideóque hanc opinionem aduerſus cōmunem ſequutus fuit Bald. in l. peto. §. fratre. nu. 1. ff. de legat. 2. poſt Petrum de Bella Pertica, quē ſequitur Imol. ibidē, & Fulgoſ. conſ. 117. Salic. in l. ea lege. n. 14. C. de condit. ob cauſ. poſt Petr. de Bella Pertica ibidem. Deci. conſ. 23. n. 6. In quo conſi. copioſè ac ſubtiliter hanc materiam proſequitur. Gratus conſi. 68. nu. 6. & 7. cum ſeq. lib. 2. Crotus in l. filius familias. §. diui. nu. 111. ff. de lega. 1. vbi Ambr. de Opizo. nu. 172. id ipſum annotauit. Didac. de Couar. qui plures alios in idē refert in c. Rainaldus nu 8. & 9. de teſtam. qui reſpondet ad ea, quæ in cōtrarium adducebātur. Idq; nouiſſimè, ingenioſéque, (vt aſſolet) fecit D. Anto. de Padilla in l. voluntas. nu. 13. C. de fideicom. qui in id omninò videdus eſt. Quod in ea ſpecie apertiùs procedit, in qua teſtator bona extra familiā alienari prohibuit, vt in propria familia perpetuò conſeruētur. Quo caſu inter omnes, qui ex familia procedunt fideicommiſſum iniunctum eſſe cēſetur, vt ſupra iſto lib. c. 5. nu. 16. latiùs oſtendimus. Sētitq; Couarru. in d. c. Rainaldus. num 9. Quanuis quod ad hāc opinionem attinet, nobis ſatis perſuaſum ſit idē eſſe, ſi teſtator ſolùm alienationē extra familiam prohibuerit. Id namq; quo ad prohibitionis efficaciā eiuſdē effectus eſt, ac ſi teſtator bona ea ratione expreſſa alienari prohibuerit, vt in eius familia conſeruentur, vt ſupra iſto c. num. 33. probauimus. Idq; veriſſimum mihi videtur, in Maioratibusq; Hiſpaniæ apertiùs procedere. Sicque quotidiè intelligitur, ac præcticatur, de quib' tamen in hui' opi. comprobationē videda ſunt quæ latiſſimè congerit Anto. Gabriel d. tit. de fideicommiſ. conclu. 10. nu. 5. 7. & 12.

36 ¶ Decimotertio in Maioratibus Hiſpanię etiam non procedit illa regula, quòd prohibitio alienationis facta in contractu, nō impediat bonorum alienationem: ſed ad intereſſe agendū ſit. De qua in l. ea lege. C. de cōdi. ob cauſ. Cùm enim Maioratus perpetuus eſſe debeat, ad ſequentémq; ſucceſſorem, poſſeſſore moriēte deferri bonaq; perpetuò in familia cōſeruāda ſint: nō poteſt in Maioratib' hæc diſtinctio ſeruari: imò ſiue Maioratus in cōtractibus, ſiue in teſtamentis inſtituātur ea prohibitio pręcisè ſeruāda erit, alienationemque ſequentem nullam efficiet, alioqui bona Maioratus facilè diluerentur, ac deſtruerentur quod nullatenùs dicēdū erit. Idq; verum ac iuridicum eſt, vt nos infra iſto lib. c. 12. nu. 27. & 28 latiùs & apertiùs probabimus.

¶ Decimoquarto ſe offert alia cōmunis regula, 37
q̄ ſcilicet vbicunque ad aliquam ſucceſſionem vocantur hi, qui per lineam maſculinā deſcendūt fœmina, quæ à maſculo deſcēdit in hac vocatione cōprehenſa cenſenda ſit. Non enim diſponens voluit, q̄ deſcendens ipſe eſſet maſcul': ſed ſolùm quòd per lineam maſculinam deſcenderet. Quod in fœmina quæ ex maſculo deſcendit verificatur. glo. ordinaria. in l. Gallus. §. nūc de lege Velleia. verbo. Nam etſi. fina verbis. ff de libe. & poſthu. quam ſequuntur ibidem Bal. col. fin. Paul. nu. 4. & 5. Alex. nu. 3. Iaſſ. nu. 9. cum plurib. ſeq & communiter Scrib. Pro qua glo. & communi. opi. eſt tex. formalis in. §. cæterum. ad fi. ibi. Per virilē ſexum deſcendentes ſiue maſculi, ſiue fœminæ ſint. inſti. de legiti. agnato. ſucceſſio. l. lege 12. tabularum. §. huiuſmodi. C. de legi. hæredi. vbi eadē verba continentur. Sicq; ex dictis iuribus id ipſum verum eſſe profitentur Iaſſ. in l. 2. n. 205. C. de iur. emphi. Soc. conſ. 51. nu. 6. lib. 4. Pariſ. conſ. 47. n. 43. lib. 3. Curtius Iuni. conſ. 5. nu. 10. Soci. Iuni. conſ. 30. nu. 49. cum ſeq. lib. 1. Sigiſmun. conſ 39. num. 14. Qui hanc communem opinionem appellat.

¶ Hæc autē communis opin. in Hiſpanorū Maio- 38
ratibus nō procedit. Cùm enim eorum natura, atque agnationis conſideratio perpetua ſit, eorūque ſucceſſio in vno actu non conſumatur: conſequēs eſt, vt in vocatione facta de linea maſculorū fœmina vocata cenſenda non ſit. Nōn enim cēſeri debet vocata ea perſona, quæ agnationē in poſterum ſupprimere debet, & cuius deſcendentes ſiue maſculi, ſiue fœminæ ſint in eo Primogenio ſuccedere nō poſſunt. Imò idem in hoc caſu iudicandum erit de cauſa, quod de cauſato. Quod cōprehenditur ex eleganti doctrina Pauli in l. maritus. n. 5. C. de procurato. vbi proponit quæſtionē, Vtrū in emphiteoſi conceſſa alicui pro ſe & liberis per lineam maſculinam deſcendētibus ſuccedat filia ipſius concedentis, & reſpondet, q̄ non: tribus rationibus. Quarū vltima noſtrum caſum comprehendit. Inquit enim, quòd intentio cōcedentis emphiteoſim, fuit, quòd ea non trāſiret ad cognatos: ergo licet filia ſit agnata, debet excludi, ne per ipſam emphiteoſis veniat ad agnatos, & ſic ea conceſſio intelligēda eſt de liberis: ſcilicet maſculis & deſcēdentib' ex maſculis. Quā Pauli doctrinam ſequuntur recentiores in d. §. nunc de lege Velleia. Alex. conſ. 53. n. 6. li. 6. Curtius Iuni. in l. 1. n. 21. C. vnde vir & vxor. & in l. qui ſe patris in l. 1. n. 21. C. vnde libe. Carolus Ruinus conſi. 110. n. nu. 77. C. vnde libe. Carolus Ruinus conſi. 110. n. 14. lib. 2. Soci. Iuni. conſil. 1. nume. 117. lib. 1. Crotus. dicēs hanc eſſe com. opi. in rep. §. diui. l. filius familias. ff. de lega. 1. nume. 10. & ibi Loazes nu. 6. quod etiam profitentur Pariſi. conſil. 22. num. 44. lib. 3. & Pinel. in l. ſi viua matre. C. de bonis mater. num. 29. quanuis ipſe ab hac opi. diſcedat.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Ea tamen opinio sic intellecta vera est, cessatque altercatio Alex. Soci. & aliorum Scriben in d. §. nunc de lege Velleia. dicētium multùm interesse, an disponens vocet descēdentes per lineam masculinam: an ex linea masculina. Veré namq; inter hæc verba nihil interest, sed tota differentia assignāda est in hoc: vtrū scilicet dispositio finiatur in ipso descēdente ex virili sexu, & tunc fœmina cōprehendatur, an verò ad alios descēdentes pertransire debeat, & tūc sicut descēdentes ex fœmina excludūtur, ita & ipsa fœmina excludi debeat. Sicq; id nouissimè declarat atque resoluit Carolus Ruinus consil. 208. nu. 7. lib. 1. Curtius Iunior consil. 154. nu. 13. cum sequen. Idq; vtrum atque probabile mihi videtur ex Primogeniorū natura ac perpetuitate, comprobaturq; ex his quæ in sequenti regula dicentur: de quo tamen videnda sunt ea quæ infra lib. 3. c. 5. 12. conclusione dicemus.

39 ¶ Decimoquintò occurrit alia regula communis & vera, ꝙ scilicet vbicunque agnati vocantur ad alicui' rei successionē, fœmina à masculo descēdens ab ea successione non excluditur, cùm ea agnata sit. l. pronuntiatio. ad fina. ff. de verb. signi. d. l. duodecim tabularum C. de legi. hæred. l. 2. ff. eod. tex. in §. cęterum. inst. de legi. agna. successio. Quod procedit etiā si fœmina nupta sit. Ea namque ex matrimonio ius agnationis non amittit. l. volūtas. C. de fideicom. vbi Paul. nu. 1. & Iass. ante nu. 1. & alij annotare solēt. Deci. in l. fœminæ. nu. 92. ff. de reg. iur. Paris. cons. 47. nu. 56. lib. 3. & alibi sæpè Scrib.

40 ¶ Hoc tamē in Hispanorū Primogeniis nō procedit, cum enim eorum natura perpetua sit, nec eorū successio in vno actu cōsumatur, cēsendum est eum, qui in Primogenij successione cognatos exclusit, per cōsequens exclusisse fœminā agnatā, per cuius mediū statim deueniri debet ad cognatorum successionem, & in cuius persona agnatio supprimitur & penitus aboletur. l. pronunciatio. §. familiæ ff. de verbo. sign. cum similib. Quod ex eisdem rationibus, quas paulò antè adduximus, apertissimum redditur, & ex eo etiam, ꝙ quando aliquid prohibetur, cēsentur prohibita omnia illa per quæ peruenitur ad illud. l. fin. C. de reb. alie. non alienan. l. oratio. ff. de sponsal. Reg. cum quid cum similib. dē regul. iur. lib. 6. Ideoque quando
41 disponēs vocat agnatos sub ea vocatione, fœmina agnata nō cōprehēditur, vt dixit Ioan. de Ana. cons. 4. n. 2. Cuius dictum refert & sequitur Deci. cons. 13. nu. 4. Curtius Iunior qui plura refert cōsil. 154. nu. 13. cum seq. & alibi sæpè Scriben. Quibus adiicitur, quòd si in Maioratibus, vbi de conseruatione agnationis agitur, vocētur masculi, fœmina agnata nō admittitur, vt ex pluribus probat Ioan. Andr. referēs Ricardum Malumbre in Rub. de testam. q. fin. Soci. consi. 62. nume. 5. & consil. 63. nu. 14 lib. 3. Gozadi. consil. 45. nu. 7. & 8. Curtius Iuni. cons. 39. nu. 9. & cons. 79. in fin. Bertrād. consi. 30. col. 2. lib. 1. Carol. Ruin. consi. 205. nu. 4. & 5. lib. 2. Parisi. cons. 72. nu. 95. lib. 4.

¶ Decimosexto succedit alia cōmunis regula, ꝙ
42 scilicet si aliquid ex quacunque dispositione deferatur Primogenito, eo mortuo filio secūdogenito deferendum non sit. Expirat namq; dispositio ipsa morte Primogeniti. Quod not. Bal. in c. 1. n. 3 de filiis natis ex matrimonio ad Morga. contracto, vbi inquit: ꝙ cùm Regnum Siciliæ ex pacto deferatur Primogenito: si ipse Primogenit' moriatur sine liberis, non succedet secūdogenit': sed ipsum Regnū ad Papam deuoluetur. Cuius dictū sequuntur Marti. Lauden. & Cardi. Alex. ibidem, atq; Geor. Natan. qui hoc dixit sing. in tract. statutorum excludentium fœminas à successio. vlti. q. 2. q. principa. Iass. in l. quoties. num. 42. C. de rei vendi. Carol. Ruin. in rep. Rub. de dona inter vir. & vxo. §. 69. n. 34. Tiraq. qui plura refert de Primoge. q. 3. nu. 2. Et quanuis ipse ab hoc dicto Bal. discedere videatur nu. 5. cum seq. id efficit in casu, quo nondum Primogenitus successerat: sed ante mortem parentis mortuus fuit: sed quando post mortē parentis & delatā successionē Primogenitus mortuus fuit, ex his, quæ ipse adducit potiùs sententiam Bald sequi videtur.

¶ Hæc autem opinio in Hispanorū Primogeniis 43
nō procedit. Cùm enim eorū natura perpetua sit, nec in primo actu successionis cōsumatur consequēs est, vt in eis dubitari nō valeat: quin mortuo Primogenito: siue ante delatam successionē, siue pòst, secundogenitus in eius locum subintret: nō enim aliter potest Primogeniū ipsum perpetuū effici. Idque probatur ex his, quæ latè adducunt Ancharra. consi. 27. Roma. consi. 438. 4. dubio. ad fin. Tiraquel. de Primoge. q. 3. num. 9. Idem in l. boues. §. hoc sermone ff de ver. sig. 12. limita. n. 5. Carol. Ruin. consil. 119. num. 14. lib. 2. Quod etiā in Hispanorum Maioratibus loquens dixit Pala. Ruui. in rep. Rub. §. 69. nu. 37. atq; Paris. qui optimè id prosequitur consi. 72. nu. 100. cum seq. lib. 4. Eáque opinio in Hispanorum Primogeniis, & aliis dispositionibus tractum successiuum habētibus, communiter admitti solet.

¶ Decimoseptimò alia cōmunis regula occurrit 44
interpretanda, ꝙ scilicet ius Primogenituræ renuntiari, cedit, atque etiam vēdi valeat: prout habetur Genes. c. 25. & ad Hebræos. c. 12. tex. in ca. quàm periculosum, vbi glos. id annotauit. 7. q. 1. Idq; Hosti. Io. And. Ant. Præpo. Anc. & Pan. in c. licet deuoto, verum esse profitētur. Ias. in l. pactū, quod dotali. n. 4. C. de colla Guillel. Bene. in rep. c. Rainutius. de testa. verb. duas habens filias, nu. 244. Rodericus Xuar. in rep. l. quoniā in priorib' C. de inoffic. testa. limita. 5. n. 4. Tiraquel. de Primoge. q. 29. n. 1. Io. Licerier. de Primoge. lib. 3. q. 8. Mathæ. de afflictis in c. 1. de natura succes. feud. nu. 38. cum seq. Burg. de Pace. in Proœm. ll. Taurinarum. n. 94. Quod præsertim procedit si renūtiatio, cessio, seu venditio fiat sequenti in gradu: prout ex pluribus probāt Iacob de Bellouis. Bal. Marti. Lauden. Aluar. & Præpo. in c. 1. §. præterea quib. mod. feud. amitta. Iass. in l. quæ dotis. n. 64. ff. solu. matri. Tiraq. de Primog. q. 26. num. 1. cum seq. Burg. de pace in d. proœm. ll. Taurinarum. n. 95. quæ. renuntiatio valida est: etiā si viuo præcedenti Maioratus possessore fiat. Iass. in l. pactum quod dotali. nu. 4. C. de colla. Deci. cons. 445. nu. 29. Xuar. in d. rep. l quoniam. 5. limita. nu. 4. Tiraquel. qui plura refert de Primoge. q. 29. n. 2. Burgos in d. proœm. nu 98.

¶ Hoc autē in Hispanorū Primogeniis nō pro- 45
cedit. Cùm enim eorum natura perpetua sit, & ad omnes ex familia institutoris procedētes, eorūdē successio deferri debeat, consequens est, vt nullus eorū in præiudicium sequentiū successorum Maioratus successioni renuntiare, nec illam alteri cedere seu vendere possit: imò sequēs successor statim poterit illā reuocare: prout supra isto li. c. 16. n. 32. dicem', ꝙ probatur ex tex. in l. si mulier. §. ex asse. ff.

asse. ff de iure doti tex. in auth res quæ. C. cōmunia. de legat l. filius familias. § diui. ff de legat. 1. l. pater filium. § quindecim. ff de legā. 3. Burgos in d proœm. n. 93. & 95. Imò nec poterit Primogenitus Maioratū cedere Secūdogenito, seu sequēti in gradu, in præiudiciū filiorum, ac descendentium suorū, qui nati sunt, vel etiam nascīturorū. Quod probatur ex tex. in c. 1. §. hoc quoque. de successio feud vbi glos. & communiter Scribē. id not. Iass in l. is potest. n. 33. ff. de acquir. hære. Deci. cons. 443. nu. 29 & consi. 445. nu. 56. cum seq. Tiraquel de Primoge. q. 26. num. 5. Burgos. in d. Proœm. nu. 96.

¶ Quibus nō obstat illud, quod de Esau in sacra scriptura scriptum est, nec etiam illud, quod Scriben communiter dicere solent, quod iuri Primogenituræ liberè renuntiari valeat atque illud etiā liberè cedi, atque vēdi possit. Ea namq; procedūt in Primogenitis Hebræorum & iure præcipui, quod in Gallia & aliis prouinciis Primogenito defertur. Cùm enim illud in vno actu successionis cōsumatur libereq; eisdē deferatur, cōsequens est, vt liberè etiā renuntiari, cedi, atq; vēdi possit. Quod in Hispanorum Primogeniis, quorum successio perpetua est, non procedit. Idq; ad præscriptionem rerum Maioratus atq; ad alia similia facilè deduci poterit.

46 ¶ Decimooctauò occurrit interpretāda alia cō-
„ munis opin. ꝙ scilicet in fideicommisso relicto
„ familiæ proximitas, non respectu vltimi possesso-
„ ris, sed respectus testantis consideranda sit. Quod
„ cōprehēdi videtur ex doctrina Bart. in l si cogna-
„ tis. nu. 2. ff. de reb. dub. Eamq; opi. probant Alcia-
„ tus in l. cum ita legatur. §. in fideicommisso. ff. de
„ leg. 2. n. 7. & Peral. nu. 22. Rip. in l. filius familiàs.
„ §. diui nu. 13. ff. de leg. 1. item in l. ex facto. in prin.
„ num. 6. ff ad Treb. Anto. Rubeus cons. 126. num.
„ 3. Dida. de Couarru. qui hanc opi. in Hispanorum
„ Primogeniorum successione veriorem esse profi-
„ tetur, in quæstio. practi. q. 37. nu. 1 col. 8. Eamque
„ communem opi. appellat Ioan. Dilectus. de arte
„ testan. tit. 5. Cautel. 21. nu. 3. Marcus Mantua. cons.
„ 123. nu. 6. Aymon Craueta. cons. 43. nu. 1.
„ ¶ Hæc autem communis opi. in Hispanorū Pri-
„ mogeniis procedere non potest: cùm enim eorū
„ successio perpetua sit, atque in infinitū ordine le-
„ gitimarum successionum protrahenda: cōsequēs
„ est vt necessario respectu vltimi possessoris: non
„ autē primi institutoris cōsiderāda sit: aliàs namq;
„ vsq; ad tempora primi parētis conuertēdum no-
„ bis esset ad cōsiderādam proximitatē successio-
„ nis. Qua ratione, & etiam aliis (de quib' infra lib.
„ 3. latiùs agemus) hāc opi. veriorem esse dixit So-
„ cin. in l. Si cognatis. nu. 40. ff. de reb. dub. Idem in
„ l. hæredes mei. §. cùm ita. n. 21. ff. ad Treb. Goza-
„ di cons. 4. n. 31. vbi hanc opi. communē esse pro-
„ fitetur. Soci. Iuni. cons. 126. n. 36. Tiraquel de re-
tract. lib. 1. §. 11. glo. 1. nu. 20. Rollan. à Valle, qui
47 optimè præ cæteris loquitur cons. 100. n. 18. cum præced. & seq. Alciatus cons. 480. nu. 12. & cons. 610. num. 4. Aug. Veroius in c. in præsentia. num. 413. de proba. Mencha. de succes. progres. li. 3. §. 26. nu. 11. Iul. Clar. lib. 3 senten. §. testamentum. q. 76. circa fin vers. Sed hic occurrit pluchra quæst. vbi inquit ab hac opi. non esse recedendum in iudicādo, nec consulēdo. Aluar' Vaez qui id ipsum profitetur in. qq. iuris emph. q 50. nu. 34. Sicque communiter intelligi & practicari solet: nisi Maioratus institutor aliud ordinauerit: tunc namq; eius dispositio seruanda erit.

¶ Decimo nonò occurrit alia communis opi. ꝙ 48
scilicet ad legatum familiæ relictum nō admittātur: nisi tātùm hi, qui tempore mortis testātis nati sunt, nec ad nascituros eiusmodi legatum extēdendum sit. l. cùm ita legatur. § in fideicommisso. ff. de lega. 2. vbi communiter Scrib. id not. Idque sic resoluit Soci. in d. l. si cognatis. ff. de reb. dub. n. 30. Tiraquel. qui plura refert de retractib. lib. 1. §. 1 glo. 9. n. 82. Pro qua opi. facit tex. in l. 1. § si quis proximior. ff vnde cogna. & l. Titius. ff. de suis, & legiti. hæredib.

¶ Hæc autem opi. in Hispanorū Primogeniis nō 49
procedit: cùm enim eorum natura perpetua sit, in infinitumq; in eis succedendū sit, impossibile est ꝙ ad eorum successionē solum nati tēpore mortis testatoris admittendi sint, quod probatur ex tex in l. cum pater. §. hæreditatem. ff. de leg. 2. per quē tex. dixit Soci. in d l. si cognatis. n 30. ꝙ quādo fideicōmissum relinquitur in incertū ac futurū euentū alicui' cōditionis, non requiritur quod is, qui in eo debet succedere, sit nat' tēpore mortis testātis: sed sufficit sit tempore existētis cōditionis natus sit. Sicq; conciliat tex. in d §. in fideicommisso, & tex. in d. §. hæreditatē. Alex. cons. 26. nu. 14. lib. 3. & ibi Carolus Moli. litera B. referēs Ant. Rub. Idipsum etiam dixit Crotus in l. filius familiàs. §. diui. nu. 164. ff. de leg. 1. Decius consil. 299. nu. 8. Paris. cons. 71. nu. 21. lib. 4. Carol. Ruinus cons. 22. nu. 8. lib. 2. Grego. Lopez in l. 1. tit. 3. part. 3. verbo otorgado. Tiraquel. qui plura refert de retract. Linagier. §. 1. glo. n. 95. Idq; verum est tametsi Tiraq. in hac. q. non omninò constans sit.

¶ His etiā adiiciēda sunt, quę suprà isto li. c. 4. latiùs annotauimus, probantes ex Maioratuum Hispanorum natura, ac perpetuitate in eis non procedere eas iuris regulas, ex quibus Scribentes eliciūt in dubio fideicōmissum expirare cēsendū esse fideicōmissiq; dationē odiosam esse, adēptionē verò fauorabilē: vltimūq; ex nominatis posse rem fideicōmisso subiectam alienare, in eaq; extraneū hæredē instituere, prohibitionémq; alienationis factam filiis, ad nepotes extendēdam nō esse, nec quartū gradū transcēderet, nec de persona ad personam testātis dispositionē trahendam esse. Omnia namq; ista & alia, quæ eodem fonte procedūt propter Hispanorū Maioratuū naturā, ac perpetuitatē in eisdē nō seruantur, vt in d. c. 4. apertiùs ostēdimus. Quibus possent plura alia eiusdem generis adiici: sed hæc vice exempli adduxisse sufficiat, quæ tanquam noua ac subtilia perpetuò memoriæ tradenda sunt.

SVMMARIA.

1 *De feudo ad Maioratum vtrum argumentatio procedat.*
2 *Feuda & Maioratus, in quibus conueniant & differant.*
3 *Feuda, ex pacto & prouidentia in quibus succeditur iure Francorum potiùs quàm alia Maioratibus assimilantur.*

Universidad de Deusto
Biblioteca

4 *Succedere iure Francorum quid sit.*
5 *In feudis decisa ad alias materias trahi non possunt.*
6 *Iura feudalia, quæ non sunt contra ius commune, ad materias non feudales ex rationis paritate trahi possunt.*
7 *De emphiteosi ad Maioratum ex identitate rationis argui potest.*
8 *De usufructuario ad Maioratus possessorem arguitur, vbi eadem ratio concurrit, & qualiter id intelligendum sit.*
9 *Ex paritate rationis arguitur de fideicommissario ad Maioratus possessorem.*
10 *De iure patronatus, anniuersarijs ac contractibus censualibus & libellarijs ad Hispanorum Primogenia qualiter argumentatio procedat.*
11 *De marito in rebus dotalibus prælato ac beneficiato & alijs similibus, ad Maioratus possessorem argumentari poterit, vbi eadem ratio concurrerit.*

De Vassallo, Emphiteota, fructuario, & fideicommissario & alijs similibus ad Maioratus possessorem: vtrum argumentatio procedat.

CAPVT SEPTIMVM.

IN Hispanorũ Primogeniorũ tractatu passim omnib⁹ obuiũ est cognitúque necessarium intelligere: vtrũ de Vassallo, emphiteota, fructuario & fideicõmissario ad Maioratus possessorẽ argumentatio procedat, seu ea, quæ in his iure decidũtur ad Hispanorũ Primogenia trahi possint. Quod, vt frequẽs vtileq́; est: sic erit matura deliberatione resoluendũ, vt deinceps sciam⁹ qualiter his argumentis in Primogeniorũ causis vti valeamus. Vidimus enim quàm plures ex horum terminorum æquiuocatione in graues errores incidisse.

1 ¶ Quod autẽ de feudo, ad Maioratũ argumẽtum validum sit, quam plurib⁹ persuaderi solet ex doctrina Bal. in l. cum antiquioribus. C. de iure delibe. nu. 6. vers. Sextò, hoc probatur euidenter. vbi Bald tractans illam quondam difficilẽ ac inextricabilẽ quæstionem: an scilicet in iure Primogenitur̃ nepos ex filio Maiori genitus patruum excludat, de his quę in iuribus feudalib⁹ statuta sunt ad Primogenituram argumẽtatur. Quod etiã argumẽtum validum esse dixit Paul. cons. 164. col. 1. lib. 2. & Bart. Soci. cons. 47. nu. 6. & 7. lib. 3. Parisius consil. 72. nu. 74. lib. 4. Xuar. qui de iuribus feudalibus, ad Hispanorum Maioratus argumentatur in q. vtrum in bonis Maioratus pater habeat vsumfructum. D. Didacus de Simãcas de Catholicis instit. c. 9. n. 260. in noua editione. D. Didac⁹ de Couar. lib. 3. resolu. c. 5. nu. 5. Anto. Gomet. in l. 40. Tauri. nume. 77. Pinel. de bon. mater. 3. par. num. 99.

2 ¶ Huius autem opinionis ea prẽcipua ratio est, q̃ in feudis regalib⁹ iure Primogenitur̃ succedatur Tex. in c. Imperialẽ. §. præterea Ducatus. vbi per Scrib. de prohi. feud. alie. per Federi. in vsib. feud. feudaq́; omnia inalienabilia sint, vt prob. in eod. c. Imperialẽ in prin. vbi omnes Scrib. id not. in eisdemq́; feudis secũdum formam à primo disponẽte cõstitutam succedendũ sit. tex. in c. 1. de duob. fratrib. à capita inuesti. tex. in c. 1. §. fina. de succes. feud. in vsib. feud. Iusq́; etiã quod Vassallus in re feudali habet, vt plurimum iuri, quod Maioratus possessor in bonis Maiorat⁹ habeat assimiletur: cum ipsum ius ad vitam Vassalli restrictum sit, eoq́ue moriente ad sequentẽ successorẽ deferatur. tex. in c. 1. §. quid ergo. de inuesti. de re. alie. fact. & in c. 1. qui succe. feu. dare teneã. in vsi. feu. Quod in maioratuum successione similiter obseruari solet. Itẽ plura alia in feudis decisa sũt, quæ in Maioratib⁹ pari ratione procedũt. Ex quo 3
fit, vt de vno, ad aliud iustissima ratione argumẽtari possit. Quod præcipuè dicendũ erit in feudis ex pacto, & prouidẽtia institutis, quib⁹ iure Francorum succedẽdum est, quæ plurimum Hispanorum Maioratibus assimilantur. Idem namque est dicere, quòd in tali feudo succedatur iure Frãcorum, ac si diceretur, quòd in eo semper solus Primogenit⁹ succedat, vt dixit Andreas de Iser. in c. 4
imperialẽ. §. præterea Ducatus. de prohi. feu. alie. per Fede. in vsib. feu. Matth. de Affli. deci. 119. n. 1. & 2. Paris. cons. 72. 4 parte. nu. 113. & n. 114. Deci. cons. 445. num. 8. Sigismund. Neapolita. in consi. feudalib. consil. 1. nu. 12. cum sequen. Quod etiam feudistæ passim annotare solent.

¶ Contrariam autẽ sententiam: imò q̃ de feudo ad Maioratũ argumentatio non procedat, tenuerunt quàmplures ea ratione, quòd iura feudalia non habeant vim legum, sed specialium cõsuetudinum, vt omnes Scrib. in præludiis feudorum resoluunt, ex quo fit, vt ad alias materias trahi non debeãt. l. ius singulare. ff. de legib. Item quia plura in feudis statuta sunt, quæ non omninò Maioratibus cõueniunt. Feudum namq; regulariter diuiduũ est. tex. in c. 1. de successione feud. in vsi. feu. Maiorat⁹ autem indiuiduus. Fœmina etiã ad feudi successionẽ propriã feudi naturã habentis non admittitur. text. in d. c. 1. de succe. feud. Ad Maioratus autẽ successionẽ regulariter in defectũ masculorũ eiusdẽ lineæ & grad⁹ admitti solet: nisi expressa institutoris dispositione excludatur. Item Vassall⁹, vtile solũ dominiũ habet. tex. in c. 1. §. 1 de inuest. de re alie. fact. in vsi. feu. Iass. super vsib. feud. n. 7. Pro feudoq́; seruitiũ præstat. tex. in c. 1. §. fi. in quib. cau. feud. amittatur in vsi. feud. Maioratus autẽ possessor vtile, ac directũ dominiũ habet, nec ad seruitiũ aliquod astrict⁹ est. Itẽ in aliis pluribus diuersa sunt feuda & Maioratus, quæ etsi non adeò exactè enumerat Pinel. de bon. mater. in. 3. par. num. 99. Et etiam in aliis differunt, quæ facilè cumulare vnusquisque poterit. Ideóque de vno ad aliud argumentari non posse dixit Paul. consil. 164. col. penul. lib. 2. Censueruntque Ioan. Licerier. de Primoge. lib. 3. q. 4. nume. 16. & 17. Tiraq. in tractat. de Primoge. q. 23. nu. 13. Palat. Ruui. in rep. Ru. §. 69. n. 30. & n. 34. Xuarez in repe.

in repe. l. quoniam in prioribus. 11. limita. 20. dubio. nu. 3. C. de inoffi. testa. Io. Igneus in q. an rex Franciæ imperatorẽ recognoscat nu. 97. Couarrub. lib. 1. resolu. c. 15. nu. 14. Burg. de Pace. in prœm. legum Tauri. n. 72. cum pluribus sequen. D. Anto. de Padilla in Rubr. C. de fideicommissum nume. 7.

5 ¶ Quibus adiicitur, quod regulare sit, vt ea quæ in feudis decisa sunt ad alias materias nõ feudales trahi non possint, vt dixit Bart. in l. iurisiurandi. §. si liberi. in princip. & circa med. ff. de oper. lib. Idem Bart. in l. de quibus. col. 2. ff. de legib. Idem etiam not. Bald. in c. 1. de controuer. int. domi. & Vassal. de benefi. in vsib. feu. Idem Bald. in c. Vassallus. si de feu. fue. controu. Et hanc dixit cõmunem opinionem Curt. Iuni. cons. 64. nu. 15. idem Curt. in Rub. C. de eden. nu. 24. & in tract. feud. 1. part. princi quæst. 3. Iulius Clarus lib. 4. senten. §. feudum q. 2.

¶ Pro vera autẽ huius articuli resolutione sic distinguendũ esse censeo. ¶ Aut enim iura feudalia specialia sunt, & contra iuris communis regulas ex feudorum consuetudinibus recepta, & tunc ex his, quę in feudis decisa sunt, ad Hispanorum Primogenia argumẽtari nõ poterit, cum sint cõsuetudines locales, quę ad alias causas trahi non possunt, vt paulò antè dictum & probatum est: aut ea quæ in feudis deciduntur, procedunt ex iuris cõmunis ratione, ac regulis eiusdem, nec contra ius commune sunt: sed aut præter ius commune, aut
6 eidem consona. Et tunc data rationis paritate, de his, quæ in feudis statuta sunt, ad Hispanorũ Primogenia argumentari licebit. Sic enim hãc quæstionem in simili resoluit Alex. in l. diuortio. §. si fundum. ff. solut. matri. n. 3. post Ioan. de Imol. in c. potuit. de locato. col. antep. Idem Alex. in l. fin. ad fin. C. de colla. Idem Alex. consi. 106. num. 6. & 7. lib. 4. & cons. 107. nu. 13. eod. lib. Franc. Curt. in tracta. feud. lib. 1. 3. q. princi. Carol. Molin. in consuetu. Parisien. tit. 1. §. 1. glo. 5. n. 71. & 72. vbi eleganter inquit hoc argumẽtum potiùs sumi ex iure communi, & ratione, ac iustitia naturali, quàm ab ipsis cõsuetudinib⁹ feudalibus, quæ sunt locales & vltra materias feudales, vt superiùs diximus non procedunt. Quod etiam sequitur Euerardus in sua centuria loco. 12. Idq́; in Hispanorum Primogeniis sic resoluit Peralt. in l. 3. §. qui fideicõmissam. ff. de hæred. institu. n. 92. & 93. Et iterum nume. 103. & 104. Et etiã. n. 48. & 49. & 50. in eadẽ repe. Quod est singulariter notãdũ, & aduertẽdũ ad plura, quæ in huius operis discursu, ex his, quæ in feudis decisa sunt ad Maiorat⁹ Hispanorũ, ex rationis idẽtitate passim inferem⁹. Sicq́; intelligẽdum est quod dixit Aud. de Iser. in c. 1. §. hoc quoq; col. fi. de succe. feu. vbi elegãter inquit, q̃ feudũ antiquũ quod agnatis successiuè defertur, æquiparatur fideicõmisso quod inter omnes de familia successiuè restitui debet, cuius dictum referunt & sequuntur Decius cons. 445. nu. 18. & 33. Carolus Ruinus cons. 151. num. 3. lib. 2. Rolandus Vall. consi. 100. num. 15. quanuis non diffiteamur etiam in his, quæ in feudis contra ius commune statuta sunt ex indẽtitate rationis ad Maiorat⁹ argumentari posse, quando conditiones Maioratus cum feudorum natura concordãt quod in fœminarum exclusione passim obseruari solitum est.

¶ Ex his etiam resolui poterit, vtrum de emphiteosi, ad Maioratũ argumẽtari possit. Nã quanuis in emphiteosi omnes liberi, tã masculi quàm fœminæ indifferẽter succedãt, nec habeat plus iuris Primogenitus: quàm secundogenitus, nec masculus, quàm fœmina, emphiteutáque vtile tantum dominium habeat, non autem directum, pluraq́; alia in emphiteosi decisa sint, quæ aliter in Maioratibus obseruari solent: poterit tamen ex vno ad 7
alterum sumi argumentum in his, in quibus eadẽ ratio versatur, prout Doct. in feudo, ac emphiteosi in locis, quos paulò antè retulim⁹, resoluũt, Sufficit enim, quòd in casu, de quo argumentũ sumitur, conueniant: licèt in quampluribus aliis differant. l. fina vbi communiter Scrib. C. de colla. Iass. in l. 2. §. & harum nume. 15. ff. de verb. oblig. quod nos in huius libri discursu frequenter obseruabimus. Idq; in emphiteosi, quæ iure Primogenitur̃ concessa est: præcipuè obseruandum erit.

¶ Pari etiam ratione ea q. resoluenda est: vtrum de fructuario, ad Maiorat⁹ possessorẽ argumẽtatio procedat. Quanuis enim Maioratus possessor verus dominus sit, pluráque in fructuariis decisa sint, quæ nõ omninò Maioratuum possessoribus conueniunt: nihilominùs tamen argumentatio de 8
vno ad alterũ valida erit in his, in quibus in Maioratus possessore, & vsufructuario eãdẽ rationẽ concurrere compertum fuerit.

¶ Sed quia pluries Hispani iurisperiti de Maioratus possessore ad fructuarium argumentantur: operepretiũ duxi vnico verbo ostẽdere, qualiter argumẽtatio ista procedat: ne quoad hæc vlterius arguentes parallogizentur. In quo sciendum est, quòd quæcunq; ex iuris dispositione ad vsumfructuarium spectant: similiter Maioratuũ possessoribus pertinebunt. Plura autẽ ratione dominij ad Maioratuum possessores spectãt, quæ vsufructuariis, qui domini eius rei in qua vsumfructum habent, non sunt, non competunt, vt alibi latiùs dicemus. Ideóq; rectè sic de vsufructuario ad Maioratus possessorem argumẽtari vnusquisque poterit, hæc competunt vsufructuariis in ea re, in qua vsumfructum habẽt, ergo eadem Maioratuũ possoribus competent, nõ autem rectè eadem argumentatio cõuertetur, vt ea competãt vsufructuariis, quæ Maioratuum possessoribus cõpetunt. Ex quo infertur Maiorat⁹ possessorem vsufructuario esse adæquatum: non autem è conuerso. Quoties enim vnum adæquatur alteri, tũc rei, ad quam fit adæquatio nihil adiicitur: sed bene ipsi adęquato tribuitur quicquid est plus iuris in re, ad quam fit adæquatio. l. illud. in princip. ff. de dona. cau. mor. l. 1. § 1 ff. si quid in fraud patro. licèt secus sit quãdo duo ad inuicem adæquantur, quia tũc hinc inde vires vnius alteri attribuuntur. l. 2. C. cõmunia de leg. auth. in successione. C. de su. & legit. hæredi. Bart. in l. 1. col. 1. ff. de leg. 1. Cuius opi. vera est eámq; sequuntur ibi communiter Scrib. vt optimè resoluit Iass. ibidem. nu. 37.

¶ Similiter eodem iure resoluẽdum erit, qualiter ea, quæ in fideicõmissis decisa sunt, ad Hispanorũ Primogenia trahenda sint: quãuis enim in pluribus Primogenia, ac fideicommissa differant (vt optimè aduertit Pin. de bon. mater 3. par. nu 100. Et nos etiam supra isto lib. c. 1. copiosè annotauimus) valida tamẽ erit de fideicõmisso ad Primo- 9
genium argumentatio, vbi eadem ratio in vtroq; versabitur: de quo tamen dicendum erit: prout supra isto lib. dict. ca. 1. dictũ, ac probatũ est. Idempque erit dicendũ in omnibus aliis dispositionib⁹ quæ Hispanorum primogeniis in aliquibus similia sunt. Poterit namque ex eis ad Maioratus,

seu è

10 seu è conuerso in his, in quibus eadē ratio versatur, argumentari. Sicque in iure patronatus & anniuersariis & cōtractibus cēsualibus & libellariis, & id genus similibus frequēter obseruatum fuisse notat Peralt. in repe. Rub. ff. de hæredibus instit. nu. 123 & Anto. Gomet. in l. 40. Tau. nu. 65. ad fi. D. Ant. de Padill. in Rub. C. de fideicom. num. 8. Nosq; id sæpius obseruatum vidimus.

11 ¶ Illud etiam vltimo loco animaduertēdum erit de dominio reuocabili, quod marito in reb' dotalibus matrimonio constante cōpetit & de dominio quod quis habet cū pacto de retrouendendo, vel adiectionis in diē vel alio pacto resolutiuo, & de Prælato seu beneficatio & aliis similibus ad Maioratus successorē frequēter Hispanos interpretes argumentari solitos esse: quod argumētationis genus vbi rationis identitas seu paritas cōcurrerit, admittēdum etiā erit: prout nos pluries in horum librorum discursu demonstrabimus.

SVMMARIA.

1 *Ius Primo genituræ: an iure hæreditario deferatur.*
2 *Maioratus non ab vltimo possessore: sed à primo institutore deferantur.*
3 *Primogenij successio defertur filijs, vt filijs: non vt hæredibus.*
4 *Relicta filijs, vt filijs præstanda sunt eisdem: etiamsi hæredes non sint.*
5 *Feuda ex pacto & prouidentia pertinent filijs: etiam si hæredes non sint.*
6 *Differentia inter ea, quæ iure sanguinis & iure hæreditario deferuntur, assignatur.*
7 *Feuda familiaria & hæreditaria, quæ sint.*
8 *Feuda mero iure hæreditario non acquiruntur.*
9 *Filius Comitis non succedit patri in Comitatu: sed Principi, qui illum concessit.*
10 *Maioratus respectu primi institutoris iure hæreditario: respectu autem vltimi possessoris iure sanguinis deferuntur.*
11 *Primogeniorum quædam familiaria, quædam autem hæreditaria sunt.*
12 *Maioratus successor vtrum possit maioratum acceptare, & hæreditatem repudiare.*
13 *Nouus intellectus ad legem 21. Tauri. assignatur.*
14 *Hæreditas vel in totum adiri, vel in totum repudiari debet.*
15 *Successor vniuersalis non semper iure hæreditario succedit.*
16 *Quotæ bonorum & quotæ hæreditatis differentia hodie sublata non est.*
17 *Pater poterit tertiam & quintam hæreditatis portionem: sicut potest tertiam & quintā bonorū partem prælegare.*
18 *Verba improprianda non sunt: quando ex propria significatione sustineri possunt.*
19 *Iurisconsultus non verba, sed effectum considerare debet.*
20 *Vltimus Maioratus possessor nō potest sequentem in bonis ipsius Maioratus hæredem instituere.*
21 *Vltimus Maioratus possessor non potest antiquas leges, ac conditiones ipsius Maioratus mutare, nec nouas adÿcere.*
22 *Prima inuestitura semper attendenda est, nec potest ex sequentibus derogari.*
23 *Possessor Maioratus potest eidem addicere conditiones antiqui Maioratus declaratorias, & ex quibus nil nouum statuatur.*
24 *Vltimus ex familia potest antiquo Maioratui nouas conditiones adÿcere.*
25 *Maioratus cui nouæ cōditiones ab vltimo ex familia adÿciuntur nouus Maioratus iudicandus erit, in eóque ea facultas, quæ in nouis Maioratibus necessaria est, interuenire debet.*
26 *Possessor Maioratus ex consensu omnium de familia, potest Maioratui antiquo nouas conditiones adÿcere.*
27 *Consensus viuentium, his, qui nati non sunt, præiudicare non potest.*
28 *Princeps potest substitutiones Maioratuum mutare, & iuri vocatorum quærendo, non quæsito præiudicare.*
29 *Princeps potest fœminas ex inuestitura à successione excluſas ante delatam successionem eiusdē habiles atque capaces reddere.*
30 *Princeps potest priuilegia à seipso concessa ad libitum reuocare.*
31 *Princeps absque legitima causa, nō potest derogare iuri vocatorum ad Maioratus succēssionem etiamsi ipse Maioratus ex Regia facultate institutus fuerit.*
32 *Causa non præsumitur in Principe aliquid in successorum præiudicium disponente nisi ea præcisè probetur.*
33 *Substituti citandi sunt in causæ probatione, vbi aliquid in eorū præiudiciū à Principe disponitur.*
34 *Pacta matrimonialia, ex quibus antiquus ordo succedendi in Maioratibus institutus mutatur nulla sunt, nisi regia facultas interueniat.*
35 *Possessor Maioratus, qui ipsi Maioratui bona propria libera addidit, vel sequentem possessorem in bonis propriis hæredem instituit: an possit nouas conditiones antiquo Maioratui adÿcere.*
36 *Maioratuū possessoribus cōsulitur: vt si antiquis Maioratibus bona propria adÿciāt, eadē legibus antiqui*

antiqui Maioratus subÿciant, nec nouas leges: præsertim antiquis contrarias, adÿciant.
37 *Primus Maioratus institutor, vtrum possit Maioratui ab ipso iam instituto nouas leges adÿcere.*
38 *Declaratio vltimi Maioratus possessoris, de sequenti successore, cuius effectus sit.*

Hispanorum Primogenia vtrum iure sanguinis: an hæreditario deferantur.

CAPVT OCTAVVM.

1 IDetiam nō minùs in Hispanorū Primogeniis cognitu necessariū est: an. l. eorum successio iure sanguinis: an hæreditario deferatur. Ex huius nāque quæstionis resolutione plura non contemnenda, nec iniucunda deducentur. In qua quæstione (prout etiā in cæteris) Scribentes varia, eáq; inter se non modicū pugnantia senserunt. Nam quòd ius Primogenituræ, iure hæreditario deferatur, dixit Oldraldus consi. 94. col. 3. cum sequent. vbi per plura iura, & rationes id probare contendit. Eandem etiā opinionē sequitur Albericus in proœm. ff. veteris. §. discipuli. col. 4. versic. & ex prædictis subiicio. n. 6. Idem Alberic. in l. pen. col. 2. versic. nunc transeamus. C. de donat. inter vir. & vxo. & in l. 3. ff. de interdict. & releg. Lucas de Pena. in l. si quis in sacris, ante fin. C. de prox. Sacro. scrip. Petrus de Ancharra. in ca. licet deuoto. Abb. consi. 12. col. 4. nu. 3. lib. 1. & consi. 3. col. 1. nu. 1. lib. 2. Marti. Lauden. de Primogenit. col. vlt. ante fin. quæst. 48. Soci. consi. 47. nu. 4. lib. 3. Ioan. Lecerier. in eod. tracta. de Primogeni. lib. 3. quæst. 4. n. 7. Carol. Molin. in consuetu. Parisi. lib. 1. §. 8. gloss. 3. n. 7. Tiraquel. etiam de Primogen. quæst. 23. nu. 5. & q. 35. per totum, vbi latissimè quæstionem istā disputauit, finalitérq; in hac opinione residere videtur. Eandémq; opinionem sequitur Matth. de Afflictis in consti. Reg. Siciliæ. lib. 3. Rub. 24. nu. 75. Xuarez allega. 10. Cisuētes. in l. 40. Tau. quæst. 16. Guliel. Benedict. in repe. c. Rainutius. de testam. verb. in eodem testamento relinquens. el. 1. num. 147. cum sequen. Parisius cōs. 72. n. 80. lib. 4. Idq; etiam voluit Antonius Gomet. in l. 40. Tauri. nu. 72. in princip. atq; hanc quæstionem tetigit Gregor. in l. 9. tit. 7. part. 2. verb. del linage. Illā tamen (vt assolet) nō decidit: sed inquit, se malle de hac re piè dubitare: quam temerè diffinire. Atq; eam opi. sequutus fuit D. Didacus de Simancas de catholi. instit. c. 9. nu. 262. & etiam Iacobus Asaa de Primog. fol. 81. n. 36. & 37.

2 ¶ Contrariā autem sententiam: imò quòd Maioratus iure sanguinis: non hæreditario deferantur, tenuerunt quā plures, ex eo, quòd Maioratus non ab vltimo possessore: sed à primo institutore deferātur. l. cohæredi. §. cū filiæ. ff. de vulga. & pupi. l. vnum ex familia. §. si de falcidia. cū similibus. ff. de lega. 2. Ideóque nullo pacto iure hæreditario: sed iure sanguinis ab ipso vltimo possessore capi possint. l. eum qui. ff. de interdict. & releg. vbi Bar. & communiter Scriben. Et ita per illum tex. not. Ioan. Lauden. inter consil. Oldrald. cōs. 224. col. 7. versic. hoc autem ius. Alexan. cōs. 30. n. 15. lib. 1. Bald. cōs. 121. col. pen. versi. Modò facio vnā. li. 3. Card. Alex. in ca. 1. co. 4. vers. Tertiò deducitur de feu. Marchiæ. in vsi. feu. Gozad. cōs. 53. n. 6. & n. 15.

3 ¶ Quod etiam probatur alia ratione incōuincibili. Nam Primogenij successio defertur filiis, vt filiis: nō autem, vt hæredibus. Quod patet ex eo, quòd propè semper in Primogeniis dici soleat, quòd in eis succedat Seius, & post eius mortem eius filij ac descēdentes, nec in eis dici solitū sit, quod ad filios, & hæredes deferatur. Ex quo fit, vt filius Primogenitus: etiāsi hęres nō fuerit, debeat in Maioratu, quē pater eius possedit, succedere. gl. in l. si operarū iudicio. ff. de ope. libe. Bald. in c. 1. §. hoc quoq; de succes. feud. n. 4. Ea namque quæ filiis, vt filiis deferuntur debent eis præstari: 4
etiāsi hæredes non sint, vt dixit Bart. per text. ibi. in l. vt iurisiurādi. §. si liberi. n. 4. ff. de ope. libe. l. pro hærede. §. si quod tamē. ff. de acquir. hæred. l. cū patronus. §. cū libertus. ff. de oper. liber. iuncta l. si operarū vbi gl. ff. eod. tit. Quod etiam in feudis 5
quæ filiis, ac descēdentibus relinquūtur & in quibus nō fit hæredum mentio, quæ feuda ex pacto, & prouidentia concessa appellantur, procedit, ac verū est, vt dixit Bald. per tex. ibi in c. 1. an filius, vel agnatus, in vsi. feud. n. 8. & Aluarot. n. 9. Præpositus. nu. 6. & est cōmunis resolutio secundùm Alex. qui plura refert. cōs. 26. nu. 4. lib. 5. Iass. in l. quod dicitur. nu. 33. ff. de verb. oblig. Idē Ias. in l. si nō sortem. §. libertus. n. 33. ff. de cōdi. indebi. Anto. Rube. consi. 85. Curt. Iun. cōs. 78. n. 4. Pinel. de bon. mater. lib. 3. n. 85. Iulius Clarus, qui hāc appellat communem opinionē. lib. 4. senten. §. feudum. q. 9. versi. quandoq; verò. Celsus consil. 26. nu. 1. & 53. & 57. Cùm igitur ad hoc, quòd filius in Maioratu succedat nō requiratur, quòd sit hæres: imò possit in illo succedere: etsi vltimi possessoris hæres nō sit (vt superiùs ostendimus) consequens est, vt nullo pacto dici possit Maioratū iure hæreditario deferri. Id nāmq; dicitur iure hæ- 6
reditario deferri, quod nō, nisi hæredi iuréq; hæreditario competit. Illud autē dicitur deferri iure sanguinis, in quo is, qui hæres nō est, vel etiam, qui hæres est, ex sola agnatione seu cognatione vel speciali vocatione: non autē iure hæreditario succedere potest, vt not. Barto. in d. l. vt iurisiurādi. §. si liberi. n. 4. ff. de oper. lib. Bald. in c. 1. de eo qui sibi & hæredi. suis. nu. 6. & 7. in vsi. feu. Bartol. Pau. & Alex. in l. si patroni. ff. ad Trebel. Alex. cōs. 44. n. 1. lib. 1. Idē Alex. cōs. 26. lib. 5. n. 4. Pinel. d. lib. 3. de bon. mater. n. 85. Qua ratione inter feu- 7
da, quædā familiaria, quædā verò hæreditaria dicuntur, eò quòd in feudis familiaribus solo iure sanguinis: in hæreditariis autem iure hæreditario succedatur. De qua feudorum differētia meminit Bal. in l. cū virum. n. 21. C. de fideic. & Iass. in prælud. feud. n. 128. Soci. Iuni. cōs. 114. n. 10. lib. 2. & Pinel. de bon. mater. 3. part. n. 84. Quæ omnia pari ratione ad Hispanorum Primogenia trahi possunt: hócq; fundamentum adeò vrgēs est, vt congruum responsum non admittat.

¶ Quæ etiā comprobantur, ex eleganti doctrina Bal. post gl. ibi. in c. 1. §. & qa vidimus col. 4. vers. quærit glo. n. 5. qui. feud. dar. poss. in vsi. feud. vbi inquit, quòd feuda nō acquiruntur mero iure hę- 8
reditario: sed potiùs principali prouidentia. Ad quod allegat text. in l. si arrogator, qui ad id sum-
mè notandus est. ff. de adoptio. Quod etiam in

effectu repetit idem Bal. in c.1.§. hoc quoq; col. 9
2. de succes. feud. vbi etiã inquit, quòd filius Marchionis non succedit patri, in Marchionatu: quia videtur Marchionatum ipsum euellere, & obtinere de manu Principis & non de manu patris. Idq; censuit Alex. d. cons. 44. n. 1. li. 1. & cons. 26. nu. 4. li. 5. Carol. Moli. in consuet. Paris. tit. 1. §. 8. & glo. 3. num. 7.

¶ Ex quibus & etiã aliis, quę in id adduci possent hæc sententia verior videtur, quã in Hispanorum Maioratibus plures verã esse profitentur, eámq; probat Pinel. de bon. mater. part. 3. nume. 99. ver. Quod autẽ à fortiori. Hancq; opinionem videtur eligere Greg. in l. 4. ti. 15. par. 2. glo. 1. col. 1. & in l. 2. tit. 15. par. 2. glo. in verb. *Sino el hijo mayor.* col. 5. ad fin. Idq; etiam subtiliter ac ingeniosè probat Petrus de Peralt. in repe. l. 3. §. qui fideicõmissam. ff. de hæred. instit. n. 48. & n. 52. cum plurib. seq. Idẽ in Rub. ff. eodem n. 107. ad fin. cum seq. Idque in Regno non obscurè prob. d. l. 2. tit. 15. part. 2. ibi. *Do quier que el Señorio ouieron por linaje, e mayormẽte en España.* & l. 9. ti. 7 par. 2. ibi. *Por razon de linaje.* De quo infra lib. 3. c. 6. latiùs dicemus. Ex quibus comprehendi potest quanta in hac quæstione sit scribentium varietas ac repugnantia.

10 ¶ Hæc autẽ scribentium cõtrouersia, hac distinctione conciliari potest. Aut enim consideramus successionem respectu primi Maioratus institutoris, aut respectu sequentium eiusdem Maioratus possessorum.

¶ Si respectu primi institutoris agatur, dicendum est primum Maioratus possessorem eidẽ institutori in ipso Maioratu iure hæreditario succedere, sequentes autẽ esse eiusdẽ primi institutoris successores si Maioratus ex vniuersa hæreditate, seu ex eiusdẽ certa portione cõstet. Si autẽ ex quota bonorũ, seu ex re certa Maioratus institutus sit: tã primũ quàm vlteriores existimari debere eiusdẽ institutoris, siue particulares siue vniuersales successores, dicta l. cohæredi. §. cũ filiæ. ff. de vulgar. iũctis his, quæ superiùs adducta sunt. l. filiusfamilias. §. diui. el. 2. ff. de leg. 1. vbi Bart. & cõmuniter Scrib. Idq; optimè ex pluribus probat Peralt in d. l. 3. §. qui fideicommissam. n. 106. In qua specie militant omnes rationes, quas Scrib. primã opinionem sequentes adducũt: cessantq; omnes quæ in secundæ opinionis comprobationẽ paulò antè adductæ sunt, sicque intelligenda sunt dicta Scrib. quos pro prima opinione retulimus: præsertim eorũ, qui loquuntur in iure pręcipui: quod in Gallia filius Maior, ex hæreditate parentũ præ cæteris fratribus percipere solet. Cùm enim illud ab ipsius parentis hæreditate capiatur, eiusq; legitima sit (vt prædicti Doctor aduertũt) non mirũ si non solo iure sanguinis: sed hæreditario etiã deferatur.

¶ Si autẽ non respectu primi Maioratus institutoris, sed respectu sequentiũ possessorũ agamus, dicẽdũ est, procul dubiò in eo casu iure sanguinis: nõ iure hæreditario succedi: cùm nihil ab vltimo possessore: sed à primo institutore capiatur, possintq; successores Maioratum ipsum absque vltimi possessoris hæreditate consequi & retinere, nec ad aliqua onera seu debita eiusdẽ teneantur. Et hæc est vera ac realis inter has opiniones concordia, quæ semper præ oculis in hac materia te- 11
nenda est. Quã nõ obscurè sentire videtur Carol. Moli. in consuetu. Paris. ti. 1. §. 8 glo. 3. n. 14 Sicq; (sicut diximus supra isto capit. nu. 7. inter feuda, quædam familiaria: quædam autem hæreditaria appellari) pari ratione inter Hispanorum Primogenia, quædam familiaria: quædam autẽ hæreditaria appellari poterũt. Quod ex ea distinctione, quam paulò antè assignauimus, facillimè cõprehendi poterit: hæreditaria tamen Primogenia in primo successore hanc appellationem dimittent deincepsq; non hæreditaria, sed familiaria appellanda erunt.

¶ Ex qua cõclusione sic intellecta infertur, quòd 12
licet vltimi Maioratus possessoris filius, seu agnatus proximior, possit eiusdem hæreditatem repudiare & Maioratũ consequi: cùm illum iure sanguinis nõ iure hæreditario acquirere dicatur: primus tamẽ Maioratus successor, qui ab eius institutore: non ab vlteriori possessore illũ caput iurẽque hæreditario succedit: non poterit repudiare hæreditatẽ primi institutoris & Maioratũ ipsum consequi. Si enim id facere posset, diceretur etiã hoc casu iure sanguinis, non iure hęreditario succedere: cum is, qui potest Maioratũ consequi & hæreditatem repudiare, iure sanguinis: non hæreditario in eo succedere cẽseatur: vt superiùs ostẽdimus, quod dicendum non est respectu primi Maioratus institutoris.

¶ Sed in hac re controuersiã mouet decisio text. 13
in l. 21. Tauri, qui hodie est l. 5. tit. 6 lib. 5. in noua leg. Reg. collectione, qua cauetur eũ, qui in tertio & quinto bonorũ melioratus fuerit, posse melioratione acceptare hæreditatẽmq; melioratis repudiare. Quod etiã in l. qui filiabus. §. fina. cum l. sequenti omnes Scrib. annotare solent. Idq; etiã pari ratione in Maioratu ex tertio & quinto instituto dicendũ erit: cùm nulla ratio differẽtiæ de vno casu, ad alium assignari valeat. Sicque in successore Maioratus id existimat Grego. Lopius in l. 4 tit. 15. par. 2. gl. 1. col. 2. Si igitur successor Maioratus, qui ex tertio & quinto institutus fuit potest institutoris hæreditatem repudiare & Maioratum consequi: igitur nec etiam ipsi primo institutori iure hæreditario: sed solùm iure sanguinis succedit.

¶ Vt autem verũ intellectum ad d. l. Taurinã in hac parte assignemus, sciendum est: Maioratum quandoq; constitui ex vniuersa testantis hęreditate, seu eiusdem quota, aut portione: quandoque autem ex quota bonorum seu ex certa re particulari: si ex quota bonorum, seu ex certa re particulari Maioratus fiat, potest proculdubiò Maioratus ipse acceptari repudiariq; ipsius institutoris hæreditas. Sicque intelligẽda est d. l. 21. Tauri, & d. l. qui filiabus. § fin. cũ l. seq. ff. dẽ leg. 1. Idque probatur ex eadem l. 21 ibi. *Mejorado enel tercio y quinto de los bienes de su padre.* Ex quibus verbis cõstat, quòd l. illa loquatur, de tertio & quinto bonorũ: non autẽ de tertia & quinta hęreditatis portione.

¶ Si autẽ ex vniuersa hæreditate, seu quota eiusdem: prout tertia & quinta hæreditatis parte ipse Maioratus in testamẽto instituatur: certissimum erit, non posse primũ ipsius Maioratus successorem hæreditatẽ repudiare, Maioratum verò consequi, cùm Maioratus ipse in hac specie portio etiã hæreditatis sit, nec possit ipsa hæreditatis adi- 14
tio scindi: sed vel in totũ hęreditas adiri, vel in totũ repudiari debeat. l. 1 & 2. ff. de acquirẽda hęre. vbi Bart. & communiter Scriben. Quod in specie prob. ex text. vbi Barto. & Scrib. in l. quid ergo. ff. de lega. 1. & alibi sæpè Scriben. annotare solent. Ideóque supra in hac specie ex professo diximus,

Maioratum

Maioratum iure hęreditatio respectu primi institutoris deferri: quãdo de vniuersa hæreditate, vel certa eiusdẽ portione institutus fuit. Quòd si de certa re, vel bonorum quota institutus fuerit: etsi ab ipso primo instituente iure successionis capiatur: nõ tamen iure hæreditario deferri dicendum est: nec etiã solo iure sanguinis: cùm ex præambula successione ac dispositione ipsius primi institutoris, siue iure prælegati, siue donationis capiatur. Ideóq; talis Maioratus in primo casu debitis & aliis oneribus primi instituentis obnoxius erit: in secundo autẽ non, de quo tamen dicendũ erit vt infra isto lib. cap. 10. latiùs dicemus.

¶ Quę omnia in Maioratu in testamẽto instituto planè procedunt, in Maioratu autẽ, qui extra testamentũ institutus fuit, considerandum erit, vtrũ ex ea dispositione hæreditas dari possit, vt tùc iure hæreditario deferatur. Sin autẽ ex Maioratus dispositione hæreditas dari non valeat: potiùs ad prælegatũ seu donationẽ: quàm ad hæreditariam portionem ea dispositio trahẽda erit. Potest nãq; 15
quis esse vniuersalis successor, & iure hæreditario non succedere, vt ex pluribus prob. Peralt. in l. 3. §. qui fideicommissam. ff. de hæred. institu. n. 130. Quod ex eo, quod infra isto lib. cap. 10. & 14. dicemus, facillimè resolui poterit, ex hisq; assignari poterit verus, ac nouus ad d. l. 21. Tauri intellectus, qui summè memoriæ cõmendandus est. Nõ
16 enim hodie sublata est differentia quotæ bonorũ, & quotæ hæreditatis (vt aliquibus falsò persuasum est) sed in his iura cõmunia seruanda crũt, vt notat Segura. in repe. l. vnum ex familia. §. sed si fundum ff. de lega. 2 col. 3. Et ex pluribus ingeniosè probat Peralta in l. cum autem ff. eod. ti. n. 15. Quod etiam mihi verum ac iuridicum esse videtur, prout infra isto lib. cap. 10. apertiùs ostendemus, vbi de l. 21. Tauri. intellectu tractabimus.

17 ¶ Vnum tamen pro huius articuli cõplemento in hac parte non omittendum esse duximus: quòd quãuis ex l. fori, & etiam ex nouis legibus Tauri, parenti concessum sit tertium & quintum bonorum prælegare, nec in eis legibus verbũ aliquod de tertia & quinta hæreditatis portione inueniatur: nihilominùs tamen poterit pater vel quilibet alius ascendens, filium vel descendẽtem in tertia & quinta hæreditatis portione meliorare. Quãuis enim in pluribus quota hæreditatis ac bonorum differãt: in effectu tamen ac substantia conueniũt, nec in effectu filius seu ascẽdens consequitur plus ex tertia & quinta hæreditatis parte: quàm ex tertio & quinto bonorum: prout nos infra isto lib. cap. 10. exactissimè ostendemus. Ideóque qui potest tertium & quintum prælegare, poterit etiam in tertia & quinta hæreditatis portione meliorationem facere: cùm vnũ & alterum in idem reincidant, nec in effectu magis grauẽtur filij ex tertiæ & quintæ partis hæreditate: quàm ex tertię & quintæ bonorũ portionis prælegato. Quod dixit Peralt. in d. l. cum autem. ff. de legat. 2. n. 15. Idque mihi iuridicum videtur: quanuis contrariũ teneat Segura in d. l. vnum ex familia. §. sed si fundum. ff. de leg 2. col. 3.

¶ Nec dicendũ est in hac specie quotam hæreditatis pro quota bonorum sumẽdam esse: cùm aliquando iura promiscuè his vocabulis vtantur, vt prob. in §. sed quia hæredes. versi. post quod. Institu. de fideic. hæred. vbi quota bonorũ pro quota hæreditatis apponitur: prout dixit Segura. in d. §. sed si fundũ. col. 5. Nã ille intellectus, quem aliqui ex Scrib. assignare voluerũt, ad tex. in d. versic. post quod, maximã violationem ad literam illius tex. inducit: ideóq; tenendus non est: prout ingeniosè ostendit Petrus de Peralt. in d. l. cum autẽ. nu. 7. ad fin. Vbi etiam veram illius text. intelligẽtiam subiungit, nu. 8. & 9. qui in id omninò videndus erit. Et quanuis verus esset ille intellectus, nõ 18
debemus verba testãtium clara & aperta impropriare: quando ex sensu proprio, valent iuridicè sustineri: prout verba ista si effectum, & substantiam consideremus sustineri possunt. l. non aliter cum similib. ff. de lega. 3. l. 1. §. si is, qui nauem ff. de exercit. iuris cõsultus namq; nõ verba: sed effectum considerare debet l. fin C. de vsur. l. 2. cum similib. C. communia de lega.

¶ Sed quanuis hęc opinio, de qua superiùs memi- 19
nimus: quòd. s. hodie pater possit meliorationem tertiæ & quintæ partis suæ hæreditatis facere, ad vtramque partem controuerti possit: illud tamen apud nos absolutissimum est, quòd etiam si contraria opinio vera esset, si tamẽ pater faceret filio suo tertiæ & quintæ portionis hæreditatis prælegatum, non posset negari: quin prælegatũ hoc valere debeat in tertio & quinto bonorũ: etiamsi in tertia, & quinta hæreditatis portione nõ valeret. Quando enim quis legat, vel donat aliquid vltra id, quod potest, valet legatum, vel donatio, in eo, quod potest: & solum vitiatur in eo, quod superfluum est. l. sancimus. C. de dona. in princip. versi. si quid autem. l. generali. §. vxori. ff. de vsufruct. lega. l. qui quartam ff. de lega. 1. l. si mihi, & Titio. §. 1. ff. de lega. 2. l. 7. tit 12. li. 3. fori ibi. *Y si nos dieremos no vala la donacion, en aquello que es mas, e vala en aquello, que puede dar.* Idq; probat l. 16. Tauri, quæ hodie est l. 10. ti. 6. li. 5. in noua ll regni collectio. ibi. *E si de mayor valor fuere mandamos que vala hasta en la quantidad del dicho tercio y quinto, y legitima.*

¶ Ex his etiam, quæ superiùs dicta sunt, conse- 20
quenter infertur: Maioratus possessorem, nõ possę etiam sequentem successorem in ipso Maioratu, in quo ex primi institutoris dispositione successurus est, hæredem instituere, essęque nullius momenti eiusmodi institutionem. Cùm enim in eo successor iure sanguinis: non hæreditario succedere debeat, nullum effectum sortiri poterit ea hæredis institutio, facta de eo, quod necessario ex primi institutoris dispositione, ad sequentem absque noua institutione deferendũ esset. Quod in feudo probat text. in c. vno in princi. de successio. feud. in vsib. feud. ibi. *Nulla ordinatione defuncti in feudo manente seu valente.* Per quem text. id voluerunt Andr. de Iser. Bald. & communiter Scriben. ibidem. Quam dixit communẽ opinionem Soci. Iuni. cõs. 72. n. 40. lib. 1. Curti. Iuni. de feud. 4. part. princ. 1. regul. pen. quæst. Iulius Clarus. li. 4 sent. §. feudum. q. 40. Idq; ipsum in bonis non feudalibus probat tex in l. irritum: vbi etiam per Scrib. C. ad leg. Falcid. l. fite solũ. § 1. ibi. *Quia satis plena fuit prior institutio.* Et in §. final. eiusdem. leg. ff. de hæredib. instituen. tex. in l. si seruo fideicommissaria. ff. eod. ibi. *Qui enim mutto defuncto poterat libertatẽ extorquere: non magnum à defuncto videtur beneficium cõsequi: imò nihil commodi sensisse: sed debitam libertatem accepisse.* Quam opinionem ex pluribus nimis diffusè ornat Peralta. in d. l. 3. §. De hac tamen re videndus erit Anto. Gomez. in l. 40. Tauri. n. 80.

Universidad de Deusto
Biblioteca

21 ¶ Vlteriùs etiã ex eisdem infertur, non posse vltimum Maioratus possessorem eiusdem Maioratus antiquas conditiones seu vocationes mutare, nec alias nouas apponere. Cum enim iure sanguinis eiusdẽ Maioratus successio respectu vltimi possessoris acquiratur, nec ab vltimo possessore aliquid capiatur, non poterit is sequentẽ successorẽ, qui ab eo nullum emolumentum percepit, nouis conditionibus onerare. l. ab eo. C. de fideic. l. vnũ ex familia. §. fi de Falcidia. ff. de leg. 2. l. si arrogator cũ similib. ff. de adopt. Nec etiam poterit Maioratus possessor antiquã primi institutoris dispositionẽ mutare. l. cum filiusfamiliàs. ff. de milita. testa. ibi. *Quia hæreditati quidem suæ miles, quã vellet, substitutionem facere potest: veruntamen alienũ ius tollere non potest.* Per quẽ tex. dixit Bald. ibi, q miles potest hæreditati proprię non alienæ legẽ imponere. Idq; etiam per illum tex. notat Bald. in l. filiusfamiliàs. 2. col. ff. de don. & Galleaula. in l. cẽturio. 1. dubitatione. ff. de vulg. Ideoq; dixit Bald. cõsil. 215. li. 2. quòd si antiqua inuestitura vocaret masculos, cum taxatiua tantum noua inuestitura
22 non poterit vocare masculos, & fœminas insimul. Prima namq; inuestitura semper attendenda est, nec potest ei ex posterioribus derogari. Idq; etiã arbitratur Deci. cõs. 185. n. 3. col. 2. & cons. 445. n. 22. Bertrã. cons. 1. n. 98. cũ seq. vol. 1. Gazadi. cons. 53. n. 18. Tiraq. de primog. q. 21. n. 8. Matt. de Afflict. decis. 112. Carol. Molin. in consuet. Paris. tit. 1. §. 8. glo. 3. n. 7. Couarru. in c. si hæredes. de testa. n. 9. Peralta. in d. l. 3. §. qui fideicommissam. n. 53. cum seq. Celsus qui plura refert cõs. 26. num. 24. cum seq.

¶ Huic tamen vltimæ conclusioni plures limitationes assignari solent.

23 ¶ Prima, quòd possit Maioratus possessor eã cõditionẽ antiquo Maioratui apponere, ex qua nihil nouũ inducatur: sed solùm tacita antiqui Maioratus dispositio expresse declaretur: prout si in Maioratib⁹ vbi fœmina propter masculos excluditur, declaretur, quòd masculis deficiẽtibus fœmina admittẽda sit, vel quid aliud simile disponatur, ex quo sequentibus successoribus præiudiciũ aliquod non fiat, quod dixit Bal. d. cõs. 215. lib. 2. sequitúrq; Peralta. in d. l. 3. §. qui fideicom. n. 55.

¶ Sed si exactè hæc cõsiderẽtur, limitatio ista iure non procedit. Non enim dispositio hæc ex eo seruãda erit quod vltimus Maioratus possessor id disposuerit: sed ex eo quòd iure in ea specie iudicatum sit, quod Maioratus possessor disponit. Ex quo fit, vt idem in hoc casu dicendũ sit, quod in institutione facta à Maioratus possessore in sequẽtẽ Maioratus successorẽ, paulò antè diximus.

24 ¶ Secũdo limitatur, quando Maioratus successio in vltimum ex familia deuenit, nec alius ex ea supereſt, qui possit eius successionem prætendere. Tũc namque cùm ea bona apud vltimum ex familia libera remaneant, ifq; possit in eis extraneũ hæredem instituere vel ea vnicuiq; etiam penitùs extraneo donare. l. qui solidum. §. prædium, cũ similibus ff. de leg. 2. à fortiori poterit antiquo Maioratui nouas cõditiones ac vocationes apponere: si enim Maioratũ antiquũ omninò diluere potest: à fortiori poterit illũ limitare ac reformare. l. iuris gentiũ. §. adeò. ibi. *Nam si potest tota res tolli: cur non & reformari?* ff. de pact. Quod in specie Maioratus censuit Peralta. in d. l. 3. §. qui fideic. n. 55. vbi inquit. Hunc Maioratum deinceps tanquam
25 nouum iudicandum esse. Quoties enim aliquid substantiale additur, seu detrahitur rei antiquæ: „ non antiqua, sed noua censenda erit. l. ius ciuile. „ ff. de Iusti. & iure. vbi latissimè per Scrib. Idq; verum mihi videtur: dum tamen ad hunc nouũ Maioratum instituẽdum Regia facultas interueniat, „ vel Maioratus ipse de tertio tãtum, & quinto bonorum fiat: si illum instituens, filios, aut descendentes habeat. Cùm enim Maioratus iste iam nõ „ antiquus: sed nouus censendus sit in eius constitutione ea forma, quæ in nouis maioratibus constituendis requiritur seruanda erit. Quod etiam Peralta ibidem aduertit. Idque optimè declarat.

¶ Tertiò limitatur: quando etiã plures ex familia 26
supersunt: hi tamen nouis conditionibus ac vocationibus consensum præstant. Ex eorum namque consensu poterit Maioratus possessor eidẽ nouas conditiones seu vocationes adiicere. l. quoties ab omnibus. C. de fideic. vbi Bar. Bald. Iaſ. & cõmuniter scrib. ¶ Is tamen consensus solùm his, qui 27
nati sunt, & consenserunt præiudicium irrogabit, nec his, qui nati nõ sunt, nec consenserunt præiudicare poterit, vt notant Fulgo. in d. l. quoties ab omnibus. n. 1. Corn. n. 2. & Iaſſ. etiam nu. 2. Quod etiam sequitur Deci. cons. 398. n. 20. & cons. 395. n. 9. ad fi. Ripa. in l. filiusfamiliàs. §. diui. n. 17. ff. de lega. 1. & ibi Crotus. n. 146. & Loazes. nu. 191. Alciatus in l. pronuntiatio. §. familiæ. gl. verb. agnatorũ. ff. de verb. sign. Tiraquellus qui plura refert de Retract. Linagier. §. 1. gl. 9. n. 86. Idque passim Scrib. annotare solent.

¶ Quarto, & vltimò limitatur: nisi regia facultas 28
in id interueniat. Princeps enim potest de plenitudine potestatis substitutiones ac vocationes Maioratuũ mutare in præiudiciũ successorum, & ordinem successionis alterare, & iuri succedẽdi in spe nondũ quæsito: sed quærendo etiã sine causa præiudicare: vt colligitur ex doctrina Bar. sequuta ab Scrib. in l. Gallus. §. & quid si tantũ. ff. de liber. & posth. n. 14. Bal. in l. nã ita diuus. ff. de adoptio. 1. col. Alex. cõs. 2. n. 14. cũ seq. lib. 1. Soci. cõs. 87. n. 20. li. 3. Fel. in c. cũ olim. de re iud. nume. 16. Idem Felin. in c. quæ in ecclesiarũ. de constit. nu. 49. Bar. Soci. inter consilia feudalia. Alber. Bruni. cons. 10. nu. 30. Aug. Veroius. in c. 1. nu. 40. cũ seq. de reserip. Tiraq. de primogeni. q. 22. num. 1. & 2. Deci. in l. 1. col. fi. n. 21. & 22. C. de secũd. nup. Ioã. Licerier, qui latissimè loquitur in proposito, in tract. de primoge. li. 3. q. 7. n. 18. cum pluribus pręcedentib. Curtius Iuni. cõs. 1. n. 18. & 21. cum plurib. seq. Peralta. in repe. l. 3. ff. de hæredib. instit. nu. 146. & n. 147. cũ aliis seq. Paris. cons. 1. n. 49. cum seq. li. 1. Soci. Iuni. cons. 76. n. 132. lib. 1. Greg. in l. 3. tit. 13. part. 6. in gl. verb. mugeres. col. 8. & 9. vbi inquit sibi videri hanc opinionem de iure veriorem: quanuis contraria opinio æquior sit.

¶ Quibus adiicitur Principem posse fœminas ex 29
inuestitura à successione exclusas ante delatã successionẽ eiusdem habiles, atque capaces reddere. Curti. Iuni. d. cõs. 1. n. 23. Fran. Curt. de feud. 3. par. q. 1. Iacobi. de feud. verb. & fœminis. Zasius. de feud. 11. feud. succes. §. 1. super. 2. particu. Paris. referẽs Deci. cõs. 4. n. 42. li. 1. Aymo cõs. 135. nu. 22. cũ seq. Soci. Iun. cõs. 76. n. 131. cũ seq. li. 1. Couar. li. 3. varia. resol. c. 6. n. 3. Greg. in l. 3. tit. 13. parti. 6. gl. verb. mugeres. col. 8. & 9. Burg. de Pace q plura refert in procem. ll. Tau. n. 323. De quo tñ dicẽdũ erit prout infra isto capit. n. 31. ad finem dicemus.

¶ Quę in his Maioratibus, qui ex Regia facultate 30
instituti sunt, apertius procedũt. l. nihil tam naturale.

rale. ff. de regul. iur. Princeps namq; potest priuilegia à seipso concessa reuocare: eisdémq;, prout sibi libuerit, derogare. l. qui fundos. vbi latè per Scrib. C. de omn. agr. deser. li. 10. Bald. in l. qui se patris. C. vnde libe. n. 12. Roma. cõs. 98. Feli. in c. quæ in ecclesiarum. de cõstit. n. 48. Alex. consi. 2. nu. 59. li. 1. D. Didacus de Couar. li. 3. varia. resolu. c. 6. n. 1. Burg. de Pace in Procem. ll. Tauri. n. 325.

31 ¶ Sed quãuis plures ex Scrib. quos paulò antè citauimus, sentiant Principẽ de plenitudine potestatis etiã sine causa derogare posse iuri vocatorũ ad Maioratus successionẽ: præsertim si ius ipsum nondum delatum sit: mihi autẽ nunquam ea opinio iure probari potuit: siquidẽ semper compertum habui id Principẽ, siue ante delatã Maioratus successionẽ, siue postquàm iam delata est, sine legitima causa facere non posse. Quod probatur ex tex. in l. si testamentũ. C. de testam. vbi Fulgo. Rom. Corn. Iaſſ. & communiter Scrib. Idq; dixit Ancharr. cõs. 339. incipi. In Christi nomine Amẽ. col. 5. & Cardi. Alex. in c. 1. de feud. Marchiæ. col. 17. Alex. cõs. 3. n. 6. li. 5. Deci. cõs. 403. n. 13. & 14. & cõs. 557. n. 4. cũ seq. Soci. Iuni. cõs. 108. n. 3. li. 2. Pala. Ruui. in rep. Rub. de don. inter vir. & vxo. §. 69. nu. 13. Fortu. Garsia, qui meliùs quàm alius ex his quos viderim, „ psequitur materiã in d. l. Gallus §. & quid si tantũ. col. 137. cũ plurib. seq. Deci. cõsil. 294. n. 10. vbi sing. inquit, q in bonis subiectis restitutioni ius quæsitũ fideicõmissario substituto, saltẽ in spe nó potest tolli per legitimationẽ factã à Principe, ne bona deuoluãtur ad alium, de quo testator nó cogitauit. Et ibi plures idem asserẽtes refert, idem Deci. cõs. 689. per totum. consi. 445. n. 22. & cons. 357. n. 5. Hoc etiam latè prosequitur Iaſſ. cõs. 1. n. 5. lib. 1. D. Did. de Couarru. qui plura refert li. 3. var. resol. c. 6. nu. 7. vbi ad cõtraria respõdet Aymõ Crauet. qui distinguit inter opiniones cõtrarias cõs. 135. n. 20. & n. 30. D. A. de Padilla in Auth. res quę n. 118. C. cõmunia de lega. Celsus cõs. 120. nu. 87. Idque ex plurib. probat Pinel. in 1. part. Rub. C. de rescind. vẽd. c. 2. n. 19. cũ plurib. præced. & seq. vbi latissimè prosequitur materiã, Mencha. de successio. creati. li. 1. §. 1. n. 29. cũ seq. Burg. de Pace, qui etiam latissimè atq; elegãter materiã prosequitur in Procem. ll. Tauri. nu. 327. cũ plurib. seq. Iacobus Philippus Portius qui plura refert li. 1. cõmunium sentent. regu. 43. col. 21. amplia. 32. vers. Et propterea in legitimatione.
„ Quod nedum procedit in Maioratu absq; Princi-
„ pis facultate instituto, sed etiã in illo qui virtute
„ Regiæ facultatis institutus fuit, prout infra li. 4. c.
„ 3. latiùs annotabimus. Esset namq; absurdissimũ asserere, quòd ex eo, quòd Maioratus ex Principis facultate institutus fuit, possit Princeps filio Primogenito absq; causa legitima etiã viuẽte patre successionẽ Maioratus sibi in spe debitam auferre, atq; illam in filium secundogenitum transmittere, atque omnes Primogeniorum leges, cõditiones ac substitutiones reuocare. Ideóque dici potest, nec id etiã ex plenitudine potestatis facere posse, in quo Principis potestas non minuitur, sed augetur: cùm id Principẽ Christianũ non deceat, vt probat Reuerendis. D. Did. de Coua. li. 3. resol. c. 6. fi. verbis, in nouissima editione, vbi id optimè explicat, reiiciens eã differentiã quę inter Maioratũ ex Regia facultate institutũ, & illũ qui absq; Regia facultate instituitur, assignari solet. Idipsum etiam genericè optimè & meliùs quàm alius prosequitur Fortu. in d. §. & quid si tantùm. col. 140. cũ seq. vsq; ad fin. Qui in id omninò videdus erit. Ioãnes de Neuiza, qui plura refert inter cõsilia feudalia Alberti Bruni cõs. 12. n. 41. cum seq. Mẽcha. controuers. Illustr. li. 1. c. 12. per totũ. Quibus adiiciẽda sunt ea quæ de æquitate & iustitia qua Princeps ornatus esse debet, cõgerit D. Ioãnes Redin Iurisconsultus clarissimus olim Regio Gallitiæ Prætorio Præsidẽs, nunc verò inter cõsiliarios supremi Senatus cooptatus, simúlq; in summo rerũ fidei cõsilio delectus, in libro quẽ de Maiestate Principis edidit. verb. Et fiat tam iuris religiosissimus, & ver. Æquũ. Quod tam in iure in spe quæsito ex testamẽto, quàm ex cõtractu procedit, vt infra lib. 3. c. 3. dicemus. Quę omnia summè notãda erũt, vt intelligatur quàm cõtra rationem moralẽ, naturalem, ac ciuilem Scrib. qui cõtrariam opinionem sequuntur loquuti fuerint.

¶ Ex quibus cõsequitur, non posse sustineri eam „
opin. de qua superiùs meminimus, quòd. s. Prin- „
ceps possit fœminas ex inuestitura à successione „
exclusas eiusdẽ successionis habiles atq; capaces „
reddere. Id nãq; verum non est, nisi causa publica „
ac legitima ad id deficiẽdũ interueniat, vt ex plu- „
ribus probant Deci. cõs. 468. n. 27. & 498. nu. 18. „
Socinus Iunior cõs. 76. n. 18. li. 1. vbi hãc dixit esse „
magis cõmunẽ opi. Idq; ipsum profitetur Iulius „
Clarus lib. 4. senten. §. feud. q. 73. fin. verb. D. Didacus de Couarru. resol. li. 3. c. 6. n. 7. vers. Septimũ. Menchaca. qui de cõtraria opin. dubitat, atq; hanc eligere videtur, de succes. creat. li. 1. §. 1. nu. 30. Burgos qui plura refert in procẽ. ll. Tau. n. 342.

¶ In hac autẽ specie in Principe aliquid in succes- 32
sorũ præiudiciũ disponente causa nó præsumitur, nisi ea præcisè probata fuerit. l. si testamentũ. C. de testa. vbi Iaſſ. & cæteri Scrib. Abb. in c. quæ in Ecclesiarum. de cõstit. n. 5. vbi latissimè per Deci. n. 27. Iaſſ. latè in l. quominus. ff. de flum. n. 7. Gozad. cõs. 26. col. 7. circa med. Gratt. cõs. 1. num. 36. Thõ. Gram. decis. 103. n. 229. Alciat. qui hãc opin. dixit cõmunem esse in tract. præsum. regul. 3 præsump. 8. n. 5. Fortu. d. §. & quid si tãtùm. col. 139. & alibi sæpe Scrib. Id tamen nõ indistinctè accipiẽdũ est: sed negotij qualitas, ac verisimilitudo cõsiderãda erit, vt bene aduertit Pinel. in d. Rub. C. de rescind. vend. 1. par. c. 2. n. 7. qui plura refert: de quo tamen videndus est Ant. Gabr. comm. opi. li. 3. de iure quæsito non tollen. conclusi. 3.

¶ Imò in huius causæ probatione, vbi necessariò 33
causa probanda est, substituti, quibus præiudiciũ irrogatur, citandi sunt, vt dixit Barto. in l. nam ita diuus. ff. de adoptio. Idem Bart. in l. 2. C. de tẽpo. appella. l. 2. ff. de nata. restit. Soci. qui loquitur in legitimatione facta à Principe in præiudiciũ substitutorũ. in l. Gallus. §. & quid si tantum. n. 27. cũ seq. ff. de liber. & posth. Deci. cõs. 284. Curti. Iuni. cõs. 83. Soci. Iuni. cons. 77. n. 112. li. 1. D. Anton. de Padill. in d. auth. res; quæ. C. cõmunia de lega. nu. 331. qui plura in idẽ adducunt. Sicq; Regij consiliarij rarò, aut nunquam antiquas primogeniorũ vocationes mutare solent, & non nisi ex magna causa priùs corã ipso Principe citato saltim primo ipsius Maioratus successore probata. ¶ De facultatibus autẽ, quæ ad alienãda bona Maioratus, vel ad eadem obliganda, vel hypothecanda à Principe cõcedũtur, nos infra li. 4. latiùs agemus: vbi etiam resoluemus qualis causa requiratur ad hoc, vt Princeps id facere possit & vtrum bonum cambium successoribus præstari debeat, & quid dicendum sit: quando facultas ad Primogenium

Universidad de Navarra Biblioteca

instituendum in remuneratione seruitiorum cõcessa fuit, ibiq; plura alia satis vtilia ad materiam istam attinentia dicemus.

34 ¶ Quæ omnia summè notanda ac mente tenẽda sunt, ad pacta matrimonialia, vbi quotidie in matrimoniis contractis inter eos, qui duos Maioratus, vel re, vel spe obtinent, pacisci solet, vt filius primogenitus vnũ Maioratũ obtineat: secundus autẽ in altero succedat. Nã si ex primi institutoris dispositione ad vtriusq; Maioratus successionẽ filius primogenitus vocatus sit, non poterũt matrimonium contrahẽtes, seu eorum parentes aliquid contrarium, his, quæ in prima Maioratus institutione præcepta, & prouisa sunt, disponere: nisi regia facultas, ad id faciendũ interueniat. Non enim possunt Maioratuũ successores antiquum succedẽdi ordinem Maioratibus institutum propria authoritate mutare seu alterare. Idq; notissimũ est: nisi in casibus, de quibus paulò antè mentionẽ fecimus, seu in casu, in quo ex Regiæ pragmaticæ decisione facta in Comitiis Madricij habitis anno. 1534. quæ hodie est l. 7. ti. 7. li. 5. in noua ll. Reg. collectione, Duorũ Maioratuum concursus prohibetur. Primúsq; filio maiori natu: secundus autem filio secundo genito deferẽdus est. Tunc namq; etiam absque pactis matrimonialibus id ipsum efficiendũ esset quod optimè aduertit D. Anto. de Padilla in l. vnũ ex familia. §. si de Falcidia ff. de leg. 2. n. 20.

35 ¶ Hæc autẽ in Maioratus possessore, qui ipsi Maioratui nihil ex bonis propriis addidit, procedũt. Is tamen, qui ex bonis suis aliquid Maioratui adiunxit, poterit quæcunq; vincula ac conditiones: tã antiquo Maioratui: quàm propriis bonis adiicere, nec is, qui in bonis eius successerit, poterit nouum Maioratum cõsequi, & ex bonis antiqui Maioratus nouas cõditiones reiicere: sed aut debet bona nouiter Maioratui addita relinquere, aut ipsas cõditiones admittere. l. filius familiàs. §. cum pater, vbi omnes Scrib id notant. ff. de leg. 1. Quod etiã pari ratione dicendũ erit in Maioratus successore, qui ab vltimo eiusdẽ possessore hæres in bonis propriis institutus fuerit. Is namque aut debet hæreditatẽ repudiare, aut nouis cõditionibus subiici. Idq; ex decis. d §. cũ pater, clarissimè probatur. ¶ In hoc autẽ contrariam sententiam ex pluribus probat Pinel. de bon. mater. 3. par. n. 99. Qui omninò videndus erit. Quod probabile videtur vbi nouæ cõditiones antiquis contrariæ ac repugnantes fuerũt. Si verò antiquis contrarię non sint, sed nouæ, cũ antiquis compatiãtur. Prima opinio verior ac probabilior erit: de quo tamen dicendum est, vt infra lib. 4. vbi de hærede vltimi possessoris rem Maioratus ab ipso alienatam vendicante agitur, dicemus.

36 ¶ Interim tamen Maioratuũ possessoribus consulimus, vt si antiquo Maioratui bona aliqua iure Maioratus adiicere velint, ea antiqui Maioratus conditionibus subiiciant, nec nouas conditiones aut vocationes præsertim primi Maioratus cõditionibus repugnãtes adiiciant. Futurum namque erit, vt ex hac nouarum conditionum adiectione bona, quæ ipsi semper vnita esse volunt in diuersos successores diuidantur. Quod inconueniẽs in pluribus huius Regni Primogeniis iam experiẽtia compertum fuit.

¶ De primo autẽ Maioratus institutore nulli dubiũ est nisi, quod poterit Maioratui à seipso confecto nouas leges, ac cõditiones adiicere: si in ea causa Maioratus sit, vt reuocari possit. Qui enim Maioratum reuocare potest à fortiori poterit illum limitare ac modificare. dicta. l. iuris gẽtium. §. adeò. ff. de pact. 37

¶ Si autẽ Maioratus irreuocabilis effectus sit, nõ poterit eius institutor eidem nouas conditiones adiicere. Perfecta namque donatio conditiones posteà non capit. l. perfecta donatio. C. de dona. quę sub mod. ¶ Vtrum autem ex cõsensu primi Maioratus successoris possit eiusdem institutor Maioratui iam irreuocabili effecto nouas conditiones in præiudicium sequentium successorum adiicere, vel illũ in totum reuocare, videnda sunt: quæ infra li. 4. c. 2. vbi de intellectu doctri. Bart. in l. qui Romæ. §. Flauius. ff. de verb. oblig. tractabimus, latiùs dicemus.

¶ Sed quãuis vltimus Maioratus possessor nõ possit quidpiam ex his, quæ eius institutor disposuit, alterare: poterit tamen dubiã illius dispositionẽ interpretari, designando in suo testamento illum, quem arbitratur Maioratus institutorẽ in eiusdẽ successione præferre voluisse, eáq; interpretatio: si verisimilis sit, à iudicibus sequenda, vel saltim summè considerãda, atque æstimanda erit. Quod dixit Bart. in l. gerit. n. 17. ff. de acqui. hære. Bald. in l. in quibus. n. 2. C. de secũd. nup. Paul. cõs. 279. li. 1. Matt. de Afflictis in c. 1. de succes. feud. n. 10. Pala. Ruui. in l. 45. Tau. n. 17. vbi in id allegat tex. in l. si quis seruũ. §. si inter duos. ff. de leg. 2. & in l. si quis à filio. §. si plures. vbi glo. ff. de lega. 1. Alex. cons. 55. n. 14. lib. 4. Parisius cõs. 75. n. 52. cũ seq. li. 2. Cursetus de potesta. Regia. 2. part. q. 7. Quod quãdo vltimus Maioratus possessor id ab institutore intelligere potuit, admittendũ erit. Idq; etiã verum esse profitentur Soci. cons. 12. nu. 10 lib. 3. Præp. in c. per venerabilem. n. 44. qui filij sint leg. Ripa. in l. quominùs. ff. de flum. n. 16. Ant. Gome. in l. 40. Tau. n. 73. Couarru. in qq. pract. c. 13. n. 7. Pinel. in l. 1. 3. parte n. 48. C. de bonis mat. D. Anto. de Padilla in l. vnũ ex familia. §. si de Falcidia. nu. 14 ff. de leg. 2. Curtius Iunior cons. 1. nu. 10. Nat. cons. 50. n. 27. lib. 1. 38

¶ Subsequẽter etiam ex principali huius capitis regula, quòd. s. Hispanorum Primogenia iure sanguinis: non hæreditario deferantur, & à primo institutore: non ab vltimo possessore capiantur, inferri posset, ad decisionem eius quæstionis: an. s. bona Primogenio subiecta, valeãt ex delicto possessoris fisco adiici, vel an Maioratus successor, is præcipuè, qui hæres vltimi possessoris est, possit ab illo alienata reuocare, vel an possit Maioratus successor successioni eiusdẽ Maioratus insequentium præiudicium renuntiare, vel res Maioratus pati præscribere, & etiam inferri posset ad plura alia, quę ex eis, quæ dicta sunt facilè decidi possent. Sed quia earũ materia alibi copiosè tractabitur: nec caput istud longiorẽ tractatũ admittit, ea in hac parte cõsultò breuitati studẽtes, prętermisimus. Solùm autem ea, quæ in duobus capitibus sequentibus dicentur, ex his, quæ hanc materiam cõtingunt, hìc prætermittere nõ libuit: quia adeò his, quæ in hoc capite tractantur contigua sunt, vt alibi commodiùs tractari non possint.

SVMMA-

SVMMARIA.

1 *Maioratus possessor vtrum sequentem successorem, ex causa ab ipsius Maioratus successione exhæredare possit.*
2 *Exhæredari potest quis ab eo Maioratu, in quo iure hæreditario succedit, non autem ab eo, qui sibi solo iure sanguinis defertur.*
3 *Consulitur Maioratuum institutoribus, vt eorum possessoribus facultatem præstent, vt proprios filios, ac descendentes possint ex causa ab ipsius Maioratus successione exhæredare.*
4 *Maioratus successor non potest successione eiusdẽ priuari, etiã propter votũ paternũ nõ impletũ.*
5 *Verus intellectus ad c. licet deuoto, assignatur, cæterique taxantur.*
6 *Propter vot parentis non impletum filius non potest legitima priuari: etiamsi ea in re indiuidua consistat.*
7 *Grauamen voti implementum, vel aliam piam causam concernens, tollitur de legitima filij: etiamsi ea in re indiuidua consistat.*
8 *Exhæredari vtrum possit Maioratus successor ex causa cõtra eiusdem Maioratus institutorem commissa.*
9 *Causa ingratitudinis non excludit quem à successione: nisi à testatore exhæredatus fuerit.*
10 *Pœna priuationis non est apponenda, nisi in casibus à iure expressis.*
11 *Exclusio à successione est velut exhæredationis species.*
12 *Causa ingratitudinis, vel inimicitiæ ex sequenti vocatione expressa aboletur.*
13 *Odiosus testatori sub generali seu tacita vocatione nunquam comprehenditur.*
14 *Merita sequentia purgant inimicitiam præcedentem.*
15 *Exhæredatio fieri non potest: nisi ex causa legitima à parẽte expressa & ab hæredibus probata.*
16 *Hæredes, non poterunt obijcere filio causam ingratitudinis post mortẽ patris: quando pater filiũ non exhæredauit etiamsi causam ingratitudinis ignorauerit.*
17 *Formæ prætermissio actum nullum efficit: etiamsi ignoranter omissa fuerit.*
18 *Forma in exhæredatione requisita necessaria est ad priuandum filium legitima ex causa donationis fideicommissi, vel Maioratus sibi relicta.*
19 *Forma exhæredationis, quo ad solam legitimam seruanda est: non quo ad bona, quæ vltra legitimam, filio relinquũtur: nisi iure Maioratus legitima simul cum alijs bonis filio relinquatur.*
20 *Exhæredatio pro parte fieri non potest.*
21 *Dignus trahit ad se minus dignum in indiuisibilibus.*
22 *Filius potest ab hæreditate parentis priuari ex causa indignitatis, etiamsi à patre exhæredatus non fuerit.*
23 *Hæredis institutio non reuocatur ex causa inimicitiæ, vel ingratitudinis superuenienti: etiamsi ea culpa hæredis processerit.*
24 *Hæres institutus ex causa indignitate superueniente ab hæreditate priuandus est.*
25 *Successio Maioratus, quæ à successore indigno aufertur cui deferenda sit.*
26 *Hæreditas, quæ aufertur alicui tanquam indigno ob delictum proprium fisco deferenda est.*
27 *Si successor Maioratus efficitur incapax, bona ad sequentem vocatum deuoluuntur.*
28 *Institutio incapacis habetur pro non scripta.*
29 *Incapax pro mortuo reputatur.*
30 *Filius incapax non obstat sequentibus in gradu, ac si esset mortuus.*
31 *Maioratus per viam donationis irreuocabilis institutus, non reuocatur: nisi ex causis, de quibus in l. fi. C de reuocan. dona.*
32 *Maioratus reuocatur etiam ex causis non cõtentis in d. l. fi. dummodò causæ sint similes, vel maiores expressis.*
33 *Filius potest exhæredari non solũ ex causis expressis in iure, sed ex alijs similibus, vel maioribus.*
34 *L. 8. tit. 7 part. 6. declaratur.*
35 *Maioratus per viam donationis irreuocabilis institutus, non reuocatur ex inimicitia culpa institutoris superueniente.*
36 *Maioratus irreuocabilis, qui ex causa ingratitudinis ab institutore in vita reuocatus non fuit, ab hæredibus reuocari non potest.*
37 *Hæredes poterunt reuocare Maioratum irreuocabilẽ ex causa ingratitudinis in vita institutoris contingenti: si illam institutor ignorauit, vel sciuit: illum tamen reuocare non potuit.*
38 *Maioratus per viam legati, prælegati, vel fideicommissi factus, reuocatur ipso iure ex causa inimicitiæ, vel ingratitudinis superuenienti absque alia institutoris reuocatione: etiãsi ea causa culpa institutoris orta fuerit.*

Universidad de Deusto
Biblioteca

39 *Maioratus per viã legati, seu fideicõmissi institutus: vtrum reuocetur ex inimicitia superueniente: quando institutor illam sciuit, habuítque tempus Maioratũ reuocandi, nec illũ reuocauit.*

40 *Donatio, quæ ex superuenientia filiorũ reuocata fuit, mortuis filijs validatur ex parentis scientia, atque silentio.*

41 *Legatum ex inimicitijs superuenientibus reuocatum, non validatur, etiamsi testator inimicitias sciuerit, fecerit q, codicillum, nec legatum reuocauerit.*

42 *Causa ingratitudinis remissa censetur ex tacita vel expressa reconciliatione inter Maioratus successorem, & institutorem subsequuta.*

43 *Ex causa ingratitudinis post mortem institutoris Maioratus aduersus ipsum institutorem contingenti: vtrum successor eiusdem Maioratus successione priuandus sit.*

44 *Qui post mortem defuncti ingratitudinis causam committit, perdit legatum.*

45 *Hæres lacerans famam defuncti, est hæreditate priuandus tanquam indignus.*

46 *Causa ingratitudinis commissa contra institutorem Maioratus defunctum, in quo differat ab illa, quæ contra ipsum viuentem committitur.*

47 *Legatarius, qui post mortem testantis cum vxore eiusdem concubuit, perdit legatum.*

48 *Iniuria mortuo fieri potest, ac si esset viuus.*

49 *Vidua luxuriosè viuens priuatur tutela filiorum.*

50 *Vidua, quæ adulterium post mortem mariti commisit, perdit medietatem lucrorum constante matrimonio acquisitorum.*

51 *Et filiorum successionem.*

52 *Et facultatem sibi à marito concessam, vt pro ipso testetur.*

53 *Et officium executricis testamenti mariti.*

54 *Vidua luxuriosè viuens, marito, atque eius animæ iniuriam irrogat.*

55 *Vidua luxuriosè viuens: vtrum perdat dotem, ac si marito viuente adulterata fuisset.*

56 *Ad reuocationem legati ea solennitas requiritur, quæ in testamento, vel codicillo, vel alia qualibet vltima voluntate necessaria est.*

57 *Ademptio legati, quæ inducitur ex inimicitia superuenienti, duobus testibus probari potest.*

58 *Maioratus ex causa ingratitudinis vel simili reuocatur quoad eum tantùm qui illam commisit, non quoad sequentes.*

Vtrum Maioratus successor possit, ex causa ingratitudinis, ab ipso Maioratu exhæredari, vel ab eiusdem successione excludi.

CAPVT NONVM.

1 COnsequenter etiam ex his, quæ in capite præcedẽti dicta sunt, decidi poterit ea quæstio, quæ ab Scrib. satis controuersa est, vtrum scilicet Maiorat' successor possit ex causa ingratitudinis ab ipso Maioratu exhæredari, vel ab eius successione excludi. Pro cuius quæstionis resolutione præmittendũ est in hac re Scrib. inter se varia sensisse. Plures namq; cẽsuerunt Maioratus possessorẽ posse sequentẽ successorẽ ex causa, ab ipso Maioratu exhæredem facere: prout existimat Oldraldus cons. 94. col. 3. cum sequentib. nu. 16. per tex in c. licet de voto, vbi filius non adimplens voluntatem patris iure Primogenituræ ab ipso parente priuari potest. Alberi. in Proœm. ff. veteris. §. discipuli. col. 5. Idem in l. donationes, quas parentes. nu. 4. C. de dona. inter vir. & vxo. Abb. consi. 3 nu. 3. lib. 2. Alexan. consi 87. num 4. lib 6. Ripa. in l. nemo potest. nume. 7. ff de lega. 1. Mar. Lauden. in tracta. de Primoge col. 6. versic. Quæro an pater, vel Dux. Iacobi. de Sãcto Georgio. in l. cum antiquioribus. C. de iure delib. num. 20. Matth. de Afflict. in c. 1. de successione feud. & in constitu. Regni Siciliæ in cõstitu. incip. Vt de successionibus. ad fi. Ioã. Lecerier de Primoge. li. 3. quæst. 3. Guillel. Benedicti. qui inquit se ita hoc vidisse iudicari in Parlamento Tholosano, in rep. c. Rainuntius. verb. In eodẽ testamẽto relinquẽs. el primero. n. 207. cum sequentib. de testa. Curti. Iuni. in Authen. licet. n. 4. C. de liber. præteri. Tiraquel. qui plura refert, de Primoge. quæst. 21. nu. 4. & 10. cum pluribus præceden. & sequentibus. Quam opinionẽ in Hispanorũ Primogeniis loquens, sequutus fuit Mẽcha. de succession. creati. §. 21. n. 146. atq; etiam Iacobus de Saa de Primoge. fol. 85. nu. 37.

¶ Contrariam autem sentẽtiam plures etiam ve- 2
riorem esse censuerunt, ex eo præsertim, quòd exhæredatio fieri possit ab eo solùm, qui potest & tenetur instituere, nec possit quis à bonis alienis, sed à proprijs tantùm exhæredare: aliàs esset inepta exæredatio. l. quidam cùm filiũ. fin. verb. ff. de hæred. instit. Quem textum ad hoc notant communiter Scrib. tex. in auth. vt cùm de appella. cognosci. §. aliud quoque capitulũ. colla. 8. l. nã etsi sub conditione. in princi. ff. de iniust. rupt. facit l. decem cum simil. ff. de verb. obli. Cùm igitur bona Maioratus non ab vltimo possessore, sed à primo institutore: nec iure hæreditario, sed iure sanguinis deferantur, consequens est, vt nõ possit vltimus Maioratus possessor successorẽ à Maiorat' successione, quam ab ipso non cœpit: etiã ex causa legitima exhæredem facere. Quam opinionem probat Philippus Corneus in l. 1. col. 3. versi. præterea. C. de condit. inser. atq; illam sequitur Ioã. de Terra Rubea. in suo tracta. cõtra rebelles, tracta. 1. conclusi. 10. Guillel. de Monserrat in tracta. de successio Regum num. 19. Et Car. Mol. in cõsue. Paris. tit. 1. §. 8. glo. 3. nu. 12. Idq; in Hispanorũ Maiora-

tibus constanter defendit Peralta in l. 3. §. qui fideico. n. 86 ff. de hæred. instituẽ. vbi inquit se ita intrepidè tenere, & semper tenuisse: refértque sic pnuntiatum fuisse in Regio, ac supremo Castellæ Senatu in persona Ducissæ de Nagera, & Comitissæ de Valentia, quã pater exhæredauerat ab omnib' bonis ex ei' successione sibi pertinẽtibus. Hæc namq; exhæredatio ex regij cõsilij sentẽtia, quoad bona libera, cõprobata fuit: quoad bona verò Maioratus, reiecta. Idq; etiã in Hispanorum Primogeniis verum esse dixit D. Anto. Padilla in l. vnum ex familia. §. si de Falcidia. n. 16. cum seq. ff. de leg. 2. atq; Emanuel à Costa. de patruo & nepote pag. 152.

¶ Sed ista Scribentiũ controuersia eadem distinctione, quam in c. præced. præmisimus dilui etiã, ac cõciliari poterit. Aut enim agimus de Maioratu, qui iure hæreditario defertur: veluti in Maioratu, qui in Gallia iure præcipui filio maiori ex parentis hæreditate cõpetit, & tũc dicẽdum erit, ex causa ingratitudinis posse parẽtem filiũ suum huius Maioratus successione priuare. Cùm enim ab eo iure hæreditario ipse Maioratus capiatur, nõ mirũ si ipse possit, ab illo filiũ suũ exhæredare: sicut ab aliis bonis suis illum causa ingratitudinis interueniente exhæredare posset. Et in hac specie omnes Scrib. primam opinionem tenentes intelligendi sunt. quod etiam in causa ingratitudinis commissa aduersus primũ Maioratus institutorẽ dici poterit, cuius respectu in Maioratu iure etiã hæreditario succeditur. De quo infra isto c. nu. 8. cum pluribus sequentib. latiùs dicemus.

¶ Aut agimus de maioratu in quo iure sanguinis succeditur, nec ab vltimo possessore, nec iure hæreditario: sed à primo institutore capitur, & in hoc casu dicendum erit: proculdubiò verã esse secundã opinionẽ, dicẽtium: Maioratus possessorẽ non posse ab huius Maioratus successione filium suum vel alium sequentẽ successorẽ: etiã ex causa ingratitudinis, contra ipsum commissa, exhæredẽ facere. Quam conco. diã inter has opiniones assignauit in effectu Carol. Molin. in cõsuetud. Paris. tit. 1. §. 8. gl. 3. nu. 10. & Anto. Gomet in l. 40. Tau. nu. 71. Idq; verissimum est.

3 ¶ Ex qua opinione consulit Peralta in d. l. 3. §. qui fideicommissam. ff. de hæredib. institu. n. 87. Maioratuum institutorib', vt in suis Maioratib' specificè disponant, quòd si aliquis ex eorundẽ successorib' aduersus præcedentes possessores aliquam ingratitudinis causam committat, possit is, 21
etiamsi Maiorat' institutor nõ sit, illum ab ipsius Maiorat' successione exhæredem facere. Sic etenim, vt ipse inquit, fiet, vt Maioratuũ successores vltimis eorũdẽ possessoribus debitũ honorem, ac reuerentiam exhibeãt. Cuius clausulæ appositio mihi vtilis ac iustissima videtur: dummodò solum ad parentes, auos, seu alios ascendentes Maiorat' successoris restringatur: nec ad alios ipsius Maioratus possessores, quibus non is honor debetur, protrahenda sit.

¶ Nec his obstat decisio tex. in d. c. licet de voto, vbi filius ex causa fuit priuat' à parẽte Regni successione. Nam ille tex. id disponit in casu speciali, ex eo: quia filius nõ impleuit cõtenta in paterno testamento quo ad piam causam. Ideoque cùm id fauore testamenti & piæ causæ introductũ sit, nõ est ad alias materias trahendum. l. quod fauore. cũ simil. ff. de legib. Quem intellectum ad illũ tex. verum esse censet Hosti. Ioan. And. & cõmuniter Scrib. in eod. c. licet de voto. glo. in c. si hæredes. de testã. vbi Ant. Abb. Car. Imol. & communiter Scrib. Ibiq; Barb. col. 9 inquit hunc esse cõmunẽ illius tex. intellectum, illumq; sequitur Peralta. in d. l. 3. §. qui fideicommissam. nu. 86. ad fin.

¶ Sed quanuis Peralta in hac quæst. constanter hanc vltimam opinionem defendat, in intellectu tamen d. c. licet de voto, apertissimè labitur. Si enim is esset ver' illius tex. intellectus quãuis cõmunis sit, sequeretur necessariò, q, vltimus Maioratus possessor posset sequẽti successori onus aliquod implẽdi voti, seu alterius causæ piæ ex proprio testamento iniungere illumq; in casu contrauẽtionis Maioratus successione priuare, quod nec ipse assereret nec aliquo pacto tenẽdum, nec asserendum est. Imò constanter dicendũ erit: etiã 4
propter votum ex testamento paterno iniunctũ, vel quid simile non impletum, nõ posse filiũ Maioratu priuari, vt dixit Ioan. Licerier. de primog. q. 6. lib. 3. Palati. Rubi. in rep. c per vestras fo. 83. magno. n. 43. & Caro. Moli. in consue. Paris. tit. 1. §. 8. glo. 3. n. 10. Idq; in Regno, & Baronia censuit Bald. in auth hoc amplius. C. de fideicommi. n. 8. Quod sequitur Iass. ibid. n. 6 limi. 7. & Guillelm. Benedictus. in repe. c. Rainuntius verb. si absque liberis morereturel. 2. n. 216. Didac' de Segura. in l. 3. §. si ff. de libe & posth. col. 28.

¶ Verus autẽ intellectus ad tex. in d. c. licet. aliis 5
reiectis, is est, q, ideò ibi filius Regni successione priuatus fuit, quòd ipse se expresè ad votum paternum implendum astrinxit, quod prob. ex eod. tex. ibi. *Et id assumpto Crucis signaculo te sine dilatione adimpleturũ esse promisisti.* Et iterũ: ibi. *Ne si onus tibi à patre iniunctum, & à te sponte susceptum.* Et iterũ in decisione dicitur. *Debitũ acceptæ crucis exsoluens propositũ iter arripias.* Cum igitur ipse filius ad implemẽtũ huiusmodi voti se obligauerit: nõ mirũ si ex ppria obligatione Regni successione priuetur, siue ea sibi obuenerit iure sanguinis, siue hæreditario, siue aliunde, & nõ à parẽte illam acquisierit. Iam enim nõ agitur de adimplẽda obligatione paterna, ex qua (vt prædiximus) non potest filius his bonis priuari, quæ sibi ab alio, non à parente, iureq; sanguinis: non autem hæreditario obuenerunt: sed de adimplenda obligatione propria, ex qua potest filius etiã bona propria aliunde, que, acquisita, mittere. Quem intellectum ad illum tex. assignauit Ioan Licerier. de Primoge. lib. 3. q. 6. vbi illum eleganter prosequitur Guillel. Benedictus. in repe. c. Rainuntius. verb. si absque liberis moreretur el. 2. num. 21. & Caro. Molin. in consuet. Paris. tit. 1. §. 8. glo. 3. nu. 10. Et Couarru. in ca. si hæredes. de testa. nu. 10. Grego. in l. fin. tit. 10. part. 6. glo. fi. Idq; etiam nouissimè tenuit D. Ant. de Padill. in auth. hoc amplius. C. de fideicom. nu. 18. Isq; intellectus mihi verus atq; ad illũ tex. proprius ac germanus videtur: quãuis illum reiiciat Innoc. in d. c. licet de voto; dic. 05, quod etiam si filius non se obligasset ad voti paternum implendum, posset ad illius implementum sub pœna priuationis successionis Regni astringi. Præsupponit namque Innocen. q Regnum in casu illius text. ex testamento ipsius patris filio iure primogenituræ cõperebat, vt ex eius verbis constat apertissimè, quæ est clara ad illũ tex. diuinatio. Ideoque eius dictum in hoc attendendum non est, vt optimè aduertit Ioan Licerier. d. q. 6. num. 16. In quo etiam Ipsius est Xuarez sequutus num. 16. In quo etiam Ipsius est Xuarez sequutus Innoc. in repe. l. quoniam in prioribus. in princ. n. 20. C.

20.C.de inofficio.testa.

6 ¶ Ex quibus subinfertur falsum esse communem intellectum,quē glo.& Scrib.assignant ad tex. in d.c.licet de voto:dicētes, quòd quamuis propter non implementum voti, filius nō possit legitima priuari, vt notant Cardi.Abb.& Imol.in c.si hæredes.de testa.vbi Barba.n.10.& Couar.nu. 9.id ipsum annotarunt Bald.in d.auth.hoc amplius.n. 7.C.de fideicō.& Segura.in l.3.§.fi.ff.de liber.& posth.fol.7.col.1. Quorum opinionem dixit cōmunem Ioan.Licerier.de primoge.lib.3.q.6.nu. 15.Et Caro.Molin.in consuet.Paris.tit.1.§.8.glo. 3.n.10.Hoc tamē fallit:quando tractatur de successione Regni,Ducat⁹ seu Comitatus,vel alia re indiuisibili.Tunc namque ex eo,quòd res indiuidua est,ex ea legitima non detrahitur:sed res ipsa integra amittitur.Quod opinatur glo.in d.c.licet de voto.in glo.fin.ad fi.quam sequitur ibi.Innoc. verb.successionem.Et Abb. & cæteri Scrib.¶ Nā cùm ideò in his bonis filius legitima priuetur, q̄ ipse se ad paterni voti implementum astrinxerit, nec illud impleuerit, quo casu potest etiā bonis propriis & aliunde quàm à parēte quæsitis priuari(vt superius ostensum est)cōstat non ex eo filiū priuari Regno : quod ipsum Regnum indiuiduū sit:sed ex eo quòd ipse filius ad voti implemētum se astrinxerit. Quo casu nulli dubium:quin etiam legitima priuari possit.¶ Imò ea ratio,quòd ex eo priuatur filius legitima ex Regno sibi competēti: quod Regnum ipsum indiuiduū sit, ciuili ac morali fundamento destituitur,non enim iustum esset q̄ ex eo,quod Regnum diuidi non possit, fili⁹ legitima priuaretur : sed iustiùs existimarem q̄ ex eo,quod Regnum indiuiduum est,fili⁹ nec legitima , nec alia portione etiam extra legitimam priuādus sit,ex ratione tex.in l.cū quidam.ibi. *Exhæredationes autem non essent adiuuandæ.* ff. de liber. & posth.Per quem tex.censuerunt Bar.& Crib.in proprio loco, exhæredationē factā de certa parte hæreditatis non trahi ad totā hæreditatem:sed omninò vitiari ex eo , quod exhæredatio odiosa sit:licet secus dicēdū sit in institutione,quæ fauorabilis est, ex cui⁹ l.ratione plura scrib.passim decidere solēt,quæ in huius rei cōprobationem adduci possent.Quod eo maximè dicēdū est , quod quanuis hæ dignitates indiuisibiles sint:earum tamen cōmoditates ac emolumenta diuidi possunt ex quibus filio legitima salua relinqui posset , vt infra isto li.c.11.apertiùs probabimus.Ideoq̄;hęc opinio quāuis à grauissimis viris probata sit,proculdubiò erronea, ac falsa censenda erit. Sicq̄ eam reiicit Didacus de Couar.in d.ca. si hæredes de testam.nu.9.

7 ¶ Similiter etiam infertur erroneam esse eam limitationem quam Rod.Xuar.non modico legētium applausu in repe.l.quoniam in prioribus.C. le inofficio testa.in princip.nu.20.ad eandē legē assignauit , quòd scilicet quanuis verum sit , q̄ ex eiusdem legis dispositione omne grauamē de legitima reiiciatur , per consequensq̄ ex ea esset reiiciendum grauamē adimplemēti voti,seu alterius legati pij, à patre filio iniunctum:hoc tamen fallit : quando hæreditas consisteret in regno seu alia dignitate indiuisibili. Tunc namque ratione indiuiduitatis filius etiā esset legitima priuandus ex decisione tex.in d.c.licet : nam cum intellect⁹ communis,qui in hoc ad illum tex.assignari solet erroneus sit,vt paulò antè cōprobauimus, similiter hæc limitatio,quæ ex eo intellectu fundamētum assumpsit,falsa,ac erronea censenda erit.Nō enim ex eo,q̄ regnum indiuisibile sit:sed ex eo q̄ se ad voti implementum astrinxit filius in casu illius tex.regno,ac sua legitima priuatur.

¶ Sed quoniam(vt ex superius adductis apertissimè constat)causa ingratitudinis contra vltimum maioratus possessorem cōmissa , sufficiens nō est ad hoc,vt sequens successor possit à Maioratu exhæredari,vt res ista perfectiùs intelligatur,discutiendum superest, quid dicendum sit in Maorat⁹ successore , qui aduersus eiusdem institutorem, causam ingratitudinis cōmisit. In qua quæstione prima facie dicendum videbatur ex hac causa aduersus institutorem cōmissa , successorē ab ipsius Maioratus successione excludi posse:cùm ab ipso institutore Maioratus successio capiatur , ex his, quæ superius adducta sunt:sed hāc quæstionē copiosè tractauit Peralta.in d.l.3.§.qui fideicōmissam.ff.de hæred.instit.nu.87. vbi in effectu cōcludit ex hac causa sequentē successorem non posse à Maioratus successione excludi. Nam aut ea ingratitudinis causa in vita institutoris cōmissa fuit & non potest ex ea successor exhæredari: etiamsi ab hæredibus probetur,nisi ab ipso institutore cū causę expressione exhæredat⁹ fuerit.tex.in authē. vt cum.de appel.cog.§.aliud quoque capitulum colla.8.l.omnimodo.in fin.princ.C. de inofficio. testa.aut causa ingratitudinis fuit aduersus institutorem Maioratus iam mortuum cōmissa.Et similiter ex ea non potest eiusdem Maioratus successione priuari:cùm id iure statutum non sit. Pœna namque priuationis : nisi in casib⁹ à iure expressis non est apponenda.tex.in auth.de non eligen.secundo nubentes.§.cum igitur. colla. 1. Tiraq. in rep.l.si vnquā.C.de reuo.dona. verb. reuertatur. nu.207.Roland.à Valle.qui plura refert cons.27. num.14.Subdit tamen Peralta,quòd quāuis propter hanc infamiam , seu grauem iniuriā à sequēti successore aduersus institutorem iam defunctū irrogatam,non possit puniri priuatione Maorat⁹ successionis : poterit tamen aliàs extraordinariè puniri.Hæc ille.

¶ Hæc autem quæstio,quæ diffusa,difficillis,atq; assidua est altiùs repetēda erit, quam in hac parte latissimè examinare intēdim⁹. Quāuis enim propriè ad materiam exhæredationis , de qua in hoc capite tractatur,non omninò accedat : nihilominùs tamen exclusionē à successione Maorat⁹ cōprehendit,quæ veluti exhæredationis species est, vt censuit Bald.in l.illam.nu.4.C. de colla.Corn. cons.202.nu.11.lib.2. & alibi sæpè Scribē.Ideoq̄; pro ei⁹ perfecta resolutione sic distinguēdū erit.

¶ Aut enim ea causa ante Maioratus institutionē orta fuit.¶ Aut eodem Maioratu iā instituto ante mortē tamē institutoris contigit. ¶ Aut post institutum Maioratum iā mortuo Maioratus institutore subsequuta fuit.¶ In prima specie quando scilicet ante Maorat⁹ institutionem ea causa superuenit , subdistinguendum erit. Nam aut in eo Maioratu is successor,contra quē ea ingratitudinis seu inimicitiæ causa cōtingit expresè ac specialiter vocatus est,aut solùm tacitè,seu generaliter vocatus fuit.¶ Si specialiter vocat⁹ fuit,dicēdū est, ex hac expressa ac speciali vocatione causam ipsam ingratitudinis,seu præcedētis inimicitię remissam censendā esse:eumq̄; ea non obstāte in eodē Maioratu succedere debere. Causa namque inimicitię,seu ingratitudinis ex sequēti vocatione speciali, ac expressa aboletur. l.filio,quem pater

pater,vbi Bart.& communiter Scrib.ff.de libe.& posth.l.non putauit.§.si quis emancipatum.ff. de bon.poss.cont.tab tex.in Auth.vt cum de appell. cog.§ aliud quodque cōll.8.Bart.in l.3.§ fi.ff.de adim. leg Quod in ea vocatione expressa ac speciali, quæ ab institutore Maioratus scienter facta fuit,intelligendum est,vt Scrib.ibidem aduertūt. Secus autem si ex ipsius causæ ignorantia facta fuit : quando enim ignoranter vocatio facta fuit, dicendum erit : prout infra isto ca.dicemus in ea ingratitudinis,seu inimicitiæ causa , quæ post institutum Maioratum orta est.Id namq; est, quòd causa veniat ad notitiam Maioratus institutoris post institutum Maioratum,vel quòd post eiusdē institutionem orta fuerit.text in ca pastoralis.de exceptio.Scrib.in cap insinuante.de offi delega. ¶ Si autem non expresè,sed tacitè,vel sub generalibus verbis successor vocatus fuerit,dicendum erit,quòd ipse in ea generali seu tacita vocatione ex coniecturata mente testantis vocatus non cēsebitur.l.Lucius Titius.§. Lucius Titi⁹ Damam. 13 ff.de lega 3. Per quem tex. notant Iacob. de Are. Bar.& Scrib.ibi quòd is, qui est odiosus testatori sub generali vocatione nunquam cōprehenditur. Idem etiam dixit Bal.in l.in ipsius.nu.4.C.famil. hercis.Anch.cons.408.latè Menochius cōs.30.n. 15.cum seq. nisi is merita sequētia,ex qua inimi- 14 citia ipsa verisimiliter remissa sit legitimis probationib⁹ ostēderit,quod glo.Din⁹ & Bar. in eo. §. Lucius Titius Damam , non obscurè censuērūt.d.l in ipsius.vbi Bald & Scrib.C.famil hercis. Quibus plura cumulat Couarru.in c.Rainuntius. in princip.de testa. nu. 17. De quo nos infra isto cap.nu.43.latiùs dicemus.

¶ In secunda specie:quando scilicet ea inimicitię causa post institutum Maioratū orta fuit, subdistinguēdum etiam erit. Aut enim Maioratus ipse institutus fuit in persona filiorum , vel descendētium,quib⁹ legitima debetur:aut in persona aliorum cognatorum,vel agnatorum transuersalium, vel extraneorum,quibus legitima debita non est.

¶ Si de Maioratu in persona descendentium,quibus legitima debetur,instituto agamus, dicendū erit: filium seu descendentē ad Maioratus successionem vocatum,nō posse ab eius successione ex- 15 cludi ex causa ingratitudinis,vel inimicitiæ,qualiscūq; ea sit:nisi à patre,vel ascēdente exhæredatus fuerit , causa exhæredationis expressa atq; ab hæredibus probata:adeò vt etiā si ea causa ab hęredibus probetur,nō sufficiat,ad hoc,vt filius,vel descendens à Maioratus successione excludatur: nisi à patre,vel auo, cū causæ legitimæ expressione exhæredati fuerunt.Omnia namque ista copulatiuè requiruntur ad hoc,vt testamentum validū sit , nec nullitati , nec querelæ subiaceat. Quod probatur ex tex.in auth.vt cū de appella. cognos. §.aliud quoque capitulum colla.8.l.omnimodo. C.de inoffi. test.Ang.sibi cōtrarius in l.1.in princip ff.de inoffi.testam.Iass.in l.in arenam.num. 1. C.eod Franc.de Areti.in l.3.§.filius.ff de liber.& posthū. Alex.in auth.non licet.C.de libe. præter. col.pen.& ibi Curti.Iuni.num.17. qui hanc dixit communem opinionem. Rip.in l.fi. q.47.n.156. C.de reuo.dona.Ioan.de Garro.in repe. auth. ex testamento.C.de secundis nupt. nu. 4. Acosta.in repe l.Gallus.§.& quid si tantū.ff.de libe & posthu.part.3.nu.168.Greg.Lopez in l.8.tit.7 part.6. glos.1.Mencha.in repet.leg.omnimodò.C.de inoffi.testa.num.179.Iul.Clarus lib.3.senten.rece-

16 ¶ Quod adeò in portione legitima procedit , vt indistinctè seruandū sit,siue testator sciuerit causam ingratitudinis, siue eam ignorauerit,siue habuerit tēpus ad exhæredandum, siue nō,vel volēs exhæredare morte præuētus fuerit. Nam quanuis quoad alias materias huiusmodi distinctiones ob seruandæ sint(vt inferiùs dicemus)quod tamē ad legitimam attinet hoc indistinctè seruādum erit. Cum enim ex tex.in d. §. aliud quoque capitulū, forma exhæredādi filios à legitima portione apposita sit,ea prætermissa,exhæredatio effectū obtinere non poterit. Formæ namque prætermissio 17 actum nullum efficit.etiāsi ignorāter omissa fuerit.Bald.in l.iuris ignorantia nu. 3. C. qui admit. idem Bald in l fallus.nu.18.C de furt. Alex. cons. 165.nu.4.lib.6.Idem cōs.7.n. 19.lib.7. Tiraquel. qui plura refert. de retract.conuentio.§.4 glo.7. n.15.Idque mihi compertissimum est.Nunquam enim vidi filium à portione legitima,ex quacunque causa ingratitudinis aduersus parētem commissa,exclusū:nisi ab ipso parēte exhæredat⁹ fuerit,cū causæ legitimę expressione ac probatione.

¶ Quę omnia clarè atque indistinctè procedunt: 18 Siue Maioratus in persona filiorū , vel descendē-tium, quibus legitima debetur in testamēto, siue in contractu,siue iure legati,vel fideicōmissi , vel donationis , vel alio quocunque modo institutus sit.Non enim poterunt filij vel descendētes exhæredes fieri nisi forma, de qua superiùs mētionē fecimus,in exhęredatione seruata fuerit.Quod probat tex in d.§.aliud quoque capitulum.ibi , *Nec si per quamlibet donationem,vel legatum,vel fideicōmissum,vel alriū quēcūque modū eu dederit legibus debitā portionem.* Quod ibidem , & in d.l.omnimodò.in princip omnes Scrib.aduertunt.

¶ Sed an hęc seruāda sint solùm in ea parte bonorum Maioratus,quæ legitimam portionem comprehendit:an etiām in aliis bonis Maioratus,quæ sunt extra legitimam portionem in Maioratu , in persona eius cui legitima debetur , de legitima, ac aliis bonis simul instituto , cōtrouerti poterit.

19 ¶ Videtur namque dicēdum,hæc omnia solùm in legitima portione seruanda esse:cum tex in dict. §.aliud quoque capitulum, in sola legitima filiorum,vel descendentium loquatur,vt probatur ex verbis eiusdem tex.ibi *Legibus debitam portionē.*l. omni modò,in princip.C.de inoffi.test.ibi. *Quod minus legitima portione sibi relictum est.* Et vtrobiq; per Scrib.In eo namq; quod vltra legitimā filio relinquitur exhæredatio necessaria nō est:sed sola reuocatio,seu voluntatis mutatio , absq; exhęredatione sufficit.Non enim est necessaria forma ad exhæredandum filium ab eo,quod necessario eidem relinquendum non erat.Ex quo videbatur quoad id , quod legitimā portionē excedit,dicēdū esse: put in Maioratu in persona agnatorū vel cognatorū trāsuersaliū instituto statim dicemus.

¶ Sed quanuis hoc prima facie verū videatur:mihi tamen id exactiùs considerānti, contrariū iure verius esse satis compertū est.Quanuis enim quādo Maioratus in persona eorum,quibus legitima non debetur , instituitur,dicendum sit(prout inferiùs dicemus)in Maioratu tamē in persona eorū,quibus legitima debita est instituto,ea omnia, quę superiùs dicta sunt indistinctè seruanda erūt, tam quoad legitimā portionē : quàm quoad alia bona,quæ extra legitimā sunt quādo Maioratus de legitima, atq; aliis bonis extra legitimā simul

institutus

Universidad de Navarra Biblioteca

instituť fuit. Quod probatur solidissima ratione. Maioratus namq; indiuiduus esset debet, diuisioque eiusdē Maiorat' naturæ ex diametro pugnat, vt infrà isto lib. c.11. apertissimè ostēdemus. Cùm igitur filius, vel descendens ab ea parte bonorum Maioratus, quæ sub legitima comprehēditur, excludi non possit, nisi ad id exhæredatio soleniter facta interueniat: necessariò dicēdum erit pari ratione à reliquis bonis non excludi, ne Maioratus ipse contra eiusdem naturam ac substantiam arq; 20 institutoris volūtatem diuidatur. Quod ex pluribus aliis etiam rationibus cōprehenditur. Exhæredatio namq; aut in tota hæreditate fieri debet, aut in totū vitiari. Nec potest quis pro parte exhæres fieri. l. si ita quis hæres institutus fuerit excepto fundo. ff. de hæred. insti. l. cum quidā. ff. de lib. & posth. Cùm igitur in parte principali, ac digniori: hoc est, in legitima exhæredatio non valeat, consequenter dicendū erit etiā in residuo nō valere. Idq; ex eo præsertim probatur, quod, vt
21 prædiximus, Maioratus ex propria natura indiuiduus sit. Ideoq; succedit regula, quòd in his, quæ indiuidua sunt, id quod digni' est trahit ad se minus dignum eiusq; naturam in omnibus sequi debet, sustineturq; id, quod aliàs inualidum esset ex adiunctione dignioris: ne vna, eademq; res diuerso iure censeatur. Quod ex pluribus ornat Iasso. in l. Imperium. ff. de iurisdi. omn. iud. n. 3. Feli. qui latissimè prosequitur materiā in c. 1. de præscrip. nu. 6. Tiraquel. de retract. Linagier. §. 30 glo. 1. n. 9. cum plurib. seq. Quæ opinio tanquam verior, ac voluntati disponentis magis consona, sequenda erit.

22 ¶ Hæc tamen omnia intelligenda sunt: nisi causa ingratitudinis eius qualitatis sit, vt filium hæreditatis paternæ indignum efficiat, vt si causam stat' contra parentem mouerit, vel eum captiuum nō redemerit, vel furiosum non curauerit, vel mortē eius vindicare neglexerit, vel quid simile fecerit, ex quo hæreditatis eiusdē merito indign' efficia-
23 tur. Tūc enim ex ea causa filius poterit Maioratu sibi à parente relicto: etiam quoad legitimā portionem priuari: quanuis à patre exhæredatus non fuerit. Quod probatur ex text. in d. auth. vt cum de appella. cognos. §. si quis de prædictis. & §. si vnum de prædictis collā. 8. vbi glo. & cōmuniter Scrib. id notant. tex. ibi etiam per Scrib. in auth. si captiui. C. de Episcopis & cleri. & in auth. liberi, vbi glos. verb. capitalis. C. de Episcop. audien. l. si inimicitiæ. cum simili. ff. de his, quib. vt indig. Et hæc in Maioratus in persona filiorum, ac descendentium, quibus legitima debetur instituto obseruanda sunt.

¶ Si verò in personis agnatorum, vel cognatorū trāsuersalium, vel etiam extraneorum Maioratus institutus fuerit: subdistinguendū etiā erit. Nam aut agitur de primo Maioratus successore, qui in testamēto hæres institutus fuit locúmq; hæredis obtinet, aut de his, qui non locū hæredū obtinet: sed aut fideicōmissarij, aut legatarij, aut donatarij sunt iuxta ea, quæ infra isto lib. c. 14. latiùs dicemus.

¶ Si de primo Maiorat' successore hærede instituto loquamur, dicendum erit: eū non excludi ab ipsius Maiorat' successione ex inimicitia, vel alia ingratitudinis causa superueniēti aduersus eiusdē Maiorat' institutorē post Maiorat' institutionē: nisi Maioratus expresse reuocatus sit. Ex inimicitia namq; seu alia causa ingratitudinis superue-
nienti hæredis institutio nō reuocatur. l. ex parte. ff. de adim. leg. glo. in l 3. §. si in glo. in verb. nuda. ff. eod. Et vtrobiq; cōmuniter Scrib. Rip. in repe. legis fin. C. de reuoc. dona. q. 46. nu. 154.

¶ Quod nedū procedit, quando causa inimicitiæ culpa Maioratus institutoris processit: sed etiam quando culpa successoris, seu primiuocati, qui lo cū hæredis obtinet, orta fuit: vtroq; namq; casu ex causa ingratitudinis, vel inimicitiæ superueniēti Maiorat' institutio iure hæreditario facta nō reuocatur: quāuis contrariā opinionē veriorē esse censeat Bartol. in d. l. ex parte. num. 1. dicens: hæredis institutionē reuocari ex inimicitiis culpa hæredis procedentibus: non autē ex his, quæ processerunt culpa testatoris. Ipse namque clarissimè confundit causas, ex quibus quis indign' efficitur cū causis ingratitudinis, seu inimicitiæ (vt statim dicemus) & optimè aduertit Ripa in repe. d. l. fin. C. de reuoc. dona. d. q. 46. nu. 155.

¶ Hoc tamē intelligendū erit: nisi causa talis sit, 24
ex qua hæres ipse indign' efficiatur: quāuis enim ex ea hæredis institutio non reuocetur: si tamē ea causa culpa Maioratus successoris, qui in Maioratu iure hæreditario successit, orta fuerit, hæreditas sibi tanquam ab indigno auferēda erit. tex. in auth. si captiui. C. de Epis. & cleri. & in auth. liberi. C. de Epis. audi. & probatur per totum tit. C. & ff. de his, quib. vt indig. l. is consequenter. §. 1. ff. famil. hercis. Guillel. Bened. in rep. c. Rainutius. de testam. verb. condidit. el. 2. n. 16. Sicq; intelligenda est doctrina Bart in d. l. ex parte. num. 1. prout optimè aduertit Rip. d. q. 46. nu. 155.

¶ Successio autē Maioratus, quæ à primo institu- 25
tore hærede instituto propter eius indignitatē ac delictum proprium aufertur, fisco per tempus vitæ suæ adiicienda: eo autem mortuo sequēti successori deferēda erit. l. Statius Florus. §. Cornelio Felici. ff. de iure fisci. Quando enim hæreditas ali- 26
cui aufertur tanquàm ab indigno ob delictū proprium, ea hæreditas nō defertur sequēti substituto, nec venientibus ab intestato: sed fisco adiicienda erit. l. hæreditas, vbi Bar. & communiter Scrib. C. de his, quib. vt indig. l. indignus, vbi etiam per Scrib. ff. eod. l. 1. C. de his, quib. vt indig. Guillel. Benedict. in rep. c. Rainuntius verb. condidit. el. 2. nu. 16. de testam.

¶ Quod intelligēdum erit, nisi ea indignitas red- 27
dat successorem eiusdem successionis incapacem: prout si ob delictum proprium deportatus sit, vel aliquid simile sibi cōtigerit, ex quo ob delictum proprium vel aliàs incapax efficiatur: tunc enim bona Maioratus non ad fiscum, sed ad sequētem successorem deferenda erunt. Quod probatur ex tex. in l. 1. C. de hæredib. institu. & ex his, quæ notant Bar. & Scrib. in d. l. hæreditas. C. de his, quib. vt indig. Guiellelm. Benedict. d. c. Rainutius. ver. condidit. el. 2. nu. 16. Institutio namq; incapacis 28
habetur pro non scripta. l. 3. ff. de his quæ pro non scrip. haben. l. vna. §. & cum triplici. C. de caduc. tollē. Incapax enim pro mortuo reputatur. l. 1. §. 29
sed si patronus. ibi. *Pro mortuo habetur.* ff. de cōiungen. cum emācipa. liber. eius. l. si necem. §. de portatus cum simil. ff. de bon. liber. Ideoq; primo vocato existente incapaci statim sequēti substituto locus fit, ac si prim' vocat' nō fuisset. l. 1. §. qui habebat. ff. de bono. possess. contra tabul. per quem tex. dixit Bartol. ibi. quòd filius incapax non 30
obstat sequentibus in gradu, ac si esset mortuus. l. pater filium, vbi glo. ff. de inoffi. testamen. l. 1. §.

sciendum. vbi Bar. ff. de su. & legit. heredi. l. 2. §. ita demum. ff. ad Tertul. Bald. in l. si quis. §. talē. C. de secund. nupt. Scriben. in l. ex facto. §. ex facto. ff. ad Trebel. text. vbi etiam per Scrib. in l. Gallus. §. & quid si tantum. ff. de liber. & posthu. In quo tamen tenor Maioratus, & clausulæ confiscationem, seu alienationem prohibentes attendendæ erunt.

¶ Si verò de his Maioratuū successoribus aganius, qui locum hæredum nō obtinent: sed aut fideicōmissarii, aut donatarij, vel legatarij sunt, sub distinguendum etiam erit. ¶ Nā aut Maioratus per viā donationis inter viuos ea lege vt reuocari non possit, institutus fuit, aut in contractu, vel testamē to institutus fuit simpliciter, vel ea lege adiecta, vt ad libitum institutoris reuocari possit.

31 ¶ Si per viam donationis ea tamē lege, vt reuocari non possit, Maioratus institutus fuerit, dicēdū erit: successorem ab eiusdē Maioratus successione excludi non posse: nisi ex causis ingratitudinis contentis in l. fin. C. de reuoc. dona. & in c. fina. de dona. & in l. 10. tit. 4. part. 5. Ex his namque causis Maioratus etiā irreuocabilis reuocari poterit, vt ex dictis iuribus probatur, & loquēs in Maioratu dixit Anto. Gomet. in l. 40. Tauri. n. 71. & D. Ant. de Padilla. in repe. l. vnum ex familia. §. si de Falci. nu. 19. ff. de leg. 2.

32 ¶ Quod non solùm ex causis ibidem expressis: sed ex aliis eisdem similis, vel maioribus fieri poterit. Nam quanuis in eisdē legibus solum quinque causæ, atque eum taxatiua tantummodò enumerētur, ex quibus donatio perfecta reuocari possit: nihilominus tamen ex eisdem iuribus aliæ causæ similes, vel maiores expressis non excluduntur. Quod in specie notant Saly. Cin. & Scrib. in d. l. fi. post glo. ibi. verb. voluerit: idque etiā cēsuit Grego. in d. l. 10. in glo. in verb. *De palabra*, quam dixit esse communem opinionem Ripa in d. l. fi. q. 41. n. 137. & Iulius Clarus lib. 4. sentētiarū. §. donatio. q. 21. Frāc. Viui lib. communium opi. verb. donatio ex quinque causis. nu. 2.

33 ¶ Simile etiam videmus in causis exhēredationis: nā quanuis filius possit exhæredari solùm ex quatuordecim causis cum taxatiua tātùm expressis in auth. vt cum de appellatio. cognos. §. aliud quoque capitulum. col. 8. Tamen si filius nō commiserit aliquam ex causis ibidē expressis: sed aliam similem vel maiorem, nihilominùs ex ea à parēte exhæredari poterit. Quod notat Guill. de Cugno in auth. nō licet. C. de libe. præterit. cuius opinio. sequuntur eam communem esse profitētes, Alex. ibidem num. 4. & Iasf. nu. 6. & Curtius Iun. nu. 23. Guillel. Benedic. in repe. c. Rainutius. verb. in eodem testamento relinquēs el. 2. nume. 19. Ripa. in Rub. de iud. num. 20. & in d. l. fina. C. de reuocan. dona. q. 41. num. 138. Gratus consi. 115. nu. 19. lib. 2. Curti. Iuni. consi. 182. nu. 10. Iulius Clarus lib. 3. recep. senten. §. testamentum. quæst. 41. Mencha. de succeſſ. progress. lib. 2. §. 17. n. 101. Villalobos lib. com. opi. litera. E. nu. 143.

34 ¶ Quibus non obstat decisio l. 8. tit. 7. 6. parti. ibi. *Mas si por otra alguna razō qualquier, que nō fuesse delas sobredichas eneſtas leyes desheredasse el padre, al hijo, non valdria el tal desheredamiento.* Verba nāque ista quanuis nimis præcisa videantur, casus similes vel maiores expressis non excludūt: imò lex illa part. quæ à iure communi originem traxit easdē interpretationes ac limitationes, quas iura communia admittunt, necessariò admittere debet, contra-
riumque asserere, absurdissimū esset. Ideoq; hęc opinio etiam hodie iure Regio partita, sequēda erit: quanuis contrariū existimet Greg. Lopius in eadē l. 8. verb. *Otra razon qualquier.* Cuius opinio sequenda non est.

¶ Ex causa tamē inimicitiæ inter institutorem & 35
successorem ortę, Maioratus perviam donationis inter viuos irreuocabiliter institutus non reuocatur, nisi ea inimicitia culpa successoris, atque ex ea causa processerit, quæ successorem ingratum, siue indignū efficiat. Quāuis enim Maioratus per viam legati, vel fideicōmissi, vel donationis reuocabilis institutus ex inimicitia superueniēti: etiāsi culpa institutoris processerit, reuocetur (vt inferiùs dicetur) nulla tamen lege decisum est, quòd donatio perfecta atq; irreuocabilis ex inimicitia superuenienti reuocetur. Ratio autem differentię est: quia donatio perfecta atque irreuocabilis, ex contraria voluntate reuocari nō potest. Ideoque quanuis ex inimicitia capitali de contraria voluntate institutoris constet ea volūtas, quæ tacita est, non potest inducere eius reuocationem: cùm nec etiam ex eadem voluntate expressa reuocari possit. Cuius contrarium dicendum est, in legato ac donatione reuocabili. Cùm enim liberè ea reuocari possit non mirum: si ex inimicitiis superueniē tibus, ex quibus contraria voluntas comprehēditur, reuocata censeatur, de quo infra isto c. nu. 38. dicemus.

¶ Hæc autem, quæ de successore Maioratus irreuocabilis, ex causis ingratitudinis excludēdo prediximus, intelligenda sunt si ipsius Maioratus institutor illum in vita sua ex prędictis causis reuocauerit. Secùs autē si ab ipso institutore Maiora-
tus reuocatus non fuerit: tūc namque hæredes ip- 36
sius id facere non poterunt. Hoc enim reuocandi ius personalissimum est, nec ad hęredes trāsmittitur. l. fin. C. de reuocan. dona. vbi Bald. nu. 1. Host. in summa. de donat. § qualiter. versic. hæ autē donationes. l. 1. vbi glos. & communiter Scriben. C. de donation. gl. & Scribentes in l omnimodò. C. de inoffi. test. tex. vbi per per Scrib. in c. fin. de donat. Couar. in c. Rainutius in prin. de test. nu. 7. vbi plura in idem adducit Ripa. in l. fi. C. de reuoc. dō. q. 61. nu. 201. Tiraq. qui plura refert in l. si vnquā verb. susceperit liberos. C. de reuoc. dona. n. 172. idque probat l. 10. tit. 4. parti. 5. ibi. *Y si el se callare ende en su vida sus herederos non la pueden retraer, ni querellar despues.*

¶ Quod in Maioratus irreuocabilis institutore, 37
qui in vita sua causā ingratitudinis sciuit, nec Maioratū ex ea reuocauit, planè procedit. Si verò eā ignorauit, vel quanuis illam sciuerit, tempus reuocandi non habuerit quòd morte repentina prēuētus fuerit: tunc post eius mortem ea ingratitudinis causa ab eius hęredibus, vel sequētibus successoribus obiici poterit, vt à Maioratus successione successor ingratus excludatur: ficque dicta l. fi. C. de reuocād. donat. & d. l. 10. tit. 4. part. 5. intelligēdæ erunt. Quod voluit Ioā. And. in addi. ad specu. tit. de feud. §. nunc dicamus qualiter libelli cōcipiantur. n. 2. in additio. litera. A. ad fin. vbi ad hoc allegat text. in l. confirmando. & in l. vtilitatem. ff. de confirm. tuto. Idem Ioā. And. in ca. fin. col. 3. de donatio. Cuius dictum sequūtur Calderi. Collectarius. Imol. Petrus de Ancharr. Panorm. & communiter Scriben. ibidem. Cinus in l. 1. in fin. C. de reuocand. donat. Andr. de Yser. Iacob. de Bellouis. Baldus, Aluarotus, & communiter

Scrib.in c.1.§.porrò.quæ fuit prima causa benef. amittendi,in vsib.feud.Alex.in l.rei iudicatę.n.3.4. & 5.ff.solut matr.Franc.de Aret.consi.14. nu. 20. Cathella.Cotta.in suis memorabilibus verb. donatio perfecta,& verbo Vassallus potest.Ripa. in l.fi.C.de reuoc.donat.q.61.n.205.Curt.in tract. feudorum in pen.q.4.part.in fi.Tiraquel. qui plura refert in repe.l.si vnquam verb.susceperit liberos.nu.174.cum sequen.C.de reuoc.dona. Franc. Viuius. lib. commu.opi.verbo donatio ex quinque causis.nu.4.quod perpetuò notandum atque memoriæ commendandum erit.Et hæc de maioratu irreuocabili dixisse sufficiat.

¶Si verò Maioratus ipse reuocabilis sit, nec ab ipso institutore in vita reuocatus fuerit:iterum etiã subdistinguẽdum erit:nam aut Maioratus per viã legati,prelegati,vel fideicommissi institutus fuit, aut per viam donationis, aut contractus inter viuos:quanuis reuocabilis.¶Si per viam legati prælegati, vel fideicommissi Maioratus institutus fuerit,dicendum est:Maioratus successorem ex causa ingratitudinis , vel inimicitiæ superuenienti ab eiusdem Maioratus successione excludi. Nã quãuis hæredis institutio(vt superiùs diximus)ex causa inimicitiæ,seu ingratitudinis superueniẽti non
38 reuocetur:legata tamen , ac prælegata , & etiã fideicõmissa ipso iure reuocata esse censentur:etiã absque alia voluntatis declaratione.l.3.§.fi.ff.de adi.lega.l.ex parte.ff.eod.l.si inimicitiæ.ff.de his, quib.vt indign.Iaff.in l.hæreditas.nu.3.C.eodem Ripa.in d.l.fina.C.de reuo.dona.quæst.45.num. 151.Couarr.in c. Rainutius.de testa.in prin.nu.7.

¶Quod procedit ac verum est,nedum quando ex culpa successoris inimicitiæ processerunt:sed etiã quando ex facto,vel culpa ipsius Maioratus institutoris causaræ sunt. Cũ enim Maioratus per viã legati,prelegati,seu fideicommissi institutus ad libitum institutoris reuocari possit, cõsequens est, vt ex quacunque voluntatis præsumpta mutatione vocatio ipsa reuocetur. Quæ voluntatis mutatio æquè præsumitur ex inimicitia inter instituto rẽ & successorem superuenienti , sicut ex ea,quæ culpa institutoris,siue successoris orta fuit.Quod dixit Iaff.in l. si filiam.n.2.C.de inoffi.test.reprobans opinionem Bar.qui solus contrariũ asseruit. in l.cum in Tabulis.§.1.ff.de his,quib. vt indign. nu.1.idem Iaf. in l.hereditas.n.3.C.de his quib. vt indi.Ripa.in l.fi.C.de reuo.don q.45.n.151.Palat. Ruui.in rep.rub.de do.int.vir.& vxo.§.78.n.27. Gerar.sing.5.Ioan.ab Amicis consi.4.Couarr.de test.2.parte Rub.n.20.Mẽch.de successio. creati. li.1.§.10.n.621.Idque verissimum est.

¶Quæ omnia quando Maioratus institutor causas ingratitudinis vel inimicitiæ ignorauit vel sci
39 uit:sed Maioratum reuocare non potuit , planè procedunt:sed quando eam causam sciuit Maioratumque ipsum reuocare potuit,illumque nõ reuocauit dubia videntur,hac præsertim ratione. Verisimile namque est, quòd si Maioratus institutor ex eadem inimicitiæ causa,vel absque ea Maioratum reuocare voluisset id fecisset: cùm eam causam sciuerit tempusq; ad illum reuocandum habuerit. Cùm igitur Maioratum non reuocauerit consequens est , vt tacitè videatur eam causam remisisse. Quod probari videtur ex glos. in l.athletæ.§.dat remissionem.glos.in verb. nisi postquã.ff.de excus.tut.vbi glo.inquit , quòd si tutor datus in testamento posteà contrahat inimicitias capitales aduersus testatorem : ita vt ob id censeatur testator huiusmodi tutelam reuocasse per tex.ibi. Tamẽ si diu post eas inimicitias stetit eas sciens , & potuit testamentum reuocare & non reuocauit,satis eas videtur remisisse,ac in ea tutoris datione perstitisse.Idem etiam cẽsuit Salycetus in l.si totas.n.3.C.de inoffi.don. vbi in specie dixit,quòd donatio , quæ ipso iure reuocatur natiuitate filij si filio mortuo ea donatio à patre, 40
qui habuit tempus reuocãdi,nõ reuocetur,ex nouo cõsensu præsumpto , ex non reuocatione reualidatur.Quod etiam notat Iaff.qui plura refert in authent.ex causa.n.25.C.de liber.præter.vbi licèt plura referat pro contraria parte,in hac tamẽ opinione residere videtur. Idẽ Iaff.in l.si mater. n.27. C.de inoffi.test.Soci.cõsi.126.n.6.li.3.Bertr. cõs. 83.col.2.li.2.& cons.284.in fi.eod.lib.Tiraq. qui plura in idem refert in repe.l si vnquam.C. de reuoc.don.verb.susceperit liberos.nu.172.cum seq. vbi latissimè prosequitur materiã , quibus adiici possunt ea omnia quæ supra isto cap.n.36. adduximus : probantes Maioratum irreuocabilem effectũ,nõ posse reuocari ab hæredibus ex causa ingratitudinis si illius institutor illã sciuit,habuitq; tẽpus Maioratum reuocãdi , nec illũ reuocauerit:

¶His tamen non obstantibus, in casu,de quo agimus, cõtrarium dicendum erit:imò quòd successor ex causa ingratitudinis,vel inimicitię à Maioratus successione excludatur : etiãsi institutor illã sciuerit habueritque tempus reuocãdi Maioratũ, nec illũ reuocauerit. Quod probatur ex text.qui loquitur etiã in fortioribus terminis in l. filio. §. Seia.ff.de adim.lega. vbi probatur,quòd si testator fecit legatum,quod ex inimicitiis superueniẽ
41 tibus ipso iure reuocatum fuit, huiusmodi legatũ nõ conualidatur:etiãsi testator posteà inimicitias sciuerit,fecerit q; codicillum,nec in eo legatũ reuocauerit. Ergo igitur tex.probantem quòd quãuis testator sciat causam inimicitiæ , & habeat tẽpus reuocandi legatũ,& faciat dispositionẽ , in qua si voluisset illud reuocare posset,nec illud reuocet, nihilominùs tamẽ legatũ reuocatũ esse cẽsebitur.

¶Quod autẽ in casu eiusdem legis causam inimicitiæ testator sciuerit,probat ex eod.tex.ibi. *Seia post institutã accusationẽ codicillos cõsecit , nec ademit Titio Priuigno legatum.* Ergo igitur qualiter põderat Iurisconsultus,quòd post institutã accusationem, testator fecit codicillos,nec ademit legatum. Ex quo colligitur, quòd sciuit institutam esse accusationẽ.Si enim illam institutã ignorasset,non esset necesse adijcere illa verba, nec ademit Titio priuigno legatũ,nec etiam cõsiderare:quod in codicillis legatum ex hac causa ademptum non fuerit. Idque probatus clariùs ex eod.tex ibi. *Ante finem accusationis decessit.* Ex quibus verbis cõprehẽditur testatorem decessisse post litem contestatã, & causam quasi ad finem iam deductam.Probaturque idem apertiùs ex verbis eiusdem text.ibi. *Acta causa.*vbi probatur,quòd causa post mortem testatoris prosequuta atque decisa fuit,quod fieri non posset : nisi mors lite iam contestata contigisset. l.defuncto.ff.de publi.iud.l.1.& 2.C.si reus vel accusa.mortu.fue.Idque clarissimũ est.¶Qua ratione tex.in d.§.Seia,ad hoc not Bar.ibi.nu.1. dicẽs, tex.illum esse notãdum, ad hoc,quòd licèt testator faciat codicillos,& expressè non adimat legatum,tamen tacita ademptio durat.Idque per illũ text dixit Franc.de Aret.consi.93.nu.5. & consi. vlt.n.5.Idem Fran.de Aret.in l.Titius.ff.de liber. & posth.Alex.in l.1.ff.de vulga.nu 33.Ripa.in l.fi. C.de

C.de reuocan.dona.q.45.nu.151.Peralt.qui tamẽ nihil ex his refert in l.cum quidã.n.8.ff.de leg. 2. Quę opinio quoad Maioratum per viã legati,prę legati,seu fideicõmissi institutum,de quo agimus verior mihi proculdubiò videt ex tex.in d.§.Seia, qui adeò clarè ac præcisè nostram conclusionẽ probat,vt congruum responsum nõ admittat,qua ratione necessarium non erit responsum præstare his fundamẽtis,quę in contrarium adducebamus. Nã aut ea falsa sunt , & contra casum dictę legis, aut quod verius est in diuersis casibus loquuntur. Ideoque ad casum tum clarè ex d.§.Seia decisum extendi non debent.

¶Quanuis autẽ ex supradictis verũ sit, quòd Maioratus successor ex causa inimicitiæ ab eius successione excluſus, non censeatur denuò admissus, nec causa inimicitiæ remissa ex eo,quòd Maioratus institutor illam sciuerit , tempusq; reuocandi habuerit,nec illum reuocauit:tamen si Maioratus institutor post ortã inimicitiã cũ successore eiusdem Maioratus tacitè,vel expressè reconciliauerit,illumque ad domum suam introduxerit,vel ali
42 quid simile fecerit , ex eo causa ingratitudinis, vel inimicitiæ remissa censebitur l.4 ff.de adimẽ. leg.Barto.in l 3.§.fin.num.5.& 6 ff.eod Iaff.in authen.ex causa.C.de liber.præter n.3.& 14. Imol. Cuma.Aret Alex.Iaf.& commu. Scrib.in l filio, quem pater.ff de lib.& posth. Emanuel Acosta in l.Gallus §.& quid si tantum part 3.n.180. cũ seq. ff.eod.Curt.Iuni in l. fina. C.de pact.n.32. Ripa. in d.l.fina.C.de reuocan.dona.q.61.nu.204. cum seq.& alibi sępè Scrib.& hęc de Maioratu per viã legati,prælegati,vel fideicõmissi instituto,dixisse sufficiat.

¶ Si verò Maioratus per viam donationis ac contractus inter viuos , reuocabiliter tamẽ institutus fuerit:idẽ quod in Maioratibus , per viam legati, prælegati , vel fideicommissi institutis paulò antè diximus,dicẽdum erit. Quanuis enim Maioratus per viã contractus ac donationis instituatur:si tamen reuocabilis sit,naturam vltimæ volũtatis:nõ autem contractus obseruat:vt infra isto lib.c.12. latiùs dicemus.Ideoq; omnia ea,quę in Maioratu per viam legati,seu fideicommissi diximus:in hoc Maioratu per viã donationis reuocabilis instituto dicenda erunt.Et hęc de secunda specie quãdo scilicet causa ingratitudinis post Maioratũ institutum,& ante mortẽ institutoris contingit,obseruanda erunt.

43 ¶In tertia specie:quando scilicet causa ingratitudinis post mortem Maioratus institutoris contingit,prima facie dicendum videtur,ex eo,Maioratus successorem non esse priuandũ Maioratus successione:prout in his terminis dixit Paralta in l.3. §.qui fideicommissam.n.88.cũ seq.ff. de hęredib. instituen.quẽ in principio huius quęstionis retulimus,quod probat ea ratione,quia id iure cautũ, vt ipse contendit,non inuenitur:concludit tamen successorem esse aliàs extraordinariè puniendum quod inquit nũquam fuisse ab aliquo tactum nec resolutum.

¶ Mihi autem id maturiùs discurrẽti in hac quæstione contrarium dicendũ videtur:imò quod ex grauissima iniuria,Maioratus institutori iã defuncto ab eiusdem Maioratus successore illata,vel ex quacunque alia causa indignitatis post mortẽ institutoris contingenti, possit successor eiusdẽ Maioratus successione tanquam indignus priuari. Quod clarissimè probatur ex text.in l.1.ff.de his, quib.vt indig.ibi. *Cùm patronum suũ post mortẽ quasi* 44
illicitæ mercis negotiatorem detulerat. Per quem tex. dixit Bar.in proprio loco quòd qui post mortem defuncti cõtra ipsum ingratitudinis causam committit,perdit legatũ.Idipsum probat tex.in l hęre ditatem.ff.eod.& in l.1. & in l.si ea quęstio.C.eod. vbi ex causis post mortem testãtis cõtingentibus quis efficitur eiusdẽ hæreditatis indignus . Quod etiam in specie sequitur Andreas Barb.cõs.20.incipien.Scribitur præclarè in princip.lib.1.vbi in
quit : Hæredem lacerantem famam defuncti,qui 45
illum hæredem instituit esse hæreditate priuandũ tanquam indignum.Idq; etiam dixit Guillel.Benedict. in c.Rainutius verb.condidit:el.2.de test. num.13.Ripa.qui etiam loquitur in donatione in l.fina.quæst.11.nu.38.& q.45 n.153.C.de reuocã. dona. vbi sing. inquit solum differre causã ingra- 46
titudinis commissam cõtra defunctum ab ea quæ contra ipsum in vita committitur in hoc,quòd ex causa ingratitudinis commissa contra viuẽtem reuocatur donatio , seu legatum ex præsumptione contrariæ voluntatis. Ex causa autem ingratitudinis commissa contra defunctum nõ reuocatur legatum,nec donatio cùm in mortuo nõ possit presumi voluntas contraria:sed venit successor priuãdus hæreditate,legato,vel donatione tanquã indignus.Quod colligitur ex doctrina Bart. sequuta communiter ab Scrib.in d.l.1.ff.de his quib.vt indig.nu.4.Paul.in l sororem. nu.4.C.eod. Idem Paul.in l.fideicõmissum.n.3.C. de fideic. & vtrobiq; per Scriben.

¶Quæ omnia comprobantur ex eo,quod censuit 47
gloss.in l sororem.C.de his quibus vt indig.verb. indignum,quæ sing inquit,quòd si legatarius,vel fideicommissarius cõcubuit cum vxore testatoris post mortem eiusdem , ex eo perdat legatum, vel fideicommissum Fiscoque deferẽdum sit. Quam sequuntur Barto.& commu.Scriben.ibidem. Idẽ Barto.in l.1.ff de his , quib.vt indig.nume.3.idem Bart.& commu.Scriben.in l.fideicõmis. vbi glos. propè consimil.C.de fideicom.Alberi in l.ex parte.ff.de adim.lega.Bald.in c.tuæ.nu.4.de procur. Palat.Ruui.in repe. Rub. de dona.inter vir. & vxo.§.67.nu.5.Cifuen.in l.14.Tauri.nu.3.Guillel. Benedict.in repet. c. Rainutius de testam. verb. condidit.el.2.nu.13.Ripa.in l.fina.C.de reuo. dona.quęstio.45.nume.153.vbi asserit hoc esse cõmuniter receptum. Peral. qui hanc etiam asserit esse communem opinionem in l.si quis in principio testamenti.ff.de leg.3.num.89.& in l. cũ quidam.ff.de lega.2.num.7.De Anton.de Padilla. in d.l fideicom.nume.2.C.de fideicom.Quę opinio proculdubiò sequenda erit,quanuis Mencha.in l. si quando,in princip.n.94.C.de inoffi.test. dicat eam sibi iure non probari.Eius namque glos.opinio apertissimè probatur , ex decis tex.in d.l.1.ff. de his,quib.vt indig quæ in fortioribus terminis id ipsum disponit,vt ex eius legis verbis vnicuiq; plus liquido constabit.

¶Quę ea potissima ratione procedũt,quòd offen- 48
sa,atque iniuria fic potest mortuo:sicut & viuo irrogari.l.1.§.& si fortè.ff.de iniuriis, per quẽ text. not.Bar.in proprio loco,quòd post mortẽ potest quis offendi.Idem probat text.in l sed& si quis.§. Iudex.ff.de religio & sump.fune.l.1.ff.de his,quib vt indig.vbi Bar.& com Scrib.l.1.C.de secũ. nup. Bal.& Scrib.in d.l.sororẽ.C.de his,quib.vt indig. & in d.l.fideicõmissum.C.de fideicom.Ideoq; vi- 49
dua,quę luxuriosè viuit ,ppter iniuriã,quę ex hoc

Universidad de Buenos Aires
Biblioteca

marito defuncto irrogatur, priuatur tutela filiorū, quam pater sibi in testamento reliquit, ac etiā tutela legitima, atque datiua: quod dixit Ioan. de Ana. in ca. qualiter, & quando el. 2. §. licet nu. 12. de accusa. Abb. in c. ex parte. nu. 9. de accusa. Ioan. de Garro in Rub. C. de secū. nupt. n. 57. Pinel. qui plura refert in l. fin. C. de bonis mater. n. 18. Grego. Lopez. in l. 2. tit. 12. par. 4. in glo. verb. *Maldad de su cuerpo*.

50 D. Anto. de Padilla in d. l. fideicōmissum n. 8. similiter etiā amittit vidua propter adulterium post mortem mariti commissum medietatē bonorum cōstante matrimonio acquisitorū. l. fina. tit. 4. lib 5. ord. de cuius l. intellectu vidēdus est Acosta in c. si pater. de testa. li. 6. 1. part. verbo legauit. nume 39. cum seq. vbi latissimè prosequitur materiam & filiorum successionem: vt dixit

51 Paul. in l. omnem. C. ad Tertul. nu. 2. Cisuen. in l. 15. Tauri. Tellius Fernand. in l. 6. Tauri. nu. 6. Padilla in d. l. fideicommissum. num. 9. & facultatem sibi à marito cōcessam, vt pro ipso testetur, vt exi-

53 stimat Cisuen. in l. 31. Tauri. nu. 4. & Padilla in d. l. fideicommissum. num. 10. & officium executricis testamēti sibi à Marito relictū, Boerius deci. 338. nume. 12. quæ omnia ea ratione, quā prędiximus,

54 probantur. Vidua namque luxuriosè viuens, videtur marito atque eius animæ maximam tristitiam atque iniuriam irrogare. tex. in authen. de nupt. §. quæ verò. colla. 4. Pala. Ruui. qui plura refert in repet. Rubr. §. 82. nume. 3. & alibi sæpè Scriben.

55 ¶ Eadem etiam ratione pluribus persuasum est viduā luxuriosè viuentem perdere dotem, ac si marito viuente adulterata fuisset. Cuius opin. auctor fuit Paul. in d. l. sororem. n. 4. & in d. l. fideicōmissum. n. 4. idem consi. 143. n. 2. lib. 2. Iass. in l. 2. n. 6. ff. solu matri. Ripa. in Rub. de iud na. 21. Gerard. sing. 48. Hippol. sing. 234. & sing. 416. & in l. 1. §. itē diuus n. 4. ff. ad l. Corneliā de Sicariis. & consi. 13. num. 16. Felin. in c. pastoralis. col. 3. de iud. Ioā. de Neuiz. in sua sylua nuptiali. lib. 2. n. 44. Cisuē. in l. 14. Taur. nu. 4. hanc appellat communem opinionem Belonus in Rub. C. de eden. num. 83. Purpuratus in l. ex conuentione. C. de pact. & Boer. decis. 338. nu. 11. Tiraquel. de nobilita. c. 18. nu. 9. Palat. Rub. in repeti. Rub. de don. inter vir. & vxo. §. 67. num. 6. Anto. Gomet. in l. 53. Taur. in fi. Crotus in l. 4. §. Cato. 1. lectura. n. 139. ff. de verb. obli. Peralt. qui etiam dixit hanc esse cōmunē opinionem, atque in practica obseruādam in l. cum quidam. nu. 8. ff. de leg. 2.

¶ Sed quanuis plures maximiq́ue nominis viri huiusmodi opinionem veram ac communē esse profiteantur, mihi tamen iure non probatur. Mulier. namque lucris ab ipso marito, & causa eiusdē sibi obuenientibus propter vitam luxuriosam tanquā ingrata atque indigna priuari debet, vt in iuribus superiùs relatis cauetur: sed quòd à propria dote ac proprio patrimonio, quod, nec à marito, nec eius occasione acquisiuit priuetur, nullo iure cautū inuenitur. Nō enim aliqua lex inquit, quòd ex causa ingratitudinis quis priuetur proprio patrimonio: sed solùm his bonis, quę acquisiuit ab illo, aduersus quē ingratitudinis causam cōmisit, vt in d. l. fina. C. de reuocan. dona. & in locis, quos superiùs retulimus, omnes Scrib. not. Ideoq́; cōtrariā opinionē: imò quòd propter adulterium vidua non amittat dotem, veriorē esse profitētur Alex. in l. sororē. col. 1. C. de his, quib. vt indig. Iass. in l. fideicōmissum. C. de fideicommiss. nu. 3. Deci. in c. pastoralis. n. 8. de iudi. in l. cum quædam puella. nu. 12. ff. de iurisd. iudi. Mainerius in l. in ambiguis pro dote. ff. de regu. iur. n. 208. Carol. Molin. in consuetu. Paris. tit. 1. §. 30. q. 28. n. 142. Cassa. in consuetu. Burg. Rub. 4. §. 6. verb. & Seia tenue. n. 24. vbi inquit se ita vidisse in practica seruari. Bonus de Cuctili. in tract. de nobilit. par. 3. n. 94. Boer. d. decis. 338. n. 12. Couarr. qui hanc opinionē appellat veriorem atque benigniorem. de spōsal. 2. par. c. 7. nu. 11. Ant. Gomet. sibi contrarius in l. 80. Taur. n. 70. Aymō Craue. consi. 205. Pinel. qui plura refert in l. fi. C. de bon. mat. nume. 9. Petrus Dueñas regu. 12. n. 3. D. Anto de Padilla in d l. fideicommis. nu 4. Emanuel Acost. in c. si pater. de test. li. 6. 1. par. verb. legauit. n. 41. cū seq. quę opinio verior mihi semper visa fuit, eamq́; in practica assiduè receptam vidimus.

¶ Hæc autem vltima opinio adeò probabilior mihi videtur, vt censeam indistinctè tenendam esse, reiecta distinctione Alciati. regul. 2. præsump. 9. n. 5. & Didaci de Couar. vbi supra n. 11. & Ioan. de Garro in auth. eisdē pœnis. n. 21. C. de secun nup. dicentium opinionem Pauli procedere in vidua intra annum luctus luxuriosè viuente: siue enim luxuriosè viuat intra annū luctus, siue post, adhuc hæc vltima opinio contra Paul. tenēda erit, vt optimè aduertit Ioā. Crotus in d. §. Cato 2. lect. n. 78. & Dueñas. d reg. 12. n. 3. & Pinel. in d l. fi. num. 11. & etiam Acost. in d. c. si pater. verb. legauit. pat te 1. nu. 41. ad fin.

¶ Similiter etiā reiicienda erit alia distinctio quā posuit Peralta in d. l. cum quidā ff. de lega. 2. n. 8. dicens, quòd si dos ab ipsa vidua nō sit exacta ab hęredibus viri perdit actionem, quam habet ad illam repetendam propter adulterium post mortē viri commissum: si verò illam iam exegit, dotē iā exactam propter adulterium post mortē viri cōmissum nō perdat: referens ad id Hippolytū. cōsi. 13. per totum. Nam siue dos exacta sit, siue exigēda, adhuc vltima opinio mihi magis placet. Non enim possum capere rationē differentiæ, quæ inter dotem exactam, seu exigēdam ab Hippolyto, & Petro de Peralta assignari prætēditur, vt in hac specie de vno casu ad alterū iuris dispositio adeò varianda sit. Idq́ue verissimū arbitratos esse. Quæ omnia, quoad decisionē principalis quæstionis, de qua agitur, nihil attinent. Non enim nos asserimus, quòd propter iniuriā irrogatam Maioratus institutori post mortē eiusdem, quis perdat bona propria, quæ ab ipso institutore nō habuit: sed ea tātùm bona, quę ex eiusdē institutoris donatione seu testamentaria successione obuenerūt, quod verissimū esse apparet, ex his, quæ superiùs adducta sunt.

¶ Prædictæ autē nostræ principali opinioni, qua asseruimus Maioratus institutorem priuandū esse Maioratus successione: tanquam indignum ex iniuria atrocissima per eū aduersus institutorem mortuum irrogata, non obstat præcipuum fundamentum, quod Petrus de Peralta aduersus illam adducit, dicens: nō esse iure cautum, quòd hoc casu successor Maioratus eiusdem Maioratus successione priuandus sit, nec pœnam priuationis inducendam esse in casibus à iure non expressis. Nam casus iste expressus est in d. l. ff. de his, quibus vt indign. & in aliis legibus, quas pro hac parte citauimus. Si enim ex eo, quod hæres

post

post mortem defuncti illum tanquā illicitę mercis negotiatorem detulerit, vel ex eo, quòd necē illius non vindicauerit, venit hæreditate vel legato priuandus tanquam indignus, à fortiori veniet eiusdem successione priuandus; si illū patrię proditorem, vel hæreticū, vel alterius atrocissimi criminis perpetratorem post mortem eiusdē publicè pluriésque dixerit vel detulerit, vel cum vxore eiusdē institutoris cōcubuerit, vel quid simile fecerit. Quānis enim materia ista priuatiua sit, propter honestatem autem publicamque vtilitatem non ad solas causas in legibus expressas restringitur: sed ad alias etiā consimiles, seu maiores extēdenda est: prout supra isto cap. n. 32. & n. 33. latiùs ostendimus. Ideoque hęc nostra opinio tanquam verior atque probabilior, sequenda erit: eo tamē semper obseruato, vt nō temerè, sed ex causis grauissimis, ex propositoque nō leuiter, nec iocosè à Maioratus successore aduersus institutorem eiusdem obiectis, ad successionis Maioratus priuationem procedatur. Et hęc de vltima specie dixisse sufficiat.

56 ¶ Postremò autem aduertendum est, quòd quānis ad reuocationem legati ea solennitas requiratur, quæ in testamento, seu saltim in codicillo, vel alia quacunque vltima volūtate requiritur. tex. in §. ex eo. Institut. quibus mod. testa. infir. glo. cōmuniter recepta in l. fideicom. C. de fideicom. text. in prin. & in §. 1. Instit. de adēptio lega. & est cōmunis resolutio secundum Alex. & Iass. in l. si ita scriptum. ff. de lega. 1. Ademptio tamen legati, quę ex 57
inimicitia superuenięti inducitur, ac comprehenditur, duobus tantū testibus probari potest, quod notat Paul. Castren. in l. hæredes palam. §. si quis post. ff. de testa. vbi Areti. col. 2. idem Paul. in l. datum. C. de lega. & in d. l. fideicommissum. C. de fideicommiss. Idem etiā dixit Bald. in l. errore. C. de testa. Quorum opinionē sequitur Couar. de testa. in 2. part. Rub. n. 20. contra Dinum, & Bart. in d. §. si quis post, qui voluerūt in tacita adēptionis probatione quinq; testes necessarios esse. Ex quibus remanet quæstio ista plenissimè resoluta: ita vt deinceps sciamus, ex quib⁹ causis aduersus Maioratus institutorem commissis, possit Maioratus successor ab eius successione excludi, vel eadē indignus effici. Id tamen obseruandum erit, quòd 58
quoties in hoc capite diximus, Maioratum ex causa ingratitudinis vel inimicitiæ subsequuta reuocari, id solùm quoad illum, qui causam ingratitudinis commisit: non autem quoad sequentes intelligendum erit. Ex facto nāque eorum, qui primo loco vocati sunt nō potest posterioribus prędiciū irrogari. l. pen. §. fratre, eū similib. ff. de leg. 2. Sed aut bona ad sequentem illicò transibūt, vel fisco in vita eiusdē adiicientur, & post eius mortē sequenti successori deferenda erunt, prout supra isto c. nu. 25. cum seq. ostensum est. Quæ omnia memoriæ perpetuò tradenda erunt: non enim alibi sic declarata inuenientur.

SVMMARIA.

1 *Maioratus successor vtrum teneatur ad debita institutoris eiusdem persoluēda: si Maioratus ex vniuersa hæreditate seu certa eiusdem portione constet.*
2 *Bona fideicommisso subiecta alienari possunt ex debitis illius, qui fideicommissum instituit.*
3 *Aes alienum vniuersum patrimonium spectat.*
4 *Bona fideicōmissi vēdi nō possūt vbi bona libera supersunt, ex quibus debita testātis solui possint.*
5 *In testamento idē est dicere vniuersa bona: ac si dicatur vniuersa hæreditas: quanuis in cōtractu hæc nimis diuersa sint.*
6 *Actiones actiuæ & passiuæ transeunt in legatarium partis hæreditatis.*
7 *Legatarius portionis hæreditariæ habetur loco hæredis etiam alio hærede vniuersali instituto.*
8 *Successor Maior. ex quota bonorū, vel ex re certa instituti vtrū ad debita institutoris teneatur.*
9 *L. 1. C. si certum peta. declaratur.*
10 *Actio personalis non sequitur singularem successorem.*
11 *Maioratus successor non tenetur ad soluenda debita institutoris contracta postquàm Maioratus ipse irreuocabilis effectus fuit.*
12 *Actio hypothecaria potest aduersus singularem successorem exerceri.*
13 *Intellectus l. 21. Tauri copiosissimè discutitur.*
14 *Verus eiusdem l. 21. Tauri intellectus apponitur, cæteriq́; taxantur.*
15 *Maioratus successor tenetur ad soluēda debita vltimi possessoris pro Maioratus vtilitate cōtracta qualiterq́; id intelligendum sit.*
16 *L. 46. Tauri declaratur.*
17 *Maioratus successor vtrum teneatur soluere debita cōtracta à prædecessore ex ædificijs ad Maioratus perpetuam vtilitatem factis procedentia.*
18 *Res Maioratus vtrum remaneant obligatæ pro debitis cōtractis ex ædificijs necessarijs perpetuā ipsarum rerum vtilitatem concernentibus.*
19 *Mutuans pro refectione alicuius rei acquirit ius hypothecæ in ipsa re.*
20 *Bona Maioratus alienari prohibita, possunt alienari, seu obligari ex causa necessaria.*
21 *Causa necessaria dicitur bonorum Maioratus reparatio.*
22 *Quod verisimile est habetur pro disposito.*
23 *Quæ requirantur ad hoc, vt competat hypotheca cum prælatione.*
24 *Tex. in cap. 1. de solutio. declaratur.*

25 *Maioratus successor, qui soluit debitũ, cui bona Maioratus obligata erant, potest pro eadẽ quantitate denuo ipsa bona Maioratus obligare.*
26 *Successor Maioratus, qui redemit annum redditum super bonis Maioratus Regia facultate præcedente impositum, potest alium annum redditum eiusdem quantitatis super ipsis bonis absque Regia facultate imponere.*
27 *L. pater filium, in princip. 1. responso. ff. de leg. 3. nouissimè declaratur.*
28 *Maioratus successor tenetur ad debita vltimi Maioratus possessoris: si eius hæres sit.*
29 *Maioratus successor qui vltimi possessoris hæres nõ est, non tenetur ad debita eiusdẽ persoluẽda.*
30 *L. 4. tit. 15. parti. 2. declaratur.*
31 *Regibus verecundum est vti beneficio inuentarij: ne teneantur vltra vires hæreditarias.*
32 *Maioratus successor: vtrum teneatur ad debita contracta: pro necessaria sustentatione vltimi possessoris.*
33 *Impensam factam in funere vltimi possessoris: vtrũ Maioratus successor soluere teneatur.*
34 *Successor Maioratus: vtrũ teneatur ad soluenda debita vltimi possessoris: si ea modica sint, eiusque conscientiæ exonerationem contingant.*

Maioratus successor: vtrum ad debita prædecessoris teneatur.

CAPVT DECIMVM.

1 HIs, quæ in capitibus præcedẽtibus diximus, ea etiam quæstio cõtigua est, an. s. is, qui in Maioratu succedit, ad debita prædecessoris teneatur. Si enim Maioratus successor iure hereditario succedat, cõsequens est, vt ad debita defuncti pro hereditaria portione astrictus sit. l. pro hæreditariis cum similib. C. de hæred. actio. Si verò in Maioratu iure sanguinis succedatur, proculdubiò successor ad debita prædecessoris nõ tenebitur. l. 3. cũ similib. ff. de inter. & releg. quod ex his, quæ in capite precedenti dicta sunt facilè resolui posset. Sed quia quæstio ista frequẽs, & assidua est, & ad Maioratuum naturæ cognitionẽ summè necessaria, conueniens erit, vt matura deliberatione tractetur. Vt autem in ea vera resolutio habeatur, duę species principales cõsiderãdæ sunt. ¶ Prima, quãdo agitur de debitis Maioratus institutoris. ¶ Secũda, quãdo de debitis vltimi possessoris Maioratus, seu aliorũ successorum agitur. ¶ In prima specie sunt tres casus cõsiderandi. ¶ Aut enim Maioratus institutor illum instituit ex vniuersa hæreditate, seu ex vniuersis bonis, quę tempore mortis habebat. ¶ Aut ex quota hæreditatis, seu bonorũ. ¶ Aut ex rebus particularibus. In quibus casibus videamus quid iure communi statutum fuerit, vt inde constet, quæ in eis iure Regio innouata sint. ¶ In primo casu quãdo. s. Maioratus institutor illum instituit ex vniuersa hæreditate, seu ex vniuersis bonis, quæ tempore mortis habebat, notissimũ est iure communi huiusmodi Maioratus successorẽ astrictũ esse ad debita institutoris exoluenda, siue illius mediatus, siue immediatus successor sit. l. 2. vbi glos. Bart. Bald. & communiter Scriben. C. ad Trebel. l. 1. in princ. ff. eodẽ. l. si quis seruum. cum l. seq. ff. de lega. 2. tex. in §. sed quia stipulationes, vbi Ang. & cæteri insti. de fideicom. hered. Quod cõprobatur ex text. in l. filius fam. §. diui. el. 2. ff. de leg. 1. ibi. *Nam si hæredi propter creditores testatoris bona venierint. fortunã cõmunẽ fideicommissarij quoque se*
3 *quentur.* Per quem tex. dicũt Scrib. in proprio loco: bona fideicõmissi alienari prohibita, posse alienari propter debita eius, qui fideicõmissum instit. l. cùm fidei hæredis. ff. de fideicõ. li. l. peto. §. prædiũ. ff. de leg. 2. l. alienationes. ff. famil. her. l. senat» in princ. ff. de lega. 1. not. Bal. in c. quoniã frequẽter. §. in aliis. n. 5. vt lite nõ contest. idem Bald. in auth. & qui. C. de bon. auth. iud. poss. n. 60. & ibi Salice. col. 15. Alex. in l. fi finita. §. fi de vectigalibus. 6. & 7. col. ff. de damno infect. Palat. Ruui. in repet. Rub. de don. inter vir. & vxo. §. 16. nu. 14. ad fin. Petrus Peralt. in l. 3. §. qui fideicommissam. n.» 106. cum seq. ff. de hæredi. insti. Idq; notissimum» est: repræsentat nãque Maioratus vniuersalis succes-» sor defunctum quoad vniuersum patrimoniũ.» Ideòq; nil mirum si ad eius debita teneatur: cùm» æs alienum vniuersum patrimonium spectet. l. fi 3 fideicommissum. §. tractatum. 3. ff. de iudi. l. hęre-» ditas, cum similib. ff. de regu. iuris. 4

¶ Id tamẽ sic intelligendum ac temperãdum est,» vt priùs satisfiat creditoribus de bonis liberis te-» statoris: si illa ex portione Maiorat' successori de» lata supersint, & eis non extantibus de fructibus» bonorum fideicommissi, si hi sufficiãt: illisque nõ» sufficientibus satisfaciendum est in subsidium ex» ipsarum rerum vinculatarum distractione. l. pater» filium in princip. ff. de lega. 3. tex. in dict. §. diui. ad» fin. iuncta l. à diuo Pio. §. in venditione. ff. de re iu di. Peralt. in dict. §. quį fideicommissam. nu. 118. D. Anto. d. Padilla. in l. vnũ ex familia. §. fi de Falcidia. n. 7. ff. de leg. 2. de quo tamen infra lib. 4. c. 6. nu. 15. & c. 7. n. 2. dicemus. 5

¶ Quod procedit ac verum est, siue Maioratus in-» stituatur de vniuersis bonis siue de vniuersa hęre-» ditate. Nam etsi quando Maioratus de certa» bonorum parte instituitur, si differentia an fiat» de quota bonorum: an de quota hæreditatis (vt» statim videbimus) tamen quando Maioratus sit de omnibus bonis, idẽ est, quòd fiat de vniuersis bonis, vel q fiat de vniuersa hæreditate. Ideoque in vtroque casu actiones actiuæ, ac passiuę trãseũt in eum, in quem transire debent vniuersa bona siue vniuersum patrimonium, vt probatur ex tex. in l. nam quod §. fina. cum l. seq. ff. ad Trebel. & in l. cogi. in princip. ff. eodẽ tit. l. princeps bona. vbi Barto. & communiter Scribẽ. ff. de verbo. signifi. l. 3. in princ. ff. de bon. posse. Paul. in dict. l. si quis seruum §. fin. n. 4. Idque optimè aduertit Peralt. in d. l. 3. §. qui fideicõmissã. n. 146. ff. de hęre. insti. ¶ Quę omnia quando Maioratus fuit factus in testamento, procedunt: secùs tamen si factus fuit in contractu, cùm bonorum appellatio facta in contractu intelligenda sit deducto ære alieno: nec in eum in

eum in quem vniuersa bona transferũtur per cõtractum, transeãt iura & actiones: sicut in eum, in quem transferuntur ex testamento, pertranseunt; vt aduertit Paul. in dict. l. nam quod. §. fina. nu. 2. ff. ad Trebel. & notatur in l. mulier bona. ff. de iure dot. Omnesque Scribẽtes, quos paulò antè citauimus, aduertũt. Imò etiam vniuersæ hæreditatis concessio in contractu facta, quem hęredem non facit cùm hæreditas in contractu dari nõ possit. l. hæreditas, cum similib. C. de pact. cõuent. De quo infra isto libro cap. 14. num. 6. cum sequent. latiùs dicemus. Quod non solùm procedit in Maioratibus vim contractus habentibus: sed etiam in Maioratibus, qui naturam vltimæ voluntatis sortiuntur: etiamsi in contractu facti sint. In nulla nãque vltima voluntate, nisi in testamento, potest quis hæres effici: ita vt in eum iura & actiones directæ pertranseant, vt infra isto lib. cap. 14. num. 7. apertiùs probabimus. Ex quo fit vt in Maioratu extra testamentum instituto, hæc omnia nõ procedant: sed in eo dicẽdum sit idem, quod in Maioratu ex quota bonorũ instituto statim dicemus, quod in effectu ab his, quæ paulò antè diximus, parũ differt, vt ex inferius dicendis apertissimè constabit.

¶ In secũdo casu quãdo scilicet Maioratus institutor non condidit illũ de vniuersis bonis: sed de quota eorundem, duo casus principales sunt cõsiderandi. Aut enim Maioratus institutus fuit de
6 quota hæreditatis, aut de quota bonorũ. ¶ Si de quota hæreditatis, certissimũ est, quòd Maioratus possessor tenebitur ad debita Maioratus institutoris persoluenda pro rata portionis. l. si quis seruum. §. fina. ff. de legat. 2. per quem text. notat Bart. ibi, quòd si legetur pars hæreditatis, intelligitur cum honoribus, & oneribus: ita vt actiones actiuæ & passiuæ transeant in legatarium partis hæreditatis. Quem sequuntur ibi Paul. Raphael
7 Cumanus, & communiter Scribtes. Legatarius namque partis hæreditatis habetur loco hæredis vniuersalis, transeuntque in eum onera actiua, & passiua. l. 1. in princip. iuncta l. mulier. §. fina. ff. ad Trebel. l. fina. C. ad Trebel. vbi per Scrib. Paul. in d. l. si quis seruum. §. fina. nu. 3. Angel. & Scrib. in §. & quia, insti. de fideicommiss. hæredi. & est textualis & vera cõclusio, à qua nemo vnquã discrepauit. Id tamẽ in Maioratu in testamẽto instituto nõ in contractu, seu alia qualibet vltima volũtate, ex qua hæreditas dari non possit, intelligendũ est. Ideóque si extra testamẽtum Maioratus fiat: magis ad quotam bonorum: quàm ad quotã hæredi-
8 tatis, verba ista referẽda erũt. ¶ Aut Maioratus ex quota bonorũ institutus fuit, & in hac specie dicendum erit, in eum in cuius fauorem Maioratus ex quota bonorum institutus fuit iure communi, nõ transire actiones actiuas, nec passiuas: sed eum debere hãc bonorum quotam accipere de manu hæredis, aut de patrimonio Maioratus institutoris deducto ære alieno. Quod probat tex. in d. l. cũ autem. ff. de lega. 2. l. 1. C. si cert. peta. vbi actiones actiuæ & passiuæ dãtur aduersus hæredes secũdũ hæreditarias portiones: nõ autẽ secũdùm portiones prælegatas. Paul. quẽ cæteri sequũtur in dict. l. si quis seruum. §. fina. ff. de legat. 2. nu. 3. vbi Peralta. nu. 1. cum sequen. id diligenter declarat & aduertit. Idque etiam notat Rodericus Xuarez in dict. l. quoniam in prioribus. 7. amplia. n. 12. & 13.

¶ Quod intelligendum est, quãdo portio prælegata solùm quotam bonorum continet: nõ autem quando vniuersa bona, seu certa hæreditatis portio in testamento relinquuntur. Tũc nãque actiones actiuæ & passiuæ dantur secundum quãtitatẽ 9
portionis vniuersalis prælegatæ, vt superius dictũ, & probatum est. Et ita d. l. 1. est intelligẽda prout eam intelligunt Scrib. in proprio loco & in d. l. si quis seruum. §. fina. cum. l. sequen ff. ad Trebel.

¶ Tertio casu quãdo Maioratus institutus fuit, ex re particulari, vt ex fundo, domo, aut aliqua alia re certa & singulari, dicẽdum est, in huiusmodi Maioratus successorem, nec trãsire actiones actiuas, nec passiuas. Actio namque personalis nũquã se- 10
quitur singularem successorem. l. 1. §. si hæres præcepto. ff. ad Trebel. d. l. si fideicõmissum. §. tractatum, vbi etiam per Scriben. ff. de leg. 2. l. quoties. C. de hæred. instit. Idque notissimum est. Imò nec in hac specie de hoc Maioratu erit æs alienũ detrahẽdum cùm illud statutũ sit in quota bonorũ quæ non dicitur: nisi ære alieno deducto: nõ autẽ vbi Maioratus sit de re certa, quam æs alienũ nõ sequitur, dicta l. subsignatum. §. bona. l. fin. §. licẽtia. C. de iur. delib. vbi per Bart. Bald. & Scribent. secundùm quam distinctionem accipienda, ac intelligenda sunt ea, quę in hac quæstione dixerunt Ioan. Licerier. de Primoge. libr. 2. quæst. 5. Tiraq. etiam de primoge. q. 35. nu. 27. & Carol. Molin. in consuetu. Parisien. tit. 1. §. 11. col. 4. & Boërius qui plura refert decis. 204. num. 41. cum seq.

¶ Idem tamen aduertendum ac considerandũ est 11
quòd in omnibus casibus, quibus diximus ac probauimus Maioratus posteriorem teneri ad debita Maioratus institutoris persoluẽda, id intelligẽdũ est: nisi post Maioratus institutionem, qui virtute clausularum in eo appositarũ, vel alias irrenocabilis sit, debita cõtracta sint. Tũc enim ad ea Maioratus possessor nõ tenebitur. Sicut enim nõ potest directè Maioratus institutor Maioratum irrenocabilem effectum renocare: sic etiam nõ poterit id indirectè efficere, plura debita in præiudicium Maioratus successoris contrahẽdo, vt optimè aduertit Anto. Gomerius in l. 40. Tauri. nume. 72. & Peralt. in d. l. 3. §. qui fideicommissam. nu. 124. ff. de hęred. instituen. quod proculdubiò verum est: sicque pluries practicatum, ac intellectum vidimus: de quo tamen videnda sunt ea quę infra lib. 4. c. 20. nu. 82. dicemus.

¶ Ea tamen, quę de Maioratu ex quota bonorũ, seu re particulari instituto diximus, intelligenda sunt: quando sola personalis actio competit cõtra Maioratus institutorem. Si autem actio realis, seu 12
hypothecaria cõpetat, ea poterit exerceri aduersus rei singularis possessorem. l. 1. & 2. C. si vnus ex pluribus hęredi. l. 1. C. de hęred. actio. Bald. Salicet. & Scrib. in l. pro hęreditarijs. C. eod. tit. l. 3. §. hæres ff. cõmoda. l. 5. tit. 2. par. 5. Imò hoc casu si melioratus in re certa, vel quota bonorum alias hęres sit, poterit aduersus eũ hypothecaria intentari: sine excussione. tex. in l. si mulier. ff. qui potiõ. in pign. habe. & ibi Bar. & Scriben. Roderi. Xuar. in repe. l. post rem. 1. limita. nu. 14. ff. de re iudi. & in rep. l. quoniam in prioribus. C. de inoff. testa. 7. extensione. nu. 8. & alibi sæpe Scrib.

¶ Hæc sunt, quæ iure cõmuni in hoc articulo statuta sunt: iure autẽ Regio aliter dici solet hodie 13
esse dispositum ex decis. l. 21. Tauri, quæ est l. 5. tit. 6. libr. 5. in noua legũ Regni collectione, vbi disponitur, quòd melioratus in tertio & quinto possit meliorationẽ acceptare & hęreditatẽ repudiare, dummodò tempore diuisionis hæreditatis, æs alienum detrahatur pro rata meliorationis, etsi

poſtea aliqua alia debita apparuerint, ſoluantur meliorato, pro rata meliorationis, ac ſi in ea fuiſſet hæres inſtitutus. Quod l. illa inquit ſeruandum eſſe, ſiue in re certa, ſiue in certa parte bonorum melioratio conſiſtat, ex qua lege frequenter dici ſolet ſublatam eſſe differentiã quotæ bonorum & quotæ hæreditatis: ea tamẽ lex in 1. ſui parte vbi inquit melioratũ poſſe acceptare meliorationẽ hæreditatémque repudiare, nihil diſpoſuit iuri communi contrarium: id namque diſpoſitum erat ex doct. l. qui filiabus. §. fin. cum l. ſequen. ff. de legat. primo. In alijs autem illius l. cõmentatores præcipuè Cifuẽtes, Palat. Ruui. & Tellus Fernand. dicũt illam legem eſſe iuris communis correctoriam. Quod etiã profitetur Didacus de Couarrub. libr. 2. reſolutio. cap. 2. nu. 2. qui tamen dicit in hoc tantũ eam legem ius commune corrigere: ꝙ diſponit quòd melioratus in quota bonorum poſſit conueniri pro debitis meliorantis: in meliorato autẽ in certa re id ad ſolos filios ſeu deſcendentes reſtringit. Id ipſum etiam dixit Roderic. Xuar. in dict. l. quoniã in prioribus. 7. extẽſione. nume. 8. Idque magis communiter ab Hiſpanis Scriben. probari ſolet: quãuis Gregor. in l. 2. tit. 9. partit. 6. in gloſ. verb. *La manda.* profiteatur eam legem in omnibus eſſe iuri cõmuni conſonã qui, etiamſi in hoc verũ dicat: deficit tamen in huius dicti probatione vt apud ipſum videri poterit. Hoc ipſum etiam, ſcilicet, quòd dict. l. Tauri iuri communi contraria non ſit, ſenſuit Peralta in l. 3. §. qui fideicommiſſam. nu. 143. cum ſequent. ff. de hęredib. inſtituen. vbi illã legem Tauri iuri communi conciliare deſiderans (inquit) illã loqui in caſu ſpeciali: quod repetit etiam in d. l. ſi quis ſeruum. §. fina. iuncta l. cum autem. ff. de legat. 2. nu. 11. cum ſequentib. idque etiam de Maioratu dicendum erit: cùm de vno ad aliud non valeat ratio diuerſitatis aſſignari.

¶ Sed mea ſententia omnes, qui de illius legis intellectu hucuſque ſcripſerunt, aut errãt, aut æquiuocè loquũtur: ſiquidem lex illa ius cõmune non corrigit; nec in caſu ſpeciali: ſed genericè intelligenda eſt vt, ſtatim apertiſſimè demonſtrabimus.

14 Vt autem eidem legi verum intellectum aſſignemus, præmittendũ eſt in duobus tantùm articulis aliquibus falſò perſuaſum eſſe, eam legem eſſe iuris communis correctoriam.

¶ Primus articulus in eo, quòd ex eadẽ lege dici ſolet melioratum in re certa teneri ad debita defuncti pro rata meliorationis perſoluenda: cui errori anſam præbuerunt verba eiuſdem legis. ibi. *Ora la dicha mejoria ſea en coſa cierta.* ¶ Secundus quòd ex ea. l. diſponatur, quòd cõtra melioratum in quota bonorũ poſſint creditores actiones hæreditarias ꝓponere: ſicut ſi in ea portione ipſe melioratus hæres inſtitutus fuiſſet. Cui etiã aſſertioni occaſionẽ præſtiterunt verba eiuſdẽ legis, ibi *Sean obligados los tales mejorados a las pagar por rata dela dicha mejoria: como ſi fueſſen herederos en la dicha mejoria.* ¶ Sed ſi benè verba eiuſdẽ legis cõſiderẽtur, tã in 1. articulo, quàm in 2. ea lex omninò eſt iuri cõmuni conſona. ¶ Vt autẽ cõſtet in primo articulo dictam legem ius commune nõ corrigere, præmittendũ eſt, eã legem tam in illis verbis. *Ora la dicha mejoria ſea en coſa cierta:* quàm in præcedentibus & ſequentibus, loqui de melioratione tertij & quinti, & per conſequens quotæ bonorũ: non autem de meliorationeſeu donatione ſimplici de certa re facta. Ad quod probandum: etiam præmittimus meliorationem quotę bonorũ tripliciter fieri poſſe. ¶ Aut enim fit in tertio, & quinto bonorum nullam rem aſſignando, qua melioratio ſoluatur: aut fit in tertio & quinto, rem certam ad eius ſolutionem aſſignãdo, aut prælegando certũ fundum, aut certam domum, ſeu quantitatem.

¶ Pũctus igitur erit, de qua harũ meliorationũ ſpecie loquatur illa lex, & proculdubiò dicendũ eſt, eã legem loqui ſolùm in ea ſpecie, in qua melioratio facta eſt de quota bonorũ, ſiue ea aſſignata ſit in re certa, ſiue non: nõ autem de meliorationefacta de re certa; & particulari ſimpliciter ſine adiectione tertiæ ſeu quintę bonorũ partis. Quod cõſtat ex eadẽ l. ibi. *Mandamos, que el hijo, o otro qualquier deſcendiẽte legitimo mejorado en tercio, y quinto:* Et ibidem. *Por rata de la dicha mejoria.* & iterum. *Como ſi fueſſen herederos en la dicha mejoria de tercio y quinto.* En igitur qualiter lex illa loquitur de filio in quota bonorum meliorato, hoc eſt in tertio & quinto: non autem in certa re: ¶ Ex quibus infertur quòd verba, quæ ſequuntur, vbi lex inquit. *Ora la dicha mejoria ſea in coſa cierta,* nõ valeant intelligi de meliorationeſimpliciter de re certa facta; ſed intelligẽda apertiſſimè ſunt de meliorationetertij & quinti in re certa aſsignata, quæ ſimiliter melioratio quotæ bonorũ dicitur. Non enim hic prælegatur fundus: ſed tertium & quintum, quod in eo fundo aſsignatur, quod prælegatũ quotæ bonorum eſt. Nec fundi aſsignatio mutat prælegati ſubſtantiam, cùm non ipſe fundus prælegetur: ſed tertium & quintum, ad cuius ſolutionem fundus ipſe deſignatur. l. quidam teſtamento. ff. de lega. 1. Vbi per Scrib. Nec pręcisè fundus ſolus venit in prælegato: ſed ſi nõ aſcendat tertij & quinti valorem, ex alijs bonis ſupplebitur: ſin autem illum exceſſerit, non habebit melioratus: niſi eã partem fundi, quæ tertij & quinti valorem non excedat, vt benè aduertunt commentatores in l. 19. Tauri, quod clarè ꝓbãt verba illa. *Ora la dicha mejoria ſea en coſa cierta.* Quæ idem important, ac ſi lex diceret. *Ora la dicha mejoria de tercio y quinto, ſea en coſa cierta.* Cùm de ea, & non de alia ſuperiùs loquuta ſit. Non autem referri poſſunt ad meliorationem de re certa: ſine adiectione tertij & quinti factam. Ex quibus ſubinfertur legem illam non loqui, de meliorationecertæ rei: ſed quotæ bonorũ, in qua ſeruandum eſt quod ſtatim dicemus. Nec eã legẽ diſponere, quòd melioratus in re certa teneatur ad debita pro rata meliorationis perſoluenda, vt ex eius verbis aliquibus perſuaderi ſolet.

¶ Ex eiſdem etiam infertur in hac re, lapſos fuiſſe propè omnes Hiſpanos Scribentes, qui de ea hucuſque tractarunt, credentes namque legem illã loqui in meliorationede re certa facta, vt illam iuri communi concilient, intelligunt eam legem in eo ſolum meliorante, qui habet filios ſeu deſcendentes diſponere in hunc ſenſum: quòd ſi ea melioratio tertium ac quintum debitis detractis non exceſſerit, ad debita defuncti melioratus non teneatur. Sin autem tertij & quinti valorẽ res ex cauſa meliorationis donata exceſſerit, ad tertij & quinti valorem melioratio ipſa reducenda ſit, ex quo tertij & quinti valore ſunt omnia debita defuncti detrahenda. Nam licèt verum ſit, quòd res particularis filio, ſeu deſcendẽti donata, cuius valor tertium & quintum exceſſerit, ſit ad tertiũ & quintum reducẽda, atque in hac ſpecie ipſum tertium & quintum ſit debitis ipſius defuncti obnoxium: cùm iã nõ agatur de certæ rei meliorationẽ: ſed

ſed de tertij & quinti, & ſic quotæ bonorum prælegato: lex tamen illa nihil de meliorationecertæ rei: ſed quotæ bonorũ diſponit, vt paulò antè oſtẽdimus. Ideoq; nõ eſt cur illã ad ſolos filios ſeu deſcendentes reſtringamus: cùm illud, quod eadẽ lex de meliorato in quota bonorũ diſponit, tam in filijs quàm in extraneis procedat, ac verum ſit, vt ſtatim in ſecundo articulo probabimus.

» ¶ In ſecũdo articulo etiam lex illa nihil iuri com-
» muni contrariũ diſponit. Inquit enim. *Con tanto*
» *que ſeã pagadas las deudas del defũcto y ſacadas por rata*
» *de la dicha mejoria las que al tiempo de la partija pare-*
» *ſcierẽ.* Quod ꝓpriũ ac peculiare eſt prælegati, ſeu
» meliorationis quotæ bonorũ, de quo ꝓ rata æs a-
» lienũ tempore diuiſionis debet hæres detrahere,
» vt probatur in dict. l. cum autem. ff. de lega. 2.
» ¶ Verba autem illa, quæ ſequuntur in eadẽ l. ibi.
» *E por las otras que deſpues pareſcierẽ. ſean obligados los*
» *tales mejorados a las pagar por rata dela dicha mejoria.*
» Fuerunt ſummè neceſſaria ad perfectã huius legis
» diſpoſitionẽ. Poſſet enim accidere (ꝓut aſſiduè
» contingit) quòd licèt tẽpore diuiſionis omne æs
» alienum, cui tunc apparebat hæreditatẽ obnoxiã
» eſſe, ſit detractum: deinde iã hæreditate diuiſa alia
» debita inueniantur, quæ tempore diuiſionis non apparuerunt. In quo caſu lex illa, ne imperfecta eſſet eius diſpoſitio, tenebatur remediũ præſtare: ita vt melioratus in bonorum quota pluſquã ſibi prælegatum fuiſſet, non vſurparet, cùm bona non ſint niſi omni ære alieno deducto intelligẽda, tam eo, quod tempore diuiſionis inuẽtũ fuerit: quàm illo, quod deinceps apparuerit. Ideóque prouidet lex illa, quòd iſte melioratus ſoluat omnia alia debita, quibus poſt diuiſionẽ apparuerit hæreditatem aſtrictam eſſe, quod iuri communi ſatis conuenit. Non enim inquit lex quod pro illis debitis poſſit à creditoribus conueniri: ſed quod ea ſoluat, vt ex eis poſſit creditoribus ſatisfieri.

¶ Nec obſtãt huic intellectui verba quæ ſequuntur: dum lex inquit *Como ſi fueſſẽ herederos en la dicha mejoria.* Ex quib' videtur, quòd in melioratos trãſeant actiones paſſiuæ: ſicut in hęredes tranſirent, & per cõſequẽs quòd ſublata ſit quotæ bonorum & quotæ hæreditatis differentia. Nam verba iſta referenda ſunt ad effectum & obligationẽ ſoluẽdi. Sicut enim hæres debet pro rata portionis hæreditariæ debita perſoluere ita in effectu prælegatarius tenetur ſoluere debita pro rata meliorationis: nõ autẽ referenda ſunt ad formam, & modum conueniẽdi. Hæres námque cõuenitur à creditorib' pro hæreditaria portione: melioratus tamen in quota bonorum non: ſed compellitur ab hærede, vt debita pro rata meliorationis ſibi, aut creditoribus perſoluat: quod in effectu idẽ eſt, vt ſuprà apertiùs oſtendimus. Sicq; non ab re dixit illa. l. *Sean obligados los tales mejorados, a las pagar por rata* Nec dixit, quòd tenerẽtur illa ſoluere creditoribus, nec quòd poſſent ab eiſdem pro rata conueniri, vt conſtet legem illam in hoc non voluiſſe corrigere ea, quæ iure cõmuni ſtatuta erãt: ſed illa in omnibus ſequi.

¶ Id ipſum etiã apertiùs oſtẽdit lex illa, in verbis ſequentibus: dum dixit. *Como ſi fueſſen herederos, en la dicha mejoria.* In quo conſiderãdũ eſt, cũ magno myſterio legem illam non dixiſſe ſimpliciter. *Como ſi fueſſen herederos:* ſed adieciſſe verbũ illud, *en la dicha mejoria.* Cùm eñ lex illa loquatur in melioratione tertiæ & quintæ partis bonorum: non autem hæreditatis &, ſic in quota bonorum, quanuis filius in ea tertia, ſeu quinta parte bonorũ hæres inſtitutus eſſet, nõ poſſet à creditoribus cõueniri nec in eum actiones actiuæ, ſeu paſſiuæ tranſirent. Is namque qui in quota bonorum, ſeu in re certa hæres inſtitutus eſt, locũ legatarij, non autem hæredis vniuerſalis vicem obtinere poteſt alio hærede vniuerſali inſtituto. l. quoties, vbi Bart. Iaſſ. & cæteri. C. de hæred. inſti. l cum autem, vbi per ſcrib. ff. de lega. 2.

¶ Quod etiã probatur, ex illa dictione: tanquam in eadem lege contenta, quæ ex propria natura improprietatem denotat. l. ſi pater. §. qui duos. ff. de adopti. vbi Bart. & Scriben. Barto. & cæteri in l. omnes populi. 6. quæſt. principali. ff. de iuſtit. & iur. quem intellectum clariſſimè verba illius legis admittunt: & quanuis illum tam clarè nõ admitterent: prout verè admittunt: improprianda tamẽ eſſent, vt legũ correctio vitaretur. l. præcipimus. vbi Bald. & communiter Scriben. C. de appella. glo. in c. cupientes. §. quod ſi per viginti: vbi etiam per Scriben. de electio. libro 6. Felin. latè in cap. cauſam quæ de reſcrip. nu. 5. quæ omnia tam in filijs quàm in extraneis ſeruãda erũt, cùm quoad hæc nulla differentia inter filios & extraneos aſſignari valeat. Et hic eſt verus ac nouus illius legis intellectus, qui præſertim pẽdet ab intellectu verborũ eiuſdem legis. ibi. *Como ſi fueſſen herederos en la dicha mejoria.* Et iterũ ibi. *Ora la dicha mejoria. ſea en coſa cierta.* Quæ verba malè intellecta omniũ qui de hac re ſcripſerunt animos perturbarũt, in maximósque errores incidere fecerunt. Sicq; ſemper legẽ illã intelligendã eſſe exiſtimauimus: quãuis tutius ſit à principio ſimul hęredes ac prælegatarium conuenire: ne ex opinionũ varietate forſan agens contra ſolos hæredes ſucciãbat in eã parte, quæ ex prælegato detrahẽda eſt. Et hæc de prima huius dubij ſpecie attigiſſe ſufficiat, ſcilicet, quãdo ſucceſſor teneatur ſoluere debita Maioratus inſtitutoris. Quę omnia indiſtinctè intelligenda ac practicanda ſunt, ſiue debita pro vtilitate Maioratus contracta fuerint, ſiue nõ, vel ſint de fructibus rerum Maioratus, ſeu de ipſarum rerum Maioratus proprietate ſoluenda, vt optimè aduertit Peralta in l. 3. §. qui fideicommiſſam. ff. hæredib. inſti. nu. 118.

¶ In ſecunda ſpecie principali: ſcilicet quãdo ſuc- 15
ceſſor in Maioratu teneatur ad ea debita perſoluẽda, quæ non à primo fundatore: ſed ab alijs cõtracta fuerint, duo etiam caſus conſiderandi ſunt. Aut enim agitur de debitis, quæ ſucceſſor cõtemplatione Maioratus, & pro eius vtilitate, ac cõſeruatione contraxit, aut de his, quæ ipſe contraxit pro ſua, non Maioratus vtilitate, nec contemplatione.

¶ In primo articulo: quando de debitis contemplatione Maioratus ac pro eiuſdẽ vtilitate ac cõſeruatione cõtractis agitur, dicendũ eſt: quòd aut debita huiuſmodi contrahẽda, eiſque bona Maioratus hypothecanda Regia facultas cauſa legitima præcedẽte, interuenit, & tũc proculdubiò Maioratus ſucceſſor tenebitur ad huiuſmodi debitorũ ſolutionem poterũtque ad id bona Maioratus vendi ac alienari, vt infra libr. 4. latiùs dicemus.

¶ Aut nõ interuenit Regia facultas, & tũc dicendum erit, quòd ſi ea debita in euidẽtem Maioratus neceſſitatẽ, ſeu vtilitatem contracta fuerunt: Maioratus ſucceſſor tenebitur, ad ea perſoluẽda. Quod in ſucceſſore Prælati, in quo eadem ratio, quæ in Maioratus ſucceſſore verſatur, ꝓbatur ex

tex.

Universidad de Navarra
Biblioteca de Humanidades

tex.vbi Anto.Abb.& communiter Scrib.in cap.1. de solutio.& in cap.ex præsentium de pigno.& in c.1.§.fi vassallus. Hîc finitur lex, deinde consue. incip.in vsib.feud.Per quæ iura id censuerũt Ant. Anch. & Scrib. in c.significauit. de rescrip. Imo. in l.si filiusfamilias.§.fina.ff.solu. matri.Bald.in l. 2.4.oppositione.C.de liber.præte.nu.4.Oldrald. consil.146.Paul. consil.54.1.vol. Areti.in l. ciuitas versi.Circa quartum.ff.si certũ peta. Matth.de Afflictis in c.1.qui succe.teneantur.nume. 24.Idque in Maioratus successore loquẽs dixit Peralt. in dict.l.3.§.qui fideicõmissam ff. de hæredib.instit nu.130.Anto.Gometius in l.4. Tauri.n.72.D. Anto.de Padilla.in l.vnum ex familia. §.si de Falcidia.ff.de lega.2.num.9.

¶ Sed quanuis præfati Doctores hanc cõclusionẽ simpliciter firment, verámque esse profiteantur: pro eius vera resolutione vlteriùs considerãdum esse censeo. Nam aut debita, quæ pro Maioratus vtilitate seu necessitate contracta sunt, depẽdent ex ædificijs in solo Maioratus factis, aut ex alijs expẽsis ad ipsum Maioratũ vtilib' seu necessarijs.

¶ Si ex ædificijs dependeant, prima facie dicẽdũ videtur nulla obligatione Maioratus successorẽ astrictum esse ad huiusmodi debita persoluenda: cùm omnia ædificia, quæ in solo Maioratus fiunt illicò ipsius Maioratus efficiãtur absque eo,quòd
16 successor teneatur eorundem æstimationẽ soluere,ex leg.46.Tauri decisione,quæ hodie est l.5 ti. 7.li. 5. in noua legũ Regni collectione. Cùm igitur non teneatur valorem melioramentorum,seu ædificiorum soluere:ergo nec etiã tenebitur creditori,qui ad illa ædificia facienda pecuniam mutauit debitum persoluere.

17 ¶ Sed adhuc mihi id exactiùs consideranti in hac specie subdistinguendum videtur. ¶ Nam,aut ea debita contracta fuerunt ex ędificijs ad perpetuã Maioratus vtilitatem factis. ¶ Seu ex modica reparatione,vel alijs expensis,quæ ad commodiorẽ fructuum perceptionem necessariæ fuerunt.

18 ¶ Si ea debita ex ædificijs factis ad perpetuã Maioratus vtilitatem processerunt, præmittẽdum erit in hac specie: proculdubiò Maioratus possessorem non teneri huiusmodi debita persoluere. Cùm enim ipse non teneatur ædificia perpetua, etiamsi Maioratus conseruationi necessaria sint
[redacted]
proprijs expensis, nec ex fructibus Maioratus facere,vt infra isto lib.c. 27.resoluemus: à fortiori nec tenebitur soluere ea debita,quæ ad huiusmodi ædificia faciẽda ab eius prædecessore cõtracta fuerunt:etiamsi in Maioratus vtilitatem cõuersa fuerint. Idque plusquàm notissimum est: etiam non extante d l.46.Tauri decisione.

¶ Hoc igitur præsuppositio dubium in hoc versabitur:an scilicet ex rebus Maioratus debitũ hoc exsoluẽdum sit:etsi quidẽ debitum istud cõtractũ fuerit ad ędificia voluntaria Maioratũsque cõseruationi non necessaria facienda,quanuis eidem vtilia esse possint notissimum est: etiam nõ extante d.l.46.Tauri decisione ad huiusmodi debita persoluenda,bona Maioratus nec esse pignorãda nec alienãda.Iniquissimum nãque esset asserere,quòd prọ huiusmodi debitis bona Maioratus cõtra testantis expressam prohibitionem pignorari, siue alienari possent, non enim bona Maioratus nisi ex causa necessaria alienari possunt, vt statim dicemus.

„ ¶ Si verò debita ex ædificijs Maioratui summè
„ necessarijs & sine quib' durare,nec cõseruari ipse Maioratus posset,processerũt: tũc se offert diffi- „
cultas super intellectu d.l.46 Tauri.Nam quãuis „
ex eius generalitate videatur dicendũ, quòd sicut „
filius,& vxor nõ possunt petere legitimã,nec par- „
tem lucrorũ ex ædificijs in solo Maioratus factis, „
nec etiã eorundem ædificiorum valorem: simili- „
ter,nec creditor possit petere eam pecuniã, quã „
pro reb' Maioratus reficiẽdis mutuauit: casus ta- „
men de quo agimus in ea lege decisus nõ est. Nõ „
enim l.illa disponit quid faciẽdum sit,quãdo creditores petunt hanc pecuniæ quantitatem, quam pro necessaria rerũ Maioratus refectione mutuarunt,potiórque videtur esse creditorum:quàm vxoris,ac filiorũ causa.Ideóque præfata l.46. l auri, ad hunc casum, in quo diuersa ratio versatur extendenda nõ erit:sed in eo ius commune seruabitur. Ex cuius dispositione melioramẽtorum æstimatio est fideicommissario ex ipsa rerũ Maioratus proprietate soluẽda:si nulla alia bona libera ex vltimo possessore supersint: prout vt infra isto li.c.26 nu.14.dicemus.

¶ Quod comprobatur ex eo,quòd quãuis plures 19
existiment,quòd iure communi considerato mutuans in refectionem domus, seu nauis, seu alterius rei non acquirat hypothecam super ipsa re in cuius refectiõe pecunia cõsumpta est licèt acquirat actionem personalem priuilegiatam, vt dixit glo.in l.interdum.verb.credidero ff.qui potio.in pig. hab. quam sequitur Bart. & Salic. ibidem. & Ang. in l. quod quis. ff. de priuileg. credi. Anto. Negusantius de pignori. in 2.memb. 5.part.princip.nu. 4. Quanuis contrarium existimet Ripa in l.si ventri. §.1.ff.de priuileg. credi. nu.2. hodie tamen iure Regio contrarium expresè decisum est ex l.26.tit.13.par.5. vbi disponitur mutuantem in refectionem domus vel nauis acquirere in eis ius hypothecæ.Nil mirum igitur si ex hoc mutuo ad refectionẽ rerum Maioratus facto acquiratur ius hypothecæ in ipsa re, in qua pecunia impẽsa fuit.

¶ Nec obstat si dicatur rem Maioratus non posse 20
obligari,nec hypothecari: nam illud procedit ac „
verum est:quando id fit ex causa voluntaria:secus „
autem si ex causa necessaria fiat.Res nãq; alienari „
prohibita ex causa necessaria pignorari, atque „
etiã alienari poterit.l.peto §.prędium.ff.de leg.2. „
l qui solidum.§.fina.ff.eod.l.filiusfamilias.§.diui. „
el.2.ff.de lega.1.text.in l.pater filium in princ.vbi „
glo.ordina.verb. exsoluisset. ff. de lega. 3. Tiraq. „
qui plura refert de retractu Linagier.§.1.glos.14. nu.11.text.in auth.res quę vbi latissimè per Scrib. C.communia de lega.vbi dicunt pro dote filiarũ, atque alẽdo Maioratus possessore,vel successore, seu ipso à carcere, seu captiuitate redimendo, & aliis causis similibus posse bona fideicõmisso subiecta pignorari atque etiã alienari:etiamsi expresè alienari prohibita sint.De quibus omnib' quia nõ omninò possunt Hispanorũ Primogenijs adaptari,infra libro 4. latiùs dicemus. Causa autem hæc magis necessaria est:quã omnes illę,quę à do 21
cto.in locis superiùs citatis referuntur:cùm ex ea bona Maioratus conseruentur,quæ aliàs omnino corruerẽt:prout Iurisconsultus cõsiderat in l.huius.ff.qui potior. ibi. *Huius enim pecunia saluã fecit totus pignoris causam.* Vbi etiam id Scribentes elegãter expendunt. Nec enim credẽdum est,Maioratus institutorem,qui res Maioratus prohibuit alienari, vt perpetuò in familia conseruarentur, voluisse facere dispositionẽ, ex qua ipsæ corruãt, atque destruãtur:imò censendus est ea bona permisisse

misisse in hãc causam hypothecari atque pignori subijci,etsi id non expresserit. Id namque quod 22
verisimile est ,p dispositio habetur.glo. ordin.in l. tale pactũ.§ fin.ff.de pact.vbi cõmuniter Scribẽtes id notant. De quo plura supra isto lib.cap.4.n. 24.adducta sunt, quòd probabile mihi videtur:
23 dummodò pecunia in refectionem rerũ Maioratus expresè mutuata,in idque consumpta fuerit, atque ædificium ipsum extet, reparatióque adeò necessaria esset,vt alioqui res ipsa corrueret, nec ampliùs,quàm id,quod præcisè necessarium erat, expensum sit. Hæc namque omnia simul requiruntur,vt pro pecunia in refectionem domus,seu aliarum rerum mutuata competat hypothecaria, cũ prælatione, vt optimè declarat Negusantius. dict.tracta.de pigno.2.membro.5.part.nume.15. cum sequentibus. & Ripa in dict.l.si ventri.§.1.ff. de priuilegijs credi.nu.3.Sed hoc cùm casus contigerit,maturiùs pensandum atque deliberãdum erit:tam propter dictæ l.46.decisionẽ:quàm propter Maioratuum clausulas, vbi hæc vt plurimum excludi solent. Et hæc vbi ex ædificijs factis ad perpetuam Maioratus conseruationem debita contracta fuerunt,dixisse sufficiat.

¶ Si verò ex melioramentis, non ad perpetuam bonorum Maioratus conseruationem: sed solum ad fructuum commodiorem collectionẽ,vel modicam reparationem factis debita contracta fuerunt:dicendũ erit ad huiusmodi debita, nec bona Maioratus,nec successores astrictos esse. Cùm enim hæc expensa ad ipsum Maioratus possessorẽ spectet,illámque ex fructibus facere teneatur(vt infra isto libro cap.27.dicemus) consequens est, vt bona Maioratus his expensis obligata nó sint: nec etiã successor. Non enim contemplatione eiusdem:sed prædecessoris mutuatum est : cum ad ipsum expensa ipsa spectaret.Ideòque nulla obligatio successorẽ sequi potest: nisi aliàs prædecessoris hæres sit:tunc nãque tenebitur ad huiusmodi debita pro hæreditaria portione persoluenda. Quod apertiùs probatur in c. ex præsentium. de pignoribus,vbi glo.& communiter Scribentes id notant.

24 ¶ Nec obstat tex.in c. 1. de solutio. Ille namque textus iunctis his,quæ ex eo Scrib.annotare solẽt intelligendus est : quando debitum pro vtilitate Ecclesiæ,vel Maioratus cõtractũ est. Quod probatur ex text.in dict.cap.1 ibi.*Pro Ecclesiæ vtilitate contracta.* Idque ex eo Abb.& communiter Scrib. notant.Hoc autẽ debitum:non pro Maioratus & successorum eiusdem : sed solùm pro possessoris vtilitate contractũ fuit:cùm ipse ex fructibus id soluere teneretur:consequẽs igitur est,vt nec successor ad illud soluendum astrictus sit. ¶ Quòd si
1 vtilitas expensarum in tempus sequentis successoris etiã duret:æquum videtur, vt successor illas soluere teneatur pro rata vtilitatis, quam ex ipsis consequutus est,quasi id debitum ; non solùm ad vtilitatem possessoris, sed etiam sequentis cõtractum sit. Quo casu videtur militare ratio tex.in dict.cap.1.quod admitti poterit, si expensæ modicæ sint,atque ad ipsius Maioratus reparationẽ, vel fructuum collationẽ præcisè necessariæ. Quæ omnia mente tenenda erunt ad intellectum l.46. Tauri,de cuius intellectu infra isto lib. c.26 nu. 14.cum sequen.latissimè etiam agemus.

¶ In secunda specie principali,quãdo scilicet debita,non ex ædificijs : sed ex aliis rebus,ad ipsum Maioratum vtilibus,seu necessarijs processerunt, distinguendum etiam est. ¶ Nam aut ea debita cõtracta fuerunt ex causis ad Maioratus perpetuã conseruationẽ necessarijs. ¶ Aut ex causis ad eandem perpetuam Maioratus conseruationẽ volũtariis quãuis vtilibus. ¶ Aut causis fructuum collectionem,vel modicam impensam tangentibus, vel alijs,ad quæ solus Maioratus possessor astrictus erat.

¶ In primo casu:quando scilicet,ex causa ad perpetuam Maioratus conseruationẽ præcisè necessaria debitũ contractum fuit,dicendum erit: pro eiusdem debiti solutione bona Maioratus vendi, atque alienari posse. Quãuis enim bona Maioratus regulariter alienari nõ possint:causa tamẽ necessaria interueniẽte alienari poterunt: prout supra isto cap.num.20.latiùs ostensum est,

¶ Quod probatur ex decisione. tex. qui ad id est 25
mihi singularis in l.pater filium. in princ. Primo responso.ff. de legat.3.vbi inquit Iurisconsultus, quòd hæres,qui possidet rem fideicommisso subiectam,quæ erat pro debito defuncti obligata,q debitum ex bonis fideicõmissi necessariò soluendum erat: potest soluto primo debito rem ipsam fideicõmisso subiectam nouis creditoribus pro eadem quantitate obligare.Cuius dicti rationem assignat Bart.ibidem.nu.1.dicens, quòd cùm bona fideicõmissi à principio pro hoc debito à defuncto procedẽte hypothecata essẽt: nõ est mirũ, si pro eadẽ quãtitate soluta prima possint denuò hypothecæ subijci, cùm ex hoc nullũ præiudiciũ fideicõmissario irrogetur, nec hæres aliquid noui faciat:& hæc noua hypotheca ex causa antiqua necessaria ,,cedat.Quod ad bona Maioratus pari ratione adduci poterit, qui tex.est ad hoc sing. atque perpetuò mẽte tenendus. Ex cuius decisione non immeritò etiam deduci posset,Maioratus possessorẽ,qui bona Maioratus super quibus erat annuus redditus ex Regia facultate impositus ab eodem annuo reddito illum redimẽdo liberauit, posse absque noua Regia facultate super eisdem bonis Maioratus alij creditori eũdẽ annuũ redditum imponere:eiusdemque Maioratus successores perpetuò ad huiusmodi annui redditus solutionẽ obligatos relinquere:quod esset nouum, ac subtile:si verum esset.

¶ Sed quãuis lex illa indistinctè hoc disponere vi- 27
deatur:mihi autem videtur eam accipiendã atque intelligendam esse solùm in ea specie,in qua tempore,quo debitum à Maioratus possessore soluebatur,vel ante solutionem, ea lege, ac pactione solutum fuerit, vt res Maioratus ei, à quo pecuniam mutuam accepit, vel alteri pro eadem quãtitate obligata remaneat.Tunc namque cùm hæc obligatio ea lege,ac pactione facta fuerit,vt obligatio primæua non finiatur: sed in alterum transfundatur:non mirũ si ex ea obligatione bona Maioratus remaneãt obligata secundo creditori : sicut primo obligata atque hypothecata fuerant.

¶ Si verò à Maiorat' possessore debitũ simpliciter, atq; sine hac pactione solutũ fuerit: cũ ex hac solutione actio omninò peremptа sit : nõ poterit Maioratos possessor bona Maioratus pro illo debito iamdudum perẽpto,atque extincto ampliùs absque noua Regia facultate obligare. Quæ distinctio colligitur ex decisione tex.in d.l.pater filium in princ.ibi. *A priore in sequẽte creditore pignoris hypothecæue nomine trãslulit.* Ex quibus verbis apertissimè comprehẽditur eam legem loquutam fuisse in ea solum specie in qua hypotheca de vno ad

26 de hac quæst. Ian. Rodrig. de annuis redditib. lib. 2. q. 16 n. 47

ad alium transferri poteſt: non autem in caſibus, in quibus ex iuris diſpoſitione, actio atque hypotheca ipſa extinguuntur, neque in aliũ transtundi valent. Quod etiam probatur ex l 1.& 2.C.de pact.pig. Quas leges allegat glo.in d.l.pater filiũ. verb. Rectè contractum: ex quarum allegatione videtur gloſſa legem illam ſic intelligere. Idque etiam colligitur, ex deciſione tex. in l.fina. C.de his,qui loc.prio credi. Et ex l potior.§. fin.ff.qui potio.& vtrobique per ſcrib.& ex l. 34. tit. 13. part 5.

¶ Quod etiam ſubintelligẽdum erit niſi ante ſolutionem vel in ipſa, vel incontinenti poſt factam ſolutionem actiones Maioratus poſſeſſori ceſſæ ſint. Tunc namque idem ius, quod prior debitor habebat ex ipſa ceſſione conſequetur. l. Modeſtinus ff.de ſolutio.l.Papinianus. vbi gloſ. & cõmuniter Scrib. ff.mand.l.11.tit.12.part.5. Qui intellectus nouus, atque ad d.l.pater filium, ſatis cõueniens mihi videtur. Sicq; ſemel cum de hac quæſtione lis orta fuiſſet reſpondi: & hæc quãdo cauſa, ex qua debitum contractum eſt, ex debito defuncti procedit, obſeruanda erunt: idque in qualibet alia cauſa neceſſaria dicendum eſt, niſi Maioratus clauſulæ repugnent.

¶ Si verò debitum ex cauſa voluntaria procedat: quanuis ad ipſius Maioratus perpetuã vtilitatem contractum ſit: dicendũ erit ad huiuſmodi debita nec ſucceſſorẽ nec etiã bona Maioratus obligata eſſe: niſi ad id Regia facultas interuenerit. Poſſet nãque nimiũ Maioratuũ ſucceſſoribus præiudicari: ſi omnia ipſis Maioratib' vtilia poſſet illicò Maiorat' poſſeſſor facere, in idq; omnes ſucceſſores perpetuò obligatos relinquere, vel ad id res ipſas Maioratus alienare, vel eas hypothecæ ſubijcere. Quod ab ea quæſtione pẽdet: an poſſeſſor Maioratus poſſit ea facere, quæ Maioratũ vtiliorem efficiunt: etiãſi alienationem vel ſucceſſorũ præiudiciũ contineant abſque Regia facultate, quam infra, ll. 4. examinabimus. Ex cuius quæſtionis deciſione patebit huius articuli reſolutio. Interim tamẽ creditoribus conſulimus ne pecuniam ſuam mutuam præſtent etiã in cauſam Maioratui vtilem, ſeu neceſſariã: niſi Regia facultate ampliſſima præcedẽte ne ex opinionum varietate eorum ſubſtantia periclitetur.

¶ Si autẽ debitum ex ea cauſa pendeat quę ſolius Maioratus poſſeſſoris vtilitatẽ contingat: dicendum eſt, ad illius ſolutionem ſucceſſorem nõ teneri: niſi ꝓ rata vtilitatis, quæ ſibi ex eo prouenit prout ſupra iſto cap.nu.24. oſtenſum eſt: quæ omnia ſummè notanda ſunt: quia frequenter contingunt, nec alibi ſic diſcuſſa inuenientur: Et hæc de debitis pro Maioratus, vel ſucceſſorum vtilitate, ſeu neceſſitate contractis, dixiſſe ſufficiat.

¶ In ſecundo articulo huius ſecundæ prineipalis ſpeciei: quãdo ſcilicet debita pro Maioratus vtilitate, ſeu neceſſitate contracta nõ fuerunt: ſed ſolùm ꝓ neceſſitatibus Maioratus poſſeſſoris, ſubdiſtinguẽdum etiam erit. Nam aut Maioratus ſuc-
28 ceſſor eſt etiã hæres Maiorat' poſſeſſoris, qui debita contraxit, & tunc proculdubiò tenebitur ad eorum debitorum ſolutionẽ pro hęreditaria portione: nõ habita conſideratione bonorum Maioratus l.1.C.ſi cert. peta. cum his, quæ ſuperiùs latiùs adduximus nót. Petrus de Peralt. in d. l. 3.§. qui fideicommiſſam.ff.de hæredi.inſti. num.129. Quod etiam in caſibus præcedentibus pari ratione dicendum erit.

29 ¶ Aut Maioratus poſſeſſor, nõ eſt hæres Maioratus poſſeſſoris, qui debita cõtraxit, & tũc clarum eſt, quòd ad huiuſmodi debita nõ tenebitur: cùm in bonis Maioratus nõ ſuccedatur vltimo poſſeſſori: ſed primo inſtitutori. l. vnũ ex familia.§. ſi de Falcidia. cum ſimilib.ff.de lega.2. nec ſuccedatur iure hereditario: ſed iure ſanguinis, vt ſuperiùs latiùs oſtendimus. Et quando bona non repræſentant vicem perſonæ ex talibus bonis nulla tranſit obligatio in ſucceſſores. l. ſeruus communis in princ.ff.de ſtipula.ſeruo. l. mulier bona.ff. de iure doti. Sicque hãc opinionẽ ſequitur Bal.conſ.271. vol.1.& Alex.conſil. 19. num.2.& tertio: cum ſequentib.libro 5. Carolus Molin. in conſuetudine Pariſ. prima parte.§.11. nume.8. Grego. in l.4.titul.15. parte ſecunda in gloſſ. in verb. ſus deudas. Anto. Gometius in l.40. Tauri. nu. 72. Padilla in d.l.vnum ex familia.§. ſi de Falcidia num.7.

30 ¶ In hac autem re controuerſiam mouet deciſio text.in d.l.4.tit.15.part.2. vbi cauetur, quòd Rex, qui ſuccedit in Regno, tenetur ſoluere debita Regis prædeceſſoris, & tamen in Regno ſucceditur iure ſanguinis, nõ iure hæreditario, nec ſucceditur vltimo poſſeſſori: ſed primo inſtitutori: ideòque de Regno, ad Maioratũ procedit argumẽtatio, vt ſupra iſto lib.c.2. latiùs oſtendimus. Per quã legẽ contrariã opinionẽ tenuit Caſtillo. in l.40. Tauri.nu.26.& Cifuent. ibidem. quæſt.16. ¶ Sed hoc nõ obſtante prior opinio tenẽda eſt. Illa namque l.aut loquitur in Regni ſucceſſore, qui in bonis liberis hæres eſt, quod probatur ex eadem lege ibi *y hereda ſus bienes*, aut loquitur in debitis Regni cõtemplatione cõtractis, ſeu non ex neceſſitate: ſed ex honeſtate atque quadam decentia id efficiẽdũ eſſe diſponit; quod vltimum probatur ex ea.l.ibi. *Por derecho por bien eſtança*, quaſi lex ipſa apertiùs dicat quòd aliqua ex his quæ inferiùs annectit tenetur Rex ſucceſſor facere ex neceſſitate aliqua, aut ex honeſtate. Ideòque ex eo quòd lex illa dixerit quòd tenetur ſoluere debita prędeceſſoris nõ conſequitur id ex neceſſitate ẽfficiendũ eſſe: ꝙ apertè inſinúat eadem lex, dum inquit quòd Rex ſucceſſor tenetur eleemoſynam pro anima Regis prædeceſſoris erogare atque pro illa etiam orare quod ad honeſtatem tãtum referẽdum eſſe apertiſſimum eſt: idque in ſolutione debitorũ verum eſſe profitentur Grego. ibidem in gloſ. verb. ſus deudas,& Peralt in d.l 3.§.qui fideicõmiſſam.n. 138.& Padilla.in d.§. Si de falcidia. numero. 7.& Anto.Gometius in d.l.40.nume.72. eáque lex ſic neceſſariò intelligenda eſt, quanuis cõtrarium in regni ſucceſſore verius eſſe profiteatur Acoſta in quæſtione de patruo & nepote pagina 140.cũ ſequen.cuius opin.reiicienda eſt, prout in ſi.libr.3. cap 6.cum ſequent.apertius demonſtrabimus.

¶ Quibus adijciendum eſt nõ quoad hæc eãdem rationem in Regibus,& in alijs Maioratuum ſucceſſoribus militare. Omnes nãque homines priuati beneficio inuẽtarij honeſtè vti poſſunt, vt nõ vltra vires hæreditarias teneãtur. l. final. C.de iur. de libe.ſcrib.in l.cum à matre. C.de rei.vend. Regibus autem verecũdum eſt huiuſmodi beneficio 31
vti, vt eleganter dixit Oldral.conſilio. 94.col.final.ex hoc dicens. Quòd Reges Aragoniæ nũquã tali beneficio vſi fuerunt, & quòd nũquam vtentur tali miſeria, Domino concedente, quæ potuit eſſe ad illam legem partitarum decidendi ratio. Eſſet nãque nimis verecũdũ Regib. Caſtellæ dicere, ꝙ nõ tenẽtur ad debita Regis prædeceſſoris

vltra

vltra bonorũ hæreditariorum valorem. Ideóque l.illa de honeſtate vult, vt Rex ſucceſſor ad debita prædeceſſoris perſoluenda ſimiliter teneatur, quanuis iuris rigore inſpecto, Rex ſucceſſor ab huiuſmodi obligatione liber eſſet. Quod etiam non obſcurè videtur ſentire Tiraquel. de primoge.q.35.n.25.& 26.

32 ¶ Hæc tamẽ poſterior concluſio aliquas limitationes admittere videtur, quarũ prima eſt, quando debita contracta eſſent pro neceſſaria ſuſtentatione perſonæ vltimi Maioratus poſſeſſoris, tũc enim videtur quòd ſucceſſor in Maioratu teneatur ad ea perſoluẽda. Quod in ſucceſſore Prælati tenuit Panormi.in cap.ex præſentium.num. 5. de pigno.vbi inquit, quòd ſucceſſor Prælati tenetur ad debita, quæ prædeceſſor contraxit pro neceſſaria ſuæ perſonæ ſuſtentatione, quod etiam voluit idem Abb.in cap ſi quorundam.nu. 2. de ſolutio. quam limitationem ex prædictis ſequitur Dominus Anto.de Padilla loquens in Maioratus ſucceſſore.in d.§.ſi de Falcidia n.11. De ea tamen dubitat Peralta in d.l. 3. §. qui fideicommiſſam. nu.131.& 132.vbi concludit eam limitationẽ eſſe intelligendam eo ſolum caſu, vbi primus Maioratus inſtitutor tenebatur Maioratus poſſeſſorem alere. Ad hoc namq; debitũ tenebitur Maioratus ſucceſſor, nõ tanquã debitũ à Maioratus poſſeſſore cui ipſe non ſuccedit: ſed ab eiuſdẽ inſtitutore cuius ipſe ſucceſſor eſt prouenieris, idq; verũ eſt.

L 33 ¶ Secũdò etiam prædicta concluſio limitari ſolet in funeris impẽſa mortuo vltimo poſſeſſore facta quam ſucceſſor Maioratus perſoluere tenetur: ſi bona libera, ex quibus perſoluatur, nõ ſint. Quod in feudi ſucceſſore dixit Matthæus de Afflictis in cap.1.n.15.an agnatus, vel filius in vſib. feud. ne tanta iniuria mortuo inferatur. l. quod ſi nulla. ff. de relig.& ſumptib.fune. Idq; in Maioratus ſucceſſore ſequitur Dominus Ant.de Padilla.in d.§. ſi de Falcidia.num.11. Sed quãuis hoc honeſtum, decénſq; ſit: nullo tamen iure probari poterit neceſſarium eſſe. Licet enim leges plura priuilegia funeris impenſæ tribuerint: nulla tamẽ lege cautum inuenitur, quòd is, qui alterius, nec ſucceſſor nec hæres eſt, ex propriis bonis eiuſdem funeris impẽſam ſoluere teneatur. Maioratus autem ſucceſſor, vt plus liquido cõſtat nõ vltimo poſſeſſori: ſed primo inſtitutori ſuccedit: ideóq; huiuſmodi oneri nullo pacto aſtrictus eſſe poteſt. Nec obſtat d.l.ꝙ ſi nulla, quæ eſt huius limitationis fundamentũ. Illa namq; lex loquitur in hærede, ſeu patre, vel marito, qui tenentur filiis, & vxori neceſſaria ſubminiſtrare ex paterna, ac maritali obligatione. Ideóq; eius deciſio facilè ad Maioratus ſucceſſorẽ trahẽdanõ eſt, in quo nulla iuridica obligatio ad id inueniri poterit, pręcipuè ſi nõ ſit filius aut deſcendẽs vltimi Maioratus poſſeſſoris.

¶ Tertio etiã hæc concluſio limitari ſolet in de- 34
bitis paruis vltimi poſſeſſoris cõſcientiæ exonerationem tangentibus, quæ Maioratus ſucceſſor perſoluere tenetur, ſi alia bona nõ ſint, ex quibus perſolui poſſint. Quod in feudi ſucceſſore tenuit Andr.de Yſer.in capitulo vno col.fi.an agnatus, vel filius, in vſib.feud. Idq; in Maioratus ſucceſſore, dixit D.Anto. de Padilla.in d.§. ſi de Falcidia.n.10.allegans ad id Gregor.in d.l.4.titul. 15. part.2.in gloſ.in verb.ſus deudas. Quæ opinio,& ſi ſummam æquitatem, ac decentiam contineat: nullo iure etiã probari poteſt. Si enim Maioratus ſucceſſor ad debita prædeceſſoris, (vt ſuperius probauimus) nõ tenetur: nihil refert an ea debita parua, vel magna ſint: cùm eã quæ differunt quãtũ ad plus, vel minus: ſubſtãtia ſeu genere differre non cenſeantur.l.fin. cum ſimilib. ff. de fund. inſtruct. idque notiſſimum eſt.

¶ Qualiter autẽ ex bonis Maioratus huiuſmodi debita ſoluẽda ſint: & an pro eorum ſolutione ea bona vendi, ſeu alienari poſſint quãdo obligatio ad Maioratus ſucceſſores pertrãſit, & qualiter id efficiendũ ſit: infra li. 4. latiùs oſtẽdemus. Ex quibus in hac quæſtione remanet firma, ac perfecta reſolutio, quæ omnes ſpecies, quæ in huius quæſtionis deciſione cõſiderari poſſunt, cõprehẽdit.

SVMMARIA.

1 *Inſtitutio Maioratus ſecundùm patriæ conſuetudinem interpretanda eſt.*
2 *Bona, quæ pertinent iure primogenituræ, nec diuiduntur, nec conferuntur.*
3 *Familiarum conſeruatio eſt præcipuus primogeniorum finis.*
4 *Diuiſione dignitas, ac memoria familiæ corrumpitur, ac deſtruitur.*
5 *Vnitas ad conſeruationem ſubiecti, dualitas verò ad eiuſdem deſtructionem ordinatur.*
6 *Bono publico dignitatum diuiſio prohibetur.*
7 *Diuiſio magis in Maioratibus: quàm in feudis Regalibus prohibita eſt.*
8 *Primogenitus vnus eſſe debet, non plures.*
9 *Bona, in quibus non poteſt ſuccedere niſi vnus: neceſſariò primogenito deferenda ſunt.*
10 *Bona à Principe ſub titulo, Ducatus, Comitatus, aut Marchionatus conceſſa: an bona libera, ſeu Maioratui ſubiecta cenſenda ſint.*
11 *Bona ſemper libera præſumuntur, non Maioratui ſubiecta.*
12 *Dignitas Ducatus, Comitatus, ſeu Marchionatus, ad hæredes nõ trãſit: niſi eis denuò cõcedatur.*
13 *Mortuo Duce, Comite, aut Marchione filius eius non appellatur in Hiſpania Dux, Comes, aut Marchio, abſque Principis confirmatione.*
14 *Feuda Regalia diuidi poſſunt: quãdo donatario pro ſe, ac ſuis filijs, & deſcẽdentibus cõceſſa ſunt.*
15 *Feuda Regalia quoad commoditates, ac exercituum, diuiſionem patiuntur.*
16 *Ducatus, Comitatus, & Marchionatus ex vniuerſali Hiſpaniæ conſuetudine non diuidũtur, nec*

etiam quoad commoditatem, nec exercitium.

17 *Fideicommissum inducitur ex mentis coniectura.*

18 *Qualitas rerum donatarum fideicommissum inducit.*

19 *Dignitas cum territorio concessa transit ad hæredes, ad quos ipsum territorium transire debet.*

20 *Dignitas alicui pro se, ac suis hæredibus concessa, ad ipsos hæredes transitoria est.*

21 *Filius in Hispania poterit dignitatè parentis eo mortuo appellari: quando dignitas parẽti pro se, ac suis hæredibus concessa est.*

22 *Sola Principis nominatio vtrum quem, Ducem, Comitem, aut Marchionem efficiat.*

23 *In Comitum creatione antiquis temporibus in Hispania scrupulosæ ac deridendæ cæremoniæ obseruabantur.*

24 *Dignitas, quæ ad hæredes transitoria est, non ad omnes filios: sed solum ad primogenitum defertur: nisi consuetudo contrarium admiserit.*

25 *Dignitas semper indiuidua est.*

26 *Dignitas, Ducatus, Comitatus, aut Marchionatus alicui à Principe in bonis proprijs cõcessa, non efficit ea bona Maioratui subiecta.*

27 *Maioratus ex dignitate inductus expirante dignitate cessare debet.*

28 *Dignitate simul cum pluribus oppidis diuersæ iurisdictionis concessa, ea dignitatis cõcessio solum efficit Maioratui subiectum illud oppidum, in quo dignitas ipsa concessa est.*

29 *Legitima alijs fratribus ex bonis liberis soluẽda est vbi filius maior succedit iure Maioratus in oppidis sub titulo Ducatus, aut Marchionatus concessis.*

30 *Filius maior tenetur ex proprijs bonis fratribus alimẽta ministrare, quãdo successit in oppido sub titulo Ducatus, aut Comitatus cõcesso: si alia bona libera ex hæreditate paterna nõ supersint.*

Hispanorum Primogenia, ex propria natura indiuisibilia esse, soliq; Primogenito deferri.

CAPVT VNDECIMVM.

IN Hispanorũ Primogeniis id antiqua cõsuetudine obseruatũ fuit, vt ea semper ex propria natura indiuisibilia sint, atq; vni eidémque primogenito pertineat. Ideóq; vt Maioratus natura, quã in hoc libro perfectissimè interpretari intẽdimus radicitùs intelligatur, hoc loco solã hanc indiuiduam Maioratus naturã exponemus: ea autẽ, quæ ad Primogeniti successionem contingunt, quæstionésq; ad id attinẽtes ad librum tertium huius tractatus vbi de Maioratus successione agendum erit, reseruabimus.

¶ Quod autem bona Maioratus indiuisibilia sint, probatur ex Regni, ac Maioratus paritate. Sicut enim Regnum ipsum, quod est omnium Primogeniorum Hispanorũ caput, indiuiduũ est. l. 2. tit. 15. part. 2. ita etiam omnia Hispanorũ Primogenia indiuidua esse debent, vt mẽbra capiti respõdeant. Quod supra isto libro. capitu. 2. enarrauimus.

1 ¶ Itẽ id semper in Hispania obseruatũ est, vt bona primogenij indiuisibilia sint. Ideóq; Maioratus institutio eam legem necessariò sequi debet, quæ patrię cõsuetudine similibus dispositionibus constituta est. l. si seruus pluriũ. §. 1. ff. de lega. 1. l. quod si nolit. §. quia assidua. ff. de Ædilitio edicto l. certi cõdictio. §. si numos. ff. si certum pet. Bertran. consi. 86. vol. 3.

¶ Prætereà id etiam iuri cõmuni conueniens est: quòd ea bona, quæ filio maiori iure Primogenituræ debebãtur, indiuisibilia erãt, vt in specie not. Bald. in authent. ex testamẽto. C. de colla. nu. 16. vbi inquit: bona, quæ filiis pertinent iure Primogenituræ non esse conferenda: quia ea forma deferũtur, vt non diuidãtur, nec separationem recipiant. Quod etiã antè dixit Cinus. in l. si viua mater. C. de bon. mat. & Scribẽ. in cap. licet de voto. & in l. Carmelia pia. ff. de iure patro. Guillel. Benedict. in repe. cap. Rainũtius. verb. in eodẽ testamento relinquens. el. 1. num. 144. de testam. Tiraquel. de primog. q. 51. n. 1. cum sequẽt. Idq; in specie Maioratus probat Menchaca. de successio. creat. lib. 3. §. 16. n. 91. & 92.

¶ Item primogeniorũ finis præcipuus est, vt familiarum dignitas, ac memoria cõseruetur, vt cẽsuit Socin. consi. 47. num. 7. lib. 3. Deci. consi. 38. in princip. Pariss. consil. 72. n. 85. lib. 4. Tiraquell. de primog. quæst. 61. num. 2. Diuisione autem dignitas familiæ, memoriaq; eiusdem, ac vniuersa patrimonia destruuntur, ac corrũpuntur. Host. Ioã. Andr. & Moder. in d. cap. licet de voto. & in l. ne in plures. ff. de exercito. l. planè. ff. fami. hercis. l. tutor. § Lucius. ff. de vsur. Socin. d. consil. 47. n. 5. Virtus namq; vnita, (vt inquit Philosophus,) fortior est seipsa dispersa: & omnis dualitas ad destructionẽ subiecti: vnitas autem ad conseruationem eiusdẽ ordinatur. Tiraquel. qui plura refert de primog quæst. 4. nu. 16. idq; experientia compertum est.

¶ Quæ omnia præcipuè in Regnis, Ducatibus, Marchionatibus, Comitatibus similibúsq; dignitatibus Regalibus procedunt. Ea namque ex sui natura indiuisibilia sunt: huiusmodi namque dignitatum diuisio aduersus publicũ bonum esset. text. in cap. imperialem. §. præterea Ducatus. de prohibita feud. alie. per Fede. in vsib. feud. vbi per Scrib. text. vbi etiam per Scrib. in c. licet de voto. Quibus plura copiosissimè ac ingeniosè (vt assolet) cumulat Tiraquell. de primoge. quæstione 4. n. 13. cum seq. vbi ad d. §. præterea Ducatus assignat 16. limitationes: de qua re ipse omninò videndus erit.

¶ Est autẽ differentia in hoc inter Maioratus & feuda Regalia, cæteráque bona, quę indiuisibilia sunt

menchaca. de succes. creat. lib. 3. §. 16. n. 91. ergo casanate. n. 57 an. 66.

sunt. In feudis namque Regalibus: veluti Ducatibus, Marchionatibus, Comitatibus, & id genus similibus quãuis ea diuidi nõ possint, ex decisione tex. in d. §. Præterea Ducatus. Exercitiũ tamẽ, seu administratio, ac cõmoditas diuidi possunt: prout inferiùs dicemus. In Primogeniis autem Hispanorum hoc indistinctè procedit: adeò nãq; ea primogenia indiuidua sunt, vt neque iurisdictionis exercitiũ, neque commoditas, neque administratio rerum Maioratus diuidenda sint: sed omnia vni, eidémq; primogenito adiudicari de-
2 beãt. Cùm enim in his bonis iure primogenituræ succedendũ sit, huiusmodi successioni quæcũque diuisio repugnat. Vnus nãque debet esse primogenitus, & non plures, vt dixit Oldrad. consi. 231. Tiraquel. de primog. q. 42. nu. 3. idque in Hispanorum primogeniis verissimũ est, vt ex pluribus probat Xuarez in repet. l. quoniã in prioribus limita. 11. ad legem Regiã. 2. dubio princip. n. 2. 7. cum seq.

9 ¶ Ex eo autem, q bona Maioratus indiuidua sint, nec in eis plures succedere possint: sed vni tãtum successio deferẽda sit: cõsequitur necessariò, quòd is vnus, qui in huiusmodi bonis successurus est, debeat esse primogenitus. Vbicunq; namque in aliquibus bonis vnus solus successurus est inter omnes, qui in pari gradu sunt, succedere debet is, qui inter ipsos primogenitus fuerit. Quod dixit Angel. cõs. 281. & Aret. consi. 162. Alex. consi. 4. n. 4. cum præced & seq. libro 4. Xuarez. in l. quoniã in prioribus. 10 ampliatione. n. 26. Couarru. lib. 3. resolutio. cap. 5. n. 3. Grego. in l. 2. tit. 15. part. 2. in glo verb. *Sino el hyo mayor*, in principio. Antonius Gometius in l. 40. Tauri. num. 7. & nu. 59. Tiraquelus de primoge. q. 4. num. 31. Quod in Maioratibus clarissimum est, quibus bona semper integra, ac indiuisa esse debent, atque vni eidémq; Primogenito ex successione deferri.

10 ¶ Solet autem ab Hispanis Iuriscõsultis frequenter circa ista cõtrouerti: vtrum quando princeps, alicui nobili Castrum seu Oppidum, cum titulo Ducatus, Comitatus, aut Marchionatus, vel id genus simili sibi, ac suis descendentibus perpetuò concessit: Castrum, vel Oppidũ hoc debeat ab eo descendentibus iure Maioratus possideri, ita vt indiuiduum sit, vniq́, ac primogenito perpetuò deferendum: an inter eiusdem descendentes diuidendum sit æquis portionibus, sicut cætera bona libera diuiduntur.

¶ Quam quæstionẽ solennissimè disputauit Rodericus Xuarez in rep. l. quoniam in prioribus. 11. limitatione per totã. C. de inoff. testam. vbi inseruit quandã allegationem, quam fecit in casu cõtingenti super Comitatu de Valẽtia. Ibíque concludit hæc bona etiam titulo Ducatus, Comitatus, Marchionatus vel simili concessa: tanquã bona libera esse censenda: idq; probat ex eo, quòd æqualitas inter liberos seruãda sit. l. inter filios cũ
11 similib. C. familiæ hercis. Bonáque semper libera præsumuntur: nó Maioratui subiecta: nisi scriptura Maioratus ostendatur. Tex. in c. 1. §. inter filiã. vbi Bald. nu. 2. si de feud. fue. contro. in vsib. feud. Alex. consi. 129. in princip. lib. 1. Deci. consi. 85. n. 1. Claudius Canciuncula consi. 6. num. 6. Anto. Gabriel qui plura refert lib. 3. commu. opi. ti. de feudis conclu. 3.

12 ¶ Item dignitas, Ducatus, seu Comitatus non est ad hæredes trãsitoria: sed in vita primi donatarij expirat ac finitur: nisi à Principe denuò concessa sit. Tex. in cap. 1. de feudo Marchiæ. l. 6. ti. 26. par. 4. Xuarez in d l. quoniam in prioribus. 11. limit. 1. dubio. vbi ex hoc inquit, In his Regnis antiqua 13
cõsuetudine obseruatum fuisse, vt mortuo Duce, Comite, aut Marchione huiusmodi dignitates expirent, nec possint eorũ successores his titulis appellari: nisi Rex eas dignitates eisdẽ confirmauerit. Cùm igitur dignitas mortuo primo donatario statim expiret, nec ad hæredes progrediatur, cõstat ea bona tanquã libera ad filios esse deferenda: cùm iam non tractetur de dignitatis, sed de hæreditatis successione.

¶ Præterea quanuis huiusmodi dignitates ad hęredes transitoriæ essent, adhuc inquit, quòd bona diuidenda forent: nã quanuis tex. in cap. imperialem. §. præterea Ducatus, de prohib. feu. alien. per Fede. disponat, quòd feuda Ducatus seu Comitatus non diuidantur: nos tamen non loquimur de bonis feudalibus: sed de alodialibus: prout sunt omnia bona Hispaniæ etiam Maioratui subiecta. Ideóque text. ille loquens in feudis ad alias materias trahendus non est: prout dixit Xuarez in dicta l. quoniam in prioribus. limitatione 11. dubio 2. nu. 3.

¶ Item quãuis decisio d. §. Præterea Ducatus, ad Hispanorũ Maioratus trahi posset, inquit Rodericus Xuarez ex eo nó sequi bona hæc, sub his titulis concessa: ideò effici bona Maioratus.

¶ Primò: quia ea bona primo donatario, & eius filiis, descendẽtibus, ac successoribus cõcessa fuerunt. Quo casu etiã in feudis Ducatuum. Comita- 14
tuum, & Marchionatuũ bona erunt inter filios, & hæredes diuidẽda: nisi expressè sub hac conditione donentur à Rege, vt in eis solus filius Maior natu succedat. Quod not. And. de Iser. in d. §. Prętereà Ducatus. 4. col. in fin. 1. additionis. Cuius opinionem sequitur Alex. consi. 60. lib. 3. & Tiraquell. qui plures alios in idem refert, de primoge. quæst. 5. n. 56.

¶ Secundò: quia non sequitur, *Hæc bona non diuiduntur*: ergo succedere debet in eis solus primogenitus. Pq̃ est enim esse, quòd dignitates ipsæ, quæ diuisionẽ non patiuntur, non diuidãtur, earũ 15
autem exercitiũ, & cõmoditas inter omnes filios, ac descendentes diuidatur, quod inquit sentire Bald. in d. §. Præterea Ducatus. col. 3. & plures alios. quos ipse Xuarez figillatim, & copiosè refert. d. 2. dubio à n. 7. vsq; in fi. Idque ex pluribus probat Ioan. Baptista de Sancto Blasio inter cõs. feudalia cõs. 66. num. 25. cum sequẽ. & Tiraquel. qui plura in idem adducit de Primogen. q. 4. nu. 50. cum seq. Guillel. Benedict. in repet. cap. Rainutius verb. in eodem test. relinquens in princ. n. 176. Ex quibus ipse Xuarez in effectu: quãuis diffusè contendit bona hæc libera, non autẽ Maioratui subiecta iudicanda esse.

¶ Contrariã autem sententiã plures Hispani Iurisconsulti constãter sequuti fuerũt in eadem causa Comitatus de Valentia, & aliis similibus, dicẽtes in his bonis esse iure Maioratus succedendũ, idq; probare nitebãtur ex eo quod Regnũ indiuiduũ sit, bonumq́; publicũ versetur in vnius principatu. Ex quo fit, vt Ducatus, Comitatus, & Marchionatus pari ratione indiuidui esse debeant, vt Regni, quod harũ dignitatũ caput est, consuetudinẽ sequãtur. Non enim licet à capite mẽbra discedere. tex. in c. cũ non liceat cũ simi. de præscri. Ideóque sicut regnũ indiuiduũ est: ita & hæ dignitates iure etiam indiuiduæ sunt, vt inferiùs dicemus.

15 ¶ Præterea ea est vniuersalis Hispaniæ cõsuetudo, vt Ducatus, Comitatus & Marchionatus non diuidantur: sed ad primogenitos tantũ deferendi sint: adeò, vt nunquã in Hispania visum, seu auditum huiusq; fit, quòd Ducatus seu Comitatus, diuisus fuerit: nõ solùm, quo ad dignitatẽ, quod iuri nimis consonũ est: sed nec etiam, quo ad patrimoniũ, nec eiusdem commoditates. Idcóque donatio facta à Principe secundùm hanc Hispaniæ consuetudinem intelligẽda, ac interpretanda est. l. heredes palam. §. si quis post. in fi. ff. de testamẽ. l. si seruus pluriũ. §. 1. ff. de lega. Quibus adiicitur, quòd etiam Principi similes dignitates cũ Territorio donanti expediat ea in vno perpetuò conseruari: cùm ipse donatarius, ac eiusdem descendentes ex Hispaniæ cõsuetudine teneantur Regi in bello præsertim deseruire. Quod fieri non posset: si bona diuiderẽtur: ex tali namque diuisione eadem bona destruerẽtur, ac corrũperentur, memoriaq; Principis donantis, & donatariorum, cui Princeps prouidere voluisse censendus est, ex eo aboleretur, ac dilueretur, quod nullatenùs dicendum, nec asserendum est.

¶ Quib° nõ obstãt illæ rationes, quæ à Roderico Xuarez pro cõtraria sententia adducebantur. Nã licèt verùm sit, quod bona semper libera præsumenda sint: illud procedit, ac verum est, nisi ex mente donantis colligatur ea Maioratui voluisse
17 subiicere. Ex mente namq; fideicommissum inducitur. l. cũ virum. cum simil. C. de fideicõmiss. l. cũ proponebatur. in fin. l. Titia Seio. §. Seia libertis. ff. de legat. 2. cum simil. Mens autẽ Principis colligitur, ex his, quę paulòantè adducta sunt,
18 & ex rerũ donatarum qualitate, ex qua etiam fideicõmissum induci solet, & alienationis prohibitio. l. quoties ab omnibus, vbi glo. prima. & cõmuniter Scrib. C. de fideic. Bald in l. 2. C. de vsucapion. pro empto. nu. 3. Scrib. in l. filiusfamiliàs. §. diui. ff. de lega. 1. Deci. cons. 23. nu. 5. Soci. Iuni. consi. 108 n. 5. lib. 2. Tiraquell. de vtroque retractu. in præfatio. n. 39. Peralta. qui plura refert in l. 3. §. qui fideicommissam. n. 30. ff. de hære. instit. Capitius. decis. 108. n. 4.

¶ Non etiã obstat si dicatur, quòd dignitas, Ducatus, Comitatus, seu Marchionatus nõ est ad hęredes trãsitoria, vt habetur in c. 1. de feu. Marchię.

¶ Primo: quia ille text. loquitur de dignitate cõcessa ratione solius administrationis absq; territorio. Illa namq; morte donatarij finitur, nec ad successores trãsit: Nos autẽ loquimur in dignita-
19 te simul cũ proprietate Oppidi, ac Territorij cõcessa, quæ transitoria est ad hæredes sicut ipsum Oppidum, ac Territorium, vt existimat Andr. de Iser. in d. c. 1. de feud. Marchiæ, & in d. §. præterea Ducatus. Cuius dicta refert, & sequitur Greg. Lopez in l. 6. tit. 26. part. 4. & in l. 12. tit. 2. part. 2. Ad quod põderat tex. in d. l. 12. ibi. *Por heredamiento han señorio los Principes, y los Duques, &c.*

¶ Secũdo quia quanuis text. in d. cap. 1. de feudo Marchiæ etiã de bonis dignitati adiunctis intel-
20 ligendus esset: quod verum non est, adhuc in casu, de quo agimus dignitas ad posteros deferenda esset: quod patet ex verbis eiusdẽ text. ibi. *Nisi ab Imperatore acquisierit.* Idẽ probatur ex d. l. 6. ti. 26. part. 4. ibi. *Saluo si señaladamente el Emperador o el Rey o otro Señor, que lo ouiesse dado al padre o al auuelo nõ gelo ouiesse otorgado: para sus hijos o para sus nietos.* Cũ igitur in cõcessione, de qua agitur præsupponatur Oppidũ donatũ fuisse: cum titulo Ducatus, Comitatus, seu Marchionatus donatario, ac descendentibus: consequens est, vt etiam dignitas ad eosdem descendentes transire debeat.

¶ Ex quo infertur vnũ singulare, & mente tenen- 21
dum ad huius Regni consuetudinẽ, qua introductum est vt mortuo Duce, Comite seu Marchione, filij eorũ natu maiores non appellentur titulis harũ dignitatũ, neq; in subscriptionibus, nec aliis etiã actibus, nisi Princeps eos his titulis appellet eisdem rescribẽdo, vel aliàs. Nam hæc consuetudo procedit in his, quibus absq; concessione oppidorum sola dignitas concessa fuit, non autẽ in his, quibus Oppida cũ titulo dignitatis concessa fuerunt, seu dignitas pro se, & suis descendẽtibus cum oppidis, vel absq; eis concessa fuit. Hi namque mortuo prædecessore poterũt his titulis appellari non expectata Regia concessione. Omnes autem vrbaniùs faciẽt, si literas Principis vbi eos his titulis appellet, expectẽt, quas Princeps facillimè omnibus scribere solitus est.

¶ Non etiã obstat, quòd in casu cap. 1. §. Præterea Ducatus de prohibitione feu. alie. per Fede. in feudo Regali non succedere debeat solus primogenitus: sed omnes filij, ac hæredes succedere debeant in cõmodis, ac emolumẽtis, & exercitio, & administratione, vt superiùs probatũ est. Nam cùm ille tex. ius feudale, nõ cõmune inducat, nec de feudo ad Maioratũ, in quo filius Maior solus succedere debet in hoc eadem ratio versetur, nõ est ad Maioratus materiã trahendus, vt suprà isto lib. cap. 4. latiùs ostendimus. Quã Maioratus dispositionem hanc opinionem tenentes, non ex sola decisione tex. in d. §. Præterea Ducatus: sed ex Regni consuetudine, & natura, Regiáq; voluntate deducere nituntur, ex quibus competẽter opinio ista probari videtur. Quam in specie aduersus Rodericũ Xuarez (Hæc tamen non adeò precisè considerãs) probat Anto. Gometius. in l. 40. Tauri nu. 11. Eam tamen quęstionẽ mouet Greg. in d. l. 12. ti. 2. part. 2. vbi eam indecisam reliquit, eò quòd penderet causa Comitatus de Valentia, in qua se fuisse quondam iudicem profitetur: hãcque opinionẽ sequitur Guido Papæ quæst. 476. vbi secundùm eam asserit fuisse iudicatum. Quod etiam censuerunt plures alij quos infra isto. cap. nu. 25. & n. 29. citabimus.

¶ Vt autem de hac re perfecta resolutio habeatur quæ species diuersissimæ considerandæ sunt. Aut enim agitur de sola dignitate, quæ quoad officiũ, & administrationem conceditur, aut de ea dignitate, quæ simul cum Oppidis aut territorio donata est.

¶ In prima specie subdistinguẽdũ erit. Aut enim ea dignitas simpliciter alicui à Principe concessa est, aut pro se, & suis descendentibus, ac successoribus.

¶ Si simpliciter ea dignitas concessa fuerit: hæc dignitatis concessio morte donatarij expirabit, nec ad primogenitũ, nec cæteros filios, nec hęredes trãsitoria erit, nec etiam poterit filius Primogenitus denominatione eiusdẽ dignitatis vti, absque noua Principis cõcessione, in quẽ sensum intelligendus est tex. in cap. 1. de feudo Marchiæ in vsibus feudorũ, vbi communiter Scribent. id notant. Sufficiet tamen si Princeps eũ post mortem 22
parentis, siue literis, siue verbo, Ducẽ, Comitem, seu Marchionem ex certa scientia appellauerit. Sola namque nominatione Princeps similes dignitates concedit. l. cum salutatus vbi Angel. & Scrib.

& Scrib. C. de sent. pass. Barto. in l. 1. C. de digni. lib. 12. nu. 29. vbi Alexand in addi. Ripa. lib. 1. responsorũ in c. cum in Ferrarien sis. de constitu. nu. 49. Et quanuis in hoc contrarium sentiat Tiraq. de nobilitate, cap. 6. n. 23. prima opinio in Hispania in primogenitis Ducũ, Comitũ & Marchionum ex recepta cõsuetudine obseruari solet. Antiquis tamen temporibus in Regno Castellæ alię
23 solennitates, scrupulosæque, ac etiam deridendæ cæremonię in similium dignitatum creationibus seruari solitæ erãt, vt constat ex Chronico Regis Alphonsi vndecimi. ca. 64. Quam antiquã obseruationem recẽtior ætas non tulit: hodie autem ei quem denuò Hispaniarũ Rex, Ducem, Comitem aut Marchionem creat, solet titulus eiusdem dignitatis solenniter ex Regio priuilegio concedi.

¶ Si verò ea dignitas alicui pro se, ac suis descendentibus cõcedatur: tunc ad hæredes, & successores trãsitoria erit, vt superiùs ostendimus. In hoc tamen casu dignitas ipsa, iúsque in ipsa dignitate succedendi indiuiduũ erit, primogenitóque solo
24 pertinebit. Est namq; regulare, vt quoties similes dignitates sint ad hæredes trãsitoriæ: non ad omnes filios, sed ad primogenitum tãtùm pertinere debeant. Quod dixit Bald. cons. 275. col. 3. lib. 2. Ioan. de Platea. in l. 2. C. vt digni. ordo seruet. Alberic. in suo dictionario, verbo feudũ. versi. item quæro pulchram, & subtilem. col. 2. eiusdem versiculi. Ripa. in l. ex facto. §. si quis rogatus. n. 7. ff. ad Trebel. Tiraquel. de primog. quæst. 4. nu. 49.
25 & quæst. 52. n. 2. Dignitates namque huiusmodi, siue in feudũ, siue liberè concessæ sint, semper indiuiduæ esse debẽt: prout notat Abb. in c. licet de voto. num. 6. & 9. quem cæteri sequuntur. Idem Abb. cõs. 3. 2. parte. Idem Abb. in c. prudentiam in princip. n. 13. de officio delega. vbi Deci. & cæteri. Alexand. consil. 25. nu. 10. Tiraquellus de primoge. quæst 4. nu. 21. & 22. Pinelus de bonis mater. 3. part. num. 17. Idq; si ad solius dignitatis ius referatur, verissimum est: nisi consuetudine contrarium sit obseruatũ. Tunc enimomnes filij Duces, Comites aut Marchiones vocabuntur: prout in Italia, & Alemania obseruari solet, vt inquit Oldrald. cons. 237. Deci. in cap. prudentiam. de offic. deleg. Tiraquel. qui plures ad idẽ refert in tract. de Primoge. q. 4. nu. 37. cum seq. Quæ consuetudo nunquam in Hispania obseruata fuit, & in hac specie nulla est inter Scriben. Hispanorum controuersia.

¶ In secunda specie vbi. s. cum ipsa dignitate proprietas Territorij seu Castra, ac oppida concessa sunt, se offert opinionũ varietas, de qua superiùs mentionem fecimus. Prima, quod hæc bona libera sint iudicanda: secunda, quòd ea bona Maioratui subiecta censenda sint. In hac autem opinionum varietate secunda opinio, quòd. s. hæc bona Maioratui subiecta iudicanda sint, mihi probabilior, magisq; ad Hispanam consuetudinem, mentemq; Principis donantis conueniens videtur: secundùm quam in causa Comitatus de Valẽtia in supremo Vallisoletano cõuentu obtentum fuisse accepimus. Nec dubitamus in Hispania eãin practica potiorem semper futuram esse, quãuis si ex iuris rigore, eiúsque Principis res ista deriuanda foret: forsan prima opinio vrgentiùs probari posset. Hæc autem secunda opinio, quam tanquam probabiliorem nunc eligimus sequentibus limitationibus temperanda, ac limitanda erit.

¶ Primo quòd hoc procedat, ac verũ sit: quando Princeps denuò Oppida, ac Castra simul cum dignitate concessit, sed si alicui oppida, seu Castra libera habẽti, Princeps in eisdẽ Castris, vel aliquo 26
eorũ titulum Ducatus, Comitatus, seu Marchionatus pro se, ac suis descẽdentibus concedat: hæc bona libera, ac diuisibilia erunt, nec antiquã qualitatem ex hac noua dignitatis cõcessione mutabunt. Quod not. Andr. de Isern. in d. §. Præterea Ducatus. Et Xuar. in d. l. quoniam in prioribus. limita. 11. n. 4. Idque verissimum est.

¶ Secundò, quòd si alicui à Principe oppida pro se, suisq; descendentibus perpetuò absque aliqua dignitate concedantur, ipséq; donatarius aliqua ex huiusmodi dignitatibus ad vitam tãtùm præcisè, ac expresè insignitus sit, ea dignitas eo mo- 27
riente expirabit. Cùm enim ad vitã tantùm concessio facta sit: proculdubiò morte donatarij expirare debet. l fi. cũ similib. vbi per Scrib. C. de legat. & in hac specie clarissimũ erit bona tali, Comiti, Duci aut Marchioni à Principe cõcessa: tãquam bona libera esse iudicãda. Cùm enim deficiat subiectũ dignitatis, ex quo prætendi poterat bona hæc esse Maioratui subiecta, cõsequens est, vt bona ipsa euidentissimè libera censenda sint. Adeò vt si Rex filio Primogenito ipsam dignitatem, mortuo parẽte, concedat: aliis filiis nõ possit ex hac noua concessione in iure iam ad bona hæc acquisito præiudicium irrogari. l. quoties. & l. fin. C. si contra ius. Scriben. latissimè in l. Gallus. §. & quid si tantum. ff de lib. & posthu.

¶ Tertiò, quòd etiam si dignitas à Principe cum oppidis concedatur ea lege, vt perpetuò ad successores deueniat: si tamen in ea donatione plura oppida diuersæ iurisdictionis comprehendantur titulúsque comitis, Ducis, seu Marchionis in vno ex eisdẽ oppidis, (vt fieri solet) concessus sit, solũ 28
oppidũ illud, in quo dignitas concessa est primogenito adiudicari debet, vt in eo iure Maioratus perpetuo succedatur, inter cæterósque filios alia oppida diuidenda erunt: ita tamen, vt semper Primogenitus æqualẽ portionem accipiat, cæteriq; filij sua legitima (si fieri possit) non fraudentur. Quod notat Rainerius, in l. si viua matre. C. de bon. mater. quẽ refert, & sequitur Marti Lauden. in tract. de Principibus. verfic. 462. incipien. licet Regnũ. Socinus referens Francisc. de Ramponib. & Calderi. idem asserentes consi. 66. & cons 278. lib. 2. Curti. Seni. consil. 69. col. 5. Carolus. Ruin. consil. 19. col. vlt. libro 1. & consi. 29. nu. 17. lib. 5. Tiraquellus de primogenitura quæst. 4. num. 48. Non tamen ex hoc omnes filij erunt Comites, Duces aut Marchiones: sed tantùm Primogenitus, qui caput dignitatis obtinuerit, vt nos superiùs diximus, & inquit Tiraquel. d. quæstio. 4. nume. 49.

¶ Quòd si ipse filius velit integrum Ducatum, Comitatum, seu Marchionatum, cum omnibus suis oppidis ac castris retinere, id efficere poterit dummodò aliis fratribus ex aliis bonis liberis parentis integra legitima adiudicetur, vel, si alia bona libera parẽtis non supersint, legitima quantitas eis ab ipso in pecunia soluatur. Nam quãuis regulariter legitima omnibus filiis, ex ipsis corporibus hæreditariis prestanda sit, nec in pecunia 29
eis inuitis assignari possit. l. scimus. §. repletionem cum similibus. C. de inofficio. testamen. speciale tamen est his dignitatibus, vt propter earũ cõservationẽ Principatúsque vnitatẽ vni filio assignari

possint, cæteriſq; legitima in pecunia præſtanda ſit, vtilixit Petrus Iacobi, de aureliano in ſua practica titulo de ſucceſſio. Regni Frãcię circa Princip. in quæſt. incip. Sed quid dum deceſſit ille Carolus. Idem etiam voluit Guido Papæ referens Chriſtophor. de Caſtelliono idẽ tenentem quæſt. 476. num 1. ea potiſſima ratione: ne fiat huiuſmodi dignitatum diuiſio: quia ſi aliter fieret, poſſet intra paucos annos ad nihilũ reduci, & inquit ſic audiuiſſe fuiſſe pronuntiatum in caſu contingẽti. Quod etiam dixit idem Guido Papę. q. 487. n. 2. Nicolaus Boerius. deci. 204. n. 14. Guillelmus Benedict. in repet. cap. Rainuntius verb. In eodẽ teſtamento relinquens. in primo nu. 145. Anton. Rubeus. cõſ. 34 col. 3. Tiraq de primog. quæſt. 5. n. 2. Quod etiam ex pluribus probat Sigiſmũdus Neapolita. in conſi. feudalib. conſ. 1. nu. 181. cum plurib ſeq.

30 ¶ Quarto & vltimo, quòd ſi alia bona libera non ſuperſint ex parentis hæreditate, ex ipſis bonis titulo Ducatus, Comitatus aut Marchionatus cõceſſis, cæteris filiis ſunt alimẽta ſecundùm qualitatem perſonarum aſſignãda & miniſtrãda. Hoſt. Ioan. And. & Panorm. in c. licet de voto. Xuarez in l. quoniã in prioribus. C. de inofficio. limita. 11. dubio. 2. n. 21. Ioan. Licerier. de primog li. 2. q. 16. nu. 1. cum ſeq. Tiraquel. de primog. q. 4. n. 33. qui plura in idẽ adducit. Quæ alimenta ex aliis bonis liberis parentis præſtãda ſunt, vel à filio primogenito aliũde ſoluẽda: quòd ſi aliunde filius primogenitus non habeat bona, ex quibus fratribus alimenta miniſtrare poſſit, ex ipſius Marchionatus emolumentis ac redditibus ſoluenda erunt. Nam quanuis Ducatus ipſe indiuiduus ſit, eius tamen redditus, cõmoditates, ac emolumenta diuidua erũt. Id namq; etiam in feudis Regalibus, quę iuris diſpoſitione indiuiſibilia ſunt omnes Scriben. concludunt: prout ſupra iſto ca. dictũ, ac probatũ eſt: quãuis Tiraq de primoge. q. 4. nu. 51. contrarium probare velit: atque etiam in Hiſpanorum maioratibus id ipſum fieri ſolet, vt infra lib. 2. ca. 15. dicemus.

¶ Ea tamen alimẽta aliis fratribus ſecundùm reddituum quantitatẽ à filio primogenito præſtanda ſunt: ita tamẽ, vt ſibi tot redditus relinquãtur, ex quibus ipſius dignitatis onera atq; ornamenta honorificè ſuſtinere poſſit, de quo infra libr. 2. latiùs agemus.

¶ Quibus limitationibus ac tẽperamentis obſeruatis, parũ inter hanc ſecundã & primã opinionẽ diſtabit: ex eiſdémq; materia hæc, quæ ab Hiſpanis Iuriſconſultis valde difficilis exiſtimata fuit, in poſterũ clariſſima cognitúq; facilis efficietur.

¶ Conſequenrer etiam in hac parte tractãdum foret qualiter Hiſpanorum Primogenia ex propria natura inalienabilia ſint: ſed quia de hoc in quarta huius tractatus parte agendum eſt, ad ea quæ ibidem dicentur lectores remittimus.

SVMMARIA.

1 *Maioratus vim ſupremi Iudicij obtinere ſolet.*
2 *Maioratus ſimilis eſt diuiſioni bonorum à parente inter filios factæ.*
3 *Verbum dono appoſitum in teſtamento non inducit donationem inter viuos: ſed legatum.*
4 *Maioratus etiam in contractu per viam diuiſionis bonorum inter filios à parente inſtitutus, ſequitur vltimæ voluntatis naturam.*
5 *Diuiſio bonorum facta à parente inter filios habet vim ſupremi iudicij.*
6 *Aſſignatio legitimæ facta à parẽte in vita filio in poteſtate, vtrũ ſtatim valeat irreuocabiliter.*
7 *L. Si non mortis. ff. de inoff teſtam. declaratur.*
8 *Maioratus reuocabilis: etiamſi ex contractu fiat, ſemper ſequitur vltimæ voluntatis naturam.*
9 *Contractus reuocabiles non ſequuntur vltimæ voluntatis naturam, ex eo ſolo, quod reuocari poſſunt.*
10 *Donationes, quæ morte confirmantur, habent vim relicti, ſequunturq; vltimæ voluntatis naturam.*
11 *Falcidia detrahitur de donationibus, quæ morte confirmantur: quia habent vim fideicommiſſi.*
12 *Id quod capitur, ex donatione, quæ morte confirmatur, non eſt relictum, nec legatum, nec fideicõmiſſum: quanuis habeat vim relicti, legati, ſeu fideicommiſſi.*
13 *Hiſpanorum primogenia reuocabilia in contractu inſtituta, nec ſunt contractus, nec vltimæ voluntates, nec legata, nec fideicommiſſa: ſed tertiam ſpeciem conſtituunt: quanuis habeãt vim legati, ac fideicommiſſi, ac vltimæ voluntatis.*
14 *Donatio cauſa mortis conſtituit etiam tertiam ſpeciem diuerſam à contractu, & vltima voluntate.*
15 *Donatio cauſa mortis ſola morte confirmatur abſque hæredis aditione.*
16 *Donatio cauſa mortis à principio perfecta eſt: quanuis reuocari poſſit.*
17 *Hiſpanorum primogenia reuocabilia ex contractu inſtituta quoad ordinationẽ contractui æquiparantur: quoad effectus autem vltimæ voluntati.*
18 *In Maioratu reuocabili, ex contractu inſtituto ſufficit: ſi interueniat ſolennitas contractus, nec vltimæ voluntatis ſolennitas neceſſaria eſt.*
19 *Melioratio Tertij, quæ reuocabilis eſt, vltimæ voluntatis naturam obſeruat, de eaq; omnia, quæ de Maioratu paulò antè diximus, dicenda erunt.*

20 *L. 17.*

20 *L. 17. & l. 44. Tauri, quoad Quintæ partis bonorum meliorationem nouiſsimè declarantur.*
21 *Maioratus irreuocabilis in contractu inſtitutus: quoad omnia ſequitur contractus naturam, nec habet aliquid vltimæ voluntatis.*
22 *Maioratus ſimpliciter per viam diuiſionis bonorum inſtitutus quoad omnia vltimæ voluntatis naturam obſeruat.*
23 *Maioratus per viam diuiſionis bonorum inter filios ſimpliciter factus: vtrum requirat ſolennitatem contractus, an vltimæ voluntatis.*
24 *L. 3. Tauri declaratur.*
25 *Maioratus per viam diuiſionis bonorum, atque ipſa bonorum diuiſio inter filios: tam ex contractu: quàm ex teſtamento fieri poteſt.*
26 *Maioratus per viam diuiſionis ſimpliciter factus: ſi habeat ſolennitatẽ teſtamenti, valebit tãquam teſtamentum: ſi verò habeat ſolennitatem contractus, valebit tanquam contractus.*
27 *L. 7. tit. 1. part. 6. declaratur.*
28 *Lex ſemper eſt intelligenda: ſecundùm Rubricam ſub qua ſituata eſt.*
29 *Primogenium reuocabile eſt quædam vltima voluntas anomala atque innominata.*
30 *Prohibitio alienationis in contractu facta, non impedit dominij tranſlationem.*
31 *Prohibitio alienationis in contractu facta in Hiſpanorum Maioratibus impedit tranſlationem dominij.*
32 *L. ea lege. C. de condi. ob cauſ. declaratur.*
33 *Ex prohibitione alienationis in Maioratu in contractu inſtituto facta: vtrum ſequens reuocet alienationem in vita alienantis.*
34 *Prohibitio alienationis facta in donatione cauſa mortis, impedit dominij tranſlationem.*
35 *Clauſula, quæ in Maioratu in contractu inſtituto apponi debet, vt alienatio etiam in vita alienantis reuocari poſsit.*
36 *Plura vtilia, quæ deducuntur ex hac inueſtigatione: an Maioratus tanquam contractus, ſeu tanquam teſtamentum cenſendus ſit, enumerantur.*

Maioratus etiam in contractu inſtituti: vtrum vim vltimæ voluntatis obtineant.

CAP. DVODECIMVM.

AD omnimodam naturæ Maioratꝰ intelligentiã (cuius cognitionem omnibus in futurũ obuiã eſſe contẽdimus) id ſummè neceſſariũ eſſe exiſtimamus vt vnuſquiſque intelligatur Hiſpanorũ Primogenia etiã in cõtractibus inſtituta, vim vltimæ voluntatis obtineãt. Ex hoc namq; principio plura quæ hucuſq; dubia ac penè incognita fuerunt clariſſima efficientur.

¶ In primis autẽ id ſciẽdum eſt quæſtionẽ iſtam, quæ adeò Hiſpanis propria ac peculiaris eſt, à nullo Hiſpano Iuris interprete, quem viderimꝰ, fuiſſe hucuſque plenè diſcuſſam, nec reſolutã. Ex ſcriptoribus autẽ exteris illã breuiſſimè tamẽ attigerunt Oldrald. conſil. 231. in principio atque etiam Tiraquellus de Primoge. q. 68. num. 1. & 2.

1 & q 8. nu. 2. cum ſeq. vbi profitentur: Maioratus etiam in contractu inſtituto vim ſupremi iudicij ſemper obtinere. Pro huius autẽ dicti probatione ſolùm allegant text. in l. ſi filia. § ſi pater. ff. famil. herciſ. ibi. *Non videri donationẽ: ſed potiùs ſupremi iudicij diuiſionem.* Vbi diuiſio hæreditatis facta à parẽte inter filios, non obtinet vim donationis: ſed vltimæ voluntatis. Quod etiam in maioratibꝰ Hiſpanorum loquens dixit Celſus. conſil. 120. nu. 43. & conſil. 100. nu. 12. idque probabile videtur.

2 Maioratus namq; vt plurimùm huic diuiſioni hereditatis aſſimilãtur, cùm in eis, præſertim de prælegato ac melioratione bonorumq; aſſignatione at[illegible]e diuiſione potiùs quàm de inſtitutione agi ſo[illegible]. Quod eſt proprium ac peculiare huic ſcripturę diuiſionis, vt optimè aduertit Albe. in auth. Quod ſine. C. de teſt vbi Corn col. 2 & probatur ex tex. in auth. de teſt. imperfe. col. fi. Quod etiam in l. parentib. C. de inofficioſo teſt. omnes Scrib. notãt. bonus text. in l. quoties vbi gloſ. & communiter Scrib. C. fam. herciſ.

¶ Quibus non modicũ aſtipulatur deciſio text. in l. 44. Tauri quæ hodie eſt l. 4. tit. 7. lib. 5. in noua legũ Regni collectione, vbi diſponitur eum, qui primogeniũ ſiue in teſtamento, ſiue in contractu inſtituerit, poſſe illud reuocare vſque ad vltimum vitæ ſpiritũ: niſi in caſibus in eadem lege expreſſis. Quod etiã in tertij prælegato, ſeu melioratione dicendũ erit ex legis 17. Tauri deciſione, quæ hodie eſt l. 11. tit. 6 lib. 5. in d. legum collectione.

¶ Ex quo colligi poteſt Primogeniũ etiã in contractu inſtitutum, quodammodo vim vltimæ voluntatis obtinere, cùm vltima voluntas vſque ad mortem reuocabilis ſit l. 4. ff. de adim leg. l. tranſlatio. ad fi. cum ſimi. ff. eod. cõtractus autem reuocari non poſſit. l. ſicut. C. de action. & oblig. l. perfecta donatio. C. de dona. quæ ſub mod. Ideoque Maioratum habere vim relicti dixit Didacus del Caſtillo in l. 44. Taur. gl. 1. atq; etiam Pala. Ruui. ibidem n. 2. Sortiriq; naturã vltimæ volũtatis dixit Mench. de ſucceſ. creati. li. 1. §. 1. n 32. & Greg. in l. 43. tit. 5. part. 5. in glo. verb. non vale. & habere vim fideicõ. dixit idem Palat. Ruui. in repeti. c. per veſtras de donatio inter vir. & vxorẽ § 44. n. 3. 4. & 5 & omnes alij, quos ſupra iſto li. c. 1. num. 7. ad fin. in id nuncupatim citauimus: idq; apertè inſinuare videtur l. 10. tit 12. lib. 3. for. ll ibi. *Porque tal donacion es ſemejable alas otras que ſe hazen en manda por razon de muerte.*

¶ Vt autẽ de hac re perfecta reſolutio habeatur, tres ſpecies diuerſæ cõſiderãdæ ſunt. ¶ Aut enim Maioratus inſtituitur in teſtamẽto, ¶ Aut in contractu, ¶ Aut ſimpliciter, nec exprimendo, quod

fit per viam contractus, nec per viam testamenti.

¶ In prima specie principali: quãdo scilicet Maioratus in testamento instituitur, dicendum erit: Maioratum ipsum tanquam testamẽtum censendum esse. Actus námque testandi semper ad vltimam voluntatem refertur. l. verba contraxerunt. ff. de verb. sign. ¶ Quod ꝓcedit, etiamsi in Maioratus institutione facta in testamẽto aliqua verba quæ donationem præ se ferre videantur, appositа fuerint. Ea namque testamenti naturam non mutabant: cùm verba secũdum subiectam materiam intelligenda sint. l. si vno. cũ similib. ff. loca. Quod in fortioribus terminis censuit Faber in §. legatũ instit. de lega. Vbi inquit, quòd si in testamento quis dixerit, Dono tibi rem meam, non erit ista donatio inter viuos, sed legatum: & quauis in terminis donationis contrariam sententiã teneat ibi
3 Angel n.2. Cuius sentẽtiam, cum quadam distinctione seq. Mencha. de successio. creatio. lib. 3. §. 22. n. 3. In terminis tamen Maioratus opinio Fabri vera est, cuius natura magis ad vltimam volũtatẽ, quàm ad contractum semper dirigitur, vt superiùs ostensum est, & statim dicemus.

¶ In secũda specie principali, vbi scilicet Maioratus per viam contractus institutus fuit, subdistinguendum erit. ¶ Aut enim institutus fuit per viam diuisionis hæreditatis factæ inter filios, & descẽdentes. ¶ Aut simpliciter faciendo Maioratum de aliqua re siue in persona filij, siue extranei.

4 ¶ Si per viã diuisionis hæreditatis ipse Maioratus fiat (prout cõmuniter fieri solet, in plerisque Maioratibus vbi filio Primogenito aliqua bona iure Primogenituræ, & cæteris reliqua bona iure alimentorum assignari solent, & inter omnes bona parentis distribui) dicendum erit huiusmodi Maioratum proculdubiò vim vltimæ voluntatis obtinere. Quod probatur, ex text. in l. fina. ibi.
5 *Siue quocunque modo scripturæ*. C. familiæ hercis. Vbi in quacunq; scriptura pater bona sua diuidat inter filios, ea scriptura vim vltimæ volũtatis obtinebit. Idipsum etiã colligitur ex l. si filia. §. si pater. ff. famil. hercis. vbi id omnes scrib. notãt. facit l. parentibus. C. de inoffic. testamen. text. in auth. quod sine. C. de testam. l. cum de bonis. C. de dona l. final. vbi etiam per scrib. C. de pact. Oldral. consi. 231. circa princip. Iass. cons. 104. lib. 4. num. 2. col. 4. Decis. consi. 475. num. 23. Tiraq. de primoge. quæstio. 8. nu. 2. cum sequentib. vbi plures idipsum asserentes refert. Pari. cõsi. 24. n. 12. cũ sequent. lib. 2. Ex quibus constat Maioratũ per viã diuisionis bonorum à parẽte inter filios etiam ex contractu institutum, vim vltimæ voluntatis etiã in terminis iuris obtinere. In specie accipiẽda atque intelligenda sunt ea, quæ ex Oldraldo Tiraq. & Celso in princ. huius capitis annotauimus, secundùm text. quem ipsi ad id allegãt. Aliàs nãque iure communi considerato sustineri non possent: cùm in Maioratib' factis extraneo, vel filio emãcipato, vel cognatis, vel agnatis trãsuersalib' per viam donationis seu cõtractus inter viuos nullo pacto ex iuris communis dispositione dici posset eos habere vim vltimæ volũtatis: cum statim iure communi inspecto valeãt irreuocabiliter: quãuis hodie attenta decis. 144. Tauri, contrariũ dicendum sit: vt statim dicemus. Nec dubitari poterit quin diuisio ista bonorũ tam in contractu, quàm ex vltima voluntate inter liberos fieri possit, vt infra isto cap. nu. 25. ostendemus.

¶ Nec obstat si dicatur Primogeniũ inter filios, ac descendentes hoc modo institutum videri 6 quandam legitimæ assignationem à parẽte in vita factam, quæ illicò valet: etiamsi à parente filio in potestate fiat, nec postquàm facta est, vlterius reuocari potest. l. si non mortis in princ. vbi Angel. ff. de inoffic. testam. Bald. in l. cùm oportet. §. non autẽ. C. de bonis quæ libe. Quod ex pluribus probat Xuar. in rep. l. quoniam in prioribus. C. de inoffic. testam. in princi. l. num. 4. cum sequent. Iass. in l. frater à fratre. in lectura. col. antepe. 7. limita. nu. 44. ff. de condi. indebit. & in repet. nume. 23. vbi id relinquit cogitandum. Idq; etiam sequitur Marc. Mantua. in eadem l. frater à fratre. nu. 356. Paris. cons. 16. num. 35. lib. 2. Petr. de Peralt. in l. cum pater. §. à filia. ff. de leg. 2. nu. 72. qui inquit, quòd ista opinio tanquam communior teneretur indecisiùs, quanuis contraria, de qua statim mentionem faciemus, sibi videatur probabilior. Cùm igitur assignatio ista legitimę valeat irreuocabiliter, & ista diuisio bonorum facta à parẽte in vita, nil aliud sit: quam quædam legitimæ assignatio „ ergo magis contractui: quàm vltimæ voluntati „ assimilari censenda erit. „

¶ Num ad hoc respõderi poterit tripliciter, & satis concludenter. ¶ Primo, quòd d. l. si nõ mortis, „ non probet id, quod ex ea Angel. deducit: imò „ opin. Angeli proculdubiò falsa sit in quãtũ sentit „ ꝙ hæc donatio ex causa legitimæ filio in pote- „ state facta irreuocabilis sit, quod ex pluribus pro- „ bat Franc. de Areti. l. placet. nu. 4. ff. de acquir. hæ- „ red. & cons. 17. nu. 4. Segura. qui id optimè prose- „ quitur in l. vnum ex familia. §. sed si fundum. num. „ 116. ff. de lega. 2. Idem in l. Imperator. nu. 84. ff. ad „ Trebel. Deci. cons. 86. nu. 8. Ioannes Bapti. in re- „ pe. l. frater à fratre. ff. de condi. indebi. quæst. 15. „ Fernand Loazes. in repe. l. filiusfamiliàs. §. Diui. nu. 75. ff. de lega 1. Petr. Dueñas regul. 223. nu. 5. Anto. Gomet in l. 17. Tau. nu. 5. Quæ opinio mihi verior atque probabilior videtur: atque in forensib' controuersijs sequenda & amplectẽda ex rationib', quas præfati docto. assignant, quę apud ipsos videri poterunt.

¶ Secundo, quia etiã si prima opinio verior esset, d. l. si non mortis, & ea quæ ex illa Scrib. annotare solent, intelligenda sunt, quando simpliciter legitima vni ex filiis assignatur. Secùs tamen quando per viam diuisionis factæ inter filios bona eiusdẽ etiam pro legitima assignantur. Tunc namq; hæc diuisionis scriptura habet vim supremi iudicij: ideoque vsque ad mortem reuocari poterit, vt superiùs ostensum est.

¶ Tertio, ꝙ prima opinio procedat in assignatione solius legitimæ, quæ filio debita est, quæ assignatio cùm sit debiti solutio, nõ mirumsi valeat irreuocabiliter: etiãsi filio in potestate fiat: secùs autem quando bona inter filios diuidũtur, meliorando aliquem ex eisdẽ, seu eis aliquid vltra legitimam prælegãdo. Tunc namq; hæc diuisio cum nõ sit debiti solutio: sed potiùs gratuita cõcessio: nõ mirum si vsq; ad mortem reuocari possit. Sicque intelligenda sunt, quæ ex dicta l. si nõ mortis Scriben. annotare solent, vt ex dictis eorundem apertissimè comprehenditur. Vtcunq; autem sit prima opinio, contra Angelum verior censenda erit, & hæc de Maioratu per viam diuisionis in contractu instituto obseruanda sunt.

¶ Si verò non per viam diuisionis: sed aliter absq; diuisione bonorũ de aliqua re in persona filij, vel extranei Maioratus per viam contractus institut' fuit,

fuit subdistinguendum etiam erit. Nã aut Maiorat' ipse simpliciter fit, aut ea lege & pacto, vt reuocari non possit.

7 ¶ Si simpliciter Maioratus fiat, videtur dicendũ, ꝙ etiam si per viam contractus vel donationis inter viuos, vel alio quocunque pacto Maioratus simpliciter fiat semper quoad effectum atq; reuocandi facultatem vltimæ voluntatis naturam obseruare debeat. Nã quanuis iure communi inspecto Maioratus iste in persona filij emancipati, vel alteri' agnati, vel cognati vel alicuius etiã extranei per viã contractus, seu donationis inter viuos institut', statim irreuocabilis sit. l. perfecta donatio cũ simil. C. de donat. quæ sub modo. hodie tamẽ attẽta decis. l. 44. Taur. qua cauetur Maioratum etiã in contractu institutum vsq; ad mortem reuocari posse, desinit Maioratus iste habere vim contractus, & assumit naturam vltimæ volũtatis, quæ vsq; ad mortem reuocabilis est, qua sola ratione Maioratum vim vltimæ volũtatis obtinere censuerunt Gregor. Lopius Mencha. & Castillo. in locis, in quibus eos supra isto c. nu. 1. nuncupatim citauimus. Idq; propè omnibus Hispanis Iurisconsultis persuasum est, qui non consideraverunt Maioratũ vim scripturæ diuisionis obtinere, vt Oldraldus Tiraquellus & Celsus suprà n. 1. citati censuerunt. Sed solum ex hac reuocandi facultate, à l. Regia concessa Maioratum vim vltimæ voluntatis obtinere arbitrati sunt. Ideoque secundùm hæc semper Maioratus, qui reuocabilis est, vim vltimæ volũtatis obtinebit, nisi quod is Maioratus, qui per viã diuisionis factus fuit, iure cõmuni tantùm considerato reuocabilis erit, vimq; vltimæ volũtatis obtinebit. Maioratus autem aliter factus eam reuocãdi facultatem atque vltimæ volũtatis naturam à lege Regia aduersus iura communia consequetur.

¶ Sed quãuis hæc perfunctoriè ab Hispanis scrib. tradita sint: nos tamẽ, ea omnia ex iuris principijs apertissimè deriuabimus: ita vt deinceps omnib' innotescat, quid in hac materia tam ardua, peregrina, ac difficili resoluendum sit.

¶ In primis autem illud sciendũ est, non ex eo solum Maioratum p viam donationis seu cõtractus inter viuos institutũ vltimæ volũtatis naturam se-
8 qui, quod ex d. l 44. dispositione reuocari possit. Plures namq; contract' inueniuntur, qui reuocari possunt ad libitum vnius ex contrahẽtibus: nõ tamẽ ex eo, ꝙ reuocari possunt vltimæ volũtatis naturã sequũtur: sed nihilominus cõtractuũ naturam obseruant. Quod in contractibus innominatis atque in precario commodato depositо, & id genus similib. contractib. assiduè videmus, qui quãuis reuocari possint: contractus tamẽ esse non desinũt. Quod in l. sicut. C. de actio. & oblig. Bar. Bal. cæteriq; scrib. aduertunt. Nec tamẽ morte confirmantur: sed ad hæredes ius ipsorum cõtractuum reuocandi transfertur: sicut principalibus contrahentibus competebat.

¶ Ex eò autem Maioratus etiam in cõtractu simpliciter instituti, vltimæ voluntatis naturã obseruant, quòd morte confirmantur atq; irreuocabi-
9 les perpetuò efficiuntur. Omnes namq; donationes, quæ vsq; ad mortem reuocari possunt, morteq; confirmantur, vltimæ voluntatis naturam sequuntur, & ea quæ ex similibus contractibus capiuntur, vim relicti obtinere notissimũ est. Quod in donatione à parẽte filio in potestate, vel à marito vxori facta traditione sequuta, cõmuniter receptum est. Ex eo namque, quod hæ donationes vsq; ad mortẽ reuocari possunt atq; morte confirmantur: id, quod ex eis capitur, ex relicto capi censetur. l. in donationibus. C. ad leg. Falcid. Vbi 10 probatur, quod ex donationibus, quæ morte cõfirmantur, Falcidia detrahenda est, quia hæ donationes tanquam fideicõmissa cẽsenda sunt. Quod ex eadem lege notãt communiter Scrib. ibidem. Id ipsum etiam dixit glossa. in authen. ex testamẽto verb. daturum. C. de dona. Vbi Bar. Bald. Alex. Iass. & communiter Scrib. id notant. l. res quę ibi, morte eius confirmentur, vbi etiam per Scrib. C. de dona. inter vir. & vxor. glossa. in l. filiæ cuius in glo. 1. & in glossa. verb. adiudicari. C. famil. hercis. vbi etiam omnes Scriben. id notant glossa. in l. fin. §. fin. verbo. pro hæred. ff. pro hæred. Bar. in l. cum hic stat' n. 1. & 2. ff. de dona. inter vir. & vxo. Palat. Ruui. in Rep. Rubricæ. de dona. inter vir. & vxo. §. 69. nu. 1. cum. seq. Tiraq. qui plura refert in rep. l. si vnquam. C. de reuoc. dona. verb. libertis n. 192. cum seq.

¶ In hac autem re obseruandum erit quod quãuis 11 ea quæ ex donatione, quæ morte confirmatur capiuntur, habeant vim legati relicti seu fideicommissi: non tamen illud, quod ex his contractibus capitur, poterit dici verè esse legatũ seu relictum, nec fideicommissum, & per consequens, nec etiã hanc esse veram, seu propriam vltimã volũtatem: sed huiusmodi dispositiones tertiam quandã speciem diuersam ab vltima voluntate legato relicto, seu fideicõmisso atque contractu constituũt. Quæ nec vltima volũtas est, quanuis vltimæ volũtatis vim habeat, quoad cõfirmationem donationis & reuocandi potestatem: prout satis elegãter dixit glossa. in d. l. filiæ. licet in d. glossa. 1. & in glossa. verb. adiudicari, quas ibidem communiter Scrib. sequuntur glos. in d. l. fina. §. fina. verb. pro hærede Bart. communiter sequutus in l. sequens. q. n. 1. ff. de leg. 2. vbi inquit, ꝙ ea quæ capiuntur ex donatione reuocabili, quæ morte cõfirmatur non dicuntur capi ex vltima volũtate, quia hæ donationes, nec cẽsentur esse donationes inter viuos, nec vltima volũtas, nec legatum: sed tertiam quandã speciem de per se distinctam, ac separatam cõstituunt. Bald. in authen. ex testamento. num 1. C. de colla. Alex. qui pulchrè loquitur in proposito cons. 26. nu. 4. cum seq. lib. 2. Grego. in l. 4. tit. 11. parte 4. in glo. verb. en su vida. Quod comprehẽditur ex tex. in d. l. in donationib. C. ad leg. Falci, ibi: *Quando fideicõmissi partibus funguntur*. Nõ enim inquit lex, ꝙ donationes, quæ morte confirmantur, sint fideicommissa: sed ꝙ fideicõmissi partib' funguntur. Quod ex omnib' glossis, & Scriben. quos nu. præcedenti citauimus, colligere facillimum erit. Idq; in Hispanorum Primogeniis re- 12 uocabilibus in cõtractibus institutis, pari ratione dicendum erit. Non enim hæc Primogenia sunt vltima volũtas, nec legata, nec fideicõmissa, nec relicta, nec etiam cõtractus, nec donationes inter viuos: sed tertiam quandam speciem de per se distinctam atq; separatam constituũt: quanuis quo ad confirmationem atq; reuocandi facultatem vim vltimæ voluntatis habere censeantur.

¶ Nec obstat, si dicatur nã posse adaptari Hispanorũ primogeniis id, quod in prædictis donationibus iure decisum est, cùm præfatæ donationes à principio non valeant, sed morte confirmẽtur: Maioratus autem valeant à principio: quanuis ex post facto reuocari possint. Nã si benè cõsidere-

mus,

mus, quo ad hoc nil refert: an disp̃ositio valeat à principio, vel non: sed solum id cõsideratur, quod vsq; ad mortem reuocabilis sit, morteq; confirmetur atque irreuocabilis fiat. Hoc namque est, quod efficit, vt disp̃ositio assumat vltimæ volũtatis naturam, vt superiùs ostensum est. Nec de validitate curandum erit: cum à principio non valeat irreuocabiliter: sed reuocabiliter, quod nõ mutat vltimæ volũtatis naturã: prout in legato & fideicõmisso, seu alio quolibet relicto videmus. Quãuis enim hæc omnia à principio valida sint: nihilominus tamẽ vltimæ voluntatis naturã obseruãt ex eo, q̃ reuocabilia sint, & morte confirmentur. Paria namq; sunt, quo ad hæc, q̃ aliquid non valeat, & q̃ valeat: sed reuocabiliter. l. nõ videtur. ff. de dona. cau. mort. l. omnes. §. 1. cum similib. ff. de regul. iur. quibus plura cumulat Tiraquel. de retractu conuent. §. 2. glo. 1. nu. 9. cum seq. Quod ex eo præsertim procedit, q̃ huiusmodi donationes non omninò nullæ censendæ sint, cùm earum vis à morte donantis pendeat, validæq; sint, si nõ reuocentur traditione sequuta, vt optimè in donatione inter virum & vxorem facta considerat Palat. Ruui. in repetitione Rubricæ de dona. int. vir. & vxor. §. 69. nu. 1.

13 ¶ Imò quod plus est donatio causa mortis, quæ à principio valida est, cẽsetur habere vim relicti ex eo, quòd reuocabilis est atq; morte confirmatur: quanuis non sit legatum, nec relictum: sed quædã tertia species diuersa ac separata à donatione inter viuos, & legato: sicut de donatione inter patrem, & filiũ in potestate, seu inter virũ, & vxorem facta, paulò antè ostensum est. Quod probatur ex tex. in l. post legatum §. final. versicul. qui mortis causa iuncta glos. verb. legatario. ff. de his, quib. vt indig. vbi omnes Scriben. id notãt glo. vbi etiã per Scriben. in l. etiam. verb. infirmari. ff. de inofficio. testam. Bartol. Bald. & cæteri in l. fin. de dona cau. mort. Bartol. in l. 1. nume. 1. & 2. ff. eodem. Glos. & Scrib. in l. legatum est donatio. ff. de leg.

14 2. Quod ex eo etiam probatur, q̃ quando donatio causa mortis fit præsenti & acceptanti, ad eius confirmationem aditionem non requirit: licèt in legatis ac fideicommissis atq; cæteris relictis aditio necessaria sit. In quo ab omnibus legatis, seu relictis degenerat, quæ nõ sola morte: sed aditione confirmantur, vt dixit Bart. in l. & in mortis. n. 1. ff. de dona. caus. mor. Bal Ang Imol. Aret. Soci. & Alex in l. sciendum. ff. de leg. 1. Vbi Rip. nu. 18. hanc esse communem opinionem profitetur Palat. Ruui in repeti. Rubricæ de dona. inter vir. & vxor. §. 69. num. 3. Paul. de Montepic. in l. in quartam. ff. ad leg. Falcid. nu. 49. D. Couarru. in rub. de testam. 3. parte. nu, 22. Antonius Gometius. lib. 2. variarum resolutio. c. 4 nume. 16. D. Antonius de Padilla, qui plura refert in l. eam, quam. C. de fideicommiss. nume. 63. cum pluribus sequent. Igitur, nec dubitandum est id ipsum in Maioratu ex contractu simpliciter instituto dicendum esse: vt nec vltima voluntas, nec legatum, nec fideicommissum sit: sed habeat vim vltimæ voluntatis legatirelicti, vel fideicommissi, vt paulò antè ostensum est.

15 ¶ Nec obstat etiamsi dicatur, donationem causa mortis nõ posse dici validam nec perfectam esse à principio: cùm nõ accipiat perfectionem, nisi à morte donantis, vt inquit iurisc̃onsultus in l. nõ videtur. ff. de donatio. cau. mort. cuius verba sunt. *Nõ videtur perfecta donatio mortis causa facta antequã mors sequatur*, quod nõ videtur posse dici de Maioratu, qui valet à principio: quanuis ex post facto reuocari posset.

¶ Nã illa lex intelligenda est de perfectione irreuocabili. Donatio namq; causa mortis eo ipso, q̃ fit, perfecta est quo ad obligationem ac dominij translationem: quanuis reuocari possit: nisi morte cõfirmata sit, vt optimè aduertit glos. ibidem. verb. perfecta, quam indifferenter scrib. sequuntur. Quod etiam in Maioratu pari ratione dicendum erit.

¶ Ex quibus infertur de Hispanorum Maioratib⁹ 16
ex cõtractu simpliciter institutis, id probabiliter »
dici posse, quod de donatione causa mortis scrib. »
passim annotare solent, quòd scilicet dum in esse »
producuntur, quo ad modum, atq; ordinationem »
contractui æquiparentur. Postquàm autem in es- »
se producti fuerint quo ad effectũ, atq; efficaciã »
tanquã vltima voluntas censendi sint: prout in si- »
mili dixit glos. loquẽs in donatione causa mortis »
in l. 2. in princ. verb. legatum ff. de dote prælegat. »
quã dixit esse communiter approbatã Soci. cons. »
130. nu. 9. lib. 1. & cons. 235. lib. 2. Iass. in l. cùm antiquitas. n. 2. C. de testam. Idem Iass. in l. 2. n. 11. ff. de lega. 1. vbi Rip. n. 15. Guillelm. Bened. In rep. c. Rainutius. de testa. verb. testam. el. 4. nu. 34. Deci. cõs. 35. n. 5. Segura in rep. l. Imperator. ff. ad Treb. col. 36. Couarrub. in Rub. de testam. 3 part. nu. 1. cum seq. Vbi plura in idem adducit Iulius Clarus, qui etiam plura refert lib. 4. recepta. senten. q. 5. ¶ Qua ratione si de Maioratus in contractu 17
iustituti solennitate agamus nulli dubium: nisi q̃ »
in hoc Maioratu ea solennitas, quæ in contractu »
requiritur, sufficiat, nec testamenti solennitas ne- »
cessaria sit: cùm hoc eius ordinationem, non autẽ »
effectum respiciat.

¶ Nec obstat si dicatur, in donatione causa mortis quinq; testium solennitatẽ requiri ex decis. l. fi. C. de don. caus. mort. & ex l. fi. tit. 4 par. 5. Nam ideò hoc in donatione causa mortis procedit, quia ex dictis iurib⁹ in ea id specificè decisum est. Aliàs namq; ex regula superiùs adducta: in ea etiã cõtrarium dicendũ esset: cùm hæc testiũ solennitas ad ordinationem: non autem ad effectũ referenda sit. Ideoq; hoc in causa mortis donatione speciali ratione statutũ ad Hispanorum primogenia adduci non debet: cùm hæc inter se in plurib⁹ dissimilia sint quanuis in aliquibus conueniãt, vt notissimum est: sicq; ista quotidie intelligi atque practicari solent.

¶ Illud tamẽ in hac parte annotandum erit, q̃ ea, 18
quę in Maioratu ex cõtractu instituto paulò antè dicta sunt, in melioratione tertiæ partis bonorũ in contractu factæ obseruanda erunt: cũ ex decis. l. 17. Taur. ea tertiæ partis bonorum melioratio, etiamsi ex contractu simpliciter fiat, vsq; ad mortẽ parẽtis irreuocabilis sit siue filio in potestate, siue emancipato, siue etiam extraneo facta fuerit. Ideoq; huiusmodi melioratio tertij, vltimæ volũ. tatis legatiq; atq; fideicommissi vel etiam relicti naturam obseruabit. Quod quo ad effectum, non autẽ quo ad ordinationẽ intelligẽdum erit. Ideoque in eadem melioratione ex cõtractu facta, cõtractus solennitas sufficiet, nec vltimæ volũtatis solennitas necessaria erit.

¶ Sed illud prætermittẽdum nõ est, quòd quãuis 19
ex d. l. 17. Taur. decisione melioratio tertij filiis ac descendẽtib⁹ facta reuocabilis sit: nihil tamen in ea lege dicit de melioratione quinti, siue filiis vel

vel descendẽtibus, siue extraneis facta sit, vt probatur ex eadẽ lege. ibi. *Mejorare alguno de sus hijos, y descendientes legitimos enel tercio.* Ex quo fit vt melioratio quinti, quæ facta fuerit extraneo, illicò irreuocabilis sit: si ex contractu inter viuos fiat: etiãsi ex causa onerosa facta non fuerit, nec traditio subsequatur. l. perfecta donatio. C. de Reuoc. dona. Quod etiã dicendũ erit in donatione quinti, facta à matre filiis, vel descendentibus. l. velles nécne. C. de reuocand. dona. vel à patre filio emãcipato, vel nepoti, vel pronepoti, vel cuicunque descendenti extra eius potestatem existentib⁹: cũ his omnibus iure communi possit irreuocabiliter donari. l. siue emancipatis: cũ similib. C. de dona. Si verò fiat melioratio quinti filio in potestate cõstituto, reuocabilis erit etiã traditione sequuta: nisi post traditionẽ morte cofirmetur. l. donationes quas parẽtes. C. de donat. int. vir. & vxor. cũ similib. Casus namq; hi in ea lege omissi secũdùm communes iuris regulas decidendi sunt. l. cõmodissimè. cum similib. ff. de lib. & posth. prout optimè considerat Tellius Fernand. in d. l. 17. Taur. n. 10. cum seq.

¶ Cuius contrariũ in Maioratu etiam in persona extranei facto ex legis 44. Tau. decisione dicẽdũ erit. Cùm enim ea lex genericè disponat omnes Maioratus, siue in personis filiorũ, siue extraneorũ institutos reuocabiles esse, nisi in casibus in eadem lege expressis: consequẽs est, vt id necessariò in Maioratu ex quinta bonorũ parte, siue in persona filij, siue extranei instituto, ex eiusdem legis decisione dicendum sit.

20 ¶ Ex quibus datur singularis atq; nouissima limi- 21
tatio ad d. l. 17. Tau. sic declaratam atque intellectam, & omnia iura dicentia, donationem factam à matre, vel à patre filio emancipato, vel cuilibet extraneo, irreuocabilem esse. Hæc namque iura hodie iure Regio considerato, intelligenda erũt: nisi hæ meliorationes vel donationes fiãt à matre vel à patre, filio emancipato iure Maioratus. Tũc namq; omnes hæ donationes, vel meliorationes reuocabiles erũt ex decis. d. l. 44. Tau. nisi in casibus in eadẽ l. expressis: quod perpetuò memoriæ commendandum erit. Videtur namq; mirabile, q̃ melioratio quinti facta à matre, vel à patre filio emancipato iure Maioratus reuocabilis sit. Si verò ex alia causa fiat, reuocari non possit: sed ita ex dictis legibus necessariò dicẽdum erit. Et hæc in Maioratu in contractu simpliciter instituto obseruanda sunt.

21 ¶ Si verò primogenium in persona filiorum, vel transuersalium, vel etiam extraneorum ea lege in cõtractu fiat vt irreuocabile sit, siue ex traditione siue ex clausula constituti, siue ex pacto de nõ reuocando, siue ex aliis clausulis, de quibus infra libro quarto latiùs dicemus, vel aliàs, dicendũ erit illicò Maioratum ipsum cõtractus inter viuos naturam assumere. Cùm enim ex propria natura, tã ex cõtractu: quàm ex testamẽto fieri possit, ex his clausulis relicta vltimę volũtatis natura: illicò cõtractus naturã Maioratus assumit. Non enim potest dari vltima voluntas, quæ reuocabilis nõ sit: ideóque ex earum clausularũ appositione in cõtractũ ac donationẽ inter viuos cõuertitur. Arg. text. in l. vbi ita donatur. ff. de dona. caus. mort. Et eorum, quæ notant Bartolus & Scriben. in l. cum precario. ff. de precario, secundùm communẽ intellectum Scriben. vtrobique, quod ex pluribus probat Couarrub. 2. par. Rubricæ de testam. nu. 11. Sicq; in hac sola specie dicẽdum erit Maioratum tanquam contractum: non tanquam vltimã voluntatem cẽsendum esse. Nec id mirum videri debet: cùm in hoc casu cessent omnes rationes, ex quibus Maioratum etiam in cõtractu factum supremi iudicij naturã sequi, superiùs dicebam⁹. Et hæc de secunda specie principali: quãdo scilicet Maioratus per viam cõtractus institutus fuit, dixisse sufficiat.

¶ In tertia specie principali: quãdo scilicet Maioratus simpliciter institutus fuit, nec exprimendo quod fit per viam contractus, nec per viam testamenti, subdistinguendum est.

¶ Nam aut fit per viam diuisionis bonorũ inter filios, vel descendentes.

¶ Vel alias faciendo Maioratũ de aliquib⁹ bonis, siue in persona filij, siue extranei. ¶ Si per viam di- 22
uisionis Maioratus simpliciter, nec ex cõtractu, neq; ex testamento fiat, dicendum erit huiusmodi Maioratũ vim vltimæ voluntatis proculdubiò obtinere. Hæc namq; diuisio bonorum facta inter filios, semper vim supremi iudicij atq; vltimæ voluntatis obtinere solet, vt supra isto capi. num. 4. cum seq. latiùs comprobauimus.

¶ In hoc autem sciendum erit, adeò verũ esse, q̃ »
Maiorat⁹ simpliciter per viam diuisionis bonorũ »
à parẽte inter filios ac descendẽtes institutus, vim »
vltimæ voluntatis sequatur: vt id in hac specie, nõ »
solùm quo ad effectum, verùm etiã quo ad ordi- »
nationem procedat. Ideóque in eo Maioratu ea »
solennitas, quæ in testamenti, vel alterius vltimæ »
voluntatis confectione requiritur, necessaria erit.
Nam quanuis in testamẽto inter liberos iure cõ- 23
muni ac partitarum, duo tantum testes sufficerẽt (vt probatur ex tex. in l. hac cõsultissima. §. ex imperfect. C. de testam. l. 7. tit. 1. part. 6.) hodie tamẽ hoc innouatum ac correctũ est ex decis. l. 3. Tau. Ex qua lege eadẽ solennitas in testamento inter liberos, quæ inter extraneos necessaria est. Et 24
quanuis lex illa loquatur solùm in testamento ac codicillo, intelligẽda est etiã in qualibet alia vltima volũtate, cùm referat se ad legem primam. tit. 2. lib. 5. ordinam. quæ in quacunque vltima volũtate loquuta est: quod probatur ex verbis eiusdẽ legis. ibi. *Si alguno ordenare su testamẽto, y vltima voluntad.* Cùm igitur lex illa loquatur, in quacunq; vltima voluntate, & ista scriptura Maioratus per viam diuisionis simpliciter facta vltima voluntas sit: consequens est vt in illa, eadem solẽnitas, quæ in vltimis voluntatibus requiritur, necessaria sit. Quod in scriptura diuisionis à parẽte inter filios facta constanter asseruit, atq; ex pluribus probat Burgos de pace in d. l. 3. Tau. nu. 116. cum sequent. vbi latissimè prosequitur materiam. Idq; etiam in Maioratib⁹ per viam diuisionis factis dicendũ videtur, quod esset verbum satis singulare: si verũ esset, ex eoq; subuerterentur quãplurima Hispanorum primogenia per viam diuisionis bonorũ inter filios, ac descendentes simpliciter instituta, in quibus assiduè ea solennitas tãtùm interuenit, quæ in contractibus: non autem in testamẽtis necessaria est.

¶ Sed verius est huiusmodi primogenia per viam 25
diuisionis bonorũ, à parẽtibus inter liberos simpliciter instituta, valida esse, etiamsi in eis non testamenti: sed contractus solennitas interuenerit. Ad quod probandum præsupponitur, huiusmodi bonorum diuisionem, tam in contractu: quàm in vltima voluntate fieri posse. ¶ Quod autem possit fieri

fieri in vltima voluntate, clarissimũ est, vt probatur ex his iuribus, quæ in principio huius articuli in id latius citauimus. ¶ Quòd verò possit fieri in contractu, probatur ex tex. in l. fin. C. de pact. vbi id omnes Scrib. notant. & in l. fin C. famil. hercis. ibi. *Siue quocunque modo scripturæ.* Quæ verba notissimum est etiam contractum comprehendere, vt aduertit Bal. ibi num. 2. vbi interpretans verba eiusdẽ l. ibi. *Siuequocunque modo scripturæ*, inquit: scilicet inter viuos, seu in vltima voluntate. Idq; cõprehenditur ex his, quæ notat Oldral. cõs. 131. col. 1 vbi loquitur de diuisione facta à parente inter filios ex contractu, etiã iurato. Xuarez in rep. l. quoniam in prioribus. C. de inoffi. testamẽto. 5. limita. nume. 5. Et Tiraque. de primoge. quæst. 8. num. 2. & omnes Scrib. quos in princip. huius articuli citauimus. Idq; optimè declarat Mencha. de successione creati. §. 18. num. 200. cum sequẽt. Quod clarius procedit in Maioratu qui tã in cõtractu, quàm in testam. fieri potest. l. 44. Tauri. ibi. *Ora por via de contracto, ora en qualquier vltima voluntad.* l. 17. in eisdem ll. Tau. Idque in diuisione bonorum nõ per viã institutionis vniuersalis facta, probabile mihi videtur.

¶ Hoc igitur præsuppositio, ex eo consequitur, q; si simpliciter Maioratus per viam diuisionis instituatur, valere poterit, siue tanquam contractus,
26 siue tanquam testamentum. Ideoq; si in hac Maioratus scriptura, ea solennitas quæ in testamẽto necessaria est, interuenerit, proculdubiò tãquam testamentum valebit. Sin verò in ea solẽnitas tãtum cõtractus appositа fuerit: similiter tanquam cõtractus valebit, atq; vtroque casu meliori modo, quo valere poterit substinebitur. Quod in simili probatur ex text. vbi cõmuniter Scrib. in l. illud. §. tractari. ff. de iur. codicil. vbi deciditur: q; quando quis simpliciter fecit aliquã dispositionẽ nec dicens se velle testamentum, nec etiam codicillum facere. Quòd si in ea dispositione interueniat ea solennitas, quæ in testamento interuenire solet iudicabitur tanquam testamentum: sin verò solennitas testamenti nõ interuenerit: ea dispositiõ tanquam codicillus censenda atque regulãda erit absq; eo, quòd clausula codicillaris in ea dispositione appositа sit. Quod etiam probatur ex tex. in l non codicillum C. de testam. vbi Bartol. Alexan. Iass & communiter Scrib. id notant. Bar. communiter sequutus in l 1. ff. de iur. codicil. n. 2. idem Barto. in l. fin. in fin ff eod. Bart. & communiter Scrib. in l. 1. §. si quis ita. ff. de verb. oblig. Iulius Clarus. lib. 3. receptarum senten. §. testam. q. 4. vers. sed quæro, vbi inquit, quod ita sentiunt ferè omnes Doct. qui de hac materia loquuntur, & est communis ac vera resolutio, Idque pari ratione in Maioratibus dicendum erit. Sẽper enim ea interpretatio capiẽda est, ex qua dispositiones sustineantur l. 3. ff. de mili testam. l. quoties. & l. in ambiguo, cum simil. ff. de reb. dub. Quod erit singulare ad sustinenda Hispanorũ primogenia per viam diuisionis facta, in quibus sola cõtractus solennitas interuenerit. Hoc autem sanè intelligendum erit: nisi ipse institutor Maioratum per viam testamenti vel vltimæ voluntatis se facere expresserit. Tunc namque, non poterit is Maioratus valere tanquam cõtractus, imò deficiet: si ea solennitas, quæ in testamento necessaria est, in eo non interuenerit, ex eo, quòd institutor ad vltimam voluntatem tantùm se astrinxerit. l. 1. vbi Bart. & communiter scrib. ff. de iur. codicil. Bal. & cæteri in d. l. non codicillum. Quod etiam omnes Scrib. quos paulò antè citauimus, testantur.

¶ Ex quibus datur singularis intellect' ad l. septi- 27
mam tit. 1. part. 6. vbi lex illa loquens de scriptura diuisionis facta à parente inter liberos requirit, q; testes in ea adhibiti, sint rogati: vt probatur ex ead l. ibi. *Dos testigos rogados.* Quod ex ead. l. notat Grego. ibidem in gloss. verb. *rogados*: illud namq; intelligendum est quando pater huiusmodi diuisionem facere vult ex presse per viam testamenti: secùs autem, quãdo illam simpliciter, seu per viã contractus facere voluerit. Nulla namque lex est, quæ disponat in cõtractu testes esse debere rogatos, essetque absurdissimũ legẽ illam de diuisione facta per viam cõtractus intelligere: ficq; legem illam intelligẽdam esse colligitur ex Rubrica de testam. sub qua situata est. Lex namq; semper in- 28
telligẽda est eo modo, qui magis verbis Rubricæ sub qua situata est, conueniat, gloss. ordin. in l. 1. verb. prætorio. C. ne liceat tert prouo. vbi Bal. & scrib. Alexand. qui plura refert. in l. 1. ff. si cert. peta. nu. 3.

¶ Hac etiam distinctione intelligẽda atq; declaranda sunt ea, quæ scripsit Burg. de Pace in d. l. 3. Tauri. nu. 116. cum sequen. vbi inquit in hac scriptura diuisionis eandem solennitatem, quæ in testamento requiritur, necessariam esse. Id namque intelligendum est, ad hoc, vt quoad ordinationẽ & effectum tanquam testamentũ censenda sit: secùs tamen vt valeat tanquam contractus, censeatur{q; contractus, quoad ordinationem quanuis habeat effectũ vltimæ voluntatis: nam quoad hoc sola contractus solennitas necessaria erit. Quod etiam notandũ est ad ea primogenia, quæ simpliciter per viam diuisionis ab vxore absque licẽtia viri filio familiàs absq; licentia parẽtis, & similibus instituta sunt. Si enim iure contractus valere non possint: tanquam vltimæ voluntates sustinebuntur: sin verò valere nõ possint iure vltimæ voluntatis tanquã cõtractus sustinenda erunt, quod frequenter in forensib' controuersiis contingere poterit. Vidimus enim quãplurima primogenia, simpliciter per viam bonorum diuisionis facta, in quib' hæc dubia occurrerunt, quę hac distinctione decisa atque absoluta sunt, de quo plura infra lib. 2. c. 9. nu. 3. cum seq. latiùs dicemus. Et hæc de Maioratu per viam diuisionis simpliciter instituto, dixisse sufficiat.

¶ Si vero Maioratus non per viam diuisionis: sed aliàs simpliciter institutus sit, considerãdum erit: an reuocabiliter, vel irreuocabiliter fiat. ¶ Si reuocabiliter fiat, dicendum erit, q; si in hac Maioratus institutione ea solennitas interuenerit, quæ in vltimis volũtatibus interuenire solet, Maioratus ipse tam quo ad ordinationem: quàm quoad effectum, tanquam vltima volũtas cẽsendus erit.

¶ Si verò in eo cõtractus tantùm solẽnitas interuenerit, dicendum erit, quo ad ordinationem tãquam contractum iudicãdum esse, quo ad effectũ autem, ac reuocãdi facultatem, tãquam vltimam voluntatem: quanuis propriè neque relictum, neque vltima voluntas sit, vt supra isto c. n. 7. cũ seq. latiùs annotauimus.

¶ Si verò Maioratus simpliciter fiat, ita tamen, vt irreuocabilis sit, proculdubiò quoad omnia tanquam contractus censendus atque iudicãdus erit: nec in hac specie distinguẽdum erit: an in eo Maioratu solennitas testamenti, vel cõtractus interuenerit. Siue enim solennitas vltimæ voluntatis, siue

siue cõtractus in eo appositа sit, ex pacto tamẽ de non reuocando, seu ex eo, quòd ex causa onerosa fiat, vel quòd traditio possessionis in vita interuenerit: in dubio tãquam contractus non tanquam vltima voluntas censendus erit, præponderabitq; irreuocabilitatis præsumptio ei præsumptioni quæ ex vltimæ voluntatis solennitate resultat. l. cum de indebito. cum similib. ff. de probatio. Sic namque videmus in donatione causa mortis, quæ quanuis vltimæ voluntatis solẽnitatem desideret ex decis. text. in l. fina. C. de dona. cau. mort. Si tamen in ea pacta apponantur, ex quibus reuocabilis fiat: nihilominùs tanquam contractus, atque donatio inter viuos iudicanda erit. l. Vbi ita donatur. ff. de dona. caus. mort. Idque verũ mihi videtur: nisi ipse Maioratus non simpliciter: sed præcisè tanquam testamentum institutus fuerit. Tunc enim cùm non, nisi tanquam testamentum valere possit, nec huiusmodi solennitas ad contractum referri valeat: proculdubiò tanquam testamentum valebit, clausulę{que in eo appositæ nihil operabuntur: cùm ex his nec etiam ex aliis possit testamentum irreuocabile fieri.

29 ¶ Illud tamen sciendum est, quòd hæc vltima voluntas, quæ ex Primogenij institutione hoc modo inter filios & descendentes facta deducitur, anomala, ac innominata erit. Non enim est testamentum, nec codicillus: sed alia vltima voluntas ab eis diuersa & separata. Nec mirũ cum iure sit dabilis vltima voluntas simplex, generica ac innominata, stans in meris terminis vltimæ volũtatis, quæ testamentum, seu codicillum non sit, vt dixit glos. fin. in l. licet inter priuatos. C. de pact. Quod probatur ex l. cum antiquitas. C. de testa. in prin. vbi facta mẽtione testamẽti, & codicilli subijcit text. *vel vltimæ quidem dispositionis.* Vbi illũ tex. Ang. in lect. Florẽtina ad id notat. Idem etiã probatur ex l. vna. ante fin. vers. hæc omnia. C. de cadu. toll. vbi similiter post nominationẽ testamẽti, ac codicillorũ inquit text. *Vel in omni vltimo elogio.* Ad idem optimus tex. in l. iubemus nulli. §. 1. vers. verũ siue testamento. C. de Sacrosan. Eccles. & in l. fi. vers. vlt. C. de codicil. Quod ex pluribus comprobat Peralt. in repe. l. si quis in princ. testamenti. ff. de lega. 3. nu. 31. ad fin. & n. 32. & Menchac. de succes. creati. lib. 2. §. 16. nu. 17. & 18. Idque apertissimè probatur ex l. 3. tit. 4. lib. 5. in noua legum Regni collectione. ibi. *Testamẽto y codicilo o otra qualquier vltima voluntad.*

¶ Ex quibus superest noua & vera resolutio in hac quæst. an scilicet Maioratus secundùm naturã testamenti, ac vltimæ voluntatis, seu cõtractus censendus ac iudicãdus sit: quæ inuestigatio vtilis ac summè necessaria erit ad plura, quæ statim enarrabimus, quę quotidiè in practica contingunt: in quibus ex ignorantia principiorum passim æquiuocari ac parallogizari solet.

¶ Primò hæc inuestigatio summè vtilis erit ad prohibitiones alienationum, quæ in Maioratibus fieri solẽt, quæ si in testamẽto, vel vltima volũtate factæ sint, præcisè alienationẽ dominij{que transf-
30 lationem impediunt: sin autem in cõtractu fiant, valet alienatio contra alienãdi prohibitionem in contractu factam: quanuis aduersus alienantẽ detur actio ad interesse. l. ea lege C. de cõdi. ob caus. l. si ita quis. §. ea lege. ff. de verbo. oblig. l. 43. tit. 5. part. 5. vbi Grego. Lopez. in glo. verbo. non vale.
31 ¶ Id tamen hoc loco summè aduertendum erit: hãc differentiã, quę inter prohibitionẽ alienatio-
nis quæ in testamento fit, & eam, quæ in cõtractu apponitur, assignari solet, ad Maiorat' hodiernos applicari non posse: cùm ex eisdem Maioratibus dominium solum ad vitã eorundem possessoribus pertineat, sequẽtibusq; successoribus statim mortuo vltimo possessore, deferatur. Ex quo fit, vt etsi 32
ex sola prohibitione alienationis in contractu facta dominij trãslatio nõ impediatur, ex decis. tex. in d. l. ea lege: ex eo tamẽ quod alienãs dominium ad vitã suam restrictũ habeat alteriq; post mortẽ suam deferendum sit, ea alienatio valere non debeat vltra vitam alienantis. l. quoties. vbi not. per Scrib C. de don quę sub mod. l. 7. ti. 4. par. 5. quod nõ obscurè sentiunt Cinus & Salic. in d. l. ea lege ad hoc allegantes d. l. quoties. Item vltra prohibitionem alienandi in cõtractu factam, in Maioratibus adest alia legis prohibitio: bona namq; Maioratus sunt restitutioni subiecta: ex quo solo inalienabilia sunt. tex. in auth. res quæ, vbi per Scrib. C. cõmun. de leg. l. Marcellus. §. res quę ff. ad Trebel. Cùm igitur in hoc concurrat legis ac donantis prohibitio; alienatio proculdubiò nulla erit, dominij{que translationem impediet, etiam si in contractu, & nõ in testamento facta fuerit prohibitio alienationis, cùm fortiora sint duo vincula; quã vnũ glo. ordi. in c. verum. de condi. appo. glo. in l. fina. C. de reb. alie. non alie. in glo. Mag. ad fi. Bart. in d. l. ea lege. Iass. in l. filiusfamilias. §. diui. 1. lectura. nu. 23. vbi Ripa. nu. 89. ff. de lega. 1. Idque optimè in alio proposito considerat Xuar. allegatione. 9. carth. pen. & fina. qui ad id videndus est omninò: quia pulchrè ac singulariter loqtur. idipsum etiã verum esse profitetur Tellius Fernãdus in l. 27. Tau. n. 2. vbi plura refert, quod hodie ex decis. l. 45. Tau. clariùs procedit, ex qui' dispositione possessio bonorum Maioratus ipso iure tranfit in sequẽtem successorem, etiamsi ea bona in vita præcedentis possessoris alienata fuerint.

¶ Hoc tamen in hac re obseruandum erit, quod 33
quãuis alienatio in casu, de quo agim', nulla quoad sequentis præiudiciũ, censenda sit: nõ tamẽ poterit sequens illam in vita alienantis: sed ipso iam mortuo reuocare. Cùm enim hæc alienatio, non tam ex prohibitionis expressæ virtute: quã ex sequẽtis vocatione nulla sit nõ poterit in vita possessoris, sed eo mortuo reuocari. l. fin. §. sed quia, & §. fin autem. C. communia de lega. de quo infra isto lib. c. 16. nu. 32. cum seq. dicemus.

¶ Nec obstat si dicatur, quod ex appositione prohibitionis alienationis expresę in Maioratu etiã in contractu instituto, efficiatur, quod statim non expectata morte possessoris alienatio reuocari possit, & quod hęc alienationis prohibitio in Maioratu in cõtractu instituto, apponi valeat, vt supe rius ostẽsum est: & etiã q; expressæ prohibitionis alienationis virtus sit vt alienatio ipsa in vita alienãtis reuocetur, vt infra isto lib. d. c. 16. n. 32. cũ sequẽ. dicemus. ¶ Nã quãuis hoc in ꝓhibitione expressa in testamento appositа procedat ex iuribus quæ ibidẽ citabimus: nõ tamẽ procedere poterit in ꝓhibitione expressa appositа in cõtractu Maioratus, quæ non tanti effectus: sicut ea, quæ appositа est in testamento, à iure reputatur, vt in d. l. ea lege, omnes Scrib. considerãt. ideoq; sufficit, si appositа in contractu Maioratus operetur alienationis nullitatem post mortem Maioratus possessoris: cùm si in aliis cõtractibus appositа esset, nihil quoad alienationis nullitatem operaretur, ex his quæ superius adducta sunt.

¶ Quod in eo Primogenio, quod naturam cõtractus obseruat intelligendum erit. In eo namque quòd testamenti, seu vltimæ voluntatis naturã sequitur, prohibitio alienationis expressa, suũ in omnibus effectum sortietur: poteritq; ex ea sequens successor etiã in vita alienãtis ipsã alienationẽ reuocare: cũ ea nõ in cõtractu sed in vltima volũtate apposita censenda sit: iuxta ea, quæ in d. cap. 16. n. 32. & 33. latiùs adducta sunt, quod in donatione causa mortis expresse decisum est. Quanuis enim quoad ordinationẽ contractui equiparetur: ex eo tamẽ quòd quantum ad effectũ vltimæ voluntatis naturã sequitur, vt supra isto c. n. 32. ostensum est: prohibitio in ea facta iudicatur tanquã ea, quę in vltima voluntate apposita fuit: Ideóque impedit dominij translationem, q̃ in specie dixit Raphael Cuma. cons. 218. incip. filiusfamilias suam vltimã volũtatẽ cõdidit. Idem Cumanus in l. filiusfamilias. §. diui. ff. de lega. 1. ad fin. Cuius dictum refert & sequitur, atque ex pluribus cõprobat Iaſ. ibid. 1. lect. n. 88. cũ seq. quod pari ratione in Maioratibus irreuocabilibus dici poterit: quanuis id in Maioratu, qui quoad ordinationem & effectum vltimæ voluntatis naturam sequitur, apertiùs procedat. Hoc autem ex regulis, quæ supra isto c. traditæ sunt ad dignoscendum: quando Primogeniũ contractus: an vltimæ voluntatis naturam obseruet, dicendum erit.

35 ¶ Si autẽ Maioratus institutore efficere voluerit vt alienationis expressa prohibitio, etiã in Primogenio vim contractus obtinente apposita omninò alienationem impediat: ita vt in vita alienantis sequenti, alienatio ipsa reuocari possit: debet in Primogenij institutione & post expressam alienationis, phibitionẽ huiusmodi clausulã adijcere quod scilicet: si possessor eiusdẽ Primogenij tentauerit res ipsi primogenio subiectas alienare, vel ad aliquem tractatum, vel alienationis actum voluerit peruenire: antequam actus ipse perficiatur, bona ipsa transeãt in sequẽtem successorẽ. Huius namque clausulæ virtute, etiam si in ea contractu apposita sit antequã alienatio perficiatur dies vocationis cedet dominiũq; illicò nõ spectata morte possessoris ad sequẽtẽ transibit, poteritq; alienationẽ reuocare sicut mortuo vltimo Primogenij possessore id efficere posset ex decis. d. l. fi. §. & quia. & §. finautem. C. communia de lega. Idq; verissimũ est dũmodò in huius clausulę appositione semper obseruetur, quòd vocatio sequẽtis nõ referatur ad tẽpus, quo dominiũ in emptorẽ translatum sit. Cum enim iã ea res nõ sit in dominio vltimi possessoris: sed emptori p tẽpus vitæ eiusdẽ possessoris acquisita, (vt paulò antè ostẽsum est,) nõ potest ea vocatio accedere, cùm in illud tempus cõferatur, quo dominium in emptorẽ translatũ est: Quo casu non potest institutor Maioratus quicquã in eius prejudiciũ instituere. Quod pb. ex tex. qui ad id est summè notãdus memoriæque tradẽdus in l. Stichus seruus ff. de manumiss. test. vbi disponitur, quòd si seruo dẽt libertas, eo ipso quod hæres illũ alienauerit, inutiliter libertas datur, cùm in id tẽpus libertatis datio cõferatur: quo alienus iam futurus. Per quẽ tex. dicit Bart. sequutus communiter Scrib. in l. filius familias §. diui. num. 14. ff. de lega. 1. quòd ad hoc vt valeat prohibitio de non alienando facta, in contractu: est necesse, quod apponãtur hæc verba, quòd si contigerit possessorem ad aliquẽ actum alienationis & venditionis peruenire: tunc eo ipso res reuertatur ad dominium: quia tũc possessore incipiente alienare, dominium ad ipsum dominũ reuertetur: sed si diceret. Si alienaueris res, reuertatur ad dominum: secus esset, quia confert, puisnẽ in tempus alienationis perfectæ. Quod etiã aduertit elegãter Albericus, ponens in specie formam huius clausulę in d. l. Stichus seruus, repetitq; in d. l. ea lege. C. de condi. ob caus. Idque etiã in simili cẽsuerũt Domin. de Rota decis. 867. in antiquis, & Odofredus, & Cinus in l. fi. C. de reb. alie. non alie. Bart. in l. qui absenti. §. 1. ff. de acq. pos. n. 3. Alex. in d. §. diui. n. 3. Areti. cons. 18. ante n. 1. Deci. cons. 182. n. 1. & iterũ n. 4. Hancq; asserit cõmunem opi. esse Carol. Ruin. cons. 131. n. 8. lib. 2. Huius autem clausulæ appositio ad prohibendas alienationes Primogeniorũmq; confiscationes summè vtilis erit: ex ea namque differẽtia illa quæ quoad hoc inter prohibitiones alienationum factas in cõtractu, & vltima voluntate assignari solet, omninò deficiet. An autẽ clausula hæc in fisci præiudicium in Maioratibus apponi possit: infra lib. 2. c. 12. n. 56. & etiam lib. 4. latiùs enarrabimus: vbi etiam plura alia materiam istam attingentia dicemus.

¶ Quæ omnia summè notanda ac mente tenenda sunt. Vidi enim quàm plures Hispanos iurisconsultos ad hæc nõ animaduertẽtes, audacter dicentes valere alienationes aduersus prohibitiones alienationũ ex Maioratibus in contractũ institutis factas: cùm ex eis nec alienatio, nec dominij translatio impediatur: sed solùm actio ad interesse danda sit: nõ considerantes, quod vt plurimũ Primogenia etiam in contractu instituta, vim vltimę voluntatis obtinere solent & quod etiã vbi contractus vim ac naturam sequuntur, dominium ex eis possessori ad vitam tantum restrictum conceditur, ad posterósque eo mortuo defertur, ideóque non posse alienantem plus iuris in alium: quam ipse habeat transferre.

¶ Secundò hæc etiam vtilia erunt ad Primogeniorum reuocationes ab ipsismet institutoribus faciendas. Si enim Primogenium vltimæ voluntatis naturã sequatur reuocari poterit: sin autem naturam contractus obtineat, irreuocabilis erit. De quo infra. lib. 2. latiùs agemus 36

¶ Tertiò hæc etiam deseruient ad sciendum, vtrũ ex bonis Maiorat' quarta Falcidia seu Trebellianica detrahenda sit, aliter namque hæc in contractibus, aliter in test. seu vltimis voluntatibus considerari solent, vt infra isto lib. c. 17. dicemus.

¶ Quartò hæc etiam inuestigatã cõducẽt ad sciẽdum quando & qualiter Maioratus possessor teneatur de re sequenti successori restituenda satisfacere. Diuersimodè namque hęc in cõtractu, & vltima voluntate à iuris interpretibus decisa sunt, vt infra isto lib. c. 15. probabimus.

¶ Quintò ista etiam proficuæ erunt ad intelligendum, vtrum ex Primogenio quis valeat directus hæres institui. Si enim in testamẽto Maioratus ex vniuersa hæreditate, seu eiusdẽ hęreditatis quota fiat ex eo primus vocatus directus hæres institui poterit: sin autem in contractu fiat, seu in alia dispositione, quæ testamẽtum nõ sit: nõ poterit etiã primus, qui ex eo ad Maioratus successionem vocatur hæredis directi vicem obtinere, quod infra isto libro c. 14. latiùs enarrabimus.

¶ Sextò hæc etiam maximam vtilitatem afferent ad cognoscendum quãdo Maioratus institutoris dispositio pendere possit, an non. Voluntates nãque

que morientiũ pendere non possunt: viuentium autem sic. l. fina. ad fin. ff. communia prædio. De quo infra lib. 3. copiosissimè tractabimus.

¶ Septimò, hæc etiam necessaria sunt genericè, ad interpretandas Maioratuum institutorum voluntates. Plenior enim in testamẽtis, quam in cõtractibus interpretatio facienda est. l. in test. ff. de reg. iur. c. cum dilecti. de donatio.

¶ Octauò ista etiam deseruient ad sciendũ quando appellatione filiorum nepotes etiam comprehendãtur. Quanuis enim in testamentis appellatio filiorum nepotes etiam comprehẽdat: in contractibus autem filiorum. appellatio nepotes non comprehendit. Bart. in l. liberorum. num. 7. ff. de verb. signi. Deci in l. in testamentis. ff. de regul. iur. nu. 3.

¶ Nonò, hæc etiam conducent ad sciendum vtrũ masculinum fœmininũ comprehẽdat. Hoc namque aliter in contractibus, & aliter in testamentis à pluribus decisum est. Iaſſ. & Moder. in l. si quis id, quod ff. de iurisd. omnium iudi.

¶ Decimò, ista etiam vtilia erunt ad intelligẽdũ: quãdo in Maioratibus iuri accrescendi locus sit. In contractibus nãque iuri accrescendi locus non est: in vltimis verò voluntatibus sic. l. si mihi Titio ff. de verb. oblig. l. vna. vbi per Scrib. C. quãdo nó peten. par. accrescant.

¶ Vndecimò, hæc etiam erunt necessaria ad sciẽdum: an vxor absque licentia viri, seu minor absq; licentia curatoris, valeant Primogenia instituere. Si enim Maioratus vim contractus obtineant, necessaria erit viri, seu curatoris licentia: sinautem vim testamẽti, seu vltimæ voluntatis habeãt neutrum erit necessarium: & etiam ad sciendum quæ solennitas in Maioratibus interuenire debeat, q̃ ex his, quæ supra isto cap. n. 33. diximus colligere facillimũ erit. Et nos infra lib. 2. c. 8. dicem°.

¶ Duodecimò, ista etiam cognitu necessaria erũt, ad sciendum quando in Maioratuum institutione fauor publicus versetur. Si enim testamenti seu vltimæ voluntatis iure Primogenia censeantur, in eis publica vtilitas versabitur. l. vel negare. ff. quẽadm. testa. aperian. l. Gallus §. quod si is. vbi Bald. ff. de lib. & posthum. In contractibus autem id dispositum non inuenitur.

¶ Vltimò, hæc etiam vtilia erunt ad plura alia, quæ aliter in contractibus, aliter autem in testamentis, seu in supremis iudiciis iure decisa inueniẽtur, quę vnusquisque poterit facillimè perquirere. Ista namque solùm vice exempli in hac parte proposuimus, vt ex eisdem plura alia quæ passim omnibus obuia erunt deducantur.

SVMMARIA.

1 *Primogenitura dignitas est.*
2 *Primogenium veluti dignitas quædam constituitur.*
3 *In Maioratibus agitur de honore, ac dignitatis familiarum conseruatione.*
4 *Hispanorum Maioratus ex propria natura nullam in se dignitatem publicam continent.*
5 *Dignitates à solo Principe creari possunt.*
6 *In Maioratu potest ex accidenti dignitas esse.*
7 *Infamis infamia iuris, aut facti: an repellatur à Maioratus successione.*
8 *Infames ad dignitates non ascendunt.*
9 *In Regno infamis succedere non potest.*
10 *Infamis repellitur à feudi successione.*
11 *Infamis retinet iura successionis actiuæ & passiuæ.*
12 *Nisi infamia reddat illum intestabilem, seu successionis incapacem.*
13 *Infamis est capax iurisdictionis eidem in consequentiam successionis prouenientis.*
14 *Mulier potest iudicare: si habeat iurisdictionem ex successione.*
15 *Mulieri Regnum ex successione deferri potest.*
16 *Spurius succedere potest in Maioratu habente dignitatem annexam.*
17 *L. 2 tit. 15 parti. 2 declaratur.*
18 *Proximior, ob quæ delicta priuari possit Regni successione.*
19 *Infamis non potest in Curia morari, nec videre faciem Principis.*
20 *Infamia leuis non repellit ab obtentione feudi, nec dignitatis.*
21 *Furiosus, vtrum in Maioratu succedere possit.*
22 *Furiosus est capax successionis.*
23 *Furiosus in Maioratu, cui dignitas seu iurisdictio annexa non est, succedere potest.*
24 *Furiosus in Maioratu habente dignitatem, seu iurisdictionem annexam, succedere non potest.*
25 *Filius secundus habilis prefertur Primogenito inhabili in successione Primogenituræ.*
26 *Lex præferens Primogenitum Secundogenito, non est interpretanda contra publicã vtilitatem.*
27 *Furiosus furore perpetuo & naturali non potest in Regno, seu alijs dignitatibus succedere.*
28 *Primogenitus non præfertur simpliciter in successione Regni: sed ita demum si habilis sit.*
29 *L. 2 tit. 15 part. 2 iterum declaratur.*
30 *Furor naturalis & perpetuus excludit Primogenitum à Maioratus successione, non autem accidentalis.*

Universidad de Deusto
Biblioteca

31 Furor accidentalis & perpetuus ante Regni successionem superueniens: vtrum excludat Primogenituu à Maioratus successione.
32 Ius regiæ potestatis non potest dici radicatum ante delatam successionem.
33 Somnium vigilantium appellari solet spes futuræ hæreditatis.
34 L.2.& 3.tit.15.part.2.declarantur.
35 Filius Primogeniti furiosi Secundogenitum excludit.
36 Filius Primogeniti furiosi, natus post delatam successionem: Secundogenitum non excludit.
37 Qualitas requisita ad succedendum debet adesse præcisè eo tempore, quo cedit dies substitutionis, nec sufficit si posteà superueniat.
38 Furiosus habens dilucida interualla, non priuatur iure Primogenituræ.
39 Imperfectio debet esse totalis, vt quis à Maioratus successione excudatur.
40 Mutus & surdus à natura vtrum in Maioratu succedat.
41 Mutus & surdus succedit in Maioratu, qui dignitas, seu iurisdictio annexa non est.
42 Mutus successionis incapax non est.
43 Mutus in feudo non succedit.
44 Nisi pro feudo nullum seruitium præstari debeat, vel tale, quod à muto præstari possit.
45 Vtrum mutus & surdus succedat in Maioratu, cui dignitas, seu iurisdictio annexa est.
46 Mutus: sicut excluditur à Feudo, cuius seruitium præstare non potest: ita videtur excludendus esse à Maioratu, cuius munus non potest adimplere.
47 Feuda in Regno Castellæ: an sint Ducatus, Comitatus, Marchionatus & Baroniæ.
48 Vassalli Regis, qui in Regno Castellæ vocentur.
49 In feudis obseruant diuersæ prouinciæ, diuersas consuetudines.
50 Imperator concedens feudum in Italia, videtur illud, secundum consuetudinem Italiæ concessisse. Si autem illud concedat in Germania censetur cõcedere secundum consuetudinem Germaniæ.
51 Feudum propriam naturam non seruans, nihilominùs feudum erit.
52 Feudum cui nullum seruitium annexum est nihilominùs feudum erit.
53 Maioratus, cui dignitas seu iurisdictio annexa est Regno, quoad successionem æquiparatur.
54 Vniuersitas cuiuslibet ciuitatis, seu oppidi appellatur respublica.
55 Ciuitas quælibet hodie vim habet prouinciæ.
56 Mutus & surdus furioso æquiparatur.
57 Muto & surdo potest fieri substitutio exemplaris sicut furioso.
58 Successionis capacitas in dubio præsumenda est: nisi contrarium probetur.
59 Mutus intelligens furioso non æquiparatur.
60 De feudo ad Maioratum non procedit argumentum in muti & surdi successione.
61 L.6 tit.26 parti.4. atque aliæ leges Regiæ de feudis loquentes declarantur.
62 Legis virtus conseruatur: quanuis id, quod in ea disponitur, nunquam contingat.
63 Argumentum de Regno ad Maioratum iurisdictionem habentem non omninò quoad successionem muti procedit.
64 Mutus perspicacis ingenij non potest dici omninò inhabilis ad successionem Maioratus, cui dignitas: seu iurisdictio annexa est.
65 L.10.tit.4.lib.6. in noua leg. Reg. collectione declaratur.
66 Cæcus, vtrum possit in Maioratu, cui etiam dignitas, seu iurisdictio annexa est, succedere.
67 Cæcus, qui à iure prohibetur iudicare, poterit iurisdictionem acquirere, ex successione alicuius Baroniæ.
68 Monachus vtrum succedere possit in Hispanorum Primogenijs
69 Monachus professus in monasterio incapaci, pro mortuo reputatur.
70 Filia non excluditur propter masculum monachum religionis incapacis stante statuto, quod fœminæ propter masculos excludantur.
71 Monachus professus in monasterio capaci, vtrum succedere possit in Maioratu, cui dignitas, seu iurisdictio annexa est.
72 Monasterium capax mediante persona monachi succedere potest.
73 Monachus retinet ius agnationis atque prioritatis in gradum.
74 Monachus retinet iura sanguinis.
75 Monachus retinet iura suitatis.
76 Monachus succedit in feudo, cui nullum seruitium annexum est, seu tale, quod à monacho præstari possit.
77 Monachus succedit in bonis fideicommisso subiectis, atque alienari prohibitis.
78 Monachus succedit in melioratione tertij.

79 Monaste

79 Monasterium succedit in feudo & fideicommisso: solum durante vita monachi.
80 Filia excluditur per fratrem monachum monasterij capacis, stante statuto quòd stantibus masculis fœminæ non succedant.
81 Ius Regni, Ducatus, Marchionatus, Comitatus, seu Baroniæ non transit in monasterium, sed potius ad hæredes sanguinis defertur.
82 Monachus non est capax iurisdictionis secularis.
83 Monachus non potest succedere in oppidis & castris iurisdictionem habentibus.
84 Monachus non succedit in feudo habẽti annexum seruitium, quod à monacho præstari nõ possit.
85 Legatum factum de re cuius commercium est apud omnes, sed non apud legatarium: nullum est.
86 Legatarius, qui non potest vti relegato ex impedimento iuris vel facti, legato priuandus est.
87 Vestes quæ ex statuto deferri prohibentur sub legato vestium non comprehenduntur.
88 Legatum militiæ cantoris factum muto, seu cursoris factum debili nullum est
89 L. sed si res ff. de legatis.1.& l. multum interest, cum similib. ff. de verb. Oblig declarantur.
90 Verisimile habetur pro disposito in Maioratuum dispositionibus.
91 Monacho in Maioratu succedente: memoria institutoris supprimitur.
92 Monachus quoad familiæ conseruationem, ac iurisdictionis exercitium attinet, mortuus esse reputatur.
93 Professio, mors secularis appellatur.
94 Mors ciuilis æquiparatur naturali: quando eundem effectum inducit.
95 Monachus succedit in Maioratu, cui dignitas seu iurisdictio annexa non est.
96 Clericus: vtrum in Maioratu succedat.
97 Clericus potèst esse simul Comes & Episcopus.
98 Milites sancti Iacobi, Calatrauæ, & Alcantaræ: vtrum in Maioratu succedere possint.
99 Clausula apponi solet in Maioratibus, qua furiosi, muti & surdi ac religiosi ab eorũ successione excluduntur.
100 Maioratus, qui ex immemoriali constat: vtrum præsumatur habere clausulam, ex qua furiosus, monachus & similes excluduntur.
101 Furiosus, mutus & religiosus à Maioratus institutore ad eius successionem vocari possunt.

Vtrum Maioratus dignitas sit.

CAPVT XIII.

1 AD naturæ Maioratº intelligẽtiã necessariũ etiã erit examinare, vtrum Maioratus dignitas esse censeatur. ¶ Quod autẽ Maioratº in se dignitatẽ cõtineat, ex eo ꝓbari videtur, ꝙ Primogenitura dignitas sit, vt opinatur Baldus in l cũ antiquioribus. n.11. C. de iure delibe. vbi id pluries repetit idẽ Bal. in l ex hoc iure. col.2. in fi. ff. de iusti. & iur. Archid. Domi. & Preposit. in c. quã periculosum post glo. ibi 7.q.1. Barb. in c. cũ olim col.6. de consue. Iaff. in l is potest. n. 38. ff. de acquir. hæred. Pariſ. conſ. 72. num. 69. lib. 4. Ioan. Licerier de Primoge. lib. 1. q. 1. nume. 1. & quæſt. 16. nume. 5. Guill. Benedict. in rep. cap. Rainutius. verb. in eodem teſtamento relinquens. el. 1. nume. 165. Quod etiam in Hiſpanorum Primo-
2 genitura cenſuit Couarrub. lib. 1. reſolu. cap. 15. n. 14. prope. fin. vbi inquit quod primogeniũ veluti dignitas quædam conſtituitur, vt qui eam obtinuerit caput familiæ ſit, eiuſque honores præcipuos habeat. Quod apud Hiſpanos ſatis compertum eſſe inquit: cum Primogenia familiarum quædam ornamenta, ac dignitates eſſe cenſean-
3 tur. Idque etiam dixit Antonius Gomet. in l. 40. Tau. numer. 1. In his namque Maioratibus præſertim agitur de honoris ac dignitatis familiarum conſeruatione. l. 1. §. quanuis. ff. de vent. inſpi. not. Cinus. in l. 1. C. ad l. Iulian. de adulte. Marc. Mantua. cõſi. 112. ex quibus videtur Maioratum dignitatem eſſe, quod altius repetẽdum erit. Huius namque rei indagatio: nedum curioſa eſt: ſed etiam maximam vtilitatem in iudicando & conſulendo miniſtrabit: ex ea enim pendet plurium frequentium ac vtilium quæſtionum deciſio. 4

¶ Pro huius autem quæſtionis reſolutione dicendum erit, Hiſpanorum Maioratus ex propria natura nullam in ſe dignitatem publicam continere: licèt ea dignitas poſſit ex accidenti eiſdem Maioratibus ineſſe. Nam ſi Maioratus ſucceſſio in bonis immobilibus, annuis redditibus, domibus, vineis, oliuetis, aliiſque id genus rebus conſiſtat: nulli id rectè inſpicienti ſuaderi poteſt, ſuccedendi in his rebus ius dignitatem eſſe. Quòd ſi id diceremus, ex eo ſequeretur, quòd vnuſquiſque etiam homo vilis ac abiectæ conditionis poſſet dignitates creare: cùm poſſit quilibet bona huiuſmodi, cuicunque filiorum ſeu extraneorum etiam abſque Regia facultate iure Maioratus relinquere: dummodò habens filios taxam à legibus conſtitutam non excedat (vt inferiùs dicemus) ꝙ 5
eſſet abſurdum. Dignitates namque à ſolo Principe, ſeu ab eo poteſtatem habenti creari ac obtineri poſſunt. text. in authen. de exhiben. & introducen. reis. §. optimum. colla. 5. l. 1. cum ſimilib. ff. ad leg. Iul. de ambitu. Prærogatiuæ verò, quas Primogenituræ ineſſe ſupra iſto libro cap. 2. nume. 3. annotauimus, nec hodie omninò in vſu ſunt, nec Hiſpanorum Maioratibus conueniunt, illæque non ex bonis iure Primogenij relictis: ſed ex ipſa Primogenitura proueniunt. Et ideò ſi hoc reſpectu Primogenij dignitatem

cõsideremus poterimus dicere, omnes Primogenitos in dignitate esse cõstitutos, quod nec dicẽdum nec asserẽdum est. Ea namque prærogatiua, qua Primogenitus cæteris fratrib⁹ antefertur familiaris ac domestica non publica est: vt aliàs inquit Cinus de patria potestate: in l fin. C. de senten. pass. l. nam quod in prin. ff. ad Trebel. l. veluti, vbi glo. verb. parentibus. ff. de iusti. & iur. l. minimè. ff. de religio. & sumptib. funer. Nec est ad publicas dignitates trahẽda, vt eruditè, ac ingeniosè aduertit Carolus Molin. in consuet. Parisi. tit. 1. de materia feuda. §. 8. glo. 1. nu. 2. dicens quòd illud, quod nonnulli dicũt, quod Primogenitura sit dignitas, posset procedere extenso, & largo modo sumpto dignitatis vocabulo non tamen strictè & propriè capiẽdo. In quem sensum sunt verba Doctorum contrarium asserentium accipienda. Sicque clarissimum est ex propria natura Maioratũ
6 non esse dignitatem. ¶ Ex accidẽti autem in Maioratu potest dignitas esse, vt si iure Maioratus competat Regnum, Ducatus, Comitatus, ac Marchionatus, seu etiam competant oppida & Castra Vasallos ac iurisdictionẽ habentia, de quibus erit tanquam de dignitatibus iudicandum, vt in specie not. Bald. in l. ex hoc iure. col. 2. q. 6. ff. de iusti. & iure. vbi singulariter inquit, quod Primogenitura in filio Regis est prima dignitas post Regẽ. Quod etiam refert Carol. Molin. d. tit. 1. glo. 3. n. 2. Id tamen nõ euenit, ex eo, quòd Maioratus ipse publica, seu propria dignitas sit, sed quòd in se dignitatem Regiam, seu aliam cõtineat. Quę etiã ab ipso iure Primogenitura separata, nihilominùs dignitas esset, quod adeò clarum est, vt vlteriori comprobatione non egeat. Idque nouissimè sic intelligit, atque declarat Burgos de Pace in procœmio legum Tauri. n. 89.

7 ¶ Ex quibus inferri potest ad decisionem quæstionis: an scilicèt infamis infamia iuris aut facti repellatur à Maioratus successione? quam nõ vidi hucusque ab aliquo benè discussam: ideòque à primis suis principijs deducenda est. Si enim Maioratus dignitatem in se cõtineat, consequens est,
8 vt infamis repellatur ab eius successione. Notati namque infamia iuris, aut facti ad dignitates non ascendunt. l. 2. vbi Bart. nu. 1. & cæteri Scrib. C. de dignita. li. 12. l. 1. C. de infamib. lib. 10. Et omnis infamis dicitur exauctoratus ab omni officio publico, & dignitate Ecclesiastica & seculari, vt elegãter inquit Bald. in l. Cassius Longinus. 1. col. ff. de Senatori. per text. in l. 2. §. miles. ff. de his qui
9 not. infam. Ideóque in Regno etiã Hispaniæ ad cuius similitudinẽ Maioratus successio regulatur infamis succedere nõ potest. Idq́ue prob. ex. d. l. 2. tit. 15. part. 2. ibi. *Succeda el pariente mas propinquo siendo hombre para ello, y no hauiendo hecho cosa porque lo deuiesse perder.* Quod nõ modicũ cõprobatur, ex
10 eo, quòd infamis repellatur à feudi successione: imò propter infamiam superueniẽtem à feudo iã acquisito priuetur, vt probat tex. in c. 1. an miles, tex. id censuerũt glo. Iacob. de Bellouis. Bal. Aluarot. & cõmuniter Scrib. Idemque probat text. per argumentum à contrario sensu in c. 1. §. illud. quæ fuit prima caus. benefi. amittẽ. vbi etiam per Bald. & Scrib. ¶ Ad huius autẽ quæstionis decisionem duæ species diuersæ considerandæ sunt.

¶ Prima quando Maioratus in se nullam dignitatem continet. ¶ Secunda quando Maioratus in se dignitatem habet. In prima specie dicendum est, infamem non esse à Maioratus successione repellendum. Infamis namque potest hæres instituí, ei- 11
démque potest prælegari ac fideicõmitti, nec lex denegat ei iura successionis. l. in arenã. ibi *Legitimæ successiones integræ sunt.* C. de inoffi. testa. vbi Bar. Bal. Iass. & cõmuniter Scrib. l. fratres. C. eod. tit. text. in §. soror. Inst eo. Bald. in l. Cassius Longinus. ff de Senatori. col. 3. Io. de Garro. qui plures in idẽ refert in l. 1. n. 37. C. de secun. nup. Nec etiã denegatur ei testamenti factio: imò infamis infamia iuris, vel facti potest facere testamẽtum. l. 11. C. de secun. nupt. vbi Bald. Salic. Deci. & cæteri, Alberi. in Rub. C. qui testa. face. poss. Soci. in l. 12
quidam relegatus in fine. ff. de reb. du. Vtrumque autẽ dictum ꝓcedit: nisi sit talis infamia, quæ infamẽ reddat inteſtabilem, seu successionis incapacem. l. is cui. §. fina. ff. de testa Deci. d. l. 1. n. 7. Tũc enim priuabitur infamis successione Maioratus: sicut alia quacunque successione, ꝙ in infamia ex crimine læse maiestatis diuinæ vel humanæ, ꝓueniente, & similibus delictis obseruandum erit.

¶ In secunda specie quãdo scilicet Maioratus in se dignitatẽ habet (etsi dubia satis sit huius articuli decisio) similiter dicendũ erit: infamẽ ex eo solum, quòd infamis sit, non priuari Maioratus successione. Licet enim verissimum sit infamẽ infamia iuris aut facti laborãtem ab omni dignita- ”
te esse repellendũ: id ꝓcedit ac verum est, quando de sola dignitate principaliter tractatur: secus ”
autem erit quando ea venit in consequẽtiam suc- ”
cessionis. Tunc namque infamis, (qui vt diximus 13
est successionis capax) in consequẽtiam eiusdem poterit etiam dignitatem successioni annexã obtinere. De quo est singularis ac peregrina decisio Bald. in d. l. 1. n. 1. C. de secund. nupt. vbi notabiliter, inquit, Pone quod quædam mulier, quæ habet Comitatum ex successione parentum, nubit, infra annum luctus: nunquid istam dignitatem & comitatum perdit? Videtur ꝙ sic: quia est infamis. Contrarium credo: quia ista dignitas & iurisdictio est quid hæreditariũ, & ista mulier retinebat bona, vt hic. Item ista dignitas venit in cõsequẽtiã hæreditatis & est annexa territorio, & aliquid retinetur in consequentiam ꝙ non retinetur principaliter. arg. ff. de lib. leg. l fi is, qui duos. Hęc ille. Cuius dictum dicit esse notandum additionator Bald. in d. l. 1. litera. D. ad limitationẽ l. neque quę est l. 2. C. de dignitatib. lib. 12. quę inquit, ꝙ infames sunt dignitatum incapaces. Vbi Alexand. idipsum dixit in addi. ad Bart. ante n. 1. Quorũ dicta refert & sequitur Ioan à Garro. in dict. l. 1. C. de secund. nup. nu. 22. vbi dicit hoc esse notandũ: quia poterit afferre honorem in practica. Quod etiam sequitur Tiraq. ad id solum Bald. referens in tracta. de nobilita. c. 24. nu. 6. quibus adijcienda sunt plura quæ infra isto c. num 67. in idem adducem⁹. Idque in Regni successore infami tenuit Luc. de Pena. in l. 1. C. de reis postula. lib. 10. dicẽs id euenire ex eo, quòd regnum veniat in consequentiam successionis. Quæ omnia mihi placent: nulla namque lege cauetur, quòd infamis priuetur ꝓpter infamiam, successione Maioratus. Nec etiam potest dignitas à successione separari: cum vtrũque iure Maioratus vni eidẽq́ue Primogenito pertineat: quę omnia intelligẽda sunt, nisi defectus ad iurisdictionẽ exercendam eius qualitatis fit vt successorẽ omninò ad id inhabilẽ reddat, tũc nãq́; contrariũ dicẽdũ erit prout in successore furioso seu mẽte capto j isto c. n. 29. & 39. dicem⁹.

¶ Nec

¶ Nec mirum censendum est, quòd is, qui non poterat aliàs iurisdictionem, nec dignitatem habere, possit vtrumque obtinere in consequentiã suc-
14 cessionis. Videmus namque quod mulier, quæ à iudicãdo & ab omni officio publico repellitur ex l. fœminę. ff. de regul. iur. est capax huius muneris: si iurisdictio sibi obueniat in consequentiam successionis, potestque hoc casu mulier ipsa iudicare. Inno. Abb. Anto. & communiter Scrib. per tex. ibi in c. dilecti. de Arbi. Abb. & cæteri in c. significauit de rescrip. Felin. in c. dilecti. de maiori. & obedi. Deci. in l. fœminæ. ff. de regul iur. vbi Cagnol. nu. 3. singulariter inquit, quod licèt mulier principaliter iurisdictionem habere non possit: il lã tamen habere poterit in consequentiam dignitatis aut successionis.

15 ¶ Sicq; etiam videmus, quòd etsi quodammodo cõtra naturam sit mulieres regnare, aut imperare ex Græco prouerbio, quo cauetur naturam nõ dedisse fœminis imperare, de quo plura per Tiraq. de Primoge. q. 10. nu. 13. cum sequen. Potest tamẽ regnum habere: si id sibi veniat in successionis cõsequentiam. tex. vbi Archid. & Scrib. in c. cum deuotissimam. 12. q. 2. Deci. & Cagnol. in d. l. fœminæ. l. 2. tit. 15. par. 2. Vnitorum namque vniformis debet esse dispositio, & cõnexorum idem iudiciũ l. 3. §. iudicio contrario. ff. de contra. iudi. tutel. Felin. & Deci. in c. translato. de constit. quibus possent plura similia coniungi. Ex quibus nõ iuri, ac rationi contrarium censeri debet: si is, qui ex infamia non poterat iurisdictionem, nec dignitatem obtinere, ea capiat in consequentiam Maioratus successionis. Quod sanè intelligendum est: nisi ea infamia trahat secum successoris incapacitatem, vt superiùs annotauimus. Tunc enim cessante successione: cessabit etiã dignitas & iurisdictio, quę infami in eius consequentiam concedebantur.

16 ¶ Eadem etiam ratione decidi potest quæstio de spurio ad Maioratus successionem vocato, in quo dignitas, aut iurisdictio comprehenditur. Potest namque spurius ad Maioratus successionem vocari ab extraneo, seu alio quolibet agnato trãsuersali. Licèt enim spurius à successione parẽtis excludatur: nõ tamen excluditur à successione extranei, imò ab extraneis potest spurio relinqui vel donari quocunque titulo, vt inquit glo. notab. in auth. quib. mod. natu. effici. sui. §. fi. colla. 7. vers. participium. cuius glo. opinio. communis est, vt patet ex notatis per Bart. Paul. Alex. Iasso. & cæteros in l. fi is, qui ex bonis. ff. de vulga. imò frater potest instituere fratrem spurium, vt inquit Bald. cons. 5. volu. 1. & Ioã. de Garronib. in d. l. 1. C. de secũ. nup. num. 37.

¶ Spurius igitur licèt eo ipso, quòd est spurius, infamis sit, atque vilis conditionis, vt inquit Azo. in summa. C. ex quib. caus. infam. irroge. & Bald. in l. 1. C. de iure aureorum annulo. num. 2. Scrib. in l. fina. C. de natu. libe. Quibus plura cumulat Tiraquel. de nobilita. c. 15. nume. 14. cum plurib. seq. Poterit tamẽ succedere in dignitate, & iurisdictione Maioratui annexa in successionis cõsequẽtiam vt superiùs dictum & probatum est.

17 ¶ Quibus nõ obstat si dicatur, quòd in Regno nõ potest succedere infamis ex decis. tex. in. d. l. 2. part. ibi. *Siendo hombre para ello.* Nã verba illa posita in eadem lege hunc intellectũ recipiunt, quòd propinquior in Regno succedat. *Siẽdo hombre para ello.* Id est, si sit habilis & capax ad Regnũ regẽdũ seu administrandum. Quod ad capacitatem & habilitatem personæ potiùs quàm morum, & famæ referendum est, vt si sit demẽs, aut fatuus, surdus, aut mutus, religiosus, aut clericus vel similes ad Regni regimen defectus patiatur. Idq; ex verbis sequentibus clarius comprehẽditur dum dicitur. *Y no hauiendo hecho cosa porque lo deuiesse perder.* Quę verba ad mores, & crimina, ex quibus resultãt infamia, & possit amitti Regni successio, præcisè referuntur. Nam etsi verba illa. *Siẽdo hombre para ello.* ex sui natura possent etiam defectus morum, ac criminum comprehendere: si vlteriùs lex illa non processisset: id tamen non comprehendũt ex eo, quòd partitarum lex discretiuè de morum ac criminũ defectu disponat, vt in simili dicebat Barto. in l. liberorum n. 4. ff. de verb. sig. De verbo filiis. Quod verbum: licet etiam nepotes comprehendere soleat ex l. iusta interpretatione. ff. eod. tit. nõ tamen nepotes comprehendit: quando de filiis & nepotibus discretiuè fit sermo, vt vtraq; clausula suum proprium. ac præcisum intellectum retineat. Quod etiã Doctor pluries adnotare solent, vt alibi latiùs dicemus. Et ita in hunc sensum verba illius legis intellexit Greg. Lopez. legum partitarũ cõmentator ibidem. vbi in glo. verb. *Siendo hõbre para ello.* Id intelligit de defectibus, quos superiùs retulimus, in glo. autem super verbo. *E no hauiẽdo hecho porque lo deua perder.* Id intelligit de successore inhabili propter delictum, & ille est verus sensus, & intellectus illius legis. ¶ Hoc igitur præsupposito verba illa. *E no hauiẽdo hecho cosa porque lo deuiesse perder,* intelligẽda sũt de his delictis propter quæ Rex potest priuari successione: non autem de quacũque infamia iuris aut facti, propter quam quis non priuatur successione, nec etiã dignitate successioni annexa, & quæ venit in eius consequẽtiam, prout superiùs ostensum est.

¶ Est igitur videndũ: ꝓpter quæ delicta proximior 18
possit priuari Regni successione: cùm id lex illa nõ declaret, & in hoc communis resolutio est, quòd Primogenitus criminosus, propter crimẽ nõ priuatur Regni successione, vt notat Bald. in l. fi. ff. de rerum diuisione. Idque plenius enarrauit Luc. de Pena. in l. 1. C. de reis postula. lib. 10. col. 2. & 3. vbi ponit notabilem quæstionẽ, de quodam Regni successore, contra quem post Regni successionem delatam opponebantur multa crimina dicẽdo cõtra eum, quòd erat criminosus, & infamis, & quòd ideò non debebat coronari, nec ad culmen regalis dignitatis ascẽdere: nihilominus tamẽ inquit, quòd cũ de facto quæstio ista agitata fuisset in Romana curia, vidit cõtrariũ definiri, & quòd hoc non obstante Rex fuit coronatus ex eo, quòd Regnũ pertinebat sibi ex successione, & dignitas regalis in successionis consequentiam. Idq; ex pluribus aliis rationibus concludit. Solùm enim Primogenitus Regni successione priuari potest: quãdo esset scandalosus, turbaretq; statũ Christianitatis, vt inquit Bald. in l. fina. C. de legib. nu. 4. seu propter crimen lesæ maiestatis, ac perduellionis, vt inquit Carolus Moli. in consuet. Parisi. tit. 1. de materia feuda. §. 8. glo. 3. n. 12. vbi sic asserit se vidisse pronuntiatum in supremo Parisiensi senatu. Idem etiam censuit Greg. in d. l. 2. tit. 15. part. 2. in glo. verb. *E no hauiendo hecho.* Idque similiter dicẽdum est in Primogenito hæretico cùm crimẽ hæresis reddat hæreticum omnis successionis incapacem. c. vergentis, cum similib. de hæreticis. c. cũ secundùm leges, vbi per Scrib. eod. tit. li. 6. l. quisquis. cùm similib. C. ad leg. Iul. Maiesta. Ex quibus

bus constat eandem successionis rationem in hoc quod de successore infami diximus esse in Regno, & in aliis Maioratibus, quib⁹ dignitas annexa est, seruãdam nisi eo casu, quo Rex esset scandalosus, turbaretque statum Christianitatis: quo casu cum superiorem nõ recognoscat, qui illum corrigat & puniat, priuari potest Regni successione. Quod nõ potest ad alios Maioratus adaptari: cũ si possessores eorum scãdolosi sint possint à superioribus coerceri & puniri citra Maioratuũ priuationem. Illud tamen, quod superiùs diximus de Regni successore infami, maturiùs cùm casus contigerit, cõsiderãdum erit: propter verba illa. *Siẽdo hõbre para ello.* Quę quãuis intellectum (de quo superiùs meminimus) admittere possint, ex vi tamen verborũ: tam morum: quam personæ defectus cõprehendere possunt. Quod etiam in Ducatibus, Comitatibus, & Marchionatibus considerandum erit.

¶ Nõ etiã obstat: si dicatur infamem in feudo non succedere, vt supetiùs ostendimus: imò nec spuriũ ex ea sola ratione, quòd infamis sit: etiam si sit legitimatus, vt inquit Bald. in l. generaliter. §. cũ autẽ. n. 2. C. de insti. & substi. Tiraquel. qui plura refert in suo tractatu de nobilita. c. 15. n. 18. Nõ enim procedit de feudo, ad Maioratum argumentatio: nec dictum Bal. in l. cum antiquioribus. C. de iure delib. qui dixit de feudo ad Maioratũ argui posse: omninò verum est, vt euidenter ostendimus supra hoc lib. c. 7. Imò etiam si hęc argumẽtatio procederet in hoc casu, de quo agimus, longè diuersa ratio est de feudo ad Maioratum. Ad feudi namq; successionem infamis nõ admittitur, ex eo solùm quòd infamis non possit in curia morari, nec domino seruire. Quod probatur ex tex. in d. c. 1. an il
19 le, qui interficit fratrẽ Domini. ibi. *Vt in curia amplius stare non possit.* Quod clariùs notat Bald. ibid. nu. 2. post Iacob. de Bellouis. dicens, quòd ideò Vassallus ibi priuatur feudo: quia sententia reddit illũ famosum, & in curia domini stare non potest. Infamis namque, vt ipse etiam inquit, non potest videre faciem Principis: idq; ipsum notant Aluaro. Isernia. & cæteri ibidem. Quod in maioratus successione nõ procedit: cùm Maioratus possessor non teneatur in Curia morari, nec aliquod seruitiũ domino præstare, vt in d. c. 7. ostensum est.

20 ¶ Vnum tamen non omittendũ est, quòd licet infamia grauis repellat quem à feudo & dignitate: leuis autem seu modica infamia nihil obest: quin feudum, ac dignitas ab eo obtineri possint. Quod probatur ex tex. in c. 1. §. illud, quæ fuit prima causa beneficij amittendi, in vs. feu. vbi per Bald. & Scrib. not. Innoc. in c. cùm oporteat. col. 2. de accusa. vbi inquit, quòd graue esset propter leuem infamiam quẽ à dignitate repellere. Quod Scrib. in d. l. 2. C. de dig. lib. 12. & in aliis plerisque locis passim aduertũt, ex quib⁹ restat clara de hac quęstione resolutio.

21 ¶ Ex eisdem etiã decidi potest ea quęstio, vtrum scilicet furiosus in Maioratu succedere possit. In qua quæstione pari ratione distinguendo erit. Nã aut Maioratus constat ex bonis patrimonialibus absque dignitate, ac iurisdictione, aut ex bonis habentibus dignitatem, ac iurisdictionẽ annexma.

22 ¶ In primo casu dicendum erit furiosum in Maioratu liberè succedere posse: cùm furiosus cuiuscũque successionis capax esse censeatur. l. 1. vbi Odofredus. Bar. Alberi. & cæteri ff. de bono. possess. in fan. vel furio. delata. l. fina. §. tali. C. de cura. furio. text. in §. sui insti. de hæred. qui ab intesta. defer. l. furiosus. ff. de acquir. hæred. l. humanitatis. C. de impub. Sicq; furiosum in Maioratu, cui dignitas, seu iurisdictio annexa non est, succedere posse, dixit Ioã. Licerier de Primog. li. 3. q. 4. n. 13. Tiraq. de Primog q. 23. n. 5 Ioan. Igneus qui id etiam in fortioribus terminis verum esse profitetur in q. vtrum Rex Franciæ recognoscat Imperatorẽ. numer. 97. Carol. Molin. in consue. Paris. tit. 1. §. 8. q. 2. numer. 26. Anto. Gometius in l. 40. Tauri. 23
nu. 69. Greg. in l. 2. tit. 15. part. 2. in verbo. *siendo hombre para ello.* ad fin. Quorum sententia in hac specie sequenda est, reiecta opin. Soci. consil. 47. num. 4. & 5. lib. 3. Qui etiam in hac specie arbitratus fuit Primogenitum furiosum esse à Maioratus successione excludendũ: quanuis Soci. opi. sequantur in hac specie Ioã. Baptista de Sancto Seueri in rep. l. omnes populi. col. 82. versic. sunt egregia verba. Bal. ff. de iusti. & iur. Cagnol. in proœm. ff. veter. § disceptuli. nume. 177. Paris. cons. 72. num. 74. lib. 4.

¶ In secũdo casu: quando scilicet de Maioratu ha 24
bente annexam dignitatem seu iurisdictionẽ agitur, dicendum videtur furiosum eiusdẽ dignitatis capacẽ esse. Cùm enim ea dignitas, seu iurisdictio successioni annexa sit, consequens est, vt ea in consequentiam successionis, eiusdem iurisdictionis, seu dignitatis incapaci deferatur, ex his quæ supra isto cap. num. 13. cum sequen. latiùs annotauimus. Idque verum esse profitentur Ioã. Igneus in d. q. vtrum Rex Franciæ recognos. Imperato. nu. 97. & Carol. Molin. in consue. Paris. tit. 1. §. 8. q. 2. nu. 26. qui dicunt filium Primogenitum non esse priuandum Regni successione ex eo solùm, quòd furiosus, aut mente captus sit: sed deberi sibi dari coadiutorẽ, qui Regni iurisdictionem exerceat, atque Regnum ipsum administret.

¶ Sed quanuis id prima facie dicendum videatur 25
mihi autem contraria sententia probabilior videtur: imò, quòd furiosus nullo pacto in Maioratu habenti dignitatem, seu iurisdictionẽ annexam, succedere possit. Idque probatur ex eo, quod dixit Ioan. Andr. in addi. ad Specul. tit. de feud. §. quoniã. ver. 25. q. 76. vbi generaliter censet, quod si in successione Primogenituræ filius secũdus habilis cũ Primogenito inhabili concurrat, secũdogenitus erit præferendus. Cuius sententiã sequuntur Iacob. de Bellouiso in c. Imperialem. § pretereà Ducatus. de prohib. feud. alie. per Federi. in 26
vsib. feu. & ibi Andr. de Isern. Lucas de Pena. in l. Tyrones. col. 6 n. 10. C. de Tyrol. l. 12. Bal. in auth. hoc amplius. C. de fideicommis. n. 10. idem Bal. in l. si quis prioris. §. talem. C. de secund. nup. versi. sed pone, quod ex omni matrimonio. Et in l. omnes populi. col. 10. versic. Est & aliud exemplum. ff. de iusti. & iure. Marti. Laudẽ. in tracta. de Princip. q. 22. Præpo. in c. 1. de feudo Marchiæ. col. 3. versi. quando verò Rex. Tiraquellus. *le mort saisit le vif.* part. 2. declara. 13. nu. 2. Alex. in addi. ad Bar. in l. qui habebat. ff. de bono. posse. cõtra tab. Ripa in l. nemo. potest. num 4. & 5. ff. de lega. 1. Corn. cõs. 42. num 8. lib. 4. Cifuen. in l. 40. Tauri. nu. 17. & ibi Ioan. Lupi nu. 14. Quod ea præcipua ratione censent, quòd lex præferens Primogenitũ Secũdogenito, non debeat interpretari aduersus publicam vtilitatem, quę versatur in eo, quòd Regna & Prouinciæ, atque cæteræ dignitates, atque ditiones ab habilibus: non autẽ ab omninò inhabilibus gubernentur, & moderentur. l. quod fauore. cum similib. ff. de legib.

¶ Id

27 ¶ Idipsum magis in specie probatur ex eo, quòd furiosus non possit in iure Primogenituræ succedere, quando Primogenitura ex Regno, seu alia dignitate habente iurisdictionem annexã constat quod dixit Bal. in c. 1. in princip. nu. 10. de success. feud. vbi constanter asseuerat quòd quãdo furor est naturalis, ac perpetuus in Primogenito proculdubiò ad successionem Primogenituręq Secundogenitus excluso Primogenito, admittendus sit. Cuius opi sequuntur Aluarot, Marti. de Laude. Præpo. Matth. de Afflict. & Scrib. ibidem. Idem Aluaro. in cap. 1. §. mutus Episcopum vel Abba. Præpo. in cap. vnico. an mutus, vel aliàs imperfect. Feli. in cap prudentiam nume 3. versic. vbi verò est dignitas. de offi. delega. Marti. de Laude in tracta. de Princip. q. 371. & in tracta. de Primoge. q. 40 & Areti in l. ex duobus. in princ. col. 3. versi. & ad hunc secundum casum. ff. de Vulga: Ioã. Lupus in rep. c. per vestras. de dona. inter virũ & vxor. § 26. nu 7. Boeri. decis. 204. n. 34. Iacobi de Sancto Geor. de feud. verbo. Quid si Rex. col. 2. versi. Sed quid si Primogenitus. Anto. Gometius in l. 40. Tauri. nu. 69. & Cifuentes q. 17. Idq; etiã Ioan. Licerier. Tiraquel. & Greg Lop. in locis, quibus eos superiùs citauimus, profitentur.

28 ¶ Præterea id etiam probatur ex l. 2. tit. 15. parti. 2. ibi, *siendo hombre para ello.* Vbi in successione Regni non simpliciter præfertur Primogenitus, Secundogenito: sed ita demùm si sit habilis ad Regnum administrandum. Quæ habilitas in furioso dari non potest, cùm non sit habilis ad Regnum regendum, nec etiam ad quamcũque aliã iurisdictionem administrandam. l. cum Prætor. cũ similibus ff. de iudi. Ex qua lege ea, quæ superiùs diximus cõprobantur. Idque etiam pari ratione videtur extendi posse ad Maioratus habẽtes annexam dignitatem seu iurisdictionem, cùm in eorum recta administratione fauor etiã publicus versetur de Regnoque ad Maioratum procedat argumentatio, nisi rationis diuersitas aliud suadeat, vt supra lib. 1. capit. 2. & 3. demonstrauimus.

¶ In quo tamen animaduertẽdum est, quòd l. illa
29 partitarum non ponit qualitatẽ illã. *Siendo hombre para ello*, in filijs, ac descendentibus Regis mortuis sed eis deficientibus, in transuersalibus: quasi lex illa velit disponere, quòd in filiis ac descendentibus, quib⁹ Regni successio magis debita videtur, hæc qualitas non requiratur: sed quod quicunque descendens, siue furiosus, siue cuiuscunque qualitatis, succedat in Regno parenti, seu aliis ascẽdentibus. Transuersalis vero deficientibus descẽdentibus, non simpliciter: sed ita demum, si habilis sit ad Regnum regendum admittatur: quod summè considerandum est. Non enim videtur esse absque magno mysterio.

¶ Sed quanuis hæc consideratio vrgere videatur mihi tamen non omninò cõcludit, imò existimo, ideò hæc verba in fine vocationum apposita esse, vt omnes personas vocatas comprehendant, siue ascendentes, siue transuersales sint. Clausula nãq; in fine apposita, omnia præcedentia comprehẽdit. l. talis scriptura. ff. de lega. 1. eò pręcipue, quòd in omnibus tam ascendentibus, quam transuersalibus æquę habilitas ad Regnum regẽdum requiratur, idque ostenditur apertius ex verbis sequentibus ibi, *si no hauiendo hecho cosa porque lo deuiesse perder.* Quæ verba, vt est notissimum tam ascẽdentes, quam transuersales comprehendunt. Constat namque, quòd siue filius, siue trãsuersalis aliquid admiserit, ex quo regni successione priuandus sit, erit à Regni successione priuãdus, vt probatur ex text. in cap licèt de voto. vbi omnes Scriben. id annotare solent. Cùm igitur hæc duo simul ad qualificãdam Regni successionem apposita sint, & vtrunque tam ascendentibus, quàm transuersalibus applicari possit, & hoc vltimum, vtrisq; necessario adaptandum sit: consequẽs est vt de altero dubitari non possit: cùm ex vna parte scripturę altera declaretur l qui filiabus, vbi latissimè per Scrib. ff de lega. 1. l. 1. cum simil. ff. de rebus dub.

¶ Ex quibus rationibus apertissimè comprehẽdi tur furiosum ad successionem Maioratus habẽtis dignitatem seu iurisdictionem annexam, admittẽ dum non esse. Quod ex Regni similitudine & ex publica vtilitate, quæ in hoc versatur, admitti potest.

¶ Nec obstat quòd dignitas successioni annexa sit, atque idcircò possit transire in illũ qui est capax successionis, etsi dignitatis capax non sit. Nam illud intelligendum est, quãdo aliàs talis successor est aptus ad dignitatem seu iurisdictionem administrandam, quanuis non habeat ad id omnimodã aptitudinem, prout in infami & spurio & fœmina diximus, & inferiùs de cæco & muto dicemus. Secùs tamen si ad id omninò inhabilis sit, vt furiosus vel Monachus. Tunc namque is qui Maioratum ex dignitate instituit, de illo cogitasse censendus non est, repugnantque eius successioni verba l. 2. tit. 15. par 2. ibi. *Siendo hombre para ello.* Sicque in casu contingẽti obseruatum fuisse accepimus. Idque cõprobari potest ex his quę infra isto cap. nu. 39. dicemus.

¶ Hoc autem tripliciter limitari solet Primò quã- 30
do furor naturalis est, & Primogenitus à natiuita te furiosus fuisse comprehendatur: secus autẽ quãdo ex accidenti effectus fuit furiosus. Tunc nãque etsi ante Maioratus successionem furor sibi superueniat: is furor nõ sufficit, vt ad Maioratus successionem non admittatur: cum eo instanti, quo sanę mẽtis natus fuit, radicatum fuerit in eius persona ius Primogenituręq. Ideoq; in hoc casu dandus est sibi coadiutor ad Regni gubernationem. tex. in c. grandi. de supplen. negli. Præla. vbi Archid. Domi nic. Franc. & communiter Scrib. id not. Bald. in c. 1 de successio. feud. nume. 10. Tiraquel. qui plura refert de Primoge. q. 23. num 2. cum sequẽtib. Quod etiam omnes Scrib. quos supra isto ca. nu. 27 pro dicta opi. Bald. citauimus. profitentur.

¶ In hoc tamen animaduertendum est, quòd quã- 31
uis præfati Scrib. non obscurè sentire videantur, quod ad hoc, vt furiosus à Regni successione excludatur, necessarium sit, quòd nascatur furiosus; & quòd impedimentum non sit accidentale, sed perpetuum: videtur tamen idem dicendum esse, si impedimentum sit accidentale: dummodò ante Maioratus successionem subsequutum fuerit, atq; perpetuũ sit. Idque probatur ex eo, quòd quanuis præfati Dd. æquiuocè loquãtur, omnes tamẽ pro huius dicti probatione allegant tex. in d. c. grandi, qui palam loquitur in Rege, qui iã in Regno successerat. Item omnes verba Bal. sequẽtes dicti rationem adijciendo, dicunt: quia in filio iã est radicatum ius Regiæ potestatis. Constat autẽ 32
ius Regiæ potestatis radicatum, nõ esse irreuocabiliter ante delatam successionem cũ ipse sit capax successionis. tex. in l. 1. § si impuberi. ff. de collatio. dendi variabilis sit. l. 1. § si impuberi. ff. de collatio. bono. l. pretia rerum, cùm simil. ff. ad l. Falcid. Bal. in l. quanquam. C. eod. Iaff. in l. is potest. num. 14.

ff. de

ff. de acquir. hæred. Guido. Papę. decis. 486. Ideó quę hanc spem appellare solebat Plato somnium
33 vigilarium. prout refert Iacob. Philippus Portius consi. 25. num. 46.

¶ Item quia capacitas successoris tempore delatæ successionis (vt statim dicemus) considerāda est, & in eo, qui tempore delatæ successionis furiosus est, eadem ratio quę in eo, qui natus fuit furiosus, militat, Ideoq; hæc sentētia probabilior videtur, quam non obscurè probat d. l. 2. tit. 15. part. 2. ibi. *Siendo hombre para ello.* Quę verba necessariò ad tē pus successionis referenda sunt. Idque apertiùs probat l. 3. eodē titulo. & part. ibi. *Y si el Rey sepriuare de sentido proueēle de curador hasta que buelua a*
34 *cobrallo.* Prima namque lex loquitur in Primogenito ante delatā successionem, & inquit, quòd succedat in Regno, si fuerit habilis ad Regnū regendum. Secunda autem loquitur in Rege, qui iam in Regno successerat, & inquit, quòd propter furorem superuenientem, nō priuetur Regno: sed sibi detur coadiutor, qui Regnū administret. Idq; in Maioratus successione dicendum erit: quanuis in feudis Scrib. in capitulo primo, an mutus vel alias imperfectus, aliter dicere soleant, ex rationibus,
35 quæ ad Maioratus adaptari non valeant.

¶ Secundò prædicta regula limitatur, nisi furiosus habuerit filium sanæ mentis. Tunc namque non Secūdogenitus: sed filius furiosi ad Maioratus successionem admittēdus erit. Quod in specie notat Bald. consil. 389. col. 2. versic. Item pone Primogenitum esse furiosum. lib. 2. vbi eleg̃ter inquit, quòd si Primogenitus sit furiosus, & habeat filiū sanæ mentis, ipse succedat excluso filio Secundogenito. Idem Bald. in cap. 1. an mutus, vel aliàs imperfectus. num. 1. Soci. consi. 47. num. 10. & 11. lib. 3. Id ipsum etiam dixit Ioan. Licerier de Primoge. lib. 3. q. 5. nu. 1. & 2. Tiraquel de Primoge. q. 23. nu. 34. Grego. Lopes. in l. 2. tit 15. part. 2. in glo. in verb. *Siendo hombre para ello.*

36 ¶ Hæc autem limitatio subintelligēda est: quādo tēpore delatæ successionis nepos ex filio Primogenito furioso natus inuenitur: secùs autem si eo tempore natus nō sit. Quāuis enim posteà nascatur Secundogenitus, cui iam Maioratus successio delata atque acquisita erat, propter eius existētiā
37 non excludetur. Quod probatur ex text. in l. non oportet. ff. de legat. 2. & in l. interuenit ff. de legat. præstan. vbi probatur, quòd qualitas requisita ad succedendum, debet adesse præcisè eo tempore, quo cedit dies substitutionis: nec sufficit si posteà superueniat. Idem probat text. in l. si quis cum haberet. ff. de suis, & legi. hæred. & in l. 1. §. si quis proximior. ff. vnde cogna. & in l. penul. §. quandiu. ff. vnde legi & in l. cū ita legatur. §. in fideicōmisso. ff. de lega. 2. & in l. peto. §. fratre. ff. cod. & in l. si cognatis. ff. de reb. dub. vbi latissimè per Soci. n. 29. & Scrib. Idque ex pluribus cōprobant Alexan. consil. 184. num. 2. li. 2. Socin. consi. 152. n. 14. lib. 1. Curtius Iunior. consi. 57. nu. 11. & 12. & consil. 58. nume. 5. & 6. Carolus Ruinus. consi. 88. nu. 2. li. 3. Parisi. consil. 83. nume. 11. & 12. li. 2. & cons. 88. num. 31. & 32. eodem libro. Gozad. consil. 36. num. 7. Antonius Rubeus consil 8. num. 1. cum sequentibus. Aymon. consi. 212. nume. 6. Bertrand. consil. 166. num. 4. lib. 1. Soci. Iunior. consi. 172. n. 24. & 28. lib. 2. & alibi sæpè Scriben. Idq; verissimum est.

38 ¶ Tertiò prædicta regula limitatur: nisi furiosus habuerit dilucida interualla. Is namque nō priuatur Maioratus successione: etiamsi ei sit annexa dignitas, vel iurisdictio. Quod probatur ex elegāti doctrina Bal. in Rub. an mutus, vel aliter imperfectus. num. 1. vbi inquit, quòd imperfectus de-
39 notat totalitatem imperfectionis: sicut mutus totalitatem mutitatis, surdus totalitatem surditatis: ideoque eum, qui non est totaliter imperfectus, inquit nō esse à successione excludendum. Idque etiam dixit Aluaro. ibidem. colum. penult. vbi inquit text. illum intelligēdum esse de imperfectione, quæ efficit quem inhabilem in totum. Quorū dicta sequitur loquens in furioso, Soci. dict. cons. 47. num. 11. libro tertio. & est de mente omnium Scriben. quos superiùs citauimus: dicētium, quòd furor excludit Primogenitum à successione: quādo ipse furor est naturalis, & perpetuus. Nō enim potest dici furor perpetuus ille, qui constat ex dilucidis interuallis, vt plusquàm notissimū est. Quę limitationes etiam ad ea, quæ inferiùs de muto & surdo dicemus, adaptari poterūt: & hæc de furioso dixisse sufficiat.

¶ Consequenter etiam ex eisdem rationibus deci-40 di potest quæstio alia celebris, & quam hisce temporibus satis controuersam vidimus super successione Marchionatus de Villanueua: vtrum scilicet mutus & surdus, à natiuitate valeat ad Maioratus successionem admitti. In qua quæstione sicut in præcedentibus distinguendum erit. ¶ Nā aut maioratus ex solis bonis patrimonialibus cōstat: vel eidem est annexa dignitas, seu iurisdictio.

¶ Si Maioratus ex solis bonis patrimonialibus cō- 41 stet, dicendum est mutum & surdum eiusdem Maioratus successionis capacem esse. Mutus nāque & surdus successionis incapax non est: imò eidem dantur iura successionis l. mutum. ff. de acquiren. 42 hæred. §. fina insti. de hæred. quali. & differē. l. cùm pater. §. surdo. ff. de leg. 2. l. 1. §. mutus: ff. de hered. instit. Cùm igitur mutus & surdus successionis capax sit: consequens est, vt similiter possit in huiusmodi Maioratu succedere cùm in eo agatur de propria ac mera successione bonorum patrimonialium absq; dignitatis seu iurisdictionis admixtione.

¶ Quod etiam in feudis decisum est: quāuis enim 43 mutus & surdus in feudo succedere nō possit. tex. in c. 1. An mutus vel aliàs imperfectus. text. in cap. 1. §. mutus Episcopum vel Abb. l. 6. tit. 26. part. 4. Illud tamen fallit: nisi feudum eius qualitatis sit, 44 vt in eo nullum seruitium præstari debeat, vel seruitium sit tale, quod per mutum & surdum præstari possit. Tunc nāque in eo potest mutus & surdus succedere: prout dixit Bald. in cap. 1. an mutus, vel aliàs imperfectus. num. 2. quem sequitur ibi Mathæus de afflict. num. 8. Idem Bald. in cap. 1. verb. libellarie. de pace constantiæ. numer. 3. Iacob. de Bellouiso. in dict. cap. 1. §. quin etiam Episcopum vel Abba. Alexan. consil. 136. num. 3. lib. 1. Gozadi consil. 56. num. 13. hanc̃que appellat cōmunem opinionem Curtius in tracta. feudorum 3. par. regu. 1. limita. 9. Idque probat dict. l. 6. tit. 26. par. 4. ibi. *De manera que no pudiesse seruir el Feudo.* Vbi Greg. verbo. *Mudo o ciego* id ipsum profitetur. Idque etiā sequitur in l. 2. tit. 15. part. 2. verb. *Siendo hombre para ello.* ad fin.

¶ Si verò loquamur de successione Maioratus, cui 45 dignitas seu iurisdictio annexa est: prima facie videtur dicendum, quòd mutus & surdus ab huius Maioratus successione excludēdus sit. Quod probatus ex sequentibus.

¶ Primò

46 ¶ Primò: quia, vt prędiximus, mutus & surdus in feudo non succedit text. in d. c. 1. cum similib. an mutus, vel aliàs imperfectus. Cùm igitur non succedat in feudo: ergo, nec in Maioratu, cùm vt supra isto lib. c. 6. annotauimus, ex idēritate rationis de feudo ad Maioratum argumētari possit. Quod autem de feudo ad Maioratū in casu de quo agimus eadem ratio militet, patet: quia sicut mutus & surdus est incapax feudi: quādo est inhabilis ad præstandum seruitium, quod ex natura feudi debetur. Similiter etiam Maioratus successor debet esse incapax successionis Maioratus: quādo est incapax eius muneris, quod Maioratus successioni annexū est. Cùm autem Maioratui annexa sit dignitas & iurisdictio, cuius mutus & surdus incapax est ex decis. tex. in l. cùm prætor. §. fina. cum simi. de iudi. l. 4. tit. 4. par. 3. Consequens est, vt mutus & surdus ex identitate rationis non possit in Maratu succedere.

47 ¶ Secundò hoc ipsum comprobatur ex decis. tex. in d. l. 6. tit. 26. part. 4 vbi iure nostri Regni decisum est, mutum & surdum non posse in feudo succedere, in quo considerandū est in Regnis Castellæ nunquam visum, nec auditū fuisse aliud genus feudi: nisi cōcessione s factæ à Principe nobilibus oppidorum cū dignitate & iurisdictione, propter quæ oppida præfati nobiles tenentur ad certum seruitium: veluti ad seruiendum tempore belli, cum certo numerò militum, qui vulgò dicuntur
48 *lanças* & ad alia. Qua ratione vocantur vassalli Regis ratione oppidorum, quæ ex Regia concessione possident. Ideóque etsi omnes ex generali obligatione sint in Regno Castellæ vassalli Regij, & eidē ad fidelitatem astricti, consuetudine obtentū est, vt propriè non vocetur vassallus Regis: nisi is, qui ab eo castra & oppida obtinuerit. Quod probant l. 1. tit. 25. parti. 4. & l. 2. tit. 26. ead. parti. Sicque in Regiis prouisionibus & epistolis solùm vocantur vassalli Regis illi, qui oppida & castra cum iurisdictione possident. De eisque loquuntur omnes leges partitarū. tit. 25. qui est titulos *delos vassallos.* part. 4. Ideoque cùm in hoc regno non sit aliud feudi genus, nisi huiusmodi donationes: cōsequens est, vt ad huiusmodi Primogenia sit præsatæ legis dispositio referenda.

49 ¶ Tertiò id cōprobatur ex eo, quòd quanuis huiusmodi donationes in aliis feudi naturam nō obseruent: nihilominus tamen feuda ex cōsuetudine Hispaniæ dici possint. Obseruant namque in feudis diuersæ prouinciæ diuersas consuetudines. In Italia namque feudum mortuo parēte, equis portionibus inter filios diuiditur: in Gallia autē Primogenito debetur. In Germania verò diuersa cōsuetudo obseruatur. Alberi. in Proœm. ff. de veter. §. discipuli. Marti. Lauden. in tracta. de Primoge. q. 16. Matth. de Afflict. c. omnes filij numer. 3. si de
50 feudo fue. contro. Ideoque dicebat Bal. in c. si qua controuersia. num. 1. de pace constātiæ, quòd si Imperator concedat feudū in Italia, secundùm consuetudinem Italiæ videtur illud concessisse, & è cōuerso si Italo in Germania feudū donet, censeatur illud donasse iuxta Germaniæ consuetudinē. Quod etiā plures Scrib. quos supra isto li. c. 3. num. 4. citauimus, profitentur. Ideoque quanuis
51 in aliis prædictæ cōcessiones à feudi natura degenerent, nihilominus feuda esse censeri debēt. Pacto namque seu consuetudine à natura feudi recedi potest, & nihilominus feudum propriam naturam feudorum non seruans, feudum erit tex. in c. 1. de feudo non haben. própi. natu. feud. Præpositus post Bal. in proœm. feu. col. 7. versic. tamen quandoque. Curtius in tracta. feud. par. q. 6. Anto. Nata. consil. 467. nu. 22. lib. 2. Quinimò etiāsi dominus vassallum ab omni seruitio liberet: non tamē 52 per hoc feudū esse desinet, vt tradit Bal. in l. 1. col. 4. q. 16. ff. de rer. diuisio. Præpos. in d. proœ. feud. col. 7. versic. & proinde. Roland. à Valle consil. 2. num. 135. Sylua. consi. 42. nume. 5. & alibi sæpè Scrib.

¶ Quartò, idipsum ostenditur ex Regni similitu- 53 dine, in cuius successione non Primogenitus simpliciter, sed is tātum, qui habilis fuerit, succedere debet. d. l. 2. tit. 15. par. 2. ibi. *Sciēdo hombre para ello.* Quod pari ratione in Maioratibus dignitatem ac 54 iurisdictionem habentibus dicendum videtur: sicut enim Regnum vocatur respublica: ita etiā vniuersitas cuius libet ciuitatis, seu oppidi respublica appellatur. l. 1. cum seq. C. de iure reipub. Et etiam recipit damnum respublica cuiusslibet ciuitatis habēdo dominium inutilem: sicut prouincia habendo Regem inhabilem, atque ea ratione idē ius in ea statui debet. l. illud. cū similib. ff. ad l. Aquil. Eo maximè. quòd quælibet ciuitas hodiè ha- 55 beat vim prouinciæ. glo. in l. fina. verb. id est. C. de præscrip. longi. tempo. Iass. in l. 1. nume. 22. ff. de offi. eius, cui est manda. iurisd. Curtius Iuni. in l. Imperium. ff. de iurisdict. omni. iudi. Alcia. in cap. quod sedem. num. 86. de offi. ordin.

¶ Quintò, idipsum probatur ex eo, quòd in Maioratibus habentibus dignitatē ac iurisdictionē annexam, Secundogenitus habilis, Primogenito inhabili præferendus sit: prout supra isto c. nu. 25. ostensum est. Quod genericè in qualibet re, quę iure Primogenituræ cōceditur, decidi videtur in l. 20. tit. 3. lib. 4. ordi. Quæ est l. 10. tit. 4. lib. 6. in nouā ll. reg. collectione, quæ lex in id attendenda erit.

¶ Sextò, hoc etiam suadetur ex eo, quòd mutus & 56 surdus furioso æquiparari soleat. l. post susceptā. vbi Bal. ff. de excusa. tuto. d. l. cùm prætor. §. fina. ff. de iudi. tex. in l. discretis. vbi per Scrib. C. qui testa. facere poss. ideoque dixit eleganter Bar. in l. ex facto. nu. 28. ff. de vulga. Quòd sicut furioso & 57 mente capto substitutio exemplaris sit: ita etiam muto & surdo etiam fieri potest, cuius opi. asserit communem esse Alex. ibid. nu. 41. & Deci. in l. humanitas. C. de impub. nu. 6. Cùm igitur mutus furioso æquiparetur: sequitur, q̃ idem in eo quod in furioso dicendum sit.

¶ In contrarium autē plura adduci possunt. ¶ Pri- 58 mo. quod capacitas successionis in dubio præsumēda sit: adeò vt omnis ille successibilis reputetur, qui de iure prohibitus non ostēditur. l. nō minus ff. de hęredi. insti. l. ab ea parte, vbi gl. & Scrib. ff. de probati. Mutus autē & surdus à successione bonorum Maioratuum dignitatem seu successionē annexam habētium, excluſus nō inuenitur. Igitur necessariò dicēdum erit, illum esse huiusmodi successionis capacem: eo præsertim quod in hac successione dignitas veniat in successionis consequētia: ex his quæ supra isto c. n. 13. diximus, & infra. nu. 67. dicemus.

¶ Secundò: quia mutus intelligens, furioso non e- 59 quiparatur, imò absq; curatore cōtrahere potest, atque omnes illos actus exercere, qui verbis non expediūtur. Quod dixit Bar. communiter sequurus in l. 1. in ptin. nu. 11. ff. de verb. obliga. l. seruo. inuito. §. penult. ff. ad trebel. l. mutū. vbi per Scrib.

ff. de

ff.de acq.hæred.Deci.in l.vbi non voce.ff. de reg. iur.nu.1.cum sequen.

60 ¶Nec obstãt ea quæ in contrarium adducta fuerunt. ¶Et primò non obstat id,quod in feudo decisum est. Iura namque feudalia non possunt ad Maioratus trahi:quando id,quod in feudis decisum est,iuri communi aduersatur:etiã si eadem ratio in vtroque casu concurrat:prout supra isto lib. c.7.num 5.& 6.ostensum est. Quod autem mutus & surdus a successione repellatur cõtra omnes iuris communis regulas est:cùm semper mutus & surdus ad quamcunque successionem admittatur, vt supra isto c.num.41.cum seq.ostensum est. Igitur constat de vno ad alium in hoc casu argumẽtũ non procedere. Quod præsertim in hoc casu dicendum erit: cùm, vt notissimum est,constet de feudo ad Maioratum plures differentiæ rationes assignari posse.

61 ¶Non etiam obstat secunda & tertia ratio:nã hæ rationes in effectu easdem cum prima esse cõstat, cùm lex partitarum in feudis loquatur. Quæstio autem nostra in bonis allodialibus proposita sit, nec potest dici leges Regias de feudis loquentes ad Maioratus ex vassallis ac dignitatibus instituros,adaptandas esse:cùm non sit in his Regnis aliud feudorum genus,& possidẽtes oppida & castra solum vassalli dicantur:nam si benè leges partitarum considerentur apertissimè cõprehẽdetur eas iura feudalia antiqua ad literã traduxisse, nec aliquid aliud nouum in feudis induxisse. Qua ratione nullo pacto ad successiones Ducatuum seu Marchionatuum adduci poterunt:cùm plura eorum successioni cõtraria circa fœminarum exclusionem,& alia in eis inueniãtur:& quanuis in hoc Regno non essent alia feuda, sufficeret ad hoc vt leges Regiæ de feudis loquentes superfluæ nõ essent,quòd ea esse poterunt in futurum,& quòd e-
62 tiam hucusq; fuisse potuerint. Lex nãque de his quæ contingere possunt,fieri debet.l.nam ad ea. ff.de legib. Et quanuis id,quod lege cauetur.nunquam contingat:nihilominùs legis virtus cõseruatur.l.& Attilicinius.ff.de seru.rusti.prædio .l. hæc autẽ iura.ff.de seru.vrba.præd.Iasso.in l.beneficiũ ff.de consti.Prin.n.53.Ias. qui id optime resoluit in rep.l.de quibus.n.33.ff.de legib.

63 ¶Imò non est verum dicere quòd in regno Castellæ nullum aliud feudum inueniatur. Sũt namque in his Regnis plura feuda,quæ veram ac propriam feudorum naturam obseruant, quod apud Galeciam frequentiùs vsitatum est,vbi propè nullus ex optimatib⁹ vel nobilibus illius Regni inuenitur, qui nõ sit feudatarius Ecclesiæ ditis Iacobi, seu aliarum Ecclesiarum illius Regni:pluraq; oppida & castra ab eisdem Ecclesiis iure feudi possideat,eisque pro illis quotannis seruitium præstare soleat.

¶Non etiam obstãt quarta & quinta ratio, quòd scilicet in Regni successione non sit admittendus Primogenitus,qui nõ sit habilis ad Regnum administrandum,& quòd pari ratione idem seruãdũ sit in aliis Primogenituris. Nam quãuis hæc objectio nimium stringere videatur, adhuc non est verum dicere, quòd eadẽ ratio militet in successore Regni quę militat in quolibet alio successore Maioratus habentis annexã dignitatem,seu iurisdictionem. Differt enim totius Regni suprema iurisdictio & moderatio ab vnius Comitatus vel Ducatus iurisdictione& gubernatione,in quo nõ suprema,sed inferior iurisdictio comprehẽditur. Ideoque de vno casu ad alterum argumentatio non procedit,vt supra isto lib.c.3.numc.19. ostẽsum est.

¶Item si mutus,& surdus perspicacis ingenij est, 64
nõ potest dici omninò inhabilis ad successionem Maioratus,cui iurisdictio annexa est: cùm possit auditus & loquelæ defectũ ingeniũ supplere:prout refert Bart.de quodẽ muto perspicacis ingenij in l.1.in princip.num.7.ff.de verb.obli.qua ratione poterit dignitatem & iurisdictionẽ acquirere in consequentiã successionis, prout supra isto ca. nu.13.ostensum est,& infra.n.67.dicemus, atque etiam nu.26.declarauimus.

¶Itẽ non obstat l.10.tit.4.li.6.in noua leg. Reg. 65
collectione. Ea namque lex in stipendiis, quæ dãtur à Rege parentibus ad vitam,loquitur,quę ibidem precipit Rex,vt præstentur filiis Primogenitis habilibus:inhabilibus autem nõ. Cùm enim ea stipendia Rex propter seruitium voluntariè præstet,non mirum si filijs habilibus post mortẽ parentum ea præstanda esse præcipiat inhabilibus autem non. Ideoq; lex ista non meretur ad casum de quo agimus adaptari.

¶Non etiam obstant sexta & vltima ratio , quòd scilicet mutus & surdus æquiparetur furioso:nam illud non omninò verum est, vt colligitur ex Bar. & Scriben.in d.l.1.in princip.ff. de verb. obliga. Et quãuis id verum esset:in muto tamen & surdo hebetis ingenij:non autem in muto & surdo perspicacis ingenij intelligẽdũ est, vt superiùs annotauimus. Ex quibus hęc opinio probabilior reddi videtur: secundùm quam fuit bis pronunciatũ in Regio Granatensi conuentu in causa: quæ ibidẽ agitata fuit super Marchionatu de Villanueua. Quæ opi.quanuis in muto & surdo , in quo signa perspicacis ingenij atq; recti intellectus apparẽt proculdubiò vera sit.In muto autem hebetis atq; obtusi ingenij,& qui nihil intelligit , procedere nõ videntur:cùm ex supradictis,de eo,idem quod de furioso & mente capto , dicendum videatur. Ideoque cùm casus iste vltimus contigerit, de eo deliberandum erit.

¶Ex his etiã decidi poterit quæstio de cęco , cui 66
Maioratus successio delata est. Nam si Maioratus successio in bonis patrimonialib⁹ cõsistat,ea proculdubiò ipsi cæco adiiciẽda erit:cùm nullo iure prohibitus succedere inueniatur. ¶Si verò ex dignitate seu iurisdictione Maioratus constet:quanuis à iurisdictionis exercitio cęcus repellẽdus sit, vt probatur ex tex.secũdum communem intellectum glos. & Scrib.in l.cæcus.ff.de iudi.poterit tamen in eodem Maioratu succedere:cũ dignitas atque iurisdictio veniant in cõsequentiam successionis. Quod sic resoluit Bart.post Dinũ ibidẽ in 67
d.l.cæcus.ff.de iudi.vbi eleganter inquit,quòd cęcus,qui à iure prohibetur iudicare , poterit iurisdictionem acquirere ex successione alicuius baronis.Cuius dictum sequitur Iacobinus.n.2. post Paulum.& Angel.ibidem.Atque Abb.cons.47.n. 2.lib.1.Ioan.de Platea.in l.1.C. qui morbo se excusant.lib.10.Greg.in d.l.2.tit.16.part.2.in glos. verb. *Siendo hombre para ello*. ante fin.Et Nicolaus Boër.decis.204.nu.35.

¶Consequenter autem resoluenda se offert alia 68
quæstio celebris & assidua,vtrũ , scilicet in Maioratibus Hispaniæ succedere valeat monachus,aut monialis,siue quilibet alius religiosus.In qua quę stione distinguendum mihi videtur.¶Nã aut monachus professus est in religione successionis incapaci

paci etiam in communi. ¶Aut professus est, in ea quæ successionis in communi capax est.

69 ¶In primo casu dicendum est indistinctè monachũ huiusmodi à Maioratus successione esse excludendum. Cùm enim is monachus monasterij successionis incapax professus fuerit:consequens est,vt pro mortuo reputandus sit, fiatq; locus sequenti vocato: ac si non esset in rerum natura. Idem namque operatur successionis incapacitas, quod mors.l.1.§. Sed si patronus. ff. de coniung. cum emancipa.libe. eius iũctis his quæ supra isto lib. c.9.n.29.cum sequen.latiùs adduximus. Qua
70 ratione dicere solent Scrib. filiam excluſam ab statuto à parentis successione propter masculos non excludi propter masculũ monachum professum in monasterio religionis incapace. Quod dixit Bart.in l.prima.§.qui habebat numero tertio. ff.de bon.posses.contr.tabu. Bal.in l fratres n.13. C.de inoffi.testam idem Baldus in l. si quis prioris.§.talem.C.de secundis nuptiis. Ioannes Licerier,qui plura refert de Primogeni.libr.3. quæst. 4.numero 9. Decius consil. 333.numero 4. Iacob. Philip. Portius. qui plura etiam in idem adducit consil.23.numero 9.& 10. Idque verissimum est.

¶In secundo casu quando. s. monachus,religiosus professus est in monasterio capaci, saltim in communi subdistinguendum est. ¶Nam aut Maioratui annexa est dignitas seu iurisdictio. ¶Aut solùm ex bonis patrimonialibus constat.

71 ¶Si Maioratui dignitas,seu iurisdictio annexa sit, dicendum videtur,eo non obstante eiusdẽ Maioratus successionem monasterio deferendam esse durãte vita monachi,quod ex pluribus probatur.

72 ¶Primò : quia monasterium huiusmodi mediãte persona monachi successionẽ capere potest. Tex. in authen.ingressi.C. de episcopis & cleri. tex. in authen.de monachis.§.illud. & in cap.in præsentia,vbi latissimè per Scriben.de proba.text.in capit.cùm ad monasterium,& in c.quod Dei timorem , de statu monacho. Philippus Portius, qui plura refert d.consil.23.num.30.& 31.Cùm igitur monasterium hoc successionis capax sit, similiter dicendum erit ,eum esse capacem dignitatis ac iurisdictionis , quæ sibi venit in consequentiam successionis quanuis aliàs eiusdem dignitatis, atque iurisdictionis incapax extitisset , ex his , quæ supra isto c.n.13.adducta sunt.

73 ¶Secundò : quia monachus etiam post factam professionem retinet ius prioritatis in gradu , atque omnia iura agnationis : prout arbitratur Bal. in authen.si qua mulier.nume.10.C. de sacrosan. Eccle.Segura.in repe.l.cohæredi.§.cùm filiæ nu. 63.ff.de vulga.

74 ¶Tertiò:quia monachus non perdit iura sanguinis : prout dixit Lapus allega. 101. vbi eleganter prosequitur materiam. Bal. in c. cum in magistrũ de elect.nu.3.Abb in c.quia nos.de testa.n.2.Tiraquel.de Nobilita.c.26.n.8 Imò succedit in hęreditate,quæ iure sanguinis defertur. Tex.in cap. vno.18.q 1.Tiraquel.d.q.n.8.

75 ¶Quartò : quia monachus etiam retinet iura suitatis. Bart.in dict.authen.si qua mulier.nu.5.C.de sacrosan.Eccle.Bald.in l.sub cõditione, vbi Ang. Paul.& Alex. ff. de libe. & posthu. Tiraquel. qui plura refert dict.cap.26.n.9.

76 ¶Quintò : quia monachus etiã in bonis feudalibus succedit,quibus nõ est annexũ seruitiũ,quod à monacho præstari non valeat : prout arbitratur Cinus in Authen.ingressi. C. de sacrosan. Eccles. Cuius dictum communiter tenetur secũdùm Salicet.ibidem nu.10.Quod etiam sequitur Iass.ibi. n.47.Bal.in authen.nisi rogati C.ad Trebel. n 15. Abb post Innocen.Ioan.Andr.& Anto. in cap. in præsentia de proba.nume.69. Cuius opi asserunt communem esse Feli.ibi.num.44.cum sequen.& Deci.num.290. Idq; apertiùs procedit in feudo, in quo fœmina succedit , vt etiam aduertunt Felin in dicto capit in præsentia.nu. 47.& Decius. nume 29. Atq; in feudo franco & libero , vbi est cõcessa proprietas,vt ex pluribus probat Oldradus consil.224. & Decius in dicto capit. in præsentia.num. 293.post Felin.& cæteros Scrib. ibidem.Matth de Afflict decis.320.n.2.&3. Curtius Iunior in tract.feudorum. 2.part.3. partis principalis.q.10 Iulius Clarus libr.4.recepta.senten. §. feudum q.78.in princ.vbi hanc communem opi. esse profitetur.

¶ Sextò : quia monachus succedit in bonis fideicõmisso subiectis atq; alienari prohibitis : prout 77
arbitratur Abbas in dict cap.in præsentia.nu. 63. post Ioan. Andr. ibi. cuius dictum sequitur plura in idem adducens Augustin.Beroius. ibidem. nu. 554. Qua ratione etiam in melioratione tertiæ 78
partis bonorum facta à parente succedit prout dixit Segura in rep.l cohæredi §.cum filiæ n.64. ff.de vulga. Idq; durãte solum vita monachi procedit : eo autem defuncto , bona feudo seu fideicommisso subiecta, ad sequentes vocatos deuoluentur, vt ex pluribus ostendit Bal.in cap.quę in Ecclesiarum.nu.9.de consti.Idem Bald.in authẽ. nisi rogati.C.ad Trebel.n.15.Deci.in dict.cap.in præsentia n.290 & August.Beroius nu.554. Capicius decis.10.n.10.Iulius Clarus.dict.q.78.vers. quæ tamen opinio. 79

¶ Septimò & vltimò , quia stante statuto excludẽte fœminas propter masculos, fauore agnationis fœmina excludetur mediante persona monachi , qui professus fuit in monasterio capaci bonorũ in communi. Quod dixit Lapus allega.101. col.2.versi.in contrarium cum seq. Albertus Brunus de statuto excludente fœminas propter masculi.2.artic.princ.q.12.Paris.consil.47.nume.63. lib.3.Iacob.Philip.Portius consil.23.n.32. Quod sentire videntur omnes Scrib. quos supra isto ca. num.70.citauimus , dicentes existente prædicto statuto fœminas non excludi propter fratrẽ professum in monasterio successionis incapaci : cùm à contrario sensu omnes cõtrarium in monacho monasterij capacis profiteri videantur. Cùm igitur monachus successionis capax sit, retineátque post professionem iura sanguinis agnationis, suauitatis & prioritatis gradus , succedátq; in bonis feudalibus,atq; fideicommisso subiectis atq; ẽtiã vbi agnationis fauor cõsideratur:nullo pacto dici poterit illum in Maioratu succedere nõ posse, & per cõsequens in dignitate & iurisdictione ipsi successioni annexa,atq; necessaria. Ex his quę supra isto c.n.13. & n.67.latius adducta sunt. 80

¶ In contrariũ autem plura vrgere videntur. ¶ Et primo quia ius Regni Ducatus, vel Comitatus vel similiũ dignitatum non transit ad monasteriũ sed potiùs ad hæredes sanguinis defertur: prout dixit glos notabil.in cap. scripsit. nobis Theberga mulier.verb.dignitate 27.quæst. 2. Quam ibi Archid.& cęteri Scrib.sequuntur. Id ipsum etiam idem Bal. in l.Deo nobis.§.hoc etiam.nu.2.C.de

Universidad de Sevilla Biblioteca

Episcop.& cleri & in l.data opera.nu.44.C. qui accus.non poss.specula.tit.de statu monachorum. num.15.Deci.in d.c in præsentia.num.74. Nicolaus de Vbal.de succes.ab intesta.2.par.n.2.Lauden.de Primog.li.13.q.22. Ioan. Licerier de Primoge.lib.13.q.4.nu.15.Cifuentes in l.40.Tau.q. 6.& ibi Pala.Ruui n.18.& Anto.Gometius.n.66. & Greg.in l.2.tit.13.part.2.verb *Siendo hombre para ello*. Qui omnes concludunt monachũ non posse succedere in Regno,Comitatu, Marchionatu, Ducatu seu Baronia: eò quia monachus non potest per se hæc regere, neque administrare: quæ
81 ratio ad omnes Maioratus iurisdictionem habẽtes adaptari potest: cum monachus non sit capax iurisdictionis secularis.tex.in cap.1.& per totum. Ne clerici,vel monachi.

83 ¶ Secũdò,id ipsum probatur ex eo, quòd quãuis monachus professus sit in monasterio capaci: nõ tamen potest succedere in oppidis & castris iurisdictionẽ habentibus. Text.in cap.recolentes,qui loquitur, in monachis Cistercienſibus. de statu Monachorum. Per quem tex. dixit Abbas ibidẽ. ante nu.1.Quòd monachi non possunt succedere in oppidis cum iurisdictione. Quod etiam apertiùs probat text.in l.27.tit.7.parti.1.

84 ¶ Tertiò,quia monachus nõ potest succedere in feudo,quod habet annexum tale seruitium, quod à monacho præstari non possit:prout probat tex. qui sic communiter intelligitur in cap. qui clericus.si de feud.fue.controuer. & in cap. 1. de mili. Vassa.qui arm.belli depo. Idq; dixit Bart. in l. si finita.§.si de vectigalibus.n.3.ff. de damn. infect. Curtius de feud.2.part.3.partis.nu.16. Guillelm. Benedict.in rep. c. Rainutius verb. & vxorẽ. decis.3.nu.1.& 2.Matth.de Afflict in cap.1.§.& hoc illud.nu.8 de benefi.fœminæ. Idem decis.320. n. 6.Iulius Clarus lib.3.senten.§.feudum.q.78.vers. sed hæc conclusio. Qua ratione in Maioratu monachus succedere potest, cui est annexum onus, quod à monacho adimpleri non potest: cùm in hoc casu non videatur posse de feudo, ad Maioratum congrua ratio differentiæ assignari, hocq; in feudis iusta atq; iuridica ratione introductum fuisse videatur.

85 ¶ Quartò, quia quando legatur aliqua res, cuius commerciũ est apud omnes non tamẽ esse potest apud legatariũ, legatum est nullũ:si testator impedimentum legatarij ignorauit. Si verò impedimentum sciens id fecit,res legata non debebitur: sed solùm eius æstimatio l.sed si res.ff.de legat.1. quam maior pars Scrib. legit simul cum l. apud Iulianum § constat.ff. eodem tit. per quem text. censuerunt Paul.num.1.Alexand.nu.1. & Iass nu. 35.& 26.& cõmuniter Scrib.in d.§.cõstat. Quod
86 quando legatarius non potest vti re legata ex impedimento iuris,vel facti priuandus sit legato: si testator ignorans impedimentum id fecit,& quãuis in re legata fiat distinctio scientiæ vel ignorãtiæ fauore vltimæ voluntatis:in re tamen donata ex contractu semper absque vlla distinctione donatio nullius momenti est. Quod vltra text. & Scriben in d.l.sed si res,probatur ex text. vbi etiã Scrib.id notant in l.filiusfamilias.§. sed alicui.ff. de legat.1.& in l. fideicommissa. §. si seruo. ff. de lega. 3. Bart.& cæteri in l multum interest. ff. de verbo.obliga.Bal in authen.ingressi.nume. 18.C. de Episcopis & cleric.Idque etiam notat Lancelotus in l. cæcus. ff. de iudi. & probat l.14. tit. 9. part. 6. Ex quibus notat Bart.in l.fi. C. de testi. Olobe.li.11.num.2.& in l.1.num.1. C.null.lice.in 87
fræn.eod.lib. Quod si maritus legat omnes vestes vxori, sub hoc legato vestes ille non comprehendentur,quæ ex dispositione leg.vel statuti mulieribus prohibitæ sunt.Cuius doctrinam sequuntur ibidem Ang.Ioan.de Platea & Iacob.Rebuf.idq; etiam notat Bart.in l.quanuis. ff. de auro & argẽto.lega.num.2. Bal.in l cum te. C. de dona. ante nup.n.5.Ludo.Ro.& Franc.de Areti.in l.multum interest.ff.de verb.oblig.Alex.Areti. & Moderni. in d.l.sed si res.

¶ Quæ omnia cõprobantur ex exemplis,quę po- 88
nit glo.in dict.l.sed si res. verbo. non habet, vbi declarans quando dicatur rei legatę non esse cõmercium apud legatarium inquit: veluti si muto legetur militia cantoris, vel debili militia cursoris, vel seruo militia liberi: quã glossam sequitur Bart.Alber.Bald.Ang.Imol. Cuma. Paul.Ang.de Perig.Alexand.Aretin.Iass.Lancelo. & Claudius in dict.§ constat.Idque probat gl.in d.l. multum interest.ff.de verb.Obli.verb.placet quam etiam ibi communiter Scribentes sequuntur.Quæ exẽpla monachis optimè applicari poterunt. Non enim magis impertinens est legatũ militiæ cãtoris factum muto,vel militiæ cursoris factũ debili: quam esset vocatio ad successionem Maioratus, in quo familiæ ac memoriæ conseruatio prætenditur dignitásq; ac iurisdictio comprehẽditur facta monacho,vt plus quàm notissimum est.

¶ In quo considerandũ est,quod dispositio tex.in 89
d.l.sed si res,& iuriũ,quæ superiùs citauimus procedunt,& habent locum:quando persona legatarij,vel fideicommissarij est certa: & nihilominùs si rei fideicommisso subiectæ commercium non habet fideicommissum,est ipso iure nullum:& in casu de quo agimus,à communiter accidentibus, omnes vocati post primos successores sunt personæ incertæ,quas institutor, nec cognouit, nec cognoscere potuit.Ideóq; præsumptio, quòd institutor ex qualitate oneris annexi,vel ex fideicõmissarij incapacitate,noluerit eum vocare,est vrgentior, ac magis necessaria: quàm in casu illarũ legum:eo præsertim quòd in casu de quo agimus agatur de re,in qua præcisè in proprietate succedendum est. Nec potest aliquo pacto deberi æstimatio:in qua specie apertiùs ea,quę prędiximus, procedunt.

¶ Quintò,id ipsum comprobatur ex eo, quod in successione Regni atque dignitatum Regaliũ, & Maioratuum iurisdictionem annexam habẽtium potiùs reipublicæ vtilitas ac successoris habilitas quàm gradus prærogatiua inspicienda sit. Adeò, vt quando Primogenitus est inhabilis,Primogenitura Secundogenito referenda sit: prout supra isto ca.n.25.apertiùs ostendimus. Nõ autem potest considerari maior inhabilitas in aliqua alia persona:quã in monacho,in casu de quo agimus, vt omnibus constat.

¶ Sextò,id etiã ostenditur ex eo,quòd in Maiora- 90
tuũ dispositionibus, pro disposito habeatur omne illud, quod institutor verisimiliter disposuisset:si de eo interrogatus esset.l.Titius. §. Lucius. ff. de libe.& posthum.gl.ordina.in l.tale pactum. §.fin.in glos.verbi, per exceptionem. ff. de pact. Quibus plura cumulat Tiraquel.in l.fi vnquã. C. de reuocan don.in prin.legis.n.55.sed clarissimũ est,quod si Maioratus, cui dignitas ac iurisdictio inest,institutor interrogatus fuisset:vtrum vellet, quòd in eo monachus succederet:nedũ illud non permi-

tus dispositio accipienda,atque interpretãda est, prout supra cap.3.nu.2.cum seq.ostensum est: ex quibus facilè respondetur ad ea, quæ pro contraria opi.adducta sunt. Sicque hisce diebus in casu contingenti super ampliſſimo Maioratu, qui ex oppidis,& castris cum iurisdictione constabat,in summo Castellæ cõcilio decisum fuit. A qua sententia supplicatũ extitit pendétque adhuc lis super eiusdem Maioratus successione.Ideòque non libet mihi de hac re vlteriùs progredi, nec in ea meam sententiã interponere. Et hæc de Maioratus successione,cui dignitas seu iurisdictio annexa est,dixisse sufficiat.

¶ Si verò Maioratui dignitas, seu iurisdictio an- 95
nexa nõ sit:sed solũ ex bonis patrimonialibus cõstet,dicẽdũ est in huiusmodi Maioratu monachũ, qui in monasterio capaci professus fuit,posse succedere: cùm hic de sola bonorũ patrimonialium successione agatur, quæ huiusmodi monachis à iure,prout aliis defertur, vt superiùs ostẽsum est. Itaq; sic resoluũt propè omnes quos superiùs citauimus dicẽtes monachũ non posse succedere in Maioratu cui dignitas seu iurisdictio annexa est. Sicq; in casu cõtingenti pronuntiatũ fuisse accepimus:quãuis in Maioratibus Hispanorum, qui in familiarũ,ac memoriæ conseruatione versantur, & quorũ vocationibus monachorũ successio repugnat,atq; nominis,& armorũ præceptũ successoribus iniunctũ est hæc opi.non absq; aliqua difficultate procedat propter institutorum contrariam voluntatẽ præsumptam.Ideóq; etiam in hac specie cùm casus occurrerit,deliberandum erit.

¶ Similiter etiã in clerico dubitari solet, vtrum à 96
Maioratus successione excludatur.In quo eadem distinctio, quæ in monacho, religionis capacis faciẽda esse videtur, vt in Maioratu simplici succedat:in eo autẽ, cui dignitas seu iurisdictio annexa, est nõ:cùm etiã clericis prohibitũ fit se negotiis secularib⁹ immiscere.Tex.in c.1.& per totum. ne cleri.vel monachi. vbi disponitur q; nemo militãs Deo,siue clericus,siue religiosus sit debet se implicare secularibus negotiis. Sicq; clericus, sicut monachus nõ succedit in feud.text.in c. qui clericus.si de feudo fue.cõtrou.int.domi.& agna. & in c.1.de benef. fœm.Idq; etiã probatur ex tex. in auth.de sanctiſſi.Episc.§.sed neq; colla.9.vers. & generaliter.Per quẽ tex.dicit Bar.ibi.n.3.quòd eo ipso, quòd quis efficitur clericus, desinit esse Comes,seu Imperator. Id ipsum probatur ex tex. in c.præsens.20.q.3.ibi. *Quondam videlicet Comite*. Nũc autem clerico per quẽ text dicit glo.verbo. Comite, quòd eo ipso quòd quis efficitur clericus,desinit esse comes: Clerici namq; ad temporalem dignitatẽ admitti non debent: prout not. Ioan.de Platea.per tex.ibi.in l. colonos nulla. C. de agricol.& censi.lib.11.

¶ His tamen & aliis non obstantibus in casu, de quo agimus,contrarium dicendũ erit: imò quòd clericus succedere possit in quocũque Maioratu, etiã in eo, cui dignitas seu iurisdictio annexa est. Quod vltra ea,quę in præcedentibus adduximus, 97
probatur ex elegãti doctrina Abb.in c.inter dilectos de fide instrum.nu.2.& n.5.vbi inquit,quòd quis potest esse Comes ratione patrimonij, & Episcopus.Cuius doctrinã sequitur Fel.ibid. nu. 3.Idq; etiam sequitur Barba.de præstan. Card.1. par.5.quæst.princ.n.13. & quòd clericus succedere possit in huiusmodi primogenitura dixit Ioan. Licerier de Primogen.lib.1.quæst.24.nume.16.

permississet,sed & meritò abhorreret. Consequẽs igitur est q; nullo pacto monachus ad huiusmodi Maioratus successionẽ aduersus præsumptam institutoris voluntatẽ admittendus sit. Quę sola ratio sufficere videtur, ad huius articuli decisionẽ.

91 ¶ Septimò:quia præcipuus Maioratuũ finis in familiæ ac memoriæ conseruatione versatur:prout supra isto lib.ca.11.n.3.ostensum est. Ex monachi autem successione per tempus vitæ suæ memoria institutoris penitùs supprimitur, atque aboletur: nec nomẽ,nec arma institutoris,nec eius familiæ ac maiorum ornamẽta eo tempore videntur, nec apparent.Ideóq; non est credendum institutorẽ, qui ex familiæ conseruatione motus fuit ad Primogeniũ instituendum, voluisse facere vocationem,ex qua eius memoria supprimatur. Inducta namq; ad vnum effectum,non debent operari suũ contrarium.l legata inutiliter,cum similib. ff. de lega.1.quod in specie dixit eleganter Decius cõs. 259.n.2.quem refert Ripa.in l.ex facto. §. si quis rogatus.ff. ad Trebel.n.40.

92 ¶ Octauò:quia monachus, quod ad familiæ conseruationẽ ac iurisdictionis exercitium, attinet, mortuus esse cẽsetur:cum ex eo,vt superiùs diximus,nedũ non possit familia cõseruari,sed potiùs ex eius successione supprimatur & aboleatur.tex. in cap. placuit. el. 2.16.quæst. 1. vbi inquit text.

93 quòd monachus mortuus est mũdo. & ibi Archidia. appellat professionem monachi mortem sæcularẽ.Quod & omnes Scriben. in l. Deo nobis. C.de Episcop.& cleri. & in cap. in præsentia. de probatio. annotare solent. Cùm igitur quilibet monachus etiamsi sit professus in monasterio capaci,quoad hæc,mortuus esse cẽseatur:cùm quãuis possit in Maioratu succedere:non tamen possit memoriam familię,neque agnationem seu cognationem conseruare, nec etiam arma deferre, nec iurisdictionem exercere, nec dignitatẽ Ducatus,Comitatus,seu Marchionatus habere:consequens est vt quanuis hæc mors ciuilis, æquiparari debeat quoad hoc,morti naturali,succederéque debeat sequens in gradu, ac si monachus na-
94 turaliter mortuus fuisset, ex regula generali, qua ab omnibus communiter traditum est, mortem ciuilem æquiparari naturali: quando in casu, de quo agitur,ex negotij qualitate & natura est eiusdem effectus, cuius esset mors naturalis. Quam regulam tanquam veram,atque infallibilem proponit Bart.in l.1.nu.7.ff.de testam.Bald.in l.Deo nobis.nu.8.C.de Episc.& cleri.Abb.in c. cùm sis numer.5.& 6.de conuers.coniuga. post Anton.& Imol.in cap.licet.de offi. delega. Alex.in l. Gallus.§.& quid si tãtum.nu.2.ff. de lib. & posthum. Aret.qui hanc dixit communem opinionem.in l. ex ea parte.§.insulam. ff. de verb. obligat. col.1. Soci.qui hanc etiam dixit communem opi. cons. 92.lib.1.Anton. Rub.consil.155.num.1.Roland. à Valle,consi.97.num.41.lib.2.Quibus rationibus Ludoui.Zuntus.in consil.pro vxore.nu.896. inquit monachũ etiam monasterij capacis in cõmuni excludẽdũ esse à successione fideicommissi perpetui, fauore familiæ seu agnationis instituti: quod etiam anteà dixerat Decius.d.consi.259.n. 2.de quo ipse non meminit.

¶ Nonò & vltimò:his accedit vniuersalis Hispaniarum consuetudo,qua hucusque nec visum,nec auditum est monachum in Maioratu habente dignitatem Regalem iurisdictionem annexam successisse:secundùm quam consuetudinem Maiora-

Universidad de Palermo
Biblioteca

cium fol. vbi latissimè prosequitur materiã Marti. Lauden. de primog. q. 30. Anton. Gomerius in l. 40. Taur. n. 56. ad fin. Greg in d. l. 2. tit. 15. parti 2. verbo. *Siendo hombre para ello*. Idq; verũ, ac probabile mihi videtur, probatúrque ex his quæ supra isto c. n. 43. & n. 67. latiùs adducta sunt.

98 ¶ Idipsum etiã in militibus Sancti Iacobi, Calatrauæ, & Alcantaræ dicendũ erit. Quanuis enim hi quodammodo Religiosi esse cẽseantur: matrimonium contrahunt, filiosque legitimos procreãt, bonaq; patrimonialia, dignitatésque Regales, & Castra, & Oppida possidẽt, & quo ad hæc, omnes potiùs laici: quàm Religiosi censendi sunt. Sicq; quotidie intelligi, atq; practicari solitum: est etiã

99 in Maioratibus, vbi Religiosi excluduntur.

¶ Vt autẽ hæc omnia dubia cessent, Maioratuum institutores in Maioratuum institutione adiicere solent, quod in eis non succedat furiosus, surdus, mutus, aut cæcus, monachus, nec monialis, clericus, vel Religiosus: nec etiã milites earum militiarum secundum quarum statuta milites matrimonium contrahere non possunt. Ex quibus verbis etiam milites Sancti Ioannis excluduntur.

100 ¶ Quòd si Maioratus non ex scriptura, sed ex sola immemoriali præscriptione constet, non est præsumẽdum in Maioratu hanc clausulam adiectam fuisse. Quanuis enim tempus immemoriale præsupponat bona, de quibus agitur esse Maioratui subiecta: Maioratúmque iuxta sui naturam, atq; succedendi consuetudinem institutũ fuisse prout supra isto lib. cap. 3. num. 2. cum sequent. ostendimus, hæc tamẽ clausula ex Maioratus natura non procedit, nec in omnibus Maioratibus adiici solita est: sed in aliquibus apponitur, & in aliquibus deficit. Ideóque non potest hoc, quod tam variè accidere solet ex immemoriali præscriptione præsupponi tanquam certum, & inuariabile. Bar. in rep. l. de quibus. ff. de ll. nu. 16. vbi communiter scrib. nisi in tempore ad præscriptionem præstituto casus acciderit, monacúsque seu furiosus, aut alij inhabiles à Maioratus successione simpliciter, atque indistinctè excluſi fuerint. Tunc namque seruandum erit, quod in aliis casibus similibus obseruatum fuit: aliàs autem in eo Maioratu succedetur eo ordine, quo in aliis, quibus hæc clausula deficit, succedi solitum, est.

¶ Illud autem vltimo loco animaduertẽdum est, 101
Maioratus institutorem posse furiosos, surdos, & mutos ac monachos, & similes ad Maioratus successionẽ expresè siue ex Regia facultate, siue ex legibus Regni inuitare, siue Maioratus ex bonis patrimonialibus solùm consistat, siue ei dignitas, vel iurisdictio annexa sit. Cùm omnes hi successionis capaces sint. Nec indigni in dignitate iuris esse censeantur. Quod sufficit, ad hoc, vt ad Maioratus successionem vocari possint, iuxta tradita in leg cum quidam. ff. de leg. 2. iunctis his, quę infra. lib. 2. c. 5. latiùs dicemus. Quę omnia hic scribere libuit: quanuis enim tertiã huius operis partem magis attingere videãtur, vbi de successione Maioratus agemus: summè tamen necessaria sunt ad intelligendum qualiter Maioratus successio à dignitate separetur, & ad hoc etiã vt Maioratus natura perfectè intelligatur.

SVMMARIA.

1 *In fideicommissis hæres grauatus succedit iure directo: cæteri autem obliquè.*
2 *Directa institutio quæ sit.*
3 *Quæ sit obliqua successio.*
4 *Verbum directum obliquatur: si adiiciantur verba alterius ministerium requientia.*
5 *Primus successor Maioratus vniuersalis iure directo succedit.*
6 *Ex dispositione contrahentis, nullus potest fieri directus hæres.*
7 *Ex solo testamento, non ex alia vltima voluntate quis hæres directus efficitur.*
8 *Institutus in quota hæreditatis hæres directus est.*
9 *Institutus in re certa: quando loco hæredis habeatur.*
10 *Semel hæres non potest amplius desinere esse hæres.*
11 *Institutus hæres post mortem primi hæredis non succedit iure directo: sed per fideicommissum.*
12 *Successor Maioratus dicitur fideicommissarius, improprio, & largo modo.*
13 *Etiam si dominium, & possessio transeant in Maioratus possessorem non ex eo is censebitur directus hæres.*
14 *In quo consistat similitudo secundi Maioratus possessoris & fideicommissarij.*
15 *Quomodo intelligendum sit bona Maioratus esse restitutioni subiecta.*
16 *Dominium ad tempus transferri potest.*
17 *Semel hæres potest desinere esse hæres ex legis dispositione.*
18 *Regiæ facultates non concedunt Maioratuum institutoribus, vt omnes successores hæredes directos faciant.*
19 *Priuilegium concessum ad liberè testandum intelligitur seruatis regulis, ac solennitatibus iuris.*
20 *Contrarietas vitanda est concordando, & distinguendo.*
21 *Verba Maioratuum institutorum, secundùm ius intelligenda, ac interpretanda sunt.*

In

In Hispanorũ Primogenijs, vtrum iure directo: an obliquo succedatur.

CAP. DECIMVMQVARTVM.

INter alia, quæ ad naturæ Maioratus cognitionem summè necessaria sunt, illud præsertim cognitu dignissimum esse censemus: an is qui in Maioratu succedit, iure directo an obliquo succedat. In
1 quo dicendũ videbatur, quòd sicut in fideicommissis hæres institutus restituereq; grauatus, succedit iure directo: cæteri autem quibus hæreditas restituẽda est, iure obliquo. l. ex facto in princi. ff. ad Trebel. Vbi Bar. & scrib. l. Scæuola. cũ similib. ff. eod tit. Scrib. in l. Centurio, & in l. verbis ciuilibus. ff. de vulg. Sic etiam in Maioratibus, primus in quem Maioratus vniuersalis instituitur iure directo succedat, cæteri autẽ obliquè, seu per fideicõmissum. Quod ex paritate fideicõmissorum, & Maioratuum, quam supra isto li. c. 1. præmisimus, probari potest. In hoc tamẽ aliquantulum immorari oportet: cùm ex eo pẽdeat quasi tota Maio-
2 ratuum substantiæ, ac naturæ cognitio. ¶ Vt igitur materiã istam perfectè intelligamus, præmittendum est eam esse inter directam & obliquam successionem differentiam, quòd directa institutio est illa, ex qua potest hæreditas adiri de iure ciuili, vel bonorum possessio peti de iure prætorio ipso iure, & absque alterius ministerio. Quod colligitur ex his, quæ notat Bald in l. fin. C. de Sacrosanct. Eccles. num. 12. & 13. Bart nu. 15. cum seq & Scrib. in l. Centurio ff. de Vulga. Cano in c. Si pater. de testam. li. 6. Huius autem generis sunt institutiones conceptæ per verba ista, *Instituo, hæres esto, dominus esto, assigno. adiudico. accrescat, concedo*, & similia alterius ministerium non exigẽtia vt
3 Doctor. in prædictis locis aduertũt. Obliqua verò successio est illa, quæ exigit factum, vel ministerium alterius. Bal. in d. l. fina. nu 14. Scrib. in d. l. Centurio: prout est successio illa, quæ defertur per verbũ, *Reddatur, detur restituatur*, & similia factum alterius requirentia. Tiraquellus qui plura refert in l. si vnquam verb. reuertatur. num. 5. C. de
4 reuo. dona. Quod adeò verum est, vt nullũ sit tam directum, quod non obliquetur si adiiciantur sibi verba alterius ministerium requirentia. d. l. ex facto. in princ. ff. ad Trebel. not. Bald. in d. l. fina. numer. 14. & alibi sæpè Scrib. ¶ Præsuppositа autem hac inter directam, & obliquam successionem differẽtia, vt hæc Hispanorum Primogeniis applicemus, plures species cõsiderandæ sunt. Aut enim agimus, de primo Maioratus successore, aut de sequentibus.

¶ In prima specie: quando de primo Maioratus successore agitur considerandum est, quòd aut primogenium instituitur ex vniuersa hæreditate, vel quota eiusdem, aut instituitur de quota bonorum, vel aliqua re particulari. ¶ Si Maioratus de vniuersa hæreditate, seu quota eiusdem instituatur: primum successorem hæredem vniuersalem
5 instituendo, proculdubiò primus huius Maioratus successor iure directo succedet. Is namq; iure proprio poterit huiusmodi Maioratus successionem adire, bonorúmq; possessionem capere absque alterius ministerio: cùm ipse verus hæres sit, in eumque actiones actiuè ac passiuè transeant: personamq; defuncti in omnibus repræsentet, atque succedat in vniuersum ius, q defunctus habuit, nec debeat bona Maioratus à manu alterius accipere. l. hæreditas, vbi per. Scrib ff de regul. iu. l. nihil. ff. de verb. signi. l. hæres in omne ius ff de acquir. hæredi. l. si quis seruu n. §. fina ff. de leg. 2. l. 1. in princ. iuncta l. si mulier. §. fi. ff. ad Trebel.

¶ Quod planè procedit: quando in testamento Primogenium instituitur. Sin autem in contractu institutur, aliter dicendum erit cum ex dispositione contrahentis nullus possit fieri directus hæres. l hæreditas. C. de pact. conuen. l. fina. C. de
6 pact. actus namque contrahendi realiter, & effectualiter differt ab actu testandi. l. verba gesserũt ff. de verb. sig. Ideóque in Maioratu in contractu instituto magis considerandа sunt ea, quæ leges de donationibus sub modo vel conditione factis disponunt iuxta legem, quoties. C. de dona. quæ sub mod. quàm illa, quæ de directis hæredibus, seu directa successione circa vltimas voluntates disposita inueniuntur. ¶ Et quanuis huiusmodi Maioratus quo ad alia, vt plurimum vim supremi iudicij habere dicantur (vt superius. cap. 12. declarauimus:) non tamen omnẽ supremum iudi-
7 cium, seu omnis vltima voluntas eã vim obtinet, vt in ea possit quis hæres institui, cùm hoc solo testamento à iure tributum sit. Sicque in donatione cãusa mortis non potest quis directus hæres institui, licèt ea vim supremi iudicij etiam obtineat. l licèt inter priuatos. vbi glos. & communiter Scrib. C. de pact. cadémque ratione nõ potest quis hæreditatem suam in cõtractu donare vt per illum tex. notant Scrib ibidem, & in l. stipulatio hoc modo concepta. ff. de verb. obliga. & in d l. fina. C. de pact. Similiter etiam non potest quis directus hæres institui in codicillis: licèt codicilli etiam vim supremæ voluntatis obtineant l. fin. C. de codicil. l. cum quis decedens. §. Seia. ff. de lega. 3. text in §. pen. institut. dẽ codicil. De quo & an hodie iure regio considerato procedat, dicẽdum erit: prout infra lib. 2. c. 8. num 28. latiùs dicemus. Quod etiam in Maioratu in contractu instituto dicendũ est: cùm non sit lex, quæ contractui Maioratus eam vim tribuat, vt in eo quis possit directus hæres institui, vt superiùs dictum est.

¶ Si autem Maioratus fiat, ex quota bonorũ, vel 8
certa re particulari subdistinguendum erit. Nam aut in bonorum quota primus Maioratus successor hæres in testamẽto instituitur absq; alio vniuersali hærede, & hoc casu in ea tanquã hæres iure directo succedet: aut institutus fuit dato alio 9
vniuersali hærede & tunc iure obliquo tanquam fideicommissarius, aut legatarius: non autem tãquam hæres succedet. l. ex facto. la magna. ff. de hæredibus instituen. l quoties. §. si duo ff. eod tit. l. 2. §. si ex fundo. ff. eod. l. quoties. C. eod. tit. l. 14. tit 3. part. 6.

¶ Si autem Maioratus fiat in contractu, nũquam primus successor locũ hæredis directi obtinebit ex his quæ superiùs adducta sunt. ¶ Si verò ex quota bonorum Maioratus fiat absque hæredis institutione: tunc, siue in contractu, siue in testamẽto fuerit Maioratus institutus, primus successor nunquã iure directo succedet: sed aut legatarij, aut fideicommissarij, aut donatarij nomẽ obtinebit. l. cum autẽ. ff. de lega. 2. l. 1. §. si hæres percepto. ff. ad Trebellia. l. 1. cũ simil. C. si cert. peta.

¶ Aut fit Maioratus de certa ac peculiari re, & tunc in omnibus dicendum erit idẽ, quod in Maioratu ex quota bonorum instituto prædiximus:

Universidad de Deusto
Biblioteca

cùm legatarius partis bonorũ nõ directo hęredi: sed potiùs legatario rei particularis æquiparetur, vt in d.l.cùm autem.ff.de lega.2. Scrib. aduertũt, & supra isto li.c.10.n.5.cũ seq.annotauimus. Vbi omnia huius distinctionis mẽbra quãuis ad aliud propositum,latiùs resoluta sunt.

¶ In secunda autem specie: quando de secundo Maioratus successore & sequentibus agitur,dicẽdũ est,eos omnes iure obliquo,ac quasi per fideicommissum succedere. Nam aut Maioratus in cõtractus institutus fuit,& tũc cùm primus hęres iure directo non succedat: igitur nec sequentes. Si enim ex cõtractu non potest hæreditas iure directo primo successori cõpetere. l. hæreditas. cum similib.C.de pact.conuen.igitur, nec sequẽtibus: cùm in omnibus militet eadem ratio:imò fortior ratio militet in 2. quàm in primo successore, vt statim videbimus.

¶ Aut Maioratus institutus fuit in testamento, ex quota bonorum seu certa re particulari, & tunc cum primus successor iure directo non succedat: igitur à fortiori,nec secundus,nec vlteriores.

¶ Aut Maioratus institutus fuit in testamento ex vniuersa hæreditate seu certa eiusdem portione, seu aliàs in casibus,de quibus supra diximus, primũ Maioratus successorẽ iure directo succedere, & in hac sola specie potest dubitari vtrũ secũdus successor iure directo, an obliquo succedat. In quo articulo similiter dicendũ est,secundũ,ac vlteriores successores nõ iure directo, sed obliquo succedere. Quod probatur solidissima ratione,ad quam non potest congruum responsum assignari.

10 Nam cum primus Maioratus successor in eo tanquã directus hæres successerit,nullo pacto potest vnquam desinere esse hæres.l.ei qui soluendo,vbi Bar.& communiter Scrib.ff.de hęred.inst.l.hęreditas ex die.ff.eod.ti.tex.in §.hæres.inst.eod.l. 15.

11 tit.3.par. 6. Ideóq; si quis instituitur hæres ad vitam & post mortem suam alius in eadẽ hæreditate hæres instituatur: primus hæres directus erit: secundus autẽ succedet per fideicõmissum. text. formalis in §.fi.insti.de pupilla.substitu.l. precib. vers.quod si post pubertatẽ,vbi Bar. Bal. & commun.Scrib.C.de impub. Quod nedum procedit: quãdo secũdus hæres est per verba cõmunia institutus: sed etiam si per verba directa institutus fuerit.Ea namq; verba obliquãtur,vt secũdus hęres succedat nõ iure directo:sed per fideic.gl. ordi.in l.verbis ciuilibus.in gl. in verbo volũtatem. ff.de vulga. quã sequuntur communiter Scriben. ibidẽ,& in capi.fi pater.de testa li.6. contra gl. in d.§.fi instit. de pupilla.substi. verbo. per fideicõmissum,quæ cõtrarium censuit.Contra quam, & pro gl.in d.l.verbis ciuilibus.ff.de vulga.est expressa decisio text.in l ex facto. 1. responso. ff. ad Trebel.& l Scæuola ff. eod. ¶ Ex quibus dixit elegãter Bald l.miles ita hæredẽ.in prin.ff de milita.testa.quòd si quis vxorem suam ad vitam hæredem instituit, & post mortem vxoris instituat hospitale, mortua vxore hospitale non erit directus hęres:sed per fideicõmissum succedet.Quod etiã dixit idem Bald in l.id,quod pauperibus.14. q.nu.27.C.de episc.& cleric.Idem etiam censuit Salicet in l extraneum la.1.3.q.n.6. C.de hæred. inst.dicens,quòd si testator instituat vxorẽ hæredem donec vixerit,& post eius mortem pauperes Christi: post mortẽ vxoris pauperes venient iure fideicommissi.Paria namq; sunt, quod ad aliquã successionẽ quis ad vitam tantùm vocetur,& post mortem suam alius:vel quòd grauetur post mortem suam eandẽ successionẽ illi restituere. Quod prob.tex.in l. Titia cũ testamento.§. fi.ff.de lega. 2.quã ad id Soci.notat in l.cũ auus.n.8.ff.de cõd. & demonstra.quibus plura cumulant Alex.consi. 162.n.2.cũ seq.li.2.& Deci.cõs.278.n.2. Idẽ igitur dicendũ erit pari ratione in 2. Maioratus successore, quod cùm primus iure directo successerit,non possit is aliquo pacto succedere tanquam directus hæres: sed solùm per fideicommissum: cùm primus non possit desinere esse hęres:Per ea quæ superiùs dicta,& probata sunt.

¶ Nec obstat si dicatur,impossibile esse secũdum Maioratus successorem obliquè nec per fideicõmissum succedere:cùm rẽ Maioratus de manu alterius capere nõ debeat:sed bonorum ipsius Maioratus dominium ciuilisque ac naturalis eorundem bonorum possessio in eum ipso iure,& absq; corporea apprehẽsione transferatur, vt probatur ex l.45.Tau.quæ est l.8.ti.7.li.5.in d. noua collectione legũ Regni.Nec requirat successio ista alterius ministeriũ, nec hæredes grauati restitutionem verbalẽ nec actualẽ,quæ omnia propria sunt directæ substitutionis,& obliquæ cõtraria, vt supra isto c.n.2.& 3.cõprobauimus. ¶ Nã licèt ista omnia vera sint : nõ ideò dicendum est secundum Maioratus successorẽ iure directo successionem Maioratus capere:cùm id impossibile sit de iure, vt superiùs ostẽdimus:sed dicendum est eum succedere iure fideicommissi, essèque fideicommissarium,non propriè & exactè : sed potius improprio,& largo modo. 12

¶ Non enim desinit ex eo quis iure fideicõmissi succedere,quod restitutio verbalis seu actualis ad cõsequendum fideicommissum necessaria nõ fit: cùm possit quis in certis casibus ipso iure, & absque alterius restitutione fideicõmissum obtinere.l.Sancimus.§.cũ autem.C.ad Trebel.l.1.§.sed & quoties ff.eod.ti.l.Si hæres restitutus. in princ. & l.restituta ff.eod.l.fi.§.pen.C.communia de lega.l.non iustam.C.ad Treb.nec ideò dici potest, quod his casibus fideicommissarius succedat iure directo:sed obliquè & per fideicõmissum, vt ibi Doct.aduertũt.Idq; etiã cõprobatur ex gl.ordin. in l.1.§.de illo.verbo actiones.ff.ad Treb.Ex qua Alex.in d.l.1.§.sed quoties n.1.& alij notant:q; licèt in pluribus casibus fideicõmissum transeat in fideicõmissariũ ipso iure,& absq; restitutione : in eisdẽ tamen nõ transit in fideicõmissarium pleno iure proprietatis,& possessionis : nisi facta priùs facti restitutione actuali.Idẽ etiã dixit gl.in l. cogi. §.Metianus.ff.eod.verb.petãt.tradit Alex.cõs.82. nu.3.li.2.Deci.cons.243.n.3.Tiraq.in tract.*le mort saisit le vif.*2.par.11.declarat.n.2. ¶ Quòd si diceremus ex eo,q; Maioratus successio in secundũ, vel vlteriores successores ipso iure transferatur, eos esse directos nõ obliquos successores,cõtinuò sequeretur:non solũ secundũ successorẽ Maioratus de vniuersa hæreditate,seu certa eiusdẽ portione instituti:sed etiã tertiũ, seu vlteriores successores Maioratus de quota bonorũ,seu de re certa facti, esse directos successores: cùm in omnes dominiũ ac possessio bonorũ Maioratus ipso iure pertranseat,ex.d.l.45.Tau.decis.quod esset absurdissimũ.

¶ Similitudo autem fideicommissarij, & secundi Maioratus successoris,vel vlteriorũ quo ad ista in hoc consistit,quòd sicut in fideicõmisso vnus successor post aliũ iure obliquo succedit q; est proprium ac peculiare substitutionis fideicõmissarię vt pro- 13 14

vt prob.ex text in l.peto.§.fratre.ff. de lega.2.& ex l.fin.C.de verb.signi.Vbi per Scrib.ita in Maioratu similiter vn9 post aliũ non iure directo:sed obliquo succedat,vt superiùs probauimus. Similiter etiam q; sicut in fideicommisso res fideicõmisso subiecta capienda est de manu hæredis,aut anterioris fideicõmissarij:similiter in Maioratus successione res Maioratui subiecta,capiẽda sit de manu hęredis,seu primi vocati in hunc sensum,q; solum actualis possessio:quatenùs facti, non iuris est, sit de manu anterioris Maioratus successoris capiẽda. Cùm enim dominiũ rerũ Maioratus, & possessio in sequentem pertrãseat,nil aliud,quàm actualis possessio,de manu præcedentis successo-
15 ris capiendum est. In quem sensum dicũtur bona Maioratus restitutioni subiecta:non quòd in successione Maioratus restitutio facienda sit,vt Maioratus successor dominium ac possessionẽ, ciuilem & naturalem eorum bonorum obtineat: sed quòd rerũ Maioratus dominio,ac possessione acquisitis, ipsa actualis possessio apud hæredes primi successoris retenta,restituẽda sit : cuius actualis possessionis restitutio in iure, nõ paruì momẽti reputatur.Ideoque illi,in quem possessio, ipso iure translata est,competit interdictum adipiscẽdæ pro hac actuali possessione consequenda, vt existimat Bald. in Rubr. de causa possessionis, & proprietatis.nu.13.Scri.in l.Si sororì.C.de iur.de lib.vbi Ias.n.2.Decis.consi.84.nu.1.& alibi sæpe Scrib.De quo infra lib.3.latiùs agemus.Similiter etiam hæc facti possessio cõsiderabilis est ad plures alios effectus, vt not.per gl.& Scrib.in l.inter omnes.ff.qui satisdare cogan.Quod in c.sequenti latiùs tractabimus.

16 ¶ Nec inconuenit, quòd dominium sit apud vnũ dum viuit, mortuoq; eodem ad alium transferatur:imò hoc iure fieri potest.l. Sempronius Atal9 in princ.ff.de vsufruct.lega.glosſ.& Scrib.in l. ei, qui ita hęreditatẽ ff.de condi.insti.Bal.in l.extraneum.la 1.n.2 cum seq.C.de hæredibus instituen. Alex in l.planè.la.1.§.fi coniunctum.num.2.ff. de lega.1.Scrib per tex.ibi.in l.fina.C.de leg.l. quoties.vbi etiam per Scrib.C.de dona.quæ sub modo.Ias.in l nemo potest.1.lectu.nu.92.ff. de leg. 2.Quod etiam supra isto lib.c.1.nu.20. latiùs annotauimus, idq; quotidie contingit in Hispanorum Primogeniorum successione.

¶ His tamen,quæ paulò antè diximus,non modicum aduersantur ea,quæ scribit Petr9 de Peralta. in d.l.3.6 qui fideicommissam.ff.de hæred.instit. n.27.28.& 29.vbi censet omnes successores Maiorat9 vniuersalis Regia facultate præambula cõstituti,siue secundi, siue vlteriores sint, esse directos primi Maioratus institutoris hæredes, quod probat hac cõsideratione, quòd scilicet in facultatibus, quæ ad huiusmodi Primogenia condẽda quotidie concedũtur,detur Maioratuum institutoribus facultas faciendi omnes successores directos hæredes. Ex qua Regia licẽtia,vt ipse inquit, hoc fit quotidie,& fieri potest, vt omnes directi hæredes efficiantur.Nam etsi verum sit, quòd is, qui semel hæres fuit,nõ possit desinere esse hæres nec hæreditas possit ex dispositione defuncti, ad alium iure directo transire:hoc tamen fallit: nisi
17 legis authoritas adsit.Is namque qui semel hæres fuit, potest funditùs & absolutè desinere esse hæres,ex legis dispositione,& authoritate.tex.in l.in substitutione.iuncta gl.in verb.forte in fi.verb.ff. de vulga. per quem tex. id not.Bar. & communiter Scrib.tex.in auth.hoc amplius. C. de fideicõ. & in auth.de hæred.& Falcid.§ si quis autem non implens coll.1.cũ aliis,quæ ipse in idem adducit. Cùm autẽ id possit fieri ex legis mortuæ dispositione idem dicendum erit fieri posse ex Principis facultate,qui est lex viua.auth.de consulib. in fine colla.4. Sicq; concludit, omnes successores Maioratus vniuersalis Regia facultate constituti, esse veros ac directos hæredes, nec succedere in Maioratu obliquè,nec per fideicõmissum, quod nouum est ac subtile:si verum sit. ¶ Cæterùm etsi plurimum huius viri doctissimi, atq; præceptoris mei authoritati tribuere desiderem, non possum aliquo pacto hãc nouam opinionẽ probare : imò eã proculdubiò erroneã esse censeo. Fateor enim quòd is, qui semel fuit hæres, possit ex legis dispositione desinere esse hęres. Item,quòd non solum hoc fieri possit ex legis mortuæ dispositione sed ex Principis facultate, qui est lex viua. Quod 18
autẽ id in Regiis facultatibus cõcedatur, inficiari potest: nusquam enim vsque huc visa est Regia facultas ad cõdenda Primogenia, quæ hanc licẽtiam eorundem cõditoribus tribuat, vt ex earum inspectione apertissimè cõprehẽdi poterit. Quãuis enim verba dictarum facultatum amplissima sint : in hunc tamen sensum accipiẽda sunt.Quod scilicet Maioratus institutor possit Maioratum instituere,siue in testamẽto, siue in cõtractu,siue in qualibet alia dispositione cũ omnib9 vinculis, & conditionibus, quæ ipse adiicere voluerit. Ita tamen vt si Maioratus fiat in cõtractu, reguletur secundùm naturam contractus : si in testamento secundùm naturam testamenti : non autem quod Maioratus institutor in donatione possit directũ hæredem instituere, nec in testamento eum, qui hæres semel fuit, possit non hæredem facere,& in alium hæreditatem directè transferre, nec quòd possit substitutos directos,obliquos facere,& obliquos,directos : nec denique testamentorum,ac contractuum naturã confundere ac destruere:sed facere possit quæcunque voluerit : ordine tamẽ à lege dato,ac similibus dispositionib9 tributo. Nõ enim credendũ est Principẽ,qui iure tuetur, totã obseruationem testamẽtorum multis vigiliis excogitatam atque inuentam, vnico verbo velle euerti.l.fi quando.in princi.C.de inoffi testa. per quem tex.censuerunt.Bart.Bal.Paul.Salic.Ias.& communiter Scrib. quod priuilegiũ concessum 19
alicui,vt liberè testetur, intelligẽdum est seruatis regulis,ac solẽnitatibus iuris. Bal.in l.1.post prin. ff.de consti.Princip.vbi Ias.num.1. & 3. Deci.in ca.super eo.nume. 2. de offi. delega.& alibi sæpè Scrib.& verba omnia appositа in dictis facultatibus,quę sonant successionem directam,intelligẽda sunt:scilicet per fideicommissum ne ius cõmune lædatur.l.ex.facto.1.responso. cum similib. ff. 20
ad Trebel. Semper enim in quacunq; dispositione debet contrarietas, & correctio remoueri cõcordãdo,& distinguẽdo si id fieri possit,vt inquit Alex.cons.141.num.4 &5.li.2.& Deci.cons.278. num.2.Bellonus supputa.iuris.li.4 c.20.num.15. Quod clarè ostendunt verba facultatum,quæ cõmuniter ad instituenda Primogenia cõcedi solẽt, dum in eis dicitur. *Lo ayan,y tẽgan:por bienes de Maioradgo inalienables, indiuisibles subiectos à restitucio,* Et iterùm ibid. *Submissiones, penas, y restituciones, &c.* Quæ verba obliquã, nõ directam successionẽ comprehendunt,idq; verissimum est.

¶ Quod si in hoc aliquis vellet ptinaciter insiste-

re, negarinō poteſt: quin nullus ex Maioratuum inſtitutoribus hucuſq; hac facultate vſus fuerit, vt eorūdē Maioratuū ſucceſſores directos nō obliquos faceret: ſiquidem nullus id in Maioratus inſtitutione expreſſit: ſed in hoc verba communia adducere ſolet: ſcilicet ſuccedat, habeat, & ſimilia, quæ cū ad directam, & obliquam ſucceſſionē referri poſſint, obliquè ac per fideicōmiſſum intelligenda ſunt, vt in d. l. Centurio. ff. de vulgari. omnes Scrib. notant. Et verba etiam Maioratuū inſtitutorum ſecundùm ius ſunt intelligenda, & interpretanda. l. heredes mei. §. cum ita ff. ad Trebel. vbi Bartol. & Alexand. Quibus plura cumulat Deci. conſilio 397. num. 6. ad fina. verſicu. 2. principaliter. Sicque procul dubiò dicendū, & aſſerēdum eſt, non obſtantibus his, quæ à Petro de Peralta in contrariū adducuntur: quæ ſummè notanda, & aduertenda ſunt. Maximè enim conferēt ad intelligentiā eorum, quæ inferiùs per totum libri diſcurſum tractabimus, & ad percipiēdā omninò Hiſpanorum Maioratuum naturam, quæ ſemper cognitu difficilis exiſtimata eſt.

SVMMARIA.

1 *Hæres grauatus tenetur ſatiſdare fideicommiſſario, & primus fideicommiſſarius ſequenti.*
2 *Maioratus poſſeſſor tenetur ſequenti ſatiſdare.*
3 *Vbi Maioratus ſucceſſio ex contractu differtur qualiter ſatiſdandum ſit.*
4 *Subſtitutus directus poteſt petere ab hærede ſatiſdationem, ſuperueniente cauſa ſuſpicionis.*
5 *Palat. Ruui. vltra iuris Canonici ſcientiam, fuit iuris ciuilis profeſſor excellentiſſimus.*
6 *L. inter omnes. ff. qui ſatiſda. cogan. declaratur.*
7 *Ex diſpoſitione teſtantis ſemper ſatiſdatur: ex diſpoſitione contrahentis, non, niſi ex cauſa.*
8 *Satiſdatio in rebus Maioratus non ceſſat ex eo, q̄ earū poſſeſſio de manu alterius capiēda nō ſit.*
9 *Satiſdatio ſemel remiſſa amplius peti non poterit: etiamſi Maioratus poſſeſſor dilapidet.*
10 *Cautio de re Maioratus non dilapidanda vtrum poſſit ab eius inſtitutore remitti.*
11 *Satiſdatione remiſſa poterit Maioratus poſſeſſor petere à iudice, vt præcipiat, ne dilapidatio fiat.*
12 *Satiſdationibus ſuperfluis vtendum non eſt.*
13 *Fideiuſſoribus effectis non ſoluendo: iterum ſatiſdandum erit.*
14 *Cautio præſtanda à Maioratus poſſeſſore fideiuſſoria eſſe debet.*
15 *Satiſdatio in Hiſpanorum Maioratibus etiam pro rebus immobilibus præſtanda eſt.*
16 *Satiſdatio præſtatur à Maioratus poſſeſſore: etiam notoriè idoneo.*
17 *Maioratus poſſeſſore non ſatiſdante ſequens in bonorum Maioratus poſſeſſionem mittēdus erit.*
18 *Cautio idonea eſſe debet.*
19 *Cautio quando ex maximo rei valore idonea eſſe non poteſt ſufficit ſi præſtetur eo modo quo præſtari poſſit ſecundùm rei qualitatem.*
20 *Satiſdatio à proximiore Maioratus ſucceſſore petenda eſt.*
21 *Satiſdationem calumniosè petere videtur is, quem alius antecedit.*
22 *Satiſdationem petit remotior proximiore negligente, vel exiſtente abſente, vel impedito.*
23 *Pluribus ſucceſſionem Maioratus poſt mortē poſſeſſoris prætendētibus omnibus ſatiſdandū erit.*
24 *Satiſdatio pro rebus Maioratus qualis eſſe debeat.*
25 *Cautio de re arbitrio boni viri fruenda à Maioratus poſſeſſore non præſtatur.*
26 *Cautio de re arbitrio boni viri fruenda, diuerſa eſt ab ea, quæ de re reſtituenda præſtatur.*
27 *Cautio de re reſtituenda remitti poteſt: ea autem, quæ de re arbitrio boni viri fruēda præſtatur non remittitur.*
28 *Teſtator, qui non poteſt cautionem remittere, vtrum poſſit præcipere, vt hæres fideiuſſorem pauperem accipiat.*
29 *L. 2. C. vt in poſſeſſ. legato declaratur.*
30 *L. fin. ff. vt lega. ſeu fideicom. nomi. cauea declaratur.*
31 *Satiſdare non tenetur Maioratus poſſeſſor, qui eſt de liberis primi gradus inſtitutoris eiuſdem.*
32 *Deſcriptionem bonorum Maioratus petere poterit is, qui ſatiſdationem exigere non poteſt.*
33 *Deſcriptio bonorum, & inuentarium diuerſa ſunt.*
34 *Pater tenetur bonorum filij deſcriptionem facere quanuis inuentarium de bonis eiuſdem facere non teneatur, quod generale eſt in omnibus, qui inuentarium facere non tenentur.*
35 *Maioratus ſucceſſores rarò exigere ſolent ſatiſdationem ab eorum poſſeſſoribus.*

Maioratus poſſeſſor vtrū teneatur de re ipſius Maioratus reſtituenda ſatiſdare.

CAPVT DECIMVMQVINTVM.

VT autē Maioratuū naturā (de qua in præcedētibus capit. nō modicā cognitionē præbuimus) pfectius intelligamus, id potiſſimū diſcutiēdū eſt: vtrū ſicut hæres grauatus tenetur ad inſtantiā & petitionem fideicommiſſarij ſatiſdare, ſeu anterior fideicōmiſſarius ad petitionem ſequētis de re fideicom

1 deicommiſſo ſubiecta reſtituenda, adueniēte die fideicommiſſi. l. 1. cum ſeq. ff. vt leg. ſeu fideicom. nomi. cauea. l. cum Artemidorū. C. vt in poſſe. leg. l. peto §. frater. ff. de lega. 2. l. cum pater. § libertis in fin. ff. eodem. l. inter omnes. vbi per Bart. Paul. Alexan. Ias. & ſcrib. ff. qui ſatiſd. cogan. l. vnum ex familia. §. quòd ſi talia. ff. de legat. 2. ita ſimiliter Maiorat⁹ poſſeſſor teneatur ſatiſdare de re Maioratus poſt eius mortem reſtituēda ſequēti in gradu. Quam quæſtionē in ſpecie mouet Pala. Ruui. in rep. c. per veſtras. de dona. int. vir. & vxo. §. 44.
2 nu. 2. 3. & 4. vbi concludit Maioratus poſſeſſorem teneri ad petitionem ſequentis ſatiſdare ad inſtar fideicommiſſarij. Quod adeò clarum eſſe inquit, vt nō indigeat vlteriori comprobatione: idipſum etiā refert & ſequitur Anto. Gomet. in l. 40. Tau. nu. 78. dicens, hoc ſolum procedere quando Maioratus factus fuit in teſtamento: tunc namq; Maioratus poſſeſſor tenetur ad inſtantiam ſequētis: etiā nulla cauſa ſuſpicionis interueniente ſatiſdare. Secùs autem quādo in contractu fuit cōſtitutus: hoc namq; caſu Maioratus poſſeſſor non tenebit cauere: niſi ſuſpicio dilapidationis interueniat ex l. in omnibus. ff. de iudi. l. inter omnes. ff. qui ſatiſda. cogant. iunctis his, quæ ibi not. per Scrib.
3

¶ Hāc autem quæſtionē ex profeſſo proſequitur Petrus de Peralta in d. l. 3. §. qui fideicommiſſam. num. 29. & num 30. ff. de hæredib inſtitu. Vbi retenta ea opinione de qua in præcedēti capite mētionem fecimus, quòd ſcilicet omnes ſuccedētes in Maioratu de vniuerſis bonis inſtituto ſint directi: nō autem obliqui ſucceſſores, inquit eos non
4 teneri ſatiſdationē præſtare de re Maioratus poſt mortē ſuam reſtituenda: niſi quādo aliqua ſuſpicionis cauſa ſuperuenerit. Ea verò non ſuperueniente, poſſe eoſdem ſucceſſores rem Maioratui ſubiectam abſque aliqua ſatiſdatione obtinere, & per totum vitæ ſuæ tēpus poſſidere. Quod prob. ex tex. iūcta glo. in d. l. inter omnes. verb. hæreditate ex qua gloſ. iūcta ad tex. deducit, quòd directus poteſt petere ab hærede inſtituto ſatiſdationem: non de re reſtituenda: ſed de hæreditate non diminuēda, aliqua cauſa ſuſpicionis ſuperueniēte non aliàs. Directus namq; hæres non tenetur alij directo ſucceſſori cautionem præſtare de re reſtituenda: cùm id ad obliquū ſucceſſorē nō ad directū pertineat. Quod eſſet nouū, ac ſubtile, ſi verū eſſet: tamen Peralt. id non firmat: ſed illud tanquā nouum cogitandum relinquit. Inuehitur tamen contra Doctorem de Palati. Ruui. ex eo, quòd in dicta repe. c. per veſtras. hanc differentiam nō cōſiderauerit: ſed genericè dixerit, quòd Maioratus poſſeſſor ad petitionem ſequentis etiam nō data ſuſpicionis cauſa teneat de re Maiorat⁹ reſtituenda ſatiſdare: ſed inquit id non mirum eſſe: cū materia ipſa egrederetur cancellos Canonicæ profeſſionis. Quo in loco, eū taxat, quòd ſolum iuris canonici profeſſor exiſtens, iuris ciuilis materias
5 ſubtiles attingat. Nec meritò, cùm vltra iuris canonici ſcientiam, quam præcipuè vir eximius callebat, fuerit etiam iuris ciuilis profeſſor excellētiſſimus, in eodémque iure ciuili quæſtiones difficillimas nedum attigerit: ſed ſubtiliter, ac ingeniosè reſoluerit.

¶ Sed iſta opinio licèt ſubtilis ſit: duabus tamen rationibus vera eſſe nō poteſt. ¶ Prima, quia ſucceſſores Maioratuum ſecūdi, ſeu vlteriores nullo pacto directi: ſed obliqui ſucceſſores, (vt ſuperiùs in capite præcedenti apertiſſimè oſtēdimus) dici poſſunt. Ex quo ſolo corruit hæc opinio cùm ei⁹ ſit vnicum fundamētum, quòd Maioratuum ſucceſſores iure directo: non obliquo ſuccedunt. Si enim ſuccederēt iure obliquo non negaret Petr⁹ de Peralta quin etiam non expectata dilapidationis ſuſpicione tenerētur ſucceſſores de re Maioratus reſtituenda ſatiſdare. ¶ Secunda, quia etiam ſi directi nō obliqui ſucceſſores eſſent, adhuc tenerentur ſtatim etiam non ſuperueniēte cauſa ſuſpicionis de re Maioratus reſtituēda ſatiſdare. Idque probat tex. quem ipſe Petrus de Peralta pro contraria opinione allegat in d. l. inter omnes. ff. qui ſatiſd. cogan. Qui ponit duos caſus. ¶ Primus 6
quādo ſubſtitutus direct⁹ petit cautionem à primo directo hærede bona de facto poſſidēte, & ſic quando cautionis petitio dependet ab vltima voluntate. Non enim poteſt quis fieri directus hæres ex cōtractu: & tunc inquit iuriſcōſultus indiſtinctè, quòd hæres debet cauere ſubſtituto directo. ¶ Secundus quando cautionis petitio depēdet ex contractu, ſeu alia cauſa, & tunc inquit iuriſcōſultus cauendum eſſe ex cauſa, nō alias: & quòd illa lex in primo caſu, vbi in dependētibus ex vltima voluntate loquitur, dicat eſſe ſatiſdandum, indiſtinctè patet ex eo, quòd inquit ſubſtituto cauere debere de hæreditate: quod idem eſt ac ſi diceret de hæreditate reſtituenda, & licet gloſſ. verb. hæreditate, contrarium ſentire voluerit: tamē communis illius legis inter omnes intellectus eſt, q̄ in ea parte loquatur de ſatiſdatione, quæ datur a principio: etiam nulla cauſa ſuſpicionis exiſtente de re ſubſtitutioni, ſiue obliquè, ſiue directè ſubiecta, reſtituenda. Sicque ex ea lege eſt cōmunis, 7
ac vera concluſio, quòd in diſpoſitione teſtatoris nulla ſit differentia inter ſatiſdationem, quæ præſtatur ad inſtātiam directi, ſeu obliqui ſubſtituti: imò, quòd vtroque caſu indifferenter vna, & eadē ſatiſdatio præſtāda ſit. Quod expreſsè ſentit Iac. de Aren. in ead. lege inter omnes: in hunc ſenſum intelligens iſtam gloſſ. verb. hæreditate. Idem dixit expreſsè Bartol. ibidem nu. 1. Paulus Caſtren. num. 2. Alex. in princip. ante nu. 1. Iaſſ. num. 1. Iacob. de Sanct. Georg. nu. 1. Ita, vt clariſſimum ſit eam eſſe communem opinionem omniū Scribē. ibidem, & etiam in l. in omnibus ff de Iudi. & in omnibus locis vbi de hac materia agitur. Ex quo fit, vt nullo pacto poſſit dictū Petri de Peralta. in hac parte ſubſtineri: cum Maioratus ſucceſſor nō ſuccedat iure directo: ſed obliquo, & etiā ſi direct⁹ hæres eſſet, teneretur indiſtinctè ſatiſdare, etiā nulla cauſa ſuſpicionis ſuperueniente. Quibus nō obſtāt dicta Scriben. quæ pro contraria parte allegat: nam aut illa falſa ſunt, aut quod verius eſt, ſunt intelligenda ſecundùm communem intellectum d. l. inter omnes, ad quam omnes quos ipſe citat, ſe referunt.

¶ Vt autem in hoc articulo perfecta reſolutio habeatur, duæ principales ſpecies cōſiderandę ſunt. ¶ Prima: quādo nulla cauſa ſuſpicionis in poſſeſſore Maioratus adeſt. ¶ Secunda quādo in perſona eiuſdem noua ſuſpicionis cauſa ſuperuenit.

¶ In prima ſpecie: quando ſcilicet nulla ſuſpicionis cauſa in poſſeſſore Maiorat⁹ adeſt, cōſiderandū eſt: vtrū Maiorat⁹ depēdeat, ex teſtamēto, aut ex contractu. Si enim ex teſtamento dependeat, communis reſolutio eſt, quod indiſtinctè: etiam nulla ſuſpicionis cauſa ſuperueniēte, teneatur ſatiſdare hæres grauatus de fideicōmiſſo reſtituēdo ſeu

seu præcedens fideicómissarius de restituendo sequenti, quod in hęrede grauato respectu fideicómissarij prob. in l. 1. & per tot. titulũ. ff. vt legato. seu fideicommisso nomi. cauea. C. vt in possl. lega. In fideicommissario autem præcedenti repectu sequẽtis prob. ex decisione tex. in l. peto. §. fratre ff de lega. 2. & in l. fina. C. de lega. iunctis his, quæ superius adduximus. Pariq́ue ratione idem dicendum erit in Maioratus successorib us, vt notat. Pa lat. Ruui. & Anto. Gome in his locis, quibus eos superius citauim⁹, siue hi directi, siue obliqui successores sint, vt prob. in d l inter omnes, secũdùm communem Scrib. intellectum, reiecta opinio. Petri de Peral. in d.l. 3. §. qui fideicommissam, qui contrariam opinionem tentauit.

¶ Nec hæc satisdatio ex eo cessare debet, q̃ dominium, & possessio ipso iure in sequentẽ Maioratus successorem transferatur, nec ad hoc requiratur hæredis, seu anterioris possessoris restitutio ex l. 45. Tau quæ est l 3. tit. 7. lib. 5. in noua com-
8 pilatione legum Regni. Nam ad hoc, vt cautio sit præstanda, sufficit, quòd sola possessio facti sit ab hærede seu anteriori fideicómissario restituenda, etiamsi dominium, ac possessio à lege transferantur, vt inspecie dixit glo. in d.l. inter omnes. verb. hæreditate. ff. qui satisdare cogan. Vbi substitutus directus, qui ab hærede hæreditatẽ capere non debet, potest ab eo cautionẽ exigere de restituẽda sibi actuali possessione, quam sequitur ibi Bar. num. 2. Bald in princ. Pau. num. 5. in fin. Alexand. num. 5. Iass. num. 11. & communiter. Scriben. eámque optimè ad hoc inducit Peralta. in d.l. 3. §. qui fideicommissam. ff. de hæredib. instituen. nu. 29. Quod summè notandum est, vt intelligamus, q̃ non debet hodie cessare hæc satisdatio ex eo, q̃ Maioratus possessio de manu alterius non sit capienda: sicut non cessat etiã in his qui directi substituti sunt. Neque etiam illis, in quos fideicommissum transit ipso iure absque alterius restitutione.

¶ Si autem Maioratus successio dependeat ex cõtractu, subdistinguendum est. Aut enim is Maioratus reuocabilis effectus fuit, aut ea lege institutus, vt reuocari non possit. Si reuocabilis sit, dicẽdum est idẽ quod paulò antè in Maioratu in testamẽto instituto, dicebamus. Cùm Maiorat⁹ etsi contractu depnedat vim supremi Iudicij, vt plurimùm soleat obtinere, vt supra isto lib. ca. 12. latiùs diximus. Nec enim ad hoc, vt ista cautio præstetur, requiritur, quòd fideicommissum in testamento relictum sit: sufficit enim si relinquatur in codicillo, seu in quacunque alia vltima volũtate, vt not. Rofred⁹. in suis libellis. 5. parte in Rubrica de actione ex stipulatu. quæ interponitur ab hærede legatario pro legato præstãdo. in prin. & est de mente omnium Scrib. in d.l. inter omnes, & in d.l. in omnibus. Quod ex his, quæ supra isto lib. c. 12. adducta sunt resoluendum erit.

¶ Aut ipse Maioratus in cõtractu institutus irreuocabilis effectus fuit, vimq́ue cõtractus: non vltimæ voluntatis obtinuit, & tunc nõ nisi causa suspicionis interueniente, satisdandũ est. d.l. in omnibus. ff. de iudic. Sicq́ue intelligenda est opinio Anto. Gometij. in d.l. 40. Tau. nu. 78.

¶ In secũda specie: quãdo scilicet dilapidationis suspicio, in Maioratus possessore superuenit: tres etiam casus considerãdi sunt. ¶ Aut enim à Maioratus institutore cautio de fideicómisso restituẽdo remissa fuit.

¶ Aut ea nõ fuit remissa: imò à principio exacta.

¶ Aut ea fuit ex sequentis Maioratus successoris negligentia, seu alias prætermissa.

¶ In primo casu dicendum est quòd si à Maiorat⁹ 9
institutore cautio de re Maioratus restituẽda, remissa fuit, ea peti non poterit à sequẽti Maiorat⁹ successore vllo pacto: etiamsi possessor eiusdem bona Maiorat⁹ dilapidare cœperit. Quod probat tex. sing. in l. fi. ff. vt legato, seu fideicómiss. nomi. cauea. per quem tex. dixit Barto. in proprio loco, quòd satisdatio remissa non potest peti, etiamsi hæres dilapidet. Quem ibidem cæteri sequuntur, dixitq́ue Iasso. in l. nemo potest. 2. lectura nu. 125. ff. de lega. 1. quòd testator potest remittere satisdationem de legatis, vel fideicommissis præstandis: etiamsi hæres sit vn⁹ dilapidator. Nec poterit sequẽs in gradu: etiã in casu dilapidationis satisdationem petere, sed aliis remediis vti debet, vt inquit Bald in d.l. iubemus in princip. nume. 5. & num. 17. C. ad Trebel. Quod intelligendum est: nisi hæres dolosè dilapidaret. De hac namq; dolosa dilapidatione non est præsumẽdum Maioratus institutorem cogitasse, vt infra isto cap. latiùs dicemus.

¶ Qua in re etiam cautè legenda sunt, quæ scribit 10
Peralt. in d.l. 3. §. qui fideicommissam. ff. de hære. insti. num. 30. ad fin. vbi inquit satisdationem hãc in casu suspicionis dilapidationis præstãdam, nõ posse à Maioratus institutore remitti. Ea namq; intelligenda sunt, vbi hæres dolosè in re fideicõmisso subiecta dilapidanda versatur. Aliàs enim loqueretur ipse cõtra casum legis expressum in d. l. fi. vbi non solùm testator potest hanc cautionẽ remittere: imò remissa solùm cautione de re fidei commisso subiecta restituenda ea peti nõ potest, etiam in casu dilapidationis.

¶ Vnum tamen est, quòd Maiorat⁹ successor, qui 11
dilapidationem instantem timet, nec potest satisdationẽ petere: quia forsan remissa fuit ab institutore, poterit implorare officiũ iudicis antè factum, vt impediat, ne dilapidatio fiat, quod prob. tex. in l. 3. C. qui bon. cedere poss. Per quem text. dixit. Bald. ibi. num 3. quod ille, qui ex facto alterius timet grauari, poterit ante factum implorare officium Iudicis, vt inhibeat, ne id fiat, quod inquit Baldus alibi ita expressum nõ reperiri. notat Bart. per tex ibi. in l. fin. in princi. nume. 3. ff. quod met. caus. Bald. in l. fi super. num. 2. C. de transact. Bart. in l. de pupillo. §. fi quis ipsi prætori. num. 5. ff. de nou. ope. nuntia. Roderi. Xuar. allega. 4. col. 4. De quo etiam in c. sequen. n. 21. dicemus.

¶ In secũdo casu: quãdo scilicet cautio de re Maioratus restituẽda remissa nõ est, imò ea à sequẽti successore exacta, similiter dicendũ est cautionem ob dilapidationis suspicionem non esse præstandam. Ex prima namq; satisdatione Maiorat⁹ successor secur⁹ erit: cùm ea res Maioratui sub iectæ sibi non deterioratæ præstanda sint. l. 1. in princ. ff. vt legat. nomi. cauea. l. fin. C. de lega. Nec est superfluis, ac variis satisdationibus vtendum. l, 12
hæc stipulatio. §. diuus. ff. vt legato. nomi. cauea. Ideoq́; nulla lege cautum est prima satisdatione exacta, ex causa suspicionis teneri hæredẽ denuò satisdare. Quod sanè intelligẽdum est: nisi primi fideiussores ex postfacto nõ soluẽdo effecti sint, aut bona, quæ habuerant, amiserint: tunc namq; erit denuò à Maioratus possessore satisdãdũ. l. fi is à quo. §. si semel. iuncta l. planè. ff. vt in possess. leg. l. fi creditores. ff. de priuileg. cred. l. qui bona. § de illo

illo. ff. de damn. infect. Paul in l. in omnibus. ff. de Iud. num 2. & ibi Iacobi de Sancto Georg. nu 4.
13 & 5. Idemq́; erit si tempore fideiiussionis exactæ fideiiussores cõmuni opinione idonei reputabãtur. Postea autẽ compertum est eos esse inopes, & non idoneos. l. in confirmando. ff. de confir tutor. tex. in ca. pastoralis. de exceptio. Notantq́ue Paul. Iacobi. & communiter Scrib. in d. l. in omnibus post Specul. de offic. omni Iudi §. 6. incipi. de seruit. nu. 12.

¶ In tertio casu vbi scilicet à principio satisdatio de re Maiorat⁹ restituenda, exacta non fuit: dicẽdum erit, quòd ea poterit quocunque tempore peti: nedũ suspicione dilapidationis superueniẽte: sed etiam si ea nõ superueniat. l. 1. §. planè. ff. vt legato. nomi. cauea. l. postquam. ff. eod. tit. Sicq́ue omnia ista quod ad satisdationem attinet, intelligenda, ac resoluenda sunt.

14 ¶ Hæc autẽ satisdatio fideiiussoria esse debet l. si is à quo. cum similibus ff. vt in posses. lega. l. 1. & quasi per totum tit. ff. vt lega. seu fideicom. nomi. cauea l. prætorię stipulationes. ff. de prætor. stipu.
15 l. 1. ff. de collat. bon. Pro req́ue tam mobili: quàm immobili præstanda est l. 1. iuncta. glo. in verb. stipulentur. ff. vt lega seu fideicom. nomi. cauea. l. is cui, in princip. versi. bonorum autem appellatio-
16 ne. ff. vt in posse. lega. Et ea satisdatio etiam à notoriè idoneo, pluraq́; bona immobilia possidente præstatur. d.l. 1. in prin. ff. vt legato. seu fideicómiss. nomi. cauea. Et si regulariter notoriè idoneus à satisdando releuetur, vt ex pluribus probat Iaf. in
17 l. 1. nu. 16. ff. qui satisda. cogan. Quòd si hæres grauatus, seu præcedens Maioratus possessor nolit satisdare, poterit sequẽs petere se mitti in possessionem bonorum Maioratus, donec satisdationẽ. præstet. l. 1. & per tot. tit ff & C. vt in posses legato Quod in Maioratu dixit Palat. Ruui. in d. rep. ca. per vestras. §. 44. nu 5.

18 ¶ Cautio autẽ idonea esse debet. l. quoties. ff. qui satisda. cogan. Sed si ex magna rerum Maioratus estimatione qui forsan ex Regno, Ducatu, Comitatu, seu Marchionatu, vel alio magno patrimonio constat, idoneè satisdari non possit, ea cautio
19 præstãda est, quæ secundùm rei qualitatẽ præstari poterit. Quod probatur ex tex. in l. de creationibus. C. de episcopa. audien. ibi. *Sin autem non talis eius census inueniatur: tũc & fideiussio in quantũ possibile est, ab eo exploretur.* Quem ad hoc expresse not. ibi. Alberi. 2. col. in medio. dicens. Ita consultum fuisse in fauorẽ Reginæ Franciæ, quæ fuit tutrix filij sui Primogeniti. tex. in quo eadem verba apposita sunt, in l. final. § sin autem non talis. C. de curato. furios. quem ad hoc not. Bal. in l. fin C. de Magist. conue nu. 3. l. mulier. C. de iure doti. not. Cassa in consuetud. Burg Rub. 6. §. 4. verb. caution n. 4. Lauden. in tracta. de offic. domino. q. 4. Iacobi de Sancto Geor. in tractu feudorum. col. 1. Roderi. Xuar. in l. 2. tit. delos emplaçamientos. li. 2. fori ll §. nunc opportunè. n. 18. Idq́ue in satisdatione de Maioratu restituendo censuit Palat. Ruui. nihil ex prædictis allegans in d. repe. ca. per vestras. §. 44. nu. 5.

20 ¶ Quam satisdationem petere debet is, qui post Maioratus possessorem primum locum in successione eiusdem obtinebit, vt prob. in l. peto. §. fratre. ff. de legat. 2. vbi id omnes Docto. aduertunt.
21 Calumniosè namq; satisdationem petere videtur is, quem alius antecedit, vt inquit Iurisconsultus.
22 in l. Paulus. ff. de præto. stipulat. Nisi sequens successor absens, impeditus, aut negligens sit: tũc nãque etiã remotior admittitur, vt infra lib. 4. dicemus, vbi de reuocatione alienationis factæ à Maiorat⁹ possessore tractabimus, quòd si plures pri- 23
mum gradũ in Maioratus successione prætendãt omnibus à præcedẽti Maioratus possessore satisdãdum erit. Nec in hoc grauatur Maioratus possessor, cùm futurum sit, vt vnus solus in Maioratu succedat possitq́ue cum vno, eodemq; fideiussore omnibus satisdare. l. si duo. ff. vt legato. nomi. cauea.

¶ Forma autem satisdationis hæc erit, quòd fide- 24
iussores stipulentur hæredem, seu anteriorẽ Maioratus possessorẽ, rem Maioratui subiectam adueniente die restitutionis præstare, dolumq́; malum in Maioratus restitutione abfuturũ: ita vt nec fundo seruitus imponatur, nec aliquid aliud dolo fiat, ex quo res Maioratus deterior tradatur. l. 1. ff. vt legato seu fideicommis. nomi. cauea. l. vlt. C. de leg. Et vtrobique per Scrib. Nec cautio de re Ma- 25
ioratus arbitrio boni viri fruenda, præstanda est. Hæc namque à fructuario, non à Maioratus possessore, qui dominus est (vt infra hoc lib. cap. 19. dicemus) præstanda erit. l 1. ff. de vsufructu quemadmodũ caueat. vbi probatur, quòd cautio de re aliqua restituenda ab ea, quæ datur de vtendo, & fruendo arbitrio boni viri, longè diuersa est. Mul- 26
ta namque comprehendit cautio de fruendo arbitrio boni viri, quæ cautio de restituenda re non comprehendit, vt constat ex his, quæ notat Azo. in summa C. de vsufruct. n. 2. cum seq.

¶ Ideoq́; licet cautio de restituẽda re aduenien- 27
te die fideicommissi à testatore remitti possit. l. 2. C. vt in possess. lega. Cautio autem de vtendo, & fruẽdo arbitrio boni viri à testatore remitti non potest. l. scire debetis. C. eo. tit. l fi pecunię. ff. eod. l. 1. C. de vsufruct. Cui⁹ ratio est, ne detur occasio delinquendi. Quam rationem assignant Scrib. in d.l scire debetis, & in dicta l 1. C. de vsufructu. & Bar. in l. nemo potest. ff de leg. 1 n 3. vbi Iass. in. 1. lectura nu 93. & in 2. nu. 125. col. fin. & Hannibal. nu. 212. illam sequuntur: tametsi Rip. ibi num 41. istam rationem non probet aliamq; deteriorem assignet. Hanc etiam rationẽ probat Iass. cons. 40. num. 1. lib. 1. Deci consi. 418. nu. 16. & Io. Igneus. in l. contractus. nu. 72 ff de regulis iuris, & Mencha. de succes. creati. libr. 1. §. 7. nume. 22. Franc. Viuius. lib. com. opin. verb. coactionem. nume. 5. hánc que opi. dixit communem esse Ant. Gabriel commu. opin. lib. 5. tit. de vsufruct. conclusione. 1. num. 28.

¶ Ex quaratione deducitur non esse verã opinio- 28
nem Bald. in d.l. 1. num 11. C. de vsufructu. dicentis, quòd quanuis testator cautionem de vtendo, fruendo arbitrio boni viri remittere nõ possit: poterit tamen iubere, vt hæres accipiat quendam fideiiussorem pauperem. Quem sequitur Salic. ibi. num 5 & Barba. in c. fin. de pign. Ang. in princip. instit. de vsufructu. ad fin. & plures alij ex nostris Scrib. Iura namque in hac materia loquentia iubent fructuariam cauere vtiliter, & idoneè rex in §. Constituitur. insti. de vsufructu. obligatio autẽ inopis debitoris nulla censetur l. nã is. ff. de dolo. & testator, qui non potest cautionẽ remittere, ea ratione: ne delinquẽdi occasio præsteur, nec poterit grauare hæredem inopem fideiiussorẽ recipere: cùm paria sint non cauere, vel minùs idoneè satisdare. l. quoties. ff. qui satisdare cogan l. 3. ff. de fideiiusso. eadémque occasio delinquendi præste-

tur

rur ex fideiiussione nõ idonea, quę ex fideiiussoris remissione. Sicq; aduersus Bal. & eius opin. sequẽtes tenuerunt Hannibal. in d.l. nemo potest. ff. de leg. 1. n. 184. & Arias Pinel. in l. 1. C. de bon. mater. 2. part. num. 76. Quibus ego libenter assentio, qui semper id cupiam efficere, vt lex non verbis: sed rebus imponatur.

29 ¶ Ex eadem etiam ratione assignari potest nouus, ac verissimus intellectus ad d.l. secundam C. vt in posse leg. dicẽtem à testatore remitti posse, eam cautionem, quę datur pro legato & fideicommisso restituendo. Nam cùm ista cautio duas partes contineat: prima, quòd res Maioratui, seu fideicommisso subiecta adueniente die restituatur: secunda, quòd in restitutione dolus malus aberit. l. 1. ff. vt legato. seu fideicõmiss. nomi. caueatur. licèt possit remitti prima pars fideiiussionis: nõ tamen poterit remitti secũda: cũ ex ea remissione etiam occasio delinquendi præstetur, dolusque futurus remitti nõ possit. l. si vnus §. illud nulla ff. de pact. l. si plagij. cum simil. ff. de verb. oblig. Idque prob. tex. in d. l. 2. ibi. *Vt satisdationes, quæ volũtatu defuncto, cum tuenda gratia in legatis, & fideicommissis introductæ sunt eorundem volũtate remitti possint.* Ex quibus clarissimè constat testatorem solam eã satisdationem posse remittere, quæ eius gratia introducta est: sed ista satisdatio, vt dol° mal° absit, aut fauore publico inducta est, vt prob. tex. in d. §. illud nulla. vbi per Scrib. & tex. in l. conuenire. ff. de pact. dotali. aut mixtim gratia fideicõmissarij, & iuris publici. vt inquit Bal. in d l. scire debetis. n. 1. Ideoq; ex legis illi° decisione nullo pacto remitti potest. Quod ex eo etiam constat, quòd si non potest remitti cautio, vt arbitrio viri quis fruatur, à fortiori nec remitti poterit ea satisdatio, qua cauetur dolum malũ ab futurũ, cùm maior delinquẽdi occasio ex hac, quàm ex illa præstetur. Ex maioritate autem seu ex paritate rationis lex, de vno casu, ad alium extenditur. Authen. multo magis. C. de Sacrosan. Eccle. l illud. cum simil. ff. ad leg. Aquil. Quod præcipuè in eo, quod fauore publico statuitur, dicendum est. l. quod fauore, cum simil. ff de leg. Imol. & scrib. in l. Si verò. §. de viro ff. solut. matri.

30 ¶ Nec huic intellectui aduersatur decisio tex. in l. fi. ff. vt legato. seu fideicommiss. nomi. caua. Vbi probatur, quòd remissa à testatore cautione de fideicommisso restituendo, nõ poterit eadem cautio peti: etiamsi hæres hæreditatẽ dissipet. Potest namque quis bona fideicõmisso subiecta absque dolo dissipare, vt optimè aduertunt Paul. num. 2. Alex. num. 13. & cæteri Scrib. in l. Imperator. ff. ad Trebel. Nec tunc cautio propter dissipationem peti potest: sed aliis remediis agẽdũ est, vt in cad. l. Docto. aduertunt, quod si dolus interuenerit, crederem non obstante eiusdem legis decisione, posse exigi eam cautionem: ne dolus malus adsit, quã si recte sentio non potest remittere testator: cùm non possit remittere cautionẽ de vtendo, ac fruẽdo arbitrio boni viri. In cuius remissione minus incõueniens versaretur. Quod eo maximè dicendum est, quòd d l. fi. communiter intelligi ac limitari soleat: nisi sit talis dilapidatio, de qua verisimiliter testator nõ cogitauit tẽpore remissionis cautionis. Tunc namque cauendum erit non obstante testantis remissione, quod dixit Bal. in l. iubemus in princip. num. 5 & nu. 17. C. ad Treb. Testator autẽ verisimiliter de dilapidatione dolosa remittẽda cogitasse cẽsendus nõ est. l. credi-

tor. § Lucius ff. mãda. l ex facto vbi per Scrib. ff. de vulga. Ideoq; d. l. fi. non meretur in cõtrariam sententiam adduci.

¶ Hæc tamẽ omnia, quæ de satisdatione à Maio- 31
ratus possessore præstanda prædiximus limitãda sunt, nisi hæres grauatus, seu præcedens Maorat° possessor sit de liberis primi grad° Maorat° institutoris, & sequens in gradu frater grauati, vel eius filius, aut descendẽs, aut ex descendẽtibus Maioratus institutoris. Hoc namque casu hæres grauatus, seu præcedens Maioratus possessor non tenebitur satisdare. l. iubemus, in princip. & in §. in supradictis. C. ad Trebel. vbi Odofredus Bart. Bal. Paul. Corn. & communiter Scrib. glo. vbi etiã per Scrib. in l. cum Artemidoram. verb. nõ prohibuerit. C. vt in posse. legato. glo. vbi Docto. in auth. contra rogatus. verb. exponet. C. ad Treb. Quod de liberis primi gradus Maioratus succession° à parẽtibus suis grauatis, bona Maioratus filiis aut aliis descendentibus suis restituere, intelligendũ est non autem in nepotibus, aut pronepotib°, aut aliis descendẽtibus procedit, vt probat tex. in d. l. Iubemus. §. illud autem admonemus: iuncta glos. ver. personis vbi gl. exponit tex. 1. de liberis primi gradus. Per quem tex. dixit. Bal. in proprio loco, quòd priuilegium concessum filiis non extẽditur ad nepotes: quando l. id prohibet. Cuius dictũ sequũtur communiter Scrib. ibidem. & in eadem l. Iubemus, in principio. & in d. l. cum Artemidorã & in d. Auth. contra rogatus, Idem etiã dixit Bar. in l. liberorum num. 4 & num 6. ff. de verb. signi. vbi Alcia. num. 26. Alex. in l. in fideicommissariã. 1 responso, num. 2. ff. ad Trebel Idq; omnes Docto. indifferenter not ita vt nullus ex his, qui de hac re scripserunt, legem illã, nisi in liberis primi gradus testatoris, intelligat.

¶ Qua ratione cautè legendum est illud, ꝙ Scribit Petr° de Peralta in d. l. 3. §. qui fideicõmissam num. 30. vbi de hac re loquens inquit, quòd in casibus, quibus possessor Maioratus tenetur sequẽti in gradu satisdare, intelligi debet, & limitari: nisi præcedens sit ascẽdens, vel frater sequẽtis in gradu: quia tunc non potest descendẽs, vel frater secũdo loco vocatus ab eo satisdationem exigere.

¶ Id namq; ex superius adductis iure procedere nõ potest: licet enim præcedens Maorat° possessor, sit ascendens, vel frater sequentis in gradu, nõ liberatur à satisdatione: nisi is, à quo satisdatio petitur sit de liberis primi gradus Maioratus institutoris, quod maximè ea, quæ in hac materia scribuntur restringit, poteritq; vix casus d. l. iubemus in Hispanorum Maioratibus practicari: cùm vt plurimùm iam eorum successio liberos primi gradus institutoris supergrediatur.

¶ Poterit tamẽ Maioratus successor aduersus illũ, 32
qui est de liberis primi gradus institutoris petere, vt bona describãtur: etsi nõ possit ab eo satisdationẽ exigere. Is enim qui nõ potest satisdationẽ exigere: petere tamẽ poterit bonorũ descriptionem, vt inquit Bal. consil. 137. vol. 1. Cuma. consil. 88. nu 3. Cassa in consue. Burgun. Rub. 6. §. 6. ver. *par inuentaire*. nu. 27 Peralta in d. l. 3. §. qui fideicommissam. nu. 30. Idque censuit Pinel. in l. 1. C. de bon. mater. 2. part. nume. 23. dicens, parentem 33
bonorum filij administratorem teneri inuẽtariũ conficere, etsi non teneatur satisdare: quo in loco inuentarium cum bonorũ descriptione cõfundit: licet ea verè diuersa sint vt benè considerant Cuman. d. cons. 88. & Guido Papæ. decisione. 351. nu.

1. Soc

34 1. Socinus Iuni. consil. 132. numero 4. & 5. lib. 1. Bertrand. consi. 243. num. 6. lib. 1. & Boer. decis. 61 num 7. & num. 14. Ideoque quanuis pater nõ teneatur facere inuentarium ex bonis filij: tenebitur tamen ad petitionem filiorum bona eorundem pati describi: Vt Cuma. d. consil. 88. col. fin. & præfati Doctor. aduertunt, quod ab inuentario diuersum est. Sicque intelligenda sunt, quæ à Pinel. in d. l. 1. 2. parte n. 23. dicuntur: de inuentario à patre conficiendo, quod generale est in omnibus, qui inuentarium facere non tenentut. Hi enim non poterunt bonorũ descriptionem recusare, idque propè omnes Scrib. quos superiùs citauimus, non obscurè censuerunt.

35 ¶ Sed licet omnia ista quæ de satisdatione præstã da à Maioratuũ possessoribus diximus, vera sint, ex clarissimisque iuris principiis apertissimè deriuentur: rarò tamen in forensibus controuersiis adduci solent, nec vidi vnquam sequentem Maioratus successorem ab eius possessore cautionem cessante dilapidationis suspicione petentem, nec exigentem: quod mihi nõ modicam admirationẽ præstitit: cùm sciam plures ex sequentibus Maioratuum successoribus: adeò eorundem possessores insectari, vt si scirent hoc remedio aduersus eos vti posse, id non prętermitterent: imò frequẽter cautionum exactione illos infestarent. Sed forsan silentiũ hoc ex ignorantia principiorum processit, vt & plura alia quotidie, ex communi errore neglecta videmus, vel ex eo remedium hoc neglectum est, quòd parum vtilitatis ex eo consequi posse videatur, eò quòd Maioratus, vt plurimum in bonis immobilibus consistant: cautióq; de eisdem restituendis vtilitatem nõ afferat: cùm statim mortuo possessore, dominium ac possessio rerum Maioratus in sequentem ipso iure pertranseãt, etiam si à possessore Maioratus alienata sint, in tertiumque translata, pro actualique possessione adipiscenda plura remedia summaria, ac executiua legibus Regiis prodita sint. Vteũque autẽ res ipsa consideretur huiusmodi cautionẽ vtilissimam esse plus certo mihi compertũ est: nec scio quo iure potuisset petentibus denegari.

¶ Vtrum autẽ vltra cautionem, de qua in hoc capite agitur, Maioratus successor teneatur, antequàm rerum eiusdem Maioratus successionẽ apprehendat, præstare cautionem Mutianam de adimplendis eiusdem Maioratus conditionibus seu restituẽdo bona Maioratus cum fructibus perceptis, infra lib. 2. c. 12. n. 25. dicemus.

SVMMARIA.

1 *Patre bona Maioratus dilapidante filio ante eius mortem restituenda sunt.*
2 *L. Imperator. ff. ad Trebel. declaratur, discutiturq; vtrum hodie sit correcta.*
3 *Hodie etiam pro aduentitijs cautiones inter patrem, & filium præstari possunt.*
4 *Correcta ratione legis cessare debet eius dispositio.*
5 *Filius non tenetur se committere fragilitati cautionis.*
6 *Vera ratio decidendi ad d. l. Imperator. ff. ad Trebel. assignatur.*
7 *Pater dissipans bona filij quorum administrator est, tenetur ea filio restituere.*
8 *Maritus dissipans bona vxoris, tenetur illa etiam constante matrimonio restituere.*
9 *Pater propria bona dilapidans tenetur in vita filio legitimam assignare.*
10 *Pater potest bona sua in mare proijcere in filiorum præiudicium.*
11 *Vna ratione legis deficiente, ex alia sustinetur.*
12 *An d. l. Imperator procedat in dilapidatione quæ ex sola culpa processit: an dolus requiratur.*
13 *Administratio auferenda est tenaci: sicut prodigo.*
14 *Pater dissipans bona immobilia Maioratus: vtrum teneatur illa in vita restituere.*
15 *Dissipatio immobilium magis damnosa est: quàm ea quæ de bonis mobilibus fit.*
16 *Pater dissipator, bona Maioratus tenetur in vita filio restituere: etiamsi sit soluẽdo & culpa dissipationis in omittendo consistat.*
17 *Alimenta præstanda sunt patri, à quo propter dissipationem bona Maioratus auferuntur.*
18 *Dissipatio magna requiritur, vt bona Maioratus sint à possessore auferenda.*
19 *Dissipatio Magna, quæ dicatur.*
20 *Pro modica dissipatione solet fieri Maioratus possessori præceptum, vt deinceps nõ alienet sub pœna restitutionis.*
21 *Iudex quandoque id iubet, quod lex præcipit.*
22 *Dilapidationis suspicione precedente cautionis remedium sufficiens est, dummodo ea manifesta non sit.*
23 *Satisdatione à principio præstita non tenetur Maioratus possessor ex sola suspicione dilapidationis iterum satisdare.*
24 *Dilapidatione manifesta interueniente, pater tenetur bona Maioratus restituere, nõ obstãte cautionis oblatione.*
25 *Ex dilapidatione manifesta bona Maioratus restituenda sunt: etiã si à principio cautio præstita fuerit.*
26 *Dispositio l. Imperator. ff. ad Trebel. procedit, siue tempus gratia hæredis, siue commissarij adiectũ sit.*

27 *Tempus semper censetur adiectum fauore hæredis, non fideicommissarij.*
28 *Rege bona regni manifestè dilapidante quid faciendum sit.*
29 *Dispositio dictæ l. Imperator: an procedat solum in filio: an etiam in extraneo.*
30 *Prima generatio est filius: secunda autem nepos.*
31 *Emphiteota, fructuarius & colonus: propter dissipationem cadunt à iure suo.*
32 *Bona expressè prohibita alienari: si alienentur, poterit ea sequens vocatus in vita possessoris sibi vendicare*
33 *L. fina. § sed quia nostra Maiestas, & § sin autem. C. communia de lega. declarantur.*

Maioratus possessore bona Maioratus dilapidante an possit sequens in vita eiusdem Maioratus successionem vendicare.

1 ### CAPVT XVI.

IN præcedenti capite ostensum est qualiter Maioratꝰ possessor ad petitionẽ sequẽtis causa suspicionis superueniẽte, vel nõ, teneatur satisfacere: sed quia cõtingere potest, vt Maioratus possessor ne dum de dilapidatione suspectus sit: sed etiam compertũ sit eum bona Maioratus manifestè dilapidare, ac destruere: ita vt satisfactionis remedium sufficiens nõ sit: summè cõueniẽs erit hoc loco eã quęstionẽ discutere: an. s. hoc casu sequens successor possit ante mortẽ possessoris, Maioratus restitutionẽ petere. Pro cuius quæstionis resolutione distinguẽdũ erit, aut enim sequens in gradu est filius Maioratus possessoris, aut extraneus.

¶ In prima specie: quando. s. sequens in gradu possessoris filius est, dicendum erit, quòd si eius parẽs bona Maiotatui subiecta manifestè dilapidet non expectata eius morte, ea bona erũt filio restituenda. Quod probat text. in l. Imperator ff. ad Trebelli. quem dixit Bart. in proprio loco esse sing. ad hoc, quòd si pater fuit grauatus restituere filio fideicommissum, & ipse dissipat bona restitutioni subiecta, auferuntur ab eo, & cogitur restituere filio etiam in potestate existenti ante conditionis euentum, & illum tex. dixit ad hoc alibi non reperiri Ioan. de Imol. ibidem. Idque etiam per illum tex. notant ibi communiter Scrib. id ipsum etiam dixit Barto. in l final. C. de senten. pass. & resti. nume. 2. idem Barto. in l. 2. § quòd si in patris. nu. 8. & 9. ff. solu. matri. & in l. si constante. 9. quęstion. numer. 63. vbi etiam per Scrib. ff. eod. & in l cum oportet. § non autẽ. n. 2. C. de bonis quæ libe. Franc. de Areti. consil. 72. num. 5. Palat. Ruui. in repe. cap. per vestras. §. 17. num. 13. de dona. int. vir. & vxo. Boërius: qui plura refert decis. 61. n. 15. cum præceden. & sequent. Sed est tex. illi consimilis in l. cogi §. si pater. ff. ad Trebel. vbi pater hæres institutus filioq; restituere grauatur, si adire recuset, cogitur ad filij petitionem hæreditatem adire, fideicommissumque etiam ante diei euentum filio restituere: quasi in recusando hæreditatem adire videatur bona fideicommisso subiecta dissipare, filiúmque eisdem bonis ex non aditione priuare, quod dissipationi manifestæ æquiualẽs est. Idque Scrib. ibidẽ & in d. l. Imperator aduertunt.

¶ Magna tamẽ inter scrib. cõtrouersia est, an illa l. 2
Imperator, hodie sit correcta. Aliqui nãq; ex eisdem censuerunt eam correctã esse, eiusq; decisiõnem iure nouo Codicis non procedere, quod ex eo probare nitũtur, quòd illa l. loquatur in filio in potestate constituto inter quẽ & eius parentẽ iure digestorum nõ poterat cautio de fideicõmisso restituendo, nec etiam de alia re præstãda interponi. l. frater à fratre. §. 1. ff. de condi. indebi. text. in §. item inutilis, cum similib. insti. de inutilib. stipulat. Lex autem illa ideò in casu dilapidationis bona filio restitui iubet, quòd inter patrem, & filium cautio interponi non possit. Nam si præstari posset inter patrem & filiũ satisdatio, nihil aliud quam satisdationem in casu dilapidationis introduceret. Quod prob. ex eadem lege. ibi. *Nam quia cautiones non poterant interponi conseruata patria potestate: ideò damnum conditionis propter fraudem influxit.* Sed cum hodie de iure C. etiã pro aduentitijs cau 3
tiones inter patrem & filium præstari possint, ex decisione text. in l. iubemus. §. in supradictis, secũdum communem intellectũ. C. ad Trebel. & in authent. vnde si parens. vbi glo. & cõmuniter Scrib. C. de inoffi. testa. & notatur in d. l. frater à fratre. igitur correcta ratione legis, cessare debet eius di 4
spositio. l. 1. cum similib. ff. de legitim. tutela. Iaf. in l. si quis filium. n. 7. C. de inoffi. test. qua ratione d. legem Imperator, hodie correctam esse dixit Rapha. Cuma. ibidem Quem sequitur ibi Ioãnes de Imol. super glo. verb. non poterant.

¶ Quanuis autem obiectio ista vrgẽtissima ac penè insolubilis videatur: communis tamen opinio est in contrarium: imò quòd illa l. correcta nõ sit, quam veriorem esse censent. ibi. Bart. Alberi. Angel. Paul. Alexand. Segur. Claud. & communiter Scrib. Idem voluit Nicolaus Arelatanus in l. generaliter. nu. 163. C. de secund nupt. Eámque dixit communem opinionem esse Ripa. in l. si cõstante col fina. num. 100. ff. solut matr Arias Pinel. in l. 1. C. de bon. mater. 2. par. num. 38. Quod probant 5
ea ratione, quòd scilicet quanuis cautiones inter patrem & filium hodie interponi possint: non tamen filius tenebitur se committere fragilitati cautionis l cogi §. idem quęritur. ff. ad Trebel. de quo inferius dicemus. Quæ ratio leuissima est: cũ Iurisconsultus in d. §. idem quæritur. in satis diuerso casu disponat, vt benẽ aduertit Ioã. de Imol. in d. l. Imperator.

¶ Sed sustinẽdo communem veriorratio assignari 6
poterit, quod scilicet Iurisconsultus in d. l. Imperator, non ea sola ratione motus fuerit ad disponendum, patrem teneri ante diem, fideicommissum restituere, quòd cautiones inter patrem, & filium præstari non possent. Ad id namque vt cautio præstanda foret, sola suspicio dilapidationis sufficiens esset: imò regulariter ad id nulla suspicionis causa requireretur.

tur. Sed hanc rationem Iurisconsultus expressit, vt intelligeretur, quòd ex eo: quia cautiones inter patrem, & filium præstari non poterant, non potuit principiis dilapidationis obuiari: prout in extraneis ex præstatione cautionis obuiari solet. Qua ratione creuit adeò parentis dolus seu negligentia, vt manifestam dilapidationem efficeret, qua manifesta dilapidatione stante, Iurisconsultus damnum conditionis propter fraudem ex ea præsumptam influxit. Et iste est nouus ac verus sensus literæ illius l. quæ aliàs intelligi non posset.

¶ Nec hac sola ratione, sed aliis etiam motus fuit Iurisconsultus ad eius legis decisionem, eaq; precipua quòd dissipatio iam adeò manifesta erat, vt pater euidenter aduersus filium suspectus esset, quo casu ciuili ratione bona erant à parente aufe-
7 renda. Quotiescunque enim pater àdministrat bona ad filium pertinentia, eaque manifestè dilapidat, cogitur ea reddere, etiã non adueniente casu restitutionis. l. fina. vbi Bart. & Scrib. C. de sentẽ. pass. l. cum oportet. §. non autem vbi. etiam per Scrib. C. de bonis quæ libe. not. Roderi. Xuar. allega. 4. & Pala. Ruui. in rep. cap. per vestras. §. 17. nu. 13. Barto. in l. si constante. n. 63. ff. solu. matri. vbi Iaff. n. 196. & Ripa. col. fina. n. 99. Segur. in d. l. Imperator col. 17.

8 ¶ Sicque etiam videmus in marito res dotales dissipante, vt dotem teneatur ante tempus restituere l. si constante. ff. solu. matri l. vbi adhuc. C de iure. re doti. Pala. Ruui. in d. repe. capitu. per vestras. §. 17. n. 12. Gometius in §. fuerat. n. 41. institut. de actio. Boërius. decisione. 328. Segur. in repet. d. l. Imperator. col. 36. l. 29. titul. 11. part. 4.

9 ¶ Simile etiam videmus in patre, qui si propria bona dilapidet, cogitur filio, etiam in vita legitimã assignare, ex qua se alere possit, vt dixit Baldus in l. secund. C. si quid in fraud. patro. n. 3. cuius dictũ sequitur Paul. ibidem. n. 6. dicens, esse mente tenẽdum. Idem Paul. in authen. si qua mulier. n. 8. C. de sacr. san. Eccle. Alexand. in d. l. Imperator. numero 12. & ibi Claud. n. 6. Fabia de Mõte in repet. authen. nouissima. nu. 83. C. de inoffi. testa. Roma. in l. 2. §. quòd si in patris. ff. solut. matri. Pala. Ruui. in d. repet. cap. per vestras. §. 17. n. 14. Eandẽ opinionem dicit esse æquiorẽ Iaff. in l. si constante. n. 199. ff. solu. matri. & in l. nam & posteà. §. sed & si quis. n. 4. ff. de iure iurando. Eamq; sequitur Segura in d. l. Imperator. col. 40. cũ seq. & Xuar. allegat. 4. & Cagnol. in l. final. C. de pact. num. 232. Boerius decis. 61. n. 17. & 18. Gregor. tit. 14 parti. 1. in princip. in glos. verb. enagenar, & in l. 8. tit. 4. par. 5. in glos. verb. legitima. ¶ Et si contrariã opinionem veriorem esse censeat Baldus sibi cõtrarius in l. non potest. ff. de adoptio. & ante Bal. Specula tit. de executione sententiæ §. sequitur. n. 11. in final. Quã dixit de rigore iuris esse veriorẽ Iaff. in d. l. nam & posteà. § sed etsi quis. n. 4. & §. itẽ si quis in fraudem n. 3. instit. de actio. & prætereà in l. lex Cornelia. n. 6. ff. de Vulga. Cassan. in consuetu. Burgun. titul. de successione. Rub. 7. §. 2. numero. 4. Siluester. Aldobiã. in §. præterea. insti. quib. mod. ius patr. potesta. soluitur. Et Deci. cons. 438. num. 13. Prima tamen opinio æquior est: quanuis contraria iuris rigore considerato verior sit siquidem iuris rigor permittit parenti, vt bona sua in mare proijciat, vt inquit Bald. in proœmio. C. nu. 11. Quem sequitur Deci. consil. 557. num. 7. & 8.
10 Moralis tamen ratio contrarium dictat: cum reipublicæ expediẽs sit, ne quis re sua malè vtatur, &
ne filij fame moriantur, vt in prædictis locis Docto. aduertũt, quibus possent plura alia cumulari.

¶ Cùm igitur aliæ rationes possint ad dictæ legis 11
Imperator, decisionem assignari: consequens est, vt vna legis ratione deficiente, legis dispositio nõ deficiat: sed ex alia etiam sustineatur: etiamsi vtraque esset. finalis. text. in §. affinitatis. insti. de nupt. l. liberorum. §. vocantur. ff. de his, qui not. in l. si non lex Ælia Sententia. ff. de hæredi instit. & est communis Scriben. resolutio. in l. si vero. §. de viro. ff. solut. matri. & in l. si ventri. §. bonis. ff. de priuileg. credi. Ex quibus communis opinio non modicum comprobatur quæ aliàs esset iuris fundamento destituta.

¶ Sed maxima adhuc contentio inter Scribẽ. ver- 12
satur: an, scilicet illa lex Imperator, locum habeat in dilapidatione, quæ culpa parentis processit: an solùm in ea, quæ ex eiusdẽ dolo, ac machinatione orta fuit. Illam namque legem procedere solùm in dilapidatione dolosa, dixit glos. in d. l. Imperator. verb. filio. fina. ver. Quam sequitur Ang. ibidem dicens, quod si pater dolosè dissipat, tenetur fideicommissum restituere: si autẽ ex propria culpa, debet sibi dari coadiutor, in administratione ad instar Prælati: Eandem opinionem sequutus fuit Ioannes de Imola in eadem l. col. 2. vbi etiam Claudius col. 2. Cui opinioni non modicum fundamentum præstant verba eiusdem legis Imperator. ibi. *Multa in fraudẽ fideicommissi fieri probarẽtur,* & iterum ibi. *Ideò damnum conditioni propter fraudẽ influxit.* Quę verba potiùs dolum, ac machinationem: quàm culpam denotant, idque præfati Scriben. proaant ex l. Si superstite. C. de dolo, & ex aliis quæ in idem adducunt.

¶ Contrariam tamen opinionem veriorem esse dixit Barto. in eadem l. Imperator. num. 1. quem sequitur Rapha. Cuma. ibi. & Paul. num. 2. & Alex. num. 16. & Nicolaus Arelaten. in d. l. generaliter C. de secun. nupt. num. 155. cum seq. Eamque appellat communem Pinel. in l. 1. C. de bon. mater. 2. par. nu. 24. allegans pro ea glos. in l. Si quis prioris. § fina. C. de secund. nup. ibi. *De fraude vel si alienet.* Idem etiam voluit Iasso. in l. Si constãte. ff. solut. matri. num. 196. per text. in l. fina. C. de sentẽ. pass. & in l. 2. §. quòd si in patris. ff. Sol. matri. Qui omnes respondent ad tex. in d l. Imperator. verb. *in fraudem,* quòd verbum illud nõ pro machinatione dolosa: sed pro ea, quæ contingit, re ipsa accipiendum sit: sicut etiam dicimus dolum re ipsa, & ex proposito contingere. in l. si quis cùm aliter. ff. de verb. oblig. sed Alexand. & ante eum Rapha. Cuma. allegant pro hoc, text. expressum in l. iuris gentium. §. sed si fraudandi. ff. de pact. vbi verbum illud fraudandi, de quo in ead. l. mentio fit, pro fraude re ipsa contingenti capitur. In cuius opi-
nionis fauorem facit quod eleganter dixit Bal. in 13
d. l. final. num. 18. C. de sen. pass. Vbi inquit, quòd si pater non est prodigus: sed ita tenax, vt non expendat, quod est necessarium ad bonorum cõseruationem, est sibi administratio auferenda. Cuius dictũ extollit Hispanus Segura in. d. l. Imperator col. 40. Boërius decis. 61. n. 14. Idque verissimũ est Si enim pater citra dolũ bona Maioratus destruit ac dilapidat, domosque ex negligentia ruere permittit, fundosque & agros non colit, aliaq; similia in filij perniciem facit, negari non potest, quin ista sit iusta causa priuandi illum administratione, bonaque ante tempus restituendi ac si illa dololosè destrueret, ac dilapidaret.

14 ¶ Vlteriùs etiã pro eiusdẽ l. Imperator, perfecta declaratione discutiendum est: an sit vera illa distinctio, quam fecit Bart. in eadem l. Imperator. numero. 1. dicens, quòd aut pater ita dilapidat res filij, quòd filio potest esse consultum: vt si alienet res immobiles, quas filius potest vendicare & tunc non potest patri auferri administratio: sed sunt bona eiusdem tacitè obligata, & habet filius remedium contra possessores. De quo in l. 1. C. de bon. mater. Aut pater ita consumit res filij per dolum, vel culpam, quòd non potest filio esse consultum: puta consumendo pecuniam, vel alias res mobiles, vel patiendo eas destrui per negligentiam, & tunc bona debeant ad filium transferri. Quam distinctionẽ sequitur ibi. Paul. de Castr. numero 9. eam limitans & intelligens, in 1. membro: quando scilicet pater alienaret res immobiles in personas potẽtiores, à quibus non posset filius ita facilè vendicare, vel in alios qui eas essent deterioraturi. Nã tunc (inquit) non obstante hac distinctione statim esse filio bona fideicommissi restituenda. Eandẽ opinionẽ sequitur Io. de Immola. ibidem, eandem etiam distinctionem posuit Bar. in d. l. fi. C. de senten. pass. numero 2. & in l. si constante, in princip. vers. nono quæro. n. 63. ff. solu. matri. Franc. de Areti. qui plures in idem refert, in cons. 72. n. 5. vbi dicit, hãc esse communem opinionẽ. Boërius qui plures ad idem refert decisione 61. nu. 14. Didacus de Segura in repet. d. l. imperator. col. 37. quod singulariter notandum est. Si enim hæc opi. vera esset rarò aut nunquam posset d. l. Imperator dispositio ad Hispanorum primogenia adaptari.

15 ¶ Sed quãuis ista Bart. distinctio communiter sequuta sit, mea sententia, nullo pacto probari potest. Maior enim dissipatio est illa, quę fit vẽdo immobilia: quàm ea, quæ fit in pecuniæ, seu bonorũ mobilium dissipatione. Nam etsi primo casu res extent, possintque vendicari: in 2. autem facilè vendicari non possint: in vendicatione tamen immobilium longè maior difficultas quàm in mobilium restitutione versatur: siquidem prolixę ac penè immortales sunt lites illæ, quæ in vendicandis rebus immobilibus à Maioratuum possessoribus alienatis quotidie versantur, innumeraq; sunt dãna, quæ inde successoribus cõparantur, quod sum mè considerandum est: etsi in litis euentu bona sint Maioratus successori restituẽda, vt optimè cõsiderat Iutisconsultus in l. minoribus. ff. de minor. ibi. *Sed etiam si eorum interfit, litibus ac sumptibus non vacari.* Item poterit interdum etiam probationũ copia deperire. Quod etiam maximum inconueniens traheret, vt aduertit glo. in l. cog. iuxta princip. verb. deductionem. ff. ad Trebel. & in l. penul. ad fin. C. de bonis quæ libe. pluraque alia inconuenientia ex horũ bonorũ immobilium alienatione sequerentur, quæ ex eorũ vendicatione reparari nõ possent, vt etiam notissimum est. Ex quo fit: vt euidenter distinctio Bart. ratione non constet: sicque eam improbat Alexand. dicẽs, opinionem contrariam, vt hoc distinctè procedat, esse veriorem in d. l. Imperator. n. 14 vbi plenè id prosequitur. Eãdemque opinionem videtur etiam amplecti Boerius d. decisione. 61. nu. 15. Sentitque cum Alexandro Pinel. in l. 1. C. de bon. mater. 2. parte. num. 35. Quorum opinioni nos etiam libenter assentimur.

16 ¶ Similiter etiam sequendæ non sunt aliæ distinctiones, quas faciunt Bart. Bald. & Scrib. in d. l. fi. §. dum autem. C. de bonis quæ libe. & in d. l. imperator, quas refert ibidem Alexand. nume. 13. an scilicet culpa committatur in faciendo, siue in omittendo: seu an pater sit soluendo, vel non: siue enim culpa eiusdem in faciendo siue in omittẽdo consistat, vel sit soluendo, vel nõ: semper seruanda est d. l. Imperator, decisio, vt optimè aduertit Frãcde Areti. in d. cons. 72. nu. 5. & Alex. in d. l. Imperator. num. 13. vbi etiam Claudius col. 2. id probat. Quod etiam sequitur Boerius. d. deci. 61. n. 14 ad fin.

17 ¶ Est tamen aduertendum, quòd quando patri auferuntur bona Maioratus propter dissipationem, filióque restituuntur, filius tenetur patri alimenta præstare ex decisione d. l. Imperator, quæ alimenta de redditibus bonorum parenti præstanda sunt, vt eadem lege disponitur. Quod intelligendum est: si pater egeat alimentis, non si aliũde ea habeat, idque probatur ex eadem l. verb. egenti Quod omnes Scrib. ibidem aduertunt, vt inquit ibi Alexand. n. 6. Nec hoc casu omnes fructus bonorum sibi pro alimẽtis assignãdi sunt: sed solùm ex ipsis fructibus alimenta in casu indigentiæ, vt benè aduertit ibidem Alexand. n. 5. & 8.

18 ¶ Ista autem omnia maturiùs pensanda sunt: non enim ob quamcunque dilapidationem bona Maioratui subiecta parenti auferenda sunt, filioq; restituenda: sed ad id magna ac manifesta dissipatio requiritur, vt probatur text. in d. l. Imperator. ibi. *Multa in fraudem fideicommissi fieri probarentur.*

19 Ex quo fit, vt requiratur: quòd pater plura dissipauerit, aut vnum adeò magnum, quod pluribus æqualens sit, vt ibi Paul. n. 1. Alex. n. 11. Segura. fol. vltimo, col. 45. & omnes Scrib. aduertunt.

20 Tam modica autem huiusmodi dissipatio esse posset, vt sufficiens remedium videretur, quòd parenti præceptum fieret vt deinceps bona Maioratus non dissiparet: alias ea sibi auferenda essent, filioque restituenda. Quod dixit Bartol. in l. 2. §. quòd si in patris. numero 9. ff. solu. matri. vbi inquit quòd si pater dissipat bona dotalia ad filiũ pertinentia, potest filius petere, vt ea non dissipet. Idem etiam sequitur Angelus. in l. fi. col. 3. C. de sent. pass. Et Segura in d. l. Imperator. col. 38. &

21 licèt pater absque iudicis præcepto id facere teneatur: interdum tamen iudex id iubet, quod l. præcipit, idque iustum est: cùm iudex sit legis executor. Quod aduertit Bald. in l. Si fideiiussor. §. fi satisdatum. ff. qui satisda. cogan. vbi inquit, quod præceptum de non alienando potest fieri à iudice statim lite mota, & si omnes leges in tit. C. & ff. de litigiosis, id præcipiant. Idque sequitur Roderi. Xuar. d. allega. 4. pag. 2. vbi ex hoc dicto Bald. inquit posse Maioratus successorem petere, ne possessor bona alienet: licet ea bona iure inalienabilia sint. Quibus adiicienda sunt ea, quæ in c. præceden. n. 11. adducta sunt. Quod sic in casu contingenti præceptũ vidimus in parente, qui erat de liberis primi gradus Maioratus institutoris, nec (vt statim dicemus) ad satisdationem præstandam compelli poterat.

22 ¶ Quòd si vlteriùs procedat dilapidatlonis suspicio filiusq; satisdationẽ à parente Maioratus possessore petat, poterit prꝛcipi parẽti, vt filio satisdationẽ præstet. Licèt enim filius: quãdo pater manifestè dilapidat, nõ teneatur se fragilitati cautionis cõmittere, vt in d. Impera omnes Scrib. aduertũt: tenebitur tamen se cautioni cõmittere quãdo nõ manifesta dilapidatio: sed eiusdẽ solasuspicio adest:

adest: aduersus quã videri potest filio plenè ex sola satisdatione consultum. Quod intelligẽdũ erit: nisi parẽs sit de liberis primi gradus Maiorat⁹ institutoris: hoc namque casu satisdare non tenebitur: prout in c. præcedẽ. n. 31. latiùs annotauimus.

23 ¶ Vbi autem satisdatio à principio de re fideicõmisso subiecta restituenda præstita fuit non potuerit pater compelli denuò satisdare ob solam dilapidationis suspicionẽ, cõtra quam ex prima satisdatione filio satis cautum videtur: nisi noua causa in persona fideiussorum superueniat, vt superiùs ostensum est. Non enim est superfluis cautionibus vtendum l. hæc stipulatio. §. diuus. ff. vt leg. nomi. cauea. nec debemus obligationes ex obligationibus facere. l. 4. §. ait Prætor. cum simil. ff. de re iudi.

24 ¶ Quòd si bona Maiorat⁹ pater dissipet, destruat, ac manifestè dilapidet: tunc cautionis oblatione non obstante fienda erit fideicommissi restitutio ex dictæ legis Imperator, decisione. Non enim tenebitur in hoc casu filius, vt ibi Scrib. notant se committere fragilitati cautionis, quod vltra ea, quæ ab ipsis adducta sunt, probat text. in l. qui ita institutus. §. primo ibi. *Propter fragilitatem cautionis.* ff. ad Trebel. Satius namque est suam sibi rem saluam fore: quàm tabulas cautionis habere, atque incertum illius euentum spectare. l. suspectus. ff. de suspect. tuto. l. si pupilli. ff. quod falso tutore authore. Quibus plura cumulat Tiraq. de retract. Linagier. §. 1. glos. 18. num. 33.

25 ¶ Idque non solùm procedit vbi à principio cautio interposita non fuit aduenientẽ taenm manifesta dilapidatione offertur: sed etiam quando à principio fuit præstita satisdatio. Tunc namque etsi propter dilapidationis suspicionẽ iterum satisdandum nõ sit (vt paulò antè dictum est:) tamẽ nõ obstante satisdatione à principio prꝛstita, filius non tenebitur se huius cautionis fragilitati committere. Non enim inuenio rationem diuersitatis, quo ad hæc in cautione à principio præstita, & in ea, quæ ex post facto offertur: sed plus certo arbitror, quòd si in casu manifestæ dilapidationis cautionis oblatio fragilis est, vt ex ea filio plenè consultum non sit, id ipsum dicendum sit: quando cautio iam præstita erat. Ex antiqua enim seu ex noua cautione, (vt est notissimum) non poterit esse aduersus manifestam dilapidationem consultum. Ideóque etiam hoc casu remedio d. l. Imperator, vtendum erit, eiúsque legis dispositio locum obtinebit, vt in simili dixit satis eleganter. Paul. Castren. in authent. qui rem. numer. 3. C. de Sacrosanct. Ecclesi. & Arias Pinel. in i. 1. C. de bon. mater. 2. parte. n. 60. vers. receptum enim est. Quę omnia singu. notã. erũt, vt sciamus intelligere, & practicare ea, quę in d. l. Imper. decisa sunt.

26 ¶ Consequenter autem hoc loco discutiendum est etiam: an vera sit quædam decisio Bald. in Rubrica. C. de reuocand. his quæ in fraud. credito. numero 13. vbi inquit Bald. se putare, quòd vbi hæres dilapidat ante euentum conditionis fideicommissi, bona hæreditaria deberent poni in loco tuto, ita vt commoditas medij temporis non subtrahatur gratiato: nisi constaret, quòd dilatio, seu conditio esset apposita à testante fauore fideicommissarij quia tunc hæredi dissipanti essent bona totaliter auferenda. l. in fideicommissi. §. cum Polidius. ff. de vsur. Quod inquit Alexand. in d. l. imperator. n. 3. esse singulariter notandum pro limitatione & intellectu illius legis, vt solùm eius decisio procedat: quando dies fideicommissi apposita fuit in fideicommissarij fauorem, non alias, subditque ab alieno Scrib. in d. l. Imperator id non legisse, nec posse dici verbum magis singulare, & accommodatum ad illius l. intellectum. Quem sequitur cum quodam temperamẽto Didacus de Segura in eadem l. col. 46. Quod si verũ esset, singulariter notãdum foret ad Maioratuum possessores. Cùm enim semper restitutionis dilatio in eorũ fauorẽ apposita sit, ex hac Bal. decisione propter dissipationem, non essent bona Maioratus sequenti successori deferenda: sed ponẽda in loco tuto: ita vt possessor fructibus rerũ Maioratus fruatur, donec tempus restitutionis adueniat.

¶ Sed licèt hoc dictum Bald. sing. sit, mihi tamen iure non probatur, nec vidi legem hãc distinctionem facientem: siquidem Iurisconsultus in d. §. cum Polidius. in casu diuersissimo loquitur vt ex eo constat apertissimè, nec potest ad Baldi decisionem adaptari, vt cuilibet id rectè inspiciẽti cõstabit. Imò (nĩ fallor) Bal. loquitur absque ratione, & fundamẽto, & directo aduersus casum legis in dicta l. Imperator, vbi non appositum est tempus fauore fideicommissarij: sed potiùs hæredis, & nihilominùs patris dissipatione superueniente bona ab eo auferuntur filioque restituẽda sunt, nõ autem sequestrantur, nec in loco tuto apponũtur.

27 ¶ Quod autem in illa l. Imperator tẽpus fauore hæredis, non fideicommissarij appositũ sit, ex eo constat: quod tempus in testamento appositum semper censeatur appositum fauore hæredis, non autem fauore fideicommissarij. l. cum tempus. ff. de reg. iur. vbi inquit Iurisconsultus. *Cum tempus in testamẽto adijcitur credendum est pro hærede adiectum nisi alia mens fuerit testatoru.* l. eum, qui kalendis §. fina. vbi Bart. & Scrib. ff. de verb. obliga. l. post mortem. C. de fideicom. vbi Corn. circa fi. inquit quòd quilibet dies, & quælibet conditio in dubio fauore grauati censetur apposita. Quod sequitur Iaſſ. ibidem in princip. & fin. verb. & Cagnolus in d. l. cùm tempus numero 1. & 2. Idque in casu eiusdem legis Imperator à fortiori dicendum est, cùm nulla verba in eadem lege apposita sint, ex quibus censeri possit tempus fideicommissi adiectum fuisse gratia fideicommissarij, non hæredis: imò pater fructibus medij temporis frui deberet, donec veniret dies fideicommissi. Quod fieri solet vbi tempus appositum est gratia hæredis non fideicommissarij, vt probatur ex text. in d. §. cum Polidius, & ex tex. iuncta glo. & his quæ ibi Alexand & Scrib. notant in l. in fideicommissariam. §. fina. ff. ad Trebel. & in l. cum filio. ff. de lega. 1. vbi Imol. plura in idem adducit. Idque apertiùs probatur ex text. in d. l. Imperator. ibi. *Damnum conditionis propter fraudem inflixit.* glos. verb. Damnũ, & verb. cõditionis, & his quæ communiter Scrib. ibidẽ notant: si enim l. illa appellat damnum patris habere conditionem pro impleta propter fraudem eiusdem: igitur consequens est, vt conditio in fauorem patris apposita censeri debeat: non enim aliter conditionis implementum posset parenti damnum irrogare, idque notissimum est. Ex quo fit, vt illa Baldi decisio non possit aliquo modo sustineri, ad quod miror prædictos Scribentes non aduertisse.

28 ¶ Vltimo loco pro huius materiæ omnimoda resolutione, discutiendum etiam est, quid dicẽdum sit in Rege bona Regni manifestè dilapidante ac destruẽte, vtrũ filius eius primogenitus possit eo

casu aduersus illum insurgere, Regnumque ipsum debellare. In qua quæstione dicendum est, quod non: sed tunc per filium est ad Romanum Pontificem recurrendum, vt secundùm iuris remedia sibi iustitiã ministret, vt ex pluribus probat Gregorius in l.1.tit.15.par.2.in glo.verb. *O desheredar a su padre*. Quæ hîc repetere non libuit. Et hæc de prima specie, vbi pater bona Maioratus filio post eius mortem pertinentia, destruit ac dilapidat.

29 ¶ In secunda specie principali, vbi scilicet is, qui restitutionẽ Maioratus ex manifesta dilapidatione petit, nõ est filiꝰ dilapidãtis: sed aut eius agnatus, aut cognatꝰ trãsuersalis, aut extraneus: dicẽdũ est dispositionẽ dictæ.l. Imperator in hoc casu nõ ꝓcedere. Quod dixit Bart. in l.fin.ff. vt legato.seu fideic.nomi.cauea.numero 3. vbi inquit ꝙ l. Imperator loquitur in patre, cuius bona debẽt ire ad filium. Ideoque si antè restituit, nõ videtur magnum quid fecisse. l.scripto, in fi.ff. vnde liberi. ex quo apertè sentit, l.illam habere locũ in filio primum locũ in successione obtinente, non in extraneo. Quod etiã videtur sentire Paul. de Castro in ead.l. Imperator.nu.6. dum allegat. Bart. in d.l.fi. ad fin. Et hanc opinionem sequitur expressissimis verbis Segura in d.l. Imperator.col. 44. & 45. secundùm antiquam impressionem.

¶ Alexan. tamen in eadem l. Imperator.nu.13. aliquantulum dubitat de hac Bart. decisione duabus præsertim rationibus. ¶ Prima ex eo, quod d.l.fi. loquitur in auo grauato restituere, in quo videtur militare ratio d.l scripto. sicut in patre. ¶ Secũda ex eo, quòd d. l. scripto procedit, quando bona sunt peruentura ad filium tacitè ex sola iuris prouidentia. Secus autem quando ex causa fideicommissi & contra parentis voluntatem: non tamen audet à Bart. opi. discedere: quia vt inquit, non inuenit hanc considerationem ab aliquo tactam.

¶ Sed si quis voluerit opinionem Bart. sustinere, poterit dicere aduersus Alex. ꝙ d. l. Imperator, loquatur solum in filio, cuius cõtemplatione plura aduersus patrẽ bona eius dilapidantẽ, iura statuta sunt, quæ ad alios extendi nõ debent: cùm in extraneis nõ ea pietatis ratio quę in filijs, militet.

¶ Nec obstat prima ratio Alexan. quòd scilicet d. l.fin. loquatur in auo, in quo respectu nepotis mi-
30 litat ratio. d.l. scripto. quia ratio ista falsa est. Non enim videtur eadem ratio militare in filio: & in nepote: cùm prima generatio sit filius: secunda autem nepos, text. in authen. de non alienan. aut permutan. §. emphiteosi, 1. colla. 4. Ideoque filius nepotem in successione præcedit. l. auunculo. C. communia de successio. l. pater filium. ff. de inof. testa. tex. in §. 1. insti. de legi. agna. succession. Scrib. in l. si viua matre. C. de bon. mater. nisi filius mortuus sit, quo casu nepos locũ patris acquirit. Ideoque ex repræsentatione iam filius: non nepos reputatur l. 1. §. si sit nepos. ff. de colla. dotis. l. 1. §. si sit filius. ff. de coniungen. cum emancipa. liber. eius, Et vtrobique Bart. & Scrib. Bar. Bal. Salicet. Corn. Franc. de Areti. Alexan & Scrib. per tex. ibi in l. si auus. la. 2. C. de liber. præteri.

¶ Non obstat similiter secunda ratio Alexan. in quantum dicit, quòd l. scripto, procedit, vbi bona debent venire in filium ex iuris prouidẽtia, nõ ex causa fideicommissi: nam si rectè verba Bar. intelligamus. vbi allegat d.l. scripto, non sunt intelligẽda solùm de bonis fideicõmisso subiectis: sed de fructibus eorum, & omnibus etiam alijs bonis parentis, quæ ex l. scripto. filio post eius mortem deferri debent. Cùm igitur bona parentis sint filio post eius mortem peruentura ex legis prouidentia: non mirum si ante mortem cogatur filio bona fideicommissi, quæ manifestè dilapidat, restituere, & sic valet Bart. argumentatio. Si enim intelligeremus de sola proprietate bonorũ fideicommisso subiectorum, ratio eius non solùm militaret in filio: sed etiam in quolibet extraneo ad quem sicut ad filium post mortẽ hæredis bona fideicommisso subiecta peruentura essent, ꝙ credi non potest Bartolum in hac parte sensisse.

¶ Vtcunque autẽ sit, etsi Bart. & eorum, qui illam sequuntur authoritas magna sit, contrariam sententiam proculdubiò sequendam esse existimarẽ: imò quod illius legis Imperator, decisio in quocũque ad Maioratus successionem vocato: etiam si filius non sit, pari ratione procedat. Cùm enim cesset prima eiusdẽ legis ratio, quòd scilicet cautiones inter patrem, & filium præstari nõ possint, sustineaturque eiusdẽ legis dispositio, ex hac precipua ratione, quod patre bona fideicommissi destruente, ac dilapidante, filius non teneatur se cõmittere fragilitati cautionis nec bona apud parẽtem dissipatorem esse debeant: prout supra isto cap. numer. 6. cum sequen. annotauimus: non video quare ista ratio nõ militet in extraneo primo loco ad Maioratus successionem vocato: sicut in filio: imò longè maior ratio in extraneo: quàm in filio versatur: cum ob filij affectionem præsumẽdum sit, parentem, nõ adeò in dissipatione bonorum, quæ ad filios peruentura sunt, processurum sicut in dilapidatione ac destructione bonorum, quæ ad extraneum post eius mortem spectant. Si igitur lex non confidit de parẽte dilapidatore administrationem bonorũ, in quibus filius eius succedere debet: nulla (si rectè sentio) ratio assignari potest, ex qua cõfidat de eo administrationem bonorũ, in quibus nõ filius, sed extraneus successurus est. Simile namque videmus in emphiteota, 31
vsufructuario siue colono: etiam qui ad longum tempus conducit. Si enim hi res, quibus ex causis prædictis fruuntur, dilapident, poterũt ab emphiteosi, vsufructu vel conditione repelli, etiamsi satisdationem de his rebus conseruandis præstiterint. Quod dixit Paul. in authen. qui rem. nume. 3. C. de sacrosanct. Eccle. quem ibi sequitur Iaff. n. 4. & 5. & cæteri Scrib. Bald. & Rapha. Cuma. in l. diuortio. §. si fundum. ff. solut. matrimonio. Carol. Ruin. consil. 58. nu. 3 & 4. lib. 1. Tiraquel. qui plures refert, de retract. conuẽtional. §. 3. glo. 1. n. 23. Arias Pinel in l. 1. C. de bon mater. 2. par. n. 60. Ex quo fit, vt hæc opinio vera censenda sit.

¶ Vnum tamen in hac parte annotandum erit, 32
quòd si in Maioratu expressa alienationis prohibitio apposita sit: prout communiter in omnibus Maioratibus apponi solet statim facta bonorum alienatione etiã viuẽte Maioratus possessore, potest admitti sequens in gradu, qui alienationi non consensit, ad reuocanda bona alienata, eaque sibi vendicanda, siue is filius, siue transuersalis, seu extraneus sit. l cum pater. §. libertis, ifi̇cta glo. verb. ne id alienaret. ff. de leg. 2. per quẽ tex. dixit Paul. de Cast. in ꝓprio loco nu. 4. quòd alenatio volũtaria facta contra expressam voluntatẽ testatoris potest statim reuocari, & ad reuocandum admittuntur, qui nõ alienauerunt, nec alienationi consenserunt. Idẽ prob. tex. in l peto. §. fratre. ff. eod. tit. not. Paul. Castren. in l. fin. § fina. numero 7. C. communia de lega. Xuarez. allega. 4. col. 2.

¶ Et licèt

33 ¶ Et licet contrarium videretur dicẽdum ex decisione tex. in l fina. §. sed quia nostra Maiestas, & in §. fin. autem. C. communia de lega. vbi probatur, quòd si quis alienat bona, quæ subiacent restitutioni sub conditione, vel in diem: quòd fideicommissarius non potest statim illa petere: sed demum adueniente die, vel conditione. l. seruo legato. §. 1. ff. de lega. 1. vbi glos. & Scrib.

¶ Communis tamẽ ac vera resolutio est, quòd aut bona sunt fideicõmisso aut restitutioni subiecta, & sic tacitè alienari prohibita absq; alienationis prohibitione expressa, & tunc si alienentur, non potest alienatio reuocari: nisi adueniẽte die fideicommissi. Sicque est intelligendus text. in d. §. sed quia nostra Maiestas. & in §. fin autem. & in d. l. seruo legato. §. 1. aut vltra fideicõmissum bona sunt expressè alienari prohibita, & tunc si alienentur, possunt statim vendicari à sequenti in gradu non expectato die fideicommissi. & ita intelligendus est tex. in d. l. cùm pater. §. libertis, & hanc distinctionem posuit Paul. de Castro. in l. filiusfamilias. §. diui. nume. 7. ff. de lega. 1. vbi Ripa. num. 47. & Ambrosius de Opizonibus. num. 4. Claudius. nu. 12. atque Crotus. num. 36. idem Paul. in l. peto. §. fratre. num. 2. ff. de lega. 2. Idque etiam dixit glos. quam ibi sequũtur Scrib. in d. §. libertis verbo. ne id alienarent, ad fin. Eaque distinctio fuit originalis Iacobi de Bellouis. in auth. de restitutio. & ea, quæ parit. §. quamobrem. colla. 4. q. 1. Eámque sequitur Xuarez alleg. 3. col. 4. Antonius Gometius in l. 40. Tau. num. 88. Segura. in l. cohæredi. §. cum filiæ. ff. de vulga col. 92. & 93. Peral. in Rubr. ff. de hæred. insti. num. 114. & D. Antonius de Padilla. in authen. res quæ. nu. 2. C. communia. de lega. Gratus consi. 21. num. 34. lib. 2. Zanehus in l. hæredes. §. cùm ita. ff. ad Trebel. n. 405. & ista est cõmunis & vera solutio.

¶ Id tamen in hac re obseruandum erit, distinctionem hanc seruandam non esse in casu dict. l. Imperator: imò eius decisionem procedere siue in Maioratu expressè, siue tacitè alienatio prohibeatur. Iurisconsultus namque in d.l. Imperator, fundatur in magna possessoris dilapidatione. Ideoque non mirum si ex ea, omnia bona fideicommissi etiãsi expressè alienari prohibita non sint, ad sequẽtem fideicommissarium illicò deferantur: quod nõ dicendum est: quando sola vna ex rebus Maioratus tantùm alienatur. Tunc namq; decisioni dictę legis, Imperator, locus non erit, vt supra isto ca. n. 18. & 19. ostensum est: sed seruanda erit distinctio, de qua paulò antè mentionem fecimus, vt si prohibitio expressa adfit illicò alienatio reuocetur. Sin verò solũ tacita ꝓhibitio interueniat, expectetur mors vltimi possessoris: nõ tamen ex eo cætera bona Maioratus ab eiusdẽ possessore auferẽda erũt.

¶ Hæc tamẽ omnia in Maioratibus, qui hodie instituuntur, communiter adeò præcisè ac specificè statui solent, vt in eis quamplurima ex his quę prędiximus, necessaria non sint. Apponitur namque in eis clausula, ex qua præcipitur eorundem Maioratuum successoribus, vt bona Maioratus nedum non alienent: imò nec alienare tentent, quòd si ad aliquem alienationis actum processerint, ea bona eorũmque dominium, ac possessio illicò sequẽti in gradu deferantur, cuius clausulæ virtute statim facta alienatione, omnia bona Maioratus sunt à possessore auferenda, successoriq; iuxta disponẽtis voluntatem præstanda, quòd alibi latius enarrabimus. Ex hoc tamen ea, quæ superiùs diximus, negligenda non sunt: erunt namque summè vtilia ac necessaria ad eos Maioratus, in quibꝰ hęc clausula appositа nõ est: imò nec alienationis expressa prohibitio inuenitur, quod in Maioratibus antiquis frequentissimè contingit.

SVMMARIA.

1 *Trebellianica detrahitur ex fideicommissis vniuersalibus: ex singularibus verò Falcidia.*
2 *Quarta non detrahitur de institutione vel substitutione directa.*
3 *In Maioratibus concurrunt, rationes, ex quibus Falcidia & Trebellianica detrahuntur.*
4 *Filius in diem, vel sub conditione grauatus, duas quartas detrahit.*
5 *Ascendens in diem, vel sub conditione grauatus duas quartas etiam detrahere potest.*
6 *Duæ quartæ ex relictis singularibus, vtrum detrahi valeant.*
7 *Duplex quarta detrahenda est: etiam si legitima semissem ascendat.*
8 *Duplex quarta hodie iure Regio nunquam detrahi poterit.*
9 *Hodie non cessat quartæ detractio ex eo, quod testamentum valeat absque hæredis institutione.*
10 *L. 1. tit. 3. lib. 5. ordina, declaratur.*
11 *Falcidia & Trebellianica non detrahuntur, vbi id à testatore prohibitum est.*
12 *Trebellianicæ detractio, vtrum liberis primi gradus prohiberi possit.*
13 *L. 6. tit. 11. part. 6 declaratur.*
14 *Falcidia pro legitima sæpè iure communi, atque partitarum vsurpatur.*
15 *Testator, qui integrã hæreditatem restitui iussit: vtrũ cẽseatur Falcidiæ aut Trebellianicæ detractionem prohibuisse.*
16 *Ex quibus verbis generalibus censeatur prohibita quartæ detractio.*
17 *Vtile est in Maioratibus apponere clausulam, vt ex eis quarta non dtrahatur.*
18 *Quarta non detrahitur ex bonis expressè alienari prohibitis.*
19 *Quarta non detrahitur ex Maioratibus in contractu institutis.*
20 *Quartam detrahere non potest: nisi is, qui fuerit directus hæres.*
21 *De donationibus irreuocabilibus quarta non detrahitur: de his autẽ, quæ reuocari possunt, atque morte confirmantur, sic.*

22 *Institutus in re certa dato cohærede vniuersali quartam non detrahit.*
23 *Institutus in re certa non dato cohærede, hæredis vniuersalis vicem obtinet: quod etiam hodie in re Regio considerato, procedit.*
24 *De Maioratu ex tertio & quinto instituto quarta non detrahitur.*
25 *Ex maioratu vniuersali in testamento instituto vtrum quarta detrahatur.*
26 *Noua opinio, quòd nunquam in Maioratibus locum habeat quartæ detractio, defenditur.*
27 *Expressum dicitur quòd ex rei natura comprehenditur.*
28 *Expressum dicitur, quod verbis generalibus exprimitur.*
29 *Ex fideicommisso, in quo filius Primogenitus succedit quarta detrahenda est.*
30 *Ius quartæ detrahendæ in primo hærede consumitur, nec ad vlteriores progreditur.*
31 *Legatarius, vel fideicommissarius quartam non detrahit: nisi in duobus casibus.*
32 *Hæres grauatus restituere in diem, vel sub conditione tenetur cõputare in quartam fructus, quos ante diem vel pendente conditione percipit.*
33 *Hæres grauatus inuentarium non faciens, perdit quartæ detractionem.*

An ex bonis Maioratus quarta Trebellianica aut Falcidia. detrahatur.

CAPVT XVII.

1 EX ea, quã prædiximus Maioratuũ & fideicõmissorum paritate interdum etiã cõtrouerti solet: an sicut ex fideicõmissis vniuersalibus quarta Trebellianica detrahitur (vt ꝓbatur per totum titulum, Codice & ff. ad Treb. & ex fideicommissis, seu relictis singularibus Falcidia, vt habetur per totũ tit. C. & ff. ad leg. Falcid.) Ita etiam de Maioratibus vniuersalibus Trebellianica: de singularibus autẽ Falcidia detrahatur. In quo articulo si primæuam Trebellianicæ, ac Falcidię originem cõsideremus, remq; istã à suis principiis deriuemus, dicendum videbatur quartam Trebellianicam & Falcidiam ex bonis Maioratus detrahendas esse. Cùm enim Maioratus successores iure obliquo non directo succedant (vt supra isto lib. cap. 14. latiùs comprobauimus) cõstat in Maioratu vniuersali quartã Trebellianicã
2 esse detrahendam, quæ de fideicommissis: vniuersalibus semper detrahitur: de Maioratu autem singulari Falcidiam. Nam si iure directo in Maioratibus vniuersalibus succederetur, quarta Trebellianica non esset detrahenda: sicut nec de singularibus Falcidia, à directo namque successore quarta non detrahitur. l. si quis declinãdam. C. de Episco. & cleri. per quẽ tex. dixit Paul. de Castro. ibi. nume. 1. ad fin. quòd de institutione vel substitutione directa, nulla venit detrahenda Trebellianica vel Falcidia. Quem ibi cæteri Scrib. sequuntur. Idem Paul. in l. fi. C. de Sacrosan. Eccle. n. 2. Emanuel Acosta. in repe. c. si pater. de test. li. 6. 2. par. verb. absque deductione. n. 1. & probatur per totũ tit. C. & ff. ad Trebel. & ad leg. Falcid. vbi Trebellianica & Falcidia de solis obliquis relictis detrahi possunt: cùm igitur Maioratus successio obliqua sit, videri potest de ea esse quartã Trebellianicam, seu etiã Falcidiam detrahendam.

¶ Quod ex eo præsertim dicẽdum est, quòd in hac
3 Maioratus successione cõcurrãt omnes rationes ex quibus Trebellianica & Falcidia inductæ sunt. Si enim Maioratus de vniuersa hereditate, seu ei' portione factus sit, is, qui semel ex eo hæres effectus fuit non potest amplius desinere esse hæres, nec nomen hæredis debet nudũ remanere. l. quia perinde, cum similib. ff. ad Trebel. si autem Maioratus de re particulari constitutus fuerit, permitti nõ debet, vt tota hæreditas huiusmodi relicto singulari exhauriatur: sed est ista licentia ita coarctãda, vt dodrantem hæreditatis Maioratus non excedat, ne etiam nomen hæredis vacuũ remaneat, alliciaturq; hæres hoc commodo ad hæreditatẽ adeũdam, relictaque singularia præstãda, vt prob. in princ. insti. de leg. Falcid. Vtrumque autẽ probatur in princip. tit. 11. par. 6. quæ lex in id omninò videnda erit. Quæ omnia hodiernis Maioratibus præcipuè ex testamento institutis, summè cõuenire videntur.

¶ Antequàm autẽ ad huius quæstionis resolutionem deueniamus, ad eius perfectam cognitionẽ præmittendum erit, non solùm prætendi posse ex rebus Maioratus vnius: sed interdum etiam duplicis quartæ detractionem. Ideoque priùs discutiẽdum est, qualiter hoc intelligendum sit, vt statim sciamus quando ex rebus Maioratus quarta Trebellianica aut Falcidia detrahi possint. Quia in re prẽmittendum est, quòd quanuis extraneus hæres de restituenda hæreditate grauatus, vnam tantùm quartam, aut Falcidiam, aut Trebellianicam detrahere possit: communi tamẽ Scrib. voto receptũ
4 est, filium de restituenda hæreditate in diem, vel sub conditione grauatum: nedum posse detrahere vnam quartam, sed etiam duas, primam legitimã, quæ sibi iure naturæ debetur: quã statim mortuo parente detrahere debet liberã ab omni vinculo & grauamine: alteram autem Trebellianicã, quæ detrahenda est adueniente die vel impleta conditione: licèt in filio purè rogato restituere secus sit. Is namque vnam solã quartã detrahere potest. Quam opinionem sequitur glos. in c. Rainutius. de testam. in glos. mag. quam ibi sequuntur communiter Scrib. cui est glo. consimil. in l. quanquã C. ad leg. Falcid. Quam etiam ibi docto. sequuntur. quarum glossarum opinionem sequitur. Bart. & in l. Papinianus. §. meminisse. nu. 5. ff. de inoffi. testa. Alex. in l. in ratione. §. quod vulgo. ff. ad leg. Falcid. num. 10. vbi inquit hanc opinionẽ esse approbatam in iudiciis, & in scholis. Iass. in auth. nouissima. numer. 39. C. de inoffi. testa. & in l. filium, quem habentem. num. 6. Cum seq. C. famil. hercis. vbi Corasius. nu. 45. idem Iass. in authen. res quæ. num 3. C. communia. de lega. Boer. decis. 44. nu. 18. Episcopus Calagurri. regu. 296. Soci. Iuni. cõs. 131. vol. 1. num. 59. Decius consil. 55. nume. 8. & consil. 228. num. 5. Catelia. Cota. in suis memorabilib. dictione. filius grauatus. Parisius consil. 1. volum. 3. nume. 78. Celsus consi. 24. nu. 12. Aymõ Craue.

Craue. cons. 50. Couarr. in cap. Rainutius, de testã. §. 11. n. 5. Grego. in l. 1. tit. 11. par. 6. in glo. verb. *La parte legitima*. Emanuel. Acosta in repe. c. si pater. 2. parte. de testam. lib. 6. verb. absque deductione. num. 3. & 4. D. Anto. de Padilla. in d. auth. res quæ num 33. & 34. Et si plures qui à prædictis Scribẽtibus sigillatim citantur, contrariam sententiam probent, quorum opinio reijcienda est: & etiam opinio illa, quam plures etiam Scrib. probant dicentes in hoc esse inter ius ciuile & canonicũ differentiã. Quã opinionẽ acutissimè defendit Mẽcha. de succes. progres. lib. 3. §. 26. nu. 34. Sed verum est nullum esse tex. iuris Ciuilis, qui cõtrariã opinionem præcisè probet, vt optimè atque satis ingeniosè ostendit Emanuel Acosta. in d. repe. c. si pater. 2. parte. verb. absque deductione. num. 11. cum pluribus sequen. qui in id omninò videndus erit.

¶ Quod nedũ in filio, & alijs descẽdentibus, quibus legitima debetur, verum est: sed etiã in ascendentibus de restituenda hæreditate in diẽ vel sub cõditione grauatis, procedit. Hi enim etiam duas quartas detrahere poterũt, quam opinionem veram esse censuerũt Angel. & Rapha. Cuma. in l. si à milite. §. patri. ff. de testa. mili. Eamq; sequũtur dicentes communem esse Ioan. Crot. in l. re coniuncti. num. 177. ff. de lega. 3. & in l. qui Romæ. §. duo fratres. nu. 80. ff. de verb. obliga. & Couarru. in c. Rainutius, de testa. §. 11. nu. 6. Oroscius in l. si arrogator. num. 73. ff. de adoptio. Aymon. cons. 110. Grego. in l. 1. tit. 11. part. 6. in gl penul. Emanuel Acosta in repe. d. c. si pater. 3 par. verb. priuare nõ possit. nu. 39. qui inquit ab hac opinione recedẽdũ nõ esse. Quorũ opinio mihi verior videtur etsi cõtrariã sententiã probẽt plures ex Scrib. qui referũtur ab his, quos superiùs citauimus, & à D. Anto. de Padilla. in d. auth. res quæ. numer. 36. vbi ipse contrariã sentẽtiam veriorem existimat. Non tamẽ potest (si benè consideretur) aliqua congrua differẽtiæ ratio inter hos duos casus assignari prẽcipuè stante decisione. l. 6. Tau. quæ hodie est l. 1. tit. 7. lib. 5. in noua leg. Regni collect. Quæ ascendentium ac descẽdentium legitimam, quo ad necessitatẽ relinquendi parem reddit, nec etiam sequenda est opinio Fernand. de Mench. de succes. progres. d. §. 26. nu. 36. qui quoad hoc etiã
6 differentiam inter ius ciuile, & canonicum assignat.

¶ Ista autem, quæ de duabus quartis extrahendis dicta sunt videtur, quòd in Trebellianica sola ꝓcedant, nec in Falcidia locum habeãt vt arbitratur. Bart. in l. Papinianus. § quarta. 1 nota. ff. de inoffi. testam & in specie dixit Fulgo. in l quanquã. C. ad l. Falcid. num. 4. Alexan. in l. in ratione. la. 1. §. quod vulgò. ff. ad l. Falci. nume. 12. vbi inquit se ita in casu contingenti consuluisse. Idque asserit communiter teneri Lancelotus. Politus in l. filiũ quem habentem. num. 135. C. famil. ercis. col. 12. & Soci. Iuni. consil. 136. num. 9. lib. 1. Couarru. in cap. Rainutius, de testam. §. 11. num. 7. Grego. in l. 1. tit. 11. part. 6 glos. penult. vbi ad hoc eam l. põderat. Quæ tamen id præcisè non probat, vt ex ea videri poterit.

¶ Sed verius est hanc duarũ quartarũ detractionẽ etiam in Falcidia & legitima concedẽdam esse: cùm Falcidia & Trebellianica in iure, quoad omnia passim æquiparentur, nec quoad hæc congrua differẽtiæ ratio inter Falcidiam & Trebellianicã ab Scrib. assignetur. Nec opinio prædicta aliqua lege ꝓbetur, vt apud Scriben. qui illam sequuntur, plus liquido videri poterit. Ideóque etiã in hac specie esse duas quartas detrahẽdas dixit Bal. in d. l. quanquã. n. 1. C. ad l. Falcid. Ioan. de Imola. in l. in ratione. § quòd vulgò. nume. 15. versic. in ea glos. ff. ad l. Falcid. Signorolus. consil. 66. n. 3. Ang. consil. 13. incipien. Jacobus, in fi. Fulgo. cõs. 26. col. 2. versic. poterit itaque filius. Emanuel Acosta. qui plura refert. in repe. cap. si pater de testamen. libro sexto. 2. part. verb. fine deductione. num. 10. Quod probabilius videtur.

¶ Hæc tamen, quæ de duplici quarta à filio, vel 7
etiam ascendentibus extrahenda paulò ante probauimus, intelligi à plerisque solet: nisi descendẽtium, aut ascendentium legitima ex legis dispositione semissem hæreditatis attingat, vel excedat: prout quando sunt quinque, vel plures filij. Quo casu legitima non triens: sed semis bonorum est. tex. in authen. nouissima C. de inoffi. testam. & in corpore, vnde sumitur: tunc enim sola legitima, non autem simul quarta Trebellianica extrahenda erit: etiam si filius, aut ascendẽs sit de restituẽda hæreditate grauatus in diem, vel sub cõditione ne maiorem hæreditatis partem hæres grauatus: quam fideicommissarius honoratus obtineat, q' dixit Bald. consil. 94. nume. 2. lib. 2. Cuius dictum refert & sequitur Couarru. in cap. Rainutius. de testam. §. 11. nume. 6. Et D. Anto. de Padilla in dict. authen. res quæ. C. communia. de lega. numer. 40. Ex quo fit, vt cùm hodie legitima descendẽtium sit totum parentis patrimonium excepto quinto, vt constat ex l. 9. tit. *Delas mandas*. lib. 3. for. legum. Et legitima ascendentium sit totum filij, aut descendẽtis patrimonium excepto tertio, vt probatur ex l. 6. in legib. Tau. quæ est l. 1. tit. 8. lib. 5. in noua collectione ll. Regni. Sicq; legitima ascendentium ac descendentium semissem hæreditatis excedat, non sit quarta Trebellianica: sed solùm legitima à filio, seu ascendente grauato de hæreditate extrahenda. Quod optimè aduertit D. Anto. de Padilla. d. auth. res quæ. num. 41.

¶ Sed quauuis hæc opinio à Bald. & tot grauissimis authoribus probata sit: nunquam tamen mihi in terminis iuris cõmunis eam veram esse suaderi potuit. Siquidem non possum percipere, quo iure maior fauor vni fideicõmissario: quã quinque vel pluribus filijs debeatur: cùm alioqui causa filiorũ potior, quàm cæterorum esse debeat. l. cum ratio: cum simil. ff. de bon. damna. vel qua ratione hæc restrictio absque lege, ac iuridico fundamento ad hanc communem sententiam, iureque ac ratione comprobatã fieri possit. Ideóque in terminis iuris cõmunis cõtraria sentẽtia mihi semper verior visa fuit quã verã esse cẽsuit glo. in auth. de hæred. & Falcid. § si quis autẽ non implens. verb. auferri. ad fin. colla. 1. vbi eleganter inquit, quòd filij grauati in diem, vel sub conditione qui iam acceperunt debitum bonorum subsidium, scilicet trientem, vel semissem, poterunt adueniente die vel conditione alteram quartam detrahere. En igitur qualiter probat glos. quòd non obstante, quòd legitima semissem attingat, filius possit alterã quartam detrahere, quòd etiam expressius dixit Bart. consil. 22. nu. 2. & 4. Bal. etiam sibi cõtrarius in l. iubemus. C. ad Trebel num. 6. & 7. cons. 101. lib. 2. Paul à Montepico. in l. in quartam. num 284. ff. ad leg. Falcid. Egid. de Bellamera cons. 25. col. 1. Hiero. Cagnolus in l. Papinianus. 6. meminisse. ff. de inoffi. testa. nu. 29. Emanuel Acosta. qui plura

alia in

alia in idem adducit in repe.d.cap. si pater.2.par. verbo.absque deductione.num.9. Franc.Marzarius in Kpito.fideicommiſ.q.512.parte, vbi plures idipsum exiſtimantes refert. Quod proculdubiò iure communi tantùm conſiderato verum videtur.

8 ¶ Iure autē Regio inſpecto cōtraria opinio mihi ſemper verior,ac probabilior viſa fuit. Quod ꝓbatur ex l.9.tit.5.lib.3.fori.& ex ll.17.& 27.Tau. quæ hodie ſunt l.1.& 11.tit.6.lib.5.in noua ll.Regni collectione.Et ex l.6.Tauri,quæ eſt l.1.tit.8. eod.lib. Ex quarum legum deciſione conceditur parentibus,vt tertiam & quintam bonorum partē ſiue in vita, ſiue in morte poſſint certo modo donare,ac prælegare, & filijs, vt poſſint in præiudicium parentum de tertio bonorum:prout ſibi libuerit,diſponere. Cùm igitur leges illæ permittāt parentibus tertij & quinti prælegatū facere & filijs in præiudicium aſcendētium tertiam hæreditatis partem prælegare:certum eſt, quod nō poſſet parens integrum tertium & quintū prælegare,nec earundem legum beneficio vti:ſi ex eo hæres inſtitutus poſſet quartam Trebellianicam detrahere,nec etiam filius tertiā hæreditatis partem donare,aut prælegare poſſet: imò id eſſet contra earūdem legum ſenſum,ac verba: qua ratione iure Regio nō eſſe hodie duas quartas ab aſcendētibus ſeu deſcendētibus extrahendas dixit in ſpecie Greg.Lopez in l.12.ti.5.part.6.in glo.fi.Quod etiam ſequitur Burgos de pace.in l.3.Tau.n.971. & Emanuel Acoſta in d.c.ſi pater.2.par.verb.abſque deductione.nu. 22. Quorum opi.communis practica hucuſque probauit.

9 ¶ Hac autē reſolutione,quoad duplicis quartę detractionē præſuppoſita, ſciēdum etiam eſt hodie vnicæ Trebellianicæ, ſeu Falcidiæ detractionem non ceſſare ex eo, quòd ad validitatem teſtamēti hæredis inſtitutio neceſſaria nō ſit,ex deciſione l.1.tit.2.lib.5.ordi.quæ eſt l.1.tit.4.lib.5.in noua ll. Reg.collectione. lex namque illa in eo, quòd de

10 Trebellianica & Falcidia ab hæredib⁹ deducēda iure communi ſtatutum erat,nil nouum diſponit: nam etſi diſponat teſtamentum abſque hæredis inſtitutione validum eſſe. Item, quòd ſi hæres inſtitutus adire nolit,ſoluantur legata,& omnia alia in teſtamento contenta.Item,quòd nolēte adire, vel acceptare primo inſtituto, vel primo legatario hæreditatem, vel legatum, nihilominùs ſubſtitutus ad hæreditatem, ſeu legatum admittatur: non tamen decidit quid faciendum ſit,hærede inſtituto adeunte: quādo per fideicommiſſum vniuerſale tenetur hæreditatem reſtituere,vel quādo teſtator hæredē pluribus legatis, vel fideicōmiſſis ſingularibus onerauit.Ideóque omnia iſta tanquam ab illa lege non innouata in iuris cōmunis diſpoſitione remanſerunt.l. commodiſſimè. cum ſimilib.ff.de liber. & poſth. Ex quo fit, vt hodie: ſicut & olim Trebellianica de fideicōmiſſis vniuerſalibus.Falcidiáque de ſingularibus relictis de trahendæ ſint.

¶ Nec obſtat ſi dicatur quartā Trebellianicā, vt Falcidiam,ea ratione inuentas fuiſſe, vt hæredes inſtituti allicerentur ad hæreditates adeundas:nè ex non aditione,corruerēt omninò vires teſtamēti:ideóque eaſdē hodie ceſſare, cùm nec hæredis inſtitutio, nec per conſequens aditio neceſſaria ſit,vt legata,ac fideicommiſſa debeantur. Ad hoc namque reſpondetur non hac ſola ratione legumlatores Falcidiam, ac Trebellianicam induxiſſe: ſed pluribus alijs, vt ſupra iſto cap.num.3.probāuimus,& alibi Scrib.aduertunt. Ex quo fit,vt vna ratione ceſſante, ceſſare non debeat Trebellianicæ,ſeu Falcidiæ deductio:ſed ex alijs etiam ſuſtineri debeat.tex.in §.affinitatis cum ſimilib.inſtit. de nupt.

¶ Item quanuis in pluribus caſibus iure cōmuni fideicommiſſa ipſo iure trāſibāt in fideicōmiſſarium abſque hæredis aditione, nec reſtitutione: quarta autē Trebellianica ſemper ab hærede detrahi poterat: niſi in caſu, vbi ipſe requiſitus noluit adire,vel coactus adijt,vel vbi ex alijs rationibus quarta ſibi nō debebatur:ſed nō erat cauſa legitima priuādi hęredē quarta,quòd fideicommiſſum ipſo iure in fideicommiſſariū tranſiret.Quod probatur ex tex.in l.ſancimus.§.cum autem, iuncta glo.verb.ipſo iure,prope fin.C. ad Trebel.Et eſt de mente omnium Scrib.ibidem: & probatur etiā ex text.in l.1.§. denique.verſ. inde Neratius, iuncta glo.verb.ſecundo ff.eod.Quod etiam conſtat ex text.in Auth. de hæredib. & Falcid.§.ſi verò expreſſim colla.1.iuncta inductione. Bart.in l. nemo poteſt.ff. de leg.1. num. 5. vbi quando detractio Falcidiæ prohibita eſt,debetur fideicommiſſum abſque hæreditatis aditione. Et nihilominùs quarta Falcidia non ceſſat ex eo, quòd nō eſt neceſſaria hęreditatis aditio: ſed ex eo, quòd ꝓhibita eſt eius detractio. Quod etiā dixit Paul. in authen.ſed cùm teſtator.C.ad leg.Falcid.nu.4. Iaſſ.in l.Marcellus.in princip.ff. ad Trebe.nu.45.

¶ Ex quibus cōprehēditur:non rectè dixiſſe Antonium Gometium lib.1.reſolutio. tit. de legatis c.12.num.11.vbi inquit ex deciſione d.l.ordi.hodie ſublatā eſſe Falcidiam: ſed nō Trebellianicā. Vt enim ex ſupradictis apparet, nec Falcidia,nec Trebellianica hodie ſublata eſt imò hodie: ſicut & olim de legatis & fideicōmiſſis vniuerſalibus Trebellianica, de ſingularibus verò Falcidia detrahēda erit ꝓut cenſuit D. Anto.de Padilla.in l. eā quā.num.109.C.de fideicom.nouiſſiméque opinatur Burgos de Paec.in l.3.Tau.nu.962.cum ſequen. ficque ſemel in Falcidia apud ſupremos iudices pronunciatum vidimus. Id tamen pronūtiatum fuit in ſucceſſione,quæ nō iure Maioratus perpetui,ac inalienabilis delata fuerat: in ſucceſſione autem,quæ iure Maioratus defertur,res iſta altiùs repetenda erit. Ideóque ad huius articuli perfectam reſolutionem, ſequentes concluſiones obſeruandæ ſunt.

¶ Prima concluſio, quòd ſi Maioratus inſtitutor 11
Falcidiæ aut Trebellianicæ detractionē ſpecificè prohibuerit, Trebellianica ſeu Falcidia non erūt ab hærede grauato ſeu primo Maiorat' ſucceſſore detrahendæ:ſed inſtitutoris prohibitio, tam in Trebellianica:quā in Falcidia ſeruāda erit.Quod in Falcidia expreſsè deciſum eſt, ex tex. in auth, ſed cū teſtator.C.ad l.Falcid. vbi cauetur teſtatorē poſſe ꝓhibere Falcidię detractionem,eiúsque ꝓhibitionē ſeruandam eſſe. Quæ authentica ſumpta eſt ex tex.in auth.de hæred.& Falcid.§.ſi verò expreſſum.colla.1.eāque ꝓbat l.6.tit.11.part.6.

¶ In Trebellianicā autem idem communi Scrib. voto reſoluitur,vt dixit glo.in d.auth.de hæred.& Falcid.§.ſi verò expreſſum,& in §.ſed quia inſt.de fideicom.liber quas ſequitur Bart.nu. 7.& communiter Scriben.in l.Marcellus.in prin.ff.ad Trebel.vt ibi teſtatur Iaſſ.num.45. Idem Iaſſ.in l.nemo poteſt.nu.40.2.lectura.ff. de leg.1.vbi Ripa. nume.47.& Annibal.nume.349 eandem ſequitur Bart.

Bart.num.3. Bald.num.3. Salicet.nu.4.& Fulgo. in d.authen.Sed cùm teſtator.vbi Corneus nu.6. hanc appellat communem ſentētiam:licèt cōtrariam in puncto iuris credat eſſe veriorem.Eādem etiam opinionem ſequitur,& dicit magis cōmunem Alex.conſi.67.nu.1.lib.1. Iaſ.conſ.84.nu.9. lib.1.& conſ.89.num.2.eod.lib. Soci. Iuni. conſ. 137.numer.6.lib. 1. Couarr.in cap Rainaldus de teſta.§.3.nu.6.Grego.in l.6.tit.11. part.6.in glo. in verb. *Señaladamente*. Et in l.fina eod tit. & par. gloſ.1.Anto.Gabriel. lib.4. communium opi.tit. ad Treb.concl.1.nu.2. Eámque opinionem non modicum cōprobat ead.l. fi. vbi de Treb.loquēs inquit, *Mayuer el teſtador lo ouieſſe mandado de otra guiſa*. Quod aduertit ibi Grego. in glo. verb. *Mayuer el teſtador*. Eandem etiam opinionē ſequitur Peralta.in l.3.§.qui fideicommiſſam ff.de hæred. inſtitu.nume. 38.& Mencha.plura in idem adducens de ſucceſſion. creatione. lib.1.§.8.nu.5.cum plurib.ſequē. Emanuel Acoſta in repeti.c.ſi pater de teſtam.lib.6.2.par.verb. Trebellianicæ.nu.11. vbi plura in idem adducit Iulius Clarus. lib.3.receptarum ſenten.§.teſtamentū.q.62.Quæ opinio verior ac communis eſt,in iudicandóque & cōſulendo ſequenda:etſi contrariam opinionē veram eſſe profiteatur Bart. ſibi contrarius in d.l. nemo poteſt.n.7.& ibi Crotus.n.17.& Alex.in d.l.Marcel.in princ.nu. 8. & Alciat. lib.5. Paradoxorum. cap.19.& alij,quos Scrib.in locis, quos ſuperiùs retulimus,nominatim citarunt.

12 ¶ Sed quāuis opinio iſta regulariter vera ſit: maximo tamen conatu inter iuris interpretes cōtrouertitur, vtrū in liberis primi gradus de reſtituēda hæreditate grauatis procedat. ¶ Quòd autem liberis primi gradus Trebellianicæ detractio ꝓhiberi non poſſit, cenſuerunt Bald. nume. 8.Salicet.numer.2.& Corneus nume.7.in l.iubemus.in princi.per tex.ibi.C.ad Trebel. Roma. in l.Marcellus.ff.eod.vbi Iaſſ. nu. 55.Ripa. in l.nemo poteſt.ff.de lega.1.num.52.vbi Ioan. Crotus nu.18. Catelia.Cota.in ſuis memorialibus verb.Trebellianica: & eſt communis opinio ſecundùm Deci. conſil.81.colum.2.num.3.& conſil.218. colum.1. num.6.Soci.Iuni. conſil.131.nu.58 volum.1.Iaſſ. conſil.99.nu.2.lib.4.Celſus conſ.24 nu.18.Carolus Ruinus.conſ.21.nu.8.lib.3.Anto. Gabriel.lib. 4.comm.opin.conclu.1.nu. 4.tit. ad Trebellian. Picus in l in quartam.col.111.ff.ad l. Falcid.Iulius Clarus.lib.3. ſenten.§ teſtamē. q.63. Didacus de Couarr.in c.Rainutius.de teſta.§ 11.nu.7.Rolan. Valle.conſil.12 nu.6 Fran.Piſcina de ſtatutis excluden fœmi.nu.54.Alba cōſil.1.nu.14.Quæ opinio præcisè approbari videtur,ex deciſ.l.6.tit.11. part.6 ibi. *Otro ſi aquellos herederos, que no ſuben ni deſcienden por la linea derecha del teſtador no pueden ſacar Falcidia delas mandas: ſi el teſtador les defendieſſe ſeñaladamente,que la no ſacaſſen*. Igitur à contrario ſenſu hi, qui ſunt ex aſcendentibus ſeu deſcendētibus teſtatoris, poterunt extrahere Falcidiam, non obſtante teſtantis prohibitione.Quod etiam de Trebellianica dicendum eſt: quanuis de ſola Falcidia lex illa meminerit: cum de Falcidia ad Trebellianicam (vt ſuperiùs dictū eſt) argumētatio procedat,nec poſſit aſſignari ratio differentiæ: quare contrarium in falcidia dicendum ſit, Quod præſertim aſſerendum eſt, præſuppoſita ea opinione,de qua ſupra iſto capitu.num. 6.meminimus,probantes, quoad duarum quartarum detractionē nullam eſſe inter Falcidiam atque Trebellianicam differentiam, quam ibidem veriorē eſſe monſtrauimus. De qua lege miror Doctores Hiſpanos de hac re tractātes, immemores fuiſſe, & etiam Gregorium Lopium eius commentatorem ad hoc non aduertiſſe.

¶ Contrariam tamē ſententiam:imò,quòd etiam 13
liberis primi gradus Trebellianicæ detractio ꝓhiberi poſſit, veriorem eſſe dixit Cinus in d.l.iubemus. Cuma. in l. cohæredi. §. cùm filiæ. ff. de vulga. Alex.num.8.& Soci.num.4. in d.l.Marcellus.Bald.conſil.340 lib.3.Alex.conſi.67.col.2.n. 1.lib.1.Annibal.in d.l nemo poteſt.nu.369.& iſta eſt communis opinio ſecundùm Pariſ. conſil.1.n. 83.cum ſequen.lib.3.idem conſil.53 numer.52.3. par.& conſi.21.num.43. eod.lib. Paul.de Montepico.in repe.l. in quartam ff. ad l.Falcid. n. 344. Aymon Craue. conſil. 16 col fina. Ant.Rubeus conſi 2.num.24 & conſil.43 nu 12. Galeaula in repe l.Centurio.ff.de vulga poſt nu 56.Bertrand. conſil.152.nu.12.lib.1.2.par. Bellonus conſil 80. n.20.Gozadi.cōſil.45.nu.21.vbi reſpōdet ad tex. in d.l.iubemus.In quo præſertim cōtraria opinio fundamētum recipit. Mencha.qui plures alios in idem adducit de ſucceſſio creati.lib.1.§.8.nu.12. Emanuel Acoſta. qui etiam reſpondet ad text. in dict.l. iubemus.in dict. repe. cap. ſi pater. 2.par. verb.Trebellianicæ.nu.12.cum ſequē. Anto.Gabriel lib.4.communium opinionū.tit.ad Trebel. conclu.1.num.6.Quæ opinio proculdubiò verior atque probabilior mihi videtur:cùm nō obſtante quacunque parētis prohibitione,filij debeant integram legitimā obtinere. l. quoniā.C. de inoffi. teſta.qua eiſdem aſſignata,non video rationē differentiæ inter filios, & extraneos quoad quartæ Trebellianicæ detractionem.

¶ Cui opin.nō obſtat d.l.6.tit.11.par.6.Illa nāq; lex hoc verbo Falcidia ꝓ legitima vſa eſtimā pōpè omnes partitarū leges legitimam cū Falcidia confundunt:prout ex eis rectè id conſiderantibus apertiſſimè conſtabit,vltra aliasque id probat l.2. tit.11.part.6.ibi. *Por la ſu parte legitima à que llaman en latin Falcidia*.l.4 eod.tit.& part ibi. *La ſu quarta parte legitimo a que llaman en latin Falcidia*. Idque 14
pluribus alijs partitarum legibus ꝓbatur,ꝙ principijs iuris cōmunis non repugnat.Falcidia namque generice ſumpta, nomē generale eſt, omnes quartarum detractiones comprehendens,vt dixit glo.in auth.vnde ſi parens.C.de inoffi.teſta.verb. Falcidiæ.vbi Iaſſ.nu.9. glo.in l. quoties. verb.legis Falcidiæ.C.fam herci.& vtrobique per Scrib. Ripa.in l.in quartam nu.5.ff.ad l.Falcid.

¶ Nec obſtat ſi dicatur,ꝙ illa lex.6 hunc intellectum nō patitur.Inquit enim,ꝙ hæredes, qui nō ſunt ex deſcendentibus, ſeu aſcendentibus, non poſſint detrahere Falcidiam:ſi eis prohita ſit eius detractio. Cùm igitur verbū hoc Falcidia, in illa lege appoſitum referatur ad eos hæredes, qui nō ſunt ex deſcendētibus,ſeu aſcendentibus teſtatoris,conſequens eſt,vt verbum Falcidia in ea parte nō poſſit aſſumi pro legitima:cùm ea nō niſi aſcēdentibus,ſeu deſcendentibus debeatur. Quod cōprobatur,ex eo, quòd illa l.à principio, vſque ad finem loquatur de Falcidia propriè ſumpta: non autem de legitima, vt ex eius verbis vnicuique apertiſſimè conſtabit. Ex quo infertur,quòd in hac parte de ea:nō autem de legitima ſit intelligēda.

¶ Ad hoc nāque reſpondetur, quod quāuis l.illa in hac parte in ſenſu directo intelligenda ſit de Falcidia propriè ſumpta: non autem de Falcidia

genera

generaliter ſumpta: quatenùs legitimã comprehendit. In ſenſu tamen contrario, ſecundùm quẽ, ex ea probari prætenditur, quòd liberis primi gradus Falcidia ꝓhiberi non poſſit, neceſſariò intelligenda eſt de Falcidia: quatenùs cõprehendit legitimam: nõ autẽ de Falcidia propriè atque præcisè ſumpta: ſi enim l. illa in ſenſu cõtrario de Falcidia intelligenda eſſet, ſequeretur, quòd non ſolùm liberis primi gradus, ſed etiã omnibus aſcendentibus, ſeu deſcendentibus Falcidiæ, ſeu Trebellianicę detractio ꝓhiberi nõ poſſet. Quod nec lex illa dixit, nec aliquis ex Scriben. hucuſque tenuit: ſed verius eſt legem illam in hac parte: ſicut & in pluribus alijs legitimam cũ Falcidia cõfundere, eſſeque neceſſariò intelligẽdam de legitima quæ aſcendẽtibus ac deſcẽdentibus debetur: non autẽ de Falcidia, ſeu Trebellianica: de cuius prohibitionis effectu reſpectu aſcendẽtium, ac etiam deſcendẽtium ſecundi, ſeu vlterioris gradus, quibus legitima non debetur, nullus hucuſque dubitauit.

¶ Illud tamẽ animaduertendum eſt, quòd quãuis iure communi, atque partitarũ inſpecto, hæc omnia vera ſint: hodie tamen attẽta legum Taurinẽſium, & Fori deciſione, ex quib⁹ ſupra iſto cap. n. 8. reſoluimus, non poſſe filium, nec aſcendentem duas quartas extrahere, dubium hoc iam omninò ceſſat, atque ſuperfluum eſt. Cùm enim vna tantũ quarta à filio, vel deſcendenti detrahẽda ſit: eaque debeat eſſe legitima iure naturæ debita, ex l. quoniam in prioribus. C. de inoffi. teſta. Non eſt cur de prohibitione quartæ Falcidiæ ſeu Trebellianicæ reſpectu filiorũ tractemus: cùm legitimæ detractio filijs prohiberi non poſſit. Falcidia autem, ſeu Trebellianica non ſit à filio, qui legitimam obtinuit detrahenda: etiamſi à parente eius detractio prohibita nõ ſit, quod eſt ſingulariter notandum, & aduertendũ, ne in hac materia æquiuocè procedatur.

15 ¶ Secunda cõcluſio, quòd ſi Maioratus inſtitutor præceperit bona Maiorat⁹ integra, ac ſine aliqua diminutione primo, ac ſequẽtibus, ſucceſſoribus reſtitui, eo caſu non poterit hæres de reſtituendo grauatus, quartam Trebellianicam ſeu Falcidiam de bonis Maioratus detrahere, etſi inſtitutor illarum detractionẽ ſpecificè non prohibuerit. Sicut enim Falcidiæ Trebellianicæ detractio verbis ſpecificis prohiberi poteſt: ita etiã vetari poterit verbis generalibus id ipſum ex cõiecturata mẽte teſtantium efficientibus. Sicq; quando teſtator totam vel integram hæreditatem reſtitui mandauerit, vel pleno iure, vel omnia bona, aut quicquid ex bonis peruenerit: per hęc verba cenſebitur ꝓhibuiſſe quartæ detractionẽ: prout dixit Bart. in l. Centurio. nume. 27. ff. de vulga. vbi Ripa. nu. 130. & Alciat. num. 90. qui hanc dixit com. opin. Alex. conſ. 5. nu. 14. lib. 3. Bertrand. conſ. 24. lib. 4. Boer. deciſ. 44. num. 32. & deciſ. 193. col. 2. nu. 1. Gualdenſis de arte teſtandi. tit. 5. cautela. 31. num. 3. qui plures in idem refert. Tiraquel. qui etiã plura in idem adducit poſt leges connubiales. glo. 5. n. 99. & in l. ſi vnquam. C. de reuocan. dona. in verb. totum. num. 1. Hanc etiam dixit veriorem, ac magis communem opinionẽ Iulius Clarus lib. 3. ſenten. §. teſtamentum. q. 62. vbi quam plures eandẽ opinionem ſequentes refert. Idipſum etiam profitetur Burgos de pace. in l. 3. Tauri. num. 975. Anto. Gabriel. lib. 4. comm opin. tit. ad Trebel. conclu. 2. nu. 1. & conclu. 3. 4. 5. 6. 7. & 8. in quibus pleniſſimè materiam iſtam proſequitur.

¶ Contrariã tamen ſententiam: imò, quòd ex his verbis deductio quartæ prohibita cenſenda nõ ſit videtur probare text. in authen. ſed cum teſtator verb. expreſſim. C. ad l. Falcid. per quem text. not. Ang. col. 1. quod etſi teſtator dicat in teſtamẽto, quod omnia bona, vel integra bona, vel tota ſua hæreditas, vel pleno iure perueniat ad aliquem: idémque de legatis particularibus diſponat, non videtur per hæc verba ꝓhibere Falcidiæ, vel Trebellianicę detractionem. Quod etiã cenſent Fab. Cin. & cæteri Scrib. ibidem: idem etiã not. Alberi. in l. raptores. num. 3. C. de Epiſcop. & cleri. Oldrald. conſi. 248. col. 2. Ang. in §. 1. inſti. ad l. Falcid. col 2. Roma. conſ. 32. circa fin. Idẽ Rom. conſ. 75. num. 2. & conſ. 79. num. 2. Soci. conſ. 14. col fi. lib. 1. & conſ. 32. eod. lib. Bertrandus conſi. 37. nu. 1. lib. 1. Iaſſ. conſ. 84. col. 9. nu. 9. lib. 1. Abb. in cap. Rainaldus. de teſta. num. 15. & 16. Et eſt communis opinio ſecundũ Iaſſ. in l. ſi quis mihi bona. §. iuſſum. ff. de acquiren. hæredi. n. 14. & Deci. conſ. 257. num. 1. Menchaca, qui plures in idem refert. lib. 3. de ſucceſſ. progreſ. §. 26. nu. 29. Idque probari videtur ex deciſ. tex. in l. 6. tit. 11. part. 6. ibi. *Saluo ſi el teſtador los defendieſſe señaladamẽte. que no la ſacaſſen.* Vbi Grego. in glo. verb. señaladamẽte,

¶ Quidquid autẽ ſit, veriſſima cõcluſio eſt, quòd ſicut Trebellianica & Falcidia verbis ſpecificis ꝓhiberi poteſt: ita etiam id effici poſſit verbis generalibus teſtantis mentem præcisè demõſtãtibus. Id namque expreſſum ac manifeſtũ dicitur, quod ex coniecturis elicitur. l. licèt Imperator, cũ ſimil. lib. ff. de lega. 1. in quo omnes Doctores concordant. ¶ Difficultas tamen conſiſtit in verbis hanc 16
mentis coniecturam inducentibus: ſed verum eſt, quòd huiuſmodi cõiectura eliciẽda eſt ex verbis, ex quibus veriſimiliter nil aliud: quã detractionis Falcidiæ ꝓhibitio induci poſſit: vt ſi dicat teſtator, quòd fideicommiſſum integrè ac ſine aliqua diminutione ſoluatur, vt ſuperiùs præpoſuimus. Ex his namque verbis nil aliud: quàm prohibitio detractionis Falcidiæ ac Trebellianicæ induci poteſt. Nõ autẽ ſufficiet, quòd teſtator dicat: Soluantur omnia legata, ſeu fideicommiſſa, ſeu pleno iure vel alia ſimilia, quæ ad aliud referri poſſunt, vt reſoluit Paul. in dict. auth. ſed cùm teſtator. nu. 2. & conſi. 28. nu. 10. lib. 2. & iterum conſi. 77. nu. 6. eod. lib. & Scrib. in locis ſuperiùs relatis aduertunt. Quod à iudicibus maturè penſandũ erit, ne volentes teſtantis voluntatẽ coniectari aduerſus eam quartæ prohibitionẽ inducant: ob cuius rei difficultatẽ pluries vidi in Hiſpanorum Maiora- 17
tibus apponi hanc clauſulam, quod ſcilicet bona tranſeãt de vno ſucceſſore in alium integrè, & ſine aliqua diminutione, & abſque deductione Falcidiæ & Trebellianicæ, ex cuius clauſulæ appoſitione omnia hæc dubia diluentur.

¶ Tertia cõcluſio, quòd ſi teſtator bona Maioratus expreſsè alienari ꝓhibeat hęres grauatus, ſeu primus Maioratus ſucceſſor non poterit quartam de bonis Maioratus extrahere: etiam nõ ſtãte alia 18
ſpecifica, ſeu generali teſtãtis ꝓhibitione. Quod probat text. expreſſus in auth. vt ſponſalitia largitas. §. ſi quando. colla. 9. & in auth. ſed & in ea. C. ad l. Falcid. Cuius verba ſunt. *Sed & in ea re Falcidia ceſſat, quæ ita relicta eſt, ne alienetur: ſed permaneat apud ſucceſſores eius, cui relicta eſt.* Per quem text. dixit Bald. ibi quòd de re ꝓhibita alienari, Falcidia nõ detrahitur, & inquit ad hoc eſſe illũ text. valde notan-

notandum & quotidianũ, & quòd Doct. & aduocati ad illum non aduertunt. Idque etiam prob. l. 6. ti. 11. par. 6. & quamuis iura illa loquãtur in Falcidia, idipſum etiam de Trebellianica dicendum erit. Bald. in d. auth. ſed & in ea. n. 1. Ang. in auth. de hæred. & Falci. §. 8. ſi verò expreſſim. Pariſius conſi. 9. n. 14. cum ſeq. li. 2. Anto. Gabriel. qui plura refert com. opi. li. 4. ti. ad Treb. conclu. 9. nu. 1. Greg. in d. l. 6. ti. 11. par. 6. in gl. verb. *Que nõ la pudieſſe vender.* Et Petrus de Peralta. in d. l. 3. §. qui fideicommiſſam. ff. de hæred. inſti. n. 37. & 38. Fran. Piſcina. qui plura refert de ſtatutis excluden. fœmi. n. 54. qui in id omninò videndus erit. Idq; veriſſimum eſt. Ideóque cùm hodie in noſtri tẽporis Maioratibus, vt plurimùm clauſula prohibitionis alienationis expreſſæ apponatur, nõ paſſim accidere poterit de Trebellianica, aut Falcidia detrahenda dubitatio. Erit tamẽ vtilis iſta diſputatio: propter Maioratus, in quibus hæc clauſula defecerit: prout in antiquis Maioratibus plerunque deficere ſolet.

19 ¶ Quarta concluſio, quod in Maioratibus, etiam vniuerſalibus in contractu inſtitutis quarta Trebellianica, ſeu Falcidia non erit detrahenda, etſi ab inſtitutore prohibita nõ ſit eius detractio, nec bona Maioratus alienari prohibita ſint. Quod dixit Bal. in Rub. C. de reuocã. his, quæ in frau. credi. n. 15. vbi ſing. inquit, quòd vbi quis tenetur reſtituere ex cõtractu, nihil detrahit. Ad quod allegat tex. in l. quidam cùm filium. ff. de hæredi. inſt. vbi probatur, quod ille, qui in teſtamento grauatus non fuit de hæreditate reſtituenda non tenetur illam tanquam fideicommiſſarius reſtituere. Cuius dictũ refert, & ſequitur Roma. in l. ſtipulatio iſta habere licere. §. inter certam. nu. 17. ff. de verb. oblig. & Alex. in d. l. quidam cùm filium, in addit. ad Bar. litera. F. & Greg. Lopius in l. fi. ti. 11. part. 6. gl. 1. ad medium.

¶ Sed quãuis hoc dictũ Baldi in diſpoſitionibus contrahentiũ ſimpliciter verum ſit: ſi tamen illud Maioratibus applicemus, diſtinguendum erit.

¶ Aut enim in Maioratu ex contractu inſtituto, quis diſponit de omnib⁹ bonis ſuis, vel parte eorum nullo alio hærede vniuerſali in teſtamẽto inſtituto. ¶ Aut ex contractu Maioratũ ex aliquibus bonis inſtituit, & in teſtamẽto hæredem vniuerſalem fecit. ¶ In prima ſpecie ſubdiſtinguendum erit: nam aut cõtractus Maioratus irreuocabilis eſt, aut reuocari poteſt. ¶ Si Maioratus irreuocabilis ſit, proculdubiò primus vocatus nõ poterit à ſequenti ſucceſſore quartã detrahere: cùm Maioratus iſte in cõtractu inſtitutus, quoad omnia vim contractus obſeruet, vt ſupra iſto li. c. 12. oſtẽſum eſt. Idq; ex dicto Bal. quod ſuperiùs retulimus, ꝓbatur, cuius dictũ in hac ſpecie ab omnibus Scrib. cõmuniter atq; indifferẽter ſequutũ eſt.

¶ Si verò Maioratus in cõtractu inſtitutus, reuocabilis ſit, prima facie dicendum videbatur poſſe ex eo quartã detrahi: cùm is Maioratus non contractus: ſed vltimæ volũtatis naturam obſeruet vt in dict. c. 12. latiùs oſtẽdimus. Quo caſu ratio Baldi ceſſat, & per conſequens eius dictum ceſſare debet. ¶ Sed adhuc in hoc caſu dicendum erit, quartæ detractionem ceſſare: nam quanuis Maioratus iſte vltimæ voluntatis naturam obſeruet: non tamen poteſt quis in eo hæres directus inſtitui: cùm nemo poſſit hæres inſtitui in donatione cauſa mortis, nec in codicillis, nec in qualibet alia vltima voluntate, quæ teſtamentum non ſit, vt ſupra iſto libro cap. 14. numer. 7. oſtenſum eſt. Ideóque nec is, qui in eo primo loco vocatus eſt, poterit quartam detrahere: cum hæres directus non ſit. Falcidiam namque ſeu Trebellianicam 20
ſolùm detrahit is, qui hæres directus, ac vniuerſalis eſt, non alij, qui non hæredum vniuerſaliũ vicem obtinent: etiam ſi ex teſtamẽto, ſeu alia qualibet vltima voluntate vocentur: quod probat text. ſolennis in l. lex Falcidia. §. nunquam. ff. ad l. Falcid. vbi id Scriben. notant. facit l. mulier. §. fina. ff. ad Treb. & tex. in §. ſed quia ſtipulationes. inſti. de fideic. hæred. Quod vtrobique Scriben. indifferenter ſequuntur. Et hæc de prima ſpecie, vbi ſcilicet alius hæres vniuerſalis inſtitutus non eſt dixiſſe ſufficiat.

¶ In ſecunda ſpecie: quando ſcilicet Maioratus de aliquibus bonis in cõtractu factus fuit, poſteáque eius inſtitutor hæredem inſtituit in teſtamẽto: ſimiliter ſubdiſtinguendum eſt. ¶ Nam aut Maioratus irreuocabilis effectus fuit. ¶ Aut ea lege, vt reuocari poſſit. ¶ Si Maioratus irreuocabi- 21
lis ſit, dicẽdum erit, ex eo non poſſe aliquo pacto Falcidiam, nec Trebellianicam extrahi. Falcidia namque, ſeu Trebellianica de donationibus inter viuos, quæ reuocari non poſſunt, nec morte confirmantur, non detrahuntur. l. ſi vſusfructus. §. dos. ff. ad leg. Falcid. iuncta glo. verb. expreſſum, vbi id Scrib. notant. glo. & communiter Scrib. in l. in donationibus. C. ad l. Falcid.

¶ Si verò Maioratus in cõtractu inſtitutus, reuocabilis ſit: videtur dicendum, quòd de eo Falcidia detrahi poſſit: ſi bona alienari expreſsè prohibita non ſint: cùm Maioratus iſte habeat vim relicti atq; vltimæ voluntatis, & vſque ad mortem reuocabilis ſit, mortéq; ipſa confirmetur, vt ſupra iſto lib. cap. 12. num. 23. cum ſequent. oſtenſum eſt: & de donationibus, quæ vſque ad mortem reuocari poſſunt, mortéq; confirmantur, Falcidia ſeu Trebellianica detrahenda ſit. l. in donationibus. vbi glo. & communiter Scriben. C. ad l. Falcid. l. 2. C. eod. l. 1. tit. 11. part. 6. ibi. *De todas las mandas o donaciones.* vbi Gregor. in gloſ. in verb. donationes, id aduertit. Quod tamen in Maioratibus hodie retenta opinione, de qua infra iſto capit. nume. 24. dicemus, obtineri non poſſit: cùm etiamſi in eis expreſſa alienationis prohibitio appoſita nõ fuerit, illa opinione obſeruata ex eiſdem quarta Falcidia ſeu Trebellianica deduci non poſſint, vt infra iſto c. concluſione 7 probabimus.

¶ Quinta concluſio, quòd ſi quis in teſtamento 22
aliquem in quota bonorum, puta in dimidia, vel tertia, ſeu quinta bonorum parte, hæredem inſtituat, de hiſque bonis Maioratum faciat, eidémq; alium cohæredem vniuerſalem præſtet: is hæres, qui in quota bonorum inſtitutus fuit, ac de reſtituendo grauatus, non poterit quartam detrahere. Is namque, qui in quota bonorum inſtitutus fuit, non vicem hæredis, ſed legatarij tantum rei particularis obtinet. l. cùm autem. ff. de lega 2. l. 1. C. ſi cert. peta. cum ſimilib. Cùm igitur in quota bonorum inſtitutus hæres vniuerſalis non ſit, illicò conſequitur, nec poſſe quartam Falcidiam, nec Trebellianicam detrahere, vt dixit Bal. in l. filium quem habentes. numer. 33. C. Famil. hercis. Cuius opi. ſequitur Iaſſ. ibid. n. 10 & Corraſius. n. 74. idẽ Iaſſ. in l. Lucius. n. 25. ff. de vulg. & in l. 1. §. denique. n. 8. ff. ad Treb. Soci. Iuni. cõſ. 122. n. 3. & n. 7. lib. 1. vbi inquit hanc eſſe cõmunem opinionem nec ab ea iudicando, nec conſulendo receedendum eſſe.

Idem Soci.Iuni.conſ.131.num.75. eod. lib. Guido Papæ deciſ.466.Paul.de Montepico in rep l. in quæram num.21.ff.ad l Falcid.Aymon Craue. conſ.31.num.13.& conſ.186.nu 1.Pariſius conſil. 18.n.104.2.par.Couarru.in c.Rainutius.§ 1.n. 9. de teſtam. D. Anto.de Padilla in auth.res quæ. C. cõmunia de lega.n.37.Oroſcius in l.ſi arrogator. nu.75.ff.de adopti.Emanuel Acoſta.in c. ſi pater de teſta.lib.6.2.par.numer. 14. Idque veriſſimum eſt: quanuis contrarium dicendum ſit in eo, qui in quota hæreditatis inſtitutus fuit, qui etiam vicẽ hæredis directi ac vniuerſalis obtinet. l. ſi quis ſeruũ.§.fin.ff.de lega.2.& in eo, qui in quota bonorum nõ dato alio cohærede vniuerſali inſtitutus fuit, qui etiã vicem hęredis vniuerſalis tenet
23 l.ex facto.*Lagrãde*. Et l.quoties.ff.de hęred.inſtit. Quæ iura ex deciſ.l.1.tit.2.lib. 5. ordin. quæ eſt l. 1.tit. 4. libr. 5. in noua legum Regni collectione, qua cauetur valere teſtamentum abſque hæredis inſtitutione, innouata ſeu correcta nõ ſunt. Cùm enim l.illa correctoria ſit, vltra caſus in ea ſpecificè deciſos non extenditur.Quod eſt ſummè notandum ad intellectum dictarum legum,idq; nouiſſimè ſic opinatur Burgos de Pace. in l. 3. Tau. n 857.cum ſequen.

24 ¶ Sexta concluſio, quòd ſi quis in perſona filij Maioratum de tertia & quinta hæreditatis parte virtute legis Regiæ,eiúſque ordine ſeruato,inſtituat: illúmq; de reſtituendo ſequentibus grauet, filius grauatus, in cuius perſona Maioratus inſtitutus fuit: etiamſi hæredis vniuerſalis locum teneat(vt in præcedenti concluſione oſtenſum eſt) nõ poterit quartam de bonis huius Maioratus detrahere Quod ex eo conſtat:quia iſte Maioratus de legitima filij non fit:ſed tantùm de ea portione,in qua parentes poſſunt filiũ grauare,Maioratúſq; legem apponere, legitimáq; ſibi libera reſeruatur. Ideóque de hac parte, de qua parentes poſſunt liberè diſponere,nec quarta Falcidia,nec Trebellianica detrahi poterit: nec leges Regiæ hanc facultatem parentibus concedentes:id etiã admittunt,vt ſupra iſto ca. n.7.& 8. oſtenſum eſt.

25 ¶ Septima concluſio, ex cuius deciſione totius huius articuli ſubſtãtia pendet, ea ſit:quod ſi quis ex omni ſua hæreditate, vel ex quota eiuſdem vltra tertium & quintum in perſona filij, ex Regia facultate,ſeu in perſona extranei filios, nec aſcẽdentes habẽs in teſtamento Maioratum inſtituat pluréſq; ad eius ſucceſſionem ordine ſucceſſiuo inuitet, nec bona alienari prohibeat: nec etiam prohibeat quartæ Trebellianicæ ſeu Falcidię detractionẽ, de bonis huius Maioratus quarta Trebellianica erit deducẽda. Quod probatur ex tex. in d auth. ſed & in ea. C. ad Falcid.& ex corpore vnde ſumitur,quæ ſuperiùs citauimus. Si enim ex re ſubiecta reſtitutioni ſeu fideicommiſſo, & expreſsè alienari prohibita quarta deduci non poteſt: igitur à contrario ſenſu: ſi expreſsè alienari prohibita non ſit,poterit quarta deduci.Idq; clariùs probatur:ex omnibus legibus dicentibus de bonis reſtitutioni ſubiectis quartã Falcidiam,ſeu Trebellianicã eſſe ab hæredibus grauatis detrahendas.Si enim fideicõmiſſa & Maioratus æquiparãtur,idem in Majoratibus,quod in fideicommiſſis,admittendũ erit. Quod apertiſſimè ſentiũt Greg.Lopius.in d.l.6.ti.11.part.6.in glo.in verb. *Que la non pudieſſe vender*. Et Peralta.in d.l.3.§.qui fideicommiſſam.ff. de hæredib. inſt. numero 37. & 38.Cùm enim dicant, quod de bonis Maioratui ſubiectis quarta nõ ſit detrahẽda,vbi bona expreſsè alienari prohibita ſunt,præcisè concedunt eam eſſe deducendã ex eiſdẽ bonis,vbi alienationis expreſſa prohibitio defecerit, ſeu quartæ detractio aliter prohita non fuerit.Idq; luce clarius ex eorum dictis comprehenditur.

¶ Sed etſi opinio iſta tanquam certiſſima ab Hiſ- 26
panis Scriptoribus præſupponatur: mihi tamen vlteriùs cogitanti nunquam hucuſq; probari potuit:imò ſemper eius fui ſentẽtię,vt is,qui ex vniuerſa hæreditate,ſeu quota eiuſdem in teſtamento Maioratum inſtituit, pluréſque alios poſt hæredem grauatum ad eius ſucceſſionẽ vocauit, eo ipſo cenſeatur prohibuiſſe Falcidię ac Trebellianicæ detractionem,abſque aliqua alia earundem quartarũ prohibitione. Nam(vt ſupra iſto li. c. 3. latiùs enarrauimus)is,qui Maioratũ inſtituit, cẽſetur ſub hoc Maioratus nomine omnia ea, quæ Maioratui naturalia ſunt, expreſsè diſpoſuiſſe, etiamſi in diſpoſitione vlterius non proceſſerit. Inter ea autẽ,quæ Maioratibus naturalia ſunt, id præcipuũ eſt, vt bona integra indiuiſibilia in familia perpetuò conſeruentur, in eiſque ſuccedat vnus,iſq; Primogenitus.Ideóque is, qui Maioratum fecit cẽſendus eſt expreſsè hæc omnia diſpoſuiſſe,ac ſi ſigillatim ea exprimeret. Si igitur ex ſola Maioratus inſtitutione diſpoſitum cenſetur, vt bona integra ac indiuiſa in familia perpetuò conſeruẽtur filióq; maiori deferantur:quis vnquã dicere poterit ex bonis hac lege Maioratui ſubiectis,poſſe Falcidiã aut Trebellianicã deduci?Aut quid voluntati inſtitutoris magis aduerſum dici poteſt:quàm quòd in quartã horũ bonorum parte ſuccedãt hæredes primi Maioratus ſucceſſoris. Etſi ipſi extranei ſunt aut quiuis alius, quem ipſe primus ſucceſſor ad huiuſmodi bonorũ ſucceſſionẽ,ſiue ex contractu,ſiue ex vltima voluntate velit admittere ? Quod eo præcipuè veriſſimũ cenſendũ eſt,quòd totus Maioratuum inſtituendorũ finis ex eo præſertim pendeat, quod patrimonia indiuiſa, integra & illæſa penes familias maxima reipublicæ vtilitate conſeruentur. Qua præcipua ratione Maioratuum inſtitutiones iuſtiſſimæ eſſe cenſentur,in eiſq; liberorũ inæqualitas, fœminarum excluſio, pluráque id genus tolerantur.Quæ alioqui aduerſus ciuilẽ & naturalem rationem ab omnibus meritò iudicarẽtur, vt latiùs alibi dicemus. Quod præcipuũ Maioratuum fundamẽtum corrueret ſi poſſent ex Falcidiæ ac Trebellianicę detractione diuidi, ac in plures etiam extraneos ſucceſſores transfundi, idq; eſſet omninò contra inſtitutorum voluntatẽ quæ primũ locum in eorum diſpoſitionibus obtinere debet. l. in conditionibus primum locum cum ſimilib.ff. de cõditionibus & demonſtrationibus.

¶ Nec oberit ſi dicatur Falcidię ſeu Trebellianicæ prohibitionem expreſsè fieri debere,ex tex.in authẽ.ſed cùm teſtator.C.ad l.Falcid. iunctis his quæ ſuperiùs adduximus:nam in caſu,de quo agimus, Falcidiæ aut Trebellianicæ prohibitio expreſſa cẽſenda eſt.Cùm enim ſub hoc verbo Maioratus ex iuris aç huius Regni vniuerſali interpretatione hæc omnia, quæ ſuperiùs diximus, comprehẽdantur: idẽ erit dicere Maioratum inſtituo,ac ſi eiuſdem inſtitutor dixiſſet, Volo hæc bona integra ac indiuiſa perpetuò in Primoge- 27
nitis propriæ familiæ conſeruari. Illud enim expreſſum dicitur, quod ex verborũ natura cõprehẽditur:licèt id aliter expreſſum nõ ſit.l.nominis & rei.§.verbum ex lege.ff.de verb.ſigni.Sicut etiã illud,quod ex conjecturis elicitur. l. licèt Imperator.ff.de lega. 1.nec requiritur ad hoc, vt quid dicatur expreſſum,quodſpecificè exprimatur,ſed ſufficit,quòd ſub generali verborum ſignificatione comprehendatur.l. Lucius,iuncta gl.verb.non
28 ad matrẽ.ff.de vulga. vbi expreſſum dicitur quod verbis generalibus exprimitur.Quod etiam dixit glo.in l.precibus.in gl.fina.C.de impub. & vtrobique latiſſimè per Scriben.Satis enim apertè loquutus videtur, qui generali vſus eſt verbo. l. in lege.ff.loca.Per quem tex.id dixit Alciat.in l. nepos Proculo.ff.de verbo.ſigni.n.7. ¶ Quòd ſi ad prohibendam Falcidiæ detractionem,ex cõmuni Scriben. ſententia ſufficiunt verba teſtantis dicẽtis,quod legata, ac fideicommiſſa integra ac ſine diminutione præſtentur(vt ſuperiùs oſtendimus) à fortiori dicẽdum erit,in teſtatore,qui voluit de bonis ſuis Maioratum inſtituere,vbi ex naturarei bona debent perpetuò integra ac ſine diminutione,nec etiam diuiſione in familia conſeruari.

¶ Nõ obſtat ſimiliter,ſi dicatur bona Maioratus, vbi nõ adeſt expreſſa alienationis prohibitio,eſſe tacitè, non expreſsè alienari prohibita:ſicut bona fideicõmiſſo ſubiecta, vbi alienationis prohibitio expreſſa appoſita non eſt.l.Marcellus.§. res quæ ff.ad Treb.in auth.res quæ.C. communia de lega. Ideóq; conſequenter dicendum eſſe, quòd quarta ſit ex bonis Maioratus: ſicut ex bonis fideicõmiſſo ſubiectis,detrahenda. ¶ Nam ſi benè conſideretur, quoad hæc lõgè diuerſa ratio militat in Maioratu ab ea,quæ in fideicommiſſis verſatur: ſi quidem bona fideicommiſſo etiam perpetuò ſubiecta nullo iure diuidi prohibẽtur, imò omnes de familia in eodem gradu exiſtẽtes ad illorum ſucceſſionem admittuntur.l.peto.§.fratre. ff.de lega.2.vbi id omnes Scrib.notant, nec de fideicommiſſi natura eſt, vt bona fideicommiſſo ſubiecta integra ac ſine diminutione in familia conſeruentur. Imò ex propria fideicommiſſi natura ex eis erit Falcidia aut Trebellianica deducenda,vt conſtat ex toto tit.C.& ff. ad Trebel. & ad l.Falcid.Ideóq; non poteſt in caſu,de quo agimus:de fideicommiſſo ad Maioratum argumentari,cùm natura fideicõmiſſi à natura Maioratus, quoad hæc manifeſtè differat:imò vnum ſit alteri adeò contrarium & aduerſum.

¶ Quòd ſi fideicommiſſum iure Maioratus fieret illicò idem dicẽdum eſſet in fideicõmiſſo, quod in Maioratũ.Si enim,quãdo teſtator præcipit: fideicommiſſum integrè ac ſine diminutione perſolui,ceſſat Falcidia & Trebellianica,idem dicẽdum erit:quando de bonis fideicommiſſo ſubiectis Maioratum inſtituit.Quæ verba ſunt maioris effectus ad quartæ prohibitionẽ,vt ſuperiùs oſtẽdimus, quæ omnia comprobantur ex eo q̃ dixit Marcus Mantua. cõſ.291.nu.10.vbi inquit detractionem Trebellianicæ prohibitam cenſendam eſſe, ſi teſtator dixerit ſe velle quòd bona perpetuò in familia conſeruentur,quem refert & ſequitur Anto.Gabriel.li.4.ti.ad Treb.conclu.9.nu.7. vbi etiam inquit.nu.4. quòd prohibita diuiſione cenſeatur prohibita alienatio atq; per conſequẽs quartæ Falcidiæ & Trebellianicæ detractio.

¶ Quæ omnia clariùs procedunt in Maioratu ex Regia facultate in perſona filij ſeu nepotis,aut alterius deſcendentis, cui legitima debetur inſtituto.Cùm enim Regiæ facultatis virtute, cæteri filij non poſſint legitimam ex bonis Maioratus deducere:ſi ſibi alimẽta miniſtrantur:à fortiori,nec quartam Falcidiam, nec Trebellianicã deducere poterunt,quæ nõ tanti prout legitima à iure æſtimãtur.Eſſet namque abſurdiſſimum,quod ex bonis,quæ à Principe adeò priuilegiantur,vt filij ex eis nõ poſſint legitimam iure naturę debitam deducere, ea ſola ratione, vt integra ac indiuiſa in familia conſeruentur,poſſet quarta Falcidia, aut Trebellianica deduci:imò poſſet etiã dici: quòd cum iure Regio filius non poſſit detrahere duas quartas: iámq; ex Regia facultate detraxerit alimenta,quæ loco legitimæ ſubrogantur,nõ poſſit alteram quartã detrahere. Quod verũ ac nouum & ſingulare mihi videtur, ex eóq; ceſſant omnia, quæ ſuperiùs adducta ſunt quæ tamen non erunt contemnenda, ad vitandas contrarias opiniones, & ad id,quòd in ſequenti concluſione dicemus.

¶ Octaua & vltima concluſio ſit, quòd ſi quis in 29
vniuerſa hæreditate ſua,ſeu in quota eiuſdem aliquem in teſtamento hæredem inſtituerit, cúmq; de reſtituẽdo filio maiori ipſius hęredis grauauerit:in eiúſque defectum aliquas alias vocationes Primogenitorum,ſeu aliorum fecerit,nec de hac hæreditate Maioratũ inſtituerit, nec præceperit quòd in ea iure Maioratus perpetuò ſuccedatur: nec etiam bonorum alienationẽ, nec quartæ detractionem prohibuerit,nec aliud æquiualens fecerit:de his bonis,etiam fideicommiſſo ſubiectis hæres grauatus quartam detrahere poterit. Hæc namque diſpoſitio: & ſi aliquam Maioratus ſpeciem præ ſe ferat:nullo pacto Maioratus dici poterit, cùm nec bona in familia integra ac indiuiſibilia teſtator cõſeruari præcipiat, nec perpetua diſpoſitio dici poſſit: ſed ſolùm quoddã ſimplex, ac temporale fideicommiſſum. Quod inter nominatos tantum ſeruandum erit, eiſque deficientibus,bona in perſona vltimi vocati libera erunt, iſque ea alienare poterit,in eiſq; hæredem extraneum inſtituere:cum teſtãtis finis,familiæ ac nominis conſeruatio non fuerit, nec eius voluntati quartæ detractio repugnet,vt ſupra iſto li. cap. 5. latiùs oſtendimus. Ideóq; diſpoſitio ſic conſtituta longè à Maioratibus, ſeu Primogeniis differt, in quibus(vt prædiximus) præcipuus finis eſt familiarum conſeruatio,ad eúmq; finẽ conſequendum teſtatores bona integra ac indiuiſibilia in familia conſeruari perpetuò præcipiunt. Cui fini directò contraria eſt Trebellianicæ aut Falcidiæ detractio, quod mente tenẽdum erit. Huius nãq; generis plures diſpoſitiones:etiam à nobiliſſimis viris ac magnatibus inſtitutas vidimus.

¶ Id tamen ad eorum, quæ ſuperius diximus per- 30
fectam reſolutionem annotandum erit, quòd in caſibus,in quibus hæres grauatus,poteſt à ſequẽti ſucceſſore quartam Trebellianicam, ſeu Falcidiam detrahere, non poterit illam detrahere ſequens reſpectu vlteriorum:ſed hoc ius quartę detrahendæ in primo hærede grauato conſumitur, nec ad vlteriores ſucceſſores progreditur, tex. in l.lex.Falcidia.§.nunquam.ff.ad leg Falcid. cuius verba ſunt.*Nunquam legatarius,vel fideicommiſſarius (licet ex Senatusconſulto Trebelliano reſtituatur ei hæreditas)vtitur legis Falcidia beneficio.* Per quem tex. dicunt gloſ.Bart. & Scrib.in proprio loco, quòd fideicommiſſarius alteri fideicommiſſario rem fideicommiſſo ſubiectam reſtituens, nec Falcidiam nec Trebellianicam detrahit. Et ibi inquit Bart. quod illam tex.ſcit totus mundus. Idẽ probat tex.in l.ex aſſe.ff. ad Trebel. & in l. cogi. 16.

§ Metianus & in l.mulier.§.fina ff.eod.ti.Ideóq; licèt hæres grauatus quartam Trebellianicã seu Falcidiam detraxerit, non tamen illam detrahere poterunt sequentes successores.

31 ¶ Hoc tamẽ inter alias duas singulares & perpetuò memoriæ tenẽdas limitationes admittit. Prima quòd si hæres grauatus,in sequentẽ fideicommissarium, liberalitatem exercẽdo quartam non detraxit,poterit ipse fideicommissarius illam detrahere à sequenti. Quod probat text.sing.in l.1.§.denique.ff.ad Trebel.vbi glo.Bart. & communiter Scrib.id notant. In dubio autẽ hæres totam hæreditatem absq; quartæ detractione fideicommissario restituens,censetur in eum liberalitatem exercere,vt in specie dixit glo.in dict.§. denique in verb.secundo.Quam.sequuntur ibi Bart. Paul. Ioan.de Imola. Alex.& communiter Scriben. licet Rapha.Cuma.& Iaff.num.11. ibidem contrariam opinionem veriorem esse profiteãtur.Cuius gl.opinionem etiam communẽ esse asserit Emanuel Acosta in rep.cap.si pater.de testa. lib. 6. 2. par. verb.Trebellianicæ. nu. 30. Procedit tamen proculdubiò gl.opinio,vbi hæres cõiunctus esset fideicommissario,vt Paul.& Alex.in dict.§.denique,notabiliter aduertũt,quod est sing.notãdum & aduertendũ. Ex hoc namq; posset hodie quantumcunq; antiqui fideicommissi successor quartam detrahere à sequenti successore:si hæres grauatus seu præcedentes successores illam non detraxerunt, præcipuè si omnes coniuncti fuerunt: prout assiduè in huiusmodi successoribus contingit.

¶ Secunda limitatio est,quòd licèt regulariter fideicommissarius quartam non detrahat: potest tamen ex re fideicommisso subiecta detrahere id quod sibi ab hærede detractũ fuit. Quod probat tex.in l. Pœnales. §. fi.ff.ad l.Falcid.& in l.facta.§. si Titius.ff.ad Treb.& vtrobique per Scribentes: notatur etiam per Bart.& cæteros in l.1.C. communia de legat. Quod eo casu quo quarta fuit ab hærede detracta, ex ipsa re fideicommisso subiecta clarissimum est. Non enim tenetur fideicommissarius alteri fideicommissario restituere amplius, quàm ipsi de re fideicommissa restitutum fuit,ad eumq; peruenit, vt optimè aduertit Bart. in d.l.1.§.denique.n.1.ff.ad Treb. quando autem nõ detractum fuit ex re fideicommisso subiecta: sed fideicommissarius aliquid aliud extrinsecum hæredi ex testatoris iudicio persoluit:an illud debeat ab vlteriori fideicommissario detrahere, videnda sunt,quæ notantur per Bart. & Scrib. in l. Plautius.ff.de cond.& demonstra. & in d.l. facta. §.si Titius.& in d.l.1.C.communia. de legat. vbi latè per Scrib.

¶ Sed etiam illud prætermittendum nõ est, quod quanuis primo loco ad Maioratus successionem 32
iure hereditario vocatus,vel primus hæres grauatus posset quartam Trebellianicam, seu Falcidiã detrahere de bonis Maioratui subiectis:tenebitur imputare in quartã fructus, quos iudicio testatoris percepit.l.in fideicommissariam. in prin.ff.ad Trebel.vbi probatur,quod is,qui in diẽ,vel conditionem restituere grauatus est,tenebitur cõputare in quartam fructus , quos percepit pendente die,vel conditione. Eos namq; percepisse censetur iudicio testatoris.Per quem tex.Bart.ibi.n.1. cum seq.Alex.n.7.& n.10. & communiter Scrib. id notant.l.mulier.§.si hæres.l.ex asse.vbi etiã per Scrib.ff.eod.l.quod de bonis.§.fructus. l.in l.Falcidia non habetur.l in quantitate.§.magna dubitatio.ff.ad l.Falcid l.fi ti.11.par.6.vbi probatur id in liberis primi gradus non procedere. Ideóque etiamsi in Maioratu seu fideicommisso,in aliquo casu Falcidia seu Trebellianica detrahi possent, fructus quos hæres grauatus vel primo vocatus pendente die restitutionis,percepit,proculdubiò tenebitur in quartam computare.

¶ His etiam vltimo loco adiiciendum est,hęredẽ 33
grauatum qui inuentarium non confecit, ex eo amittere Falcidiæ seu Trebellianicę detractionẽ, quod in Falcidia expresè decisum est:per tex. in authen.de hæred.& Falcid.§.si quis verò non implens,cum seq.colla.1.in Trebellianica autem in contrarias sentẽtias ad Scrib.itum est. Sed ea mihi verior videtur,quod sicut hæres ob non confectum inuentariũ,Falcidiam amittit:perdat etiam Trebellianicæ detractionem, cùm nulla congrua differentiæ ratio inter vnum , & aliud valeat assignari.Quod dixit Cinus in authen.sed cum testator.C.ad l.Falcid q.8.quẽ ibi Bald.n. 4. sequitur. Idem Bal.in l.cum tale.§.1.3.notab.ff.de condi.& demonstr. & hanc dixit communem opinionem. Deci. cõs.480 n.17.& Soci.Iuni.cons.132.n.3.li.1. Et Parisi.cons.1.n.88.lib.3. Mencha. qui plura in idem adducit de successio.creatio.li.1.§.8.nu.14. Turcianus, qui plura refert.lib.communiũ opi.c. 19.Rolandus à Valle,qui plura etiam refert.cons. 27.n.13. quanuis ipse contrariam opinionem veriorem esse censeat ibid.n.26.Anto.Gabriel. cõmuniũ opi.li.4 conclu.10.nu.1.vbi plura in idem adducit. Idq; ipsum etiam procedere in filiis primi gradus dixit Menchaca,vbi paulò antè illũ citauimus.n.13.vbi etiam optimè resoluit quid dicendum sit in filio inuentarium non faciente , & an ex eo legitima debita iure naturæ priuetur, seu vltra hæreditatis vires teneatur. Idq; optimè discurrit à nu.15.vsque ad nu. 17.Et hæc de quarta Trebellianica,& Falcidia dixisse sufficiat.

SVMMARIA.

1 *Maioratuum institutiones ob bonum publicum introductas esse.*
2 *Primogeniorum institutiones:vtrum fauorabiles,an odiosæ esse censeantur.*
3 *Dispositio,quæ principaliter fauorem continet,fauorabilis censenda est , etsi incidenter in odium alterius conuerti possit.*
4 *Statuta excludentia fœminas propter masculos:vtrum fauorabilia, an odiosa censenda sint.*
5 *Statuta excludentia fœminas propter masculos sunt fauorabilia respectu agnatorum, & odiosa respectu fœminarum.*
6 *Fauor & odium qualiter sint in Hispanorum Primogenijs considerandi ac distinguenda.*
7 *Hispanorum Primogenia in his,in quibus fauorabilia iudicantur, interpretationem cõprehensiuam,ac etiam extensiuam recipiunt.*

8 Facultates

8 Facultates ad instituenda Primogenia facilè concedendæ sunt his,qui ciuili nobilitate pollent.
9 Facultates ad instituenda Primogenia nobilibus:non autem ignobilibus concedi debent.
10 Facultates ad Primogenia alienãda,seu obligãda rarò:& nõ, nisi ex iusta causa concedẽdæ sunt.

Hispanorum Primogenia:vtrum odiosa,an fauorabilia censenda sint.

CAPVT XVIII.

1 VT autẽ nihil ex Primogeniorũ natura supersit,quod in hoc libro tractatum & resolutũ non sit , id hoc loco discutiendum supereſt:vtrum Hispanorũ Primogenia odiosa an fauorabilia censenda sint. In qua quæstione , pro cius perfecta resolutione antequam vlterius progrediamur, præmittendũ erit , Hispanorũ Maioratuum institutiones,quæ ad familiarum conseruationẽ præsertim ordinantur ac diriguntur , ob bonũ publicum introductas fuisse , in earúmque conseruatione ius etiam publicum versari. Quod probatur ex tex.in l.1.§. quanuis.ff.de vẽtre inspi. vbi per Scrib.tex.in § cęterùm.inst.de legit.agna. succes.l.pronũtiatio.§.familię.vbi etiã per Scrib. C.de verb.si.Cinus,quẽ cęteri seq.in l.1.C.ad leg. Iul.de adulter.Bal.in l.1.col.11.vers. subsequẽter. n.19.C.de summ.Trin.Tiraq.qui plura refert de Primog.q.4.n.13.Quod nedum in principatibus, sed etiã in cęteris Primogeniis verum esse inquit idem Tiraq.d.q.4.nu.32.Peral.in l.3.§. qui fideicommissam.n.121.ff.de hęred.instit Couarr. li.3. variar.resolu.cap.5.n.5.Parisi.qui plura refert.cõs. 19.n.34.cum seq.lib.2.idem consil.72.n.23.li.4. Franc.Pisci.de statutis excludenti.fœmi.n 68. cũ aliis,quę infra li.2.c.1. in prin.latiùs adducemus. l.2.tit.15.par.2.ibi: *Acatando el por comunal de todos.* Idque præ cæteris nobis probat pragmatica 129. lata in generalibus Commitiis apud Madricium celebratis,anno 1534. quæ hodie est lex.7. tit.7. lib. 5. in noua legum regni collectione. Eáq; lex in id semper attendenda & considerandа est. Hispanorum nãque Primogenia peculiari quodam fauore prosequitur.

2 ¶ Hoc igitur pręsuppoſito ex eo cõsequenter infertur,Hispanorum Primogenia fauorabilia:non autem odiosa cẽsenda esse.Cùm enim ea Primogenia ob bonum publicũ principaliter introducta sint:quanuis incidẽter in aliorũ filiorum præiudicium considerata,legitimarum diminutione conuerti possint : nihilominùs tamen fauorabilia non odiosa censenda erũt,ex principali institutorum intentione. Ea namq; dispositio , quæ fauorem principaliter concernit, fauorabilis cẽsenda est:etsi incidenter in alterius odium conuertatur. l.qui exceptionem in principio,vbi Bart. numer. 2.Bald.1.notab.Paul. numero 3. & communiter Scrib.ff.de condictio.indebi.Idem Bald. in l. venia,prope fi.num. 4.vbi latissimè per Scrib.C. de in ius vocan.Gozad.cons. 5.nu.6.Tiraq. qui plura refert de retract.Linagier. §. 30.glo.1.n.5.cum seq. Qua ratione communiter ab Scriben. receptũ est statuta fœminas propter masculos excludentia omninò fauorabilia iudicanda esse. Cum enim statuentium finis præcipuus fuerit agnationis conseruatio:quanuis ea statuta in fœminarum odium incidenter conuertantur : nihilominùs fauorabilia,non autem odiosa censenda erunt,considerata principali statuentium intentione.Quod dixit Cinus in l.1.C.ad l.Iul.de adulter.Ioã.Andr, in additio.ad specul.in Rub.de successio.ab intesta.vers.est sciẽdum.Bal.in l.Titia.cum testamento.§.Lucius Titius.el.2.ff.de lega.2.Ioa.de Ana. cons.89.n.1.Idem etiam voluit Ancharra.cons. 112.col.1.Et Ludo.Roma.cons.16.col.2.& cons. 32.col.3 & cons.411. col.2.Curtius Seni. cons.9. col.6.vbi plura in idẽ adducit : hancque appellat communẽ sententiã Deci.in l. 2. C. de in ius vocan.n.5. Eandémq; opinionem sequitur Curtius Iuni.cõs.9.nu.3.Tiraq.de legib.Connubia.l.1.nu. 82.Casa in consuet.Burg.Rubr.7.§.12.in prin. n. 1.cum seq.Menochius in 1.remedio recuperandę posse.n.22.Iacob.Philip.Portius qui plura refert lib.2.communium opi.conclu.47.Franc.Viuius. lib.communiũ opi.verb. statutum excludens fœminas.nu.1.cum seq.Franc.Piscina , qui plura refert de statutis exclud.fœm.n.40.cum seq. Quod clarius in iure Primogenituræ , seu in Hispanorũ Primogeniis , vbi communiter fœminæ propter masculos remotiores non excluduntur,procedit. Ea namque semper fauorabilia iudicantur : si ex eis cæteri filij alimentis iure naturæ debitis non priuẽtur,siue de principatibus,siue de cæteris patrimoniis agatur.Idq; ex pluribus probat Tiraq. de Primogeni.q.4.n.32.cum sequẽ.Quem in Hispanorum Primogeniis loquens refert & sequitur D.Didacus de Couarr.li.3.resolu.c.5 n.5. quãuis in hoc contrarium & malè verum esse existimet Palat.Rub.in repe.c.per vestras.de dona. inter vir.& vxo.§.26.n.20.quod infra li.3.cap.4. latiùs resoluemus.

¶ Sed quanuis opinio,de qua paulò antè mentionem fecimus , quòd s. statuta excludentia fœminas propter masculos fauorabilia sint,considerata principali statuentium intentione à pluribus iuris interpretibus probata sit:crebrior autem,ac probabilior sententia mihi videtur , quod huius- 6
modi statuta respectu masculorum fauorabilia: respectu verò fœminarum , quibus hæreditas , ac legitima parentum aufertur,vt masculis conferatur,odiosa censenda sint.Quam opinionem probat Bal.post glo ibi in l venia.num. 4.& 5 C. de in ius vocand.Cuius opinionem sequitur Iaf. ibi. n.4.Parisius cons.85.n.28.lib. 2. Alciatus consil. 66.in fi.Idem in d.l.venia.verb.extranei. Eamq; opi.esse magis communem,in practicáque communiter seruari,asserit Cur.Iuni.ibid.n.20.Idem Curt.Iuni.cõs.5.n. 7. & cons.7.n.2.Scrib.in l.sed si hac.§.fina,ff de in ius vocan.Soci.Iunior.cõs.1. n.76.li.1.Quam opinio. communiter sequutã esse etiam asserit Carolus Molin.in consuet.Parisi. ti.1.§.8.gl.3.nu. 30.vbi id deducit ad ius Primogenituræ:dicens, in quantum continet legitimarum diminutionem esse odiosum:in cæteris verò fauorabile.Idque etiam dixit Menochius in 1. remedio recuperandæ possessionis.n.34. Fran. Piscina.in sua disputatione,exclusio fœminarũ. n.1. quod pari ratione in Hispanorũ Primogeniis dicendum videtur quanuis vbi Menochius supra.n. 37.& 38.& Fran.piscina nu. 42. ab hac opinione

Universidad de Sevilla Biblioteca

discedant, sed intelligendo illam prout inferius dicemus, proculdubio vera est prout in li.3.c.4 n. 17. ostendemus, vbi rationes illorum diluemus.

¶ Nec huic obstat opinio quædam Philippi Decij in d.l.2.nu.5.C. de in ius voc. dicētis, hāc distinctionem nunquam sibi placuisse: sed aut hoc statuum merè & absolutè fauorabile cēsendum esse ex principali intētione, aut verè & absolutè odiosum ex aliorum filiorū præiudicio. Non enim (vt ipse arbitratur) potest fauor seu odium scindi, vt statutum ipsum, quoad masculos fauorem: quoad fœminas verò odium contineat: cùm non possit dari fauor vnius, qui non vergat in odium alterius: quam opi. sequuntur Cephalus cōs. 256.n.14. Portius cons.183.n.30. Franciscus Piscina in d disputatione.n.3. Gomet.in §. Pœnales.nu. 35.inst. de actio & plures alij quos refert Menochius de remediis recuperan.posse.1.remedio.n.3.

6 ¶ Hęc namque opinio proculdubiò falsa est: nam (vt inferius probabimus) in Primogeniis seu statutis fœminas excludētibus, aliqua sunt in quibus fauor ab odio separari nō potest, alia verò in quibus odium & fauor separationem recipiūt. Ideóque quanuis opinio Decij in his, quæ inseparabilia sunt, vera sit: in his autem in quibus fauor ab odio separari potest, nō procedit: imò dispositio ipsa vno respectu fauorabilis: altero verò odiosa censenda erit. Quas opiniones sic concordat in specie Frāc.de Areti.in d.l.Venia, quem refert & sequitur Curtius Iun.ibidem n.20. Eámque concordiam tanquam veram ac notabilē probat Tiraquel.de vtroq; retractu in præfatione.nu.66.& plures alij quos refert Menochius, vbi supra.nu. 36. Quæ concordia, tam quoad statuta fœminas propter masculos excludentia, quàm quoad Hispanorum Primogenia, vera mihi videtur.

¶ Ex his igitur sic perpēsis ac intellectis, supereſt verissima conclusio, scilicet Hispanorū primogenia in his, quæ inseparabilia sunt, semper fauorabilia cēsenda esse: in his verò quæ separabilia fuerint, distinguēdum esse. Aut enim agitur de familiæ cōseruatione, & quoad hoc ea primogenia fauorabilia iudicabuntur: aut agitur de aliorum filiorum præiudicio, & quoad hoc odiosa cēsenda erūt, quæ conclusio ex mente Scrib. (quos superius retulimus) apertissimè comprehenditur.

¶ Sed ne difficilis forsan aliquibus videatur huius conclusionis ad Hispanorū Primogenia adaptatio: operæpretiū duximus vnico verbo ostendere qualiter hæc practicanda ac intelligenda sint. Et vt id breuissimè comprehendatur, dicendū erit, quòd aut agimus de his Primogeniis, in quibus nullum præiudiciū cæteris filiis irrogatur, prout cōtingit in his Primogeniis, quę ex tertia & quinta bonorū portione ab eo, qui liberos habet: vel etiā ex vniuersa hæreditate ab eo, qui nec ascendētes, nec descēdentes habet, instituūtur: de quibus infra lib.2.c.1.latius tractabimus, & tunc huiusmodi Primogenia omni respectu fauorabilia proculdubiò cēsenda erūt: cùm in eis agatur de sola familię cōseruatione, in qua fauor publicáq; vtilitas absq; alteri⁹ iniuria, ac præiudicio versatur.

¶ Aut agimus de his Primogeniis, ex quibus filiis in legitima præiudicium irrogatur, & tūc, aut agitur de ea legitimæ portione, quæ relictis cæteris filiis competentibus alimentis supereſt, & huius portionis respectu, Primogenia ipsa simpliciter & absolutè fauorabilia cēsenda erunt. Cùm enim Primogenia ipsa ritè ac rectè, Regiáque facultate præcedente instituta sint, filiisq; alimēta competentia relicta fuerint, non potest in hac re fauor filiorum considerari absq; ipsius Maioratus odio ac præiudicio. Nec enim aliter posset Maioratus institui: nisi cæteris filiis præiudicium aliquod in legitima irrogaretur. Ideóque succedit regula, de qua superiùs mentionem fecimus, quòd scilicet, vbi odium nō potest à fauore separari, dispositio ipsa fauorabilis censenda sit ex principali disponentium intentione. Quod etiam pari ratione dicendum erit, vbi Maioratus ipse antiquus est, & à principio ritè ac rectè institutus præsupponitur. Is namq; semper & omni tempore, quod ad eius conseruationem ac perpetuitatem attinet simpliciter & absolutè fauorabilis censendus erit.

¶ Aut agimus de portione, quæ ad alimenta filiorum necessaria est, & tūc quo ad eam portionem Maioratus ipse semper odiosus censendus erit: quoad alia verò, fauorabilis iudicabitur. Ideóque si ab aliis filiis alimenta petātur, vel ea, quæ sibi relicta fuerint, ipsi filij non esse competētia contendant: semper in eorū fauorem & contra Maioratum iudicandum erit, quousque sibi competentia alimenta secūdum qualitatem eorundem, patrimoniique quantitatem ministrentur, iudicésque ad id efficiendum promptiores: quam ad Maioratum ipsum conseruandum, esse debent. Nō enim potest aliter Maioratus iustus effici: nisi aliis filiis competentia alimenta ministrentur, vt infra lib.2.cap 1.latiùs ostēdemus. In cæteris verò erit semper ex præsumpta mente institutoris pro Primogenio pronuntiandum: nisi aliàs præiudicium tertij separabile cōtineat. Cùm enim quo ad hæc odium & fauor separationē recipere possint, optimo iure poterunt Hispanorum Primogenia, quoad vnum fauorabilia: quoad alterū verò odiosa censeri. Quod pari ratione in statutis fœminas propter masculos excludentibus, dicēdum erit vt quoties de fœminarū dotibus, seu alimentis agitur, statuta ipsa odiosa censenda sint, sempérq; sit contra masculos pronuntiandū: donec filiis competentes dotes seu alimēta competentia ministrentur. Hoc autem facto: quanuis in residuo legitimæ filiæ grauentur, ac præiudicentur, debent statuta ipsa omni respectu fauorabilia iudicari: cum in hac specie odium à fauore separationem non recipiat.

7 ¶ Ex quibus infertur in omnibus casibus, quibus paulò antè resoluimus, Hispanorum Primogenia fauorabilia esse non solùm eorum fauore admittendam esse interpretationem comprehensiuam quæ in qualibet dispositione siue ea odiosa, siue fauorabilis sit, semper admittitur, vt in specie dixit Abb.in c.Episcopi.n.3.de reb.Eccle.nō alie. Felin.in Rub.de rescriptis.n.7. Tiraq. qui plura refert in l.si vnquam.verbo libertis nu. 37. C. de reuocan.donatio. sed etiam interpretationem extensiuam in ipsius Maioratus fauorem admittendam esse. Dispositio namque fauorabilis, ex paritate vel similitudine rationis de casu ad casum extenditur sempérque, interpretationem extensiuam admittit.text.in regu.odia.de reg.iur.libr. 6.l.non possunt.l.iura non in singulas.ff.de legib. l.si verò.§.de viro.ff.solut.matri.vbi Imol.colum. pen.Modern.in c.translato. de constitut.Bart. & cōmuniter Scrib.in l.omnes populi.ff.de iusti. & iure. Idem Bart.in l.liberorum.n.4.cum seq.ff. de verb.signi. Imò dispositio fauorabilis non solùm ad casum ꝓpriū, verùm etiā ad impropriū extēdi, potest,

potest, vt ex pluribus probat Jaſſ.in d.l.venia.nu. 4.& 5 C.de in ius vocan.

¶ Ex quibus censuram patitur illud, quod dixit Carol.Molin.in consuet. Parisi.d.§.8 glo.3.num. 30.vbi inquit ius Primogenituę quoad interpretationem comprehensiuam latè accipiendū: quoad virtutem autem extensiuam, strictè. Nam si loquamur de ea Primogenituræ specie, quæ fauorabilis est, ea tam quoad virtutem extēsiuam, quam comprehensiuam, latissimè accipienda ac interpretenda erit, quod in his, quæ ipsius Maioratus conseruationem ac perpetuitatē attinent, verissimum est: prout supra isto lib.ca.4. latiùs ostendimus.

8 ¶ Ex eadem etiam resolutione infertur, facultates ad Primogenia instituenda relictis cæteris filiis competentibus alimentis facilè his, qui ciuili nobilitate pollent à Regiis cōsiliariis, qui huiusmodi negotiis præsunt, concedendas esse. Cùm enim in Primogeniorum institutione fauor publicus versetur, consequens est, vt eorum institutio etiā peculiari fauore digna sit. Quod sic à Regiis cōsiliariis fieri solet adhibita prius saltim summaria cognitione nobilitatis, qualitatisque ac diuitiarū eius personæ, quæ Maioratum instituere vult: ne ignobiles, infimæq; conditionis viri ad huiusmodi Primogenia instituēda admittantur. Nō enim 9 reipublicæ conueniens est, vt ab ignobilibus, atq; obscuris viris Primogenia instituantur, vt colligitur ex Diui Bernardi sententia, quam refert Abb. in c.licet de voto.nume.10.qui de hac re, à quodā Comite interrogatus, respōdit: Inter nobiles meliorem esse filiorum quàm bonorum dispersionē: Rusticos verò facturos, vt libuerit, mercatores autē melius esse, vt æqualiter bona distribuant. Cuius dictum refert etiam Grego. Lopius.in l.6.tit. 11.par.6.verbo. *Que la non pudieſſe vender*.col.7. atque D.Didacus de Simancas de Primoge.Hispa. lib.3.c.9.vbi dictum illud diui Bernardi esse inficiatur.

¶ Vltimò etiam ex eisdem infertur difficillimè & non nisi ex magna ac iustissima causa, concedēdas esse eas facultates, quæ ad bona Primogeniorum alienanda, seu hypothecæ subiicienda, seu ad substitutiones, seu vocationes mutādas, ac disoluendas peti solent. Cùm enim primogeniorum cōseruatio publicam vtilitatem contineat, hę autem facultates ad eorum destructionem, ac subuersionē ordinentur: rarò, aut nunquam, & non nisi ex magna, ac iusta causa, ac cum magno temperamento concedendæ sunt. Ideóque si sine causa legitima concedantur, nullius effectus, nec valoris, quoad ius fori censendæ erunt, vt supra isto lib.c.8.n.31. ostensum est. Nec Regij consiliarij illas concedētes, quoad ius populi tuti esse poterūt, vt ex pluribus probat Greg. Lopez in d.l.6.tit.11.par.6.in gl.verb. *Que la non pudieſſe vender*, col.6.& 7. Didacus de Couarr.resol. li.3.c.6.n.7.ante fi. D. Anto. de Padilla. in auth.res quæ. C. communia de leg. num.118. Burgos in proœ.ll.Tau.n.350. ad quod semper à Regijs consiliariis & Maioratuū possessoribus, & his etiam, quibus bona Maioratus ex huiusmodi facultatibus vēduntur, seu hypothecæ subiiciuntur, aduertendum erit: ne illorum conscientia & horum substantia ex alienatione causa legitima nō precedente facta periclitetur, de quo alibi latiùs dicemus.

¶ Ex quibus constat nō admittendū esse, id quod constanter asseruit Menchaca de succeſſio. creati. in præfatio. lib. 1. nu.24. vbi inquit, facultates ad instituendos Maioratus, rarò aut nūquam: ad eos autē dissoluēdos facillimè cōcedēdas esse. Quod repetit de succeſſio. resolutio. lib.3.in l.si quis in suo.C. de inoffi.testam.num.26.cum sequē. Id nāque, vt ex supradictis, apparet, iuri atque etiam rationi proculdubiò aduersatur.

SVMMARIA.

1 *Alienare prohibitus, perfectus dominus non est.*
2 *Dominum verum non habetis, à quo res auocari potest.*
3 *Ea, quæ ex testamento pertinent, tempore perire non possunt.*
4 *Maioratus possessor verus dominus est.*
5 *Is, qui ad vitam dominium habet, verus dominus est.*
6 *Dominium non inconuenit, quod vni ad vitam tantùm relinquatur, & post mortem eius in aliū transferatur.*
7 *Ex legato rei ad vsum concessæ verum dominium transfertur.*
8 *Causa fauore legatarij adiecta, substantiam legati non mutat.*
9 *Ex legato rei ad alimenta relictæ dominium transfertur.*
10 *Dominium in aere esse non potest.*
11 *Non minus dominus est is, qui alienare non potest.*
12 *Perfectum dominium absque alienandi facultate constare potest.*
1 *Dominium ex testamento, vtrum ad tempus dari possit.*
14 *L.nemo potest.ff.de lega.1.declaratur.*
15 *Ex fructuario, ad Maioratus possessorem ex paritate rationis argui potest.*
16 *Maioratus possessoris dominium, vtrum vtile: an etiam directum sit.*
17 *Directa actio incessibilis est: vtilis verò cedi potest.*
18 *Ex bonis Maioratus filij familiàs: vtrum pater possit vsumfructum percipere.*
19 *Pater habet verum ius vsusfructus in bonis Maioratus filij, non solam commoditatem.*
20 *Vsusfructus parenti in bonis Maioratus filij familiàs competens expirat morte filij.*
21 *Vsusfructus temporalis verus vsusfructus est.*
22 *Vsusfructus ad tempus constitui potest: quanuis aliæ seruitutes ad tempus constitui non possint.*

23 *Emphyteota potest in re Emphyteotica verum vsumfructum constituere.*
L. Necessario. § fin. ff. de peri. & commo. rei vendi. declaratur.
24 *Ex re iure Maioratus à Principe donata, pater vsumfructum percipere potest.*
25 *Ex re Maioratus filij clerici pater vsumfructum percipere non potest.*
26 *Etiamsi filius sit clericus in minoribus tantum ordinibus constitutus.*
27 *Et etiam si bona patrimonialia sint, non intuitu Ecclesiæ acquisita:*
28 *In bonis Maioratus filio ante clericatum acquisitis, pater vsumfructum retinebit.*
29 *In bonis Maioratus expressè alienari prohibitis, pater non potest verum ius vsusfructus: sed solam commoditatem obtinere.*
30 *Ex bonis Maioratus pater non percipiet vsumfructum vbi institutor eiusdem id prohibuerit.*
31 *Vsusfructus perceptionis prohibitio ex mente etiam institutoris colligi potest.*
32 *Prohibitio perceptionis vsusfructus etiam filio in legitima fieri potest.*
33 *Vsusfructus perceptione prohibita, vtrùm commoditas percipi possit.*
34 *Vtile erit in Maioratibus vsusfructus perceptionem prohibere.*
35 *Ex dispositione institutoris potest Maioratus possessor solum vsusfructuarius esse: non dominus.*
36 *Testator potest vni vsumfructum legare, & alteri proprietatem deducto vsufructu.*
37 *Clausula, quæ apponi solet in Maioratibus, vt eorum possessores solùm vsufructuarij non domini sint: an vtilis sit qualitérque apponi debeat,*
38 *Ob delictum successoris ante delatam successionem commissum, nec bona Maioratus, nec eorum commoditates confiscantur.*
39 *Dominium, quod est penes Maioratus possessorem ad vitam tantùm restrictum, qualiter æstimandum sit.*
40 *L. hæreditatum. ff. ad l. Falcid. declaratur.*
41 *Quæ arrarum quantitas à Maioratus possessore promitti possit. & ibi declarantur, l. 1. titu. De las arras lib. 3. fori. & l. 50. Tau.*
42 *Læsio vltra dimidiam qualiter possit in venditione commoditatis rerum Maioratus ad vitam considerari.*
43 *Valor rerum Maioratus qualiter considerãdus sit ad secundam supplicationem interponendam.*
44 *Bona Maioratus qualiter sint ad tributorum contributionem æstimanda:*

Maioratus possessor: vtrùm sit dominus rerum Maioratus: an solum fructuarius.

CAP. XIX.

AD perfectam Hispanorum Primogeniorum naturæ cognitionem, nõ modicũ etiam præstabit exactissimè intelligere: an eorũdem possessores veri, ac perfecti domini sint: an solùm vsufructuariis æquiparentur. Quã quæstionẽ latissimè examinare intendimus: cùm propè omnia, quæ in his Maioratibus tractari solent, ab hoc solo principio, veluti huius materiæ cardine præsertim deriuentur: ea tamẽ sola quæ huic capiti potiùs quã alij cõueniũt, plenè resoluem⁹: cætera autẽ suis proprijs capitibus relinquemus.

¶ In hac autem re: prout etiam in cæteri, Scribẽtes Hispani diuersas sentẽtias sequuti sunt. Aliqui namque ex eisdẽ censuerunt Maioratus possessores solùm fructuarios esse: nõ autem veros, ac perfectos dominos, quod in specie dixit Xuarez in quæstione Maioratus, quam posuit post lecturã l. fori. titulo de las Iuras. nu. 2. & 10. Idipsum etiam censuit idem Xuarez allega. 9. col. pen. dicens Maioratuum possessores non esse plenè dominos: sed quodammodò vsufructuarios. Idem etiã existimat Arias Gomez in commento. l. 46. Taur. n. 5. vbi etiam Castillo gl. 1. co. 2. idipsum opinatur. Ad quod dicẽdũ ea præcipua ratione mouẽtur q̃ possessores solùm per tempus vitę suæ bonis Maioratus frui possunt. Nec ea possint alienare, nec in eisdẽ extraneos hæredes instituere, quod magis ad vsumfructuarium: quàm ad plenum, & perfectum dominum spectat. Quod probatur ex tex. in l. fœminæ. §. illud. C. de secund. nupt. Per quæ iura notat Bald. ante nu. 1. & Scrib. in proprio loco, eos, qui alienare non possunt, nõ posse veros, 1
ac perfectos dominos appellari. Quod etiam dixit Ang. per tex. ibi in auth. de restitutionibus, & ea, quæ parit. §. 1. versi. Nobis ergo. colla. 8. Censuitq; etiam Franc. de Aret. in l. si quis vi. §. 1. col. pen. versi. Sed ista diffinitio. ff. de acquirenda poss. Anto. Rub. cons. 27. n. 1. Tiraq. de retract. cõuentional. § 2. glos. 1. nu. 14.

¶ Item cùm post mortẽ bona Maioratus restituere teneantur, veri domini appellari non possunt. Quod probatur ex tex. in l. fin. §. sed quia. C. commu. de leg. ibi. *Rem, quã in suis bonis purè non possidet.* Per quem tex notãt. Cinus. & Scriben. quòd ille, qui possidet rem subiectam restitutionis, nõ dicitur dominus eiusdem rei: etiam antequàm veniat 2
dies, vel tempus restitutionis. Non enim dicitur verus rei dominus is, à quo res auocari potest. l. omnes. §. 1. ff. de regulis iur. l. ratio, in princip. vbi Bar. ff. de actio. empt. l. 3. §. fi quis seruũ. ff. de sta. lib. Sicq; non videtur possessionem adeptus is, qui ita illam nactus est, vt eam retinere nõ possit. l. nõ videtur. ff. de acquir. poss. Quibus plura cumulat Iass. in l. non quocumq; in princ. nu. 2. ff. de leg. 1. & Tiraq. d. §. 2. glo. 1. nu. 9.

¶ Præterea Maioratus possessor, (vt supra isto li. c. 15. probauimus) tenetur, ad cautionem præstandam, quam similiter fructuarius præstare tenetur, vt probatur in l. 1. & per totum. ff. vsufructuarius quemad. caue. nec debet rẽ diminuere, nec deteriorem reddere, vt etiam ibidem diximus: quod magis

magis vsumfructũ: quàm dominium denotat: cùm is, qui dominus est, in re propria moderator, & arbiter sit etiam in abutendo. l. in re mandata, vbi nota. C. manda.

¶ Vlteriùs idipsum probatur ex eo, q̃ si possessor Maioratus dominus esset, non posset dominium hoc, tẽpore perire, & ad aliũ ipso iure pertinere.
3 Ea namq; quæ ex testamento, siue ex legatis, siue ex fideicommissis pertinent, tempore perire non possunt. l. nemo potest. cũ simil. ff. de leg. 1. Cuius contrarium in possessoribus Maioratuum videmus. Hi enim morte ius sibi competens ex Maioratus dispositione amittunt, in aliosq; eius illud successionis ipso iure transfertur. Igitur constat eos non esse dominos, sed fructuarios. Quorũ ius morte finitur, vt probatur ex tex. in §. finitur, cum similib. insti. de vsufruct. Quibus rationibus hæc opinio comprobari potest.
4 ¶ Contrariã tamẽ sentẽtiam: imò, q̃ omnes Maioratuum possessores veri domini sint: nõ autem solùm fructuarij, sequutus fuit Greg. in l. 7. tit. 4. par. 5. in glo. in verb. *Y el señorio*, vbi expressis verbis inquit, q̃ succedens in Maioria est dominus, & nõ vsufructuarius. Idem etiam dixit Peralta. in l. 3. §. qui fideicommissam. ff. de hæred. institu. nu. 29. Eãdem etiã opinionem sequitur Arias Pinel. in l. 1. C. de bon. mater. 2. par. n. 5. Simanc. de cath. insti. c. 9. n. 146. Couar. lib. 1. resolutio. c. 15. n. 14. Mencha. de succes. creatio. lib. 2. §. 15. n. 9. Padilla, in l. 3. C. de serui & aqua nu. 14. Auendañ⁹ responso 5. nu. 6. Ant. Gomez in l. 40. Taur. nu. 76. & in l. 48. Tau. num. 4.

¶ Posterior autem hęc opinio, quæ proculdubiò verior est, cõprobatur ex text. in l. generaliter. §. sub conditione. ff. qui, & à quib. ibi. *Pleno iure hæredis est.* Per quem text. dicit Bal. in l. voluntas. C. de fideicom. num. 10. Quod ille qui possidet rem restitutioni subiectam, est eiusdem rei Dominus ante aduentum diei, vel cõditionis. Quod etiam notat Iass. in l. seruo legato. §. 1. nume. 4. ff. de leg. 1. Idipsum etiam probat tex. in l. Iulianus. §. fina. ibi. *Quia plenum ius incipit habere.* cum l. sequent. ff. de rei vendi. Per quem tex. not. Bald. & Ang. in proprio loco, quòd quis est dominus alicuius rei: etiam pleno iure: quanuis ab eo euelli, seu auocari possit. Quibus plura etiam cumulat Tiraq. de retract conuentional. §. 2. glo. 1. nume. 38. cum sequent.
5 ¶ Quod etiam probatur, ex tex in l. Titia, cum testamento. §. Titia, cum nuberet. ff. de lega. 2. Per quem tex. notant ibi Bartol. Paul. Angel. Rapha. Cumma. Paulus de Montepico. Petrus de Peralt. & com. Scrib. quod si quis leget alicui fundum ad vitam, vt post mortem ipsius redeat ad hæredem, seu ad alium legatarium, seu fideicommissarium: is legatarius, seu fideicommissarius, cui per tẽpus vitæ suæ fundus legatus est, erit dominus fundi, & cẽsebitur sibi legata proprietas restricta, & coarctata ad vitam eiusdem. Idem probat tex. in l. fin. C. de legatis. vbi Barto. Paul. Corneus. Alexand. & communiter Scriben. l. quoties. vbi Scribẽ. C. de dona. quæ sub modo. Guillelmus Benedict. in sua quæstione de Thesauraria: quã posuit post repetitionem. ca. Rainutius, de testam. num. 10. vbi singulariter loquitur. Nec enim incõuenit, quòd dominiũ alicui⁹ rei: ita alicui relinquatur, vt post mortem suam dominus esse desinat, dominiumq; in alium transferatur. l. Sempronius Attalus. ff. de vsufruct. leg. iunctis his, quæ supra isto li. c. 1. n. 19. latiùs tradidimus.

¶ Idipsum etiam comprehenditur ex tex in l. species. ff. de aur. & argen. legat. vbi onus restituendi post mortem, nõ tollit dominiũ in vita: etiã si res 7
ad vsum, seu vsumfructum relinquatur, quę lex ad id præ cæteris notanda est, ex eo, quod in fortiori casu quàm precedentes loquatur. Idẽ probat tex. in l. final. ff. de vsufr. earum rerum, quæ vsu consu. Nec mirum censeri debet, quod mentio vsus, seu vsusfructus legatum proprietatis non mutet: cùm 8
sit de iure quòd quando legatum in se certum est siue in specie, siue in quantitate causa adiecta in fauorem legatarij legatum nõ restringat. l. si mulier. in fina. C. de iur. doti. vbi Cinus. Alberi. Bald. & Salic. id not. Bartol. & Scribent. per tex. ibi. in l. cum tale. §. fina. ff. de condi. & demonstra. Ideòque si res, ad vsum donetur, nõ fit ea interpretatio vt abusu proprietas separetur: sed plenum rei dominiũ donatũ censendum erit. l. donationes in concubinã. §. species. ff. de don. vbi gloss. in verb. Puellæ. & communiter Scrib. id not. Idemq; esset 9
si testator dixisset: Relinquo talem rem Titio ad alimenta. Proprietas namque rei: non vsus solus relictus censetur. l. 4. in princip. iuncto. §. 1. ff. de alimen. & ciba. legat. l. Lucius, & l pen. §. 1. ff. eod. tit. Quibus plura accumulat Curti. Iuni. in l. 3. ad fin. num. 30. ff. si cert. peta. & Alexand. consil. 223. nu. 5. l. 2. & Deci. cons. 238. in fin. nu. 6. Aciat. in l. rectè dicimus. ff. de verb. sig. Peralt. in d. §. Titia, cum nuberet n. 9.

¶ Hoc etiã probatur euidẽtissima ratione, nam si possessores bonorũ Maioratus nõ haberent eorũdem bonorum dominium, sequeretur maximum incõueniens: dominium namq; esset in aëre. Non enim esse posset penes Maiorat⁹ institutoris hæredes: cùm in fideicõmissarium dominiũ vtile, atque etiam directum transeat, vt infra isto c. num. 16. apertissimè demonstrabimus. Nec etiam apud vlteriorem Maiorat⁹ possessorem: cùm possessor illum præcedat. l. peto. §. fratre. ff. de lega. 2. Ergo dicẽdũ erit dominium esse penes Maioratus possessorem. Dominium namq; non potest manere 10
in pendenti, siue in aëre, vt inquit gloss. vbi per Scribent. in l. si ego. ff. de solutio. & probatur ex tex. in l. fi ex duob⁹. §. sed & Marcellus. ff. de in diẽ adiectio. Quod præcipuè in dispositionibus morientium seruandum est l. fin. cum similib. ff. com. prædiorum.

¶ Vltimo loco idipsum probatur aperti⁹, ex deci. tex. in l. 7. tit. 4 par. 5. ibi. *E de aquel dia en adelante ganarian la posseſsion y el señorio della, sus herederos del que huuiesse hecho la donacion, o el otro a quien nombrasse para hauerla.* Si enim mortuo eo, cui ad vitã res donata erat, ex eo die hæres donatoris, seu secundo loco vocatus dominiũ acquirit, cõstat dominiũ illud fuisse ab hæredibus donatoris abstractũ, & donatario acquisitũ. Nam si dominiũ fuisset penes defunctum, seu eius hæredes: non posset lex dicere eos ex eo die acquirere dominiũ, quod suum erat. l. proprias. cum similibus. C. de lega. quam legem partitarum, ad hoc ibi ponderauit Grego. in glos. in verb. *Y el señorio.* Idq̃ue notissimum est.

¶ Nec obstant huic sentẽtiæ prima, & secũda ratio, quæ pro prima opinione adducebãtur, quòd scilicet possessor Maioratus nõ sit verus domin⁹: eò quòd rem non possit alienare, seu quòd res ab ipso auocanda sit adueniẽte die restitutionis. Nõ enim est verum, quòd is, qui non potest alienarẽ,

non sit

non sit verus ac perfectus dominus: alias namque sequeretur, ꝙ pupillus, & is, cui bonis interdictũ est, veri domini non sint, ex eo, quòd alienare non possint. Cuius contrarium euidenter verum est.
11 Nec enim ideò minus dominus quis est quod alienare non possit, vel ab eo dominium abire debeat. l. non ideò minus. Vbi etiam per Scrib. ff. de rei vendica. l. ex asse. ff. ad Trebel. l. 1. §. Serui. ff. ad Silla. l. si fur. ff. de vsufruc. Oldral. cons. 203. col. 2. Deci. cons. 419. Tiraq. de retractu conuentionali. §. 2. glos. 1. n. 36. Leges autem, quæ in contrariũ adductæ sunt, intelligi debent: si ad actum alienãdi respectus habeatur: non autem ꝙ illud alienandi ius ad dominij perfectionem necessarium sit: cum dominium perfectum absq; alienandi facultate constare possit, vt inquit Bal. in l. voluntas. n. 10. C. de fideicommiss. Cuius dictum refert Iass. in l. si ita stipulatus fuero. §. 1. n. 7. ff. de verb. oblig. & plura in idem adducit Tiraq. d. §. 2. glos. 1. à nu. 42. vsque ad. nu. 47.
12
¶ Non obstat etiam alia ratio, qua dicebatur Maioratus possessorũ nõ posse rem deteriorem reddere, teneriq; de ea restituenda satisdare. Possessor namq; Maioratus, nõ potest rem deteriorem reddere: non ex eo, ꝙ non sit verus ac perfectus dominus: sed ex eo, quod eius dominiũ perpetuũ non est: sed post eius mortem sequenti successori restituendum, quod dominij perfectionẽ nõ tollit, vt superiùs ostensum est. Eademq; ratione fideiussio de restituẽda re Maioratui subiecta præstatur, quæ diuersa est, à fructuarij cautione, vt alibi latiùs ostendimus.
13 ¶ Non etiam obstat: si dicatur: ꝙ ea, quæ ex testamento pertinent, tempore perire non possunt. Ideoque ex testamento non posse dari dominiũ
14 ad tempus, ex l. nemo potest. ff. de leg. 1. Nam illa lex intelligenda est, de actione personali, ex testamẽto pro legatis, seu fideicommissis competẽti. Hæc namq; non potest à testatore, ad tempus, seu ad vitam concedi: imò nõ obstante ea concessione, tempus à iure limitatum obtinebit, & si ex voluntate testantis aduersus petitionẽ exceptio detur, vt in eadem l. nemo potest. glossa in verbo quia nec, & Scriben. aduertunt. Secus tamen dicẽdum erit in ipsa re, seu eius dominio. Res namque ipsa, seu eius dominium ad tẽpus dari potest ita, vt ipso iure in sequentem trãsferatur, l. fi. cum simil. C. de lega. Ratio autem differentiæ hæc est, quod obligatio personalis tenaciter personæ inhæreat, ideoq; ab ea separari nõ possit. gl. ordi. in l. 3. in prin. in gl. 1. ff. pro Socio. l. quis ergo. vbi gl. in verb. in nominib. ff. de pecu. Dominium autem minimè, cùm principaliter cohæreat rei. l. si quis vi. §. differẽtia, vbi Bar. & Scri. ff. de acquir. posses. Quod optimè declarat Bal. in d. l. fi. C. de leg. n. 3. & Alex. in l. 1. in princ. n. 2. ff. ad Trebel. & Iass. in d. l. nemo potest, prima lectura. n. 91. vbi eleganter inquit obligationem personalem adhærere ossibus: sicut character: ideoq; tempore ipso iure non finiri: dominium verò solum adhærere corpori, vt annullum digito, seu vestem corpori. Ideoq; illam adhærentiam posse esse localem, & temporalem, quod summè notandum est.
¶ Ex his tamẽ, quæ superiùs adducta sunt, potest inter has opiniones, quædam veluti conciliatio reddi: si enim dominium ipsum rei Maioratus deperse cõsideremus, proculdubiò Maioratus possessor eiusdem rei dominus est, perfectumque, ac plenum eiusdem rei dominium habet: quãuis dominium hoc reuocabile sit: cùm nihil ei desit de his, quæ iure ad veri dominij perfectionẽ requirũtur. Si autem ad ius alienãdi respiciamus, quod ius quid ab ipso dominio abstractum, & separatũ esse ostẽdimus: quoad hoc potius Maioratus possessor vsufructuario, qui alienare nõ potest: quàm proprietario, qui liberè alienare potest, æquiparabitur: quanuis ipse verè non vsufructuarius, sed dominus temporalis seu reuocabilis sit. Sicq; intelligenda sunt, quæ dixit Roderi. Xuarez. allega. 9. vbi fatetur dominium tẽporale esse penes Maioratus successorem: nihilominùs tamen, inquit, quoad potestatem alienandi eum censeri quodãmodò vsufructuarium. Quo verbo quodãmodo, etiã vtitur in d. q. Maioratus: ita, vt intelligas virũ doctissimum non omninò in his clarissimis iuris principiis defecisse. Ideoq; plerunq; in hũc sen- 15
sum ea, quæ in vsufructuariis iure statuta sunt, ad Maioratuum successores ex paritate rationis adaptantur, quod in venditione, locatione, Emphiteosi, hypotheca seruitutis constitutione, seu alienatione, quæ ob delictum, vel aliã quamcunque causam fit, cæterisq; id genus similibus assiduè à Iureconsultis obseruatum est, quod qualiter procedat, supra isto li. c. 4. ostensum est.
¶ An autem dominiũ hoc, quod est penes Maio- 16
ratus possessores vtile, vel directum sit, cõtrouerti poterit, ex Maioratus, ac fideicõmissi æquiparatione: siquidem in fideicommissarium solũ dominium vtile transiret directo apud hæredẽ grauatũ manente. Notat. gl. in l. 1. in prin. ff. ad Treb. verb. fructus, quam sequuntur ibi Alex. nu. 2. Iass. n. 20. cum seq. & Rip. nu. 17. qui vltimus hanc dixit communem opinionem: licèt quodammodo contrariam amplecti videatur. Idem etiam dixit Claud. ibidem, col. 1. idem etiam censuit Bar. in l. si quis vi. §. differentia. n. 5. ff. de acquir. possess. idẽ Barto. in l. ex asse. nu. 3. & 5. ff. ad Trebel. Iass. in l. post aditam. nu. 2. C. de impub. Segura. in l. 3. §. fi. ff. de libe. & posth. fol. 10. col. 3. secundùm veterẽ editionem. Franc. de Areti. in l. sub conditione. ff. de liberis & posth. Pinel. in l. 1. C. de bon. mater. 3. parte nu. 11.
¶ Contrariam autem sentẽtiam: imò quòd vtile ac directum dominium in fideicommissariũ trãseat, veriorem esse profitentur Paul. in ead. l. 1. col. 1. Soc. col. fi. & Rip. n. 17. Ex eorum tamen dictis, & ex his, quæ dixit Paul. ibidem col. 2. colligitur in hac quæst. huiusmodi distinctio, & inter contrarias opiniones concordia.
¶ Aut enim loquitur de iuribus, & actionibus ad vniuersam hæreditatem cõpetentibus: quatenùs hæreditas ius intellectuale est, & à corporib⁹ hæreditariis abstractum, vt inquit Iurisc̃onsultus. in l. hæreditas. ff. de peti. hæredi. & in l. hæreditas. ff. de regul. iur. Et tunc in fideicommissarium non possunt actiones directæ transire: hæ enim ossib⁹ affixæ sunt, nec in aliũ trãsire possunt. l. 3. C. de noua. vbi per Scrib. ¶ Aut de corporibus hæreditariis aut ipsis rebus Maioratus agitur. Et tunc satis cõpertum est dominium directum, ac vtile in fideicommissarium in his bonis transire, vt superiùs ostendimus, & ita est de mente Pauli, Socin. & Ripæ in d. l. 1. Quorum opinio vera mihi videtur.
¶ Omnes autem, qui de hac re scripserunt, cautè legenda sunt eorum dicta vbi de directi dominij translatione agũt in corporib⁹ hæreditariis intelligẽdo. Si enim ea in personalibus actionibus intelligam⁹, nihil refert: an hæ actiones ad vniuersitatem

hæreditatis, an ad singulas res hæreditarias competant, vtroq; namque casu sola vtilis actio in fideicommissarium transit: directa autem apud
17 hæredem grauatum remanet. Cum directa actio incessibilis sit. vtilis autem cedi possit. l. emptori, & l. postquam. ff. de hæred. vel acti. vendi. l. in omnibus. ff. de actio & obliga. l. 3. in princip. cum similib. ff. pro socio. Quæ distinctio optimè poterit Hispanorũ Maioratib⁹ applicari, siue in cõtractu, siue in testamento facti sint. Iura namque & actiones vtiles ad res Maioratus competentes de vno in aliũ transire possunt nõ directè. Dominiũ autem iam acquisitũ & aliis bonis Maioratus additum: tam vtile: quàm directum, in quẽlibet Maioratus successorem tranfibit. Quod vtile erit ad ea, quæ in l. 3. C. de nouat. & in l. facta. §. hæres. ff. ad Trebel. ab Scrib. adducũtur. Ex quibus superest firma cõclusio possessorem Maioratus per tẽpus vitę suę ipsarum rerum Maioratus dominium verum, ac plenum directumq;, ac vtile obtinere: etiam si ea bona alienare non possit.
18 ¶ Ex hac autem conclusione sic intellecta, inferri poterit, parẽtem in bonis Maiorat⁹ filiofamiliàs sub eius potestate cõstituto cõpetentibus debere vsumfructum obtinere, ac percipere, non aliter quàm ex aliis bonis filiorum aduẽtitiis liberis, in quib⁹ ipsi filij dominiũ habent: ex decisione tex. in l. cùm oportet, & per tot. tit. C. de bonis quæ libe. & per totum C. de bon. mater Cùm enim præcipua huius articuli difficultas ex eo deduceretur quòd cum Maioratus possessor vsufructuarius tãtum bonorũ Maioratus esset, non dominus: pater non posset ex vsufructu vsumfructum percipere. Nõ enim vsusfructus vsusfructus, iure dabilis est: sicut nec seruitus seruitutis, vt constat ex his, quæ latè Scribit Xuar. in d. q. Maioratus, à num. 1. vsq; ad 5. hoc tamen fundamento sublato, cõstitutoq; quòd Maioratus possessor sit verus dominus rerũ Maioratus, non autem earum vsufructuarius, cõsequenter sublata erit etiam huius quæstionis difficultas, nec poterit in hac specie de vsufructuario ad Maioratus possessorẽ argumẽtari: imò idẽ dicendum erit in bonis Maioratus, quod in aliis bonis liberis iure statutum est, cùm in vtroq; casu verum dominium bonorum penes filiũ sit. Ex quibus bonis in dominio filij existẽtibus, iure potest à parente proculdubiò vsusfructus percipi, vt in d. l. cum oporteat, omnes Scrib. aduertunt.
¶ Nec obstãt ea, quæ in vsufructu bonorum feudaliũ statuta sunt: cùm longè diuersa ratio, quoad hoc in vsufructu Maioratus: quã in feudi vsufructu militet: ideoq; de vno ad alium argumẽtatio non procedat, vt optimè aduertit Xuarez. d. q. Maioratus. nu. 16. De quo videndus est Boërius. decis. 199. per tot. vbi latissimè prosequitur vtrũ in bonis feudalibus filij, pater habeat vsumfructum.
19 ¶ Quod ampliatur, vt nõ solùm pater in his bonis Maioratus fructuum cõmoditatem: sed etiam verum ius vsusfructus obtineat: cùm apud filiũ vera proprietas sit, ex qua possit verum ius vsusfructus deduci. Ex quibus constat lapsum fuisse Roderi. Xuar. in d. quæstio. Maioratus, nu. 12. vbi inquit, quòd in bonis Maioratus pater & filius cõcurrunt in vsufructu, filius, quoad titulum: pater autẽ quoad effectum: ita, vt filius habeat ius vsusfructus: pater autem solam commoditatẽ percipiat. Cùm enim præsupponat filiũ in bonis Maioratus solum vsumfructum: non autem dominiũ obtinere: necesse est, vt ex vno errore, alij quãplures exoriantur. l. raras: cum similib. C. de rescindẽ. vend.
¶ Id tamen in hac parte prætermittendũ nõ erit. 20
quòd quanuis verum sit, ꝙ vsusfructus parenti in bonis filij familiàs, acquisitus, morte filij non expiret: imò eo mortuo per totum tempus vitæ parentis duret, vt prob. ex tex. in l. Si quis, vel si qua. §. sin verò defuncta persona. C. ad Tertul. & ex l. 3. C. de vsufruct: hoc tamẽ in vsufructu parenti in bonis Maiorat⁹ filij familias cõpetenti, nõ procedit. Cùm enim dominiũ bonorũ Maioratus filiofamiliàs competens ad vitam eiusdem restrictum sit, atque eo moriente statim in sequentem Maioratus successorem pertranseat: consequens est, vt etiam parentis vsusfructus, qui ab eius dominio pendet, cessare debeat. Resoluto namq; iure datoris, resoluitur ius acceptoris tex. in l. lexvectigali, cum similib. ff. de pignorib. Ipseq; vsusfructus debet sequi naturã dominij principalis super quo fundatus est. l. nihil. §. cũ principali. ff. de regulis iuris. Idq; in bonis feudalibus censuit Bald. in l. cùm oportet. in princip. num. 18. C. de bonis quæ liber. & in bonis Maioratus dixit Ant. Gomet. in l. 48. Tauri. n. 4. & Tellius Fernand. in l. 5. Taur. n. 8. Quod proculdubiò verum mihi videtur.
¶ Nec ex eo, quod vsusfruct⁹ iste parẽti in bonis 21
Maioratus filij competens ipso filio moriente finiatur, dicendum erit in persona parẽtis verum ius vsusfructus nõ esse. Nam sicut dominium tẽporale verũ dominium est: sic etiam eisdẽ rationibus temporalis vsusfructus verus vsusfructus erit: quãuis enim cæteræ seruitutes ad certũ tem- 22
pus constitui nõ possint, vt ipso iure tẽpore trãsacto deficiãt. l. 4. in princi. ff. de seruitutibus, Seruitus tamen vsusfructus ad tẽpus constitui potest ita, vt eo tẽpore lapso, ipso iure finiatur. l. 4. ff. de vsufruct vbi per Scrib. glo. ordin. in d. l. 4. in princip. ff. de seruitu. in gloss. 1. quam ibi sequitur Bar. num 6. Paul. num 2 & communiter Scriben sicq; vsusfructus, qui ad decem annos, seu ad vitam concedentis cõstituitur, verus vsusfructus erit, vt in d. l. 4. ff. de seruitu. omnes Scriben. aduertunt. Huius autem dicti rationem differentiæ assignat Paul. ibidem. d. num. 2. dicens, hoc ideò esse: quia per seruitutem vsusfructus nõ imprimitur character in ipsa proprietate rei: cùm vsusfructus exerceatur circa fructus rei: non circa proprietatem ipsius. Per alias autem seruitutes reales in re character imprimitur: quia per eas incõmodatur ipsa
res seruiẽs, ac deterior redditur. Quod ex eo etiã 23
comprobatur: ꝙ Emphiteota possit in re emphiteotica verum vsumfructuarium facere: quanuis vsusfructus morte Emphiteotæ finiatur, ac resoluatur. Vt dixit gloss. in l. 3 ff. de seruitu. Bart. num. 12. Paul. nu. 2. Alexand. nu. 30. & 31. & communiter Scrib. in l. 3. §. ex contrario. ff. de acquiren. pos. vbi latissimè per. Iass. nu. 66. idem Iass. in l. fina. C. de iur. Emphiteo. nu. 118.
¶ Ex quibus cõstat lapsum fuisse Pinel. virũ alioqui doctissimũ. in l. 1. C. de bon. mater. par. 3. nu. 71. vers. addo etiam securè dicendum, vbi constãter asseuerat vsumfructum, qui à morte alterius: non ipsius vsusfructuarij pendet, non esse verum vsumfructum, siue enim à morte instituentis, siue à morte vsufructuarij ipse vsusfructus pendeat eo tempore, quo durauerit, ex superius adductis verus vsusfructus erit. Nulla namque lex est, quæ dicat ex eo vsumfructum verum nõ esse, quod ante

mortem vsufructuarij finiatur. Imò ad quocunq; tempus, siue id certum, siue incertum sit, iure statutum est, posse vsumfructum constitui.

¶ Nec tex. in l. lex vectigali. ff. de pigno. nec l. necessario. §. fin. ff. de peri. & commo. rei vendi. quæ in id ab ipso Pinelo citãtur eius opinionem probant. Nam dicta l. lex vectigali. nihil quod ad illius opinionem attineat disponit: tex. autẽ in d.l. necessario. §. fina. non solùm eius opinionem non probat: verùm etiam nostram opinionẽ non modicum confirmat. Inquit enim, quòd si quis vẽdat vsumfructum, multum interest: an vendat ius vtẽdi fruẽdi, quod habet in aliqua re: an vsumfructũ alicuius rei, cuius proprietatem habet. In primo namque casu vsusfructus finietur morte vendẽtis: in secundo autem non: sed mors emptoris expectabitur. En igitur qualiter tex. ille non meretur pro opinione Pineli citari: cùm nihil, quod illam contingat, disponat. Probat autem nostram opin. in eo, quòd inquit posse vsumfructuarium vẽdere ipsum ius vsusfructus, quod habet in aliqua re. Quod probatur ex eod. tex. ibi. *Si vsumfructũ vẽdas,* & iterum ibi, *Vtrũ ius vtendi fruendi, quod solũ tuum sit, vendas*: in quo considerandũ est, quòd non dixit Iurisconsultus: vtrum commoditatem vendas: *sed ius vtendi fruendi*, quod ipsum ius vsusfructus est, vt prob. ex l. 1. ff. de vsufructu. ac si expressius dixisset, posse vsumfructuariũ vendere ius vsusfructus, quod verum ius vsusfructus erit: etsi morte vendentis finiatur. Ex qua lege sic põderata cõprob. opi. illa quam aduersus cõmunem acutissimè defendit Pinel' in l. 1. C. de bon. mater. 3. parte. n 38. & seq. tametsi ea opinione etiam nõ admissa hæc nostra opinio planè ex superius ad nota sustineat.

¶ Eademq; ratione censuram etia patitur, quod scribit Tellius Fernand. in l. 5. Tau. n. 8. vbi vsumfructum pertinentem patri in bonis Maioratus filij, nõ vsumfructum: sed commoditatẽ appellat ex eo, q̃ morte filij expirare debeat. Hæc namque conclusio iure non subsistit, quod tamẽ intelligendum erit: prout infra isto cap. num. 29. dicemus.

24 ¶ Hæc tamen omnia limitãda sunt, nisi bona Maioratus à rege donata sint. In his namque pater vsumfructum non obtinebit: bona enim à rege donata sortiũtur priuilegium bonorum Castrensium. Ideoque in eis parenti vsusfructus non acquiritur. l. cùm multa. C. de bonis quæ lib. l. 7. tit. 17. part. 4.

¶ Quod subintelligendum est: quando Rex bona ea lege concessit, vt perpetuo sint bona Maiorat' in eisque iure Maioratus succedatur. Cùm enim omnes hui' Maiorat' successores ea bona à Principe, non à præcedentibus successoribus capere censeãtur. l. vnum ex familia. §. fi de Faleidia. ff de lega. 2. l. cohæredi. §. cùm filiæ. cum similib. ff. de vulga. in omnibus militabit decisio dictæ l. cum multa: cùm omnes donatarij Principis iudicandi sint, vt optimè aduertit Xuar. in d. quæst. Maioratus, nu. 18. & 19. Si autem Rex bona liberè alicui donauerit, isque ex eis Maioratum instituerit in his, qui ad eius successionem vocati fuerint, non erit seruanda eiusdem legis decisio: imò ex bonis huius Maioratus, in quib' filij successerint, pater vsumfructũ liberè percipere poterit: cùm eiusdẽ Maioratus successores nõ à Principe, sed à primo Maioratus instítutore bona ipsa acquisierint, vt subtiliter etiam considerat idẽ Roderi. Xuarez. d. quæst. Maioratus, n. 23. & 24. Cui in vtroq; dicto libentissimè accedimus.

¶ Secundò etiam prædicta limitanda sunt, vt in 25
filio clerico non procedant. De bonis namq; filij clerici, seu liberis, seu Maioratui subiectis pater vsumfructũ percipere non poterit. Quod probatur ex tex. in capit. quia nos, de testam. vbi Hosti. Abb. nume. 5. Andr. Siculus, & communiter Scriben. tex. in auth. Presbyteros. & in l. Sacro sanctæ C. de Episco. & cleri. Quod procedit etiã in cle- 26
ricis primæ tõsuræ, vt probatur ex tex. in d. authẽ. Presbyteros. Per quem tex. id tenent Scrib. in d. c. quia nos. Et Xuar. in d. quæst. Maioratus, num. 31. & Doctor de Palatio Ruui. in repe. Rubricæ de donatio. inter vir. & vxo. §. 42. nume. 8. & 9. idque 27
verũ est, siue bona intuitu clericatus, siue ex proprio patrimonio, siue aliũde à filio clerico acquisita sint, vt ex pluribus probat idem Xuarez in d. quæst. num 32. & 33. & Palat. Ruui. d. §. 42. nu. 7. Nisi per filium ante clericatum acquisita fuerint. Tunc namque etiam si ex post facto fiat clericus 28
pater vsufructu iam in eisdem bonis acquisito nõ priuabitur, vt ingeniosè probat idem Xuar. in d. quæst. Maioratus, n. 37. cum sequen. & Pala. Ruui. d. §. 42. nu. 12. & Deci in c. in præsentia. nu. 64. de proba. Couar. in c. quia nos. de testam. n. 2. Pinel. in l. 1. parte 1. n. 43. C. de bonis mater. Tellius Fernan. in l. 5. Tau. nu. 4.

¶ Tertiò etiam prædicta limitari poterunt: nisi in 29
Maioratu adsit expressa alienationis prohibitio. Tunc namque pater nõ poterit in his bonis Maioratus expresse alienari prohibitis, verũ ius vsusfructus: sed solam cõmoditatem obtinere. Quod probatur ex eo, quòd in bonis Maiorat' expresse alienari prohibitis, non possit ius vsusfructus cõstitui: cum ea vsusfructus constitutio species alienationis sit: imò si constituatur, possit statim à sequenti successore eius cõstitutio reuocari: prout in cap sequent. nu. 8. cum pluribus sequent. ostendemus. Cũ igitur Maioratus institutor ex expressa alienandi prohibitione censeatur etiã vsusfructus cõstitutionem prohibere, ex eo consequitur eam prohibitionẽ etiam quo ad parẽtem seruandam esse: cum eidem, vt statim videbimus: etiam vsusfructus, atq; commoditatis perceptio prohiberi possit: nec quo ad illum possit ratio differentiæ, quo ad hæc assignari. Ideoque in hac specie sola commoditate, non autem iure vsusfructus parens vti poterit, vt in d. c. seq. nume. 11. demonstrabimus.

¶ Quartò etiam prædicta limitantur: nisi primus 30
Maioratus institutor expresse disposuerit, quòd parentes ex bonis eiusdem Maioratus, in quibus eorũdem filij successerint, vsumfructum percipere non possint. Tunc namque seruanda erit huiusmodi prohibitio, nec parentes contra eam vsumfructum ex eisdem bonis obtinebũt. Tex. in auth. excipitur. C. de bonis quæ liber. & in corpore vnde sumitur. Quod procedit nedũ quãdo ea prohibitio specificè facta fuit: sed etiã quando ex cõ- 31
iecturata mente disponentis id comprehenditur, dũmodò verba talia sint, ex quib' nil aliud: quàm perceptionis vsusfruct' prohibitio deduci possit, vt censuerunt Paul. de Cast. Rapha Cuma. Areti. & Socin in l. cum filio familiàs. ff. de lega. 1. Nicola. Boërius, qui id ex pluribus probat. decis. 193 per tot. deci. Mencha. de successio. progressu. lib. 3. §. 26. nu. 32. Quæ prohibitio etiam in legi- 32
tima filij seruanda est. glos. in auth. matri. & auiæ. in princip. quam ibi sequũtur Iacob. de Belloũis.

Ang.

Aug. & Scrib. De cuius glos. veritate videndus est Boërius decis. 194. vbi pulchrè prosequitur materiam, & Segura. in repet l. vnum ex familia. §. sed si fundum. fol. 56. col. 2. secundùm antiquam impressionem, & Xuarez in rep. l. quoniam in prioribus. 1. limita n. 10. cũ seq. fol. 51. col. 4. & fol. 52. per totum.

33 ¶ Sed quãdo huiusmodi vsusfructus perceptionis prohibitio facta fuit, pater poterit percipere fructuum commoditatem, quæ à iure vsusfructus diuersa est. Ideoq; qui rectè vsusfructus perceptionem parẽti prohibere voluerit, adijcere debet, vt neque ex eis bonis vsumfructum, nec commoditatem percipiat: aliàs enim nullius effectus prohibitio erit. Quod notat Ang. in §. igitur. col. 3. instit. per quas personas nobis acquiritur. Cuius dictum sequitur dicens illud esse singulare Iaff. in l. cum filio. num. 157. ff. de lega. 1. De eo tamen dubitat Xuarez in d quæstio Maioratus. nu. 15. & num. 16. & Greg. Lopius. in l. 15. tit. 17. parti. 4. in glos. in verb. *El vsufructo*. Ego tamen nedũ de hoc dicto Angeli dubito: imò illud falsum esse existimo. ne mens testãtis ex iuris subtilitate fraudetur: quanuis contrarium dicendum sit: quando nõ expresse vsusfructus perceptio prohibita est: sed solùm bona expresse alienari prohibita sunt: tunc namque pater commoditatem percipere poterit. Sola namque alienationis prohibitio commoditatis perceptionem non excludit, nec ipsa commoditatis perceptio mẽti Maioratus institutoris contraria est: cum species alienationis non sit, vt supra isto c. n. 29. ostendimus: & infra c. sequẽti. n. 11. cum sed. latiùs demonstrabimus.

34 ¶ Ex quibus Maioratus institutores, vt omnia planè disponant, cauti esse debent, vt si voluerint parentes successorum ab eorum agnatione seu cognatione penitùs forsan extraneos vsufructu bonorum Maioratus priuare id expresse prohibeãt: adiicientes, vt parentes ex eis bonis, nec vsumfructum, nec commoditatem etiam percipiãt eisdem decimam partẽ fructuum, seu aliquid aliud pro eorum administratione reseruãtes, præcipiẽtesq; vt quod ex fructibus bonorum supererit: donec filius in parentis potestate fuerit, in augendis bonis Maioratus conuertatur. Quod nõ modicũ vtilitatis ipsis Maioratuũ possessorib' ministrabit.

35 ¶ In hac autem re sciendum est, Maioratuũ institutores pluries expresse solitos esse disponere se vel le eorundem Maioratuum possessores solum vsufructuarios esse, non veros dominos, dominiũq; rerum Maioratus semper in persona sequentis successoris existere debere. Cuius generis quam plures Maioratus vidimus: qua expressa institutorum dispositione stante, Maioratus possessor, non tanquam dominus: sed tanquam vsufructuarius iudicãdus erit: cùm per prouisionem hominis, à prouisione legis recedatur. l. fina. cũ similib. C. de pact. conuenit. Possitq; testator vni vsumfructum, al-

36 teri proprietatem, deducto vsufructu legare: dum modò id verbis expressis disponat. l. si alij. ff. de vsufruct lega quæ lex semper in hoc consideranda

37 est, eiusq; forma in huiusmodi clausulæ appositione seruanda, ne testator errore labatur. ¶ Sed quanuis clausula ista vtilis esse possit, à viriſque grauissimis in Maioratibus apponi solita sit: mihi tamen simpliciter sumpta nũquã probari potuit: siquidem eiusdem finis præcipuus is est, vt ex delicto Maioratus possessoris res Maioratus perpetuò fisco adiici non possit: etiãsi is ea crimina cõmiserit, quæ in Regiis facultatibus communiter excipi solent, vel vt etiã ex contractu, Maioratus possessori facultas alienandi restringatur. ¶ Sed si rectè res ista cõsideretur, qui huiusmodi clausula vtuntur, fumum fugientes, (vt veteri prouerbio dici solet) in ignem sese coniiciunt. Dum enim dominium à Maioratus possessore abstrahere volunt: illicò illud in sequentem successorem transfundunt. Non enim dominium ipsum, vt supra isto cap. n. 10. diximus, in aëre esse potest, ex quo fit vt si Maioratus possessor ex hac clausula à perpetua bonorum eiusdem Maioratus cõfiscatione liberetur: sequens tamen successor periculo, quod in possessore vitari prætenditur, obnoxius sit: ita, vt eo aliquod ex his criminibus, quæ in facultatibus Regiis excipiuntur committẽte, bona Maioratus fisco adiiciantur, deducto solùm vsufructu, durãte Maioratus possessoris vita. Nã licet ob delictum commissum ab ipso Maioratus successore ante delatã successionẽ nec bona Maioratus, nec 38
etiã eorũdem bonorum cõmoditates seu emolumenta fisco adiici valeant: sed ad sequẽtẽ successorẽ mortuo possessore transferantur vt in feudo dixit Iacobinus de Sãcto Geor. in tracta. feud. verb. Dictiq; vassalli promiserunt non cõmittere felonią. n. 91. & Zasius. in eo. tract. feud. par. 10 n. 107. in casu tamẽ, de quo agimus, id nõ procedit, cùm iam sequens Maioratus successor bonorũ ipsius Maioratus dominiũ obtinuerit. Quod ex dictis criminib' amittere potest. ¶ Quod si facultas alienãdi, ex cõtractu, vel vltima voluntate, ex hac clausula restringi prętẽdatur, id ipsum facilius ex alienationis prohibitionibus, & aliis clausulis effici poterit, vt suo loco dicemus, quod si ex hac clausula aliquid amplius efficiatur: id tamen certissimũ est, quòd illud, quòd à possessore in hoc aufertur, in sequentem successorem (vt paulò antè dicebamus) transfunditur. Ideoq; vel clausula hæc à Maioratuum institutoribus deinceps adiicienda erit prout semper Maioratuũ institutoribus consuluimus, vel non simpliciter apponenda est: sed hoc adiecto, quòd scilicet Maioratus possessores sint solùm vsufructuarij, quo ad hoc, vt bona Maioratus nec confiscari, nec alienari valeãt: quo ad alia autem, veri domini sint, ita vt in his quæ cõseruationi ipsius Maioratus vtilia erunt, eorum possessores dominium habeant: in his autẽ, quę eiusdem conseruationi damnosa, seu præiudicialia esse poterunt, solùm vsufructuarij censendi sint: quę clausula hoc pacto in Maioratibus appositã vtilis forsan esse poterit, quãuis non facilè sit hãc dominij restrictionem: ac deuolutionẽ, ex iuris principiis deducere.

¶ Vltimo loco pro huius capitis complemen- 39
to sciendum est dominium hoc, quod penes Maioratus possessorem est, ad vitam tantùm eiusdem restrictum æstimari debere, cum sua qualitate ac restrictione: prout alia bona, seu reditus, qui ad vitam tantum conceduntur æstimari solent, seruandamque esse in huius dominij æstimatione eam rationem, de qua in l. hæreditatum. ff. ad leg. Falcid. quæ non solùm, quo ad legis Falcidiæ æstimationem: sed quoad æstimationem omnium rerum, quæ ad vitam conceduntur, seruanda erit, vt dixit glos. in l. omnium. verb. bonorum. ff. de vsufruct. glos. in l. cum hi. §. modus. ff. de transactio. verb. cum iuuene, quas sequitur Paul. numero 2. & Iaf. n. 8. in l. si pater puellę. C. de inoffic. testa.

Xuarez in rep.l.quoniam in prioribus.3. amplia. n.9.cũ seq.C. eod. Palat.Ruui.in rep.Rub.de dona.int.vir.& vxo.§.25.nu.2.cũ seq. Pinel.in l.2.3. par.c.4.n.32.C.de rescind.vẽdi. Padilla in authẽ. res quæ n.3.C.commu.de lega.

¶ Sed quanuis hæc opinio probabilis sit,verius videtur,quod hæc æstimatio non præcisè d.l hæreditatum, rationẽ sequi debeat,sed quod iuxta cõmunem prouinciæ æstimationem,seu arbitrio boni viri perpensa ætate ac valetudine Maioratus possessoris,aliisque coniecturis dominiũ hoc ad vitam restrictum, æstimandum sit.Sic namque in æstimatione annui reditus, qui ad vitam constitutus est, ex pluribus resoluit. Carol. Moli. de contractib.q.72.& Ioã. de Medin.de restitu.c.de censu ad vitam.Couarr.lib.2.solu.c.9.n.7.

40 ¶ Nec obstat d.l. hæreditatum:ea namque in sola legis Falcidię ratione:nõ in aliis quęstionib⁹ precisè sequenda est vt censuerunt Imol. versi.nota quando Alex.n.9.& omnes Scrib.ibidem,& Iass. in l.eũ qui ita.§.qui ita stipulatur.n.11.ff.de verb. oblig.Mat.de afflict.decis.34.c.2.Carol.Moli:qui ex pluribus id probat.d.q.72.Couarr.d.c.9.lib.3. n.8.Idque verissimum est.Ita tamẽ vt nec d.l.æstimatio omninò sequatur, nec reiiciatur:sed ex negotij ac personarũ qualitate id, siue,iuxta eiusdẽ legis rationem, siue aliter decidendum sit.

41 ¶ Ex quibus inferri potest singularis intellectus ad l.1.tit. *delas arras*.li.3.for.ll.& ad l.50.Tau.quę est l.3.tit.3.li.5.in noua ll. Regni collectione,quibus cautum est nõ valere promissionẽ arrarũ,quæ excesserit valorem decimæ partis bonorum, quæ maritus habebat tempore promissionis earũ, nec posse dictæ legi renuntiari.¶ Nã si maritus nulla bona libera habeat: sed tantùm bona Maioratui subiecta,poterit vxori suæ eã arrarũ quãtitatẽ promittere, quę nõ excedat decimam partẽ æstimationis bonorũ,quæ iure Maioratus possidet eorũ valorem solùm ad vitã eiusdem eo modo, quo superiùs diximus,æstimando. Ita,vt si bona Maioratus duo millia Ducatorum in reditibus, deductis expensis quotannis valere soleant, possit eiusdem possessor mille ac sexcentorum Ducatorum summam vxori suæ pro arris promittere,valorẽ reddi tus ad vitam ad rationẽ vnius pro octo,vt cõmuni ter æstimari solet,computando. Quod notat Palat.Ruui.in rep.Rub.de dona.int.vir.& vxo.§.25. num.8.ad fi.Greg.Lop.in l.4.tit.15.2.par.in glo. verb.*sus deudas* versi.ex prædictis etiam patet, vbi plura in idẽ adducit. Quod etiã apertè colligitur, ex his quę notat Roderi.Xuar.in l.1.tit.*delas arras*. for.ll.fol.26.cum seq. Idq; etiam dixit D.Ant.de Padilla in auth. res quæ.c.30. C. commu.de leg. Quod est singulare,ac perpetuò mẽti tenendũ,ad arrarum promissiones,quæ quotidie fieri solent à Maioratuum possessoribus. Ad quarum promissionum validitatẽ æstimanda erunt bona Maioratus secundùm computationem, ac æstimationẽ, de qua superius mentionem fecimus:Sicq; quotidie hęc intelligi,ac practicari solẽt: quãuis tutius sit à principio facultatẽ à Principe impetrare, vt valeat arrarum promissio:etiam si valorẽ decimæ partis bonorum promittentis excedat,cũ dictarũ legum derogatione quę solet facillimè cõcedi atque impetrari.

42 ¶ Secundò infertur in venditione commoditatis rerum Maioratus,ad eiusdem Maioratus possessorem per tempus vitæ suę pertinentium locũ esse remedio l. 2. C. de rescind.venditione, si in ea læsio vltra dimidiam interuenerit.Cùm enim cõmoditates huiusmodi attenta qualitate, seu ætate personarum ac regionis cõsuetudine(vt superiùs diximus)iustam æstimationẽ recipiãt:cõsequens est, vt si contractus hanc communem æstimationẽ vltra dimidiã excesserit, possit remedio dictæ legis 2.rescin.Quod dixit Paul.in l.si pater puellę. n.2.C.de inoffic.testa vbi Iass.fi.verb.Alex.in l.de fideicommisso.n.2. C.de transactio.quẽ sequitur Deci.qui plura refert.ibi.n.4.Cremẽ in d.l.2. C. de rescin.vendi.n.82.vbi Cagnol.n.174.& Pinel. 3.par.c.4.n.31.Caro.Mol.d.q.72.nu.472.& alibi sæpe Scrib.idque verissimum est.

¶ Tertiò infertur,quòd si super bonis Maioratus 43
eiusdem possessor, vel alius secũdã supplicationẽ ad personam Regiam interponat,quo casu, vt eidem remedio locus sit,res debet valere tria millia Ducatorum respectu proprietatis,& sex millia respectu possessionis:quoad hanc supplicationẽ interponendam non debet cõsiderari præcisè valor ipsorum bonorũ,super quibus cõtenditur:sed valor solùm illius dominij temporalis ad vitã tãtum possessoris restricti,facta æstimatione:prout superiùs dictum, ac probatum. Res namque minus valet propter grauamen restitutionis, seu conditionis:cùm ea grauamina,seu cõditiones pars pretij esse dici soleant.l.1.§.si hæres percepto fundo. ff.ad Trebel l.fundi partem.ff.de cõtrahẽ.empti. Alexãd in l.pretia rerũ.n.3.ff.ad leg.Falcid. Deci. cõs.308.n.3.& cons.543.n.5.quibus plura cumulat Tiraquel.de retract. conuen. in præfatione.n. 20.cum plurib.seq.Couarr.lib.3.resolu.c.10 n.1. cum seq.Pinel.in d.l.2.C.de rescind.vendi.3.par. c.4.num.19.

¶ Sed quanuis hæc ex iuris principiis vera esse videantur: in Maioratibus autem diuerso iure censenda erunt. Is nãque qui de Maioratus successione contendit,non solùm dominium rerum Maioratus,quo per tempus vitę suę frui debet,prętẽdere censendus est:sed perpetuam in suis descendẽtibus eiusdẽ Maioratus successionem efficere:ita, vt ex ea filiis suis, ac nepotibus cæterisque descẽdẽtibus,in infinitum prospectum sit. Ideoq; maioris hæc bona æstimanda erunt:quàm ea, quorũ dominium morte possidẽtis finitur nec ad filios, nec descendentes deferenda sunt: imo bona hæc paulò minoris:quam bona libera, æstimãda erũt.

¶ Hoc tamen intelligendum erit:nisi ipsius Maioratus successio eius qualitatis sit,vt ad descendentes non transeat, vt quando Maioratus successio clerico, vel militi qui religionem Sancti Ioãnis, vel aliam similem professus est non repugnãtibus cõditionibus Maioratus, defertur.Cum enim isti prolem legitimam habere nõ possint,bona Maioratus:tanquam alia bona,quæ ad vitam tãtùm deferuntur,æstimãda erunt, vt supra dictum ac probatum est.Idemq; ea ratione dicẽdum erit in bonis Maioratus,quæ ex persona monachi,cui eiusdẽ successiõ defertur,monasterio durante eius vita adiiciuntur. Quod qualiter accipiẽdum sit isto lib c.13.n.68.cum seq.ostensum est.

¶ Quarto ex eisdem infertur,quòd si is,qui Maio- 44
ratum possidet, nobilis non sit, vel sit nobilis, habitétque in locis vbi nobiles contribuere consueuerunt: prout in pluribus locis prouinciæ Bœticæ contingere solet,ab huiusmodi contributione non bonorum Maioratus perpetuus valor: sed solum dominium eorũ ad vitam æstimabitur, eo modo quo superius ostensum est. Idq; eadem ratione

ratione dicẽdum erit in his,hominibus, qui in ea Prouincia cõpelluntur militiam exercere, armaque, atque equos suis expensis tenere dummodò bona eorum certam quantitatem legibus Regiis constitutam,attingant.Nam bona possessoris Maioratus ad hanc quantitatem constituendam:non perpetuo:sed solùm ad vitam eiusdem æstimanda erunt.Quod etiam ad plura alia similia in quibus iura considerant bonorum æstimationem,facillimè trahi poterit:quæ consultò prætermittimus.

SVMMARIA.

1 *Vsusfructuarius seruitutem imponere non potest.*
2 *Emphyteota potest seruitutem imponere, ad vitam eius duraturam.*
3 *Vassallus in re feudali potest ad vitam seruitutem constituere.*
4 *Possessor Maioratus seruitutem cõstituere potest:ita vt eo moriente, resoluatur.*
5 *Maioratus possessor: vtrum possit ius vsusfructus in re Maioratus constituere.*
6 *Emphyteota potest vsumfructum ad vitam constituere.*
7 *Vassallus:vtrum possit in re feudali vsumfructum imponere.*
8 *Alienatione prohibita prohibetur etiam vsusfructus constitutio.*
9 *Vsusfructus non confiscatur in vita possessoris, vbi expresè alienatio prohibita est.*
10 *Seruitus in re expresè prohibita alienari,constitui non potest etiam ad vitam constituentis.*
11 *Jus vsusfructus potest esse apud vnum: & apud alium facultas fructuum percipiendorum.*
12 *Facultas fructuum percipiendorum ad vitam potest in re prohibita alienari concedi.*
13 *Termisso vtendi ab ipso iure seruitutis diuersa est.*
14 *Bona fideicommisso subiecta, ex propria natura alienari non possunt.*
15 *Quando concurrit legis, & hominis prohibitio,res non potest etiam in casu aliàs permisso alienari.*
16 *Ex seruitutis, aut vsusfructus constitutione possessor Maioratus suo iure non priuatur.*
17 *Verbum alienationis, vbi tractatur de pœna,strictè accipiendum est, vbi autem de fauore,latè.*
18 *Is,qui seruitutem constituit, seu eidem consensit, non potest petere eius reuocationem.*

Possessor Maioratus: vtrum possit ius vsusfructus seu aliam quamcunque seruitutem in bono Maioratus constituere.

CAPVT XX.

VT autem materiam hãc,quam in prędeti capite cœpim⁹, prosequamur, rectéq; huius dominij Maiorat⁹ possessoris natura percipiatur,cõsequenter discutiendum erit, an Maioratus possessor in re Maioratus possit seruitutem constituere, seu vsumfructuarium facere. In quo articulo primo loco dicendum est, Maioratus possessorem,posse per tempus vitæ suæ quamcunque seruitutem, in bonis Maioratus constituere:ita tamen,vt eo moriente resoluatur ac finiatur, nec progrediatur ad Maioratus possessores. Nam quanuis vsusfructuarius in re, in qua vsumfructum habet seruitutem imponere non possit: cùm dominus non sit. l. 1. ff. communia prædio. l. 2. ff. de seruit. tex.in §.ideò autem,inst.eod. possessor tamẽ Maioratus,qui dominus est, seruitutẽ cõstituere potest per id tempus, quo eius dominiũ durauerit. Quod probat tex. in l.siis,cui.§ hęres.ff.quemadmodum serui.amittantur.vbi probatur quod si testator legauit fundum sub conditione, & pendẽte conditione hæres in eo seruitutem imposuit, valebit constitutio seruitutis medio tempore, & conditione existente ipso iure seruitus extinguetur. Quem text. ad hoc commendant ibi Bart. Alberi.Bal.Ang.Paul.& communiter Scrib.idem probat tex. in l.si fundum à testatore, fina. verb. ff. de condi.& demonstr.l. plerũque ff.de reg. iur. 1

Universidad de Sevilla Biblioteca

l.3.§.penul.& fin.ff.de superfici.sic enim videmus in Emphyteota,qui,etsi nō tantum ius in re Emphyteotica quātum Maioratus possessor in rebus Maioratus habeat,vt alibi latius ostendimus: po-
2 test tamē fundo Emphyteotico seruitutem imponere,in sui non in directi domini,nec sequentium præiudicium.Quod censuerunt Guille.de Cugn. Bal.n.3.Paul.n.2.Salic.n.1 & Scrib.in l.3.C.de seruit.& aqua.Glos.in l.3.ff.de seruit. quam sequitur ibi.Bald.in principio.Paul.numer.1.& 2.Florian. numer.1.& ibidem hāc opinionem testatur communem Corrasius.numero 2.Arias Pinel qui plura in idem refert in l.1.C. de bonis mater. 3. part. n.70.D.Ant.de Padilla in d.l 3.C.de seruit.à n. 6. vsq; ad 11.Iulius Clarus li.4 sententiarum.§. Em-
3 phyteosis. quæ. 21. Simile etiam videmus in Vassallo, qui in re feudali etiā potest seruitutem imponere in præiudicium suum:non autem domini, nec agnatorum: prout probatur ex tex. in c. 1.§. quid ergo.de inuesti.de re alie.fact. Alex. qui hāc dixit communē opinionem cons. 18. post n.5 lib. 5.Parisius.cons.98.li.2.n.4.August.Beroius.q.95. n.1.Curti.in tracta.feu 4. part. in vltima amissionis feudi causa.q. 14.cum sequent. Iulius Clarus
4 lib.4.sententiarum §.feudum.quæst. 73. Ideoque Maioratus possessorem posse etiam per tempus vitæ suæ seruitutem in rebus Maioratus cōstituere,dixit Pinel.in l.1.C.de bon.mater.3.par.n. 71. ad fin.& D.Anto.de Padilla. in d.l 3.C. de serui. num.13.contra Anto. Gomet. qui nec in vita possessoris seruitutis constitutionem validā esse constanter asseruit in l.40.num. 85.in legibus Tauri. Quorum opinio intelligenda erit nisi bona Maioratus expresse alienari prohibita sint. Tunc namque, nec durante vita possessoris seruitutis constitutio sustinebitur:imò in hac specie Antonij Gometij opinio verior erit:prout infra isto c. numer. 8. cum pluribus sequentibus apertissimè probabimus. Quæ omnia pro huius quæstionis resolutione videnda erunt:aliter namque hæc nec percipi,nec intelligi poterunt.

¶ In seruitute autem vsusfructus dicendum est, quod quanuis fructuarius in re, in qua vsumfructum habet, non possit alium fructuarium facere, cùm seruitus seruitutis esse non possit.l.1. cum si-
milibus ff.de vsufructu.lega. Possessor tamen Ma-
5 ioratus, qui verus dominus est, poterit in bonis eiusdem ius vsusfructus alteri constituere, per tēpus vitæ suæ duraturum:ita tamen, vt eo morien-
te finiatur. l. peto. § prædium. ff. de lega. 2.ibi. *Tamdiu retinere emptor potest:quandiu debitor haberet bonū non venditū: post mortem eius non habiturus*, vbi Barto.numero. 4. & Scriben.l. Statius Florus. §.
6 Cornelio Fœlici. Vbi etiam per Scriben.ff.de iur. fisc. Idque videmus,in Emphyteota, qui potest constituere vsumfructum duraturum quandiu Emphyteosis ipsa durauerit, vt censuit Bald. in l. 1.§.item in fundo.ff.quib mod. vsusfructus amitta per tex ibi.Bart in l.3.§.ex contrario nume.12. ff.de acquir.poss. vbi Alexand. num.30. &. 36. & Iaf.num.65. Idem Iaff. in l.final. num. 118. C. de iur. Emphyt.& consilio 123.lib.4.nu. 1. Corasius in d.l.3.n. 25.ff.de serui. Pinel.in d.l. 1.C.de bon. mater par.3.n.70.

7 ¶ Nec obest, quòd Vassallus in re feudali non possit vsumfructum cōstituere Ad quod Scriben. allegant gloss.quæ non inuenitur in d. capitul. 1. §.quid ergo.de inuesti.in re alien.fact. cuius glos. opinio communis est, vt inquit Curt. in tracta. feud.4.part.in vltima causa amissionis feudi.quæ-
stione.15.quem sequitur Iulius Clarus lib 4. sententiarum.§.feudum.quæst.37.ad fin. Nam quanuis illa opinio vera sit quod apud Scriben. satis controuersum, est longa differentiæ ratio inter feudatarium & Maioratus possessorem assignari potest. Feudatarius namque pro fructibus domino seruire tenetur: ideoque non mirum si alium vsufructuarium facere non possit:cum ex vsusfructus translatione, seruitium ipsum præiudicari possit. Quod cessat in Maioratus possessore, qui ad nullum seruitium regulariter astrictus est, quæ differentiæ ratio addenda est, ad eas, quæ inter Emphyteotam,& Vassallum assignant Pinel. in l. 1.C.de bon.mater.3 par.n.71. verf. Ego aduertebam.& Iul.Clarus.d.quæst.37.

¶ Id tamen,quòd de vsufructu diximus, limitandum est: nisi in Maioratu expressa alienationis prohibitio adiecta sit. Tunc namque vsusfructus: etiam durante vita Maioratus possessoris, constitui non poterit. Prohibita namque alienatione vsusfructus etiam constitutio prohibetur. l. fina. C.de reb alien non alien.vbi Bart.Bald.& comm. 8
Scriben. & cum in casu, de quo agimus vsusfructus constitutio alienatio censeatur, vt probatur in d.l.fina.ibique omnes Scrib. aduertunt succedit regula, vt sequens successor etiam in vita possessoris ad reuocandam alienationem admittatur. l.cùm pater.§. libertis. iuncta glos. verbo, ne id alienarent.ff. de lega.2. vbi Bart. & Scriben. iunctis his,quæ supra isto lib.cap.16.num.32 cum sequentib.in huius rei comprobationē adduximus. Ideoque quanuis iure statutum sit, quòd propter delictum fideicommissarij vsusfructus eorum bo-
norum, quæ fideicommisso subiecta sunt possit 9
ex confiscatione fisco adijci, durante vita eiusdem.l.Statius Florus §.Cornelio Fœlici.ff. de iure fisci:id solet communiter restringi:nisi vltra tacitam prohibitionem, quæ ex fideicommisso resultat,bona expressè alienari prohibita sint. Quo casu omnes Scriben. censent non esse etiam vsufructum eorum bonorū viuente possessore fisco adijciendum. Quod colligitur ex doctrina Bart. quæ id communiter adduci solet in l. Imperator. n.1.ff.de fideicommiss.liberta. Idipsum etiā dixit Alexan.qui id latissimè prosequitur cons.23.n. 3. cum sequent.lib.1.Idq; in specie existimat Segura in rep.l.coheredi.§.cum filiæ.ff.de vulga.col. 89. & 90.Ripa.in l.filiusfamilias.§.Diui.ff.de leg.1.n. 47.Hippolytus.cons.49.n.71.Catel.Cotta,verb. Testamentum,in quo.col.1.Soci cons. 77.n.15. li.2. Curtius Iuni.cons.139.n.10.& 11. & hanc dixit communem opinionē Ant.Rubeus.cons. 154. n.2.Et cons 98.n.1.Gramma.decis.105.n.31.Iulius Clar.in practic.crimina.§.fin.quæst.78.versiculo,item quæro.Quod etiā pari ratione,in qualibet alia seruitute dicendū erit. Iuris namq; realis constitutio alienatio est, quod ex dicta l. fina. 10
omnes Scriben.notant. Ideoq; illicò succedit regula d. l. cum pater. §. libertis. vt non expectato aduentu conditionis,alienatio reuocanda sit.

¶ Sed quanuis hæc omnia in iure vsufructus vera sint,cōtrarium tamen dicendum erit:quando non ius vsusfructus,formatum: sed solùm quædam facultas fructuum seu commoditatum percipiendi in rebus Maioratus constituitur. Hæc namque facultas ab ipso iure vsusfructus diuersa est, 11
nec alienationem continet. Non enim est nouum, penes aliquem esse ius vsusfructus, & penes alium

alium facultatem fructuum percipiendorum.l. si vsusfructus. ff. de iure doti.l. vsufructu. ff. solu. matri.Oldrad.consil. 102. propè fin. Ex ea namque fructuum percipiēdorum facultate,seu commoditate, nullum ius in re constituitur. Ex quo fit, vt per tempus vitæ Maioratus possessoris
12 commoditates rerum Maioratus percipi possint, siue ex confiscatione, siue ex alia causa non obstante alienationis expressa,prohibitione,vt dixit Barto.per tex. ibi in l. codicillis §. instituto.ff. de lega.2.numer.4.Ioan.Fab.in §.item Seruiana.insti.de actio.numer.30. Tiraq.qui plura refert de retractu.Linagier.§.1.glos.7.nu. 47.cum sequen. Palat.Ruui.in repet.cap.per vestras.§.38. numer. 4.cum sequentib.Pinel.in l.1.C.de bon. mater.3. parte.numer.70. ad fin.Ioan. Bar. de Scaramp. in suis consil.feudal.cōsilio,111.numero 2. Chassan. in consuet.Burg.Rub.3.§.8.verb.*en alienacion*.nu. 40.Matth.de Afflict. in constitu. Siciliæ. in constitutione incip.si quis post litem. 6. notab. & in constitu.incipien. Constitutionem diuæ memoriæ. 2. quæstione. Sicque intelligendum est dictum Bart.in d. l. Imperator: & omnia ea quæ in eius comprobationem paulò antè adduximus.

13 ¶ Id ipsum etiam dicendum erit in cæteris seruitutibus, vt etiam durante vita possessoris, durare debeant; si in bonis Maioratus expresè alienari prohibitis non ius seruitutis, sed quædam vtendi permissio, aut personalis obligatio, quæ personam tantùm adstringit,ad vitam possessoris concedatur. Id namque ab ipso iure seruitutis diuersum est nec ipsam rem sed solam personam cōcedentis sequitur.l.fina.§. Lucius, vbi Bart. & Salicet. ff. de contrahenda emptione. l. pater filiæ.ff. de serui.lega.Iaff.in l.2.§.item si in facto.n.7.ff.de verb.oblig.Boer.decisione.66.n.4.

¶ Nec mirum censeri debet: si in feudo, & Emphyteosi,quorum alienatio pluribus legibus prohibita est,seruitus,ad vitam concedentis duratura concedi possit, iúsque vsusfructus etiam eodem iure in bonis Emphyteoticis constituatur:in bonis autem Maioratus expresè alienari prohibitis,ex hac quam prędiximus opinione,neutrum constitui possit. Si enim ista rectè consideremus, diuersissima ratio quo ad hæc in Maioratu, quam
14 in feudo, & Emphyteosi militat. Nam in Maioratu legalis prohibitio alienationis adest: prout in feudo,& Emphyteosi: cùm bona fideicōmisso subiecta ex propria natura alienari non possint. l. Marcellus.§.res,quæ.ff.ad Trebel.Text.in Auth. res,quæ.C.commu.de lega.qua sola legali prohibitione extante in vita concedentis alienatio, seu vsusfructus constitutio, quæ etiam alienatio est, toleratur.ex l.peto.§.prædium, & his, quæ superiùs adduximus.In quo similis est Maioratus Emphyteosi, quoad vsusfructus, & seruitutis constitutionem,& feudo solum, quoad seruitutem: sed cum vltra huiusmodi legalem alienandi prohibitionem in bonis Maioratus ab institutore eiusdem altera expresè prohibitio opposita sit: necesse est, vt aliquid nouum operetur prohibitio testantis iuncta legis prohibitione: cum fortior sit duplex: quam simplex prohibitio, magisque rem ipsam afficiat: dicendum in feudo & Emphyteosi, si in illis alienationis expressa prohibitio
15 adiecta sit. Quando enim cum prohibitione legis concurrit prohibitio testatoris res non potest etiam in casu,prima prohibitione stante permisso alienari,quod dixit glo.notab.in d.l.fi.C. de reb. alien.non alien.in glos.mag.ad fin.Dixitque Barto.in l.ea lege.n.2.& 3.C.de condi.ob cauf.Iaf.in l.filiusfamilias.§.Diui.1.lectura.num.23.vbi Ripa n.89.ff.de lega.1.Tiraquel.qui plura refert.de primoge.quæst.61.Duo nāque vincula fortiora sunt quam vnum.tex.in Auth. itaque,cū simil.C. communia de successi.Ideoq; & si legali prohibitione stante,posset vsusfructus,ac quælibet alia seruitus in re Maioratus ad vitam concedentis constitui: contrarium dicendum erit: quando legali prohibitioni adiuncta est Maioratus institutoris prohibitio. Quod clarius procedet ex decisione tex.in d.l.cùm pater.§.libertis.ff.de lega.2. vbi prohibitione expressa alienationis stante, potest statim res alienata vendicari. Ex qua l.iuncta d.l.fin.hæc conclusio:si benè consideratur, indubitata redditur.Idque præcipuè dicendum est,stantibus alienationum prohibitionibus,quę in hodiernis Maioratibus apponi solent.Quæ adeò præcisæ ac efficaces sunt, vt ex eis proculdubio nullum ius reale in bonis Maioratus constitui possit: etiam in vita possessoris duraturum. Idque non modica ratione disponitur: ne res semel seruituti subiecta obliuione, seu incuria possessorum ad posteros cum eodem onere transmittatur, vel super ea re liberanda, lites innumeræ exoriantur: quod maxima incommenientia afferre potest Maioratuum successoribus. Qua distinctione, concordanda ac intelligenda sunt ea, quæ D. Anton. de Padilla & Arias Pinel. quos in præcedenti quæstione numero 4.citauimus, aduersus Antonium Gometium de seruitute in rebus Maioratus constituenda censuerunt: ne opinio Gomet. eorum opinioni præualeat.

¶ Ea autem,quæ paulò antè diximus,in hunc sen- 16
sum intelligenda sunt: vt stante expressa alienationis prohibitione,etiam durāte vita possessoris sequens successor possit seruitutis,aut vsusfructus constitutionē in rebus Maioratus factā reuocare: nō autem, quòd ex eo possit possessor Maioratus successione priuari, quòd ad vitā suā, seruitutem, aut vsumfructum in rebus Maioratus cōstituerit: etsi Maioratus ea lege constitutus fuerit, vt qui alienauerit eius successione priuetur,& ad sequētem deuoluatur.Quanuis enim in his,quæ fauorabilia sunt,appellatione alienationis veniāt vsufructus ac seruitutis cōstitutio,& omnia alia cōtenta in d.l.fina.C.de reb.alie.nō alie.In pœnalibus autem & odiosis hęc omnia strictiùs accipiēda erūt, atq; solùm veram atq; propriā alienationē cōprehēdent.De quo est fin dictū Bal.in l.volūtas n.11. 17
C.de fideicōmiss.vbi elegāter inquit, quod si tractetur de pœna,verbū venditionis sumendum est strictè: si autem de fauore, latè accipiendum sit. Qua ratione Emphyteotam locātem ad longum tempus non incurrere in caducitatis pœnam dixit Carolus Molin.in addi.ad Alex.consil.119.litera. A.lib.3. Cuius dictum refert, & sequitur Couar. lib.2.reso.c.16.n.2.Eandemq; opinionē sequutus fuit Augu.Ber.in c.nulli.de reb.Eccle.non alie.n. 32.& Pinel.in l.1. C. de bon. mater.part. 3. n.64. contra Alex.qui contrarium censuit.d.consi. 119. & Iaff.in l.fina.n.112.C.de iur.Emphyteo. & Tiraquel.de retract.Linag.§.1.gl.14.n.82.Sed in hoc Maioratus tenor,& seruitutū qualitas:& etiā eorum constituendi consuetudo consideranda est, quod iudicātis potiùs arbitrio cōmittendum erit.

¶ Vnum tamen est,quod quanuis sequēs Maiora- 18
tus successor possit in vita possessoris vsusfructus

seu alterius seruitutis constitutionem reuocare, id facere non poteritis, qui eam seruitutem constituit, seu eiusdem constitutioni consensit: imò quod ad hos attinet, constitutio seruitutis tolerandæ erit in vita possessoris sequenti successore, vel vlteriori eius reuocationem non petente. l. cùm pater. §. libertis. ff. de lega. 2. l. quoties ab omnibus, cùm similib. C. de fideicom. Quæ omnia mente tenenda erunt: pro huius articuli perfecta declaratione.

Universidad de Salamanca Biblioteca

SVMMARIA.

1 *Maioratus possessor potest ad modicum tempus locare.*
2 *Fideicommissarius, vsufructuarius, & Prælatus ad modicum tempus locare possunt.*
3 *Successor Maioratus non tenetur stare locationi factæ per prædecessorem.*
4 *Cõductor rerũ Maioratus non tenetur stare locationi mortuo Maioratus possessore, qui locauit.*
5 *Conductori rerum Maioratus consulitur, vt faciat filium Primogenitum locantis, seu quencunque eius successorem in locatione consentire.*
6 *Successor Maioratus qui pretium locationis factæ à prædecessore recepit, censetur locationem ratificare.*
7 *Ratificatio, quæ cansatur, ex pretij receptione, solùm inducitur pro eo anno, quo pretium receptum est, non pro sequentibus.*
8 *Hæredes Maioratus possessoris, qui res Maioratus locauit de euictione locationis non tenebuntur: si Maioratus possessor durante locatione mortuus fuit.*
9 *Conductor, qui plures expensas fecit in re Maioratus conducta, non potest illas recuperare ab hæredibus vltimi possessoris, qui ante finitam locationem mortuus fuit.*
10 *Hæredes Maioratus possessoris mortui ante finitam locationem, tenentur restituere conductori pretium locationis pro rata.*
11 *Hæredes tenentur de euictione, quando Maioratus possessor rem Maioratus tanquam liberam locauit.*
12 *Hæredes Maioratus possessoris vtrùm teneantur de euictione: quando Maioratus possessor rem Maioratus simpliciter locauit: nec dicendo eam esse liberam, nec Maioratui subiectam.*
13 *L. si quis domum. ff. locati. declaratur.*
14 *Contrahere quis videtur eo iure, quod per nomen appellatiuum in ipso contractu appositum profertur.*
15 *Alienare prohibitis non potest vtile dominium, nec ius in re alienari prohibita transferre.*
16 *Dominium vtile transfertur ex longi temporis locatione.*
17 *Locatio ad longum tempus alienatio est.*
18 *Prohibitus alienare, non potest ad longum tempus locare.*
19 *Res feudalis ad longum tempus locari non potest,*
20 *Emphyteota ad longum tempus locare non potest,*
21 *Conductor ad longum tempus Emphyteotæ æquiparatur.*
22 *Alienare prohibitus non potest rem in Emphyteosim concedere.*
23 *Maioratus possessor non potest rem Maioratus ad longum tempus locare.*
24 *Maioratus possessor vtrum possit rerum Maioratus commoditates ad longum tempus locare.*
25 *Emphyteota rem Emphyteoticam alienans, & tradens reseruato iure dominij, incidit in pœnam caduci.*
26 *Locatio commoditatis rerum Maioratus mortuo locante finitur.*
27 *Prælatus vtrùm possit locare commoditates rerum Ecclesiæ ad longum tempus.*
28 *Locatio ad longum tempus rerum Maioratus facta vtrum omninò vitietur: an per tempus permissum valida sit.*
29 *Vocatio ad longum tempus, quæ sit.*
30 *Locatio ad modicum tempus facta potentiorì dicitur alienatio: sicut & illa, quæ ad longum tempus fit: & qualiter hoc intelligendum sit.*
31 *Bona Maioratus: vtrùm possint in Empyhteosim concedi.*
32 *Vassallus non potest rem feudalem in Emphyteosim, nec libellum concedere.*
33 *Emphyteota non potest rem Emphyteoticam in Emphyteosim concedere.*
34 *Contractus Emphyteoticus de re Maioratus factus: vtrum omninò vitietur an per aliquod tempus sustineatur.*
35 *Sequens Maioratus successor potest in vita possessoris Emphyteosim in re Maioratus expressè alienari prohibita constitutam reuocare.*

Vtrum

Vtrum Maioratus possessor possit bona eiusdem Maioratus locare, seu in Emphiteosin concedere.

CAPVT XXI.

EX his, quæ in præcedentibus capitibus diximus, decidi etiã potest ea quæstio, quæ frequẽter cõtrouerti solet: an scilicet Maioratus possessor possit rem Maioratui subiectã locare, seu in Emphyteosim cõcedere, qualitérq; huiusmodi cõtractus cẽsendi sint. Quã quæstionẽ in hac parte resoluere libuit: quia plura, quæ in vsufructuario iure statuta sunt, ad locationes de rebus Maioratus factas Doct. frequẽter adducũt. Nec ideò intendimus hîc ea, quæ rerũ Maioratus veram ac ꝓpriam alienationẽ attinent tractare: sed ea tantũ, quæ ad perfectum cognitionẽ huius dominij temporalis, ac reuocabilis, q̃ Maioratus possessor in rebus eiusdem Maioratus obtinet, contingunt expẽdere, alia suis congruis locis reseruantes. In hac igitur quæstione duæ principales species considerandæ sunt. Aut enim locatio ad modicum tempus facta est, aut ad longum etiam tempus extenditur.

1 ¶ In prima specie dicẽdum est, Maioratus possessorem posse ꝓculdubiò rem Maiorat⁹ ad modicum tẽpus locare: cùm hæc locatio nullam alienationis speciem contineat, vt apud omnes absolutissimum est: ita tamen, vt si ipse moriatur, successor stare locationi non teneatur: sed possit rem Maioratus denuò locare. Cùm enim Maioratus possessor non habeat dominium perpetuum: sed temporale, non poterit locare liberè, sed cum sua qualitate temporali, vt dixit Bald. in l. fina. §. sed
2 quia. num. 7. C. communia de leg. Quod in fideicommissario probatur ex tex. in l. peto. §. prædiũ ff. de leg. 2. Et in fructuario ex l. si quis domum. §. 1. ff. locati. Idq; in Prælato, seu in beneficiato res proprię dignitatis, seu beneficij locãte consuluit Paul. cons. 2. numer. 6. cum seq. lib. 1. Scrib. vbi latè per Ioa. de Ana. in c. querelam. nume. 7. & 8. ne Prælati vices suas. Rota. decis. 232. in nouis. l. 9. ti. 17. par. 1. Couarr. lib. 2. resolu. c. 15. numer. 6. Est namq; perpetuum ac regulare, vt resoluto iure dantis, resoluatur etiam ius accipientis. text. in l. lex vectigali, cum similibus. ff. de pignorib. Qui-
3 bus, & alijs pluribus rationibus Grego. in l. 2. tit. 8. part. 5. in gloss. verb. *el heredero* censuit successorem maioratus non teneri stare locationi factæ per prædecessorem. Quod etiam sequitur Arias Pinel. in d. l. 1. C. de bon. mater. par. 3. nu. 71. Anto. Gometius. in l. 40. nu. 84. in ll. Tauri. D. Anto. de Padilla. in l. vnum ex familia. §. si de Falcidia. nu. 12. ff. de leg. & est communis ac vera resolutio, à qua nemo vnquam discrepauit.

4 ¶ In hoc tamen æqualitas inter conductorẽ, Maioratusq; successorem seruanda erit. Sicut enim Maioratus successor potest à cõtractu locationis resilire, etsi conductor illi velit stare: sic etiam cõductor poterit contractui nõ stare: etsi Maioratus possessori contractus placeat. Non enim potest contractus claudicare. l. Iulianus. §. si à pupillo. ff. de actio. empti. ꝙ in Prælato seu Beneficiato dixit Abb. in suis qq. q. 3. num 16. vers. In solutione huius quinti dubij considero: quẽ refert, & sequi-

tur plures alios ad idem referens Couar. lib. 2. resolution. ca. 15. nu. 6. Idem etiam sequitur loquẽs in Maioratus possessore, D. Ant. de Padilla. in d. l. vnum ex familia. §. si de Falcidia. ff. de lega. 2. nu. 13. qui inquit cautum debere esse conductorem, qui à possessore Maioratus rem conduci, vt faciat 5
in locatione filium eius primogenitũ consentire, qui ex iure sibi superueniente tenebitur, mortuo parente locationi stare. l. cum vir, cum similib. ff. de vsucapio. Quod consilium vtile esse poterit.

¶ Si verò Maioratus successor qui locationi non 6
consensit, post mortẽ vltimi possessoris, qui rem locauit, pretium locationis recipiat, eo ipso censebitur contractum à prædecessore factum ratum habere. Bald. cons. 184. lib. 2. l. si præteritus. ff. de bon. possess. contra tabul. l. si proponas. §. 1. ff. de inofficio. testã. Deci. qui plura refert in l. semper qui non prohibet. ff. de regulis iuris. num. 9. Cen- 7
sebitur autem ratum habere contractum pro eo anno, quo pensionem locationis recepit, non pro sequentibus, & si per plures alios annos cõtractus locationis à prædecessore factus fuerit: si pretiũ ipsum in singulos annos distinctum sit, vt censuerunt Domini de Rota decis. 233. ex præmissis. nu. 2. in nouis. Ioan. de Anani. qui erranter allegat dictam Rotæ decisionem in d. c. querelam, ne prælа. vic. suas, nu. 15. Quod perpetuò memoriæ commendandum est.

¶ Hæredes tamen Maioratus possessoris, qui lo- 8
cationem fecit de locationis euictione non tenebũtur: quia ex natura cõtractus locatio finita fuit: non aliter quã si res locata casu perisset, vt inquit Iurisconsultus in d. l. si quis domum. §. 1. ff. locati. vbi omnes Scriben. id notant. Idémque dicẽdum erit: etiamsi conductor in re conducta plures ex- 9
pensas fecerit: quasi toto tẽpore locationis fruiturus: eas namque ab hæredibus locatoris non recuperabit. Cogitare enim debuisset conductor euenire posse, vt ante finitã locationẽ Maioratus possessor moreretur, eiusq; morte resolueretur contractus, vt etiam ꝓbatur in d. l. si quis domũ. 10
§. 1. De cuius legis intellectu, videndus est Aluarus Velascus Lusitanus in qq. iuris Emphy. quæst. 25. num. 35. Mercedem autem locationis, quam Maioratus possessor recepit, hæredes eiusdem cõductori restituere debent: pro eius temporis rata, quo re locata mortuo locatore, vt desijt, vt ibidem Iurisconsultus resoluit.

¶ Ea autem, quæ prædiximus, limitanda sunt: nisi 11
Maioratus possessor tãquam bona libera ea locauerit. Ex eo namque quòd cõductorem deceperit, hæredes locatoris conductori ad interesse tenebuntur. Nec sufficiet eo casu mercedem futuri temporis præstare, vt in ead. l. si quis domum. §. 1. Iurisconsultus disponit. Cuius legis decisionẽ in Maioratus possessoribus in practica frequenter receptam, vidimus: non enim potest, quo ad hæc de fructuario ad Maioratus possessorem ratio diuersitatis assignari.

¶ Sed controuerti solet, quid dicẽdum sit: quãdo 12
simpliciter Maioratus possessor eiusdem Maioratus bona locauerit, nec dicens ea bona esse libera nec Maioratui subiecta: vtrũ in hac specie teneãtur hęredes locatoris interesse prẽstare. Quã quẽstionem semel vidi nimis controuersam: qui autẽ partes hæredum agebat, audacter asserebat, hæredes Maiorat⁹ possessoris in hac specie de euictione nõ teneri, ad quod ponderabat dictam legem si quis domum: dicens, quod Iurisconsultus in cadẽ

l.nō improbat factum illius,qui simpliciter conduxit non exprimens qualitatem iuris,quod in re cōducta habebat:sed solum illius, qui in locatione maius ius in re conducta se habere,quàm verè sibi pertinebat asseruit Ideóque non mirum si ex dolo, & mendacio hæredes eiusdem conueniri possint:in casu autē, de quo agebatur Maioratus possessorem dolum nō commisisse, doloque cessante, cessare debere eiusdem legis dispositionē, quæ in dolo locatoris fundabatur,idque non obscurè dicebat ,pbare eandem legem ibi. *Quid tamen si non quasi fructuarius locauit:sed quasi fundi dominus.* Si enim lex factū illius improbaret,qui nec expressit,sed dominum,nec fructuarium,nō opus esset adijcere verba illa. *Sed quasi fundi dominus:* Sed sufficeret dicere. *Quid enim si non quasi fructuarius locauit?* Ex quorum verborū adiectione constat,vtrumque necessariū esse,vt illius l. decisio in hac parte ,pcedat:quòd scilicet non tanquā vsus fructuarius locet, fundíque dominū se esse profiteatur. Quod etiam probant verba eiusdem legis. ibi: *Decepit enim conductorem.* Nō enim dici potest conductorem deceptum à Maioratus possessore, qui rem Maioratus simpliciter locauit.

¶ Sed quanuis ratio hæc vrgentissima videatur, cōtrarium in hac specie dicēdum erit, imò quòd hæredes Maioratus possessoris, qui simpliciter cōtraxit, nec rem locatā Maioratui subiectā esse asserit,eo mortuo ante locationis tempus finitū de euictione teneātur. Quod apertissimè sentiūt, Bald.in lectura antiqua.ad fin. Et Paul. nume.6. in d.l fi quis domū,distinguentes in hac quæstione:an quis locet rem simpliciter seu tanquā proprietarius: an limitatè tanquam fructuarius, vel Emphyteota.In primis nāque duobus casibus de euictione eius hæredes tenebuntur:in cæteris autem non.Enigitur qualiter Scrib. in ead.l.parificāt hos casus: quādo scilicet fructuarius,vel Emphyteota cōtrahit simpliciter seu tanquā ,pprietarius,totámque vim decisionis dictæ l. ponūt in qualitatis expressione, aut omissione. Quod clarius notat Carol.Moli.in consuetud.Paris.tit.1.§. 1.gloss.8 nu.39.40.& 41.vbi ostendit quid etiam in pretij solutione dicendum sit. Id tamen in terminis de quibus agimus, optimè declarat Bal.in l.mater tua,nu.21. C. de rei vendica. vbi sic intel- 13
ligit text.in d.l.si quis domum.

¶ Nec obstat lex si quis domū. ibi. *Sed quasi fundi dominus.* Præsupponit namque Iurisconsultus eū, qui simpliciter contrahit tanquam fundi dominū cōtrahere,idque verissimum est (vt etiam ibidē omnes Scriben.aduertunt.) Sufficiet tamē,quod 14
Maioratus possessor in principio conttactus appellet se talis Maioratus possessorē. Taliter enim quis contrahere videtur, qualiter per nomen appellatiuū profertur.l qui tabernas. ff. de cōtrahē. emptio.Bal.in c.1.qui successores feudare teneātur.in vsib.feud num.13; Bart. in l.1.§. nuntiatio. num.14.ff de nou oper. nuntia. vbi etiam cæteri Scrib.id notant, quæ omnia summè notāda sunt: frequenter namque in forensibus controuersijs contingere solent. Et hæc de prima specie.

¶ In secunda autē specie, vbi de locatione ad lōgum tempus agitur, constat rem Maioratus non posse ad longum tēpus locari: cùm ex locatione ad longum tempus vtile dominium transferatur, 15
iúsque in re constituatur, quod in re alienari prohibita constitui non potest, ex d.l.final.C.de reb. alien.nō alien. Per quē tex.dicūt Bar.Bal.& Scri. ibi,alienare prohibitum non posse vtile dominiū transferre, seu ius in re alienati prohibita constituere,quod omnes Scrib.in l filiusfamilias.§.Dui ff de legat.2.ex eadem l.notant.

¶ Quod autem ex longi temporis locatione ius 16
in re constituatur, dominiumque vtile transferatur,sitq; locatio hæc alienationis species: probat mihi præ cæteris tex.in l.1.§. quod autē. ff.de superfi.ibi. *Et sane causa cognita,ei, qui nō ad modicum tempus cōduxit superficiem, in rem actio competit.* Per quem tex. Bart. & Scribentes ibidem id notant. Idem probat tex.vbi etiam per Scrib.in l.1.§.qui in perpetuum.ff.si ager vecti.seu Emphy.peta.intelligendo perpetuam locationē eam, quæ ad vitam seu ad longum tēpus facta est:iuxta interpre- 17
tationem glo.& Scrib.in l.1.ff.pro Socio.per quæ iura censuerunt Barto.num.3. Paul. num.4.Ioan. de Imol.col.1.& communiter Scriben. in l.codicillis.§.instituto.ff.de leg.2.Locationem ad longum tempus alienationē esse, ex eáque ius, in re transferri contra gloss.fina.ibidem.Quorum opinionem sequitur etiam Paul.in l.fin. num.4.C.de reb.alie. non alien.Imol. in l. si filiofamiliàs. §.si vir in quinquennium. circa princ. ff. solut.matri. vbi etiam Alex.num.25.Idem Alex.cons.165.nu. 3.lib.2.Soci.Iuni.cons.56. numer.11.& 12.lib.2. Matthæus de Afflict.in const. Neapoli.lib.3.Rubrica.5.ad fin.Couarr.li.2.resolu.c.16.num.1.Iulius Clar.lib.5. sententiarum receptarum. §. fina. q.82.ftanto.5.versi.sed nunquid.Idque verissimū est,tametsi Connanus.lib.7.c.12.fol.535.& Pinel. in l.1.C.de bon.mater.parte.3.num 66.cum seq. contrariam sententiam veriorem existimēt,eámque pluribus medijs cōprobare conentur,qui tamen congruum responsum ad ea iura, quæ ,p hac opinione citari solent,non assignant:præcipuè ad text.in d.l.1.§. quod autem: ad quem non potest congruum responsum assignari.

¶ Qua ratione rem prohibitam alienari nō posse 18
ad longum tempus locari, censuerūt Anto.col.2. Abb.nu.13.& Scrib.in c.nulli de rebus Eccl.non alien.vbi Augu.Beroius.num.31.& 32.Bart.in l. codicillis.§.instituto.ff.de leg.2. vbi Imol.num. 6.& Paul.nu.4.& cōmuniter Scrib. glo.in Clem. 1.verb.locationes.de reb. Eccl. non alien. Bellamera.decis.748.Alex.cons.17.num. 5.li.4.Deci. cons.142.num 3.Boerius decis. 234.Tiraq.de retractu municip.§.1.gl.14.nu.8. Grego.Lopez.in l.19.tit.8.par.5. in verbo *su vida.* & omnes Scrib. quos paulò antè retulimus. ¶ Eadē etiam ratione 19
res feudalis ad longum tempus locari non potest: quia alienari prohibetur. Quod dixit Bald in c.1. §.aut si libellario num.5.Quibus modis feu.amitta.quem omnes sequuntur, vt inquit Iacobi. in suo tractatu.de feu.verb. & cum pacto. de non alienando.num.13.Et est communis conclusio secundùm Curtium. de feu. 4. par. in vltima causa amissio.feudi.1.regu.q.3. Bertran. cons.2.nume. 4.lib.2.in 2.part.Iulius Clar.lib.4.sententiarum. §.feudum.quæst.33.

¶ Quod etiam in re Emphyteotica cōmuni om- 20
nium Scrib. consensu decisum est, vt optimè resoluit Iaſ.in l.fina.C.de iur. Emphy.nume.112.& Iulius Clar.d.l.4.§.Emphyteosis.q.19. Nec mirū cùm cōductor ad longum tempus Emphyteotæ æquiparetur,vt censuit Fab.in §.item finitur,post 21
prin.instit.de vsufructu. & in §. adeò instituta.de locatione.ad fin.Areti.cons.55.nu. 2.Felin.cons. 25.Iaſſ.in l naturaliter.in princip.numer.15.ff.de acquir.

acquir.possess.& in l.1.num.34. & in l.2.num.39. & in l fi.nume.2.C.de iur.Emphyt. Tiraquel.qui 22
plura in idem adducit, de retractu Linagier.§ 1. glo.14.nu.84.Pinel.in l.1.C. de bon.mater parte 3 num.66.Ex quo fit,vt cum alienare prohibitus, nō possit rem in Emphyteosim cōcedere, vt probat tex.in d.l.final.C. de reb. alie. non alien.simi- 23
liter nec possit rem ad longum tēpus locare.Sicq; Maioratus possessorem non posse ad longum tempus locare,notat Anto.Gomet.in l.40.Taur. num.84.quem refert,& sequitur Pinel.in d.l.1.3. part.nu.65.Mencha. de successio.creatio.lib.1.§. 10.nu.78.Idque verissimum est.

¶ Frequenter tamen circa hæc accidere solet, nō 24
inutilis,nec leuis dubitatio:an scilicet Maioratus possessor,qui non potest ad longum tempus locationem facere, possit rerum Maioratus cōmoditates non ipsam rem ad longum tēpus, seu ad vitam suam alteri locare seu vendere. In qua specie glo.fina.in d.l.Codicillis §.instituto.ff.de lega.2. censet eum,qui alienare prohibitus est, posse rei commoditatem: non autem ipsam rem etiam ad centum annos locare.Quanuis enim Docto.glos. illam allegare soleant, ad hoc, quòd prohibitus alienare possit rem alienari prohibitam ad centū annos locare.glo.illa si rectè inspiciatur,hoc non dixit. Nam vt ex verbis præcedētibus constat,intelligenda est in locante pensionem,seu commoditatem rei, non ipsam rem. Idque ex eius glossæ inspectione vnucuique nō obscurè cōstabit:quicquid tamē sit,hanc opinionem, eam in locatione solius commoditatis intelligendo, sequutus fuit Bart.in d l.Codicillis §.instituto.nu 4. vbi etiam Bal.& Imol. idem Bal. in l. si domus. §. fina.ff.de lega.1.vbi Imol.in fin.& Alex. numer. 2.Franc de Areti.in l. si quis ante. col. 1. versi. ita puto. ff. de acquir.pos. Chassa.in consuet.Burg Rub.9.§.10. nu.39. Felin.in c. quæ in Ecclesiarum. de constitu.nume.87.vbi Ang. Beroius. numer. 200.Idem August.Bero.in d.c.nulli de reb.eccle. non alien. num.32.Matth.de Afflictis in cap.Imperialem.in prin.nu.12 de prohi.feu. alie. Quod etiam est de mente omnium Scriben.quos in c. præceden nu. 12.citauimus.

¶ Contrariam autem sententiam: imò quòd hæc locatio etiam commoditatis ad tēpus cētum annorum,seu ad aliud longum tempus facta, alienationem contineat, iusque in re transferat, atque ideò ab eo, qui alienare prohibitus est, fieri non possit: veriorem esse profitetur Bal. in auth. hoc ius porrectum.num.1.C.de sacrosan. Eccle.versi. Sextò est considerare vsum facti, vbi inquit,quòd quando commoditas transfertur ad plures annos, ista translatio continet alienationis speciem:aliàs nāque esset facilè omnes leges de alienatione loquentes fraudare,locando commoditatem rei,nō ipsam rem.Quod etiam censuit Fabian. in tracta. de empti.& vendi.4. quæst. princip.q.vltima.nu. 9.Rapha.Cumma.in d.§.instituto.2. lectura Iaſſ. cons.94.nume.2.col.final.lib.1. Carol.Molin.in consuetud.Paris.titu.1.§.41.num.36.Couarr.lib. 2.resolut.capit.16.num.1.Pinel. de bon.mater.3. part. numer. 64. ad fin. vbi etiam profitentur id etiam procedere, etiam si locans expresè protestaretur ex ea locatione ius in re in locatorem transferri non debere, vt leges rebus, non verbis imponantur.

¶ Vt autē in hac quæstione vera resolutio,quo ad bona Maioratus habeatur,tres species considerā- 25
dæ sunt. ¶ Aut enim res Maioratus ad longum tēpus, vel etiam ad centum annos simpliciter locatur ¶ Aut res ipsa Maioratus non locatur simpliciter ad longum tēpus:sed hac lege adiecta, vt ex ea locatione nullum ius reale in conductorē trāsferatur. ¶ Aut non locatur ipsa res: sed eiusdē rei commoditas etiam ad centum annos fruenda.

¶ In prima specie dicendum est bona Maioratui subiecta nō posse ad longum tempus locari:cum ea locatio ius in re ipsa locata transferat, sitque proculdubiò alienationis species:vt supra isto capite.nu.17.latiùs ostensum est.

¶ In secunda specie idem etiam dicendū erit: cùm enim in hoc casu res ipsa Maiorat⁹ ad lōgū tēpus locetur, huiusmodiq; locatio alienationem contineat,iusq;in re ttansferat,non potest Maioratus successor, hac verbali conuentione leges de alienatione loquentes eludere: sicut nec posset rem Maioratus vendere,& tradere eo pacto, vt ex vēditione nec dominium vtile nec directū transeratur,nec rē Maioratus hypothecæ subijcere: ita vt ius reale in ea nō constituatur. Istæ nāque conuentiones sunt contra substantiam cōtractus, qui geritur, qua ratione considerandæ nō sunt.l.cum precario.cum similib. ff.de precario Item protestatio,seu reseruatio ista cōtraria facto est, ex eóque protestātem non releuat.l.cum plures.§ locator horrei.cū similib.ff.locati.Ideóque si Emphytheota rem alienet,& tradat reseruato iure domi- 25
nij,alienatio non valebit,resq; in commissum incidet. Factum namque protestationi contrarium est,vt dixit Bal.in l.vna.C. de his quæ pœn.nomi. nume 56.Ludo Roma.sing.512.Iaſſ.in l. final.C. de iure Emphyteoti.num.142. Quam dixit communem opinionem idē Iaſſ.in Rubrica.ff.sol.matrim.2.lectura num.25. Deci.consi. 160 post nu. 4.versiculo.præterea dato.Ripa. in capit cum M. Ferrarien sis.num 80.de constitu.

¶ Nec obstat.l pen.C.de pact.quæ in contrarium allegatur: illa namque loquitur in renuntiatione iuris in fauorē renuntiantis introducti: alienandi autem prohibitio non in fauorem prohibiti: sed sequentium successorum aut familiæ introducta est: Ideóque hac conuentione renuntiari non potest. Sicq; in hac specie constat lapsos fuisse Bald. & Immolam,qui in dict.§ instituto, contrarium censuerunt,& Augustinum Beroium,qui etiam in d.c.nulli. contrarium censuit, & omnes Doctor. quos contrarium in hac specie asserentes, superiùs citauimus constatq; etiam veram esse sententiam Carol. Molin. Didaci de Couarru. & Pinel. quos paulò antè allegauimus, qui eos in hac specie reprehendunt.

¶ In tertia & vltima specie:quādo scilicet nō ipsa res:sed eius commoditates,fructus,aut pensiones locatæ sunt, arbitror verissimam esse opinionem glos.in d. §. instituto. Certum namque est ex huiusmodi locatione solam personalē obligationē ad fructus percipiendos concedi: non autem ius aliquod in re ipsa prestari,ex eóq; hanc locationē ex sui natura alienationem dici non posse, vt dicunt in specie omnes Scrib. quos supra isto c.nu. 24.nuncupatim citauimus ¶ Quòd si fructus rei Maioratus ad vitam possessoris eiusdem vēdi possunt, vt in fructibus rei prohibitæ alienari, dixit Iasso.in l.filiusfamilias.§ diui 2. lectu.numer.82. cum sequen.ff. de lega.1.& Scriben. supra d.num. 24.relati. Et etiam hi, quos supra in c.præcedēti. num.12. citauimus,censuerunt & in fructibus feudi ve-

di verum esse cēsuit Matthæus de Afflict.in c.imperialem in prin de prohi feud. alie.num.12.post Iserniam ibi, nullo pacto probari potest eosdem fructus non posse ad vitam Maioratus possessoris, seu ad centum annos locari: cùm id tempus vitam etiam Maioratus possessoris excedere non possit. Quod frequenter in bonis Maioratus obseruatū vidimus: vendūtur namque ex delicto, seu cōtractu possessoris fructus rerum Maioratus, ad vitam eiusdem, maioriq; licitatori conferuntur. Nec id censetur esse contra institutorū prohibitiones qui præcisè ac expressè alienationē bonorū Maioratus prohibuerunt. Quod est de mente Bart.in d.§.instituto.num.4.& omnium Scriben. quos ,p cius sententia citauimus. Nec in hoc fraus aliqua consideranda est: cùm id pluribus legibus permissum sit, nec qui iure suo vtitur, aliquem fraudare videatur.l.factum §. non videtur.ff. de regul.iur. quæ sententia sequenda est, reiecta opinione Caroli Molinæi, Didaci de Couarru. & Pineli, qui in hac etiam specie contrarium censuerunt.

26 ¶ Quæ omnia sanè intelligi debent: nō quod locatio commoditatis fructuum ad plures annos facta, mortuo Maioratus possessore, valere debeat. Siue enim res ad modicum, siue ad magnum tempus locetur eo casu, quo locatio valet, semper dicēdum est, locationem ipsam mortuo locante resolui. Non enim potest Maioratus possessor plus iuris in cōductorem ex locatione trāsferre: quàm ipse habeat, vt supra isto cap. in prima specie latiùs ostēsum est. Sed ea, quæ supra diximus in hūc sensum accipienda sunt, vt hæc locatio alienationem non contineat, valeátque eo modo, quo locationes ad modicum tēpus à Maioratuum possessoribus factæ, valere solent.

27 ¶ Hæc autē in rerum Maioratus locatione intelligenda sunt. In locatione autem rerum Ecclesiæ distinguēdum erit. Aut enim Prælatus, aut Beneficiatus res propriæ dignitatis aut beneficij locat, & tunc in eo per omnia idem, quod in Maioratus possessore, dicendum est.

¶ Aut locat res Ecclesiæ, tāquam earum administrator, & tunc nō potest etiam rei commoditates ad longum tempus locare: nisi in ea locatione solennitates, quæ in alienatione rerum Ecclesiæ à iure requiruntur, interueniant Ratio autem differētiæ hæc est: quia in primo casu, Prælato aut Beneficiato moriente, locatio etiam ad centum, vel mille annos facta, ipso iure resoluitur: in secundo autem casu: etiā mortuo Prælato, seu Beneficiato durat per totum tempus adiectum locationi, vt optimè resoluit Didacus de Couarr.lib.2.resolutio.cap.15.num 6. De quo etiam infra isto lib.c. 25 nume 13.tractabimus: ideóque in hoc 2.casu prædicta seruanda nō sunt. Si enim id fieri possit, facilè esset Prælatis viam inuenire ad fraudandas leges, quæ de rerum Ecclesiæ alienatione loquūtur, succesforésque non modicum ex huiusmodi locationibus præiudicarentur, quod nullo pacto dicendum est. Quæ omnia ad intellectum glo. in d.§.instituto, perpetuò mente tenenda sunt.

28 ¶ Solet etiam circa ista controuerti: an locatio ad longum tempus de ipsis rebus Maioratus facta valeat per tempus, quo fieri poterat, an omninò vitietur. In qua quæstione hi qui de rerum Eccles. alienatione scripserunt, in varias sententias diuisi sunt. Plures enim locationem, vel concessionem in Emphyteosim vltra tempus permissum factā, omninò nullam esse censuerunt: alij verò arbitrātur validam esse per id tempus, per quod res Ecclesiæ locari, vel in Emphyteosim cōcedi possūt: eo autem tempore transacto vitiari. Prima autem opinio, quòd scilicet hæc locatio, vel in Emphyteosim concessio omnino vitientur, probari videtur ex text.in Auth.de non alienan.aut permutan. §.Emphyteosim.colla.2.ibi. *Neque quod sit habere aliquod penitùs robur sinimus.* Idem probat text. in extrauagan.ambitiosæ, inter extrauagantes communes.tit.de reb.Eccl.nō alienan.ibi. *Locationem aliter factam nullius esse roboris.* Et in clem. 1.eod.tit. ibi. *Nec recipientis ius aliquod acquiri.* Per quæ iura hanc opinionem eligere videtur Bart.qui id clarè non dixit in auth.qui rem.num.7. C. de Sacr.san. Eccl.vbi Iass.num.21. istam opinionem sequitur. Eandem etiam opinionem sequutus fuit idē Bar. cons.159.num.8.Lapus.allega.80.incipi.Quæris cum locatio vbi latè prosequitur materiam. Bal. in l.quæcunque.nu.1.C.de bon. quæ libe. Angel. in d.§.Emphyteosim.Ioan.de Imol.in l.quod dicitur in fin.ff.de verborum obliga. Alex.cons.17. nu.10.lib.4.Iass.in l.1.§.si quis ita.ff.de verb.obliga.num. 23. Matth. de Afflict. decis. 107. num.2. cum sequen.

¶ Contrariam autem sententiam videtur ,pbare text.in d.Auth. de non alien.§. quod autem, fina. verb.ibi. *Duobus hæredibus cessantibus cæteris tradere.* Per quem text.id dixit Bal.sibi cōtrarius in Auth. si quas ruinas.C.de Sacr.san. Eccle.num.2.Cuius opinionem sequitur Paul.in d. Auth. qui rem.nu. 7.vbi Deci.num. 23. dixit hanc communem opinionem, & ab ea non esse recedendum. Imol.in cap.ex parte col.penult.de feud.Alex.cons.38.nu. 5.lib.2.Curtius in tracta.feudorum.2.par.q.6.Carol.Moli.qui hāc dixit esse magis communem ac veriorem opinionē in consue.Parisi.§.41.q.10.n. 43.Eámque dixit esse frequentiori calculo receptam Dida.de Couarru lib.2. resolu.cap.16.nu.5. verf.sed præmissa Baldi sententia. Iulius Clar.lib. 4.senten.§. Emphyteosis q.6. idem loquens in re feudali eodem libro.§.feudum.q.13.ad fin.Quod ex eo comprobatur, quod in his cōtractibus tempus permissum à tēpore ,phibito separari possit. Ideóque in eis vtile per inutile non vitiatur: sicut videmus in donatione, quæ si vltra quātitatē permissam absque insinuatione fiat, vitiatur in quantitate prohibita: in ea autem quæ permissa est, firma manet.l.sancimus,& l.penul.C.de donatio.

¶ Vt autē de hac re genericè: tam quoad locationem rerum Ecclesiæ vel Maioratus: quàm quoad concessionē in Emphyteosim, & omnes alios casus, qui in hac materia considerari poterunt plena resolutio habeatur, distinguendū erit. ¶ Aut enim in huiusmodi contractibus non potest tēpus prohibitum, à permisso separari. ¶ Aut tempus permissum, à prohibito separari potest. In quibus casibus veram resolutionem assignabimus, vt ex ea comprehendatur quid in locatione longi temporis de bonis Maioratus facta dicendum sit.

¶ In prima specie dicēdum est proculdubiò contractum, nec pro tempore permisso, nec pro tempore etiam prohibito valere, imò omninò vitiari. Cùm enim ratio fundamentalis omnium Scrib. qui secundam opinionem, de qua superiùs meminimus, probarunt) sit, quòd in huiusmodi cōtractibus vtile ab inutili separari possit: atque idcircò vnum ab altero non vitietur, consequēs est, vt eorum opinio in his contractibus, vbi tēpus vtile ab inutili separari non potest, non procedat, quod

omnes

omnes, quos pro hac 2.opinione citauimus, non obscurè censuerunt. Sicque intelligēda sunt dicta Scriben. qui primam opinionem sequuntur.

¶ In 2.specie: quando scilicet tempus permissum à prohibito separari potest, dicendum erit: contractum pro tempore permisso valere: pro tempore autem prohibitio vitiari. Sicq; intelligenda sunt dicta Scri.quos pro.2.opi.citauimus.

¶ Cui opinioni non obstat tex.in d.§.Emphyteosim,& in clem.1.de reb.Eccle.non alien.& in extrauag.Ambitiosæ, eodem tit.quæ iura in contrarium adducta sunt. Quanuis enim dicant contractus aliter factos esse nullius momenti, nec recipientibus ex eis aliquod ius acquiri: ea tamē iura, quod ad tempus prohibitum attinet, intelligenda sunt: cùm reliquum tēpus alijs legibus permissum esset. Leges namque genericè loquētes non censentur illud improbare, quod alijs legibus permissum erat.l.sciendum ff.qui satisda.cogan.l.decurionibus cum similib.C.de silentia.lib.12.Sicq; dicta iura magis communiter intelligi atque declarari solent.

¶ Quod intelligendum est: nisi ex aliquibus cōiecturis constet contrahentes non aliter id acturos fuisse quàm si contractus durasset per omne illud tempus, quod conuentum fuit. Tunc namque cōtractus ipse induiduus, atque inseparabilis cēsendus erit, quanuis quoad tempus ac pretium: aliàs separationem ac diuisionē recipere posset. Quod dixit Bart.consil 159. num. 8. deci. in d. Auth. qui rem. numer.23. Alex. Soci.& Alciat. in l.1.§. quòd si mihi ff.de verb. oblig. Felin. in c. cum super. de offi. deleg col.2. Tiraq. de retract. Linagier. §.23. glo.1.num.28. Carol. Molin. d.q 10. numer. 46.& Couarru. d.c. 16. nume.5. vbi ipse in locatione ad vitam id optimè considerat. Non enim cōtrahentes id egisse videntur, vt ad minus tempus locatio pro rata valere debeat: quanuis pretium in singulos annos distribui posset, quod verum ac rationi consonum videtur. Longè namque minori pretio res ad vitam: quàm ad singulos annos respectu cuiuslibet anni, locari solet.

¶ Illud tamē in hac parte obseruādum erit, quòd quando ex alijs coniecturis non potest apparere contrahentes non aliter, quàm pro omni tēpore cōtractū facturos fuisse: hoc præsumitur si alicui ex contrahētibus interfit cōtractum pro omni tēpore, non pro minori durare, interesséque ipsum sit considerabile: ideóque tunc semper contractus in totum vitiabitur, nec pro tempore permisso sustinebitur. Quod probatur ex text. in l.fundus. vbi glo.& Scrib. ff.de contrahen. empti. l. eiusdem. §. interdum. ff. de Ædilitio edicto. Idque sic resoluit Alex. in dict. l. 1. §. sed si mihi. ff. de verbo. obliga. num. 5. Tiraquel. qui plura refert. d. §. 23. glo. 1. n. 20. cum seq. Si verò nullum interesse prætēdi possit, ex eo, quòd contractus pro tempore permisso valeat, nec ex coniecturis cōtrarium colligi possit, semper contractus pro tempore permisso valebit, & pro tempore non permisso vitiabitur, vt superiùs ostensum est.

¶ Ex quibus inferre solent communiter Scribē. contractum locationis de re ecclesiæ vltra tēpus permissum factū, vnico pretio ,p omnibus annis simul constituto, in totum vitiari: nec per tempus etiam permissum valere: quasi ex vnius pretij assignatione cōtrahentes id sensisse videantur, vt nō nisi pro toto tempore contractus valere debeat. Quod dixit Bald. consi. 475. lib. 1. quem sequitur Tiraq. qui plura refert, de retractu. Linagier. §. 6. 23. glo. 1. num. 10. & Couarru. d.c. 16. nu. 5. quam opinionem dixit veriorem ac magis communem esse Alex cons. 143. nume. 3. cum sequen. lib. 7.

¶ Sed quanuis hæc opinio cōmunis sit: contrariā tamen sententiā sequitur Iulius Clar. lib. 4 sentē. §. Emphyteosis. q. 6. ea ratione, quòd possit pretiū pro rata in singulos annos distribui, commodamque diuisionē in hunc sensum huiusmodi locatio patiatur. Cuius opinio mihi placet: nisi ex his, quæ dicta sunt, seu similibus constaret, locantem non nisi pro omni locationis tempore rem locasse, seu maiores fructus rem ipsam aliquibus annis: quàm alijs solitam esse producere, vel aliter contrahentium interfit, non nisi pro omni tempore: non autem pro minori, contractum valere. Quo casu locatio in totum vitiabitur, non tamen ex eo, quòd vnico pretio facta fuerit: sed ideò, quia ex rationibus prædictis contrahētes videntur locationem, habito respectu ad omne tempus, per quod facta fuit: non autem ad singulos annos fecisse, vt superiùs ostensum est. ¶ Nec obstat si dicatur ex vnius pretij pro omnibus annis assignatione huiusmodi cotractum solùm pro vna locatione accipiendū esse, iuxta text. in l. cum plura. cum similibus. ff. de Ædilitio edicto. Nec conueniens esse, vt vnus, atque idem cōtractus diuerso iure censeatur. ¶ Nā ad hoc respondetur: non esse verum, quòd si tempus permissum à prohibito separari possit, id efficiendū non sit, ex eo, quòd vna atque eadē summa locatio pro omni tempore facta sit. Imò arbitror verissimum esse vtile per inutile non vitiari, si separationem recipiant: etiamsi in vno, atque eodē actu concurrant: imò in hac specie cōtractus poterit valere, pro parte, & pro parte nō. Quod probatur ex tex. in l. sancimus. C. de dona. iunctis his, quæ ibidem Scriben. in idem adducunt: idq; mihi verum atque satis probabile videtur.

¶ His igitur genericè, quoad huius materiæ resolutionē præsuppositis in locatione rerum Maioratus ad longum tēpus facta, de qua sermo agitur videbatur prima facie dicendum eam per tempus permissum valere: per tempus autem prohibitum vitiari, cùm possit tempus permissum à prohibito separari: nisi ex aliquibus coniecturis censeantur contrahentes aliud voluisse, vel ex separatione damnum considerabile alicui ex eisdem resultet, vt superiùs ostensum est.

¶ Sed quanuis resolutio hæc in locatione rerum Ecclesiæ facta, vltra triennium: dummodò ad lōgum tēpus non ascendat, atque in Emphyteosi de re Ecclesiæ vltra generationes consuetas cōcessa, & similibus contractibus, in quibus frequentiùs Scriben. loquuntur, proculdubiò vera sit. In locatione autem ad longum tempus de re Maioratus, siue de re Ecclesiæ facta, procedere non potest: imò proculdubiò dicendum erit huiusmodi locationem omninò vitiari, nec per aliquod tempus sustineri posse. Quod probatur solidissima ratione ad quā nō potest congruū respōsum assignari. Nam ex contractu locationis ad longum tempus factæ trāsfertur dominiū vtile iuxta magis communem opinionem, de qua supra isto cap. nu. 17. mētionem fecimus. Quæ dominij vtilis translatio ad plures effect° vtilissima est: vt in locis ordinarijs Scrib. aduertūt. Ideóque cōductor, qui ad lōgum tempus conduxit, non consequitur, id, quòd ex longi temporis locatione consequi voluit, ex minoris temporis locatione: cùm ex illa, in eum

vtile

vtile dominium non transferatur: imò variato tẽpore, varietur etiam cõtractus ſpecies. Ex quo fit vt conductor nõ teneatur contractui, ab illo, quẽ verè fecit, tam diuerſo, ſtare. Non enim poteſt cõtractus ſimpliciter geſtus de vna ſpecie in aliam tranſire l. cum precario, vbi per Scrib. ff. de precario Bart. & cæteri, in l. vbi ita donatur. ff. de dona. cau. mort. Idque videm° in Emphyteoſi. Quãdo enim res Eccleſiæ in Emphyteoſim conceſſa eſt, ea conceſſio in vim locationis non valet: quia diuerſus cõtractus eſt. Quod probatur ex Clem. 1. de reb. Eccle. non alien. quæ in Emphyteoſi, & etiam in locatione ad longum tẽpus loquuta eſt, & eſt de mente plurium ex Scriben. quos pro ſecunda opinione citauimus. Hi namque quanuis loquantur in Emphyteoſi vltra generationes cõſuetas conceſſa, ſeu in locatione, de re Eccleſię vltra tres annos facta: non tamen loquuntur in ea locatione, quæ ad longum tempus facta eſt: quanuis plures ex eis in hac re æquiuocè loquuti fuerint: prout apud ipſos videri poterit. Quod etiam in locatione ad vitam, pari ratione dici poterit, non ex eo ſolùm, quòd pretium in ea locatione diuidi nequeat: ſed ex eo etiam, quod diuerſa cõtractus ſpecies à locatione ad modicum tempus ſit. Quod eſt nouum ac ſubtile, nec ab aliquo ex Scrib. qui de hac re loquuntur, ſic tractatum, nec reſolutum.

29 ¶ Locatio autem ad longum tempus dicitur illa, quæ ad decẽ annos facta eſt, vt dixit glo. in l. 2. in fin. ff ſi ager vectiga. Bart. num 3. & Scrib in l. 1. §. quod autem. ff. de ſuperficieb. quorum opinionẽ verã eſſe, ac communiter receptam aſſerũt Deci. conſ. 292. nu. 1. Pariſ. conſil. 98. n. 5. lib. 4. Couarr. lib. 2. reſolut. cap. 16. nu. 1. Pinel in l. 1. C. de bon. mater. par. 3. numer 63. ¶ Similiter etiam dicitur locatio ad longum tempus illa, quæ fit, ad vitam locantis ſiue conducentis: vt tradit Alex. conſi. 119. in fi num 8. lib. 3. Deci. conſi. 204. nu. 3. Boerius. deciſ. 234. nume 3 Couarru. dict. cap. 16. nu. 2. Pinel qui plures alios refert. dict. num. 63.

¶ Et etiam illa, quæ fit ad 9. annos, eo pacto, vt finito eo tempore. incipiat aliud, quod iũctum excedat decennium. Felin. in c. quæ in Eccleſiarum de conſti. nume. 87. Iaſſ. in l. manumiſſiones. num. 7. ff. de iuſtitia & iur. Couarru qui plures refert. d. c. 16. num 4 & Pinel par. 3 d. numer 63. ¶ Et etiã illa, quæ fit pro eo tempore, quo conductor, ſeu locator voluerit. Ea namque conductio magis ad longum: quàm ad modicum tempus facta reputatur, vt optimè aduertit Decius. d. conſ. 204. colum. fina nu 5. Soci. Iunior conſil. 63. nu. 11. lib. 2. Pinel de bon. mater. 3 par. nu. 63.

30 ¶ His tamẽ vltra omnes addendum eſt, locationẽ ad modicum tempus factã à poſſeſſore Maioratus potentiori, à quo res facilè recuperari nõ poſſit, dici alienationem: ſicut ea, quæ ad longum tẽpus fit. Ideóque prohibitus alienare, non poterit potentiori etiam ad modicum tempus locare. Quod cenſuerunt Bald Angel Rapha. Fulgoſ. & Claud in l. manumiſſiones. ff. de iuſti. & iur. idem Claudius in l. Imperator. ff. ad Treb. col. 2. Chaſſan in conſuet. Burgun Rub. 3. § 8. verb. *En alienation* numer. 28.

¶ Hoc tamen intelligendum eſt: quando is potẽtior, cui res Maioratus ad tempus modicum locatur, nõ ſubeſt eidem Principi cui Maioratus poſſeſſor ſubiectus eſt, ſecùs autẽ ſi ambo eidẽ Principi ſubiecti ſint. Tunc namque is potentior cenſendus non erit: cùm per Principem cogi poſſit, & contra eum fieri poſſit executio. Quod probatur ex eo, quod cenſuerũt Guilielmus de Cugno. Angel. Paul. & cæteri. in l 2. ff. qui ſatisda. cog. dicentes, quod licet Nobiles habentes arces munitiſſimas, non cenſeantur idonei ad conueniẽdum: hoc tamen fallit, ſi ſubſint eidem Regi. Quorum opinionem ſequitur Iacob. de Sancto Georg. in l. ſi de vi. num. 18. ff. de iudi Claud. in l. naturaliter. §. nihil commune. col. 3. ff. de acquir. poſſeſſ. Rolãd. à Valle. conſ. 1. num. 77. cum ſequen. Idque perpetuò mente tenendum erit.

¶ Ex his etiã decidi poteſt ea quæſtio: an ſcilicet 31
bona Maioratus poſſint in Emphyteoſim cõcedi. ,,
In qua quæſtione dicendum eſt, quòd non. Res ,,
namque prohibitæ alienari, non poſſunt in Em- ,,
phyteoſim cõcedi. l fin C. de rebus alie. nõ alien. ,,
tex in Auth. de non alienan. aũt permutan. §. alie- ,,
nationis. colla. 2. Quod ea ratione iure ſtatutũ eſt, ,,
quòd in Emphyteotam vtile dominium transfer- ,,
tus, iusque in re, ex Emphyteoſi cõſtituatur, glo. ,,
in l. 1. verb. alienationis. C. de iur. Emphyteo. vbi ,,
Bart. Bald. Iaſſ. & communiter Scrib. glo. in c. cõ- ,,
ſtitutus. verb. iuxta ratã de religio. domi Quam e- ,,
tiam ibi Scrib. ſequuntur. Ideóque Vaſſallus non 32
poteſt rem feudalem, quæ ex propria natura alienari nõ poteſt abſque cõſenſu domini in Emphyteoſim cõcedere, vt dixit glo. in c. imperialem in princip. verb. ſeu alienare, circa fin. de prohi. feu. alie per Federi. in vſib. feud. cuius glo. opinio. magis communis eſt, vt inquit Curti. Iuni. in tracta. feudorum. 4. par. in 2. q. primæ regulæ. Iulius Clarus lib. 4. ſententiarum. §. feudum. q. 33. nec etiam poteſt Vaſſallus rem feudalẽ dare, alteri ad libellum, vt inquit text. in d. c. Imperialem in princip. per quem tex. id notat Iacobi. qui plures alios ad
idem citat in tracta de feud. verb. ita etiam quòd 33
ipſi. num. 9. Iulius Clar. d. q. 33. Similiter etiam res Emphyteotica, quæ etiã alienari prohibetur, non poteſt ab Emphyteota alteri in Emphyteoſim cõcedi, vt ait Specul. in tit. de locato. § nunc aliqua. q. 125. quem refert & ſequitur Iaſſo. in l fin. n. 110. C. de iur. Emphyte. Iulius Clar. d. lib. 4. ſentẽ. §. Emphyteoſis. q. 20. quod cõprobatur ex eo, ꝙ locatio ad longum tẽpus & Emphyteoſis iure æquiparata ſint, vt ſuprà iſto cap. num. 21 latiùs oſtendimus. Cùm igitur bona Maioratus (vt paulò antè probauimus) non poſſint ad lõgum tempus locari: igitur nec poterunt pari, ſeu etiam maiori ratione in Emphyteoſim concedi: ideóque bona Maioratus nõ poſſe ab eius poſſeſſore in Emphyteoſim concedi dixit Pinel. in l. 1. C. de bon mater. 3. par. nu. 65. Idque clariſſimum eſt.

¶ Nec in hac ſpecie dubitandum erit: vtrum con- 34
tractus Emphyteoticus, in totum vitietur: an per aliquod tempus validus ſit. Cùm enim ex ſui natura contractus hic alienationẽ contineat, dominiumque vtile transferat: conſequens eſt, vt omninò vitietur, nec per aliquod tempus valere poſſit. Non enim in hoc contractu poteſt tempus ꝓhibitum, à permiſſo ſeparari, nec aſſignari ratio: quare magis vno tempore: quàm alio tolerandus ſit.

¶ Nec obſtat id, ꝙ in contractu Emphyteotico de re Eccleſiæ facto. Docto. ſcripſerunt, dicentes per tempus permiſſum valere: per tempus autem prohibitum vitiari. Quod Bald. in d. Authen. ſi quas ruinas. C. de Sacr. ſan. Eccle. & omnes Scrib. ſuperiùs relati, probãt. Nam res Eccleſiæ, quæ in Emphy-

Emphyteoſim concedi ſolitæ ſunt, poſſunt ad tẽpus conſuetũ tantum, in Emphyteoſim concedi. Si verò vltra id tempus cõcedantur, conceſſio pro tempore cõſueto valida erit: vltra tempus autem conſuetum vitiabitur. Bona vero Maioratus ſimpliciter alienari, atque in Emphyteoſim concedi prohibita ſunt nec tempus aliquod præfixum eſt, intra quod in Emphyteoſim cõcedi permittãtur. Ideóque conceſſio in Emphyteoſim ſimpliciter nulla cẽſenda eſt, nec per aliquod tempus valere poterit, quòd ſi bona ipſa Maioratus ex inſtitutoris diſpoſitione, vel Regia facultate, ad certum tempus in Emphyteoſim concedi permittantur atque à poſſeſſore Maioratus vltra illud tempus conceſſa ſint, ea conceſſio pro tempore permiſſo valebit: vltra tẽpus autem prohibitũ vitiabitur: cũ in hoc caſu in effectu nulla ratio differẽtiæ de rebus Maioratus, ad res Eccleſiæ aſſignari poſſit.

¶ Ex quibus etiã comprehendi poterit, ſequentẽ 35
Maioratus poſſeſſorem poſſe contractũ Emphyteoticum de re Maioratus factum viuente poſſeſſore, reuocare: ſi res Maioratus expreſsè alienari prohibeãtur: Cùm enim cõceſſio in Emphyteoſim alienatio ſit, poterit illicò ſequens in gradu alienationem reuocare, nõ expectata morte poſſeſſoris. Si autem alienatio expreſsè prohibita nõ fit, debet neceſſariò mors poſſeſſoris expectari, vt alienatio reuocari poſſit, valebitq; eo viuente. De quo dicendũ erit prout ſupra iſto cap. & etiam in præcedenti latiùs oſtenſum eſt.

SVMMARIA.

1 *Sylua cædua, quæ ſit.*
2 *Ex ſylua cædua poteſt Maioratus poſſeſſor arbores excidere: dummodò in cædendo vſum conſuetum non excedat.*
3 *Maioratus poſſeſſor debet in re Maioratus id facere, quod diligens paterfamilias in re propria feciſſet.*
4 *Maioratus poſſeſſor debet re Maioratus vti, non abuti.*
5 *Ex ſylua non cædua: vtrum Maioratus poſſeſſor poſsit grandes arbores excidere.*
6 *Arbores fructiferæ vento euulſæ: vtrum lucro Maioratus poſſeſſoris cedant.*
7 *Sylua, aut nemus vtrum poſsit à Maioratus poſſeſſore extirpari, & in aliam formam redigi.*
8 *Maioratus poſſeſſor qualiter poſsit in viuario eiuſdem Maioratus aucupari, ferásque occidere.*
9 *In ſtagno Maioratus: qualiter poſſeſſor eiuſdem piſcari poſsit.*
10 *Piſces, qui in ſtagno ſunt, vt multiplicentur, dicuntur res immobiles, párſque ipſius fundi eſſe iudicantur.*
11 *Ex columbario Maioratus qualiter poſsit eiuſdem poſſeſſor columbas capere & occidere.*
12 *Laudemium, quod debetur ex alienatione rerum cenſualium, vel Emphyteoticarum pertinet ad Maioratus poſſeſſorem.*

Universidad de Deusto
Biblioteca

Maioratus emolumenta: qualiter eiusdem possessorem sequantur.

CAPVT XXII.

CVm Maioratus possessor verus dominus non autē solùm fructuarius sit (vt in præcedentibus capitibus ostēsum est) consequēter dicēdum videbatur, eū ex re maioratus posse omnes commoditates, ac emolumēta percipere, quæ ex rebus ppriis veri dñi percipere solēt. Sed cùm dominiū hoc liberū nō sit, sed reuocabile, & ad vitā possessoris restrictū, ac limitatum, restitutioniq; subiectū, & absq; alienandi facultate concessum: necesse est, ita possessoris Maioratus iura ac emolumēta restringere, vt sequentiū successorū ius semper illæsum, integrumq; superſit. Ideóque operæpretiū erit, id per aliqua exēpla demōstrare, vt ex frequentiorū quæstionum decisione prætermissarum resolutio apertissima efficiatur, Maioratuúmque possessoribus ea cedant, quę cedere debeāt, sequentibúsq; successoribus nihil de suo iure decedat. Ad cuius rei perfectā cognitionem plura se offerunt tractanda, ac resoluenda.

1 ¶ Primum, quòd si inter alia bona Maioratus sit sylua cædua, hoc est, ea sylua, quę in hoc habetur, vt cædatur, seu quæ succisa rursus ex stirpibus, aut radicibus nascitur, vt inquit Iurisconsultus in l. sylua cædua. ff. de verb sig. Maioratus possessor ex ea
2 poterit arbores excidere: dummodò in cædendo vsum consuetū nō excedat. Id namq; quod renasci solet in fructu est l ex sylua, vbi Scrib. ff. de vsufruct. l. itē si fundus. in fi ff. eod. l. & cum tabernā.
3 in princip. ff. de pig. Idq; in l. diuortio. §. si fundū. ff. solut. matri. omnes Scrib. notant, probatúrque ex tex in l 27. tit. 11 part. 4. In quo debet Maioratus possessor id facere quod diligens paterfamilias in re ppria fecisset. l. ea igitur. ff. de pig. actio. Nec adeò vt fructuario vsus eius restringendus erit: sed vt vero domino concedendus: cùm (vt superiùs probatum est) ipse verus dominus sit: dummodò dolus malus, seu dissipatio absit. Hoc nāq; solum in fideiussione præstita, de re Maioratus restituenda cōprehenditur. l. 1. ff. vt lega. seu fideicōmisso nomine caueatur. l. Imperator. ff. ad Trebel. vbi id omnes Scrib. notant. Nósq; supra isto
4 lib. c. 15. latiùs ostendimus. Debet enim Maioratus possessor re ipsa Maioratus vti, non abuti, vt optimè in simili considerat Carol. Molin. in consue. Parisi tit. 1. §. 1. gl. 7. n. 1, quibus concinit text. elegans in l Titius rogatus. ff. ad Treb. vbi fideicōmissarius grauatus de restituendo, potest bona fideicōmissi bona fide diminuere, nec ab eo exigi potest: nisi interuertendi fideicōmissi gratia tale quid fecerit. Quod notat Soci. in l. Sed est quæsitū. col. fi. ff. de lib. & posthu. & alibi sæpè Scriben.
5 ¶ Ex sylua autem non cædua grandes arbores fructiferas cedere non potest. Id namque nec Fructuario nec Vassallo, nec Emphyteotę, nec ei, qui ad longum tempus conduxit, nec fideicommissario, nec etiam marito, in rebus dotalibus permissum est. l. sed si grādes. ff. de vsufru. l. æquissimum. §. fructuarius, vbi per Alberic. nu. 1. ff. de vsufru. l. diuortio. §. si fundū. ff solu. matri. d l. 27. ti. 11. par. 4. Cæpol. de serui. rusti. prædi. tit. de montib. n. 13. Tiraquel. de retract conuentional. §. 3. gl. 1. n. 23. Iulius Clarus li. 4. sent. §. feudum. q. 47. & §. Emphyteosis. q. 26. Nisi arbores huiusmodi soleant excidi ad vsum lignādi vel ædificandi, vel quempiam aliū vsum, vel Maioratus possessor arbores fructiferas excidēdo, alias in eorū locum substituat, seu sylua ex incisione earū fructuosior reddatur vel eiusdē qualitatis sylua sit, quòd nisi arbores cæderentur vsufructus inutilis redderetur. Tunc namq; Maioratus possessor iuxta cōsuetudinem eas cædere poterit, vt post Iasso. in d. l. diuortio. §. fi fundum. n. 4. resolúit Tiraq. vbi supra d. glos. 1. n. 24. cum plurib. seq. Qui in id omninò legendus erit.

¶ De arboribus etiā fructiferis, quæ vento euul- 6
sæ sunt dubitari solet: an hæ si grandes sint lucro Maioratus possessoris cedant: an vendi debeant, earúmq; pretium in vtilitatem ipsius Maioratus conuerti. In qua quæstione prima facie dicēdum videbatur, eas in fructu Maioratus non esse cōputandas. Fructuarius namque his arboribus vento euulsis frui non potest: nisi pro vsu suo aut reparatione domus sylvæ, ex qua euulsæ sunt: cætera autem ad verum dominum pertinent. l. arboribus vbi Scrib. ff de vsufruct. Moderni. in l. diuortio. §. si fundū. ff. soluto matri. Cæpol. de serui. rusti. prędio. tit. de mōtib. n. 9. Sed quāuis hoc in fructuario statutū sit, contrariū in Maioratus possessore dicēdum erit: cum ipse verus dominus sit non autem vsusfructuarius. Quod ex eisdē legibus, quas paulò antè adduximus, probatur: cùm ex earum dispositione, arbores hæ ad verū dominum pertineant: quòd si ad dominū pertinent: ergo ad Maioratus possessorem pertinebūt: cùm in re Maioratus nullus alius dominus sit, qui eo viuēte possit huiusmodi emolumenta percipere. ¶ Nec oberit si dicatur, quòd dominium ad vitam tantum Maioratus possessoris restrictum sit: cùm possint aliæ arbores in locū euulsarū substitui, seu ex eadem sylua alia emolumenta forsan vtiliora percipi: in hoc tamen qualitas fundi, arborúmq; euulsarum consideranda erit. Si enim tota Maioratus substantia in arboribus, quæ vento euulsæ sunt, consistat nec aliæ facilè substitui possint, nec fundus ad aliud vtilis sit, aliter dicendum erit.

¶ Solet autem frequenter cōtrouerti: an Maiora- 7
tus possessor possit nemus, seu sylua, quæ in bonis eiusdem Maioratus inuenitur, extirpare: atque eam in pratum seu vineam, oliuetum, hortum, vel quid simile cōuertere, vel aliter rem ipsam Maioratus in alteram formam redigere: quando ex hac mutatione res ipsa melior ac fructuosior redditur: nā si ex huiusmodi mutatione sylua deterior fiat, absq; controuersia omnes id nullo pacto fieri posse censent, in qua quæstione in Emphyteota seu Vassallo Docto. sic distinguunt. Aut enim loquimur de area in feudum, seu Emphyteosim concessa, & omnes concedunt Vassallum, seu Emphyteotam posse in illa quodcunque ædificium facere: quanuis enim ex hoc rei forma mutetur, facillimè tamen ad pristinam formā reduci poterit. ¶ Aut loquimur in sylua cædua, vel non cædua, seu vinea, horto, aut oliueto, dicuntque Scrib. Vassallū, aut Emphyteotā hæc extirpare nō posse, in aliámque formam reducere: etiam si res ex tali mutatione vtilior reddatur. Hæc namque res ad alteram formam redacta, ad primæuam facilè reduci nō poterit. Quam distinctionem in hac quæstione seruandam esse dixit Bald. in l. 1.

n. 11.

n. 11. C. de iur. Emphy. Quē refert & sequitur Iaſ. ibi. n. 99. Cæpol. de seruit. rusti. prædi. d. ti. de mōtib. n. 10. Pinel. in l. 1. C. de bon. mater. par. 2. n. 52. Quod pari ratione in Maioratus possessore dicēdū censeo: quāuis enim ipse dominus sit: cùm dominium hoc tēporale sit, in alterúmq; post mortem eius trāsferendum, non est adeò amplianda Maioratus possessoris facultas, vt etiam rem meliorem reddendo, possit ei antiquam formam auferre, nouāq́ue ac penitùs diuersam tribuere. Forsan enim Maioratus successores rem potiùs in sua primæua forma: quàm in ea, quę sibi denuò tributa est, esse volent, nec id cōsequi poterunt, quod erit maximum sequentium præiudicium. Ideóq; Maioratus possessor id facere non poterit: cùm non possit ex suo facto sequentibus præiudicium inferre. tex. in l. peto. §. fratrū cū similib. ff. de lega. 2. Quod ex qualitate mutationis formæ à iudicibus pensandum ac decidendum erit.

8 ¶ Secundum, quod etiam circa hoc resoluendum se offert, erit, quod si in bonis Maioratus sit viuarium, in quo ferę capi soleāt, Maioratus possessor poterit in eodē aucupari, feráſque occidere: dūmodò post eius mortem idem ferarum numerus maneat, qui tempore successionis erat. Quod in vsufructuario probat text. in l. vsumfructuarium venari. §. si in viuariis. ff. de vsufructu. Idq́ue in eo qui emit, cum pacto redimēdi, qui interim dominus est, cēsuit Cagnol. in l. 2. C. de pact. in. empto. & vendi. 13. & 14. q. Tiraq. de retract. conuētional. §. 3. gl. 1. n. 22. Quod etiā pari ratione in Maioratus possessore dicēdum erit: quanuis non existimarem Maioratus possessoris vsum sic restringendum esse, vt præcisè eundem numerum ferarū tempore mortis relinquere debeat, quem tēpore successionis inuenit: imò potiùs arbitrarer tanquā verum dominū iuxta vsum consuetū venari posse feráſque occidere: dummodò dolus malus, dissipatióque absit, vt in præcedenti quæstione dictum est.

9 ¶ Tertium, quod etiam se offert resoluēdum est: Maioratus possessorem posse in stagno eiusdem Maioratus piscari, piscéſque occidere: dummodò alij in locum mortuorum substituantur. Quod in vsufructuario dixit Cæpol. de serui. rusti. prædi. c. 42. nu. 6. ex. decis. tex. in dict. l. vsumfructuarium.
10 §. qui in viuariis. Dicuntur namq; pars fundi, réſque immobilis, pisces, qui in stagno sunt, vt multiplicentur & crescant. Ideóque quanuis vsusfructuarius piscando eis frui possit: eorum tamē piscium numerus conseruandus est: quanuis pisces causa custodiæ in stagno repositi pars fundi esse nō censeātur: sed quid ab ipso fundo, ac fructibus eiusdem diuersum ac separatū, vt probatur ex tex. in l. lines & labra: aliàs incipit funes & labra. ff. de actio. empti. per quem tex. hanc distinctionem in specie posuit Guido Papæ decis. 91. n 3. qui falsò eam tribuit Bartolo in dicta l. lines & labra: quāuis Bart. eam legem nō legat, nec in legibus præcedentibus id dicat: eius tamen distinctio vera est & sequēda, vt ex pluribus probat Carolus Molin. in consuetu. Parisien. tit. 1. §. 1. gl. 8. n. 17. & nu. 20. Tiraq. qui plura refert de retract. Linagier. §. 1. gl. 7. n. 116. Per subrogationem namq; corporum fructus stagni perpetui efficiuntur. l. eū debere. ff. de serui vrba. præd. & licet spatio temporis singula corpora mutētur: mediante tamen subrogatione semper eadē res dicitur. l. proponebatur. ff. de iudi. Id tamē, quod de subrogatione piscium diximus secundùm ea, quæ in duabus quæstionibus præcedentibus dicta sunt, intelligendum, ac accipiendum erit, ne aliàs vsus Maioratus possessoris nimium restringatur.

¶ Quarto loco id etiam circa ista annotandū erit, 11
Maioratus possessorem posse ex eo columbario Maioratus vbi columbæ sunt, vt multiplicētur & crescāt, columbas capere & occidere: dummodò aliæ in mortuarum locū substituantur. Idq́; probatur ex tex. in d. § in viuariis: per quē tex. id existimat Cæpolla de serui. vrba. prædi. c. 77. nu. 2. Quod in Maioratus possessore, qui dominus est latiùs accipiendū erit. Poterit namque columbas colūbarij capere, eáſq; proprias efficere: tāquam fructum ac reditum fundi: non tamen poterit totum columbarium euacuare, nec etiā capere maiores columbas, quæ fructificant, nec primos puta mensis Martij fœtus, qui relinqui solent ad fructificandum, reditumq́; per totum annum afferēdum, in quo mos regionis, boniq́; patrisfamilias vsus considerandus erit, vt optimè in feudatario loquens aduertit Carol. Molin. in consuet. Parisi. tit. 1. §. 1. gl. 8. n. 33. & 34.

¶ Quintū & vltimum, quod in hoc capite tractā- 12
dum seſe offert, sit, quod si in Maioratu sit fundus Emphyteoticus, seu censualis, Maioratus possessor debet approbare venditiones de his rebus factas per Emphyteotam, vel cēsuarium & laudemium lucrari: cùm hæc laudemia & obuentiones ex renouatione Emphyteosis seu inuestituræ etiā ad fructuarium pertineant, vt dixit Oldral. consi. 24. Quem refert & sequitur plura in idem adducens Tiraq. de retract. Linagier in fine tit. n. 106. idq́; verum mihi videtur: quanuis contrariū existimet Peralta. in l. Titia cū testamento. §. Titia cum nuberet. ff. de lega. 2. n. 9. Quod longè potiori ratione in Maioratus possessore, qui verus dominus est dicendum erit. De quo nullus Scriben. dubitauit.

SVMMARIA.

1 *Ex thesauro in fundo Maioratus inuento: vtrum dimidia pars, quæ domino soli cōpetit Maioratus possessori deferenda sit.*
2 *Ex thesauro in fundo dotali, constante matrimonio inuento, vtrum dimidia pars competat viro an vxori.*
Thesaurus ad vsumfructuarum non pertinet.
3 *Dimidia pars thesauri vero fundi domino competit.*

4 *Thesaurus nihil commune habet cum fundo vbi reconditus est.*
5 *Thesaurus donum Dei dicitur.*
6 *Dominium rerum dotalium: vtrum constante matrimonio apud virum seu vxorem sit.*
7 *Thesaurus in re Emphyteotica, vel feudali inuentus, non pertinet domino directo: sed Emphyteotæ seu Vassallo.*
8 *Vena in fundo Maioratus inuenta: an cedat lucro Maioratus possessoris.*
9 *L. diuortio. 1. si vir in fundo. ff. soluto matri. declaratur.*
10 *L. 27. tit. 11. parti. 4. declaratur.*

Thesauri & argentifodinæ lapicidinæ, seu aliæ venæ, quæ in fundo Maioratus inueniuntur: vtrum eiusdem possessori, an ipsi Maioratui cedant.

CAPVT XXIII.

INcidenter etiã resoluendũ se offert quid dicendũ sit, quando in re Maioratus thesaurus inuenitur: an dimidia pars quæ domino soli cõpetit, Maioratus possessori adiudicanda sit, vt perpetuò eius domino cedat, vel solùm, vt ea per tẽpus vitæ suæ fruatur: deinceps autẽ perpetuò Maioratus successoribus reseruetur.

¶ In qua quæstione prima facie dicendũ videbatur, Maioratus possessorem ea parte thesauri, quę competit domino soli per tempus vitæ suæ frui debere, eámq; post mortem eiusdem ad sequẽtes successores deferendam esse. Quod probari videtur ex tex. in l. diuortio. §. si fundum. ff. solut. matri. vbi deciditur, quod si thesaurus constante matrimonio in fundo dotali inueniatur dimidia pars, quę domino soli cõpetit, debet esse apud virũ constante matrimonio, eóq; soluto, vxori restituenda erit. Quanuis enim maritus rerũ dotaliũ dominus sit: hoc tamen dominium reuocabile est, atq; post viri mortem ad vxorem transferendum. Ideóq; thesaurus in fundo dotali inuentus reuocabiliter ad virũ pertinebit: ita tamen, vt ad vxorẽ soluto matrimonio transferatur, vt optimè aduertit gl. in §. si fundum. verbo in alieno, & ibi Bart. nu. 1. & communiter Scriben. Guillel. Benedict. in repeti. cap. Rainutius, de testa. verbo cętera bona. nu. 30. & Carol. Moli. qui eruditè prosequitur materiam in consuetu. Paris. ti. 1. §. 1. glo. 1. n. 43. Quod simili ratione in Maioratus possessore dicendum videtur cùm eius dominium reuocabile sit eóq; mortuo in sequentem successorem ipso iure transferatur.

¶ Item thesaurus non pertinet ad fructuarium. l. diuortio. §. si fundum. vbi gl. Bar. Bal. & communiter Scrib Boer. decis. 51. n. 2. Idem decis. 224. n. 9. Carol. Molin. in consuetu. Paris. tit. 1. §. 1. q. 4. gl. 1. n. 43. Pari igitur ratione, nec Maioratus possessori competere poterit: cùm etiã si is verus dominus sit, pluries tamen ea, quæ in vsufructuariis decisa sunt, ad Maioratuum possessores adduci soleant, vt sæpiùs isto libro ostensum est.

¶ Sed quanuis ista vrgere videantur, cõtraria opinio mihi semper verior visa fuit: imò, quòd dimidia thesauri pars, quæ iure domino fundi competit, Maioratus possessori liberè deferẽda sit, quod patet ex eo: quia dimidia pars thesauri inuenti vero fundi domino competit. l. 1. C. de thesau. lib. 10. l. si is, qui. §. si communis seruus. el. 2. ff. de acquir. rer. domi. Igitur competere debet Maioratus possessori, qui verus ac plenus dominus est, dominiúmq; vtile, atq; directum habet, vt supra isto lib. c. 19. latiùs declarauimus.

¶ Nec obstat, quod dominium ad vitam eiusdem restrictum sit, résq; Maioratus post eius mortem in sequentem successorem transferri debeant. Ex quo dicendum videbatur similiter transferendam esse eam portionem, quæ ex thesauro Maioratus possessori pertinuit. Nã si benè consideretur thesaurus, nec est pars, nec portio aliqualis fundi Maioratus: sed res prorsus separata, atque nihil cum eo fundo commune habens. l. 3. §. Neratius. ff. de acquir. possess. vbi glos. verb. cœpisse. Et communiter Scribẽ. id notant. Sicque Maioratus possessor, qui fundũ restituere tenetur, nulla lege astrictus est thesaurum, cũ ipso fundo sequẽti successori restituere. Est namque thesaurus donum Dei vt probatur ex tex. in. d. l. 1. C. de thesau. quamuis Iurisconsultus illum appellet donum fortunæ. in d. l. si is, qui. §. si cõmunis seruus. el. 1. ff. de acquiren. rer. domi. Ideóq; cedit ei, cui Deus donum huiusmodi cõcessit, & cuius tempore potiùs quàm alio thesaurum inueniri voluit.

¶ Nec id, quod in marito in d. l. diuortio. §. si fundum, à iurisconsulto decisum est, ad possessorem Maioratus adduci poterit: quanuis enim maritus largo modo constante matrimonio dominus rei dotalis dicatur: vxor tamen etiã constante matrimonio rerum dotalium domina est, toleratúrque dominium apud duos diuersis respectibus, vt inquit Bal. in l. in rebus. nu. 6. in fi. C. de iur. doti. & Corrasius in l. naturaliter. §. nihil cõmune. nu. 33. ff. de acquiren. possess. Bald. in l. doce ancillam. C. de rei vendi. n. 2. Imò plures ex Scrib. censuerunt quòd dominium rerum dotalium magis dicatur vxoris: quàm viri, vt prob. Zasius. li. 2. intellectuũ cap. 5. & Corrasius. lib. 5. Miscellane. ca. 14. & plures alios refert Pinel. in l. 1. C. de bon. mater. part. 3. n. 13. Idque clarius in thesauro in fundo dotali inuento procedit. Non enim dicitur inuentus in fundo mariti, sed vxoris: vt non obscurè prob. tex. in d. §. si fundum ibi. *Quasi in alieno inuenti.* Quod optimè declarat gl. ibi. ver. in alieno: ideóque nõ mirũ si thesaurus in fundo dotali inuẽtus ad maritum perpetuò nõ pertineat, ex eo, quod quasi in fundo alieno inuẽtus sit deferatúrque perpetuò Maioratus possessori, qui verus dominus est, nec alteri eo viuente rerum Maioratus dominiũ vtile, nec directum pertinere potest: qua etiã ratione cessat id, quod de vsufructuario superiùs pro contraria opinione adductum fuit.

¶ Quod etiam comprobatur ex eo, quòd thesaurus in re Emphyteotica seu feudali inuẽtus pertineat omninò Emphyteotæ seu Vassallo, vt dixit gl. ordina. in §. thesauros, verb. suo institu. de rerũ diuisio.

diuisio, quam ibi sequuntur Fab. nu. 2. Ang col. 2. & communiter Scrib. Ioã. de Platea. in dict. l. vna col. 2. C. de thesau. Guillel Benedict. in c. Rainutius. de test. verb. cætera bona. n. 34. Carol. Molin. in consuet. Parisi. §. 37. glos. 10. num. 48. quorum opi. communem esse profitetur Aluarus Vaez. in qq. iuris Emphy. q. 15 numer. 1. Si igitur Emphyteotæ & Vassallo, qui domini vtiles tantùm sunt, thesauri portio perpetuò defertur: à fortiori Maioratus possessori, qui vtilis ac directus dominus est perpetuò deferenda erit. idq; proculdubiò verum est. Quanuis enim in Emphyteota & feudatario de hoc dubitari possit ex his, quæ dixit Aluarus Vaez. d. q. 15. n. 1. ea tamen dubitandi ratio Maioratus possessori non conuenit, quia ipse dominium vtile ac directum rerum Maioratus habet.

8 ¶ Ex his etiam decidendum erit, an vena marmorea, aurea, argentea, seu Metallica, vel similis in fundo Maioratus inuẽta, pro ea portione, quæ ex ea fundi domino competit eiusdem Maioratus possessori fruẽda deferatur: possitque Maioratus possessor ex ea lapides seu cætera metalla excidere: idque quòd exciderit, suum perpetuò facere. Nam quod ad ipsius venæ proprietatem attinet, apud omnes compertissimũ est, quòd ea sit perpetuò ipsi Maioratui adiicienda, quod de ea portione, quæ fundi domino cõpetit, non de ea, quæ ad Principẽ, seu inuentorem pertinet intelligendum erit. In qua quæstione: quia de ea Dd. diffusè tractarunt pro eius perfecta resolutione sequẽtes conclusiones considerandæ sunt.

¶ Prima conclusio, quòd si vena nouiter in fundo Maioratus inuẽta, marmorea aut lapidea fit, eiúsque sit naturæ, vt lapides ex ea semel excisæ renasci nõ soleant, ex earúmque incisione fundus fructuosior ac vtilior efficiatur, veluti si propter lapides in eo existentes anteà inutilis erat, colique aut seminari nõ poterat, lapidibus autẽ excisis factus fuit ad colendum, ac seminandum vtilis, vel aliàs: lapis excisa Maioratus possessoris erit. Quod probatur in simili ex tex. in d. l. diuortio. §. si vir in fundo. ff. solut. matri. secundùm intellectũ Pauli de Castro. n. 1. & Raphael. Fulgosi. ibidem, qui intelligunt tex. illum procedere: non solùm quãdo maritus reddit fundum dotalem vtiliorem ex inuentione lapidis, qui excisus renasci solet: sed etiam quando renasci non solet, sed ex alia causa fundus vtilior redditur.

¶ Sed intellectus iste communiter non probatur: imò omnes alij Scrib. cẽsuerũt, quòd ille text. loquatur in prima sui parte, in ea lapidicina, quę semel excisa renasci solet, non autẽ in ea, quæ non renascitur: quãuis ex eius inuentione fundus dotalis fructuosior efficiatur. Lapis namq; excisus, qui nõ renascitur, nõ dicitur esse in fructu. Ideóque ad maritum non pertinet: etiam si ex eius inuentione fundus vtilior reddatur, vt probatur, ex tex. in dict. l. diuortio. §. si fundum. & ex l. si lapidicinis. ff. de iur. doti. vbi per Scrib. Quod etiam clariùs probat tex. in l. si ff. de fund. dotal. vbi etiã per Scrib. & fuit opi. glo. in d. §. si vir, in gl. 1. Quã ibi seq. Bart. antè n. 1. Bal. col. 1. Alex. n. 1. Iass n. 1. & communiter Scrib. Quem intellectum probare videtur l. 27. ti. 11. part. 4.

9 ¶ Vt autem in hac re meam sentẽtiam interponã tex. in d. §. si vir in fundo, in princip. genericè loquitur, quando. s. ex inuentione lapidicinæ, fundus fructuosior effectus fuit, siue ex eo quòd lapis renascatur, siue ex eo, quòd aliter fundus fructuosior efficiatur: deciditque in hac specie lapides cæsos mariti esse: esset namque apertissima diuinatio dicere, quòd Iurisconsultus in illis verbis, *Et fundum fructuosiorem fecerit*, intellexerit solùm de lapidicina, quæ renasci solet: cum apertissimũ sit, nõ solùm hoc modo: verùm etiã pluribus aliis fundum ex inuentione lapidicinæ fructuosiorem effici posse, vt superiùs ostẽdimus. Ideóque Pauli & Rapha. intellectus mihi proculdubiò verus videtur. Quem etiam probat Duarenus ibid. verbo. fructuosiorem fecerit: vbi optimè respondet ad text. in l. fi. ff. de fundo dotali, qui pro communi opi. citari solet.

¶ Nec obstat tex. in d. §. si vir in fundo. ibi. *Quia nec in fructu est marmor: nisi tale sit, vt lapis renascatur.* Ex quo videbatur dicendũ, quòd quãdo lapis nõ renascitur, in fructu non sit. Non quanuis verum sit propriè atq; strictè loquendo, lapides, seu cætera metalla, quæ non renascuntur in fructu non esse: tamen loco fructuum, obuentionem, atque commoditatum habentur. Ideóque is, qui fructibus frui debet, commoditatibus etiam atq; prouentibus rei fruetur: quanuis propriè loquendo fructus non sint. Quod probat tex. in l. vsufructu leg. ff. de vsufr. leg. tex. in l. itẽ si fundi. ff. eod. Idq; Paul. in d. §. si vir in fundo. n. 3. atq; ibi Duarenus in princ. annotarũt. ¶ Sed id ipsum apertiùs mihi prob. tex. in d. §. si vir in fundo. ibi. *Inquit Papinianus, quod impensa non est marito præstanda, ex eo, quòd lapu non renascitur.* Ex quibus verbis apertissimè cõprehenditur Iurisconsultũ intelligere, q etiam in casu quo lapis nõ renascitur, maritus lapidibus excisis frui debeat aliàs namq; tex. ipse non diceret, quòd hoc casu non essent sibi impensæ præstandæ: iniustissimũ namque esset maritum qui ex inuentione lapidicinæ reddidit fundum fructuosiorem lapidum cęsarum commodo priuare, grauaréq; ipsum in expensarũ solutione. ¶ Nec potest tex. ille in hac parte intelligi in casu quo maritus fundũ deteriorem reddiderit: prout satis inscitè gl. & communiter Scrib. aduertunt ibidem: dicentes, quod tex. ille in hac parte muret casum, & non sit intelligendus in casu præcedẽti, de quo in principio loqui cœperat. Hæc namque quàm aperta diuinatio sit, nemo qui sanæ mentis sit, ignorare poterit: si quidem tex. ille semper primã speciem prosequitur, nec est in eo verbũ ex quo contrarium colligi possit: sed solum facit illã digressionem ad decidendum vtrum in casu, de quo loquitur, expensæ marito soluendæ sint, an non. Atq; ad id probandum annectit rationem illam. *Quia nec in fructu est marmor.* Quod de expensis factis in cædendo marmore: non autem de his, quæ in quærenda lapidicina factæ fuerunt intelligendum est, vt optimè probat ibidẽ Duarenus. verb. impensa non est ei præstanda, vbi etiam eleganter respondet ad tex. in d. l. fi. ff. de fundo dotali. prout apud ipsum videri poterit.

¶ Nõ etiã obstat tex. in d. l. 27. ti. 11. par. 4. qui videtur communẽ intellectum probare i illis verbis. *Ca si la pedrera fuesse de natura, que non creciesse despues, que tajassen della que deue ser de la muger. e nõ del marido.* Nã quanuis ea lex plurimùm pro cõmuni opinione stringere videatur: non tamen illã præcisè probat, nec nostræ opinioni aduersatur. Non enim loquitur in casu, quo maritus fundum dotalem, in quo lapidicina inuenta est, aliàs fructuosiorem fecit: prout text. in d. §. si vir in fundo

10

loquitur: ideóq; quando fundus aliter fructuosior effectus fuit: De qua specie in illa lege verbum nullum inuenitur, dicendum erit prout in d. §. si vir in fundo decisum est. Lex namque noua simpliciter seu genericè loquens: secundum distinctionem legis antiquæ accipienda, atque intelligenda est. l. sciendum, in princip. ff. qui satisdare cogantur. l. decurionibus. C. de silenti. lib. 12. qui intellectus verior atq; probabilior mihi videtur reiecta communi illius legis interpretatione, quę non potest absq; pluribus erroribus, atque diuinationibus sustineri.

¶ Quæ omnia quanuis in vena lapidea dicta sint, in quacunque alia vena, siue aurea, siue argentea, metallica, vel salinaria, vel simili, pari ratione dicenda erunt, vt probatur ex tex. in l. item si fundi. ff. de vsufructu. vbi de lapidicinis & aliis venis indistinctè disponitur. Quod glossæ in d. §. si vir in fundo. verbo: si ex lapidicinis. ff. de iur. doti verbo. fructus, sic resoluunt, idq; ipsum probat Alberi. in d. §. si vir in fundo, & Bart. ibi, in summario, & expressiùs Ang. & Imol. ibid. ¶ Nec obstat text. in d. §. si vir in fundo, qui videtur loqui de lapidicinis discretiuè faciès distinctiones, quas prædiximus, posteáq; loquitur de aliis venis, indistinctéq; disponit earum emolumẽta viro cedere debere, vt probatur ex eodẽ tex. ibi. *Sed si creta fodinæ, vel auri vel cuius alterius materiæ sint vel arenæ, vtique in fructu habentur.* Ex quibus verbis videtur Iurisconsultũ apertè inter lapidicinas & alias venas differentiã constituere voluisse. ¶ Sed verius est Iurisconsultũ, hæc nõ diuisisse, vt in eis diuersa iuris ratio constituenda esset: sed solùm gratia clarioris intelligentiæ id in vena lapidea dixisse, vt in aliis venis genericè in fine text. idipsum statueret. Quod glos. & cõmuniter Scrib. sic intellexerunt: quanuis natura illius dictionis, sed: repugnare videatur. Sed hoc argumentũ tollitur aliis legibus, quibus de lapidicinis & aliis venis indifferenter, atque vniformiter disponitur.

¶ Quicquid autem in fundo dotali dicendum sit, quod tamẽ ad Maioratus possessorẽ attinet, Pauli opinio proculdubiò seruãda est. Quanuis enim lapis hic, qui semel excisus non renascitur, in fructu fundi nõ sit: ideóq; ad maritũ, qui solum fructibus rerum dotalium vti debet, non pertineat: is tamẽ proculdubio Maioratus possessori pertinebit: cum (vt supra isto lib. c. 22. diximus) is non solùm fructibus eiusdẽ vti debeat: sed etiam possit ex rebus Maioratus omnia emolumẽta percipere, quæ quilibet dominus ex rebus propriis citra rei maximam deteriorationem capere solet. Si igitur id emolumentum capere potest Maioratus possessor ex quo res Maioratus non deterioratur potiori ratione poterit ex re Maioratus ea commoda percipere, ex quibus res ipsa nedum deterior non redditur: sed etiam vtilior, ac fructuosior efficitur. Idque satis rationale, ac iuridicum mihi videtur.

¶ Secũda conclusio, quòd si ex venæ lapideę, quę renasci non solet, inuentione, fundus Maioratus deterior reddatur, lapides, qui ex eo cæsi sunt, Maioratus possessori nõ pertinebunt. Id namque in viro in cuius fundo dotali vena lapidea huiusmodi inuẽta est, omnes Docto. indifferenter probant in d. l. diuortio. §. si vir in fundo. Quanuis esm in vena ex qua fundus fructuosior, ac vtilior redditur Paulus & Rapha. Fulgo. ibidẽ, eam esse viro adiudicandã existiment: in ea tamen, ex qua fundus deterioratur contrariũ arbitrãtur, cõmunémque opinionẽ sequuntur. Quod probatur ex text. in d. l. fina. ff. de fundo dotali. vbi Docto. id notãt. Idq; etiam in Maioratus possessore dicendũ esse censeo: si fundi deterioratio magna fit: secùs autẽ si fit modica. Hæc namque in eo, qui verus dominus est considerãda non erit: vt optimè in feudatario considerat Iulius Clarus li. 4. sententiarum. §. feudũ. q. 56. quod etiam superiùs ostendimus.

¶ Tertia conclusio, quòd si vena marmorea eius qualitatis ac naturæ sit, vt renasci soleat, ea cẽsebitur in fructu esse, ex eáque proculdubiò debet Maioratus possessor omnia emolumenta ex lapidum incisione prouenientia percipere. Quod probatur ex tex. in d. l. diuortio. §. si vir in fundo. & in d. l. fin. ff. de fundo do. Et vtrobique communiter per Scrib. qui indifferẽter in hac specie huiusmodi opinionem sequuntur. Idque etiam d. l. 27. tit. 11. par. 4. decisum est.

¶ Quarta & vltima cõclusio, quòd si vena lapidea nõ denuò in vita Maioratus possessoris inueniatur: sed antiqua sit, ex qua tẽpore Maioratus institutoris, & præcedentiũ successorum lapides cædi solebãt, ad hũcq; effectũ eius lapidicinæ vsus ordinatus erat, poterit ex ea Maioratus possessor indifferẽter iuxta vsum consuetũ lapides excidere, siue lapides ipsi renasci soleãt, siue non. Quando enim res, quæ ad certũ vsum destinata erat, fruenda traditur, cẽsetur ad illũ vsum tradita, quo semper frui solita est. Quod probat tex. qui sic cõmuniter intelligitur in l. si fundus. in prin. ff. solu. matri. vbi gl. verb. cæditur. Bart. n. 1. Paul. n. 4. Alex. n. 3 id notant, atque Iaff. nu. 7. hanc dixit com. opi. Idq; ipsum prob. d. l. 27. tit. 11. part. 4. *En que fuesse hallada pedrera despues que se la vuiesse dado.*

SVMMARIA.

1 *Maioratus possessori competit ius præsentandi ad Ecclesiastica beneficia.*
2 *Ius præsentandi est fructus iuris patronatus.*
3 *Maritus constante matrimonio: vtrum possit præsentare: si ius patronatus vxori in rebus dotalibus competat, an ipsa vxor præsentare debeat.*
4 *Vsufructuario, vtrum competat ius patronatus.*
5 *Ius patronatus: vtrum transeat in fideicommissarium: ibiq; agitur latissimè de intellectu l. quia perinde. §. restituta. ff. ad Trebel.*
6 *Ius patronatus ad hæredes iure hæreditario non defertur.*
7 *Ius patronatus transit, in quemcunque hæredem, etiam extraneum.*
8 *Ius patronatus potest alienari titulo vniuersali.*

9 *Ius sepulchrorum transit, ad hæredes etiam extraneos.*
10 *Intellectus Claudij, ad tex. in l. quia perinde. §. restituta, reijcitur.*
11 *Iura sepulchrorum, à iure patronatus in pluribus differunt.*
12 *Ius sepulchrorum non potest ad alium, quàm ad hæredem transire.*
13 *Ius patronatus potest legari, fideicommitti, cedi, ac donari loco pio absque licentia Episcopi, & etiam laico, licentia Episcopi interueniente.*
14 *Ius sepulchrorum permutari non potest: ius autem patronatus sic.*
15 *Ius sepulchrorum non transit in fiscum.*
16 *Ius sepulchrorum non potest ex diuisione vni ex hæredibus assignari: ius autem patronatus sic.*
17 *Ius sepulchrorum non transit in emptorem vniuersæ hæreditatis.*
18 *Ius patronatus transit ad illum, ad quem vniuersa hæreditas transfertur.*
19 *L. quædam. ff. de acquiren. rer. domi. declaratur.*
20 *L. in modicis. ff. de contrahen. emp. declaratur.*
21 *Ius patronatus commodum etiam pecuniarum in se continet.*
22 *Fiscus loco hæredis habetur.*
23 *Emanuelis Acostæ intellectus, ad §. restituta, reijcitur.*
24 *Voluntas & potestas actus humanos perficiunt.*
25 *Ius patronatus transit cum vniuersa hæreditate vendita vel donata.*
26 *Ius patronatus transit cum vniuersa hæreditate confiscata etiam à iudice laico.*
27 *Iure patronatus confiscato, non potest Fiscus præsentare: sed Ecclesia debet libera remanere.*
28 *Ius patronatus transit in emptorem portionis hæreditariæ.*
29 *Ius patronatus bonis Maioratus annexum, semper transit in Maioratus successorem.*
30 *Ius patronatus hæreditarium potest à patre vni ex filijs, iure Maioratus prælegari.*
31 *Ius patronatus, quod cõpetit iure sanguinis, non potest à patre filio Primogenito iure Maioratus assignari.*
32 *Ius patronatus iure Maioratus competens nunquàm transit in maritum, sed apud vxorem remanet.*
33 *Regina Regni proprietaria, cui competit ius patronatus præsentare debet: non autem maritus eiusdem.*
34 *Ius, quod erat penes Maioratus institutorem in sedilibus seu banchis Ecclesiæ: vtrum transeat ad eiusdem Maioratus successorem.*
35 *Ius sepulchrorum: vtrum transeat in Maioratus successores.*
36 *Sepulchrum & ius sepulchrorum, atque ius inferendi mortuum in sepulchrum, qualiter inter se differant.*
37 *L. monumenta. C. de legat. declaratur.*
38 *Mortui illatio nõ facit hodie locũ religiosum: nisi locus sit ad id authoritate Episcopi deputatus*
39 *Locus, in quo mortuus sepultus est, absque authoritate Episcopi hodie potest alienari.*
40 *Sepulchrum authoritate Episcopi constructum vendi, seu pignorari non potest.*
41 *Sepulchrorum quædam familiaria, quædam hæreditaria sunt.*
42 *Successor in Maioratu non potest reuocare præsentatum à prædecessore: si ipse iam institutus sit.*

Vtrum in Maioratus possessorem ius patronatus, atque iura sepulchrorum pertranseant.

CAPVT XXIIII.

EA etiã quæstio cõsequẽter decidẽda se offert: an. s. Maioratu possessori cõpetat ius præsantãdi ad Ecclesiastica beneficia. Quã quęstionẽ tetigit Tiraq. de Primog. q. 36. vbi plures eandem quæstionem resoluẽtes, refert. Sed quia, vt ex his, quæ ipse, & hi, qui ab eo referuntur, resoluunt, apertiùs comprehendi poterit, ipsi omnes loquũtur in Primogenitis Galliç & aliorũ Regnorum, quorum natura, vt plurimùm ab Hispanorum Primogeniis diuersa est. Ideò his, quæ ipsi dicunt, omissis, in hac quæstione dicendum erit Maioratus possessori cõpetere ius præsentãdi ad Ecclesiastica beneficia: si in eiusdẽ Maioratus possessorem ea bona transferantur, quibus ius patronatus Ecclesiasticum annexum sit. Cùm enim Maioratus possessor dominus sit, per tempusque vitæ suæ possit fructibus, ac cæteris eiusdem Maioratus commodis ac emolumentis frui: ex eo cõsequitur eũ iure etiam eligendi vti posse: cùm ius præsentandi, seu eligendi sit fructus iuris patronatus, vt cẽsuit glo. in c. cum Bertoldus, in glos. fi. de re iudicata. glos. ordi. in c. cùm olim. in verb. c. de maiori. & obedi. vbi Abb. n. 2. & communiter Scrib. id notant: præsertim Felin. n. 2. qui plura in idem adducit. Idipsum etiã censuerunt Innoc. circa princ. Abb. n. 3. & Imol. & Scrib. in c. consultationibus. de iur. patrona. Rota. de iur. patrona. decis. 268. incip. collatio. in nouis. nu. 1. Abb. in c. fin. de concessio. præben. n. 8. Carolus Moli. in cõsue. Paris. tit. 1. §. 1. glos. 1. num. 3. Cæsar Lambert. de iur. patrona. lib. 1. 2. part. 10. q. princ. artic. 3. numer 2. 2

¶ Nec id mirum videri debet, cùm ius præsentandi ad beneficia competat marito constãte matri- 3

nionio, cui vniuersitas bonorũ, quibus ius patronatus annexum erat, in dotem data fuit, vt cẽsuerunt Domini de Rota de iur. patrona. decis. 422. n. 1. in nou. Quorum opinionem sequitur Rochus de Curt. qui plura refert de iure patro. verb. ipse, vel is. num. 60. cum sequen. Carol. Molin. dict. §. 1. glos. 1. num. 3. Et Cæsar Lambert. post longam disputationem. dict. 10. q principa. arti. 2. per totum Quæ opinio verior mihi videtur: quanuis cõtrariam sententiam sequantur Abb. in dict. cap. fin. de concessio. præben. num. 8. Felin in dict. cap. cum olim num. 2. de maiori. & obedi. & Iass. in l. diuortio. §. si vir in fundo. ff. solu. matri. num. 7. & Guillel Bened. in rep. c. Rainutius de test. verb. cętera bona. nu. 37. Quorum opinio sequenda non est.

4 ¶ Similiter etiam vsufructuario vniuersitatis bonorum, cui ius patronatus annexum est, competit ius præsentandi ad sacerdotia, quod sic resoluit Cæsar Lambert. de iure patro lib. 1. 2. par. 10. q. principa. art. 3. n. 8. Carolus Moli. d. §. 1. glo. 1. n. 3. Idq; ipsum sequi videtur Rochus. de Curt. de iur. patrona. verb ipse, vel is. nu 64. Celsus, qui plura refert. cõsi. 23. n. 1. Quod verius mihi videtur, quãuis plures Scriben. à prædictis relati, contrariam opinionem veriorem esse censeant. Quæ omnia in Maioratus possessore longè potiori ratione similiter resoluenda erunt.

¶ His autem, quæ de Maioratus possessore diximus, plurimùm aduersatur decisio tex. in l. quia perinde. vers. restituta. ff. ad Trebel. cuius verba sunt. *Restituta hæreditate iure sepulchrorũ apud hæredem remanent.* Per quem tex. dixit Bar. ibi. Ius 5 patronatus Ecclesiasticum, ad fideicommissariũ nõ transire: sed apud hęredem remansurum esse. Quã Bart. opinionem sequntur Paul. ibidem in lectura Bononien. & Alex. in ead l. n. 3. & 4. quam legit simul cum lege quãuis. §. nihil ff. ad Trebellia. Eãdem opinionem etiam sequitur Imol. in l. si patroni. in princi. versic. vltimò fallit ff. eod. tit. vbi Alex nu. 16. dixit hanc esse communem opinionem. Eandem opinionem sequitur Iaf. in l. venia. C. de in ius vocan. num. 2. Paul. in l. precibus. nu. 19. C. de impub. & aliis substi. vbi Alex. nu. 16. & Iass. num. 17. eandem opinionem probãt, eamque sequuntur communem opinionem esse testantes, Deci. ibidem. num. 22. & Curt. Iuni. nu 72. & Rochus de iur. patro. verb. ipse, vel is. num. 21. Citadinus in eod. tracta. part. 9. nume. 33. Augusti. Beroius in cap. 1. de iur patrona. nu. 15. cum sequen. Cæsar. Lamber. de iur. patrona. lib. 1. 2. part. 10. q. principa artic. 3. num. 2. Dominus Didacus de Couarru. lib. 2. resolutionum. cap. 18. num 8. Guillel. Benedict. in repet. cap. Rainutius. verbo. Si absq; liberis moreretur, el. 2. in tractatu compendiosè substituti. num. 24. D. Anto. de Padilla. in Rubrica C. de fideicom. num. 25. Emanuel Acosta. in cap si pater. de testa. lib. 6. 2. par. verb. Trebellianicæ. num. 4.

¶ Huius autem communis opinionis ratio ea est. quòd quanuis ius patronatus Ecclesiasticũ ad hæredes etiam extraneos transeat, vt statim videbi- 6 mus: non tamen iure hæreditario capitur, nec ad hęredes iure hęreditario defertur: put dixit Paul. in dict. §. restituta, quẽ legit simul cum lege, quãuis ff. eodem. num. 4 cuius dictum sequitur Alex. ibidem. num. 3. Guillel. Benedict. de compendio. susti. num. 24. Beroius in dict. c. 1. de iur. patron. num 8. & num. 17. Rochus de Curt. de iur patro. verb. ipse vel is 9 q. num. 21. & 22. Cæsar Lãbert. in eodem tracta. de iur patro. 2. par. lib. 1. q. 2. arti. 35. nu. 1. cum sequentib. Ideoque succedit regula quòd ea, quæ iure hæreditario non capiuntur, in fideicommissarium vniuersæ hęreditatis nõ transeant: de qua in l. a filia in princip. & in l. debitor. §. fina & in l. Lucius. § maritus. ff. ad Trebel. & in l. pater filium. in princip ff ad l. Falcid. & in dict. l. si patroni. ff. ad Trebel. vbi Bart. nume. 3. & 4. & communiter Scriben. hanc rationem assignãt: quã etiam assignauerũt Paul. & Alexand. in dict. l. quia perinde, atq; Rochus de Curt. Guillel. Benedict. & Cæsar Lambert. in locis, quibus eos paulò antè citauimus. Ex quo etiam sequitur ius patronatus Ecclesiasticum ad secundum, & vlteriores Maioratuum possessores nõ transire: sed apud primum hæredẽ grauatum remanere debere. Cùm Maioratus possessor fideicommissario (vt supra isto lib. c. 14. diximus) æquiparetur.

¶ Contrariam tamẽ sententiam: imò quòd ius patronatus Ecclesiasticum ad fideicõmissariũ transire debeat, veriorẽ esse existimat Ludoui. Roma. in dict l. si patroni. in princip. ff. ad Trebel. quam legit simul cum lege, Titius. ff. eod. numer. 5. vbi inquit, ius patronatus in fideicommissarium trãsire, aduersus præfatam communem opinionem. Quod probat duabus rationibus. ¶ Prima, quòd 7 ius patronatus in quemcũque hęredem extraneũ transire possit, glos. in l si operarum iudicio. in verb. dandam. ff de oper. liber glo. in Clem. fina. in verb. hæredes. de iur. patro. Iass. qui plura refert in d. l. venia num. 2. vbi etiam Deci. numer. 2. Cæsar Lambert qui plura refert. de iur. patro. 2. par. li. 1. q. 2. artic 1. num 15. & num. 23. Couarru. lib. 2. variar. resolu. ca. 18. num. 6. Emanuel. Acost. in repe. c. si pater. de testa. lib. 6. 2. par. verb. Trebellianicæ. num. 4. Et est communis opinio secũdùm Turtia lib. communium opin. cap. 34. Cùm igitur ad hęredem extraneum trãsire valeat, nullo pacto dici potest non posse transire etiã in fideicommissarium cùm is loco hæredis habeatur.

¶ Secunda ratio, quia ius patronatus potest aliena 8 ri inter viuos titulo vniuersali. tex. in c. ex literis. de iure patro l. quædam. ff. de acquiren. rer. domi. l in modicis. ff. de contrahẽ. empti. Ergo si potest alienari inter viuos titulo vniuersali, à fortiori in vltima voluntate: qua ratione inquit ius patronatus transire debere in fideicõmissariũ vniuersalẽ. ¶ Sed Alex. in d. § restituta. nume 4. & in d. l. si patroni. nu. 16. reprobat hanc opinionem Romani 9 & respondet ad primam rationem, quòd ius sepulchrorum etiam trãsit ad hæredes extraneos: sicut ius patronatus. l. familiaria, cum l. sequen. ff. de religio. & sumpti. fune. & nihilominus nõ transit ad fideicommissarium vniuersalem ex tex. in d. §. restituta. Ex quo videtur idem in iure patronatus dicendum esse. ¶ Et ad secundam rationẽ, quæ vrgẽtior videtur, respondet similiter, quod iura sepulchrorum etiam possunt alienari titulo vniuersali, vt probatur in d. l. quędam. & in d. l. in modicis. Et nihilominùs nõ possunt transire in fideicommissarium vniuersalem: quàm respõsionẽ assignat in d. l. si patroni. num. 16. sed aliter respondet in d. §. restituta. num. 4. dicens. Ideò ius sepulchrorum, & etiam ius patronatus non posse trãsire in fideicõmissariũ: quia sunt quid religiosum & commodũ pecuniarum nõ respiciunt. Quibus etiam rationibus omnes Scrib. hucusque opinionem Romani reiicere soliti fuerunt.

¶ Qua

10 ¶ Qua in re nõ est admittẽdus intellectus Claud. in d. §. restituta: dicentis, tex. illum intelligendum esse in iure sepulchrorum familiari: non autẽ hæreditario, & quòd ideò ibi non transit ius sepulchrorum in fideicommissarium: quia non erat ex familia testantis. ¶ Tex. namque ille genericè in quocunque iure sepulchrorum loquitur: nec est, cur illum ad solum ius sepulchrorũ familiare restringamus, nec etiam debemus diuinare in ea l. hæredem fuisse de familia testantis, fideicommissarium autem non: cùm id l. illa non declaret. Qua ratione hoc non obstante, communis intellectus potiùs sequendus videtur.

¶ Quanuis autem hæc opinio, quod, scilicet, ius patronatus in fideicommissarium non trãseat, cõmunis sit, vt ex supradictis apparet mihi autem id exactius consideranti vera nõ videtur, quod apertissimum efficietur: si respondeamus ad tex. in d. l. quia perinde. §. restituta. ff ad Trebel. quod est vnicum communis dpinionis fundamentum. Alias nãque necessariò dicẽdum esset ius patronatus ad fideicommissariũ hæreditatis transire: cùm ipsum ius patronatus cũ vniuersitate bonorũ pertrãseat: etsi is, cui vniuersitas bonorum conceditur, hæres non sit, vt probatur ex tex. in c. ex literis. & in c. cum seculum de iur patro. vbi communiter Scri. id notant. Qua ratione videbatur dicendum esse, quòd in fideicommissarium vniuersæ hęreditatis ius patronatus transire debeat: cùm in ipsum vniuersa hæreditas transeat, atque loco hæredis habeatur, vt inferiùs probabimus. Quę omnia aduersus communem opinionem stringunt: nisi nostræ opinioni tex. in d. §. restituta non modicum aduersaretur. Ideoq; tota huius nostræ opinionis difficultas versabitur in respondendo ad tex. in d. §. restituta, & in assignando rationem differentiæ inter iura sepulchrorum, de quibus tex. ille loquitur. & ius patronatus Ecclesiasticum.

11 ¶ Cæterùm si benè hæc considerentur, tex. in d. §. restituta, loquens in iure sepulchrorum nõ potest ad ius patronatus Ecclesiasticum extendi non ex solis rationibus Romani: sed ex pluribus aliis.

12 ¶ Prima ex eo, quod ius sepulchrorum propriè, atque strictè sumptum, nõ possit ad alium: quàm ad hæredem suũ, vel etiam extraneum transire: quãuis ius inferendi mortuum in sepulchrum legari possit, vt infra isto c. num. 37. declarabimus, quod probat tex. in l. ius sepulchri. ibi. *Nõ etiam ad alium quenquam, qui non est hæres pertinere potest.* C. de religio. & sumpti. fune. l. ius familiarum. C eod l. familiaria. cum l. sequen. ff. eod. & hæc est præcipua ratio: quare in dict. §. restituta ius sepulchrorũ nõ transit in fideicommissarium, scilicet, quia hæres 13 non est, prout ex inferiùs dicendis cõstabit. Ius autem patronatus Ecclesiasticam, potest etiã titulo singulari fideicommitti, legari, cedi, transferri, atque donari Ecclesiæ, vel loco pio absque Episcopi consensu, & etiã laico Episcopi consensu interueniente. tex. in cap. quod autem, & in cap. illud de iur. patrona. Quod optimè Rochus de Curt. resoluit. de iure patro. verbo ipse vel is. q. 7. num. 16. Paul. de Citadin. in eod. tracta. 9. par. nume. 10. 2. q. 1. 8. tit. 15. part. 5. Cæsar Lamber. de iur. patro. li. 1. part. 2. q. 1. artic. 2. & 3. cum seq. vbi hanc dixit communem opinionem.

14 ¶ Item ius sepulchrorum permutari nõ potest. l. si quis sepulchrum. §. senatusconsulto. ff. de religio. & sumpt. fun. Ius autem patronatus Ecclesiasticũ, cum alio iure patronatus etiam sine Episcopi licentia permutari potest. tex. in c. nemini. Regum. 16 q. 7. per quem tex id dixit glos. in dict. c. cum seculum, verbo emptorem. glo. in Clemẽ. 2. verb. liberè, de iur. patro. & vtrobique Scriben. id notant. Et quanuis hoc, quod diximus, quòd permutatio iuris patronatus possit absque Episcopi licẽtia fieri, simpliciter sumptum dubium esse videatur: tamen apud omnes receptissimum est, quòd si permutetur cum alia Ecclesia, vel loco pio, valeat permutatio, absque Episcopi licẽtia. Si verò permutetur cum priuato, Episcopi licẽtia necessaria sit. Quod sic optimè resoluit Rochus de Curt. de iur. patro. verb. ipse vel is. q. 16. num. 30. cum seq. Paul. de Citad. in eodem tracta. 9 par. nu. 13. Idq; ipsum verum esse censuit Cæsar. Lãbert. qui plura alia in idem adducit. li. 1. 2. part. q. 3. arti. 1. 2. & 3. d. l. 8. tit. 5. par. 1.

¶ Item ius sepulchrorum non transit in fiscũ etiã 15 vniuersa hæreditate confiscata. l. si quis fuerit. ff. de religio. Ius autem patronatus Ecclesiasticũ ex confiscatione vniuersæ hæreditatis, vel bonorũ in fiscum transire potest, vt statim nume. 26. probabimus.

¶ Item ius sepulchrorum non potest vni ex hære- 16 dibus ex diuisione insolidum assignari. l. si sepulchrum. C. de relig. Ius autem patronatus Ecclesiasticum: saltim cum licẽtia Episcopi potest vni ex hæredibus, ac cõpatronis ex diuisione adiici. glos. in Clem. 2. verb. liberè. de iur. patro. vbi per Scrib. Abb. in cap. ex insinuatione eod. tit. nu. 4 Rochus de Curt. de iur. patro. verb. ipse, vel is. q. 13. num. 26. cum sequent. Paul. de Citadi. in eod. tracta. 9. part. num. 16. Cæsar Lambert. in eod tracta lib. 1. par. 2. q. 2. arti. 36. nu. 1. cum sequen. & arti 37. per totum.

¶ Item ius sepulchrorum nõ transit in emptorem 17 vniuersæ hæreditatis, vt inquit glos. in l. si quasi hæres. verbo. quanti. ff. de hæredi. vel acti. vendi. Quam sequitur Albericus ibidem. ¶ Ius autem patronatus Ecclesiasticum in emptorẽ hæreditatis transit: secundùm magis communem, ac veriorẽ opinionem, de qua statim tractabimus.

¶ Item ius sepulchrorum non transit cum vniuer- 18 sitate vendita, vel donata: nisi sit accessoriũ ad ipsam rem venditam vel donatam, & non remaneat aditus ad sepulchrum, nisi per ipsum fundũ vẽditum glos. in l. quædam. ff. de acquiren rer. domi. verb. fundus. l. in modicis, quam Alberi. ibidem sic declarat. ff de contrah. empti. l. si mercedẽ. §. si eum fundũ. ff de actio. empt. vbi Bart. Paul. & cæteri Scriben. id notant. ¶ Ius autem patronatus transit cum vniuersitate vendita, seu donata absq; aliqua distinctione. tex. in c. ex literis, de iure patro. & in c. cum seculum, vbi communiter Scrib. id notant, de iur. patro. Ideoque cùm ius sepulchrorũ à iure patronatus Ecclesiastico in his omnibus, atque etiã aliis, quæ vnusquisq; considerare facillimè poterit, diuerso iure censeatur, non est cur de eo, quod in iure sepulchorum in dict. §. restituta, decisum est, ad ius patronatus Ecclesiasticũ Dd. arguãt, atq; sine lege, seu iuris canonici decis. tam peregrinã, atque tot iuribus canonicis repugnantem opi. sequantur.

¶ Quibus obstat ratio, ex qua cõmunis opinio sustinetur, de qua superiùs meminim⁹, quòd scilicet ius patronatus non transeat in fideicõmissarium hæreditatis ex eo, quòd iure hæreditario non capiatur, vt Scrib. in d. l. si patroni, & in d. l. quia perinde. §. restituta. ff. ad Trebel. resoluunt. ¶ Nam

quanuis

quanuis verum sit, quòd ius patronatus iure hæreditario non capiatur: ideoque hoc respectu ad fideicommissarium transire non debeat: transit tamen ex sui natura, ad quemcunque, in quem vniuersa hæreditas deuoluitur: non tanquam quid hæreditarium: sed tanquam res, quæ sequi debet necessariò hæreditatis vniuersæ successorem. text. in cap. ex literis. & in cap. cum seculum, de iure patronatus, vbi communiter Scriben. id notãt. Qua ratione necessariò ius patronatus trãsire debet in fideicommissarium, ad quem vniuersa hereditas transfertur: quãuis ipsum ius patronatus quid hæreditarium non sit. Quod in effectu comprehenditur in secunda ratione Romani, ad quam nõ potest congrua responsio assignari: quanuis prima eius ratio fragilis sit, vt ex his, quæ superiùs annotauimus, constat.

¶Nec obstant respõsiones, quas Alex. in d.l.si duo patroni, & in dicto §. restituta adducit aduersus hanc secundam rationem Romani. De quibus supra isto cap. nume. 9. mentionem fecimus, vtraq; namque earum falsa est. Nam prima respõsio, quę inquit ius sepulchrorum trãsire cum vniuersa hæreditate vẽdita, vel donata: sicut & ius patronatus transit, vera non est: nec probatur in legibus, quas
19 ipse ad hoc probandum adducit. Nõ enim id probatur in dict. l. quædam. ff. de acquir. rer. domi. cũ l. illa loquatur, de vniuersa hæreditate in hæredem translata. Quo casu dubium non est: quin ius sepulchrorum in hæredem transire debeat. Idq; probat l. illa ibi. *Tamen per vniuersitatẽ in hæredem transeũt.* Imò si lex illa intelligẽda esset de alia alienatione vel trãslatione vniuersali facta in aliũ, quàm in hęredem, limitanda esset in iure sepulchrorum, vt eã limitat glos. ibi verbo. fundus dicens. Item fallit hæc regula in iure sepulchrorũ, & operis libertorum, ad quod allegat d. §. restituta, & text. in d.l. si duo patroni, quæ glos. ad hoc singulariter notanda est.

20 ¶Item non obstat d.l.si in modicis. ff. de contrahẽda emptione. Ea namque lex non inquit ius sepulchrorum transire cum vniuersitate vẽdita, vel donata simpliciter: sed tunc demum cùm sepulchrum modicum est, atque accessorium ad ipsam rem vẽditam, quod probat tex. ipse ibi. *Sed emptioni maioris partis accessit.* Idq; omnes Scriben. ibidẽ aduertunt: ideoque etiam si vniuersa hæreditas vẽdatur, non venit ius sepulchrorum, nisi etiam vendatur fundus in quo sepulchrũ est atq; sepulchrũ sit modicũ, & ad ipsas res vẽdi, accessoriũ. Imò nõ veniet in ipsa venditione etiã in casu d.l. in modicis, nisi alias non sit aditus ad sepulchrum, nisi per fundum venditum, vt superiùs annotauimus. Quæ omnia in iure patronatus non procedũt imò lõgè aliter decisa sunt, ideoque ad ius patronatus trahẽda nõ erunt. Sicque istam differentiã inter ius patronatus, & ius sepulchrorum in specie assignauit glossa in dicta l. quædã, verbo fundus. ff. de acquirendo rerum dominio. De qua paulò antè meminimus.

21 ¶Similiter etiam non obstat secunda respõsio Alex. quòd scilicet ius patronatus nõ transeat in fideicommissarium, ex eo quòd ipsum ius patronatus non cõtineat commodum pecuniariũ. ¶Quia præterquàm quod hoc iure non probatur, ius patronatus etiam commodum pecuniariũ in se cõtinet. tex. in cap. nobis, fina. verbis. de iur. patrona. vbi communiter Scribẽ. id notant Rochus de iur. patrona. ver. & vtile. nu. 1. cum sequentib. Ideóq; hæc etiam responsio nullo pacto admittẽda erit.

¶Item etiam si prædicta deficerent, tex. in dict. §. restituta, ad ius patronatus trahendus non esset. Ius namque sepulchrorũ nõ potest ad aliũ, quàm ad hæredem ex successione trãsferri. d.l. ius sepulchri, cum simil. C. de relig. Ideoque non potest transire in fideicommissarium, etiam si is loco hęredis habeatur: sicut non potest transire in fiscum ex confiscatione. d.l. si quis fuerit. ff. de relig. quã- 22
uis fiscus in hoc casu loco hæredis habeatur l. 1. §. an bona. vbi glo. & communiter Scrib. id notant. ff. de iur. fisci. Aliud namque est, quẽ esse talem, aliud haberi pro tali. l. mercis appellatione. ff. de verb. signifi. Sed ius patronatus non debet necessariò pertinere ad hæredem: sed potest cõpetere successori vniuersali, vel particulari cum Episcopi licentia, vel aliis modis, vt superiùs ostẽdimus. Ideoq; non potest assignari cõgrua ratio', ex qua ad vniuersæ hæreditatis fideicõmissarium transire non debeat.

¶Nec potest etiam præfata cõmunis opinio substineri alia nouissima ratione, quam assignat Emanuel Acosta in dict. cap. si pater. de testam. lib. 23
6. 2. par. verb. Trebellianicæ. nu. 4. Quòd, scilicet, quanuis ius patronatus in hæredem extraneum transire possit: non tamen possit transire in fideicommissarium ex eo, quia is fideicõmissarius, etsi vniuersa hæreditas sibi restituenda sit: habetur tamẽ loco legatarij particularis, nec in eum necessariò hæreditas cũ onerib' & honorib' restituẽda est. Sed potest hæres tempore restitutionis omnia debita detrahere: prout ipse ibid. nu. 2. 3. & 4. latè prosequitur, atque probat. Ideoque ad ipsum fideicommissarium tanquã legatarium particularẽ non potest ius patronatus transire absque Episcopi licentia. Ius namque patronatus: quanuis in hęredem transire possit absque Episcopi licentia: nõ tamen potest in legatarium, seu alium succedentẽ titulo particulari absque eius licẽtia transire. text. vbi communiter Scriben. id notant in ca. cùm seculum. de iur. patro. & in ca. illud. & in cap. laico. & in cap. suggestũ. eod. titulo. Ex quo infert sing. limitationem ad text. in dict. §. restituta. & ad prędictam communem opinionem, quã superiùs præmisimus, si vera foret: quòd scilicet obtẽta à fideicommissario licentia Episcopi: illicò in ipsum ius patronatus transiret. In quo casu inquit procedere posse opinionem cõtrariam: prout ipse probat ibidem. num. 6. ad fin. vbi cõcludit ius patronatus non transire in fideicommissarium, licentia Episcopi non interueniente: ea autẽ obtenta trãsire: ita vt tota vis huius communis opinionis, in authoritate seu licentia Episcopi apponenda sit.

¶Hæc autem omnia, quæ vir iste alioqui doctissimus in hoc articulo scripsit absq; ratione, ac iuridico fundamẽto mihi esse videntur. Siquidẽ fidei cõmissarius, vel legatarius totius hæreditatis, seu cuiusuis hæreditariæ portionis loco hęredis, non autem legatarij particularis: prout ipse existimat, habetur, fideicommissumque ipsum sibi cũ oneribus & honoribus: non autem detractis debitis restituendum est, vt supra isto libro cap. 10. nu. 6. & 7. cum sequen. apertissimè demonstrauimus. Et probat tex. in l. 1. §. de ilo, vbi Bart. & communiter Scriben. id notant. ff. ad Trebel. Ex quo fit, vt in hoc casu licentia Episcopi necessaria non sit: cùm ius patronatus transeat in solidum, cum vniuersa hęreditate, atque cum certa eiusdem portione pro rata portionis hęreditarię, quo ad eiusdem

dẽ iuris patronãtus exercitium, vt probatur in capit. de iure. de iur. patro. & in Clem. 2. eod. tit. & ipse Emanuel Acosta concedit.

¶Imò quanuis non posset ius patronatus in fideicommissarium transire, ex eo, quia legatario particulari non hæredi vniuersali æquiparandus esset (quod verum non est) adhuc in casu, de quo agimus, non transiret, etiam licentia Episcopi interueniente. Quod probatur ex eo: quia præfata communis opinio præcipuum fundamentum sumpsit ex decis. text. in dict. §. restituta. In quo text. ius sepulchrorum non transit in fideicommissarium hæreditatis: quia hæreditarium non est secũdùm communem opinionem. Si igitur ius patronatus non transit, in fideicommissarium, ex eo: quia iure hæreditario non capitur, vt omnes Scribentes superiùs relati censuerunt: consequens est, vt etiam licentia Episcopi interueniente, transire nõ possit cùm in hoc actu deficeret volũtas testantis, atque
24 etiam potestas. Ideoque etiam si licẽtia Episcopi concedatur nullius momenti erit deficiẽte testãtis voluntate, cum omnis actus ex voluntate & potestate perficiatur, & quodlibet eorum, quod in actu deficiat, operetur eiusdem corruptionẽ: vt inquit Bald. in l. ex verbis. nume. 2. C. de dona. int. vir. & vxo. Idem Bald. in l. 1. nume. 55. C. de sacr. san. Eccle. & in l. cùm testamentum. nume. 2. C. de iur. & fact. igno. Abb. in c. cùm super. 2. notab. de offi. delega. Qua ratione hæc Emanuelis Acostæ opinio proculdubiò reiicienda est. Ex quibus necessariò corruit communis opinio remanetq; iuridico fundamento destituta.

¶Sed cum (vt inquit Philosophus) corruptio vnius sit alterius generatio, ex huius communis opinionis erroneę destructione, plures aliæ cõmunes, ac verissimiæ opiniones conseruantur, quę necessariò hac cõmuni opinione retenta corruerẽt.
25 ¶Et primò ex his, quæ prædiximus, cõprobatur ea opinio, quæ frequentiori Scribentium sententia recepta erat, quod, scilicet, vendita vniuersa hæreditate ius patronatus in emptorem transire debeat: cum ipsa hæreditatis vniuersitate. Quod censuit Hostien. in c. ex literis. de iur. patro. quem Anto. Abb. atque communiter Scrib. ibidem sequũtur, quorum opinionem communem esse profitentur Felin in c. causam, quę, de prescri. num. 8. Rochus de Curt. de iure patro. verb. ipse, vel is. q. 22. num. 40. Paul. de Citadinis in eod. tract. parte 9. q. 3. num 9. Cæsar Lambert. in eod. tracta. lib. 1. 2. par q. 3 artic. 15. num. 4. Deci. consi. 127. nu. 3. Bernard. Diaz de Luco. regula. 254. Didac. de Couarru. lib. 2. resolu. cap. 18. num. 8. August. Beroius in dict. cap. ex literis. num. 63. Ioan. Igne. in rep. l. necessarios. § non alias. ff. ad Syllania. nume. 483. Emanuel Acost. in ca. si pater. de testa. li. 6. 2. par. verb. Trebellianicæ num. 7. quanuis ab hac communi opinione Cæsar Lambert. atque Emanuel Acosta in locis, quibus eos paulò antè citauimus, discedant propter præfatam communem opinionem, quã superiùs falsam esse mõstrauimus. Cùm enim eorum præcipuum fundamentum sit, quòd ius patronatus etiam ad fideicõmissariũ vniuersæ hæreditatis transire non valeat, consequens est, vt prima opinione reiecta, hæc opinio necessariò admittenda sit, quam nõ obscurè sequuta est. l. 8. tit. 15. par. 1.

¶Secũdò etiam ex præfatæ communis opinionis reprobatione, consequitur, veram censendam esse aliam cõmunẽ opinionem, qua scilicet ab Scribẽ. communiter existimatum est, cõfiscatis vniuersis bonis, seu vniuersa hæreditate, ius patronatus in fiscum transire. Quam veriorem esse censuit glos. 26
in c. filiis, vel nepotibus. 16. q. 7. verbo. propinquis eamque sequitur Rochus de Curt. de iure patro. verb. ipse vel is. q 29. nume. 69. & eam dixit communem opinionem Paul. de Citadinis in eodem tracta. 9. par. q. 20. num. 28. Deci. in cap. quanto. num. 6. de iudi. post Abb. ibidem num. 9 Ferretus consil. 179. numer. 1 & 2. Stephanus Auferrius de potestate seculari. reg. 4 fallen. 21. Iulius Clar. li. 5. sententiarum. §. fina. in practi. criminal q 78. vers. Quæro modò. quæ opinio proculdubiò vera, & communis est: quando confiscatio à iudice Eccle siasticofit, atque fine contradictione procedit: sed quando confiscatio fit à iudice laico, hæc opinio pluribus dubita visa est. Contrariam namque opinionem veriorem esse censuit Barba. in d.c. quãto de iudi. numer. 17. & Hierony. Gigas in tracta. de crimi. læsæ Maiestatis. tit. de pœnis committẽ. crimi. læsę Maiesta q. 45. Quorum opinionem sequutus fuit Emanuel Acosta. in dict. cap. si pater de test. lib. 6. 2. parte. verb. Trebellianicę. n 7. ea ratione, quòd iudex secularis non possit confiscare ius patronatus: cùm spirituale, seu saltem spirituali annexum sit.

¶Cęterùm adhuc verior opi. est, ius patronatus, cum vniuersitate villę, seu hęreditatis cõfiscata in fiscum transire, etiamsi iudex laicus cõfiscationem fecerit: dũmodò id non specificè de iure patronatus loquens faciat: sed genericè vniuersitatẽ cum qua patronatus ex sui natura transire debet, fisco adiiciat, vt præfati Docto. aduertunt. Vbi huius dicti plures rationes assignant, quę apud ipsos videri poterunt. Idq; sic resoluit Cęsar Lambertinus de iur. patro. lib. 3. q. 8. art. 8. nu. 20. loquens in vniuersitate villę vel castri: quanuis in vniuersitate hęreditatis, contrarium & absque fundamento existimauerit ibidem. nu. 21.

¶Animaduertendum autem est, in omnibus casi- 27
bus, quibus ius patronatus cũ vniuersitate bonorum confiscandum est, non debere transire exercitium iuris patronatus in fiscum, nec etiam in hęredes delinquentis, sed Ecclesiam ipsam liberam remanere debere sub Episcopi potestate. Quod sic resoluit Rochus, qui plura refert de iu. patro. ver. ipse vel is. q. 29. num. 68. cum seq Cęsar Lambert. in eod tracta d. lib. 3. q. 8. arti. 8. n. 22. Iacob. de Simanc. de Catho. institu. tit. 9. de bon. hęreti. num. 96. Quibus etiam plura alia similia cõiungi possent, quę omnia corruerent si vera esset præfata communis opinio.

¶Ex quibus etiam consequitur, verum esse illud, quod dixit Guido Papę decis. 507. nu. 1. vbi notabiliter inquit, quòd si hęres grauatus nõ possit detrahere quartã ex eo, quòd sibi prohibita sit eius detractio, vel alia ratione, quod ius patronatus transibit insolidum ad fideicommissariũ. Si verò quartam detrahat, ambo erunt patroni, & præsentabunt simul: hæres pro vna parte: fideicommissarius autem pro tribus partibus, vbi dixit se hanc quęstionem sic vidisse decidi, ac determinari. Ibidemque. num. 2. ad finem respondet ad tex. in d §. restituta. dicens tex illum loqui in rebus nõ trãsmissibilibus. Quibus verbis videtur assignare in effectu, ad tex. in d §. restituta. illum intellectum, quem superiùs assignauimus.

¶Qua in re animaduertendum est in hac quęstione, ad decidendum: Vtrum transeat ipsum ius patronatus

Universidad de Deusto
Biblioteca

tronatus id fideicommissarium in solidum nõ esse considerandum: an hæres detraxerit quartam, vel non sed solum ac sciendum vtrum trãsire debeat quoad exercitium in solidũ, vel pro rata portionis hæreditariæ. Quanuis enim hæres quartam detrahat, transibit tamen iuris patronatus exercitiũ in fideicommissarium pro rata portionũ, quæ ad ipsum trãsiit: prout Guido. d. decisione resoluit. In quo apertè lapsus fuit Cæsar Lambert. de iur. patro lib. 1. 2. par. q. 2. artic. 35. numer. 4. cum sequen vbi inquit, quòd quãdo Trebellianica nõ est detrahẽda, transit ius patronatus in fideicommissarium: quando verò est detrahenda, remanet in solidum apud hæredẽ. Quæ distinctio falsa est ex his, quæ superius adduximus, cùm siue quarta detrahatur, siue non, transeat ius patronatus insolidum in fideicommissariam, vniuersalem, exercitium autem pro rata portioni, quæ sibi detracta quarta supererit.

¶ Vt autem, quoad Maioratuum successores, de quibus in hoc tractatu semper agẽdum est, in hoc articulo plena resolutio habeatur: sequentes conclusiones obseruandæ erunt.

¶ Prima cõclusio, quòd si ius patronatus sit nouũ, atq; ab ipso Maioratus institutore simpliciter acquisitum, ipseque Maioratus ex vniuersa hereditate institut⁹ fuerit: ius ipsum patronatus perpetuò in omnes ipsius Maioratus successores, ad quos vniuersa hæreditas iure Maioratus deferri debet, trãsibit: & si Episcopi licẽtia ad id nõ interueniat. Quod ex nostra noua opinione, quam aduersus communem probauimus, procedit. Nã secũdum communem opinionem ius patronatus apud hæredes primi Maioratus institutoris remanere deberet, vel apud hæredes primi Maioratus successoris: si ipse ab institutore hæres vniuersalis institutus esset, nec ad sequentes successores deferẽdũ foret. Quod satis absurdum, atque cõtra mentem ipsius Maioratus institutoris futurum esset.

¶ Secũda conclusio, quòd si ex Maioratus quarta detrahẽda sit tũc hæres ipse pro rata ipsius quartæ præsentare poterit: Maioratus autem successores pro portionib⁹ hæreditariis sibi remanẽtibus. Si verò quarta detrahi non possit (prout in Maioratibus communiter contingere solet) ius patronatus in Maioratus successores in solidum etiam quoad exercitium trãsibit, prout paulò antè probauimus. Quod retenta nostra opinione sic dicẽdum est. Si enim communem opinionẽ sequamur necessariò dicendum erit ius patronatus in hæredem remãsurum esse insolidum, siue quarta ab eo detrahatur siue non: cùm is, qui semel fuit hæres: non possit desinere esse hæres: etiamsi vniuersa hereditas ab eo ablata sit l. ex facto. §. fina. cũ simil. ff. de vulga.

¶ Tertia conclusio, quòd si Maioratus non ex vniuersa hæreditate: sed ex quota eiusdem institutus sit, ius patronatus transibit in omnes Maioratus successores quo ad ipsum ius insolidũ: sed quo ad eiusdẽ iuris exercitium, pro rata hæreditariæ portionis. Quod probatur optimo simili: nã sicut in emptorem vniuersæ hereditatis, præsupposita cõmuni opinione, (de qua supra ifto. cap. numer. 25. meminimus) trãsit insolidum ius patronatus quo ad ius, & etiam quo ad exercitium: sic etiã in emptorem partis hæreditatis transire debet, quo ad ius insolidum: sed quo ad exercitium, pro rata hereditariæ portionis: prout dixit Cardinal. cõsi. 48. incip. Quidam nobilis. Cuius dictum sequitur Cæsar Lambert. de iur patro. lib. 1. 2. parte. quæst. 5. arti. 16. num 1. & 2. Didacus de Couarr. lib. 2. resolu. c. 18. num 8 ad fin. Quod pari ratione in Maioratus successore, qui fideicõmissario portionis hæreditariæ æquiparatur, dicendum erit, retenta nostra opinione: nam si cõmunem sequamur, cõtrarium dicendum esset.

28

¶ Quarta conclusio, quòd si maioratus, ex quota bonorum, siue ex contractu, siue ex vltima voluntate institutus fuerit: tunc non transibit ius patronatus in Maioratus successores, etiãsi Maioratus institutor id ipsum specificè disposuerit: nisi in tribus casibus. ¶ Primus, quando ad id efficiendum licentia Episcopi interuenerit. Tex. in cap. quod autem. & in cap. illud. de iur. patro. & vtrobique per Scribẽ. de quo latiùs suprà isto. capit. n. 13. dictum est. ¶ Secundus, quando in ipso Maioratu comprehenditur villa, cum vniuersitate, ac territorio, in qua ius ipsum patronatus habetur. tex. in c. ex literis. de iure patro. ¶ Tertius, vbi aliàs ius patronatus ipsis bonis Maiorat⁹ annexũ est. Tũc 29
enim tanquam connexum, & accessorium, ad eos, quibus bona Maioratus deferũtur trãsibit. Quod dixit Cardi. consi. 122. incipien. Quidam habens. in princip nu. 3. & 4. vbi singulariter inquit, Quòd siquis habeat ius patronatus ratione feudi, illud nõ transmittet ad hæredes sanguinis: sed ad illos, ad quos feudũ deuoluitur. Cuius doctrinã refert, & sequitur Cæsar Lambert. de iur. patro. lib. 1. 2. part. q. 2. artic. 1. numer 3. idque verum mihi videtur.

¶ Quinta conclusio, quod si ius patronatus sit antiquum, atque hæreditariũ, nec Maioratus institutor de illo specificè disponat, transibit in primum Maioratus successorem insolidũ, si ipse solus hæres vniuersalis sit: & consequenter in omnes eiusdem Maioratus successores, ad quos vniuersa hæreditas deferẽda erit, retenta nostra opinione aduersus communem. Similiterque si Maioratus nõ ex vniuersa hæreditate: sed ex certa eiusdem portione constet, transibit ad primum, & cæteros successores iuris patronatus exercitium: pro rata hereditariæ portionis. Si verò factus fuerit ex quota bonorum, seu ex certa re particulari, nõ transibit ius patronatus ad primum, nec ad cæteros Maioratus successores: nisi id Maioratus institutor cũ licentia Episcopi disponat: prout supra in iure patronat⁹ ab ipso Maioratus institutore nouiter acquisito ostensum est.

¶ Sexta cõclusio, quòd si ius patronatus antiquũ, atque hæreditarium sit, poterit pater Episcopi li- 30
centia interueniente, illud vni ex filiis iure Maioratus prælegare. Quo casu in ipsum filium, atque cæteros eiusdẽ Maioratus successores ius patronatus transibit, nec cæteris filiis competet querela, quasi pater fecerit inofficiosam donationem. Quod dixit Alexan consil. 13. nu. 10. lib. 5. Rochus de Curt. de iur patro. verb. ipse vel is. quæst. 33. n. 76. Cæsar Lambert. in eodem tracta. lib. 1. par. 2. quæst. 2. arti. 7. n. 1. cum seq. D. Dida. de Couarru. lib. 2. resolu. c. 18. num. 9.

¶ Septima & vltima cõclusio, quòd si ius patronatus ex antiqua institutione filiis, vel nepotibus: etiam si hæredes non fuerint, vel aliis delatum sit nõ poterit parens, etiam Episcopi licentia interueniẽte, illud iure Maioratus filio primogenito in 31
aliorum præiudicium assignare: imò hoc casu ius patronatus nec transibit in primum, nec in sequẽtes Maioratus successores. Quod dixit Franc. in c. 1. de

1. de iur. patro. lib. 6. col. 3. Carol. Molin. in addi. ad Alexan. consi. 18. col. 2. l. 5. Rochus de Curt. d. quæst. 33. nu. 76. Paris. consi. 48. l. 4. Dida. de Couarru. dicto. capit. 18. numero. 10.

32 ¶ Illud autem animaduertendum est, quòd quanuis ab Scriben. controuerti soleat: vtrum quando dantur in dotem ea bona, quibus ius Patronatus annexum est, maritus, vel etiam vxor præsentare possint, & an præferendus sit is, qui ab vxore præsentatus est illi, quem maritus præsentauerit, vel è conuerso, de quo latè disputant Ancharranus cõsil. 356. Abb. in cap. fina. de concess. præben. num. 8. Domin⁹ de Rota. decis. 422. in nou. nu. 2. Rochus de Curt. qui plura refert de iure patro. verb. ipse, vel is. nu. 60. cum seq. Cæsar Lamb. in eo tracta. l. 1. 2. parte quæst. 10. art. 2. nu. 7. & 8. & alibi passim. Scrib. In bonis autem Maioratus alienari prohibitis, semper præsentatus ab vxore, quæ in Maioratu successit, præferendus erit. Cùm enim bona Maioratus in dotem dari nõ valeant, ita vt dominium in virum pertranseat: consequens est vt maritus præsentare non possit: sed sola vxor præsen-
33 tare debeat. Quod in Regina Regni proprietaria dixit Ioan. Lup. in rep. c. per vestras. de dona. int. vir. & vxo. §. 43. nu. 10. motus ex doctrina Bald. in c. significauit de rescrip. nu. 3. Idque in vxore, quæ in Maioratu, cui ius patronatus annexum est, successit, pari ratione dici poterit.

34 ¶ Ex quibus etiam resolui poterit quid dicẽdum sit in iure, quod erat penes Maioratus institutorẽ, vt in Ecclesia ipse & non alius possit certo loco sedere. Cùm enim ius quoddam simile iuri patronat⁹ possit haberi in Ecclesia in certo genere, vel modo sessionis, vel in sedilibus, & banchis ex cõsensu ac tolerantia Episcopi, vt resoluit Abb. post Hosti. & Io. Andr. in capit. penul. de sepultu. nu. 5. Rochus de Curt. de iur. patro. verb. in Eccl. nu. 18. Quorum dicta refert & sequitur Cæsar Lambert. in eo. tract. li. 1. part. 1. 11. quæst. in princ. artic. 15. nu. 1. & 2. conseq. est, vt pari ratione de hoc iure idẽ, quo de iure patronatus diximus, dicdẽum sit.

35 ¶ Ex eisdem etiam comprehẽdi poterit quid dicendum sit in ea quæstione, quæ frequenter controuerti solet, vtrum scilicet, in Maioratus successores ius sepeliendi in capella ab ipsius Maioratus
36 institutore constructa pertranseat. Pro cuius articuli resolutione præmittendum est, aliud esse sepulchrum ipsum: aliud ius sepulchrorum: aliud autem ius inferendi mortuum in sepulchrũ. Namque est quid religiosum, quod in nullius bonis, atque extra hominum cõmercium est, nec potest ab aliquo acquiri, nec possideri. l. quanquã in prin. ff. de aqua pluui. arcen. l. si sepulchrum. cum simil. C. de religio. ¶ Ius autem sepulchrorum est ius illud, quod quis acquirit in sepulchro, quod in suo loco ædificauit, vt possint ibi ipse, atque hæredes sui, atque agnati, vel cognati, & cæteri quos ipse voluerit sepeliri, omnésque in eodem sepulchro alios sepelire volẽtes prohibere. l. familiaria cum l. seq. & quasi per totũ. ff. de religio. l. ius sepulchri. C. eo. Quod sepulchrorum ius frequenter etiã sepulchrum appellari solet, & vnum cũ alio cõfundi, vt probatur ex l. si sepulchrum. C. de Reli. iũcta leg. ius sepulchri. C. eo. Quod etiã ex pluribus legibus eiusdẽ tit. C. & ff. cõprehendi poterit. Ideoque eos, qui in loco proprio sepulchrum faciunt, abusiuè sepulchri dominos appellamus, quanuis nihil aliud, quàm ius sepulchri, seu eiusdem vsum obtineant. Quod Placenti. atque Azo. in summa. C. de Religio. in princip. eleganter aduertunt: idque etiam Abb. in c. abolendæ de sepul. nu. 5. atq; Scrib. diuersis in locis annotare solent. ¶ Ius verò inferendi mortuum in sepulchrum est illud, quod quis acquisiuit a domino fundi, in quo sepulchrũ factum fuit, vel ab eius hærede, vt seipsum, vel alios possit in eo sepulchro sepelire. Quod differt à iure sepulchrorum in eo, in quo ius directum ab vtili seu commoditas à iure vsufructus differre solet, & in eo etiam, quòd is, qui ius inferẽdi habet, non habebit tantum ius in ipso sepulchro: quantum ille, qui ius sepulchrorũ obtinet. Quæ differentia euidentissimè comprehenditur ex decisi. tex. in l. monumenta. C. de lega. cuius verba sunt. 37
Mogumenta quidem legari non posse manifestum est. Ius autem mortuum inferendi, legare nemo prohibetur. Quæ lex in vltimo dicto, de iure sepulchrorũ intelligi non potest: sed de iure inferendi mortuũ in sepulchrum intelligi debet: cùm ius sepulchrorum non possit ad alium, quàm ad hæredem pertinere. l. ius sepulchri. C. de religio. cum simil. Imò in primo dicto, tã de ipso sepulchro, quàm de iure sepulchrorum lex illa intelligenda erit: cùm hæc duo verba communiter confundi soleant, & vtrum, tam ius sepulchrorum, quàm monumentum, legari non possit, vt superiùs ostensum est.

¶ Præterea illud etiam præmittendum est, quod 38
quanuis iure ciuili considerato, eo ipso quòd quis inferebat mortuum in sepulchrum, locũ religiosum efficiebat. l. 2. cum simil. C. de religios. Hoc tamen de iure canonico nõ procedit: imò quanuis quis mortuũ inferat in sepulchrum, sepulchrũ ipsum non efficietur religiosum: nisi authoritate Episcopi ad huiusmodi vsum deputatum fuerit. tex. in c. ad hæc. de religio. domi. Vbi cõmuniter Scriben. id not. Glo. in ca. in Ecclesiastico. verb. si terram. 13. q. 2. Quam ibidem Scriben. sequuntur Innoc. & Scriben. in. c. abolẽdæ de sepultu. Deci. qui plura refert in. capit. quanto de Iudi. nu. 5. post Felin. ibidem num. 4.

¶ Ex quo infertur quòd tale sepulchrum factum, 39
non interueniente Episcopi authoritate, poterit vendi, atque alienari: quanuis iure ciuili considerato, alienari non possit. Cùm enim ratio, & causa finalis quare sepulchrum postquàm corpus in eo humatũ erat, vendi seu alienari non poterat: esset, quia eo ipso, quòd corpus in eo inferebatur, religiosum efficiebatur, atque per consequens non erat in hominum commercio: consequens enim est vt ratione legis cessante, cessare debeat eiusdẽ legis dispositio. l. adigere. §. quanuis. ff. de iur. patro. Quod sic resoluit Felin. in ca. quanto, de iudi. num. 4. Grego. in l. 1. titul. 13. part. 1. glos. in verbo, vendere. Idque verissimum mihi videtur, reiecta opi. Ioa. Fabr. in. §. religiosum. inst. de rer. diuis. nu. 3. & Angeli ibidẽ, atque. Deci. in. d. ca. quanto. de Iudi. & Abb. in ca. abolendæ. de sepultu. nu. 4. qui contrariũ absq; iuridico fundamento censuerũt.

¶ Sepulchrum autem authoritate Episcopi con- 40
structum vendi seu pignorari non potest, nec etiã ius mortuum in huiusmodi sepulchrum inferendi tex. in cap. postquàm. 13. quæstione. 2. d. l. 1. tit. 13. parte. 1. vbi Gregor. Lopius in gloss. verb. vendere. inquit, simoniacas esse eas pactiones quæ fieri solent, cum clericis, vel Religiosis, vt pro capella aliquod pretium, vel aliquid annum eisdem præstetur. Cùm enim hæc Religiosa sint, non potest pro eis aliquid temporale præstari. Idque verum, ac iuridicum est: quamuis frequen-

ter malè obseruari, vel etiam palliari solitum sit.
¶ His igitur præsuppositis, in quæstione proposita
41 distinguendum est. Aut enim ius sepulchrorum familiare est, aut hæreditarium: in has namque duas species sepulchra diuiduntur. leg. familiaria, cum. leg. seq. ff. de religio. ¶ Si sepulchrum familiare sit, omnes Maioratus successores, qui ex familia eius qui sepulchrum construxit, fuerint, in eo sepulchro sepeliri poterunt: quanuis hæredes non sint. d. l. familiaria. cum sequentib. vbi communiter Scriben. id notãt. ¶ Si verò sepulchrum
1 ipsum hæreditarium sit, dicendum est, quòd iura eiusdem sepulchri ad primũ Maioratus successorem, qui hæres non fuerit seu ad sequentes successores non transibunt: cùm ius sepulchrorum non nisi ad hæredem transire possit d. l. ius sepulchri, cum simil. C. de Religio. ¶ Si verò hæres fuerit, transibunt ad illũ, non autẽ ad sequentes successores: sed apud primum Maioratus successorem hæredem institutum remanebũt. d. l. quia perinde. §. restituta. ff. ad Trebel. nisi Maioratus institutor id expresè disposuerit. Tunc namque in ipsum Maioratus successorem, qui hæres non est, iura sepulchrorum non transibunt: sed solum ius inferendi mortuũ in sepulchrum, quod legari, seu fideicõmitti potest. d. l. monumẽta. C. de leg. Vel nisi ius sepulchrorum ipsis rebus Maioratus annexum sit: prout supra isto c. nu. 29. in iure patronatus ostẽsum est. Ex quibus supereſt in hac materia plenissima resolutio, quæ menti perpetuo cõmendanda erit: non enim hæc alibi sic resoluta inuenientur.
¶ Id tamen pro huius articuli complemento an- 42
notandum erit, facta semel præsentatione à Maioratus possessore, eam non posse post eius mortẽ à sequẽti successore reuocari: quod probat tex. in c. querimoniam de iur. patro. vbi Abb. nu. 2. & cõmuniter Scrib. id notant: nisi facta præsentatione moriatur Maioratus possessor ante factam institutionem eo tempore, quo ipse variare posset. Tũc enim variare etiam poterit eius successor alterum præsentãdo: si vterque patronus laicus erat, vt est de mẽte Abb. & Scrib. in. d. c. querimoniã. Idq; nõ obscurè sentit Cæsar Lambert. de iur. patro. l. 3. 5. q. prin. art. 1. vbi plenè prosequitur materiam.

SVMMARIA.

1 *Ad Maioratus possessorem pertinet ius eligendi Magistratus, in Oppidis suæ Iurisdictionis.*
2 *Vox eligendi, est fructus veri dominij.*
3 *Is, qui dominium ad vitam restrictum habet, potest ad officia secularia præsentare.*
4 *Magistratus à Maioratus possessore creati, vtrum eius morte expirent.*
5 *Magistratus ad beneplacitũ creatus, expirat morte constituentis: nisi à Principe creatus fuerit.*
6 *Magistratus qui morte Maioratus possessoris expirauit: an possit vti iurisdictione vsque in aduentum successoris, vel an ea vti debeat concilium oppidi.*
7 *Locum tenens, vtrum mortuo correctore possit exercere iurisdictionem, vel an iurisdictio deuoluatur ad ciuitatem.*
8 *L. vbi absunt. ff. de tuto. & cura dat. ab his declaratur.*
9 *Ciuitates, vt plurimum nullam iurisdictionem habent.*
10 *Iurisdictio non capitur ab eligente, sed à domino confirmante.*
11 *Vicarij seu locũ tenentes ab inferioribus à Principe creati, vtrũ habeant iurisdictionẽ ordinariã.*
12 *Iurisdictio ordinaria non potest ab alio, quàm à Principe vel à lege concedi.*
13 *Vicarius Episcopi ex iuris dispositione habet ordinariam iurisdictionem.*
14 *Statuta facta à Præside, & Rectoribus Ciuitatis, mortuo an Præside non expirant.*
15 *Contractus factus à tutore nomine minoris, mortuo minore non expirat.*
16 *Contractus factus à Prælato de re Ecclesiæ cum consensu capituli, morte Prælati non expirat.*
17 *Tabellio creatus à Maioratus possessore, vtrum, eo mortuo, desinat esse Tabellio.*
18 *Decurio creatus à Maioratus possessore, vtrum, eo mortuo, expiret eius officium.*
19 *Arcis præfectus, vel similes officiarij, à Maioratus possessore creati, expirant eius morte.*
20 *Pœnarum fiscalium perceptio pertinet ad Maioratus possessorem.*
21 *Ius confiscandi soli supremo Principi competit: priuilegio tamen seu consuetudine potest inferiori competere.*
22 *Pœnæ fiscales sunt fructus iurisdictionis.*
23 *Pœnæ fiscales pertinent ad vsufructuarium.*
24 *Bona immobilia confiscata, vtrum pertineant ad Maioratus possessorem.*

Qualiter possessor Maioratus, cui iurisdictio inest, valeat commodis iurisdictionis frui.

CAPVT. XXV.

VIso qualiter Maioratus possessor commodis rerum Maioratus, quæ dominium, ac eiusdem emolumenta contingunt, vti possit, necessarium mihi visum fuit qualiter commodis iurisdictionem spectantibus frui valeat, ostendere. Sed cùm in duobus, præsertim Iurisdictionalia commoda consistant: hoc est, in Magistratuum, cæterorúmque officialium creatione, ac etiam in pœnarum fiscalium perceptione, conueniens erit, vtrumque sigillatim enarrare, vt constet qualis quo ad vnum ac alterum sit Maioratus possessoris, authoritas, & potestas.

¶ Quo

¶ Quo verò ad primum articulum quod ad Magistratuum creationem attinet, præmittendum est: Maioratus possessorem, qui in Castris, seu oppi-
1 dis merum, mixtúmque Imperium, ac Iurisdictionem habentibus iure maioratus successit, posse in eis tanquam verum, ac perfectum dominum Magistratus, Rectores, Decuriones, Tabelliones, executores, cæteróque id genus officiarios creare, qui omnia Iurisdictionalia eius nomine exerceant, ac exequantur, si hoc ius Maioratus institutori competebat. Cùm enim ipse verus dominus sit: consequens est, vt ad illum ius eligendi huiusmodi officiarios, quod veris dominis competebat, pertineat. Pro quo facit elegans dictum Innoc. in ca. Cumana. col. fin. de elect. Vbi inquit,
2 q vox, eligendi, est cómodum & fructus veri dominij. Ideoque ad verũ dominũ spectat, quod etiã dixit idẽ Innoc. in. c. cum ecclesia Sutrina, colum. penu. verb. faciendis. de cau. poss. & proprie Imol. in Clemen. 2. colum. 2. de ætat. & qualit. Felin. qui plura refert in c. cùm olim de maiora. & obedien. num. 2. ¶ Nec his obstat, quod dominium hoc ad vitam restrictum sit: is namque qui dominium ad vitam restrictum habet, potest ad officia secularia
3 præsentare, vt censuit, post longam disputationẽ Guillel. Benedict. qui plura refert in quæstione, de thesauraria, quam posuit ad finem repetitionis. cap. Rainutius. de testa. nu. 10. Quod etiam in feudatario dixit Caro. Molin. in consuet. Paris. tit. 1. §. 1. gloss. 5. num. 57. Idque notissimum est.
¶ Hoc autem præsuppositio ad cuius articuli perfectam cognitionem, tractandum ac resoluendum erit: an Magistratus, decuriones, Tabelliones, arcium præfecti, executores, cæterique id genus officiarij à Maioratus possessore creati possint etiam eodem mortuo huiusmodi officia exercere: an eius morte eorum officia illicò, expirent, possintque à Maioratus possessore denuò aliis conferri. Pro cuius rei resolutione, quæ frequens. & assidua est, sequentes conclusiones obseruandæ erunt.
4 ¶ Prima conclusio, quòd si maioratus possessor Magistratus in oppidis suæ ditionis ad sui beneplacitum apposuerit, hi Magistratus morte eiusdem expirabunt nec tempore mortis successoris
5 Iurisdictionem exercere poterunt. Est namq; regulare, vt id, quod ad beneplacitum concessum est: quanuis id perpetuum reputetur. l. Iurisperitos. ff. de excusa. tutorum. Scriben. in. l. principalibus. ff. si cert. peta morte tamẽ concedentis expiret. l. 4. ff. loca. vbi Bartol. & cõmuniter Scrib. tex. in c. si gratiosè de rescript. lib. 6. glo. & Scrib. in Clementina etsi principalis, in verb. per electionem, de rescriptis. Idq; verum est, siue Maioratus possessor nomine proprio, siue nomine Maioratus, Magistratus creauerit. Nam vtróque casu, Magistratus constitutio morte eiusdem expirat, nec facienda est in hac specie distinctio tex. in d. capitul. si gratiosè. Non enim potest Maioratus possessor de futuris in præiudicium successoris disponere: nec ipsum successorem supplantare præueniendo ante tempus: cùm habeat dominium ad vitam restrictum, ac limitatum, vt superiùs dictum est. Idque in Prælato dixit Inno. in capitul. 1. ad fin. de maiori. & obedi. Bald. in capit. 1. qui successores feud. dar. tene. in vsib. feud. num. 3. Matthæus de Afflict. decis. 101. nume. 3. Anton. Gabriel. lib. 3. cõmunium opinionũ de iure. quæsito non toll. conclus. 5. numer. 14. Quę omnia in Magistratibus ab inferioribus à Principe constitutis, vera sunt: in Magistratibus autem à Principe creatis non procedunt. Hi námque magistratus etiamsi ad beneplacitum constituti fuerint, eorum iurisdictio, mortuo etiam Principe non expirat, vt optimè existimat Boerius qui plura in idem adducit. decis. 149. numer. 11. cum plurib. sequent. Hoc autem, quod in hac conclusione, & sequentibus in Magistratibus à Maioratuum possessoribus creatis asserimus, pari ratione in executoribus, aliisque iustitiæ ministris dicendum erit.
¶ Sed est pulchrum dubium: an hoc casu potestas 6
Magistratus à Maioratus possessore creati, eo mortuo statim expiret: an duret vsquequo successor per se vel suos Magistratus iurisdictionem incipiat exercere, seu medio tempore concilium oppidi, vel ciuitatis possit Magistratus creare, aut iurisdictionalia exequi. Quod in locum te- 7
nente à correctore mortuo creato quotidie contingit, frequentérque controuerti solet. In qua quæstione prima facie dicendum videbatur iurisdictionem in concilium oppidi, seu ciuitatis transire ex text. in capit. cum olim. de maiori. & obedi. vbi mortuo Episcopo, ius electiones confirmandi, & omnia iurisdictionalia exercendi, in capitulum transfertur. Quem tex. procedere tam in vniuersitate Ecclesiastica, quàm seculari, censuerunt Hosti. Anton. colum. pen. & Imol. colum. 9. in. cap. cum omnes de consti. Quos refert, & sequitur Felin. ibidem. num. 13. Idem etiam vide- 8
tur probari ex tex. in l. vbi adsunt. ff. de tuto. & cura. dat. ab his. vbi deficiente iudice, potestas dandi tutores apud ordinem decurionum remanet. Per quem tex. hanc opinionem sequitur Baldus ibidem post princip. & in d. cap. cum omnes num. 22. Quibus plura cumulat Felin. in Rub. de appellation. num. 4.
¶ Contrariam tamen sententiam: imò quod hoc casu iurisdictio non sit exercenda ab vniuersitate: sed mortuo domino vel correctore possit eam exercere eius vicarius seu locumtenens, vsque in aduentum successoris, veram esse profitetur Innocen. in cap. cum accessissent in verbo sedis de constitu. quem ibi sequitur Baldus sibi contrarius numer. 10. Quorum opinionem sequuntur Montaluus in suo repertorio verbo. vniuersitas, & Auiles super cap. correctorum cap. 5. gloss. verbo suspendidos. nu. 8. & Auendaño in eisdem capitulis. c. 3. nu. 1.
¶ Hæ autem opiniones vnico verbo conciliari poterunt, aut enim vniuersitas ex consuetudine, seu Principis priuilegio iurisdictionem, merúmque ac mixtum imperium habet, & tunc quidem mortuo correctore, omnis iurisdictio ad ipsam deuoluetur. Sicque intelligendus est tex. in. d. l. vbi adsunt, & Scriben. quos pro prima opinione citauimus. Aut nullam habet iurisdictio- 9
nem: prout communiter videmus illam ciuitates non habere, vt dixit Baldus in. l. quanquam numer. 10. C. de senten. quæ sine cert. quanti. profer. & tunc iurisdictio ad vniuersitatem non deuoluetur: sed iudex vsque in aduentum successoris iudicabit: argumento tex. in leg. meminisse. ff. de officio Proconsul. & lega. vbi finito tempore officij, iudex vsque in aduentum successoris iurisdictionem exercet: sicque intelligenda sunt dicta Scriben. quos pro hac vltima opinione paulò antè adduximus. Quam concordiam

Castely resolue impoli lib. 3. cap. 8 an. 14

Universidad de Deusto
Biblioteca

inter has contrarias opiniones posuit Ludo. Rom. in Rub. ff. de arbi. 15. colum. versicul. sed pone, quod pars vellit. Cuius opinionem sequitur Felin. in Rub. de appellationib. num 4. vbi plura in idem adducit, eiúsque sententia vera est, & miror quòd nullus ex Scribentibus, quos superiùs citauimus, de illa meminerit. Sicque in quæstione proposita dicendum erit iurisdictionem deuolui ad vniuersitatem, vbi vniuersitas ipsa iurisdictionem habet: aliàs autem Magistratum à Maioratus possessore creatum posse iurisdictionalia exercere, vsque in successoris aduentum, quæ inter has contrarias opiniones concordia subtilis, ac vera est.

¶ Hæc tamen intelligenda sunt, quando vniuersitas iurisdictionem habet iure proprio: secùs tamen quando solum habet electionem seu nominationem Maioratus possessor confirmat.

10 Tunc namque iurisdictio ad ipsam non deuolueretur: cùm ipsa iurisdictionem non habeat, sed iurisdictio à confirmante accipiatur: non autem ab vniuersitate eligente, vt probatur ex tex. in Authent. de defensoribus ciuitatum. §. iusiurandum verò, Collat. 3. vbi per Angel. & Scrib. tex. vbi Bartol. & cæteri in l. nulli. C. defenso. ciuitatum. idémque Barto. in l. & quia. ff. de iur. omnium Iudi. vbi. Alexand. Iass. & communiter Scriben. Quod etiam dicendum erit in aliis casibus vbi officium Magistratus morte constituentis expirare inferiùs resoluemus, idque verissimum est.

¶ Secunda conclusio, quòd si maioratus possessor iure proprio, & absque populi nominatione locumtenentes, seu vicarios in oppidis, suæ ditionis creauerit, vt per annum vel biennium, vel aliud tempus simile iurisdictionem exerceant, eò intra terminum moriente, iurisdictio eorum expirabit: poteritque eius successor alios iudices in eorum locum substituere. Ad cuius conclusio-

11 nis probationem plurimùm conducere videtur, inuestigare an hi vicarij, qui ab his, qui iurisdictionem à Principe habeant, creantur, ordinarij, seu delegati censendi sint. In qua quæstione sic distingui solet.

¶ Aut enim vicarij à principe in locum illius, qui ab ipso iurisdictionem habent, constituuntur, & hi ordinarij reputantur. gloss. communiter approbata in rubrica. C. de officio eius, qui vic. alte. ger. Bartol. in l. suggerente. C. eod nume. 1. Paul. in l. 2. C. de officio eius, cui est mand. iurisd. num. 3. Bald. in l. aliquando. ff. de officio Proconsul. 1. & 2. col.

¶ Aut non à Principe, sed ab illo, qui à Principe iurisdictionem habet, constituti sunt, & hi non ordinarij, sed delegati ad vniuersitatem causarum

12 censentur. Non enim potest ordinaria iurisdictio, nisi à Principe, vel à lege concedi l. 1. §. cum vrbem. ff. de officio. Pref. vrb. l. more. vbi per Scribent. ff de iurisdictio. omni. Iudi. l. 2. & l. 18. titul. 4. part. 3. l 1. titul. 15. lib. 2 ordina quæ est l. 1. titul. 9. lib. 3. in noua collectione legum Regni. Sicque hanc distinctionem plura in eius comprobationem adducens probat Alexand. in Rub. ff. de officio eius, qui est manda. iurisd. nume. 17. quem refert, & sequitur Alciatus in Rubrica de officio ordina. num. 24. Gregor. in l. 2. tit. 4. part. 3. verb. *E estos a tales*. Si igitur delegati non ordinarij sunt, consequens est, vt eorum officia morte constituentium expirent. d. l. more, vbi notatur per Scriben. ff. de iurisdictio. omni iudi. Riminaldus in Rub. ff. de offic. eius, cui est manda. iurisd.

¶ Contrariam autem sententiam, imò, quòd similes vicarij censeantur habere iurisdictionem ordinariam: etiamsi à Principe creati non sint, dummodò ex scientia, ac tollerantia Principis constituantur: prout locumtenentes, seu vicarij correctorum & Baronum assiduè constitui solet, veriorem esse censuit Bartol. in l. nec quicquam. §. vbi decretum. ff. de officio Procon. nu. 5. 1. lectura, &. 2. lectura num 8. Paul. in Rub. ff. de officio assesso. numero. 2. Angel. in l. prima. col. 2. ff. de offic. eius, cui manda. est iurisd. Curt. Iuni. in Rub. ff. de offi. eius. num. 19. Couarru. lib. 3. resolutio. c. fina num. 4. Auiles super capitulis correctorum. cap. 4. verb. iustitia nume. 4. Auendaño super eisdem capitulis. c. 3. num. 1.

¶ Sed quanuis vtraque opinio facillimè controuerti posset, mihi tamen videtur quòd etsi consideratis iuris communis principiis, prima opinio verior censenda esset, hodie tamen considerata facultate, quæ à Principe concedi solet correctoribus, & etiam dominis temporalibus, vt iurisdictionem per se atque per suos locumtenentes, ac vicarios exercere possint, atque attenta generali horum Regnorum consuetudine, iuxta quam omnes vicarij, ac locumtenentes ab inferioribus à Principe creati, de causis etiam meri Imperij, quæ delegari non possunt, cognoscere solent. Quæ consuetudo Principis tolerantia, atque plurium legum Regiarum decisionibus tolerata, atque etiam comprobata est, hæc igitur vltima opinio tam in iudicando, quàm in consulendo sequenda erit. Quam hucusque communis horum Regnorum vsus probauit.

¶ Quamuis autem inuestigatio hæc, quo ad alia vtilis esse possit, quod tamen ad hanc conclusionem attinet, superflua est, cùm etiamsi Magistratus à Maioratus possessore creatus, ordinarius sit, adhuc eius officium morte constituentis expirare debeat: est námque dominium Maioratus possessoris ad vitam eiusdem restrictum, ac limitatum, nec potest Magistratus cõstituere post eius mortem duraturos, vt superiùs ostensum est. Ideóque eius morte Magistratus ab eo creati, expirare debẽt, quod probatur ex tex. in l. diem functo. ff. de offi. assesso. Per quem tex. dixit Bald. quòd mortuo Præside ante finitum officium nedum expirat eius officium, sed etiam omnium eius officialium. Cuius dictum refert, & sequitur Iacobinus ibidem num. 1. En igitur qualiter siue is, qui vicarij officium habet, ordinarius, siue delegatus sit, mortuo Præside, qui eum vicarium constituit, Iurisdictio eiusdem expirat. Quod etiam vide- 13
mus simpliciter in vicario Episcopi, nam quamuis ipse ex iuris dispositione ordinarius sit, vt dixit glo. in. c. 2. de offic. vica. li. 6. & in c. Romana. in princ. verb. generaliter. de appellationib. eod. lib. Felin. in Rub. de officio delega. num. 4. Quorum opinionem communem esse asserit Couarru. li. 3. resolu. cap. 20. num. 4. Eius tamen Iurisdictio mortuo Episcopo, qui eum constituit statim expirat, vt notat Bal. in l. aliquando. col. 2. q. 10. ff. de offic. Procon. & legat. Alciat. in Rub. de offic. ordi. n. 24. Iacobi. de Sancto Georg. in l. more. nu. 35. ff. de iurisd. omni. Iudi. Quæ omnia ad possessores Maioratus rectè adaptari poterunt.

¶ Tertia conclusio, quòd si Maioratus possessor iudices

iudices annales ex populi nominatione creauerit, seu confirmauerit, qui vulgo Alcades ordinarios numcupãtur: hi iudices mortuo etiam Maioratus possessore, poterunt ea officia exercere, nec poterit eius successor anno suæ Iurisdictionis durante, alios iudices in eorum locum substituere. Cuius conclusionis ratio est: quia actus iste ex populi nominatione perfectus est. Ideoq; sola morte domini non finitur: cùm populus, ex cuius nominatione hic iudex creatus fuit, non moriatur. l. cum proponebatur. cum similib. ff. de iudic. Nec mirum videri debet quòd is iudex, qui à solo Maioratus possessore per tẽpus limitatum creatus est, morte constituentis intra id tempus contingenti statim expiret. Is tamen, qui ex populi nominatione iudex constitutus fuit, etiam post eius mor-

14 tem iurisdictionem exercere possit. Simile namq; videmus in statutis factis ab his, qui Iurisdictionem temporalem habent, quæ si ab ipsis solis facta sint, solum per tempus per quod Iurisdictionem habent, durabũt. l. fi. C. de offi. præfecti vrbis. l. cum Nauarchorum. C. de Nauicu. li. 11. Si autem conuocato concilio ab ipso iudice fiant seu confirmentur, perpetua erunt nec morte eius qui illa fecit, expirabunt. Quod dixit, Barto. in re p. l. omnes populi. ff. de iusti. & iure. numer. 8. vbi etiam per Scriben. Ang. in. l. 1. in princip. col. 1. ff. quod quisque iuris. Quod etiam in tutore pari ratione

15 decisum est. Si enim is contractui à minore facto authoritatem præstet, eius contractus morte tutoris non resoluitur: sed eo etiam moriente durat, ac validus est. l. Si tutelæ. ff. de administr. tuto. Idque etiam in Prælato contractum de re

16 Ecclesiæ cum consensu capituli faciente verum est. Actus namque ab ipso factus, prælato moriente, non expirabit: quanuis contractus de rebus suæ dignitatis ab ipso solo celebratus eo moriente finiatur, vt dixit Anton. in cap. fina. col. 1. ne Prælati vices suas. Cuius opinionem sequitur Soci. consil. 34. num. 3. & 4. lib. 3. & Couarru. lib. 2. resolutio. c. 15. num. 6. Matth. de Afflict. decis. 101. nu. 3.

17 [illegible] conclusio, quòd si Maioratus possessor, [illegible] ex priuilegio, seu consuetudine Tabellionum creatio in oppidis Maioratus spectat, aliquem Tabellionem creauerit, vt in ditionis suæ oppidis huiusmodi officium per tempus vitæ suæ exerceat, hoc Tabellionatus officium morte concedentis non expirabit, nec illud sequens successor reuocare poterit, quod censuit Albericus in l. digna vox nu. 1. C. de leg. vbi sint, inquit, quod quamuis priuilegia gratiæ regulariter possint reuocari per successorem, vt probatur in c. si is, cui. de præ. li. 6. Hoc fallit: nisi priuilegium iam suum effectum esset consequutum, puta. si Imperator legitimasset aliquem, siue naturalem, siue spuriũ, vel creasset aliquem Tabellionem, vel militem, vel similia: hæc namque reuocari non possunt per successorem: nisi ex iusta causa. Idem etiam dixit Bald. in. capit. 1. qui successores feud. dar. tene. in vsib. feud. num. 4. vbi inquit, quòd si gratia habuit effectum consummatum, ea non poterit per successorem reuocari. Quod probatur ex tex. in c. si super gratia de officio. delega. lib. 6. vbi per Scriben. Sicque in Tabellionis creatione loquendo resoluit Greg. Lopez in l. 2. tit. 15. part. 2. in glos. in verb. *sino el hijo mayor*. col. 5. quanuis ad id Albericum non citauerit, ex quibus vidi iam pronuntiari contra quendam huius Regni magnatem, qui, cuidam Tabellioni, cui eius prædecessor Tabellionatum dedit, concessionem reuocauerat, alteríque officium illud concesserat: condemnatus namque fuit, vt illi Tabellionatus officium restitueret, cum omnibus fructibus, ac emolumentis eiusdem officij. Sicque ex mandato supremorum Iudicium pronuntiatum, ac exequutum fuit.

¶ Contrariam tamen sententiam: imò, quòd successor possit huiusmodi Tabellionatus officium reuocare, veriorem censuit loquendo in Prælato Matthæus de Afflict. decis. 101. nume. 2. &. 3. vbi inquit sic fuisse iudicatum in Regio consilio Neapolitano: ipse tamen dicta Alberici opinione non meminit.

¶ Pro concordia autem sic distinguendum esse censeo, aut enim Maioratus possessor aliquem priuatum, qui nec erat Tabellio, nec notarius. Tabellionem perpetuum creauit, & hanc Tabellionis creationem, nec successor, nec ipse, qui illam fecit, reuocare poterit. Habuit námque gratia ista effectum consummatum, vt is, qui semel fuit Tabellio, perpetuò Tabellio esse non desinat, cùm sui natura huiusmodi officium perpetuum esse soleat, semelque concessio fuerit suum effectum consequuta: essetque absurdum, quòd is, qui iam Tabellio, atque persona publica semel effectus fuit, absque causa legitima persona priuata effici possit. Et in hac specie procedat opi. Alberici.

¶ Aut Maioratus possessor aliquem non denuò Tabellionem creauit: sed Tabellioni, seu notario iam creato officium Tabellionatus ad vitam in auditorio sui iudicis concessit, quod ad tempus locari, seu concedi solitum erat, & in hoc casu: quanuis is qui hoc officium ad vitam cõcessit, non possit concessionem reuocare: successor tamen eius poterit huiusmodi officium reuocare, alteríque illud concedere: cùm etiam reuocata hac cõcessione, ipse notarius seu Tabellio remaneat, nec ex publica persona, priuata efficiatur: atque in hunc sensum intelligenda erit decisio Matthæi de Afflict. si benè eius verba considerentur. Inquit enim, quòd Archiepiscopus Salernitanus concessit officium auctorum Magistri ad vitã Notario Baptistæ: ex quibus verbis comprehẽditur, quòd tempore concessionis officij actorum iam ipse Baptista aliàs erat Notarius, nec ex concessione illius officij Tabellio seu notarius creatus fuit. Quod in effectu est idem, quod nos in hoc secundo casu paulò antè asseruimus. Sicque ista intelligenda esse mihi videntur.

¶ Quinta cõclusio, quòd si in oppido Maioratui 18
subiecto certus numerus decurionum sit, siue annalium, siue perpetuorum, Maioratúsque possessor in casu cuiuscúnq; vacationis aliquem decurionem siue perpetuum, siue annalem iuxta populi consuetudinem creauerit: is, qui ab eo denuò creatus fuerit, eo mortuo, poterit decurionatus officium exercere, nec successor poterit alium in locũ eius creare. Quod ptocedit: nedum quando talis decurio ex populi nominatione creatus fuit. Quo casu id clarissimum est ex his, quæ in tertia conclusione dicta: sunt. sed etiã vbi ex sola Maioratus possessoris authoritate fuit constitutus, vbi hæc decurionũ creatio, ad solũ Maioratus possessorem pertinebat, q̃ probatur ex dictis Alberici, & Bald. decisionibus, de quibus in præcedẽti cõclusione meminimus, Gratia namque ista effe-

Universidad de Burgos Biblioteca

grunt habuit consummatum, cùm sui natura officium hoc, siue annale, siue perpetuum sit habeat tempus taxatum ac limitatum iuxta loci consuetudinem. Ideóque per tempus consuetum etiam mortuo concedente durare debet, idque loquens in officio decurionatus verum esse censuit Gregor. in. d. l. 2. titul. 15. parti. 2. gloss. in verb. *sino el hijo mayor*. col. 5. Cuius opinioni libenter assentimur: dummodò in hoc Maioratus possessor consuetum decuriones creandi ordinem non excesserit. Quibus nō modicum suffragatur decisio text. & quæ ibi Scriben. notant in capit. quærimoniam de iur. patro. iunctis his, quæ in fine capitis præcedentis annotauimus.

19 ¶ Sexta, & vltima conclusio, quòd si Maioratus possessor aliquem arcis præfectum ad vitam constituerit, seu eidem aliud simile officium ad vitam concesserit, hæc concessio morte ipsius expirabit successorque officium illud alteri concedere poterit. Hæc námque officia ab ipsomet concedente ad libitum etiam sine causa reuocari poterunt. l. si ita. §. dominus vbi Bald. in princip. & Alberic. nu. 1. ff. de vsu, & habita. Boerius qui plures in idē allegat. decisi. 149. nu. 25. Ideoque à fortiori à sequenti successore id ipsum fieri poterit, quod in specie loquendo in arcium præfectis, & similibus officiis arbitratur Grego. in. d. l. 2. gloss. in verb. *sino el hijo mayor*. col. 5. Et hæc de prima huius capitis parte, quæ ad Magistratuum, & officialium creationem attinet, dixisse sufficiat.

20 ¶ Quo verò ad secundam huius capitis partem principalem, in qua de pœnarum fiscalium perceptione tractare promisimus, dicendum est pœnas fiscales ad Maioratus possessorem: sicut cæteros rerum Maioratus fructus pertinere: quando ius confiscandi priuilegio, seu consuetudine bonus Maioratus annexum est. Id namque ius
21 quanuis propriè loquendo soli supremo Principi competat, vt notat gloss. quam sequitur Bartol. num. 4. & 11. in Rub. C. de iur. fisci. lib. 10. vbi etiam Luc. de Pena. & Ioan. de Platea, & communiter Scrib. Tex. in l. 1. C. de bon. vacand. eo. li. Bal. in. l. 1. nu. 8. C. de hæredi. vel actio. vendi. & in Rub. C. de priuileg. fisc. nu. 2. &. 3. Ex priuilegio autem seu præscriptione poterit id inferioribus competere, vt dixit Ioan. de Plate. in. d. l. 1. C. de bon. vacan. lib. 10. num. 2. Bald. in. d. l. 1. C. de hæredi. vel actio. vendi. ad fina. Guillel. Benedict. in rep. c. Rainutius. de testam. verb. & vxorem nomine ad Elasiam. decis. 5. num. 293. cum sequentib. Capycius decis. 185. nu. 3. &. 4. & Carol. Molin. in consuetud Paris. tit. 1. §. 3. num. 170. Idque ipsum probat. l. fina titul. 5. lib. 4 For. ll. Si igitur id confiscandi ius Maioratui annexum sit, poterit Maioratus possessor commodo mulctarum, ac pœ-
22 narum fiscalium frui. hæ namque inter fructus Iurisdictionis computantur. Bald. in. l. fina. ff. solu. matri. nume. 2. quem ibi communiter Scriben. sequuntur. Alexan. in l. diuortio. §. si vir in fundo. nume. 10. ff. solu. matri. quem cæteri Scrib. sequuntur. Bald. in. l. 1. num. 16. C. de fructibus. & lit. expen. Idem Bald num. 2. & Paul num. 3. in. l. 2. C. de Episcopali audi. Paul. de Montepico in Rep. l. Titia cum testamento. §. Titia cum nuberet. nu. 114. ff. de lega. 2. Iacobi. de Sancto Georg. in tracta. de feudis. verb. de Castro rubei montis. col. 2. versic. Quæro etiam. Boerius decisione. 180. nume. 4. Palat. Rubios in rep. Rub. de dona. inter vir. & vxo. § 62 num. 11. Guillel. Benein rep. cap. Rainutius verb. cætera bona. num. 36. de testam. Tiraquellus qui plura refert. de retract. conuentio. §. 5. gloss. 4. numer. 18. Sicque procul dubiò nedum ad Maioratus possessorem, qui verus dominus est: imò etiam ad vsufructuarium huiusmodi pœnæ fiscales spectant, vt Scriben. su- 23
periùs relati plenè resoluunt. Asseruitque Carol. Molin. in consuetud. Paris. tit. 1. §. 1. glos. 1. n. 51.

¶ Sed quanuis hoc in pœnis fiscalibus, in pecunia, seu bonis mobilibus consistentibus clarissimum sit, in confiscatione tamen bonorum immobilium dubitari solet: an ea bona omninò Ma- 24
ioratus possessori adiicienda sint: an debeant perpetuò in ipso Maioratu remanere. Quòd autem perpetuò in Maioratu esse debeant, Maioratúsque possessor fructibus eorum bonorum solum per tempus vitæ suæ frui possit, suaderi videtur: ex eò, quòd existimat Alberic. loquens in vsufructuario in l. vsufructus legato. numer. 2. post Iaco. de Rauena. ibidem. ff. de vsufruct. vbi inquit, quòd bona huiusmodi immobilia confiscata acquiruntur domino quoad proprietatem: vsufructuario autem quantum ad vsumfructum. Quod etiam dixit idem Alberic. in. l. Si verò. in princip. n. 5. ff. solu. matri. & Bald. in l. fina. ff. solu. matri.

¶ Contrariam autem sententiam imò, quòd bona immobilia confiscata vsufructuario omninò acquirantur, nec ad proprietariū aliquid ex eis pertineat, veriorem censuit Bart. in. d l. fin. num. 1. & 2. quem sequitur Paul. ibidem num. 2. &. 3. & Alexand. ibi num. 2. qui hanc dixit communem opinionem. Eandem opinionem sequitur Bald. in. l. 1. num. 16. C. de fructib. & litium expen. Bart. & Ange. in. l. diuortio. §. fi vir in fundo. ff. solu. matri. vbi Iass. n. 8. plures alios in idem refert. Hancque opinionem dixit esse veriorem ac communem Caro. Moli. in consu. Paris. tit. 1. §. 1. glo. 1. n. 51. per tex. sing. in d. l. vsufructu. legato ff. de vsufruct. & verissimum est. Quanuis enim vsufructu[illegible] immobiles confiscatæ, etiam quo ad proprietatem acquirantur: nihilominus tamen iurisdictionis proprietas integra, finito vsufructu, proprietario reddi potest: cùm res istæ sint fructus iurisdictionis, & de his, qui quotidie ex nouis delictis, ac confiscationibus renasci solent, qui regulariter vsufructuario etiam quo ad proprietatem acquiruntur, vt omnes Scriben. superiùs relati aduertunt, & etiam in præcedentibus capitibus annotauimus. Quod potiori ratione in Maioratuum possessoribus, qui veri domini sunt, dicendū erit.

¶ Quid autem dicendum sit quando Maioratus possessor post delictum cōmissum, ac accusationem propositam, ante diffinitiuam tamen sententiam moritur, viuenteque sequēti successore sententia diffinitiua fertur: an pœnę fiscales pertineāt hæredibus Maioratus possessoris, in cuius vita negotium cœptum delictúmque commissum fuit: an sequenti successori deferantur, vel sint inter vtrúmque diuidendæ: infra libro. 3. vbi erit huius materiæ locus, latiùs enarrabimus.

SVMMA

SVMMARIA.

1 *Augmentum quoddam à facto hominis, quoddam à natura procedit.*
2 *Augmentum quoddam extrinsecus est: quoddam autem intrinsecum appellatur.*
3 *Augmentum facto hominis contingens, propriam ac separatam conditionem habet.*
4 *L. Si quando. C. de bon. vacan. lib. 10. declaratur.*
5 *Bombardæ in fortalicijs Maioratus ab eiusdem possessore simpliciter appositæ, bona libera iudicandæ sunt.*
6 *Iurisdictio Gabellæ seu tertiæ in bonis Maioratus à possessore acquisitæ, non efficiuntur ipsius Maioratus.*
7 *Præscriptæ à Maioratus possessore, ex causa Maioratus: an ipsius Maioratus efficiantur.*
8 *Res, quam iure retractus Maioratus possessor, ex causa Maioratus acquisiuit: an ipsius Maioratus efficiatur.*
9 *Vsusfructus rerum Maioratus ab eius possessore redemptus: an ipsius Maioratus efficiatur.*
10 *Census à possessore Maioratus redemptus: an ipsius Maioratus efficiatur.*
11 *Augmentum, quod non potest subsistere de per se: vtrum Maioratui cedat.*
12 *Seruitus in rebus Maioratus acquisita: an Maioratui cedat.*
13 *Aestimatio semper secundùm tempus solutionis soluenda est.*
14 *Aedificia facta à Maioratus possessore in rebus Maioratus: qualiter ipsi Maioratui cedant: Vbi agitur latissimè de iustitia ac ratione legis. 46. Tauri.*
15 *Ad. l. 46. Tauri nouus intellectus assignatur.*
16 *Hæredes vltimi Maioratus possessoris possunt tollere ex ædificijs factis in rebus Maioratus omnia illa quæ sine damno ipsarum rerum tolli possunt.*
17 *Incrementum latens aut patēs naturaliter in rebus Maioratus cōtingēs ipsi Maioratui cedit.*
18 *Vsusfructus in rebus Maioratus cum proprietate consolidatus: an ipsi Maioratui cedat.*
19 *Titulus Maioratus, est titulus vniuersalis, non particularis. Etsi non ex rebus vniuersalibus sed tantùm particularibus constet.*
20 *Maioratus dicitur vniuersitas facti, non autem iuris.*
21 *Feudum dicitur etiam vniuersitas facti, non iuris.*

Augmentum rerum Maioratus: vtrùm Maioratui cedat eodémque iure: an diuerso censendum sit.

CAPVT XXVI.

1 INter Maioratus successorem, vltimique eiusdem possessoris hæredes frequenter controuerti solet: an ea, quæ in bonis Maiorat' ab eo, de cuius successione agitur aucta fuerunt, seu eius tēpore bonis Maioratus adiuncta eandē Maioratus naturā sequi debeant tanquam bona libera censenda sint. Ex quæ cōtētione innumeræ lites excitātur. Sed, vt de hac re perfecta, ac vera resolutio habeatur, considerandum erit: augmentum quoddā esse, quod facto, ac industria Maioratus possessoris rebus Maioratus accedit: quoddam autem, q̄ non accedit facto Maioratus possessoris: sed casu & fortuna, seu alias naturaliter rebus Maioratus vnitur. Qua distinctione vtitur in specie Maioratus Palat. Ruuios in rep. rubri. de dona. inter virum & vxo. §. 62. n. 16. licet amplius materiā istam q̄ue longo tractatu indigeret, non discurrat.

2 ¶ Vt autem ea, quæ ab Scribent. in hac materia augmenti diffusè scripta sunt breuissimè resoluamus: ea, quam nunc præposuimus distinctione premissa, in prima specie subdistinguēdū erit. Aut enim res facto Maiorat' possessoris bonis Maioratus adiuncta potest subsistere de per se, estq; ab ipsis rebus Maioratus separabilis, quod augmentum extrinsecum ab Scribent. appellatur, aut non potest subsistere de per se, nec à rebus Maioratus separari, quod ab eisdem Scrib. augmentum intrinsecum appellari solet.

¶ Si res ipsa Maioratui ab eiusdē Maioratus possessore addita potest per se subsistere, clarissimū est, eam non sequi Maioratus naturam, nec ad cęteros Maioratus successores iure successionis pertinere: sed Maioratus possessoris hæredibus tanquàm alia bona libera esse adiiciendam. Ea nam- 3
q̄ue quæ facto hominis fundo adiiciuntur, propriam, ac separatam conditionem habent, & egēt separata possessionis apprehensione, & separata præscriptione, vt eleganter inquit Iurisconsultus in l. qui fundum. §. 1. ff. pro emptore. Probat tex. in capit. 1. §. ècontrario, de inuestitu. de re alie. fact. vbi communiter Scribent. & est communis resolutio secundùm Aluaro. in cap. 1. §. fi quis de manso de controuer. inuestit. Idque sic in specie resoluit Carolus Molineus in consuetud. Paris. titu. 1. §. 1. gloss. 5. num. 20. Iulius Clarus lib. 4. senten. §. feudum. quæst. 88. versic. Sed pone.

¶ Quod nedum procedit, ac verum est: quando principaliter reb' Maiorat' res aliqua addita est: sed etiam quando accessoriè, additur: ita vt res ipsa, ac res Maioratus fiat vna, ac eadem res. Non enim res addita si potest à Maioratu separari, eidē cedet: sed possessoris hæredibus adiicienda erit nisi expressè, ac scienter à Maioratus possessore addita sit: cum eadem qualitate Maioratus, & vt perpetuò ipsius Maioratus efficiatur. Quod pro-

Universidad de Salamanca Biblioteca

bat satis eleganter Carolus Molineus d.titul.1.§. 1.gloss.3.nu 14 & 15.& nu. 20.& 21. qui ad id videndus erit omnino: quia plura in idem adducit, quæ hic repetere non libet. Idem etiam existimat Tiraquellus de retract. Lignagier.§.32.gloss prima.numero 77.Gregorius in l.2. titul.15.part.2. in gloss.verb. *fino el hijo mayor*.columna 5.

4 ¶ Nec obstât iura dicentia accessoria,& adiacentia naturam rei principalis in omnibus sequi l.si quando, cum similib. C.de bon. vacan. lib.10.ea namque iura intelligenda sunt quando expresè accessoria addicta fuerunt cum qualitate prioris rei,vel quando is, qui ipsa adiacentia rei addit de ipsa re disponit, agiturq; de eius dispositionis interpretatione non aliàs. vt Carolus Molineus in d.locis aduertit. Idq; verissimum est.

5 ¶ Ex quibus iam in casu contingenti videmus pronuntiatum bombardas, pluraq; alia tormentorum,sulphureæque machinæ genera à Maioratus possessore in castris Maioratus appositа esse bona libera:non autem Maioratus. Non enim inueniebatur dispositio possessoris, in qua ea fortaliciis Maioratus, cum eadem Maioratus qualitate adiunxisset.

6 ¶ Ex quo etiam infertur Maioratus possessorem, qui in oppido Maiorat°,quod absque iurisdictione possidebat merum, mixtumq; imperium acquisiuit, illudq; ipsi oppido addidit non efficere ipsam iurisdictionem nouiter acquisitam eiusdē Maioratus: nisi expresè id dixerit, ac voluerit: quia iurisdictio potest per se subsistere,estq; quid ab ipso castro separatum: eaque ratione id dixit Baldus in capi.1.§.ècontrario.nume.4.de inuesti. de re alie.fact.Cuius dictum refert,& sequitur Aluaro.ibidem col.fina. & Carolus Molin. d.gloss. 5.num. 4. Et hanc dixit communem opinionem Carol.Ruinus.consi.14.post princ.lib.1.& Iulius Clar. lib. 4.senten. §.feudum quæst.88.& in Maioratus possessore id ipsum arbitratur Grego. in l.secunda titul. 15. par.2. in gloss. verb. *fino el hijo mayor*.colum.4.ad fin. Idque ipsum etiam pari ratione dicendum erit in Maioratus possessore, qui in oppido Maioratus Gabellas, seu tertias decimarum, vel quid aliud simile emit. Ideoq; si ista eo animo acquisiuit, vt Maioratus naturā sequerentur id disponere, ac exprimere debet: aliàs namq; ea ad hæredes eiusdem,non ad solum Maioratus possessorem pertinebunt.

7 ¶ Ex his etiam comprehendi poterit quid dicendum sit in ea quæstione, de qua frequenter controuerti solet, an scilicet ea quæ Maiorat° possessor ex præscriptione iuxta res Maioratus acquisiuit,eisdemq; addidit, censenda sint Maioratus: an libera. Quam quæstionem tetigit Grego.in d. l.2.titul.15.part.2.gloss.verb. *fino el hijo mayor*,col. 4.ad fin.cum princi.5.nec eam resoluit.¶ Sed pro eius vera resolutione dicendum erit,quòd aut id, quod præscribitur, præscriptū fuit ex titulo Maioratus, & tanquàm res Maioratus. Et tunc licèt id ex errore facti processerit,nec verè res ipsa,res Maioratus sit:successori tamen ipsius Maioratus non eiusdem possessoris, qui præscripsit hæredibus pertinebit. Iniustum namque esset eum, qui rem tanquàm Maioratus,& iure Maioratus,& ipsi Maioratui præscripsit,eadem re Maioratus successores velle fraudare.

¶ Si autem ex alia causa ab ipso Maioratu diuersa præscriptio processit,res præscripta tāquàm libera censenda erit. Quod censuerunt Marti. Lauden.& Cardi. Alexan. contra Bald num.6.& Aluaro.ibidem in capit.1.§.rursus.de controuer.inuesti. Quorum opin. sequitur reprobans opinionem Bal. & Aluaro.Carolus Molineus in cōsuet. Paris.titul.1.§.7.in princip.num.29.&30.qui eleganter loquitur in proposito: eumq; simpliciter ad id refert Tiraquel. de retract. Linagier. §.32. gloss.1.nu.76.Quod ex rationibus, de quibus superiùs mentionem fecimus, deriuatur. In primo namq; casu censetur is, qui rem titulo Maioratus,& tanquam cætera bona Maioratus possedit, ac præscripsit,illam ex præcedenti titulo, & possessione ipsi Maioratui, sub Maioratus qualitate iunxisse; cùm voluntas magis facto, quàm verbis demonstretur.l.Paulus cum similib.ff. rem ratam haberi. Quod casu ex his, quæ superiùs adducta sunt,res ipsa Maioratus efficitur.¶ In secundo autem casu res censetur simpliciter,seu ex alia causa addita. Quo casu libera esse censetur ex his, quæ superius ostendimus.

8 ¶ Ex his etiam decidi potest alia quæstio:an scilicet Maioratus possessor, qui retraxit rem communem cum alia re Maioratus,vel ipsi Maioratui censualem,seu Emphyteoticariam pro eodē pretio,quo alij vendita fuit censeatur rem ipsam Maioratui cum qualitate Maiorat° adiūgere, vt perpetuò ipsius Maioratus fiat:an eadem res tanquā libera censenda sit. ¶ Quòd autē ipsius Maioratus fiat,probari videtur ex eo, quòd titulo Maioratus acquisita fuit:non enim potuit illam possessor absque titulo Maioratus retrahere. Ideoque censetur illā Maioratui sub qualitate Maioratus addidisse,vt in præcedenti quæstione dicebamus.

¶ Itē cùm ista acquisitio proueniat ex causa trahēte originem ab ipso Maioratus institutore,qui rem censui,seu Emphyteosi subiecit, seu eam cōmunem cum alia acquisiuit, hæc acquisitio cēseri debet, ac si ea res in vita institutoris acquisita fuisset bonorum namque augmentum, seu diminutio post mortem testatoris contingens,iudicāda sunt,ac si viuo testatore contigissent: quando pendent à causa trahente originem à vita testatoris.l.in ratione.là.1.§.Imperator,& §.sequenti.ff. ad l.Falcid.l.ferui,qui apud hostes.ff.eodem,& vtrobiq; per Scribentes not. Alex. in l. in rationē *la secunda* in principio.nume. quarto.ff.eod.Cum igitur si tempore testamenti ea acquisitio facta fuisset, sub dispositione Maioratus comprehēderetur. l.Seię.§. *Tyrandæ. de fundo* cum similibus.ff. de instruct.& instrum.legat.Similiter idem dicēdum erit in acquisitione facta ex postfacto, trahente originem à causa de præterito, vt in simili dixit Palat. Ruuios.in repe. Rub. de donation. inter vir.& vxo.§.62.nume. 13.qui ad id omnino videndus est.

¶ In contrarium autem vrget text. in d. capitul. 1.§.ècontrario.de inuesti.in re alien.fact.vbi omne id quod feudo adiicitur facto vasalli,nō efficitur feudale,si de per se subsistere possit. Hoc autē de per se subsistere potest ex postfacto: prout à principio subsistebat: igitur ex hac acquisitione Maioratus nō efficitur. ¶ Nec obstat,quòd retractus factus fuerit ex causa Maioratus habente originem à vita testantis:quia benè verum est, quòd hęc acquisitio dependet ab ipso Maioratu,& trahit originem à vita testantis: sed non ideò sequitur, quòd ex eo res sic acquisita Maiorat° efficiatur: quia hoc imputatur inter fructus, ac emolumēta ipsius Maioratus,de quibus ipse Maioratus possessori tāquā verus eiusdē dominus vti debet. Potest enim rem Emphyteoticam, seu censualē, seu ipsi Maioratui communem iure Maioratus retrahere:sicut potest aliquam rem ex causa Maioratus cōfiscare, seu thesaurum ex fundo Maioratus extrahere, lapidesue excidere, aliaq; similia emolumenta percipere. Non autem ex eo consequitur,quòd huiusmodi emolumenta sic ex causa Maioratus percepta, efficiātur ipsius Maioratus: imò ea omnia tanquam bona libera iudicanda sunt,vt supra isto libr.capit.22.& 24.latiùs ostendimus. Idq; pręcipuè in casu, de quo agimus,dicendum est: cùm res ista pecunia Maioratus possessoris acquiratur, iniustissimum enim esset rem Maioratus possessoris pecunia acquisitam illico Maioratui absque eiusdem facto, seu voluntate adiicere. Ideoque hæc sententia mihi verior, ac probabilior videtur.

¶ Quod adeò verum est, vt etiamsi sequens Maioratus successor vellit eandem pecuniæ quantitatem, seu veram rei retractæ æstimationē offerre, hæredes Maioratus possessoris non teneantur rem ipsam eidem tradere: etiam, vt perpetuò ipsius Maioratus efficiatur. Ex retractu namq; Maioratus possessor dominus effectus fuit, resq; sibi tanquàm libera acquisitā, nec semel dominus potest absq; facto suo definere esse dominus. l.id quod nostrum.ff.de regulis iuris. Nec ad vendendum:nisi in casibus à iure expressis compelli.l. inuitum. cum similibus. C. de contrah. emptio. Quod apertiùs probatur in dicto §.ècontrario vbi dicitur non teneri vasalli hæredes rem additam feudo etiam soluta æstimatione restituere: nisi ea res de per se subsistere nequeat, vt infernis dicemus.

¶ Quæ omnia intelligenda sunt: nisi res sit ea lege retracta, vt ipsius Maioratus perpetuò efficeretur,seu post retractū ipsi Maioratui à retrahente cum qualitate Maioratus incorporata, seu ex pecunia ipsius Maioratus ad prædiorum emptionem deputata, empta fuerit: cùm enim ea pecunia nō possit, nisi in Maioratus vtilitatem cōuerti,id quod ex ea emptum fuit,pro Maioratus vtilitate acquisitum censendum erit: si simpliciter emptio facta sit.l. quædam mulier.cum similibus. ff.de rei vendi.Idque verissimum est.

9 ¶ Consequenter etiam ex his comprehendi potest, quid dicendum sit in vsufructu alicui in re Maioratus pertinēti,quē Maioratus possessor ,pria pecunia redemit,vt proprietati consolidaretur. In qua quæstione dicendum est, quod viuente vsufructuario: tam ipse Maioratus possessor: quam eiusdem hæredes vsufructu frui debent. Eodem autem vsufructuario mortuo, vsusfructus cum proprietate consolidabitur, & ad Maioratus possessorem, cęterosque eiusdem successores ordine successiuo pertinebit. Quod probatur ex dicto §. ècontrario, iunctis his quæ ibi notantur per Scribent. Idque ipsum dicendum erit in renuntiatione vsusfructus, quæ ab ipso fructuario in fauorem Maioratus possessoris, seu eius contemplatione facta fuerit, quanuis contrarium dicendum sit:quando ea renuntiatio contemplatione Maioratus institutoris, seu totius familiæ, aut simpliciter fit. De quibus tamen dicendum erit:prout infra numero sequenti dicemus.

¶ Idem etiam pari ratione dicendum erit,in cen-
10 sibus,annuisq; redditibus, cæterisque pensitationibus, quibus res Maioratus ita subiectæ erant, vt ea obligatio perpetuò ad eiusdem successores transiret. Nam si ea à Maioratus possessore redimantur, bona Maioratus perpetuò eisdem censibus, seu pensitationibus obnoxia erunt; ipsiusque Maioratus possessoris hæredibus illa soluenda sunt. In quo, & in præcedentibus summè considerandum erit: an ea lege eorundem censuum, ac pensitationum redemptio facta fuerit, vt Maioratus ab eisdem liber sit: an vt idem ius Maioratus possessori, eiusdémque hæredibus remaneat. Primo namque casu Maioratus ab eisdem liber remanebit, secundo autem non prout supra isto libro capitulo 10. numer. 25. cum sequenti ostensum est. Quæ omnia in hac parte repetenda erunt, quod etiam in redemptione vsusfructus dicendum est. Ex qua etiam ratione plures etiam similes quæstiones decidi poterunt. Et hæc de primo casu: quando scilicet res facto Maioratus possessoris, eiusque industria Maioratui addita de per se subsistere potest,dixisse sufficiat.

11 ¶ In secundo autem casu subdistinctionis:quando scilicet res addita Maioratui facto, seu industria possessoris non potest subsistere de per se: prout contingit in seruitute super re Maioratus acquisita, seu ædificio in solo Maioratus facto, vel aliqua alia re simili dicendum erit: hoc ipsi Maioratui cedere soluta tamen possessori eiusdem rei æstimatione. Quod probatur ex text. in dicto capitul. 1.§. ècontrario. de inuestit. de re alie.facta vbi Bald. nume. 3. Aluarot.& communiter Scribent.& in capit.1.§.si quis.de Manso de controuer.inuestit.text.vbi Bald.ante numer.1.& Scriben.in capitulo, Domino guerram. §. si Vassallus,hic finitur.l. Corra. Augustinus Bero.quæstione.96.num.6.Iulius Clarus. dicto libro quarto sentent.§.feudum quæst. 88. Carolus Molineus in consuet. Parisi.tit. 1.§.1. gloss.5 nu.70.cum sequentib.& sentit Pala.Ruui. in rep.Rubr.§.62. num 16. 17.& 18. dum ad id allegat Bald. in d.§. ècontrario.Grego.in l. 2.titu. 15.part.2.verb. *fino el hijo mayor*. col. 4.ad finem.

¶ Sed quia res ista maturiori examine indiget, libet in ea paulisper immorari vt deinceps intelligatur quid in seruitute, ac in ædificiis decidendum sit.Quod autem ad seruitutem attinet, plures casus considerandi sunt. Aut enim seruitus 12
pretio empta,ac imposita est:aut donatione concessa,aut præscriptione acquisita.

¶ Si pretio empta, ac imposita fuit, dicendum erit eam Maioratui accrescere soluta Maioratus possessori æstimatione: nisi eo pacto empta fuisset,vt Maioratui perpetuò acquireretur. Tunc enim accrescit Maioratui absque pretij solutione, vt in d.§.ècontrario,& in locis superiùs allegatis. Docto.in feudo resoluunt. Quod lege 46.Tauri. quæ est l.6. titul.lib. in noua collectione legum Regni innouatum non est: cùm ipsa solùm in ædificiis,non in seruitutibus loquatur.

¶ Si donatione concessa fuit, tunc considerandū erit:an ea donatio contemplatione possessoris,& vt ipsi,ac hæredibus suis acquiratur, facta fuerit; aut contemplatione Maioratus, ac familiæ; aut simpliciter.¶ Primo casu idem, quod in præcedenti dicendum est,vt seruitus Maioratui accrescat soluta æstimatione.

¶ Secundo casu proculdubiò seruitus ipsi Maioratui perpetuò adiicienda erit: etiam æstimatione non soluta. ¶ Tertio casu: idem etiam dicendum erit. Cùm enim seruitus à re rei debeatur. l.

vnus ex

Universidad de Deusto
Biblioteca

tuus ex ſociis. ff. de ſerui. reſti. præd. prædioq; inhæreat, vt inquit. Bart. in l. 1. n. 3. ff. de ſerui. quando ſimpliciter cõceditur ipſi prædio cõceſſa cenſenda eſt, vt ibidem Scriben. aduertunt. Quod de ſeruitute reali intelligendũ eſt, non de ea, quę debetur perſonæ, de qua Docto. in d. §. è contrario, non ſentiunt, quanuis ſimpliciter loquantur.

¶ Si autem præſcriptione ſeruitus acquiſita fuerit: tunc diſtinguendum erit: etiam eo modo, quo inquacunque alia re à poſſeſſore Maioratus præſcripta dictum eſt. Aut enim ex cauſa, & titulo Maioratus, & tanquàm eidem debita præſcripta, ac poſſeſſa eſt, & tunc ipſius Maioratus erit abſque æſtimationis præſtatione: ipſi namq; Maioratui & cum qualitate Maioratus acquiſita cenſenda eſt. Si autem ex alia cauſa diuerſa præſcripta fuit Maioratui accreſcet cum æſtimationis ſolutione, quòd ex his, quæ ſupra iſto capitulo adduximus, clariſſimum redditur.

¶ In his tamen quæ de ſeruitutis ęſtimatione ſoluenda diximus deliberandum erit ex deciſi. text. in d. l. 46. Tauri. nã quamuis in ędificiis loquatur ratio tamen & cauſa finalis eiuſdem legis, de qua ſtatim agemus, in ſeruitute etiã militare videtur; præſertim ſi eius qualitatis ſeruitus ſit vt ab ædificiis ſeparari non valeat, ideoque quãdo ſeruitus luminum, vel ſtillicidij, vel alia ſimilis quę ad ædificia neceſſaria eſt, atque eis adhæret à Maioratus poſſeſſore empta fuit idẽ de ea quod de ædificiis ex d. l. 46. Tauri diſpoſitione dicendum videtur: non enim poteſt congrua differentiæ ratio de ædificiis ad huiuſmodi ſeruitutem ędificiis inhærentem aſſignari, niſi abſque ædificiorum incommodo extingui poſſit.

13 ¶ Hæc autem æſtimatio ſemper iuſta, ad vera ſecundum tempus ſolutionis præſtanda eſt: nõ autem ex eo: quod expenſum, eſt æſtimãda, ac conſideranda, ſiue eodem tepore plus valeat, ſiue minus. l. domos hæreditarias. ff. de lega. 1. vbi Barto. Bald. Paul. num. 4. Alexand. num. 1. Iaſſ. num. 4. & communiter Scribent. l. fundo. vbi etiã per Scribent. ff. de rei vendi. Quod optimè cõſiderat Carolus Molin. in conſuetudin. Pariſi. tit. 1. §. 1. gloſ. 5. n. 67. & 68. contra Bal. & Iaſ. per eundem ibidẽ relatos, qui contrarium abſque fundamento cenſuerunt, idque etiam in poſſeſſore Maioratus exiſtimat Anton. Gomez in l. 46. Tauri. nu. 3.

¶ An autem in caſibus, in quibus paulo antè diximus, ſeruitutẽ à Maioratus poſſeſſore ſuper rebus Maioratus acquiſitam cedere ipſi Maioratui ſoluta æſtimatione huiuſmodi ſeruitutis: valor ſoluẽdus ſit à ſucceſſore ex propriis bonis, vel ex ipſis rebus Maioratus: videnda ſunt, ea quæ latiſſimè diximus ſupra iſto lib. cap. 10 n. 17. cum pluribus ſequẽtibus, ex quibus apertiſſimè comprehendetur quid etiam in hac quęſtione dicẽdũ ſit.

14 ¶ In ædificiis autem, quæ in ſolo Maioratus facta ſunt, dicendum erit ex iuris communis diſpoſitione, huiuſmodi ędificia Maioratui accreſcere, ſoluta prius Maioratus poſſeſſori vera ac iuſta æſtimatione. Sic enim in fideicommiſſario, qui in re fideicõmiſſo ſubiecta aliquid perpetuo duraturum expendit, iure ſtatutum erat. d. l. domos. ff. de leg. 1. vbi Iaſſ. nu. 2. & com. Scrib. tex. in §. certè inſt. de rer. diuiſio. l. ſi quis ſciens. C. de rei vendi l. ſi in area C. eod. Guido Papæ. deciſ. 169. nu. 1. Decius. conſi. 439. & conſi. 518. n. 2. & 3. Albertus Brunus. in tracta. de augmento concluſio. 20. n. 3. cum ſequent. Carolus Molin. titu. 1. §. 1. glo. 5. nu. 75. Iulius Clar. lib. 4. ſenten. §. feudum quæſt. 88. Idque ſequuntur omnes, qui in dictam. l. 46. Tauri. commentarios ediderunt.

¶ Nec in hoc caſu erũt fructus cum ædificiis, ſeu melioramentis compenſandi: ſed æſtimatio ſoluenda non habita fructuum ratione: quia quanuis bonæ fidei poſſeſſor, qui dominus non eſt, teneatur fructus cum ędificiis compenſare. l. in fundo. cum ſimilib. ff. de rei vendic. Hoc non procedit in Maioratus poſſeſſore, ſeu fideicõmiſſario, qui interim vſque ad diei reſtitutionis aduentum verus, ac perfectus dominus eſt, vt cenſuit gl. ſingula. in l. emptor. in princip. verb. ſuperfluum in fin. ff. de rei. vendi. quam ſequitur Bald. circa fin. & Scrib. ibidem, & communiter Scrib. in d. l. domos. Bald. col. 1. Ang. circa fin. Imol. col. 2. & Alexand. num. 6. in l. inſulam. §. fructus. ff. ſolut. matri. Alexand. conſi. 123. in fin. nu. 11. volumine. 1. Cremen. ſing. 105. Pala. Ruui. in reb. Rub. §. 62. num. 16. Carol. Molin. gloſ. 5. nu. 78. Rolandus à Valle conſil. 28. n. 17. Iulius Clar. lib. 4. ſenten. §. feudum. d. quæſtione. 88. contra Auguſtinum Bero. quæſtione. 96. poſt nume. quartum contrarium aſſerentem.

¶ Sed quanuis iure cõmuni inſpecto omnia iſta communiter ab Scribent. recepta ſint: hodie autem ſunt, ex deciſ. d. l. 46. Tau. innouata, qua deciſum eſt vxores, ac filios, ſeu alios hæredes non poſſe repetere ea, quæ in ædificiis in ſolo Maioratus factis à Maioratus poſſeſſore expenſa fuerũt: ſed ea omnia illicò ipſi Maioratui abſque æſtimationis ſolutione accreſcere. Quæ. l. hodie præciſè ſeruãda erit: quanuis eam iniquam, ne iuri, ac rationi contrariam profiteatur Palat. Ruui. in rep. Rub. de dona. inter vir. & vxo. §. 62. nu. 16. Sic enim lex ſcripta eſt: quãuis rigorem cõtinere videatur. l. proſpexit cum ſimilib. ff. qui, & à quib. niſi aliud à Maioratus inſtitutore ſtatutũ ſit. Seruabitur namque eius diſpoſitio, reiecta eiuſdem l. Tauri deciſ. vt arbitratur, Menchac. de ſucceſſ. creati. lib. 1. §. 5. num. 13.

¶ Quanuis autem ea lex Tauri, à prædicto inſigni Doctore, & aliis rigoroſa, & iniqua appelletur: æqua tamen, ac iuri, atque rationi conſona pluribus viſa fuit, vt apparet ex adductis à Didaco del Caſtillo in Gloſ. 1. & Anton. Gometi. nume. 4. & cæteris in eiuſdem legis commentariis. Et à Fernando Menchaca de ſucceſſio. creati. d. libr. 1. §. 5. num. 13. qui vltimus eam legem ea ratione iuſtam eſſe cenſet, quòd Maioratus poſſeſſori non liceat rem Maioratus meliorem reddere: prout etiã vſufructuario nõ licet, quòd ſi eam meliorem reddiderit id propriis expenſis facere debet, nec poterit ſucceſſorem ad expenſarũ ſolutionẽ aſtringere. Quæ ratio nõ propriè Maioratuum poſſeſſoribus, qui veri domini ſunt, conuenit prout ſupra iſto lib. cap. 19. apertiſſimè demonſtrauimus.

¶ Sed mea ſententia l. illa Tauri iuſtiſſima ciuiliq; ac morali ratione fulcita eſt, nec eius deciſio prædictæ cõmuni Scrib. opinioni aduerſatur. Nam licèt communis Scriben. reſolutio ſit, quòd is, qui in re ſubiecta reſtitutioni aliquid perpetuò duraturum expẽdit, poſſit æſtimationẽ ædificij à fideicommiſſario repetere, etiam non facta fructuum compenſatione: id procedit, ac verum eſt in fideicommiſſario ſimplici, qui rẽ liberam debet poſſidere: non autem in eo, qui debet illam alteri atque ſequẽs alteri perpetuò reſtituere, nec eam liberam poſſidet: ſed fideicõmiſſo ſubiectã.

Iniquiſ-

Iniquiſſimũ enim eſſet, quòd is, qui ſuccedit in re fideicommiſſo ſubiecta, qui tẽpore mortis tenetur illam alteri reſtituere, ſoluere teneretur: id quod alter, qui etiam per tempus vitæ ſuæ illam poſſedit, fructúſque eiuſdem percepit, expendit: poſſet enim eſſe, quòd eſſet maior valor ædificij: quàm fructuum, quos in vita ſua percipere deberet, ſicq; per indirectum omni Maioratus emolumento priuaretur. Ad quod inconueniens vitandum iuſtius, ac æquius viſum fuit legiſlatoribus, vt is, qui in re Maioratus aliquid expẽdit, expenſas non recuperet: quàm quòd eas ſoluat is, qui ædificia nõ fecit: cùm idem ius vterque in re Maioratui ſubiecta habeat, eadémque emolumenta percipiat. ¶ Quod gloſſ. in d. l. emptor, nec his, quæ dicunt. Docto. in d. l. domos hæreditarias nõ aduerſatur: ſi enim benè conſiderentur eorum dicta, nullus eorum loquitur in fideicommiſſario qui alij reſtituere tenetur: ſed in eo, qui debet rẽ liberam retinere, qui iuſtiſſimũ eſt, vt ęſtimationem ſoluat: cùm res ipſa libera apud ipſum, & eius hæredes perpetuò remanere debeat, quæ ratio in fideicommiſſario, qui alij reſtituere debet, non militat. ¶ Quod alia etiã apertiſſima ratione fulcitur. Si enim Maioratus ſucceſſor expenſas ædificiorum ſolueret: vtiq; illas à ſequenti repeteret, & ille ſequens ab alio, & alius ab vlteriori: & ſic in infinitum procederet repetitio Non enim eſſet dabiils ratio maior in vno: quàm in altero, quod tolerandum non eſt. Infinitas namque eſt vitanda l. fideicommiſſa §. qui decem. cum ſimilib. ff. de lega. 3. Abſurdumq; quod ex hoc contingeret vitandum etiam eſt.

16 ¶ Ex qua decidendi ratione ad d. l. 46. Tauri aſſignata, ceſſat dubium, de quo pluries ſuper eiuſdẽ legis intellectu diſceptari ſolitum eſt, vtrũ ſcilicet lex illa ſolùm procedat in fortaliciis, muris, aut domibus quæ ſolum in ea lege expreſſa ſunt. Seu etiam ad ædificia & melioramenta in omnibus aliis rebus Maioratus facta, genericè ptrahenda ſit. Cum enim ratio in qua d. l. fundatur iuſtiſſima ſit, atque ea omnia comprehendat, nec poſſit differentiæ ratio de vno ad aliud aſſignari, vt notiſſimum eſt: conſtat exempla in ea appoſita non cauſa reſtrictionis, ſed potius gratia frequentioris vſus adiecta fuiſſe. Proindeq; eiuſdẽ legis deciſionem non reſtringere, quod ex his quæ ſupra iſto li. c. 5. n. 2. cũ ſeq. & infra li. 3. c. 5. n. 36. & c. 6. n. 6. diximus, facile comprobari poterit. Sicque ſupremorum iudicum ſententia non ſemel deciſum fuiſſe accipimus, tametſi propter præciſam illius legis literam iudices in diuerſas ſententias interdum diuiſi fuerint, ſed hæc opinio mihi probabilior videtur. Siquidem abſurdiſſimum eſſet dicere legis illius cõditores, qui à petẽda ęſtimatione melioramẽtorum, quæ in domibus, caſtris, aut muris ipſius Maioratus reparandis facta fuerunt: quæ communiter melioramenta neceſſaria eſſe ſolent, hæredes atque vxorſi Maioratus poſſeſſoris excluſerunt: voluiſſe eiuſdem repetitionẽ melioramentorum, vel ædificiorum quæ aliàs voluntariè minùs ſuperflue fiunt, concedere. Imò lex illa difficiliores caſus expreſſit, vt in facilioribus idipſum potiori ratione decideretur. ¶ Similiter etiã ex hac ratione ceſſat ea difficultas quæ aduerſus illius legis iuſtitiam adduci ſolet, quod ſcilicet Maioratus poſſeſſor poterit omnia bona ſua in ædificiis Maioratus cõſumere, & filios ſuos legitima fraudare, quæ difficultas adeò magna viſa fuit Didaco del Caſtillo in d. l. Tauri cõmentario, vt profiteatur eandem legem locum nõ habere in legitima quæ filiis iure naturæ debita eſt. Nam cum illius legis deciſio ciuili ac morali ratione fulcita ſit, nec iure, nec ratione pbari poſſit ſucceſſorem maiorat° ad huiuſmodi ædificiorum ſolutionem aſtrictum eſſe, non magis ex hoc filij in legitima fraudati, conqueri poterũt quam ſi parens bona ſua in meliorando ſeu ædificando aliquam rem alienam conſumpſerit, ſeu alio quouis modò. ex quibus ſumptibus conſtat, filios legitimam repetere non poſſe.

¶ Ex his etiã infertur, quòd ſi quis fecit fideicõmiſſum etiam cum vocatione primogenitorum: ſed eius naturæ, vt deficientibus nominatis expiret, & is, qui vltimo nominato illud reſtituere debet aliqua ædificia in rebus fideicommiſſo ſubiectis faciat, is poterit ab vltimo vocato eſtimationem ædificiorũ recuperare, ex gl. in d. l. emptor. Cum enim vltimo loco vocat° ea bona tanquàm libera accipiat ex text. in l. qui ſolidum. §. prædium. ff. de lega 2. Non mirum ſi in hoc caſu d. l. Tauri deciſio locum non habeat: cùm in eo ratio, ac cauſa finalis, à qua pendet eiuſdem legis diſpoſitio, omninò deficiat.

¶ Illud autem prætermittendum non erit, quòd quamuis Maioratus poſſeſſoris, vxor atque hęredes nõ poſſint repetere ædificia in rebus Maioratus facta: poterunt tamen ex eiſdem ædificiis tollere, ea quæ abſque ipſarũ rerum detrimẽto tolli poſſunt: ita, vt non remancat res deterior: quam ſi à principio facta nõ fuiſſent. in l. in fundo. ff. de rei vendi. vbi diſponitur, quòd in caſibus, in quibus hæredes bonæ fidei poſſeſſoris non poſſunt iure exigere æſtimationẽ ædificiorum, quæ in re bona fide poſſeſſa facta fuerunt: poterunt tamen ex eiſdem ædificiis ſibi adiicere omnia illa, quæ commodè tolli poſſunt: dummodò deteriora nõ reddantur, quàm ſi ab initio nõ foret ædificatum l. Iulianus. ff. eod. Vbi Bar. & Scrib. id not. l. vtiles. in fi. ff. eod. l. domum. C. eod. l. pro volũtariis ff. de expen. in reb. dotal. fact. Quod in omnibus caſib° vbi expenſæ ædificiorum alias peti non poſſent procedit, ac verum eſt, vt ibidem Scrib. aduertũt. Hoc tamen intelligẽdum eſt: niſi Maioratus ſucceſſor tantum velit præſtare: quantum ex his rebus, ex melioramentis ablatis habituri, vel percepturi eſſent vxor, ſeu hæredes præcedẽtis Maiorat° poſſeſſoris. d. l. in fundo. ff. de rei vẽd. l. idẽq;. §. idémq; ait ſi quid procurator. ff. mandati. Tiraq. de retract. conuentional §. 7. gl. 1. n. 6. Quod etiã eſt nouum, & ſingulare ad d. l. intellectum.

¶ In ſecunda ſpecie principali, vbi ſcilicet augmentum rerum Maioratus, non facto poſſeſſoris ſed naturaliter contingit: ſicut in incremento alluuionis, & ſimilib° accidere ſolet, ſubdiſtinguẽdum erit. Nam aut incrementũ latens eſt, aut patens: ſi incrementum latens ſit: dicendum eſt, huiuſmodi augmentum ipſi Maioratui accreſcere nec aliquam æſtimationem Maioratus poſſeſſori ſoluendam eſſe. l. adeò. §. 1. ff. de acquiren. rer. domi. l. ſi ego. §. idem ait. ff. de publica. Text. in c. 1. §. ſi quis de manſo, & in §. rurſus. de controu. inueſti. Molineus. tit. 1. §. 1 gl. 5 n. 99 cum ſeq. Iulius Clar. §. feudum. quæſt. 88. Et in hac opinione omnes Scrib. conueniunt. 17

¶ Si autem incrementum patens ſit in hoc caſu in materia feudali eſt differentia inter Scrib. Plures namque ex eiſdem exiſtimant, quod incremẽtum al-

Universidad de Navarra Biblioteca

cum alluuionis patens vasallo non acquiratur: vt censuit Aluarot.in d.c.1.§.si quis de manso col.2. Cuius opi. communem esse dixit Ruin. cons.7.n. 12.in fin.lib.1.Alij autem censuerunt incrementũ patẽs etiam feudo accrescere cum qualitate feudali: sicut in incremẽto latenti dictum est. Quod probat tex.in d.§.si quis de mãso.& in §.sequen. vbi omne incrementum cedit feudo, nec distinguitur inter incremẽtum latens, aut patẽs. Idque dixit Bald.in d.§.si quis de manso.n.2.& Molineus.tit.1.§.1.gloss.5.nu.102. Et Iulius Clar.§.feud. quæst.88. Quæ opinio verior videtur.

¶ Sed quanuis quo ad feuda forsan, differentia esse possit inter incrementum latens, aut patens: quod tamẽ ad Maioratus attinet nullam differentiæ rationem inuenio: imò plus certo scio, quòd tam incrementum latens, quàm patens in re Maioratus contingens, ipsi Maioratui cum sua qualitate Maioratus accrescere debeat, cũ enim Maioratus possessor verus dominus sit, nec tantum vtilis: sed directus (vt alibi ꝓbauimus) nõ potest incrementum, siue latens, siue apparẽs alij: quam ipsi per tẽpus vitæ suæ adiici, & sic siue primam, siue secundam opinionem sequamur semper res addita Maioratui etiam per incrementum patens Maioratui, ipsi, erit adiicienda.

18 ¶ Ex quibus infertur in rebus Maioratꝰ vtile dominium consolidatum directo, seu vsumfructum consolidatum proprietati morte Emphyteotæ, seu vsufructuarij eidem Maioratui accrescere, in quo proprietas, seu dominium directum comprehensum erat. Cum enim hæc acquisitio non facto hominis: sed morte fructuarij, seu vltimi Emphyteotæ, aut vasalli eueniat: consequens est, vt esi superiùs adductis ipsi Maioratui, cum qualitate Maioratus accrescat, fruaturq; eisdem emolumentis Maioratus possessor per tempus vitæ suæ, & post eius mortem sequentes vocati, ordine successiuo. Quod præcipuè dicendum est retenta ea opinione, quòd scilicet ea quæ consolidãtur eodem iure, quo ipsa bona, quibus consolidatio fit acquiri dicantur: non nouo iure, nec à primo diuerso, ac separato: prout ex pluribus ꝓbat eleganter Carolus Molineus in consuetud. Paris.titu.1.§.30.in princip.nu.175.& num.176.cum seq. quẽ refert & sequitur Tiraquellus de retract.Linagier.§.32.gloss.1.n.72.& 73. ad fin. Et Couarr. in Epitome.super.4 decretal.2.par.cap.7.§.1.nu. 9.contra Ioan.Fab. in §.si cui fundus.insti. de legatis quem plures à Tiraquello relati inaduertẽter sequuntur: quod etiam in fundo Maioratus, qui in commissum incidit eisdem rationibus dicendum erit, vt ex pluribus in simili probat Tiraquellus de retract.Linagier.in fin.num.109.

¶ Idem etiam consequenter dicendum erit in valore, seu maiori redditu ex cursu temporis, aut ipsa natura rebus Maioratus aucto, vt ipse valor, seu redditus ipsi Maioratui, cũ qualitate Maioratus cedat, ex decis.tex.in d.§ si quis de manso. Et his, quæ superiùs adducta sunt, ex quibus, vt arbitror, habebitur de hac re breuissima ac perfecta resolutio.

¶ Vltimo autem loco, ex his, quæ supra isto capite & aliis etiam dicemus, comprehẽditur, titulum Maioratus non esse titulum particularẽ, sed vniuersalem: cùm eidem cedant accessiones, & incrementa, vt superiùs ostensum est. Id namq; dicitur esse ius vniuersale in quo veniunt fructus, & accessiones, vt patrimonium, & hæreditas, & etiã Maioratus Bartol.in Rub.ff.sol.matri.nu.18. Quẽ ibi communiter Scribent.sequuntur. Paul. in l.si post motam nume.3.& 4.C. de petit.hæred.Bart. in l.1.numer.7.ff. de eden. Quod in successione Comitatus sensuit. Bald. in capit. significauit.de rescriptis.nu.4.& in maioratu arbitratur Castillo in l.46.Tauri.in gloss. in verb. *en todo ello sucseda.* ex quo plura deduci possent, quæ ab Scriben. in d.Rub.ff.solu.matri. latiùs enarrantur. Quæ breuitatis, causa, & quia ibidem omnibus obuia sunt in hac parte prætermittimus. Intelligendum autem est Maioratum esse quid vniuersale nedum si ex pluribus rebus constet, vel ex vna vniuersali oppido, castro, seu ciuitate vel rebꝰ similibus: sed etiam si solùm cõstet ex domo vel fundo, vel alia re particulari simili adhuc enim dicẽdum erit esse ius vniuersale saltem aptitudine: quia ex accessionibus potest augeri: prout opinatur Bartol.in d.Rub.ff.Solut. matrimon.nu. 18.cum sequentibus: cuius opinion. communem esse profitetur Iass.ibid.num. 28.& Ripa. nume.43.& alibi sæpe Scrib. sed hæc erit vniuersitas facti, non iuris, vt 21
optimè declarant Sigismundus Neapolitanus cons.11.n.17. atque Matthæus de Afflictis in prælud feud.n.77.cum sequentib. vbi dicunt feudum esse vniuersitatem facti non iuris. Ea autem quæ quo ad hoc in feudis dici solita sunt, optimo iure ad Maioratus deduci poterunt.

SVMMARIA.

1 Hæredes vltimi possessoris Maioratus tenentur reficere omnia, quæ tempore mortis eiusdem in rebus Maioratus deteriorata inuenta fuerint.

2 Hæredes Prælati tenentur reficere omnia, quæ sua culpa in rebus Episcopatus deteriorata sunt.

3 Stilus Hispaniæ est, vt mortuo Prælato regium concilium præcipiat, quòd taxentur ea, quæ in bonis Episcopatus deteriorata sunt, & soluatur æstimatio successori.

4 Culpa requiritur in Maioratus possessore, vt eius hæredes teneantur resarcire deteriorata, & an ea debeat esse lata leuis, aut leuissima.

5 L.mulier.§ si hæres.ff.ad Trebellia. declaratur.

6 Quæ sit expensa modica, vel magna arbitrio iudicis relinquitur.

7 Vtrum in rebus Maioratus compensari debeat damnum cum melioratione.

8 Possessor Maioratus tenetur ad solutionem censuum, tributorum, pensitationum, ac aliorum onerum realium, etiamsi tempore prædecessorum decursa sint.

9 Frater Maioratus possessoris, qui aliud percipit ex bonis eiusdem Maioratus ratione alimentorũ non tenetur pro rata in tributis, vel censibus Maioratus contribuere: sed id onus ad solum eiusdem possessorem spectat.

10 Possessor Maioratus tenetur ad expensas litium super rebus eiusdẽ Maioratus contingentiũ, & qualiter hoc intelligendum sit:

11 Vsufructuarius ex dispositione legis vtrũ differat ab eo, qui ex dispositione hominis vsumfructum habet.

Ad quæ onera Maioratus possessor teneatur.

CAPVT XXVII.

QVm in capitib⁹ præcedẽtibus ostẽsum abũdè fuerit qualiter Maioratus possessor, eiusdem Maioratus commodis, ac emolumentis frui possit: consequenter dicendum superest qualiter eum Maioratus onera, atque incõmoda sequantur: cùm secundum naturam sit, onera cuiusque rei eum sequi, quem cõmoda sequuntur. l.secundùm naturam.ff.de regulis iuris. Nec ferendus sit, qui lucrum amplectitur: onus autem subire recusat. l.vna.§.pro secũdo.cum similibus. C.de caduc.tollend. Vt autem id etiam perfectè intelligamus conueniens erit, onera, quibus iure Maioratus possessor astrictus est sigillatim exponere.

1 ¶ Primo autem loco sciendum est Maioratus possessorem, sed eius hæredes teneri ad reficienda, propriis sumptibus omnia ea, quæ ex bonis Maioratus tempore mortis eiusdem deteriorata, seu diminuta inuẽta fuerint, quod probatur ex tex.in l.mulier.§.si hæres versic. sed enim.ibi. *Culpa planè rationem reddere.* ff.ad Trebel. per quem tex. dexit Baldus in l.filium, quem habentem.n.52.C. famil.hercis. quòd hæres tenetur reddere fideicommissario rationem, de malè administratis, vel neglectis, aut dilapidatis rebus fideicõmissi, & subdit, quòd hæredes, vel alij grauati de restituendo post mortem suam ad id non aduertenter abutuntur eiusmodi bonis restitutioni subiectis: sed perperam faciunt, secundùm eum: quia tenentur ad interesse deteriorationis, diminutionis, seu dilapidationis rerum eiusmodi fideicommissi. Quod in possessore Maioratus opinatur Greg.in l.7.tit.9. part.6.in gloss.in verb.por su culpa.& Peralta. in l.3.§ qui fideicommissam.nu.43.& 44.ff. de hęre di.insti. Idque iuridicum, ac rationabile mihi videtur.

2 ¶ Simile etiam videmus in Prælato, qui pari ratione tenetur resarcire Ecclesiæ, vel sequenti successori omne damnum propter eius negligentiam in rebus suæ dignitatis contingens. gloss. in Authentica. Idem est Nestorianis. C.de hæreti. & not. Ioannes de platea in l.vna.C.de colo. Illyrica, lib.11.ad fin. Idémque existimat Grego.in d.l. 7.titulo.9.parti.6. Ex quibus in regno Castellæ
3 obseruari solet, vt statim mortuo Prælato ad petitionem sequentis successoris obtineatur in regio consilio quoddam ordinarium præceptum, vt corrector ciuitatis dignioris eiusdem Episcopatui vicinior sit, faciat vt hæredes Episcopi mortui, & eius successor nominent æstimatores, seu taxatores damnorum, quæ in rebus Episcopatus tempore prædecessoris facta fuerunt, ipseque in casu discordiæ nominet tertium (vti vocant) idque quod æstimatores concordes aut tertium, cum vno eorum æstimauerint ab hæredibus Prælati mortui recuperet, eiusque successori tradat, vt bona ipsa reficiat. Quod sæpius sic practicatum vidimus, iustissimumq; esset, quòd sicut cum Prælatis fit: sic etiam cum possessoribus Maioratum, seu eorum hæredibus fieret: cum in vtroque casu eadem ratio militet. Nunquã tamen in Regio cõsilio id vidimus contra hæredes, vltimi Maioratus possessoris petitum, nec prouisum: quanuis si id corã iudicibus ordinariis peteretur, non dubitamus: quin iuxta ea, quæ paulò ante diximus, necessariò sic pronuntiandum, ac decidendum foret.

¶ Ea autem, quæ Maioratus possessoris hæ- 4
redes resarcire tenentur, sunt illa tantùm, quæ possessoris culpa lata, vel dolo deteriorata, seu diminuta sunt: non autem ea, quæ solùm casu fortuito, vel culpa leui, aut leuissima contigerunt. Quod probatur ex text. in d.l. mulier.§.si hæres. versiculo. Sed enim, ibi. *Culpa planè rationem reddere: sed eius, quæ dolo proxima est.* Iuncta gloss. verb. culpæ, quæ text. illum de culpa lata, non leui intelligendum esse existimauit. Quam ibi sequuntur communiter Scribentes dicentes hæredem fideicommissario solùm de culpa lata, vel dolo in re fideicommisso subiecta contingenti teneri.

¶ Hæc tamen: quando nullum emolumentum ex rebus fideicommisso subiectis hæres iudicio testatoris consequutus fuit, intelligenda sunt: sed quando aliquod emolumentum ex eisdem bonis hæres percipit, non procedunt: imò hoc casu non solum de dolo, & lata culpa: sed etiam de leui hęres tenebitur. l.si seruus legatꝰ.§.cùm quid. ff.de lega.1.l.cũ res.§.culpa.ff.eod.l.7.titul.9.parti.6. Per quam legem id censuit Gregorius ibidem gloss. in verb. *Por su culpa.* Et est communis Scribentium resolutio. in d.§.si hęres, à qua nemo vnquam discrepauit.

¶ Horum autem ratio ea est: quia quando hæres nullum commodum ex rebus fideicommisso subiectis percepit, dispositio solius fideicommissarij gratia facta fuisse censetur: quando autem percepit commodum iudicio testatoris gratia vtriusque, quàm fideicommissarij facta censenda est. Ideoque primo casu de lata culpa solùm hæres tenetur. Secundo autem de leui:

quando enim dispositio fit gratia vnius, aliter de sola lata culpa, & dolo tenetur: quando autem gratia vtriusque etiam de leui rationem reddet. l si vt certo.§.nunc videndum, cum similib.ff. commo. Idque in specie censuit Bar.in.l.cum res §.culpa.ff.de lega.1.nu.4.

¶ Quando autem hæres quartam ex bonis fideicommisso subiectis detraxit, aliqui ex Scribent. censuerunt eum de leui etiam culpa teneri: cùm emolumentũ ex hæreditate perceperit, testamentumque gratia vtriusque tam hæredis, quam fideicommissarij factum fuisse censendum sit: præcipuè quando eam quartam iudicio testatoris nõ legis beneficio percepit. Vt quando testator quarta detracta hæreditatem restituendam esse voluit: quod censuerunt Angel.& Rapha. in dict. l. mulier.§. si hæres ¶ Sed veritas est in contrarium secundum Alexandrum.ibidem.num.1. Quod ea ratione procedit: quia quanuis hæres sentiat quartæ emolumentum cùm hoc commodum modicum sit respectu eius,quod sentit fideicommissarius dispositio solius fideicommissarij gratia facta censetur. Ideoque succedit regula, vt hoc casu hæres de sola culpa lata teneatur: sicut quando nullum commodum sentit,cuius opinionem sequitur Peral.in dict.l.3.§. qui fideicommissam.numer.45.ff.de hæredib. instit. Ex quibus ipse Petrus de Peralta ibidem existimat Maioratus possessorem, qui, vt plurimum quartam non detrahit, nec aliud emolumentum ex re Maioratus percepit,non teneri: nisi de lata culpa & dolo non de leui ex his, quæ superius adduximus.

5 ¶Sed omnia ista maturius pensanda, ac considerandasunt. Ideoque pro huius articuli perfecta resolutione sic distinguendum esse censeo: aut enim expensa refectionis modica est aut magna si expensa modica sit, constat hæredes Maioratus possessoris ad illam teneri, siue res Maioratus culpa leui aut leuissima lata, aut dolo, aut etiam casu deteriorationem receperit. Cùm enim Maioratus possessor rei Maioratus fructus perceperit, consequens est, vt ad omnem refectionem suo tempore contingentem, quæ modicã impensam requirit teneatur non habita culpæ latæ seu leuis ratione. l. diuortio.§.impendia, vbi glos.& communiter Scriben id not.ff.solu.matri.l.omninò.ff.de impen.in reb. dotalib. fact.l. hactenus, cum legib.sequen. ff de vsufruct.l.cùm apud. C. eod.& vtrobique per Scriben.l.fina.tit.11.part.4.

6 ¶Quæ autem sit magna vel modica impensa, iudicis arbitrio relinquendum erit, vt in specie dixit glo.in d.l hactenus, in verb. pertinet. Quam ibi sequitur Alberi.circa fin.& Angel.n.2. glo. in verb.modicas Bart.num.3.& Scriben.in l. omninò ff.de impen.in reb. dotal. fact. Pinel.de bon. mater.2.par.num. 72. Id verò à iudice secundùm qualitatem rerum, ac personarum æstimandum est, vt inquit Alberi.in d.l.hactenus, ad fin. facit tex.in l.res bona fide.ff.de cõtrahen.empti.l.scio. vbi per Alberi.ff.de in integr.resti.Deci.in c.de appellationibus n.7.de appella.

¶ Nec verum est illud, quod dixit Alex.in l diuortio.§.impendia.nu.3.ff solu.matri.vbi censuit impensam modicam semper appellari illam,quę respicit perpetuam rei vtilitatem, etiamsi quoad sumptum modica fuerit. Cuius opinio sequitur Ruinus consil.14.num.3.lib.1. Imò hoc non obstante id quod prædiximus sequendum erit, vt optimè aduertit Pinellus de bonis maternis part. 2.num.70.

¶Si autem impensa magna sit:tunc distinguendũ esse censeo,aut enim deterioratio absque Maioratus possessoris culpa processit,aut processit culpa eiusdem præcedente. Si absque culpa Maioratus possessoris deterioratio facta fuit,absolutissimum est,quòd si expensa eiusdem magna sit, ad id Maioratus possessor ex fructibus Maioratus non teneatur. Is namque, qui ex aliqua re fructus percipit, nec de eius proprietate disponere potest, ad huiusmodi expensam non tenetur. l. diuortio. §. impẽdia,ibi. *Vel veterem,totam,sine culpa sua collapsam restituere* ff.solut. matri. vbi cõmuniter Scrib. id notant.d.l.hactenus. ff. de vsufruct. vbi etiam per Scrib.l.fina.tit.11.part.4.Quanuis res de ipsa Maioratus proprietate reficienda sit.

¶Si vero deterioratio culpa Maioratus possessoris contingit, subdistinguendum etiam est, an ea processerit dolo,aut culpa lata leui, aut leuissima. Si dolo seu lata culpa processit,omnes Scrib.censent indifferenter hæredes Maioratus possessoris ad huiusmodi refectionem teneri: siue is aliquod emolumentum iudicio institutoris perceperit, siue non:prout ex his, quæ superius adducta sunt, colligere facillimum est. Quod etiam de magna impensa intelligendum erit: cùm Docto circa id indistinctè loquantur, nec de modica impensa in hoc casu esset dubitandi ratio.

¶Si verò culpa leui eadem deterioratio processerit,tunc dicendum est: proculdubiò etiam hæres Maioratus possessoris teneri ad huiusmodi refectionem magnam culpa eiusdem,etiam leui contingentem. Quod patet ex eo, quòd Maioratus possessor iudicio testatoris fructus Maioratus percipiat. Ideoq; succedit regula,de qua in.d.l.si seruus legatus.§ cum quid,cum similib.ff.de lega.1. quòd quando hæres grauatus percipit aliquod emolumentum iudicio testatoris de culpa leui etiam tenetur. Constat autem hæredem, qui ad diẽ vel sub conditione restituere iussus est, interim fructus iudicio testatoris percipere.l.in fideicommissariam. in princip. vbi Bartol. numer. 1. Paul. num.1.Alexand.nu.2.& communiter Scrib. ff. ad Trebel.

¶Nec obstat si dicatur hoc emolumentum fructuum modicum esse,ideoque non esse considerãdum,vt de commodo quartæ dixit Alex.in d.§. si hæres.nu.1 ¶ Nam ibi Alex.inquit, quòd si commodum hæredis, & fideicommissarij sit æquale: tunc censetur testamentum factum gratia vtriusque. Ideoque hæres de leui culpa etiam tenetur. Quod antè dixerat Bar.in d.l.cum res.§.culpa.nu. 9.ff.de lega.1.quem communiter Scriben.sequuntur,& Scrib.per text.ibi in dict.l.si seruus legatus. §.cum quid.ff.eodem. ¶ Sed si benè consideremus semper Maioratus fiunt gratia vtriusque tàm primi quàm sequẽtium vocatorum:cum nil amplius debeat percipere primus, quàm secundus, seu vlteriores. Ideoq; in Maioratus dispositione semper Maioratus possessor de leui culpa tenebitur: quod dici non potest in aliis fideicommissis temporalibus, in quibus semper dispositio fauore fideicommissarij facta esse censetur: cum vt plurimum res remanere debeat libera penes fideicommissarium,quo casu hæres delata tantum culpa,& dolo tenetur,vt probatur in d.§.si hęres,vbi idomnes Scrib. notant. Idcoque eiusdem §. dispositio non potest ad Maioratus hodiernos adaptari.

quod

quod est subtilè,ac nouũ in proposito, destruitq; ea,quę in hac specie dixit Petr⁹ de Peralta in dict. l.3.§.qui fideicõmissam.n.45. qui huiusmodi differentiam non considerans, contrarium in Maioratibus dicendum esse existimauit.

¶ Si verò culpa leuissima eadem deterioratio contingat,dicendum est, hoc casu Maioratus possessorem de leuissima culpa non teneri. Cùm enim Maioratus dispositio gratia tãm primi vocati, quam vlteriorum facta sit,succedit regula, quòd quando dispositio fit gratia vtriusque,quis de leuissima culpa non teneatur,quod in hærede & fideicommissario dixit Bar.in dict.l.cùm res.§.culpa.n.9.ff.de lega.1.d.l.si seruus legatus.§.cũ quid, vbi etiã per Scrib.l. contractus, vbi latissimè per Decium.ff.de regul.iur. Quæ omnia menti tradẽda sunt:pro huius articuli resolutione, non enim alibi sic discussa inuenientur.

¶Vltimò autem pro huius articuli complemento:ea quæstio etiam decidẽda est:an scilicet, quãdo Maioratus possessoris culpa aliqua in rebus eiusdem Maioratus dereriorata inueniũtur: aliqua tamen melioratacompensetur damnum cùm melioratione, an hoc non obstante debeant vltimi Maioratus possessoris hæredes soluere omne illud,quod deterioratum est, non habita melioratione ratione. In qua quęstione dicẽdũ est nõ esse compensandum damnum cum melioratione, ex regula,quam ponit Bar.in l.si negotia.n.1.ff.de negot.gest.quem ibi sequun.cõmuniter Scrib. Quod quando damnum ex culpa processit, tunc non fit cum lucro compensandum:sed ipsum dãnum præcisè soluẽdum. Quod etiã probari videtur ex tex. in.l.si quis negotia.ff.eodem tit.vbi disponitur,q negotiorum gestor, qui aliquid indebitè soluit, nõ potest id compensare cum eo, quod indebitè etiam exegit,vbi etiam Bar.& Scriben.prędictam regulam sequuntur. Quod apertius in Maioratibus possessore,qui res ipsas Maiorat⁹ meliorauit,procedit,cum nõ possit æstimationem melioratione repetere,ex decis.l.46 Tauri,quod nos in hæredibus Prælatorum non semel pronuntiatum accepimus. Imò in casu contingenti vidimus prælatum, qui plus quàm sex millia ducatorum in ædificiis Episcopatus consumpserat, condemnatum fuisse ad restitutionem aliarum rerum deterioratarũ nõ facta melioratione compensatione.

¶Secundo etiam constat Maioratus possessorem 8 teneri ad solutionem omnium censuum, pensitationum,tributorum,onerúmque realium, quę ex bonis Maioratus annuatim soluenda sint. Cum enim is Maioratus fructibus fruatur, consequens est,vt ad omnia onera huiusmodi astrictus esse debeat,siue ea magna, siue modica sint.l. hactenus, ibi. *Quoniam alia onera agnoscit*. Et iterum ibi. *Stipẽdium,vel tributum*. ff. de vsufruct. vbi Albericus, Bald.& Angel.idem etiam arbitratur Fulgo. in l. vsufructu legato. ff.eod.tex.in l.neque stipẽdium ff.de impen.in rebus dotal.fact.ibi. *Onus enim fructuum hac impendia sunt*. Vbi etiam per Scriben.Carol.Molin.in consue.Paris.tit.1.§.22.num.156. & 158.Quod copiosè, ac eruditè ex pluribus ornatur à Pinel.in l.1.C.de bon.mater.2.parte.nu.72. & ab.Aluaro Vaez.in qq.iuris.Emphy. q. 17. nu. 1.cum sequentibus: qui ad id est viuendus omninò. Idque de his tributis, ac pensionibus intelligendũ est,quæ omnes Maioratus successores perpetuò astrictos & obligatos teneant,vt his, quæ à Maioratus institutore,seu à præcedẽti successore cum facultate Regia imposita sint.

¶ Quod nedum in tributis decursis eo tempore, quo ipse possessor bona Maioratus possedit, locum habet,sed in his, quæ tempore prædecessorũ decursa sunt,quanuis ipse ad hæredes prędecessorum recursum habeat.Idem Iulianus.§. hęres.ff. de leg.1.vbi glos.& communiter Scrib.id notant. Quam opinionem communem esse profitetur Aluarus Vaez.d.q.17.n.17.vbi plura in idẽ adducit.

¶Idque adeò verum est,vt etiã si Maioratus possessor aliquid ex bonis Maioratus aliis fratribus ratione alimentorum soluere astrictus sit,ipsi fratres non teneantur pro rata,onera vel tributa sol- 9
uere, quæ ipsis bonis Maioratus imposita sunt: sed ea omnia sint à solo Maioratus possessore soluenda. Quod censuit Mat.de Afflict. decis.252.n. 2.idem in c.Imperialem.§.præterea Ducatus de prohi.feud.alie.per Feder.in vsib.feudo.n.53. Tira.de Primoge.q.74.Arias,Pinel.in l.1. C.de bõ. mater.2.par.n.22.vers.Septimò ampliatur.

¶Tertiò similiter constat Maioratus possessorem teneri lites,quæ super bonis Maioratus motę fuerint prosequi,aut defendere, earundémque litiũ. 10
expensas ex fructibus eiusdem Maioratus facere. Quod probatur in simili ex l. 1. C. de bon.mater. ibi. *Sumptus ex fructibus facere*. Per quem tex. dixit Bart.ibi.n.3.partem ex fructibus bonorum aduentitiorũ filij,quorum vsusfructus ad eum tanquàm legitimum administratorem pertinet expensas litium,quæ super eisdem bonis mouẽtur facturum esse. Idque etiam censuerunt Bal.n.1.&.13.Angel. 1.col.Corne.n.2.& Scriben.ibidem. & Alex.in.l. vsufructu nu.3.ff. ad leg.Falcid.Crot.in l.frater à fratre.n.123.ff.de cõdi.indebi.Pinel.in d.l.1.C.de bon.mater.2.par.n.68. Quod pari ratione dicendum videbatur in Maioratus possessore,ex eo,q fructibus rerum maioratus frui debet. Idque in specie in Maioratus possessore arbitratur Mẽchaca de successio creatio.li.1.§.5.num.13.ad fin.

¶Hæc tamen omnia in patre procedunt ac vera sunt, ex eo, quòd vsumfructum habet à lege: se- 11
cus autem dicendum videtur in alio quocunque vsufructuario, qui vsumfructum habet ex dispositione hominis.Is namque si expensæ litis modicæ sint, illas tenetur ex fructibus propriis facere ex decis.text.in.l.hactenùs.ff.de vsufructu.Si verò expensæ magnæ sint, illas ex eisdem fructibus facere non tenetur,& hanc differentiam inter vsum fructuarium ex dispositione legis, & hominis vetam esse censuerunt.Guillel.de Cugno.Bal. & Angel.in.l.1.§.vlusfructuarius.ff. de vsufruct.Moder. in l.Titia.cum testamento.§.Titia. cùm nuberet. ff.de lega.2.vbi Picus.q.58.& hanc dixit communem opinionem Gozadi.consil.94. num. 37. & Anto.Gometius de contractib.cap.15.num.7.ad fin.Quod his,quæ superius diximus de Maioratus possessore non modicũ repugnat. Is enim dominium vtile, & directum,ac vsumfructũ causalem habet ex hominis,non legis dispositione. Ideóq; magis scripta in vsufructuario ex dispositione hominis:quàm in patre, qui ex dispositione legis vsũ fructũ habet Maiorat⁹ possessori cõuenire videtur.

¶Sed quanuis differentia hęc inter vsumfructuariũ ex dispositione legis & hominis à plurib⁹ Scriben. assignari soleat: proculdubiò vera non est. Nulla enim ratione suaderi poterit maius ius habere cum, qui vsumfructum ab homine obti-

net: quàm eum, qui illum à lege habet. Imò contrarium colligitur ex traditis ab Alex. in l. si vir. ff. ad l. Falcid. Nec credendum est legem, quæ tot prærogatiuas parenti supra cæteros vsufructuarios concessit in hac parte: eum eisdem longè inferiorem reliquisse. Ideoque hâc differentiam ex pluribus reprobat Pinelus in dict. l. 1. C. de bō. mater. par. 2. num. 68. qui ad id est videndus omninò.

¶ Quicquid autem in his dicendum sit, quod ad Maioratus possessorem attinet, sic distinguendū esse censeo. Aut enim lis solum commodum ipsi⁹ Maioratus possessoris contingit, aut perpetuam ipsius Maioratus vtilitatem tangit.

¶ Si lis solam Maioratus possessoris vtilitatem contingit: veluti si litigetur inter ipsum, & aliun cognatum, vel agnatum, qui prætendit illum in vocatione præcedere, vel solum super ipsius Maioratus fructibus, nec de proprietate quæstio sit, dicendum est Maioratus possessorem teneri ad eiusdem litis impensam, siue ea magna, siue modica sit. Iniustissimum enim esset Maioratum ipsum obligare ad eas expensas, quæ in ipsius vtilitatem non fiunt: sed solius Maioratus possessoris commodum expectant, vt in simili dixit Bald in l. 2. n. 1. C. de libe. caus. censuitque in specie Pinel in d. l. 1. C. de bon. mater. par. 2. n. 68. vers. aduerto etiā.

¶ Si autem eadem lis perpetuam ipsius Maioratus vtilitatem tangat, dicendum erit, quòd si expensæ modicæ sint ad ipsum Maioratus possessorem pertineant, ex decis. tex. in. d. l. hactenus. Si autem magnæ sint, non teneatur eas ipse Maioratus possessor facere, nisi ex ipsius Maioratus proprietate: sic enim in patre arbitratur Bald in Auth. excipitur. n. 4. C. de bon. quæ libe. Paul. in l. fina. §. vbi autem. C. eod. n. 7. Bal. in l. fin. §. in computatione. n. 3. C. de iur. delib. vbi Ang. Paul. Alex. & Iaſ. id notant. Alex. in addi. ad Bar. in d l. 1. C. de bon. mater. verb. expensas. Crotus in l. frater. à fratre. num. 124. q. 36. ff. de condi. indebi. Pinel. in d. l. 1. par. 2. num. 69. Quibus plura cumulat Fran. Marzarius in Epito. fideicō. 3. parte. q. 67. Quod prudenter à iudicibus æstimandum est. Non enim communiter contingere solent tot expensæ in prosequendis litibus rerum Maioratus, quòd magnæ æstimandæ sint: quanuis quandoque viderimus facultates Regias concessas ad hypothecanda bona Maioratus, seu annuis redditibus obliganda pro magnis expensis factis in litium Maioratus prosequutione, quod ex qualitate bonorum, ac personarum pensandum, ac æstimandum erit.

¶ Quartò etiam constat Maioratus possessorem teneri fratres inopes alere: sorores etiam proprio patrimonio carentes dotare, de quo infra lib. 2. c. 15. & 16 vbi de alimentis à Maioratus institutore aliis filiis præstandis agemus, copiosè tractabimus.

SVMMARIA.

1 *Hæres ad instantiam fideicommissarij tenetur facere inuentarium.*
2 *Hæres tenetur reddere rationem fideicommissario.*
3 *Astrictus ad rationem reddendam inuentarium facere tenetur.*
4 *Maioratus possessor, tam primus, quàm vlteriores inuentarium facere tenentur.*
5 *Possessore Maioratus inuentarium non conficiente: an possit aduersus illum in litem iurari.*
6 *Fideicommissarius vniuersalis tenetur inuentarium conficere: si hæres illud non fecerit.*
7 *Fideicommissarius rei particularis inuentarium facere non tenetur.*
8 *Vsusfructuarius tenetur facere inuentarium.*
9 *Tutor, qui repertorium in tutore loquens, vtrum ad alias personas ad rationem reddendam astrictus extendi debeat.*
10 *Quo remedio vti debeat Maioratum successor, vt aduersus Maioratus possessorem sibi iramentum in litem deferatur.*
11 *Inuentarium conficiens perdit, Falcidiæ atque Trebellianicæ detractionem.*
12 *Inuentarij confectio: vtrum ab institutore Maioratus possessori eiusdem remitti possit.*
13 *Inuentarij confectio, vtrum vsufructuario remitti possit, & nu. 15. & 16.*
14 *Hæredi respectu sequentis fideicomissarij remitti potest inuentarij confectio.*
15 *Inuentarij confectio tutori remitti potest.*
16 *Iudex potest ex causa præcipere tutori, vt inuctarium conficiat, nō obstante testātis remissione.*
17 *Inuentarij remissio quid operetur.*

Vtrum maioratus possessor inuētarium de rebus eiusdem Maioratus facere teneatur.

CAPVT. XXVIII.

1 INter alia onera, ad quæ Maioratus possessor tenetur, non omittendum erit, quòd tenetur etiam ad instantiam sequentium successorum de rebus Maioratus inuentarium conficere, quod in hærede, qui hæreditatem restituere debet per fideicōmissū dixit glos. in l. in ratione. la. 1. §. quod vulgò. verb. nimirum. Quam ibi sequuntur Scrib. ff. ad l. Falcid. cui est simil in l. 1. §. hæc verba. in verb. sufficiunt. ff. si cui plusquàm: per leg. Falcid. glo. in Auth. de hæredib. & Falcid. §. si verò non fecerit. colla. 1. verb. legatorum. & verb. lucrari. Quod etiam censuit Paul. de Castr. in l. cùm tale. §. Titius. nume. 2., versic. Ex hoc dicunt Docto. ff. de condi. & demonst. Quem sequitur ibidem Ioan. de Imol. col. 2. Eandem etiā opinionem sequutus fuit Vincentius Hercula. in dict. §. quod vulgo. col. 29: Claudius in d. l. mulier. §. si hęres. 1. nota, ff. ad Trebel. Guido, Papę. decis. 351. inci

351. incipienti. vtrum hæres. nu. 1. Idque probat l. 2 10 tit. 6. part. 6. Quod ea etiam ratione probatur: quia hæres tenetur reddere rationem fideicommissario, de his, quæ in re fideicommisso subiecta culpa sua deteriora sunt, vt probatur in d. §. si hæres. ibi. *Culpæ planè rationem reddere.* Ex quo consequitur enim teneri inuentarium facere. Omnis enim qui rationem reddere tenetur, inuentarium facere debet. l. cum oportet. § nō autē C. de bon. quæ liber. vbi Bal. n. 1 idem Bal. in Auth. sed cùm testator. nu. 23. C. ad lex Falcid. Idque in Maioratus possessore asserit Peralta in d. l. 3. §. qui fideicommissam. nu. 45. ff. de hęred. instit. Quod nedum dicit procedere in primo Maioratꝰ possessore, sed etiam in vlterioribus respectu sequentium. Idque ex pluribus probat ibidem. d. nu. 45. cum sequen. quod mihi verum videtur, quanuis id non audeat firmare Menchaca. de succes. creat. li. 1. §. 5. n. 46.

5 ¶ Quòd si Maioratus possessor inuentarium solēne non conficiat, poterit aduersus illum sequenti successori iuramētum in litem deferri sic namque in hærede, & fideicommissario censuit Claudius in d l mulier. §. si hæres. Idque ipsum dixit Plotius in l si quando nn 595 C vnde vi. Fran. Marzarius in Epito fideicommiss 2. par. q 54. Quorum opinionem in Maioratus possessore tenendam esse dixit Peralta in. d. l. 3. § qui fideicommissam n. 45. vers certe licet, articulus iste non sit resolutus. Quod esset satis notabile, si verum foret, ex eoq; non modicum ones sentirēt omnes Maioratuum nostræ Hispaniæ possessores, qui, vt plurimum inuentarium non conficiunt, posset namque aduersus eosdem in litem iurari, ex hac, quam paulò antè retulimus opinione.

¶ Sed quanuis opinio ista, à viro ingenioso atque doctissimo probata sit: temperanda tamen ac digerenda erit, ne in æquiuocationem terminorū incidamus, sciamusque qualiter ista intelligenda ad practiaanda sint ¶ Vt autem de hac re vera resolutio habeatur sic distinguendum erit. ¶ Aut enim agimus de obligatione, qua primus Maioratus successor, seu sequentes tenentur ad faciēdum inuentarium tanquàm primi Maioratus institutoris hæredes. Aut de obligatione, qua tenentur ad inuentarium conficiendum tanquam astricti ad rationem reddendam sequentibus successoribus.

¶ In prima specie dicendum est, quòd primus hęres vniuersalis de restituendo grauatus, tenebitur facere inuentarium tāquam hæres. l. fina. C de iure deliberan. quòd si non fecerit, tenebitur in solidum creditoribus legatariis, atque fideicommissariis, vt in § fin verò eiusdem l fina statutum est.

¶ Nec hoc casu aduersus hæredem grauatum propter non confectum inuentarium in litem iurari poterit, vt in specie censuit Rapha. Cuma. in d. l. in ratione. *la pr me a* § quòd vulgò ff. ad. l Falcid. vbi inquit se consuluisse, quòd hoc casu non possit aduersus hæredem iurari in litem per fideicommissariutu. Nulla namque lege cautum est, quòd aduersus hæredem inuentarium non conficiētem in litem iuretur: sed quòd hæres teneatur creditoribus insolidum, præstarèque debeat solida legata & fideicommissa, quod facere tenebitur ipse hæres: sed fideicommissarius debet probare quid in hæreditate fuerit. Si enim in litem iuraretur, euenire posset vt hæres non solùm teneatur solue re integrum fideicommissum, sed plusquàm in fideicommisso fuerit. Cuius dictum refert & sequitur Herculan. ibidem. col. 29. Quod eaiam sequutus fuit Alex. consil. 82. nu. 13. lib. 2 & plures alij, quos infra. nu. 9. citabimus. idque verum mihi videtur. Non enim debemus hæredem inuerarium non conficiētem ad alias pœnas astringere quam eas, quibus legibus astrictus est: contēti enim esse debemus pœnis legalibus l. si stipulatio facta fuerit, cum simil. ff. de verbo. obliga. 6

¶ Fideicommissarius autem, seu sequens Maioratus successor, cui hęreditas restituenda est, si fideicommissarius vniuersalis sit, tenebitur etiam inuentarium conficere, si hæres illud non confecerit: cùm loco hæredis habeatur: quòd si illud non fecerit. solida etiam debita ac legata, & fideicommissa soluere tenebitur, vt dixit Bart. in d. l in ratione. § quod vulgo ff ad leg. Falci. nu. 10. Cuius opinio communis est seēūdum Alex ibidem nu. 19 & secundùm Iaſſ. in l. 1 § si is, qui quadringenta ff. ad Trebel. nu. 6 cum pluribus sequen. vbi etiam id censuit Ripa. num. 6. cum sequentib qui etiam hanc appellat communē opinionem, eamque sequitur Peralt. in dict l 3 § qui fideicommissam num. 45 ad fin. nec lege cautum inuenitur, ꝙ ex hac obligatione, qua fideicommissarius tenetur ad conficiendum inuentarium tanquam hæres possit aduersus eum iurari in litem. Cùm enim contra hæredem non iuretur, à fortiori aduersus fideicomissarium non iurabitur, qui locum hæredis obtinet, vt superiùs dictū & probatū est. 7

¶ Quòd si Maioratus de rebus particularibus, seu de bonorum quota institutus sit, Maioratus successor, cui bona ipsius Maioratus restituēda sunt, inuentarium hac ratione facere non tenebitur. Ipse enim nec hæres est, nec locum hæredis obtinet, quod in fideicommissario particulari in d §. quod vulgo, & in. d. §. si is, qui quadringenta Scriben. aduertunt.

¶ In secunda specie, vbi agitur de obligatione, qua hæres grauatus, seu cæteri fideicommissarij, vel Maioratus successores tenentur facere inuentarium, tanquàm astricti ad rationem reddendam sequentibus successoribus, dicendum est, eos teneri sequentibus fideicommissariis rationem reddere Quod probatur ex tex in l cum tale §. Titiꝰ. ff. de condit & demonstra. & in d l. mulier. § si hęres ff ad Trebel. Ideoq; consequenter debent inuentarium facere, vt existimat Paul in dict. §. Titius & Claudius in d. §. si hæres & Guido Papæ decis. 351 quos superius retulimus. Idque censuit Alex. in dict § quod vulgo num. 14 & consil 58. num. 8. lib. 3. Iacobinus in l. fina § 1 num. 13. C. de iur. deliberan. Soci. consil 51. nu 1 lib. 3. Bellonus cons. 54. num 1. Idque in vsufructuario arbitratur Matt de Afflict. decis 342 nu 2 &. 3. vbi inquit ita fuisse iudicatum. Pinel. in l 1. C de bon. mater. 2. par. nu 22. vbi plures idem asserentes refert.

¶ Si autem inuentarium hæres fideicommissarius Maioratus possessor, seu vsufructuarius non fecerint, nulla lege cautum est, quòd aduersus eos iurari possit in litem ob non confectum inuentarium Nec obstat quòd aduersus tutorem, qui etiam rationem reddere debet, iuretur in litem ob non confectum inuentarium l. tutor, qui repertorium ff. de adminis tuto Nam illa lex pœnalis est, fauorémque pupilli concernit: ideoque ad alios casus trahēda nō est. Sicq; dixit Raph. Cuma. in d § quod vulgò. quem ibi sequitur Alex. num 14. & Vincē. Herculan col. 29. Idem Raphael Cuma. cons. 30. col pē qui ad id est omninò videndus Idq; in specie cēsuit Bert. cōs. 243. n. 5. li. 1. sētitq; Alex. 8

d.consil.82.n.13.volu.2.Non enim procedit argumentatio. Aliquis tenetur ad conficiendum inuentarium ergo propter eiusdem omissionem iurandum erit aduersus eum in litem,vt optimè probat Corn.consil.81.lib.4.per totum præcipuè. num.4. vbi inquit, quòd qui censetur esse in dolo,ob non confectum inuentarium, est ille, qui habet officium publicum, seu publicam administrationem: non autem is, qui solùm tenetur reddere, ex aliqua causa priuatas rationes. Aliàs enim sequeretur,quòd contra procuratorem ad negotia negotiorum gestorem,vsufructuarium,& cæteras eiusdem generis personas,quæ tenẽtur rationem reddere ob non confectum inuentarium, in litem iurari posset, quod nullatenus dicendum est, vt ibi optimè Corn.considerauit.

9 ¶ Pro cuius opinionis comprobatione considerandum est non adeo præcisam esse obligationem Maioratus possessoris,qui bona propria possidet, quo ad inuentarium conficiendum prout obligatio tutoris,qui bona aliena administrat,nec rationem, quam tenetur præstare fideicõmissarius rationi per tutorem præstandæ similem esse. Tutor namque de omnibus bonis, ac fructibus emolumentisque eorundem rationem reddere debet. Fideicommissarius autem nõ tenetur reddere rationem:nisi solius deteriorationis bonorũ sua culpa prouenientis,vt probatur in d.§.si hæres, & in d. §. Titius. Ideoque magis ex quadã decẽtia: quam ex præcisa obligatione videtur q̃ teneatur inuẽtariũ facere,vt in vsufructuario dixit Iurisconsultus in l.1.§.rectè ff.vsufru.quemadmo.caue. vbi dicitur rectè dominũ,& vsufructuarium facturos:si in scriptis redigant,quæ bona sint, fruenda,vbi glo. verb facient,id intelligit de consilio:non autẽ de præcisa obligatione. De cuius glossæ veritate nũc non agimus:id tamen præcisè asserimus,quòd aduersus fructuarium,nec Maioratus possessorẽ:propter non confectum inuentarium non possit in litem iurari. Quod non petente sequenti Maioratus successore verum mihi videtur: eo autem instante,iudicéque id præcipiente, seruandum erit. Quod statim dicemus, atque in hac specie falsam esse existimo opinionem Claudij in d.§. si hæres, & Peraltæ in dict. §. qui fideicommissam.nume. 45. Quos superiùs retulimus: dicentium, ob non confectum inuentarium posse aduersus Maioratus possessorem in litem iurari. Esset namque absurdissimum omnes Maioratus successores huic pœnæ ac rigori absque lege astrictos reddere.

¶ Si autem Maioratus successor, qui bonorum subtractionẽ timet,sibi rectè consulere velit, poterit instare coram iudice,vt Maioratus possessor
10 de rebus eiusdem Maioratus inuentarium conficiat Quod iudex ipse necessariò præcipere debet, ex his,quæ superiùs adducta sunt,quòd si ad iudicis præceptum Maioratus possessor inuentarium non fecerit,ex contumacia,& dolo poterit aduersus illum in litẽ iurari.l.2.ibi, *Cùm verò dolus, aut contumacia non restituentis, vel nõ exhibentis punitur, quantum in litem iurauerit actor.* ff. de in litem iurã. Vbi Bart.Paul.Iaff.& communiter Scrib.Contumacia namque delictum est l. omne delictum in princip.vbi gloss.& Bart.nu.1.ff.de re milita. glo. in l.1.in §. fina.ff.si quis ius dicen.non obtempera. vbi Bart.num.9.& Scrib. Ideoque non mirum, si ex ea in litem iurari possit,vt optimè aduertit. Iaf. in d.l.2.nu.3. Idque in vsufructuario, qui instãte proprietario recusauit inuentarium, seu descriptionem bonorum facere,censuit Bertr.cons.243. num.6.& 7.lib.1 qui ad id omninò videndus erit. Quæ omnia summè notanda,ac memorię tradenda sunt.

¶ Id tamen sciendum est hæredem grauatum inuentarium non conficiẽtem perdere vltra ea,quæ superiùs dicta sunt Falcidię seu Trebellianicę detractionem: prout supra isto lib.c.17.ad fin.n.33. ostendimus.

¶ Sed contrauerti potest, vtrum Maioratus instiI1 tutor possit eiusdem Maioratus successoribus inuentarij confectionẽ remittere,& prima facie dicendum videtur, quòd non: cum ea inuentarij confectio vsufructuario remitti non valeat, vt censuit Iaff. qui plura refert consil. 40. numer.2. lib 1. Alexand.in l nemo potest.ff de lega.1.num. 1. 18.Pinel de bon.mater.in l.j.par.ij.num.76.Mencha.de successf.creati.§.10.num.668. Boeri. decis.61.nu.12.quam dixit communem opinionem esse Soci.Iuni.consil.115.n.18.lib.1. Bellonus cõs. 14.num.3.Iulius Clarus lib.3.receptarum sent.§. testamentum.q.66.vers. Quo ad secundum. Ex quibus videtur dicendum Maioratus possessori etiam non posse huiusmodi inuentarij confectio- 13
nem remitti.

¶ Sed verius est Maioratus possessori inuentarij confectionem remitti posse: quanuis enim vsufructuario inuentarij confectio remitti non possit, hæredi tamẽ in re fideicommisso subiecta respectu sequẽtis fideicommissario remitti poterit, vt opinatur Paul.in d.l.cum tale §. Titius.ff. de cõdi & demonstra.num.2. Cuius opinionem asserit 14
communem esse Paris.consil.68.nu.57.lib. 2.Aymon Crauet.cõsi.174.num.11.Dida. de Couarr. in c.1.de testam.nu.17.Iulius Clarus lib.3.senten. receptarum.§ testamentum.q.66.versi. Quod ad primum. Quod magis ad Maioratus possessorem, qui verus dominus est,non autem vsufructuarius, adaptari poterit.

¶ Imò quanuis in vsufructuario communis opinio sit,quòd ei non possit remitti inuentarii confectio: ea tamen opinio mihi iure non probatur: cùm hæredi inuentarij confectio remitti possit, vt superiùs ostensum est,ac etiam tutori, qui maiori obligatione ad inuentarium conficiendum 15
astrictus est,remitti valeat.l.fina.C.arbi.tute. vbi glos.& communiter Scrib.Quam opinionem cõmunem esse asserit Guido Papæ consil.41. nu.1. Iulius Clarus,qui plura refert. lib.3. receptarum sentent.d §.testamentum.q.66.vers. quo ad tertium. Nec vlla lege cauetur non posse hanc inuentarij confectionem vsufructuario remitti, & omnes qui hanc opinionem tenent, absque lege, ac iuridico fundamento loquuntur. ¶ Nec obstat tex.in l.1.C. de vsufruct. & in l. scire debetis. vbi glo.& Scrib.C.vt in posse legato. Ex quib' probatur cautionem de vtendo arbitrio boni viri remitti non posse:ne detur occasio delinquendi. Leges namque illæ,quę adeò à communibus regulis exorbitant, & in cautione de vtendo & fruendo arbitrio boni viri loquũtur, non sunt facilè ad alios casus trahendę. Nec est verum, quòd in remissione inuẽtarij militat eadem ratio, quę in remissione dictæ cautionis militet,scilicet,ne datur occasio delinquendi. Nõ enim datur maior occasio delinquendi vsufructuario respectu proprietarij, quàm hæredi respectu fideicommissarij,nec tutori respectu pupilli. Cùm quanuis hæres atque tutor sint liberj ab inuentarij confectionel ex dispo-

dispositione testantis:nihilominùs tamen tenean tur bonorum descriptionem facere si pars id petierit, vt bona non subtrahantur, & dolus malus absit. Qui enim non tenetur inuentarium facere, ad faciendum bonorum descriptionem compelli potest, vt supra isto lib.cap.15 num.32. cum seq. ostensum est. Ideóque mea sententia inuentarium etiam fructuario remitti poterit: sicut hæredi,ac tutori remitti potest: quanuis ipsi ex remissione inuentarij non possint hanc bonorum descriptionem recusare:ficq; ista intelligenda sunt. Doctores namque in hac materia descriptionem bonorum cum inuentario confundunt:quanuis ipsa diuersa sint:vt d.c.15 nu.33.cum seq. annotauimus. Idq; colligi potest ex his, quæ dixit Iaf.d.consil. 40.qui est præcipuus contrarię opinionis author, vbi non in inuentario, sed in descriptione bonorum apertissimè loquutus fuit. Quę opinio sic intellecta mihi verior atque probabilior videtur,& ex ea cessat differentia, quæ ab Scrib.sine lege atque fundamento inter vsufructuarium & hæredem respectu fideicommissarij, & tutorem assignari solita est.

¶ Sed etsi hanc differentiam,quam inter inuentarij cõfectionem, atque bonorum descriptionem assignauimus aliquis recusare voluerit: quanuis ea iuridica, atque à grauissimis auctoribus proba ta sit: adhuc id, quod superiùs de vsufructuario diximus verius mihi videtur. Nõ enim ex hac inuentarij remissione datur statim occasio delinquendi vsufructuario, siquidem si vsusfructus in rebus immobilibus consistat, penitùs cessat hæc delinquendi occasio, cùm in his fraus tàm facilè fieri non possit. Si verò in mobilibus consistat, semper tẽpore diuisionis & traditionis solent bona hæc sigillatim describi. Nec solent dari vsufructuario nisi descriptione legitima præcedente,ex quæ fraus facilè euitari potest, quòd si neutrum fiat adhuc ex communi omnium sentẽtia,quoties proprietarius id petierit ex causa poterit præcipi, vt inuentariũ conficiatur, etsi à testante eius confectio remissa sit. Quod etiam in tutore respectu 16
pupilli tenuit Bart. communiter sequutus in l.nemo potest nu.12.ff. de legat.1. Idem in l.tutor,qui repertorium.nu.18.ff.de admi.tut.Aret.cons. 22. nu.5.Deci.consil.349.num.5.Segura.in l.si ex legati causa.num.21.cum seq ff.de verb.oblig.Ripa in l.nemo potest num.48.ff.de lega.1.vbi Anibal. num.396.& Crot.colum.22.& Claud.col.5. Ayuon.consi.193.num.10.Loaz.in repet.l filiusfamilias.§.Diui.ff.de lega.1.num.71.Dida. de Couarru.lib.2.resolu.cap.14.num.4.Idq; etiam pari ratione in hęrede respectu fideicommissarij,& in vsufructuario respectu domini,dici poterit. Non enim potest iustè inuentarij cõfectio recusari ex his,quæ superiùs à me adducta sunt. Operabitur autem inuentarij remissio, quòd illud non conficiens in dolo non sit nec aduersus non conficientem in litem iurari possit,vt dixit Fulg.consil.25. col.2.ad fin.Idque clarè sentit Alex.consi.74.nu. 1.li.7.Mat.de Affli.decis.360.nu.2. Paris.cons.21. nu.55.li.2.Non autẽ operabitur,quòd iudice prę 17
cipiente possit eius confectio recusari, nõ obstante testantis remissione, quòd si ad bonorũ descriptionẽ referatur, verissimum est, atque in tutore, ac hærede & vsufructuario indifferẽter procedit.

Quicquid autem in vsufructuario dicendum sit: in Maioratus tamen possessore nulli dubium est: quin ei possit inuentarij confectio remitti.

Finis Libri primi.

Universidad de Deusto
Biblioteca

DE RECTA HISPANORVM PRIMOGENIORVM INSTITVTIONE.

¶LIBER SECVNDVS.

Capita, quæ in ſecundo volumine continentur.

Vo iure, quibuſue rationibus Maioratuum inſtitutiones in vtroque foro ſuſtineantur. Caput primum.
De multiplici Hiſpanorum Primogeniorum differentia. Cap. ſecundum.
Qualiter ex legitima deſcendẽtium vel aſcendentium Primogenium abſque Regia facultate inſtitui poſsit. Caput tertium.
De his Primogenijs, in quibus ex electione vltimi poſſeſſoris ſuccedi ſolet. Caput quartum.
Vtrum is, cui electio ad Maioratus ſucceſsionem commiſſa eſt, teneatur eligere digniorem, vel poſsit dignum, ſeu etiam indignum eligere digniori prætermiſſo. Cap. quintum.
De his Prmogenijs, quæ ex temporis antiquitate conſtant. Caput ſextum.
De Regiæ facultatis ſolennitate, quæ debet præcedere Maioratus inſtitutionem. Caput ſeptimum.
De cæteris ſolennitatibus, quæ in Primogeniorum inſtitutione requiruntur. Cap. octauum.
Quis poſsit Primogenium inſtituere. Caput nonum.
Ex quibus bonis poſsit Maioratus inſtitui Caput decimum.
In cuius perſona poſsit, ac debeat Primogenium inſtitui. Caput XI.
De legibus, ac conditionibus, quæ in Primogeniorum inſtitutione apponi ſolent. Cap. XII.
De conditionibus, quæ in Primogenijs circa matrimonia ſucceſſorum apponuntur. Caput XIII.
De conditionibus, quæ circa nominis, atque armorum delationem in Primogenijs apponi ſolent. Caput XIIII.
De alimentis & dotibus, quæ à Maioratus inſtitutore, filijs, ac deſcendentibus relinquenda ſunt, qualiterq; hæc obligatio ipſius Maioratus ſucceſſores aſtringat. Caput XV.
De alijs quæſtionibus dotium, atque alimentorum materiã attinentibus. Caput XVI.
De forma inſtitutionis Maioratus. Caput XVII.

SVM

Universidad de Deusto
Biblioteca

SVMMARIA SEQVENTIS CAPITIS.

1 *Institutiones Primogeniorum, vtrum quo ad ius fori, ac poli securæ sint.*
2 *Plures rationes, quæ aduersus Primogeniorum institutiones adduci solent.*
3 *Fundamenta ex quibus Primogeniorum institutiones sustinentur.*
4 *Primogeniorum institutores bonis agricultoribus similes esse.*
5 *Primogenia, in quibus descendentes, seu ascendentes legitima non fraudantur, vel in quibus gravamen Primogenito in legitima non imponitur iusta esse censentur.*
6 *Primogenia, quæ ex legis authoritate fiunt, iustè in conscientiæ foro institui possunt.*
7 *Lex ciuilis seu canonica: si iusta sit, etiam in foro conscientiæ seruanda erit.*
8 *Faciens aliquid legis authoritate, non peccat, si ea lex sit diuinæ legi contraria.*
9 *Primogenium non potest fieri ex legitima ascendentium, seu descendentium absque Regia facultate, seu eorum consensu.*
10 *Facultas parenti simpliciter concessa, vt de omnibus bonis possit Maioratum instituere, intelligenda est, dummodo cæteris filijs competentia alimenta relinquantur.*
11 *Consuetudo deferens successionem Primogenito intelligenda est relictis cæteris filijs competentibus alimentis.*
12 *Statutum excludens fœminas propter masculos, non aliter locum habere potest: quàm relictis filiabus dotibus, seu alimentis competentibus.*
13 *Rescripta Principum secundum iustitiam fori ac poli interpretanda sunt: etsi id verba non patiantur.*
14 *Legitima filiorum simpliciter sumpta ex iure naturali procedit, quanuis eius quantitas iure positiuo taxata sit.*
15 *Princeps non potest concedere facultatem, vt fiat Maioratus non relictis filijs competentibus alimentis.*
16 *Legitima filiorum in quantum ad alimenta eorum necessaria est ex iure naturali procedit: ideóque lege, rescripto, seu consuetudine tolli non potest.*
17 *Instinctus naturalis, quo ad aliquid faciendum astringimur, proprium ius naturale est.*
18 *Ius naturale non eget aliqua lege seu constitutione scripta, quæ idipsum disponat.*
19 *Lex naturalis non eget promulgatione.*
20 *Ius naturale non efficitur ciuile ex eo, quòd aliqua lex ciuilis idipsum, quod lege naturali introductum erat, disponat.*
21 *Statutum continens idem, quod ius commune, dicitur ius commune: non autem statutarium.*
22 *L. ius ciuile ff. de iustitia & iure declaratur.*
23 *Legitima filiorum potest tolli lege, seu consuetudine: etiam quo ad alimenta, vbi filius aliunde habuerit, vnde se alere possit.*
24 *Alimenta non possunt tolli filijs Principis rescripto: etiamsi ipsi aliunde ea habeant, nisi ex magna causa,*
25 *Facultates ad instituenda Primogenia semper ea lege conceduntur, vt alijs filijs alimenta relinquantur.*
26 *Facultates ad instituenda Primogenia, relictis cæteris filiis competentibus alimentis, iustissimæ sunt: etiamsi in eis nulla alia causa, quàm ipsa Maioratus institutio interueniat.*
27 *Maioratus ex Regia facultate institutus, nulla, seu non competenti facta alimentorum assignatione, vtrum nullus sit: an facta ex bonis Maioratus legitima alimentorum assignatione sustineatur.*
28 *Facultas ad priuandos ascendentes legitima quando & qualiter concedi possit.*
29 *Grauamen ex legitima filij reijcitur, etiam si filio aliquid vltra legitimam relictum sit: in residuo verò sustinetur.*
30 *Grauamen conditionis casualis, vel mixtæ, nedum reijcitur ex legitima filij in potestate, sed etiam ex residuo.*
31 *L. suus quoque ff. de hæred. instit. l. si pater. C. de institut. & substit. declarantur.*
32 *Institutio filij factæ sub conditione casuali, vel mixta, vtrum hodie omninò nulla sit: an quo ad legitimam, reiecta conditione substineatur.*
33 *L. scimus. §. cum autem. C. de inoffi. testam. declaratur.*
34 *L. 11. tit. 4. part. 6. declaratur.*
35 *L. quoniam in prioribus. C. de inoffi. testam. declaratur.*
36 *Nouus intellectus ad l. 27. Tauri assignatur.*
37 *L. 11. tit. 4 part. 6. vtrùm solum in filio in potestate: an etiam in emancipato procedat.*

Quo

Quo iure, quibúsue rationibus Maioratuum institutiones in vtroque foro sustineantur.

CAPVT PRIMVM.

HIspanorum Primogeniorum origine, ac natura omninò iam percepta ac intellecta, vt promissum ordinem prosequamur, consequenter dicendum superest: qualiter ea Primogenia institui, atque expediri debeant. Non enim aliter poterat de Primogeniorum institutione tractari nisi priùs eorũ natura rectè cognita, ac perpensa. Sed quia plerique has Primogeniorum institutiones insectari solent, existimantes eas esse aduersus ius, naturalémque iustitiam ac moralem
1 rationem, nec quoad ius poli attinet securas: ideò conueniens, ac necessarium mihi visum fuit antequàm vlterius progrediamur, de earum iustitia disserere, vt nõ priùs de Primogeniorum institutione tractemus: quàm ea iure fori, ac poli securè institui posse cognoscamus.

¶ Quòd autem huiusmodi Primogenia in Rei-
2 publicæ perniciem conuertantur, nec quoad ius poli secura sint, aliquibus ex eo persuasum est, quòd in eis instituẽdis violetur illa æqualitas, quã iura naturalia, humanæque leges inter fratres præcisè seruari voluerunt, vni filio: quasi totum patrimonium assignando: cæteris autem minimam eiusdem portionem relinquendo. Quam primogeniorum iniustitiam, nõ in hoc solo versari, sed etiam vlterius protrahi contendũt: dicentes: Fœminas plerunque ab horum Primogeniorum successione: aduersus naturalem etiam æquitatem excludi, inuitasque ac renitentes in monasteria detrudi, pluraque alia in aliorum filiorum præiudicium, in eis passim inueniri. ¶ Quibus adiiciunt, quod in horum Primogeniorum successione non melior, sed maior natu, cæteris filiis præferri solet, eorumque instituendorum cupiditate homines, ad amplissima patrimonia per fas & nefas acquirenda alliciuntur, vt ex eisdem huiusmodi Primogenia constituant, in eisque assiduè plura disponant, quæ potiùs gentilitatis, quàm Christianæ religionis specimen præ se ferunt: memoriã propriæ familiæ magna solicitudine perpetuam efficere desiderantes, ad nominis, insignioruũque propriæ familiæ delationẽ successores perpetuò astrictos reddentes bonorum alienationem, pluribus vinculis prohibentes, pluraque alia, à viris Christianis alienissima disponentes. Ideoque huiusmodi Primogenia iuste institui non posse, dixit Cinus in l. rescripta. q. 3. C. de precib. Impe. offerẽ. Idem. in. l Barbarius. col. 1. ff. de offi. præto. Lucas de Pena. in l. quicunque. col. 1. C. de Princip. agen. in reb li. 12. Iasson. in. §. sed istæ quidem. n. 124. insti. de actionib. Ioã. Lecerier. de Primog. li. 2. q. 15. vbi latissimè prosequitur materiam. Simãcas, qui hos, plurésque alios Primogeniorum abusus recẽsuit, de catholi. institutio. cap. 9. nu. 126. cum plurib. sequen. vbi concludit eadem Primogenia non aliter sibi iusta videri: quam si ad aliquem honestum finem dirigantur, piisque operibus temperentur, atque sine alterius iniuria fiant. Quæ etiam Primogenia principiis iure naturæ aduersari, nimisque Reipublicæ damnosa esse dixit Mencha. de succes. creati. in præfat. lib. 1. n. 24. Quod etiam repetit de succes. resolu. lib. 3. in l. si quis in suo. C. de inoffi. testa. n. 26. cum sequen.

¶ Sed quanuis plures præfatam opinionem se-
3 quantur, contraria sententia, quòd scilicet Primogenia iure optimo, atque citra conscientię discrimen fieri ac sustineri valeant, crebriori Scribentium numero comprobata est, ea prę sertim ratione, quòd in instituẽdis Primogeniis bonum publicum versetur. Reipublicæ nõque interest illustres familias, earumque patrimonia conseruari, vt viri optimates, ac proceres rempubli. ipsam tueantur belloque & pace Regibus deseruiant, ficque Primogenitus ipse totius familiæ robur, ac præsidiũ, fratrésque inopes alere: sorores etiam egentes dotare astrictus sit, aliaque quamplura onera in propriæ familiæ decus, ac honorẽ subire debeat. Quod citra bonorũ colligationẽ fieri non posset: cùm ex bonorũ diuisione, vt alibi diximus, bona attenuentur ac exinaniantur, patrimoniáque etiã amplissima destruantur, pereántq; etiã antiquarũ vestigia familiarum. Quod in reipublicæ clarissimam perniciem vergere notissimum est. Ideóque hanc vltimam sententiam veluti iuri, ac rationi magis consonam sequuti fuerunt Ioan. And. in c. sine culpa. q. vlti. de reg. iur. lib. 6. in mercurialib. Oldral. cõs. 94. col. 2. & 3. Bar. in l. 2. C. quę sit lõg. consue. n. 28. Marti. Lauden. de Primoge. q. 12. Tiraquel. qui plures, maximæque authoritatis iuris interpretes idẽ existimantes refert. in eod. tracta. de Primoge. q. 4. n. 13. & 14. cum sequen. vbi ad id Bernard. Scotum, Ioan Maiorem, & etiam Abulensem idem tenentes refert. Idem etiam existimat Paris. cons. 72. nu. 12. li. 4 Ioan. Lupi. in rep. c. per vestras post notabilia. tex. §. 26 ante. nu. 1. Carol. Moli. in consue. Parisi. ti. 1. de materia feudali. §. 8. glo. 3. n. 30. & glo. 4. n. 15. Xuarez in rep l. quoniam in prioribus. 2. limita. ad l. fori. per totam. C. de inoffi. test. Dida. de Couarr de sponsalib. 2 par. c. 8. §. 6. n. 5. versi. 4. deducitur idẽ in c. Rainũcius. nu. 24. de testa. & lib. 3. variarum resolu. cap. 5. num. 5. Grego. Lopez in l. 32. tit. 9. part. 6. in princip. glos. magnæ. Petrus Peralt. in l. 3. § qui fideicõmissam. n. 121. ff. de hæred. insti. Anto. Gomet. in l. 40. Tauri. n. 56. Dominicus Soto. de iustitia & iure li. 4. q. 5. arti. 1. versi. At verò. Vbi inquit Primoge-
4 nia instituentes agricolis prudẽtibus similes esse, qui arbori & viti minores ramusculos circumquaque amputant, vt præcipuum germen in truncum excrescat. Quam etiam opinionem nouissimè sequutus est D. Anto. de Padilla, qui optimè & copiosè illam prosequitur in Rub. C. de fideicommis. n. 4. plures autem rationes, quibus Hispanorũ Primogenia sustineantur, recensuit Simanchas de Primoge. Hispaniæ. lib. 1. c. 16. cum seq. Idq; latissimè prosequitur Fran. Piscina de statutis excluden. fœmi. n. 68. cum seq.

¶ Vt autem in hac re deinceps plenissima resolutio habeantur: præmittendum est, quòd omnia Primogenia, in quibus filiis, aliisque descendentibus, seu ascendentibus. legitima non auferatur, nec minuitur, nec ipsi Primogenito grauamen in sua legitima imponitur: proculdubiò iure optimo, ac secundũ conscientiã institui valent. Cum enim solùm hæc duo scilicet, quòd legitima minuatur,

nuatur, seu in ea grauamen imponatur, Primogeniorum institutiones dubias reddere soleant, vt optimè aduertit Xuarez in l.quoniã in prioribus. C.de inoffi.testa.2.limita.n.16.consequens erit,vt ea Primogenia, in quorum institutione nullum eorum interueniret, proculdubio iustè rectéque institui possint. Quæ regula tanquàm infallibilis, in hac materia præmittenda erit.

6 ¶ Nec ad Maioratuum iustitiam, seu iniustitiam considerandum est, quòd in eisdem instituendis plures abusus frequenter interuenire soleãt. Non enim Primogeniorum abusus probamus: sed ea solum Primogenia,quæ rectè ac iustè, ac secundùm ordinem quæ in hoc libro trademus instituta fuerint. Quòd si propter abusus in eisdem plerunque accidentes Primogenia improbanda forent:illicò possemus plura recta ac iusta gentiũ instituta improbare,ex eo, quòd vt plurimùm diuersis abusibus infici,ac dehonestari soleãt. Quod nimis absurdum, atque irrationabile futurum esset.

¶ Ex qua regula, quam paulò antè præmisimus, subinfertur, Primogenium illud, quod pater de quinta bonorum suorum portione fecerit,quo ad ius poli,ac fori iustissimum esse. Cùm enim quinta bonorum portio extra filiorum legitimam sit, nec hic de legitimæ diminutione, nec eiusdẽ grauamine tractetur: non est cur de huiusmodi Primogenij iustitia disputandum sit.

¶ Idem etiam pari ratione dicendum erit in eo Maioratu, qui ex tertia bonorum parte,à parente factus fuerit, seu simul de tertia quinta bonorum portione,seruato ordine, de quo in l. 27. Tauri, quæ est.l.11.tit.6.li.5.in noua.ll. Regni collectione. Quãuis enimrespectu extraneorum tertia bonorum pars legitima sit:respectu tamen filiorum non est legitima,vt in d.l.27. Cõmentatores eiusdem legis aduertũt,atque supra li.1.c.12.n.17. annotauimus. Ideoque de ea idem, quod de quinta bonorum portione dicendum erit.

7 ¶ Quibus adijcitur leges Regias facultatem hanc Primogenij ex tertia & quinta bonorum parte instituendi parentibus concedere,ceteris filiis legitiã portione relicta, eáſq; hac præsertim ratione iustissimas esse. Ex quo fit,vt is, qui earum authoritate fretus Primogenium instituerit: etiam, quo ad ius fori tutus,ac securus censendus sit. Lex namque humana tam ciuilis:quàm canonica condita ab eo, qui habet authoritatem legis condendæ,si ea ob bonum commune lata sit,etiam in foro conscientię seruanda erit. glo.1.in c.quæ in Ecclesiarum.de constitu.quam ibidem Abba. atque communiter Scrib.sequuntur Felin. qui plura refert in c.1.de constitu.nu.44. Iaſſ.in l.si post diuisione.nu.6.C.de iur.& facti igno. Diuus Tho.1.2.
8 q.96.arti.4.& 6. Henricus quodlibeto.8.q.22. Anto.Gome.qui id ad Hispanorum Primogenia deducit in l.40. Tauri.n.56. Soto de iusti. & iur. li.1. q.6.col.2. Ideoq; is, qui legis humanæ authoritate aliquid fecit,nõ peccat:nisi ea lex diuinæ cõtraria:sit vt in specie dixit Bal.in c.in omni negotio. n.1.de testibus. Cuius dictũ refert & sequitur Iaſſ. plura in eius comprobationẽ adducens in l.si pœnæ causa.in princi.n.2.ff.de condictio.in debit. Felin.qui etiam plura refert in d.c.1.de cõstit.n.44. glo.communiter sequuta,ab Scrib.ibidem in c.fi. de præscrip & alibi sæpè Scrib.

¶ Similiter etiam longè potiori ratione idem dicendũ erit in eo Primogenio,quod ab eo,qui nec filios,nec descendentes,nec etiam ascendentes habet in persona fratris, vel alterius consanguinei, vel etiam extranei factum fuerit. Cùm enim in hac specie de legitima ascendentium, vel etiam descendentium non agatur, isque lege humana possit liberè ex bonis suis quicquid sibi libuerit facere:meritò species hæc extra omnem dubitandi occasionem versabitur.

¶ Idipsum etiam dicendum erit in eo Maioratu, 9
qui ex tertia bonorum portione ab eo, qui ascendẽtes:nõ autẽ descẽdẽtes legitimos habet, factus fuerit. Cùm enim legitima ascẽdẽtiũ sit vniuersũ patrimoniũ,excepto tertio, vt probatur ex decis. leg.6.Tauri,quę est l.1.tit.8.li.5.in noua.ll.Regni collectione,nõ est cur de hui' Primogenij(qđ relicta ascendẽtibus legitima portione instituitur,) iustitia tractetur.

¶ Vlcimo loco idem etiam dicendum est, de eo Primogenio, quod pater ascendentes habẽs,legitimáque descendentia carens in persona filij naturalis, etiam de omnibus bonis suis institiuerit. Cum enim hoc casu non solum pater in præiudiciũ ascendentium possit filio naturali tertiã suorũ bonorum partem:imò omnia bona sua relinquere, nec hoc casu ascendentes legitimam prætendere,possint ex decis.l.10.Tauri,quę est.l.8.ti.8.li. 5.in noua ll.Regni collectione. Nec filius etiam naturalis legitimam prætendere,possit,ex text. in Auth.Licet,cum simil.C.de nat.lib. poterit pater liberè de his bonis Primogenium instituere.

¶ His igitur articulis tanquam clarissimis præsuppositis:nè in æquiuocationem terminorum,vt propè omnes Scrib. hucusque inciderunt, nos etiam incidamus: de Primogeniorum iustitia,seu iniustitia tractãtes,duas species principales discurremus,in quibus tantum versari potest huius rei difficultas. ¶ Prima: Quando Maioratus instititor filios ac descendẽtes legitimos,seu solùm ascẽdẽtes habens, eo legitima portione fraudare velit: filio Primogenito etiam ipsorum legitimam portionem iure Maioratus relinquendo.

¶ Secunda, Quando filio Primogenito in sua legitima portione grauamen, à Maioratus instititore apponitur.

¶ In prima specie principali duo etiam casus penitus diuersi,ac separati considerandi sunt. Aut enim Maiorat' absque Regia facultate instituitur, aut Regia facultate præcedente fit.

¶ In primo casu vbi.s.Maioratus absque Regia facultate instituitur, cæterique filij, seu ascendentes sua legitima fraudãtur,certissimũ est, huiusmodi Maioratũ, nec quoad ius fori,nec poli posse sustineri. Cũ enim leges necessitatem præcisam parẽtibus imponant,vt filiis suis,seu ascendẽtibus legitimam portionem relinquant eisque solùm de tertia & quinta bonorum suorum portione disponere,certo ordine seruato, permittant:consequẽs est,vt quicquid aduersùs earundem legum formã, ac ordinem factum fuerit,nullum futurum sit,nec in conscientiæ foro sustineri valeat.

¶ Quod intelligendum erit: nisi ad id Primogenium,ex aliorum filiorum,seu ascendentium legitima instituendum,eorundem consensus interuenerit,consensusque ipse iuramẽto, ac cæteris vinculis de quibus infra isto li.c.3.dicemus, vallatus fuerit. Tunc namque Primogeniũ,hoc pacto:etiã ex legitima aliorum filiorũ seu ascendentium institutum,quo ad ius fori, & poli validũ erit:dum modò,voluntariè, spontéque, ac citra metum & coactio

coactionem,læsionémque id fiat,fraúsque ac dolus in ea Primogenij institutione non interueniant, quod parentes summa animaduersione curare,diligentérque obseruare debent.

10 ¶ In secundo casu,vbi scilicet Primogeniũ ipsum Regia facultate præcedẽte institutũ fuerit,considerãdũ est:an facultas cõcessa fuerit ei, q alios filios,aut descẽdẽtes habet,aut illi,qcaret legitima descẽdentia:habet tñ legitimos ascẽdẽtes. ¶ Si habẽti filios,ac descẽdẽtes facultas concessa fuerit: subdistinguendũ etiã erit. Aut enim ex Regia facultate Maioratus institutori,alios filios habenti cõceditur,vt illud, ex omnibus bonis simpliciter instituere possit. ¶ Aut ex ea cõceditur,vt illud facere possit, ex omnibus bonis suis: etiam non relinquẽdo cæteris filiis legitimam, nec alimenta. ¶ Aut conceditur, quòd illud instituat, relictis eisdem filiis,alimentis competentibus.

¶ Si facultas ad constituendum Primogenium ex omnib' bonis simpliciter cõcedatur,dicẽdũ erit: Maioratũ eiusdem facultatis virtute,à parente,ex omnib'bonis institutũ,nõ relictis cęteris filiis cõpetẽtibus alimẽtis:nec quo ad i' fori,nec poli securum esse:quãuis n. simpliciter facultas cõcedatur,vt ex omnib' bonis Primogeniũ fiat,ea facultas intelligenda erit:dũmodò cęteris filiis,alimẽta cõpetentia relinquãtur:etsi id in ea expressum nõ fuerit. Quod in cõsuetudine deferẽte simpliciter successionẽ parẽtis Primogenito decisum est.

11 Ea nãque cõsuetudo intelligenda est: dummodò cæteris filiis,priùs alimẽta iuxta eorũ qualitatẽ & dignitatẽ assignẽtur,vt in specie cẽsuerũt. Hostiẽ. Ioan.And.col.2.Abb.n.10.& cæteri in c. licet de voto. Io.And in reg.sine culpa de reg.iur.lib.6.in mercurialibus. Abb.cõs.12.n.5.li.1. Guido Papæ, decis.476.& decis.487. Tiraq.q plura in idẽ adducit de Primog.q.4.n.33. Xuar.in rep.l.quoniam in prioribus.2.limita.ad l.fori.n.9.de inoffi.testa. Idque etiã in statuto excludẽte fœminas propter
12 masculos ,pcedit. Quãuis. n.nihil de filiarũ dote, seu alimẽtis disponat,nõ aliter statutũ ipsum locũ habere poterit,quã si filiabus dotes,seu alimenta cõpetẽtia ministrẽtur, vt in specie dixit Bal. in l. alimẽta n.3 C.de neg.gest & in l qui filiũ.in prin. p tex ibi.ff.vbi pupillus educari debeat. Xuar.vbi illũ paulò antè citauimus Tiraq d.q 4 n.33. Rescripta nõq; Principũ semp secũdũ iustitiã fori &
13 poli intelligẽda,ac interpretãda sunt, vt in specie not. Bal.in l.1.n.6.ff.de consti. Princip.l ex facto, vbi Bal.circa princ.& cõiter Scri.ff.de vulg.l.27. ti.18.part.3. Ideoq; dixit elegãter gl in c.paratus. 33 q 1. verba rescripti debere conformari iuri & æquitati:etiamsi natura verborum id nõ patiatur. Quod etiam dixit Oldral.cõsi.268.col.3.Abb.n. 1.Feli.n.5 & cæteri Scrib.in c.causam quæ de rescript. Idq; in facultate Regia ad Maioratũ instituẽdũ cõcessa cẽsuit Xuar.in d.l.quoniã in prioribus.2.limit.n.9.Greg.Lopez in l.11.tit.4.part.6. in gl.in verb *Libremente*.Dida.de Couar. de spõs. 2.part.c.8.§.6.n.5.vers.Quartò deducitur. Quod eò maximè dicẽdũ erit,q (vt statim probabim') Princeps nõ possit huiusmodi facultatẽ cõcedere:nisi cõpetẽtibus alimẽtis,cæteris filiis assignatis. Quæ omnia addenda sunt, ad ea,quæ scribit Roderic.Xuar.in d.l.quoniã in prioribus.2.limi-
14 tation.n.14. vbi inqt iniustissimas esse eas facultates,quæ parentibus cõceduntur, ad instituenda Primogenia, ex vniuersis bonis suis. Cùm enim intelligẽdæ sint,relictis cæteris filiis cõpetẽtibus alimentis(prout paulò antè ostẽdimus)nõ percipio qua ratione iniustissimæ cẽsendæ sint: quãuis melius sit,q id expressè in eisdẽ facultatib' dicatur,prout cõmuniter dici solet in omnib' facultatib', quæ ad Primog. instituenda concedi solent.

¶ Si verò facultas ad Primogenium, ex omnibus bonis instituendum concessa sit, ea lege, vt nulla obligatio,alimenta cæteris filiis relinquẽdi,patri superfit:cũ legũ cõtrarium disponẽtium derogatione dicendum erit,nec huiusmodi facultatem à Principe iure cõcedi posse nec etiam Maioratus 14
instititorem virtute eiusdem alios filios,sua legitima,atque alimentis fraudantem, quo ad ius fori,nec poli securum esse. Quanuis enim quota legitimæ,seu eius quantitas sit,de iure ciuili positiuo:legitima tñ simpliciter sumpta ex iure naturali,procedit. Ideoq; legitima nõ potest tolli in totum per legem,vel statutum,nec etiã per consuetudinem,vel Principis rescriptũ: quanuis in quãtitate,quę est de iure ciuili,lege,cõsuetudine,statuto,seu rescripto minui possit,vt omnium latissimè,ac ingeniosè probat:dicens hanc opinionem cõmuniter teneri Roderic.Xuar.in l.quoniam in prioribus.C.de inoffi.test.2.limitat.n.1. vsque ad fi.eiusdem,vbi quãplurimis foliis id prosequitur. Cuius rationes,& alia etiã,quæ in eiusdem sentẽtiæ comprobationẽ adduci possent, hìc repetere non libet. Quam opinionem vltra eos, quos ipse allegat,sequitur Iaſſ.in l.quoniã in prioribus.n.3. C.de inoffi.test. Idem Iaſſ in l.si pater.n. 21.C.de inst.& substit. Ripa lib.1.de legib. Respons.7.n.1. Deci.consi.106 n 4 Stepha Aufrerius in addi. ad decis.Cappellæ Tholosanæ decis.37.vbi dixit se vidisse hanc opinionẽ pluries seruari in practica. Feli.in c.Ecclesia Sanctę Marię.n.6.& 79 de cõstit. Additionator Decij in l. iura sanguinis.verb. cõtrarium.ff.de reg.iur. Ioã.de Garro.in Rub. de secund.nup.2.part.n.20 cum seq. Eandem etiam opinionẽ sequitur Dida de Couar de spons part. 2.c.8.§ 6.n.4.& 5. Greg.Lopez.in l.32.ti.9.par.6. in prin gl.magnæ. Ant. Gometius in l.40. Tauri. nu.57. Ex quo fit, vt facultas cõcessa,ad condendum Maioratum ex tota aliorũ filiorũ legitima, 15
non relictis cæteris filiis cõpetentibus alimentis, Primogeniúmque eiusdem facultatis virtute institum,nullo pacto sustineri possint.

• Nec his obstat,q plures iuris interpretes cõtrariam sententiam veriorem esse profiteantur, dicentes, q quanuis legitima quodam instinctu ac ratione naturali debita sit eius tamen relinquendi necessitas:tam quoad ipsam legitimam simpliciter sumptam, atque alimẽta quàm quo ad eiusdem quotam & quãtitatem ex iure positiuo procedat. Quam opinionem dixit communem esse Alexand.in l.quod de bonis §.fin.num 3.ff ad leg. Falcid.& Deci.qui plura refert.in d.l.iura sanguinis.ff de reg.iur.num 3. Idem Deci.cons.19.nu.5. Alciat qui plures etiam idem tenentes refert in tractat.de præsumptio.reg.1 præsumpt.8 Franc. Piscina,de statutis excluden. fœmi.nu.123. Mencha.qui conclusionem istam, etiam quatenus legitima ad alimenta necessaria est, ingeniosè defendit, eamque magis communem ac veriorem esse profitetur,in rep.Auth.nouissima C. de inof. testam.num.296.cum plurib.seq. Tellius Fernãdez in l.10.Tauri.n.4. vbi cõstanter asseuerat necessitatem liberos alendi,non ex iure naturali,sed ex solo iure ciuili procedere.

¶ Nam hæc opinio quãuis à pluribus communis 16

Universidad de Deusto
Biblioteca

appelletur: proculdubiò falsa atque erronea est, vel saltùm erit intelligenda: dummodò alimenta competentia cæteris filiis relinquãtur. Legitima namque in quantum ad filiorum alimenta necessaria est, ex iure naturali debetur: ideóque lege ciuili, seu rescripto tolli nõ potest: quatenùs autem ad alimenta necessaria nõ fuerit ex solo iure positiuo debita censenda est. Ideoq; in totũ lege positiua, seu Principis rescripto tolli poterit: dũmodò causa legitima ad id faciendum interueniat. Sicque hac concordia huiusmodi opiniones ad nuicem pugnantes cõciliari possunt: prout est de mente propè omnium Scrib. quos superiùs retulimus. Eásque hoc pacto in specie cõciliat Ioan. de Imol. in l. Titio cẽtum. §. Titio genero. col. 3. ff. de condit. & demonst. & Ioan. de Ana. consil. 4. nu. 1. vbi Bologninus in addi. n. 5. Eandem etiam concordiam assignat. Addi. Decij in d. l. iura sanguinis. ff. de regu. iur. vbi plura in idem adducit. Idque etiam sequitur. Curti. Iuni. consi. 10. nu. 7. & 8. Alciat. de præsumptio. reg. 1. præsumptione 8. num. 6. Couarru. de sponsal. 2. part. c. 8. §. 6. n. 4.

17 & 5. Quæ concordia communis ac vera est.

¶ In hac autem parte libet errorem Scribentium (quos superiùs retulimus) diluere, dicentiũ, Alimenta filijs, nõ ex iure naturali, sed solùm ex naturali instinctu debita esse: quasi aliud sit instinctus naturalis, quo homines ad filiorum educationem mouentur, aliud verò ius illud, quo ad illos alendos astringuntur. Nam si benè consideretur verissimum, ac propriissimum, ius naturale est illud, quod ex instinctu naturali procedit, hominésque ad aliquid in specie faciendum, astringit: velut i liberorum educatio, cæteráque iuris naturalis præcepta. Quæ omnia ex naturali instinctu processerũt, atque ideò iuris naturalis esse dicuntur. l. 1. §. huius studij. ff. de iusti. & iur. vbi gl. verb. educatio & communiter Scrib. id notant. text. in princ. instit. de iur. natu. gen. & ciuil. vbi etiam gl. & communiter Scrib. idipsum expendunt. Idque etiam comprehenditur ex Cicerone. li. 3. de finibus, vbi inquit: *A natura ipsa impellimur, vt eos, quos genuimus, nutriamus, & amemus.* Atque iterũ ex eod. Cicero. li. 1. Officiorum, vbi inquit. *Commune omnium animantium est, coniunctionis appetitus procreãdi causa, & cura quadam eorum, quæ procreata sunt.*

18 ¶ Ad hoc namque, vt aliquid dicatur ex iure naturali procedere, non est necessaria aliqua lex, seu constitutio iuris naturalis idipsum disponẽs, nec ad ipsum astringens, sed solus instinctus ipsi naturæ insitus absque aliqua alia lege, vel constitutione, vel coërtione i⁹ naturale efficit. Quod apertiùs ꝓbatur ex verbis Isidori in c. ius naturale. 1. dist. ibi. *Quod vbique instinctu naturæ non constitutione habetur aliqua.* Idq; ipsum probatur, ex l. cũ ratio. ff. de bon. damn. ib. *Cùm ratio naturalis, quasi lex quædam tacita.* l. scripto. ff. vnde lib. ibi. *Naturæ & parentum commune votum.* Quod optimè explicat Cicero in oratione pro Milone, vbi eleganter inquit. *Quod ius naturale est quadam non scripta, sed nata lex: quam non didicimus, accepimus, legimus, verùm ex natura ipsa arripuimus, hausimus, expressimus, ad quam non docti, sed facti, nõ instituti, sed imbuti sumus.* Ex quibus apparet ius naturale ex solo naturali instinctu pendere, quando ex illo naturali instinctu ad aliquid in spem faciendum astringimur, quod vices legis obtinere possit.

19 ¶ Hinc etiam cõmuniter dici solet, quòd quanuis leges omnes promulgatione egeãt: lex autem naturalis nùlla promulgatione eget, sed ex ipso solo naturæ instinctu constat. Quod colligitur ex Diuo Thom. 1. 2. quæstio. 90. art. 4. Atque ex his, quæ notat Fortu. Garsia. in l. 1. §. ius naturale. col. 9. ff. de iusti. & iur. Sicq; etiã dicitur ius naturale esse id, ꝙ omnes animantes natura docuit: prout Vlpianus in l. 1. §. huius studij. ff. de iust & iur. ꝓfitetur: quasi hæc lex naturæ, neque ex scriptura, nex ex promulgatione, sed ex solo instinctu naturali cõstet. Quòd vltra ea, quæ Scri. in locis paulò antè citatis adducere solent, optimè expendunt, Franc. Connanus in Commentariis iuris ciuilis. lib. 1. ca. 4. Claudi. instit. de iur. natu. gen. & ciuili. pagi. 1. 2. & 3. Siluester Aldobrand. in §. ius naturale instituta. eod. nu. 3. Soto de iusti. & iur. lib. 1. quæstio. 4. artic. 1. Atque alibi sæpè Scri. idipsum sic interpretantur.

¶ Qua ratione dici solet in homine duo præcepta naturalia esse, sicut eidem duplex instinctus naturalis inest: vnum brutis etiam commune, alterum verò ratione constans, prout optimè explicat Soto eodem lib. & quæsti. art. 2. Ita vt plus liquido constet instinctum naturalem, quo ad hoc ius ipsum naturale efficere, iúsque naturale esse omne illud ad quod nos huiusmòdi instinctus naturalis astrinxerit, quòd si aliquis adhuc contẽderit, non hunc instinctum, sed quidpiam aliud ius naturale esse, ostendat quid illud sit: ingenuè nãque fatemur id vsq; huc nobis cõpertũ nõ esse.

¶ Nec ex eo, quòd lex ciuilis idipsum quod iure naturali circa filiorum alimenta in speciẽ introductum era, declaret vel disponat, id iuris naturalis esse definit. Imò ipsum ius naturale illæsum atque intactum remanet. l. ius ciuile. ff. de iusti. & iur. vbi Paul. num. 2. & communiter Scrib. id notant. l. 1. in prin. iuncta gl. ff. ad l. Falcid. Per quem text. dixit Bart. in proprio loco. nu. 3. Quòd si statutum disponit idem, quod priùs dispositum erat à iure communi: nihilominùs ius illud remanet commune: non autem censebitur statutarium. Quòd pulchrè prosequitur Alex. ibid. nu. 15. cum plurib. seq. gl. in c. 1. de consti. li. 6. verb. cum sint, Feli. qui plura refert in c. 1. de constitu. num. 5.

¶ Quibus nõ obstat si dicatur, quòd aliud est aliquid ex iure naturali esse: aliud autem naturali ratione introductum fuisse text. iuncta gloss. verb. naturalem in l. 1. ff. de mino. l. 2. iuncta. gloss. verb. Naturali. C. de in ius vocan. Feli. qui id bene declarat in c. cùm inter de exceptio. n. 9.

¶ Nam etsi regula hæc vera sit, malè tamen ad casum, de quo agimus adaptatur. Educatio namque liberorum non ex sola ratione naturali, sed ex ipsomet iure & instinctu naturali procedit, vt superiùs ostensum est. Ideoque sub prædicta regula non comprehenditur, quamuis secus dicendum sit in aliis quæ à iure positiuo ex quadam ratione naturali generica introducta sunt: veluti recusatio atque veniæ petitio, & conuentionem obseruatio, & alia similia. Hæ namque iuris positiui sunt, etsi ex generica ratione naturali procedãt, aliàs namque propè omnia iuris positiui præcepta ius naturale dici possent, cùm quasi omnia ex ratione naturali constent, quod vltra ea, quæ Scriben. in locis superiùs citatis dicere solent, optimè narrauit Soto de iustitia & iure. lib. 1. q. 5. art. 2.

¶ Nec obstat etiãsi dicatur, ꝙ ex iure ciuili quoad alimenta aliquid additum est iuri naturali: cùm ex legibus iuris cõis, ac Regij dispositũ sit, quòd alimẽta attenta dignitate personarũ, quæ nõ erat cognita

cognita de iure naturali præstentur, & ꝙ quintum non excedant, & alia similia. Quo casu succedit regula, ꝙ quando aliquid additur, vel detrahitur iuri naturali, illud quod disponitur, efficitur ius ciuile atq; naturale supprimitur. d. l. ius ciuile cũ similib. Illud námq; intelligendũ est: quãdo substantia alteratur: secus autẽ quãdo substãtialibus relictis alteratur aliquid accidentale. Tũc nãque primum quod remanet, erit ius naturale: accidens autẽ, quod additur, erit ius ciuile, prout solet dici de legitima, quod simpliciter sumpta sit ex iure naturali: quota autẽ eius ex iure ciuili procedat. Quod sic declarant Barto. in d. l. ius ciuile. n. 1. & Paul. ibid. n. 4. & cõmuniter Scriben Bart. & Scriben. in l. edita. C. de edẽd. Idque etiãm optimè resoluit Soto de iustitia & iure lib. 1. q. 5. artic. 2. Ex quibus cõstat alimẽta, quatenùs vitæ sustẽtationi necessaria sunt, filiis iure naturæ debita esse, nec lege, statuto, vel Principis rescripto tolli posse.

23 ¶ Hoc tamen quando filius alimenta cõpetentia aliũde non habuerit, verum ac iuridicum est: filio autem aliunde, vbi se honestè alat habente, pater à naturali obligatione liber erit, remanebitq; sibi sola obligatio ciuilis, à qua lege, vel statuto liberari poterit, vt optimè aduertit Abbas in ca. Rainucius de testa. n. 12. Palati. Rub. in repe. c. per vestras. 3. notab. §. 4. in prin. n. 2. cum seq. de dona. inter vir. & vxo. Ioan. Lecerier. de Primoge lib. 2. q. 16. vbi inquit hanc opinionem cõmunem esse. Idque etiam sequitur Couarru. vbi eum suprà citauimus. n. 5. Mencha. in repet. Auth. nouissima. C. de inoffi. testam. n. 304.

24 ¶ Sed quanuis hoc vltimum in lege, statuto, seu cõsuetudine indistinctè procedat: in Principis tamen facultate simpliciter sumptum verũ non est. Princeps enim regulariter debet vti legibus pro communi vtilitate latis: nisi magna causa, atque reipublicæ conueniens interueniat. Contrarium suadet. l. Papinianus. §. Imperator. ff de inoffic. testa. l. ex imperfecto. C. de testa. l. digna vox. cum similib. C. de legib. Causa autẽ Maioratus ad hoc sufficiẽs non erit: cùm Maioratus ipse semper, relictis cæteris filiis alimentis, fieri possint, ac soleant: etiamsi filij aliàs diuites sint, vt infra' isto li. c. 15. n. 6. & 7. latiùs dicemus. Ideoque nec Princeps, qui facultatem huiusmodi concesserit, nec eius cõsiliarij, nec eiusdem Maioratus institutor, in foro conscientiæ tuti, in hac specie esse poterunt. Quod optimè in simili aduertit Menchaca in d. repe Auth. nouissima. C. de inoffic. testa. nu. 308. Idque verissimum, sicque obseruari ac practicari solitum est Siquidem nunquam hucusque visa est facultas, qua parentibus concedatur, vt Primogenia instituere possint, ex omnibus bonis suis: etiam non relictis cæteris filiis competentibus alimentis: nec simpliciter, nec etiam in casu, quo ipsi aliunde, ea alimenta sibi ministrare possint nec credendum est Christianissimos Hispaniarum Principes similes facultates, absque magna atque legitima causa concessuros.

25

26 ¶ Si verò facultas concedatur ea cõditione adiecta, vt cæteris filiis, competentia alimenta ministrẽtur: prout communiter huiusmodi facultates in Hispania concedi solent, ea facultas iustissima in foroque conscientiæ tuta cẽsenda erit. tam respectu Principis illam concedentis, quàm Maioratus institutoris, qui eius forma seruata, ea vsus fuerit. Sicque cõmuniter omnes Scrib. Hispani, quos pro hac parte, in huius capitis principio adduximus, sensuerunt. Quanuis enim legitima tolli non possit à Principe, lege, statuto, vel consuetudine: etiam relictis cæteris filiis competẽtibus alimentis, nisi causa legitima, ad id faciendum adsit: vt notat Alciat. plures, ad idem referens. d. tracta. de præsumpt. reg. 1. præsumptio. 8. nu. 6. & omnes Scrib. quos superiùs citauimus aduertunt: ad huiusmodi tamen facultates iustificandas, causa publica, quæ in institutẽdis Maioratibus versatur, sufficiens est, nec alia causa extrinseca ad id necessaria erit: dummodò ea facultas considerata personarum, ac patrimonij qualitate, & quantitate concessa fuerit. Quod optimè cõsiderat Greg. Lopez in d. l. 32. tit. 9. par. 6. in glo. magna. col. 1. aduersus Roderi. Xuarez in d l. quoniam in prioribus. 2. limita. nume. 15. qui existimat aliam causam, ad harum facultatum iustificationem necessariam esse. Quàm in hoc etiã reprehendit Menchaca in d. rep. Auth. nouissima n. 308. C. de inoffic. testa. Quibus quo ad hoc libenter assentimus.

¶ Illud tamen prætermittendum nõ erit, quòd si pater in omnibus casibus, quos præmisimus, Primogenia absque aliqua alimentorũ assignatione, vel modica eorum quantitate assignata instituerit, Primogenium ipsum nõ annullabitur, sed sustinebitur, facta ex ipsis bonis Maioratus filiis cõpetenti alimentorum assignatione: prout infra isto lib. c. 15. nu. 24. cum sequentibus demonstrabimus. Et hæc de facultate concessa ei, qui legitimos descendentes habet, dixisse sufficiat. 27

¶ Si autem facultas ad Maioratum, ex omnibus bonis suis, instituendum ei, qui ascendentes, non autem descendentes legitimos habuerit, cõcessa fuerit: videtur dicendum, quòd siue ea facultas, ad tollendum omninò ascendentium legitimam, siue ad illam minuendam concessa fuerit, eius cõcessio, quo ad ius fori & poli secura censenda sit. Legitima namque ascendentium lege, consuetudine, rescripto, seu etiam statuto: nõ solùm minui, sed etiam omninò tolli potest: cùm ea non tam ex iure naturali, quã ciuili, ac positiuo procedat: vt in specie dixit Bald. in l. 1. §. ius naturale. q. 5. & circa finem. ff. de iusti & iur. Idem Bald. in l. de emancipatis. num 2. C. de legi. hæred. Angel cõsi. 105. colum. 1. Roman. consi. 32. 3. colum. vbi inquit, quòd nullus Scribentium tenet contrarium. Idem etiam voluit Abb. consi. 75. nu. 9. lib. 1. Benedictus Cap. consi. 15. & consi. 151. Alex. consi. 3. num. 8. lib. 7. Deci. in l. iura sanguinis. num. 3. vbi eius addi. verb. legitima. ff. de reg. iur. Guille. Benedict. in rep. c. Rainutius. verb. & vxorem nomine Adelasiam. in princ. num. 47. cum sequent. de testa. Ripa. qui hanc opinionem dixit communẽ esse. lib. 1. de legib. respons. 7. num. 2. Mencha. in d. rep. Authen nouissima. C de inoffic. test n. 296. Quorum opinio communis ac vera est: quanuis contrarium profiteatur Couarru. de sponsal. 2. par. c. 8. §. 6. nume. 5. 28

¶ Sed quãuis prima facie sic dicendũ esse videatur: mihi autẽ id exactiùs considerãti dicendũ videtur: quòd huiusmodi facultas iustè cõcedi non valeat. Nã quanuis ascendentiũ legitima, non ex iure naturali, sed solùm positiuo procedat: ideoq; lege, statuto, seu consuetudine tollipossit: Princeps tamen (vt superius dictũ, ac probatũ est) non potest id absque causa legitima efficere. Ideoque quanuis in hac specie militet illa vniuersalis Hiſ-

panorum Primogeniorum causa non tamẽ adeò vrget in his, qui legitima descendentia carent, Primogeniumque ipsum in trãsuersalibus, agnatis, vel cognatis, vel etiam in extraneis facere volunt: prout in his, qui in legitimis, descẽdentibus, nomẽ ac memoriã propriæ familiæ perpetuã efficere cupiunt, ad idq; efficiendũ Primogenia constituũt. Nec censebitur iusta causa priuãdi ascendentes legitima sibi cõpetenti, quòd filius seu descendẽs velit omnia bona sua transuersalibus, seu extraneis iure Maioratus deferre, ascẽdentésque sua legitima fraudare: nisi filius velit in persona alterius ascẽdentis, cui æquè legitima debetur, & à quo bona ipsa, ex quibus Maioratus fit, procedunt, Primogeniũ instituere, vel illud instituere velit in persona alterius fratris vel cognati, qui ab ipsis ascendẽtibus etiã descendit. Tunc enim ex hac vel simili causa, ea facultas iusta cẽsenda erit: dũmodò parẽtibus saltim indigẽtibus cõpetentia alimẽta ministrẽtur. Non enim aliter facultas huiusmodi iustè cõcedi poterit, q̃ à Regiis cõsiliariis, qui his rebus efficiendis præsunt, optimè ac præcisè cõsiderari solet: adeò, vt rarò & non sine magna causa similes facultates cõcedant. Et hæc de prima specie principali: quãdo scilicet, cæteri filij, aut ascendẽtes legitima portione ex Maioratuum institutione priuantur, dixisse sufficiat.

¶ In secunda specie principali: quando scilicet, in legitima filij seu ascẽdentis, in cuius persona Primogenium instituitur, grauamẽ apponitur subdistinguendum etiam erit Nã, aut Maioratus fit facultate Regia præcedente: aut absq; Regia facultate. ¶ Si regia facultate, ad hoc præcedente id fiat. proculdubiò dicendum erit, eam facultatẽ iustam, ac in foro conscientiæ tutam censendam esse. Cùm enim in eius persona Primogenium ipsum instituatur, ex ipsoque Primogenio nimis à parẽtibus honoratus fuerit, adeoq; competens patrimoniũ sibi præ cæteris filiis relinquatur: nõ potest de huiusmodi facultatis iustitia dubitari.

¶ Si verò is Maioratus absq; Regia facultate fiat: tunc iterum subdistinguendũ erit. Aut enim grauamen huiusmodi in legitima descendentis vel ascendentis absque eius consensu apponitur, seu ex eius consensu ac voluntate id fieri prætẽditur.

29 ¶ Si absque eorum consensu grauamen eisdem in legitima apponatur, dicẽdum erit grauamen huiusmodi ex legitima ipso iure reiiciẽdum esse, ex decis. 1. quoniam in prioribus. C. de inoffic. testa. Non enim filio, cui aliquid vltra legitimã relinquitur, potest in legitima grauamen apponi: ita, vt grauamen ipsum cum lucro sibi proueniẽti, ex eo, quod vltra legitimam relinquitur, compensetur: imò hoc nõ obstante grauamen ipsum, ex legitima filij reiiciẽtur. In eo tamen, quod vltra legitimam relictum fuerit validum erit l. scimus. §. cùm autem C. de inoffi. testa per quem tex. Bart. Bal. Paul. Salic. Corn. Iaff. & communiter Scrib. id not quod latissimè expendit Xuar. in repe. d. l. quoniam in prioribus amplia. 6.

30 ¶ Hoc tamen quod diximus, quòd scilicet grauamen de legitima tollatur, in residuo verò validũ sit, in legitima ascendentium, ac filiorum emãcipatorum planè procedit, vt in d. §. cùm autem, & aliàs sæpè omnes Scrib. aduertũt. ¶ In institutione autem filiorum sub patria potestate degentium, distinguendum erit Si enim sub potestatiua conditione filius institutus sit, hæc cõditio de legitima reiicitur, in residuo verò sustinetur. Siverò sub conditione casuali, vel mixta fuerit institutus, dicendũ erit, huiusmodi cõditiones, tã de legitima filij, quàm de residuo reiiciẽdas esse, vt hodie expressè disponit. l. 11. tit. 4. par. 6 Quã in hoc appellat terribilẽ, inquitq̃; esse apertè cõtra tex. ind. §. cùm autẽ. Xuar. in d. l quoniã in prioribus. 2. ampliatione. n. 1. & Segur. in l. cohæredi §. cùm filiæ. fol. 9. col. 3. secundũ impres. antiq ff. de vulg. eamque satis durã, ac cõtra æquissimã iuris cõmunis rationẽ appellat Emanuel Acosta. in l. Gallus. §. & quid si tantum. n. 10. ff. de liber. & posthu.

¶ Mihi autem id exactiùs consideranti semper. l. illa iuri communi consona atque æquissima: non autem dura, nec iuri contraria visa est. Ad quod probandum præsupponimus iure communi filiũ in potestate posse institui sub conditione potestatiua: non autem sub conditione casuali, vel mixta: nisi in defectum earum exhęredetur. Quòd 31
si sub conditione casuali, vel mixta, filius institutus fuerit absq; exhæredatione, ea institutio proculdubiò nulla erit. l. suus quoque. ff. de hęred. instit. l. si pater C. de instit. & substit. & vtrobique cõiter Scri. Idq; pluribus etiã aliis legibus probatur.

¶ Item præsupponimus post illa iura, quæ paulò antè retulimus superuenisse decisionẽ legis, quoniã in prioribus. C. de inoffi. testa. dicentis grauamen cuiuscunque conditionis reiiciendum esse de legitima, atq; etiam superuenisse decisionem. l. scimus. § cùm autem C. eo. tit. dicentis grauamen conditionis de legitima reiiciendum esse, in residuo verò tolerandum.

¶ Præsupponimus etiam ex decisione l. quoniam in prioribus omnes Scribentes indistinctè existimare cõditionem potestatiuam de legitima reiiciendam, in residuo verò validam esse. Quanuis enim ex eadem lege, conditio etiam potestatiua, de legitima filij reiiciatur, vt ibidem omnes Scri. aduertũt. probatque ex pluribus Xuar. in proprio loco in prin. n. 18 & in prima ampliatione. nu. 11. Non tamen reiicitur de residuo legitimæ: cùm ea conditio institutionem nullam non efficiat, possitque in residuo sustineri, vt in eadem l. quoniam in prioribus, & in d. l si pater omnes Scrib. aduertunt, & in d. l partitarum, de cuius intellectu agimus, decisum est, in quo. l. illa ius commune, ac etiam opinionem ab omnibus Scriben. tàm antiquis, quàm modernis probatam sequuta est.

Vlteriùs etiam prẽsupponimus in filio sub conditione casuali, vel mixta instituto, ex decisione. d. l. 32
quoniam in prioribus, & l. scimus. in §. cùm autẽ, processisse duas cõtrarias, communésque sententias. Prima dicentium in hoc articulo dictam legem, suus quoque, & l. si pater, correctas esse, hodiéque ex legum Codicis decisione institutionẽ filij sub conditione casuali, vel mixta factam nullam non esse: sed sustinẽdam, quo ad legitimam reiecta cõditione ex l. quoniã in prioribus. Cuius opinionis author fuit Bartol. in d. l. suus quoque. nu. 3. & in d. l. si pater. n. 2. post Accursium. Quorum opinionem communem esse testãtur, plures alios referentes. Alexand. in d l. si pater num. 9. & Iaff. num. 19. Cornel. consilio 114 in princip. li. 4. Bertrand. consilio 171 numero 2. lib. 1. 2. par. & consil. 166 nume. lib 6. Grattus. consilio 112. nu. 4. lib. 2 Ripa. in Rub. ff. de vulga. nume. 157. Lancelotus in d l. si pater. Deci. in fi. Et Iac. de sancto Georgio. num. 14. Curtius Iunior. consi. 148. n. 9.

Xuar.

Xuar. in d. l. quoniam in prioribus. 1. amplia. Bern. Diaz. de Luc. reg. 727. Acosta. in l. Gallus. §. & quid si tantum. ff. de lib. & posth. 3. par. nu. 105. Iulius Clar. lib. 3. recepta. sentent. §. testamẽtum. q 39. Iacob. Phil. Portius lib. 1. cõmun. opi. reg. 43. col. 6. & 7. Quæ opinio hodie approbari videtur ex decis. text. in l. 9. tit. 4. part. 6. ibi. *Valdria el testamento maguer no se cumpliesse la condicion.* Vbi Gregor. Lopez. verb. *Valdria el testamento.* Id ex illa lege deducit.

¶ In residuo verò legitimæ, diuersa etiam hanc partem sequentes censuerunt. Alij namque censent reiecta conditione ex legitima in residuo sustineri, ex decis. text. in d. §. cùm autẽ. Alij verò ex residuo etiã reiici, nè vna institutio diuerso iure cẽseatur, nec pater testatus, atque intestatus moriatur. Alij autem distinguunt, an filius habeat cohęredẽ, vel non. vt primo casu non reiiciatur, secundo verò sic, vt breuissimè recensuit Iaf. in d. l. si pater. num. 19. ad fin. qui in id omninò videndus est.

¶ Secunda opinio fuit dicentiũ dictam l. suus quoque. & d. l. si pater, non esse correctas: imò hodie: sicut & olim filij institutionẽ sub cõditione casuali, vel mixta factã nullam esse. Cùm enim l. quoniam in prioribus ex sola legitima conditionem filio appositã reiiciat, in filiorùmque fauorẽ inducta fuerit, non est extendẽda ad hunc casum, in quo per leges antiquas ipsis filiis latiùs consultũ erat. Ex eis nãque testamento annullato filius totã portionem, in qua institutus erat, liberam capiebat ab intestato, quod longè vtiliùs sibi fururum erat: quàm si caperet solã legitimam liberam ex decis. d. l. quoniam in prioribus. Quam opinionẽ veriorem esse profitentur ferè omnes Scrib. antiqui, qui ante Bart. scripserũt, quos specificè recenset Soci. cons. 98. lib. 3. num. 1. Quod etiam sequitur idem Soci. cons. 97. num. 1. eod. lib. Eandẽ etiam opinionem sequutus fuit Alber. in l. quoniam in prioribus. col. 1. C. de inoffic. testam. & Bal. ibid. n. 1. & 2. Idẽ Bal. col. 2. vbi etiã Angel. col. 1. in d. l. suus quoque. Idem Angel. col. 2. vbi etiam Fulgos. in d. l. si pater. Soci. qui hanc appellat communẽ opinionem, eámque constanter defendit dict. cons. 97. n. 3. & cons. 98. n. 1. vbi Domi. de Rota, & Ant. de Butrio, & alios etiam idem tenentes refert Ioan. Dilectus de arte testan. tit. 3. Cautel. 1. num. 2. Quam etiam opinionem veriorem esse censet Deci. in d. l. si pater. C. de institu. & substit. col. pẽ. n. 14. vbi Alber. Barb. n. 108. eã magis communem esse profitetur Ioan. Corasius, qui pulchrè loquitur in Rub. de impub. n. 9. Guido papæ cons. 93. n. 2.

¶ Qui vltimæ sententiæ eandem sequentes dicebant non obstare d. l. scimus. §. cũ autẽ: cùm lex illa loquatur in fideicõmisso vniuersali à filio relicto, à quo non pẽdet testamenti vis, nec ad institutionem trahendam esse, quę si filio in potestate sub conditione mixta, vel casuali facta fuisset: illicò testamẽtum ipsum efficeret nullum. Quod non efficiebat fideicommissum sub cõditione mixta, vel casuali filio relictum, cum in eo non reperiatur forma data à lege, quòd non possit relinqui filio sub conditione casuali, vel mixta, sicut in institutione inuenitur.

¶ Nec etiam obstat eidẽ sentẽtiæ, q̃ ille. §. cùm autẽ, in eo, q̃ sentit, legitimã posse relinqui tit. fideicommissi, correctus sit: cùm hodie legitima sit titulo honorabili institutionis relinquẽda. Nam quãuis hoc proculdubiò, iure communi cõsiderato verũ sit: non tamẽ efficit, quod ex eo. tex. ind. §. cùm autẽ loquẽs in fideicõmisso ad institutionẽ, de qua nõ loquitur, & in qua longe diuersa ratio versatur, præcipuè ad legum antiquarum correctionem, protrahendus sit.

¶ His igitur præsuppositis, ex eisdem clarissimè deducitur casum, de quo. d. l. partitarum meminit, non esse aliqua iuris cõmunis lege expressè decisum, sed in eo diuersas fuisse scriptorum sententias: nedum quo ad legitimam: sed quo ad residuum legitimæ. Ideóque legum partitarum collectores non ius cõmune innouarunt: sed in his controuersis opinionibus mediam quãdam viam elegerunt. Præsupponẽtes namque text. in d. §. cùm autem, non loqui in institutione: sed in fideicommisso: prout, communiter Scribentibus visum fuerat, disposuerunt filij institutionem sub conditione casuali, vel mixta factam validam esse, conditionéque ex legitima, ex decis. l. quoniam in prioribus, fore reiiciendas: prout Barto. in d. l. suus quoque, & cæteri, qui illum sequuntur, arbitrati fuerunt, adiecerúntque, easdem conditiones similiter reiiciendas esse, ex residuo legitimæ, quando institutio simul in legitima, & in residuo facta fuit. Cum enim ex iuris communis rigore ea institutio, quo ad residuum, nulla censenda foret, censuerunt iuri magis consonum esse, quòd ex residuo etiam conditio ipsa reiiceretur: quàm quòd institutio nulla esset. Non enim potest institutio scindi, vt ex parte nulla: ex parte autem valida sit l. 1. ff. de acquir. hære. vbi communiter Scrib. Idq; iure optimo introductum fuit: nè vna, eademq; res, diuerso iure censeretur, & ne etiam posset pater mori pro parte testatus & intestatus: saltem quando filio cohæredem non dedisset.

¶ Nec ad hoc vt habeat locũ id, quia in d. l. partitarũ statutum est, requiritur quod filius hæres institutus cohæredem non habeat, vt dixit Xuar. in d. l. quoniã in prioribus, amplia. 2. nu. 1. ad finem. Nam præterquam quod intellectus ille diuinatorius est, nec lex illa generaliter loquens ad hunc casum specialẽ restringenda sit sufficiunt ad iustificãdam eiusdẽ legis dispositionẽ præcipuæ rationes. s. ne vna, eadémque institutio censeatur, & ne institutio pro parte nulla, pro parte autẽ valida sit, quãuis ea ratio. s. ne defunctus moriatur pro parte testatus: pro parte autẽ intestatus, dato cohærede deficiat, léxque illa partitarũ hac ratione deficiẽte, ex præcedẽtibus sustinebitur.

¶ Cuius legis partitarũ decisio ex omnium opinionum, de quibus superiùs meminimus medulla dedu cta est: atque in hac re ea lex ciuilem ac moralẽ sententiam, citra iuris communis correctionem elegit cùm verissimum sit, quòd d. §. cum autem, in institutione non loquatur. Et hic est verus ac nouus ad illã legem intellectus, quæ non aliter intelligi poterit, quàm sic perpẽsis principiis huius materiæ, quæ valde difficilis, & merito ab Scriben. reputatur. Cui intellectui conueniunt ea, quæ dixit Grego. Lopez in eadem l partitarum in gl. in verb. *Non empecen al hijo.* Et Mencha. in rep. l. quondam in prioribus. nu. 218. & nu. 345. cum seq. Quãuis nõ ita exactè rem istam enarrauerint. Similiter etiã huic intellectui conueniunt ea, quæ tradit Peralta. in l. 1. ff. de lega. 2. n. 12. quamuis ipse dicat ex lege partitarũ correctum esse text. in d. §. cum autem. Quod verum non est, vt superiùs demonstrauimus.

¶ Aduertendum tamen erit, quòd ipse Mencha. d. n. 345. inquit legem, quoniam in prioribus, nõ solùm tollere ac reijcere conditiones de legitima filij, sed de tota institutione: ideoq; legẽ partitarũ esse eidẽ consonã. Quæ opinio iure cõmuni probari nõ potest. Lex namque illa solum ex legitima huiusmodi cõditiones reiicit, nec de residuo legitimæ quicquã disponit: idq; secundùm receptiorem ac veriorẽ sententiam, quam totus mundus obseruat, verum est.

Poterit autem eius opin.ex præd.l.partitarum solùm,quo ad cõditiones casuales ac mixtas vera esse, obseruata ex dicta consideratione,de qua paulò antè meminimus: nempe scilicet, vna institutio ex parte valida, ex parte verò nulla sit. Quæ omnia ad d.l. partitarum intellectum memoriæ commendanda erunt.

¶ Ex qua lege partitarum sic intellecta,inferri poterit nouus ac subtilis intellectus ad l.27.Tauri, quæ est.d.l.11.tit.6.lib.5.in noua.ll. Regni collectione. Nam quanuis in ea cautum sit parentem posse filiis ac descendentibus, certo ordine obseruato,in 3.& 5.bonorum suorum portione, quæcunque grauamina & conditiones apponere, id intelligendum erit: dummodo eas conditiones: si casuales, aut mixtæ sint in solo tertio,& quinto specificè, ac separatim apponat. Si enim in omnibus bonis suis,seu in legitima, ac tertio, & quinto simul filium hæredem sub his cõditionibus instituerit:nedum ex legitima, sed etiam ex tertio & quinto reiicientur ex d.l.partitarum decis. Ideóque pater volens filiis in tertia, & quinta bonorum suorum parte huiusmodi conditiones apponere:id specificè,ac separatim in tertia, & quinta parte facere debet:ne filiis ex deci.d.l.partitarum: tam legitimam, quàm residuum eiusdem liberè consequantur. Quod optimè aduertit Greg. Lopez.in.ead l.partitarum.in glos.verb. *no empecen.* Quanuis id ad intellectum.d l.27.Tauri non deducat: sed hoc in terminis legũ Tauri verum esse censuit Peralta in d.l.1.ff.de leg.2.num 12.

37 ¶ Hæc tamen omnia in solo filio in potestate sub conditione casuali, vel mixta instituto, vera esse videntur, nec in institutione filij emancipati, nec ea, quæ fit à matre,nec auo materno, nec his ascendentibus,in quorum potestate filius nõ est, procedunt. Cùm enim hi omnes sub cõditione casuali,vel mixta,filios possint instituere: etiamsi in eius defectum non exhæredentur. Quod in d.l.suus quoque.& in d.l.si pater.omnes Scrib. censuerunt,vt Ias.in ea.l.si pater.nu.7.& 8.eleganter aduertit: consequens est, vt idem in hac specie dicendum sit,in conditione casuali, vel mixta. Quod in eisdem legibus in conditione potestatiua decisum est: cùm nulla earũ conditionum institutionem in hoc casu nullamefficiat, vt in eisdem legibus omnes Scrib.aduertunt. Ideóque d.l.partitarum, quæ in filio simpliciter loquitur, eam distinctionem admittere debet, quam leges antiquæ eandem differentiam inter conditionem potestatiuam, casualémque, & mixtam facientes admittebant.l.sed & posteriores.ff.de legibus.l. sciendum, vbi glos.& communiter Scrib.ff.qui satisd.cogan.

¶ Sed quanuis intellectus iste iure communi considerato, verus sit: attenta tamen dictæ.l.partitarum contextura,dubius videtur,cùm lex illa à sui principio vsque ad finem loquatur in omnibus filiis, quibus legitima debita est,siue emancipati, siue in potestate parentum sint. Quod probatur ex ead.l.in sui principio.ibi. *Libremente,y sin ningun agrauamiento, ni condicion deue hauer el hyo su legitima.* Constat autem, tam filios in potestate, quàm emancipatos debere legitimam, absque grauamine obtinere. Quod etiam apertiùs probatur,ex l.17.tit.1.part.6. ad quam.d.l.partitarũ se refert.quæ incipit. *Religiosa vida.* Ex quo fit, vt in verbis sequentibus de eisdem filiis ea lex intelligenda sit, cum eodem themate retento,& in eisdem terminis præcisè loquatur, vt ex eiusdem.l.serie facilimè comprehendi potest.Quod etiam probari videtur.ex l.9.tit.4.part.6. Vbi Gregor.Lopez.in glos.verb. *descendientes,* ex eadem lege deducit,quo ad hoc ex legibus partitarum sublatam esse differentiam emancipationis,& patriæ potestatis. Ideóque de hac re,cùm casus contigerit maturiùs deliberandum erit. Et hæc de hoc articulo: vbi.s.à Maioratus institutore,filio grauamen in legitima apponi absque Regia facultate,atque eius consensu prætenditur,dixisse sufficiat.

¶ Si verò grauamen filiis, vel ascendentibus,ex eorum consensu in legitima apponatur,dicendum erit huiusmodi consensum,Maioratúmque, eius virtute institutum,validum, in conscientiæque foro tutum censendum esse:dũmodò ad id efficiendum ea concurrant, de quibus infra isto libro.c.3.dicemus. Ex quibus superest,de hac re plenissima, ac noua resolutio, ex qua deinceps omnibus facilè cognitu erit: quando Maioratus ex propria natura,quo ad ius fori,& poli validus sit. Nam quo ad accidentia attinet ex quibus Maioratus potest iustè vel iniustè institui, infra isto lib.quasi per totum eius discursum id latissimè enarrabimus.

SVMMARIA.

1 *Hispanorum Primogenia quandóque à lege: nonnunquam ab homine: interdum etiam à consuetudine, seu præscriptione deriuantur.*
2 *Primogenia Galliæ, atque Hebræorum, & aliarum Prouinciarum, quæ à lege deferuntur Primogenia legalia proprie appellantur.*
3 *Regnum Hispaniarum Primogenium legale dici potest.*
4 *Ducatus, Comitatus, & Marchionatus: Maioratus etiam legales dici possunt.*
5 *Primogenia, ex clausula testamenti Regis Henrici secundi inter nobiles huius Regni instituta Primogenia legalia appellari poterunt.*
6 *Successio Indorum, quæ à lege Primogenito defertur: Primogenium etiam legale appellari poterit.*
7 *Primogenia quæ ex legibus fori, & Tauri, seu ex Regia licentia instituuntur: an ab ipsa lege, seu Principe licentiam concedente, seu ab ipsorum institutore deriuentur.*
8 *Maioratus à testante, vel contrahente factus: non dicitur legalis: quanuis vicem legis obtineat, testantis ac contrahentis dispositio.*
9 *Primogenia, quo pacto ab homine instituantur.*
10 *Primogenia, vtrum melius sit, cum facultate Regia: vel absque ea instituere.*
11 *Primogenia*

11 *Primogenia ex Regia facultate instituentes, profiteri solent, se ea quo ad tertium, & quintum vti nolle, ibi latissime discutitur: an ea clausula vtilis sit:qualitérque apponi debeat.*
12 *Facultas Regia semper vtilis est, vbi institutor Maioratus vltra tertium,& quintum disponit.*
13 *Maioratus simpliciter institutus: vtrum ex Regia facultate: an ex legum Regiarum dispositione factus censendus sit,*
14 *Actus, qui ex iure communi, atque speciali fieri potest, ex iure communi factus esse præsumitur.*
15 *Actus semper præsumitur gestus, ex causa firmiori, atque vtiliori.*
16 *Feudum semper in dubio antiquum: non autem nouum præsumendum est.*
17 *Is, qui habens Regiam facultatem simpliciter Maioratum instituit:non poterit deinceps tertij, seu quinti melioratione facere.*
18 *Primogenium,quod ex tempore immemoriali constat:vtrum Regia facultate præcedente:an absque ea factum censendum sit.*
19 *Text.in c.super quibusdam.§ prætereà.de verb.signific.declaratur.*
20 *Immemorialis consuetudo potentior est priuilegio.*
21 *Immemorialis præscriptio, est quasi alterum ius naturale, quod mutari non potest.*
22 *Primogenium potest tam in contractu: quam in testamento instituí.*
23 *Primogenium an vtilius sit instituere in contractu: quàm in testamento, vel è conuerso.*

De multiplici Hispanorum Primogeniorum differentia.

CAPVT II.

PRimogeniorum institutiones multipliciter fiunt: quandoque enim à lege,nõnunquam ab homine interdum etiam à consuetudine,seu præscriptione deriuãtur. Quę instituendorum Primogeniorum genera in plures alias species,ac differentias subdistinguuntur, de quibus in hoc capite,& sequentibus sigillatim tractare intendimus,vt inde rectam Maioratuum instituendorum formam cognoscamus.

2 ¶ Primogenia autem, quæ à lege fiunt propriè sumpta sunt ea Primogenia, quæ filiis Primogenitis Galliæ, & aliarum Prouinciarum, ex sola legum Regiarum dispositione,absque parentum, vel aliorum speciali prouisione deferuntur. Item illa iura Primogenitorum, quæ ex lege veteri Primogenitis Hæbræorum competebant, cuius generis primogenia in Hispaniarum Regnis, (vt alibi diximus,) non inueniuntur. Ideóque hæc prima Primogeniorum legalium differentia ad alia regna, ac prouincias: potiùs quàm ad Hispaniam referenda erit.

3 ¶ Sed vt etiam ad Hispaniam hæc Primogeniorum differentia deducatur, probabiliter dici poterit Hispaniarum Regnum, quod iure Maioratus defertur, atque verus Maioratus est, Primogenium legale meritò appellari posse:cùm eius successio à legibus Regiis: non autem ab alia particulari dispositione originem ducat, vt suprà lib.1.cap.2.nu.11. ostensum est.

4 ¶ Eadem etiam ratione castra, ac oppida à Principe sub titulo Comitatus, Ducatus, Marchionatus, seu Principatus concessa, quæ ad Regni similitudinem iure Maioratus possidenda sunt, vt supra lib.1.cap.11.num.15. cum sequent. probauimus, Primogenia legalia,sicut ipsum Regnum appellari poterunt, vt membra capiti correspondeant.Cùm enim hæc bona ex generali Hispaniarum consuetudine iure Maioratus deferri censenda sint, nec ex aliqua Maioratus dispositione originem trahant, meritò Primogenia legalia appellari poterunt.Cõsuetudinem namque vicem etiam legis obtinere, compertũ est.l.de quibus cum similib.ff. de legib.

5 ¶ Item,& omnia Primogenia, quæ ex testamento Regis Henrici inter huius Regni proceres instituta fuerunt, Primogenia legalia eadem ratione appellari poterunt. Procedunt namque ex ea clausula, quæ pro lege seruari præcepta est,atque inter leges Regni situata, vt in huius tractatus præfatione. num.17.& 19.probauimus. Quod præceptum iuri communi satis conueniens fuisse censendum est: quicquid enim Principi placuit, legis vigorem habet.text.in §.sed & quod Principi.instit.de iur. natura.gent.& ciuil.Idque in quolibet testamento, pacto,contractu,epistola,seu sententia,aut alia quacunque Principis dispositione, si ea generalis sit, animóque legis condẽdæ facta, verum esse censuerunt Scrib.in l.1.per text.ibi.vbi latissimè per Ias.ff. de constitut. Princip.& in l.1.ff.de feriis. Ex tenore autem dictæ clausulæ cõstat eam animo legis condendæ à præfato Rege Hẽrico factam fuisse,vt cuilibet eam legere volenti constabit.

6 ¶ Item primogenium etiam legale appellari poterit ea successio, quæ filiis Primogenitis in Commendis Indorum parentibus à Principe concessis deffertur. Cùm enim id Primogenituræ ius à lege concedatur: meritò Primogenium legale appellandum erit: quanuis id Primogenium temporale, non autem perpetuum sit,in pluribúsque à Primogeniorum natura degeneret. Quod etiam dicendum erit in omnibus aliis Primogeniis: si quæ in Hispania sunt, quæ à lege immediatè deriuantur.

7 ¶ Maioratus autem, qui ex legibus fori & Tauri,ex tertio,& quinto quotidie fieri solent, non poterunt Maioratus legales appellari. Quanuis enim ea Primogenia instituendi facultas, à legibus Regiis procedat: eorum tamen substantia ac successio, à parentum dispositione:non ab ipsis legibus Regiis deriuatur, nec lex ipsa Maioratum instituit:sed pater, qui eiusdem authoritate Primogenium fecit, eius institutor censendus erit. Ipse enim non his legibus, ad Maioratum instituendum astringitur:sed id totum eius facultati,ac liberæ voluntati committitur.Ideoque ipse:non leges, quæ sibi eam facultatem tribuunt.Maioratum instituere videntur. Sic namque in pupillo authoritate tutoris contrahente decisum est. Quanuis enim ipse authoritate tutorit contrahat contractus:tamen ipse non à pupillo, sed à tutore factus censendus erit.l.si tutor.ff.de admi-

milit.tut.l.tutor la.1.ff.quãdo ex facto tut. Quod etiã in contractu authoritate Prælati facto dicendũ erit: non enim Prælatus, sed Ecclesia contrahit: quanuis absque authoritate Prælati contractus validus non sit, vt probat Matth.de Afflict.decis.101.nu-3. Idq; etiam in donatione quingentos *solidos*, excedente videmus. Quanuis enim ea vltra quingentos *solidos* absque iudicis authoritate fieri non possit: non tamen dicitur iudex: sed is, qui donationem eius authoritate fecit donare.l.in hac C.de donat. Quod etiam in contractu ab vxore, cum licentia viri facto, & id genus similibus verum esse, plusquàm notissimum est. Quapropter Maioratus iste ab homine: non à lege institutus censendus erit: sicut & illi, qui ex Regia facultate institutus fuit: qui eisdem rationibus ab ipsomet institutore non à Principe factus fuisse censetur. Quod in Maioratu legum regiarum authoritate facto, verum esse dixit Peralta. in l.cum autem.ff.de legat.2.nu.13.& 14. Id tamen mihi: tam in Maioratu Principis: quam legis authoritate facto: proculdubio verum, ac iuridicum videtur. Quæ omnia erunt singulariter notanda, ad intelligendum: vtrum facilius Princeps possit tollere vincula ac grauamina Maioratuum ex Regia facultate institutorum: quàm eorum, qui ex iure communi instituti sunt. De quo infr.lib.4.latiùs dicemus.

8 ¶ Similiter etiam non erit Maioratus legalis is, qui à testante, vel contrahente factus fuerit. Nam quanuis testantis dispositio, atque etiam contrahenti legis vicem obtineat.text.in Auth.de nupt.§.disponat.collat.4.l.contractus.ff.de regul.iur. Non autem vera, nec propria lex est testantis, nec contra- 11
hentis dispositio: cùm lex debeat ad commune bonum, non ad priuatum commodum ordinari.l.1.ff. de legibus l.iura non in singulas.ff.eod. Sed ea ratione lex dicitur: quia succeßores ad eius implementum astringit, sicut leges vniuersales, omnes subditos ligant. Ideoque Maioratus ex contractu, seu testamento instituti: non Maioratibus, à lege: sed ab homine institutis adiiciendi erunt.

9 ¶ Sed cum hæc legalium Primogeniorum species parum Hispanorum Primogeniis conuenit, ea prætermissa, ad Primogenia quæ ab homine instituuntur, transitum faciemus. Qua in re annotãdum erit, in Hispania ab homine frequentiùs diuersimodéque Primogenia instituisolere. Plerunque namque ea Primogenia præcedente Regia facultate: nonnunquam autem absque ea: quandoque etiam ex vltima voluntate: interdum etiam ex contractu instituisolent. Ideoq; operæpretium erit, vt eas omnes instituendorum Primogeniorum formas discurramus, vt quæ earum vtilior esse possit omnibus deinceps compertum sit.

10 ¶ Illud autem imprimis præmittendum est Maioratum: tam Regia facultate præcedente: quàm sine ea fieri posse. Nõ enim ad Maioratus institutionem Regia facultas necessaria est: nisi ipsius institutor ascendentes, seu descendẽtes habeat, taxamq; à legibus Regiis statutam excedere velit. Si verò nec descendentes, nec ascendentes habeat liberè, poterit Maioratum absque Regia facultate instituere, isq; verus ac proprius Maioratus erit: prout, supra lib.1.cap.1.nume.20.cum seq. apertissimè demonstrauimus.

¶ Sed illud in hac parte ab Hispanis Iurisconsultis magno conatu controuerti solet: vtrum, scilicet, vtilius sit Maioratum Regia facultate præcedente, aut sine ea instituere. Qua in re sciendum est, communiter hucusque omnibus persuasum fuisse firmiorem, vtiliorémque esse eam Primogeniorum institutionẽ, quæ absque Regia facultate fit: quàm eam, quæ Regia facultate præcedente facta fuerit. Nam in Regiis facultatibus præcipitur, vt bona Primogenio subiecta nõ possint fisco adiici: nisi ex crimine hæresis, læiæ Maiestatis, & contra naturam. Ex quo fit, vt bona ex huiusmodi facultatibus vinculis Primogenij colligata, ex his criminibus Fisco proculdubiò adiiciantur. Ea namque lege Maioratus institutus fuisse censetur: bona autem, quæ absque facultate Regia Primogenio subiiciuntur alienariq; prohibentur: etiam ex his criminibus, in perpetuam cõfiscationem non veniunt, quod infra lib.4.latiùs enarrabimus. Item difficilius concedi potest facultas ad ea bona alienanda, vel hypothecæ subiicienda, quæ sola testantis, vel contrahentis dispositione: quàm ad alienanda, vel hypothecanda ea bona, quæ ex Regia facultate Primogenio subiiciuntur. Cùm enim ex Regia facultate ea bona Primogenio subiecta fuerint, naturale est, vt eadem facultate ab ipsius Primogenij vinculis liberari valeãt.l.nihil tam naturale.cum similib.ff.de regul.iur. Quod in Primogenio absque Regia facultate instituto procedere non videtur, de quo etiam infra lib.4.dicemus. Qua ratione hi qui cautè Primogenia volunt instituere rectiùs, ac firmiùs illa instituisse arbitrantur: si ea ex sola legum permissione instituãt: si enim illa possunt propria authoritate instituere frustra ad id facultatem regiam expectant: cùm frustra precibus impetretur, quod à iure cõmuni concessum est.l.1. C.de Thesau.lib.10.

¶ Quòd si parentes taxam à legibus Regiis præstitutam excedere velint: cùm id, (vt prædiximus) absque Regia facultate efficere nequeant: tunc illam impetrare solẽt, nec simpliciter ea vtuntur: sed hoc adiecto, quòd illa vti volunt in eo solum, quòd Maioratus ipse tertij. & quinti bonorum suorum valorem excesserit, cum vsque ad tertium, & quintum id absque facultate Regia sibi facere liceat, ex Regiarum legum prouisione, qua & non Regia facultate quo ad illud vtuntur. Quæ clausula propè in omnibus Primogeniis quæ ex Regia facultate instituuntur apponi solita est.

¶ Cæterùm quanuis clausula ista indifferenter: tanquam summè vtilis, ac necessaria Primogeniorum conseruationi in eisdem hucusque frequenter appo sita fuerit: mihi autem genericè, atque indifferenter sumpta nunquam satisfacere potuit: nam quamuis in ea bonorum parte, quæ à parente extraneis indifferenter relinqui potest, & in Maioratu ab eo, qui, nec ascendentes habet: nec etiam descendentes, ex vniuerso patrimonio instituto non valeat, de huius clausulæ vtilitate, ex his, quæ superiùs adducta sunt dubitari: respectu tamen tertiæ bonorum portionis, quæ quo ad extraneos legitima est, in patre, vel alio quolibet ascendente Maioratum instituente, duæ maximiq; momenti difficultates, quo ad huius clausulæ appositionem, se mihi semper obtulerunt.

¶ Prima quãdo solùm vnicus filius adest: tunc enim apud omnes expeditissimũ est, quo ad tertiũ authoritate legis Regiæ eidẽ filio nõ posse apponi grauamen Maioratus, nec fideicommissi: nec etiam aliud quodcũque grauamẽ. In Maioratu autẽ ex Regia facultate instituto dubiũ non est: tam quo ad tertiam portionem quàm quo ad legitimã filio vnico possit grauamen apponi: prout infra isto lib.c.11.nu.10.latiùs dicemus. Cùm igitur ex lege Regia vnico filio

grauamen in tertio apponi non possit, ex Regia verò facultate sic necessariò cõsequitur in eo, qui vnicum tantum filium habet, quoad tertiam bonorum suorum partem, hanc clausulam non solum non esse vtilem: verùm etiam nimis damnosam, ac nociuã. Posset namque ex eius appositione Maioratus vis, quo ad tertiam bonorum portionem omninò corruere, nec posset ex Regia facultate sustineri: cùm iam eius Maioratus institutor declarauerit, se ea in hac parte vti nolle. Quod enim potuit, noluit & quod voluit adimplere nequiuit, text.in cap.cum super Abbatia.de officio delega glo.vbi per Scriben.in l.multum interest. C.si quis alteri, vel sibi Ias qui plura in huius dicti comprobationem adducit in l.exigendi nu.9.C. de procu. Idque apud me indubitatissimum est.

¶ Secũda difficultas, quæ circa huius clausulæ appositionem quoad tertiũ mihi occurrit, est, quòd pater etiam plures liberos habens tenetur, quo ad vincula, & substitutiones seruare ordinem statutũ à lege.27.Tauri: vt priùs vocet descendẽtes legitimos, & naturales: deinde agnatos, seu cognatos & collaterales: postremò verò loco in eorum defectũ extraneos. Quem ordinem in Primogenijs, Regia facultate institutis, eorum institutores seruare omninò non tenentur, vt infra isto lib.c.11. n.11.cum seq.dicemus. Quod etiam maximi momenti erit, vt ab hac clausula caueri debeat: posset enim is, qui liberè vocationes, ac substitutiones ex Regia facultate facere posset, ex eius clausulæ appositione, ad ordinẽ, in illa lege præstitutum seruandum astringi. Ex quo plura alia inconuenientia circa fœminarum, clericorum & religiosorum, & aliarum personarũ exclusionem, & id genus similia exoriri possent, quę ex his, quæ in d.c.tractabimus, facillimum erit comprehẽdere.

¶ Quibus rationibus, & etiã alijs, quæ in id forsan cumulari possent cautè in huius clausulæ appositione: saltim quo ad tertiam hæreditatis portionem, procedendum erit: ita vt ea clausula nõ simpliciter, & absolutè vt communiter apponi solita est: deinceps apponatur: sed eam apponere volẽs, profiteatur: se regia facultate, quo ad quintam bonorum suorum portionem vti nolle, nec etiam ea velle vti, quo ad tertiam bonorum suorum partem: nisi in eo, quòd ad maiorem eiusdem Maioratus conseruationem, ac perpetuitatem, substitutionumque, ac grauaminum liberam appositionem necessarium fuerit. Quo ad cætera autem bona simpliciter ea vti velle, quo temperamento obseruato clausula ipsa, quæ alioqui damnosa nimis esse posset, proficua, maximæque vtilitatis plena efficietur.

¶ Potest etiam Maioratum ex Regia facultate instituens profiteri, se vti iure communi, & Regia facultate, eo pacto, quo meliùs eius dispositio conseruari possit: prout cõsulit Greg. Lopez in l.6.tit.11.part.6.in gl.verb. *Que la non pudiesse vender.* col.3.ad fin. Ex quibus verbis, eũdem effectũ cõsequetur: quanuis meliùs, sit id specificè disponere: ex quo comprehẽdi poterit: vtiliúsue sit Primogenium Regia facultate interueniẽte, aut absque ea instituere: qualitérque vtraque Maioratus forma eiusdem institutor simul vti debeat absque
12 eo, quòd vna alteri præiudicium afferre possit.

¶ Hæc autem, quæ prædiximus, quo ad tertiam & quintam bonorum portionem, & alia bona, quæ absque Regia facultate Maioratui subijci possunt, vera sunt. Sed si quo ad legitimam, de hac re dubium versetur: proculdubiò dicendum erit, vtiliùs esse, quo ad illam Regia facultate vti. Nam etsi dabilis sit forma, ex qua possit Maioratus ex filiorum legitima, eorum consensu intercueniente instituí: hæc tamen Primogeniorum forma, non modicis periculis obnoxia est, vt in c.sequen.dicemus. Ideóque tutius, conuenientiúsque erit, quo ad legitimam Regia facultate vti.

¶ Ex vtilitate autẽ, quæ resultat, ex eo, quòd Ma- 13
ioratus non ex facultate Regia: sed ex iure communi instituatur, quo ad bonorum alienationem, seu cõfiscationẽ pluries controuerti solet. Vtrum Maioratus simpliciter factus ab eo, qui illum iure cõmuni, atque ex Regia facultate instituere potest: censeatur factus ex iure communi an ex Regia facultate, in qua quęstione dicendum est, Primogenium hoc, ex iure communi institutum cẽ- 14
sendum esse. Quod probatur, ex eo, quòd quando actus, ex iure cõmuni, atque speciali fieri potest, in dubio ex iure communi: non autem speciali factus censendus erit. l.quanquam. C.de testa.mili. vbi communiter Scrib.id not.l.in testamẽto. *la.1.* C.eod.vbi Deci.nu.11. Idipsum aduertit Alexan. qui propè in terminis nostram quæstionem decidit cons.55 nu.6.lib.5. Iaff.in l.Centurio.nu.11.ff. de vulga. Cephalus.cons.25.n.24. Idem cons.118. nu.15. Item actus, qui potest fieri, ex duplici capite censeri debet factus ex vtiliori, ac firmiori l.3. 15
vbi per Scrib.ff.de testa.milit.l.tutor.§.quæ de tutoribus.ff.de excusa tuto.l.cum pater.ff.de iur. doti.text.in c.nisi essent.de præben. Idque in specie Maioratus sic resoluit Grego. Lopez.in l.6. tit.11.par.6.verb. *que la non pudiesse vender.* colum. 2.vbi plura in idem adducit.

¶ Quod etiam in feudo communiter decisum est: 16
cum enim vtilius sit vasallo feudum antiquum potiùs quàm nouum possidere: in dubio feudum, q; possidet, semper antiquum: non autem nouum præsumendum est, prout in specie dixit Bald.in c.1.in prin.nu.1.si de feudo fuerit controu.inter. domi.& agna in vsib.feudo. Alexand.consil.15.li. 5.nume.6.& 8. Quibus plura cumulant Roland.à Valle.consi.3.num 3. Nicolaus Bellonus consi.33. num.1. Ioan.Cephal.consil.27.num.16. Idque verissimum mihi videtur: nisi Maioratus non possit valere absque Regia facultate: tunc namque ex regia facultate institutus censendus erit: & si simpliciter instituatur: prout infra isto lib.c.7.nu.69. cum sequen.dicemus.

¶ Ex quibus infertur, quòd si habens Regiam fa- 17
cultatem ad Maioratum instituendum illum simpliciter instituerit, postea non possit virtute legũ Regiarum alium filium, in tertia, & quinta bonorum suorum portione, quam ex primo Maioratu concesserat meliorare. Cùm enim Primogenium Smpliciter institutum ex iure communi, non autem ex Regia facultate, ex his, quæ paulò ante adduximus, institutum censendum sit: consequens est, vt is non possit, ex legum Regiarum facultate alteram meliorationem tertij, & quinti facere: sed potiùs ad id efficiendum Regia facultate vti debeat. Quòd quando expressè vltimam meliorationem: non ex Regia facultate: sed ex legum Regiarum dispositione facere professus fuit, verum est. Alias namque si simpliciter melioratio facta fuisset, ex Regia facultate sustineretur de quo tamen dicendum erit prout infra isto lib.c.10 nu. 74.latiùs dicemus.

¶ Ex eisdem etiam inferri poterit, ad decisionem

alterius

alterius quæstionis, quàm sæpiùs controuersam videmus: vtrum scilicet, Primogenium, quod ex
18 sola temporis antiquitate constat, ex Regia facultate: an ex legum Regiarum dispositione institutum censendum sit. Cùm enim vtilius sit possidenti ipsum Primogenium potius ex legibus Regijs: quàm ex Regia facultate possidere, atque omnis actus, iure communi: non autem speciali in dubio factus præsumatur vt superiùs ostendimus: consequens est, vt non ex Regia facultate: sed ex legibus Regijs, id Primogenium institutum, censendum sit: quod ex his, quæ in præcedenti quæstione adduximus, præcisè probatur. Si enim quando constat, quòd Regia facultas præcesserit, resoluimus Maioratum non ex Regia facultate: sed ex iure communi institutum censendum esse: consequens est, vt id à fortiori, vbi non constat Regiam facultatem præcessisse, dicēdum sit. Regia namque facultas facti est, & facta non præsumuntur: nisi probentur. l. in bello. § factæ. cum similibus. ff. de capti. Maximè quando ad actum, de quo agitur necessaria non sunt: sed absque eis potest actus sustineri. Quoniam, vt inquit Angel. in l. voluntate. ff. quib. mod. pigno. vel hypo solut. numero. 3. Quando actus potest fieri à principio cum consensu alterius, & sine eo in dubio præsumitur factus absque consensu illius, quod præcipuè in Principis facultate dicendum est. Quando enim expressus consensus Principis, ad aliquid efficiendum probari prætenditur: is, ex longissimo tempore non præsumitur: sed præcisè probandus est, vt in specie dixit Riminald. consilio 82. num. 10 lib. 1. Augustin. Beroius. in c. cura nu. 8. de iure patro.

19 ¶ Nec obstat si dicatur: immemorialem præscriptionem vicem priuilegij, atque per consequens Regiæ facultatis obtinere, vt probatur ex text. in capit. super quibusdam. § præterea de verb. signi. cum similib. Nam illud procedit, ac verum est: quando actus de quo agitur: non potest absque Principis priuilegio subsistere secùs tamen quando absque eo valere potest. Tunc namque præscriptio immemorialis: non vicem priuilegij: sed potius tituli, atque concessionis particularis obtinebit. l. hoc iure. §. ductus aquæ. cum similib. ff. de aqua. quoti. & æsti.

20 ¶ Quod etiam comprobatur ex eo quia vtilius est bona Maioratus possidenti illa ex immemoriali præscriptione quàm ex priuilegio possidere: immemorialis enim consuetudo potentior est priuilegio difficiliúsque tollitur acquisitum consuetudine, vel præscriptione quàm priuilegio, vt inquit Innocent. in ca accedentibus. de priuileg. Aymon qui plura refert. de antiqui. tempo. 1. par. in princip. numer. 43. Ideòque dicebat. Bald consilio 439. incipien. Amplius columna 4. in fi. lib. 3. Consuetudinem immemorialem esse: quasi alte-
21 rum ius naturale, quod immutari non potest. Cuius dictum refert, & sequitur Aymon consil. 238. num. 8. & 9. vbi pulchrè loquitur. Ex quibus rationibus hæc opinio mihi verior videtur: quanuis illam in quadam difficillima causa satis ad vtramque partem controuersam viderimus.

22 ¶ Superest autem, vt illud etiam discutiamus: an scilicet vtilius sit Primogenium in vltima voluntate, quàm in contractu instituere. In quo priùs sciendum est Primogenium instituere volens, illud posse: tam in contractu: quàm in vltima voluntate instituere idq; ex institutoris mera ac libera volūtate pēdere. Nā aut ex Regia facultate Primogenium instituitur: & tunc id proculdubiò verum est: siquidem in omnibus Regijs facultatibus hæc verba adijci solēt. *Os damos licencia, y facultad, para que en vuestra vida, o al tiempo de vuestra muerte por vuestro testamento o testamentos, o postrimera volūtad, por via de donacion, entre viuos, o por causa de muerte, o por otra manda, o institucion, o por otra qualquier via de disposicion.* & c. Aut ex legis Regiæ dispositione, & tunc idem dicendum erit, vt probatur, ex lege 27. Tauri. ibi. *En testamento o en otra qualquier vltima voluntad, o por contracto entre viuos.*

¶ Hoc igitur præsuppositio, in hac quæstione, qua controuertitur, quæ harum formarum vtilior sit, dicendum erit. Istud etiam ex negotij qualitate, partiúmque ipsarum voluntate, ac conuentione pendere. Nam si id efficere cōtendunt, vt Primogenium liberè dissolui, ac reuocari valeat: tunc longè melius esset Primogenium ipsum in vltima voluntate: quàm in contractu instituere. Prohibitiones namque alienationum efficaciùs, meliúsque in perpetuum successores astringent, alienationémque subsequutam illicò nullam efficient: iuxta ea, quæ supra lib. 1. cap. 12. nume. 45. cum sequen. c. & 16. num. 32. & 33. cum sequent. tradita sunt. Imò, quod veriùs est: etiā hoc respectu poterit Maiorat°, siue in vltima volūtate, siue in cōtractu ad libitū fieri dūmodò in cōtractu clausulę nō apponātur, ex quibus irreuocabilis fiat. Cū enim primogeniū, quòd liberè reuocari potest, in contractu institutum, naturam potiùs vltimæ voluntatis: quàm contractus sequatur, vt supra lib. 1. d. c. 12. num. 23. ostensum est: idem de eo, quod de alia qualibet vltima voluntate proculdubiò dicēdum erit, siue in contractu, siue in vltima voluntate institutum fuerit. Sicque communis vsus inualuit, vt Primogenia pro vniuscuiúsque voto, siue in contractu: siue in vltima voluntate instituantur.

¶ Si verò Primogenium ipsum ita institui velit, vt irreuocabile fit, ex contractu: non autem ex vltima voluntate id efficiendum erit. Non enim est dabilis forma, ex qua vltima voluntas irreuocabilis effici valeat, vt infra lib. 4. latiùs ostendemus. Sicq; cùm Primogeniorum institutores Primogenia irreuocabilia efficere volunt, illa in contractu semper instituunt, quod in Primogenijs institutis ex causa matrimonij, vel ex pactione, vbi super bonis Maioratus transigitur, litique ac causæ cedenti res aliqua iure Maioratus possidenda ex causa transactionis conceditur, vel in alijs Primogenijs, quæ ex quacunque alia causa onerosa institiuuntur frequenter obseruatum vidimus.

¶ Vltimò autem loco illud etiam animaduertendum erit plures alias Primogeniorum formas in Primogenijs ab homine institutis: quandoque obseruari solitas esse. Plerumque enim ita Primogenia instituuntur, vt in eis nō Primogenitus: sed secundò, aut tertio loco genitus succedat, seu alius extraordinarius ordo in eorum successione obseruari præcipitur: sed quia de his Primogeniorum formis suis locis agemus in hac parte solum ea, quæ in hoc capite diximus, & in capitibus sequentibus dicemus, de hac Primogeniorum forma tractabimus: cætera ad tertium huius tractatus librum reseruantes.

SVMMA-

SVMMARIA.

1 *Primogenia ex legitimâ filiorum qualiter absque Regia facultate instituti valeant.*
2 *Conuentio facta inter filios, vt in bonis parentis, de eiusdem consensu iure Maioratus succedatur: etiam absque iuramento valida est.*
3 *Pactio iurata inter filios, vt in bonis parentis iure Maioratus succedatur, non valet absque ipsius parentis consensu.*
4 *Conuentio etiam iurata, facta inter filios de parentis consensu, vt in bonis eius iure Maioratus succedatur inefficax erit, si parens consensum reuocauerit.*
5 *Renuntiatio legitimæ facta à filijs iuramento interueniente valida erit.*
6 *Filius, qui legitimæ cum iuramento renunciauit, poterit parenti ex testamento succedere: etiamsi iurauerit se ei, neque ab intestato neque ex testamento successurum.*
7 *Grauamen potest apponi filio in legitima, ex eius consensu etiam absque iuramento.*
8 *Forma vtilis, ad instituenda Primogenia absque Regia facultate: etiā quo ad filiorum legitimam.*
9 *Metus reuerentialis ad inualidanda Primogenia ex filiorum consensu instituta sufficiens non est: nisi nimia crudelitas minæ, aut verba iniuriosa concurrant.*
10 *Metus minor requiritur in muliere: quàm in viro, ad Primogenij recisionem.*
11 *Metus reuerentialis simul cum enormissima læsione, ad Primogenij recisionem sufficiens est.*
12 *Actio quòd metus causa in rem scripta est, datúrque contra singularem successorem: quatenus ex metu locupletior factus est.*
13 *Ad recisionem contractus iurati metu facti relaxatio iure requiritur: id tamen in practica non seruatur.*
14 *Contractus iuratus dolo, ex proposito factus, ipso iure nullus est.*
15 *Relaxatio iuramenti necessaria non est, in contractu iurato, in quo dolus ex proposito interuenit.*
16 *Dolus esse debet: talis: qui etiam viros prudentissimos falleret.*
17 *Dolus faciliùs præsumitur in muliere: quàm in viro ob sexus fragilitatem.*
18 *Renuntiatio iurata facta à maiore ratione læsionis vltra dimidiam non rescinditur: nisi ea læsio enormissima, ac grauissima sit.*
Renuntiatio vltra dimidiam in magno excessu, quæ dicatur.
19 *Renuntiatio leg. 2. C. de rescind. vendi. non tollit remedium eiusdem legis: quando læsio in magno excessu, vltra dimidiam contingit.*
20 *Renuntiatio etiam geminata non tollit. d. l. 2. remedium quando læsio grauissima fuit.*
21 *Renuntiatio iurata, facta simpliciter à minore rescinditur ratione læsionis vltra dimidiam: nisi expressè iurauerit: etiam ratione læsionis, vel ex alia causa illam non impugnare.*
22 *Certioratio minoris in renuntiatione iurata non requiritur.*
23 *Curatoris authoritas non est necessaria, in renuntiatione minoris iurata.*
24 *Minor grauissimè, ac enormissimè læsus potest renuntiationem rescindere, etiamsi iurauerit, se illam ratione læsionis non impugnaturum.*
25 *Relaxatio iuramenti requiritur vbi minor ratione læsionis renuntiationem rescindere velit.*
26 *Pactum de quo in l. fi. C. de pact. & consensus à filio paternæ dispositioni absque iuramento adhibitis, ratione enormis læsionis rescinduntur.*
27 *Filia quæ legitimæ renuntiauit, recepta dote competenti, vt monasterium ingrederetur, non potest aduersus renuntiationem læsionem opponere.*
28 *Filia, quæ legitimæ renuntiauit, vt ex ea Primogenium institueretur, non potest dici læsa: si dotem, vel alimenta competentia recepit.*
29 *Tempus factæ renuntiationis considerandum est, cùm de læsione agitur: etiamsi ex postfacto parentum facultates excreuerint.*
30 *Donatio, seu renuntiatio gratuita ex causa enormissimæ læsionis non rescinditur.*
31 *Renuntiatio iurata facta à filia valida est: etiamsi à parente ex ea nihil acceperit.*
32 *Minor renuntians hæreditati paternæ: etiam nullo ob renuntiationem accepto, non restituitur: si id consultò, ac ex iusta causa fecerit.*
33 *Renuntians paternæ hæreditati, nullo ob id accepto, inconsultè nec ex causa iusta, nec habens aliunde vnde se alat, potest ratione enormissimæ læsionis renuntiationem rescindere.*
34 *Filius renuntians paternæ hæreditati, vt ex ea Primogenium fiat relictis sibi competentibus alimentis non potest ratione læsionis huiusmodi renuntiationem rescindere.*
35 *Filius vel filia paternæ hæreditati, vt ex ea Primogenium fiat, renuntiantes, debent, ad ipsius Primogenij successionem vocari, ne aduersus renuntiationem læsionem obyciant.*

Universidad de Deusto Biblioteca

36 *Filij post mortem parentis Primogenium, ex legitima sua institutum approbantes, non possunt illi in posterum contrauenire.*
37 *Renuntiatio iurata: vtrum ob superuenientiam liberorum reuocetur.*
38 *Renuntiatio legitimæ facta, aliquo ob id accepto non reuocatur per superuenientiam liberorum.*
39 *Donatio ob causam, ex superuenientia liberorum, non reuocatur.*
40 *Renuntiatio legitimæ, seu hæreditatis iam delatæ gratis facta ex superuenientia liberorum reuocatur.*
41 *Renuntiatio hæreditatis: nondum delatæ, gratis facta: vtrum ex superuenientia liberorum reuocetur.*
42 *L. si vnquam. C. de reuocan. dona. ex identitate rationis, de casu ad casum extenditur.*
43 *Tiraquellus inter omnes iuris interpretes copia allegationum, atque rerum congerie primatum obtinet.*
44 *L. qui autem ff. de his, quæ in fraud. credi. declaratur.*
45 *Verbum reuertatur, ex lata significatione, comprehendit ius quod denuò acquiritur.*
46 *Dare dicitur is, qui remittit.*
47 *Renuntiatio facta à filio vtrum nepotibus, ac cæteris eiusdem descendentibus noceat.*
48 *Filia, quæ renuntiauit hæreditati paternæ ex causa Primogenij: an possit renuntiationem rescindere, mortuo filio Primogenito, ac eius descendentibus.*
49 *Ex legitima ascendentium potest Primogenium instituì præcedente eorum licentia.*
50 *Licentia data ab ascendentibus: vt descendentes eorum, qui liberis carent, ex eorum legitima possint Primogenium instituere non valet: nisi in ea iuramentum interueniat.*

Qualiter, ex legitima ascendentium, vel descendentium Primogenium absque Regia facultate institui possit.

CAPVT III.

IN precedenti capite satis perfectè tractauimus, ac disseruimus: vtrũ vtiliusſit Primogenium ex Regia facultate: an ex sola legis authoritate instituere. Et quanuis quo ad tertiam & quintam bonorum portionem id diuersis respectibus vtile, vel etiam damnosum esse posse iam ostensum fuerit, formámque in hac re obseruandam ibidem assignauerimus: quod ad legitimam tamen attinet, vtilius esse semper Regia facultate vti resoluimus. Sed quoniam plerumque euenit, vt is, qui Regia facultate caret, illámque obtinere non potest velit etiam vltra tertiam, & quintam bonorum portionem Maioratum instituere, filiósque ex eorum consensu in legitima portione grauare, operæpretium duximus Primogeniorum ab homine instituendorum materiam prosequentes in hac parte eam Primogeniorum formam breuissimè enarrare: vt iuxta ea, quæ in præcedentis capitis principio promisimus, omnes Maioratuum differentias discurramus.

1 ¶ Vt autem materia ista, quæ difficilis nimisque diffusa, omnibus iuris interpretibus, semper visa fuit, quo ad hanc, de qua agimus Maioratuum formam ab omnibus facilè percipiatur, præmittendum est, quod quanuis maxima fuerit inter Scribent. contentio: an filius ex pacto, vel propria voluntate, vel consensu possit ab hæreditate paterna præcipuè, à legitima portione exhæres fieri, ex decisione text. in l. si quando. §. illud. C. de inofficio. testament. & ex sententia gloss. in eadem. l. si quando. §. & generaliter. verbo. Iudicium. & ex text. in l. non putauit. §. si quis sua manu. ff. de bonor. posse. contra tabul. & ex l. pactum quod dotali. C. de collat. & in l. pactum, quod dotali. C. de pact. & in l. final. C. eodem titul. De quarum legum intellectu, & illius gloss. veritate latissimè Scribent. in proprijs locis præcipuè in dicto. §. illud. & in dicto. §. generaliter, disseruerunt, atque etiam Deci. in dicta l. pactum. C. de collat. Xuarez in repet. l. quoniam in prioribus. C. de inofficio. testament. amplia. 10. à numero. 27. vsque ad numerum 52. vbi latissimè prosequitur materiam Palat. Rubi. in repet. Rub. §. 42. numero octauo. Couarru. qui optimè resoluit in capitul. Rainaldus. §. secundo. numero tertio quarto & quinto de testam. Idem Couarru. in capitu. quanuis pactum. de pact. lib. sexto. in initio tertio part. per totum. Mencha. in dicto. §. illud. numero. 49. cum pluribus. sequent. Qui omnes plures casus recensent, in quibus valet filij exhæredatio de eius consensu facta, quos vnusquisque ibidem videre poterit, inter omnes autem eos, qui de hac re scripserunt, absolutum est, in tribus præsertim casibus: filij consensum etiam in vita parentis, quo ad legitimam præstitum sibi præiudicare, dispositionémque parentis firmam, ac validam efficere, quos solum hîc discurrere libuit: quia inter cæteros firmiores esse, satis compertum est.

¶ Primus casus quando inter filios ipsos conuentum est, vt maior natu in parentis hæreditate succedat, relictis cæteris filijs alimentis competentibus. Nam si in specie pater huiusmodi pacto, ac conuentioni consensum præstet, in eóque consensu vsque ad mortem perseueret, quanuis in ea conuentione, ac dispositione iuramentum ipsorum filiorum non interueniat, nihilominus 2

minus tamen firma, perpetuóque, ab ipsis filiis obseruanda erit, tam quo ad legitimam: quàm quo ad cætera filiorum bona. text. qui sic communiter ab scrib. intelligitur. in l. fina. C. de pact. Et est communis Scriben. opinio in dict. l. pactum, quod dotali. C. de pact. Quam etiam sequitur asserens hoc pacto Maioratum absque Regia facultate fieri posse Xuar. in rep. l. quoniã in prioribus. 10. amplia. numer. 49. Et quanuis quo ad filiorum legitimam illud ibidem cogitandum absque ratione concludenti relinquat: id tamen etiam quoad legitimam constanter firmat in eadem lege quoniam in prioribus. 5. limita. ad l. Reg. nume. 1. cum pluribus sequen. qui in id omninò videndus erit. Quod etiam sequutus fuit Couarru in cap. Rainaldus §. 2. num. 3. & in dict. cap. quanuis pactum. in initio. 3. part. nume. 2. Et etiam Mencha. in dict. l. si quando. §. illud nu. 27. Idque verissimum mihi videtur.

3 ¶ Hæc autem Maioratus forma omninò à parentis consensu, cum perseuerantia dependet, vt in eadem l. fina. C. de pact. decisum est. Ex quo fit, vt parentis consensu non interueniente, iuramento non firmetur: continet enim dispositio ista pactum de certo modo succedendo, quod nisi is, de cuius hæreditate agitur, consentiat, iuramento non firmatur. Quanuis in pacto, de non succedendo secus dicendum sit, vt in specie dixit glos. in l. si quando. §. illud verbo prægrauari. C. de inoffic. testamen. Quod optimè plures alios referens declarat Xuar. in dict. rep. l. quoniam. 5. limita. ad l. Reg. nume. 8. Tiraquel. in l. si vnquam. in princip. C. de reuo. dona. nume. 153. Idem Tiraquellus de primog. quæstione. 16. num. 8. Couarru. in dict. capit. quanuis pactum. 3. par. in princip. numer. 1.

4 ¶ Imò etsi à principio parentis consensus cum filiorum iuramento interueniat, filij ad eiusdem conuentionis obseruationem non tenebuntur: si pater ante mortem consensum reuocet, nec in eo perseueret. Non enim pactio ista etiam iurata: nisi patre in eodem consensu, vsq; ad mortem perseuerante durare poterit. d. l. fina. C. de pact. Qua ratione hoc in specie dixit Bald. in c. ad nostram. el. 2. n. 7. de iure. iuran. Cuius dictum refert, & sequitur Georgius Nathanus in c. quãuis pactũ. de pact. li. 6. col. 4. limita. 1. Xuar. in d. l. quoniam in prioribus. in 5. limita. ad leg. Reg. n. 2. cũ sequen. Vbi reprehendit Iaſ. in. d. l. fina. C. de pact. nu. 13. qui inquit in hoc Bald. errasse, æquiuocéque loquutum fuisse. Eandéque opinionẽ Bal. aduersus Iasonem sequitur Deci. ibidem. num 7. & consil. 475. col. 2. Purpurat. in. d. l. fina. nu. 185. Et Menchaca. de successionum creati. lib. 2. §. 18. nu. 182. & iterum nu. 198. & 189. Quæ Bald. opinio procul dubiò vera est, ex rationibus, quas præfati Doctores adducunt: quanuis de ea immeritò dubitet Couarru in rep. dict. capit. quanuis pactum. in principio 3. par. nume 2. qui de hoc latiùs scribit ibidem numer. 7. & 8. Sed quanuis hæc opinio communiter Baldo attribui soleat: ante ipsum tamen eandem opinionem in hac specie firmauit Bar. in l. stipulatio hoc modo concepta. ff. de verbor. oblig. nu. 4.

5 ¶ Secundus casus, vbi etiam procul dubiò valebit Primogenij institutio, etiam quo ad filiorum legitimam absque Regia facultate erit, si filij renuntient paternæ, seu maternæ hæreditati legitimæque portioni, atque eius etiam supplemento, saltim in ea parte, quæ ad dotẽ filiarũ, seu cæterorum filiorũ alimenta necessaria non sint, eamque renuntiationem iuramento firmauerint. Nam si hac precedente renuntiatione pater in persona filij maioris natu, ac suis descendentibus Primogeniũ instituat, relictis cæteris filiis competentibus alimentis: id Primogenium procul dubiò firmissimum erit. Quanuis enim viuentis hæreditas repudiari non possit. l. qui superstitis. cum similib. ff. de acquirend. hæredita. l. pactum, quod dotali. C. de pact. & C. de colla. Si tamen ea repudiatio, seu renuntiatio iuramento firmetur: procul dubiò valida erit, vt Scrib. vtrobique resoluunt. Quod reprobat text. in capit. quamuis pactum. de pactis lib. 6 not. Scri. communiter in l. stipulatio, hoc modo concepta ff. de verb. obligation. Ideoque hanc primogenij formam etiam absque Regia facultate firmam, ac validam esse: etiã quoad legitimam censuit Xuar. in rep. l. quoniam. 10. amplia. nume. 51. Quod etiam dixit Palat. Ruui. in dict. rep. Rub. §. 16. numer. 18. & Couarru. in dict cap. Rainaldus de testa. §. 2. num. 3. & 4. Idque nedum in filiis emancipatis: sed etiam in filiis in potestate constitutis procedit, vt resoluit Deci. in dict. l. pactum quod dotali. C. de colla. nume. 1. Paris. consil. 26. nume 11. & 12. lib. 3. Ioan. Crot. in l. stipulatio hoc modo concepta. num. 47. Couarru. in dict. capit. quanuis pactum. 3. parte. §. 1. num. 4. Mencha. de successio. creati. §. 18. nume. 88. cum seq. quod verum, ac probabile mihi videtur.

¶ In hac autem secunda Maioratus forma apertiùs procedit, quod in prima paulò antè dictum est. Quod scilicet ex parentis voluntate filius, qui paternæ hæreditati etiam cum iuramento renuntiauit: possit nihilominùs hæreditatem, quam repudiauerat, acquirere. Cùm enim hæc forma ex sola repudiatione facta, à filio in fauorem parentis, cum iuramento vires accipiat, nec pactum filiorum requirat, faciliùs contraria parentis voluntate dissolui poterit: quàm prima, ex qua filio maiori natu quodammodò ius aliquod, ex pacto quæsitum videbatur. Quam ob rem in hac specie filios posse parenti ex testamento succedere, non obstante iuramento existimat Alexan. in dict. l. stipulatio hoc modo concepta. nume. 8. post Bart. ibidem nume. 4 qui in fortioribus terminis loquutus fuit. Quorum opinionem sequitur Crotus ibidem. nume. 26. eamque appellat communem Claudius. ibid. nume. 11. Eandem etiam opinionem sequitur Bald. in l. pactum. nu. 3. C. de pact. Eamque asserit communem Cagnol. in l. fina. C. eodem numer. 98. & Mencha. qui plures refert de successio. creati. lib. 2. §. 18. nume. 138. Tellius Fernand. in l. 6. Tauri. num. 40. Imò quod plus est, poterit filia ex testamẽto parentis succedere: etiamsi cum iuramento promiserit se patri: neque ex testamento, neque ab intestato successuram. Potuit enim pater, in cuius fauorem iuramentum ipsum principaliter emissum fuit, illi renuntiare, neque filia ex eius voluntate, aliquid ex testamẽto capiens, periurium incurret. Vt not. Bald. in d. l. fin. C. de pact. nu. 15. & Roma. ibidem Crot. in d. l. stipulatio hoc modo concepta. nu. 26. Matth. de Afflict. decis. 350. Tellius Fernandus, qui plura alia refert. in d. l. 6. Tauri. nu. 41. Tametsi Mencha in d. §. 18. nu. 145. 6

Universidad de Navarra Biblioteca

contrarium profiteatur. Cuius opinio sequenda non est, vt optimè probat Tellius Fernand. in d.l. 6. nu. 41. qui in id omninò videndus erit.

X 7 ¶ Tertius casus, vbi etiam valebit Primogenij institutio in legitima absque Regia facultate: est quando filius expressè consentit grauamini, & approbat ex propria, atque spontanea voluntate Maioratum à patre institutum, & onus, ac conditionem sibi appositam. Ex hoc enim Maioratus firmus remanebit, nec filius poterit illum impugnare: etiamsi in huiusmodi consensu iuramentum non interuenerit. Quod probatur ex gloss. notab. in l. si quando. §. & generaliter, verb. iudicium. C. de inofficio. testam. Quam sequuntur Bart. Salic. Ias. & communiter Scrib. ibidē Imol. in l. si quis posthumos. ff. de liber. & posth. & in l. filio præterito. ff. de iniust. rupt. Alexand. cons. fin. nume. 10. lib. 5. Xuar. qui plura refert vbi latissimè disseruit, de dictæ gloss. intellectu. in l. quoniam in prioribus. C. de inofficio. testam. nume. 31. cum plurib. sequen. Guille. Benedict. in rep. ca. Rainutius. de testamen. verbo. in eod. testamento relinquens. *el.* 2. nu. 18. Deci. in l. nemo fraudare. n. 4 ff. de regulis iuris. Ripa. li. 5. responsorum. 5. respōs. nu. 4. Parisi. cons. 2. nu. 23. li. 3. Iacob. Philip. Portius. lib. 1. communium opin. regula. 42. col. pen. vers. 22 limita. Guido Papæ decis. 96. 1. dubio. & cons. 133. nu. 2. Parisi. cons. 1. nu. 104. lib. 3. Ruinus cons. 56. nu. 7. lib. 2. Socinus Iunior consi. 136. nu. 16 lib. 1. Cephalus consi. 153. nu. 76. & alibi sæpe Scriben.

8 ¶ Sed quanuis quælibet ex his instituēdi Primogenij: absque Regia facultate forma, de per se valida, ac firma sit: ad maiorem tamen Primogeniorum firmitatem, illorum institutores eisdem simul vti solent. Nam filij omnes paternum Primogeniū in ipso actu institutionis, vel post illud institutum approbant, atque eidem consentiunt, promittentes, ex parentis consensu, se illud nunquam impugnaturos, hoc ipsum inter se pacisc̄tes renuntiantésq; paternæ hæreditati, legitimæ, ac eius supplemento, promittentésque se nihil aliud, ex causa legitimæ, nec supplementi, nec alia quauis occasione petituros: quàm quod sibi, ex eo paterno testamento relictum fuerit, eaq; omnia iuramento firmantes. Quæ Maioratus forma firmior proculdubiò censenda erit, vt optimè considerat Xuarez in dicta l. quoniam. 10. amplia. nume. 52.

¶ Hæc tamē Maioratuum formæ, siue de prima ac secunda vel tertia de per se, siue de omnibus
9 simul agamus, pluribus casibus, vt in cap. præcedenti diximus subiectæ sunt: solent námque filij, post mortem parentum conqueri se eisdem Maioratibus metu, ac reuerentia paterna consensisse, quæ exceptio solet plerunque ipsos inefficaces reddere. Nam etsi solus metus reuerētialis, ad Maioratum inualidandum sufficiens non sit, vt probatur ex text. vbi gloss. Bart. & communiter Scrib. in l. 1. §. quæ onerandæ. ff. quar. rer. actio nō detur. l. ad inuidiam: vbi etiam per Scrib. C. quod met. caus. & est communis ac vera conclusio, vt inquit Deci. in cap. causam matrimonij, vbi plures in idem refert. de officio delega. nu. 5. Iass. in l. transactionē. nu. 2 C. de transactio. Si tamen cum ipso metu reuerentiali minæ, aut verba iniuriosa concurrant, aut si is, cui reuerētia debetur, nimis crudelis sit, & sæuitiam præ se ferat: solus metus reuerentialis iustā timoris causam inducet vt dixit Abb. in d. capit causam matrimonij vbi Deci. nu. 5. Idē Deci. in c. 1. de officio. delega. n. 3. Præpo. in cap. cum locū. nu. 6. de sponsal. vbi elegan-
ter prosequitur materiā. Ias. in §. quadrupli. n. 61. insti. de actio. Alciat. in c cum contingat. in princip. de iureiurand. Capycius. decis. 159 n. 34. Couarru. qui plura refert. de sponsal. 2. par. ca. 3 §. 6. 01
num. 4. Quod præcipuè in muliere, in qua minor metus requiritur, verum est. glos. in d. ca. cum locum. Quam ibi sequuntur. Abb. Præpos & communiter Scriben. Ias. in l. interpositas. nu. 4. C. de transactio. Deci. in cap. 1. de officio delega. nu. 3. Couarru. d. cap. 3. §. 4. nu. 9. vbi plura in idem adducit, & copiosè in materia videndus Hippo. Rimi. cons. 5. per totum.

¶ Si autem cum metu reuerentiali enormissima 11
læsio concurrat: solus is metus, cum enormissima læsione ad Primogenij recisionem sufficiens erit nec minæ, nec alia de quibus superius meminimus, ad id necessaria erunt: vt ex pluribus probat Franc. de Areti. consil. 24. col. 2. Deci. in d. c. causam matrimonij, nu. 5. ad fi. Aymon. qui id in renuntiatione: etiam iurata verum esse profitetur consi. 11. col. pen. Couarru. d. c. 3. §. 6. nu. 4 & in d. c. quanuis. §. 4. 3. part. nu. 7.

¶ Qua in re obseruandum erit Primogeniū me- 12
tu institutū, in quo iam filius Primogenitus successit ex metu à parente illato rescindendum esse, quanuis filius ipse natu maior cæteris fratribus nullum metum incusserit. Est enim actio, quòd metus causa in rem scripta. Ideoq; aduersus quēcunque possessorem. qui metū non incussit, exerceri poterit: quatenùs ex ipso metu locupletior effectus fuit. l. Metum autem prę̄sentem. §. fi. cùm duabus. ll. sequen. ff. quod met. caus. & vtrobique per Scrib.

¶ Si verò iuramentum in eo Primogenio inter- 13
uenerit, priùs ab ipsis illud rescindere volentibus eiusdem iuramenti relaxatio impetranda erit. Iuramentum namque istud, in quo metus interuenit, non ipso iure nullum est: ideoque absolutione indiget. Tex. in capit. debitores, & in capit. verum de iureiurand. vbi cōmuniter Scrib. Ioan. Monach. Io. Andr. Domi. & Georg. Nattan. in d. cap. quanuis pactum. Corn. in Authen Sacramēta puberum. C. si aduersus. vendi. colum. penult. quem sequitur Iacob. ibi. colum. 1. Fortu. de vltimo fin. illati. 22. colum. 6. Quorum opinio communis est: quanuis contrarium in practica seruari soleat: prout pluries obseruatum vidimus, atque optimè aduertit Couarru. lib. 1. resolu. cap. 4. nu. 7. & iterum n. 8. ad fin. qui ibidem, & in Epito. de sponsa. 2. part. cap. 3. §. 5. num. 2. Qui omninò de hac re videndus erit.

¶ Solet etiam aduersus huiusmodi Primogenia dolus ex proposito in eorundem institutione interueniens allegari. Siquidem filij frequenter contendunt, se à parentibus, promissionibus, dolosissue persuasionibus, ad huiusmodi consen- 14
sum præstandum circumuentos fuisse. In qua specie Primogenium ipsum: etiam iuramento firmatum, validum non est. Renuntiatio nanque filiorum: etiam iurata: (si dolo extorta fuit,) ipso iure nulla censenda erit. Text. in dict. cap. quanuis pactum de pact. li. 6 & in c. cùm contingat. de iureiurand. & in ca licet. eod. titu. lib. 6. Et vtrobiq; communiter Scrib. id notant. Quod ex

pluribus

pluribus prob. D. Antonius de Padilla in l. 2. C. de
15 rescindenda venditione nu. 4. Ideoque nec relaxatione ad effectū agendi in hac specie opus erit. Abb. in d. capit. cum contingat. nu. 3. & 23. Cuius opinion. cōmunem esse inquit ibi Alcia. 3. notab. & Couarru. lib. 1. resolu. cap. 4. num. 6. ad fin. & in d. c. quanuis pactum 3. par. §. 4. nu. 2.

16 ¶ In hoc autem obseruādum est, non quemlibet dolum ad Primogeniū annullādum sufficere: sed ad hoc talem dolum necessariò requiri, qui prudentissimos etiam viros fallere posset. Sic namque resoluit Innoc. in ca. cum dilectus, quod metus causa. Bald. in Rub. C. de cōtrah. emptio. Iass. in l. interpositas. nu. 4. C. de transa. Gometius qui hanc dixit communem opinion. in §. fuerat insti. de actio. nu. 14. D. Anto. de Padilla in d. l. 2. nu. 5.

17 ¶ In muliere autem faciliùs: quàm in viro dolus, ex proposito ob sexus facilitatem præsumitur, vt prob. ex tex. in Authentic. vt immobil. ante nupt. dona. ibi. *Mulier quippè mariti seductionib⁹ facilè decepta propria negliget iura.* Colla. 5. Bald. in Rub C. de rer. permuta. in fi. idem Bald. in l. 2. nu. 12. C. de rescind. vendi. Deci. qui plura refert consil. 60. nu. 7. & consil. 203 nu. 5.

¶ Item vltra dolum, ex proposito dolus re ipsa ex enormissima læsione contingens: etiam aduersus præfatas renuntiationes, ac pactiones in vita parentum factas, frequenter obiicitur. In qua quæstione, quæ frequens & assidua est. Doctores pluribus se inuoluunt: ego verò eam breuissimè (quantum potero) resoluam.

¶ Nam aut renuntiatio, seu pactio ipsa aliquo à renuntiante retento, aut gratis, nulloque ob illam recepto facta fuit.

¶ In prima specie, si ea pactio seu renūtiatio, quæ
18 aliquo recepto facta fuit, iuramento etiam vallata fuerit, renuntiánsque maior. 25 annis sit: non poterit ea pactio ratione læsionis vltra dimidiam rescindi gloss. in l. 2. C. de rescind. vendi. Quā sequuntur ibi Bart. nu. 9. Alberi. eod. nu. 9. Bald nu. 12. Fulgo. num. 10. Panthal. Cremens. num. 175. Arias Pinel 3 part. cap. 1. nu. 1. D. Antonius de Padilla. nu. 32. Qui hanc opinionem asserunt communem esse, plures alios in id referentes. gloss. in capit. cum causam. de emptio. & vendi. vbi communiter Scrib. Couarr. qui etiam plures ad idem refert in d. cap quanuis pactum. par. 3. Mench. de successio. creati. lib. 2. §. 18. nu. 126.

¶ Quod remperandum est: nisi læsio ipsa in maximo excessu dimidiam excedat, grauissimaque atque enormissima fit. Tunc namque maior, non obstante iuramento, recisionem contractus, seu renūtiationis petere poterit. Ex grauissima namque læsione dolus in renuntiatione interuenisse præsumitur: ideoque iuramentum, contractum non confirmat. Quod sic resoluit Corn. qui optimè loquitur in proposito. consil. 288 nu. 16. lib. 3. Cassador. decis. 1. de empti & vendi. vbi inquit sic in Rotæ cōquentu iudicatum fuisse Ias. cons. 133. lib. 4. Felin. in cap. in præsentia. de proba. num. 8. ad fin. Curtius Iuni. consi. 141. n. 5. vbi hanc communem opinion. appellant Aymon Craue. consi. 121. in fi. Capitius. decis. 159. Hieronymus Gratus. consi. 88. nu. 3. cum sequen. lib. 1. idem consil. 109. n. 15. cum sequen eod. lib. Ripa. li. 3. responsorum. cap. 15 Grego. Lopez in l. 56. ti. 2. par. 5. in gloss. fin. Couarru. lib. 2. varia. resolu. cap. 4. nu. 5. idem in d. cap. quanuis pactum 3. parte. §. 4. nu. 5. D. Antonius de Padilla. in d. l. 2. n. 43. Carol. Rui. in l. 1. in princip. nume. 16. ff. de nou. ope. nuntia. Paris. consil. 107. nu. 35 lib. 3. Cephal. consil. 137. nu. 58. cum sequen. Idem consil. 142. nu. 28. Aymon Craue. consil. 192. nu. 3. Anton. Gabriel. lib. 3. comm. opinio. tit. de iure doti. conclu. 1. nu. 8. Quæ opinio vera ac communis, atque æquitate plena mihi videtur, eamque interdum in forensibus controuersiis receptam vidimus: quamuis ab ea discedat Mencha. de succession. creati. li. 2. §. 18. n. 129. cum sequen. Et quanuis, de ea etiam dubitet Pinelus in d. l. 2. 3. par. c. 1. n. 7. & 8. dicetur autem renuntiatio hæc læsionem vltra dimidiam in magno excessu continere, quando esset vltra triplum vel quadruplum iusti pretij: vt existimat. Gratus consi. 88. nu. 3. lib. 1. quem sequitur Anto. Gabriel. lib. 3. communium opinion. tit. de iure doti. conclu. 1. nu. 11. sed verius est hoc iudicis arbitrio committendum esse.

¶ Quod comprobatur ex eo, quòd quāuis verum 19
sit, quòd ex renuntiatione enormissimæ læsionis quæ specificè, atque ex professo facta fuit, recisio cōtractus ex læsione vltra dimidiā contingēti excluſa cēseatur. l. queritur. §. fi vēditor. ff. de ędilict. edict. Bald. Paul. Salicet. Panthal. Cremen. & cæteri in l. 2. C. de rescind. vend.. Deci. consil. 180. numer. 4. Quorum opinionem communem esse profitetur Didac. de Couarru. lib. 2 resolu. cap. 4. nu. 1 non tamen ex quacunque ampliſſima, atque specifica renūtiatione excluſa censebitur ea læsio quæ vltra dimidiam in magno excessu cōtigerit. Quod annotauit Cassador. decis. 1. tit. de emptio. & vendi. Abb. in cap. cùm contingat de iureiuran. nu. 23. Dida de Coruarru. dict cap 4. nume. 5. D. Anton. de Padilla. in dict. l. 2. C. de rescinde vendi. num. 43. Carol. Ruin. consil. 105 num. 20. lib. 1. Aymon. consi. 142. nu. 23. Thom. Gramma. decis. 66. num. 48. & 49. Ioan. de Neuiza. consi. 22. per totum consil. Cagnol. in d. l. 2. de rescin. vendi. n. 98. Quod procedit ac verum est: etiamsi 20
ea renuntiatio geminata fuerit, atque ex interuallo processerit: vt ex pluribus probat Paul. consil. 305. lib. 2. Corn. consil. 40 lib. 3. Bolier. Deci. 33. nu. 5. Pinel. in dict. l. 2. C. de rescind. vendi. cap. 1. num. 36. quanuis plures, quos ipse refert, contrariam opinionem sequantur, qui ea distinctione quam præmisimus conciliandi sunt.

¶ Si verò ea pactio seu renuntiatio, à minore, iu- 21
ramento simpliciter adhibito facta fuerit, ex læsione vltra dimidiam contingenti, rescindi poterit. Iuramentū namq; solum minorē, maiorē efficit: non verò remediū læsionis vltra dimidiam excludit: nisi expressè minor iurauerit, se etiam ratione læsionis contractum non impugnaturum. Tunc enim iuramentum ipsum vtrumque remediū, scilicet, læsionis, ac minoris ætatis excludit, vt in specie dixit gloss. in d. l. 2. C. rescind. vendi. verbo. Iudicis. Quam ibidem sequuntur Bart. Alberic. Bald. Paul. Salicet. Rapha. Fulgo. Cremen. Cagnol. & communiter Scrib. quos nuncupatim & curiosè refert Pinel. ibidem part. 3. cap. 1. nu. 9. & D. Anton. de Padilla. nu. 33. glo. & Scrib. in cap. cum causam de emptio. & vendi vbi Anton. de Burg. num. 42. eandem cōmunem opinionē esse profitetur. Couarr. in d. capit. quanuis pactum. 3 part. §. vltim. num. 6. Alciat. in l. 1. §. fi quis ita nume. 50. ff. de verborum obligat. Regia. l. 15. tit. 5 part. 5. Quæ in minore remedio læsionis expressè renuntiante loquitur quāuis malè, corrupteq; & cōtrā eius verba, ac sensum eam referat Pinel.

Universidad de Navarra
Biblioteca

in d.l.2.3.par.cap.1. numer.9.

¶ Idipsum etiam dicendum erit: quando minor promiserit se contractū ipsum, nec ex ætatis auxilio, nec ex alia etiam causa impugnaturum, vt inquit Bart.in d.l.2. nume.11. Deci. consil.403. colum.6.Aymon consil. 188.nu. 3. Boerius.consil.30.nu.11.Pinel.in d.l.2.3.part.cap.1.numer.9. Nec hoc casu certioratio minoris requiritur: cū in hac specie iuramentum ipsum habeat vim certificationis.Bart.in d.l.2.nu.10.Cuius opin. communem, ac veram esse ostendunt, plura in eius comprobationem adducentes Pinel.ibidē.3.par. cap.1.num.10. Et D. Anton. de Padilla num.34.

23 Imò, nec etiam curatoris authoritas necessaria erit. Iuramentum enim contractum confirmat, suppletque huius solēnitatis defectum. gloss. ordina. in Authen. Sacramenta puber. C. si aduer. vendi.vbi Bartol.nu. 3. & communiter Scrib. D. Anto.de Padilla.in d. l. 2. nu. 34. vbi hanc asserit esse crebriorem opinionem.

24 ¶ Hæc autem,(quæ,de minore iurante dicimus) intelligenda sunt : nisi minor in huiusmodi renuntiatione læsus fuerit grauissimè ac enormissimè, in multo excessu vltra dimidiam. Cùm enim maior ex iuramento,ab hoc remedio non excludatur,vt supra isto cap. nu. 18. ostendimus,longè fortiori ratione,nec minor excludetur.

25 ¶ Id tamen obseruandum ex , quòd in omnibus casibus vbi ex dolo re ipsa cōtingenti minor, vel maior cōtractum, seu renuntiationem impugnare contendit,priùs relaxationem ad effectū agendi obtinere debet:quamuis secus dixerimus in renūtiatione,in qua dolus ex proposito interuenit, vt dixit Abb. in c.cum contingat. nu. 23. de iureiurand & in c.cum causam.de empti. & vend. nu. 13.Alexand.consi. 125.lib.1.Deci.consil.349.nu. 6.Couarru.qui id optimè distinguit , ac resoluit. in cap.quamuis pactum de pact.lib.6.3.part.§. 4. nu.6.D.Antonius de Padilla.in d.l.2.nu.22.

¶ Sed si quis in hoc casu , & his , de quibus superiùs meminimus,iurauerit, se non impetraturum absolutionem, ad effectum agendi: etiam ab hoc iuramēto relaxationem impetrare debet,vt arbitratur.Bald.in l.2.colum.28.versi. Ex quo ad primam quæstionem.ff. de iureiurand.Feli. in capit. debitores de iureiurand.nu.9.D. Anto.de Padilla in d.l.2.nu.33.Sicque frequenter in forensibus controuersiis obseruatum vidimus.

26 ¶ Hæc autem omnia in renuntiationibus filiorū iuramento firmatis seruanda sunt. Ideóque si de conuētionibus validis à filiis: quo ad legitimam factis,absque iuramento loquamur: veluti si filij paciscantur, de hæreditate parentis certo modo diuidenda, eius consensu interueniente. Quo casu iuramentum necessarium non est : vt in in d. l.fina. C. de pact. omnes Scrib aduertunt. Vel si loquamur de filio, qui etiam absque iuramento paterno testamento consensit iuxta gloss. in dict. l. si quando. §. & generaliter , dicendum erit, hoc regulis ordinariis decidendum. Si enim filij maiores enormiter vltra dimidiam læsi fuerint, contractus rescindetur,ex decis text. in d. l. 2. C. de rescind.vendi. Quæ in omnibus pactis, atque contractibus bonæ fidei locum habet, vt ibidem omnes Scriben.aduertunt. Si autem fuerint minores, quælibet læsio considerabilis sufficiens erit,vt conuentio ipsa rescindatur : etiamsi dimidiam non excedat. Hoc enim in quolibet contractu fauore minoris statutū est. l. siquidem. vbi Bart.& Scrib.C.de præd.mino.l.scio. vbi Bart. & cæteri.ff.de in integrum restitu.l. quisquis. C. de rescind.vend.vbi glo.1.& communiter Scrib.

¶ In hac autem re summè considerandum erit, 27
non dici posse filiam enormiter læsam , quæ spō- "
te monasterium ingredi.volēs dote competenti, "
ad religionis ingressum obtenta, paternæ,ac ma- "
ternæ hæreditati renuntiauerit. Cùm enim ipsa "
religionem profiteri velit , nullóque alio quàm "
dote competenti indigeat : si dos competens ei- "
dem secundùm eiusdem , ac monasterij qualita- "
tem, ac consuetudinem assignata fuerit, in nullo "
læsa dici poterit:quanuis parentum bonis consi- "
deratis enormiter læsa videatur.Idque colligitur "
ex Paul.Castren. consil.275.n.3.& 9. lib.1.quem "
refert & sequitur Alexand.consi.33.num.4.lib. 4. "
Curti.Senior. consil.17.col.13.& consi.80.col.fi. "
Corn.consi.36.num.11. lib.1. Paris. consil.26.nu. "
88.& 90.lib.3.Aymon Craue.consi.160. nu.1.& "
hanc opinionem asserit in practica seruari in Re- "
gno Franciæ.Carol.Molin.ad Alex.consi.29.lite- "
ra.B.lib.3.vbi ad id etiam allegat Albert. Brunū, "
& Alciat. Quo etiam pari ratione dicendum erit "
in filia, quæ dote competenti acepta , iuxta eius, 28
ac patrimonij qualitatem & quantitatem, hære- "
ditati parentum renuntiauit , vt ex ea pater ipse, "
in personam filij maioris natu Primogenium in- "
stitueret, ad cuius successionem etiam ipsa voca- "
ta fuit. Est enim hæc Primogenij institutio fami- "
liæ decus,in maximámque,etiam renuntiantium "
vtilitatem conuertitur. Idque etiam de filiis assi- "
gnatis sibi competentibus alimentis renuntianti- "
bus dicendum erit, nisi ex maximo excessu dolus "
arguatur.Quod ex his Scrib (quos paulò antè ci- "
tauimus)apertissimè comprehenditur. "

¶ Hanc autem cōclusionem veram esse existimo dummodò,ad id rectè qualitas personarū , atque actus, & causæ ex qua renuntiatio fit, quantitásque patrimonij consideretur.Sicque etiam illam veram existimat Mencha.de successio.creati. lib. 2.§.18.n.129.Quamuis de ea dubitet Couarru.in d.capit.quamuis pactum part.3.§.4. num.6. vers. Septima conclusio,propter communem opi.(de qua superius meminimus.)quod scilicet,ex enormissima læsione filia possit renuntiationem , etiā iuratam,infringere. Verumtamen ego eam opinionem nullo pacto negaui : imò illam superiùs tanquam veram probaui. In hac autem specie filij,vel filiæ dotem,aut alimenta competentia accipientes parentúmque hæreditati , vt ex ea Primogenium instituatur,renuntiantes,non possunt se enormiter lęsos appellare,cùm id in eorum totiúsque familiæ,Reipublicæque vtilitatem conuertatur , prout, Scrib. quos superius citauimus, considerant. Quod summè aduertendum erit:in hoc námque propè omnes, qui de hac re scripserunt æquiuocè processerunt.

¶ Illud tamen aduertendum erit in hac materia 29
perpetuū id esse,quod quoties de læsione , in hu-
iusmodi renuntiationibus agitur: tempus factæ
renuntiationis considerandum est. Nec renun-
tiantem ex eo , se læsum esse contendere posse,
quòd posteà facultates parentum excreuerint.
Sicut enim bonis diminutis id quod ex causa re-
nuntiationis semel acceptum fuit, restituendum
atque diminuendum non est : ita supercrescenti-
bus parentum facultatibus, augendum non erit.
Quod sic resoluit Alexan.consil.29.lib.3.num.6.
Deci.cons.29. Paris. qui hāc dixit cōmunem opi.

consi.

consil.26.nu.89.lib.3.Couarru.in d.c.quanuis. 3. parte.§.4.nu.7.ad fin.Mēcha.d.§.18.nu. 79. cum sequētibus.Tellius Fernand.in l.23.Tauri. Boēr. decis.62.per totam decisionem.

30 ¶ In secunda specie,quando scilicet,nullo accepto nec retento ea renuntiatio facta fuit , dicendum erit,quòd si ea facta fuerit à filiis maioribus consultè,& ex causa donationis, eisdémque aliūde alimenta superfint : nulla actio eis danda erit ad petendam ex enormissima læsione renuntiationis rescisionem. Donatio namq; seu renuntiatio gratuita , ex causa enormissimæ læsionis non rescinditur, vt in specie resoluit cōstantérq; asserit Ancharra.consil.433.colu.1. Corn. consil. 36. num.8.& 11.lib.1.& consil.288.lib.3.nu.4.& consil. 258. nume. 12. lib. 4. In quibus consiliis ipse Corn.optimè renuntiationis seu donationis causas considerat.Soci.consi.48.nu.8.lib.4. Aymon Craue.consil.160.nu.1.Idem consi.192.numer. 1. Ant.Gabriel. qui plura refert.lib. 3. de iure doti.

31 concluſi.1.num.20.Quibus adiicitur illud, quod censuerunt Domin.colum.1.& Georg. Natta.limita.5.in d. capi.quamuis pactum.de pact. lib.6. dicentes , valere filiæ renuntiationem cum iuramento factam: etiamsi à parente ex eo nihil acceperit. Quorum opinionem refert & sequitur Alexand.in l. stipulatio hoc modo concepta. nu. 9.ff.de verbor.oblig. Imol.in l. qui superstitis. ff. de acquir.hæredit. Couarru.in capit. quanuis pactum.3.par.§.2.nu.6.Mencha.lib. 2. de successio.

32 creat.capit.18. nume. 103. & 104. Imò si minor consultè ac in causam iustā,ac honestam, sibique alioqui vtilem id fecerit aduersus donationem, seu gratuitam renuntiationem restituendus non erit. Non enim potest dici , in hoc minor circunuentus , quòd præcisè , ad concedendum minori in integrum restitutionem requiritur. Sicq; intelligendus est titulus.C.si aduersus donatio,vt optimè considerat Corn.d.consil.36. nu. 8.& 11. & omnes Scrib. quos superius retulimus , & statim etiam adducemus , sicque intelligendum est quòd dixit Decius.consil.180.num.4. quòd scilicet contractus donationis factus à minore firmetur iuramento, quod etiam repetit idem Decius consil. 181. nu. 4. quem refert & sequitur Anton. Gabriel.li.3.cómun opi ti.de iure.doti.conclu.1. nume.22.

33 ¶ Si verò à filiis minoribus,seu maioribus pauperibus , nihílque vnde se alant habentibus, nec ex causa sibi vtili , nec etiam pia , nec religiosa , id ex facilitate factum fuerit: proculdubio in hac specie sequenda erit opinio Ancharra.in d.capit. quanuis dicentis , hanc renuntiationem ex causa enormissimæ læsionis rescindi posse. Cuius dictū sequitur Salicet. in l.pactum quod dotali. C. de pact.& Deci.in d.l pactum quod dotali.C.decolla num.7.Aymon Craue. consil. 192. nu.1. quasi ad fin.Iacob.Mandeli consil.81.n.51.Sicque concordanda,ac intelligenda sunt ea,quæ dixit Mencha.d.§.n.104. vbi inquit firmiorem esse eam renuntiationem, quæ gratis fit : quàm illā,quæ aliquo accepto facta fuerit. aliàs nanque hæc opinio simpliciter sumpta nō procederet, minor tamen læsio in hoc casu tam in minori quàm in maiori sufficiet.

¶ His igitur conclusionibus,quæ firmissimæ , ac
34 verissimæ sunt , obseruatis , ex eis vera resolutio, quo ad Hispanorum Primogenia deducetur. Si enim parentes in persona filij maioris natu Primogenium instituere velint ; filiisque dotem atque alimenta competentia assignauerint,ipsique filij consultò , gratuitéque & sponte , atque citra metum, & coactionem parentum hæreditati renuntiauerint , testamentúmque eorundem iuramento præstito approbauerint iuxta eam formā, (de qua superiùs meminimus) nullam in hac re læsionem prætendere poterunt , cùm Maioratus institutio in ipsorum totiúsque familiæ vtilitatem conuertatur.

¶ Huic autem institutionis Maioratus formæ , vt ea firmior reddatur , superaddendum erit. Quod 35
ipsi filij , ac filiæ renuntiantes ordine successiuo, ad eius Primogenij successionē vocentur. Ex hac námque vocatione maximè filiis renuntiantibus consulitur, cùm ex renuntiatione ipsa ius ad succedendū in ipso Maioratu & Primogenio acquirant , quod longè vtilius sibi esse poterit : quàm id, quod ex renuntiatione ipsa dimiserunt. Spes namque competens,ex iure Primogenitur̄e summè consideranda est : vt optimè aduertit Tiraquellus de Primogen.quæstione. 40. nu.6.Ideóque ex hac renuntiatione filius læsus dici non potest. Quod in simili dixit Boērius decisione 62. num.18. vbi loquitur de renuntiatione facta à filia fauore masculorum Idque etiam in Primogenio dixit Couarr.in cap.Rainaldus, de testamen. §.2.num.3.versi.Quartum ego libenter concederem : quam filiorum renuntiantium vocationem his rationibus in hac Maioratuum forma , ego semper addendam esse consului : ex ea námque proculdubiò firmior fortiorque renuntiatio ipsa reddetur.

¶ Illud autem superaddendum etiam est , quòd si 36
mortuo iam parente, Maioratus institutoris filij post delatam successionem ipsum Maioratū approbauerint eidem consentiendo, atque paternæ hæreditati renuntiando:erit in posterum firmissima eiusdem Maioratus institutio l.si quando.§. illud.ibi. *Nisi transactionem ad hæredes paternos filius celebrauerit , in quibus aperrißimè iudicium parentis agnouerit.*C.de inofficio testam. vbi per Scriben. tex.in §.generaliter.eiusdem legis. Xuarez in d. l. quoniam.C.eod.tit.10.ampl..num.50.Idque notissimum est.

¶ Solet etiam controuerti: an huiusmodi renun- 37
tiatio iurata , ex superuenientia liberorum reuocetur, ex decisi.leg.si vnquam. C. de reuocandis donationibus. Quam quæstionem tetigit Socin. in l.1.C.de pact.colum.final.vbi concludit quòd non , dicens dictam legem si vnquam non procedere in renuntiatione facta de iure quærendo: sed de iure iam delato , atque acquisito. Quod, inquit, nunquam vidisse ab alio tactum , nec resolutum : sicque tanquam dubium illud cogitandum relinquit. Cuius dictum refert & sequitur Ripa. in repet. d. l. si vnquam. quæstione. 11. numer. 20. & 21. dicens renuntiationem factam de hæreditate viuentis , cum iuramento non reuocari per superuenientiam liberorum. Cuius opinionē sequitur Tiraquellus in d. l. si vnquam verb.donatione largitus.nume.147.cum sequēt. & Couarru.in dict capit.quanuis pactum. 3 part. §.3.nume.Idipsum etiam censuit Roland.à Valle consil.11. numer. 23. cum sequen. Quam etiam quæstionem tetigit Mencha. in Primogenio loquens lib.1.de successio.creati.§. 10. numer.552. vbi eā indecisam reliquit. Sed hoc ipsum sequutus fuit Anto.Gabriel.lib.3.cōmunium opi.ti.de

donati.conclu.2.nu.33.& n.40. vbi plura in idem adducit.

38 ¶ In hac autem quæstione mihi distinguendū videtur. Aut enim ea renuntiatio,aliquo ob eam recepto facta fuit,aut gratis. Si aliquid ob eā renūciationem receptum fuit,dicendū erit,eam renūciationem filiorum natiuitate nō reuocari. Quod probatur ex sententia gloss. in d.cap.quanuis pactum de pact.lib.6.verbo. *detrimentum*. Quam ibi cōmuniter Scrib.sequuntur. Idq́ue ipsum resoluit Adæ.consil.29.n.16.cum sequen.lib.3. Deci.in l. pactum, quod dotali.C.de colla.n.14.Idem cons. 181.nu.8.Paris. cōsil.72.ad fi.lib.1.Idem cōs.69. nu.98.lib.3.Idem consi.26.nu.61.eodem lib.vbi
39 hanc dixit communium opi.Idq́ue etiam cōprobatur ex eo,quod hæc non sit simplex:sed ob causam,facta donatio,in qua decisio dictæ leg.si vnquam nō procedit. Quod probatur ex decis.tex. in l.1.C.de pact.vbi cōmuniter Scri.id notant idq́ue sic in specie resoluit Ripa. qui hanc dixit cōmunem opinionem in d.l.si vnquam q.13.nu.24. &.25.Tiraquel.qui plura refert in ead.l. si vnquā verb.dona largitus.nu.153.Roland.à Valle.cons. 11.n.32.vbi plura in idem adducit.Anto.Gabriel. lib.3. communium opi.tit.de donati. conclu.2.n. 4.idq́ue verissimum est.

¶ Si verò ea renūtiatio gratis facta fuit,subdistinguendum erit:nam aut tempore quo facta fuit renuntiatio,hæreditas iam delata erat,vel non.

40 ¶ Si hæreditas delata erat dicendum erit,eam renuntiationem ex superuenientia liberorum reuocari.Quod dixit Ripa.in d.l. si vnquam quæst. 11.nu.20.& 21.Tiraquel.qui plura refert in eadē l.verb.donatione largitus.n.147.cū seq.& Scrib. quos superiùs retulimus. ¶ Si verò hæreditas nōdum delata erat,dicēdum est, quòd renūtiatio ex
41 superuenientia liberorum, non reuocetur: prout ex pluribus resoluit Soci in d.l. 1.C.de pact.col. fin.Quem Ripa. Tiraquell. & cæteri Scrib. quos superiùs citauimus sequuntur.Idipsum etiam verum esse profitentur Carolus Ruinus consil. 60. num 14.lib.3.Anto.Gabriel.lib.3.comm.opin.ti. de donati.conclu.2.nu.40.

¶ Sed quāuis in hac specie Scri.cōmuniter existimēt,in huiusmodi renunciatione non esse locum dispositioni dictæ leg.si vnquā ex ratione quā superiùs adduximus:mihi autem id exactius cōsideranti,contrarium resoluendū videtur: imò, quòd huiusmodi etiam renunciatio si gratis facta fuerit,ex superueniētia liberorum reuocetur. Quod probatur euidentissima ratione. Clarissimum nāque est,quòd is,qui nō habens liberos, renuntiauit paternæ, seu maternæ hæreditati fauore Primogeniti:si se liberos habiturū cogitasset,eidem nō renūciasset:sed maluisset illam ad liberos suos: potiùs quàm ad fratrē deferre,quæ est ratio præcipua seu vnica,in qua fundatur decisio d.l. si vnquam:prout ex pluribus ostēdit Tiraquellus ibidem in princip.l.n.3.& 4.Et.verb. libertis, num. 34.Cum igitur in casu,de quo agimus militet.d.l. ratio:ergo militare debet eius dispositio, cùm.d. l.si vnquā ex identitate rationis,de casu,ad casum extendenda sit,vt ex pluribus probat idem Tiraquel.d.verb.libertis.nu.33.cum plurib.sequen.

42 ¶ Et quanuis maior ratio militare videatur in eo qui renuntiat vel donat ea, quæ iam acquisierat: quàm illa,quæ nōdum sibi acquisita fuerunt: non tamen negari potest: quin in acquirendis, & etiā in acquisitis semper videatur, quem potiùs velle prospicere filijs suis:quàm extraneis,præsertim in legitima parētū,quæ filijs adeò debita est: vt etiā in vita parentum quasi domini eiusdem appellari soleāt.l.in suis vbi latè per Scriben.ff. de liber. & posth. Cùm igitur ratio d.l.si vnquam vtrumque casum comprehendat, necessario, ad vtrumque extendenda erit:quamuis in bonis acquisitis maior ratio versetur. Lex namq; loquens in vno casu,ad alium, in quo eadem ratio concurrit, extēditur,& si in casu,inl.expresso,maior ratio cōcurrat:prout ex pluribus probat idē Tiraque.d.verb. libertis. numer. 50. quem solum in hac materia. ex eo citare libet, quòd in ea elegantissimam at- 43
que copiosissimam repetitionem fecerit, atque inter omnes iuris scriptores allegationum copia, ac rerum congerie primatum obtineat.

¶ Quibus nō obstant rationes,quæ à Bartho.Socino qui est præfata opinionis præcipuus author in d.l.1.C.de pact.adducūtur. Ad eas namque facillimè respōderi poterit. ¶ Nō enim obstat prima ratio,quòd scilicet hæc renuntiatio ex filiorū superuenientia non reuocetur,ex eo,quòd prohibitus donare non censeatur prohibitus id, quod sibi delatum est non acquirere.ex.l.qui autem, in princip.cū similib.ff.de his quæ in fraud.credi.nā si bene consideretur l.illa,nō potest aliquo pacto ad casum de quo agimus adaptari. Hic namq; nō agimus de potestate: sed de voluntate. Quanuis 44
enim is,qui nō potest donare,possit ius quærendū repudiare:illud tamen intelligendum est:quando constat ipsum,repudiationem huiusmodi in omnem euentum facere voluisse, secus autem quando ex iuris præsumptione censendū est ipsum repudiare noluisse,in casu,quo filij sibi supernascātur. Tunc namque quanuis id potuisset facere si de liberis cogitasset: lex tamen præsumit in casu dubij id facere noluisse:sed censendū esse ius illud propriis liberis potiùs: quàm extraneis voluisse deferri.Quæ ratio militat in iure quærendo,sicut in quæsito:prout,ex pluribus probat ipse Bartho.Soci.sibi contrarius consilio.93.num.29.lib.4.

¶ Nec lex illa loquens in casu tam diuerso,ad casum,de quo agimus trahenda est:præsertim in legitima parētum quæ (vt prædiximus) etiam in vita eorūdem filijs quasi debita est. Quod eo maximè dicendū est,quòd si dicta l.qui autē,ad casum de quo agim' extēdenda foret,necessariò corrueret distinctio,quæ cōmuniter ab Scrib.fieri solet, quod scilicet.l.si vnquam habeat locum in hæreditate delata:non autem in ea,quæ nondum delata est.Cùm d.l.qui autem tam in hæreditate delata:quàm in ea,quæ delata non est procedat,dummodò ea addita non sit.Quod probatur ex ead. l. ibi. *Qui autem cum posśit aliquid quærere id nō agit,vt acquirat.* Idq; etiam in eadem. l. cōmuniter Scriben.aduertunt. Esset autem absurdissimum asserere,quod.d.l.si vnquam, in renuntiatione hæreditatis opulentissimæ iam delatæ non procederet, qua ratione idipsum in hæreditate nondum delata, quam tamen iure quasi debitam esse censuerunt,dicendum erit.

¶ Item non obstat secunda ratio Socin.quòd scilicet verbum reuertatur positum in ead. l. si vnquam non possit adaptari ad renuntiationem hēreditatis nondum delatæ:cùm ea nunquam fuerit in bonis alienantis. Ideoq́ue non possit dici ad eum reuerti illud, quod nunquam sibi acquisitum fuerat: nam quanuis verbum hoc, reuertatur,strictè sumptum sic accipiendum sit:si tamen 45
late

late accipiantur comprehendit etiam illud,quod denuò ab ipso donante acquiritur: præsertim si ius,quod ad illud habebat,remisit l.verbum reddendi.ff.de verb.signifi. vbi Alciat.plura in idem adducit.l. restituere videtur. ff.eod. Alciat qui etiam plura refert.in l.dedisse.ff.eod.sic etiā is,qui remittit,donare dicitur l.si mulier.ff.de condi.ob caus.l.si fundum.§. Titio.ff. de lega.1.l.Iulianus.
46 ff.de condi.& demonstr. Quod etiam communi, atque vulgari vsui loquendi ,qui in hoc præcipuè attendendus est , conuenire notissimum est.Quibus adijciendum erit hac ratione obseruata, corruere etiam eam distin. quæ communiter inter hæreditatem delatam , & illam quæ nondum delata fuit, fieri solet: quod nullo pacto dicendum est.

¶ Similiter etiam non obstat. 3. & vltima ratio Soci. quòd scilicet. d.l. si vnquam sit exorbitans: ideoque de casu ad casum extēdenda non sit.Hoc namq́ue(vt prędiximus)iure non subsistit:cùm d. l.si vnquam, de casu ad casum ex identitate rationis extendi possit.Ex quibus rationes Socini omnino diluuntur , remanetq́ue communis opinio iuris præsidio destituta , atque hæc nostra opinio probabilior effecta: dummodò illam ad renuntiationem factam fauore Primogeniti , vel alterius:non autem ad repudiationem , seu renuntiationem simpliciter , & non fauore certæ personæ factam , referamus. In hoc tamen deliberandum erit,ppter opi.varietatē , atque cùm casus occurrerit,vel dictæ legi si vnquam,renuntiandum erit, vel in renuntiatione futuræ hæreditatis talia verba apponenda erunt: ex quibus constet renuntiantem etiam de liberis futuris cogitasse.

47 ¶ Sed controuerti solet:vtrum renuntiatio iurata facta à filio in vita parentis , nepotibus , cæterisq́ue descendentibus prædicet , q; accipiendum est in descendentibus iam natis tempore renuntiationis,seu in his, qui posteà nati fuerūt,in casibus vbi supra isto.c.n. 38. resoluimus huiusmodi renuntiationem, ex superuenientia liberorum nō reuocari, vbi enim renuntiatio ex superuenientia filiorum reuocatur, hoc dubium superuacaneum esset. In qua quæstione hæc resolutio seruanda erit:nam aut filius in vita parentis , cuius hæreditati renuntiauit,mortuus est,& tunc nepotes,non obstante patris renuntiatione, nec iuramēto succedent.Non enim ex persona patris:sed ex persona propria eo sublato de medio,succedere debēt. l.si ex patronis §.fi. ff.de bon.liberto.Si verò pater cuius hæreditati à filio renuntiatum fuit filio præmoriatur , hæc renuntiatio in omnibus casibus, (quibus superiùs diximus,) nocere:filio nepotibus etiam,ac cæteris descendētibus præiudicabit,vt resoluit Paul.in d.l pactum,quod dotali. C.de colla.nu.3.Cuius opi.dixit esse communem Alexand.ibi.num.7.Cuma. vbi Franc.de Areti.& communiter Scriben in l.qui superstitis.ff.de acquiren.hęred.glo.in d.cap.quanuis pactum.verb. detrimentum. Quam asserit ibi esse communiter receptam Couarru.3.par.§.3.nu.7.Bald.in l.fi.C. de pact. colum. 4.vbi per Scriben. Roder. Xuar. qui latissimè prosequitur materiam in dict.l.quoniam in prioribus.amplia.10. à num.53.vsque ad fi.ampliationis Palat.Rubi , in rep.Rub.de dona. inter virum , & vxor.numer.47. Deci.consil.181. num 6. Tiraquellus de Primogen.quęstione. 40. nums.110 Mencha.in l.si quando §.illud.C.de inofficio.testam.nu.48.cum plurib.sequen.Roland à Valle.cons.11.vbi per totum consilium eleganter prosequitur,materiam distinguēs inter renuntiationem à filia aliquo accepto factam , & eam, quæ nihil ob illam accepto à filia facta fuit:cuius dicta repetere non libet.Ea tamen in huius quæstionis resolutione semper præoculis habenda erunt, quod etiam optimè resoluit Anto.Gabriel. libr.3.communium opin.titul.de iure doti.conclu.1.nu.43.cum pluribus sequentibus.

¶ Ex quibus supereſt breuis, ac perfectissima resolutio , quo ad deceptionem , ac enormissimam lęsionem,quæ frequenter aduersus huiusmodi renuntiationes,quæ ad instituenda Primogenia,seu aliàs fiunt,obijci solet.

¶ Id tamen etiam sciendum erit , quòd quanuis 48
verum sit,quòd filia,quæ fauore aliorum fratrum paternæ hæreditati etiam iuramento interueniēte renuntiauit , possit eandem petere eisdem fratribus,in vita patris extinctis , quasi causa renuntiationis deficiente : prout, existimat Baldus in l. pactum,quod dotali.C.de colla num.3.vbi Decius num.9. Salicet.in l.pactum.C. de pact. colum.3. in princip. Roma.in l. qui superstitis. ff.de acqui. hæred.Alexand.in l.stipulatio hoc modo concepta.num.11.ff.de verb.obliga.& est communis resolutio secundùm Paris.consilio 26.lib. 3.& Carol.Ruin.consil 204. numer.3.lib.1. & Didac.de Couarru.in capitulo quanuis pactum part.3.§.3. num.4.Tellium Fernandez,qui id optimè declarat,plura in idem adducens,in l.6. Tauri,numero 44.& 45. cum seq. & Antonium Gabriel.libr.3. communium opi. tit. de iure doti.conclu.1.num. 35. Hæc tamen conclusio , in Hispanorum Primogenijs ex consensu, seu renuntiatione cæterorum filiorum institutis,non procedit. Cùm enim eorum natura perpetua sit , in fauoremq́ue totius familiæ facta censenda sint , (vt supra lib.1.c.4. nu.13 ostensum est) consequens est, vt filio maiori natu , ac cæteris etiam filijs deficientibus , Primogenium ipsum non deficiat:sed ad omnes,qui ex ipsa familia supererint , deferendum sit. Quod addendum erit , ad ea, quæ supra lib.1.ca.6.latiùs annotauimus, quæ ex Primogeniorum perpetuitate deducuntnr.

¶ Hæc autem omnia , quæ superius ostendimus, in renuntiatione ac pacto : etiam ab ascendentibus respectu hæreditatis descendentium factis, pari ratione procedunt. l.1.§. si parens.ff.si quis à parente fuerit manumissus.glo.in l.pactum,quod dotali.C. de colla.& in l. pactum.C. de pact.& vtrobique Scrib.

¶ Vidimus tamen plures, quòd quoties is,qui as- 49
cendentes habet, carétque legitima descendētia, Primogenium instituere vult , petere solet,licentiam ab ascendentibus , vt possit ex eorum legitima liberè testari : eoq́ue pacto Primogenium ex vniuerso patrimonio instituit quòd Primogenium perpetuum , atque firmissimum est. In hac tamen licentia : ab ascendente etiam præstita, videtur quòd iuramentum interuenire debeat:cum in effectu hæc sit renuntiatio hæreditatis viuentis,quæ absque iuramento non valet.Quod prob. 50
ex tex.in l. Paulus respondit exhæredationem in §.patroni filius. ff.de bon.liberto.not. Odofred. Cinus.& Petrus.in l.fina. C.de bon. liberto. Ang. in l.fina.C.eod. Tellius Fernand.in ead.l.6.Tauri.num.65.Quæ omnia mente tenenda sunt : frequenter namq́ue in practica in opulentissimis hęreditatibus contingunt.

Universidad de Deusto
Biblioteca

SVMMARIA.

1 Forma succedendi in Maioratibus, ex electione in Hispania interdum, sed non frequenter obseruari solet.
2 Successio ex electione antiquis temporibus frequenter seruari solebat in fideicommissis familiæ relictis.
3 Voluntas testantis, vt in Maioratu, vel fideicommisso, ex electione succedatur, captatoria non est.
4 L. captatoriæ ff. de leg. 1. declaratur.
5 Electus non censetur Maioratus successionem capere ab eligente, sed à primo institutore.
6 Successio Maioratus non capitur ab vltimo possessore: sed à primo institutore: etiam vbi vltimus possessor successorem eligit.
7 Habens facultatẽ ad Maioratum instituendum, potest disponere, vt in eo ex electione succedatur.
8 Electo non potest eligere, ad Maioratus successionem filium spurium institutoris eiusdem.
9 Electo potest eligere ad Maioratus successionem filium eius spurium.
10 L. vnum ex familia. §. sed si fundum. ff. de legatis. 2. declaratur, atque eius ratio decidendi latissimè expenditur.
11 Eligens in eligendo nullam liberalitatem exercet: in præferendo autem electum cæteris, sic.
12 L. vnum ex familia. §. si de Falcidia. ff. de lega. 2. declaratur.
13 Prælatus in conferendo beneficia, non exercet liberalitatem, sed in præferendo vnum alteri: sic.
14 Collationes beneficiorum, quo respectu donationes appellari soleant.
15 Actus, qui potest habere diuersos fines, seu respectus, dicitur æquè principalis respectu vnius: sicut respectu alterius.
16 Honoratus honore incidenti, vtrum eius respectu grauari possit.
17 Pater qui potuit filio pupillariter substituere, & id non fecit, potest grauare fideicommisso venientes ab intestato.
18 Eligens aliquem ad Maioratus successionem: vtrum possit illum grauare onere inæstimabili: veluti nominis, vel armorum delationis, vel simili.
19 Vera, ac nouissima decidendi ratio ad tex. in d. §. sed si fundum assignatur.
20 Valor rei minuitur, ex onere fideicommissi sibi iuncto.
21 Prælatus non potest super beneficijs, quæ ad eius collationem spectant, pensionem imponere.
22 Variare vtrum possit is, cui facultas eligendi ad Maioratus successionem concessa est.
23 Eligere debens in tempus mortis potest in electione antea facta variare.
24 L. cum pater. §. à filia ff. de lega. 2. & l. vnum ex familia. in princip. ff. eod. declarantur.
25 Fideicommissum tempore mortis certæ, atque determinatæ personæ restituendum, potest eidem in vita irreuocabiliter restitui.
26 L. post mortem. C. de fideicommissis, & tex. in d. § à filia conciliantur.
27 Rationes decidendi ad tex. in d. §. à filia, & in d. l. post mortem assignantur.
28 L. post mortem C. de fideicommiss. non procedit, vbi certæ personæ, cui fideicommissum relictum est fuit datus substitutus.
29 L. post mortem non procedit, vbi pluribus certis fideicommissum relictum est.
30 L. post mortem in Hispanorum Maioratibus non procedit.
31 Electio successoris Maioratus facta in vita non potest reuocari respectu commodatis medij temporis quam esset vltimus possessor qui elegit electione non facta percepturus.
32 Eligere debens post mortem suam aliquem, qui elegit eum in vita, atque Maioratus possessionem tradidit, potest electum grauare respectu interusurij medij temporis.
33 Restitutionis fideicommissi præuentio donatio est.
34 Electio in tempus mortis collata facta in vita reuocari potest: siue facultas eligendi in contractu, siue in vltima voluntate concessa fuerit.
35 Electo, cui electio competit, ex contractu variare potest.
36 Variatio, vbi permissa est eligens semel tantum variare poterit.
37 Electo, cui electio competit ex vltima voluntate, non potest variare: si extra vltimam voluntatem elegit.
38 Electo semper potest variare vbi prima electio effectum sortita non fuit.
39 Eligens indignum etiam ad officia secularia priuatur pro illa vice facultate eligendi.
40 Eligens indignum in dubio præsumitur id ignoranter fecisse.
41 Electore eligere nolente succedent in fideicommisso omnes, qui ex familia testantis procedunt.

Electore

42 Electore eligere nolente successio Maioratus ad solum Primogenitum defertur.
43 Eligere debens ad Maioratus successionem facta requisitione: illicò eligere debet, nec datur sibi annus ad eligendum.
44 L. fin. §. sed etsi quis. C. communia de lega. declaratur.
45 Electo, cui electio vnius ad successionem fideicommissi commissa est, plures eligere poterit: nisi mens testantis repugnet.
46 Electo, cui electio ad Maioratus successionem commissa est, vnum, non autem plures eligere poterit.
47 Facultate concessa ad Primogenium instituendum: vtrum ex ea possit institutor duo Primogenia instituere.
48 Dispensatio stricti iuris est nec de casu ad casum: etiam vbi maior ratio militat, extendi potest.
49 Facultatem habens ad permutandum beneficium cum alio, non potest illud cum duobus beneficijs permutare.
50 Facultatem secundam impetrans ad instituendum alterum Maioratum. vtrum teneatur facere mentionem de prima.
51 Dispensatio addita primæ dispensationi, non valet: nisi in ea fiat mentio de prima.
52 Remissio secunda criminis à Principe impetrata, non valet nisi in ea fiat mentio de prima.
53 Facultas secunda ad alienanda bona Maioratus impetrata, vtrum valeat si in ea non fuit facta mentio dep ma.
54 L. vnum ex familia. § si duos. ff. de lega. 2. & l. 1. in prin. & in §. quanuis ff. de assig. libe. declarantur.
55 Electo, cui facultas ad plures eligendos concessa est, potest vnum tantum eligere, nisi diuersa ratio militet in vnius, quàm in plurium electione.
56 Facultas concessa ad instituenda plura Primogenia: vtrum ex ea valeat institutor, vnum tantum Primogenium instituere.
57 L. 1. ff. de opti. lega. declaratur.
58 Electo, cui eligendi facultas concessa est non poterit seipsum eligere.
59 Electo non poterit eligere filium suum sub eius potestate constitutum, emancipatum verò sic.
60 Vltimus Maioratus possessor, cui electio ad eius successionem commissa est, potest filium suum in potestate eligere.
61 Electione pluribus commissa, potest vnus ex electoribus alterum ex eisdem eligere, atque ipse electus electioni de persona sua facta consentire.
62 Facultas eligendi personalissima est, nec ad hæredes electoris transmitti potest.
63 Facultas eligendi incessibilis est.

De his Primogenijs, in quibus ex electione vltimi possessoris, vel alterius succedi solet:

CAPVT QVARTVM.

INTER varias Primogeniorum formas, quas in capitibus præcedentibus tradidimus, illa etiam in 1 Hispania interdum obseruari solita est: vt in Primogenijs non maior natu, sed is qui ab vltimo Maioratus possessore, vel ab alio ad eius successionem electus fuerit, succedat. Existimant namque horum Primogeniorum institutores longè meliùs futurum esse id eorum electioni, quàm casui, seu fortunæ committere. Quæ Primogeniorum forma, in quibusdam Maioratibus huius Regni ex institutorum voluntate obseruatur: tametsi non omnino Maioratuum naturæ conueniat, qua ratione nec frequens, nec communiter in Maioratibus obseruari solita est: quanuis antiquis temporibus in fideicommissis frequentissima esset eius obseruatio.
2 Ea namque fideicommissa, quæ familię relinquebantur: etsi interdum proximioribus deferenda essent: plerunque tamen vni ex familia, quem hæres eligeret, relinquebantur. l. vnum ex familia. in princ. & quasi in omnibus eiusdem legis responsis. ff. de lega. 2. l. cùm pater. §. à filia. & in §. rogo. ff. eod. tit. l. cùm quidam. ff. eod. Quod & in locis (quos statim citabim') passim videri poterit. Sed ne aliquid intactum relinquatur, hanc Primogeniorum formã discurremus. Vidimus enim quandoque in Maioratibus, plerunque autem in tertiæ & quintę bonorum portionis prælegatis, seu meliorationibus circa ea, quæ materiam istam contingunt, plura in forensibus controuersijs tractari.

¶ Antequàm autem ad vlteriora progrediamur, 3 præmittendum est, voluntatem huiusmodi, vt in Maioratu is qui ab vltimo possessore, vel ab alio electus fuerit, succedat, nõ captatoriam, sed validam, ac firmam censendam esse. Non enim in hac dispositione eiusdem substantia, sed solum personarum declaratio in alterius voluntatem confertur, quod iure permissum est d. l. cùm quidam. ff. de lega. 2. vbi Bart. nu. 1 & communiter Scribent. id notãt. l. vtrum. in §. cùm quidam, vbi etiam per Scriben. ff. de reb. dub. l pater ex prouincia. ff. de man. vindict. Bart. & cæteri in l. 1. ff. de leg. 2. Paris. consil. 38. num. 1. & quasi per totum consil. lib. 3. vbi latissimè prosequitur materiam. Sicque intel- 4
ligendus

Universidad de Deusto
Biblioteca

ligendus est tex. in l. captatoriæ. cum similib ff. de lega. 1. idque ab omnibus Scriben. indifferenter probari solet.

5 ¶ Hoc autem præsuppositio, in primis animadvertendum est, quòd quanuis electio alicui committatur, vt ad Maioratus successionem eligat illum, quem voluerit: is qui ad huiusmodi successionem electus fuerit, non censebitur successionẽ Maioratus capere ab eligente: sed à primo Maioratus institutore, qui sibi electionem commisit. Is namque cẽsetur dare, qui alteri committit, vt nominet, vel eligat: non autem is, qui nominat, vel eligit l. vnum ex familia. in princip. ibi. *Quod postquàm electus est, ex alio testamento capere potest.* ff. de lega. 2. & in §. si de Falcidia eiusdem. l. vbi Scrib. id latissimè expendunt. l. Lucius. la. 2. §. fi. ff. eod. dict. l. pater ex prouincia. ff. de man vindict. l item eorum. §. si Decuriones. ff. quod cuiusque vniuer. nomin. vbi electus à Duumuiris, quibus ius eligendi, à populo concessum erat, ab ipso populo electus videtur. l. municipibus. ff. de condi. &

6 demonstra. Idque notissimum est.

¶ Ex qua regula plura, coque singularia deduci poterunt. ¶ Primo namque ex ea assignari poterit notabilis extẽsio, atque ampliatio, ad tex in l. cohæredi §. cùm filiæ, iunctis his, quæ notant Bart. & Scriben. ibidem. ff. de vulga. & ad alia iura, quæ in id communiter adduci solent dicentia: quod in fideicommissis, ac Maioratibus nõ succedatur, vltimo possessori: sed primo institutori. Id namque adeò verum est, vt non solùm procedat, in his Primogeniis, vel fideicommissis, quę ex primi institutoris expressa dispositione, ac nominatione sequentibus successoribus deferuntur: sed etiam in his, quibus ex electione vltimi possessoris succeditur. Cùm enim etiamsi vltimus Maioratus possessor eligat, non videatur is dare, nec etiam eligere: sed is, ex cuius commissione eligit, vel dat: consequens est, vt non ipsi eligenti, sed ei, qui ex eius commissione eligit, succedi censeatur. Quod optimè aduertit Peralta in dict. l. cùm quidam. ff. de lega. 2. num 1. Qui id ad Hispanorum Primogenia deducit.

7 ¶ Præterea, ex eadem etiam regula infertur, habentem facultatem Regiam ad Maioratum instituẽdum cum omnibus vocationibus substitutionibus, ac fideicõmissis, quę sibi apponere libuerit posse eius facultatis virtute, perpetuò vltimis maioratus possessoribus, vel alijs inter filios, seu descendẽtes facultatẽ eligẽdi successorẽ relinquere. Cum enim etiamsi alius eligat electio ipsa, non ab eligente, sed à primo Maioratus institutore facta censenda sit, consequens est, vt is, qui ex Regia facultate potest quascunque vocationes facere, possit etiam easdem alteri faciendas committere: cùm siue ipse, siue alius illas fecerit, semper à primo institutore, non autem ab eligente factæ censendæ sint. Quod proculdubiò verum est. Idque opinatur Greg. Lopez in l. 32. tit. 9 part. 6. in glo verb. *Nõ valdra* col. 6. vers. & potest dici.

8 ¶ Ex eadem etiam regula deducitur eum, cui electio à Maioratus institutore commissa est, ita, vt descendentem, seu consanguineum institutoris etiam spurium eligere possit, non posse eligere filium spurium Maioratus institutoris. Cùm enim ea successio, ab eo qui eligendi facultatem cõcessit: nõ autem ab eo, qui elegit, capi censeatur: cõsequens est, vt ad eiusdem Maioratus successionẽ filius eius spurius eligi non possit, cùm nec Maioratus institutor posset eundem ad eius successionem vocare, quod in specie dixit Bart. in l. fina ff. de his quib. vt indign nu. 7. Cuius dictum refert „ & sequitur Paul in dict. l. vnum ex familia. §. si de „ Falcidia ff. de leg. 2 nu. 2. Et D. Anton de Padil- „ la ibidem num. etiam. 2. Idque etiam dixit Bald. „ in l. id, quod pauperibus. n. 34. C. de Episc. & cler. Cuius dictum sequitur Peralta in l. cum quidam. ff de leg. 2 nu. 4.

¶ Ex eadem etiam conclusione infertur eum, cui 9 libera eligendi facultas à Maioratus institutore relicta est, vt descendentem, vel consanguineum eiusdem: etiam spurium, ad eius successionem nominare possit, posse eligere filium spurium ipsius eligentis: si aliàs descendens, vel consanguineus testatoris sit. Cùm enim ea hæreditas non ab ipso eligente, sed ab institutore capiatur: consequens est, vt ad eius successionem eligi possit filius spurius eligentis, qui ab institutore Maioratus eiusdem successionem capere posset. Quod elegãter dixit Paul. in l. si is, qui ex bonis. n. 5. ff. de vulga. Cuius opinionem sequitur ibidem Alex nu 8 & Iass nu. 7. Quorũ d refert & sequitur Peralta. in l. vnum ex familia. § Rogo. ff. de leg. 2 nu. 6. & D. Ant de Padill. in d. § si de Falcidia. nu. 2.

¶ Vltimo loco ex eadem etiam regula assignatur 10 notabilis ratio decidendi ad text in d l. vnum ex familia. §. sed si fundum ff. de lega. 2 vbi disponitur quòd is cui electio à testatore concessa est, non possit electo grauamen restitutionis, vel fideicommissi, seu etiam grauamen aliud iniungere. Cùm enim is non censeatur electo aliquid dare: sed illud à testatore, non autem ab eligente datum censendum sit, ipseq; eligens actum necessarium faciat: consequens est, vt electum fideicõmisso grauare non possit, ex vulgari regula, qua dispositum est, neminem posse grauare illum, quẽ non honorauerit. l. ab eo. cum similib. C. de fideicommissis. Quam rationem decidendi, ad text. in dict. § sed si fundum assignant communiter Scriben ibidem, & in. § si de Falcididia, eiusdem l. Vnum ex familia, vbi idipsum profitentur. Idque passim Scriben in diuersis locis (quos recensere longissimum esset) annotare solent.

¶ Sed quanuis hæc ratio decidendi ab Scriben. 11 communiter probata sit: de ea tamen, & non immeritò dubitari poterit. Nam etsi verum sit, quòd respectu facultatis eligendi non possit dici eligẽtem liberalitatem aliquam exercere: cùm ex necessitate præambula vnum eligere astrictus sit: in eligendo tamen vnum, vel alterum maximam liberalitatem exercet: imò hoc respectu ipse eligens videtur illud donare, quod poterat alterum eligendo in totum adimere. Quod non obscurè 12 comprehenditur, ex decis. text. in d. § si de Falcidia ibi. *Non enim facultas necessariæ electionis propriæ liberalitatis beneficium est.* Non enim inquit text q ipsa electio quatenus eligẽs præfert electum alijs non sit proprium eligentis beneficium. Hoc nanque esset mera fatuitas, & contra ciuilem & naturalem rationem, sed inquit, quòd ipsa facultas eligendi considerata, de per se hoc est, potestas illa, quæ data fuit eligenti, vt vnum ex familia, quem vellet, eligeret, nõ sit liberalitas eligentis, sed potiùs defuncti, qui in eligendum visus fuit à principio, ex dicta facultate huiusmodi liberalitatem exercere. Ideoque hoc respectu non dicitur hæc liberalitas propria eligẽtis, nec etiam habito respectu ad ipsam rem, quæ ex electione datur, cùm ipsa non

ipsa non sit eligentis: sed illius, qui facultatem eidem tribuit eligendi. Quod probatur ex eod. tex. ibi. *Quod est enim quod de suo videatur reliquisse, qui quod reliquit omninò reddere debuit.*

¶ Sed respectu ipsius actus eligendi: quatenus eligẽs præfert electum alijs, clarissimum est, quòd exercet liberalitatem: seu verius hoc respectu ipse eligens (vt prædiximus) totum confert, quod tex. ille argumento sumpto ab speciali, vel à contrario sensu, probare videtur. Idipsum autem clarioribus verbis complexus fuit Iurisconsultus in d. l. vtrum §. cùm quidam, fin. verb. ibi. *An imposita necessitate dandi solùm ei distribuendi liberum arbitrium concedat.* Ac si apertiùs dixisset electori quantum ad eligendum, necessitatem impositam esse: in eligẽdo autem vnum vel alterum sibi liberum arbitrium relictum fuisse, vt quo ad hoc, dicendum sit liberalitatem exercere. Idque Ioan. de Imol. in dict. §. si de Falcidia. 1. notab. & Bart. Soci. in dict. §. cùm quidam. 3. notab. col. 4. Atque Scriben. in pluribus alijs locis communiter annotare solent.

¶ Quibus adijciendum est, quòd is, qui electo ex electione rem aliquam dedit, posset eidem illam adimere, alterum eidem præferendo, ex quo planè consequitur dici posse sibi dedisse illud quod poterat alteri conferre, vbi enim quis potest adimere & non adimit, censetur dare. l. 1 §. sciendum. vbi glo. ff. de leg. 3. l. cùm hic status. ff. de dona. inter vir. & vxo. Alba. qui plura refert consil. 21. & alibi sæpè Scriben.

13 ¶ Quod comprobatur in simili, ex eo, quòd de Prælato, beneficia conferente dici solet Quanuis enim is in conferendo beneficia liberalitatem nõ exerceat: cùm ad id necessariò teneatur: in conferendo autem beneficium vni, siue alteri, maximam liberalitatem exercet. Quod sic resoluit gl. in cap. relatum verb. liberaliter de præben. Quam Scrib. communiter ibidem sequuntur. Idque ipsum notant. Deci. consi. 224. nu. 3. Ripa. in l. si nu. 160. C. de reuoc dona. Quo respectu præbendarum collationes, donationes appellantur. text. in

14 c. consultationibus de donationibus, & in c. cùm venerabilis. de præben. Et vtrobique per Scrib. Cùm igitur eligens censeatur in electum maximam liberalitatem exercere, atque per consequens illum honorare, ex eò necessariò sequitur: quòd præfata ratio decidendi ad text. in d. §. sed si fundum, sustineri non possit.

¶ Nec obstat si ad hanc difficultatem respondeatur, quòd quanuis eligens censeatur electum honorare hac consideratione, quàm prædiximus: tamen non censeatur ipse illum honorem principaliter conferre, sed is, qui electionem sibi commisit: ideoque attendendum esse id, quod principaliter: non id, quod incidenter agitur. l. si quis, nec causam, cum similib. ff. si cert peta prout respondit Petrus de Peralta. in d §. sed si fundum. n 9. & 10. cum sequen. vbi pulchrè hanc responsionem ornat, atque ex pluribus comprobat.

¶ Hæc namque responsio quanuis prima facie 15 vrgere videatur, nõ tamen omninò stringit. Cùm enim in eligendo vnum, vel alterum, eligens ipsum electum maxima liberalitate donare atque honorare videatur, etsi alio respectu illum honorare censendus non sit: non est cur dici possit vnamquamque honoris vel liberalitatis considerationem diuersis respectibus saltim equè principalem non esse. Iura namque dicentia, attẽdi debere quod principaliter agitur, intelligenda sunt: quando principale & accessorium concurrunt vno, atque eodem respectu: secùs autem si diuersis respectibus cõcurrant. Quãdo enim aliquis actus fit, qui potest habere diuersos fines vel respectus: is actus dicitur tam principalis vno respectu: sicut & altero prout ex pluribus probat Bart. Communiter sequutus ab Scribentibus. in l. ambitiosa. ff. de decret. ab ordi. facie nu. 19. Tiraq. de nobili. c. 28. n. 12. cum seq. Quod etiam Scrib. in plerisque alijs locis annotare solent.

¶ Sed quanuis fateamur sine veritatis præiudicio honorem, quem impendit elector ipsi electo non esse æquè principalem ei, quem sibi testator impendit: nihilominùs tamen hæc ratio sustineri non potest: siquidem. d. l. ab eo C. de fideicom. generaliter disponit eligẽtem posse electum grauare in eo, in quo illum honorauit. Ideoque generaliter accipienda ac intelligenda est siue incidẽter siue principaliter quis honoratus sit. Quod si quis aduersus hoc pertinaciter insistere velit insi- 16
ciari tamen non posset: quin is, qui honore incidenti honoratus est: saltim aliquo onere etiam incidenti grauari possit: cùm ex regula. d. l. ab eo non possit excludi grauamen, saltim quod omnino honori correspondeat.

¶ Imò, quod plus est pluribus etiam iuribus probari posset, quòd is, qui nõ principaliter, sed incidenter honorat aliquem, possit illum onere nedũ incidenti, sed principali grauare, q; comprehenditur ex decisione. tex. in l. si fundum per fideicõmissum alias incipit. Si Titio pecunia §. fi. ff. de lẽga. 1. vbi probatur, quòd pater, qui potuit filio pupillariter substituere, & priuare veniẽtes ab intestato eius hæreditate, potest ipsos veniẽtes ab in- 17
testato grauare fideicommisso, ex eo, quòd quanuis principaliter illos non honorauerit, incidenter tamen in non substituendo eisdem maximum emolumentum, atque honorem concessit. Quod etiã probatur ex l. 2. ff. de iur. cõdi. & ex l. 1. §. sciẽdum. ff. de lega. 2. Idque etiam vtrobique. DD. aduertunt. Ex quibus consequitur hanc responsionem ad præfatam difficultatem stare non posse.

¶ Sed & Petrus de Peralta, vbi illum paulò antè citauimus: cùm forsan hæc etiam responsio eidem non applauserit, non omninò in hac re sibi constans, vlterius procedit. Volens etiã aliter respondere ad præfatam difficultatem (quàm superius adducebamus) aduersus communem rationẽ decidendi ab Scriben. assignatam ad tex. in dicto. § sed si fundũ inquit enim negari non posse, quin eligẽs, electum ipsum maximo honore affecerit, illum cæteris omnibus, qui ex familia testantis procedunt, præferendo. Subdit tamen certissimũ fore electũ nullo commodo pecuniario, seu æstimabili ab electore honoratum fuisse, cum res nõ ab ipso eligẽte, sed ab eo, qui sibi electionem cõmisit, capiatur. Ideoque rectè decisum fuisse in d. §. sed si fundum non posse eligentem grauare electum in restitutione rei, quæ ex electione sibi assignata fuit. Quanuis enim is, qui aliquem honore inæstimabili affecit, possit etiam illum aliquo 18
onere inæstimabili grauare, non tamen potest illum grauare onere pecuniario, vel patrimoniali, vt à Iureconsulto in l. planè. la. 2. §. fina ff. de lega. 1. decisum est. Sicque inquit intelligendum esse tex. in d. § sed si fundum, vt scilicet non possit electus grauari onere pecuniario, vel alio onere æstimabili, non tamen negat ibi Iurisconsultus, quin possit grauari aliquo onere inæstimabili simili illi hono-

honori, in quo ab eligente honoratus fuit. Idque ex pluribus probat ibi. nu. 14. inferens ex hoc ibidem n. 15 quòd si quis ex parentis commissione meliorauit vnum ex filijs eiusdem, inter quos sibi data fuit eligendi facultas, quanuis non possit illum onerare onere pecuniario, poterit tamen onerare illum onere inæstimabili grauando ipsum, vt teneatur deferre arma & insignia, seu nomen familiæ ipsius eligentis: vel vt ipse eligens, ac eius descendentes sepeliri possint in capella ipsius electi, vel alio simili grauamine. Quod etiã pari ratione in eligentibus ad Maioratuum successionem dici posset, idque esset satis nouum ac subtile, si verum foret.

¶ Hæc tamen quæ à præfato insigni Doctore dicuntur, nullo pacto iuris regulis obseruatis sustineri possunt. Vt autem id constet apertissimè primo loco vera ratio decidendi, ad text. in d. §. sed si fundum assignanda erit, cum ex superius adductis plus liquidò probatum sit, rationem decidendi ab Scriben. ad illum text. assignatam simpliciter sumptam stare non posse.

19 ¶ Vera autem decidendi ratio, ad tex in d. §. sed si fundum hæc est, quòd quanuis certissimum sit, quòd electòr, qui vnum ex pluribus ex familia ad fundi successionem prælegit, illum maximo honore, atque etiam commodo pecuniario effecerit (vt superius ostensum est) nõ tamẽ is honos eius naturæ, atque qualitatis est, vt eius ratione possit ipse eligens electum onere fideicommissi, vel alio grauare. Cùm enim is, quæ ex præcepto defuncti, atque ex necessitate officii eligere tenetur actum, ipsum electionis gratis expedire astrictus sit fundumque ipsum integrum cõferre debeat, nec aliquid sibi ipsi pro electione ipsa facienda vsurpare possit (prout infra c. sequen. nu. 30. cum seq. latissimè demonstrabimus) consequens est, vt nec etiã
20 ipsi electo grauamen aliquod apponere possit Si enim electòr grauamen in electione apponere posset, nõ traderet electo rẽ integram, nec adimpleret illud, q̃ ex necessitate officij sibi iniũctum fuit. Res enim minus valet, ex onere fideicõmissi sibi imposito. l. 1. §. si hæres percepto fundo. ff ad Trebel. vbi Soci. Iass. & Ripa idipsum notant. l. fundi partem. ff. de contrahenda emptione. Tiraquel. qui plura refert. li. 2 retractuum in præfatio-
21 ne. n. 20. cum plurib. sequen. Ideoque Episcopus tenetur Ecclesiastica beneficia sine diminutione conferre nec super beneficiis pensionem assignare potest tex in c. 1. vbi per Scrib. vt Eccles. benef. & in c. maioribus. de præben. text. in c si quis prebendas 1 q. 3. & vtrobique per Scrib. Similiter etiam electòr, qui electum onere fideicommissi grauaret, acciperet aliquid pro facienda electione, quàm gratis ac liberè facere tenetur. Obueniret namque sibi maximum emolumentum: si posset fundum ita fideicõmisso subijcere, vt sibi, vel filijs suis, vel cõsanguineis, vel alijs, electo, absque liberis moriente restituẽdus foret, vt notissimum est. Ideoque iura has diminutas, atque pretio factas electiones, iusta atque morali ratione nõ permittunt: sed eas integrè atque gratis esse faciendas præcipiunt. Quod satis apetè indicat tex. in d. § si de Falcidia. ibi. *Qui quod reliquit omninò reddere debuit?* Et iterum ibi. *Nõ enim facultas necessaria electionis propria liberalitatis beneficium est.* Quasi dicat apertiùs quòd hæc liberalitas non est propria eligentis: quanuis in dãdo vni, vel alteri ipse liberationem exerceat: cùm ad electionem ipsam faciendam ex necessitate officij teneatur, quod officium ipse gratis, atque integrè, & etiam liberè expedire astrictus est.

¶ Ex qua ratione consequitur falsum esse, quod Petrus de Peralt. in d. §. sed si fundum. n. 15. scripsit, dicens electorem posse grauare electum onere inæstimabili, veluti delationis nominis, vel armorum, vel simili. Cùm enim is eligẽdi actus gratis atque liberè expediendus sit: ex eo consequitur, nec hæc grauamina nec similia posse ab eligente pro ipsa electione facienda, ipsi electo iniungi. Est enim maximum grauamen hoc armorum alienorum delationis, & quod grauatum nimis astringeret, & grauanti maximum emolumẽtum adduceret. Ideoque hæc etiam grauamina in similibus electionibus toleranda nõ sunt, eo maximè quòd si eligẽs posset hęc grauamina electis iniungere, in consequentiam etiam posset eosdẽ electos: si illas conditiones non adimpleuerint, hæreditate vel Maioratu priuare, & alijs illud deferre, vel alijs pœnis illos afficere: quod nullatenùs dicendum, neque asserendum est. Ex quibus supereſt vera ac noua decidendi ratio ad tex. in d. §. sed si fundum reiecta ac reprobata communi decidendi ratione eidem textui, ab Scriben. assignata: quæ nullatenùs ad illum adaptari potest, & reiectis etiam aliorum scriptorum erroribus, ad eandem rationem sustinendam adinuentis.

¶ Controuerti autem circa ista plerunque solet: 22
vtrum is, cui electio commissa est: si semel elegit, possit iterùm eligere, atque etiam in personæ electione variare. Et prima facie videtur dicendum, quòd is, qui semel elegit possit iterùm eligere, atque semel, & etiam pluries vsque ad mortem variare. Quod probatur ex tex. in l. cùm pater. §. à filia. ff de leg. 2 vbi disponitur, quòd habens facultatem eligẽdi vnum ex familia testantis cum moritur: si semel elegerit, potest vsque ad mortem variare. Idem etiã probat text. in l. vnum ex familia. in prin ff. eod. ibi. *An quandiu potest mutari voluntas.* Et iterùm ibi. *Siue tamen duret electio, fuisse videtur creditor, siue mutetur.* Et vtrobique & alibi etiam communiter Scriben id annotare solent.

¶ Sed hæc quæstio, quæ frequens & assidua est, 23
distinctiõe resoluẽda erit. Nã aut eligẽdi facultas in tẽpus mortis collata est, aut simpliciter relicta, ita vt siue in vita, siue in morte quis eligere possit.

¶ Si eligendi facultas ad tempus mortis restricta fit, veluti si dictum fuerit, quòd elector tempore mortis, vel cùm morietur, quem voluerit, ex familia eligat, dicendum erit eligentem in vita posse, vsque ad mortem semel, atque etiam pluries varia re: etiamsi electio ipsa per viam donationis inter viuos, seu per alium quemcunque contractũ facta sit. Cùm enim elector ipse inter eos, qui tempore mortis extiterint, vnum eligere teneatur: consequens est, vt electio ante id tẽpus facta inualida & inefficax sit: nisi morte eligentis confirmetur. Posset namque ex huius electionis præuentione: his, qui tempore mortis extiterint, præiudicari, q̃ iure permissum non est. Idque probat tex. qui sic est intelligẽdus. in d. §. à filia. ibi. *Vt cui vellet, ex liberis suis prædia, cum moreretur, restitueret*, & in d. l. 24
vnũ ex familia. in prin ibi. *propter fideicõmissum à se relictũ cum moreretur.* Quod gl. ibidẽ verb. *Mutetur.* sic resoluit, quam ibi Bar. Imol. atque cõmuniter Scriben. sequuntur. Idque Scrib. in d. §. à filia verum esse profitentur. Idipsum etiam censuit Iass. in l. huiusmodi. §. Stichum n. 4 ff. de leg. 1. Ripa in quæst. 2. n. 22. disputans hæc. l. serui

Ane. gomez Greg. lopez Cotarj Greg. qui refert hanc decisionem lop 54 Num. 34.

l. serui electione in prin. ff. eod. n. 14. Atq; id verissimũ, communiterq; ab Scrib. probari solitũ est.

25 ¶ Hoc autem dupliciter restringendum erit. Primò, vt intelligatur: quando vnus ex certis, incertus tamen eligendus est: secùs tamen quando certæ atque determinatæ personæ fideicommissum restitui debet. Tunc namque facta semel restitutione ex contractu irreuocabili, vlteriùs reuocari non poterit, etsi fideicommissi restitutio in tempus mortis collata sit. tex. in l. post mortem. C. de fideicommiss. vbi glo. verbo. *Restituere*, atque Bal. n. 2. Ias. nu. 3. & 5. & communiter Scriben. id not. dicentes: sic esse intelligendos ac conciliandos
26 text. in d. l. post mortem. & in d. §. à filia. & in d. l. vnũ ex familia, in princ. Quę iura inter se pugnare videntur. Quod etiã in d. §. à filia. & in d. l. vnũ ex familia, plures etiam ex Scriben. censuerunt.

27 ¶ Ratio autem differentiæ inter primum & secũdum casum hæc est, quia in præuentione electionis, quæ de certa persona facienda est, nullum præiudicium, nisi ipsius eligentis versari poterit, cùm necessariò persona illa succedere debeat: in præuentione autem electionis, quæ de incerta persona de certis fieri debet præiudicium maximum eorum, qui eligi possunt versatur, cùm ea de his, qui tempore mortis extiterint, faciẽda sit, & forsan longè aliter fieret, si tempore mortis, non autem in vita facta fuisset. Ideoque nimirum, si in vita fieri non posset, quod in d. l. post mortem communiter Scriben. aduertunt.

28 ¶ Qua ratione decisio dictæ legis post mortẽ non procedit, vbi certæ personæ, cui fideicommissum restituendum est substitutus in casum mortis datus fuerit. Ex electionis namque præuẽtione posset substituto præiudicari, quod ex text. in l. vxorem. §. Si eam. ff. de lega. 3. apertissimè compre-
29 henditur. Nec etiam procedere potest vbi pluribus certis fideicommissum restitui debet, posset namque esse, quod aliqui ex eis ante mortẽ heredis decederent, fieretque ex electionis præuentione præiudicium aliis, qui supereſſent. Quas limitationes ad text. in d. l. post mortem assignauit Ias. ibidem. n. 3. Eásque ex his, quæ prædiximus, etiam probamus ex eisdemque consequenter deducimus. d. l. post mortem decisionem in Hispa-
30 norum Maioratibus non procedere, cùm eorum successio perpetua esse debeat, sempérque cuilibet vocato alter substitutus sit, nisi is, cui restitutio in vita facta fuit vltimo loco vocatus sit, in eiúque persona Maioratus expirare debeat.

31 ¶ Secũdò etiã regula tex. in d. §. à filia nõ procedit respectu cõmoditatis medij temporis, quã hæres esset in vita sua, nõ facta electione, percepturus. Si enim is electionẽ ex donatione, seu alio cõtractu inter viuos faciat, ita vt statim re fideicommisso subiecta, electus frui debeat, hæc electio quãtum ad huius medij temporis vtilitatem irreuocabilis erit: quanuis quoad successionem fideicommissi. quæ post eius mortẽ incipere debet, reuocari possit. Quod glos. in d. §. à filia. ver. *Non esse electionem*, annotauit, idque ipsum Paul. Castren. in d. l. post mortem. nu. 2. post Rapha. Cuma. ibidem sentire videtur. Idque etiã ex pluribus nimis diffusè probat, atque etiam ornat Peralt. in rep. d. l. cùm pater. §. à filia. ff. de leg. 2. nu. 62. in 4. principali intelligentia, qui in id omninò videndus erit.

32 ¶ Ex quibus assignari potest noua, atque singula. limitatio, ad text. in d. l. vnum ex familia. §. sed si fundũ. ff. de lega. 2. vbi probatur, eligentem non posse electũ grauare onere fideicommissi. Is namque text. intelligendus erit: nisi eligens grauatus fuerit tempore mortis rem fideicõmisso subiectã restituere. Si enim in vita illam restituerit, poterit ratione huius cõmoditatis, quam ipse erat percepturus eidem electo fideicõmissi onus iniũgere: dũmodò onus huiusmodi emolumentum non excedat. Quam limitationẽ ad tex. in d. §. sed si fundum assignauit Peralta. in d. §. à filia. nu. 92. cum seq. Eaque vera atque subtilis mihi videtur. Hæc 33
namque restitutionis præuẽtio, donatio est: prout existimat Bar. in d. l. post mortem. nume. 3. vbi D. Anto. de Padilla. n. 6. plura in idem adducit. Ideoque non mirum: si ex causa huiusmodi donationis factæ ab ipso eligente de re propria possit electus in quantitate honori atque emolumento correspondenti grauari.

¶ Quæ omnia tam in electione competenti ex 34
contractu: quam ex testamento intelligẽda sunt. Quamuis enim in electione, simpliciter concessa differentia inter electionem competentem ex vltima voluntate, seu ex contractu assignari soleat: in electione tamen in tempus mortis præcisè collata, ea differentia facienda non est: imò siue competat ex contractu, siue ex vltima voluntate, semper vsque ad mortem variari poterit, cum in casu de quo agimus militer eadem ratio in contractu & vltima voluntate.

¶ In secunda specie principali. quãdo scilicet eligendi facultas simpliciter, seu ita, vt tam in vita quam tempore mortis electio fieri potest cõcessa fuit, substinguendũ erit. Nam aut electio competit ex contractu, aut ex vltima voluntate.

¶ Si electio competit ex contractu eligẽs variare 35
poterit. l. eum qui certarum. §. si. vbi Bart. & communiter Scrib. id notant. ff. de ver. oblig. glos. in l. statu liberum. §. Stichum. verb. non poterit. ff. de leg. 2. Ripa. in l. serui electione. ff. de leg. 1. nu. 15. Tiraq. in l. boues. §. hoc sermone. limita. 15. ff. de verb. signi. nu. 9. & alibi sæpè Scrib.

¶ Sed & in hoc casu eligens nõ pluries, sed semel 36
tantum variare potest. Is namque, cui electione perfectè, atque irreuocabiliter facta variatio à iure concessa est, semel duntaxat variare poterit. Quod eleganter dixit Bal. in Authen. habita. C. nè filius pro patre. nu. 35. Idq; sequitur Ias. in l. Prætor. §. si aliquando. ff. de noui. ope. nun. n. 6. Tiraq. qui plura refert in d. l. boues. §. hoc sermone. in regula eiusdem leg. num. 23. cum seq.

¶ Si verò electio competat ex vltima voluntate, dicendum erit in hoc casu plurimum interesse intelligere: vtrum electio, quæ prætenditur reuocari facta fuerit in vltima voluntate, siue in contractu, aut alia qualibet dispositione, quæ vltima voluntas non sit.

¶ Si in vltima voluntate electio facta fuit, dicendum erit eam posse ab ipso electore vsq; ad mortem, ad libitum mutari, atque variari. Cùm enim ea sit vltimæ voluntatis natura, vt vsq; ad mortem reuocari possit: non video rationẽ quare in huiusmodi electione in vltima voluntate facta, vltimæ volũtatis natura alteranda sit. Ideoque Iurisconsultus in d. §. à filia, vbi decidit quæstionem, vtrum electio semel facta reuocari possit, illam proposuit in electione per viam donationis inter viuos facta, vt probatur ex eodem text. ibi. *Viua donauit.* Nec eam in electione facta in vltima voluntate exemplificauit, in qua nullum dubium versari poterat. Cùm in eo casu siue electio in tempus mortis

tis collata esset, siue simpliciter, siue tam in vita: quàm in morte cõcederetur, semper compertissimum esset, eam posse semel, atque etiam pluries reuocari: sicut quamcũque aliam vltimam voluntatem. Quod est de mente omnium Scrib. in d. §. à filia. & in d. l. post mortẽ. & in. d. l. vnũ ex familia, & in omnibus locis, vbi de hac materia ab eisdem tractari solet. Idq; apud me proculdubiò verũ est.

37 ¶ Si verò in contractu inter viuos, seu alia qualibet dispositione, quę vltima voluntas non sit, electio facta fuit, dicendũ erit, eam electionẽ illicò validam esse, neque ab eligenti reuocari, seu variari posse. l. serui electione in princ. vbi communiter Scrib. id not. ff. de lega. 1. Ibiq; Ripa. nu. 12. Idipsum verũ esse profitetur. l. apud Aufidiũ. ff. de opti. lega. l. statu lib. §. Stichũ. ff. de lega. 2. l. huiusmodi. §. Stichum. ff. de leg. 1. Quod etiam in d. §. à filia. & in l. vnum ex familia. in prin. à contrario sensu satis apertè probatur. Idq; vtrobique Scrib. communiter annotare solent.

38 ¶ Hoc tamen intelligendum erit, quando prima electio effectum sortita est. Si enim effectum non habuit, elector poterit etiam in hac specie iterum eligere, atque etiã pluries donec electio effectum sortiatur, variare. Quod probatur ex text. in c. si electio de elect. lib. 6. vbi disponitur quòd si electio facta non sortita fuit effectũ, ex eo, quòd elect' ei cõsentire noluit, aut post cõsensum iuri suo renunciauit, aut mortuus est, aut electio ipsa propter electi vitium irrita declarata fuit: iterũ electio ipsa fieri poterit, ad quã faciendã datur electoribus tempus integrum à die dissensus, renuntiationis, mortis seu irritationis, electionis: ac si noua vacatio contigisset. Idq; etiã glos. & Scrib. ibidem ad alios similes casus extendunt. Idipsum etiam in simili probatur ex tex. in l. hæc conditio filiæ meę. in prin. ff. de cõdi. & demonst. & in l. qui per salutem. ff. de iur. iuran. Quibus plura cumulat Tiraq. in l. boues. §. hoc sermone. ff. de verb. signi. 1. limita. n. 1. cũ plurib. seq. vsq; ad finem. vbi optimè istã restrictionẽ subintelligit, atque declarat.

¶ Sed & id (quod de electione irrita declarata propter vitium electi diximus) intelligendũ est, dũmodò elector tempore electionis eiusdẽ vitiũ ignorasset. Si verò sciens id fecisset, iterũ eligere non poterit: cũ ex electione indigni, indignitate iuris scienter facta, eligentes ius eligendi pro illa vice amittant ex text. in cap. gratum. de postula. Præla. & in c. bonæ el. 2. Et in c. cum in cunctis. §. vltimo de electio. Idque etiam aliis pluribus iuribus decisum est. Quæ iura etsi in personis, atque etiã in beneficiis Ecclesiasticis disponãt: in personis autem, atque rebus sæcularibus procedunt: prout non obscurè cõprehẽditur ex text. in Auth. de sanctissimis Episcopis. §. si quis autẽ oratorij. Collat. 1. Cui est tex. consimilis in d. l. cum quidã. ff de lega. 2. vt in gl. verb. *Qui offenderint*. in princi. gl. in c. cum vos. de electio. verb. *Minus idoneæ*. ad fi. Tiraq. qui plura refert, in l boues. §. hoc sermone. 1. limita. n 34. Peralt. Qui etiam ex pluribus id comprobat in d. l. cum quidam. n. 3. vbi etiam resoluit, in hac specie non esse præsumẽdum eligentem electionem indigni scienter, sed ignoranter, fecisse aduersus Bart. Bal. Alber. & Iacob. de Aren. Qui omnes in l. si patronus. ff. de confirma. tuto. Cõtrarium, & malè cẽsuerunt. Quorum opinionẽ etiam sequutus fuit Deci. in c. cum in cunctis. §. fin. n. 6. ad fin. de electio. Qui etiam ab ipso Petro de Peralta. in hoc iustissima ratione taxatur.

Ex quibus supereſt de hac re perfectissima resolutio.

¶ Illud autem etiam annotandum erit, quòd si is, cui electio commissa est, eligere noluerit, omnes, qui ex familia testantis processerint in fideicommisso succedent. l. vnum, ex familia. §. rogo. ff. de lega. 2. ibi, *Defuncto illo priusquàm eligat petet omnes*. l. cùm quidam, ibi. *Idem aut, si neminem eligat omnes ad petitionem fideicommissi admitti videri*. ff. cod. vbi communiter scriben. id not. Nec in hoc casu succedere debent soli proximiores, nec ordine successiuo: sed omnibus de familia, non considerata gradus prærogatiua fideicommissum' deferẽdum erit glos. in d. l. vnum ex familia. in princip. verb. mutetur, & in d. §. rogo. verb. datum est. Quam ibidem Bald. & Paul. sequuti fuerunt. Idque Petrus de Peralta. in eodem. §. rogo. num. 14. cùm sequent. ingeniosè, atque eleganter ex pluribus probat. 41

¶ Quod in electione cõcessa in fideicõmisso simplici familiæ relicto, verum est: in fideicommisso autẽ perpetuo, quòd iure Maioratus relictũ fuit, dicendum erit: solùm Primogenitum succedere debere. Cum enim ea sit Maioratus natura, vt in eo non, nisi vnus succedere debeat: consequens est, vt electore non eligente, fideicommissum ipsum vni soli atque Primogenito proximiori, nõ autem pluribus deferendum sit: aliàs enim successio menti Maioratus institutoris contraria esset, Primogeniúmque ipsum destrueretur, quod nullatenus dicendum est. Idque ex his, quæ supra lib. 1. ca. 6. num. 6. cum sequen diximus, facillimè cõprobari potest. Sed & hoc ipsum sic resoluit Gregor. Lopez in l. 2. tit. 15. part. 2. in glos. verb. *En España*. versic. Sed pone, quòd mater, vbi inquit dictam legem. cùm quidam. in Maioratu non procedere. Quod etiã dixit in fortioribus terminis. Guido Papæ. quæstio. 467. Idque proculdubiò verum esse censemus tametsi. D. Anto. de Padilla in dict. l. cùm quidam nume. 24. dixerit in hoc casu rem ipsam indiuiduam remansuram esse penes maiorem natu, sed commoditates, redditus, ac prouentus eiusdem rei diuidendos esse inter omnes, qui ex familia testantis processerint. Hæc namque opinio naturæ Maioratuum, atque Hispanorum consuetudini omninò contraria est. 42

¶ Electio autem hæc ab ipso electore illicò facienda est: nisi longiùs tempus ab ipso testatore concessum fuerit. Quanuis enim aliàs vbi electio competit ex testamento annus ad eligendum cõcedatur, ex decis. tex. in l. final. §. sed & si quis. C. communia de lega. ille tamen text. de electione rerum ex testamento concessa, non autem de personarum electione intelligendus est, ideoq; is cui electio personarum sine præfinitione temporis concessa est: statim post factã requisitionem cùm commodè poterit eligere tenebitur. Quod Bart. in d. l. cùm quidam. num. 8. per tex. ibi sic in specie resoluit. Cuius opinionem Bald. Imol. Paul. & cęteri ibidem sequuntur: prout refert Peralta. ibi. numer. 8. vers. Tertiò nota. D. Anton. de Padilla in eadem l. numer. 23. qui hanc opinionem communem esse profitetur. 43 44

¶ Sed, & is, cui inter plures de familia vnius electio commissa est, duos, seu etiam plures eligere poterit. Non enim censendum est, testatorem voluisse fundum vni potiùs, quàm duobus relinquere: sed solùm fundum ipsum in familia conseruare. text. in l. vnum ex familia. §. si duos. ff. de lega. 2. 45

Ideoque

Ideóque quoties ex mente testãtis colligi potest, nedum voluisse fundum in familia cõseruare, sed illum præcisè, atque necessariò vni tantum relinquere, illius legis decisioni locus nõ erit: imò fundus vni tantum, non autem pluribus relinquẽdus est. Quod in electione ad successionem fundi iure
46 Maioratus relicti exẽplificari potest. Cùm enim successio duorum, vel plurium Maioratui cõtraria sit: consequens est, vt vnus solus eligendus sit, nec plurium electio admittatur. Idque comprehenditur, ex his, quæ elegãter dixit Bal. cons. 123. incip. Reuerendissimus Pater. col. 3. vers. Concludendo igitur lib. 5. Bal n. 4. & Paul. n. 2. in l. 1. C. de cond. infert. Quibus plura cumulat Tiraq. in repet. l. si vnquam, verb. susceperit liberos nu. 115. cum seq. C. de reuocan. dona. Petrus de Peralt. qui id ad Hispanorum Primogenia deducit in d. l. vnum, ex familia. §. sed si fundum. n. 4. vbi latissimè prosequitur materiam. Quod proculdubiò verum est.

47 ¶ Ex quibus decidi potest ea quæstio, quę frequẽter contingere potest: vtrum scilicet is, cui facultas ad Primogenium instituendum in persona vnius ex filiis suis concessa est, possit ex ea facultate duo Primogenia, vel plura in personis filiorum suorum instituere. In qua quæstione Gregor. Lopez in l. 32. tit. 9. part. 6. in glos. in verb. *No valdra*. col. 7. inquit parentem ex ea facultate posse duo, vel plura Primogenia inter filios suos instituere. Quod probat ex text. in d. §. si duos. & in l. 1. in prin. §. quanuis. ff. de assigna. liber. & ex eo etiam, quòd maior fauor sit filiorum, quòd inter eos plura Primogenia distribuantur: quàm quòd inter omnes vnus solus Maioratus fiat. Idipsum etiam repetit in l. 2. tit. 15. part. 2. in gl. verb. *Si dexasse hijo o hija*. ante fin.

¶ Hæc autem opinio apud me satis dubia est: siquidem Regia facultas, quę ad instituendum Maioratum conceditur, dispensatio est. Ex quo fit, vt si ad vnum Maioratum instituendum concedatur, ad duos instituendos extendenda non sit, cùm dispẽsatio stricti iuris sit, nec de vno casu ad alium
48 etiam maiorem rationem habentẽ extẽdi valeat. text. in c. cui de nõ sacerdotali. de præbendis li. 6. vbi disponitur, q̃p is, cui dispensatio ad obtinendam vnam præbendam integram in vna Ecclesia concessa est, non potest eius dispensationis virtute, dimidiam præbendam in eadem Ecclesia obtinere: quanuis difficilius sit obtinere præbendam integram, quàm dimidiam. Idque ea ratione: quia dispensatio odiosa est, nec ad casum, etiam maiorem rationem habentem extendi potest: idipsum etiam probat tex. in c. susceptum de rescrip. lib. 6. & in c. 1. §. fi. de fil. presbyter. eod. li. vbi communiter Scrib. id not. Ex quibus dixit eleganter Ant. de Butrio. in c. cùm venerabilis. de exceptio. col. 2. quod habens facultatem ad permutandum beneficium suum, cum alio beneficio, non poterit
49 illud, cum duobus beneficiis permutare. Quod inquit se de facto consultum respondisse. Quibus plura cumulauit Ias. in l. beneficium ff. de constit. Princ. nu. 37. cum plurib. seq. Cano. in c. ad aures. de rescrip. & alibi sæpè Scrib. Idque verum est quanuis contrarium, imò quòd dispensatio de casu ad casum ex maioritate rationis extendi valeat, probare conentur. Decius in l. non debet cui, numero sexto. ff. de regul. iur.

¶ Quod ex eo præsertim comprobatur, quòd voluntas Regis eam facultatem concedentis in eo potissimum versari solet: scilicet vt ipsius Maioratus institutoris familia, atque eius memoria conseruetur: nec in plures successores diuidatur, atque destruatur, sintque viri nobiles, atque ditissimi, qui rempublicam tueantur. Quæ ratio non adeò militat in plurium Maioratuum: sicut in vnius institutione. Non enim memoria adeò ex pluribus Maioratibus modicis, sicut ex vno ditissimo conseruari solet, nec possunt à communitei accidentibus ex vno patrimonio plura magna Primogenia instituí. ¶ Idque ex eo maximè fulcitur, quod si quis contendat vnius facultatis virtute ad instituendum Maioratum concessæ, posse fieri duo Primogenia: pari ratione fateri debet, posse fieri quinque, seu decem, vel plura si tot filios, vel nepotes instítutor habeat. Non enim leges, quæ in contrarium adducuntur, numerum restringunt. Quod nimis absurdum atque contra Principis facultatem concedentis voluntatem futurum esset. Ideóque iustiùs atque rationabiliùs videtur facultatem huiusmodi, ad solam vnius Maioratus institutionem restringendum esse. Sicque quotidie is, qui facultatem ad Maioratum instituendum obtinuit, atque illud fecit: si posteà alium instituere voluerit nouam facultatem ad secundum instituendum impetrare solet: nisi primum ex tertio & quinto: secundum autem ex Regia facultate facere voluerit. Id namque sibi permissum est.

¶ Imò quòd plus est in hac secunda facultate ne- 50
cessariò est facienda mentio primæ: aliàs namque secunda facultas non valebit. Vbicunque enim quis ad aliquid faciendum facultatem impetrat, tenetur necessariò in secunda facere mentionem de prima: aliàs autem secunda non valebit. text. in c. fina. de fil. presbyt. lib. 6. Per quem text. notant 51
Scrib. ibidem, quòd dispensatio addita primæ dispensationi, non valebit, nisi in secunda fiat mentio de prima. Quod etiam in simili dixit Guillel. de Cugno. in l. 3. C. de Episcopa. audi. vbi elegãter inquit, non valere secundam remissionem crimi- 52
nis à Principe factam, in qua non fuit facta mentio de prima. Cuius dictum refert & sequitur Bal. ibidem. nume. 4. Iaso. in l. nec damnosa. C. de precib. Impe. offe. num. 3. Ioan. Lupus in c. per vestras. de don. inter vir. & vxo. 4. notab. num. 11. Dida de Couarru. lib. 1. resolu. c. 20. nume. 8. vbi plura in idem adducit. Ex quibus vidi semel in forensi controuersia maximo conatu attentari, 53
non valere secundam facultatem ad alienanda, seu hypothecanda bona Maioratus concessam, in qua non facta fuit mentio de alia, quæ ad ipsorum bonorum hypothecam, seu alienationem ipsimet Maioratus possessori concessa fuerat. De quo, quia frequenter contingit, atque diuersam quodammodo rationem habet, infra libr. 4. dicetur.

¶ Quibus non obstat tex. in d. §. si duos legis vnũ ex familia: nam vel ille text. in dispensatione ex 45
his, quæ prædiximus, nõ procedit, vel locum non habet, quando voluntas disponentis repugnat, vt superiùs ostensum est. Hic autem, vt paulò antè diximus, voluntas Principis Maioratuum pluralitati aduersari videtur: ideóque l. illa, quę in dispositione testantis, in qua lata interpretatio facienda est, loquitur, ad dispensationes, trahendà non est: præsertim aduersùs disponentis præsumptam voluntatem. Quo pacto etiam responderi potest ad text. in d. l. 1. in princip. & in §. quanuis. ff. de assigna. liber.

¶ Non etiam obstat, si dicatur maiorem filiorum fauorem versari in plurimum Maioratuum: quàm in vnius institutione. Hic namque fauor non omnium filiorum est: sed illorum tantùm, in quibus Maioratus instituuntur. Ideoq; vt fauor omnium filiorũ considerandus non est. Quòd si forsan hoc considerandum esset præpõderaret tamen familiæ conseruatio, quæ melius in vno, quàm in pluribus, vt prædiximus cõseruari solet. Similitérque etiam, cùm filius Maior teneatur fratres egentes alere, atque sorores etiam dotare, longè vtilius erit cæteris fratribus totum patrimonium in vno filio collectum esse, quàm id duobus, vel tribus distinctum ac diuisum: cùm faciliùs possint, ab vno, eoque diuite alimenta, seu dotes, quàm à pluribus exigere. l. ne in plures, cum simi. ff. de exerci. Ideóque hæc ratio tanti æstimanda non est, vt ex ea ab hac opi. tot iuribus, ac etiam rationibus comprobata, discedi valeat.

55 ¶ Econuerso autem is, cui concessa fuit facultas ad plures eligendos poterit vnum tantum eligere Bart. in l vnum ex familia. §. sed si fundum. num. 1. ff. de lega. 2. Cuius dictum refert & sequitur Paul. in d. §. si duos. nu. 2. vbi etiã Io. de Imol. opi. Bart. in d §. sed si fundum, veram esse profitetur. Idem Paul. in l. cùm quidam ff. de lega. 2. n. 4. Alex. in l. qui quartam §. fi. ff. de lega. 1. nu. 2. & 3. vbi Claudius inquit hanc esse communem opinionem. Idem Alex. in l. Gallus. §. quod si is. ff. de liber. & posthu. nu. 2. Peralta. in d. l. cùm quidam. num. 12.

¶ Contrariã autẽ sententiã veriorem esse censuit Bart. sibi cõtrarius per tex. ibi. in l. 1. n. 1. ff. de opt. leg. Bal. in l. 1. n. 31. C. de Sacr. san. Eccl. Deci. cõs. 471. n. 9. D. Anto. de Padilla. in d. §. si duos. nu. 6.

¶ Sed hæc Scrib. cõtrouersia vnico verbo dissolui potest. Si enim eadem ratio militet in electione vnius, quæ in plurium electione, poterit vnus tantum eligi: etsi in plurali eligendi facultas concessa fuerit: si verò in electione vnius militet diuersa ratio, seu defuncti voluntas aduersetur, non poterit vnus eligi, sed præcisè, ac necessariò plures eligendi erũt. Quod sic resoluit Bal. in l. Iubemus. §. sin autẽ. n. 2. C. ad Trebel. Paul. in l. 1. C. de cõd. inser. n. 2. post Bal. ibi. n. 4. Ale. in d. l. qui quartã. §. fi. n 3. Deci. d. cõsi. 471. n. 8. & 9. & alibi sæpè Scribẽ.

56 ¶ Ex quibus decidi poterit, ea quæstio vtrũ, scilicet is, cui facultas à principe concessa est, vt inter filios suos possit instituere plura Primogenia, possit ex hac facultate vnum tantum Primogenium instituere, in qua. q. Greg. Lopius in d. l. 32. titu. 9. part. 6. in glo. in verb. *No valdra*. col. 7. & 8. inquit non posse: sed necessariò plura Primogenia instituere astrictum esse, quod probatur ex text. iuncta doctrina Bart. in d. l. ff. de opti. lega. Et ex eo etiã, quòd maior fauor filiorum versetur in plurium Maioratuum, quàm in vnius institutione.

¶ Sed & hæc opinio dubia videtur. Ea namque facultas, qua parenti concessum est, vt plura Primogenia instituere possit non ita amarè ac præcisè interpretãda est: siquidem ex ea Princeps nõ arctat parentem, vt necessariò plura Primogenia instituat: sed tantum sibi permittit, vt si velit, illa facere possit. Quod in fauorẽ eius, non autẽ filiorum concessum est. Cũ enim, vt ex supradictis cõstat, si parenti cõcessum esset, vt vnũ Primogeniũ institueret, non posset ex ea facultate plura instituere. Vt cesset hæc difficultas concedit Princeps parenti, vt nedum vnum Primogenium, sed etiam plura valeat instituere: ideoque id, quod eius fauore, atque ad ampliorem facultatem concessum est, nõ debet eiusdem restrictionem operari: præsertim cum hoc totum ex parentis petitione, ac voluntate pendere soleat. Scimus enim facilius Principem parenti solitum esse concedere facultatem ad vnius Maioratus, quàm ad plurium institutionem, quòd si illam ad plura cõcedit, id ad parentis instantiam, atque eius contemplationem facere solet. Qua ratione non est cur eam facultatem in fauorem filiorum cõcessam esse dicamus. imò hæc omnia parentis liberæ voluntati potius committenda erunt, qui ex suo libero arbitrio, siue vnum, siue plura Primogenia instituere potest.

¶ Quod etiam alia ratione cõprobatur: quia si is, qui facultatem habet à Principe ad plura Primogenia facienda, vnũ Maioratũ ex dimidia bonorũ suorũ parte instituerit, & alia bona, ex quibus poterat aliud Primogeniũ facere, libera cæteris filiis relinquat, certissimũ est, q̃ primus Maioratus valebit: cũ maior filiorũ fauor sit, quòd sibi bona libera, quàm Maioratui subiecta remaneãt. Ideoq; non videtur posse opinionem contrariam procedere, cum etiam quantitas, ex qua vnus vel alius Maioratus instituẽdus erat, facilè taxari nõ possit.

¶ Quibus non obstat text. in d. l. 1 ff. de opti. lega. quem Gregor. Lopius pro cõtraria opinione adducit. Is namque tex. nedum eius opinionem non probat: sed potius nostram fulcit, atque comprobat, inquit namque Iurisconsultis in eadem lege, quòd is, cui seruorũ electio legata est, tres potest 57
eligere: non tamen in ea lege negatur, quòd possit eligere vnum vel duos: sed solum vsque ad tres ea lex electionem permittit, vt intra huiusmodi numerum electio ipsa versetur, non autem vlterius protrahatur. Quod text. ille clarissimè probat, sicque eum in specie intelligit, atque declarat Alexan. in d. l. qui quartam. §. fi. ff. de leg. 1. num. 3.

¶ Non etiam obstat si dicamus, huiusmodi facultatem dispensationem esse: ideóque strictè esse intelligendam, atque interpretãdam. Nam quanuis dispensatio strictè interpretanda sit, nullo tamen iure dispositum est, quòd is, qui habet dispensationem, ad duo facienda non possit in vno, & non in alio dispensatione vti. Cum igitur, vt prædiximus, facultas hæc sic intelligenda sit, vt ex ea parens possit plura Primogenia facere, nõ autem ad illa necessariò facienda astrictus sit, consequens est, vt si vnum fecerit, ipsi facultati omninò satisfaciat. Nec hoc sit contra eius mentem, nec verba etiam, si strictissimè interpretari debeat.

¶ Non obstat etiam fauor filiorum, qui versatur in plurium Maioratuum potius, quàm in vnius institutione. Ad hoc namque responderi potest, prout in præcedẽti quæstione responsum est. Ex quibus etiam patebit respõsio, ad alia, quæ Greg. Lopius pro cõtraria opinione adducit, quę pro ea parum, aut nihil stringunt: quòd verum atque probabile mihi videtur, nisi verba facultatis adeò præcisa sint, vt ex eis parenti non solum facultas plura Primogenia instituendi concedatur, verum etiam ex eisdem ad ea necessariò instituenda astrictus sit. Quod rarò continget.

¶ Is autẽ, cui eligendi facultas cõcessa est, nõ po- 58
terit seipsum eligere. l. si mãdauero. §. si tibi centũ ff. mandati, vbi gl. & cõmuniter Scrib. gl. in l. planè. ff. quòd cuiusq; vniuersitatis nomine. vbi Bart. & cõmuniter Scrib. id notãt gl etiã cõmuniter sequuta in c. cùm in iura peritus, de electioni. Bal. & Paul. in l. si is, cui. C. de furtis. Quib' plura cumulat Petrus de Peralta in d. l. vnum ex familia. §. rogo. ff. de lega. 2. n. 3. & 4. cum seq. Vbi latissimè prosequitur materiam.

59 ¶ Imò is etiam, cui facultas eligendi concessa est, filium suum in potestate eligere non poterit: quãuis filium emancipatum eligere possit. Sicque intelligenda est doctrina Salic. in d. §. si tibi cẽtum, qui censuit illum cui electio commissa est, filium suum eligere non posse. Et etiã alia Bal. doctrina. in l. illud. ff. quod cuiusque vniuersi. nomine, qui contrarium existimat: prout optimè eorum dicta conciliat, atque declarat Petrus de Peralta. in d. §. rogo. n. 6. Qui hæc omnia ad plurium legum Regiarum intellectum deducit.

60 ¶ Hoc tamen non procedit in Maioratibus, vbi vltimo possessori electio commissa est, is namque poterit proculdubiò filium suum in potestate ad eiusdem Maioratus successionem eligere. Quod probatur euidentissima ratione: nã ratio & causa finalis quare is, cui facultas eligendi concessa est, nó potest eligere filium suum in potestate (prout præfati Doctores aduertunt) est, quia eligendo filium in potestate, censetur seipsum eligere: cùm ipse debeat commodo electionis frui, ex eo, quòd sibi competere debet bonorum Maioratus vsus fructus, qua ratione potest filium emancipatum nominare, vt superiùs ostendimus. Cùm igitur in Maioratibus electio, quæ ab vltimo possessore facienda est, post mortem parentis conferatur, cessetque cómodum vsusfructus, atque similiter cesset ratio, ex qua electio de filio in potestate fieri non poterat: cõsequens est, vt vltimus Maioratus possessor, cui electio ad Maioratus successionem cõcessa est, possit filium in eius potestate cõstitutum, ad eiusdem Maioratus successionem eligere. Imò id Maioratus successioni magis conueniens erit, cum ea semper de parente in filium ex Maioratus natura continuanda sit. Si verò facultas eligendi non vltimo Maioratus possessori, vel successori, sed alij commissa fuerit, is non poterit filium in potestate ad eius successionem eligere, emancipatum verò sic, vt superiùs ostensum est.

¶ Quando autem duobus, vel pluribus electio ad 61
Maioratus successionem cõmissa est, potest vnus alterum eligere, atque alter electioni de se factæ consentire. text. in c. cum in l. iure peritus, de electio. Per quem tex. id existimat. Abb. ibidem. n. 4. post Hosti. Innoc. & Cõposte. adiiciens, hanc esse cõmunem opi. reprobata gl. 1. ibi, quæ contrariã opi. sequuta est. Idq; ipsum probat tex. in ca. cum in veteri. eod. ti. l. planè iuncta glo. ibi. verb. *Potest*. ff. quod cuiusque vniuersi. nomine, & vtrobique per Scrib. Peralta, qui hanc asserit cõmunem opi. in d. l. vnum ex familia. §. rogo. n. 10. vbi tamẽ ipse allegat pro hac opinione glos. in d. c. cùm in iure: cùm ea glos. contrariã opi. apertissimè sequatur. Eamque opinionem reprobata glo. in d. c. cùm in iure sequitur Greg. Lopius in Maioratu loquens. in l. 2. tit. 15. part. 2. verb. *Y esto vsaron siempre*.

¶ Sed hæc eligendi facultas personalissima est, at- 62
que in ea industria personæ eligitur: ideoque ad hæredes non transit. Quãuis enim eligendi facultas, quæ venit in consequentiam alicuius iuris præambuli iure proprio competentis ad hæredes transitoria fit. l. si stipulatus fuerim illud aut illud. ff. de verb. obli. l. seruus si heredi. in princ. ff. de statu li. Si tamen electio cõpetat nomine alieno, seu non veniat in consequentiam iuris præambuli iure proprio competentis, ea eligendi facultas ad hæredes transire non poterit. Is namque, qui ius eligendi confisus est, de aliquo, cẽsendus non est, illud confidisse de eius hærede. l. si quis arbitratu. vbi Bart. & communiter Scriben. id notant. ff. de verb. oblig. l. cùm quis, vbi Iass. nu. 1. 2. & 3. ff. eod. Petrus Pechius in tractatu, de testamentis coniugum. c. 14. n. 2. cũ seq. & alibi sæpè Scrib. id notãt.

¶ Ex quibus etiã consequitur huiusmodi eligẽdi 63
facultatem incessibilem esse in aliúmque transferri non posse. d. l. si stipulatus fuerim illud, aut illud. ff. de verb. oblig. vbi Bart. Iass. & cõmuniter Scrib. id notant. l. fi. in princ. ff. eod. tit. Tiraquel. de retractu Lignagier. §. 26. glo. 1. num. 73.

SVMMARIA.

1 *Elector cuius voluntati electio personarum commissa est, potest eligere indignũ indignitate facti.*
2 *Verba liberam facultatem denotantia, quæ sint.*
3 *Elector, cui facultas libera concessa est, ad Maioratus electionem potest omisso Primogenito, Secũdo vel Tertiogenitum eligere: etiam si Maior natu dignior sit.*
4 *Elector, cui libera facultas eligendi concessa est, potest ad Maioratus successionem filiam etiam natu minorem omisso filio Primogenito eligere.*
5 *Elector, cui libera eligendi facultas concessa est, non tenetur eligere proximiorem, nec seruare ordinem circa electionem faciendam.*
6 *Institutor Maioratus potest vigore Regiæ facultatis Primogenium in persona filiæ relicto filio masculo instituere.*
7 *Elector, cui libera eligendi facultas concessa est, potest inimicum etiam institutoris eligere.*
8 *L. Lucius Titius. §. Lucius Titius Damam. ff. de lega. 2. declaratur.*
9 *Elector, cui libera eligendi facultas concessa fuit, non potest eligere inimicum testatoris, si inimicitia post Maioratus institutionem orta fuit.*
10 *Elector, cui libera facultas concessa est, non potest inimicum capitalem institutoris eligere.*
11 *Elector verum possit eligere inimicum capitalem institutoris: quando ipse institutor decessit contritus & confessus.*
12 *Remittens odium & rancorem, potest nihilominùs actiones iniuriarum exercere.*
13 *Executor potest bona distribuere inter pauperes etiam testantis inimicos.*
14 *Facultas lata atque absoluta, à Iurisconsultis his, quibus liberum eligendi arbitrium relinquitur, concessa fuit.*
15 *Institutor Maioratus in quantumcunque libera eligendi facultate, non est censendus, de ele-*

ctione dolosa cogitasse.

16 *Libera eligendi facultas non debet ad actum prohibitum, seu dolosum extendi.*

17 *Verbum, volo, ad actum licitum & permissum, non autem ad actum regulatum ex voluntate corrupta referendum est.*

18 *Dolus malus exceptus censetur, in quacunque amplissima commissione.*

19 *Lata culpa in libera commissione excepta non videtur.*

20 *Electo quando electionem dolosè facere dicendus sit.*

21 *Electio indigni indignitate facti, etiam scienter facta ab habente liberum arbitrium, non dicitur dolosa.*

22 *Electio facta de indigno indignitate facti, etiam ab habente liberum arbitrium non valet, si ex odio iniusto facta fuerit.*

23 *Electio facta de Secundogenito prætermisso Primogenito, ex odio iniusto: vtrum valida sit.*

24 *Electorem eligere indignum indignitate facti omisso digno, ex inimicitia qualiter probandum sit.*

25 *Matrimonium contractum ab eo, qui laborat in extremis validum est, filiiq; antea nati ex eo, legitimi efficiuntur.*

26 *Filij nati ex matrimonio in articulo mortis contracto, excludunt substitutum.*

27 *Filij nati ex matrimonio contracto, ab eo, qui laborat in extremis non excludunt substitutum: si probetur aliundè matrimonium in fraudem substituti contractum fuisse.*

28 *Monasterium excludit substitutum: etiamsi monachus in extremis constitutus professionem fecerit.*

29 *Ingressus religionis factus à constituto in extremis non excludit substitutum: si constet in substituti fraudem factum fuisse.*

30 *Electio de indigno indignitate facti, ad Maioratus successionem pretio facta dolosa, ac nulla censenda est.*

31 *Electo, cui electio ad Maioratus successionem commissa est, tenetur illam gratis facere, atque expedire.*

32 *Electo, cui electio ad Maioratus successionem commissa fuit, est debitor ipsius electionis.*

33 *Actus, qui gratis fieri debet: si pretio interueniente fiat, dicitur fieri turpiter, ac dolosè.*

34 *Arbiter non potest aliquid accipere pro arbitrio explicando.*

35 *Electus ad Maioratus successionem pretio interueniente dicitur electus simoniacè.*

36 *Institutio atque legatum, seu fideicommissum pretio interueniente, fieri non potest.*

37 *Electio spe pretij, vel pretio interueniente fieri non potest.*

38 *Munera obcæcant animos prudentum, & subuertunt verba iustorum.*

39 *Electio ad Maioratus successionem pretio facta vitiatur etiamsi de digno, seu digniori facta fuerit.*

40 *Actus, qui de per se sumptus honestus esset, efficitur turpis, si pro eo expediendo aliquid exigatur.*

41 *Electio facta ad Maioratus successionem pretio interueniente vitiatur, etiamsi pretium non ab electo, sed ab alio, eo ignorante datum sit.*

42 *Sententia venalis nulla est, siue is, in cuius fauorem pronuntiatur, siue alius eo ignorante iudicem corruperit.*

43 *Institutio pretio facta nulla est, siue pretium ab instituto, siue ab alio eo ignorante datum fuerit.*

44 *Pecunia data ab aliquo pro electione alterius præsumitur data electo mandante, vel consentiente.*

45 *Delictum semper præsumendum est commissum fuisse ab eo, qui ex illo commodum sentit.*

46 *Electo, in cuius arbitrium electio ad Maioratus successionem commissa est, debet necessariò dignum eligere: non tamen tenetur eligere digniorem.*

47 *Electo in cuius arbitrium electio commissa est, quare iure fori non teneatur digniorem eligere.*

48 *Electio facta de digno, omisso digniori valet: etiamsi à principio fuerit appellatum, in casu, quo dignior non eligatur.*

49 *Verba ex quibus comprehenditur electionem non voluntati, sed arbitrio commissam esse.*

50 *Electo in foro conscientiæ semper tenetur digniorem, ac meliorem eligere.*

51 *Electo qui habet duas voces, vnam nomine proprio, & aliam nomine alieno, non potest vnum eligere nomine proprio, atque alium nomine alieno.*

52 *Communis dicendi ratio, ad text. in c. si quis iusto. §. porrò, de electio. lib. 6. taxatur.*

53 *Vera, ac noua dicendi ratio, ad text. in d. §. porrò assignatur.*

54 *Electio digni prætermisso digniori iure canonico etiam permissa est.*

55 *Permissio*

55 *Permissio iuris Canonici, à peccato non liberat: quando id à iure Canonico non disponitur: sed solum permittitur, vt maiora inconuenientia vitentur.*

56 *Decipiens aliquem etiam intra dimidiam peccat: quauis ius Canonicum deceptionem vltra dimidiam permittat.*

57 *Eligens dignum prætermisso digniori: vtrum ad restitutionem teneatur.*

58 *Eligens dignum prætermisso digniori tenetur vbi alia electio occurrerit propensiorem curam habere dignioris prætermissi.*

59 *Vtrum is, qui Primogenium ex facultate Regia, seu ex legibus Regijs instituit, teneatur in foro conscientiæ inter filios eligere digniorem.*

60 *Iustitia commutatiua, nec distributiua, non violatur in bonorum patrimonialium distributione: si ea à vero domino fiat.*

61 *L. fœminæ C. de secund. nupt. declaratur.*

62 *Veteris testamenti instituta in Primogenitura potiùs ætatis prærogatiuam: quàm cæteras qualitates sequuntur.*

63 *Præcepta legalia, seu iudicialia legis veteris non astringunt: nisi quatenùs in nouo testamento approbata fuerint.*

64 *Pater potest in persona filij natu maioris Primogenium instituere, dummodò dignus sit, prætermissis filiis dignioribus.*

65 *Electo vtrum possit ad officia secularia in foro conscientiæ dignũ eligere, digniori prætermisso.*

66 *Nobiliores, ac meliores ad officia secularia eligendi sunt.*

67 *Plenissima distinctio ac resolutio, quo ad forum conscientiæ in materia assignatur.*

68 *Instituens ex propriis bonis Maioratum, cui iurisdictio annexa est, potest in foro poli eligere dignum prætermisso digniori.*

69 *Fundator Ecclesiæ potest eidem in foro conscientiæ præficere dignum digniori prætermisso.*

70 *Pater potest in foro conscientiæ filium indignum indignitate facti in quinta bonorum portione meliorare.*

71 *Electo, cui liberum arbitrium concessum est, non potest eligere indignum: quauis is, qui sibi arbitrium concessit illum eligere potuisset.*

72 *Institutor Maioratus, seu electo, qui ad successionem Maioratus elegit indignum, vel dignum Prætermisso digniori: vtrum ad restitutionem teneatur.*

73 *Æstimatio digni, seu dignioris inter filios ad Maioratus successionem qualiter facienda est.*

74 *Meritorum collatio non debet esse anxia & stricta.*

75 *Acceptans Maioratus successionẽ ex electione non peccat: etiamsi indignitate facti indignus sit.*

76 *Acceptans officium seu dignitatem, ad quam insufficiens, seu indignus est, peccat mortaliter.*

77 *Accepsans Maiotatus successionem, ad quam electus est, peccat mortaliter: si ea indignitate iuris indignus sit.*

Vtrum is, cui electio ad Maioratus successionẽ commissa est, teneatur eligere digniorẽ, vel possit dignũ, seu etiam indignum eligere, digniori prætermisso.

CAPVT V.

VT autem materiam, de qua in præcedenti capite tractauimus prosequamur, atque etiã perfectè resoluamus in hac parte, quęstio illa celebris, ac frequentissima resoluẽda erit: vtrum, scilicet is, cui electio ad Maioratus successionem commissa est, teneatur eligere dignum, an possit eligere illum, qui dignus non est, vel dignum prætermisso digniori. In qua quæstione distingui solet. Aut enim electio in voluntatem alicuius commissa est, aut in arbitrium alterius collata.

¶ In prima specie: quando scilicet electio in voluntatem alterius commissa est, dicendum erit, 1
eum, cuius voluntati electio committitur, non teneri præcisè dignum eligere, sed posse etiã eligere eum, qui indignitate facti indignus est: dummodò is indignitate iuris indignus non sit. l. cum quidam. ff. de leg. 2. Per quem text dicunt Bart. & Scrib. in proprio loco, quòd quando commissio electionis, vel declarationis personarum relinquitur in alicuius voluntatem, is poterit eligere indignũ, prætermisso digniori. l. cùm pater. §. rogo, vbi etiam Bartol. & cæteri Scriben. id notant. 2
ff. eodem. Bart. & Scrib. in l. 1. ff. eod. tit. gloss. vbi cõmuniter omniũ Scrib. in l. ex facto. §. si quis rogatus. el. 2. ff. ad Treb. Idq; in electione cõmissa, per verba: liberam & absolutam voluntatem denotantia. De quibus per Bart. & Scriben. in l. 1. ff. de leg. 2. & in l. fideicommissa. §. quãquam. & §. si fic. ff. de leg. 3. Et meliùs in extrauag. ad reprimẽdam in gloss. verb. *Videbitur*, & in aliis verbis similibus indifferenter absolutissimum est.

¶ Ex quibus infertur eum, qui à Maioratus insti- 3
tutore liberam eligẽdi facultatem obtinuit, posse iure fori, ex eis, inter quos electionem facere debet filio maiori natu prætermisso, filiũ secũdo genitum

genitum, seu etiam vlteriorem eligere: etiamsi maior natu dignior sit, dummodò is, qui ab eo electus fuerit indignus indignitate iuris non existat. Quòd præterquā, quod ex d.l.cùm quidā, & ex his, quæ paulò antè adducta sunt apertissimè probatur, ex eo etiam apertissimū redditur, quòd si is, cui ex dispositione Maiorat' institutoris eligendi facultas cōcessa est, necessariò astrictus esset, semper filium maiorem natu eligere, facultas eligendi inutilis redderetur, quod dicendum non est. l.2.ff.de opti.leg.l.1. in princ.& quasi per totū tit.ff. de assignan. lib. Quod etiam in feudis probari videtur ex text.in ca.1.§.& quia vidimus.ibi. *In quem, scilicet dominus hoc vellet beneficium confirmare.* vbi Bald.n.18.de his, qui feud.dare possunt, in vsib. feud. Idq; etiam in Maioratu sic resoluit Grego.Lopez in l.2.tit.15.part.2.in glos.in verb. *Y esto vsaron siempre.*

4 ¶ Ex eisdem etiā infertur eum, cui libera electio à Maioratus institutore relicta est, vt inter filios & filias, quē vellet ad eiusdem Maioratus successionem eligat, posse ad eius successionem filiam fœminam minorem natu, exclusis filiis masculis etiam natu maioribus eligere. Quāuis enim ea sit Maioratus natura, vt in eo filia etiam maior natu, stantibus filiis masculis non succedat: in hoc tamen Maioratu, in quo ex libera electione succedendum est, non est seruandus successionis ordo, sed libera electionis facultas electori relinquēda, vt possit eligere etiam remotiorem seu illum, qui ab alio ex successionis ordine, secluſa electione, aliàs præcederetur: dummodò electus eiusdē electionis incapax nō sit. Quod probatur ex tex. qui ad id est mihi notabilis, in l.vnum ex familia.§.si de Falcidia.ibi. *Eodem vel dispari gradu.* ff.de leg.2.

5 Per quē text.dixit Bart.in proprio loco.n.4.q̄ is, cui libera electio cōmissa est, nō tenetur eligere proximiorem. Quod etiā repetit Bal. in d.§.si de Falcid.vers.itaque, primo notab.dicens, q̄ is, cui electio commissa est, nō tenetur ordinem seruare circa electionem faciendam. Idq; etiā dixit Paul. ibidem nu.2.& Imol.post prin.& Petr.de Peralt. in d.§.si de Falcid. nu.12. vbi id optimè declarat, quod in d. l. cùm quidam. per text. ibi plures ex Scriben. censuerunt.

6 ¶ Quod etiā ad Regias facultates extēdi potest, quibus cōcedi solet, vt Maioratus institutor possit illum in persona filij vel filię, prout sibi libuerit, instituere. Is namque, qui huius facultatis virtute Maioratū instituere voluerit, poterit ad eius successionem filiam, relicto filio masculo, primo loco vocare. Quod ex supradictis apertissimum redditur, tametsi cōtrarium in hac specie resoluerit Gregor. Lopez in l.3. tit. 13. part. 6. in gloss. verb. *Mugeres.* col.3. vers. Ex his inferre poteris: q̄ etiam repetit in l. 2.tit. 15. part. 2. in gloss. verb. *Hyo varon.* Ea namque, quæ ipse pro hac opin. adducit intelligenda sunt, quādo scilicet, iuxta Maioratus, seu feudi naturam succedendum est, nec verba dispositionis præcisè repugnant, vt ex iuribus, quæ ab ipso citātur apertissimè comprehenditur. Secùs autem dicendum erit, quādo succedi debet ex libera eligentis volūtate, quæ (vt superiùs diximus) successionis naturæ, atque ordini subiecta non est, sed elector potest quemcunque voluerit eligere, dummodò is incapax seù indignus indignitate iuris non sit.

7 ¶ Quæ omnia adeò vera sunt, vt is, qui à Maioratus institutore facultatem eligendi, per verba liberam voluntatem denotantia obtinuerit: possit etiam inimicum institutoris eligere. Idque probatur ex tex.in d.l.cùm quidam.verb. *Offenderint*, vbi Bald.& communiter Scrib.id notant.

8 ¶ Quibus non obstat decisio text.in l.Lucius Titius, §.Lucius Titius. Damam.el.2.ff.de leg.2. vbi disponitur sub generali dispositione tāquam censeri comprehensum eum, qui testator odiosus, seu inimicus est. Ea nāque lex intelligēda erit, nisi testator dederit facultatem alicui eligendi quem vellet per verba liberam voluntatem denotantia. Tunc nāque is, huius tam liberæ cōmissionis virtute, poterit etiā testatoris inimicū eligere, vt in specie dixit Paul.Castren.in d.l.cùm quidam.n.2. quem sequitur ibi.D.Anto.de Padilla.n.14.

9 ¶ Hoc tamē dupliciter intelligendū erit. Primò, vt solùm procedat, quando inimicitia ante Maioratus institutionē orta fuit. Imputatur nāque ei, qui sciēs aliquē cognatū, vel agnatū sibi offensam intulisse, tā amplam eligendi facultatem cōcessit: secus autē, si post Maioratus institutionem orta fuerit, vel ad Maioratus institutoris notitiam peruenerit: tunc namque nō est quid sibi imputetur. Ideóque is, cuius voluntati electio commissa est, nō poterit inimicū institutoris eligere. Quod dixit Bal.in d.l.cùm quidam.col.fi.vers.Quæro primo. Cuius dictum refert & sequitur Paul.ibi.d.n. 2.& Petr.de Peralt.n.6.

10 ¶ Secundò hoc etiā subintelligēdum erit, nisi ea inimicitia capitalis fit. Ex quacunque enim amplissima eligēdi facultate, nō poterit quis inimicū capitalem Maioratus institutoris eligere, siue inimicitia ante Maioratus institutionem, siue post orta fuerit, siue etiam institutor illā sciuerit, siue ignorauerit. Quod satis elegāter nota. Raph.Cuma.in d.l. cū quidā. quē ibi sequitur Angel. Idq; ipsum probāt Petr. de Peralta, ibidem,& D.Ant. de Padilla.n.4. quod verū mihi videtur. Nō enim verisimile est, nec in rectū sensum cadere potest. Maioratus institutorem sensisse illū, cū quo capitales inimicitias cōtraxerat, ad eiusdē Maioratus successionem ex quantumcūque libera atque voluntaria eligendi facultate, admittendum esse.

11 ¶ Nec in hac specie, existimo probādam esse limitationem illā, quā ad superiùs adducta assignauit Bal.in l.id quod pauperibus.n.34.C.de Episc. & cler. dicens, q̄ quāuis is, cui cōmissa est electio nō possit eligere inimicū testatoris, ex decis. text. in d.l.Lucius Titius.§.Lucius Titius Damam. Id tamen fallit, nisi testator decesserit confessus & contritus: quia ex hoc censetur odium atque inimicitiam remisisse, vt not. insti. de iniur. §. fi. Qua ratione consulit, vt fiat articulus, quòd testator decessit in hoc statu. Cuius dictum refert Peralt. in d.l.cùm quidam n.7.

12 ¶ Hæc nāque limitatio proculdubiò vera nō est, siquidem is, qui decedit cōfessus ac contritus solū odiū, seu rācorem (vt nostri appellāt) remisisse censendus erit, nō autem ex eo, q̄ odiū, quo ad forū animæ remiserit præsumendus est bona Maioratus ad inimicum suum voluisse deferri. Lōgè nāque diuersum est p̄sumere, q̄ qs odiū remittat, vel q̄ inimicū etiā p̄mio afficiat. Ideóq; etiā ī eo, q̄ cōtritus & cōfessus decessit, regula.d.l.Luci° seruāda erit: prout in simili dicim' de eo, q̄ odiū remisit, vt nihilominùs possit actiones iniuriarum exercere. Bar. cōmuniter sequut' ab Scri. in l fi titi. bi. decē. §. quędā. n. 3. ff. de pact. gl. in c. qa Prę sulatus. 1. q. 4. & in c. fi qs cōtristat'. 50. d. Fel. in Rub. de treug.

de treg.& pac.n.2. & in c.ea noscitur. de sentent. excommu. Cagnol. in l.id, quod nostrum. ff. de regul. iur. n. 13. & est communis, ac vera resolutio reprobat. opin. glo. in d.§. fi instit. de iniur. Quæ fuit vnicum Baldi fundamentum.

13 ¶ Posset autē admitti opinio Bald.in casu, in quo ipse loquitur, quādo scilicet electio data est ad distribuēda bona defuncti inter pauperes. Cū enim in hac specie sola pietatis ratio cōsiderari possit, credendum est testantem, qui confessus, & contritus mortuus fuit, ab hoc pietatis opere inimicos, quibus iam odiū, quo ad conscientiæ forum remiserat, nō exclusisse, imò forsan id ipsum dicēdum esset: si non probaretur in hoc casu testatorē cōtritū atq; cōfessum decessisse, cùm vel id præsumendum sit, vel quo ad eleemosynā nō sit considerandum, vtrùm pauperes testātis inimici fuerint, cùm in his perfectiùs charitatis opus exerceatur, q̄ solùm, nō autē odiū, seu inimicitiam testātem cōsiderasse credēdū est. Quæ ratio in Maioratibus, vbi de familię conseruatione tractatur, nō p̄cedit, cùm (vt prædiximus) verisimile non sit eorūdem institutores, qui etiā cōtriti, atq; cōfessi decesserunt, suæ familiæ diuitias, decus, atq; ornamenta ad inimicos suos voluisse deferri. Quod satis probabile mihi videtur.

14 ¶ Ex quibus comprehendi facillimè poterit, quā lata atq; absoluta licētia à Iurisconsultis his, quib' eligendi libera volūtas relinquitur cōcessa fuerit, cùm is, cui libera eligendi facultas concessa fuit, nullis successionū, nec Maioratuum regulis, nec etiam iuris communis decisionibus astrictus sit, posit'q; indignum indignitate facti, omisso digno, atque etiam digniori ad Maioratus successionem eligere. Quod vltimum à Christianis viris alienissimum esse debet, vt statim videbimus.

15 ¶ Hæc autem, quam prædiximus regula restringi atque limitari, solet, nisi electio facta de immerito atque indigno, indignitate facti dolosè facta fuerit. De hac nāque dolosa electione testator in electionis libera cōcessione sensisse censendus nō est. l. creditor. §. Lucius. ff. māda. Quod Bar. in d.l. cùm quidam ff. de leg. 2. n. 2. profitetur, cuius sententiam sequutus fuit Petrus de Peralt. ibidem. n. etiam. 2. Idē Bar. in l. fideicommissa. §. si fic. n. 5. ff. de lega. 3. Quanuis enim actus in liberam voluntatem alterius relictus sit, voluntas hæc nō debet

16 ad actum prohibitum seu dolosum extendi, vt dixit glo. in c. humanū genus. verb. *Vult.* 1. distin. Ex qua deducunt Abb. Domi. & Feli. ibidem: verbū.

17 *Volo*, ad actum licitum, & permissum: non autem ad actum regulatum ex voluntate corrupta referendum esse. Quod etiam dixit Peralta, qui plura refert in l. 1. n. 73. ff. de leg. 2. Idque verissimū est. In quacūque enim amplissima cōmissione, ac facultate subintelligenda est ea clausula, vt, scilicet

18 dolus malus except' videatur. d.l. creditor. §. Lucius, vbi Bar. & communiter Scrib. id not. l. in vēditione. §. 1. ff. de bon. autho. iudi. possi. l. si p̄curator. vers Quòd si indebitū. ff. de cōdi. indebi. Iass. qui plura refert in §. in bonæ fidei. nu. 4. cum seq.

19 insti. de actio. ¶ Quod in electione dolosè facta, nō autē in ea, quæ culpa lata interueniente facta fuit, p̄cedit, ac verū est. Quanuis enim culpa lata, dolo æquiparetur: non tamen est dolus verus, sed præsumptus gl. ordinaria. in l. magna negligētia. ff. de verb sig. verb. *Dolus*. Bar. & cōmuniter Scrib. in d.l. quod Nerua. Ideóq; lex, quæ inquit, in qualibet libera facultate dolum malum except̄ censendum esse, non sic intelligēda erit, vt etiam culpam latam excipiat: imò libera facultas culpam latam etiam comprehendet. Quod dixit satis eleganter Bart. Soci. sic intelligens text. in d. §. Lucius. in l. cùm filius familias. nu. 1. ff. de verb obligat. Cuius dictum refert & sequitur Peralta. in d. l. cùm quidam. nume. 2. quod probabile mihi videtur, ex decis. text. in d.l. cùm quidam, & ex his, quæ ex ea lege Scrib. annotare solent, eo præsertim, quòd sit regulare: quòd quando lex de dolo meminit, lata culpa non comprehendatur, præsertim quoties quis ex dolo iure suo in pœnā priuari prætēditur. tex. in §. suspectus, vbi glos. verb. *Ob culpam* & glos. verb. *Non æque*. instit. de suspect. tuto. l. in actionibus. ff. de in litem iuran. l. in lege. ff. ad leg. Cornel. de Sica. Abb. cons. 4. n. 4. Alciat. qui plura refert in d.l. magna negligentia. num. 9. cum sequen.

¶ Sed quāuis hæc limitatio, quo ad electionē dolo factam proculdubio vera sit: dubitari tamē poterit: quando dicatur quis electionē dolosè facere, in qua dubitatione aliquantulū immorari cō- 20 stituì, ex eo, quòd assiduè in forensibus controuersiis contingere soleat, nec à Scribent. competenter resoluta fuerit. In hac autem quæstione. Ang. de pueri. in d.l.cùm quidam. ff. de lega. 2. inquit tunc dici, quem dolosè electionem, seu nominationem facere, quando ex industria atque sciēter indignum elegit: cùm posset dignum eligere. Cuius dignum sequitur Peralta. in d.l.cùm quidam. nume. 2. ad fin.

¶ Hoc autem exemplum verum mihi nō videtur. Nam aut electus est indignus indignitate iuris, & tunc non est necesse considerare dolum, cùm siue scienter, siue ignorāter electus fuerit, electio nulla sit. Solū namque consideratur sciētia aut ignorantia, ad hoc, vt sciatur an eligentes priuari debeant iure eligēdi, vel non, vt in d.l cùm quidam. omnes Scrib. aduertunt, & probatur ex tex. in ca. cùm in iunctis. §. final. de electio. vbi Deci. latissimè prosequitur materiam.

¶ Aut electus non est indignus indignitate iuris, sed solùm indignitate facti, & tunc videtur dicēdum, quòd etiam si sciēter eligatur is, qui sola in- 21 dignitate facti indignus est, ex eo dolus non præsumatur, electióque annullāda nō sit. Id namque quod l. permittente fit, dolo fieri non videtur: lex autē permittit, quòd quando electio libera alicui commissa est, possit is etiam indignum eligere. d. l. cùm quidam ibi. *Hæredem posse etiam indignū præferre.* Quod ab omnibus Scrib. ibidem simpliciter probatur. Nec est aliquis ex eisdem qui legem illam ad solam electionem indigni ignoranter factam restringat.

¶ Qua ratione aptiùs dictū hoc exēplificari po- 22 terit in eo, qui ex odio iniusto, seu inimicitia etiā iniusta motus fuerit ad eligendum indignum indignitate facti, omisso digno: prout in simili not. Greg. Lopez, qui de doctrina Angeli nō meminit in l. 2. ti. 15. part. 2. in glos. verbo. *en España*. vers. cogita tamen, vbi inquit, quòd si is, cui electio competit, eligat. Secundogenitum, omisso Pri- 23 mogenito, nec ad id faciendum moueatur, ex iusta causa, sed ex odio irrationabili, nō valeret electio. Quod tamen (vt assolet) cogitādum relinqui, allegat'q; ad id Paul. consilio 179. incipi. In causa, quam magnificus dominus. col. 3. lib. 1. In quo cōsilio nihil, quod pro hac opinione vrgeat, inuenietur. Nec etiam in decis. Delphinali Guidonis

Universidad de Sevilla Biblioteca

donis Papæ.505.quam etiam pro huius opinionis comprobatione ibidem adducit.

¶ Quauis autē verū videatur illud quod prędiximus, ꝙ scilicet electio facta de persona indigni indignitate facti, omisso digno, ex inimicitia, vel ex dolo irrationabili cēseatur dolosè facta, atque ideò valida nō sit: id tamē quod Greg. Lopius in d.l.2. dixit simpliciter, sumptū verū nō est. Nam si Secūdogenitus dignior sit Primogenito, vel etiā eidē æquè dignus: non video quare etiāsi electio Secūdogeniti, omisso Primogenito, ex odio, vel inimicitia facta fuerit, annullāda sit. Angelus nāque in d.l. cū quidā, qui est prēcipuꝰ prętatę opinionis author, loquitur de electione dolosè facta, de eo, qui indignitate facti indignꝰ est. Quod in electione facta de digno, vel digniori procedere nō potest: cū huiusmodi electio nō possit dici dolosè facta: etiāsi ex inimicitia, atque odio eligetis ꝓcesserit. Nō enim tenetur is, cui electio libera commissa est, Primogenitum eligere: imò potest ex legis dispositione liberè eidem secundogenitum præferre, vt superiùs ostensum est.

24 ¶ Id tamen sciendum est, non sufficere, quòd eligens indignū indignitate facti sit inimicus illius, qui dignus est, vt electio indigni dolosè facta videatur, sed aliunde probandum esse eligētem ex inimicitia motū fuisse, ad huiusmodi electionem faciendā. Cū enim ipse ex dispositione iuris possit etiam indignum eligere, in dubio non est præsumendum id dolosè fecisse: cùm dolus non præsumatur, nisi probetur. Nec dicendus sit dolosè facere is, qui actum iure permissum fecit.

¶ Ideóque necessariò constare debet, quòd ex odio & inimicitia prætulit indignum, vt puta, si ipse eligens hoc dixit, seu minatus fuit ante electionem, vel in ipsa electione.

25 ¶ Quod probatur optimo simili: nā licèt verū sit, ꝙ matrimoniū contractum ab eo, qui est cōstitutus in articulo mortis validum sit, filiíque naturales anteà nati, ex eo legitimi efficiātur: prout not. Ioan. And. in reg. fine culpa. de reg iur. lib.6. Idē Io. And. & Anto. in c tāta, qui fil. sint leg. vbi Prępo. n.7. latissimè prosequitur materiam. Ludo. de Sard. in tracta. de legit. in prima specie legitimationis, in prin. Alex. qui hāc dixit cōmunem opinionem in l. si quis posthumos. ff. de lib & posth. n 4 & Ias. in l. sed est quæsitum. n. 4. cum seq. ff. eo. Couar. de sponſ. 2. part. c. 8. §. 2. n. 10. Paris. consi. 13. n. 68. lib. 1. vbi hanc dixit communem opinionem Guillel. Mayner. in l. quoties idem sermo. ff. de reg. iur. n. 22. Lauren. Sylua. consi. 3. n. 29.

26 ¶ Et quāuis etiā verū sit, ꝙ filij ex matrimonio in articulo mortis cōtracto, legitimati excludāt substitutū sub cōditione, si sine liberis decesserit: ꝓut resoluit Alex. in d. l. si quis posthumos. n. 4. Ias. in d. l. sed est quæsitū, n. 11. Feli. in c. in præsentia, de ꝓbatio. n. 36. Ripa in l. ex facto §. si quis rogatus. ff. ad Treb. n. 48. Couar. de sponſ. §. 2. 2. part. c. 8. n. 10. Paris. d. consi. 13. n. 68. lib. 1. vbi plura in idem adducit. Quod ea ratione ꝓcedit, ꝙ quāuis matrimoniū quod tēporè mortis cōtrahitur quodammodò censeatur in fraudē substituti contractum, non tamen dicitur substitutum fraudare is, qui iure suo vtitur, actúmque mero iure permissum facit. Idque prædicti Doctores aduertunt.

27 ¶ Hoc autē intelligi, atque limitari solet, nisi aliūdè cōstet matrimoniū cōtractū fuisse in fraudem substituti, vt si is, ꝙ matrimoniū in articulo mortis cōtraxit, id expressè dixerit, vel minatus fuerit substitutū, dicēs, ꝙ cōtrahere debet matrimoniū in eius fraudē, atque ad eiꝰ exclusionē. Tūc nāque quāuis matrimoniū validū sit: filij tamē substitutū nō excludēt, vt dixit Alex. in d.l. si qs posthumos. n.4. vbi inquit hoc cōmuniter ab omnibꝰ receptū esse. Cuiꝰ dictū refert & sequitur Ias. in d.l. sed est quęsitūn. 11. Deci in c. in ꝑsentia. de ꝓba. n. 56. vbi Ægid. de Bellame. n. 40. & August. Bero. n. 203. cū seq. Paris. d. cōsi. 13. n. 68. lib. 1. Anto. Gometiꝰ, qui plura refert in l. 9. Tauri. n. 58. & 59. Ripa in l. ex facto. §. si quis rogatus. n. 48. ff. ad Treb. Carolus Ruinus cōs. 78. n. 8. lib. 3. Qui omnes sic intelligūt dictum Angeli. in d.l. sed est quæsitū, qui fuit præcipuus huiꝰ opinionis author. Cuiꝰ dictū simpliciter sumptū falsum est, vt ꝺicti Doct. aduertūt. Sicq; illud dictū Ang. intellexit Ant. Gabr. cō muniū opi. li. 6. ti. de legitimati. cōcl. 1. n. 53. & 54.

¶ Quod etiam in ingressu religionis decisum est, 28
quāuis enim monasteriū excludat substitutū: cum habeatur loco filij, etiamsi ingressus ab existēte in articulo mortis factus fuerit, vt ꝓbat Feli. in c. in præsentia, de ꝓbatio. n. 36. & clarius Deci. ibidē. n. 56. & Ant. Gometius in d.l. 9. Tauri. n. 59. cōtra Bal. qui contrarium censuit in d.c. in præsentia. n. 34. Hoc tamen fallit: nisi probetur talē ingressum factū fuisse in fraudē substituti: vt puta si ingressus monasterium hoc expressit, vel minatus fuit substitutum. Tunc nāque etsi ingressus religionis valeat: non tamen excludetur substitutus: prout resoluit Panor. referens Abb. Antiq. in d.c. in prę- 29
sentia, de prob. n. 45. 46. Cuius dictū sequuntur Feli. ibi n. 34. & Deci. n. 56. & Aug. Beroius. n. 500. & Ant. Gomet. in d.l. 9. Tau. n. 58. Quæ omnia ad electiones de indignis factas dolosè, atque in fraudē eorū qui digni sunt, adaptari poterūt. Nō enim ex sola electione indigni facta ab inimico eius, qui dignus est, inualidari poterūt, cùm id iure permissum sit: nisi aliunde fraus, aut dolus probetur, vt superiùs dictum & probatum est, quod menti perpetuo commendandum erit. 30

¶ Sed quāuis exemplum hoc sic intellectum satis verum ac singulare, sit, vt ex eo electio dolosè facta dicēda sit: nihilominùs tamē poterit idipsum etiā aliter & notabiliùs exemplificari, videlicet, si is, cui electio commissa fuit prænio, vel præmij sponsione electionē ipsam de persona indigni indignitate facti fecerit. Hæc namque electio similiter tanquam dolosè facta annullanda erit. Quod probatur euidētissima ratione: is namque cui electio cōmissa est, tenetur illam gratis facere, atque 31
expedire. l. vnū ex familia. §. si de Falc. ibi. *Nō enim facultas necessariæ electionis propriæ liberalitatis beneficium est.* ff. de leg. 2. vbi gl. verb. *Necessariæ*, & communiter Scrib. id notāt. l. vtrū. §. cùm quidam ibi. *Imposita necessitate dandi.* ff. de reb. dub. vbi etiā per Scrib. Imò Iurisconsultus in eod. §. si de Falcidia appellat electorem, debitorem ipsiusmet electio- 32
nis, adeò vt sicut debitum potest per creditorem exigi, à debitore, ita etiā actus eligēdi exigi possit, ab eo, cui electio cōmissa est. Quod probatur ex eodem tex ibi. *Qui. quod reliquit omninò reddere debuit.* Idque Bar. ibidem. n. 2. & Paul. n. 1. & communiter Scrib. notant. Cum igitur electo eā electionem gratis facere astrictus sit, ab illóque tanquàm à debitore exigi possit, consequens est, vt pro ea facienda non possit pretium seu prænium aliquod accipere. Is enim, ꝙ aliquid gratis facere debet: si pro eo faciendo prænium accipiat tur- 33
piter, atque dolosè facere videtur, vt elegāter dixit glos.

glos. in l. Idem. §. si tibi verb. *repeti.* ff. de cōdit. ob turp. caus. Quam ad hoc appellat singularem. Bal. in c. super eo. de transactio. final verb. vbi elegāter inquit, quòd omne illud, quod gratis efficiendum est: si pecunia interueniente fiat, turpiter fit. Quod etiam dixit Ias. in l. 1. ff. de condit. ob turp. caus. n. 1. idem Ias. in l. iurisgentium. §. si ob maleficium. ff. de pact. n. 1. vbi Fortu. Garsi. col. 1. cum seq. id ex pluribus probat. Idq; probatur ex tex. in l. penult. & fi. C. de cond. ob turp caus. vbi Bald. & Scriben. id notant. & in l. fin. ff. eod. vbi etiam per Scriben.

¶ Quod etiā comprobatur ex eo, quòd is, cui electio commissa est veluti quidam arbiter cōstituatur, vt illum eligat, qui vel sibi magis placeat, vel eidem dignior appareat: ideóque non potest electionis prætextu, pretium aliquod ab eligēdo recipere. Aliàs enim electio nulla, vel saltim annul- 34
landa foret: arbiter namque etiam is, qui tāquam arbitrator seu amicabilis compositor electus est, non potest aliquid pro arbitrio explicando recipere, sed liberè atque gratiosè arbitrium suū pronuntiare debet. Quod probatur ex tex. in l. ita demum. ff. de arbit. vbi Bar. & cæteri Scrib. id notant. Specul. ti. de arbitro & arbitratore. §. differt autem in princ. glos. ordin. in l. venales. verb. *infirmas.* C. quando prouoca. non est necess. vbi etiam Bal. nu. 4. & cæteri Scrib.

35 ¶ Quibus adiicitur, quòd esset quodāmodo simoniaca electio illa, quæ pretio interueniente explicaretur: quanuis enim verbum hoc simonia propriè, atque strictè sumptum ad solas res spirituales referendum sit: largè autem potest etiam res temporales comprehendere, prout satis elegāter dixit glos. in l. 2. verb. *Sed si dedi.* ff. de cōd. ob turp. caus. vbi inquit, quòd litem simoniacè vincit is, qui iudicem corrumpit. Idq; etiam not. Ioan. de Ana. in Rub. de simo. nu. 6. vbi etiam inquit, quòd simonia & barataria æquiparantur. Quod refert & sequitur Feli. ibidem. nu. 3. quibus adstipulatur, quod dixit Bald. in l. in eos in prin. ff. de tutel. vbi scribit quòd tutor creatus per simoniā priuatur, ac remouetur. Hinc etiam dixit Bar. in l. 1. ff. ad l. Iul. de ambi. n. 1. quòd simonia apud Canonistas est idem, quod ambitus apud Legistas, quod & alibi sæpè Scrib. annotare solent.

36 ¶ Hoc ipsum etiam comprobatur ex eo, quòd institutio, seu legatū vel fideicōmissum, quod prę- 37
mij sponsione præcedente fit, valere nō debeat. l. illę autem. vbi Bar. n. 1. ff. de hæred. inst. idem Bar. in l. Titio centum. §. 1. ff. de cond. & demōst. glos. & Scrib. in l. captatoriæ. C. de testa. mili. Xuar. de captatoria volūtate pag. 2. Cùm igitur institutio, legatū, seu fideicommissum pręmij promissione pręcedente relinqui non possit: consequens est, vt prę- 38
cedente relinqui non possit: consequens est, vt nec etiam pretio interueniēte fieri possit electio, quæ est eiusdem institutionis, legati, seu fideicōmissi declaratio: cùm id à testatore, non autem ab eligente factum esse censeatur, vt in d. §. si de Falcidia, per text. ibi Scrib. annotate solent.

¶ Item electio etiam spe pręmij, seu pretio interueniente fieri non potest. l. 1. vbi Bart. & cæteri. ff. ad leg. Iul. de ambit. tex. in c. si alicui', de electio. & in c. nobis. de simo. & in c. quicunque. 1. q. 1. l. 7. & 8. tit. 2. lib 2. in noua. ll. Regni collectione. *Munera namque obcæcant animos prudentū & subuertunt verba iustorum:* prout habetur Exod. c. 23. & iterū Deuteron. c. 16. & Eccles. c. 20. & in Auth. vt Iud. sine quoquo suffragio. in prin. colla. 2. Ex quibus comprehenditur, electionem factam de indigno, indignitate facti præmio interueniente, nullius momenti esse. Idque verissimum mihi videtur: quanuis nullus ex Scrib. in d.l. cùm quidam. Nec in aliis legibus quæ de hac materia loquuntur, de hac quæstione meminerit.

¶ Quæ adeò vera sunt, vt nō solùm in electione 39
facta de eo, qui indignitate facti indignus est ꝓcedant, imò etiam in electione de persona digni, vel etiam dignioris, pretio facta locum habeant. Quando enim pro eo, quòd aliàs gratis expediēdū erat, pretium vel datur, vel promittitur: actus nullus, atque inualidus efficitur: quāuis ipse actus 40
aliàs pretio, vel eius promissione nō interueniēte iustissimus esset. Liurisgentium. §. si ob maleficiū. ff. de pact. vbi Bart. Bald. Ias. Fortu. & cōmuniter Scrib. id not. l. 2. 3. & 4. ff. de cōd. ob turp. caus. vbi glos. & Scrib. idipsum expēdunt. Cuius ratio est, quia quanuis actus ipse de per se sumptus honestus sit, recipere tamen aliquid ob illius expeditionem, turpe, atque inhoneſtū est. Ideóque actus ipse vitiatur: prout in simili dixit Barto. in l. Titio centum. §. 1. n. 1. ff. de cond. & demonst. vbi etiam Paul. n. 4. & cæteri Scrib. Idem Bar. in d.l. illæ autem. ff. de hæred. instit. n. 1.

¶ Hæc autem quando pecunia ab electo, seu alio eo sciente, vel mandante electori pro ipso eligendo data, seu promissa est, clarè procedunt: sed quando ipso electore, ignorante electori ab alio, pecunia data seu promissa est, vt ipsum eligeret, dubia videntur. Iniustum namque videretur electum absque culpa sua, ex facto alterius, proprio iure priuare, præsertim seu ipse aliàs dignus, vel etiam dignior esset.

¶ Sed veriùs est, electionem pecunia electori pro 41
ea expedienda data vel promissa factam vitiari: quanuis electus eam pecuniæ dationem, vel promissionem ignorauerit. Quod probatur ex tex. in c. nobis. de simo. vbi disponitur electionem simoniacè factam vitiari, etiamsi electus id ignorauerit, nisi probetur pecuniā ab alio in eius fraudem, vel datam, vel promissam fuisse. Idq; ex illo text. Abb. atque communiter Scrib. annotare solēt, id ipsum etiam probatur ex tex. in cap. de simoniace iūcta glos. verb. *remanere.* eod. ti. & in c. si alicuius. de electio. vbi etiam communiter Scrib id notāt. Cuius dicti ratio est, quia peccatur in forma electionis, quæ gratis facienda foret, vt in locis supra citatis Doct. aduertunt.

¶ Et quāuis prædicta iura loquātur in electione de beneficio spirituali facta, pari ratione ad aliàs electiones, in quibus pecuniæ datio vel ꝓmissio iure interuenire non potest, extendēda sunt, cùm etiā in eis peccetur in forma electionis, ea namque liberè expediēda est, nec pretio interueniēte, fieri potest. Ideòque si contra formam à iure in- 42
troductam electio fiat, nulla erit, siue is in cuius fauorem fit, siue quiuis alius eo ignorante prænium pro ipso eligendo, promittat. Æquè nam- 43
que corrumpitur animus eligētis ex pretio à tertio sibi dato, vel promisso, ac si ab ipso electo sibi daretur, vel promitteretur, qua ratione sententia venalis indistinctè nulla est, siue is in cuius fauorē pronuntiatur, siue quiuis alius eo ignorante iudicem corruperit. Vt in specie dixit. Salic. in l. 1. C. de pœn. iud. qui mal. iudicat n. 9. l. venales. C. quādo prouo. nō est necesse, vbi id Scrib. Simpliciter, atque indistinctè verū esse profitentur. Quod etiam in hæredis institutione ab omnibus indistinctè:

Universidad de Deusto
Biblioteca

stinctè etiam, atque simpliciter resolutum est. Ea namque si pretio facta fuerit nulla est, siue pretium ab instituto, siue ab alio, eo ignorante promissum fuerit. Quod planè cõprehenditur, ex his, quæ not. Paul. in l. Titio Centum. *Ia.* 1. ff. de cond. & demonst. nu. 3. & ex his, quę ibidem, & in l. illæ. ff. de hæredibus inst. Bart. & communiter. Scrib. annotare solent. Solum namque considerãda erit scientia, seu ignorantia electi ad hoc vt ipse aliàs puniatur, vel in eligibilis remaneat. Non autem ad hoc vt electio valida fit: prout in d. ca. nobis, & in d. c. si alicuius, omnes Scrib. resoluunt. Quod verum atque probabile mihi videtur, si enim cõtrarium diceremus, fraudibus, atque illicitis pactionibus via aperiretur. Posset namque facillimè is, qui eligi prætendit per interpositam personam electori pecuniam, vt ipse eligatur, vel dare, vel promittere, quo non probato electio turpissima, atque pretio facta valebit, ideóque iustiùs, videtur nullo pacto electionem venalem admittere, nec tolerare.

44 ¶ Illud tamen prętermittendum non erit, quòd si ab aliquo tertio, p alio eligẽdo pecunia data, vel promissa fuerit præsumi debet, ipso elegẽdo mãdante, datam, seu promissam fuisse, nõ enim præsumitur, quem delictum cõmittere, vel pecuniam suam in eo, quod alterius commodum contingit
45 expẽdere. Quod dixit Alber. in l. 2. § si quis ita in suo per tex. ibi. ff. ne quid in loco pub. vbi inquit, delictum semper præsumendum esse commissum fuisse ab eo, qui ex illo commodum sentit, vel ex eius mandato. Quod etiam dixit Lapus alleg. 123. n. 3. vbi allegat. Quintil. dicentem meminem præsumendum esse commisisse maleficium, quo alius vsurus est, nisi eo mandante vel sciente. Idipsum etiam dixit Cicer. lib. 2. de finib. bonorũ & malorum, pag. 8. ad fin. in hæc verb. *Apud hominespru-dentißimos agitur, qui intelligunt neminẽ vel minimum quidem maleficium sine causa admittere.* Idque probari videtur ex tex. in l. videamus §. nõ enim. ff. de in lit. iur. & in c. constitutis. de testi. vbi Feli. n. 1. Idem Felin. qui plura refert. in c. Petrus. de homin. nu. 2. cum seq. vbi inquit, hoc clariùs procedere, vbi à consanguineis, vel famulis delictum commissum est. Quod etiam ex pluribus comprobat Carol. Ruin. in rep. leg. 1. §. nuntiatio. nu. 176. ff. de nou. ope. nuntia. Hyppol. in Rub. ff. ad leg. Cornel. de fals. n. 12. Aymon. cons. 75. nu. 17. & alibi sæpè Scrib. Et hæc de prima, specie, scilicet, quando electio in liberam eligentis facultatem commissa est, dixisse sufficiat.

46 ¶ In secunda specie principali: quãdo scilicet nõ eligentis liberam, atque absolutam voluntatem: sed solum in eius arbitriũ electio per huiusmod verba cõmissa fuerit, dicendum est non posse eli-i gere indignũ indignitate facti: sed necessariò debere dignũ eligere. d. l. cum quidã. ff. de leg. 2. l. cũ pater § rogo. ff. eodẽ. l. vtrũ. §. cũ quidã ff. de reb. dub. Bar. & Scrib. in l. 1. ff. de leg. 2. l. in personã. §. 1. ff. de regulis iuris. Valebit tamẽ electio si in casu de quo agimus, elector dignum eligat prætermisso digniori, glo. ordin. in d. l. cùm quidã verb. *qui non offenderint.* Quam ibi Bar. n. 6. & cõmuniter Scrib. sequuntur. gl. consimil. in c. cõstitutis. in 3. de appella. verb. *magis vtilem.* Quam ibidem etiã Anto. Abb. Dec. & communiter Scrib. sequuntur, alia in cap. cùm inter canonicos de electio. verb. *aliam.* ad fin. & in c. quoniam. ver. *qui maioribus.* de iure patro. & in c. licet ergo. 8. q. 1. & in c. vltimo verb. *sanctiores.* de offic. custod. Pro quibus est tex. in capitulo cùm nobis. de electio. vbi Abb. Dec. & Scriben. communiter id notant. Dec. consil. 129. numero 2. Couar. in regula peccatum de regulis iuris. libro 6. 2. parte. §. 9. nu. 4. & est communis, ac vera resolutio: tam in electione, quæ ex dispositione hominis, quàm in ea, quæ ex legis dispositione procedit, vt in d. locis. Scriben. resoluunt. optimèque probat Padilla. in dict. l. cum quidam. n. 18.

¶ Huius autem conclusionis ratio ea est: quia si 47
non sufficeret, quo ad ius fori dignum, prætermisso digniori eligere, quęlibet electio facillimè calumniam pati posset: cùm in foro exteriori nõ facilè æstimari, seu librari possent eligẽdorum merita, vt appareat quis eorum optimus sit, in eisq; æstimandis, lites ac etiam alia inconuenièntia accidere possent. Ideóque conuenientius legum, atque etiam sacrorum Canonum latoribus visum fuit, electionẽ digni prætermisso digniori tollerare: quàm in aliorum meritis æstimãdis tot litibus, atque inconuenientibus viam aperire. Quæ ratio colligitur, ex Scriben. quos paulò antè citauimus, illámque assignarunt Soto de iustitia & iur. lib. 3. quæstione 6. articul. 2. vers. Subtexitur. Deinde Couar. in d. regula peccatum. 2. par. §. 7. nume. 4. Pinel. in l. 2. C. de rescind. vend. 2. part. c. 1. num 39. vbi ad id etiam Thom. Fortu. & Afflict. in idem adducit, eáque ratio ciuilis, ac moralis est.

¶ Ex qua ratione comprehẽditur erroneum esse 48
id quod not. Abb. in capit. constitutis. de appella. numer. 7. vbi inquit, illud quod dici solet, valere electionem factam de digno omisso digniori, intelligendum esse, nisi à principio fuerit appellatum in casu quo dignior non eligatur. Tunc enim electio de digno facta omisso digniori appellatione pendente, cassanda erit. Cuius dictum sequitur Dec. ibidem nume. quinto. & Lambert. de iure patro. lib. 2 part. 1. quæstione 10. articul. 3. gloss. in pragmatica Sanctione titul. de elect. §. ego. N. verb. vtiliorem. Hęc namque opinio vera non est. Cùm enim electio digni, omisso digniori, ex eo tolleretur, vt eligendi, ab innumeris litibus retrahantur, non possumus percipere rationem differentiæ inter eam electionem, quæ appellatione præcedente facta fuit, & illam, quam appellatio nõ præcessit: cùm ea appellatio litibus etiam iter aperiat, nec iusta intelligenda sit. Iura namque non permittunt super eligẽdorũ præcedentia litigare: si omnes alioqui digni sint. Ideóque contraria opinio verior censenda erit, eámque probat gloss. in d. cap. licet ergo. verbo. *qui præstantior*, ante fin. 8. quæstione 1. Quam malè pro sua opinione Abb. in d. capit. constitutis adduxit. Cuius glos. opinionem sequuntur. Imol. & Philip. Franc. in d. cap. constitutis. Idque ipsum sequutus fuit Didac. de Couarru. in d. regula peccatum. 2. part. §. 7. num. 3. reprobans opinionem Abb. & eorum, qui illum sequuntur. Eáque opinio aduersus Abb. & cæteros proculdubiò verior mihi videtur.

¶ Verba autem, ex quibus comprehenditur ele- 49
ctionem non in meram voluntatem eligẽtis: sed in eius arbitrium commissam fuisse, hæc sunt, veluti si Maioratus instituto electionem commisit alicuius arbitrio, iudicio, discretioni, vel ita,

vt electio

vt electionem faciat: prout sibi visum fuerit, vel placuerit, seu arbitratus fuerit, vel similia verba dixerit, quę ex iuris dispositione non liberam voluntatem, seu arbitrium liberũ: sed boni viri arbitratum comprehendunt, vt resoluit Bart. in extrauag. ad reprimendam. in verbo, videbitur, & in l. fideicõmissa. § si sic. ff. de lega. 3. & in l. 2. ff. de lega. 2. vbi D. Anton de Padilla. n. 12. cum sequẽti. Alex. qui plura refert. in l. si sic. ff. de lega. 1. Felin. in ca. 1. de constitutionib. n. 54. vbi latissimè prosequitur materiam. Ias. in §. in bonę fidei. nu. 14. insti. de actio. & alibi sæpè Scrib.

50 ¶ Sed quanuis hæc omnia, quæ prædiximus, quo ad ius fori attinet, vera sint, in foro tamen conscientiæ contrarium dicendum erit: imò, q; is, cui electio, siue liberè, siue limitatè cõmissa est, non possit indignum indignitate facti, vel iuris eligere. Nec etiam eligere possit illum, qui dignus est, omisso digniori, sed quòd præcisè, ac necessariò, semper dignior eligendus sit. Quod dixit Frederi. de Senis cõs. 90. incipien. Pũctus dubitationis. Anto. de Butrio. in c. constitutis. nu. 3. de appella. vbi Abb. n. 7. & 8. & cõmuniter Scrib. id not. quorum opinionem asserit cõmunem esse ibi. Deci. nu. 5. & Gometius. in c. vt animarum de constitutionibus. lib. 6. nu. 22. Pala. Ruui. in rep. c. per vestras. de dona. inter vir. & vxo. 3. notab. § 26. Soto qui plures ex Theologis idem cẽsentes refert, de iusti. & iur. lib. 3. q. 5. artic. 2. vers. Nona conclusio vbi latissimè prosequitur materiam Cæsar Lambert. de iure patro. li. 2. par. 1 q. 10. artic. 3. Did. de Couarr. in regula peccatum de regul. iur. lib. 6. 2. par. §. 2. n. 4. D. Ant. de Padilla. in l. cùm quidam. ff. de lega. 2. n. 19.

¶ Pro hac autẽ opinione Abb. & Scrib. in d. cap. constitutis allegant tex. in c. si quis iusto. §. porrò
51 de electi lib. 6. vbi disponitur, quòd si quis habeat duas voces vnã nomine proprio, & alterã nomine alieno, nõ potest vnum nomine proprio: alterũ verò alieno nomine eligere, cuius ratio secundum gl. ibi verb. *mihil agit*, & cõmuniter Scrib. ea est, q; cum in foro cõscientiæ quis meliorem eligere astrictus sit, hę duę voces sunt inseparabiles: cum non nisi vnus cæteris melior esse valeat. Quã rationem sibi quodammodo tribuit Abb. in d. c. constitutis n. 8. eámque etiam ibidem communiter Scrib. sequuntur.

52 ¶ Quæ ratio decidendi ad tex. in d. §. Porrò, quãuis cõmuniter ab Scribẽ probata sit: mihi autem nunquã placere potuit. Vidi nãque pluries quorundam ex eligendis merita adeò æqualia esse, vt inter duos vel tres nõ possit discerni ab electoribus, quis melior, vel magis idoneus sit, qui ex eo præsertim vnum ex eisdẽ, cæteris præferre solent: quòd vnus, non plures, ad officiũ, seu beneficium eligendi sint. Quod si duos, vel tres eligere possent, proculdubiò duos, vel etiã plures æquè idoneos absq; conscièntiæ discrimine elegissent. Idq; mihi in electionibus dignitatũ spiritualiũ atque officiorũ secularium, non semel accidisse memor sum. Quod etiam pari ratione posset ei, qui duas voces in electione habet, accidere: ita, vt ex duobus, quos æquè idoneos esse existimat, posset iustissimè, atq; absque conscièntiæ discrimine vnum nomine proprio, & alterũ nomine alieno eligere. Ideóq; non potest esse vera hæc ad illum text. decidendi ratio, cum ea euidenter naturali rationi, atq; his, quę quotidie videmus ac sentimus, repugnet. Similitérq; non potest text. ille pro præcedenti opinione adduci: quanuis ea opinio alias vera, atque communis sit.

¶ Vera autẽ ad illũ text. decidendi ratio ea est, q; 53
cũ hęc electio, etiã si nomine duorum fiat, ex vnico tamen consensu procedat, non potest negari: quin ex duorũ nominatione facta ab vno, ea electio incerta non reddatur cùm non satis constet, quẽ ex duobus ille magis idoneum ad officiũ, seu beneficium esse existimauerit: sed vel vnum, vel alium Ecclesiæ idoneum esse censuisse, dubiumq; in persona eligẽdi fuisse: quo casu electio ipsa tãquam incerta, seu alternatiua admittenda nõ est. Electio namque certa, atque præcisa esse debet, nec valet si alternatiua, dubia, seu incerta sit, vt probatur ex tex. in c. in electionib. de electio. lib. 6. quam decidẽdi rationẽ ad tex. in d. §. porrò, assignauit Archi. in d. c. si quis iusto. n. 3. camq; nos ad tex. illum veram esse censemus reiecta ratione Abb. & Scrib. in d. c. constitutis & in d. §. porrò. quæ proculdubiò falsa, atq; erronea cẽsenda erit.

¶ Quãuis autẽ præfata opinio (de qua paulò antè 54
meminimus) quod s. in foro conscientiæ semper dignior, ac melior eligi debeat communis, ac vera sit: plures tamẽ de ea dubitare solẽt, ex eo præsertim, q; iura canonica disponant, electionem factam, de digno, prætermisso digniori, validã esse. Ex quo fit, vt impossibile sit peccare illũ, qui iuris canonici authoritate aliquid fecerit text. in c. qui peccat. 23. q. 4. Aliàs namq; ius Canonicum animabus vinculum iniiceret, peccandiq; ansam electoribus tribueret, quod nullatenùs dicẽdum est. Quæ ratio adeò vrgens visa fuit Perusino. in d. c constitutis, vt ex ea contrariam opinionem sequutus fuerit.

¶ Sed ad hanc rationẽ facilè respõderi potest. Iu- 55
ra nãque Canonica non disponunt principaliter dignũ esse eligendũ: sed præferendũ esse meliorẽ, ac dignioręm. tex. in c. licet ergo. 8. q. 1. Permittunt tamen, q; dignus eligi possit, etsi dignior prætermittatur, vt vitẽtur maiora inconuenientia, vt inquit, glos. in d. c. licet ergo. verb. *qui præstantior*, & probat tex. in c quia propter. de electio. & in d. c. constitutis, vbi cõmuniter Scrib. id notant. Cùm igitur hæc non sit præcisa iuris Canonici dispositio: sed vniuș mali permissio: ne totus mundus litibus inuoluatur, & vt maiora etiã mala vitentur: consequens est, vt is qui id fecerit non minus à peccato liberetur: quam qui publica lupanaria exercuerit, vel alia peccata cõmiserit. Quæ à iure etiã Canonico, vt maiora mala vitentur permissa sunt, idq; in electione loquens sic in effectu resoluit Deci. in d. c. constitutis. de appellatio. n. 5.

¶ Quod etiã in simili cõprobatur, ex eo q; quan- 56
uis verũ sit, quòd ex iuris etiam Canonici dispositione permissum sit, cõtrahentibus, vt ad inuicẽ se intra dimidiam decipere valeant, vt probatur, ex tex. in capit. cùm dilecti. de empti. & vẽdi. vbi Scrib. id not. illud tamẽ in foro conscientiæ licitum non est. Imò peccat is, qui contrahentem secum etiam intra dimidiam deceperit: Canõ namque hoc disponẽs permissorius: non autem iussorius est: ideoq; à peccato non liberat. Idq; colligitur ex Innoc. in ca. in ciuitate. de vsur. vbi Ant. num. 9. Abb. num. 6. Ana. num. 8. Id ipsum verum esse profitẽtur. Idẽ Abb. in c. quia pleriq; de immu. Eccl. nu. 28. Et est cõmunis opinio Theologorum, atq; etiam Iurisconsultorũ, vt eruditè resoluit Soto. de Iusti. & iure li. 6. q. 3. art. 1. vbi latissimè prosequitur materiã Fortu. in tract. de vlti.

Universidad de Salamanca Biblioteca

fine illati.17.n.275.Curti.Iunior in l.penul.C. de pact.n.8.& in l.precibus nu.25.C.de impub. Gomet in 6.2.de cõst.li 6.nu.5.Tiraq.de legib. connubi l.9.n.9.Dida.de Couar.li.2 resolu.c.4.n 11. Marti.Nauar.in c.nouit.n.108.de Iudic.Pinel.in l.2.C.de rescin.vend.1.par.nu.38.Aug. Beroius in c.cũ dilecti.de empti & vẽd.nu.30.cum pluribus præced.& seq.vbi id optimè declarat. Idq; etiam plenissimè prosequitur, atq; resoluit Ludo. Messia à Germanica legione Põtius in suo Laconismo pragmaticæ taxę panis cõclu.1.n.129.cũ plurib.seq. Quæ opinio proculdubio vera, atq; cõmunis est:etsi Bal.in Auth.ad hęc n.16.C.de vsur. Cuius opinio.sequũtur quã plures relati à D.Ant. de Padilla.in d.l.2.C.de rescindẽda vẽditione.n. 73.contrariam sententiã veriorẽ esse profiteatur. vbi etiã idem.D.Anto. de Padilla Bal. sequutus à communi opinione discessit. ¶ Hæc autem Baldi opinio sequenda non erit:nisi deceptio etiã intra dimidiã contingens modica sit. Nec enim hoc, quod prædicimus,ad quãcunque læsionem facilè trahendũ est:sed in magna, atq; notabili læsione intra dimidiã contingẽti intelligendũ erit:prout præfati Docto.aduertunt. Ex quibus pari ratione in simili comprehenditur eos,qui dignũ,prætermisso digniori eligunt, peccare:quanuis Canõ id permittat:cum illud permiserit non tanquam iustum:sed vt ex eo maiora mala,& inconuenientia vitentur:idque verissimum est.

57 ¶ Illud autem prætermittendum non erit, quòd quanuis is,qui dignũ eligit,prætermisso digniori peccatum committat:non tamen ad vllam restitutionem faciendam tenebitur: Ecclesiæ nãque, seu Reipublicæ,ad quam dignum eligit, nihil restituere tenetur,cùm eidem dignum præposuerit, nec damnum aliquod ex ea electione sibi contigerit,nec etiam digniori,qui eligi debuerat:cùm is nullum ius,ad eandem electionem prætendere posset. Quod eleganter ex pluribus sic resoluit Hadrianus.in 4.sententiarũ in tracta.de restitu. c. incip.Quia iam determinatũ. Cuius opinionem sequitur.Domi.de Soto de iustitia.& iur.lib.4.q. 6.art.3.col.28.& 29. cũ seq. Reprobata opinio. Caietani, qui contrarium censuit. Quam etiam Hadriani opinionem aduersus Caieta. sequuntur Dida de Couar.in regula peccatum.de reg.iuris, lib.6.2.par.§.7.nu.6.& D.Anto. de Padilla. in l. cùm quidam.ff.de lega.1.nu.18. Quorum opinio probabilis videtur,ex rationibus, quæ à præfatis authoribus adducuntur, quas hic repetere non libet.

58 ¶ Quod quando electio de digna facta fuit verũ est:si verò de indigno electio facta fuerit, dicendũ est electores teneri, ad restitutionem faciendã. Quæ quidẽ restitutio non debet fieri dignis, seu dignioribus,quibus officium,seu beneficium præstandum esset:cùm hi nullũ ius considerabile, ad beneficium, seu officium illud prætẽdere possint:sed Ecclesiæ,vel Reipublicæ, cui ex electione indigni damnũ contingit, ipsum damnũ restituendum, atque reintegrandum erit. Quod etiam dixit Hadria.in d.quæst.seu tracta.de restitu. Quẽ refert,& sequitur Domini.de Soto.d.quæst.3.art. 3.colum.29. qui idipsum comprobat similitudine œconomi,quem Dominus misit,ad conducẽdos operarios. Si enim ipse prętermissis operariis idoneis, alios non idoneos cõduxerit, nõ tenebitur quicquã restituere idoneis,vel magis idoneis: sed domino,cui damnũ intulit,ex mala operario-

rum electione,quæ similitudo satis applaudet.

Hæc autem limitanda sunt, nisi edictũ propositum fuerit quo promittatur beneficij collatio, illi quem digniorem esse cõstiterit: prout in electione Canoniarũ magistralium, vel doctoraliũ: vel etiã cathedrarũ seu prębendarũ collegij effici solet.In eo namq; casu,existimarẽ eũ,qui digniorẽm neglexerit ad damni restitutionẽ astrictum esse,hic nãq; non solùm iustitia distributiua, sed etiã commutatiua violatur.Ex edicti namq; propositione quidam cõtractus vltro citróq; obligatorius inter digniorẽ & electores resultat, quem tenentur electores præcisè obseruare:prout in simili in subhastatione dixit Bar.cõmuniter sequutus in l.licitatio in princ.n.4.ff.de publi. & vecti. in qua ꝓmitti solet ꝙ res dabitur plus offerenti: quãdo autẽ iustitia cõmutatiua violatur, absolutissimũ est illã violãtes teneri ad dãni restitutionem,ꝙ perpetuò menti tenendũ erit, vidi namq; viros doctissimos hoc non rectè percepisse.

¶ Sed quanuis supradicta indistinctè vera forent: sciendũ tamẽ erit, electores in vtroq; casu saltim teneri ob violatã iustitiam distributiuam,vbi alia electio occurrerit,propensiorẽ curã habere illius dignioris prætermissi. Quod censuit Soto.d.q.6. art.3.col.30.Cuius opinio maximã æquitatẽ præ se ferre videtur.Ex quibus Hispani Scrib. frequẽ- 59
ter inferre solẽt,parẽtem,qui ex Regiæ facultatis virtute Primogeniũ instituit,in foro conscientiæ teneri inter filios suos eligere, non solũ dignum, sed etiã digniorem: aliàs mortale crimen incurreret.Idq; ipsum dicendũ esse in parentibus, qui ex legum Regiarũ decisione Primogeniũ ex tertia,vel quinta bonorum parte inter liberos instituunt,vel melioratione faciunt.Quod dixit Ioan. Lupi.in repe.c.per vestras.de dona.int.vir.& vxo. 3.notab.§.26.n.1.cũ plurib.seq.for.magno.99.& 100.Archiepiscopus Flor.3.par.suæ summę.ti.10. c.1.§.2.Segura in rep.leg.vnum ex familia. §. sed si fundum.ff.de lega. 2.n.70.Ludo. Gometius,in c.2.de constitu.li.6.nu.23.Anto. Gomet. in l. 17. Tauri.n.18.Simanc.de Catholic.institu. c. 9. nu. 12.idem de Primogen.Hispan.li.3.ca.3.vbi Ambros.idipsum existimantem refert.

¶ Hi autẽ omnes pro hac opinione vltra ea, quæ superius adducta sunt,allegare solẽt. tex. in l. fœminæ.C.de secund.nupt.vbi dispositũ est, ꝙ mater,quę debet filiis prioris matrimonij lucra eiusdem reseruare, possit vni ex eisdem illa prælegare:dummodò in illum,non ex sola voluntate, sed ex contemplatione meritorũ iudicium suæ liberalitatis direxerit.Quod etiam exemplo Esau, & Iacob, Ruben & Iudæ, Adoniæ & Salomonis, Cain & Abel,Ismael, & Isaac, & aliorum: inter quos, in veteri testamento prælati fuerunt minores natu Primogenitis,probare etiam nituntur.

¶ Sed hæc omnia,si bene considerentur nihil pro hac opinione stringunt. Ea namque, quæ de digniori præferendo prædiximus, in electionibus officiorũ,seu beneficiorum procedũt,nec ad bonorum patrimonialium distributionem extendi possunt.In bonorũ namq; patrimonialium distri- 60
butione si ea à vero domino fiat, non potest acceptionis personarum peccatum cadere, nec iustitia commutatiua,nec etiam distributiua violari,vt resoluit Diuus Thomas 22. q. 63.artic. 1.ad primum. Quod etiã ex pluribus probat Soto de iusti.& iur.lib.3.q.6.artic.2.col.14. vbi id optimè declarat.

¶ Non

61 ¶ Non etiã obstat tex.in d.l.fœminæ. Casus namque illius legis diuersissimus est, à casu legũ Regiarum permittentium parenti filium in tertia,& quinta bonorum suorum parte meliorare, seu à facultatibus ex quibus parenti permittitur, vt in persona vnius filij possit Primogenium instituere.Illæ namq; leges,atque Regiæ facultates liberam parentibus facultatem concedunt,vt in quocunque ex filiis quem voluerint, Primogeniũ instituant,seu prælegatum,aut melioratione faciãt. Dicta autem lex fœminæ,non sibi liberam facultatem:sed restrictam, ad qualitatem meritorum concedit.Ideóq;,de vno casu ad alium argumentatio non procedit:cum facultas,siue à lege, siue ab homine concessa in specifica forma seruanda sit.l.diligenter.ff.mandat.tex.in c.cũ dilecta, vbi latissimè per Scrib.de rescrip.

¶ Ratio autem differentiæ inter decisionem tex. in d.l.fœminæ,& leges, ac facultates Regias hæc est,quia in casu.d.l. fœminæ, mater disponit de bonis mariti, quæ hac lege acquisiuit, vt liberis primi matrimonij restituere teneretur,& in quibus liberum dominiũ nõ habet,nec etiam alienãdi facultatem.In casu autem legũ, ac facultatum Regiarum pater disponit de bonis propriis liberis,in quibus liberum etiã dominium atque alienandi facultatem habet, & quorum ipse est verus moderator, & arbiter: quamuis tempore mortis legitimam liberis relinquere astrictus sit. Ideóq; non mirum,si in primo casu stricta facultas:in secundo autem amplissima parẽtibus erga liberos concessa sit.Quæ ratio differentiæ inter has leges vera mihi videtur, idque de intellectu illius legis dixisse sufficiat:quamuis aliter, atque etiam eleganter eam legem interpretatus fuerit Peralta.in l.cum quidam.ff.de lega.2.n.18. qui in id omninò videndus erit.

62 ¶ Similiter etiam nõ obstant veteris legis exempla. Veteris namque testamenti instituta ius Primogenituræ,atq; ętatis,quo ad hęc potiùs:quàm alias qualitates assiduè sequuntur.Idq; Tiraq. de Primoge.quæst.1.n.13.ex pluribus probat.Quod si ex aliquibus causis interdum diuina permissione Primogenia filiis natu maioribus ablata fuerint, aliisq; minoribus natu assignata, illud quod mysticè,atque ex aliis causis factum fuit, in consequentiam trahendum non est. Imò nec in testamento veteri statutum inuenietur Primogenituręius non filio maiori natu:sed meliori relinquẽdum esse:nec si id statutum fuisset præcepta legalia,seu iudicialia legis veteris nos astringunt, nisi quatenùs nouo testamento approbata fuerint:
63 prout resoluit D.Thom.22.q 87. artic.1. Domi. de Soto.qui præ cæteris latissimè,atque elegãter id declarat de iusti.& iur.lib.2.q.5.artic4.Tiraq. qui plura refert de retractu Lignagier. in præfatione.n 8.cum seq.

64 ¶ Qua ratione cõtraria sententia: imò quòd possit pater in persona filij maioris natu Primogeniũ instituere,dummodò indignus nõ sit, prætermissis filiis digniorib⁹, verior aliquibus visa est:quãuis prima opinio tutior,atq; bonis moribus conuenientior sit. Quod verum esse constanter professus fuit Peralta.in l.cùm quidam. ff. de lega.2. n.18.atque etiam D.Didac. de Couarr. qui optimè loquitur in proposito in rep. regu. peccatum de regul.iur.lib.6.2.par.§.7.n.7.Quem refert.D. Ant.de Padil.in d.l.cùm quidã.ff.de lega.2.n. 20. vbi eius opinionẽ, nec approbat, nec improbat.

¶ Quæ opinio probabilior efficietur:si sequamur 65
aliã,quam plures, atque non contemnendæ opinionis viri sequuntur,quòd.s.id, quod diximus,ꝙ in foro conscientiæ is, cui electio commissa est, teneatur eligere digniorẽ,procedat:solùm in beneficiis Ecclesiasticis: in secularibus verò officiis sufficiat dignum eligere, & si dignior prætermittatur.Quod in specie profitẽtur Caiet. in summa. verb.Electio.col.4.atque Bartho.Fumeus. in sua summa verb.electio.n.5. Si igitur ad officia secularia sufficit eligere dignum:etiã prætermisso digniori,à fortiori id ipsum dicendum erit, in electione,quæ fit, ad bona patrimonialia & secularia absque iurisdictione.

¶ Hęc autẽ opinio vera,ac tuta non videtur:cùm 66
iure ciuili statutum sit meliores,ac nobiliores ad magistratus seculares eligendos esse: prout iure Canonico in beneficiis Ecclesiasticis pręcipitur, vt probatur ex tex.in auth.vt iudices sine quoquo suffragio.§.eos autẽ.coll.2.ibi *honestiorum quoslibet ad administrationes dirigere.* Et iterũ ibi *testimonium habens.* Et quidẽ quia sit optimus tex. in Auth. de defenso.ciuit.in prin.vers.interim.ibi. *Sed inuicem vniuersi nobiliores.* vbi gl.verb. *nobiliores*, inquit.Nota nobiliores esse eligendos.Quam ibidem Scrib. sequuntur.lex.ad subeunda.C.de Decurio.lib.10. ibi.*Dignissimi meritu & facultatibus.* Thomas Grãmaticus cõs.6.n.11.l.1.ti.4.lib.2.in noua legũ Regni collectione. Ideóq; non est, cur in hac parte absque lege, & ratione inter beneficia Ecclesiastica, & officia secularia differentia assignetur. Quod ex eo pręcipuè dicendũ erit,quòd si eligẽs dignum,omisso digniori,ad quodcunque beneficium Ecclesiasticũ:etiam simplex peccat mortaliter,vt ex supradictis apparet, à fortiori idipsum dicendum erit in eligente dignum, prætermisso digniori,ad officium seculare,est quo totius Regni regimen,Ecclesiasticique, ac secularis status moderatio plerunq; dependet,in cuius electione maius periculum:quàm in vnius simplicis Canonici,seu beneficiati versatur,vt plusquàm notissimum est, qua ratione non facilè prædicta opinio admittenda erit.

¶ Sed quãuis articulus hic quo ad Primogeniorum institutionem satis dubius ex superius adductis reddatur, ego tamen, qui ex animi instituto profiteor dubia, quæ in hac materia occurrerint, congrua distinctione resoluere nõ possum in hac re tam frequenti, vtili, atque etiã necessaria meũ iudicium non interponere.Ideóque pro huius articuli vera resolutione sic distinguẽdum esse censeo.Aut enim ad Maioratum seu tertij, & quinti 67
melioratione eligitur is,qui dignus est: quãuis dignior prætermittatur. Aut eligitur is qui indignitate facti indignus est,digno,atque etiam digniori prætermisso.

¶ Si dignus, digniori prætermisso electus fuit, subdistinguendum etiam erit. Nam aut electio facta fuit ab ipso primo institutore, qui est dominus bonorum, ex quibus Primogenium,seu melioratio constituitur,aut ab alio,cui primus institutor facultatem eligẽdi concessit.Si à primo institutore electio facta fuit,dicendũ erit, ꝙ si ipse dignum inter filios elegit,nõ peccat:etsi digniorem prætermiserit.Cùm enim ipse bonorũ suorũ verus dominus sit,legibũsque ac Regia facultate sibi concessum fuerit,vt cuicunq; filiorum ea bona iure Primogenij, vel melioratione relinquat, nec in hac specie de Reipublicæ, seu Ecclesiæ

Universidad de Sevilla Biblioteca

regimine, nec alia re simili agat: cõsequens est, vt liberè possit dignũ eligere, digniori prætermisso: cùm vt superiùs dictum est, in bonorum patrimonialium distributione de acceptione personarum agendum non sit, posítq; pater ex affectione ea bona filio, qui dignus est iustè relinquere: etsi dignior prætermittatur. Quod apud me verissimũ est: præsertim si is, qui dignus est, Primogenitus sit. Nõ enim scimus legem, nec rationem, quæ in contrarium constringat.

68 ¶ Quod adeò verum est, vt hoc nõ solùm procedat in bonis patrimonialibus nullam administrationem habentibus: sed etiã in his bonis, quibus iurisdictio seu administratio annexa est: veluti si fiat Maioratus, de Ducatu, seu Comitatu vel oppidis, seu Castris, cũ territorio, atq; Iurisdictione. Nam quãuis is, cui electio ad similia munera, in re aliena cõcessa est, teneatur, (vt superius ostendimus,) ad ea meliorem eligere, is tamen qui ea ex propriis facultatibus instituit, non tenetur di-
69 gniorem eligere: sed sufficit: si ad id dignum elegerit. Quod probatur ex tex. in c. monasteriũ. 16. q. 7. vbi disponitur quòd is, qui ex proprio patrimonio Ecclesiam, seu oratorium construxit, potest eidem præferre, quem voluerit: dũmodò indignus non sit quod gl. ibidem verb. *ne malus*, & communiter Scrib. sic resoluunt. Idq; ex eiusdẽ tex. decisione probat Cæsar Lambert. de iur. patro. li. 2. 1. par. q. 10. artic. 3. n. 17. vbi inquit, generaliter patronum non teneri eligere digniorem: quanuis id, ad solum Ecclesiæ, vel oratorij fundatorẽ, de quo text. ille loquitur restringere debuisset. In quo rectè taxatur à Didac. de Couar. in regula peccatum. de regul. iur. li. 6. 2. par. §. 7. nu. 5. versic. 4. Sed & hoc ipsum, ex decisione tex. in d. c. monasterium. Sic etiam resoluit Dominicus de Soto de Iusti. & iur. lib. 3. q. 6. art. 2. col. 14. quod probabile videtur.

¶ Si verò electio de persona digni nõ ab ipso domino bonorum, sed ab alio, cui facultas eligendi concessa est, facta fuit, subdistinguendum etiam erit. Nam aut sibi libera eligendi facultas cõcessa est, aut in eius arbitrium relicta. Si libera facultas eligendi alicui concessa est, plurimum etiam refert intelligere vtrum ad bona patrimonialia absque administratione: an cum administratione, seu Iurisdictione concessa fuerit.

¶ In primo namque casu sufficiet, ad bona patrimonialia, cui administratio annexa nõ est, dignũ eligere: cùm ex hac electione, nec Respublica, nec alius quispiam lædi possit, liberáque facultas eligendi: non autem rationi, nec arbitrio restricta eligenti concessa fuerit. Quo casu nullo iure dispositum est, electorem astrictum esse digniorem eligere: cùm iura, quæ in contrarium adduci possunt in electione ad officia, seu beneficia id disponant, nec ad bona patrimonialia extendenda sint. Quod ex rationibus de quibus superius meminimus, probari potest.

¶ In secundo autẽ casu tenebitur elector necessariò eligere digniorem: cùm de Iurisdictione, atque Reipublicę administratione tractetur, in qua specie quis semper tenetur digniorem eligere: sicut in officiis, atque beneficiis decisum est: quanuis enim Maioratus institutor tanquã rerum Maioratus dominus possit in hac specie dignum eligere, prætermisso digniori: id tamen electori, qui rerum, ad quarum successionem electio facienda est, dominium non habet, non permittitur. Idque probatur ex eo, quod supra isto. c. nu. 69. adducimus. Quod etiã pari ratione in Maioratu, cui ius patronatus ad præsentandũ ad beneficia seu officia secularia Iurisdictionem habentia, seu Collegarum, vel Magistrorũ electio, vel aliquid simile competit, dicendum erit.

¶ Si verò electori nõ libera facultas: sed arbitrio atque rationi subiecta cõcessa fuerit, dicendũ erit nõ sufficere eligenti, in foro conscientiæ dignum eligere: sed necessariò debere eligere digniorem. Hoc namque verisimile est, eum, qui electionem concessit, optasse: cùm his verbis electionẽ concesserit, nec potest elector formã mandati contẽnere: sed illam tenetur præcisè, atq; ad vnguẽ obseruare. Et quanuis iure fori: quando eligendi facultas per huiusmodi verba concessa est, sufficiat electorem dignum eligere: hoc tamen non ex eo toleratur, q̃ non sit verisimile illum, qui eligendi facultatem per hæc verba cõcessit, voluisse, quòd elector eligeret digniorem: sed vt vitarẽtur lites, quæ ex meritorũ collatione, seu æstimatione sequerentur: vt superiùs ostensum est. Quæ ratio in foro conscientiæ non militat, quod tã in electione bonorum, quibus administratio annexa est: quàm aliorum bonorum patrimonialium procedit. Et hæc de prima specie principali, vbi. s. dignus electus est, dixisse sufficiat.

¶ In secunda specie principali: vbi. s. non dignus: sed indignus indignitate facti eligitur prætermisso digniori, plurimum etiam refert intelligere: an de electione facta à primo institutore bonorum ipsorum domino, seu ab alio ex eius cõmissione tractemus. In primo namq; casu dicendum erit, non posse primum institutorẽ ad huiusmodi successionem filium indignum indignitate facti eligere. Cùm enim leges, seu Regiæ facultates inter liberos permittant parenti vnum ex eisdẽ ad Primogenij, seu meliorationis successionẽ eligere, quamuis ex stricto iegum rigore posset indignũ indignitate facti, dignis, seu etiam dignioribus præferre, non debet hoc sibi in conscientiæ foro licere. In hoc nãq; foro permissio legis pręsertim ciuilis, à peccato nõ liberat: si id, q̃ lex permittit inhonestũ, atque contra charitatẽ ac rationẽ sit, vt supra isto. c. n. 56. apertè probauimus. Hoc autẽ quod lex permittit si ad hanc speciem extendendum foret, proculdubiò inhonestũ atq; impiũ, ac irrationabile futurũ esset. Quid enim magis honestati atque etiam pietati, ac rationi contrarium excogitari posset, quàm q̃ parens filio iniquo, vitiísq; enormissimis dedito possit maiorẽ partem bonorum suorum relinquere, cæterísque filiis dignissimis modicam eorum portionem assignare? ideóque dicendum erit, in conscientiæ foro hoc sibi non licere, quod in Maioratu à parẽte ex Regia facultate: etiam de legitima filiorum instituto longè potiori rationi dicendum erit.

¶ Sed quanuis hæc in Primogenio ex Regia fa- 70
cultate instituto, atq; etiam in melioratione tertij procedant: quo ad quintam autem bonorum portionem dubia videntur: imò proculdubiò existimamus posse parentẽ in foro conscientiæ quintam bonorum suorum partem filio indigno indignitate facti prælegare: dummodo is capax successionis sit. Cùm enim possit quintum cuicunque etiam extraneo relinquere, nec filiis ius aliquod ad illud prætẽdere possint, à fortiori poterit, illud prælegare filio: etiam indigno indignitate facti, cùm ex hoc cæteri filij non fraudentur,

nec

nec quispiam alius possit iure cõqueri. Non enim hic potest dari electio, nec per consequens indigni prælatio. cum non sit certum personarum genus inter quas necessariò distribui debeat: sed liberè possit vnicuique conferri.

¶ In secundo casu: quando. s. melioratio non fit ab ipso domino. sed ab alio ex eius commissione
71 quantumcunque amplissima, dicendum est, non posse indignũ digno, seu digniori præferre, quod tam in tertio: quàm in quinto: quam in Primogenio, seu in quacunque alia successionis electione, verum esse mihi satis compertũ est: quanuis enim hoc iure fori eligentibus præmissum sit, hæc tamen iuris communis facultas à viris Christianis alienissima esse debet. Is namq; qui alicui eligendi facultatem concessit quibuscunque verbis, ea concessio facta fuerit, credendum est non voluisse indigni electionem permittere: sed potiùs id, quod ipse in re sua faceret eidem faciendum cõmisisse. Ideóque ea facultas in foro conscientiæ potiùs restringenda quàm ampliãda erit, nec poterit indignus absque conscientiæ discrimine ab eo, qui veluti arbiter, seu rei alienæ administrator electus est, cæteris filiis dignis, seu etiam dignioribus præferri. quanuis is qui dominus esset, id in aliquo casu facere posset, vt supra isto c. nu. 60. & num. 69. ostensum est. Idque cõprobatur ex eleganti doctrina Bart. in l. quanquã. ff. de ritu nupt. vbi in eiusdẽ legis summario inquit, quod in arbitrio alicui cõcesso non comprehenditur, quòd possit indignum eligere: etiam si concedẽs arbitrium illum eligere potuisset. Quæ omnia cùm casus acciderit summè notanda atq; considerãda sunt: ne forsan Maioratuum institutoribus erronea conscientia vincula, siue strictæ, siue etiã amplæ potestatis iniiciat.

¶ In hac autẽ re summè etiam aduertendũ erit il-
72 lud, quod supra isto. cap. n. 57. diximus quod scilicet: quanuis Maioratus institutor aliquando, ex electione digni, prætermisso digniori peccare possit, nullo tamen pacto ad restitutionẽ tenebitur: quanuis quando indignũ elegerit, ad restitutionem teneatur: si Maioratui iurisdictio, seu administratio annexa fuerit: quæ restitutio Reipublicæ, quæ læsa fuit, facienda est, non autẽ ex electione etiam indigni aliis fratribus dignis, seu dignioribus aliquid eligens restituere tenebitur.

73 ¶ Illud etiam prætermittendum non erit, in casibus, quibus dignior eligendus est, non cẽsendum esse meliorem inter filios ad Maioratus successionem: eum solũ, qui sanctior, vel literis prætãtior fit: sed illum, qui ipsi Maioratui regendo atq; administrãdo, ac ad eius onera subeunda aptior, atque competentior fuerit: etsi literis, seu sanctitate ab alio præcedatur. Ideóque poterit iustè electror illũ absq; conscientiæ discrimine, ad Maioratus successionẽ eligere qui cæteros filios militiæ strenuitate, atque ciuili vrbanitate, similibúsque qualitatibus, quæ in nobilibus requiri solẽt, superauerit: quanuis ipse ab eis in aliis qualitatibus literarũ, seu religionis vel similib⁹ superetur. Cùm enim hæc electio non ad dignitates spirituales, sed ad bona tẽporalia, quæ à nobilibus huiusmodi communiter possideri solent, facienda fit: consequens est, vt hæ qualitates in earum electione considerandę sint, quæ in similibus viris requirũtur, non autẽ illæ, quæ ab eorũ professione, quodammodò extranea, seu nõ adeò peculiaria sunt, quod eligentium arbitrio potiùs committẽdum erit. Idque in simili sic resoluit Abb. in c. cùm in cunctis in princ. n. 4. de electio. Diuus Thom. qui optimè loquitur in proposito. Quodlibet. 6. art. 9. Palat. Ruui. qui plura refert in rep. c. per vestras. de dona. inter vir. & vxo. 3. notab. §. 26. nu. 12. cum seq. fol. magno. 100. Didac. de Couarru. in d. rep. reg. peccatũ. 2. par. §. 6. n. 4. versf. dignior verò. Soto de iusti. & iure lib. 3. quæst. 6. artic. 2. colum. 12. in princ.

¶ In his autẽ non adeò anxiè ac strictè procedendum est, vt ex quocunq; meritorũ excessu statim 74
dicendum sit, eligentem dignum prætermisso digniori mortaliter peccare: sed in hoc solũ excessus notabilis: non autem minimus considerandus erit. Non enim Deus cogit nos tam anxiè personas explorare: sed secundum prudentiam pro rei qualitate, & conditione: prout optimè explicat Soto d. lib. 3. q. 6. artic. 2. col. 11. ad fin. qui in id omninò videndus erit. Idque, verũ mihi videtur, dũmodo id bona fide, & absq; dolo factũ fuerit.

¶ Sed & ille, qui ad Maioratum electus fuit, præ- 75
termisso digno, seu digniori non peccat, nec ad aliquam restitutionem tenebitur, si electionem acceptauerit. Non enim ad ipsum: sed ad eligentẽ examinare hoc spectat. Quod in specie sic resoluit Domi. de Soto. de Iusti. & iur. lib. 3. 6. q. art. 2. col. 14. Idque probabile mihi videtur: dummodò electus dignus sit, vel saltim non sit indignus indignitate iuris: quãuis indignitate facti indignus sit. Cùm etiam indignus indignitate facti Maioratus successionis capax esse possit. l. cum similib. ff. delega. 2.

¶ Nec obstat illud, quod scripsit Inno. in c. cum
in cũctis de electione in princ. vbi inquit, quòd 76
acceptans officium, seu dignitatem, ad quam electus est, peccat mortaliter: si non habeat sufficiẽtem scientiã. Cuius dictũ tanquã notabile refert, & sequitur Abb. ibid. n. 4. vbi plura in eius comprobationẽ adducit. Pro quibus facit tex. in c. cũ sit. de ætat. & qual. ibi *Et ordinatores, & ordinatos graui vitioni decernimus subiacere*, vbi Scri. plura in idem adducere solẽt: ea namq; intelligenda sunt: quando is, qui eligitur ad beneficium, seu dignitatem, est incapax eiusdem: veluti si non habeat scientiã, quæ à iure requiritur, ad hoc, vt sit capax eiusdem beneficij, seu dignitatis: seu aliàs eiusdẽ beneficij incapax sit. Secus autẽ in eo, qui capax est successionis, quæ sibi ex electione assignata est: quanuis enim alius dignior, vel æquè dignus inueniatur, hoc ipse examinare non tenetur.

¶ Ex quibus consequenter infertur quòd si ele- 77
ctus ipse sit indignus indignitate iuris, ipséq; hoc sciat, peccat, successionem sibi ex electione delatam acceptando: cùm eiusdem successionis incapax sit. Quod in spurio à pluribus decisum est: is namque si à patre hæres instituatur, tenetur hereditatem hæredi legitimo: etiam ante sententiam in conscientiæ foro restituere, cùm ipse eius hæreditatis: nisi quatenùs ad alimenta sibi necessarium fuerit, incapax sit. Idq; sic resoluit Didac. de Couarru. de sponsal. 2. parte cap. 8. §. 5. n. 8. Domi. de Soto. de iusti. & iur. lib. 4. quæst. 5. artic. 1. colum. antepe. vsque ad fin. Quod etiam in effectu ex pluribus probat Caieta. 22. quæst. 62. artic. 3. Idque pari ratione in electo, qui eius successionis, ad quam electus est incapax inuenitur, dicendum erit. Sicque ista intelligenda, atque concordanda sunt ex mente Scribentium, quos superius nuncupatim citauimus.

Universidad de Deusto
Biblioteca

SVMMARIA.

1 Vna familia seu progenies: an possit consuetudinem introducere, vt in ea iure primogenitura succedatur.
2 Consuetudo non potest: nisi à populo, vel eius maiori parte introduci.
3 Consuetudo vtrum possit introduci ab aliqua parte ciuitatis.
4 L. 2. §. deinde cum esset. ff. de orig. iuris declaratur.
5 Consuetudo introduci potest, à parte ciuitatis: si ea pars habeat iurisdictionem, vel tacito populi consensu confirmata sit.
6 Vna familia potest per tempus immemoriale consuetudinem introducere, vt in ea iure Primogenitura succedatur.
7 L. 41. Tauri declaratur.
8 Bona semper libera: non autem Maioratui subiecta præsumuntur.
9 Consuetudo immemorialis, de qua in l. 41. Tauri: vtrum vera consuetudo: an præscriptio appellanda sit.
10 Consuetudo, & præscriptio inter se differunt.
11 Præscriptio stricti iuris est: consuetudo autem extenditur.
12 Tempus immemoriale: vtrum semper consuetudinem, non autem præscriptionem inducat.
13 Consuetudo immemorialis vicem legis, constituti, atque priuilegij obtinet.
14 Spatium temporis immemorialis tantum potest: quantum Imperator.
15 Scientia non est probanda in immemoriali præscriptione.
16 Præscriptio iuris Realis extenditur, ad omnes personas quibus ius illud applicari potest.
17 Præscribens iurisdictionem in vno territorio potest illam exercere aduersus aduenas.
18 Præscriptio iuris vniuersalis extenditur aduersus omnes res, atque omnes personas.
19 Præscriptio immemorialis: sicut lex extendenda erit.
20 Consuetudo regulariter fauorabilis est, & ideò extendenda.
21 Consuetudo, quæ est contra ius odiosa reputatur, nec extendenda: sed restringenda est.
22 Præscriptio Primogenij non potest procedere: nisi præscribens alios fratres habuerit, contra quos potuerit præscriptio inchoari.
23 In præscriptionibus iurium requiritur aduersarius, qui sciat, & patiatur.
24 Ad Primogenij præscriptionẽ: vtrũ vnicus actus successionis sufficiat: an verò plures requirãtur.
25 Ad inducendam consuetudinem duo saltim actus requiruntur: ad præscribendum verò vnicus actus sufficiens est.
26 Ad inducendam consuetudinem sufficit vnicus actus, si is habuit continuationem, ac tractũ successuum per tempus ad illam inducendam requisitum.
27 Consuetudo non requirit præcisè actus iudiciarios, sed sufficit, quòd ad eam inducendam interuenerit actuum extraiudicialium frequentia.
28 L. 2. tit. 5. part. 5. declaratur.
29 Testes bonæ famæ requiruntur ad præscriptionis Primogenij probationem.
30 Qualitas bonæ famæ testium: an necessario probanda sit in Primogenij probatione.
31 Præscriptio immemorialis Primogenij qualiter probanda sit.
32 L. fin. tit. 13. lib. 3. ordina. & d. l. 41. Tauri: non solum in iurisdictione, & Primogenijs: sed in omnibus alijs causis, vbi immemorialis præscriptio probanda est, procedunt.
33 Omissio modicæ solennitatis actum vitiare non solet.
34 Plures testes coniungi possunt ad probationem præscriptionis Primogenij: quamuis vnusquisque de per se concludenter non deponat.
35 Probatio perfecta potest fieri ex multis imperfectis.
36 Testis, qui deposuit se vidisse aliquid fieri publicè: vtrum censeatur deponere de publica voce, & fama.
37 Forma à lege requisita non potest adimpleri per æquipollens.
38 Fama publica in Primogenij probatione articulãda est, in articulo principali præscriptionis Primogenij nec sufficiet si in vltimo articulo probetur, & articuletur.
39 Forma seruanda in articulanda Primogenij præscriptione.
40 Testes deponentes de immemoriali præscriptione, cuius ætatis esse debeant.
41 Testis cuius ætatis esse debeat, vt dicatur doli capax.
42 Testis 14. annorum vtrum deponere possit, de his, quæ vidit in minori ætate.
43 Centenaria præscriptio vtrum sufficiat, ad Primogenij probationem.
44 Centenaria præscriptio vtrum immemoriali potior sit.

45 Centenaria præscriptio nec immemorialis est, nec eius effectum sortitur.
46 Immemorialis præscriptio: non solum centum annos: sed etiam mille, atque tempus infinitum comprehendit.
47 Immemorialis præscriptio interruptione non eliditur.
48 Immemorialis præscriptio centenaria præscriptione potior est.
49 L. fina. titu. 13. lib. 3. ordina declaratur.
50 Centenaria præscriptio immemoriali non æquiualet: etiamsi eius initium non probetur: nisi in ea præscriptione titulus adsit.
51 Præscriptio quadragenaria cum titulo, vtrum sufficiat ad Primogenij præscriptionem.
52 Præscriptio. 40. annorum cum titulo, immemoriali præscriptioni æqualis est.
53 L. 42. Tauri declaratur.
54 Confirmatio in forma communi obtenta, præstat iustam causam præscribendi.
55 Consuetudo titulum seu bonam fidem non requirit.
56 Consuetudo præscripta titulum ac bonam fidem requirit.
57 Scriptura Maioratus ambigua declaratur ex lapsu decem annorum.
58 Consuetudo interpretatur leges, priuilegia, atque scripturas.
59 L. 2. tit. 9. lib. 5. ordina. declaratur.
60 Immemorialis præscriptio: vtrum deficiat dato eiusdem præscriptionis initio.
61 Immemorialis præscriptio deficit, si constet memoriam extare intra centum annos, secùs autẽ si constet vltra centum annos memoriam extare, qualitérque hoc intelligendum sit.
62 Memoria hominis, sicut homo ipse oritur, & moritur.
63 Necesse est, vt omnia sua periodo terminentur.
64 Probatio immemorialis præscriptionis ad aliquem certum atque specificum authorem referẽda non est.
65 Diuersa sunt, quòd probetur cõtrarium actum fuisse, seu quòd detur immemorialis præscriptionis initium.
66 Titulus vitiosus, seu illegitimus præscribentes in mala fide constituit.
67 Præscriptio immemorialis, cum mala fide non procedit.
68 Mala fides ex errore iuris causata: vtrum impediat longissimi temporis præscriptionem.
69 Titulus reprobatus, à iure non constituit præscribentem in mala fide in casibus, in quibus error iuris bonam fidem inducit.
70 Mala fides authoris non nocet singulari successori si is accessione prædecessoris non vtatur.
71 Mala fides præsumpta non nocet hæredi vniuersali non vtenti accessione defuncti.
72 Successor non potest vti titulo prædecessoris absque vitiorum accessione.
73 Solennitates requisitas in instrumento non interuenisse: qualiter, ex ipso instrumento comprehendatur.
74 Solennitas requisita præsumitur ex tẽporis diuturnitate, etiamsi in instrumento non appareat.
75 Titulum ostendere non debent hi, qui ex immemoriali præscriptione iuuari possunt.
76 Titulum illegitimum habens, ex quo præscriptio excluditur, tenetur in conscientiæ foro, vel liti cedere, vel illum ostendere.

De his primogenijs, quæ ex temporis antiquitate constant.

CAPVT SEXTVM.

HActenus de his Primogeniis, quæ à lege, & ab homine procedunt latissimè disseruimus, nunc autem superest, vt hoc loco de his, quæ à cõsuetudine, seu præscriptione deriuantur, agamus. Illud autem priùs sciendum est, dupliciter dici posse Primogenia ex consuetudine deferri. Primò, quando aliquid præcipuum ex hęreditate, vel patrimonio parentum filio Primogenito ex generali Regni, Prouincię, seu populi cõsuetudine defertur, de qua consuetudine: an valeat, qualiterq; censenda sit, latè disseruerunt Ioã. Licerier. de Primogen. lib. 2. quæstione. 15. & Tiraquellus eod. lib. quæstione 4. prę sertim num. 11. & 12. cum pluribus sequentibus: vbi plura in idẽ adducunt, quæ apud ipsos videri poterunt. Non enim ex nostri instituti finis, quicquam de huiusmodi consuetudine tractare: cùm in Hispaniarum Regnis nullibi eam vigere compertum sit, nosq; de Hispanorum Primogenitura tractemus. Secũdò, quando in aliquo patrimonio, vel familia cõsuetum est iure Maioratus succedi, idque ex antiquissimo tempore vsitatum fuit. Nec id ex cõsuetudine generali, sed ex priuato, ac peculiari ordine succedẽdi in illis bonis iurè Maioratus procedit. De qua consuetudine, seu præscriptione, hoc in capite tractandum erit: cùm ea in Hispaniarũ Regnis in pluribus domibus, familiis, ac patrimoniis vigeat, sitque eiusdem tractatio in forensibus controuersiis satis frequens, & assidua.

¶ Antequam autem ad vlteriora progrediamur, præmittendum est, inter antiquos, & modernos Iurisconsultos satis controuersum esse, vtrum vna progenies, familia, seu parẽtela possit inter se cõsuetudinem

Universidad de Sevilla Biblioteca

suetudinem introducere, vt in ea iure Primogeni turæ succedatur: quam quæstionem tetigit Andr. de Ysern in capit. Imperialē §. prēterea Ducatus. de prohibit. feud. aliena per Frederic. num. 2. vbi eleganter inquit, quòd si in quadam domo, vel familia consuetum est succedi iure Francorum: hoc est, quòd Primogenitis exclusis cēteris fratribus succedat, ea consuetudo præcisè seruanda erit. Quod etiam cēsuit Ioan. Fab. in §. ex non scripto insti. de iur. natur. gent. & ciuil. nu 6. Ioannes Andreas, referens ad id Vbertū de Bobio. in addi. ad Speculū. de instrumen. edit. §. compendiosè. versiculo sed nunquid. in addi. parua litera. B. incipi. interposuit Hubertus. Vbi singulariter inquit, q̄ consuetudo vnius familiæ, vel parentelę introducens certam formam in successionibus valida est. Ita, vt non secundùm ius cōmune sed secūdū ordinem in ea familia cōsuetū deinceps succedēdū sit. Cuius dictū referunt, & sequuntur Angel. circa princip. & Imol. col. 1. in l. 3. ff. de testamēt. Dicētes, q̄ alibi nō reperitur. Idq́; etiā cēsuit Raphael. Cuma. in vna lectura: dicens, quòd est verbum singulariſſimum. Soci. consilio. 61. num. 3. lib. 3. Andræ Siculus in capit sicut de probat. col. 8. Iaſ. in repe. l. omnes populi. ff. de iusti. & iur. nu. 42. Idē Iaſ. consil. 46. num. 3. libro. 1. Xuarez in repet. l. quoniam in prioribus. 10. amplia. nu. 15. cum pluribus sequentibus. Et iterum. 11. limita ad l. fori. post iuris allegat. ibi. insertam super Comitatu de Valentia. num 11. cum sequētibus. Pariſi. cōſi. 72. nu. 11. & 19. lib. 4. Boerius decisione 228 n. 6. & Deci. consi. 255 num. 29. vbi plura in idem adducit Carolus Ruinus. consil. 40. num. 11. libro 1. Soci. Iuni. consil. 65. nu. 34. libro. 1. Tiraquellus. de Primogenij. quæstione. 16. nu. 3. Guido Papæ. consil. 131. nu. 7. & 8. Carolus Molineus consi. 50. num. 5. Qui dicunt ad hoc lapsum 40. annorum sufficere, quam opinio. asserit magis communem esse Antonius Gabriel. communium opinion. li. 6. titul. de consuetudine conclusione 5. n. 7. eámque sequitur Sigiſmūdus Neapolitanus inter cōſil. feuda. consil. 11. num. 22.

¶ Contrariam autem opinionem veriorem esse existimat Angel. sibi cōtrarius in l. fin. C. de testamen. in quadam lectura quę communiter non inuenitur. Et Cuma. etiam sibi contrarius. in d. l. 3. ff. de testa. Salicet. in l. 1. num. 21. & 31. & C. quę sit long. consuetud. Alexand. in l. si non speciali. nu. 5. C. de testa. Rochus de Curt. in tracta. de cōsuetu. nume. 396. Carolus Ruin. consi. 208. colum. 1. in fin. lib. 1. & consi. 118. n. 30 lib. 2. Ioan. Lecerier. de Primogen. lib. 2. quæstione 22. col. 2. Tiraquellus qui hanc quæstionē indecisam reliquit dicta quæstione. 16. num. 2. & 6. Eamque opinionem appellat communem, & veram Menchaca. de succeſſ. creati. § 10. nu. 257. hanćque opinionē nouiſſimè tanquam veriorem sequitur Burgos de Pace. in l. 3. Tau. num. 604. qui in id omninò vidē dus erit.

¶ Sed quanuis vtraque sententia à grauiſſimis authoribus probetur: mihi tamen hæc secunda opinio semper verior visa fuit. Quod probatur
2 solidiſſima ratione, ad quam non potest congruū responsum assignari. Consuetudo namque non potest: nisi ab omni populo vel eius maiori parte introduci. l. de quibus vbi Bartol. nume. 6. & communiter Scribent. ff. de legibus. Cano. in capit. fi-
3 na. de consuetud in l. 5. titul. 2. partita prima ibi. *Estal pueblo como este o la mayor partida del.* Ex quo infertur familiam, nec progeniem, etiamsi partē aliquotam ciuitatis, puta tertiam, vel quartam constituat, non posse consuetudinem introducere, vt in aliquibus bonis iure Primogenituræ succedatur: nisi ea familia maiorem partem ciuitatis constituat, quod vix contingere poterit.

¶ Nec obstat tex. in l. secunda §. deinde cum esset 4
ff. de origi. iuris. vbi probatur ciuitatis partem: veluti nobiles, vel plebeios posse facere statuta de per se, & per consequens consuetudinem introducere. Nec etiam illud, quod voluit Bartol. in l. de quibus. ff. de legibus numer. 15. vbi in specie inquit, vnam partem ciuitatis posse inducere consuetudinem. Cuius dictum etiam alij Scribent. sequuntur. Hæc namque intelligenda sunt, quo ad ea, quæ respiciunt modum expediendi illa, quę incūbūt ipsi parti ciuitatis, quod nobiles in eorū congregatione plebeiq́ue de per se quotidie facere solent. Non autem quo ad ea, quæ causarum decisionem concernunt, vt dixit Bartolus communiter sequutus ab Scriben. in l. omnes populi in lectura numer. 7. ff. de iusti. & iur. Rochus de Curte. in tracta de consuetin. numero 392. Tiraquellus de Primogen. quæstione. 16. nume. 2. & 6. Gregorius Lopius in d. l. quinta titulo secundo partita prima in gloss. in verb. *O la mayor partida del.*

¶ Ex quibus apertiſſimè comprehenditur erroneū esse id, quod dixit Roderic. Xuarez. in d. rep. leg. quoniam in prioribus. 10. amplia. num. 22. Dicens, quòd quādo vna familia adeò creuit, vt tertiam, vel quartam partem ciuitatis constituat, potest quo ad modum succedendi iure Primogenituræ consuetudinem introducere. Quod in ciuitate Salmaticensi exemplificat. Id namque iuris principiis repugnat, vt superiùs ostensū est. Quod sic resoluit Burgos de Pace in d. l. tertia Tauri. n. 610. vbi Roderici sententiam in casu speciali defendit. De quo statim dicemus.

¶ Sed quanuis hæc omnia vera sint, atque ex iuris clariſſimis principiis deriuentur, in tribus tamen casibus opinio contraria sustineri poterit. Primus, quādo hæc familia, quæ tertiam, vel quartam ciuitatis partem cōstituit, habet in loco me- 5
rū, ac mixtum imperium, atque omnimodam iurisdictionem. Tunc namque huiusmodi familia consuetudinem introducere poterit, vt dixit Angel. in d. l. fina. C. de testa. Iaſ. consi. 46. nu. 3. lib. 1. Carol Ruin. consil. 108. num. 30. lib. 2. Rochus, de Curti de consuetin. numer. 396. Tiraquellus, de Primogen. d. quæstione 16. nu. 6. Burg. de Pace in d. l. 3. Tauri. numer. 619. Quod subintelligendum erit: quando ea familia habet potestatem statuendi illud, quod ex consuetudine introducitur: aliàs non, vt dixit Carolus Ruin. d. consilio. 208. colū. secunda, libro primo, & consilio 38. nume. 10. & 11. libr. 1. Aymon Craue. qui plura refert. de antiquitat. tempor. quarta parte. in princip. numer. 13. Bur. de Pace. vbi supra. num. 620. Qua limitatione obseruata, casus iste parui momenti erit: cùm non nisi à Principe statui possit, vt in aliquibus bonis iure Maioratus succedatur.

¶ Secundus casus: quando familia, quæ iurisdictionem non habet, tertiámque, vel quartam ciuitatis partem cōstituit, cum maioris partis populi consensu, hanc consuetudinem introduxit. Tunc enim ea pars ciuitatis, quæ ex eadem familia constituitur,

stituitur, poterit hanc consuetudinem introducere: si ad id tacitus populi consensus interueniat. Nam quanuis ciuitatis pars non possit consuetudinem introducere: nisi merum, ac mixtum imperium obtineat, vt paulò antè ostensum est, hoc tamen fallit: nisi hæc consuetudo ex tacito consensu populi, vel maioris partis eiusdem firmetur. Tunc enim pars ciuitatis poterit cōsuetudinem introducere, tacitusq́ue populi consensus ex non cōtradictione, & actus publicitate prę sumendus est, vt voluit Bartol. in l. 2. C. quæ sit long. consuetud. num. 13. cum seq. Rochus de Curt. de consuet. nu. 367. Tiraquel. d. q. 16. nu. 7.

6 ¶ Tertius casus: quando ea consuetudo tempore immemoriali præscripta est. Tunc namq́ue ex tanti temporis lapsu præsumitur eam consuetudinem, in notitiam populi deueniſſe eiusq́ue tacito consensu approbatam esse, vt opinatur Xuarez. d. amplia. 10. num. 22. Quod hodie. l. 4. Taur. quæ est l. 1. tit. 7. lib. 5. in noua. legum Regni collectione in hoc Regno decisum est. Idque præcisè seruandum erit: quanuis minus tempus ad hoc sufficere pluribus, ex his Scriben. quos supra citauimus persuasum sit.

7 ¶ In quo tamen obseruandum erit, ex decisione huius legis. 41. Tauri cessare hodie primos duos casus, de quibus superiùs mentionem fecimus, & omnia ea, quæ Scriben. antiqui, & moderni circa ea scripserunt. Nam aut in hac consuetudine tempus immemoriale interuenit, & tunc nec est necessarium, quòd familia, seu progenies constituat maiorem, vel tertiam, vel etiam quartam ciuitatis partem, nec quòd habeat iurisdictionē, nec quod ad eam confirmandam tacitus populi consensus interuenerit. Aut in ea non interuenit tempus immemoriale, & tunc etiamsi familia magnam partem ciuitatis cōstituat, iurisdictionemq́; habeat, ad idque tacitus populi consensus interuenerit, ipsa consuetudo nullius momenti proculdubiò censenda est. Idque probatur ex d. l. 41. Taur. Quę etiam de consuetudine loquens temporis immemorialis consuetudinem non minorem requirit. prout constat, ex verbis iusdem leg. ibi. *Aſsi mismo per costumbre immemorial.*

¶ Quod ea præcipua ratione comprobari potest: quia dicenti aliqua bona esse Maioratus iuris cōmunis dispositio resistit, cū ex iuris prę sumptione bona semper libera: non autem Primogenio,
8 nec Maioratui subiecta præsumantur. l. altius. vbi per Scribent. C. de serui. tex. in cap. 1. §. inter filiā. versicu. defuncto si de feud. fue. controu. inter domi. & agna. in vsib. feud. Ioannes Andr. in addi. ad Specul. titul. de feud. §. quoniam versib. 11. Decius qui plura refert. consilio. 424. num. 7. & 8. Idem consil. 467. num. 9. Iatius Alciat. de præsumpt. regula secunda præsumptione tertia, vbi plura cumulat. Ideoq́ue ad huiusmodi prę scriptionem, vel consuetudinem merito temp⁹ immemoriale necessarium est: text. in c. 1. cum similibus de præscript. lib. 6. quod est singu. ad d. legis 41 Tauri intellectum.

9 ¶ Operæpretium autem erit scire: an hæc consuetudo immemorialis, de qua in d. l. 41. Tau. mētio fit, sit vera consuetudo, an potiùs sit præscriptio appellanda quæ inuestigatio maximi effectus
10 erit. Iure cum sunt differentiæ inter consuetudinem, ac præscriptionem, quas enumerat Ioan. Fab. in d. §. ex nō scripto. n. 5. inst. de iur. natu. gēt. & ciuil. vbi etiam per Scriben. Cinus & Scribent. in l. 2. C. quæ sit long. consue. Bart. in rep. l. de quibus. numer. 10. vbi etiam per Scriben. ff. de legib. Aymon Craue. qui omnium latiſſimè id pſequitur. de antiqua. tempo. 4. part. princip. in princip. per totum. D. Didacus de Couar. in regula possessor secunda part. §. 3. num. 2. Mencha. in suis controuerſ. Illustrib. lib. 2. capit. 85. n. 31. Diuersi etiā 11
effectus est præscriptio quàm consuetudo cùm præscriptio stricti iuris sit, nec de casu, ad casum extendi possit. Tex. in cap. auditis. de præscriptio. Consuetudo autem tanquam fauorabilis extēsionem admittit Anton. de Butrio post Innoc. in ca. dilecto. de officio Archidia. colum. fina. Deci. in capi. translato. de constitu. in prima lectura nume. 16. & in 2. lectura num. 7. & Aymon de antiquita. temporum. d. 4. parte in princip. n. 41. cum sequē. Pluresq́ue alios effectus diuersos habent præscriptio, & consuetudo, quos passim Scriben. annotare solent.

¶ In hac autem quæstione dicendum est, hāc potiùs consuetudinem: quam præscriptionem appellandam esse. Nam omnes Scrib. qui de hac rescripserunt, eam consuetudinem: nō autem præscriptionē appellāt, vt videri potest apud omnes, quos superius retulimus. Sicque eam consuetudinē appellat. d. l. 4. Taur. ibi. *Y aſsi mismo por costumbre immemorial.* Imò id, quod tēpore immemoriali quæsitum est, dicendum erit, quæsitum esse cōsuetudine: non præscriptione, vt probatur ex text. in c. super quibusdam. §. prēterea. de verb. sig. ibi. *Aut consuetudine antiqua, cuius initij, &c.* Per quem tex. dixit Menchaca. lib. 2. controuerſ. Illustr. c. 83. n. 23. ineptè vocari præscriptionem eam, quæ immemoriale tempus excedit: sed potiùs vocandam esse consuetudinem: quod admitti potest, in hūc sensum: non quod ipsa sit propria consuetudo: sed quòd vicem consuetudinis obtineat. Idque nō 13
mirum censendum est: cùm ea immemorialis cōsuetudo vicem etiam legis obtineat. l. 1. §. fina. ibi. *Vetustatem vicem legis obtinere.* ff. de aqua pluui. arcend. l. in summa in princ. ibi, *Vetustas, quæ pro lege habetur.* ff. eod. habeatque vim constituti. l. 3. §. ductus aquæ. ff. de aqua quotidia & æstiua. & etiam priuilegij concessi, à Principe expresse atque ex certa scientia, vt probatur in dicto §. præterea iuncta. glo. verb. *non extat.* de verb signi. not. Bal. in c. 1. n. 3. quæ sint Regalia Iaſ. in repe. l. de quibus. ff. de legib. num. 43. Atque tanta etiam si eius potestas, vt potestati Principis seu Imperatoris quan- 14
do cum causa disponunt, æquari compertum sit, vt dixit Andreas de Ysern. in capi. vnico verb. flumina. nu. 7. quæ sint regalia. in vsibus feud. Iaſ. in l. quominùs. ff. de flumi. nu. 42. & alibi sæpe Scrib. nimirum igitur si appellemus ipsam consuetudinem: cum etiam lex priuilegium, atque constitutum appellari possit.

¶ Nec obstat si dicatur tacitum populi consensum esse necessarium, vt familia possit consuetudinem introducere, ad hoc namque respondetur, quòd in hac immemoriali cōsuetudine regulari- 15
ter scientiæ, seu consensus probatio non requiritur, vel ex eo, quòd ex huius præscriptionis natura scientiæ probatio necessaria nō sit, vel quòd ex tanti temporis lapsu hæc omnia præsumātur. tex. vbi gloss. & Angel. in l. hoc iure. §. ductus aquæ. ff. de aqua quoti. & æstiu. Iaſ. in l imperium. num. 21. ff. de iurisd. omni iud. Deci. consil. 85. num. 2 Alexand consil. 16. libr. 5. n. 15. & ibi Carolus Molin. in addi. D. Didacus de Couarr. in regula possessō.

in initio

in initio.2.partis.nu.8.

¶ Vel potest dici hanc legem Tauri secundum distinctionem,quam in præcedenti quæstione tradidimus accipiendam,seu intelligendam esse.Aut enim familia,quę iure Primogenituræ vsa est partem ciuitatis constituit:adeoque nota est ea consuetudo, vt in ea tacitis populi consensus interuenerit,& tunc proculdubiò ea,consuetudo; non præscriptio appellanda erit:quod etiam dicēdum erit,etiam si non probetur populi scientia,seu cōsensus:cum is,ex tanti temporis lapsu, aut præsumatur, aut necessarius non sit.Aut ea familia non constituit partem aliquotam ciuitatis:sed ex quinque aut decem, vel viginti hominibus aut simili numero in magno oppido,seu ciuitate constat,& tunc nulli id rectè intelligenti suaderi poterit, ex vsu harum priuatarum personarum consuetudinē introduci posse : cum id iuris principij repugnet. Habebit tamen hæc immemorialis præscriptio vicem legis,priuilegij, ac consuetudinis:quanuis ipsa consuetudo vera, ac propria non sit. Sicque nouissimè lex illa Taurinensis intelligēda erit, vt illam ad ius commune reducamus. Quod ad hoc, vt tempus immemoriale veram consuetudinem, aut præscriptionem , inducat, annotandum erit. Semper autem,siue ea sit prescriptio,siue consuetudo, legis Taurinensis dispositio præcisè atque indistinctè seruanda est, cùm hæc immemorialis præscriptio vicem legis , ac etiam consuetudinis obtineat. Sicque eam,omnia iura,omnesque iuris interpretes appellare solent: appellanda tamen erit consuetudo præscripta , vt in simili dixit Bart.in rep.l.de quibus.ff.de legib.nu.15. vbi etiā Ias.nu.44.

¶In hac autem re,animaduertendum erit, quòd siue in casu dictæ legis.41.Taur.temporis immemorialis lapsum consuetudinem,siue prescriptionem appellemus,semper ea præscriptio, vel consuetudo : nō solùm extendenda erit aduersus eos. contra quos præscripsum est : sed etiam contra omnestam natos , quam nascituros,qui in posterum , eorum bonorum successionem prætendere poterunt. Nam quanuis verum sit, quòd præscriptio sit stricti iuris, nec de persona ad personam, nec de re ad rem extendenda sit l.1.§.si quis hoc interdicto , vbi glosſ. & Scribent. ff. de itinere actuque priua. tex. in capit. auditis vbi latissimè
16 per Felin.num.10.de præscriptio.Modern.in l.de quibus.ff.de legib.Hoc tamen fallit,quando præscribitur aliquod ius reale in genere. Nā prescripto legitimè illo iure reali,extenditur prescriptio ad omnes personas, quibus illud ius applicari possit : quanuis aduersus eas specificè præscriptum non fuerit. Quod censuit Bart.in l.si quis diuturno. 2. notab.ff. si seruit.vendice.vbi sing. inquit,
17 quòd præscriptio iuris realis porrigitur ad omnes. Ex quo infert,q̄ qui præscripsit iurisdictionē in vno territorio,poterit illā exercere aduersus aduenas,quāuis aduersus illos nō prescripserit. Subditq; prescriptionē in eā specie,quę prescripta est extēdi posse de persona ad personā.Cuius dictum refert & sequitur.Floria.ibi dē.vers.item nota,vbi singulariter inquit , quòd effectus præscriptionis causatæ à iure reali extenditur ad omnes illos,aduersus quos præscriptū non fuit.Idipsum sequitur etiam idem Bal.in addi.ad Specul.tit. de iurisd. omni.iudi.circa fin.vers.antepe.Ias.in l.3.in princip.nu.39.ff.de acquir.posse.Felin.in c.auditis.de præscrip.num.20.Balb.de præscrip.2. part. principa.quæstione secunda num.28. Aymon Crauet. de antiquita.tēpor.4.parte in princip.nu.59.cùm igitur in præscriptione Primogenij ius reale præscribatur.s.bona de quorum præscriptione agitur esse Primogenio subiecta,& habere hāc qualitatem realem , consequens est, vt perfecta præscriptione legitima,ea extendatur,etiam ad omnes illos,contra quos præscriptum non fuit.

18 ¶ Quod etiam comprobatur ex eo , quòd quando præscribitur aliquod ius vniuersale , non habet locum regula quòd præscriptio non extēdatur:imò præscripto quodam iure vniuersali , alio in possessione non existenti , illud ius ad omnes res,ad omnésque personas extenditur,vt censuit. Oldral.cons.267. circa fin.tex. vbi per Scribent. in l.possidere.in princip.ff.de acquir.possess.Abb. in cons.71.col.2.lib.secundo Felin.in d.cap.auditis.de præscript.num.20.Ias.in l. Imperium n.23. ff.de iurisdictio.omni.iudi.Dec.consil.271. num. 5.Balb.de præscri.2.parte principa.quæstione secunda num.27.cum pluribus præcedentibus. Aymon Crauet.de antiquita.tempor.quarta part. in princip.nu.57.cum sequentibus.Chassa. in cōsuetud.Burgun.Rub.1.in princip.num.3.Cùm igitur hoc Primogenituræ ius sit ius vniuersale, ac indiuiduum : nimirum si eius præscriptio ad omnes res,& ad omnes personas etiam extēdatur. Quod clarius procedit in præscriptione immemoriali , quæ cùm vicem legis , ac priuilegij obti- 19
neat,contra omnes necessariò extendenda erit,sicut lex ipsa,ac priuilegium extenderentur,vt optimè considerat Soci.Iunior.cons.76.num. 100. cum sequentibus lib.1.

¶Nec in casu, de quo agimus videtur considerandam esse eam differentiam,quæ, quo ad extensionem de consuetudine,ad prescriptionem communiter assignari solet:cùm hęc Primogenij consuetudo sit contra ius,quod omnibus liberis bona parentū æqualiter defert.l.vt liberis cum similibus. 20
C.de colla.Nam quanuis verum sit,quòd consuetudo fauorabilis sit, atque ideò extendendo,vt cē fuerunt Innoc. in verb.de præmissis , & Antonius colum.penultim.& fina.in capitu.dilecto.de officio Archid.& Scribent.in l.de quibus.ff.de legib° & plures alij,quos refert Aymon Craue. de antiquit.tempor.quarta parte in princip.nu41. Illud tamen fallit , quando consuetudo est contra ius: 21
tunc namque ea cōsuetudo tanquam odiosa non extenditur : imò necessariò coarctanda,atque restringenda est:sicut præscriptio coarctatur,ac restringitur. Quod opinatur Innoc. vbi supra. & Bald.in Authent.si quas ruinas.C.de Sacrosancta Eccles.nume.1.Ias.in Authen.qui rem.C.cod. n. 21.Deci.in cap.1.de proba.nu.27. Aymon Craue. qui plura refert.d.2.parte in princip.num.42.cum sequentibus qui in id omninò videndus erit Iacobus Philippus Portius.lib.3.communium opinionum conclusione 26.colum.4.vers. Alij docebāt. Quæ omnia menti tenenda erunt , ad ea præsertim , quæ infra isto capite num.52.dicemus. Vbi de prescriptione quadraginta annorum cum titulo tractabimus. Illa namque non poterit dici consuetudo : sed præscriptio.Sed siue præscriptio, siue consuetudo sit,vt prædiximus,ad omnes Maioratus successores extendenda erit, quod comprobatur ex eo , quòd ius Primogenituræ non odiosum : sed fauorabile , atque ob bonum publicum introductum censendum sit : prout supra libr. 1. cap.10.latiùs enarrauimus.

¶Sed &

22 ¶ Sed & illud in hac re obseruandum erit , quòd ad hoc,vt hęc consuetudo,vel prescriptio Primogenij induci possit,necessarium est,quòd is,qui iure Primogenij in bonis parentum successit, alios fratres habuerit,contra quos possit hæc prescriptio,vel consuetudo inchoari. Nam si quis filius vnigenitus fuit , atque in bonis parentum successit,& filio etiam vnigenito bona sua reliquit:quāuis idipsum per multas successiones,filiorum vnigenitorum simul cum immemoriali præscriptione probatum fuerit , ex hoc non censebitur Primogenium ex consuetudine inductum fuisse. Nō enim id ex actibus successionum, nec ex possessione immemoriali infertur necessario , cùm etiam bonis , de quorum successione agitur liberis existentibus , idipsum futurum esset.sicque concludit Andreas de Ysern.in consuetudine Primogenij loquēs in d. cap. Imperialem.§.præterea Ducatus.de prohibit.feud.aliena. per Freder. numero. 3.& 4. Quem sequitur Matthæus de Afflictis ibidem.num.44.idem Afflict.in cap.satis. de prohibitio.feud.aliena.per Lotha.num.7.Luc.de Pē. in l.1.colum.4.ad fid.versicul. Si autem solus vnicus.C.de imponen.lucra.descript.lib.10.Quod in Primogenitis Hispaniæ loquens dixit , Xuarez in
23 repetit.l.quoniam in prioribus.11.limitat. ad leg. Fori post allega.ibi insertam.num.15.In his namque prescriptionibus iurium , requiritur aduersarius,qui sciat & patiatur.l.venditor.§.1.ff. communia præd.l.quoties *Ia.*2.ff.de seruit.l.& Atilicinius. ff.de seruit.vrba.prædio. tex. in cap. cum Ecclesia Sutrina.de cau.possess. & propriè & non aliter poterit præscriptio , nec etiam consuetudo prescripta inchoari.Idque verissimum, atque indubitatissimum est, perpetuoque memoriæ tradēdum ad intellectum , & declarationem dictæ. l. 41. Tauri.

24 ¶Sed an sufficiat , quòd vnicus tantum actus successionis Primogeniti in tēpore , quod ex d.l.41. Tauri requiritur occurrerit:an binus saltim actus necessarius sit,cōtrouerti solet , in quo ea inuestigatio,de qua superiùs tractauimus , necessaria videtur.Si enim ea est consuetudo : consequens est, vt saltim binum actum requirat.l.3.C.de Episcopa.audi.c ex parte de consuetud.Scrib.in l.de quibus.ff.de legib. vbi Bart.in rep.n.12.Imò duo act° 25
iudiciales necessarij sunt,vt consuetudo introducatur,nec extra iudiciales sufficere videntur. l. 5. tit.2.par.1.ibi. *Si en este tiempo mismo fueren dados cōcejeramente dos iuizios por ella.* Siverò sit prescriptio vnicus actus sufficiens est c.cum Ecclesia vbi cōmuniter Scri.de caus posse.& propriè Hosti.& cęteri in capit. Abbate Sancti Siluani de verbo. signi.D.Anto.de Padilla.in l.1.C.de seruit.&aqua n. 22.cum seq.

¶Quicquid autem sit in casu.d.l.41. Tauri , siue ea,de qua ibi agitur fit,prescriptio,siue consuetudo , vnicus tantum actus successionis iuncta continuatione possessionis per tempus in ea requisitum sufficiens erit.Nam quanuis in consuetudine regulariter binus actus requiratur : si tamen vni-
26 cus tantum actus occurrerit , isque habuerit tractum successiuum,ac continuationem per tempus requisitum ad consuetudinē inducēdam , is actus solus ad confirmandam , ac inducendam consuetudinem sufficiens erit,quod opinatur Abb.in capitul.fin.nume.17.de cōsuetudine , qui ad id omninò videdus erit,ad idque allegat tex. in capitul. cum de beneficio.de præbend.lib.6.vbi si beneficium seculare conferatur regulari , & possideatur per regularem tempore habili ad consuetudinem inducendam , efficitur illud beneficium regulare: licèt vnica tantum collatio interuenerit , & ita è conuerso : si regulare conferatur seculari , & illa collatio habeat tractum successiuum,ac possessionem continuatam per secularem,beneficium efficitur seculare.Ibidemque id omes Scrib. aduertunt.Quod etiam ex tex.in d.c. cum de beneficio verum esse existimat Tiraq.de Primoge.q. 38. nu.2.quanuis de prædicta doctrina Abb.non meminerit. Idipsum etiam sentire videtur Andr. de Ysern.in d.c.Imperialē.§.præterea Ducatus.n. 3. Ripa.li.1.responsorum c.14.n.6.Pala.Rub.in rep. c.per vestras.§ 18.n. 37. Ioan.de Terra Rubea in tracta contra rebelles art.1.prmo tracta. concl. 8. in glo.verb.ex sola vi cōsuetudinis col. 4.in princ. quæ opinio , vera atque satis notabilis est : præsertim in consuetudine de qua loquitur d. l. 41. Tauri.

¶ Nec actus iudiciales in hac consuetudine pro- 27
banda necessarij sunt. Nam quanuis dicta lex. 2. titul.5.part.1.in probanda consuetudine duas saltim sententias requirat id intelligendum est quando ea consuetudo,ex actibus iudicialibus probari prætenditur. Si verò probari prætendatur ex actibus extra iudicialibus,poterit etiā probari ex eorum actuum frequentia : quanuis actus iudicialis nunquam occurrerit.Quod opinatur Abb. in d.cap.fina.de consuetud.num.16.vbi inquit hanc esse communem opinion. Legistarum, ac Canonist. Idem in cap. Abbate.n.13.de verb.signi.Barto.in rep.leg de quibus.ff.de legi.nu. 13. & in lectura.num.13.Quem sequitur Ias.num.51.& communiter Scribent.Rochus de Curt. de cōsuetud. nu.362.cum sequentibus,& Petrus de Rauena. in tracta de consuetud. num.142. Hancq; dixit esse communem opinion. plures in idem referens Aymon Craue.de antiquitat.tempor.4.part.in princip.num.33.Et Turtianus in suis communibus opin.cap.9.nu.1.Franci. Viuia.lib.communium opinion. verbo consuetudo.n.1. cum sequentibus.
¶ Nec illa lex partitarum quæ de vno modo pro- 28
bandi consuetudinem meminit,cęteros excludit. Idq; aduertit Gregorius Lopius in d.l.2. in glosſ. verb. *fueren dados.* Sicque legem illam interdum in forensibus controuersiis vidimus accipi, & intelligi,isque intellectus verus mihi videtur : quanuis contrariam sententiam imò , quòd duo actus , ad probationem consuetudinis præcisè requirantur , veriorem esse existimauerit Burgos de Pace in l.1.Tauri.num.148.subdēs ad probationē, vsus actus iudiciales non requiri:sed verius est ad probationem vsus,seu etiam consuetudinis, actus iudiciales præsertim conuenire,non autem eosdem necessarios esse:prout ex communi Scribentium sententia , de qua paulò antè meminimus probatum est. Idque constat apertiùs:ex decision.tex. in l.cum de consuetudine.ff.de legib. A qua videtur dicta.l.partitarum originem ducere:inquit nāque Iurisconsultus in ea lege : *cum de consuetudine ciuitatis,vel prouinciæ considere quis videtur.* Primum quidem illud explorandum arbitror:an etiam cōtradicto aliquando iudicio , consuetudo firmata fit.Quæ verba tam præcisa videntur, quantum illa,quæ in d l.partitarum adiecta sunt. Nihilomina,quæ in d l.partitarum adiecta sunt. Nihilominus tamen ex lege de quibus,& ex lege nā & Imperator.

perator ff.eod.titul.cõtrarium communiter decisum est. Quod similiter in dictæ legis partitarum interpretatione facere debemus: ne prædictis legibus ab communi Scriben opinioni cõtraria sit, cum omnes partitarum leges,ex iuris communis legibus deductæ fuerint,easque in omnibus sequi soleant,vt plusquam notissimum est.

¶ Quicquid autem in præcedenti quæstione dicendum sit:hoc tamen solum in ea consuetudine quæ ex decem,vel viginti annorum tempore constat,controuerti potest:nam in ea, quæ memoriã hominum excedit, vel quadragenaria, vel centenaria est, proculdubiò actus etiam extraiudicia les sufficient,nec iudiciarij præcise necessarij erũt, vt iure communi statutum erat. Ideoque in Maioratuum præscriptione hanc controuersiam cessare plusquàm notissimum est. Cui opinioni non obstat dicta.l.partitarum,cum illa in consuetudine decem vel viginti annorum loquatur. Nec sit ad alias præscriptiones longioris temporis præcipuè immemorialis extendenda: imò casus ab ea lege omissi in iuris communis dispositionem relinquendi erunt. Quod optimè aduertit Burgos de Pace,in d.l.1.Tauri.nu.251.cum seq.

29 ¶ Id tamen considerandum erit, ad probationem Primogenij,quod ex tẽporis antiquitate constat, requiri testes bonæ famæ, vt probatur ex d.l.41. Tauri.ibi. *Y que los testigos sean de buena fama.* In qua parte lex illa originem sumpsit à decisione tex. in capit licet ex quadam ibi: *Nisi forte personæ graues extiterint,quibus meritò sit fides adhibenda.* de testib. vbi in probatione facti antiqui,quod memoriam hominum excedit præcise testes grauæ, ac bonæ famæ requiruntur. In qua specie necessarium erit
30 probare testes de hac immemoriali consuetudine deponentes esse homines graues, ac bonæ famæ, nec sufficiet sola iuris præsumptio: quanuis omnes bonæ famæ esse præsumantur. Quod opinatur Angel.in l.2.§.diem autem.ff. quemadmodũ. testam aperiam.colum.2.vbi singulariter inquit, quòd quãdo lex,vel statutum requireret testes optimæ opinionis, est præcisè articulandum,& probandum,quòd sunt optimæ opinionis,ex quo infert,quòd cum statutũ Bononiẽse disponat, quòd ad probationem mortis alicuius,qui extra territorium dicatur decessisse, interueniat probatio:per tres testes optimę opinionis,quòd nõ erit probata mors: nisi probetur etiam illos deponẽtes esse optimæ opinionis,& famæ.Cuius dictum refert, & sequitur Soci.consil.274.colum.9.lib.2. Idem consil.136.nume.8 lib.1.& Alexãd.cons.82. libr. 1.num.3.Idem consi 43.num.24.lib.4.Idẽ consilio 122.num.11.lib.7.Deci.consilio.321.nu.11.Aymon Craue. de antiquita.tempor prima parte. §. quæritur numero 38.Socin.Iunior.consi.39. numer.62. libro secundo qui plura in idem adducit. Auenda.de exequend.manda.Regiis.cap.6.nu. 6. col.4.idem in suo dictionario.in par. Costumbre col.2.verb.item aliquid.

¶ Cæterùm Alcia. de præsumptio. Reg.3. præsum.2.n.8.hæc intelligit:quando statutum requirit quòd testes sint optimi: secùs tamen si requirat tantùm quòd sint boni.Nam quanuis quis bonus præsumatur:non tamen optimus præsumitur,nisi probetur. Quod extendit etiam si statutum dicat,quòd testes sint bonæ famæ, aut bonę æstimationis. Nam id etiam præsumendum esse cõcludit nec esse necessario probãdũ, nec articulandũ, ad quod allegat legẽ penult.§.1.ff de variis & exordi cog.& legẽ quęcunq; §.fin.ff.de publicia.& Bart.in tract.præsumptio.in princip. vt videri potest apud eundem Alciat.ibidem.n.10.Sed quanuis Bart. id dicat in d.tracta. de præsumptio. num.2.leges tamẽ ab eo,ac ab Alciat. allegatę id non probant, vt ex eis apertissimè comprehenditur.Ideoque Bartol authoritas sequenda non est. Quod etiam clariùs redditur ex eo, quòd d.l.41. Tauri originem trahat à decisione tex.in d.cap.licet ex quadam,vbi requiritur,quòd testes sint graues,& quibus meritò fides adhibenda sit. Quod etiam videtur repetitum in ead.l.41. Taur. in illis verbis. *Que sean de buena fama.* Quę qualitates cùm sint facti,non præsumuntur.Idque apertius colligitur,ex Decio,consil.27.vbi inquit,quòd quando statutum requirit testes omni exceptione maiores, hæc qualitas præcisè probanda est. Quod sequitur Alcia. vbi supra num. 9. Constat autem plus esse,quòd l.illa requirat testes esse graues, ac bonæ famę: quàm si requireret quòd essent omni exceptione maiores.Ideoque opinio Alcia. tenenda non est. Quod nota, vt semper in horum Primogeniorum probatione memineris articulare, & probare, quòd testes de hac re deponentes sunt bonæ famæ,& opinionis.Nam aliàs ex superiùs adductis probatio ipsa non concluderet, idque vidimus semper ab antiquis Iurisconsultis obseruatum.

¶ Hæc autem immemorialis præscriptio, seu cõ
31 suetudo probanda est per testes deponentes se vidisse semper ita fieri, & nũquam vidisse nec audiuisse contrarium actum fuisse, & à senioribus ac maioribus audiuisse id ita factum fuisse, de eoque esse publicam famam, ac opinionem apud eos, qui eius rei cognitionem habent, vt colligitur ex glos.communiter sequuta,ab Scribend.ibidem in cap.1.de præscriptio.lib.6. & in cap.quid per noualle,vbi Innoc.in verbo.de nouo.Ioan. Ana colum.secunda.Anton colum.quarta, & Scribẽt.de verb.signi.Specul.tit de proba.verb.vltimo quæritur.Aret.in cap.licet,ex quadam colum.1. de testib.Oldral.consil.172.colum.4. Corn. consilio. 268.nu 21.libr.4.Alexand.consilio.16. num. 16. lib. 5.& est communis opinio secundùm Balb. de præscriptio.secunda parte, tertiæ partis principa. quæstione.6.num.24.Dominus Didacus de Couarru.in regula possessor. secunda parte. §. tertio num.7.Parisi.cõsilio. 27.nu. 96. libro.primo vbi plures in idem refert Antonius Gabriel. libro. 5. comm.opini.titul.de præscript.conclusione.1.nu. 74. Regia l.29.titul.16.part.3.

32 ¶Sed quanuis iure communi, ac etiam legibus partitarum inspectis, immemorialis præscriptio, hoc pacto probetur,hodie autem ex decisione.d. l.41.Tauri vltra omnia quę superiùs dicta sunt,requiritur,quòd testes deponant audiuisse à maioribus,ac senioribus, eos idipsum in ętate sua vidisse,& audiuisse, nec vidisse nec audiuisse cõtrariũ.Quòd ea lex in Primogenij antiqui probatione præcisè ac expressè requirit. Idq; in præscriptione iurisdictionis requirit l.fina.titulo 13.li.3.ordina.quę est l.1.titul.15.lib.4.in noua legum Regni collectione.Quę leges,etsi in Primogeniis,ac iurisdictionis præscriptione tãtùm loquãtur,in cęteris negotiis,quib' immemorialis præscriptio probanda est,procedũt, ac locum habent:cùm leges illę præstent formam probandę immemorialis præscriptionis,nec possit ratio differentię assignari:quare id in iurisdictione, ac in Primogenitura, & non

& non in aliis grauissimis negotiis obseruandum sit: sicque vidimus semper illas leges intelligi & practicari:quanuis D.Did.de Couarru.in dict.regula possessor.2.part.§.3.nume.7. dicat sæpissimè in practica admitti probationem immemorialis præscriptionis, in qua hoc vltimum defecerit. Sed veriùs mihi videtur non omnino esse à iudicibus formam illarum legum reiiciendam, nec etiam scrupulosè sequendam: cùm omissio modicæ solennitatis actum vitiare non soleat,vt
33 opinatur Bartol per text.ibi in l.1.§. Quod autem, nume.1.ff. de ventr. inspi. Iaſ. qui plura refert in l.2.§.priùs.num.10.& 11.ff de vulga. Emanuel Acosta.in l.Gallus.§.& quid si tantum ff.de liber.& posth.3.par.num.86. Mencha.de succeſſ. creati.§.9.num.9.vbi hanc esse communem opinionem profitetur.Quod ex negotij, ac personarum, & testium qualitate æstimandum, ac decidendum erit.

34 ¶Quod si inter plures testes non inueniãtur duo, qui deponant simul, de omnibus qualitatibus, quæ ex dictis legibus requiruntur: sed nonnulli deponant de aliquibus ex eisdem: alij verò de aliis, ita vt dictis omnium iunctis, & supplendo dictum vnius, ex dicto alterius resultet ex eisdem plena probatio, cum omnibus qualitatibus, quæ ex dictis legibus requiruntur: huiusmodi probatio plena, ac sufficiens censenda erit. Nec præcisè requiritur, quòd vnusquisque testis deponat de omnibus qualitatibus, ex eisdẽ legibus requisitis. Quod probatur ex eleganti Doctrina Baldi in l.Gallus.§.ille casus indifficilis. colum. 2.ff.de libe. & posth. vbi inquit, ex coniunctione testium fieri plenam, ac legitimam probationem.
35 Idque etiam notat idem Bald. in capit. cum causam in princip.ante num.1.de proba.dicens,quòd multis imperfectis fit vna probatio perfecta: sicut ex multis membris inuicem cohærentibus fit perfectũ corpus, & ex multis cõsonantiis fit perfecta harmonia. Idipsum etiam probatur ex tex. iuncta gloss. in l.3.§.1.ff.de testibus & ex l.rerum mixtura. ff. de vsucapio. iunctis his, quæ notant Bartol. & Scriben.in l.si quis ex argentariis.§.1. ff.de eden. Alexan.consil. 11. num.3. & 7.libr.4. Imol.consil.38.num.5. Anton Natta. consil.35. numer. 8.libr.2.Paris.consil.73.numer. 20. lib.1. Quibus plura cumulant Scribent. in l.admonendi.ff.de iureiurand.vbi Iaſ.num.99.plura congerit.Sed magis in specie idipsum probatur,ex quadam doctrina Baldi.in l.testium.numer. 12. C. de testib.vbi inquit, quòd si duo testes deponant de vno quinquennio, & alij duo de alio quinquennio continuato, coniunguntur, & erit probata consuetudo decennalis. Idem etiam notat. Præpositus in cap.quorundam.23.distinct vbi loquẽdo in præscriptione,inquit, quòd quando imperfecta concludunt, ad suum totum coniunguntur,& sic quod testes de veritate, vel visu coniunguntur, cùm aliis testibus deponentibus de fama: quia concludunt ad suum totum, & sunt ordinata ad communem effectum, quod etiam in fortioribus terminis existimat Augusti. Beroius. in capit.sicut consuetudo,nume 19. de proba. vbi singulariter inquit, quòd etiam in actibus indiuiduis, & quando conditionaliter, & pro forma aliquod probationis genus requiritur,adhuc coniungendi sunt testes de visu, cum testibus deponentibus de fama, & est facienda vna perfecta probatio, ex duabus imperfectis. Quod probabile videtur: dummodò probatio famæ & auditus sit temporis antiquissimi, & saltim ante quadraginta annos,in quibus alij testes deponunt de visu: si enim eiusdem temporis esset, proculdubiò non sufficeret. Ad huius autem quæstionis resolutionem videnda sunt quæ latissimè congerit Anton. Gabriel. communium opinion.lib.1. conclu.1.

¶ Similiter etiam controuerti solet,vtrum testis, 36
qui deponit se audiuisse aliquid publicè censeatur deponere de hoc esse publicam vocem, & famam: prout dictæ leges Regiæ, & etiam omnes Scribent. in probatione immemorialis præscriptionis requirunt. Quod autem id non sufficiat, pluribus persuasum est,ex quadam decisione Bartol.in l.de pupillo.§.plurimum nu.21. ff. de quæstionibus,vbi inquit,quòd testis, qui dixit se aliquid audiuisse publicè, non probat famam: quia potuit esse, quòd vnus homo publicè dicebat. Quod etiam dixit idem Bart.in l.3.§. eius quoq; nume.2. ff. de testibus, & in l. Labeo.ff. de supellect.lega.Alexand.consi.357.nume.5.lib.2. Quod à Doctor. communiter sequi testatur Imol. in l. hæredes palam. in princip.colum. 1. ff. de testa. Turcian.in lib.communium opi.c.43.

¶ Contrariam autem sententiam veriorem esse existimat Bald. in capit. literas, de præsumptio. nume. 2. vbi illum text. inducit ad dictum testis, qui dixit se audiuisse aliquid publicè dici: & inquit esse intelligendum illud verbum: *Publicè*, id est, publica voce dici à populo, & sic ille testis probat famam. Quod etiam censuit Salicet. qui plura in idem adducit in l. ea quidem. nume.119. vers. Quartò iuxta hoc quæro. C. de accusa.l. de pupillo.§.si quis riuos.ff.de non. oper. nunt. Idq; probatur ex text. in l. eum qui. C. de falſ. & ex gloss.notab.in Clemen. 1. verb. *Publicè*, vbi per Scrib.de sepul. Felin. in capit. exceptionem. nu. 48. de exceptio. Quibus plura cumulat Palat. Ruui. qui in id omninò videndus erit, in repet. capit.per vestras.§.21.num.15.& 16.cum sequen. de donationib. inter virum & vxor. Hyppoli. in dict. l. de minore. §. tormenta. numer. 48. ff. de quæstio.

¶ Sed quanuis hæc opinio satis controuersa sit, vt ex supra dictis apparet, mihi autem prima opinio verior videtur. Non enim verbum illud, *Publicè*, comprehendit necessariò omne illud quod publicæ vocis,ac famæ probatio requirit, vt notissimum est, quod in casu d.l.41. Tauri apertiùs procedit.Lex namque illa requirit necessariò pro forma probationem publicæ vocis, famæ, ac cõmunis opinionis, vt ex eius serie, cuilibet rectè inspicienti apertissimè cõstabit. Ex quo fit,quòd etsi verbum illud,*Publicè*, æquipollens esset famæ probationi:id non sufficeret ad hoc,vt eidem legi satisfiat,cùm quanuis ex hoc probetur fama: non tamen probatur communis opinio,& etiam fama non probatur verè, sed per æquipollens. Quod 37
etiam non sufficit: cùm sit de iure, quod quando aliquid requiritur à lege,pro forma,id sit specificè ad implendum,nec sufficiet si per æquipollens adimpleatur gloss in Clem.1. verb. *Tertio.* de vit. & honeſt.cleri.Bart.in l.non sunt liberi.nu.1.ff.de stat.homi.Alex.num.8.Iaſ.nume. 18. & Scriben. in l.1.ff.de libe.& posthu. Quibus plura cumulat Tiraquel.de *retract.Lignagier.*§. 1.gloss.21.nume. 11. Idque verum mihi videtur: nisi testis dixerit, id audiuisse publicè à maiori parte ciuitatis.

Universidad de Sevilla
Biblioteca

Ea namque vera & præcisa famæ, ac communis opinionis probatio est, vt prædicti Docto. aduertunt.

¶ Præterea illud etiam annotãdum est, quod cùm ex dict. legis. 41. Tauri decisione in Primogenij probatione famæ publicæ depositio requiratur, quod ea fama publica articulanda, ac probãda est
38 specificè in eo articulo, vbi de ipsius Primogenij consuetudine, seu præscriptione agitur, nec sufficiet, si in vltimo articulo, vbi genericè in omnibus aliis negotiis fama publica articulari solet, de fama publica tractetur. Quod censuit Signorelus consi. 70. Quem vefert & sequitur Palat. Ruui. in repe. cap. per vestras fol. magno. 187. nume. 43. §. incip. Sed est pulchra dubitatio. Anton. Gabriel. lib. 5. communium opinionum. titu. de præscrip. conclu. 1. nume. 80. Sicque communiter obseruari solitum est.

39 ¶ Ne autẽ in articulanda hac Primogeniorũ prescriptione, quæ frequẽs & assidua est, erretur, formã eiusdem articuli hic apponere libuit, quæ erit huiusmodi. *Item si saben, &c. que las villas de, &c. y sus tierras con el vasallaie y iuridiction ciuil y criminal, rentas, pechos, y derechos, y con todo lo demas al señorio y iurisdiction dellas, anexo y perteneciente han sido, y son, y siempre fueron bienes de Mayoradgo indiuisibles, inalienables, e imprescriptibles: y como en tales bienes de Maioradgo, han succedido siempre en ellos solos los hijos mayores, andando de mayor en mayor sin partirlos, ni diuidirlos con los otros sus hermanos ni darles ninguna equiualencia, por razon dela succession dellos, no embargante que los han tenido: y por este titulo de Mayoradgo han succedido enellos, Fue que al presente los possee, y su padre y, abuelos, y los otros sus predecessores. Y assi lo han visto los testigos sere passar de vno, diez, veynte, treynta, quarenta, cinquenta, cient annos, y mas tiempo, y de tanto tiempo a esta parte, que memoria de hombres no es en contrario. Y lo oyeron dezir a sus mayores, y mas ancianos: los quales dezian, que lo auian visto, e oydo dezir en sus tiempos a los suyos, y que los vnos, ny los otros nunca vieron, ni oyeron dezir lo contrario, y de ello ha sido, y es la publica voz y fama, y cõmun opinion en las dichas villas, y en su comarca, y aun en todos estos Reynos digan los testigos lo que saben.* Quod semper animaduertendum est. Vidimus enim pluries hæc, vel non plenè, vel parùm accuratè fieri ex aduocatorum negligentia, vel ignorantia.

40 ¶ Testes autem, qui de hac immemoriali præscriptione deponere debent, necessariò debent esse ætatis quinquaginta & quatuor annorum, vel saltim eius ætatis, quod tempore, quo deponunt, iam fuerint elapsi quadraginta anni, quod sint doli capaces. Quod in specie censuit Ioan. Miles. in in suo repertorio verb. Teste ad probandum memoriam extare. Idem arbitratur Florian. in l. seruitutes. *La grande.* in princip. num. 19. ff. de seruitu. Lapus, & Domini. col. 4. super glos. fin. in c. 1. de præscriptio. lib. 6. vbi Francus nu. 16. Aymon Craue. de antiquit. tempo. 4. part. §. absolutis. nu. 20. Chassa. in consuetud. Burgund. Rubr. 1. §. 2. versi. Aduerte. num. 8. Idem in Rubrica. 13. §. 2. ad fin. D. Did. Couarr. in reg. possessor. 2. par. §. 3. nu. 7. Castillo in dict. l. 41 Tauri. in glos. verb. *Quarenta años*, vbi allegat ad hoc solum Ioan. Miles. in dicto repertorio. Falsoq; eidem imponit, quod dixerit necessariò requiri, quòd testis sit ætatis quinquaginta & quatuor annorum, cùm ipse id non dixerit: sed quod aut debeat esse ætatis quinquaginta, & quatuor annorũ, vel eius ætatis, quòd possit deponere de tempore, quo iã erat doli capax, vt superius ostensum est. Qua in re lapsus fuit Parisius consil. 27. num. 97. lib. 1. vbi inquit testes de hac immemoriali præscriptione deponentes, debere esse ad minus ætatis quinquaginta & quatuor annorum. Quod etiam dixit Anton. Gabriel. plures in idem referens. li. 5. communium opinionum. tit. de præscrip. conclu. 1. nume. 83. Sufficiet namque, quòd testis sit ætatis quinquaginta annorum cum dimidio: cùm testis, qui iam decem annos cùm dimidio attinxit, doli capas esse cẽseatur. glos. ordina. in §. in summa verb. *Proximus.* in
41 sti de vi. bonor. rap. simil. in l. pupillus. ff. de regul. iur. & in §. pupillus. instit. de inutilib. stipul. Quorum opinio hodie approbata est, ex decis. l. 9. titul. 10. part. 7. & l. 17. tit. 14. eadem part. Ideóque de his, quæ eo tempore vidit, legitimè testificari poterit.

¶ Quibus adiicitur, quòd regulare sit, quòd testis 42
quatuordecim annorum possit deponere de his, quæ vidit in pupillari ætate: dummodò deponat de eo tempore, quo iam erat doli capax, vel proximus pubertati. glos. vbi per Scriben. in l. 3. §. Lex Iulia. ff. de testibus, & in l. ad testium §. 1. ff. de testa. glos. in §. testes. instit. eod. Quam dixit esse communem opinionem Aretin. in dict. l. ad testium. Idque etiam tenuit Felin. qui plura refert in cap. cùm nobis de præscriptio. nume. 9. Idem Felin. in cap. fina. circa prin. de senten. excommuni. D. Dida. Couarr. qui etiam plura refert in reg. possessor. 2. par. §. 3. nume. 8. l. 9. tit. 16. part. 3. Idque verissimum est.

¶ Circa ista verò cõtrouerti solet, an in casu dictæ 43
legis 41. Tauri. ad probandam Primogenij præscriptionem, vel consuetudinem, sufficiat probare centenariam cõsuetudinem, vel præscriptionem. Et prima facie videtur dicendum, quòd sic, cùm præscriptio centenaria sit in effectu immemorialis præscriptio. Quod censuit Cinus in l. 2. C. de seruitu. & aqua. quæst. 10. Cepol. de seruitu vrban. præd. capit. 19. Balb. de præscriptio. 2. par. 5. partis principa quæst. 6. num 24. Carol. Molin. in consuetud. Parisi. §. 5. n. 63. Idem Carol. Molin. de cõtractib. quæst. 17. num. 192. Anton. Gabriel. qui plura refert. lib. 5. communium opinionum. titul. de præscrip. conclu. 1. num. 71. & 73. vbi hanc communem opi. esse profitetur.

¶ Imò præscriptio centenaria potior est, quàm 44
immemorialis, ideoque vbi lex requirit probationem centum annorum, non sufficit, quòd immemorialis probetur, vt dixit glos. in capit. cùm nobis verb. *Centum annorum.* de præscriptionibus. Cuius opinio veram esse cẽsent Hostien. Anton. colum. 2. Card. & Imol. colum. 1. ibidem, vbi Abb. numer. 5. & Bellamer. numer. 13. Eamque etiam sequitur Balb. de præscript 2. parte. 3. partis. quæst. 6. numer. 28. Aymon Crauet. de antiquita. tempo. 4. part. §. absolutis. numer. 2. & §. materia ista. numer. 42. Quorum opin. communem esse asserit D. Dida. Couarru. in rep. possessor. 2. parte. §. 3. num. 9.

¶ His tamen non obstantibus contraria sentẽtia, 45
imò q̃ ad Primogenij præscriptionem centenaria præscriptio nõ sufficiat, verior mihi videtur. Nam quanuis plures existiment centenariam præscriptionem eandem esse, cum immemoriali: contrariam tamen sententiam, imò quòd cẽtenaria, nec sit immemorialis præscriptio, nec eiusdẽ effectũ sortiatur

sortiatur, veriorem esse censuit Cardina. in cap. si diligenti. ad fi. de præscriptio. vbi Felin. num. 13. sina. verb. Idem Felin. in cap. cum nobis. nu. 6. eo. tit. & in cap. ad audientiam. eo. tit. nu. 27. Gaspar. Lusit. in l. Imperium. col. 39. ff. de iurisdict. omni. iudi. D. Did. Couarru. in reg. possessor. 2. par. §. 3. num. 6. Quorum opinio proculdubiò vera est, ea præsertim ratione, quòd possit esse, quòd probetur possessio centenaria ex testibus, ac instrumentis, & quòd aliunde constet de eius initio vitioso, etiam vltra centum annos. Quo casu hæc probatio immemorialem præscriptionem non concludit, vt inferius dicemus, & tamen erit probatio cẽtenariæ prescriptionis, cùm in ea nihil ampliùs, quàm possessio centum annorum requiratur.

46 ¶ Quibus adiicitur, plura ex dispositione iuris communis, ac legum Regiarum ad probationem præscriptionis immemorialis necessaria esse, quæ in probatione præscriptionis centenariæ non requiruntur. Potest namque esse, quòd instrumentis centenaria præscriptio probetur absque fama & aliis requisitis, quę ad probationem immemorialis præscriptionis requiruntur: quæ proculdubiò centenaria præscriptio: non tamẽ immemorialis censenda erit. Ex quo fit, vt sit impossibile cẽtenariã præscriptionem eãdem esse cũ immemoriali.

¶ Nec obstat, si dicatur centenariam præscriptionem immemoriali potiorem esse. Ideóque nõ satisfieri legi centenariam præscriptionem requirenti, si immemorialis præscriptio probetur, vt persuasum est glossæ, ac communiter Scrib. in dicto cap. cum nobis. Nam quanuis eiusdem glos. opi. communis sit, nullo pacto mihi vnquã probari potuit. Siquidem, immemorialis prescriptio. non solùm centum annos, sed mille, ac tempus etiam infinitum comprehendet, vt dixit Oldrald. consil. 254. n. 18. vbi ex hoc, inquit, nõ posse subduci ab immemoriali præscriptione tempus ali-
47 quod per interruptionem. Cùm enim tempus immemoriale infinitum esse debeat, etiam sublato de medio aliquo tempore finito: tempus, quod remãserit, infinitum esse debet, ex regula vulgari, quòd si ab infinito finitum demas, quod remãserit, infinitum etiam erit. Qua etiam ratione dixit Corn. consi. 22. nu. 5. lib. 1. quòd interruptio non elidit immemorialem præscriptionem. Cuius dictum refert. & sequitur Paris. cons. 27. numer. 84. lib. 1. quanuis nullus eorum Oldrald. citauerit, qui ab omnibus communiter citari solet, ad hoc, quòd immemorialis consuetudo, quid infinitum comprehendat. Sed id meliùs probatur ex text. in l. si arbiter. ff. de proba. ibi. *Et hoc infinitè similiter sursum versum accideret.* De quo text. in hac parte Oldrald. etiam non meminit. Illud tamen, quod de interruptione dictum est, procedere non po-
48 test in tempore quadraginta annorum, in quo dicta l. 41. Tauri, ad immemorialis præscriptionis probationem testes de visu deponentes præcisè requirit. Sicque semper intelligi atque practicari solitum est.

¶ Quod etiam comprobatur authoritate Abb. in c. cũ Apostolica, de his, quæ fi. à Præla. nu. 12. vbi eleganter inquit, quòd si laicus probat possedisse decimas tempore immemoriali, censetur probatum eas acquisiuisse ante cõciliũ Lateranẽ. quod celebratũ fuit, propè iam elapsis quatuor centum annis. Idq; etiam cẽsuerunt Imol. & Felin. nu. 4. in c. causam quæ, de præscriptio. & Balb. de præscript. 5. par. principa. q. 7. D. Dida. Couarru. lib. 1. resolu. c 1. 17. nu. 5.

¶ Qua ratione & etiam aliis censuerunt Scriben. 48
quos superiùs pro hac parte citauimus, immemorialem præscriptionem maiorem esse centenaria, atque ideò eius probationem sufficere, vbi lex cẽtenariam præscriptionẽ requirit. Quod etiam ex pluribus ingeniosè ac eruditè probat D. Dida. Couar. in reg. possessor. 2. par. §. 3. num. 9. qui in id omnino videndus erit. Ibidẽ namq; hoc inducit, 49
ad intellectum dictæ l. fi. titu. 13. lib. 3. ordina. quæ hodie est l. 1. tit. 15. li. 4. in nou. leg. Reg. collectione. Quæ lex centum annorũ prescriptionem in iurisdictione, acquirenda requirit: quanuis in dict. noua collectione leg. Regni hodie aliter dispositum sit: eidem autẽ legi satisfactũ erit, ex immemoriali præscriptione. Idque verũ videtur: sique olim in casu contingenti in Regio ac summo Regni Castellæ consilio pronuntiatum fuisse, à viris fide dignis accepimus. Et quanuis propter authoritatem glos. in dict. capit. cùm nobis, & eorum, qui illam sequuntur Regium consilium in varias sententias diuisum fuerit, tandem contra sententiam eiusdem glos. obtentum fuit.

¶ Ex quibus infertur hodie, ex decis. d. l. 41. Tauri non sufficere ad præscriptionem Primogenij cẽtenariæ præscriptionis probationem, nisi ea omnia etiã concurrant, quæ ex eiusdem legis dispo-
50 sitione requiruntur. Quod procedit, ac verum est, etiamsi eiusdem centenariæ præscriptionis initiũ ex aduerso non probetur. Non enim ex centenaria prescriptione eidẽ legi in immemorialis præscriptionis probatione plura alia requirenti satisfactum erit, Forma namque inducta à lege præcisè seruanda est, cùm ea semper substantialis esse censeatur. Bald. in l. cõparationes. 3. oppo. in fi. nu. 5. C. de fide instru. idẽ Bald. in l. humanũ. nu. 3. C. de legib. Deci. cõsi. 222. n. 4. Tiraquel. de retract. Lignagier. §. 36. glo. 2. nu. 29. Ex eadem etiam ratione consequitur non esse verũ id, quod opinatur Greg. Lop. in l. 15. ti. 31. par. 3. glo. verb. *Puedan acordar*, vbi dixit centenariam præscriptionẽ immemorialem esse, quando non inueniuntur testes deponentes se vidisse contrarium, etiamsi fama contraria, vel auditus probetur. Quod inquit esse satis notandum. Nam etiamsi initium per testes deponentes de visu, fama, vel auditu non probetur, non erit centenaria præscriptio eadem cum immemoriali, nisi ea omnia interueniant, quæ iure communi, & legibus etiam Regiis requiruntur. Quod attenta decisione legum Regiarum apertiùs procedit, nisi in hac centenaria præscriptione interueniat titulus. Tunc námque dicendum erit, prout statim in quadragenaria præscriptione dicemus.

¶ Similiter etiam controuerti potest vtrũ ad pro- 51
bandam præscriptionem Primogenij, in cuius probatione ex d. l. 41. Tauri decis. immemorialis præscriptio requiritur, sufficiat præscriptio quadraginta annorũ, cum titulo. qui possit præstare iustã causam præscribendi, vt si facultas ad instituendũ Maioratum ab eius institutore per subreptionẽ impetrata fuit; ex eaq; Maioratus institutus, quem eius successores cum hoc titulo vel alio simili, ac bona fide, per tempus quadraginta annorum possederunt, vel quid aliud simile contingat. In qua quæstione dicendum est quadraginta annorum præscriptionem cum titulo sufficere. 52
Hæc namque præscriptio immemorialiæquiua-
lens est, adeo vt quoties lex immemorialem

præscriptionem requirat, præscriptio quadraginta annorum cum titulo sufficiens sit. Quod probat text. in c. cùm personæ. §. quòd si tales. de priuileg. lib. 6. vbi ad probandam exemptionem ab ordinario, in qua ius commune resistit præscribenti, & per consequens requiritur tẽpus immemoriale, sufficit præscriptio quadraginta annorũ cum titulo, per quem text. id censuerunt Archidia. Io. Andreas. Domi. Franc. & cõmuniter Scriben. ibidẽ. Id etiam probatur ex tex. in c. 1. iuncta glo. verb. *Legitimè*. de præscriptio. lib. 6. vbi etiam communiter Scriben. id notant. l. fin. C. de fundis patri. lib. 10. vbi etiam per Scrib. glos. in c. fi diligenti. de præscripti. in verb. *Iustus titulus*. vbi Ant. col. 5. Abb. nu. 33. cum seq. Felin. nu. 7. & 11. & cæteri Scrib. id notant. Dynus. in regul. possessor. nu. 27. de regul. iur. in 6. Balb. de præscrip. 2. parte. 3. part. principalis. q. 6. nu. 11. idque apertissimè probat. l. 2. tit. 9. lib. 5. ordina. quæ est. l. 1. ti. 10. li. 5. in nou. leg. Reg. collectione. Nã ex dispositione. d. l. fina. tit. 13. lib. 3. ordina. ad præscribendam iurisdictionem criminalem immemorialis, vel centenaria præscriptio necessaria erat, & ex d. l. 2. ad cõcedendam eandem iurisdictionem necessarium est priuilegium, in quo eadem iurisdictionis concessio expresè, ac specificè cõtineatur, sed si non habeat donatarius priuilegium, eandem iurisdictionem expresè concedens, sed alia verba generalia habens, & eius virtute iurisdictionem etiam criminalem per tempus quadraginta annorum possederit, ex huius temporis lapsu, simul cum hoc titulo iurisdictio ipsa præscribetur. En igitur qualiter iurisdictio, quæ non nisi tempore immemoriali præscribi poterat, ex lapsu tamen quadraginta annorum cum titulo præscribitur. Quod pari ratione in Primogenij præscriptione dicendum mihi videtur.

53 ¶ Ex quibus potest assignari nouus, ac verus intellectus ad leg. 42. Tauri. Quæ est l. 3. tit. 7. lib. 5. in nou. leg. Reg. collectione, vbi cauetur Maioratum institutum absque Regia licentia validari, ex Regia confirmatione ex certa sciẽtia facta. Nam si interuenerit confirmatio, non ex certa scientia, sed in forma communi, quæ Maioratus ipsius cõfirmationem non operatur, vt infra isto lib. c. 7. num. 7. dicemus. Si tamen cum hac confirmatione Maioratus in forma communi facta, concurrat quadraginta annorũ præscriptio, eo ipso Maioratus validus, atque perpetuus efficietur. Quanuis enim ad confirmationem actus inualidi, confirmatio in forma communi facta regulariter nihil operetur ad ipsius actus omnimodam validitatem: hoc tamen nihilominùs operatur, vt scilicet ea confirmatio præstet iustam causam præscribendi. Quod dixit Abbas Antiquus in cap. dudum, de election. quem refert, & sequitur Bald. in Margarita. verb. electio. versic. fina. Hosti. in summa, de confirmatione. vtil. vel inutil. versic. Qui sin effectus. Innocen. in cap. 1. de decim. Bertachi. in tracta. de Episcopo. lib. 3. 4. part. 2. partis principa. vers. Vndecimò quæro. nu. 14. deci. in c. 1. numer. 5. in fin. de confirm. vtili, vel inutili. Paris consil. 3. nu. 36. lib. 4.

55 ¶ Qua in re annotandum erit, in hac specie non agi posse de consuetudine sed de vera, ac propria præscriptione. Non enim in consuetudine titulus, nec bona fides requiritur, sicut in præscriptione, vt opinatur Angel. in l. de quibus. ff. de legib. colum penult. vbi Ias. nume. 49. Aymon, qui plura refert, de antiq. tempo. 4. par. in princip. nume. 16. Ex quo infertur hanc appellandam esse præ- 56
scriptionem, non consuetudinem: nisi dicamus, eam dici posse consuetudinem præscriptam, in qua titulus, ac bona fides requirũtur, vt probat ex pluribus idem Aymon ibidem. nume. 17. & 18. cum sequentibus. Vtcumque autem sit, siue ea sit præscriptio, siue consuetudo, extendenda erit ad omnes personas aduersus quas præscriptum non sit, vt supra isto c. nu. 16. cum sequen. latiùs enarrauimus.

¶ Illud autem etiam animaduertendum erit quòd 57
si inueniatur scriptura, qua eiusdem institutor clarè Maioratum non instituat, sed in ea inueniantur aliqua verba, quæ quodãmodo Maioratus institutionem, non tamen præcisè inducere videãtur, dispositioque ipsa dubia sit, atque interpretationem requirat, si simul cum hac scriptura interueniat consuetudo succedendi in eisdem bonis iure Maioratus, saltim per decennium ex hac solã decennij consuetudine inducetur scripturæ eius- 58
dem interpretatio, vt in bonis in ea contentis iure Primogenituræ perpetuò succedendum sit. Consuetudo namque non solùm est interpretatiua legum, sed priuilegiorum, atque scripturarum, quæ ex decennij lapsu interpretantur, atque declarantur. tex. in cap. cùm dilectus, de consuetud. vbi Anto. colum. 5. Abb. num. 7. Imol. & communiter Scriben. id notant. Bar. in l. emptor fundi. ff. pro emptore. Innocen. in cap. olim. verb. intellectum. de verb. sig. Abb. in cap. certificari. de sepultur. nume. 2. Paul. qui singulariter loquitur consil. 347. nu. 44. lib. 1. Areti. consi. 11. nu. 6. Soci. consil. 84. num. 15. lib. 3. idem Soci. consil. 111. numer. 4. lib. 1. Bald. nume. 4. cum sequen. Ias. nume. 7. cum sequen. Deci. num. 10. & cæteri Scriben. in l. si certis annis. C. de pact. Idem Bald. in capit. 1. nume. 3. Quid iur. si post alien. Vasal. feud. recupere, in vsib. feud. Alciatus consil. 112. nume. 11. l. 4. quæ incipit. *Espaladinar*. tit. 33. part. 7. Quod adeò verum est, vt etiamsi ad præscribendum requireretur tempus immemoriale, ad hoc tamen sola decem annorum consuetudo sufficiẽs sit. Non enim hîc agitur de præscriptione: sed de interpretatione, ad quam efficiendam sufficit tempus decem annorum. Idque opinatur Paul. dict. consil. 347. num. 14. & 15. Qui in id est videndus omninò, & est de mente Scriben. quos superiùs pro ista parte citauimus. Quod etiam in præscriptione Primogenij dicendum erit, vt quanuis in vim præscriptionis immemorialis, præscriptio, seu quadraginta annorum cum titulo necessaria foret: in vim tamen interpretationis decem annorum lapsus sufficiens sit.

¶ In hac autem re, controuersiam mouet decisio 59
text. in dict. l. 2. titul. 9. lib. 5. ordina. quæ est lex. 1. titul. 10 lib. 5. in noua legum Regni collectione. Vbi disponitur quòd si princeps concedat oppidum cum omnibus his, quæ sibi in eo loco pertinent, non retinens sibi aliquid in eo, & donatarius cum hoc titulo oppidum ipsum cum iurisdictione ciuili ac criminali par tempus quadraginta annorum possideat, ex hoc iurisdictionem ipsam acquiret. En igitur qualiter titulus ille, qui ambiguus erat, ex quadraginta annorum lapsu declaratur, ex quo videtur, quòd ad declarationem scripturæ Primogenij, quæ dubia est, non sufficiat tempus decem annorum: sed quadraginta annorum lapsus requiritur.

¶ Ad

¶ Ad illam autem legem responderi potest, quòd titulus, de quo ipsa meminit, non possit dici dubius, cùm ex eiusdem legis dispositione decisum sit, non sufficere titulũ generalem ad hoc, vt videatur concessa iurisdictio, nisi ea verbis specificis concessa sit. Cùm igitur verba huius priuilegij nõ sint dubia, sed clarè iurisdictionis concessionẽ non cõprehendant: consequens est, vt in hoc casu de præscriptione, non autem de interpretatione agendum sit. Idque apertè probat ead. l. 2. ibi. *No siendo interrumpida por alguna de las maneras, que se contienen la ley titulo de las prescriptiones.* Quod magis ad præscriptionem, quàm ad interpretationem referendum videtur. Ideoque lex illa nostræ opinioni non contradicit. Sed quanuis hæc responsio forsan ad illam legem concludens sit: nihilominùs tamen de hac opinione deliberãdum, nec in ea temerè resoluendum erit.

60 ¶ In hac autem Primogeniorum præscriptione,
„ illud etiam sæpiùs controuersum vidimus, vtrum
„ immemorialis præscriptionis authoritas deficiat
„ si probetur memoriam extare, vel ostẽdatur eius-
„ dem præscriptionis initium, saltim, si vitiosum sit,
„ ac eius qualitatis, vt omnes possessores in mala fi-
„ de constituat. Pro cuius quæstionis resolutione,
„ quæ frequens & assidua est, duæ principales spe-
„ cies considerandæ sunt. Nam aut ostenditur scriptura, seu quęuis alia probatio, ex qua solùm constet memoriam extare, actúmque fuisse contrariũ eius, quod præscriptum esse prætenditur, aut ostẽditur titulus, ex quo constet ipsius præscriptionis initium, inutile tamen seu vitiosum, ac illegitimum.

¶ In prima specie quando scilicet ostẽditur scriptura, vel alia probatio, ex qua constet memoriã extare, actumque fuisse contrarium: veluti si appareat aliquando ea bona libera, atque diuisibilia fuisse, vel aliquid aliud simile contrarium præscriptioni, subdistinguendum erit. Nam aut factum hoc recens est, nec tempus centum annorum excedit, aut est antiquum, exceditúque tempus centum annorum.

61 ¶ Si factum hoc recens sit nec tẽpus centum annorum excedat, dicendum erit proculdubiò probationem istam, immemorialem præscriptionem elidere. Cùm enim ad immemorialis præscriptionis probationem requiratur, quòd probetur memoriam non extare, vt probatur ex text. in l. 2. §. idẽ. Labeo ait si in agro. ibi. *Aut cuius memoria non extat.* ff. de aqua pluui. arcen. l. hoc iure. §. ductus aquæ. ff. de aqu. quot. & æstiu. ibi. *Cuius origo memoriam excesserit*, consequens est, vt cõstito memoriã extare, præcipuè citra cẽtum annos, immemorialis præscriptionis probatio excludatur. Quod probat tex. in d. l. 2. §. idem. Labeo ait, cùm quæritur. ibi. *Sed sufficere si quis sciat factum esse.* ff. de aqu. pluuia. arcend. glo. in d. §. ductus aquæ *verb. memoriam.* glos. & communiter Scrib. in cap. 1. de præscriptio. lib. 6. Innoc. verb. de nouo. Ioã. And. col. 2. Anto. col. 3. & 4. & Scrib. in c. quid per nouale de verb. sig. Innoc. verbo. memoriam, & Ioan. Andr. col. 1. in c. veniens cod. tit. lib. 6. & alibi sæpè Scrib. Idque verissimum est.

„ ¶ Si verò factũ hoc, de quo constat per testes, seu
„ per scripturam antiquissimum sit, & vltra centum
„ annorum spatium contigisse probetur, tunc tale
„ factum antiquissimum ipsi præscriptioni contra-
„ rium immemorialem præscriptionem legitimè,
„ ac cum omnibus qualitatibus iuri communi, ac Regio requisitis probatam, non excludet. Non enim dici potest hodie memoriam extare ex eo, quòd vltra centum annos aliquid præscriptioni contrariũ factum fuerit, cum vita, ac etiam hominum memoria solùm pèr centum annos durare præsumatur. l. an vsusfructus. ff. de vsufruct. l. fina. C. de Sacr. San. Eccl. Ideóque immemorialẽ præscriptionem nõ excludi ex eo q̃ probentur actus præscriptioni contrarij, qui vltra centum annos contigerunt, dixit Inno. in c. veniens, de verbor. signi. lib. 6. nu. 2. vbi inquit, q̃ præscriptio immemorialis excluditur, si probetur, à centum annis citra cõtrarium actũ fuisse: secùs autem si probetur vltra centũ annos, vel à ducentũ annis citra id actum esse. Ex hac namque probatione non cessat immemorialis præscriptionis authoritas cuius dictum refert & sequitur Specul. tit. de probationibus. §. 1. nu. 28. Ant. de Butrio. in c. quid per nouale. col. 5. de verb. signi. Ioan. Andr. qui se refert ad Innoc. & Specula. in d. c. veniens. col. 1. de verb. signi. lib. 6. vbi etiam Domi. col. 2. & Philip. Franc. ad idem se referunt Alex. consi. 16. n. 16. lib. 5. Aymon. Craue. de antiquita. temp. 4. part. cap. materia ista singularitatis testium. nu. 40. D. Dida. Couarru. in regula possessor. 2. parte. §. 3. nu. 7. versic. hinc falsum esse apparet.

¶ Cùm autem hic articulus pluries mihi in practica contigisset, hæc opinio quanuis communis sit, nec ab aliquo, quem hucusq; viderim improbata, ex duobus præsertim dubia videbatur. Primùm ex eo, quòd ex hac opinione videatur probari ea opinio, quã superiùs improbauimus, quod scilicet centenaria præscriptio sit eadem cum immemoriali. Cùm enim immemorialem præscriptionem non elidat contrarius actus, qui à centũ annis vltra probatur ex eo consequitur, q̃ in effectu cẽtenaria præscriptio immemorialis est. Alioqui namque contrarius actus, etiam vltra centum annos probatus, immemorialem præscriptionem elideret. Cùm ea non solùm tempus centum annorum, sed tempus etiam infinitum præsupponat, vt superiùs ostensum est. Secundùm ex eo, quòd dict. l. 41. Tauri. præcisè requirit, quòd in immemoriali præscriptione probetur testes, ac etiã maiores eorundem nunquã audiuisse, seu vidisse contrariũ absque temporis præfinitione. Si igitur contrarius actus per scripturam seu testes: etiam vltra centum annos probetur, consequens est, ex hoc solo immemorialem præscriptionem deficere: cùm iam non possit dici nunquam visum, nec auditum fuisse contrarium. Cùm à centum annis vltra id visum, atque auditum fuerit.

¶ His tamen non obstantibus, hanc opinionem interdum apud suprema tribunalia receptam vidimus, ex Scriptorũ qui illam probarunt authoritate, & hac præsertim ratione, quod necessariũ sit, etiã in immemoriali præscriptione visus, seu auditus contrarij tempus coarctare, ne impossibilis efficiatur eiusdẽ probatio. Nõ enim possemus dare bona aliqua, quæ tam antiquo tẽpore iure Primogenij possessa fuerint, quæ non constet aliquo tẽpore fuisse tanquam bona libera habita, atque possessa: & de quibus non possit probari à centũ annis vltra, vel à ducentum annis citra tanquam libera possessa, venditaque, atque alienata, vel diuisa fuisse. Nihilominus tamen possibile est, q̃ ex post facto vinculata, Maioratuiq; subiecta fuerũt. De cuius rei principio nemo recordatur: prout immemorialis præscriptio præsupponit. Ideoque

Universidad de Burgos
Biblioteca

ne impossibilis efficiatur immemorialis præscriptionis probatio, necessariũ fuit hoc ad aliquod tempus restringere. Quod ab Scrib. ad centũ annos coarctatum fuit. Sicut enim homo post centum annos mortuus præsumitur: ita etiam memoria, quæ est in homine, quæ sicut homo oritur, & moritur, vt eleganter inquit Bal. in l. 1. C. de emãcipa. libe. nu. 9. Necesse namque est, vt omnia sua periodo terminentur, vt inquit Philosophus relatus ab eod. Bald in d. l. 1. nu. 8.

¶ Nec obstant duo fundamenta, quæ paulò antè aduersus hanc opinionem adducebamus. Primũ, quòd si hæc opinio vera esset, ex eo cõsequeretur, quod immemorialis præscriptio in effectu eadẽ esset cum centenaria præscriptione. Nã quanuis contrarius actus, à centum annis vltra probatus, præscriptionis immemorialis authoritatem non excludat, non consequitur ex eo hanc esse centenariam præscriptionem: non autem immemorialem. Ad probãdam namque immemorialem præscriptionem plura alia requiruntur, quæ in centenariæ præscriptionis probatione necessaria non sunt, vt constat ex dict. l. 41. Tauri. & supra isto c. 31. latiùs ostendimus. Ideóque cùm immemorialis præscriptio, cum omnibus qualitatibus à iure requisitis probanda sit, non potest dici immemorialem eandem esse cum centenaria, ex eo, quòd actus contrarius à centum annis vltra probatus, immemorialem præscriptionem non excludat.

¶ Non etiam huic opinioni aduersatur secundum fundamentum, de quo superiùs obiiciebamus, ex d. l. 41. Tauri. Ex qua præcisè requiritur, quod probetur testes, ac etiã maiores eorundem nunquam vidisse, vel audiuisse contrarium. Verba nãque illa non indefinitè, atque absolutè, sed ciuili modo, & cum ea restrictione, quã prędiximus, accipienda sunt, ne aliàs impossibilis efficiatur immemorialis præscriptionis probatio. Ex quibus hæc opinio satis ab his duabus impugnationibus defendi videtur.

¶ Sed quanuis hæc quæ prędiximus, in forensibus controuersiis pluries admitti soleant: mihi tamen id exactiùs adhuc considerãti, vt de hac re vera resolutio habeatur, visum fuit, necessariũ esse duos casus distinctos, ac diuersos cõsiderare. Aut enim actus ipse qui probatur ipsi præscriptioni cõtrarius, talis est, vt necessariò ostẽdat cõmentitium, ac falsum esse id quod ex immemoriali præscriptione probari prætẽditur, aut eius qualitatis est, vt cõpatiatur cum ipsa immemoriali præscriptione. Si actus ipse talis sit, vt ex eo præscriptio ipsa euidẽter falsa esse monstretur, veluti si is, qui probare vult bona ipsa esse Maioratui subiecta contendat ex eisdem bonis fuisse Maioratum institutum à Titio, quod ex immemoriali præscriptione probare prætendit, & ex aduerso producitur scriptura, ex qua euidentissimè probetur ipsum Titiũ ea bona libera reliquisse, & inter eius heredes tãquàm bona libera diuisa, atque diu possessa fuisse, vel aliter probet Titiũ huiusmodi Maioratum non instituisse. Et in hoc casu dicendũ erit huiusmodi actum præscriptioni cõtrarium: etiamsi vltra centum annos contigisse probetur ipsius immemorialis præscriptionis authoritatem elidere. Cùm enim specificè prætendatur Maioratum institutum fuisse à Titio, atque hoc fundamentũ ex actus contrarij probatione destructum fuerit, consequens est, vt ipsa etiam immemorialis præscriptio destruatur. Destructo namque fundamento, omnia quæ ex ipso deduci prætenduntur destructa esse censentur. l. non dubiũ. C. de legib. l. cum principales, cum similib. ff. de regulis iuris, & allegãs aliquid cum certa qualitate tenetur illam præcisè probare, deficietque eius probatio: si probet actũ absque qualitate. Tex. in c. licet causam, vbi latissimè Felin. nu. 40. cum sequen. & Deci. n. 24. cum sequen. de proba. Idque verissimum est: dummodò hoc præcisè, & concludentissimè probetur. Ideóque his, qui allegant bona aliqua esse Primogenio subiecta, idque ex immemoriali præscriptione probare contendunt cõsulimus: vt ad aliquem specificum authorẽ probationem referãt, sed simpliciter ea bona Maioratui esse subiecta profiteantur: ne ex ipsius authoris probatione immemorialis præscriptionis authoritas deficiat. Quod etiã pari ratione ab his, qui in cæteris causis immemorialem præscriptionem allegare, ac probare voluerint, animaduertendum erit.

¶ Si verò actus, qui probatur ipsi immemoriali præscriptioni, cõtrarius eius qualitatis sit, vt cum ipsa præscriptione immemoriali cõpatiatur: veluti si probetur bona à centũ annis vltra fuisse libera, & prętẽdatur probari ex immemoriali præscriptione Maioratui esse subiecta, quæ compatibilia sunt, cùm potuerint ea bona ex postfacto Maioratui subiici. Et in hoc casu si actus contrarius centum annorum spatium excesserit: procedere potest communis Scriben. opinio, de qua paulò antè meminimus. Ita tamẽ, vt non præcisè centum annorum spatium ad hoc definiendum sit, sed potiùs id arbitrio iudicis relinquatur. Nã quanuis necessarium sit, hanc probationem immemoriali præscriptioni contrariam ad aliquod tempus restringere, ne impossibilis efficiatur eius probatio, vt superiùs ostendimus. Nulla tamen lege cautum est id ad centum annos restringendum esse, cum possit actus ex scripturis: etiam vltra centum annos euidentissimè probari. Neque video qua ratione dicẽdum sit, quòd si actus contrarius à centum annis, & vno, vel duobus citra probetur, immemorialem præscriptionem non excludat: sicut si ab anno centesimo citra probatum fuisset: cùm tempus centum annorum, nec immemorialem præscriptionem efficiat, nec ad illam probandam necessarium sit. Ideóque melius erit, hoc arbitrio iudicantis committi, vt visum fuit. Innoc. in dict. capit. veniens. nu. 2. ibi. Alij tamen dicunt, & hoc etiam arbitrio iudicis committitur. Ex quibus verbis videtur id quòd priùs dixerat, & id, quod tunc dicere vult arbitrio iudicis committere. Quod etiam colligitur ex Specul. Anton. & his Scriben. quos superiùs retulimus. Comprehenditurque ex eorũ verbis: etiam in vltimo dicto, vbi de centum annis vltra loquuti fuerunt. Quanuis enim dicant, quòd si actus contrarius à centum annis citra probetur, deficit immemorialis præscriptionis authoritas. Non tamen dicunt, quòd si actus contrarius probetur à centum, ac duobus, vel tribus annis citra non minuat authoritatem immemorialis præscriptionis, sed vt intelligamus in hoc latiùs posse iudices arbitrari, dicunt, quòd si probetur actus à ducentis annis, citra, non ex eo immemorialis præscriptio deficiet, vt apud prædictos authores clarissimè videri poterit. Ex quo fit, vt tutior opinio sit, quòd totum hoc arbitrio iudicis committendum sit. Qui tamen non malè arbitrabitur: si ex probationum circunstantiis arbitratus fuerit,

fuerit, actum contrarium præscriptioni vltra centum annos, ex vnius anni; vel duorum annorum lapsu contingentem immemorialem prescriptionem non excludere, nec etiam malè iudicabit: si ex actu vltra centum annos: per vnum annum, duos, vel tres, vel decem cõtingenti immemorialem præscriptionem excludat, quod ex causarum, personarum atque probationem qualitate iudicandum erit. Quæ omnia menti tenenda erunt. Nõ enim aliter sic discussa, atque declarata inuenientur, quanuis passim in forensibus controuersiis contingere soleant. Et hæc de prima specie, scilicet, quando probatur actus immemorialis præscriptioni contrarius.

¶ In secunda specie quãdo scilicet probatur immemorialis præscriptionis initium ex titulo inutili, seu vitioso, subdistinguendum erit. Nam aut is titulus talis est, qui præstare possit iustam causam præscribendi, aut est vitiosus, atque illegitimus, eiusq; qualitatis, vt iustam causam præscribendi præstare non possit.

¶ Si eius qualitatis sit titulus, qui possit iustam causam præscribendi præstare, iterùm etiam subdistinguendum erit. Aut enim titulus citra centũ annos factus fuit, & tunc proculdubiò is titulus, immemorialis præscriptionis authoritatẽ excludet. Cessat namque immemorialis præscriptionis authoritas, dato eiusdem præscriptionis initio, q̃ à centum annis citra fuisse probatur, ex his, quæ superiùs adducta sunt. Valebit tamen hæc præscriptio in vim præscriptionis quadragenariæ, cũ titulo, quod intelligendum erit: quando probatur præcisè hoc fuisse verum initium immemorialis præscriptionis. De quo dicendum erit, prout dicemus infra isto c. nu. 66. vbi de titulo vitioso, atque illegitimo tractabimus.

¶ Si verò titulus à centum annis vltra probetur dicendum est, ex hoc titulo non minui præscriptionis immemorialis authoritatem, vel saltim hoc arbitrio iudicis relinquendum esse, ex his, quæ supra in prima huius distinctionis specie latiùs annotauimus.

¶ Sed veriùs videtur, quòd si appareat titulus, ex quo detur immemorialis præscriptionis verũ, atque indubitatum initium, etiam vltra cẽtum, vel ducentos annos, eam iam nõ posse dici prescriptionem immemorialem, quod probatur euidentissima ratione. Immemorialis namque præscriptio ea est, cuius origo memoriam hominum excedit, vel de cuius origine non constat, vt superiùs ostendimus: sed ex hoc titulo datur eiusdem præscriptionis certum, atque indubitatum initium: ergo sequitur, quòd ea immemorialis prescriptio dici non possit.

¶ Nec obstat id, quòd superiùs dixim⁹ ex Innoc. Specul. Anto. & cæteris Scrib. Quòd scilicet immemorialis prescriptio nõ excludatur, quãdo probatur contrarium actum fuisse à centum annis vltra. Nam si bene consideremus, diuersa sunt: quòd ostendatur contrarium actum fuisse, vel quòd detur initiũ præscriptionis. Quando enim vltra centum annos ostenditur contrarium actum fuisse, non ex eo cõstat de origine præscriptionis, siquidem potuit esse, quòd post illum actum, vel antè, bona fuerunt Maioratui subiecta, quòd præscriptio immemorialis præsupponit. Ideoq; quanuis testes recordentur cõtrarium actum fuisse, nemo tamen recordatur de huius præscriptionis initio seu origine, quod ad esse immemorialis præscriptionis requiritur. Sed quando vltra centum annos datur verum atque indubitatum præscriptionis initium, iam cessat substantia immemorialis prescriptionis, quæ ex hoc prẽsertim pẽdet, vt de eius origine non constet. Ideóque non mirum, si in hoc non sit facienda distinctio, an initium detur à cẽtũ annis citra, vel vltra q̃ cõprehẽditur ex his quæ notãt Inno. Specu. Ant. & omnes Scrib. quos superiùs citauimus. Quando enim faciunt distinctionem de centum annis vltra, vel citra, non loquuntur in casu vbi datur certum, atque indubitatum præscriptionis initium: sed quando probatur memoriam extare per actus contrarios præscriptioni, quod ab ostẽsione initij ipsius præscriptionis diuersum est. Ideóque in hoc casu dicendum erit idem, quod in præcedenti dictum, est, q̃ scilicet hęc præscriptio in vim immemorialis valere non possit: valebit tamen tanquam præscriptio centenaria, vel quadragenaria cum titulo.

¶ Si verò titulus vitiosus, atque illegitimus sit, eiusque qualitatis, vt causam præscribendi præstare non possit, dicendum erit, quod si cõstet apertissimè titulum hunc dedisse causam, atque initiũ præscriptioni, ex eo vis immemorialis præscriptionis omninò corruet, quod ostenditur solidissima ratione. Nã titulus vitiosus, seu illegitimus præscribentes in mala fide constituit. l. quemadmodum. C. de agric. & censi. lib 11. l. fina. §. fin autem. C. communia de leg. glos. in l. 2. C. de fid. instru. & iur. hast. fiscal. lib. 10. regu. qui contra iura, de reg. iur. lib. 6. Ias in §. item si quis in fraudem. nu. 45. instit. u. de actio. Boerius decis. 1. n. 54. Tiraquel. de retract. l. ignagier. in fine. n. 42. Præscriptio autẽ etiam immemorialis proculdubiò cum mala fide nõ procedit. tex. sic communiter, atque indifferenter ab omnibus intellectus in c. fina. de præscrip. Per quem id opinãtur Ioan. Andr. Frãc. & Scrib. post glos. ibi. in c. 1. in fin. de præscrip. lib. 6. Ang. in §. furtiuę quoque res col. 2. insti. de vsucapio. Matth. de Afflict. decis. 368. nu. 10. Aymon. Craue. de antiquita. tempo. 4. par. c. Materia ista singularitatis testiũ. n. 19. D. D. Couar. in reg. possessor. 2. par. §. 3. n. 7. & §. 8. n. 4. vbi hanc dicit cõmunem opinionem, de reg. iur. lib. 6. Parisi. cõsil. 66. nu. 128. lib. 3. Ibidem cõs. 26. n. 31. cum sequẽ. lib. 1. Idem cons. 104 n. 154. eod. lib. idem consil. 112. n. 34 & 35. eod. lib. Anto. Gabriel. lib. 5. communium opi. tit. de præscript. concl. 1. n. 39. & 40. & nu. 57. Idque verissimum est, quanuis contrarium, & malè opinatus fuerit Boerius decisione. 39. nu. 7. post Salicet. ab eo ibidem relatum.

¶ Sed quanuis hoc in mala fide vera apertissimè procedat, in mala tamen fide præsumpta, quæ ex titulo illegitimo, atq; ex errore iuris, procedit plures ex Scribeu. contrarium censuerunt: dicentes non solùm ex hac mala fide præsumpta, & ex titulo illegitimo, ex errore iuris causato immemorialem prærciptionem: verum etiam tricenariam vel quadragenariam non cessare. Quod dixit Bar. in l. fina. n. 17. C. vnde vi. idem etiam not. in specie Paul. Castren. in l. Celsus. nu. 4. ff. de vsucapio. idẽ consil. 406. nu. 10. lib. 1. Idem Paul. in l. nunquam. ff. de vsucapio. n. 3. Roma cõsil. 123. colum. 3. glo. ff. de vsucapio. n. 3. Roma cõsil. 123. colum. 3. glo. ordin. in c. de quarta. verbo. *Sepoſſe tueri*. de præscriptio. Ang. & Imol. in l. nunquam in prin. ff. de vsuca. Soci. cõsi. 33. n. 10. lib. 4. Quorum opinionẽ dixit communem esse Anto. Rubeus cons. 75. n. 4. Eámque sequitur idem Rubeus consil. 154. num. 8. Ripa. in l. 1. nu. 9. ff. quor. bonorum. Deci. consil. 266.

Universidad de Deusto Biblioteca

sil.266.num.4.cum sequen.idem consil.267.n.5. & plures Scrib.quos refert Aymon Craue. de antiquita.tempo. d. c. materia ista singularitatis testium. n.7. Couarru.in regul. possessor. de regul. iur.lib 6.par.2.§.7.n.5.Mencha.qui plura in idem adducit lib.2.controuer.illustr.c.81.nu.11.vbi latissimè prosequitur materiam Tiraquel.qui plura refert. de præscriptio. §.1. glo. 4. versi. Decimo octauo.

¶ Contrariam autem sententiam, immò, quòd ecclus illegitimus, qui ex errore iuris legitimus reputabatur cõstituat præscribentẽ in mala fide, destruatq́ue longissimi temporis præscriptionem veriorẽ esse censuit glos.in c.Apostolicæ.de don. verb.*Præscriptione*.glos. 2.vbi per Scrib.in c.verb. *Non potest*. de his quæ fi. à Præla. glos. in c. cura. verb.*Legitima*.de iur.patrona. Pro quarũ glossarũ opinione est text.notab. ad quem nõpotest congruum respõsum assignari,in c.dudum.de decim. Per quem tex.id dixit Abb.in c.de quarta.nu.12. de præscrip. vbi Felin.nu.35. hanc opinionem ex pluribus veriorem esse censet, respondetq́ue ad tex.in c peruenit.de emptio.& vendi.quæ est præcipuum fundamentum eorum,qui contrariã opinionem sequuntur,idem Abb.in c.cùm nõ liceat. nu.9.de præscriptio. Paul.qui videtur sibi contrariari in d.l.Celsus nu.4.post medium.ff.de vsucapio idem Paul consil.70.n.3.lib.1.Alex.consil. 121.nu.22.lib.4.idem consil.73.n.12.lib.2.& plures Scrib.quos specificè refert Aymon.d.c.materia.ista singularitatis testium.n.6.& hanc dixit esse communem opinionem Parisi.cõsil.66.n.126. lib. 3. Pro qua est text.formalis, qui loquitur in præscriptione longissimi temporis in c.hoc consultissimo. versi. Contractus ibi. *Nec præscribendi causam parent*. vbi glos.& communiter Scrib.de reb Eccle.non alie.lib.6.

» ¶ Cæterùm, quanuis quæstio hæc ad vtranque
» partem disputari facillimè posset, in hac opinio-
» nũ varietate mihi hęc distinctio semper placuit,
» quam frequenter receptam vidimus, Quod scili-
» cet,aut titulus est reprobatus à iure, & cui lex re-
» sistit,seu manifestè vitiosus: veluti si sit cõtractus
» alienationis factus ab Eccłesia minore, ciuitate,
» seu fisci procuratore de re immobili, & absque
» debitis solennitatibus, vel quilibet alius titulus,
ex quo manifestè mala fides aliter colligatur. Et tunc dicendum erit huiusmodi titulum non præstare iustam causam præscribendi:imò constituere pręscribentes in mala fide: tàm in longi quàm in longissimi, seu immemorialis temporis præscriptione. In qua specie procedit. 2.opinio, & ea, quę Scrib. ad eius comprobationem adducunt. Aut titulus non est omninò à iure reprobatus:sed talis,cui nec ius assistat, nec resistat,seu in quo modicæ solennitatis defectus inuenitur. Et tunc dicendum erit huiusmodi tituli vitium non adeò protrahendum esse vt longissimi,vel immemorialis temporis præscriptionem elidere,atque inualidare possit. Quæ concordia non obscurè comprehenditur ex his, quæ notat Barto. in l. sed si lege. §. scire.numer.4. ff.de peti. hæred.& in d l.quemadmodum.nu.3. C.de agricol.& censit.lib.11.Eamque in specie assignauit Bal.in rep. leg.Celsus.ff.de vsucapio.nu.20.vbi id eleganter prosequitur Aymon Craueta.d.c.materia ista singularitatis testium.n.12.D.Dida.de Couarr.in d. reg.possessor. 2.par.§.7.nu.5.versi.Hæc autem secunda conclusio. Quod verum, ac iuridicum videtur.

¶ Illud tamen,quod diximus, quòd scilicet titu- »
lus reprobatus à iure,constituat præscribẽtem in »
mala fide, etiam in longissima, seu immemoriali »
prescriptione,ex eo ꝓcedit,quòd error iuris non »
sit sufficiens ad constituendum quem in bona fi- »
de.l.nunquam.ff. de vsucapio.l. Celsus,vbi com- »
muniter Scrib.ff.eod. Fel.in c.de quarta, de præ- »
scriptio.n.26. Ideoque necessariò consequitur id »
non procedere in errore iuris dubij, vel in errore »
iuris simul cum errore facti coniuncto, vel etiam 69
in minore,rustico,muliere & milite,& in omnib' »
aliis personis, seu casibus, in quibus error iuris tolleratur,ad constituendumq́; in bona fide sufficiens est. Quæ enumerant specificè Feli.in d.c.de quarta nu.27.& nu.35.versi.limita 3. cũ seq. Balb. in rep.d.l.Celsus.nu.17. cum plurib.seq. D.Dida. de Couarru.in reg.possessor.2. par.§.7.nu.9.cum sequen.de reg.iur.lib. 6.& alibi sæpè Scriben.id notant.

¶ Similiter etiam in hac re obseruandum erit in casu, de quo agimus immemorialem præscriptionem non posse valere tanquam immemorialem,nec etiam tanquã centenariam, nec quadragenariam cũ titulo.Cùm enim ob malæ fidei præsumptionem præscriptio immemorialis hoc casu non procedat,à fortiori centenaria,atque quadragenaria eadem ratione excluſæ censebuntur.

¶ Quòd adeò verum est, vt nec in hac specie pro- 70
ficiat,præscribenti,quòd accessione primi Maioratus possessoris vti nolit. Nam quanuis mala fides authoris non noceat singulari prout regulariter Maioratus successor esse solet, si is accessione prædecessoris non vtatur.l.an vitium. ff.de diuer. & tempo.prescrip. Bar.in l. Põponius.§.cùm quis adminiculo.nu.1.vbi Ias.nu.1. cum sequen. & cõmuniter Scrib.ff.de acquir. possess.idque in casu, de quo agimus,nõ solũ in successore singulari,sed etiam in vniuersali procedat,cùm agamus de ma- 71
la fide præsumpta,quæ non continuatur,etiam in hæredem vniuersalem nõ vtentem accessione defuncti.Glos.ordina.in l.tutor rerum. verb.*Nõ posse*.ff.de adminisṫ.tuto.Quam ad hoc summè commendat,atque extollit Paul. de Cast.in l.nunquã. ff.de vsucapio.n.1.Fel.in c.si diligẽti, de præscriptio.nu 6.ante fi Balb.de præscrip. 2.par.3.part. principalis.versi. Duodecimo quæro n.14. D.Dida.de Couar in regul.possessor.2.par.§.9.nu.7 de reg.iur.in 6.Illud tamẽ ꝓcedit, quãdo absque accessione prædecessor habet ea, quæ ad præscriptionem necessaria sunt,vt est notissimum & in d. §.cùm quis adminiculo omnes Scrib. aduertunt, sed in hac specie, si Maioratus possessor nõ vellet vti accessione prædecessoris nõ haberet ex pśona sua,ea,quæ ad præscribẽdum necessaria sunt. Prescriptionem namque immemorialẽ allegare non posset obstãte initio vitioso,atque illegitimo.Ex quo de eius origine constat, ꝙ repugnat immemoriali præscriptio. Centenariam autẽ, seu quadragenariam præscriptionẽ cum titulo similiter allegare non posset: cùm ipse titulus reprobatus sit, nec possit vti eo absque vitiorum accessione, vt dixit Paul.consil.81,nu.12.lib.2. Crottus in d. 72
l.Pomponi°.§.cum quis adminiculo. D.Dida.de Couarru.in d.reg.possessor.2. par.§.9.n.5.versic. Tertium.Quòd si vti vellet eadem prescriptione sine titulo, similiter eidem non sufficeret, cum etiam

etiã centenaria præscriptio absque titulo, ad Primogenij præscriptionem sufficiens non sit,prout supra isto cap.num. 43. cum seq. latius annotauimus.

73 ¶ Hæc tamen omnia intelligenda sunt, quando clarè atque manifestè constat titulum vitiosum, ac reprobatũ dedisse præscriptioni immemoriali originem, atque initium,nec solennitatem aliam legitimã interuenisse, ex quo is defectus suppleri possit, prout si pars illud confiteatur, vel ex ipso instrumento appareat euidenter,quòd ea solennitas non interuenit. Quod si hoc ex instrumento,vel partis confessione, seu aliàs non colligatur.sed potuit solennitas legitima, etiam extra instrumentum interuenire, quanuis in instrumẽto ipso nõ appareat,ex immemoriali præscriptione ea præsumenda erit. Quod notat Ancharra. consil.136.incipien. Ex cõsilij excellentissimorum virorum versi. Præterea dictum monasterium,vbi
74 præsupponens,quòd in quodam instrumẽto trãsactionis monialium non apparebat, quòd interuenerat solennitas requisita ad transigendum, de rebus immobilibus,resoluit illam esse ex antiquitate temporis præsumẽdam, cùm potuerit in alio instrumento interuenisse. Idipsum etiam existimat Alex consil.79.n.4 & 5.lib.1.Quæ cõsilia Ancharra.& Alex.ad hoc allegat Xuar.in l.3.tit. *De las deudas*.li.3.fori.fol.57.versi.Credo hanc doctrinã veram.Felin.qui hoc sic declarat, atque intelligit in c.sicut,de re iudi n.33.versi.Septimò & vltimò declarat. Deci consil. 341. n. 13. idem Deci. consil.409.nu.12. Tiraq. qui id optimè declarat de præscriptio.§.1.glos.4.versi. Trigesimo nono. Aymon Craue. de antiquita tempo.in prin.tertiæ par.n.27. Quod præsertim in immemoriali præscriptione dicendum est. Quæ omnia illa,quæ ad eius iustificationem necessaria sunt,præsupponit, etsi plura atque difficilia sint,vt Scrib.in locis, de quibus superiùs meminimus, resoluunt. Sicq́; intelligendum est,quod notat Paul.Castr.qui solet semper esse in ore aduocatorum,consil.81.num.7. cum seq. lib.2. vbi inquit, solennitatis defectum non suppleri ex temporis antiquitate: quando ex ipso instrumento constat eam solennitatem non interuenisse. Cuius dictũ simpliciter atque æquiuocè sequuntur Alex consi.1 n.21.lib. 4 Ias.in l. 15.C.qui admit. Segura in l.Imperator.ff.ad Trebel.col.29 Alciat. de præsumptio. 2 part. nu.16. Hippo.in practica criminali.§. Secunda nu.23 & in l.1.§.si seruus.nu.25.ff. de quæst. & plures alij, quos referunt Tiraquel & Aymon.locis, quibus illos paulò antè citauimus. Sicq́; ista intelligi atque practicari solent.

75 ¶ Vt autem omnia inconuenientia, quæ ex superiùs adductis cõtrariis,atque difficillimis opinionibus exoriri poterunt, vitentur: Scriben. maximo conatu aduocatis consulere solent, vt quãdo sola temporis antiquitate causam defendere possint titulos non producant,ne ex eorum vitio,seu solennitatis defectu, virtus etiam immemorialis præscriptionis elidatur. Idque consuluit Ioannes Miles in suo repertorio,verbo præscriptio.versi. Præscribere volenti nõ obstat error iuris probabilis,vbi inquit,sit ergo cautus, qui tãti temporis possessionem allegat,vt non alleget,nec ostendat titulum ab initio iniustum, sed simpliciter dicat se præscripsisse ex iuxta causa. Ad ꝙ allegat Anto. de Butrio. in c. peruenit de censib. Quorum dicta refert & sequitur Paris consi.101.n.114 lib.1. Idem consi.66.n.128 lib.3.Lud.Messia à Germanica legione, Pontius in rep.l.5. tit.3.lib.7.ordi. in 3 fundamento 1.par.n.7.& 8.

¶ Sed quanuis consilium hoc, à tot grauissimis 76
viris, & aliis etiam indifferenter probari soleat: non tamen simpliciter nec indistinctè sequẽdum erit, sed in ea sola specie probari & amplecti debet,vbi titulus ipse causam producentis non omninò iniustã atque improbam,sed solùm ex certa ac iusta dubiam efficiat. Non enim is, qui ex sola immemoriali præscriptione iustitiã fouet, nec ex titulo in mala fide constituitur, tenetur illum in iudicio vt causam alioqui tutissimam, dubiam forsan,atq; difficilem reddat, producere: sed vbi is titulus nedum causam dubiam, aut difficilem, sed iniustam etiam efficeret clienti, vt vel liti cedat,vel instrumentũ in iudicio exhibeat, vel aliàs propriam conscientiam exoneret, proculdubiò consulendum erit. Nec potest absque conscięntiæ discrimine sibi consuli,vt instrumentum illud nõ ostendat, vel quòd litem ampliùs prosequatur. Quod ab aduocatis summoperè considerandum atque aduertendum est.

¶ Illud autem obliuioni tradendum non erit, quòd scilicet Primogenium hoc,quod ex sola tẽporis antiquitate constat,& de quo nulla scriptura institutionis inuenitur, eas leges ac conditiones,quo ad successionem, atque omnia alia sequi debet:quæ ex ipsa Primogeniorum natura,ac huius Regni consuetudine Hispanorum Primogenijs propria, ac peculiaria sunt, nisi consuetudo etiam alium succedendi ordinem introduxerit, quod supra lib.1.c.3.n.19.latiùs enarrauimus.

¶ Similiter etiam illius obliuiſci nõ oportet, Primogenium, quod ex sola temporis antiquitate constat ex iure communi: non autem ex Regia facultate, in dubio institutum censendum esse. Quod supra isto lib c.2 n.18.tradidimus.

¶ Subsequenter etiam hîc vltimo loco tractandum foret, vtrum à successione Maioratus, de quo ex sola temporis antiquitate cõstat clericus, vel monachus, seu monasterium ex persona eiusdem excluſi censeantur, & quid dicendum sit in furioso,mẽte capto,seu alijs,qui ex clausulis Maioratuum assiduè ab eorum successione excludi solent. Quanuis iure communi inspecto in eisdem succedere possint: sed quia de hoc supra.lib. 1.c.13.diximus, ad ea, quæ ibidem traduntur lectores remittimus.

SVMMARIA.

1 *Defectus formæ,ac solennitatis maior est,quàm defectus substantiæ.*
2 *Facultas,vel licentia debet semper actum præcedere,vel saltim in ipso actu præstari.*
3 *Forma à lege requisita semper censetur esse substantialis.*

Actus

Universidad de Deusto
Biblioteca

4 *Actus gestus contra formam nullus est.*
5 *L.42.Tauri per totum huius capitis discursum latissimè declaratur.*
6 *Confirmatio ex certa scientia necessaria est,ad hoc,vt Maioratus absque regia licentia factus validetur.*
7 *Confirmatio in forma communi non validat id,quod ex se nullum,atque inualidum est.*
8 *Confirmatio ex certa scientia validat,id,quod ex se nullum est.*
9 *Confirmatio ex certa scientia,vel in forma speciali,quæ dicatur.*
10 *Consensus vbi requiritur,semper ex certa scientia præstari debet.*
11 *Confirmatio in forma communi præstat iustam causam scribendi.*
12 *Confirmatio Maioratus absque Regia licentia facti:vtrum valeat,si post mortem institutoris eiusdem concedatur.*
13 *L.iubemus.C.de præpo sacri.cubi.lib.12.declaratur.*
14 *C.quia Ioannes.12.q.5.declaratur.*
15 *Clausula ex certa scientia nõ supplet defectum subreptionis,nec operatur in his,quæ sunt facti.*
16 *Clausula ex certa scientia operatur vt valeat actus,etiam cum testis præiudicio.*
17 *Clausula ex certa scientia habet eandem vim,quam habet clausula de plenitudine potestatis.*
18 *Princeps quando aliquid facit ex certa scientia, vel de plenitudine potestatis,nihil potest allegari,quod habeat reuocare concessionem.*
19 *Princeps potest auferre hæredibus ius delatum ante hæreditatis additionem.*
20 *Confirmatio Principis concessa post mortem illius,qui fecit actum non valet.*
21 *Confirmari non potest actus:nisi eo tempore,quo fieri potest.*
22 *Retractatio non potest fieri in præiudicium tertij,cui medio tempore erat ius quæsitum.*
23 *Clausula ex certa scientia non operatur in tertij præiudicium : quãdo id est graue atque enorme,*
24 *Princeps quando vult rescriptum valere:etiam cum tertij præiudicio intelligere censendus est, de modico,non de magno.*
25 *Leges Regiæ plurimùm restringunt Principis potestatem cum tertij præiudicio.*
26 *Clausula ex certa scientia,vel de pleuitudine potestatis non operatur , nisi adhibita causæ cognitione legitima apposita fuerit.*
27 *Clausula ex certa scientia,vel clausula non obstante nihil operatur,vbi plura obstant , nisi vniuscuiusque specifica derogatio fiat.*
28 *Princeps non potest dominium tollere,sine causa , etiamsi ipsum dominium per modum non à iure genitum:sed à solo iure ciuili inuentum quæsitum sit.*
29 *Dominia quacunque ratione quærantur,ex iure gentium procedunt.*
30 *Princeps iuri adeundi ex certa scientia, vel de plenitudine potestatis ex causa derogare potest.*
31 *Princeps non debet vti plenitudine potestatis,nisi ex magna causa.*
32 *Dispensatio,quæ sine iusta causa conceditur:potius dissipatio quàm dispensatio dicenda erit.*
33 *Princeps quando vtitur plenitudine potestatis sine causa, ea non dicitur plenitudo potestatis sed tempestatis.*
34 *Vnico filio existente,potest ad eius instantiam Maioratus post mortem institutoris confirmari.*
35 *Maioratus post mortem patris potest confirmari:si filij,de quorum præiudicio agitur,consentiãt.*
36 *Maioratus,vtrum post mortem institutoris confirmari possit si ipse in eius institutione petijt,vt à Principe confirmaretur.*
37 *Si pater nominet filium legitimum in testamento poterit Princeps illum legitimare sine citatione venientium ab intestato.*
38 *Auth.item sine legitimis.C.de natu.libe.& l.6.tit.15.partit.4.declarantur.*
39 *Maioratus à patre institutus sub conditione.si à Principe confirmetur : vtrum post mortem eius confirmari possit.*
40 *Institutio spurij facta sub conditione:si Princeps illum legitimauerit, valida est.*
41 *Legitimatio spurij, quem pater instituit sub conditione si legitimatus fuerit:valet etiam si post mortem parentis concessa fuerit.*
42 *L.in tempus.ff.de hæredibus instituendis,declaratur.*
43 *Filius spurius non potest in præiudicium legitimorum legitimari:nisi ex magna causa , & Princeps qui contrarium faceret,esset vnum pecus.*
44 *Ex fauore superuenienti in persona eius,qui Maioratum absque Regia licentia instituit:vtrum impediatur eiusdem Maioratus confirmatio.*
45 *Mandatum reuocatur ex fauore superuenienti:sicut ex morte.*
46 *Curator furiosi potest nomine furiosi omnes contractus facere cum decreto iudicis.*
47 *Curator nomine furiosi potest impetrare legitimationem filij spurij.*
48 *Curator nomine furiosi potest reuocare donationem,ex causa ingratitudinis.*

49 *L.si quis*

49 *L.si quis alicui.ff.de acquiren.hæred.& l.fina.ff.de bono.posse.declarantur.*
50 *Licentia in Maioratus institutione præcedere debet : etsi quo ad principalem dispositionem non requiratur,si ad conditiones,vel alias qualitates eiusdem Maioratus necessaria sit.*
51 *Licentia semper præsumitur in casu dubij,quòd præcesserit Maioratus institutionem.*
52 *Licentia:vtrum sufficiat:quòd per verbum fiat,à Principe cõcessa fuerit,ad hoc, vt ex ea Maioratus institui possit,vel an requiratur literarum expeditio.*
53 *Gratia dicitur informis ante literarum expeditionem.*
54 *Gratia habet tacitam conditionem,si literæ expediantur.*
55 *Gratia eo ipso,quod conceditur per verbum,fiat perfecta est , nec requirit literarum expeditionem:quo ad essentiam:sed tantùm quo ad probationem.*
56 *Regula cancellariæ.53.quæ disponit,dispensationes, nisi literis expeditis non suffragari,qualiter intelligenda sit.*
57 *Gratia,quæ non continet aliquid perfectum:sed datur ad aliquid faciendum, non potest executioni mandari:nisi literis expeditis.*
58 *Delegatus capit iurisdictionem à tempore datæ litterarum,sed exercitium à tempore præsentationis.*
59 *Verbum fiat prolatum à Regijs,consiliarijs , qui Regiæ Cameræ præsunt , non est tanti effectus: prout verbum,fiat,à Principe prolatum.*
60 *Ad regulam Cancellariæ de non iudicando iuxta formam supplicationis vera decidendi ratio assignatur.*
61 *L.42.Tauri nouissimè ampliatur.*
62 *L.43.Tauri nouissimè declaratur,ac limitatur.*
63 *Gratia concessa per verbum,fiat,non expirat morte concedentis.*
64 *Gratia quæ non continet quid perfectum : sed datur ad aliquid faciendum morte concedentis expirat.*
65 *Confirmatio Maioratus absque Regia facultate facti,non expirat per mortem Principis qui illam concesit:etiamsi literæ confirmationis in vita eiusdem expeditæ non fuerint.*
66 *Confirmatio Maioratus concessa in vita institutoris,per verbum fiat , potest post mortem eiusdem expediri.*
67 *Maioratus , vtrum possit institui , ex Regia facultate,quam institutor tempore institutionis ignorauit concessam esse.*
68 *Gratia,seu priuilegium non acquiritur ignoranti,saltim quo ad exercitium.*
69 *Institutor Maioratus , qui habet Regiam facultatem ad illum instituendum : vtrum si illum, simpliciter instituat,censeatur vti Regia facultate.*
70 *Actus,qui potest fieri ex duplici potestate censetur fieri ex ea,ex qua sustineri potest.*
71 *Regia facultas ad Maioratum instituẽdum vtrum amittatur ex non vsu per lapsum decennij.*

De Regiæ facultatis solẽnitate , quæ debet præcedere Maioratus institutionem.

CAPVT SEPTIMVM.

CVM in præcedentibus capitibus latissimè disseruerimus de Hispanorum Primogeniorũ differentiis, antequàm ad alia, quæ ipsorũ Maioratuum substãtiam contingunt, deueniamus, conueniens mihi visum est tractare ea,quæ ad Maioratus institutionem,atque solennitatem necessaria sunt, ne si Primogeniũ ipsum in forma,ac solennitate deficiat, cætera omnia in eo contenta destruantur. Maior enim est defectus formæ,a solennitatis:quàm substantiæ.l.an inutilis cum similib.ff. de acceptila.Bart. nu.5.Paul. nu.3. Alex.nu.3. Ias.n.21. & communiter Scrib.in l.1.§.si quis ita.ff.de verb.oblig. 1

¶ In primis autem sese offert Regię facultatis solennitas. Nam quanuis ea in Primogeniis necessaria non sit,nisi in his casibus,vbi Primogenium ex legitima descendentium seu ascendentium instituitur (vt supra isto lib.c.1.latiùs ostẽsum est) quando tamen de legitima ascendẽtium, vel descendentium agitur,adeò necessaria est,vt eius interuẽtus ante ipsius Maioratus institutionem pro forma requiratur, nec Maiorat' ipse validetur ex Regia facultate superuenienti,quod est de natura licẽtiæ,vel facultatis. Ea namq; (vbi requiritur) 2 semper debet ante actum,vel in ipso actu præstari,nec actum confirmat,si ex postfacto præstetur. l.si quis mihi bona §.iussum.ff.de acquir.hæredi. vbi glos.Bart.n.5.Paul.n.8.Alex.n.9.Ias n.21.& n. 38.& communiter Scrib.id not.l.fin. §.necessitate,vbi glo.& communiter Scrib. C.de bonis quæ liberis.l.obligari.§. tutor.ff de auth. tuto §.tutor autẽ insti. eod. Idque hodiè expresè decisum est ex decis.l.42. Tau.quæ est l.3.tit.7. lib.5.in noua leg.Reg.collectione , vbi disponitur, facultatem ad Maioratum instituendum debere præcedere ipsius Maioratus institutionem, nec Maioratum validari ex licentia subsequuta : nisi in expresè Maioratus iam factus confirmetur.

¶ Hoc autem præcisè obseruandum erit, cùm 3 lex illud pro forma ac solennitate requirat,& forma,vel solennitas requisita à lege semper censeatur esse substantialis vt notat Bald. in l comparationes.3.oppo.in fi. C.de fide instru.& act° gestus 4 contra for-

Universidad de Deusto
Biblioteca

cõtra formam à lege requisitam nullus sit, vt censuit etiam idem Bald. in l. humanum. nu. 3. C. de legi. Quibus plura cumulat Tiraq. de retract. Lignagier. §. 38. glos. 2. nu. 29. & de retract. conuentional. §. 4. glos. 6. num. 51.

5 ¶ Sed cùm ex d. l. 42. Tauri decisione dispositum sit, Primogeniũ absque Principis facultate institutum, posse à Principe cõfirmari, pro eiusdẽ legis interpretatione, in hac parte aliqua ad eius intellectũ ad huius materiæ resolutionẽ necessaria, quæ non alibi sic discussa inueniẽtur, resoluenda erunt. Et primò sciendum est, confirmationẽ de qua in ea agitur, debere esse confirmationem ex certa scientia, nec sufficere si cõfirmatio in forma cõmuni expedita interuenerit. Cùm enim ex eiusdem legis dispositione cõstet, Maioratum nõ valere nisi licentia illius institutionem præcesserit, hocq; requiratur in ea lege pro forma, ac solẽnitate: ex eo cõsequitur Maioratus institutionẽ aliter factã nullam esse, vt supra isto. c. in prin. annotauimus, & in d. l. 42. Tau. eiusdem commentatores aduertunt. Ideoq; ad cõfirmandũ huiusmodi Maioratum, qui aliàs nullus erat, confirmatio ex
7 certa scientia, atque in forma speciali expedita, necessaria erit; nec confirmatio in forma cõmuni sufficiet. Cõfirmatio enim, quæ in forma communi expeditur, nõ validat id, ꝙ ex se nullum est, sed solũ actui valido robur præstat, vt notat Specul. tit. de legato. §. nunc ostendendum. vers. 11. n. 8. Hosti. in summa. de confirma. vtil. vel inutil. §. quis sit effectus. tex. in c. fina. vbi per Scriben. de confirma. vtil. vel inutil. text. vbi glos. & Scrib. in c. quia diuersitatem, de concessio. præbend. Alex. cons. 123. nu. 18. & nu. 22 lib. 4. Deci. qui plura refert in c. 1. nu. 5. de confirma. vtil. vel inutil. Paris. consil. 3. num 36. lib. 4.

8 ¶ Sed ea confirmatio, quæ in forma speciali, atque ex certa scientia cõceditur, id quod ex se nullum est validum efficit tex. in c. 1. vbi per Scrib. de transa & in c. veniens vbi glos. verb cõfirmamus. eod. tit. l. adoptio. ff. de adoptio. Bar. in l. more. n. 5. ff. de iurisdictio. omni iudi. quem ibi communiter Scrib. seq. Felin. qui plura refert in c. inter dilectos, de fide instru. n. 6. & 14. Deci. in c. 1. de cõfirma. vtil. vel inutil n 6. Paris. qui plura refert. d. consi. 3. n. 38. lib. 4. Thomas Gramma. cons. 115. nu. 4. Gozad consil. 62. nu. 15.

9 ¶ Dicitur autem confirmatio fieri in forma speciali, atque ex certa scientia, quando Princeps est plenè informatus de facto, atque eiusdem facti circunstantiis, vel quando rei confirmatæ tenor. insertus est in confirmatione. tex. vbi Abb. nu. 1. & 2. & communiter Scrib. in cap. venerabilis, de cõfirma. vtil. vel inutil. vbi Deci. n. 1. plures. in idem refert tex. vbi Feli. n. 6. & 7. & cæteri in c. inter dilectos, de fide instrum. Deci. in c. 1. de confirma. vtil. vel inutil. nu. 6. Paris latissimè. d. consil. 3. nu. 46. cum sequen. lib. 4.

¶ Ex quibus comprehenditur in hac specie confirmationem in forma speciali, atque ex certa scientia necessariã esse. Qua in re summè notandus ex tex in l. in totũ. ff. de reg. iur. cuius verba sunt. *In totum omnia, quæ animi sui destinatione agẽda sunt: non nisi vera, & certa scientia perfici possunt.* Per quẽ
10 text. notat Deci. num. 1. quod vbi in aliquo actu cõsensus alicuius requiritur, semper actus ille ex certa scientia fieri debet. Quod notat etiam Cagnol. ibi num 1.

11 ¶ Operabitur autem confirmatio in forma communi facta in hoc casu, mirabilem effectũ, quod scilicet præstabit iustam causam præscribendi ita vt ex lapsu. 40. annorum simul cum ea confirmatione Maioratus validus ac perpetuus efficiatur, prout supra isto lib. c. 6. n. 54. ostensum est.

¶ Præterea in hac re illud etiam controuerti so- 12
let an requiratur quòd hæc Principis confirmatio mortem Maioratus institutoris præcedat, an verò sufficiat, quòd post eius mortem sequatur. Quam quæstionem tetigit Grego. Lopius in d. l. 32. tit 9. part. 6. glos. in verb. *No valdra.* col. fi. versi. Sed an si quis. vbi existimat sufficere, quòd post mortem institutoris ipse Maioratus confirmetur. Ad quod allegat Ang in addi. ad Bart. in l. pen. C. de præpo. Sacr. cubi. lib. 12. nu. 2. vbi not tex. illũ, ad hoc, quod Princeps potest dare priuilegiũ defunctæ personæ eius testamentum validãdo iuris fictione post mortem, statuendo liberum illum, qui seruus erat. Ad idem etiam allegat tex in cap. quia Ioannes. 12. q. 5 vbi testamentum factum à quodam Archiepiscopo absque licẽtia Papæ ipse Romanus Pontifex post mortem eiusdem Archiepiscopi confirmet. Ex quibus videtur inferri pari ratione, Principem posse Maioratum, etiam post mortem institutoris, confirmare.

¶ Sed ista, quæ Grego. Lopez vir quippe doctissimus pro hac opinione adducit, vrgere nõ videtur. Nã tex. in d. l. Iubemus, loquitur, in casu 13
speciali, scilicet in seruo oblato Principi, vt seruat, in eius cubiculo, qui ex priuilegio Principis libertatẽ consequitur. Quod priuilegium Princeps extendit ad testamenta seruorum mortuorũ: quia indignum esse censet, quòd is, qui suo cubiculo præpositus fuit, aliquo tempore seruus esse dicatur, quod potuit facere: cùm hoc non esset in præiudicium alterius domini, qui illum obtulit sacro cubiculo. Cuius contrarium dicẽdum est, in aliis casibus, vbi cessat hæc specialitatis causa & præiudicium tertij, vt in casu, de quo agimus, versatur. Sicque tex. illum intelligẽdum esse vbi solius Principis non autem alterius præiudicium versatur ex pluribus probat Sigismundus in cons. feudal. consi 7. n. 24. cum seq.

¶ Item text. in cap. quia Ioannes. 12. q. 5. nihil fa- 14
cit pro opinione Gregorii, imò potiùs cõtrariam coadiuuat. Quia quamuis post mortem illius Archiepiscopi Papa confirmet eius testamentũ, ibidem tamen Romanus Pontifex profitetur se confirmare ea, quæ Archiepiscopus dispoſuerat, non tanquam contenta in testamento, sed quia in vita Archiepiscopus testamentũ fecerat, & Papa promisit ante eius mortem illud confirmare, quæ ꝓmissio habuit vim confirmationis. Idque probatur ex eod. tex. ibi. *Sed quia hoc ei sicut diximus viuẽti promisimus.* Ideóque text. ille non meretur pro hac opinione allegari.

¶ Eandem etiam quæstionem tetigit Menchaca de successio creatio. lib. 3. §. 26 n. 89. cum plurib. sequen. vbi in effectu concludit per plura fundamenta valere Maioratus confirmationẽ à Principe, etiam post mortem institutoris factam, si ea cõfirmatio inserto ipsius Maioratus tenore, facta fuerit. Quod simpliciter sumptum procedere non potest ex his, quæ inferiùs tam in ista. q. quam in sequẽti dicemus. Ex quibus patebit responsio ad ea, quæ ipse Menchaca adducit in suæ opinionis confirmationem.

¶ Hæc autem maturiùs pensanda, ac considerada sunt pluries namque in practica contingere solent.

solent. Ideóq; pro huius quæstionis resolutione, tres casus principales considerandi erũt. Primus, quãdo Princeps ignorans mortẽ institutoris, eius Maioratum confirmauit. Secũdus, quando illum confirmauit ex certa scientia sciẽs iam mortuum esse eius institutorem, nec aliquid amplius fecit, quã ipsum Maioratum confirmare. Tertius casus, quando vltra cõfirmationem expresè ac de plenitudine potestatis derogauit iuri, cæteris filiis descẽdentibus, vel ascendentibus institutoris iam delato, vel acquisito in bonis eiusdem Maioratus.

¶ In primo casu, dicendũ erit huiusmodi confirmationem Maioratum non validare. Certũ namque est, ꝙ si Princeps sciuisset mortuũ fuisse eiusdem Maioratus institutorem, aut illum non confirmasset, aut difficiliùs id fecisset. Ideóq; confirmatio ipsa nullum effectum producit, text. in c. significante, & in c. super literis de rescrip. tex. in c. porrecta. in fi. vbi per Scrib. de confirm. vtil. vel inutil. Paris. consi. 3. n. 58. lib. 4. Quod adeò verũ est, vt quanuis Princeps in huiusmodi confirmatione adiecerit clausulam ex certa scientia. Si tamen hanc qualitatem ignoraucrit: nihilominus tamẽ ea confirmatio sit nullius effectus. Confirmatio namq; subreptitia, etiã cũ clausula ex certa scientia facta non valet. Quod dixit Bald. in l.
15 fina. n. 7. C. sent. rescindi, non poss. vbi singulariter inquit, ꝙ clausula ex certa scientia nihil operatur, nisi in his, de quibus Princeps præsumitur habere scientiam certam, sicut sunt ea, quę consistunt in iure. Non autẽ operatur in his, quæ Princeps præsumitur ignorare, prout ea, quæ sunt facti. Idipsum etiam notat Corneus consi. 189. n. 6. lib. 4. Alex. cõs. 125. n. 13. lib. 2. Fel. in c. cùm inter. de except. n 5. Idem in c. 2. de rescrip. n. 50. & in c. nõnulli. eod. ti. n. 12. circa fin. Dec. qui plura refert in c. 1. de cõfirma. vtil. vel inutil n. 7. & in l. in totũ. n. 6. ff. de reg. iur. Idem Dec. in ca. ad hęc. de rescript. n. 5. Dec. cõs. 142. n. 7. Paris. cons. 3. nu. 59. cum seq. lib. 4. Curt. Iun. cons. 170. n. 31. Ripa. lib. 2. responsorum. c. 6. n. 10. ti. de rescript. Idem li. 3. responsorum. c. 18. n. 6. cum seq. Soc. Iun. cõs. 77. n. 126. 1. par. Roland. à Valle cons. 2. nu. 160. cum sequent. Idque verissimum est.

¶ In secũdo casu, quando scilicet Princeps sciens mortem institutoris, huiusmodi Maioratum confirmauit cum clausula ex certa scientia, prima facie dicendum videtur, ex hac cõfirmatione derogatum censeri iuri filiis ac descẽdentibus delato in hæreditate parentis, etiam quo ad eorum legitimam, Maioratúmq; ipsum validum, atque perpetuum futurum esse. Princeps namque, quando
16 aliquid confirmat, vel agit ex certa scientia videtur velle, ꝙ actus valeat, etiam si ex eo tertio præiudiciũ inferatur. Quod dixit Alex. cõs. 216. n. 24. li. 2. Idipsum etiã resoluit Dec. cõs. 390. nu. 54. Idẽ Deci. cons. 271. n. 8. vbi ad id refert Paul. & Ioan. de Ana. Alciat. qui plura refert de præsumptio. reg. 3. præsumptio. 11. n. 12. Feli. in c. nulli in princ. col. 15. vers. Fallit. 4. sub. n. 11. de rescrip. Idẽ etiam voluit Paris. cõs. 3. n. 77. li. 4. Idẽ cõs. 1. li. 2. n. 67. Tho. Grã. cons. 8. n. 14. Curt. Iun. in cõs. 174. n. 11. Albert. Brun. inter cõs. feu. cõs. 1. n. 74. Ias. in eisd. cõs. feud. in cõs. 8. n. 6. Soc. Iun. cõs. 76. n. 41. lib. 1.
17 ¶ Quod comprobatur ex eo, ꝙ clausula ex certa scientia habeat eandem vim, quam habet clausula de plenitudine potestatis. Prout opinatur Bal. in l. eos in prin. n. 1. C. de appel. vbi eleganter inquit, quod illud, ꝙ Princeps facit ex certa scientia, censetur facere de plenitudine potestatis. Abb. in c. ea, quæ de re iudicata. nu. 8. Idẽ Abb. in c. cùm inter. de exceptio. n. 8. vbi per Fel. n. 5. Rõ. cõs. 166. Dec. in ca. ad hæc, de rescrip. nu. 5. Idẽ Dec. in l. in 18
totum. n. 6. ff. de regul. iuris. vbi Cagnol. n. 2. & 3. Deci. cons. 191. n. 3. & 4. & cõs. 271. Quando autem Princeps facit actũ ex certa scientia, vel de plenitudine potestatis, contra illũ nihil potest opponi, quod habeat annullare concessionẽ. Bal. referens Collectariũ in prœmio Decretalium. n. 4. Alex. cons. 92. n. 30. li. 6. Bart. in l. conficiuntur. ff. de iure codic n. 3. Dec. in d. l. in totum. n. 6. ff. de regul. iur. Goza. cons. 8. nu. 43. Nec Principi aliquid ex certa scientia faciẽti potest dici: cur ita facis? Bald. in Prœmio feudorum. n. 4. Dec. cons. 373. nu. 8. idẽ Dec. cons. 390. n. 13. & 14. & alibi sæpè Scrib.

¶ Hoc autem præcipuè dicendum erit, quãdo hęreditas à filiis, descendentibus vel ascendentibus adita nõ fuit, quanuis ex morte parentis eis delata fuerit. Princeps namq; potest his, qui ab inte- 19
stato successerunt, ius delatum sibi ex parẽtis, vel alterius successione auferre, spurium legitimãdo, etiam absque citatione hæredum, quibus delata est hæreditas, vt existimat Bar. in l. Gallus. §. & quid si tantũ. ff. de liber. & posth. n. 14. fin. verbo. Cuius opinionem asserit cõmunem esse Ias. ibid. n. 143. Et plures alij, quos citauimus supra. libr. 1. c. 8. n. 28. vbi de hac Bartoli sentẽtia latissimè disseruimus, & etiam citauimus infra isto c. n. 30.

¶ Quãuis autẽ hæc vrgere videantur, mihi tamen hæc opinio iure non probatur, sed cõtrarium verius videtur, imò ꝙ ex sola hac Maioratus cõfirmatione à Principe etiam cum clausula ex certa scientia facta Maioratus ipse in præiudiciũ legitimæ ascendentium vel descendentium non validetur. Non enim Regia facultas, nèc Maioratus confirmatio necessaria est, nisi quando de præiudicio ascendentium vel descendentium, quo ad legitimam tractatur, vt plusquam notissimum est.

¶ Hoc autem in primis comprobatur ex eo, quòd 20
cõfirmatio facta à Principe re nõ integra, & postquàm mortuus est is, qui fecit actũ qui confirmari prætenditur, & quando ius iam est alicui tertiò acquisitum, non valet, prout opinatur Andr. de Isern. in c. Imperialẽ in princ. n. 22. de ꝓhib. feud. alie. p Frederi. vbi singulariter, inquit, ꝙ assensus Regius cõcessus re nõ integra iã mortuo eo, qui contraxit, nõ validat alienationem præcedẽtem: etiamsi Rex sciret tempore, quo consensit illum mortuum esse per rationẽ, quã ibi assignat, quęad hoc est singularis. Idẽ Andr. de Isern. in c. 1. §. donare, qualiter olim feud. alie. pot. in vsib. feud. nu. 10. Cuius dictũ refert & sequitur Matthæ. de Afflict. in consensu Regio loquens decis. 335. nu. 12. cũ seq. Roland. Valle cons. 2. n. 145. Pro quibus faciũt, quæ notat Abb. in disputatione incip. Augerius col. 2. ante n. 1. & n. 5. cũ pluribus ꝓcedẽtibus.

¶ Idipsum etiã euidentissimũ redditur hac cõsideratione. Nã aut hæc Maioratus cõfirmatio debet valere, prout ex nũc, & hoc est impossibile cũ iam is, qui Maioratũ instituit nõ sit in rerũ natura. Actus nãq; nó potest cõfirmari, nisi eo tẽpore 21
quo fieri posset. Bar in l. si is, ꝙ pro emptore. n. 4. ff. de vsucapio. l. bonorũ, vbi Bar. ante. n. 1. ff. rẽ rat. hab. Scrib. in l. Gallus. §. & quid si tãtum. ff. de liber. & posth. Nec Princeps intendit Maioratum facere, sed iam factum, prout ex nunc, cõfirmare. Ideóque actus contra eiusdem intentionẽ valere non debet. l. non omnis. ff. si cert. peta. cum simil.

22 ¶ Aut hæc Maioratus institutio debet valere, prout ex tunc,& hoc etiã est impossibile, de iure Retrotractio namq; actus, nõ potest fieri in præiudicium tertij, cui medio tempore erat ius quæsitũ, siue in re, siue in spe.l.si patrem.§. fi ff.quemadmodũ seruit.amitta.l.potior.§.1.ff.qui potio.in pigno.habe.gl.in l.si indebitum. §. si procurator. verb.cõmitti.ff.rem rat.habe.Bar. in l. bonorum. n.1 ff.eod.Bald.in l.fin. C.ad Macedon. in princ. ante numerũ.1.Matthæ.de Afflict d.decis.335.n. 12.Roland.à Valle.d.cons.2.n.155. Tiraquel.qui plura refert de retract.Lignagier.§.1.gl 10.n.66.

¶ Nec obstat, si dicatur ex clausula ex certa sciẽtia apposita in cõfirmatione, censeri à Principe derogatũ iuri tertij, nec posse obiici aliquid aduersus id, quod Princeps ex certa sciẽtia concessit.Ad id namq; respõdetur multipliciter. Primò quòd non est verũ, quòd ex clausula ex certa sciẽtia apposita in cõfirmatione Maioratus Princeps censeatur iuri filiis,ac descendentibus, vel ascendentibus sibi ad legitimã competẽti voluisse derogare:cùm Princeps ex clausula ex certa sciẽtia: nunquã censeatur velle derogare iuri tertij, præsertim in eius graue ac enorme præiudiciũ.Quod
23 opinatur.Bal.post Andr.de Isern.in prælud.feud. n.37.Cardin.Zabarel.cons.96.Corn.cõs.189.n. 6.lib.4.Alex.cõs.111.n 9.li.6.idem cõs.155.n.3. li.6 idem cons.25.n.5.li.7.idem cons.37.n.2.li.1. Soc.cons.120.n.7.li.3.Dec cons.10.n.9.idẽ cons. 544.n.36.Gozad.cõs.9.n.39.& n. 42. idẽ Gozadi. cõs.62 n.17.idẽ cons.5.n.9.Soc.Iun.cõs.77.n. 104 li.1.Paris.cõs.1.n.84.& n.9.lib.1.Idem Paris. cons.111.n.119.cũ seq.eod.li.Ioã.Iacob.Leonard. cons.17.nu.303.& nu.308. inter cõsilia feudalia. Ludo.Mexia.qui plura refert in relectione.l.5.ti. 3.lib.7.ordin.2.par.fundam.17.n.29.

¶ Quod quãdo præiudiciũ tertij graue ac enorme esset,prout in casu,de quo agimus,proculdu-
24 biò verũ est,vt præfati Doct.aduertũt. Nã etiam quando Princeps vult expresè aliquid facere cũ tertij præiudicio,intelligitur de modico, non de graui.gl ordin.in l.sed cum ab hærede in gl.fin.ff. ad Treb.glo.in l.seruitutes.§.publico.verb.incõmodo ff.de seruit.Ioan.de Platea, & Iacob. Rebuf.in l prædia.C.de loca prædio.ciuil.lib.11. Ias. in l.fin.ff.de constit.Princ.n.24.Gozadi cons.14. n.20.Idq; hodie clariùs procedit,attẽta legũ Regiarum decis.vt probatur ex l.1.2.3.& 4 ti.12. li.
25 3.ord.l.12.& l 13.ti.4.lib.2.ord.l.17.& l.18.eod. ti.& lib.quæ hodie sunt in l.1.2.& 3.ti.14.lib.4.in noua.ll.collectio.& in illo ti.& lib. Quæ leges ad hoc omninò videndę,atq; diligẽter attẽdẽdę sunt.

¶ Secũdò,quia quamuis prædicta cessarent adhuc ex hac clausula ex certa scientia appositа in Maioratus cõfirmatione,nõ cẽseretur Princeps velle præiudicare descendentibus,vel ascendentibus in legitima:nisi priùs adhibita causæ cognitione, vt sibi cõstaret de numero filiorum ac ascendẽtium, vel descendentium, ac de quãtitate bonorum & personarum qualitate,aliisq; circunstantiis absq;
26 quibus comprehenditur ex huiusmodi cõfirmatione etiam cum clausula ex certa sciẽtia facta nõ censeri derogatum iuri iam descendentibus,seu ascẽdentibus delato.Idq́ue verissimum est, nisi Princeps ex causa, adhibitáque eiusdem cognitione, atque ex certa scientia, cogitánsque de filiorum præiudicio id fecerit. Tunc namque dicendum erit,prout statim in tertio casu dicemus.

¶ In tertio casu, vbi scilicet Princeps ex certa scientia, ac de plenitudine potestatis derogauit iuri filiorum in bonis Maioratus sibi cõpetenti, etiam quo ad legitimã in ea parte, quæ ad alimẽta necessaria non sit,subdistinguẽdum erit. Nam aut hæreditas parentis mortui iam adita est à filiis vel descendentibus, aut est delata:non tamen adita,sed adeunda.In prima specie, constat Principem id facere non posse, nisi ex causa publica, & dato bono cambio. Cùm enim iam ex additione sit dominium acquisitum,consequẽs est, vt illud Princeps sine causa tollere non possit. l. vẽditor.§. si constat.ff.communia prædiorum,Bald.& Ange.per tex.ibi in l.item si verberarũ. §.1. ff. de rei vendi.Soc.cons.120.n.8.lib.3.Felin.qui plura refert in c.quæ in Ecclesiarum. de cõstitutionib. nu.18.Ioan.de Neuiza,cons.12.n.129. Regia.l.2. tit.1.par.2.l.31.tit.18.part.3.

¶ Quod in hac specie simpliciter procedit ac verum est, nec distinguendum erit, an post additionem hæreditatis possessio apprehensa sit,vel non: nam quamuis in hoc articulo Scrib. distinguere soleant, an scilicet rerum hæreditariarũ post hæreditatis additionem possessio apprehensa sit vel non,dicentes,quòd in primo casu,dominium apprehensione quæsitum non possit à Principe tolli,nisi ex causa & dato bono cambio,cum hic acquirendi modus sit de iure gentiũ. Secũdo autem casu sic, cum hic modus acquirendi dominiũ per additionem absque possessionis apprehensione à iure Ciuili inuẽtus sit,posítque Princeps tollere dominium

dominium ex solo iure Ciuili acquisitum, etiam sine causa, vt distinguit Paul.in l.cùm hæredes in principio.n.1.ff de acquirend possess.idem Paul. in l.3.ff de testament.num 4.Alexand.consilio 2. numero 4.libro 1.Ioannes Crot.in l. Gallus. §.& quid si tantum.ff.de liber. & posthum.nume.63. Quam distinctionem probat, atque constanter defendit Dec.in capit.quæ in Ecclesiarum.num. 26.verficul. Quintus casus, vbi latè prosequitur materiam de const. Idem Dec. cons.698.nu.4. Eamq́; dixit communiter teneri Curtius Iunior, consilio 174. numero 15. atque Fortu. Garsia in dict.l. Gallus. §. & quid si tantum. columna 132. numer.184. licet contrariam opin. veriorem esse profiteatur.

¶ Hæc tamen distinctio, quanuis à grauissimis authoribus recepta sit: mihi tamen iure non probatur, imò est contra omnia iura tàm ciuilia, quam Regia,quæ paulò antè citauimus,dicentia, dominium non posse alicui auferri à Principe absque causa publica, & dato bono cambio,quæ indistinctè id disponunt. Nec verum videtur, q́
29 ex eo, quòd modus acquirendi sit de iure Ciuili, dominium possit à Principe tolli. Quanuis enim dominium per modum à iure Ciuili constitutum acquiratur, ipsum tamen dominium ex iure gentium procedit, cùm omnia dominia quacunque ratione quærantur iurisgentium sint, vt resoluit Bartol.ab omnibus sequutus, in l.ex hoc iure.numer.5.ff. de iusti. & iur.Ideoque contrariam sententiam,imò,quòd hoc indistinctè procedat, veriorem esse censuit Bald. in l. 2. C. de iur. & facti igno.numero. 2.Quem ibi sequitur. D.Anton.de Padilla,num.14 idem Bald.in ca. Domino guerram. numero.12. hic finitur lex in vsib. feud.idem Bald.in l.1.C.de iur.aureo annulo.nume.5.ad fin. Alexand.in dict.§.& quid si tantum.nume.26.vbi Aret.colum.penult.& Soc.num.24.& Fortu. col. 132. cum sequent. & Carol. Ruinus. nume. final. Galiaula finalib.verb.Emmanuel Acosta. 2. part. num. 175. idipsum profitentur, qui vltimus hanc dixit esse communem opinionem, Anto.Gabriel. communium opin.lib. 3.de iure quæsito non tollen.conclu.1.numero.17.Soc.consil. 120. numer. octauo.lib.3.Felin. qui plura refert in cap. quæ in Ecclesiarum.nu.49.de constitut.Parisi. consil.1. nu.64 lib.2.Mencha.de successio.creati.lib.1.§.1. nu.33.Pinelus in Rubr.C.de rescind.vend.1.part. cap.2.nume. 4. Quorum opinio verior, & receptior, atque rationi & æquitati magis consona mihi videtur.

30 ¶ In secunda specie, dicendum est Principem id facere posse. Princeps namque iuri adeundi ad hæreditatem iam delatam competenti ex certa scientia, vel de plenitudine potestatis derogare potest. Quod censuerunt Bartol.& omnes Scrib. in dict.l.Gallus.§.& quid si tantum,dempto Fortunio, vt inquit Emmanuel Acosta.ibidẽ.2.part. nume. 177.Scriben.indifferenter in dict.cap.quæ in Ecclesiarum de constitut. Alexand.consilio 2. lib.1.n.14.Soc.consilio 120.n.octauo,lib.3.Paris. qui plura refert dict. consilio primo.numer.64. & numer.69.lib.2. Quod in casu,de quo agimus, apertiùs procedit, cùm hoc ex causa publica Maioratus fiat,constétque de voluntate institutoris, qui hoc in vita disposuit. Quo casu plenior est Principis potestas,vt infra nume.36.cum sequen. dicemus. Idque etiam quoad legitimã procedit, dummodò filiis alimenta competentia relinquã-

tur:cùm legitima quantitas ex iure Ciuili procedat, ideoq; à Principe minui possit, vt suprà isto lib.c.1.nu.14 latiùs annotauimus.

¶ Hoc autem à Principe non nisi ex magna causa 31
fieri poterit,vt supra lib.1.cap.8.num.32. resoluimus.Princeps namque plenitudine potestatis,nõ nisi ex magna causa vti debet, vt eleganter dixit Innocent.in ca.innotuit de elect.Angel.in l. benè à Zenone.C.de quadrie.præscript. Bald.in l.2.C. de sentent.experi.recit.nume.13.Alexand cons.2. nu.6.lib.1.Fortun.in l.Gallus.§.& quid si tantum. ff.de liber.& posthum.col.135.Marc.Mantua.lib. 2.Dialogorum.capit.22.Hieronym.Cagnol.in l. in totum. numero 3. ff. de regul. iur. Dilpensatio 32
enim, quæ sine iusta causa fit, potiùs dissipatio, quàm dispensatio dicenda erit,prout singulariter dixit Archidiac.in ca.consequens.2.distinctione. Ioannes Andr.in ca de multa.col. 5. de præbend. Fortu in §.& quid si tantum.colum.13.Iaso. inter consil.feudalia consil.octauo nume.51. Mencha. lib.1.controuer.Illustr.capitul.26 nume.10.Imò 33
quando Princeps vtitur plenitudine potestatis sine causa iusta ac rationabili, ea non dicitur plenitudo potestatis,sed tempestatis:prout dixit Soci.consi.120.nume.14 lib.3.Loazes.in allegatione pro Marchione de Velez,pag.54.nu 65. Soc. Iun.cons.65.nu.6.lib.2. Aymon Craue. de antiq. tempo.par.1.nu.3.Mencha.qui plura refert.d. ca. 26.nu.11.Hoc autem nõ credimus vnquàm Christianissimos Hispanorum Principes absq; magna atq; publica causa facturos, cùm absq; conscientiæ discrimine,atq; absq; maxima filiorum, aliorumq́; descendentium vel ascendentium, quibus iam hæreditas delata est, iactura,fieri non possit. Sicq; nũquam in Hispaniarum Regnis id factum fuisse vidimus,nec ab aliis accepimus.

¶ Hæc tamen limitanda sunt, nisi vnicus tantùm 34
filius adfit, in cuius persona Maioratus institutus est,nec alius descendẽs superfit,qui ex Maioratus confirmatione lædi possit. Tunc namq;, ad huius filij,vnici institãtiã, Maioratus à Principe ex certa sciẽtia,etiam post mortẽ parentis confirmari poterit. Quod proculdubiò verum est, cùm in hoc casu non nisi de filij petentis confirmatione præiudicio tractetur. Sicque intelligẽdum erit, quod 35
voluit Christophorus de Miesses relatus à Greg. Lopio in d.l.32.tit.9.part.6.in gl.verb. *Novaldra.* in fi.col.antepe.quãuis illũ reprobet Greg.ibidẽ. Idq; etiam pari ratione dicendum erit, quando plures filij,vel descendentes, seu etiã ascendentes supersunt, omnésq; mortuo Maioratus institutore, eiusdem Maioratus confirmationem petunt. Tunc namque, nulli dubium est, quin ex eorum consensu possit à Principe Maioratus confirmari, cùm in ea confirmatione omnes, qui ex ea lædi possunt, consentiant.l. quoties ab omnibus cum similib.C.de fideicommiss.Ex quibus in hac q.restat vera,ac perfecta resolutio.

¶ Sed adhuc controuerti potest, vtrùm Princeps 36
post mortem institutoris possit Maioratum absq; Regia licentia factum,cõfirmare,quando eius institutor in ipsius Maioratus institutione [illegible] Principe,vt ipsum Maioratũ confirm[illegible] quæstione,prima facie dicẽdũ vid[illegible] cõfirmationẽ valere, etiam[illegible] fiat.Quod probatur ex [illegible] 37
tur,vbi [illegible] naturalem [illegible]

instituat, poterit filius à Principe etiã mortuo patre legitimari. Per quẽ tex. dixit Bart. cõmuniter sequutus in d. l. Gallus. §. & quid si tantum. n. 14. ff. de libe. & posth. Quod si pater filium nominet legitimum in testamento, & illum hæredem instituat, poterit Princeps illum post mortẽ patris legitimare, etiam sine citatione venientium ab intestato, quãuis aliàs in legitimatione veniẽtes ab intestato, quibus ius succedendi delatum est, citãdi sint, vt ibidem Bart. & cõmuniter Scrib. aduertũt. Quod etiam probat l. 6. tit. 15. part. 4. Ex quibus rationibus, eandem opinionem sequitur loquens in Maioratu absque regia licentia facto Greg. Lopi⁹ in d. l. 32. tit. 9. part. 6. in glos. in verb. *Non valdra.* col. 11. versi. Quęro prætereà. Idq; etiã sequitur loquens in Maioratus Mencha. de succes sio. creati. lib. 3. §. 26. n. 105 & n. 106.

¶ Hæc tamẽ opinio proculdubiò erronea cẽsenda est, ad quod probãdum præsupponimus, hãc quæstionẽ in effectu nihil differre à præcedenti, quod clarissimè comprehẽditur ex eo, q̃ im casu. d. Autenticæ item fine, & d. l. partitarum non requiritur, q̃ pater in institutione filij legitimi petat à Principe, vt illum legitimum efficiat, sed tantũ, q̃ illum tanquam filiũ legitimũ instituerit. Ex quo consequitur, non esse decisionem illorum iurium fundatã in hoc, quòd pater petat à Principe in suo testamento, q̃ filium suum legitimum faciat, cùm id non requiratur, sed in eo solùm, quod habuerit patris volũtatem in vita, qui voluit illum tãquam legitimum instituere, & cõcurrat in hac legitimatione simul patris, ac Principis voluntas. Quę volũtates iunctę, maioris effectus esse videtur, quàm sola volũtas Principis, absque patris voluntate, vt ibidem Scrib. aduertunt. Ideoq; idipsum in quęstione proposita dicendum erit, quòd. s. nõ consistat quæstionis difficultas in hoc, quod pater in ipso Maioratu petat Principis confirmationem, sed solũ in eo, quod pater in vita disposuerit, idẽ quod Princeps post mortẽ cõfirmat. In quo casu concurrit voluntas Principis cùm volũtate patris, absque eo, q̃ sit necessarium q̃ pater in institutione Maioratus adiiciat illa verba, quòd. s. petit à Principe vt illum Maioratum confirmet.

38 ¶ Hoc igitur, præsuppositio dicendum erit in hac quæstione idem, quod præcedenti resoluimus, resoluendũ esse ex eisdem rationibus, quæ in præcedenti quæstione adductæ sunt. Quibus non obstat decisio tex. in d. Auth. item fine, nec d. l. parti. nec ea, quæ à Bart. & communiter Scrib. tradũtur in d. §. & quid si tantum. Ea namque iura & Scrib. loquuntur in casu diuersissimo, scilicet in legitimatione. In qua forma est tradita, à lege, vt filius legitimus efficiatur: si eum pater tanquam filium legitimũ instituit in testamento, & Princeps post mortẽ patris illum legitimet. In qua specie actus ex legis dispositione ex parte patris perfectus est, nec aliud in vita eius requirit, debetq̃ Princeps præcisè factum patris confirmare, aliàs filio irrogaret iniuriam, vt probatur ex tex. in d. l. 6. tit. 15. part. 4. *Deuelo otorgar*, vbi id etiam Greg. Lop. aduertit, hic autem loquimur in Maioratu, in quo ex forma legis requiritur, q̃ licentia eiusdem institutionem præcedat, nec sufficit si subsequatur. Qui actus tempore mortis parentis nullus atque imperfectus est, nec Princeps illum confirmare tenetur, imò faciet cæteris filiis iniuriam, si illum confirmauerit. Ideoq̃ ex regulis, de quibus in præcedenti quæstione meminimus, à Principe confirmari nequit. Sicque in casu dictarum legũ quando ea institutio nulliter facta fuit, vt si de filio spurio vel naturali extantibus legitimis fiat, à Principe confirmari non debet, vt ibidem & in dicto. §. & quid si tantum communiter Scribent. aduertunt, sequitur Gregor. Lopius in d. l. 6. partitarum quod etiam existimauit Deci. consi. 176. numero tertio. Acosta. in d. §. & quid si tantum. 2. par numero 166. cum sequentibus post Lã celot. Galiaul. ibidem. Item dicta iura loquuntur in casu, vbi alij filij legitimi non extant, nos autẽ loquimur etiam vbi alij filij legitimi extant, in quorum præiudiciũ Maioratus post mortem parentis confirmari prætenditur. Qua ratione dicta iura in casu speciali loquentia, non possunt ad casum de quo agimus, vbi adeò diuersa ratio versatur, adaptari. Nec in hoc casu parentis petitio facta in vita in ipsius Maioratus institutione aliquid operabitur. Leges nãque, (vt superiùs ostendimus) non fundantur in hac parentis petitione, nec est aliqua lex, quæ eidem aliquam vim tribuat, nec ea astringit Principem ad Maioratum confirmandum, sed hoc ex libera eius facultate pendet, qui non debet filiis, nec descẽdentibus in legitima iam sibi delata, tam graue præiudicium nisi ex causa legitima irrogare, idq; verissimũ est.

¶ Solet etiam circa ista cõtrouerti, vtrum si quis Primogenium instituat, sub ea cõditione: si Princeps illud confirmauerit, valeat confirmatio post 39
institutoris mortem subsequuta. Quam quæstionem tetigit Gregorius Lopius in d. l. 32. titul. 9. part. 6. in glos. verbo. *No valdra.* colũna penultim. versicul. Item nota, vbi inquit valere maioratum, si sequatur confirmatio, ad quod solum allegat text. in d. capit. quia Ioannes 12. quæstione 5. Et quanuis ipse non loquatur expresse in casu vbi confirmatio subsequuta est post mortem institutoris, necessariò eius dictum sic intelligẽdum est ex tex. in d. capit. quia Ioannes, quem ad hoc allegat. Et vt quæstio ipsa deseruiat de dubio: aliàs namque superuacanea ea quæstio esset, cùm ex l. Tauri. valeat confirmatio in vita institutoris, facta, etiamsi institutor eam conditionem in maioratus institutione non apposuerit.

¶ In cuius opinionis confirmationem adduci potest communis regula, quòd, scilicet, institutio 40
spurij valet, si fiat sub ea conditione (si Princeps illum legitimauerit) cùm in tempus habile conferatur. l. in tẽpus. ff. de hæred. instit. Bal. Imol. Soci. Alex. & cõmuniter Scrib. in l. Gallus. §. instituẽs. ff. de libe. & posth. Bal. in l. 1. n. 17. C. de inst. & substit. vbi Soci. n. 11. Palat. Ruui. in rep. Rub. de dõ. inter vir. & vxo. §. 29. n. 4. Curt. Iun. cons. 84. n. 3. Emmanuel Acosta, qui plura refert in d. l. Gallus. §. & quid si tantum. 2. part. n. 172. Quod nedũ procedit, quando ipse filius spurius in vita parentis à 41
patre legitimatur, sed etiam quando legitimatur post mortem parentis. Tunc enim ea legitimatio retrotrahitur ad tempus institutionis. Nec potest considerari præiudicium veniẽtium ab intestato, quibus ante legitimationem hæreditas delata videbatur, quia ex quo institutio erat cõditionalis, & pendente cõditione poterat esse locus institutioni, nullum ius interim delatum erat veniẽtibus ab intestato. l. antequàm. C. cõmunia de succes. l. quandiu. cũ similibus. ff. de acq hære. Idq; sic resoluit. Soci. in d. l. Gallus. §. instituens. columna 2. in princ.

in princip. & Curt. Iun. d. consilio octauo. n. 3. vbi inquit hanc esse communem opinionem, & est de mente omnium Scriben. Quos superius retulimus: quod etiam pari ratione in Maioratus institutione facta sub hac conditione, si Princeps illum confirmauerit, dicendum videbatur.

¶ Sed his non obstantibus in quæstione hac, idẽ quod in præcedentibus resoluendum erit, ex rationibus ibidem adductis, quas æquè in casu de quo agimus, militare notissimum est. Quibus non obstat tex. in d. capit. quia Ioannes, quia eiusdem text. decisio, nedum contrariam opinionem non probat, imò nostram confirmat, vt supra isto cap. num. 14. ostensum est. Item non obstat. d. l. in tẽpus, & ea, quæ Scriben. in d. §. instituens annotare solent. Ad ea namque respondetur multipliciter. Primò, quòd loquuntur quando defectus proue-
42 nit ex parte instituti, nec habent locum quando prouenit ex parte instituẽtis, prout in casu de quo agimus contingit. Tunc enim hic defectus, nedũ post mortem, sed etiam in vita eiusdem suppleri nõ potest. l. si filius, qui in potestate. ff. de liber. & posth. l. 1. §. sed si filius. ff. de leg. 3. idque in specie dixit Alex. in d. §. instituẽs. num. 2. & Curt. Iun. d. consilio 84. numero secundo & tertio. Secundò, quòd loquuntur quando actus non peccat in solennitate. Si enim in eo adesset solennitatis defectus, prout in casu de quo agimus adest, clarũ est, quòd is non possit suppleri præsertim in alterius præiudiciũm. d. l. si filius, qui in potestate. l. filio præterito vbi per Scriben. ff. de iniust. rupt. Alex. in d. §. instituens. numero secundo, & Curt. Iun. d. consil. 84. numero tertio. Tertiò & vltimò: quia hîc agimus de legitima descẽdentium, vel ascendentium, quæ necessariò debita est: cùm non sit necessaria Regia facultas, nec confirmatio nisi ad priuandos ascendentes vel descendentes legitima, vel ad imponendum ipsis grauamen in illa. Quo casu nõ potest procedere opinio Soc. in d. §. instituens, quòd. s. spurius possit post mortem parentis legitimari. Cùm enim illa opinio ea præsertim ratione sustineatur, quòd nullum præiudicium fiat veniẽtibus ab intestato ex legitimatione, eóq; nullum ius eisdem acquisitum, nec delatum sit: consequens est, vt intelligenda sit in his venientibus ab intestato, quibus legitima debita non est. Secus autẽ dicendum erit in illis, quibus legitima debetur. Quibus statim mortuo parente ius ad ipsas legitimas defertur, non obstante parentis dispositione, & in quorum præiudiciũ regulariter non potest filius spurius, nisi ex magna
43 causa atq; citatis his, quibus interest, probata legitimari. vt Scrib. in d. l. Gallus. §. & quid si tãtum annotare solent. Imò Princeps, qui id faceret, esset vnum pecus, nec haberet præ oculis iustitiam publicæ honestatis, vt inquit Bal. in capit. 1. §. filij nati. n. 1. si de feud. fue. contro. int. domi. & agna. Cuius dictum refert, atque commendat Ias. in d. §. & quid si tantum. nu. 98. & alibi sæpè Scriben. Ideoque hæc opinio non potest ad confirmationem Maioratus adaptari, idque verum, ac rationi consonum videtur.

44 ¶ Similiter etiam controuerti poterit, vtrum si is, qui fecit Maioratum absque licẽtia Principis, effectus fuerit furiosus, & ante eius mortem & post furorẽ obtenta fuerit à Principe eius Maioratus confirmatio, Maioratus ipse validetur ex confirmatione subsequuta. Quam quæstionem tetigit Gregorius Lopius in d. l. 32. ti. 9. part. 6. in glo. in verbo. *No valdra.* column. 12. verific. item nota, vbi inquit, quòd ex hac cõfirmatione, Maioratus validatur, allegátq; ad id tex. in l. si quis alicui. ff. de acquir. hæred. vbi probatur, quòd si quis dederit mandatum ad petendam bonorum possessionem, & re integra furiosus effectus fuerit, reuocatur mandatum. Per quę iura notant Scriben. ibidem, 45
quòd sicut mandatum reuocatur morte, ita & furore superuenienti. Quod etiam probatur ex l. fina. vbi gl. & Bart ff. de bon. posse.

¶ Quanuis autem præfatus D. Gregor. Lopius, opinatus fuerit, Maioratũ furore subsequuto cõfirmari non posse, cum furor morti æquiparetur: egóque superius resoluerim post mortem non posse Maioratum confirmari: adhuc tamen in casu de quo agimus dicendum videtur, Maioratum etiam furore subsequutò confirmari posse.

¶ Ad quod probandum præsuppono ex duabus præsertim rationibus me superius probasse, Maioratum non posse post mortem confirmari. Prima, ex eo, quòd eo tempore iam Maioratus non poterat institui. Actus namq; non potest confirmari, nisi eo tempore quo geri posset. Secunda, quia eo tempore iam erat ius acquisitum descendentibus, siue ascendentibus, in quorum præiudicium Maioratus confirmari non poterat. Si igitur probauerimus has duas rationes cessare in furioso: consequens erit, vt confirmatio Maioratus post furorem subsequuta, valida censenda sit, non enim quidpiam aliud adduci poterit: quòd ipsi confirmationi obstare possit.

¶ Quòd autem prima ratio cesset, constat ex eo, quòd curator nomine furiosi tẽpore furoris posset Maioratum per viam contractus facere, præsertim sequutus furiosi voluntatem ante furorem declaratam, cùm possit curator nomine furiosi omnes contractus facere, saltim cum iudicis de- 46
creto. l. 2. C. de curato. furio. l. fina. §. fin autem. & in §. & inuentariũ. C. eod. & vtrobique per Scrib. Qua ratione, curator furiosi legitimationem filij illegitimi ipsius furiosi eius nomine impetrare poterit, vt visum fuit Ludouico à Sardis. in tract. 47
de natura. liber. sub titul. de legitimatione per rescriptum. §. Quintò ex ordine videndum est. nu. 1. Item potest reuocare donationem factam à furioso, dum esset sanæ mentis, ex causa ingratitu- 48
dinis, vt arbitratur Ripa. in leg. fina. C. de reuocand. donat. quæstione. 68. nu. 229. cum sequent. Ideóque non mirum, si possit ad eius petitionem à Principe eius Maioratus ante furorem factus confirmari. De quibus tamen dicendũ erit: prout infra isto libr. capit. 9. numero 27. cum sequentibus dicemus.

¶ Secũda ratio etiam cessat ex eo, quòd ex furore Maioratus institutoris, non censeatur delata hæreditas succedentibus ab intestato, sicut ex morte, cùm possit ipse furiosus resipiscere, & Maioratus confirmationẽ petere, vel etiam aliter de bonis suis disponere. Ideóque, confirmatio non potest dici facta in præiudicium iuris iam descendentibus, vel ascendentibus delati, prout in illa, quæ post mortem institutoris fit, dictum est. Qua ratione hæc vltima opinio mihi vera aduersus Gregorium Lopium videtur: præsertim si Princeps sciẽs Maioratus institutorem iam furiosum esse, ipsum Maioratum confirmauerit. In qua specie id apertissimum erit.

49 ¶ Quibus nō obstat d l.si quis alicui.ff.de acquir. hæred. Quæ est præcipuum Gregorij fundamentum, nā si bene consideretur ea l.iuncta gl.potiùs nostram opinionem coadiuuat. Inquit nāque lex, q. mandatum ad petendā bonorum possessionem reuocatur ex furore superuenienti, nisi furiosus id ratum habuerit. Quod declarans gl. ibidem verb. *Confirmari*, inquit, id intelligendū esse dupliciter. Primò, si furiosus sanæ mentis effectus, id confirmauerit. Secundò, si procurator furiosi id ratum habuerit, quod de curatore furiosi, non de procuratore intelligendum est, vt colligitur ex l. Antistius. §. fina.ff.eod.iuncto intellectu gl. ac Bart.& Scrib.ibidem. Quam legem ad id gl in d.l. si quis alicui allegat, in quo glo.illa dixit duo, quæ satis nostram opinio.coadiuuant. Primū, quòd sit considerabile ad validitatem actus, quòd furiosus potest resipiscere, vt interim alteri ius acquisitū non videatur. Secundum, quòd id, quod poterat facere quo ad hoc procurator furiosi ante furorē potest facere eius curator, iam furore subsequuto. Ex quibus nedum patet responsio, ad dictam.l. si quis alicui, imò ex eis hæc nostra opinio verior, atque firmior redditur. Quæ etiam responsio ad d.l.fina ff.de bon.posse.æquè assignari poterit.

50 ¶ Pro huius autem materiæ perfecta resolutione id etiam annotandum erit, necessariam esse licētiam præcedere, vel Regiam confirmationem sequi ad Maioratus validitatē, siue Maioratus quo ad principalem dispositionem licētiam requirat, vt si de legitima factus sit, siue non requirat licētiam quo ad principalem dispositionem: sed quo ad validitatem aliquarum conditionum, & vocationem, vt si de tertio factus sit, & non fuerit seruatus in vocationibus, & grauaminibus ordo, de quo in l.27. Tauri, vel aliàs. Ad validitatem namque harum conditionum, vel vocationum necesse est, quòd licentia præcedat Maioratus institutionē, vel confirmatio subsequatur, sicut ad principalem dispositionem faciendam ex d. l. Tauri necessaria esset. Eadem namque ratio est de toto quo ad totum, quæ de parte quo ad partem l. quæ de tota. cum similibus ff. de rei vendi. Idq; notissimum est: quanuis contrarium arbitratus fuerit Gregorius Lopius in d l. 32 tit.9.part.6.in gl. in verb. *No valdra.* col pen.vers. aduerte etiam.

51 ¶ Illud autē in hac re animaduertendū est, quòd si licentia, atque Maioratus institutio eodem die facta fuisse appareant, licentiam Maioratus institutionem præcedere præsumendum erit. Quando enim duo actus eodem die facti sunt, ita vt non constet, quis eorū præcesserit, is actus præcedere censendus est, qui necessariò ad ipsorum actuum validitatē præcedere debuisset l. cùm in testamēto. §. hæc verba. vbi per Scrib ff. de hæred. instit. l. secunda. § priùs. vers. si quis ita. ff. de vulga. vbi etiam Scrib. id notāt. Rota. decisione secūda sub titulo de exceptio. in nouis. Feli. in cap. Pastoralis. n. 5 cum seq de præscr. Ias. qui plura refert. in l. fina. n. 30. C. de edicto D. Hadria. tollen. Ripa. lib 3. Responsorū, quinto responso. nu. 12. Alciat. latissimè de præsumptio. regula 3. præsumptione. 42. Antonius Gometius. in d. l. 42. Tauri. n. 3. & 4.

¶ Sed adhuc dubitari potest de quæstione noua ac contingibili, vtrum scilicet, sufficiat ad Maioratus validitatē, quòd facultas concessa sit à Principe ex solo verbo, fiat, vel requiratur, quod ea facultas scripta, atq; legitimè expedita & absoluta fuerit ante ipsius Maioratus institutionem. Quam quæstionem, quia ardua est, ad partes examinatè intendimus. Vt tandē eidem veram resolutionem assignemus, in hac quæstione dicendum videtur, non solum requiri quòd facultas à Principe concessa sit, sed necessarium esse, quòd ante Maioratus institutionem ipsa facultas sit cum omnibus solennitatibus à iure requisitis absoluta, ac expedita. Nam per expeditionem literarum datur forma & perfectio gratiæ, quæ ante eam dicitur informis atque imperfecta, vt voluerunt Domi. de Rota. decisione 458. in nou.n. 5. & probat regula Cancella. de non iudicādo iuxta formam supplicationis vbi latissimè Gometius quæstione prima. num. 2. cum pluribus sequentibus. Oldraldus consilio 326. columna quarta. Ægid. Bellame. consilia 34. columna sexta ad fin. cum princ. sequentib. Vbi singul. inquit, quòd gratia habet tacitam conditionem, si literæ expediātur, & quòd ideò Papa habet tot officiarios, vt literæ ab eis ante expeditionem possint reiici, ac earum expeditio recusari. Qua ratione ante expeditionem nihil est in eis perfectum, neque consummatum. Felin. in Rub. de constitut. numero sexto. Idem Felin. in capit. veniens. num. 3. de accusa. Idq; clarius probatur ex regula Cancellariæ 53. vbi disponitur dispensationes non suffragari: nisi literis expeditis, quod etiam alibi sæpè Scribent. annotare solent.

¶ Pro contraria autem sententia adduci potest elegans doctrina Bald. in l. si qua per calumniam. C. de episcopis & Cleric. numero quinto, vbi singulariter inquit, quòd eo ipso, quòd Princeps facit gratiam simplici verbo, statim gratia ipsa perfecta est, antequam literæ expediantur, quanuis probatio eius non possit fieri per testes, sed per ipsas literas iam absoluras, atq; expeditas. Quod etiam voluit idem Bald. in l. fina. C. sentē. rescind. non posse. numero septimo idem Bal. in l. humanum. C. de legib. numero sexto. & in l. final. C. de communi seru. manu. num. primo. Archid. Ioannes Andreas. Domi. & Scriben. in Procem. libro sexto. Rota decisione 881. numero primo in antiquis. Innocent. in capit. constitutus. de rescript. Idque ex pluribus probat Felin. in d. Rubr. de cōstitut. num. 5. vbi Deci. numero 11. ad fina. & Augustinus Beroius numero 83. Socin. consilio 41. numero tertio & quarto. lib. 3. Ripa. lib. 1. responsorum in Rub. de constitutio. numer. 48. cum sequentibus. Idem responsorum lib. 2. responsor. 11. numero primo cum sequentibus. Gometius. in d. regula de non iudicando: iuxta formam supplicationis quæstione 1. numero octauo. cum sequentibus. Ægid. Bossius titulo de Principe. num. 293. Parisius consilio 77. numero 12. lib. 3. idem consilio quinto. numero 60. eod. lib. Celsus consi. 16. numero sexto. vbi hanc opinionem communem esse profitetur. Ex quo idem in Maioratus institutione dicendum videtur, vt scilicet valeat Maioratus institutio post facultatis cōcessionem facta ex verbo, fiat, si postea etiam post eius institutionem literæ expediantur. Non enim aliter facultas ipsa: quàm per literas expeditionis probari poterit.

¶ Nec obstare videtur dictæ regulę Cancellarię, nam regula. 53. ex qua disponitur dispensationes nō suffragari, nisi literis expeditis, sic intelligēda est, quod s. statim, quòd gratia, ac dispensatio concessa,

concessa, atque signata est, perfecta sit quo ad essentiam, non tamen poterit suffragari, nisi postmodùm literis expeditis. Nō enim regula illa requirit literarum expeditionē à principio: ex quo fit, vt si ante finitum iudicium quocunque tempore literę expediantur, gratia atque dispensatio suffragari debeat: quanuis in principio iudicij solo verbo concessa inueniatur. Quod est idem cum his, quæ paulò antè in Maioratu resoluimus. Sicque illam regulam intelligit ibi glossator antiquus, & Gometius in dicta regula de nō iudicando iuxta formam supplicationis quæstione sexta. numero primo. vbi inquit sic fuisse iudicatum in Rotæ consistorio Quem intellectum ad illam regulam etiam assignauit Soci. qui pulchrè loquitur in proposito. d. consilio 41. numero tertio & quarto. libro tertio. Sicque intelligenda sunt omnia, quæ superiùs adducta sunt ad probandum, quòd ante literarum expeditionem gratia informis sit, atque imperfecta. Nā si perfectionem essentiæ atque substantiæ consideremus, gratia ex solo verbo, fiat, perfecta est. Si verò cōsideremus perfectionem formę atque probationis ante literarum expeditionē, imperfecta consideranda erit. Si autem posteà literæ expediantur, à principio gratia ipsa perfecta atque absoluta fuisse iudicabitur. Quod optimè ac magistraliter declarat Soci. d. consilio 41. & est mente omnium Scriben. quos pro ista parte citauimus.

¶ Nō etiam obstare videtur. d. regula Cancellarię de non iudicando iuxta formam supplicationis. Ea namque in casu speciali loquitur vbi scilicet de literis iudicibus iurisdictionem cōcedentibus, & regula ipsa ad iudices dirigitur, respicitque initium iudicij, quòd cùm à principio nullū sit, non potest ex postfacto validari. Ideoq; eius decisio non debet ad alios casus diuersos extendi, præcipuè vbi verba nō ad iudicem, sed ad partem, (vt in casu, de quo agimus,) diriguntur. Sicque illam regulam intelligit Gometius d. quæstione 6. numero primo. Quod ex eo præsertim dicendum est, quòd regula illa in hac parte à iure communi exorbitet, vt ex pluribus probat Gometius ibidem. quæstione 1. numero octauo. cum sequētib. post glossatorem antiquum eiusdem regulæ. & Soci. d. consilio 41. Ideoque tanquam à iure communi exorbitans non extendenda: sed restringenda, atque limitanda erit. Ex quibus hæc quæstio satis dubia, atque ad vtramque partem disputabilis videtur.

¶ In hac autem Scribentium controuersia prima opinio verior mihi videtur, quòd scilicet ante facultatis expeditionem Maioratus Regiam facultatem requirens instituì non possit. Nam quanuis verum sit, quòd eo ipso quod Princeps vtitur verbo, fiat, ipsa gratia perfecta & confirmata sit, illud tamen procedit ac locum habet, quando gratia nihil ampliùs, quàm ipsam Principis concessionem requirit, secùs autem quādo gratia alicui confertur, vt aliquid facere possit: tūc enim is non poterit illud facere ante ipsarum literarum expeditionem, quanuis gratia ab initio effectum obtineat. Quod sic opinatur Bald. vbi omnia, quæ in hac materia pugnantia inueniuntur sic conciliat, atque declarat in l. falsus, numer. 21. C. de furt. vbi singulariter inquit, quòd priuilegia, quę non continent aliquid in se perfectum sed conceduntur ad aliquid faciendum, similia sunt Epistolæ, vt id fieri non possit nisi receptis literis, & quanuis inspiciatur tempus datæ quo ad initium gratiæ, tamen quo ad eius executionem requiritur quòd literæ exiuerint de Cancellaria, cùm verò cōtinent actum ex se perfectum statim signata supplicatione gratia perfecta est, & plenum ius quæsitum. Idem Bald. in l. fina. columna secunda. ff. de constitut. Princip. Quod etiam sentit idem Bald. in exemplo, quod ponit in d. l. humanum. numer. 6. C. de legib & Domi. in procemio sexto. in §. Vniuersitati. colum. finali. Oldral. consilio 324. col. 4. Idem etiam voluit Ioā. Andr. in c. eam te. de officio. delega. vbi inquit, delegatum accipere iurisdictionem à tempore datæ, sed exercitium à tempore præsentationis. Cuius dictum refert & sequitur Felin. ibidem. numero 21. vbi plura in idem adducit. Idque etiam sequitur Gometius. d. regula Cācella. de non iudican. iuxta form. supplica. numero nono. Ripa. lib. 1. responsorum in Rub. de cōstitu. numero 50. Quod pari ratione in facultate ad Maioratum instituēdum concessa dicendum erit, cùm non contineat aliquid in se perfectum, sed ad aliquid faciendum concedatur, in quo casu doctrina. Bald. in d. l. falsus, proculdubiò seruāda est. 58

59 ¶ Hoc ipsum etiam comprobatur, ex eo quòd verbum, fiat, in his Regiis facultatibus, non à Principe, sed ab eius primariis cōsiliariis, (qui vulgò dicuntur *de la camara*,) profertur. Quod non debet esse tātæ virtutis, nec efficacię prout verbum, fiat, prolatū ab ipso Principe in quo præfati Doctor. loquuntur, vt constat ex verbis Bald. in d. l humanum. numero sexto. C. de legibus, vbi id exemplificat, quando Papa viuæ vocis oraculo dicit. Pronuntiamus talem Episcopum, &c. comprehēditque ex verbis Gometij. in d. regul. quæstione 16. numero quarto & quinto. & omnium Scribent. quos superius retulimus. Qua ratione quando Papa signaturā gratiæ alicui Cardinali committit, non solet is Cardinalis signare per verbum fiat, sed per verbum concessum, vt petitur, vel simile, vt aduertit idem Gometius in eadem quæstione. 16. numer. decimo. Nec videtur in hac specie Regiis consiliariis applicari decenter posse verbum illud Sacræ Scripturæ, quod ab Scribent. applicatu Romano Pontifici, seu Principi, scilicet, fiat lux, & facta est lux, prout adducitur à Felin. in d. Rub. de constitut. numero quinto & à Gometio qui plura refert. d. quæstione 16. numero quinto. Cùm pluries videamus, quòd post factam concessionem à Regiis cōsiliariis qui camerę Principis præsunt, ipse Princeps illas subscribere recusat, nec aliquem effectum obtinent, nisi à Principe subscriptæ sint, vt probatur ex decisione. tex. in l. 24. tit. 3. lib. 2. ordina. quæ hodie est l. 10. titul. 4. li. 2. in noua legū Reg. collectione, quæ in id omninò videnda erit. Ideoque non est ita ampliandā licentia, Maioratuum institutorum, vt absque facultatis absolutione atque expeditione Maioratum instituere possint, præsertim cùm in ipsa facultate detur forma Maioratum ipsum instituendi. Quæ quandocunque variatur, & ideò ante ipsius institutionem debet ea forma eius institutori innotescere, vt secundùm illam Maioratum instituat, nec valet id, quod ignorata forma factum fuerit, vt in quæstione sequenti dicemus, quod verum, atque iuridicum mihi videtur.

¶ Ex quibus assignari poterit vera decidēdi ratio ad dictam illam Cācellariæ de nō iudicādo iuxta 60

formam ſupplicationis. Nam ideò ibi gratia nullum effectum abſque literarum expeditione obtinet, quia ea gratia non continet aliquid perfectũ, ſed ad aliquid faciendum conceſſa fuerit, in qua ſpecie nihil, niſi receptis atque expeditis literis, fieri poterit, ex doctrina Bald. in d.l. falſus quem præfati Scribentes ſequuntur. Ex eoque conſequitur lapſos fuiſſe eiuſdem regulæ ordinarium commentatorem & Gometium ibidem quæſtione prima, numero octauo cum ſequẽtibus qui regulam illam iuri communi contrariam eſſe cenſuerunt, cum (vt ex ſupra dictis probatum eſt) ea in omnibus ius commune ſequatur.

61 ¶ Ex eiſdem etiam infertur nouiſſima ampliatio ad d.l.42. Tauri dicẽtem Regiam facultatem debere præcedere Maioratus inſtitutionẽ. Nã adeò hoc verum eſt, vt non ſolum debeat præcedere Maioratus inſtitutionem eiuſdem facultatis conceſſio, ſed literarum perfecta abſolutio, atque expeditio, quod perpetuò memoriæ commendandum erit.

62 ¶ Ex his etiam infertur ſingularis limitatio ad legem.43. Tauri. Qua cautum eſt Regiam licẽtiam ad Maioratum inſtituendum conceſſam non expirare ex morte Principis, qui ea conceſſit: etiam re integra contingenti: illud namque procedit ac verum eſt, quando Regia facultas iam erat abſoluta atque expedita: ſecùs tamen, quando ſolum eius conceſſio per verbum, fiat, facta fuit. Nã quãuis gratia per verbum, fiat, ſolum cõceſſa non ex-
63 piret morte cõcedentis, ſed Princeps eius ſucceſſor debeat illam facere expediri, vt opinatur Archid. in proœmio lib.6. numero ſecundo vbi Ioãnes Andreas, Domin. Franc. & communiter Scribent. id notant. Bald. in l. humanum. numer. ſexto. C. de legib. Felin. in Rub. de conſtitut. numero 5. vbi Deci. Auguſtin' Beroius. & cõmuniter Scrib. Ripa lib.1. reſpõſorum in capit. cùm M. Ferrariẽſis, de conſtitut. numer. 50. vbi inquit, ex hoc ortam fuiſſe illam formam expediendi per ſucceſſorẽ gratias à prædeceſſore conceſſas, ſcilicet, rationi congruit, &c. Ægidi. Boſſius. titul. de Principe. numero 293. Illud tamen procedit ac verum eſt, quando gratia quid perfectum continet: ſecùs au-
64 tem, quando datur ad aliquid faciendum. Tunc namque morte concedentis literis non expeditis expirat, vt opinatur Bald. in d.l. falſus numero 21. C. de furt. Idẽ Bald. in l. fina. ff. de conſtitut. Principum. colũna prima. Archid. in d. proœmio li. 6. numero ſecundo. Ripa. in d. capit. cùm M. de conſtitut. numero 50. Quod apertiùs probatur ex eadem leg. Tauri. ibi. *Aunque aquellos aquien ſe dierõ, no ayan vſado dellas en vida del Rey que las concedio.* Ex quibus verbis conſtat eam legem de Regia facultate, in vita Principis eam cõcedẽtis, legitimè abſoluta atque expedita, & ex qua Maioratus inſtitutor vti poteſt loqui: non autem de ea, quæ ſolùm conceſſa, nõ autem expedita fuit: de qua Maioratus inſtitutor ex his, quæ ſuperiùs adducta ſunt, vti nõ poteſt ante literarum expeditionem, aliàs fruſtra lex adiiceret verba illa. *No ayan vſado dellas.* Sicque illam legem, hæc tamen non conſiderans intellectum Caſtillo in Commẽtario eiuſdem legis gloſ. 1. in princ. idque veriſſimum eſt.

65 ¶ Ex eiſdem etiã infertur alius nouus intellectus ad d l.42. Tauri. in ſui ſecunda parte, vbi diſponitur, quòd Maioratus abſque Regia facultate factus, validatur ex cõfirmatione ſubſequuta. Nam ſi hæc confirmatio à Rege conceſſa ſit, atque ipſe Rex ante literarum expeditionem moriatur, confirmatio ipſa non expirauit, imò à Principe ſucceſſore expediri debet. Cùm enim gratia iſta confirmationis quid perfectum contineat, nec ex ea aliquid aliud poſt cõfirmationem efficiendã committatur, proculdubiò ea confirmatio morte concedentis, etiam ante literarum expeditionem cõtingenti, non expirauit ex his quæ ſuperiùs adducta ſunt.

¶ Similiter etiam ex eiſdem cõſequitur confirma- 66
tionẽ Maioratus abſque Regia licẽtia facti poſſe poſt mortem inſtitutoris eiuſdẽ expediri, ſi in vita inſtitutoris conceſſa, non tamen expedita fuit. Cùm enim gratia hæc in vita eiuſdem perfectionem atque effectum obtinuerit cõſequens eſt, vt poſt eius mortem expediri poſſit, nec in hoc poteſt conſiderari præiudicium venientium ab inteſtato, cùm etiam ante mortem inſtitutoris vocato ad Maioratum ius quæſitum fuerit, ex his regulis quæ ſuperiùs adductæ ſunt. Idque optimè conſiderat Soci. d. cõſ. 41. n. 2. 3. & 4. lib. 3. Qui in id omninò videndus erit.

¶ Sed adhuc circa iſta etiam controuerti poteſt: 67
vtrum valeat Maioratus inſtitutio facta poſt facultatis conceſſionem, atque expeditionem, ſi ipſe inſtitutor facultatem conceſſam atque expeditam fuiſſe tempore Maioratus inſtitutionis ignorauit. In qua quæſtione dicendum erit, huiuſmodi Maioratus inſtitutionem non valere. Cum enim in Regiis facultatibus ſemper apponi ſoleat forma, quæ in Maioratus inſtitutione obſeruãda eſt: conſequens eſt, vt illum inſtituens tempore inſtitutionis, eam formam ſcire, atque agnoſcere debeat: aliàs ipſa Maioratus inſtitutio: etiam ſecundum ignoratæ facultatis formam facta, nulla futura ſit, vt opinatur Bald. in l. falſus. numero 17. & 18. C. de furt. vbi eleganter inquit, quòd vbi quis debet aliquid facere, ex commiſſione alterius certa forma ſeruata, non valet actus, commiſſione ac eius forma ignorata factus, etiamſi ſecundũ formam caſu factus fuerit. Idipſum etiam voluit Bar. conſilio 73. numero 13. Rota deciſ. 145. nume. 1. & ſecundo. in nouis. Franc. de Aret. conſi. 68. numero quarto. facit text. in l. 2. & in l. multum intereſt. ff. de cõdit. & demonſtrat. & vtrobique per Scriben. Quod comprobatur ex eo, quòd gratia, 68
ſeu priuilegium regulariter ignoranti non acquiritur. Quod probatur ex text. vbi gl. verb. *Præſtitis*, in l. fina. C. de conſulib. lib. 12. Per quem tex. idipſum voluit Bart. in l. fina. ff. de conſtitut. Princip. numero quarto. vbi Iaſ. numero 46. inquit hanc eſſe communem opinionem Legiſtarum & Canoniſtarum, Scriben. in capit. 1. de conceſſio præben. lib. 6. gloſ. in proœmio Clemẽtinarum. verb. *De catero*. Alexãd. qui plura refert in l. qui abſenti. numero quarto. ff. de acquir. poſſeſſ. Et quanuis in hac opinione aliquibus cõtrarium viſum ſit, imò, quòd ius acquiratur ex priuilegio: etiam ignoranti, ex deciſione tex. in cap. ſi tibi abſenti. de præb. lib. 6. Hoc tamen intelligendum eſt, quo ad eſſentiam gratiæ: ſecus tamen quo ad eiuſdem executionem, ſeu exercitium. Quo ad hoc namque, ius aliquod ignorãti nõ acquiritur vt opinatur Bal. in l. fina. ff. de conſtitut. Princip. ſecũda colũna. idem Bald. in l. falſus. C. de furt. numero 21. vbi Andreas Barb. in addi. litera. A verbo. Item ſcias circa. fin. Ex quo cõſtat, nõ valere maioratus inſtitutionem

factam

factam ab habente facultatem, illud tamen ignorante. Idque verum, ac iuridicum videtur.

¶ Illud autem ſciendum erit, quòd valet Maioratus inſtitutio facta, ab eo, qui habet Regiam facultatem legitimè expeditam & abſolutam, illumque ſe habere certus eſt: quanuis in eius inſtitutione non profiteatur expreſſè vti Regia facultate. Cùm enim Maioratus non valeat abſque Regia facultate, cenſetur Maioratum ſimpliciter faciens, illum ex poteſtate ſibi à Principe conceſſa, inſtituere, quanuis id non expreſſerit. l. tertia cum ſimilibus. ff. de militar. teſtament. Per quem text. voluerunt Scribẽt. ibi, quòd actus, qui poteſt fieri ex duplici poteſtate: ſi ſimpliciter fiat, intelligitur factus ex ea, ex qua ſuſtineri poteſt. Quod etiam voluit Abb. in cap. niſi eſſent. de præben. ſecundo notab. per text. ibi. Bald. in l. id quod pauperibus. columna final. verſi. vltimo quæritur. C. de Epiſcop. & cleric. Decius in l. in contrahenda. nume. ſeptimo. ff. de regulis iuris Hippo. ſing. 84. Alciatus de præſumpti. Regula tertia præſumpti. 36. Innocent. vbi latiſſimè per Modern. in ca. cum ex officij. de præſcript. vbi Felin. numero. 31. verſi. ſexta concluſio. Idque in ſpecie Maioratus voluit Mencha. in repet. leg. quoniam in prioribus. C. de inofficio. teſtament. nume. 194. dubitans de opinione Roderici Xuarez. in repet. eiuſdem leg. quoniam in prioribus 18. limita. & 2. limit. ad l. fori, & Gregorij Lopez. in l 11. tit. 4. part. 6. in gloſ. verb. *Libremente*. Qui vt ipſe profitetur, contrarium cenſuerunt, ſed Roderi. Xuarez. in d. duob. locis. hoc non dixit, nec etiam aliquid ſimile, vt apud ipſum videri poterit. Greg. autem Lupus non loquitur quando conſtat, quòd pater fecit Maioratum, & expreſſè filium grauauit, vt ſequenti in gradu reſtitueret: ſed quãdo ſimpliciter filio maiori reliquit bona ſua, non adiiciens quòd eidem illa, iure Maioratus, nec tanquam ſubiecta reſtitutioni relinquebat. Tunc namque etiamſi haberet pater Regiam facultatem ad Maioratũ conficiendum non cenſendus eſſet ea iure Maioratus, ſed tanquam bona libera reliquiſſe, quod non inficiamur. Sed quando certum eſt, quòd voluit pater filium grauare, eidémq; bona iure Maioratus relinquere, eo ipſo cenſetur Regia facultate vti, quanuis id non expreſſerit. Quod Gregorius Lopius ibidem non obſcurè ſentire mihi videtur, ſdque proculdubiò verum eſt, quanuis contrarium & malè in ſimili quæſtione reſoluant Bald. in capitulo primo. §. Item Sacramenta de pace iur. firm. n. decimonono. & Felin. in cap. qualiter & quando *el*. 1. num. decimoſexto. verſi. quarto, limita. de accuſat. & Hyppol. ſingu. 196. quorũ opinio. ſequenda non eſt.

¶ Vltimo autem loco, ea quæſtio decidenda erit, vtrum is qui habet Regiam facultatem ad Maioratum inſtituendum, illam amittat ſi per decennium ipſa facultate vſus nõ fuerit. In qua quæſtione prima facie dicẽdum videbatur, quòd poſt decennium Maioratus inſtitutor illa vti non poſſit. Priuilegium enim ad aliquid faciendum conceſſum expirat, ſi priuilegiatus eo per decenniũ non vtatur. l. 1. ff. de nundi. text. vbi latiſſimè per modern. in ca. cum acceſſiſſent, de conſtitut. l. 42. tit. 18. par. 3. l. 3. tit. 7. part. 5. Quod verum eſſe profitetur Gregorius Lopius loquẽs in facultate ad Maioratum inſtituendum conceſſa. in l. 6. tit. 11. part. 6. in gloſ. verbor. *que la non pudieſſe vender*. col. penultim. verſ. Quid autem ſi alicui, & cætera. Idq; ipſum in aſſenſu Regio ad alienandum feudũ conceſſo dixit Matthæus de Afflictis in c. Imperialẽ in princ. de prohibit. feud. alien. per Freder. n. 35.

¶ Sed verius videtur, quòd ex non vſu per decennium facultas huiuſmodi non amittatur. Nã hæc Maioratus inſtituẽdi facultas ex Regiis facultatibus ſemper in mera ac libera voluntate inſtitutoris apponitur, vt ex earum tenore apparet: ideoque ex non vſu amitti non poteſt. Quanuis enim priuilegium ad aliquid faciendum conceſſum ex non vſu decem annorum amittatur: priuilegium tamen, quod factum ponit in mera ac libera facultate id facere debentis, ex non vſu amitti non poteſt, imò priuilegiatus poterit illud quocunque tempore expedire. gloſ. ordina. in c. vt priuilegia. in gl. penul. in fine de priuileg. vbi Ant. eius opin. probat. Quam etiam ſequuntur communiter Scribent. in c. cùm acceſſiſſent. de conſtitut. vbi Felin. nu. 26. & nu. 27. & Deci. nume. 17. eam veram eſſe profitetur, Balb. de præſcript. 4. parte. 5. principal. verſ. Quartò quæro, nu. quarto Scribent. communiter in c. final. de conſtit. li. ſexto. Ægidi. Boſſius. qui latè proſequitur materiam. tit. de Princip. numero 359. eiuſque gloſ. opin. vera eſt, ex ratione aſſignata per Felin. & Deci. in d. capit. cùm acceſſiſſent, quanuis contrarium voluerit Abb. in d. ca. vt priuilegia. Cuius opinionẽ quanuis ſub dubio fortè veriorem eſſe exiſtimat Iaſ. in l. final. numer. 57. ff. de conſtitu. Princip. eamque ſequitur Dominus Antonius de Padilla. in l. ſecunda. C. de diuerſ. reſcript. numero quinto. Quicquid autem ſit hæc noſtra opinio in facultatibus, quæ ad inſtituenda Primogenia hodie conceduntur, proculdubiò procedit, cùm in his ſemper dici ſoleat. *Os damos facultad para que en vueſtra vida o al tiempo de vueſtra muerte* &c. Ex quibus verbis nulli dubium, niſi quòd ea facultas duret per tempus vitæ illius cui conceſſa fuit. Et hæc de Regiæ facultatis ſolennitate dixiſſe ſufficiat.

SVMMARIA.

Universidad de Deusto
Biblioteca

SVMMARIA.

1 *Scripturæ solennitas, vtrum in Maioratus institutione requiratur.*
2 *L. 41. Tauri declaratur.*
3 *Lex, quæ de vna probationis specie meminit, non censetur alias excludere.*
4 *Exempla in materia probatoria non censentur regulam arctare.*
5 *Probationes ampliandæ, non autem restringendæ sunt.*
Scriptura in fideicommisso & etiam in feudo non requiritur.
6 *Primogenium in testamento in scriptis institutum, necessariò scripturam requirit.*
7 *Facultas Regia ad Maioratum instituendum scripturam requirit.*
8 *Gratia, seu priuilegium Principis, non potest probari per testes, sed per scripturam.*
9 *Publicatio Primogenij absque scriptura instituti coram iudice facienda est, vt eiusdem memoria conseruetur.*
10 *Primogenium in scriptura priuata institui potest.*
11 *Primogenium institui potest in schedula absque subscriptione, nec alia solennitate: si testator in alia scriptura publica ad ipsam se referat.*
12 *Hæredis institutio in schedula simplici, ad quam testator se retulit, fieri potest.*
13 *Scriptura publica requiritur in promissione quam parentes faciunt, de non meliorando aliquem ex filijs suis, ad hoc vt ea promissio irreuocabilis sit.*
14 *Insinuatio vtrum in scriptura Maioratus quingentos solidos excedenti, necessaria sit.*
15 *Donatio, quæ ea lege fit, vt donatarius nomen seu insignia donantis deferat, insinuationem non requirit.*
16 *Insinuatio in donatione ob causam necessaria non est.*
17 *Donatio dicitur ob causam solum vsque ad quantitatem meritorum.*
18 *Insinuatio necessaria non est in Maioratibus, vbi grauamen nominis, & armorum apponitur.*
19 *Insinuatio in legitimæ assignatione non requiritur.*
20 *Insinuatio non requiritur in Maioratu cuius redditus quingentos solidos non excedunt.*
21 *Maioratus reuocabilis insinuationem non requirit.*
22 *Donatio causa mortis, insinuationem non requirit.*
23 *In Primogenio in codicillis instituto quæ solennitas requiratur.*
24 *Exæquatio quæ hodie facta est solennitatis testamenti, & codicillorum, vtrum solum quoad numerum testium, seu etiam quoad qualitates intelligenda sit.*
25 *Exæquatio vnius rei, ad alteram, non solum præsentia, sed etiam futura comprehendit.*
26 *Fœmina non potest esse testis in codicillis.*
27 *Fœmina non potest esse hodie testis in testamento inter liberos.*
28 *Hæreditas, vtrum hodie possit dari iure Maioratus in codicillis, ex eo, quòd exæquata sit solennitas testamentorum & codicillorum.*
29 *Vtrum instituens hæredem coram septem testibus censeatur facere testamentum: si profiteatur se facere codicillum.*
30 *Rationes ex quibus in codicillis hæreditas nec dari nec adimi potest, enarrantur.*
31 *Solennitatis adæquatio non est causa sufficiens ad hoc, vt in codicillis possit hæres institui.*
32 *Pater non potest in codicillis factis inter liberos eosdem hæredes instituere.*
33 *Doctores nostri more auium rationes non perscrutantes sequuntur volatum anteriorís.*
34 *L. non*

34 *L. non codicillum. C. de testa. declaratur.*
35 *Errans in appellatione codicilli: nihilominus censetur testamētum facere, si adhibuit solennitatem testamenti.*
36 *Error in dubio non præsumitur. nisi aliunde probetur.*
37 *Error qualiter probari debeat.*
38 *Institutio hæredis facta in codicillis, obliquatur, vt valeat iure fideicommissi.*
39 *Codicillus valet hodie: etiamsi testamentum, atque hæredis institutio non præcedant.*
40 *In Primogeniorum institutione, quoad solennitates semper tutiores opiniones sequendæ sunt.*
41 *Consulendum est aliter ante factam dispositionem quam post eam perfectam, & absolutam.*

De cæteris solennitatibus, quæ in Primogeniorum institutione requiruntur.

CAPVT VIII.

IN capite præcedēti latè disseruim' de Regiæ facultatis solennitate: sed quia plures aliæ solēnitates in Primogeniorum institutione etiā requiruntur, operæpretium erit, vt in hac parte de illis etiam tractemus. Qua in re illud etiam in primis resoluendum se offert, vtrum scilicet Maioratus institutio pro forma exigat solennitatem scripturæ, an etiam absque scriptura Maioratus fieri possit. In qua quæstione prima facie dicendum videtur, in Maioratus institutione scripturam requiri. Quod probatur ex decisione text. in l. 41. Tauri quæ hodie est l. 1. tit. 7. lib. 5. in noua legum Regni collectione vbi disponitur, ad probationem Maioratus, scripturam Authenticā necessariam esse, nisi in duobus casibus in eadem lege contentis. Primus, quando scriptura interuenit, sed perdita est, ac de eius tenore dubitatur, tūc enim eius scripturæ tenor per testes probari potest. Secūdus, vbi scriptura Maioratus nō apparet, sed ex tēpore immemoriali Maioratus successio prætenditur. Quod etiam ex eiusdem legis decisione testibus probari poterit, Extra hos autē casus contrarium ex eadem lege dicendum videtur. Casus namque excepti regulam contrariam efficiunt l. nam quod liquidè cum simil. ff. de pen. lega. Quod etiam ex eo dicendum videbatur, quòd Primogenia perpetua sint, pluréſque leges, ac cōditiones in eis apponi soleant, quæ in futurū perpetuò obseruandæ erunt. Ideoque, vt ex scriptura memoria in posterum conseruetur, scriptura necessaria est. Hac enim ratione in Censu ac Emphyteosi scriptura requiritur l. 1. C. de iure Emphyt. glos. in c. 1. de censib. lib. 6.

¶ His tamen non obstātibus dicendum est, quòd in Maioratu scriptura pro forma non requiritur, sed tantùm de eo fieri solere scripturam, ad memoriam conseruandam, & facilliorem probationem, iuxta text. in l. contrahitur. ff. de Pignoribus. & ea, quæ notant Bald. & cæteri in l. contractus. C. de fid. instrument. Quod sic Anton. Gomet. in d. l. Taur. numero secundo concludit, ac resoluit, idque verum mihi videtur. Non enim est lex, quæ scripturā in Maioratu expressè requirat. Nec d. l. 41. Tauri contrarium disponit, imò si rectè inspiciatur hoc ipsum probat. Inquit enim. *Mandamos que el Mayoradgo se pueda probar*, &c. Ergo scriptura ad probationem Maioratus necessaria non est, quanuis ex scriptura probari possit l. non quicquid. cum similibus. ff. de iudic. Quòd si l. Tauri. non meminit de ea probatione, quæ per testes deponentes de ipso actu, non autem de scripturarum tenore, seu de præscriptione immemoriali fit, non ideò præcisè scripturam, seu immemorialem præscriptionem ad Maioratus probationem requirere censenda erit: sed ea lex aliquos modos Maioratum probādi simpliciter recēsuit. Ex quorum exemplificatione cætera genera probationis excluſisse non videtur. Adeò namque fauorabilis est in iure copiæ probationum ampliatio, vt si lex, vel statutum in aliquo casu probationem per instrumentum fieri permittat, non ex eo in eo casu censeatur probationem per testes excludere, prout ex pluribus probāt Augustinus Beroius quæstione trigesimaseptima numero quinto & sexto, & Aluarus Vaez. in quæstionibus iuris Emphyt. quæstione septima. numero decimo octauo. Quod in simili notat Barb. in capit. sicut consuetudo. in princip. de probat. vbi singulariter, inquit, quòd quando aliqua lex disponit, quòd fiat probatio per testes, vel alio modo, quòd tunc illud censendum est positum esse gratia exempli, & nihilominùs poterit fieri probatio per alias species probationis. Exempla nāque posita in l. non solent regulam arctare. l. damni infecti stipulatio pertinet. final. verb ff. de damn infect. Cuius legis regulam, etiam in materia probatoria procedere ex pluribus ostendit Anton. Nata. consilio 198. numero decimonono. lib. 1. Ideoque non obstāte illius legis decisione, poterit Maioratus probari per testes, qui eiusdem institutioni interfuerūt, atque per partis confessionem, & per Regiam assertionem, & per sententiam, pluraque alia probationum genera, ex quibus ipsius Maioratus institutio probatur. Eademque ratione lex illa, quæ scripturam ad probationem admittit, non ex eo testes, quibus æquè actus probari potest, excludere censenda est. Probationes namque ampliandę, non autem coarctandæ sunt. l. quoniam. cum similibus. C. de hæretic. quibus adiicitur fideicommissa etiam quibus Maioratus assimilantur absque scriptura relinqui posse. l. & in Epistola ibi *vel sine scriptura*. C. de fideicom. vbi communiter

muniter idipsum Scribent. annotare solent. Quod & in fendo cõmuni voto decisum est. Bal. in Rub. C. de condit. ex lege in fin. Ias. in l. 1. numero 67. C. de iure Emphy. Hyppo. in Rub. C. de proba numero 31. Aluarus Vaez Lusitanus in quæstionibus iuris Emphyteoti. prima parte quæstione 7. numero secundo.

6 ¶ Hæc autem, quæ prędiximus, in duobus casibus non procedunt. Primus, quando Primogeniũ in testamento in scriptis instituitur, tunc nãque precisè Primogenium ipsum scripturæ solennitatem requirit, quæ in testamento ipso principali necessaria est. Secundus, quando Primogenium Regia licentia præcedente instituitur. Nam quanuis ad ipsum Maioratum instituendum scriptura necessaria non sit, cùm tamen ea licentia vim priuilegij obtineat, in eáq; subscriptio principis, ac eius sigillum, eiusque consiliariorum, qui his rebus efficiendis præsunt, subscriptiones, legum derogationes pluréque aliæ solennitates requirantur: consequens est, vt de ea, scriptura solennis necessariò interuenire debeat. Quod probatur ex l. 2. tit. 18. partit. 3. & ex l 26. eod. tit. & part. & ex l. 24. titul. 3. libro secundo ordina. Idque in gratia, seu priuilegio Principis ab omnibus indifferenter resoluitur. Quanuis enim gratia per verbum, fiat, à Principe prolatum, perfecta sit (de quo supra isto libr. ca. præcedenti numero 55. cum sequentibus latissimè disseruimus:) ad sui tamen probationem quælibet gratia Principis scripturam necessariò requirit, nec testibus probari potetit. Quod opinatur Bald in l. humanum. C. de legibus numero sexto, glos. in capit. 1. de censibus libro sexto, vbi communiter Scribent. id notant. Felin. qui plura refert in rub. de constitut. numero quinto. Quanuis Dec. & August. in Beroius ibidem contrarium verius esse profiteantur, sed hanc opinionem veriorem esse censuerunt Ægi. Bossius. tit. de Principe numero 292. Ripa li. 1. responsorum in rub. de constitut. numero quinto & alibi sæpè Scribent. sicque intelligenda erunt ea, quæ Commẽtatores in d. l. 41. Tauri annotare solent.

¶ Sed quanuis Primogenia atque scriptura fieri possint, raro autem, aut nẽquam id contigisse mihi compertum est, quando autẽ id contigerit de
9 eo Primogenio, atque cõditionibus, quibus testator illum instituit, publicatio coram iudice faciẽda est. Qui, testibus in id examinatis Primogeniũ illud, vocatis his, quibus interesse poterit, factum fuisse pronuntiauit, de eoq; scripturam cõficiet, vt in posterum sciatur, quid in eius Primogenij successione obseruandum sit l publicati vbi Bart. Paul. Ias. & communiter Scrib C. de testa. Quod vtilissimum erit, ne ex memoriæ fragilitate, eiusdem Primogenij substantia in posterum deperire possit. An autem ex eo Primogenio, vel aliis, quæ ex scriptura publica non constant, remedium tenuræ summarium ac executiuum ex l. 45. Tauri dari possit, infra lib. 3. dicemus.

10 ¶ Ex his autem infertur, in scriptura priuata posse etiam Primogenium instituí, si ea institutoris manu subscripta testibúsque cõprobata sit. Si enim Primogenij institutio testibus probari potest, à fortiori id dicendum erit in scriptura priuata, siue à partibus recognita, siue testibus comprobata. Idq; apertius probatur ex tex. in d. l. 41. Tauri ibi. *Siendo tales las dichas escripturas, que agan fe.* Ex quibus verbis comprehenditur, ad Maioratus probationem scripturam publicam necessariam non esse, sed talem scripturã sufficere, cui ex iuris dispositione fides adhibenda sit. Cõstat autem scriptura, siue recognitæ, siuè testibus comprobatæ, fidẽ adhibendam esse, vt in l. contractus. C. de fide instru. & in c. 2. eod. tit. omnes Scrib. not. Probaturque ex l. 114. & 119 tit. 18. par. 3. Idque ex his etiã quæ superius dicta sunt, apertissimum redditur.

¶ Ex eisdem etiam probatur, non solùm valere 11
Maioratus institutionem in scriptura priuata cũ partis subscriptione factam, sed etiam in schedula priuata manu institutoris, vel alterius scripta, absque die, mense, nec anno, nec etiam eius subscriptione, nec aliqua solennitate: dũ tamen institutor illius Primogenij, formam in alia scriptura Authentica obseruari præceperit, ad ipsamq; schedulam dispositionem ipsam retulerit, cõstetque liquidò eam schedulam esse illam, ad quam institutor suam voluntatem, atque dispositionem direxit. Quod probatur ex elegãti doctrina Bar. in l. si ita scripsero. n. 1. ff. de conditio. & demonstrat. Cuius doctrinam sequũtur communiter Scrib. in proprio loco. Soc. Alex. Ias. Et cõmuniter Scrib. in l. *ait Prætor.* §. fin. ff. de re iudica. Xuar. in tracta. de capta. volũta. fol. 103. Soci. consi. 142. n. 7. volu. 1. & cons. 173. n. 2. lib. 1. Quod nedum procedit in Maioratu, qui per viam legati seu fideicommissi factus fuit, sed etiam in eo, qui ex hæredis institutione constat. Hæredis namque institutio, etiam 12
in huiusmodi scriptura fieri potest, vt arbitratus fuit Pari. qui plura refert. consil. 19. li. 3. numer. 13. cũ pluribus præcedẽ & sequẽ. vbi latissimè prosequitur materiam Bello. cons. 85. n. 11. Natta. in repet. Auth. quod sine. nu. 26. C. de testam. Iul. Clar. lib. 3. receptarum senten. §. testamentum. quæst. 4. & quæstione 36. Anto. Rube. qui optimè loquitur consi. 14. nu. 7. Iacob. Philip. Portius qui plura refert in lib. commun. opinionum conclusione 20. Quod menti tenendum est, vidimus enim de hoc litem satis cõtrouersam super quodam Primogenio ex opulentissima hæreditate instituto, cuius substãtia ex his quę Scrib. in d. locis resoluũt, præsertim pendebat: ex quibus quid in similibus Primogeniis dicẽdũ sit, vnicuiq; facillimè cõstabit.

¶ In hac autem re annotandum erit, quòd quanuis in Primogenij institutione apertissimum sit, nec 13
scripturam publicã, nec priuatam requiri, etiam si eo pacto fiat, vt reuocari nequeat: tamen in ea promissione, quam parentes fecerunt de non meliorando aliquem ex filiis suis, nec in persona alicuius, ex eisdem Primogenium instituendo, scriptura publica requiritur ad hoc, vt ea promissio vlterius reuocari non possit, nec priuata scriptura nec aliqua alia probationis species ad hoc sufficiẽs erit. Quod probatur ex decis. l. 22. Tauri. quę hodie est l. 6. tit. 6. li. 5. in nou. ll. reg. collectio. ibi. *I passare escriptura publica sobre ello.* Quę lex, id adeò enixè ac precisè probat, vt nullo pacto ab eiusdẽ litera discedi possit, vt optimè ibidẽ cõsiderat Tellius Fern. n. 6. qui eidẽ legi aliquas decidendi rationes assignat, quæ apud ipsum videri poterũt. Sed nihilominùs de his cũ casus cõtigerit, deliberãdũ erit: videndaq; sunt plura remedia quę cõgerit elegãter atque ingeniosè Aluarus Vaez Lusitanus in qq. iuris Emphyt. q. 7. n. 19. cũ pluribus sequẽtibus aduersus leges dicẽtes, in aliquo casu nõ esse admittendam probationem, nisi per instrumentum publicum, quorum aliqua aduersus decisionem d. l. 22. Tauri, atque ad eius intellectum deseruire poterunt.

¶ Subsequen

14 ¶ Subsequenter etiam illud resoluendum se offert, vtrum Maioratus institutio requirat solennitatem insinuationis quando in contractu inter viuos Maioratus ipse instituitur, summámq; quingentorum *Solidorum* excedit. Nam quãdo in testamento instituitur solennitas insinuationis, in eo interuenire non debet, cùm id nullo iure cautum inueniatur. Qua in re prima facie dicendum videbatur, in Maioratus institutione insinuationis solennitatem necessariã esse, cùm Maioratus institutio ex cõtractu facta (vt est notissimum,) donatio sit, atque in donatione excedente quingentos solidos insinuatio pro forma requiratur. l. Sancimus. & l. pen. §. fi. cum simil. C. de dona.

¶ Sed verius est in Maioratibus nostræ Hispaniæ, etiamsi in contractu instituantur, solennitatẽ insinuationis necessariam non esse. In eis namque (vt plurimum) apponi solet clausula, in qua successores perpetuò astringuntur, nomen, atque insignia Maioratus institutoris deferre, vt plusquã
15 notissimum est. & in donationibus, quæ ea lege, ac conditione fiunt, vt donatarius nomen, seu insignia donantis deferre debeat, insinuatio non requiritur. Hæ namque donationes simplices non sunt, sed ob causam factæ esse censentur, vt probat text. singularis qui in hac materia summè cõmendandus, atq; mentí tenendus est, in l. hoc iure. §. fin. ff. de dona. ibi. *Denique Pegasus putabat, si tibi centum spopondero hac conditione, si iurasses te nomen meum laturum, non esse donationem, quia ob rem facta est, & res sequuta est.* Quod per text. illum glo atq; communiter Scrib. ibidem annotare solẽt, idque in simili consuluit Iacob. Philippus Portius cons. 81. num. 28. cum seq. lib. 1. Cùm igitur hæc non sit simplex, sed ob causam facta donatio, consequens
16 est, vt in ea insinuatio necessaria non sit. In donatione namque ob causam insinuatio non requiritur. l. Aquilius Regulus vbi glo verb *Non meram,* & Bar. num. 3 atque communiter Scriben. id notant ff. dona. Bald. in l. illud. nu. 8. C. de Sacrosan. Eccle. Ias. in l. si non sortem §. Libertus, num. 8. ff. de condi. indebi. Segura. in l. ab exhæredati substituto, num. 91. ff. de leg. 1. hanc profitentur communem opi. esse Alex. cons. 113. nu 31 lib. 6. Socin. Iuni. consi. 77. num. 152. lib. 1. Iulius Clarus. lib. 4. senten. §. donatio. q. 17. ad fi. Ant. Gabriel qui plura refert. lib. 3. commu. opin. de donationi. concl. 1. nume. 62.

¶ Nec obstat, si dicatur grauamen hoc nominis, atque armorum delationis nõ adeò æstimandum esse, vt valori rei donatæ æquiualens sit cum iure Maioratus soleant amplissima patrimonia donari. Ideoque, Maioratus institutionem solùm dicẽdam esse donationem ob causam, vsque ad quan-
17 titatem, in qua possit æstimari grauamen huiusmodi. In reliqua autem quantitate, donationem meram, atque gratuitam censendam esse, & per consequens, in ea insinuationem hoc respectu requiri, prout probatur ex tex. iunctis his. quæ ibi notant Scrib. in cap. relatum ibi. *Iuxta seruitij meritum,* de testam. & in l. si donatione. C. de colla. vbi Ias. nu. 3. Dec. n. 16. post Alex. & cæteros plura in idem adducunt. Bald. in d. l. illud. num. 8. Ias. in l. ex hoc iure. nu. 53. ff de iusti. & iur. & in d. §. libertus. nu. 8. Anton. de Canario. in tracta de insinuatione. 2. par. q. 12. nu. 15. Anto. Gabriel. de donat. conclu. 1. nu. 63. & alibi sæpè Scrib.

¶ Ad hoc namq; tripliciter respondetur. Primò, quia hoc nominis, atque armorum grauamen inæstimabile est, & quanuis patrimonia, quæ iure Maioratus relinquuntur, maximi valoris esse soleant: non potest dici, hoc grauamen eorundem Maioratuum valori æquiuales non esse, cum hoc, ex successorum voluntate atq; æstimatione pendere debeat. Plures namque inuenientur, qui forsan malint Maioratum non consequi, quam nomen, atque insignia alienæ familiæ deferre, præsertim, si ad id, propriæ familiæ nomina, atque insignia relinquere debeant. Id enim, antiquitùs factum fuisse sacra scriptura testatur, in successione delata cuidam consanguineo Booz, qui idem propinquior erat. Is námque, cum eidẽ successio, cum onere ferendi nominis alieni deferretur, respondit, *Cedo iuri propinquitatis, nec enim posteritatẽ familiæ meæ delere debeo,* vt habetur. Ruth. c. 4. Qua ratione, simpliciter atq; indistinctè dixit Guillel. Benedict. in repe. ca. Rainũtius. de test. verb. Rainuntius de Clera n. 50. in donatione facta alicui, cum grauamine nominis alieni ferendi, insinuationem non requiri. Quod pari ratione in Maio- 18
ratu etiam dicendum erit, eo præsertim, quod in eo de familiæ conseruatione agatur, ex his quæ dixit Iacobus Philipp. Portius. d. consi. 81. nume. 28. cum seq.

¶ Secundò, quia Maioratus institutio, quanuis incidẽter in successorum vtilitatem cõuerti soleat: principaliter tamen in ipsorum institutorum atque totius familiæ, & etiam reipublicæ fauorem introducta est: prout supra lib 1. c. 18 nu. 2. latius ostensum est. Ideoque, non est cur ex insinuationis defectu, Maioratus annullare debeamus, cum id non solùm in donatariorum, sed in institutorũ, atque totius familiæ ac reipublicæ damnũ ac perniciem conuerteretur. Quod longè distat à mente legum, quæ in donationibus insinuationis solennitatem necessariam esse censuerunt.

¶ Tertiò, quia vltrà grauamen nominis atque armorum, plura alia grauamina Maioratuum successoribus ex Maioratuum natura iniunguntur. Tenentur namque sorores dotare, fratres etiam inopes, atque egentes alere, & plura alia facere, quæ supra lib. 1. cap. 27. nu. 1. cum sequent. annotauimus. Ideoque, non mirum, si hæc grauamina efficiant, vt in his Maioratibus insinuatione opus non sit.

¶ Ex quibus infertur, non solùm in Maioratibus in quibus nominis, atque armorum grauamen iniunctum est, insinuationem non requiri: verum etiam illam necessariam non esse in his Maioratibus, in quibus grauemen istud appositum non fuit. Vidimus enim plura antiqua Primogenia, in quibus ex institutorum incuria grauamen huiusmodi omissum extitit. Cùm enim hoc, quod scilicet Maioratus nullus ex insinuationis defectu pronuntietur, præsertim in Maioratus institutoris atque totius familiæ, & reipublicæ perniciem conuerti deberet, pluraque alia grauamina vltra armorum & nominis delationem Maioratibus apponi solita sint, atque ex eorum natura si omissa fuerint, comprehendantur: consequens est, vt hæc non mera donatio, sed ob causam facta censenda sit: ideoque indistinctè in Maioratibus dicendum est, insinuationem non requiri, siue in eis onus, nomen, atque insignia deferẽdi appositum siue omissum fuerit. Idque in his Maioratibus, qui ex Regia facultate instituuntur, apertiùs procedit, cum Regiam facultatem vim insinuationis habere ex pluribus probari possit.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Quod ex eo etiam comprobatur, q̃ hęc Primogenia ex legitima filiorum frequenter institui soleant. In assignatione autẽ legitimæ facta à patre filio, insinuatio non requiritur, vt dixit Specul. titul. de dona. vers. Quid si pater. Cuius dictum refert & sequitur Bald. in l. illud. C. de Sacrosan. Eccle. num. 7. vers. Tertio quæritur. Xuar. in repet. l. quoniam in prioribus. C. de inoffic. testa. in princ. leg. nu. 8. Tas. in l. frater à fratre in lectura. nu. 44. vers. Septimò prædicta regula limitatur. ff. de cõdi. indebi. Anton. Gabriel. li. 3. commu. opi. de donatio. conclu. 1. nu. 72.

¶ Sed quanuis hoc vltimum frequenter ad sustinendos Maioratus absq; insinuatione factos, atq; etiam tertij & quinti meliorationes, in quibus insinuatio nõ interuenit, adduci soleat: mihi autem vrgere non videtur, cùm semper Maioratus non ex sola legitima filiorum, sed ex aliis bonis vltra legitimam fieri soleant. Et quanuis in legitima insinuatio non requiratur in excessu tamen legitimæ necessaria est, vt præfati Docto. aduertunt. Ideoq́ue meliùs hæc conclusio ex præcedentibus fundamentis, quæ præcisè vrgent, atque necessariò astringunt probanda erit.

20 ¶ Illud autem animaduertendum est, q̃ si fructus Primogenij vniuscuiusque anni summam quingentorum aureorum non excedant, proculdubiò Maioratus etiam ex donatione factus, insinuationem non requiret. Considerant namq́ue iura, q̃ quanuis valor eiusdem Maioratus quingentos *Soltdos* excedat, poterit contingere, quòd forsan nec vno anno successor fructibus eiusdem Maioratus frueretur. Ideoq́ue in hac re, fauorabiliorẽ sententiam elegerunt, quod probat text. qui in id est singularis in l. Sancimus. §. fina. C. de dona. Excuius tex. decisione in casu de quo agimus, hęc extra disputationis aleam versabuntur.

¶ Ea verò prædiximus in Maioratu ex contractu irreuocabili instituto, intelligenda sunt. Si enim
21 Maioratus reuocabilis sit, in eo insinuatio necessaria non erit. Cùm is Maioratus quanuis in contractu institutus sit, vicem tamen vltimæ voluntatis obtineat: prout supra lib. 1. cap. 12. ostensum
22 est. Quod ea ratione in donatione causa mortis decisum fuit ex leg. fina. C. de dona. cau mort. Idq́ue per illum text. dixit gl. in l. si quis pro redemptione. verb. *Ad refectionem*. C. de dona. vbi Bar. & commu. Scrib. id notant. Guido Papæ. decis. 610. & decis. 321. nu. 3. Anto. Rubeus consi. 59. num. 1. Ant. de Canario in tra. de insinuatione. 2. part. q. 7. nu. 7. Ant. Gab. lib. 3. de dona. concl. 1. nu. 70. quæ omnia summè notanda sunt: frequenter namque in forensibus controuersiis contingere solent.

23 ¶ Præterea, illud etiam resoluẽdum se offert, quæ scilicet solennitas in Maioratu ex codicillis instituto necessaria sit. Quanuis enim ex iuris cõmunis dispositione, quæstio hæc propè nullam dubitationem præ se ferret, cùm plenè id dispositum esset, ex decis. tex. in l. fi. C. de codicil. & in l. 1. tit. 12. part. 6. Hodie tamen, stante decis. l. 3. Taur. q̃ est. l. 2. titul. 4. lib. 5. in nou. ll. reg. collectione satis dubia est. Ex ea namq́ue lege disponitur in codicillis eandem solennitatem quæ in testamẽto necessariam esse: & quanuis si lex illa id absolutè dispo-
24 suisset, hoc etiam absq; dubitatione procederet, cum ex legibus Regiis satis constet, q̃ solẽnitas in testamento interuenire debeat: dubiũ tamen resultat ex eo, q̃. d. l. Taurinensis non simpliciter, & absolutè disponat, eandem solennitatem in testamentis & codicillis necessariam esse: sed id dicat, referens se ad l. 1. tit. 2. lib. 5. ordina. q̃ hodie est. l. 1. tit. 4. lib. 5. in nou. ll. reg. collectione, vt probatur ex ea. l. 3. Taur. ibi. *T en los codicillos interuenga la mesma solennidad que se requiere enel testamento nũcupatiuo o abierto, conforme a la dicha ley del ordenamiento.* Quæ lex ordinamẽti solum de numero testium, non autem de qualitate eorum disposuerat. Quod etiam apertius apparet ex principio eiusdem legis Tauri. ibi. *Que la solennidad de la ley del ordenamento del señor Rey don Alonso, que dispone quanto testigos son menester enel testamento, &c.* Ex quo plures ex Hispanis Scri. existimare solent, q̃ quãuis quoad numerum testium hodie exæquata sit solennitas testamenti atq; codicillorum: quoad qualitates tamen eorum nihil innouatum sit, sed iura cõmunia immutata remaneant. Quod enim non mutatur quare stare prohibetur? l. Sancimus. cum simili. C. de testam. Ex quo inferunt hodie, sicut & olim, in codillis testes fœminas sufficere, 25
nec masculos sicut in testamẽto requiri. Nec etiã necessarias esse alias qualitates quæ in testibus in testamento adhibitis requiri solent. Idq́ue verum esse profitentur Ioa. Lup. in d. l. 3. Tauri nu. 34. & Cisuẽ. nu. 12 & anto. Gome. num. 71. Et Burg. de Pace. nu. 1349. cum seq.

¶ Sed his non obstantibus, contraria opinio mihi semper verior visa fuit. Quod probatur ex. d. l. 3. Tauri. quæ in codicillis, & in testamẽto disponit eãdem solẽnitatem necessariã esse. Quæ verba tam ad numerum, quàm ad qualitatẽ testium necessario referenda sunt. Et quanuis lex ipsa adiiciat verba illa, *conforme a la dicha ley del ordenamiento*: id tamen præcedentem dispositionem non restringit, sed solum l. Taur. se refert ad illam legẽ ordinamenti, vt intelligatur, quòd solennitas, quæ in codicillis hodie interuenire deber, non est illa, quæ ex legibus antiquis in testamento requirebatur: sed ea, quæ ex d. l. ordinamenti denuò statuta fuit. Quæ iura antiqua in pluribus innouauit. Et cùm ex mente eiusdem legis ordinamẽti constet, testes, qui ex eius dispositione requiruntur in testamento, debere esse masculos, atque rogatos, & cum aliis qualitatibus, q̃ ex legibus antiquis requirebãtur, etsi lex illa id literaliter non declaret: consequens est, vt lex Tauri. quæ in solennitate codicillorum se refert ad d. l. ordinamenti dispositionem, non solùm ad literam, sed ad mentem etiam eiusdem legis se velle referre, censenda sit. Illud namque dicitur constare ex lege, quod ex mente eiusdem comprehẽditur, quãuis in verbis expressum non sit. l. 2. vbi per Soc. ff. si cert. pet. l. nominis, & rei. §. verbũ ex lege. ff. de verb. sign. iũctis pluribus aliis, quæ supra lib. 1. cap. 4. n. 21. adducta sunt.

¶ Nec obstãt verba illa, quæ in princ. d. l. 3. Tauri. apposita sunt, scilicet. *La solennidad de la ley del ordenamiento del señor Rey don Alonso, que dispone quãtos testigos son menester enel test. amẽto.* Ex quibus verbis præfati Scrib. Hispani probare nituntur, legẽ illam, nihil de qualitate, sed tantùm de numero testium voluisse disponere. Illa namque verba demonstratiuè, non autem restrictiuè appositã censenda sunt, ad quod solum fuit necessarium quodcunque eiusdem legis signum adiicere, nec necessarium fuit omnia verba eiusdem legis referre, idq́ue notissimum est. Aliàs namq; sequeretur, q̃ in casu in quo. l. illa ordina. disponit testes debere esse vicinos, & oppidanos loci, in quo testamentũ fit,

fit, id in codicillis necessarium non esset, cùm lex illa Tauri. solùm ad numerum se referat. Quod absurdissimum esset, nec aliquis ex Hispanis Scriben. id asseruit, imò ipsi contrarium profitentur.

¶ Præterea hoc ipsum comprobatur ex eo, quòd quando ex vnius legis decisione duo æquiparata sunt, disposito in vno semper in alio dispositum esse cẽsetur, nisi diuersa ratio aliud suadeat. l. 1. vbi latissimè per Scrib. ff. de leg. 1. l. fin. vbi etiam per Scriben. C. de collat. Tas. in l. 2. §. & harum. nu. 15. ff. de verb. obli. In codicillis autem, & in testamentis eadem ratio versatur, ne scilicet in eis possit aliqua falsitas fabricari, & saltim non militat maior ratio in numero testium quam in qualitate, vt notissimum est. Igitur constat, in vtroque casu eandem solennitatem ex legis æquiparatione seruandam esse.

¶ Vlterius idipsum ex eo etiam comprobatur, quia in codicillis iure antiquo quinque testes requirebantur, & ex illa lege ordin. iam in codicillis tres testes sufficiunt si loci oppidani sint, cùm ea solennitas in testamẽto sufficiens sit. Etsi diceremus, q̃ sufficiant fœminæ, sequeretur, quòd tres fœminæ loci oppidanæ sufficerent, ad hoc, vt in codicillis legitimus testiũ numerus interuenisse dicatur. Quod admodum absurdum, atque contra mentem conditorum legum illarum futurum esset.

¶ Rursus idipsum clarius constat ex d. l. ordin. secundùm literam, quæ hodie typis mandata est in l. 1. ti. 4. lib. 5. in noua legum reg. collectione. ibi. *Teniendo las otras qualidades, que el derecho requiere.* Ex quibus cõprehenditur, nõ solùm legem illam de numero testium, sed de omnibus aliis qualitatibus disponere, quæ verba credimus, in d. noua collectione adiecta fuisse, vt sciamus, tàm quoad numerum quàm quoad testium qualitates, solennitatem testamenti ac codicillorum hodie adæquatam esse, & vt hæ vanæ ac superfluæ disputationes reiiciantur. Ad nihil namque aliud necessariæ fuerunt, cum idipsum absque illorũ verborũ appositione ex mente dictæ legis comprehenderetur. Quod si dicatur verba illa hodie denuò adiecta, nihil referre, cum tẽpore, quo. d. l. 3. Tauri. cõdita fuit, in ea lege non extitissent, nec relatio ad futura, sed tantũ ad præterita fieri possit, dicendũ est, ea verba esse declaratoria. d. l. ordina. Atque ideò in legis Taur. intellectu, sequẽdã esse declarationẽ, q̃ in d. l. ordi. ad quam se refert, facta fuit. Ea nãque est declarationis natura, vt semper illud, q̃ declaratur verum fuisse præsupponat, ideoq; tam præterita quã futura comprehendit, vt notãt Alberi. in l. leges. C. de legib. & Scrib. in c. fi. de con-
26 sti. & alibi sæpè. Quod etiam ex natura æquiparationis seu exequationis cõprobatur. Quãdo enim duo sunt æquiparata seu exæquata, hęc exequatio non solum extenditur ad præterita, sed etiam futura comprehendet, adeò vt quicquid in vno denuò statutum fuerit, in alio etiam intelligẽdum atque accipiendum sit, vt dixit Bal. in l. omnia. C. de episco. & cleri. nume. 3. Cuius dictum refert & sequitur Ias. in d. l. 1. ff. de lega. 1. num. 16.

¶ Vltimo loco idipsum in solennitate testiũ masculorum, apertiùs procedit, cùm etiam ante legẽ Taurinensem verior opinio esset, quòd in codicillis testes masculi necessarij essent, nec fœminæ sufficerent. Quod, quãuis iure communi inspecto satis probabile esset, vt colligitur ex his quæ adduxit Rapha. Cuman. in d. l. fin. C. de codicil. & Didac. del Castillo in d. l. 3. Tauri. col. 7 cum seq. hodie tamen mihi apertissimè probatur ex l. 10. tit. 1. part. 6. Quę lex loquens in Hermaphrodito, inquit. *Este atal dezimos, que si tira mas a natura de muger que de varon, no puede ser testigo en testamento, ni en todas las otras mandas, que ome fiziesse.* Si igitur Hermaphroditus ex eo, quod in sexu fœmineo incalescit, non potest esse testis in testamẽto, nec in aliis vltimis voluntatibus, prout illa l. disponit: consequens est, vt à fortiori idipsum in fœmina, in qua maior ratio versatur, dicẽdum sit. Quæ lex ad id semper singularis atque mẽti tenenda mihi visa est, quanuis nullus ad id hucusque illam citauerit: sicq; hodie eandem solennitatem requiri in testamentis & in codicillis, tam quo ad numerum quàm quo ad qualitatẽ testium censuit Tellius Fernandez in d. l. 3. Tauri. 4. par. num. 22. nihil tamen ex his adducens. Cuius opinio verior mihi videtur.

¶ Ex quibus consequitur, q̃ quanuis iure cõmuni 27
testes fœminæ in testamento inter liberos facto sufficerent, nec masculi requirerentur, prout dixit glos. 1. in Auth. quod sine. C. de testam. Cuius opinionem sequuntur Scrib. ibidem prout refert Tas. in l. hac cõsultissima. §. ex imperfecto. nume. 6. C. eo. dixitq; cõmunem esse Curt. Sen. consi. 75. col. 7. Ripa. de peste. 2. par. 2. partis. q. 2. num. 19. Deci. in l. fœminæ. ff. de reg. iur. nu. 31. Gratus consil. 90. lib. 1. num. 86. Tiraq. de legib. connub. l. 9. nu. 47. Rubeus. consil. 6. in princi. Hodie tamen ex dicta l. 3. Tauri. quæ disponit solennitatem requisitam ex prædicta. l. ordina. in qualibet vltima voluntate in testamento etiam inter liberos facto necessariam fore, dicendum esse eam solennitatem, tàm quoad qualitatem masculinitatis, quàm quo ad testium numerum requiri: quod ex his rationibus, quas paulò antè adduximus, præcisè probatur, idq́ue ex pluribus etiam probat Castillo in dict. l. 3. Tauri. in glos. verb. *Siete testigos*. colum. 7. cuius opin. amplecti videtur tanquam tutiorem Grego. Lopez. in l. 7. titul. 1. part. 6. in glos. verb. *Dos testigos*. Eáq; opinio mihi verior videtur, præsertim attenta noua litera d. l. ordin. de qua superiùs meminimus. Quanuis cõtrariam opinionem, imò quòd testes fœminæ hodie in testamento inter liberos facto sufficiant, constanter defendat Tellius Fernand. in dicta l. 3. Tauri. 1. par. num. 15. qui in hoc plurimum his, quæ in præcedenti quæstione dixerat aduersatur, idq́ue ipsum existimat Burgos de Pace. num. 142. cum pluribus sequentib. ex fragilibus fundamentis, & quibus ea superiùs adductis facillimè respondeti poterit.

¶ Ex eisdem etiam, in hac parte examinanda superest consequẽter ea quæstio, vtrum scilicet hodie in codicillis hæreditas iure Maioratus relinqui possit. Quanuis enim ante dictam legem ter- 28
tiam Tauri certissimum esset in codicillis hæreditatem nec dari, nec adimi posset l. hæreditas. C. de his quib. vt indig. l. 2. C. de codicil. l. 2. titul. 12. partit. 6. hodie tamen id satis dubium est, cum ex ea lege Tauri. testamentorum, & codicillorum solẽnitas exæquata sit. Quæ quæstio præterquàm quod præcedentibus adeò contigua & succedanea sit, vt in hac parte iustè omitti non posset, ad Maioratus etiam prodesse poterit. Ex eius namque resolutione comprehendetur, vtrum in codicillis Primogenium ita constitui possit, vt saltim primus successor hæres institutus, Maiora-
tum ipsum iure directo cõsequatur, iuxta ea quæ supra

supra lib.1.cap.14.nume.5.tradidimus.

¶ In qua quæstione, prima facie dicendum videtur, hodie ex dicta l. Taurinensis decis. hæc omnia innouata esse, possèque hodie in codicillis, sicut in testamento hæreditatem directo dari, atque adimi. Cùm enim ea esset præcipua ratio legum disponentium hæreditatem non posse iure directo dari in codicillis, quòd in codicillis minor solēnitas, quàm in testamēto necessaria esset, vt plures ex Scribent. in dict. l. 2. C. de codicil. & aliis in locis passim aduertunt: cōsequens est, vt exæquata solennitate testamentorum & codicillorum, & cessante iam dictarum legum ratione, similiter cesset earundem legum dispositio, hæreditasque hodie in codicillis directo dari, atque adimi possit. Idque dixit Ias. in l. hac consultissima. n. 10. C. qui testa. facer. poss. vbi ex hac ratione inquit, quod si in codicillis cæci requireretur eadem solennitas, quæ in eius testamento requiritur, illicò sequeretur, quòd cæcus posset in codicillis hæredem directum instituere.

¶ Præterea hoc etiam comprobari potest ex eo, ꝙ notant Ioan. Andr. in addi. ad Specul. in §. compēdiosè in addi. incipien. ad intellectum, vbi singulariter inquit referēs Dynum idipsum dicentem,
29 quòd si quis coram septem testibus instituat quē hæredem, & profiteatur se facere codicillum, nihilominùs tamen ea scriptura non erit codicillus, sed testamentum, valebitque hæredis institutio in ea facta, ac si in testamento facta fuisset. Quod etiam dixit Bald. in l. testamentum. C. de testa. nu. 1. vbi Paul. nume. 3. & Salicet. num. 2. eius opinionem sequūtur. Idipsum etiam existimat Angel. in l. illud §. tractari ff. de testa. Alex. consi. 141. nu. 12. lib. 1. idem Alexan. in l. non codicillum. C. de test. num. 2. vbi Ias. num. 1. plura in idem adducit Bald. in l. Imperator. *la primera*. ff. de stat. homi. Felin. in cap. significante. num. 6. de rescriptis. Guillel. Benedict. in repe. cap. Rainutius, verb. *Testamentum.* in 3. nume. 5 de testa. colū. 1. Gregor. Lopius in l. 2. titul. 12. part. 6. in glos. verb. *Herederos.* Vbi hanc opinionem eligere videtur. Ex quibus stante dicta lege. 3. Tauri posse hodie directum hęredem instituii in codicillis, atque hæreditatem adimi, dixit Gregor. Lopius in dict. glos. verbo. *Herederos.* Idque ipsum sequitur Burgos de Pace in dict. l. 3. Tauri. nume. 1338. cum seq. De quo, non possum in hac parte nō mirari ex eo, quòd cùm in eadem lege. nu. 1349. cum sequent. arbitratus fuerit, posse hodie fœminas esse testes in codicillis, nec in eis aliquam aliam testamentorum solennitatem præter numerum requiri, in hac quæstione existimauerit hodie in codicillis posse hæreditatem adimi, & dari, ea sola ratione, quòd in codicillis, & testamentis hodie vna, atque eadem solennitas requiratur. Quas opiniones directo inter se pugnare, notissimum est.

¶ His tamen non obstantibus, contraria opinio semper mihi verior visa fuit, imò quòd non obstante dispositione d. l. Tauri, hodie nō possit hæreditas dari nec adimi in codicillis. Quod probatur euidentissima ratione, nam quòd hæreditas codicillis dari, vel adimi non possit, iure communi expressè decisum est. Ideoque, si expressè correctum non fuerit, ius commune seruandum erit, quod enim non mutatur, quare stare prohibetur? I. Sancimus. C. de testa. Lex autem Taurinensis id expressè non corrigit, vt ex ea videre licet apertissimè: igitur consequens est, vt ex fundamentis quæ in contrarium adducuntur, legum correctio inducenda non sit. Correctio namque legum non est per tacitos atque subauditos intellectus inducenda. glo. in c. cupientes §. si per viginti. de elect. lib. 6. & alibi sæpè Scrib.

¶ Quod comprobatur etiam alia ratione. Nam si hæc differentia quo ad hæreditatis dationem, & ademptionem inter testamentum & codicillum sublata esset, per consequens dici posset, & omnes alias differentias, quæ inter testamentum & codicillum passim assignantur, sublatas esse, cùm hæc inter alias potior sit, nec possit ratio differentiæ inter istam & cæteras assignari, quod absurdissimum esset. Non enim credendum est, vnico verbo Principem voluisse tollere testamētorum, atque codicillorum differentias tot legibus obseruatas. l. si quando. in principio. cum similib. C. de inofficios. testament. Nec etiam credēdum est leges Regias voluisse tollere differētias testamētorum, & codicillorum relinquendo nomina eorum absque effectu. l. si idem cum similib. C. de codic.

¶ Quibus non obstant ea fundamenta, quæ in cōtrarium adducuntur. Et primò, ꝙ hodie solennitas testamentorum & codicillorum adæquata sit, atque per consequens possit quis in codicillis hæres directus instituii, sicut & in testamēto olim fieri poterat: cum ratio quare in codicillis hæres
30 instituii non poterat esset, quia minor erat solennitas codicillorum, quàm testamentorum. Nam si bene consideremus, non ea sola ratione in codicillis hæres instituii olim non poterat, quia minor solennitas requirebatur in codicillis, quàm in testamentis, sed aliis pluribus rationibus id ab antiquis Iurisconsultis decisum fuerat. Idque ea præcipua ratione dispositum fuit, ne scripturarū nomina atque effectus confunderētur. Si enim in codicillis hæres directus instituii posset, illico codicillus esset idem cum testamento, cùm nulla maior prærogatiua à iure testamento tributa fuerit, quàm quòd in eo, & non in alia scriptura hæres instituii possit, vt igitur nomina atque effectus dispositionum conseruentur, conueniens est, vt ipsarum substantia non confundatur, sed vnicuique scripturæ proprius effectus cōseruetur, quod probatur ex tex. in §. fina. institude codicil. cuius verba sunt, *Codicillis hæreditas, neque dari, neque adimi potest, ne confundatur ius codicillorum & testamētorum.* Id ipsum probat text. in leg. si idem. C. de codicil. vbi Bart. & cōmuniter Scriben. id notāt, pluresque aliæ rationes passim à Iurisconsultis, atque etiam à Docto. assignantur, ex quibus hæres in codicillis instituii non potest. De quibus in l. quod per manus. ff. de iure codicillo. & in Rub. C. & ff. de codicil. Quod optimè prosequitur Mēcha. de testa. creati. li. 3. §. 25. nu. 2. vbi huius decisionis duodecim rationes assignat. Cùm igitur tot rationibus Iurisconsulti ad hoc disponendum moti fuerint, consequens est, vt vna cessante cessare non debeat eorum iurium dispositio, sed aliis rationibus sustineatur tex. in §. affinitatis. cum similib. institu. de nupt.

¶ Ex quibus infertur, erroneum esse illud, quod dixit Ias. quem superiùs citauimus in d. l. hac consultissima. in princip. nume. 10. C. qui testa. face. poss. vbi inquit, ꝙ si verum esset, quòd in codicillis cæci eadem solennitas, quæ in eius testamento requiretur, quòd in codicillis posset cæcus hæredem directum instituere. Hæc namq; consequentia euiden-

tia euidenter falsa est. Non enim sola ratione minoris solennitatis, sed pluribus etiam aliis rationibus
31 prohibitum erat, ne hęres directus in codicillis instituereturi. Ideóque, etiam si hæc cesset prohibitio ipsa ex aliis rationibus sustinebitur.

¶ Quæ etiam comprobatur ex eo, quòd quanuis iure communi inspecto in codicillis inter liberos factis eadem solennitas quæ in testamento inter liberos facto sufficeret, cum in vtraque scriptura solum ius gentium seruandum esset, duóque testes tantùm sufficerēt, nec maior solēnitas in codicillis, quàm in testamentis necessaria esse debeat. l. hac consultissima. §. ex imperfecto. C. de
32 testa. tex. vbi glo. & com. Scrib. in Auth. quod sine. C. eod. His tamen nō obstantibus. in codicillis inter liberos factis non poterat parens filios hæredes directos instituere. Quod dixit Bald. in l. filij. C. famil. hercis. nu. 7. Cuius opinionem sequitur Salicet. ibi. n. 5. Bald. in l. hac consultissima. §. ex imperfecto. nu. 5. C. de testam. & in l. humanitatis. nu. 55. C. de impub. Salicet. in Auth. quod sine. C. eo. num. 9. Alex. in l. hac consultissima. §. si quis autem. n. 7. & 8. C. de testa. Ang. & Imol. in l. 2. ff. de iniust. rupt. Corn. consi. 324. lib. 1. nu. 9. & iterum. nu. 12. vbi hanc dixit communem opinionem, contra Bart. qui contrarium asseruit in locis per eum citatis. Eandem etiā dixit cōmun. opin. Paris. consi. 35. nume. 6. lib. 1. vbi plures idem existimantes refert Mencha. de success. creati. lib. 3. §. 25. nu. 7. cum sequen. Cur. Iuni. consil. 73. num. 11. Quod etiam pluribus aliis exemplis similibus comprobari posset.

¶ Similiter etiam, non obstat illud, quod vltimo loco pro contraria parte adducebamus ex Ioan. And. in addi. ad Specul. §. compendiosè, qui solet allegari ab Scribentib. superiùs citatis ad hoc, ꝙ qui coram septem testibus instituit hęredem vniuersalem, dicens se facere codicillum, non censetur codicillum: sed testamētum facere. Nam quāuis hæc opinio vera esset, (de cuius veritate statim tractabimus,) non posset dici hodie ex dicta l. 3. Tauri, posse quem hæredem instituii in codicillis, seu in eisdem hæreditatē adimi. Cùm enim hæredis institutio in hoc casu sustineatur ex eo, quòd hæc scriptura non censeatur esse codicillus sed testamentum, atque præsumatur testantem errasse in eius appellatione ac denominatione, non potest dici, ꝙ in hoc casu hæreditas detur in codicillis sed in testamēto, cùm hæc scriptura ex iuris præsumptione non codicillus: sed testamentum sit. Ideóque, non solùm ex hac Scribentium sententia nō comprehenditur, ꝙ in codicillis habentibus solennitatem testamenti possit quis hęres instituii, imò ex eorum verbis cōtrarium apertissimè colligitur. Si enim ostenderetur testatorem non errasse in codicilli appellatione, omnes proculdubiò contrarium censuissent, quod ex eorum dictis apertissimè colligitur.

¶ Ex quo infertur, in hoc Hispanos Scrib. qui præfatam opinionē, ꝙ scilicet hodie in codicillis hæreditas dari atque adimi possit, probarunt, æquiuocè loquutos fuisse. Quanuis enim opinio Ioan. And. & illorum, qui illam sequuntur, vera esset, (cuius contrarium statim ostendemus) non posset dici, ꝙ hodie hæreditas possit dari, vel adimi in codicillis cum ex eadem opinione contrarium potiùs probetur, potissimáq; ratio illorum qui illam sequuntur, sit ꝙ scriptura quæ habet solennitatem testamenti, atque hæredis institutio-

nem testamentum, non autem codicillus, censendum sit.

¶ Similiter etiam nō potest dici ex l. 3. Tauri. quo ad hoc, aliquid innouatum esse, cum ante eius decisionem ex præfata Scribentium sententia dici posset, hæreditatē posse dari & adimi in scriptura habente solennitatē testamenti: quanuis eam testator codicillum appellasset. Imò (si rectè sentio) ea opinio probabilior erat ante d. legis Taurinensis decisionē. Is namque qui hæredem instituebat ante. d. l. Tauri. adiiciens solennitatem testamenti videbatur errasse in appellatione codicilli, cùm ea solennitas, nō in codicillis, sed in testamento necessaria esset. Quod hodie dici non posset, cùm eadem solennitas in codicillis quæ in testamentis necessaria sit. Itaque, olim ex duobus colligebatur error. Primò, ex hæredis institutione. Secundò, ex solennitatis testamenti adiectione. Quorum vnum, & etiam vrgentiùs hodie cessare compertissimum est.

¶ Sed, vt vlterius nulla superfit dubitandi occasio, nec deinceps vltima hæc scribentium sententia quæ Ionni Andreæ attribui solet prudētes viros fallere possit, ego proculdubiò illam erroneā, atque contra omnia iuris Principia esse monstrabo. Ad quod probandum in primis sciendum est, propè omnes Scribentes, qui hanc vltimam opinionem probarūt, sumpsisse eiusdem pręcipuum fundamentum ex dicto Ioan. Andr. in additio. ad Specul. vbi illum supra citauimus, quem dicunt referre ad hoc Dynum, in quadam disputatione, quanuis verè ipse non referat Dynum, sed Pileū. Sed si benè verba Ioan. Andr. considerentur, non solùm non meretur pro hac opinione citari, imò potius rectè considerantibus, contrariam sententiam probat. Inquit enim, ꝙ is, qui coram septem testibus hæredes instituerat in fine eiusdē dispositionis dixit, quòd volebat ipsam valere iure codicillorum, & si sic non valeret, voluit quòd valeret iure testamenti, & omni iure, quo melius poterat. En igitur qualiter Ioan. And. potiùs contrariam opinionem probat, cùm totum suæ opinionis fundamentum faciat in illis verbis: & si sic valere non poterit, valeat iure testamēri. Quibus verbis deficientibus, proculdubiò ipse contrariā opinionem probasset. Idque ex eius verbis adeò clarum est, vt non immeritò vnusquisque mirari possit, tot grauissimos viros in eius sententiæ relatione tanto errore lapsos fuisse. Ex eadémque ratione apparet, quàm parui æstimanda sunt ea, quæ Scrib. ab hoc dicto Ioa. And. deducere solēt.

¶ Item si benè considerētur verba omnium Scriben. qui hanc opinionem sequuti fuerunt, nullus erit, qui vel in ea varius non fit, seu de eadem opinione non dubitet. Nam Bald. qui illam sequitur in d. l. testamentum. C. de testa. ipsemet in l. fi. C. famil. hercis. nu. 7. plura eidem directo contraria profitetur. Quod etiam de Salic. dici potest: ipse namque in dicta. l. filiis. nu 5. aduersatur his, quæ dixit in d. l. testamentum. Item Paul. non satis in hac opinione firmus est vt constat ex his, quæ dixit in l. nemo potest. ff. de lega. 1. nu. 4. & in l. fina. C. de codicil. nume. 2. Alexand. etiam in dict. l. codicillum. nume. 2. Non solùm præfatam opinionem non sequitur, imò videtur illam improbare, cùm illam procedere intelligat, solùm, quābo hæredes instituti sunt illi, qui succedere debebant ab intestato, non aliàs. Item Gregorius Lopius in d. l. 2. titu. 12. part. 6. in glo. verb. *herederos*:

quanuis in medio dictæ glos. videatur prædictam opinionem probare, in fine tamen contrariam eligere videtur. Cæteri autem omnes, qui prædictam opinionem sequuti fuerunt, attendendi non sunt, hi enim rationes non præscrutantes opinionem Ioannis Andreæ malè relatam, atque intellectam, & eorum qui illam probarunt, sequuntur. Quod vitium nostris Iurisconsultis frequenter contingere solet: vt plurimum namque iura ac rationes, nec discurrentes, neque considerantes, more auium sequuntur volatũ anterioris, vt optimè dixit Deci. cons. 499. nu. 12.

33 ¶ Quidquid autem sit præfata opinio est contra plura iura & rationes. Et primo est contra tex. in d. l. non codicillum. C. de testa. secũdùm commu-
34 nem eiusdem legis intellectum glo. & Docto. ibidem. Nam ille tex. inquit, quòd si quis simpliciter fecerit aliquam dispositionem in qua hæredem instituerit, is censetur non codicillum, sed testamentum facere: Igitur à contrario sensu, si quis declarauerit se facere codicillum quanuis hæredem in illo instituat, nihilominùs codicillum, nõ autem testamentum facere censendus erit. Quod colligitur ex mente glos. ibidem verb. *non codicillum*, idque omnes scriben. ibi non obscurè censuerunt: idipsum etiam expressius colligitur ex Bald. in l. filij. C. famil. hercis. n. 7. vbi inquit *Benè tamen confiteor, quòd indubio, vbi reperitur hæredũ institutio non præsumitur codicillus, sed testamentum.* l. nõ codicillum. C. de testa. Sed si Tabellio dici, q voluit codicillari, tunc hæredis institutio non facit testamentum, etiam inter liberos. Et igitur, qualiter hæredis institutio non est sufficiens ad hoc, vt codicillus transeat in testamentum, sed solùm ad ostendendum in casu dubio, quòd dispositio simpliciter facta, non sit codicillus sed testamentum. Quod etiam dixit idem Salicet. in d. l. filij. nu. 4. Curt. Iuni. cons. 73. num. 11. Bar. in l. 1. §. si quis ita. nu. 5. ff. de verb. oblig. vbi id omnes Scrib. notant, & est communis, ac verus intellectus ad tex in d. l. non codicillum, à quo nemo vnquam discrepauit.

¶ Idipsum etiam probatur ex tex in l. illud. §. tractari. ff. de iure codicillo vbi Bar. in summario ex illo tex. deducit in casu dubij, instituentem hæredem censeri testamentum, nõ codicillum facere, satis apertè intelligens contrarium dicẽdum esse in illo, qui expressè codicillum, non testamentum facere professus fuerit. Quod etiam probatur. ex tex. in l. 1. ff. eodem. & in l. fin. C. de codicillis, vbi is, qui fecit testamentum, nec adiecit clausulam codicillarem, non censetur voluisse eam dispositionem valere iure codicilli, quanuis habeat solennitatem codicilli, & in solennitate testamenti deficiat, de quo supra lib. 1 cap. 12. num. 41. latissimè tractauimus. Quod pari ratione in codicillis respectu testamenti dici poterit: cùm de vno ad aliud ratio diuersitatis assignari nequeat.

¶ Quæ omnia clariùs hodie procedunt, cùm ex decisione d. l. 3. Tauri, solennitas testamenti & codicillorum vna atque eadem sit, nec possit iam assignari alia ratio, vt codicillus testamentum esse censeatur, quàm hæredis institutio. Quæ ad hoc nullius effectus est, quando disponẽs, codicillum expressè facere voluisse professus fuit, vt superiùs annotauimus, imò etiam si allegaretur solennitatis vnitas, non sufficeret, cùm (vt superiùs ostendimus) hoc etiam quando simpliciter dispositio fit, non autem quando expresso nomine codicillorum facta fuit, procedat, vt paulò antè ostensum est.

¶ Vltimo autem loco pro huius opinionis comprobatione considerandum est, quòd quanuis lex illa Tauri, æquauerit solennitatem codicillorum & testamentorum, non tamen nomina, atq; differẽtias earum dispositionum tollere voluit, imò ea omnia, quo ad alia immutata relinquere voluisse cẽsenda est. Quod probatur ex eadem l. ibi. *Y en los codicillos interuenga la misma solennidad, que en el testamento nũcupatiuo.* Et iterùm. *Los quales testamentos y codicillos.* En igitur, qualiter l. illa semper conseruat nomina testamentorum & codicillorum. Ideoque censetur etiam differentias, atq; effectus eorum cõseruasse. l. si idem. C. de codicil. l. namque abhorret nomina, quæ absque effectu relinquuntur. l. ex facto. § fina. ff. de vulga. text. in l. propter. § neptis. cum similib. ff. ad Syll. Quod in correctoriis potiùs dicendũ est, in quibus innouatum non censetur, quod expressè mutatum nõ est. l. sancimus. C. de testam. Ideoque hæc opinio verior, atque in consulendo, ac iudicando semper sequenda mihi videtur: quanuis non inficiemur, quòd cùm hodie ex legibus Regiis hæredis institutio, ad legatorum, seu fideicommissorum confirmationem, atque etiam ad alia non requiratur, atque æquata sit testamentorum atque codicillorum solennitas, iustè possent lege Regia omnes testamentorum, atque codicillorum differentiæ tam in nomine quam in effectu penitùs aboleri, sed non existẽte lege noua id expressè disponẽte iura communia præcisè seruanda erunt.

¶ Hæc tamen omnia dupliciter intelligenda sunt. Primò, nisi is, qui hæredem in codicillis instituerit, errauerit in codicilli appellatione. Is namque 39
qui volens testamentum facere, erranter illud codicillum appellauit, nihilominùs testamentum facere cẽsendus erit. l. Imperator. la. 1. ff. de sta. homi. l. errore, vbi per Scrib. C. de testa. l. Plautius cũ similib. ff. de aur. & argen. lega. Hic autem error in 36
dubio non præsumitur, sed aliunde clarè & præcisè probandus est, vt dixit Angel. in d. l. errore in princip. post Balb. ibidem. Bald. in d. l. Imperator, in princ. Dec. qui plura refert in l. si. librarius. ff. de regul. iur. nu 3. vbi Cagnol. n 8. plura in idem adducit. Dicitur autem constare de errore: quando probatur contrarium eius, quod dictum fuit, vt 37
dixit Bartol. in l. non fatetur. ff. de confess. Socin. cons. 25. nu. 3. lib. 4. Matthæus de Afflict. decis. 44. n. 3. Paris. cons. 89. num. 37. lib. 1. In casu autem de quo agimus, error ex hæredis institutione non colligitur, cùm hæredis institutio operetur actus dubij declarationem, non autem actus ac dispositionis clarè, atque expressè correctionem, vt superiùs dictum & probatum est.

¶ Secundò ea quæ prædiximus, quòd hæreditas 38
in codicillis, etiam testamentorum solennitatem habentibus, dari non possit, intelligenda sunt, vt ex codicillis quis possit iure directo hæreditatem consequi, sed si antea in testamento præcesserat hæredis institutio, secunda institutio facta in codicillis obliquatur, valétque iure fideicommissi. Quod probatur ex tex. in l. 2. §. fin. ibi. *Sed ex fideicommisso petitur.* ff. de iur. codicil. vbi Bart. & communiter Scriben. id notant l. Scæuola vbi etiam per Scrib. ff. ad Trebel. Barto. in l. 1. nume. 2. ff. de iur. codi. Scrib. in l. verbis ciuilibus. ff. de vulga. Quod hodie iure Regio indistinctè procedere videtur,

videtur, siue præcesserit hæredis institutio facta in testamẽto, siue non cùm ex l. 1. tit. 2. lib. 5. ordi. quæ hodie est l. 1. tit. 4. lib. 5. in nou. ll. Reg. collectione, ad legatorũ seu fideicommissorũ cõfirmationem hæredis institutio non requiratur, possit-
39 que valere codicillus, etiãsi testamentũ atque hæredis institutio nõ præcedãt, vt ex pluribus, obat Burg. de Pace in dict. l. 3. Tauri. nu. 6 31. cũ sequẽ.

¶ Ex quibus omnibus supereſt principalis quæstionis resolutio, quòd scilicet in Maioratibus in codicillis institutis, etiam hodie non possit quis hæres directus effici, nisi constet eiusdem institutorẽ in codicillorũ appellatione errasse, errorq; euidẽter probetur. Semper tamẽ, atque indistinctè iure fideicommissi hæredis institutio sustinetur. Quod perpetuò menti commendandum erit.

¶ Consequenter autem hîc etiam tractandum esset de solẽnitate, quæ in Primogenio reuocabili in cõtractu instituto interuenire debet, & an ea debeat esse solennitas contractus, an testamenti, & de solennitate authoritatis tutoris, vel curatoris, quæ interuenire debet, quãdo Maiorat⁹ à minore instituitur, & de licentia parẽtis, quę in Maioratu à filiofamilias instituto requiritur, & de solennitate licentiæ mariti, quando ab vxore Maioratus instituitur: sed quia hæc & plura alia ad hius capitis materiam spectantia, supra lib. 1. c. 12. nu. 33. & num. 38. cum seq. & etiam cap. sequenti tractantur, ac resoluuntur, ad ea, quæ ibidem dicuntur lectores remittimus.

¶ Illud tamen, Maioratuum institutoribus consulimus, vt in Primogeniorum institutione in his 40
quæ eorum solennitatem contingunt, semper tutiores opiniones sequãtur, longè enim melius futurum erit solennitatem non necessariam in Maioratus institutione adhibere, quàm necessariam omittere. Non enim ea, quæ superabundant, sed ea, quæ deficiunt scripturas vitiare solent. l. testamentum. C. de test. l. quæ dubitationis, cum simil. ff. de reg. iur. Ea verò quæ in hoc capite diximus, & etiam in sequentibus dicemus, notanda erunt ad sustinenda Primogenia in quibus huiusmodi solennitates defecerint. Aliter namque ante institutionem Maioratus, vel in ipsa institutione, alitèr autẽ quando iam res in cõtrouersiam deuenit, 41
nec potest solennitatis defectus suppleri, consulendum est. Plura namque ante factum consulimus quorum cõtrarium post factum sustinemus, vt eleganter aduertit Ioa. And. in c. nihil. col. 4. de electio. Cuius dictum refert & sequitur Abb. ibidem. nu. 7. quasi ad fin. vbi inquit esse tenendum menti hunc modum consulendi.

SVMMARIA.

1 *Edictum instituendorum Primogeniorum prohibitorium est.*
2 *Primogenium instituere non potest is qui nec potest contrahere, neque testari.*
3 *Vxor vtrum absque licentia mariti possit Primogenium instituere.*
4 *Vxor non potest facere donationem causa mortis absque viri licentia.*
5 *Vxor vtrum possit Primogenium reuocare absque viri licentia.*
6 *Minor vtrum possit absque authoritate tutoris, vel curatoris Primogenium instituere,*
7 *Adultus etiam curatorem habens potest absque eius authoritate testari.*
8 *Minor non poterit Primogeniũ ex contractu absque authoritate tutoris, seu curatoris, instituere.*
9 *Minor non potest facere donationem causa mortis absque authoritate tutoris, vel curatoris.*
10 *Infans, seu pupillus proximus infantiæ non potest facere Primogenium etiam cum tutoris authoritate.*
11 *Minor vtrum aduersus Maioratus institutionem restitui possit.*
12 *Filiusfamilias vtrum valeat primogenium instituere.*
13 *Filiusfamilias iure communi testari non poterat: iure autem Regio sic.*
14 *Filiusfamilias obligatur ex omnibus contractibus: præterquàm ex mutuo & voto.*
15 *Filiusfamilias potest Maioratum instituere ex bonis castrensibus absque parentis licentia.*
16 *Et etiam ex aduentitijs, in quibus parenti vsusfructus non quæritur.*
17 *Filiusfamilias potest donare inter viuos ea bona, in quibus parenti vsusfructus non quæritur, absque eius licentia.*
18 *Filiusfamilias vtrum possit bona in quibus ad patrem non pertinet vsusfructus causa mortis donare absque eius licentia.*
19 *Filiusfamilias qui potest testari: à fortiori poterit donationem causa mortis facere.*
20 *Filiusfamilias non poterit Primogenium facere de bonis: in quibus ad parentes pertinet vsusfructus absque eius licentia.*
21 *Filiusfamilias non potest facere Primogenium: nisi ex tertio bonorum absque Regia facultate, seu de parentis licentia.*
22 *Filiusfamilias, vtrum possit Primogenium instituere in vita parentis ex vsufructu, & proprietate tertij: an ex sola proprietate absque vsufructu.*
23 *Licentia concessa à lege vel statuto filiofamilias, vt testari possit intelligenda est absque præiudicio parentis, quoad vsumfructum.*
24 *Filiofamilias mortuo, pater non amittit vsumfructum in bonis eiusdem sibi pertinentem: imò fruetur illo per totum tempus vitæ suæ.*

Universidad de Deusto Biblioteca

25 *Filiusfamiliàs coniugatus poterit Maioratum instituere ex tertio bonorum in proprietate, & usufructu.*
26 *Filiusfamiliàs poterit Maioratum reuocare absque parentis licentia: etiam vbi licentia eiusdem in Maioratus institutione necessaria esset.*
27 *Mente captus, furiosus, vel phreneticus, vtrum valeant Primogenium instituere.*
28 *Furiosus, mente captus, vel phreneticus, nec contractum, nec vltimam voluntatem facere possunt.*
29 *Furiosus, mente captus, vel phreneticus habentes dilucida interualla tempore sanæ mentis Primogenium instituere possunt.*
30 *Primogenium à furioso institutum: vtrum tempore furoris, seu sanæ mentis institutum censendum sit.*
31 *Curator furiosi: vtrum eius nomine Primogenium instituere possit.*
32 *Prodigus, cui bonis interdictum est: vtrum possit Primogenium instituere.*
33 *Prodigus, cui bonis, interdictum est: nec potest contrahere, nec vltimam voluntatem facere.*
34 *Prodigus cum authoritate curatoris: vtrum possit Primogenium instituere.*
35 *Prodigus cum authoritate curatoris potest omnes contractus facere.*
36 *Prodigus cum authoritate curatoris non potest vltimam voluntatem facere.*
37 *L. si curatorem habens. C. de in integr. restitu. mino. declaratur.*
38 *Monachus vtrum possit Primogenium instituere.*
39 *Monachus ante ingressum monasterij de bonis suis liberè disponere valet.*
40 *Primogenium factum ante ingressum monasterij, vtrum ingressu monasterij reuocetur.*
41 *Monasterium habetur loco filij.*
42 *Monasterium incapax non rumpit dispositionem præcedentem.*
43 *Ius succedendi, & ius rumpendi se habent tanquàm connexa in actu, & priuatione.*
44 *Testamentum factum ab eo, qui nõ cogitabat de ingressu: vtrum ingressu monasterij reuocetur.*
45 *Monasterium non habetur loco filij: nisi in casibus à iure expressis.*
46 *Text. in Auth. nunc antem. C. de Episcopis, & clericis declaratur.*
47 *Portio, vtrum sit præstanda monasterio, quando monachus fecit testamentum ante ingressum, quod ex ingressu non reuocatur.*
48 *Testamentum, quod reuocatur ex ingressu monasterij, facta expressa bonorum dedicatione eidem monasterio, vtrum reuocetur quoad omnia seu solum quoad institutionem.*
49 *Testamentum factum à monacho cogitante de ingressu: non reuocatur ex ingressu monasterij, siue aliquid fuerit relictum monasterio, siue non.*
50 *Primogenium in contractu institutum. vtrum ex ingressu monasterij reuocetur.*
51 *Donatio nunquam ex ingressu monasterij reuocatur.*
52 *Primogenium institutum à monacho, durante anno professionis, vtrum ex professione subsequuta reuocetur.*
53 *Monachus nouitius quo ad bonorum suorum dispositionem tanquam laicus censendus est.*
54 *Monachus descendentes, seu ascendentes non habens, post factam professionem, non potest Primogenium instituere.*
55 *Monachus professus liberos habens: vtrum possit inter eosdem Primogenium instituere.*
56 *Tex. in Auth. si qua mulier. C. de Sacrosanct. Eccle. & tex. in c. si qua mulier. 19. q. 3. & l. 17. tit. 1. part. 6. declarantur.*
57 *Monachus professus liberos habens: vtrum possit ex tertio Primogenium instituere.*
58 *Monachus professus, qui inter liberos testatur, tenetur eisdem legitimam absque diminutione relinquere.*
59 *Monachus professus, qui inter liberos testatur, tenetur monasterio relinquere omne illud, quod relicta filijs legitima ex bonis suis supererit.*
60 *Monachus professus liberos habens, non potest, nec tenetur monasterio aliquid aliud præter quintum relinquere.*
61 *Monachus professus potest in vno ex liberis Primogenium ex tertio instituere.*
62 *Monachus professus liberos habens, non potest ex quinta bonorũ parte Primogenium instituere.*
63 *Monachus professus non potest ex Regia facultate Primogenium instituere.*
64 *Monachus professus ascendentes habens, potest inter eosdem, & monasteriũ bona sua diuidere.*
65 *Monachus professus ascendentes habens non potest ex tertia bonorum portione Primogenium instituere.*
66 *Monachus professus ascendentes habens: vtrum ex Regia facultate possit Primogenium instituere.*

67. *Monachus*

67 *Monachus ex licentia Papæ, vtrum possit Primogenium instituere.*
68 *Monachus professis consulitur, vt in casibus, quibus possunt Primogenium instituere, illud non ex sola familiæ conseruatione, sed ex alia causa honesta, ac religiosa faciant.*
69 *Milites, & Commendatarij Sancti Iacobi. Calatrauæ & Alcantaræ, vtrum possint ex propriis bonis, vel ex fructibus Commendarum Primogenia instituere.*

Quis possit Primogenium instituere.

CAPVT NONVM.

VISIS Primogeniorũ differentiis, atque eorũ solennitatibus, subsequenter resoluendũ superest, quæ personæ valeãt Primogenium instituere. In qua quæstione, dicendum erit Primogeniũ instituere posse omnes eas personas, quæ possunt, vel contrahere, vel testamentum facere. Primogenia namq; instituendi edictum prohibitorium est. Ideoque omnes, qui
1 non inueniuntur prohibiti, censentur ea instituere permissi, vt in simili in testamento dixit Iurisconsultus in l. si quæramus vbi glos. Bart. & communiter Scrib. ff. de test. tex. in princip. Inst. quib. non est permiss. facere test. l. ab ea cum similib. ff. de prob. Bart. in Auth. de testib. in princ. n. 3. colla. 7. Ideoque de hoc recurrẽdum est ad eas leges, quæ ex causis specialibus aliquos prohibent, siue testari, siue cõtrahere. Qui enim cõtrahere nõ po-
2 test, nec Maioratum ex contractu facere poterit. Qui verò testari prohibitus est, censebitur etiam prohibitus Maioratũ ex testamẽto instituere. Quæ regula infallibilis est, sufficerétq; ad huius materię resolutionem, nè aliàs longiùs quàm deceret materiá huius libri protraheretur. Sed quia inter quæstiones, quæ circa hæc agitari solẽt, quędam sunt frequentiores, atque in Primogeniorũ institutione necessariæ, scripturæque Primogeniorũ diuersas, quoad hæc regulas obseruare solent, vt supra lib. 1. c. 12. latiùs ostẽdimus aliqua ex eisdem in hoc capite tractabimus, ac resoluemus, vt ex earum decisione cæterarum vera, atque perfecta resolutio comprehendi possit.

¶ Primo autem loco, ea quæstio examinanda se
3 offert, an scilicet vxor absque licentia mariti possit Primogenium instituere. Et si quidem vxor ex testamento, vel alia vltima voluntate Primogenium instituerit, res ipsa absque cõtrouersia erit, cùm nullo iure vxor prohibeatur testamentum, seu quamlibet aliam vltimam voluntatem facere, absque mariti licentia. Si verò illud ex contractu inter viuos instituerit, necessarium erit, vt licentia viri præcedẽte illud instituat, aliàs Primogenium ipsum nullũ erit. Cùm ex decis. l. 55. Tauri, quę est l. 2. ti. 3. li 5. in noua. ll. Reg. collect. vxor non possit absque viri licentia contrahere. Quanuis enim quoad effectus cõtractus iste Primogenij si reuocabilis sit, vltimæ voluntatis quodam modo naturam obtineat, quoad ordinationẽ autem contractus naturam sequitur, sicut de donatione causa mortis supra lib. 1. c. 12. nu. 16. dictum est. Ideóque in eius ordinatione ea solẽnitas, quæ in contractu requiritur, necessaria erit. Quod in
4 donatione causa mortis sic opinatur. Bal. in c. Imperialem in princip nu. 18. de prohibit. feud. alie. per Frederi. vbi eleganter inquit vxorem nõ posse face donationem causa mortis absque viri licẽtia. Cuius dictum sequitur Anch. consi. 384. per tot. consi. vbi singulariter prosequitur materiam. Abb. consi. 40. n. 2. & 3. lib. 2. Alex. in l. 2. in prin. n. 7. & 8. ff. de verb. obli. Idem Alex. in l. 2. n. 13. ff. de lega. 1. Hánc que dixit esse commu. opi. Ripa. ibidem num. 10. Iaf. sibi contrarius in § 1. instit de actio. col. 4 nu. 29. Guil. Benedict. in rep. c. Rain. de testa. verb. testamentum el. 4 n. 35. D. Didacus de Couarr. qui hoc deducit ad intellectum dictæ. l. 55. Tauri. in Rub. de testa. 3. par. n. 12. Tiraq. qui plura refert in rep. l. si vnquam. verb. donatione largitus. nu. 199. C. de reuoc. don. Idque in Maioratu longè potiori ratione dicendum erit: sicque semper obseruatum, vidimus.

¶ Ex quibus etiam comprehendi potest, vtrum vxor possit reuocare cõtractum Primogenij absque licentia viri. Nam si id vult facere ex alio cõtractu, id absque viri licentia facere non poterit, cum absq; ea nõ possit, nec cõtractum nec distractum facere. Si verò id facere velit ex testamẽto, vel vltima voluntate, quod facere potest, non erit ad hanc reuocationem facienda necessaria viri licẽtia, cùm ea in vltima voluntate, nõ requiratur, idque verissimum est, atque comprobari potest ex hisque infra isto c. n. 26 dicemus.

¶ Subsequenter etiam resoluendum erit, vtrum 6 minor possit absque authoritate tutoris vel curatoris Maioratum instituere. Et si quidem maior sit ætatis 14 annorum si masculus sit, & 12 annorum, si sit fœmina poterit proculdubiò instituere Maioratum ex testamento vel vltima voluntate, etiã absque curatoris authoritate. Adultus namque etiam curatorem habens potest absque eius authoritate testari. l. Aurelio. §. Caius. ff. de liber. lega. vbi glos. ver. *intra legitimam*, & communiter 7 Scrib. l. cum pater. §. curatoris. ff. de leg 2. l. si frater. vbi Iaf. nu. 2. & 3. C. qui testam. face. possunt. l. 1. §. fuit quæsitum, vbi glos. & communiter Scrib. ff. ad Trebell. Quod latissimè prosequitur Tiraq. in l. si vnquam verbo. donationem largitus. num. 204. C. de reuocan. dona. Si verò minoris ætatis sit, non poterit Primogenium ex vltima voluntate instituere, cùm ea ætas ad condendum testamentum vel vltimam voluntatem iure statuta sit. d. l. si frater. C. qui testamenta face. poss. text. in §. 2. insti. eod.

¶ Si verò ex contractu minor Primogenium in- 8 stituere velit, illud non poterit facere absque authoritate tutoris, vel curatoris, cum, (vt prædiximus) quo ad ordinationem, Maioratus ipse contractus naturam sequatur, nec possit minor absque authoritate tutoris vel curatoris contrahere. l. si curatorem habẽs minor, cum similib. C. de in integr. resti. mino. Quod in donatione causa mortis existimat Bald. quanuis dubius. in c. 1. § itẽ testamenta. n. 16. de pac. iura. firm. in vsib. feud. Vbi 9 eleganter inquit, quòd in donatione causa mortis facta à minore, requiritur authoritas tutoris, vel curatoris, vel saltim iuramẽtum, quod illam sup-

plere so-

Universidad de Deusto
Biblioteca

plere ſolet. Cuius dictũ refert, & ſequitur Guillel. Benedict. in rep. c. Rainũtius. de teſtam. verb. teſtamentum. el 4. nu. 35. Alex. in l. 2. ff. de lega. 1. nu. 15. vbi Ripa. nu. 10. hanc opi. ſequitur: illamque communem eſſe profitetur Fran. Cremenſis ſin. 117. Tiraq. poſt leges cõnub. gl. 15. nu. 83. Quę opinio proculdubiò, ex his, quæ ſuperius adduximus, vera eſt: quanuis inaduertenter contrariam opinionem probent Ioa. de Ana. in c. quia in omnibus. de vſur. nu. 12. col. 16. Anto. Rub. conſil. 27. nu. 11. Bal. Alex. Alciat. & alij, quos refert & ſequitur Tiraq. in l. ſi vnquam verb. donatione largitus. nu. 204. de reuo. dona. Quod à fortiori in Maioratu dicẽdum erit. Infans autem Primogenium etiam cum tutoris authoritate facere non poterit: nec etiam pupillus infantiæ proximus. Hi namque, nullum contractũ etiam cum authoritate tutoris facere poſſunt, cùm furioſis æquiparentur. tex. in §. pupillus inſti. de inutil. ſtip. l. 1. §. adipiſcimur. ff. de acqui. poſſe. vbi per Scrib. l. in negotiis. ff. de regul. iur. vbi Deci. num. 6. plura in idem adducit. Nec etiam poterit ſolus tutor eorum nomine Primogenium inſtituere, ex eiſdẽ rationibus, quibus infra iſto. c. nu. 31. reſoluemus, curatorẽ ex bonis furioſi nõ poſſe Primogenium facere, cum (vt prædiximus) æquiparatio, de infante ad furioſum procedat. Vtrum autem poſſit minor aduerſus Maioratus inſtitutionem reſtitui, vel non, ſupra iſto lib. c. 3. n. 28. reſoluimus.

¶ Eadem etiam ratione reſolui poterit ea quæſtio, vtrum ſcilicet Maioratus à filiofamilias abſque parentis authoritate inſtitui poſſit. Nam ſi ipſe filiusfamilias Primogenium ex teſtamento, vel qualibet alia vltima voluntate inſtituere velit, id proculdubiò facere poterit abſque parentis authoritate. Quanuis enim ex iuris communis diſpoſitione teſtari non poſſit, etiam de parentis cõſenſu, niſi in Caſtrenſibus, vel quaſi. l. qui in poteſtate. ff. de teſt. l. nemo. C. qui teſta. facere poſſunt. l. 13. in prin. tit. 1. part. 6. hodie tamen ex iure Regio nouiſſimo ſimpliciter licentia teſtandi ſibi conceſſa eſt, ex deciſ. l. 5. Tau. quæ eſt. l. 4 tit. 4. lib. 5. in nou. ll. Reg. collect. Si vero ex contractu filius familiàs Primogenium inſtituere velit, videtur dicendum, id etiam abſque authoritate parentis facere poſſe. Filiusfamilias namque poteſt omnes contractus facere abſque licentia, ſeu authoritate parentis ex omnibuſque efficaciter obligari, præterquam ex mutuo, & voto. l. tam ex contractibus: cum ſimilib. ff. de iudi. l. filiusfamilias. la. 2. n. de actio. & obliga.

¶ Sed quanuis ea, quæ de Primogenio à filiofamiliàs ex teſtamento inſtituto diximus, vera ſint, ea tamen quæ diximus de primogenio ex contractu inſtituto, dubia videntur. Ideoque in hac quæſtione (vt in ea vera reſolutio habeatur) ſic diſtinguẽdũ erit. Aut enim filius vult inſtituere Primogenium per viam cõtractus, de bonis Caſtrenſibus, vel quaſi, & tunc proculdubio poterit ex eis abſque parentis licẽtia, vel conſenſu, Maioratũ inſtituere. Quod probat expreſsè tex. in l. ſi filiusfamilias. §. fi. ff. de don. l. nemo. vbi per Scrib. C. qui teſta. facer. poſſ. & eſt communis ac textualis opi. à qua nemo vnquam diſcrepauit.

¶ Aut filiusfamilias vult Maioratum inſtituere ex bonis aduentitijs, in quibus pater nõ habet vſumfructum, & poterit etiam abſque eius licentia, vel conſenſu ex eiſdem Primogenium inſtituere. tex. expreſſus in Auth. vt liceat matri, & auię in princ. colla. 8. vbi probatur filiumfamiliàs poſſe donare inter viuos ea bona, in quibus patri non competit vſusfructus abſque eiuſdem conſenſu. Per quem text. id voluit Bart. ibi, & Cuma. in l. tam is. §. 1. ff. de dona. cau. mortis. Roman. conſil. 512. Iaſ. in l. ſenium. C. de teſt. n. 8. & 9. poſt Paul. ibidem. Hancque aſſerit eſſe communem opi. Aymon. Craue. conſil. 92. nu. 1. & per totum conſilium. D. Didac. de Couarru. in Rub. de teſta. par. 3. num. 9.

¶ Nec obſtat ſi dicatur filiũfamilias nõ poſſe donare cauſa mortis etiam ea bona aduẽtitia, in quibus pater non habet vſumfructum abſque parentis conſenſu, vt dixit Alex. in l. pen. n. 2. C. qui teſt. face. poſſunt. Cuius opin. veriorem eſſe cencet. D. Dida. de Couarr. in d. Rub. de teſta. 3. par. n. 8. Nã quamuis hæc opi. vera eſſet, nõ ideò in Primogeniis idem dicendum erit, quæ in ordinatione omninò contractibus inter viuos, nõ donationi cauſa mortis æquiparãtur. vt ſupra lib. 1. c. 12. n. 17. dictum & probatum eſt. Quod præſertim dicendũ erit ex eo, quòd hæc opi. hodie vera non ſit, attenta deciſ. d. l. 5. Tauri. cum ex ea filiusfamilias poſſit abſque parentis conſenſu teſtari, & à fortiori poſſit abſque eius conſenſu donationẽ cauſa mortis facere, vt ſenſuit Bald. in rep. l. 1. C. de Sacr. S. Eccle. n. 10. Guillel. Benedict. in rep. c. Rainũtius, de teſta. verb. matrem inſuper Cleram. numer. 26. Tellius Fernand. in d. l. 5. Tauri. n. 20.

¶ Aut filiusfamiliàs vult Maioratum inſtituere per viam contractus ex bonis, in quibus ad parẽtem pertinet vſusfructus, & proculdubio illum facere non poterit abſque parentis conſenſu, cùm filiusfamilias non poſſit contractum facere de rebus, in quibus parenti competit vſusfructus, abſque eiuſdem conſenſu, l. fina. §. filiis autem. C. de bonis quæ liber. vbi Bart. & communiter Scrib. gloſ. ordina. in l. filiusfamiliàs. §. fina in gloſ. vlt. ff. de dona. vbi etiam per Scrib. Aymon Craue. d. conſ. 92. nu. 2. cum ſequen.

¶ Id tamen aduertendum eſt, filiumfamiliàs non poſſe Primogenium inſtituere ex contractu, nec vltima voluntate: niſi ex tertio bonorum. Cùm in cæteris bonis cuiuſcunque qualitatis ſint, parentes ſint eidem hæredes neceſſarij. l. 6. in legibus Tauri. quæ eſt l. 1. tit. 8. li. 5. in nou. ll. Reg. collect. niſi ad id habeat Regiam facultatem, vt ſupra iſto lib. c. 1. n. 28. diximus, vel ipſorum parentum licentiam, vt ſupra iſto lib. c. 3. nu. 49. etiam reſoluimus.

¶ Ceſſante autem Regia facultate, ſiue parentum licentia, nedum non poterit filiusfamilias, niſi de ſolo tertio bonorum Maioratum inſtituere: imò quod plus eſt, ſi parenti in bonis eiuſdẽ filiifamilias vſusfructus competebat, non poterit filiusfamilias viuente patre, Maioratum, niſi de nuda proprietate tertij abſque vſufructu inſtituere, quãuis mortuo parẽte vſusfructus cõſolidari debeat proprietati. Licentia namque filio ad teſtandum cõceſſa ex d. l. 5. Tauri abſque pręiudicio vſusfructus parenti in bonis filij competentis intelligẽda eſt. Quod probatur ex eleganti doctrina Bald. in l. ſi quæramus in fin. ff. de teſtã. vbi ſingulariter inquit, quòd ſi ſtatuto caueatur, quòd filiusfamiliàs poſſit teſtari, id intelligendum erit, dummodò id fiat abſque prædiudicio patris reſpectu iuris, q̃ habet in bonis filij. Idq; etiã ſequitur Imo. in c. quia ingrediẽtibus. n. 28. de teſta. Guil Bened. in c. Rainũtius. verb. matrẽ inſuper Clerã. n. 24. de teſta. Pinel. qui plura refert in l. 1. C. de bon. mat. 1. par. n. 44.

par. n. 44. Si autẽ filius poſſet teſtari de tertia parte bonorum ſuorum, quo ad proprietatẽ, & vſumfructum, clariſſimè pater damnificaretur in vſufructu eiuſdem tertiæ partis. Quo etiam mortuo filio pater per totum tempus vitæ ſuæ frui debet.

l. ſi quis, vel ſi qua verſi. Sin verò defuncta perſona. C. ad Tertullianum per quem text. communiter Scrib. id not. l. fin. C. communia de ſucceſ. Pinel. qui plura refert in l. 1. C. de bon. mat. 1. par. n. 39. Mencha. qui latè proſequitur materiã de ſucceſ. progreſſ. lib. 1. §. 1. n. 39. Ex quo pater licentiã à d. l. Regia conceſſam filio ad teſtandum de tertia parte bonorũ, nõ eſſe extendendam ad vſumfructum in ea ad patrem pertinentem, ſed ſolum ad nudam eiuſdem tertiæ partis proprietatem. Quod ex pluribus nimis ingenioſè atq; ſatis eruditè (vt aſſolet) probat Peralta, qui in id omninò videndus erit in Rub. ff. de hęredib. inſtitu. n. 181. vbi latiſſimè proſequitur materiam. Quam etiam opinionem eo non citato, veriorẽ exiſtimat Tellius Fernand. in d. l. 5. Tauri. nu. 3. cum ſequen. vbi plura in eius opinionis comprobationẽ adducit. Quorum opi. verior ac iuris principiis magis cõueniens mihi videtur: quanuis contrariam cõſtãter defendat Ant. Gometius. in l. 6. Tauri. n. 13. cũ ſequen. Cuius fundamenti reſpõdet Tellius Fernand. d. l. 5. Tauri. & quanuis contrarium etiã opinetur Mencha. de ſucceſ. progreſſ. d. lib. 1. §. 1. nu. 31. de hoc tamen cùm caſus contigerit, maturiùs penſandum, ac deliberandum erit.

¶ De filio autem coniugato poſt benedictiones nuptiales acceptas, dubitandum nõ eſt, quin poſſit ex tertia parte bonorum, tam in vſufructu, quã in proprietate Maioratum inſtituere, cùm ex l. 48. Tauri. quæ eſt l. 9. ti. 1. lib. 5. in noua. ll. Reg. collectione. Ex matrimonio, & nuptialibus benedictionibus, pater amittat vſumfructum bonorum filij, ipſiſque filio ea bona, tam in vſufructu, quàm in proprietate ſtatim acquirantur.

¶ Similiter etiam circa iſta prætermittendum non erit, quòd quanuis filiusfamilias non poſſit facere Maioratũ ex cõtractu de bonis aduẽtitiis, in quibus ad parentem pertinet vſusfructus abſque eius conſenſu: poterit tamen eundem Maioratum reuocare, ſi reuocabilis ſit abſque parentis conſenſu. Quod ſic cenſuerunt Dynus, Cinus, Salicet. & cęteri in l. ne fratris. C. de don. cauſ. mort. Rapha. Fulgo. & Corn. in l. ſenium. C. qui teſt. face. poſſ. Tiraq. de legib. connub. & iur. marital. gloſ. 3. in verb. contractor in 6 q. idem Tiraquel. de Primoge. 68. quæſt. n. 4.

¶ Ex eiſdem etiam rationibus comprehendi poterit, vtrũ furioſus, mentecaptus, vel phreneticus valeant primogenium inſtituere. Cùm enim furioſus mentecaptus, ſeu phreneticus, nec contractum, nec vltimam voluntatem facere poſſint. l. furioſum. C. qui teſtamenta. face. poſſ. Iaſ. Deci. & cõmuniter Scrib. id not. Tex. in l. in negotiis contrahẽdis. ff. de reg. iur. vbi Deci. & Cagnol. plura in idẽ adducunt. l. 1. ti. 13. par. 6. Conſequẽs eſt, vt nec in vltima voluntate nec in cõtractu valeãt Primogeniũ inſtituere niſi furioſus, mẽte captus, vel phreneticus habeãt dilucida interualla, tũc enim tempore ſanæ mentis, ſiue in vltima voluntate, ſiue in contractu Primogeniũ inſtituere poterũt, cum eo tempore valeant cõtractum, ſeu vltimam voluntatem facere. d. l. furioſum, vbi communiter Scrib. id notant. l. cum furioſus, vbi etiã per Scrib. ff. de iudi. Quod, probato ſanæ mentis interuallo tẽpore inſtitutionis Primogenij, verum eſt. Si verò de furore antecedenti continuato conſtet, nec dilucidum interuallum tẽpore inſtitutionis. Primogenij probetur, nõ ſana mens, ſed furor in dũbio præſumendus erit, cùm furor ipſe durare præſumatur. tex. in c. cum dilectus. de ſucceſſ. ab inteſta per quẽ tex. gloſ. ibi. verb. *Compotẽ*. Ant. Abb. & cõmuniter Scrib. id notant gloſſ. in ea. indicas Hermannum. 2. q. 9. Quas ſequũtur Bal. Alex. Iaſ. & cæteri. in d. l. furioſum. Xuar. allega. 1. pag. 10. Boer. deciſ. 23. nu. 89. Carol. Ruinus conſ. 67. n. 9. lib. 1. Bertran. conſ. 48. li. 1. nu. 24. Iacob. de ſanct. Georg. in l. nec codicillos. n. 3. C. de codic. Quod procedit, niſi Primogeniũ ipſum rectè ac tanquã ab homine ſanæ mentis, non autẽ furioſo factum fuerit. Tunc namque, non in interuallo furoris, ſed potius ſanæ mentis factum fuiſſe præſumendum eſt, prout ex pluribus, pbat Iaſ. qui plura refert in d. l furioſum. nu. 3. Deci. in d. l. in negotiis nu. 2. & alibi ſæpe Scrib.

¶ Curator autem furioſi Primogenium ex bonis eiuſdem facere non poterit. Quanuis enim poſſit omnes contractus nomine furioſi facere. l. 2. C. de cura. furio. iunctis plutibus aliis, quæ ſup iſto lib. c. 7. n. 46. adducta ſunt: nõ tamen poterit Primogenium inſtituere, cùm Maioratus inſtitutio donatio ſit, curatores autem donationem facere nõ poſſunt. l. non omni. C. de adminiſtra. tuto. l. lex, quæ tutores. ff. eodem. Quæ iura, quanuis loquãtur in tutoribus minorũ, in curatoribus furioſorum ſeruãda ſunt. d. l. 2. C. de cura. furio. Quod ex eo præſertim comprobatur, quòd Primogenia ex aliorum filiorum legitima frequenter inſtitui ſoleant: Quod curator etiam facere nõ poterit, nec iuſtum eſſet, quòd eidẽ licentia à Principe ad id efficiẽdum concederetur. Idque veriſſimum mihi videtur, niſi Maioratu iam ab eo, qui ſanæ mentis erat inſtituto, eidem furor ſuperuenerit. Nec facultas ad illum inſtituẽdum ab eo impetrata fuerit, Tunc namque, conſtito de furioſi voluntate, forſan poſſet iuſtè à curatore furioſi peti, atque impetrari, vt Maioratus ante furorem factus confirmaretur, vt ſup iſto lib. d. c. 7. nu. 46. oſtenſum eſt.

¶ Similiter etiam ex ſuperiùs adductis comprehendi poterit, vtrũ prodigus qui iam bonis interdictum eſt, poſſit Primogenium inſtituere. Cùm enim ipſe poſt interdictionem, nec poſſit contrahere, nec vltimam voluntatem facere. l. is, cui bonis vbi latiſſimè per Scrib. ff. de verb. obliga. l. is, cui. ff. de teſta. tex. in §. item prodigus. inſti. quib. non eſt permiſ. facer. teſta. l. 13. ti. 1. part. 6. conſequens eſt, vt nec poſſit Primogenium ex contractu, neque ex vltima voluntate inſtituere.

¶ Quod quando ipſe prodigus abſque curatoris authoritate Primogenium inſtituit, planè, & abſque controuerſia procedit: ſed quando Primogenium ex contractu, curatoris authoritate interueniente à prodigo inſtituitur, videtur dicendum id à prodigo cum authoritate curatoris fieri poſſe: præſertim facultate Regia præcedente, quæ Principi narratum fuerit, cum eſſe prodigum, eidémque bonis interdictum eſſe, vel ſi facultas Regia neceſſaria non ſit, ſi interueniente iudicis decreto atque cauſæ cognitione. Prodigus namque cum authoritate curatoris omnes cõtractus facere poteſt, vt in d. l. is, cui. ff. de verb. obli. omnes Scrib. aduertunt, & eſt ſimilis pupillo curatorẽ habenti. l. ſi curatorem habens mino. ibi. *Cum nõ abſimilu ei ha-*

Universidad de Navarra
Biblioteca

tu es habeatur minor curatorem habens, cui à Prætore, curatore dato bonis interdictum est. C. de in integr restitu. minor vbi gl. & communiter Scrib. id notãt. Qui minor curatorem habens, cum authoritate eiusdem, Primogenium instituere potest, vt supra isto c n.7. resoluimus. In quo prodigus dissimilis est furioso, qui pupillo, seu minori adulto non æquiparatur. l. in negotiis. cum similib. ff. de regul. iur. Ideoque non mirum si curator furiosi Primogenium instituere non possit: prodigus autem cum authoritate curatoris sic.

¶ Quæ omnia in Primogenio ex contractu instituto, (vt prædiximus) procedunt. Ex testamẽto autem prodigus Primogenium instituere non potest, quanuis adultus curatorem habẽs illud ex testamento instituere possit, vt supra isto c nu. 6. demõstrauimus. Ea namque æquiparatio, quæ in d. l. si curatorem habens, dicitur esse inter ꝓ digũ. & minorem curatorem habentem, solum in actibus viuentium, non autẽ in vltimis volũtatibus intelligẽda est. l. is, cui. ff. de test. Bar. in d. l. si curatorẽ 1 opposi. Iaf. in d. l. is, cui. ff. de ver obli. nu. 8.

¶ Consequenter etiam ea quæstio resoluẽda erit, vtrũ scilicet monachus valeat Primogeniũ instituere. In qua quæstione tres casus cõsiderãdi sũt, Aut enim monachus fecit primogenium antequam monasteriũ ingrederetur, vel post ingressum monasterij, & ante professionem, vel demum iam facta professione.

¶ In primo casu, quando scilicet monachus antequam monasterium ingrederetur, Primogenium instituit, dicendum est Primogenium ipsum, siue in contractu, siue in testamento institutum, mero iure valere, cũ monachus ante ingressum monasterij de bonis suis liberè, siue ex contractu, siue ex testamento disponere valeat. tex. in Authe. de monach. §. siquis autem versi. Illud quoq; colla. 1.

¶ Sed dubium, & non mediocre versari solet, vtrũ, quanuis Primogeniũ hoc ante ingressum factum mero iure valeat reuocetur tamen ingressu monasterij, cùm monasterium habeatur loco filij. tex. in Auth. de Sanctiss. Episcop. §. sed & hoc præsenti. colla. 9. & in Auth. nisi rogati. C. ad Trebell. & in c. in præsentia vbi Augusti. Beroius. nu. 475. plura in idem adducit. de proba. Tiraquel. qui etiã plura refert. in rep. l si vnquam verb. susceperit liberos nu. 36. cum sequen. C. de reuo. dona. Filij autem agnatione reuocatur testamẽtum præcedens. l. 1. cum similib. ff. de iniust. rupt. sicut & donatio l. si vnquam. C. de reuocan. dona.

¶ Quod dubium in monacho, qui monasterium successionis capax ingressus fuit, accipiẽdum erit, non autẽ in eo, qui monasteriũ incapax ingressus est. Monasteriũ nãq; ꝓ successionis capax nõ est, non potest Primogenium præcedẽs irritum efficere siue ex testamẽto, siue ex cõtractu factũ fuerit. Ius nãq; succedendi, & ius rumpendi sunt cõnexa, & tanquam cõnexa se habent in actu, & pri-
43 uatione: ita vt qui non potest succedere, nec etiã possit rumpere. l. suus hæres. C. de repu. hære. l. si post mortem §. liberi. ff. de bon. posse. contra tabul. Tiraq. qui plura refert in huius regulæ comprobationem de Primogenitura. q. 53. n. 13. cum pluribus sequen. Sicq; monasterium incapax non rumpere dispositiõnem præcedentem, censuerũt August. Beroius. in d. c. in præsentia. nu. 400. post Felin. ibi. nu. 54. & Abb. nu. 50. & Iul. Clar. lib. 3. senten. §. testamentum. quæst. 28. versi. sed retenta.

¶ In hac autem quæstione distinguendum erit. Aut enim Primogenium institutum fuit à monacho ante religionis ingressum ex vltima voluntate, aut ex contractu. Si ex vltima voluntate institutum fuit, subdistinguendum est. Nam aut tempore, quo illud instituit, nõ cogitabat de ingressu monasterij: aut cogitans de ingressu illud instituit. Si non cogitabat de ingressu, dicendum est, Primogenium ex ingressu monasterij nullum effici. Quando enim testator fecit testamẽtum non cogitãs de ingressu, posteaq; monasteriũ ingressus est, per ingressum rumpitur ipsum testamenti: prout dixit Bar. post Odofred. & Iacob. Butriga ibidem in Auth. si qua mulier. nu. 7. C. de sacr. sanct Eccl. cuius opi. sequuntur. Bal & Paul. quos refert Iaf. n. 21. dicens, quòd ab hac opi. Bart. non est recedendũ in iudicando, & consulendo. Eámque dixit communem esse Imol. in c 1. de testa. n. 11. Ioan. Dilectus. de arte testan. n. 5. Iulius Clar. d. lib 3. senten. § testamentũ. q 28. versi. sed retẽta.

¶ Hæc autem Barto. opi. quanuis communis sit, duabus tamen rationibus stare nõ potest. Prima, quia ingressus monasterium, tũc videtur se, & sua eidem dicasse, cum prius testatus non fuit. Tex. in Auth. nunc autem. C. de Episc & cler ibi. *Si priùs testatus non sit.* Qui tex. atque alia iura, quæ de hoc loquuntur nullam distinctionem faciũt, an scilicet a cogitante de ingressu, testamentum factum fuerit, vel non. Secunda, quia quanuis hoc cessaret, & monachus ingrediendo monasterium censeretur volũtatẽ cõtrariã testamẽto demonstrare ex cõtraria volũtate etiã expressa testamẽtũ priùs factum non reuocatur: nisi alia dispositio contraria facta fuerit. Text in § ex eo autem solo Insti. quib. mo testa. infir. text. in l. sancimus, cum similib. C. de test. ad quas rationes non potest cõgrua responsio assignari. Ideóque hanc Bar. opi. reprobat Anto. in d. c. in præsentia. cuius opi. aduersus Bar. sequũtur ibidem Abb n. 52. & Feli. nu 54. atque Dec n. 61. fin. versi. Quanuis ipse Deci. prius. Bar. opin. defendit. & Aug. Beroius. n. 516. cũ seq.

¶ Nec obstat, si dicatur monasterium loco filij haberi, ideoq; testamẽtum ex monasterij ingressu in hoc casu sicut agnatione posthumi irritum censeri. Nam monasterium non habetur loco filij, nisi in casibus à iure expressis, vt Scrib. quos 45
supra. nu. 40. citauimus, resoluunt. Et in hoc casu non solum non est expressum, quòd loco filij habeatur: Imò contrarium, vt apparet ex decis. text. in d. Auth. nunc autem.

¶ Sed cùm pluries quæstio hæc mihi contigisset, semper hac distinctione illã resolui: aut enim quã do monachus fecit professionẽ omnia bona sua expressè contulit monasterio, & tunc censebitur ex hoc primum testamentum reuocatum, sicut si omnia bona sua expressè alteri donasset, vel ea 46
alienasset. Aut fecit professionem simpliciter, in cuius consequentiã censetur tacitè bona sua monasterio dicare, & tũc ex hac tacita, & præsumpta bonorum translatione in monasteriũ facta, nõ est censenda prima dispositio testamẽti expressa, reuocata, ex tex. in d. Auth. nunc autẽ. Qui sic est intelligendus. C. de episcop. & cleri. quæ distinctio colligitur ex Ant. in c. in præsentia, & Abbate ibidem. nu. 52. & Deci. n. 61. & Aug. Beroio. nu. 517. cum sequen. Idq; ipsum sequitur Iulius Clar. d. quæst. 28. versi. sed retenta.

¶ Quòd vltimum præsertim procedit quãdo statim post

tim post factũ testamẽtũ monasterij ingressus cõtingit, tunc namque testamentũ non annullatur, vel ex eo ꝙ ex temporis breuitate monachus ipse de ingressu cogitasse censendus sit, vel ꝙ ex eadẽ tẽporis breuitate testamẽti mutatio nõ præsumatur. Idq; verũ esse censent. Bal. Fulg. & cõmuniter Scri. in d. Auth. si qua mulier. Guil. Bene. in c. Rainutius de test. ver. in eo. testamẽto relinquẽs el 2. nu. 24. Ber. in d. c. in præsentia de probat. nu. 517.

47 ¶ In hac autẽ re animaduertẽdũ est, in his casibus in quibus diximus testamentũ non reuocari, facta professione, etiã portionẽ aliquam legitimã monasterio præstandã non esse. Ab ea namque ex testamẽto præcedẽti monasteriũ excluſum esse censendũ est, vt ex pluribus probat Aug. Beroius in d. c. in præsentia. nu. 519. cũ seq. Cuius opinio sequẽda est, aduersus Ant. ibid. & D. Dida. de Couar. in d. c. 2. de test. nu. 5. ad fin. qui cẽsuerũt in his casib. legitimam portionẽ monasterio esse præstandam.

48 ¶ Similiter etiã animaduertendũ erit, ꝙ quãdo testamentũ reuocatur ex expressa bonorũ dicatione facta à monacho, ipsi monasterio, nõ solũ reuocatur, testamẽtũ ipsũ quoad institutionẽ, sed etiã quoad omnia. Cũ enim testamẽtũ hoc nõ reuocetur posthumi agnatione, ex eo ꝙ monasterium facto testamẽto, loco filij non habeatur: sed ex expressa bonorum donatione post testamentum, facta, prout superius ostẽdimus atque optimè considerat. Au. Bero. in d. c. in præsentia paulò antè. n. 516. cõsequens est, vt in hac specie non sit seruanda dispositio. text. in auth. ex causa. C. de libe. præteri. sed quo ad omnia testamẽtum reuocatũ censendum sit. Idq; verum mihi videtur, quanuis Iul. Clar. d. q. 28. versi. Sed retenta, ad fin. censeat hoc casu testamentum solum quo ad institutionem reuocari, cætera autem firma manere. Cuius doctissimi viri opinionem in hac parte probare nõ possum, quæ omnia quando monachus Primogeniũ instituit ex vltima voluntate, non cogitans de ingressu, vera sunt.

49 ¶ Si verò monachus tẽpore institutionis Primogenij ex vltima volũtate instituti, cogitabat de ingressu, dicendũ est testamentum ex ingressu subsecuto nõ reuocari, siue aliquid monasterio relictũ fuerit, siue nõ. Quod sic opinatur Bart. in d. Auth. si qua mulier. C. de Sacr. sanct Eccles. nu. 8. Cuius opi. seq. Bald. Paul. & plures ex Scrib. ibid. Eamq; dixit veriorẽ Imol. in l. 1. n. 12. ff. de test. Abb. n. 52. Deci. n. 61. Aug. Beroius. nu. 522. in c. in præsentia de prob. Eamq; dixit communem Ripa. in l. si vnquã q. 35. nu. 94. Atque Iul. Clar. d. q. 28. versi. Aut verò, & D. Dida. de Couar. in d. c. 2. de testam. n. 5. Eaq; proculdubio vera opinio, atq; cõmunis est, & hæc quando Primogeniũ ex vltima voluntate institutum fuit, sic proculdubiò tenenda sunt.

50 ¶ Si autẽ Maioratus ex contractu institutus fuit, dicendũ erit, ꝙ siue à cogitãte de ingressu, vel ab illo, qui de ingressu non cogitabat, institutus fue-
51 rit, ex ingressu monasterij nõ reuocabitur. Dispositio namq; legis, si vnquã. C. de reuoc. dona. quæ inquit, ex superueniẽtia filiorũ donationem non reuocari: in monasterio nõ procedit, vt not. Alb. in l. si vnquã. C. de reuoc. don. col. fi. versi. Itẽ quæro si aliquis. Cuius opi. sequutus fuit Ripa. ibid. q. 34. num. 92. cum seq. atque Tiraq. qui plura refert in eadẽ. l. verb. *Susceperit liberos.* nu. 37. cum seq.

¶ Sed quãuis hæc opinio quo ad alias donationes vera sit, mihi autẽ id exactius consideranti, quoad Primogenia distinguendũ videtur. Nam aut Primogeniũ irreuocabile est, & tũc dicẽdũ est idem, quod nunc in donatione dicebamus, ꝙ, scilicet, in hac specie dispositio. d. l. si vnquam nõ ꝓcedat. Si verò reuocabile sit, dicendũ erit idem, quod supèriùs in testamẽto, seu alia vltima volũtate dictum fuit, cùm Primogeniũ reuocabile, etiam in cõtractu institutũ, quo ad effectus vim vltimę voluntatis obtineat, vt supra lib. 1. c. 12. num. 23. ostensum est. Et hæc de primo casu, quando scilicet ante ingressum monasterij Primogeniũ institutum fuit, dixisse sufficiat.

¶ In 2. casu, scilicet, quando Primogeniũ à mona- 52
cho ante ꝓfessionem institutũ fuit, dicendũ erit, per omnia in eo resoluẽdũ esse, prout resoluimus in monacho, qui ante ingressum monasterij Primogeniũ instituit, quando cogitãs de ingressu illud fecit. Monachus namq; nouitius intra annum probationis tanquã laicus censendus est, nec dicitur monasteriũ ingressus is qui nõdũ fecit profes- 53
sionem. Bart. in d. Auth. si qua mulier. nu. 20. C. de Sacr. San. Eccles. Vbi id etiam cæteri Scrib. not. Fulg. Paul. Alex. & Corn. in l. si quis hæredem. C. de insti. & subst. tex. in c. religioso, de sent. ex com. lib. 6. & in c. non solũ, & in c. cõstitutionẽ, de reg. eod. lib. Aug. Beroius in d. c. in præsentia de prob. nu. 552. Tiraq. qui plura refert de retract. Lignagier. §. 1. glo. 8. num. 34. cum seq. Quod in casu, de quo agimus verum esse censuit Iulius Clar. lib. 3. senten. §. testamentum. q. 28. versi. dixi.

¶ In tertio casu, scilicet quando Primogenium fit 54
à monacho, post factam professionem, dicendum est, hoc tempore monachum descendentes, seu ascendentes non habentem, Primogenium instituere non posse. Monachus namque post factam professionem, nec potest testamentum condere, nec aliquo alio pacto de suis bonis disponere. tex. in Auth. ingressi. C. de Sacr. San. Eccl quæ est canonizata in c. quia ingrediẽtibus. 19. q. 3. Ideoq; nec Primogeniũ instituere poterit, cum ex regula, quam in principio huius capitis præmisimus, is, qui non potest contrahere, vel vltimam voluntatem facere, nec possit etiam Primogenium instituere.

¶ Dubium autem versabitur in eo monacho, qui 55
filios, vel alios descendentes habet. Is namque ex testamento, vel alio quocunque genere scripturæ poterit inter eosdem filios de bonis suis disponere tex. in Auth. si qua mulier. C. de Sacr. S. Eccl. & in c. si qua mulier. 19. q. 3. cum quibus concord. l. 17. tit. 1. part. 6. Et quanuis ex ea regula, quã præmisimus, videretur dicendũ, hunc monachum filios habẽtem posse, in vno ex filiis suis Primogenium, siue ex dispositione legum Regiarum, siue ex facultate Regia ante ingressum obtenta instituere, cùm possit inter eos bona sua, siue ex vltima voluntate, siue ex contractu diuidere: hæc tamen res maximã difficultatem habet ex eo quòd 56
ex decis. text. in d. Auth. si qua mulier: pater qui professionem in monasterio successionis capacẽ fecit, non possit aliquid minus legitima filiis relinquere, nec etiã aliquid plus ipsa legitima, nisi tantũdem etiam monasterio reliquerit. Tantum enim habere debet monasterium, quantum filius, cui plus ex hæreditate paterna relictum fuerit. Quod etiam d. l. 17. partitarum disponit. Ideoq; 57
patrem monachum, qui post factã professionem testamentum, vel diuisionem bonorum inter filios fecerit, non posse meliorationem tertij inter eosdem filios facere, dixit Grego. Lopius in d. l.

17.tit.1.part 6.in gl.in verb. *Vno dellos.* Idq; ea ratione: quia hoc esset lædere monasteriũ, cui non posset pater ex melioratione aliud tertiũ assignare. Quod etiam in Maioratu ex Regia facultate institutũ, pari ratione dici posset: cùm facultas legis ac Principis æquiparentur. tex. in Auth. de cõsulib. ad fin colla 5 iunctis his, quæ supra lib.1.c.1.nu.20. latiùs adducta sunt.

¶ Sed hæc omnia exactiùs considerãda, atque expendẽda sunt. Ideóq; pro huius quæstionis resolutione tres casus cõsiderandi erunt. Primus quãdo monachus voluerit ex tertia bonorũ portione Primogenium instituere. Secundus, quando illud instituere voluerit, ex quinta bonorum suorũ parte. Tertius, quando illud facere vult etiam ex legitima filiorum, præcedente Regia facultate.

¶ In primo casu dicendum erit, ex tertia bonorũ portione monachũ, qui iam professionem fecit, posse Primogeniũ instituere in vno ex filiis suis, quem ad hoc eligere maluerit: quanuis contrariũ existimauerit Greg. Lopius, quem superiùs citauimus, qui in hac parte apertissimè labitur. Ad quod probandum præsupponimus, ex decis. text. in d. Auth. si qua mulier, & ex d.l.17. partitarũ parentem monachum, qui post ingressum monasterij vult inter liberos testari, astrictum esse filiis legitimam absque diminutione relinquere. Quod probat text. in d. Auth. si qua mulier. ibi. *Legitima nulli diminuta.* Vbi communiter Scrib. id notant. 58

¶ Similiter etiam præsupponimus, parentẽ monachum teneri omne illud, quod legitima filiis relicta supereſt, monasterio deferre. d. Authen. si qua mulier. ibi. *Et quod eis non dederit, monasterio competet.* Idq; clariùs probat d.l.17. partitarũ. ibi. *Dexando a cada vno de ellos su legitima parte, y no mas.* Cum enim omnia bona ingredientis monasteriũ, efficiantur eiusdẽ monasterij, iuxta tex. in d. Auth. ingressi, consequens est, vt omne illud, quod legitima filiis relicta supererit, monasterio cõpetat: nec pater poterit plus legitima filiis relinquere, nisi tantundẽ ipsi monasterio relinquendo, quantum filio, ad quem plus ex bonis eiusdẽ peruenit, relictũ fuit, ex decis. text. in dict. Auth. si qua mulier, vbi id apertissimè decisum est. 59

¶ His igitur præmissis ex eisdem consequitur necessariò, ꝙ cum hodie legitima filiorũ ex legibus fori, & Tauri sint omnia bona parentis, excepto quinto, pater monachus nõ tenebitur, nec poterit monasterio quidpiã aliud prẽter quintum bonorum relinquere, cætera autem bona tenebitur inter filios distribuere. 60

¶ Similiter etiã infertur, ꝙ relicta à parente monasterio quinta bonorũ portione, ex cæteris bonis, quæ respectu extraneorũ sunt filiorum legitima, poterit ipse parẽs vni ex filiis iure Maioratus tertiã reliquorum bonorũ partẽ relinquere, absq; eo, ꝙ ex hoc monasteriũ cõqueri possit, nec portionẽ aliquã ex hac tertia parte petere. Cùm enim monasterio quintum iam à parente relictũ fuerit, nihil aliud ex bonis parentis prætendere poterit, vt superiùs ostendimus, nec etiam filij conqueri poterunt, legitimam sibi diminutã esse, cùm tertium respectu filiorũ legitima non sit ex lege 27. Tauri. & cùm etiã nihil aliud pater teneatur filiis relinquere: nisi legitimam, possitque tertium vni ex eisdem, cui voluerit assignare. 61

¶ In secundo casu dicẽdum erit, parẽtem monachũ non posse vltra tertium ex quinta bonorum suorum parte Primogeniũ instituere. Cùm enim hæc quinta pars nõ sit legitima filiorum, & omne illud, ꝙ non est legitima, ad monasterium pertineat: consequens est, vt ex hac quinta parte pater Primogenium instituere non possit: cùm hoc in monasterij præiudicium conuerteretur. 62

¶ Nec etiã hoc parens facere posset relinquendo monasterio tantã portionẽ, quantã filio, cui quintum iure Maioratus prælegauit, reliquit. Si enim hoc verum esset, sequeretur ꝙ posset pater monachus vni filio legitimã atq; tertiã & quintã bonorũ suorum portionẽ relinquere, & monasterio tãtundẽ prælegare, ex filiorũmq; legitima totã monasterij portionem deducere. Quod ex d. Auth. si qua mulier, & ex d.l.17. partitarũ, seu aliquo iure permissum nõ est, siquidẽ omnis potestas cõcessa à lege parẽti monacho ad testandũ, absque præiudicio legitimæ filiorũ intelligẽda est, vt prædicta iura disponũt, & ibidẽ cõmuniter Scrib. resoluũt. Atq; optimè considerat Greg. Lopius in d.l.17. parti in gl. in verb *Vno dellos.* Idq; notissimum est.

¶ In tertio casu, quando. s. parens monachus vult instituere Primogenium ex legitima filiorũ, relictis eisdem cõpetentibus alimentis, ex Regia facultate, videtur dicẽdum, hoc sibi licere, dũmodò quintam bonorum portionem monasterio relinquat. Cùm enim monasterio suã portionem pater monachus reliquerit ex hac Primogenij institutione, soli filij possent præiudicari, quorũ præiudicium considerabile nõ est, cùm id ex Regia facultate parenti permissum sit, dũmodò filiis alimenta relinquãtur. Quod ex his, quæ supra in primo casu diximus cõprobari potest. Si enim pater monachus potest ex tertio bonorũ Primogenium instituere ex legis facultate, similiter etiam ex facultate Principis idipsum facere poterit, cùm Princeps sit lex viua, & facultas legis, & Principis, vt superiùs diximus, æquiparentur. 63

¶ Sed his non obstãtibus cõtrarium probabilius videtur, siquidem hæc Regia facultas ex ingressu monasterij expirauit, sicut aliàs morte expirare solet. Monachus namq; quo ad effectum testãdi, seu contrahendi pro mortuo habetur. l. Deo nobis C. de Episc. & cler. tex. in Auth. ingressi. C. de Episc. & cler. & in c. in præsentia. de proba. vbi id omnes Scrib. annotare solent. Ideóq; post factam professionem, nõ poterit vti Regia facultate, sed solũ facultate sibi cõcessa, ex decis. tex. in d. Auth. si qua mulier, & in d.l.17. partitarum. Ex quarum legum decisione præcisè tenetur filiis legitimam integrã & absque aliqua diminutione relinquere. Et cũ ea iura ad conseruandum filiis integram legitimam parenti monacho, aduersus communes iuris regulas testandi licentiã cõcesserint, non debent contrarium effectum operari, vt. s. ex eisdem filiis legitima legibus Regiis debita, minuatur. Ex quibus rationibus patebit etiam responsio ad ea, quæ in contrarium adducta sunt, quæ parum, aut nihil pro contraria opinione vrgent.

¶ Illud autẽ prætermittendum nõ est, ꝙ sicut pater, qui professionem fecit, potest inter filios bona sua diuidere seruato ordine, de quo in dicta Auth. si qua mulier, & in d.l.17. partit. similiter idipsum poterit facere filius respectu parentũ, seu aliorum ascendentium: etsi id non fecerit, ascendentes debent obtinere integrã legitimã. Quãuis enim dict. Auth. si qua mulier de descendentibus solùm loquatur, ad ascendentes tamen ex rationis paritate extendenda erit, cum eis, sicut & descẽdentibus legitima debeatur. Quod sic resoluũt Alberi, 64

Alber. n.2. Bart. num.18. cum seq. & communiter Scrib. in d. Auth. si qua mulier. vbi Paul. n.5. hanc dixit communem opi. Innoc. Ioan. Andr. & cæteri, in c. in præsentia. de proba. vbi Abb. num.53. & Auguſt. Beroius. nu.523. hanc opi. communẽ esse profitẽtur. Greg. Lopez, qui hanc dixit esse communem opi. Legistarum, & Canonist. in d.l.17.ti.1.part.6. in glo. in verb. *Descendiessen.* Quod & Docto. in pluribus aliis locis annotare solent, reiecta opi. Azo. qui cõtrariũ cẽsuit, quẽ plures sequũtur.

¶ Ex quo infertur, ꝙ cùm hodie, legitima ascendentium sit omne patrimonium descendentis, de cuius hæreditate agitur, excepto tertio, quod nullo respectu legitima dici potest, quòd hodie filius habens ascẽdentes, & non descendentes, quãuis possit inter eos, sicut inter liberos testari, non tamen possit Primogeniũ ex reliqua bonorũ suorum parte instituere, cũ ex legitima nõ possit aliquid parentibus diminuere, ac etiam astrictus sit reliqua bona monasterio relinquere. Quod præsertim procedit, si sequamur quandam distinctionem, quam inter prædictas contrarias opin. assignauit Ias. in d. Auth. si qua mulier. n.33. cum seq. Quòd, scilicet filius monachus filios non habens non possit testari, etiamsi ascẽdẽtes habeat, possint tamen ascendentes legitimã obtinere, atque illam à monasterio petere. Quæ opin. mihi probabilis semper visa fuit. 65

¶ Similiter etiam ex Regia facultate monachus professus ascendentes habẽs, non poterit Primogenium instituere. Cùm enim id monacho descẽdentes habenti non liceat (vt supra isto cap.n. 62. ostensum est) à fortiori idipsum in monacho ascendentes habenti dicendum erit. 66

¶ Sed & illud etiam sciendum erit, monachũ ex licentia Papæ de bonis propriis, etiam post professionem testari posse, vt dixit Bald. in l. final. nu. 24. C. vnde cogna. Idem Bal. in Auth. nisi rogati. nu.23. C. ad Treb. Ias. qui plura refert in Auth. ingressi. C. de Sacr. S. Eccl. num.11. Steph. de literis gratiæ, & iustitiæ. fol.188. col.1. D. Did. Couarr. in c.2. de testa. n.10. Ea tamen licentia nõ adeò protrahenda erit, vt eius virtute monachus possit ex bonis suis Primogenium instituere. Licẽtia namque monacho seu Prælato à Romano Pontifice ad testandum concessa, intelligenda est, dũmodò ad pias causas non autem ad profanas testetur, prout infra cap. sequen. n.30. latiùs annotabimus. 67

Qua ratione monachis etiam consulendum erit, vt in omnibus casibus, in quibus monacho iam professo Primogenium instituere conceditur, illud non ex sola familiæ conseruatione, quę à monachis aliena esse debet, sed ex alia iusta, atq; honesta causa, & quæ religionis specimen præ se ferat ad illud instituendum moueantur. 68

¶ Hinc etiã decidi poterit, vtrũ milites. S. Iacobi, Calatrauæ, & Alcantaræ ex bonis patrimonialibus valeant Primogeniũ instituere. Quãuis enim quodammodò religiosi esse censeantur, atque ex eo in eis idipsum, quod in monachis diximus, prima facie dicendum videatur: nulli tamen dubium est, nisi ꝙ Primogeniũ ex bonis patrimonialibus instituere possint, cùm siue ex religionum suarum statutis, Apostolica authoritate firmatis, siue ex antiquissima obseruatione eisdem permissum sit de bonis suis liberè, & in vita, & in morte disponere. Nec obstat eis professio solennis, quam in eisdem religionibus faciunt, ex qua videtur eis (prout aliis monachis) prohibita bonorũ suorum dispositio, nisi inter descendentes, seu ascendentes: prout paulò antè in aliis monachis resoluimus. Cùm enim ea professio, secundũ earundẽ religionum statuta, atq; obseruationes facta esse cẽseatur, nõ potest in plus illos obligare, quã statuta, seu obseruatiões ipsi⁹ religionis eos astringũt.

¶ Ex quibus constat, nullo pacto sustineri posse illud, quod nimis rigidè dixit Marti. Nauarrus, vir alioqui doctissimus, in c. fina. 16 q.1. in 3 q.nu.31. Quod scilicet, quãuis clerici, atq; Prælati seculares, possint ex bonis patrimonialibus, seu quasi patrimonialibus Primogenia instituere: milites autẽ, seu Commendatarij prædictarũ religionũ, si in eis professi fuerint, non possint etiam ex bonis patrimonialibus Primogenia instituere. Cùm em professio iuxta regulæ dictorum militũ constitutionis atq; obseruationes intelligenda sit, ex eisq; milites prædicti possint de magistrorum cõsensu bona possidere, atque de eis, prout sibi libuerit in vita, seu in morte disponere: consequens est, vt nõ tanquã alij monachi, qui nec in vita, nec in morte de bonis suis disponere possunt, censendi sint: sed eis sit libera bonorum suorum dispositio concedenda, siue ex Primogenio, siue ex quacunq; alia dispositione: prout ex communi obseruatione, ac regulæ suæ constitutionibus eisdem libere cõcessa est. Quod postquam his militibus licentia contrahendi matrimoniũ concessa fuit, apertiùs procedit: absurdum namq; foret, quòd possent filios legitimos procreare, & eis non liceret aliquid propriis filiis, nec in vita, nec in morte, siue iure Primogenij, siue alias relinquere.

¶ Hoc autem, quo ad bona patrimonialia prędictorum militum clarissimũ est. Si verò de Commendarũ suarum redditibus agamus, videtur dicendum ea tanquã beneficia Ecclesiastica cẽsenda esse. Ideóq; de eis nõ posse Commendatarium ex vltima voluntate disponere. Nec etiam illa in vita, nisi in pios vsus erogare, prout de bonis Prælatorum, seu clericorum in c. seq. dicemus. Quod sic præfatus Martin. Nauarrus in d.c. fina. 16. q.1. in 3.q.n.29. cum seq. resoluit.

¶ Sed verius est, quo ad ius fori validas esse dictorum militũ, seu Cõmendatariorum dispositiones, cum eis, siue ex regulæ suæ constitutionibus, siue antiquissima obseruatione, tam in vita, quàm in morte de bonis suis liberè disponere permissum sit, sicq; obseruari solitũ est. Quod autẽ ad ius possit, sicq; obseruari solitũ est. Quod autẽ ad ius possit, sicq; obseruari solitũ est. Quod autẽ ad ius poss

Universidad de Deusto Biblioteca

SVMMARIA.

1 Ius Primogenituræ extra Hispaniam in pluribus Prouincijs: tam ex bonis mobilibus, quàm immobilibus constare solet.
2 Ius Primogenituræ in Hispania ex solis bonis immobilibus constat.
3 Feuda, seu Emphyteosis ex solis bonis immobilibus: non autem ex mobilibus constare possunt.
4 Primogenia in Hispania ex pecunia, & bonis mobilibus instituuntur, ea lege, vt vendantur, & ex eis bona immobilia comparentur.
5 Maioratus ex annuis redditibus, redimibilibus, quo pacto in Hispania instituantur.
6 Annui reditus redimibiles, vtrum inter mobilia, vel immobilia connumerentur.
7 Ex gemmis, & alijs rebus pretiosis, aureis, vel argenteis, atque ex ensibus, & armis, & alijs id genus, Hispanorum Primogenia instituti possunt.
8 Res mobiles pretiosæ, loco immobilium habentur.
9 Primogenium vtrũ in cõtractu ex vniuersis bonis, tam præsentibus, quã futuris instituti valeat.
10 Donatio omnium bonorum præsentium, atque futurorum non valet.
11 Etiamsi ipsa donatio iurata sit.
12 Donatio omnium bonorum præsentium hodie non valet: quamuis iure communi fieri posset.
13 Primogenium reuocabile ex omnibus bonis tam præsentibus, quam futuris instituti potest.
14 Donatio causa mortis ex bonis præsentibus, atque futuris fieri potest.
15 Primogeniũ irreuocabile ex Regia facultate institutũ ex bonis præsentibus, & futuris fieri potest.
16 Primogenium irreuocabile absque Regia facultate institutum, ex omnibus bonis non valet.
17 Primogenium ex causa onerosa ex omnibus bonis institutum, validum est.
18 Donatio omnium bonorum, ex causa matrimonij valida est.
19 Maioratus irreuocabilis absq; facultate: vtrũ fieri possit, ex omnibus bonis reseruato vsufructu.
20 Donatio omnium bonorum, reseruato vsufructu, vtrum valida sit.
21 Fructus, qui in reseruatione vsusfructus comprehenduntur in donatione omnium bonorum non veniant.
22 Donatio omnium bonorum præsentiũ, & futurorum, etiã hodie reseruato vsufructu valida est.
23 L. 69. Tauri, quæ hodie est. l. 8. tit. 10. lib. 5. ordi. declaratur.
24 Reseruatio vsusfructus ad hoc, vt de eo possit in vita disponi, non validat omnium bonorum donationem.
25 Reseruatio modici vsusfructus, vel alterius modicæ quantitatis, non validat omnium bonorum donationem.
26 Episcopus, seu alius Prælatus secularis, vtrum possit ex bonis intuitu Ecclesiæ acquisitis Primogenium instituere.
27 Prælatus potest de bonis patrimonialibus, seu aliunde, non autem ex Ecclesiastica dignitate quæsitis Primogenium instituere.
28 Prælatus monachus non potest ex patrimonialibus, vel ex his, quæ non intuitu dignitatis acquisiuit, disponere, nisi ex licentia Papæ.
29 Maioratus non potest à Prælato seculari instituti ex testamento, absque licentia Papæ.
30 Prælatus ex licentia, à Romano Pontifice, eidem ad testandum concessa, vtrum possit ex testamẽto Primogenium instituere.
31 Prælatus non potest Primogenium reuocabile, etiam ex contractu instituere.
32 Primogenium à Prælato in bona valetudine existenti, ex contractu irreuocabili institutum, iure fori validum est.
33 Prælatus potest libere fructus suæ dignitatis, quo ad ius fori donare.
34 Bonorum donatio, seu commutatio non est prohibita Episcopis, nisi ex vltima voluntate.
35 Primogenium irreuocabile, à Prælato ægrotante institutum, vtrum validũ sit: si ex ea ægritudine mortuus fuit.
36 Clerici infirmi non possunt donare causa eleemosynæ, nisi pauca & moderata.
37 Clerici infirmi vsuarijs æquiparantur.
38 Testari nõ valens: si in graui infirmitate cõstitutus donet, videtur id facere in fraudẽ testamẽti.
39 Fraudem facere videtur, qui colore quæsito, in effectu actum prohibitum facit.
40 Primogeniũ irreuocabile institutũ à Prælato ægrotante, validum est: nisi aliunde fraus probetur.
41 Donatio inter vnos dicitur illa quæ fit ab eo, qui in mortis articulo constitutus est.
42 Tex. in c. ad hæc, de testam. declaratur.
43 Prælatus non omninò vsufructuarie, nec vsuario æquiparatur.
44 L. filiæ meæ emancipatæ, & ægræ. ff. solu. matri. & aliæ leges similes declarantur.

45 Text.

45 Text. in c. fina. num. 16. q. 1. declaratur.
46 Prælatus id, quod sibi vltra congruam sustentationem ex redditibus Episcopatus supereſt, in profanos vsus consumens, peccat mortaliter.
47 Prælatus Primogenium ex fructibus Episcopatus instituens: etiam in casibus, in quibus cõclusum est, id sibi in foro contentioso licere, peccat mortaliter.
48 Nisi illud ex causa pia, vel religiosa, principaliter instituerit.
49 Vel nisi post congruam eleemosynarum erogationem, aliquid consanguineis egentibus iure Maioratus donauerit.
50 Vel nisi Primogenium instituat ex fructibus Episcopatus, quid sibi ad sustentationem familiæ necessarij erant, quos genium suum fraudando in id consumere noluit.
51 Vel nisi id faciat ex fructibus, ac stipendijs officiorum, quæ à Principibus secularibus accepit.
52 Vtrum Prælatus, vel donatarij in subsidium teneãtur restituere ea, quæ sibi Prælatus extra causam piam donauit.
53 Vtrùm clericus ex bonis acquisitis intuitu Ecclesiæ possit Primogenium instituere.
54 Clericus potest ex generali Hispaniæ consuetudine bona suæ donare, atque ex testamento relinquere, eiq; ab intestato à consanguineis succeditur.
55 Consuetudo permittens clericos testari, vtrum valida sit.
56 Consuetudo Hispaniæ non excusat in foro conscientiæ clericum ad profanos vsus testantem.
57 Consuetudo permittens clericos testari, quo ad forum exterius indistincte seruanda est.
58 Clerici ex redditibus Ecclesiasticis, absque peccato non possunt Primogenium instituere.
59 Maritus, vel vxor nõ possunt ex bonis sibi à priori marito, vel vxore donatis, vel legatis, seu aliter ex causa lucratiua acquisitis, Primogenium instituere.
60 Tex. in Authen. lucrum. C. de secund. nupt. declaratur.
61 Regia facultas non est sufficiẽs ad hoc, vt maritus, vel vxor possint ex lucris ex primo matrimonio acquisitis Primogenium instituere.
62 Vxor, quæ secundas nuptias contraxit, non potest Primogenium instituere ex arris, seu alijs lucris constante matrimonio acquisitis.
63 Primogenium institutum ex arris, seu lucris, priori matrimonio constante acquisitis: tanquam de re aliena validum est, quo ad æstimationem.
64 Vxor, quæ secundas nuptias non contraxit: vtrum ex arris, seu donation. propter nuptias valeat Primogenium instituere.
65 Maritus solus absque vxoris consensu: vtrum possit Primogenium in persona filij communis, ex bonis constante matrimonio acquisitis, instituere.
66 Maritus: vtrum ex bonis constante matrimonio acquisitis possit donationem facere.
67 L. 4. titul. 4. lib. 5. ordina. quæ hodie est. l. 5. titul. 9. lib. 5. in noua. ll. Reg. collectione declaratur.
68 Damnatus ad mortem: vtrum valeat Primogenium instituere.
69 L. 1. C. de bonis damna. ex tex. in Authen. bona damnatorum. eod. titul. declarantur.
70 Primogenium: vtrum ex re aliena instituti valeat.
71 Ex bonis feudalibus, censualibus, seu emphyteoticis: vtrũ possit à parente Primogenium instituti.
72 Primogenium de omnibus bonis institutum: vtrum bona feudalia, censualia, vel emphyteotica comprehendat.
73 Prælegata, vtrum in generali Primogenio comprehendantur.
74 Facultatem habens ad instituendum Primogenium, vtrum eo instituto, possit aliud ex legum Regiarum facultate instituere.
75 Priuilegium, ac ius commune: vtrum confundantur, vel vtroque simul quis vti possit.
76 Facultas Regia semper ita interpretanda est, vt aliquid operetur.
77 Facultas Regia postquàm aliquid operata est, restringi debet, vt minus lædat.
78 L. fina. C. de repudi. hæredi. declaratur.
79 Primogenium: vtrùm instituti possit ex bonis in alio Regno existentibus.
80 Primogenium: vtrum valeat ex legitima filij clerici religiosi, vel monialis instituti, relictis eisdem competentibus alimentis.
81 Statutum excludens fœminas propter masculos: vtrum excludat monialem.
82 Lex Principis facta, ob bonum publicum, quæ genericè disponit, nec de clericis aliquam mẽtionem facit indistincte: tàm clericos, quàm laicos comprehendit: nisi clericis præudicialis sit.
83 Primogenium ex facultate Regia: vtrum ex legitima filiorum nasciturorum instituti valeat.
84 Exhæredatio filiorum ad posthumos non extenditur.
85 Verbum filiorum, in materia odiosa comprehendit posthumos, vbi in alia parte testamenti verbum filiorum, ad posthumos relatum inuenitur.

Ex quibus bonis poßit Maioratus inſtitui.

CAPVT DECIMVM.

HActenus oſtenſum eſt, quæ perſonæ valeant Primogeniũ inſtituere, nunc autem reſoluendum ſupereſt, ex quibus bonis poſſint Primogenia conſtitui. Qua in re, illud in primis ſciẽdum eſt, quòd quanuis in quibuſdam Prouinciis extra Hiſpaniam, ius Primogenituræ, tam ex bonis mobilibus, quàm immobilibus conſtare ſoleat, prout oſtendit Io. Lecerier de Primoge. li. 2. q. 8. nu. 1. Idq; ex eo, quòd ea bona, quæ filio Maiori natu præ cæteris fratribus, in eiſdem prouinciis, præcipua deferuntur eidem libera, nec vinculo, nec reſtitutioni ſubiecta, frequentiùs præſtanda ſint, vt in Hæbræorum Primogenitis, & in iure præcipui, quod in Gallia filiis Primogenitis competit, & aliis id genus Primogenitis, in quam
2 plurimis Prouinciis obſeruari ſolitum eſt. In Hiſpaniarum autem Primogeniis, quæ ex ſui natura perpetua eſſe debent, nec filiis Primogenitis libera, ſed reſtitutioni ſubiecta, atque inalienabilia deferuntur, illud antiquiſſima conſuetudine obſeruatum eſt, vt ex bonis immobilibus, nõ autem ex rebus mobilibus inſtituantur.

3 ¶ Quod in feudis expreſsè deciſum eſt. Cùm eñ ex feudorũ natura bona feudalia ad filios maſculos perpetuò deferri debeãt, nõ niſi ex bonis immobilibus, vel æquipollentibus feudum cõſtare poteſt. Non enim in bonis mobilibus poſſet perpetuũ effici, tex. in c. 1. §. fi. de feud cog. Idq; omnes feudiſtæ in procemio feudorum, atq; alibi annotare ſolent. Quos nũcupatim refert Curt. Iun. in tract. feudorũ. par. 1. q. 6. vbi inter alia, quæ inquit eſſe de natura feudi, adiicit, ꝙ debet eſſe perpetuum, atque ex re immobili, vel æquipollenti conſtare. Cuius opinionẽ ſequitur Carol. Molin. in cõſuetudinib. Pariſien. ti. 1. in prin n. 52. atque Iulius Clar. li. 4. ſent. §. feudum. q. 4. quod etiam in emphyteoſi deciſum eſt teſt. in Auth. de alie. & emphy. § licentiã. coll. 9. Bal. in l. 1. in fi. C. de iur. emphy. vbi cõmuniter Scrib. Idq; ex rationis paritate in primogeniis dici poterit. Cùm enim ea perpetua etiam ex ſui natura eſſe debeant, conſequẽs eſt, vt non niſi ex bonis immobilibus cõſtare valeãt. Aliter namq; perpetua effici nõ poſſent.

4 ¶ Qua ratione, Hiſpanorum Primogenia, neq; ex pecunia, neque ex cæteris rebus mobilibus inſtitui ſolent: niſi ea lege, vt pecunia in emptionem reddituum, vel prædiorum, ſeu aliarũ rerũ immobilium conuertatur, vel bona immobilia vendantur, vt ex eorũ pretio alia immobilia comparentur, quæ bona in eiuſdem Maioratus ſucceſſores
5 perpetuò deferri debeant. Quod etiam quãdo ex annuis redditibus redimibilibus Maioratus inſti-
6 tuitur, ab inſtitutoribus præcipi ſolitũ eſt: quãuis enim annui redditus huiuſmodi iuxta veriorem ſententiam inter bona immobilia computari ſoleant, conſiderato præſenti ſtatu ante redemptionem, vt in l. ſciendum. ff. qui ſatisdare cogantur. Iaſ. nu. 23. & cæteri Scrib. reſoluunt, atque optimè declarant Carol. Rui. conſ. 82. n. 3. lib. 2. & Tiraq. de retract tit. 1. §. 1. gloſ. 14. nu. 120. Conſiderato tamen redemptionis tempore ea pecunia quæ ex redemptione acquiritur, nulli dubium quin res mobilis, non autem immobilis cẽſenda ſit. Ideóque ſemper à Maioratuum inſtitutoribus, qui ex huiuſmodi annuis redditibus Primogenia inſtituunt, præcipi ſolet, vt pecunia ex redemptione prouenies apud idoneas perſonas ex iudicis præcepto deponatur, atq; ex eiuſdẽ authoritate, ſiue in prædiorum, ſiue in aliorum bonorum immobilium emptionẽ conuertatur, addentes inſuper, vt redẽptio, quæ aliter facta fuerit, nulla ſit, quòd annuorum reddituum debitoribus nũtiare ſolet, ne aliter redemptionem facere valeant. Idq; ſæpiùs in Maioratuum inſtitutionibus, ſic eſſe ſpecificè prouidendum conſuluimus.

¶ Ex gemmis autem, & margaritis, ſeu aliis rebus 7 mobilibus aureis, vel argenteis preciofis, ſiue ex enſibus, aut armis antiquis magnæ æſtimationis, atq; id genus aliis rebus, quę pręter alia bona immobilia Primogenitis relinquuntur, ſolent etiam Primogenia cõſtare, quorum alienationem Primogeniorũ inſtitutores pluribus vinculis prohibent, vt ex harum rerum in familia cõſeruatione eiuſdẽ honor, atq; decus facilius cõſeruetur, maneántq; perpetuò antiquiſſimæ nobilitatis, atque 8 diuitiarũ eiuſdem familiæ veſtigia. Quorum Primogeniorum leges, tàm in his rebus, quàm in immobilibus ſeruãdæ erunt. Res nãq; mobiles pretioſæ loco immobilium habentur. l. lex, quæ tutores. C. de admi tuto. vbi Scrib. id notant, gl. ordi. in c. tua, in verb. *Tractatus*. De his quæ fiunt à præla. Quam ibidem Scri. ſequuntur, cui eſt glo. conſimil. in c. 1. in gl. verb. *Abſtinẽtes*. de cleri. egro. lib. 6. Quas refert & ſequitur plura in idem adducens Tiraquel. de retract. Lignagier §. 1. gl. 7. n 100. cũ ſeq vbi hoc intelligendum eſſe inquit, quando in vtroque eadẽ ratio: prout in caſu, de quo agimus, concurrit, inibíq; in pluribus chartis præcedẽtibus, ac ſequentibus latiſſimè diſcutit. Quæ bona, etſi mobilia videantur, inter immobilia tamen computentur, plura ſingularia, atque frequẽtia in idem adducens, quæ vnuſquiſque apud ipſum videre poterit. Idque frequentiſſimè obſeruari ſolet, quanuis non diffiteamur ex ſtricto iuris rigore, poſſe ex bonis mobilibus, Primogenia etiam inſtitui, prout oſtendit Anton. Gomet. in l. 45. Taur. n. 111. verſi. Prætereà & 2. ſed eo caſu, non aliter Maioratus conſeruari poterit, quã ſi ex bonis mobilibus, immobilia comparentur.

¶ Sed controuerti ſolet, vtrũ Primogeniũ in con- 9 tractu ex vniuerſis bonis tã pręſentibus, quã futuris inſtitui poſſit. In teſtamẽto namq; ex vniuerſis bonis, Primogenium inſtitui poſſe, apud omnes adeò abſolutum eſt, vt diſputatione non egeat. In qua quæſtione dicendũ videtur, Maioratũ ex vniuerſis bonis ex cõtractu fieri nõ poſſe, cùm talis 10 Maioratus vim donationis obtineat, quæ ſi ex vniuerſis bonis fiat, nulla eſt ex eo, ꝙ adimat fa- 11 cultatẽ teſtandi l. ſtipulatio hoc modo concepta, vbi cõmuniter Scrib. id not. ff. de verb oblig. l. fi. vbi etiã Scrib. id latiſſimè expendunt. C. de pact. Etiamſi ipſa donatio iurata ſit: prout exiſtimat Bart. in d. l. ſtipulatio hoc modo cõcepta. n. 3. Cuius opi. aſſerit cõmunem eſſe Deci. in l. pactum, quod tali nu. 1. cum ſequen. C. de pact. Ripa. lib. 3. reſponſorum. c. 14. nu. 2. Iul. Clar. lib. 4 ſententiarum. §. donatio. q. 20. Et alibi ſępè, quod nedũ in 12 donatione, quæ vniuerſa bona præſentia, & futura comprehendit, procedit: ſed & in ea, quæ ex ſolis bonis præſentibus fit, verum eſt: prout ex l. 69. Tauri, quæ hodie eſt. l. 8. titul. 10. libr. 5. in noua

noua legum Regni collectione, deciſum eſt: quanuis iure communi inſpecto, donatio omnium bonorum præſentium valida ſit, cùm poſſit donator de bonis futuris teſtari. Quã opinionem aſſerit communem eſſe Alex. in l. fin. C. de pact. n. 3. Carol. Ruin. conſi. 178. nu. 3. lib. 1. Iul. Clar. li. 4. ſenten. §. donatio. q 19.

¶ Pro huius autem quęſtionis reſolutione, quæ frequens, & aſſidua eſt, ſubdiſtinguẽdum erit. Nã aut Primogenium ſimpliciter inſtituitur, aut ea lege, vt reuocari non poſſit.

13 ¶ Si Primogenium ſimpliciter inſtituatur, dicendum eſt, proculdubio Primogenium huiuſmodi ex omnibus bonis tam præſentibus, quam futuris inſtitui poſſe. Cùm enim ea ratione prohibita ſit vniuerſorum bonorum donatio, quòd ex ea libera facultas teſtandi adimatur, eaq; ratio in Maioratu ſimpliciter inſtituto deficiat: cùm naturam vltimæ voluntatis obſeruet, atque vſque ad mortem liceat inſtitutori illum reuocare, & de bonis ex eodem Maioratu relictis: prout ſibi libuerit teſtari, vel aliter diſponere: conſequens eſt, vt non minùs ex hoc Primogenio, quam ex teſtamento,
14 vel alia vltima voluntate poſſit quis vniuerſa bona relinquere. Quod in donatione cauſa mortis ſic reſoluunt Bal. in l fi nu. 9. C. de pactis. Didacus del Caſtillo in l. 69. Tauri. in gloſ. verbo. donatiõ. Atque Iul. Clar. li. 4. ſenten §. donatio. q. 19. verſi. Sed quid ſi quis. Quanuis contrarium, & malè cẽſeat Anton. Gometius in d. l 69. Tauri, nu. 3. Qua ratione idipſum in Maioratibus dicendũ videtur. Idque adeò notum eſt, vt vlteriori cõprobatione non indigeat.

¶ Si verò Primogenium ea lege fiat, vt reuocari non poſſit, ſubdiſtinguendum erit. Nam, aut fit ex
15 Regia facultate, aut ſine ea. Si ex Regia facultate fiat, dicendum erit huiuſmodi Primogenium ex Regia facultate inſtitutum: etſi ea lege fiat, vt reuocari non poſſit, validum eſſe. Cùm ex Regiis facultatibus concedi ſoleat Maioratuum inſtitutoribus, vt illud ſiue ex cõtractu, ſiue ex vltima voluntate, ex omnibus bonis, tam pręſentibus, quam futuris, vel ex certa ipſorum parte inſtituere valeant, vt ex earum facultatum verbis manifeſtè cõprehenditur. Ideóque nulli dubium: quin ex eiſdem facultatibus Maioratuum inſtitutores poſſint. Primogenia ex omnibus bonis inſtituere. Quanuis enim id iure prohibitum ſit, Princeps tamen poteſt iuribus contrarium diſponentibus derogare. Quod videtur facere, concedendo facultatem Maioratuum inſtitutoribus, vt in contractu Primogenia ex vniuerſis bonis inſtituere valeant cum omnibus vinculis, & cõditionibus, quæ ſibi placuerint. Nec eſt neceſſarium iurium contrariũ diſponentium ſpecialem derogationem facere. l. quidam conſulebant. ff. de re iudic. l. idem Vlpia-
16 nus §. fi ff. de excuſa. tuto. Et vtrobiq; per Scrib.

¶ Si verò Primogenium abſque Regia facultate fiat ea lege adiecta, vt reuocari non poſſit, dicendum erit huiuſmodi Maioratum nõ poſſe ex vniuerſis bonis etiam pręſentibus inſtitui. Cùm enim ex hoc Primogenio libera teſtamenti facultas auferatur: cõſequens eſt, vt iure ſubſiſtere nõ valeat.

¶ Hoc tamen intelligendum eſt quando Primo-
17 genium ſtat in terminis donationis: ſecùs autem, quando ex cauſa onerоſa matrimonij, vel tranſactionis, vel alia ſimili factum fuit. Tunc namque ex vniuerſis bonis fieri poterit: quãuis enim donatio gratuita omnium bonorum iure prohibita ſit, nullo tamen iure, quis ex contractu oneroſo prohibetur, vniuerſa bona ſua, à ſe abdicare, vel etiã alio quocunque modo alienare. Quod in Maioratus inſtitutione verum eſſe cenſuit Menchaca de ſucceſſ. creati. lib. 1. §. 1. nu. 32. ad fin. Qua ratione 18 defendi poteſt, quod dixit Boeri deciſ. 35. nu. 10. allegans ad id Oldrald. quòd ſcilicet, donatio omnium bonorum ex cauſa matrimonij valida ſit: aliàs namque non facilè eius opinio ſuſtineri poſſet.

¶ Sed dubitari poteſt: vtrum Maiorarius irreuo- 19 cabilis, abſque Regia facultate ex vniuerſis bonis, tam præſentibus, quàm futuris inſtitutus reſeruato vſufructu, validus ſit. In qua quæſtione dicen- 20 dum eſt, quòd ſic, quanuis enim donatio omnium bonorum præſentium, atque futurorum fieri non poſſit: ea tamen donatio vſufructu reſeruato iure permiſſa eſt, vt dixit Paul. Caſtren. Quem miror, quòd Scribentes ad hoc communiter allegare non ſoleant: cùm ſit præcipuus huius opinionis author, & qui illam meliùs declarat. in l. ſtipulatio hoc modo concepta. nu. 3. ff. de verbor. obliga. vbi Rapha. Cuma. & Alex. num. 18. atque Iaſ. num. 10. atque cæteri Scrib. communiter idipſum profitẽtur, Iacobi. de S. Georg. in l. fina. C. de pact. n. 39. vbi Andre. Alciat idipſum annotauit. Franc. de Aretin. conſil. 54. num. 3. Roma. conſil. 26. Abb. cõſil. 102. num. 2. lib. 2. vbi hanc opinionem communem eſſe profitetur Soci. conſil. 126. nume. 8. lib. 3. Idque ipſum videtur ſentire, Bar. conſil. 76. num. 1. Idque etiam ſentit Alex. conſil. 13. num. 17. lib. 3. Bellamera. conſil. 17. Iaſ. conſi. 211. nu. 1. li. 2. Aymon Craue. cõnſ. 222. nu. 2. D. Dida. de Couarru. qui aliqua ex his refert. lib. 3. reſolutio c. 12. nu. 1. atque n. 4. Iul. Clar. li. 4. ſenten. §. donatio. q. 19. ad fin. vbi hanc eſſe communem opinionem teſtatur.

¶ Ab hac autem communi opi. diſceſſit Paul. ſibi contrarius in l. fina. C. de pact. nu. 10. Quem ſequũtur ibidẽ Deci. n 32. Curti. Iun. n. 58. Purpuratus. n. 152. & plures alij, quos refert. D. Dida. de Couarru. d. c. 12. n. 2. Qui omnes mouentur duabus rationibus ſatis apparentibus. Dicunt enim, quòd hæc donatio, etiam ſi reſeruato vſufructu fiat, ſemper tollit liberam teſtandi facultatem. Primò, quia de iure vſusfructus donator teſtari non poteſt: cum id eius morte finiatur. Secundò, quia nec etiam de fructib⁹, quos percipere debet, teſtari poteſt: cùm hi ſub nomine bonorum futurorum in donatione ipſa comprehendantur. Quibus rationibus cenſent donationem huiuſmodi liberam teſtandi facultatem auferentem, validam non eſſe.

¶ Sed ſi benè conſideretur, hæ rationes nullo pãcto ſubſiſtere poſſunt. Siquidem prima ratio deficit ex eo, quòd is, qui ſibi reſeruat vſumfructum eo inſtãti, quo donationem facit, inuenitur dominus illius iuris vſusfructus, quod reſeruauit, illúdque illicò vendere poteſt, atque de pretio teſtari. Eſt namque ius vſusfructus æſtimabile de per ſe, vendiq; , atque æſtimari poteſt: quanuis morte finiatur: prout ſupra lib. 1. ca. 19. n 42. apertiſſimè demonſtrabimus. Imò etiam ſi donator non diſponat illicò de illo iure vſusfructus, prout diſponere poteſt ante factam donationem, vel ſimul cum ipſa donatione non eſt præſumendum, quòd illicò mori debeat. ſed potius ex plurium iurium præſumptione, donatio ſuſtinenda. Quæ quidem iura nunquãm cenſuerũt aliquem illicò moriturum: ſed latiſſimam annorum metam vi-

tæ cõstituerunt.l.fina.C.de Sacro San.Eccles.l.hę reditatum,cum simil.ff.ad l.Falcid. Ideóque hæc insausta præsũptio, atque iuris dispositioni adeò contraria,nullo pacto admittenda erit.

21 ¶ Similiter etiam secunda ratio reiicitur ex eo, quòd is, qui vsufructum sibi reseruauit, non solum censendus est, sibi ius vsusfructus reseruasse: sed etiam commoditates, atque fructus in posterum percipiendos. In iure namque vsusfructus cõmoditas inest,l.1.ff.de vsufruct. Sicque hi fructus, qui in reseruatione comprehenduntur,in donatione generali venire non possunt: prout dixit Paul. qui optimè id declarat in d.l.stipulatio, hoc modo concepta.n.3.& Areti.d.cons.54.n.3.& prope omnes Scrib.quos supra pro opi.communi citauimus.

22 ¶ Ex quibus rationibus sic intellectis, dubia efficitur quædam noua opi. quam Reuerendissimus Dominus Didacus de Couarr.vir alioqui doctissimus,atque mihi obseruantissimus defendit in d. c.12.n.4.dicẽs, quòd quamuis communis opinio quam superiùs probauimus,iure communi inspecto seruanda sit,inspecta tamen decisione.d.l.69.

23 Tauri,qua cautum est nõ valere donationem omnium bonorum etiam si desolis bonis presentibus, nó autem futuris facta sit, hodie communem opi.nullo pacto admittendã esse: sed.potius esse sequendam opi.Paul.in d.l.fina.C.de pact. & illorum qui illam sequuntur. Quod probat tribus rationibus, quas simul referemus, atque diluemus.

¶ Prima ratio est, quia eo instanti, quo quis donat omnia bona sua retento vsufructu, necessariò donat omnia bona præsentia: quia vsusfructus formalis,qui reseruatur,non potest pertinere donanti vsque quo translatio dominij in donatariũ facta fuerit. Tunc namque vsusfructus causalis in formalem transfertur,ex quo fit, vt tẽpore translationis dominij ipse donans absque aliquibus bonis inueniatur, sicq; donatio valere nõ debeat: cùm sit donatio bonorum præsentium, quæ ex l. Tauri,fieri non potest.

¶ Hæc autem ratio fragilis est, cùm vno, atque eodem contextu donatio fiat, & bonorum donatorum dominium in donatarium transferatur, atque breui manu donanti vsusfructus formalis cõpetat,in quo ex iuris dispositione nihil prius, nec posteriùs cõsiderari potest, ex his,quę not.Scrib. in l.singularia.& in l.certi condictio. §. si nũmos. ff.si cert.peta.& alibi sæpè Qua ratione, & etiã alia,quæ ab ipso Domino.D.de Couar.adducitur, ipse hanc primam rationem reiicit, & meritò ab omnibus reiicienda erit.

¶ Secunda ratio est, quia, vt ipse inquit, omnes, DD.de hac re loquentes presupponunt,quòd qui donat omnia bona præsentia, & futura, reseruato vsufructu,donat omnia bona præsentia, cùm ipsi non defendant communem opinionem,ex eo, ꝙ ius vsusfructus censeatur esse in bonis nostris, & videatur retinere aliquid præsens ex bonis suis, quæ retinet vsumfructum, sed ex eo, quòd potest testari de fructibus,quos super lucrabitur.

¶ Hæc autem ratio, si benè consideretur sumpta de per se,nó est propriè ratio,sed potiùs argumẽtum ab authoritate. Nihil enim mihi refert scire, quid in hoc sentiant Scrib. Si id,quod ipsi sentiũt probabile,seu iuridicum non sit. Quòd autẽ hoc probabile non sit,nulli id, vel leuissimè inspicienti non constabit. Non enim potest iure probari, quòd qui reseruat vsumfructum, donet omnia bona præsentia, cùm iura in bonis nostris esse dicãtur.l.pretia rerum.ff.ad l.Falcid. Atque sub appellatione bonorum comprehendantur. l. Princeps bona,vbi glo.& communiter Scrib. id notant. ff. de verb sig.l.bonorum,cum similib.ff.eod. Sed re vera Scrib.hoc nõ dicunt,vt apud ipsos videri poterit,nec ad eos attinebat necessariò id dicere, cũ iure communi donatio bonorum præsentium valida esset,vt superiùs annotauimus. Illa autẽ, quæ iure improbabatur erat donatio bonorum presentium,& futurorum: ideoque ad hoc, vt donatio reseruato vsufructu iure communi valida esset, solum tenebantur probare, quòd non erat donatio omnium bonorum, etiam futurorum, sicque solum probabant id ex eo,quòd fructus percipiẽdi sub ea donatione nõ comprehendebantur,atq; omittebãt aliud,scilicet,vtrum donans reseruato vsufructu donare videretur bona præsentia, tanquam superfluum ad illud,de quo ab eis sermo agebatur,non autem ex eo,quòd id omiserunt,dici potest,quòd præsupposuerunt, quòd donatio omnium bonorum reseruato vsufructu sit bonorum præsentium,& quanuis illud præsupponant, nihil ad nos,cum id probabile non sit.

¶ Tertia ratio est,quia etiam si vsusfructus in bonis præsentibus esse censeatur,non tamen est tale ius,de quo ipse donans potest testari. Si enim statim moriatur intestabilis remanet: cùm vsusfructus morte finiatur,quod ius non permittit.

¶ Cui rationi respondetur, prout superiùs dicebamus,quòd potest donans testari de hoc iure vsusfructus disponendo statim de illo, & testando de pretio vel quòd verisimiliter præsumendum sit,quòd donãs viuere debet per tantum tempus, quòd ex vsufructu possit superlucrari aliquã quantitatem,ex qua possit tempore mortis testari. Quę præsumptio iuridica,atque rationabilis est, vt superiùs annotauimus. Ex quibus opinio ista mihi verior,atque probabilior videtur. Sicque illam etiam stante d.l.69. Tauri,interdum apud suprema tribunalia receptam vidimus. Quod vltimum etiam.D.Did.de Couar.in d.c.12.n.4.profitetur.

¶ Hæc autem opinio restringenda erit:nisi donãs 24
omnia bona,reseruet sibi vsumfructum non simpliciter:sed hoc adiecto,vt scilicet, de illo possit in vita,non autem in morte disponere. Hæc namque vsusfructus reseruatio,quæ limitatè ad disponendũ de illo in vita facta est,non sufficit ad hoc, vt donatio omnium bonorum valida sit, cũ testamenti factionem excludat. quod iura ciuilia improbarunt. Sicque visum fuit. Bar.in d. cons. 76. n.1.atque Alex.in d.cons.13.n.17.li.3. atq; Decio. cons.30.atque.D.Dida.de Couarr.in d.c.12.n.3.

¶ Similiter etiam limitanda erit: nisi vsusfructus 25
reseruatio adeò modica sit,vt verisimiliter nõ sufficiat ad alimenta donantis,& ad hoc,vt etiam sibi possit,ex eis aliquid vltra alimenta superesse,ex quibus testari valeat, æstimando vsumfructum, prout communiter æstimari solet.Reseruatio nãque alicuius quantitatis,de qua donãs testari possit,non sufficit,ad hoc,vt donatio omnium bonorũ valeat:si ea quantitas modica sit, vt dixit Paul. in d.l.stipulatio hoc modo cõcepta.n.3. vbi Alex. n.18.Areti.d.cons.64.nu.3.D.Dida. de Couar. d. c.12.n.3.& communiter Scrib.quos superiùs retulimus. Quod arbitrio iudicantis committendum erit: quanuis Iul.Clar.lib.4.sent. verb.donatio.q. 19.vers.2.principaliter,dixerit, ꝙ illud quod reseruatur de

seruatur, debet saltim excedere vigesimam partẽ illius patrimonii, quod donatur. Id namque iure mihi non probatur.

26 ¶ Sed controuerti etiam solet,vtrum Episcopus, vel quiuis alius secularis prælatis (de regularibus nãque in cap. preced.satis copiosè diximus) possit de bonis intuitu Ecclesiæ acquisitis Primogenium instituere.

27 ¶ Qua in re,in primis præmittendum est,Episcopum, vel quemcunque alium Prælatum posse de bonis patrimonialibus,atque aliunde:non autem contemplatione Ecclesiæ acquisitis,ex contractu seu vltima voluntate, prout sibi libuerit disponere,atque ex eis Primogenium instituere. Quod probatur ex text.in c.sint manifestæ.ibi. *Sicut voluerit.* 12. q.1.& in c.quia nos de testa.& in c.fixũ. 12.q.5.tex.in Auth.Licentiã.C.de Episc.& cleri. & est communis resolutio tam respectu bonorũ patrimonialium: quàm eorum qui ex Prælati industria,vel artificio,ab ipso quæsita sunt:prout ex pluribus probant. D. Dida.de Couarru.in c.1.de testa.n.3.& 11.& Iul.Clar.li.3.senten.§.testamentum.q.17.vers.circa bona.cum sequen. Atq; Martinus Nauarrus ab Azpilcueta, vir literarum præstantia, atque religionis exemplo clarissimus in tracta.quem fecit super c.fina.16.q.1.in 1.q.principa.nu.7.& 8.

28 ¶ Quod intelligendum est, nisi Prælatus monachus fuerit.Is namque etiam ex patrimonialibus, vel aliis non Ecclesię intuitu acquisitis,absque licentia Papæ testari non poterit: cùm secundum magis communem sententiam monachus paupertatis voto,quo ad hoc,ex Episcopatu non liberetur Abb.& communiter Scriben.in d.c.1.de testa. Bal.& Paul.in Auth.licentiam.C.de Episc. & cleri.Ias.in Auth.Ingressi.C.de Sacr.S.Eccles.n.7.cũ seq.sicque in specie resoluit.D. Dida. de Couarru.in d.c.1.de testa.nu.18.ad fin.

¶ Hoc igitur præsuppositio in principali quæstione,vt in illa vera resolutio habeatur,duo casus diuersi considerãdi sunt. Primus, quãdo Maioratus à Prælato ex bonis intuitu Ecclesiæ acquisitis in testamento instituitur. Secundus,quando ipsemet Maioratus instituitur in contractu.

29 ¶ In primo casu, quando, scilicet Maioratus in testamento instituitur dicendum erit: huiusmodi Maioratum non valere: cùm Prælatus ex bonis intuitu Ecclesiæ acquisitis testari non valeat, absq; licentia Papæ.tex.in c.1.de test.& in c. quia nos,eod.tit.& in d.Auth.licentiam.C.de Episc.& cleri.& in c.Episcopus.12.q.2. idque notissimum est.

¶ Imò quanuis Episcopo simpliciter cõcessa fuis-
30 set à Romano Pontifice licentia testandi,ex ea nõ posset Primogenium instituere. Ea namque licẽtia intelligenda est, vt ad pias causas: non autem ad profanos vsus testari possit. Ita vt magis videatur prorogata facultas,quam Prælatus in vita sua habebat de rebus suis disponendi, quam mutatus modus disponendi à Canonibus institutus. Quod sic resoluit Nauarrus in d.c.fi.16.q. 1.in 3.q.n.17. & in Manuali confessorum.c.25.n.129. & ante eũ id ipsum prædixerat Andr. Barb.de præstã. Cardi. 1.par.q.4.n.7. nisi licentia Papæ ad Primogeniũ instituendum,vel ad testãdum etiam ad profanos vsus concessa sit. Tũc namque quanuis quo ad forum exterius ea licentia valeat,vt optimè considerat.D.Did.de Couar.d.c.cũ inoffic.de test.n.7. Si tamen sine magna causa cõcessa fuerit,quoad forum interius attinet,recurrendum est ad quæstionem: vtrum tutus sit is, cum quo Papa dispensat, nõ intercedente iusta causa dispensandi. De qua plura tradit ipse.D.Dida.de Couarr.de sponsal. 1. par.c.7.§.9.num.8.

¶ In secundo casu,quando,scilicet, Prælatus de bonis intuitu Ecclesiæ acquisitis ex cõtractu Primogenium instituit, subdistinguendum est. Nam aut Prælatus ita Primogenium instituit, vt reuocari possit. Aut eo pacto, vt reuocari non valeat. ¶ Si ita Primogenium Prælatus instituit, vt reuocari possit,dicendum erit,tale Primogenium validum non esse. Cùm enim ex regula, quam supra 31
lib.1.c.12.tradidimus Primogenium hoc non contractus,sed potiùs vltimæ volũtatis naturam, quo ad effectus obseruet: consequens est,vt is,qui non potest vltimam voluntatem facere,nec etiam possit hoc Primogenium instituere: cùm in effectu tãquàm vltima voluntas censendum sit.Quod ex his,quæ in c.præcedẽti tradidimus, apertiùs efficietur.

¶ Si verò Prælatus ea lege Primogenium instituit,vt reuocari non possit, iterùm subdistinguendum est.Nam aut illud fecit sanus existens, aut iã in ægritudine,ex qua mortuus fuit, constitutus. Si illud fecit Prælatus in bona valetudine constitu- 32
tus,absolutissimum est, quòd hæc Primogenij institutio valida sit,cum ea vim donationis inter vi- 33
uos irreuocabilis obtineat, quam ex bonis suę dignitatis Episcopus facere non prohibetur:quanuis de eis testari prohibitus sit. Imò illã ex communi Scrib. sententia de fructibus suę dignitatis facere potest. Cum citra testamẽtum, quo ad omnia alia Prælatus vsufructuario æquiparetur, qui potest fructus,quos percepit,liberè donare,atque de eis, prout sibi libuerit,disponere.glos. ordi.in c.presenti.verb. *Reseruari.* de offi. ord li 6.Quam ibi communiter Scrib. sequuntur Abb. post Ant. & Imol ibidem in c. cęterum,de dona.n.4.vbi inquit quòd Prelatus potest donare fructus sui beneficij,quos facit suos. Idipsum etiam apertius dixit idem Abb.in c.ad hęc,de testa n.3. Quorum opi.sequutus fuit Philip.Corn.cons.314.n.2.li. 3. vbi inquit hanc esse communem opi.& quòd illã obseruat consuetudo, neque ab ea recedendũ esse in decisiuis Bellon. cõs.3.n.50.vbi inquit, quòd cõsuetudo generalis approbat opi.glo in d.c. presenti.Idipsum etiam profitetur Iul.Clar.lib 3.senten.§.testamen.q.14.vers. Quartò videndum est, quę opi.proculdubiò vera videtur: cùm, quo ad forum exterius attinet,nullo iure prohibita sit Episcopis bonorum suorum donatio, atque com- 34
mutatio: nisi ex vltima voluntate. Imò fructuum collectorum ipse Prelatus dominium acquirit:ita vt ex eis possit iure fori quicquid voluerit facere. Nec iudex alius preter Deum poterit de his sibi rationem exigere: aliàs totus mundus, litibus inuolueretur. Sicque intelligenda sunt, quę latiùs explicat Domi.de Soto, de iust & iur.li.10.q.4 art. 2.3.& 4. qui in id omninò videndus erit. Sicque quotidie in forẽsibus cõtrouersiis obseruari solitũ est.Nunquã enim vidimus ab Ecclesia vel pauperibus peti id, quod à Prelatis in vsus profanos in vita consumptum est, & in his, quę ab eisdem Prelatis,consanguineis suis, vel aliis in vita donata fuerunt: semper enim vidimus contra eamerã Apostolicam pronuntiatum, quoties hęc in controuersiam deducta sunt.

¶ Si verò prelatus iam in ęgritudine, ex qua mor- 35
tuus fuit,

tuus fuit, constitutus Primogenium irreuocabile instituerit, dicendum erit, articulum istum satis dubium, atq; quasi inextricabilem esse. Plures nãque censuerunt, huiusmodi Primogenium etiam ex donatione irreuocabili institutum validum nõ esse, quasi in fraudem vltimæ voluntatis factum esse censendum sit. Quod ex pluribus probare nituntur.

36 ¶ Primo ex tex. in ca. ad hæc de testa. vbi dispositum est, quòd clerici infirmi nõ possunt donare etiam causa eleemosyne: nisi pauca, atque moderata, vt probatur ex eod. tex. ibi. *Viuentes tamen, & sui compotes moderatè valent aliqua de bonis ipsis: non ratione testamẽti: sed eleemosynæ intuitu erogari in ægritudine constituti.*

37 ¶ Secundò ex opinione glos. quàm superius communẽ esse diximus in c. præsenti. de offi. ordi. verb. *Reseruari.* Quæ dixit clericos in ęgritudine constitutos, quoad disponendum de bonis suis vsuariis æquiparari, qui nullam habent bonorum, in quibus vsum habent, dispositionem: sed solùm sibi necessaria ex eis assumere possunt. Quod etiam glossi. in ca. fina. de pecul. cleri. & in c. quia nos. de testa. simpliciter dixerunt. Sed prædictam distinctionem plures ex Scriben. sequuntur: prout superius ostendimus, & videri potest, ex his, quæ adduxit. D. Didacus de Couarru. in c. cum in officiis. de testa. nu. 1.

38 ¶ Tertiò, ex eo, quòd is, qui non potest de bonis intuitu Ecclesiæ quæsitis testari: si ea, in ęgritudine magna constitutus donet, inter viuos, censetur id in fraudem testamenti facere, nec solùm inter viuos: sed potiùs causa mortis, seu ex vltima voluntate donare. Quod probatur ex text. in l. filiæ meæ emancipatæ, & ægræ. ff. solu. matri. vbi decidit, quòd si pater stipulatus fuit dotem à filia in casum mortis, & non in casum repudij, maritusque filiæ in ægritudine constitutæ libellum repudij dedit, vt patrem fraudaret: nihilominùs mortua filia, ex ægritudine, pater dotem cõsequetur: ac si matrimonium, non repudio: sed morte solutum fuisset. Quem text. in simili citat Bal. in Auth. nisi rogati. C. ad Trebel. nu. 24.

39 ¶ Quartò idipsum probatur ex pluribus aliis iuribus, quæ in id tendunt, quòd quando non potest fieri aliqua dispositio, & alia, quæ fieri potest aliquo colore quæsito, in eius locum subrogatur, valida non sit: quasi id in fraudem primæ dispositionis, quæ fieri non poterat, factum esse censeatur. Quod probatur ex text. in l. Sulpitius. ff. de dona. inter virum & vxo. & in l. si filia. ff. de diuor. & in l. si cum mulier. ff. rerum amota. in l. cum ratio. §. fraudis autem. ff. de iure fisci. & in l. qui pœna. §. 1. ff. de manumiss. glo. in capit. Rai nuntius. verbo. *Deducendas.* de testamẽ. latè Boeri. decis. 287. Ex quibus donationem inter viuos factam à clerico maxima ægritudine laborante validam nõ esse dixit D. Franciscus Sarmientus Rotæ, auditor meritissimus, atque literarũ præstantia præclarus, de redditib. ecclesiast. 4. par. c. 4. nu. 6.

40 ¶ Sed quanuis articulus hic satis dubius sit, mihi tamen cõtraria sentẽtia probabilior videtur: imò quòd Primogenium à Prælato in magna ægritudine constituto ex donatione inter viuos irreuocabili institutum, in cuius institutione nulla fraus ex his, quas inferiùs dicemus, interuenerit, validũ ac firmum, censendum sit, nec ex eo, quòd in ęgritudine factum fuerit, infirmari possit. Quod probatur ex, his quæ in donatione facta à Prælato in vita superiùs adducta sunt. Si enim apud omnes absolutum est, prælatum posse facere libere de bonis ab ipso intuitu Ecclesiæ acquisitis, quamcũq; donationem inter viuos, nec aliam dispositionẽ quam vltimam voluntatem sibi prohibitam esse cõsequens est, vt idipsum facere possit: etsi in ægritudine constitutus sit. Nõ enim definit esse donatio inter viuos illa, quæ ab ægrotãte, atque mori etiam proximo facta est, vt probatur ex text. singul. in l. Seia. §. pater. ff. de dona. cau. mortis ibi. *Eũ autem, qui absolutè donaret: nõ tam mortis causa: quam morientem donare.* Per quem tex. dixit Bart. in proprio loco, quòd infirmus non præsumitur causa mortis, sed potiùs inter viuos donare: nisi de reddendo conueniat, vel mortis mentio fiat. Quẽ ibi cõmuniter Scriben. sequuntur. Idipsum etiam seq. Alexã. in l. quę dotis. nu. 6. ff. solu. matri. Guillelm. Benedict. qui plura refert in repe. c. Rainũtius. de testa. verb. testamentum. el. 4. nu. 22. cum seq. 41

¶ Quod optima ratione comprobari potest. Cùm enim etsi Prælatus ex infirmitate cõualescat, donatio ipsa nõ reuocetur, sed apud donatarium res donata remanere debeat: consequens est, vt nulla alia fraude: quàm infirmitate probata, hoc non in fraudem testamenti factum esse dicendum sit: cùm possit Prælatus conualescere, & res donata apud donatarium remanere debeat: prout in simili aliàs in matrimonio ab existenti in articulo mortis contracto, seu in professione eodem tempore facta supra isto libr. c. 5. n. 27. cum seq. ostensum est. Idque apud suprema tribunalia sic interdum receptum, atque intellectum vidimus: quanuis enim camera Apostolica sæpiùs infringere similes donationes à Prælatis ægrotãtibus factas, curauerit: nunquam hucusque in eius fauorem pronuntiatum fuisse audiuimus. Tametsi propter opinionum varietatem prope semper lites huiusmodi concordia componi soleant.

¶ Nec obstat tex. in d. c. ad hæc. de testa. Nam impossibile est, quòd tex. ille intelligendus sit, de donatione inter viuos irreuocabili facta pauperibus causa eleemosynæ. Esset enim absurdissimum dicere quòd bona intuitu ecclesię acquisita, quę potest clericus viuẽs pauperibus donare, & quæ pauperibus præstanda sunt, non posset ipse clericus ex donatione inter viuos tẽpore mortis inter eosdem pauperes distribuere: cùm eo tempore id animæ suę magis cõueniens, atque necessarium sit, atque etiam cùm ea bona non possint in causam magis piam, atque legitimam conuerti, vtpote, quæ pauperum esse censeantur. Nec credimus Alexandrum tertium virum religiosissimũ eius Canonis conditorem, eius sentẽtiæ vnquam fuisse. 42

¶ Qua ratione plures ex Scrib. nescientes rectum intellectum textui in d. c. ad hæc assignare, dixerunt, loqui nõ de rebus à clerico intuitu Ecclesię acquisitis: sed de rebus ipsius Ecclesię. Sicq; illum text. intellexerunt Abb. ibidem. nu. 2. 3. & 4. atque Barb. ibi. 1. notabi. quem intellectum videtur etiã probare Martinus Nauarrus. in d. c. fina. 16. q. 1. in 1. q. principali. nu. 86. & 87. Atq; etiam Franciscus Sarmientus. de redditib. Ecclesiasticis. 2. part. c. 7. nu. 3. Atque iterum. 4. par. c. 4. nu. 7. Isque intellectus non modicum comprobatur ex text. in c. cęterum. de dona. iuncta gl. verbo. *Ratum.* vbi probatur posse beneficiatum de rebus Ecclesię aliquã quantitatem moderatam inter pauperes erogare. Cuius Decretalis dispositionem, tex. in d. c. ad hęc

ad cleri

ad clericũ in ęgritudine cõstitutum extẽdit: dum modò id per via testamẽti ipse clericus nõ faciat.

¶ Sed quanuis intellectus iste non admittatur, dici potest, quod tex. in d. c. ad hæc intelligẽdus sit, de erogatione facta à clerico in ægritudine constituto, quæ irreuocabilis non sit: ne prædictum absurdum sequatur, ob quod vitandum, licet verba etiam impropriare: prout ex pluribus probat Feli. in c. causamque. de rescrip. nu. 5.

¶ Imò etiamsi nullus ex his intellectibus ad tex. in d. c. ad hæc admitteretur: negari tamen non posset, quòd tex. ille non probat id, quod ex eo inferri prætenditur: nisi per argumentum à contrario sensu. Inquit enim, quòd clerici in ægritudine constituti possunt moderatè aliqua in pauperes distribuere. Ex quo videtur per argumentum à contrario sensu dicendum esse, quòd consanguineis, seu aliis non pauperibus nõ possint bona intuitu Ecclesiæ acquisita inter viuos donare: si in ægritudine constituti sint. Quod argu. à cõtrario sensu esset contra omnia iura, atque cõmunes resolutiones, quæ permittunt clericis bona intuitu. Ecclesiæ acquisita inter viuos donare, cùm donatio inter viuos dicatur illa, quæ ab eo, qui ęgritudine laborabat facta fuit, vt superiùs ostendimus. Ideoque in hoc casu argu. à contrario sensu admittendum non erit gl. cõmuniter recepta in c. significasti. de foro compe. vbi latè per Feli. & Scri.

¶ Nec etiam obstat opinio gl. in c. præsenti. de offic. ordi. Nam ea glo. dixit tempore ægritudinis clericos vsuariis æquiparari, ex eo quòd de bonis suis disponere non possunt: quòd si ex testamento, vel vltima voluntate intelligatur verum est. Si verò ad donationem inter viuos ratione eleemosynę, vel alias factam referatur iure, non procedit, cùm vt superiùs probatum est, illud possit facere, Prælatus, quãuis vsuarius id facere nequeat. Ideó- 43
que verior opinio est, quòd prælatus non omninò vsufructuario, nec vsuario æquiparetur. Quanuis quoad aliqua quandoque vsufructuario: quandoque autẽ vsurario similis sit, quod verum esse profitẽtur Anto. de Butrio in c. fi. n. 17. post medi. de caus. posse. & proprie. D. D. de Couarr. in c. cùm inofficiis. de testa. n 1. atque alibi sæpè Scrib. Qua ratione de opi dictæ glos. curandum non est.

¶ Similiter etiam non obstat d. l. filię meæ emancipatæ, & ægrè. ff. sol matri. cũ aliis legibus, quas pro contraria parte adduximus. Illę namque leges 44
nihil contra istam opinionem stringunt. Omnes namque loquuntur: quando aliunde constat, actũ in fraudẽ factum fuisse. Prout in specie dixit Paris. cons. 13. n. 68. li. 1. & Scri. quos supra isto li c. 5. n. 27. citauimus. In quo casu certum, atque absolutum est fraudem, ac dolum non debere alicui patrocinari. nec sustinendam esse donationem, quæ apertissimè in fraudem vltimæ voluntatis facta fuerit. Nos autẽ loquimur quãdo de fraude aliunde non constat. In qua specie ex sola ægritudine, vt superius ostendimus, præsumenda non est nisi aliunde fraus ipsa probetur. Idque verius videtur, quanuis propter opinionum varietatẽ cùm casus cõtigerit deliberandum esse mihi videatur.

¶ Hæc autem omnia in foro contentioso procedunt, quanuis enim bona clericorum, atque præsertim Prælatorum pauperum esse censeantur: nõ tamen quo ad dominium, ac proprietatẽ sua sunt. Nec si ea Prælati indebitè consumpserint, poterunt pauperes illa vendicare. Sicque intelligẽdus 45
est tex in c. fin. 16. q. 1. prout illum intelligũt communiter. Scri. ibidem, atque illum etiam intellexerunt. Cardi. de Turrecrema in c. vidẽtes. 12. q. 1. n. 2. & Abb. in ca. ratio nulla. de præben. nu. 1. & in c. non eo minùs. de immuni. Eccle. nu. 6. & Scribẽ. quos inferiùs, vbi de obligatione restituendi agemus, citabimus.

¶ Quo ad forum autem cõscientiæ attinet, apud 46
omnes absolutissimum est, Prælatum id, quod sibi vltra congruam sustentationem superest ex redditibus suæ dignitatis in profanos vsus consumentem mortaliter peccare: prout resoluũt Thomas. & Caieta. 22. q. 185 art. 7. Idẽ Thom. quodlibeto. 6. art. 12. D. Dida. de Couarr. qui plura refert in c. cũ in officiis. de testa. n. 3. Soto de iust & iur. li. 10. q. 4. art. 3. & 4. Martinus Nauarrus in d. c fi 16. q 1. in 1. q principa. nu. 9. cũ seq. atq; alibi sæpè Scrib.

¶ Ex quibus infertur Prælatum Maioratum in- 47
stituentem ex redditibus suæ dignitatis etiam in casibus, quibus in foro contentioso id sibi facere licet, mortaliter peccare, illudque ex sola familię, atque memoriæ conseruatione facere non posse. Quod apud omnes satis compertum est, comprobaturque ex decreto Concilij Tridentini sessi. 25. c. 1. de reformatione. vbi pręcisè inhibetur Episcopis, ne cõsanguineos, aut familiares ex redditibus Episcopatuum suorum diuites efficiant, nec aliter bona Ecclesiastica in profanos vsus consumant.

¶ Hoc autem primò temperandum videtur: nisi 48
Prælatus ipse Primogenium huiusmodi ex causa religiosa, seu pia principaliter instituerit prout si fundauerit vel construxerit Ecclesiam, vel capellam, seu hospitale, & pro iure patronatus, atque cura capellæ, vel hospitalis aliquidiannuum consanguineo, vel alteri atque eius filiis, ac descẽdentibus Primogenitis iure Maioratus reliquerit. Nãsi ob huiusmodi causam piam vel aliam similem principaliter Primogenium instituerit, nec ex excessu redditus, dolus, vel fraus pręsumi possit, id absque conscientiæ discrimine fieri posse videtur. Quod ex his, quæ Scrib. in locis superiùs citatis, adducunt, facilè deduci poterit.

¶ Secundò, hoc etiam limitandum est: quando 49
Prælatus postquam cõgruam redditum Episcopatus partem in pauperes erogauit: atque sibi ac familiæ necessaria ministrauit, ex residuo cõsanguineis suis aliquid iuxta eorum dignitatem moderatè contulerit. Id namque quanuis ex aliqua causa pia non deriuetur, absque conscientię discrimine Prælatus facere poterit, etiamsi illud perpetuò duraturum reliquerit. Quod ex pluribus sic resoluit Soto de iusti. & iur. d. q. 4. art. 4. qui in id omninò videndus erit. Ex cuius dictis id etiã iure Maioratus relinqui posse comprehendi videtur: dummodò id, quod relictum fuerit, moderatum sit. Quod quantum ad Maioratus institutionem attinet admittendum non est: nisi quando ex causa pia principaliter id factum fuerit. Quãuis enim non diffiteamur Prælatum posse consanguineis egẽtibus iuxta eorum dignitatem subuenire, non tamen adeò hæc licentia protrahenda est, vt Maioratuum etiam institutionem comprehẽdat, qui assiduè non tam pro subuenienda consanguineorum necessitate: quam pro familiæ conseruatione institui solent.

¶ Tertiò, hoc etiam limitandum est, nisi Prælatus 50
Maioratum instituat ex his fructibus Episcopat⁹, qui iuxta dignitatẽ suã, sibi pro sustentatione propria, atq; familiæ necessaria erãt. Et tamen ipse geniũ suũ fraudãdo, in hoc cõsumere noluit: sed potius

tiùs ad Maioratum instituendũ cõseruare. Ex his namq; absque cõscientiæ discrimine Maioratum liberè poterit instituere. Quod sic resoluit Thõ. 22.quæ.185.art.7.Ioa.Maior.in 4.sentẽ.d.24.q. 12.D.Dida.de Couar.in c.cum in officiis de testa. n.2.Soto.de iusti.&iur.d.q.4.art.3.Nauarrus in d. c.fi.q.1.n.59.& n.82.Idem in Manuali cõfessorũ c. 25.n.127.Quorũ opi.vera,atq; probabilis videtur. Hæc namq; portio,quæ clericis,atq; Prælatis pro sua cõgrua sustẽtatione assignatur,eorum propria esse videtur:ita,vt si ex illa aliquid adimãt, atq; in alios vsus cõseruent,id eis pro suæ volũtatis arbitrio liberè facere liceat:tãquã ex aliis,quæ sua industria acquisierunt,q; tenendũ erit. Tametsi cõtrariã sententiã veriorẽ esse censeat Abb.in repe. c. cùm esses.n.27.de testa.cuius opi.sequitur, atque cõstãter defendit Franciscus Sarmiẽto in d. tract. de reddit.Ecclesiast.p.3.c.5.

51 ¶Quartò,hoc etiam limitandum erit, nisi Maioratus fiat à Prælatis de stipendiis,ac fructibus officiorũ,quæ à Principibus secularibus acceperũt. De his namq; sicut de aliis bonis tẽporalibus ipsi Prælati libere disponere poterũt,atque ex eis Primogenia absque cõscientię discrimine instituere: quod sic resoluit Nauar.in d c.fi.n. 78. Idq; verũ, atque probabile videtur.Tametsi Franciscus Sarmient.d.tract.de redditib.Eccles.cõtrariã sententiã probare tẽtauerit,ex eo q; Episcopus non possit tẽpus Ecclesiæ obsequio præstitutum in alios vsus cõsumere:quæ ratio cõprehendere nõ potest eos Prælatos,qui ex causa publica,atque Romani Põtificis licẽtia,ea munera,atque officia exercuerũt. De quib',& nõ de aliis noster sermo versatur. Quib' limitationibus possent aliquæ aliæ etiã cõfũgi,quæ ab Scri.in prędictis locis annotari solẽt.

52 ¶Illud autem animaduertendũ est,quòd quanuis Prælatus Maioratum vltra casus,quos prędiximus instituẽs,mortaliter peccet:nõ tamẽ absolutũ est, vtrum ipse Episcopus teneatur restituere ex aliis bonis patrimonialibus id quod in Maiorat' institutione cõsumpsit,vel si hoc facere non possit, in subsidiũ eã restitutionẽ facere teneantur eiusdem Maioratus successores.Cuius articuli resolutio pẽdet ab ea quæstione,qua inter canonũ,atq; Theologiæ professores satis controuersum est, vtrũ id, quod Prælatus ex fructibus Episcopatus in profanos vsus cõsumpsit,teneatur ex bonis patrimonialibus restituere. In qua quæstione q Prælatus id restituere teneatur,cẽsuerunt Archid. & Domini. in c.statutũ.§.assessorem.de rescr.lib.6.& in prin. 44.disti.Perusi in c.præsenti.de offi.ordi.li.6.Ioa. de Ligniano.in Cle.gratiæ.de rescri. Abb.in c.cũ secundũ.de præb.n.2.Feli.in c.postulasti.n. 6. de rescri.& in c.de quarta.n.33.in fi. de præscriptio. Deci.in c.Episcopus.de præ.n.6.Ant. de Burgos. in c.1.n.28.de empt.& vendi.Alex.de Ales.3.p.q. 36.mẽb.5.Gabri.in 4.d.15.q.8.Richar.in 4.d.45. ar.3.q.1.Florent.3.p.ti.15.c.1.§.19.Palud.in 4.d. 34.q.3.ar.fi.Ioa.Maior.d.24.q.17.vbi hãc dixit cõmunem opi.Marti.Nauar.qui hãc etiam communẽ opi.esse profitetur,atq; eam cõstãter defendit. plures alios in id referẽs in d c.fi.16.q.1.in q.2.vbi subiũgit,quòd is,qui aliquid accepit ab Episcopo,ex redditibus Episcopatus ex causa lucratiua, tenet illud restituere in subsidiũ si tẽpore mortis Episcopus nõ relinq;t bona patrimonialia, ex quibus id restitui possit,quòd plurimorũ animas illaquearet,si verũ foret.Cui opinioni potiùs assentire videt Greg.Lop.in l.11.ti.5.pa.1.ver. *Que lo diefsen a los pobres.* Cuius legis verba ad hãc etiam opi. summè notanda sunt.

¶Sed quãuis hæc opi.cõmunis sit,cõtraria tamen sententia à plurib' probabilior existimatur, ex eo, q; etsi Episcopus teneatur id quod sibi ex fructib. episcopatus vltra cõgruã sustẽtationẽ superet,in pios vsus conuertere, hæc tamẽ obligatio ex lege misericordię, vel charitatis : nõ autẽ ex lege iustitię procedit.Proindeq; quãuis ex trãsgressione eiusdẽ legis peccetur:nõ tamẽ illã trãsgrediens,ad rest.astrict' erit.Nec à fortiori is,cui ab Episcopo aduersus legẽ charitatis aliquid donatũ fuit. Cui' opi.author pręcipu' est D.Thõ.cuius verba nullũ aliũ sensũ pati videtur in 22.q.185.art.7.vbi Caie. etiã rectè intellect' illi' opi. sequitur idẽ Thom. qdli.6.ar.12.Card.de Turre.in c.si priuatũ.12.q.1. & in cap.nulli.12.q.5. Hadria.in 4.in materia.de rest.q.15.Ægid.de Bellam.in c.cũ venerab. n.46. & 47.de exceptio. Prępos.in summa.44.di.col.5. Syluest.verb.cleric' 6l.4.q.20.& verbo restitutio. el.3.q.5.Ioã.Driedoni'.de libert.Christ.pag.199. Hancq; sententiã appellat benigniorẽ,dixitq; eã hisce tẽporibus admittendã esse Illustriss'. D. Dida.de Couarr.in c.cùm in officiis.de testa.n.3. Eãq; cõstantissimè defendit Domi.de Soto. de iusti.& iur.li.10.q.4.ar.3.Nouissimè etiam illam ingeniosè defendit,atq; copiosissimè discurrit Illustris vir Dñs Frãc.Sarmien.in d.tract.de redditib. Ecclesiasti p.4.c.1 cũ seq. qui in id omninò vidẽdus erit.Hæc autem quæstio latissimè in vtramq; partẽ disputari posset,sed quoniã de his satis elegãter,atq; ingeniosè disputarũt præfati viri præstantissimi.D.Mart.Nauarr.ab Azpilc.atq;.D.Frãciscus Sarmiento,quorũ vterq; duos libros integros ex diametro tamẽ pugnãtes de hac re edidit ad ea quæ ibidem dicta sunt,lectores remittimus: ex quibus etsi nõ facilè cõprehendi poterit quid in re adeò ambigua ac difficili dicẽdũ sit,ego nãque in publica hac cõtẽtione meritò iudiciũ meũ interponere recusaui. Tametsi sciã in his dubiis opinionib':eũ perfecti' agere,qui tutiorẽ sequut' alterã quã etiã probabilẽ esse existimat,reiecerit.

¶Similiter etiam cõtrouerti posset vtrũ clericus possit ex bonis intuitu Ecclesię acquisitis Primogeniũ instituere.Qua in re,si in foro contentioso ius reddendũ sit,nulli dubium est:nisi quòd quilibet clericus,siue beneficiũ habeat,siue non, possit prout sibi libuerit,siue ex cõtractu,siue ex vltima voluntate etiam de bonis intuitu Ecclesię acquisitis Primogeniũ instituere : cùm ipse clericus ea bona ex generali Hispaniæ cõsuetudine valeat donare,&ex testamẽto relinquere,atque in eis ab intestato sibi cõsãguinei succedãt:quę cõsuetudo hodie approbata est ex decis.l.3.ti.8.lib.5. in no. leg.reg.collecti.iuxta quã cõsuetudine,ius redditur nõ solum apud iudices seculares : sed etiam apud Ecclesiasticos,eaq; cõsuetudo valida est,prout testantur Hostiẽ.in c.fi.col.2.de peculio clericorũ.Fab.in §.his verò.Insti.de rerũ diuis.& plures alij,quos refert Illustrissimus.D.Didac.de Couarr.qui latè id prosequitur in d.c.cum in officiis. de testã n.9.Francisc.Sarmien.de redditib.Ecclesiast.4.p.c.1.nu.8.Sicq; quotidie intelligit,atque practicari solet.Sed quamuis hoc quo ad forũ cõtẽtiosum absolutissimũ sit, quoad forum autẽ cõscientiæ dubiũ videtur,siquidẽ clericus,qui ex cõsuetudine testari potest, nõ liberè:sed ad pias tãtũ causas,id facere debet.Satis nãq; operatur cõsuetudo habilitãdo illum ad testãdum : cùm alioqui etiam ad

etiam ad pias causas id facere non possit.tex.in ca. ad hæc de testa.& in ca.quia Ioannes.12.q.5.Non enim debet consuetudo ipsa tot specialia ,pducere,præsertim aduersus iustitiã charitatis ,quã clerici præ cæteris exercere tenentur , nec rem adeò absonam, atque turpẽ permittere , vt scilicet clerici redditibus Ecclesiasticis abuti possint: cũ ea non consuetudo , sed potiùs corrupte la dicẽda esset.Quod sic satis eruditè resoluit,Nauar.in d.ca. fin.q 3.n.10.vbi etiam ad forũ cõtentiosum id extendit,sequẽdo simpliciter opi illorum , qui censuerunt huiusmodi consuetudinem validam non esse.Quos nũcupatim refert Illustriss.D.Dida.de Couar.in d.c.cũ in officiis.n.9.Quæ opinio, quãuis quoad forum exterius non admittatur:quoad forum autem interius proculdubiò procedit:cum consuetudo , quæ permitteret clericis redditibus Ecclesiasticis abuti , iniusta , quoad hoc esset. Ideoq; in foro conscientiæ non excusaret iuxta sententiam glos.communiter receptæ. in ca. cum venerabilis.de consuet.

57 ¶Nec obstat si dicatur,q; si cõsuetudo hęc iniusta foret:non solum quoad forum interius,sed etiam quoad forum exterius seruanda non esset:cũ consuetudo iniusta,etiam in foro exteriori seruãda nõ sit.tex.in c.erit autẽ lex.4.dist.& in c.fi.de cõsuet. Nã hæc consuetudo simpliciter ac genericè sumpta iusta videri potest. cum ex ea subueniatur cõsanguineis clericorum,alioqui forsan egẽtibus,& aliis, quibus ex testamentis eorũdem iustè subueniri poterit. Et quanuis hoc ad Maioratus , vel ad alios vsus merè ,pfanos vel etiã abusus extensum, iniustum videri possit:nõ ideò deficere debet cõsuetudo generalis,atque lege obseruari mandata, cũ vt plurimum iusta esse possit:atq; etiã si lex generalis iustitiam in eius constitutione requirat, postquam tamen facta ac promulgata est,nemini liceat de eius iustitia,aut iniustitia disputare.l. ,pspexit ff.qui,& à quibus.text.in ca.erit autẽ lex 4. dist. Ideoq;,non mirum,si cõsuetudo ipsa , quoad forũ exterius seruanda sit,quoad forũ autem interius,quoad hoc non excuset.Simile namque videmus in Prælatis , aut clericis , qui in vita consanguineis, & quibuscunque aliis personis , redditus ecclesiasticos donare possunt:tamen in foro conscientiæ id eisdem non licet : imò illud faciendo mortaliter peccant : prout superiùs ostensum est.

58 Qua ratione, similiter clericis consulimus : nè ex redditibus Ecclesiasticis Primogenia ad solã familiæ perpetuam conseruationem instituant:nisi in casibus,quibus superiùs in Prælatis id fieri posse,resoluimus:cùm id etiam ståte generali Hispaniæ consuetudine,citra conscientiæ discrimẽ fieri non possit. Nec quoad forum conscięntiæ attinet, quoad hoc inter simplicem clericum & Prælatũ assignari valeat aliqua differentiæ ratio.

59 ¶Sed dubitari etiam solet,vtrũ ex bonis quę maritus, vel vxor transeuntes ad secunda vota acquisierunt ex donatione, vel legato,sibi à priori marito , vel vxore facto,possint Primogenium instituere,si eisliberi ex primo matrimonio superstint. In qua quæstione præmittendũ est, vxorẽ trãseuntem ad secũdas nuptias,teneri reseruare filiis primi matrimonij omnia ea,quę ex legato,vel donatione primi mariti superlucrata fuit.l.fœminæ.C. de secun.nupt.Quod glos.in ead.l.verb. *possessione.* ad maritum secundo contrahentem extendit.Cuius glo.opi. est comprobata ex dec.l.15.in ll. Tauquæ hodie est.l.4.ti.1.lib.5.in nou.ll.reg. collect. Hoc autẽ nõ habet locũ in bonis cõstante matrimonio acquisitis. Ea namq; nec vir , nec vxor ad secũdas nuptias transeuntes tenentur filiis primi matrimonij reseruare ex deci.l.14.Tauri.quæ hodie est.l.6.tit.9.lib.5.in ead.nou. ll. regni collect. plura autẽ circa intellectũ tex.in d.l. fœminæ adduxit elegãter & copiosè Ant.Gab.li.3. tit.de secun.nup.concl.2.per totam conclusionem.

¶ Hocigitur præsuppositio in hac quęstione dicẽ- 60
dum est,maritum,vel vxorem non posse de huiusmodi bonis à priori marito , vel vxore sibi donatis, vel legatis, seu aliter ex causa lucratiua ab illo acquisitis , Primogeniũ instituere. Quãuis enim ex d.l.fœminę cõcessa fuisset facultas vxori eligẽdi vnũ ex filiis ad prelegandũ ei lucra à primo marito,ex causa lucratiua acquisita, ea tamẽ facultas ablata fuit eidem ex deci.tex.in Aut.de nup.§.venient coll.4.ibi. *Non enim permittimus parentibus nõ rectè introductam electionẽ.* Et ex tex.in Auth.lucrũ. C.de secũ nup. cuius verba sunt. *Lucrũ hoc æqualiter inter liberos lege distribuitur , non arbitrio parentis permittitur.* Perque iura,correcta fuit.d.l.fœminę, quoad hãc electionẽ atq; prælegandi potestatem prout communiter Scrib.ibidem , atq; in iuribus præ allegatis aduertũt. Ideoq; nulli dubium : nisi q; vxor,vel maritus,q; ad secũda vota trãsierũt, nõ possint ex huiusmodi bonis , si liberos ex primo matrimonio habeant,Primogenium instituere.

¶ Quod non solùm procedit in Primogenio ex 61
tertia & quinta bonorũ portione authoritate legũ Regiarũ facto : sed etiã in eo Primogenio, qđ ex regia facultate institutũ fuit:quãuis enim ex ea facultate parẽtibus cõcedatur , vt Primogenia ex omnibus bonis suis instituere possint , relictis filiis cõpetentibus alimẽtis,verba tamen facultatũ intelligenda sunt,de his bonis, de quibus parẽtes possũt liberè disponere, vel ex eorũ dispositione, capi debent,nõ autẽ de bonis,quæ ex legis dispositione,absque parẽtis ministerio à lege filiis assignata sunt , & de quibus pater non potest ex lege speciali Primogeniũ instituere , vel prælegatũ facere. Ea namq; lex ex generalitate regiarũ facultatũ derogata nõ censetur:nisi Principi id narratũ fuerit,atq; eidẽ legi derogatũ sit,vel ex certa sciẽ- tia facultas in contrarium concessa fuerit.Sufficit namq; q; facultates extẽdantur ad hoc,vt ex legitima filiorũ Primogeniũ fieri possit,relictis eisdẽ alimẽtis,absque eo,quòd adhoc etiã , quod tam à mente Principis concedentis alienum est, extẽdi debeãt, cũ clausula ex certa scientia nõ extẽdatur ad ea , quæ Princeps ignorabat. Et quando plura obstant,nõ sufficiat clausula generalis nõ obstãte: sed cuiuslibet specifica derogatio necessaria sit: prout supra isto li.c.7.n.27.diximus. Idq; verissimũ est. Qua ratione cõsulim' his qui liberos habẽtes secũdò matrimoniũ cõtraxerũt,& tã ex bonis ,ppriis:quã ab vxore sibi donatis,vel aliàs relictis,volũt Primogeniũ instituere , q; impetrẽt facultatẽ,vt tã ex bonis propriis q; ex his, quę à prima vxore acquisierunt, possint Primogeniũ instituere. Aliàs namque Primogenium quoad huiusmodi bona,nullo pacto subsistere poterit. 62

¶ Ex quibus infert Rode.Xua.in l.1.tit. *delas arras.* li.3.for.ll.ver.Circa hoc quęritur,q; ex arris,quas vxor, quæ transiuit ad secunda vota ex primo matrimonio acquisiuit,non possit in psona vnius filij ex his,quos ex primo matrimonio ,pcreauit,melioratione facere. Idq; etiã repetit in l. quoniã in priorib'.C.de inoffi.testa.in 10.limita.ad l.fori.

Universidad de Deusto
Biblioteca

n.1.cũ seq. Quod etiã verissimũ mihi videtur. Idẽq; de vestib' pretiosis, atq; lecto quotidiano, atq; aliis lucris similibus pari ratione dicendum erit.

63 ¶ Verũtamen est, q̃ si Primogeniũ fiat de his bonis tanquã de re aliena, valebit Primogenium ipsum quoad æstimationẽ, prout in specie dixit Bal. in d. Aut. lucrum. C. de secun. nup. nu. 2. quem seq. Rod. Xua. in d.l.1. tit. *de las arras*. versicu. circa hoc quæritur circa fin. de quo tamen dicendum erit prout. j. de primogenio ex re aliena facto dicem'.

64 ¶ Hæc autem omnia procedũt in vxore seu viro, qui secundas nuptias contraxerunt: sed in vxore, quæ secundas nuptias nõ cõtraxit, dubitari solet: vtrũ si ex primo matrimonio filios habeat ex arris seu donatione ꝓpter nuptias possit Primogenium instituere Dubiũ autẽ exoritur ex dec. text. in d.l.1. tit. *de las arras*. li. 3. fori, vbi dispositũ est, q̃ si vxor moriatur relictis filiis, possit disponere pro anima sua, de quarta parte arrarum, aliæ verò tres partes inter filios illius matrimonij distribuantur: Cũ igitur ea l. dispositũ sit, q̃ arræ subducta quarta inter filios distribuantur, consequens est, vt in his arris, idipsum seruandũ sit, q̃ superi' diximus seruandũ esse in lucris primi matrimonij, quando vxor, vel maritus secundas nuptias contraxerunt. Ideoq; de arris simpliciter sumptis, siue vxor secundò nupserit, siue non, nõ posse Primogenium instituì, respõdit Roder. Xua. dubius tamen in d.l. 1. fori. d. vers. circa hoc quæritur: quanuis primum casum de quo superius tractauimus: scilicet quando vxor secundò nupsit: tanquam indubitabilem proponat. Quod etiam sentire videtur Pala. Rub. in rep. Rub. de don. inter vir. & vxo. §. 27. n. 1. atq; Gometius Arias. in l. 51. Taur.

¶ Sed verius est de his arris ab vxore, quæ secũdas nuptias non contraxit, Primogenium, etiamsi liberos habeat ex portione à lege seu Regia facultate pmissa, instituì posse. Leges namque, quas superius citauimus, hũc casum non comprehendũt: cùm solũ in vxore secũdas nuptias cõtrahente, loquantur. Lex autem fori, vel secundum ius cõmune in vxore, quæ secũdas nuptias cõtraxit, intelligenda est, vel quãuis præcisè loquatur, nõ admittenda: cum hucusque in his regnis vsu recepta nõ fuerit, nec leges fori astringãt: nisi in his, quæ vsu recepta sunt: prout aduertit Tellius Fern. in l. 19. Tauri. nu. 12. vbi simpliciter reprehendit Rode. Xuar. non tamen distinguens inter hanc quæstionem & præcedentem, nec aduertens ad rationem differentiæ: sed re vera opinio præfati Roderi. Xuar. in primo casu admittenda: in secundo autem reiucienda erit.

65 ¶ Similiter etiam controuerti potest: vtrũ ex bonis constante matrimonio acquisitis, solus marit' valeat absque vxoris consensu cui dimidia eorum pars debetur viuente eadem vxore Primogenium in persona filij Primogeniti cõmunis instituere. Cuius quæstionis resolutio pendet ab intellectu. l.4. ti.4. li.5 ord. quæ hodie est l.5 ti.9 li.5 in nou. Il. re collectione quæ permittit marito, vt durante matrimonio possit bona in eodẽ matrimonio acquisita alienare: dũmodo id in fraudẽ vxoris non faciat. Ideoq; priusquam nostræ quæstionis decisionem exordiamur, libet eiusdem leg. ord. in-

66 tellectũ prẽponere. Qua in re præmittendũ est, q̃ in casu. d l. ord. vel similis statuti plures ex Scrib. censuerunt de bonis communibus constante matrimonio acquisitis maritum donationem facere. posse, cuius sententiæ fuerunt Ancharra. cõs. 102. n. 3. & Chassane. in consti. Burgun. ti. *le mari constãte il mariage*. in verb. par donatione. & Boër. in cõsti. Bituricẽ. ti. *des coustumes concernans les mariages*. §. 2. vers. *de dits biens, & conquestes*. Gometius, qui constanter id asseuerat. in l. 51. Tauri. n. 73. moti ea præcipua ratione, quòd alienationis verbum, donationem etiam comprehendat.

¶ Contrariam autem sentẽtiam sequũtur plures: tam ex exteris, quam ex nostris Iurisconsultis: imò, q̃ statẽ simili statuto, maritus non possit donare, quod in specie similis statuti dixit Bal. cons. 235. lib. 2. incip. Statuto trigesti cauetur. Imol. in l. illæ autem institutiones. ff. de hære. instit. Pala. Ruu. in Rub. de don. inter vir. & vxo. §. 66. nu. 29. atque in effectu eiusdem sententiæ videtur fuisse Rode. Xuar. quanuis in ea parum sibi constet in l.1. ti. *delas ganancias*. li. 3. for. ll. ver. vlteriùs quæro. de quẽstione quotidiana Tellius Fern. in l. 19. Tauri. n. 2. cum seq. vbi ex iis, & aliis resoluit maritum solum non posse assignare vni ex filiis communibus meliorationem tertij, vel quinti in rebus constante matrimonio acquisitis.

¶ Sed quanuis quoad d.l. ordi. intellectum in hac specie docto. in diuersas sententias diuisi fuerint, nos tamen neutram opinionem simpliciter sumptam probare possumus. Si enim cõcedamus maritum ex rebus constante matrimonio acquisitis donationẽ libere facere posse, ex hac tam ampla donandi licentia, plura inconuenientia statim percipiemus. Posset namq; ex ea maritus nimiũ vxori præiudicare donando plura ex bonis communibus, siue amicis, siue consanguineis, vel aliis, etsi non donec omnia bona, siue maiorem eorum partem. Ex quo fraus præsumi solet, vel aliàs ea donatio nimis excessiua nõ sit. Nec posset in hoc casu dici donationem in vxoris fraudem factam extitisse: cum id potius causa amicis, seu consanguineis subueniendi, quam vxoris fraudãdi factũ fuisse censendũ sit. Ideoq; hæc opinio nullo pacto simpliciter sumpta admittẽda erit, eo præsertim, q̃ immoderatè, & absque causa legitima donare sit perdere, & dissipare. l. contra iuris. §. 1. ff. de pact. l. filiusfamil. cum simi. ff. de don.

¶ Similiter etiam admittenda non est simpliciter opinio dicentium maritum non posse aliquid ex bonis constante matrimonio acquisitis, donare. Nimis namq; ex ea opinione restringitur mariti authoritas, & potestas: cum nedum maritus, qui rerum cõmunium dominium habet, sed tutores, atque cęteri administratores ex bonis alienis donare possint ea quæ à dominis ex eorum qualitate, & consuetudine donare conuenientia, atque solita sunt. d l. filiusfamiliàs. ff. de don. l. cũ plures. §. fina. cùm simil. ff. de admi. tuto. quam donandi facultatem absurdissimum esset marito denegare.

¶ Qua ratione, media alia sententia in d.l. intelle- 67
ctu sequenda est, q̃ scilicet maritus ex bonis multiplicatis possit aliqua moderatè atq; ex iusta causa donare: veluti filiam communem absque vxoris consensu dotare. Quod ex l. 53. Tauri. quæ hodie est l. 8. ti. 9. li. 5. noui ord. decisum est, & ex eisdem, filię communi alimenta præstare, cõsanguineis, amicis, & famulis modica atque cõsueta largiri, & alia similia facere. Ex quibus fraus, vel dissipatio præsumi nõ possit. Donationes autem excessiuas, atque eas, quæ absque causa legitima, ac in patrimonij communis dissipationem fiunt, facere non valeat: qui est verus ac proprius d.l. ord. intellectus. Illúdque amplecti videtur: quanuis

dubius, ac timidus Rode. Xuar. in d.l.1. ti. *delas ganãcias*. li. 3. fori. vers. vlteri' quęrò. de quæst fi. ver.

¶ His igitur sic ad prædi. l ord. intellectũ premissis superest, vt ad nostræ quæstionis decisionẽ deueniamus, in qua dicendum videtur, Maritum posse in persona filij Primogeniti communis Primogenium ex bonis multiplicatis instituere. Primò, quia hæc maioratus institutio, nõ est cẽsenda donatio fraudulẽta, nec ex his, quas. d.l. ord. excludit: imò institissima, & quæ fieri solita est, & voluntati tam vxoris, quam viri verisimiliter correspõdens. Ideoq; necessariò id virum facere posse, ex superiùs adductis dicendum est.

¶ Secundò quia ex d.l. 53. Tauri. decisum est parẽtem posse dotare filiam cõmunem ex bonis constante matrimonio acquisitis, quod nulla alia ratione permissum est: nisi qui vxor ipse id verisimiliter ex ipsismet bonis fecisset, & quia in hoc maritus non fraudem aduersus vxorem committere videatur. Quod etiam pari ratione in maioratus institutione dicendum videtur.

¶ Tertiò, quia q̃ maritus ex bonis constãte matrimonio acquisitis Primogenium instituere possit in persona filij ipsius, atque vxoris expresè decisum est ex dispositione. l. 208. styli, vbi ꝓbatur, q̃ si marito debeãtur plura debita, quæ inter eundẽ & vxorem sunt cõmunia potest à debitoribus pro eis accipere insolutũ aliquã rẽ immobilẽ sub hac cõditione, q̃ in ea sol' fili' ei' cõmunis maior natu succedere possit, nec aliqua pars ex ea vxori, nec cæteris filiis debeatur. Cum igitur hoc lex illa marito ex pecunia cõstante matrimonio acquisita facere permittat, pari ratione idipsum videtur dicendum in quacunque alia re eodem matrimonio durante quæsita: cum nulla ratio differentiæ de vno casu ad alium assignari possit.

¶ Nec obstat si dicatur legẽ prędictã esse legẽ styli, quæ non astringit ad sui obseruantiam: nisi vsu recepta sit. Nã hoc in prędicta lege styli procedere nõ potest cũ sit declarata, ex d.l.4. ti.5. li.4. ord. antiqui, quę est l.5. ti.9. li.5. ord. noui, vt probatur ex verbis eiusdẽ. l. ibi. *Declarando las leyes del fuero, y el libro del estylo de corte, &c.* Ex quo infertur necessariò leges fori, & styli circa hoc disponẽtes seruandas esse: cũ prædictæ legis ordi. declaratione: aliàs nãque superflua esset. d.l. ord. declaratio.

¶ Sed quanuis hæc stringere videantur contraria sententia mihi verior, atque probabilior videtur. Primogenij namque institutio maximæ quãtitatis donatio, vt plurimum esse solet: ideoque non cõprehẽditur sub qualitate earum donationum, quas in intellectu. d. l. ordi. resoluimus maritum constante matrimonio facere posse.

¶ Nec obstat, q̃ diximus scilicet huiusmodi Maioratus institutionem voluntati vxoris cõuenire, nec in eius fraudẽ factã dici posse: nã vt plurimùm videmus affectiones filiorum non ęquè inter maritum, & vxorẽ obseruari. Imò pluries filium, quẽ pater diligit, mater odit, vel saltim alium magis diligit. Essetq; maxima fraus aduersus ipsam vxorem, q̃ maritus solus ex bonis cõmunibus posset ea inuita Maioratum instituere in persona filij, quem ipsa odit, vel q̃ non instituatur in persona illius, quem ipsa magis diligit, & quòd aduersus ipsius voluntatem de re sua disponatur, & ipsa propriæ voluntatis libertate fraudetur. Quod nõ credendum est, dictam legem ordina. permisisse.

¶ Nõ etiã obstat. d.l. 53. Tauri: casus nãq; ab illa lege decisus, ab eo, de quo agimus, nimis diuersus est. Dotare namque filias onus necessarium est, & quod quasi debitum constante matrimonio contractum ex bonis cõmunibus necessariò solui debet. Primogenij autem institutio, est actus voluntarius, & qui non potest sub nomine rei debitæ neque necessariæ comprehendi.

¶ Similiter etiã non obstat. d.l. 208. styli, quia cum ea non sit obseruãda: nisi in eo, in quo fuit recepta fuit, non potest dici confirmata ex d.l. ord. nisi in eo, quod in ea expresè declaratur, sed potius eius validitas dicitur ex vsu pẽdere. Declaratio nãque non inducit actus declarati aliàs initialidi, confirmationẽ, vt dixit Bal. in l.1. C. de testa. manu. nu. 2. Imò declarans nihil noui agit. l. heredes palam. §. si quid post, vbi per Scrib. ff. de test. eo maximè quod dicta l. ord. potius videtur se refferre ad aliã legem styli. 205. Quæ solùm disponit de casu speciali, de quo superius meminimus.

¶ Quibus adiicitur, quod in Regiis facultatibus quæ ad instituẽda Primogenia conceduntur, dici soleat. *Que de todos vuestros bienes podays hazer Mayoradgo*. Quæ verba ad bona cõmunia extendi non possunt. Quanuis enim id, quod commune est, meum lato sumpto, vocabulo dici possit: propriè tamen loquẽdo meum dici nequit: nisi quoad dispositionem partis meæ. l. serui. electio. §. Labeo. vbi per Scribent. ff. de lega. 2. Quod præsertim in Regiis facultatibus, quę in prędudicium legitimę filiorum conceduntur, apertius procedit, quæ ex regulis communibus, quoad filiorum præiudicium attinet strictè interpretãdæ sunt: prout supra li. 1. cap. 18: clarissimè demonstrauimus. Quæ etiã ratio ad tertij & quinti meliorationem extendi potest, ex dec. l. 19. Tau. verbo *De su hazienda*. Quod verbum ad hoc ponderauit ibidem Tellius Ferd. num. 2. qui omninò in eo nu. & sequent. videndus erit: quia plura adducit, quæ ad huius quæstionis decisionem conducere poterunt. Ex quibus rationibus hoc verissimum mihi apparet.

¶ Consequẽter & resoluẽda se offert, ea quæstio, 68
de qua inter Hispanos Iurisconsultos satis etiam controuersum est: vtrum scilicet dãnatus ad mortem possit Primogenium instituere, siue ex Principis, siue ex legum Regiarum facultate. Qua in 69
re, vt ratio dubitandi percipiatur, præmittendum est de iure antiquo digestorum dispositum fuisse quòd omnis ille qui ad mortẽ dãnaretur in consequẽtiam amitteret bona. l.1. cum simil. ff. de bo. dam. Quod temperatum fuit ex text. in Auth. bona. dãna. C. eo. vt procedat non existentibus ascẽdentibus, vel descendentibus damnati, vel collateralibus vsque ad tertium gradum, non aliàs, & his existentibus, hæc bona eisdem reseruata inter eos æqualiter diuidenda sunt, ex dispositione tex. in l. si deportatus, & in l. quãdo. C. de bon. damna. Cuius Authẽt. dispositio non procedit in casibus, vbi ex dispositione legis venit aliqua bonorũ cõfiscatio facienda: sed solùm vbi non est lex aliqua, quæ bonorum confiscationem imponit. sed ex rigore d.l.1. ff. de bonis. dãna. fisco bona erant adficienda. Ideoq;, cùm lex pœnam bonorum confiscationis imponit ea exequenda est, etiamsi damnatus filios, ac descendentes, seu ascendentes vel transuersales habeat: prout dixit Bartol. in d.l.1. ff. de bon. damna. sic intelligẽs. d. Auth. bona damnatorum qui intellectus communis est: prout dixit Boer. in tractat. de seditio. septimo notat. numero tertio. Quod etiam profitetur Greg. Lop. in l. quinta. ti. 31. part. 7. verb. *Señalados*. Quæ l.

Universidad de Deusto
Biblioteca

parcitarũ id apertissimè disponit: prout ibidẽ Grego. aduertit: sicq; quotidie practicari solitum est.

¶ Vlteriùs etiam præmittendum est, quòd quãuis ex iuris communis dispositione dãnatus ad mortem intestabilis esset: hodie tamẽ ex dispositione legis 4. in ll. Tauri. quæ est. l. 3. ti. 4. li. 5. in nou. ll. regni collectione. testari potest de his bonis, quæ in confiscationem venire non debent, nec aliis personis applicari. Quod etiam l. 5. tit. *delas mandas*. li. 3. fori. ante dispositum erat.

¶ Hoc igitur præsuppositio, in hac specie se offerunt inter Hispanos interpretes duæ diuersæ opiniones. Prima est dicentium etiam stantibus dictis legibus fori, vel Tauri. non posse damnatum ad mortem de his bonis Primogenium instituere: cùm ea filiis à lege deferãtur, nec illa à parẽte, sed à lege capiant. Quã opi. primus probauit, atq; ex pluribus defendit Rodericus Xua. in l. quoniã in prioribus. C. de inoff. test. 10. limi. ad l. fori. n. 4. cum seq. vbi inquit se ita de facto consultum respondisse, cuius opin. sequitur D. Dida. de Couarru. in Rub. de testa. part. 3. n. 27.

¶ Contrariam autẽ sententiam sequuntur Greg. Lopez in d. l. 5. ti. 3. p. 7. verb. *Señalados*. & Tellius Fernand. in d. l. 4. Tauri. n. 17. vbi latissimè id prosequitur: dicẽtes hodie stante. d l. Tauri posse dãnatum ad mortem tertij melioratione facere, ex eaque lege iam quo ad hoc cessare. d. Auth. bona damnatorum, dispositionẽ. Quorum opi. verior, atque probabilior mihi videtur. Si enim contraria sententia vera esset, non posset verificari in aliquo dictæ l. Taurinensis decisio: dum dicit, *De sus bienes*. Cum damnatus ad mortem non possit habere alia bona: quam ea, quæ ex indulgentia. d. Auth. bona damnatorum, sibi deferũtur. Alioqui nãque ex d. l. 1. ff. de bon. damn. omnia fisco adiiciẽda forent. Nec etiã procedere posset eiusdem. l. exceptio, dum dicit, *Saluo los que se ouieren de cõfiscar y aplicar a nuestra camara*: si non posset testari, de aliis, quæ fisco non adiiciuntur, cùm exceptio regulam contrariam firmare debeat Quod etiam comprobatur ex eo: quia si contraria opinio sequenda esset, necessariò dicendum foret, quòd is, qui filios non habet: sed tantùm transuersales vsque ad tertium gradum, si hodie ad mortẽ damnetur, non possit de bonis quę fisco non adiiciuntur testari: sed ea cognatis suis deferẽda necessariò essent. Quod esset absurdissimum. Ideoque hæc vltima opinio proculdubiò sequenda erit.

70 ¶ Subsequenter etiam tractandum superest, vtrũ ex re aliena valeat Primogenium instituì. Qua in re, dicẽdum est, quòd si Primogenium ipsum fiat de re hæredis, valebit: etiam si testator ignorans rem esse suam, id fecerit. Si verò Primogeniũ fiat de re aliena, quæ hæredis non sit: si id institutor sciens fecit, hæres eius tenetur illam emere, & tradere successori Primogenij, vel soluere eius æstimationẽ, vt ex ea bona ipsi Primogenio ppetuò adiicienda subrogentur. Si verò ignorans id fecit, Primogenium ipsum vitiatur: nisi in persona cõiuncti, prout cõmuniter fieri solet, Primogenium institutum fuerit. Tunc namque siue sciẽter, siue ignoranter id fiat, res aliena emenda est, vel eius æstimatio Maioratus possessori soluẽda, quæ omnia colliguntur, ex decis. tex. in §. nõ solum. instit. de leg. & ex l. vnũ ex familia. §. si rem. ff. de leg. 2. Et ex l. cum alienam. C. de lega. & ex l. nõ dubiũ. §. fina. ff. de leg. 3. & ex l. prædia. C. de fideicom. & ex l. 10. ti. 9. part. 6. vbi Greg. Lopez plura in idem cõgerit, eaq; ad Hispanorũ Primogenia deducit.

¶ Similiter etiam cõtrouerti potest, vtrum ex bonis feudalibus, cẽsualibus, seu Emphyteoticis, quę pater pro se, ac filiis suis perpetuo accepit, possit ipse Primogeniũ instituere. Qua in re distinguẽdum est. Nã aut feudum, cẽsus, vel Emphyteosis accepta fuerunt à parẽte pro se, & hæredibus suis. Et tunc dicendum erit posse illa vni ex filiis prælegare, atque ex eis Primogenium instituere, siue feudum, siue census, atque Emphyteosis fuissent antiqua, siue noua. Quod etiã dicendũ erit quãdo accepta fuerũt pro se atque filiis & hęredibus suis simul: quanuis hoc vltimum non tam absque controuersia: sicut primum ab Scrib. receptum sit. 71

¶ Si verò solùm pro se, & filiis suis feudum, siue census, aut Emphyteosis, accepta fuerunt, nulla adiecta hæredum mentione: tunc dicendum erit patrem non posse filiis, quibus æquè ius quęsitum fuit, præiudicare: nec ex eis Primogenium in persona filij Maioris natu, vel alterius instituere: si ea antiqua sint. Si verò sint noua, atque ab ipso parẽte, & sui contemplatione, & non alicuius filij, specificè acquisita: tunc poterit ea vni filiorum prælegare: cùm ipse fuerit causa acquisitionis: quãuis hoc vltimum satis apud Scrib. controuersum sit. Quæ distinctio, ac resolutio communis est, colligiturq; ex traditis per Dyn. Bal. & Ang. in l. apud Iulianũ. § si quis alicui. ff. de lega. 1. vbi Alex. n. 4. & Ias. n. 14. plura in idem adducunt. Idem Ias. in l. 2. n. 20. cum seq. C. de iure Emphy. Alex. cons. 8. n. 15. cum seq. Dec. cõs. 239. n. 4. cũ seq. Bal. in Auth. si quas ruinas. C. de Sacrosan. Eccles. Bal. in l. vt iurisiurandi. § si liberi. ff. de oper. liber. Andr. de Ysern. in c. 1. n. 3. de alie. feu. Soc. Iun. cons. 112. n. 1. li. 2. Sigismund. inter consilia feudalia cons. 52. num. 1. Iulius Clar l. 4. sentent. §. feudum. q. 41. cũ seq. Carol. Ruinus cons. 48. n. 2. li. 1. Celsus consi. 26 n. 14. & 15. 29. 75. 86. & 87. Ant. Gabriel. qui omninò videndus erit commu. opin. li. 3. conclu. 2. vbi latissimè prosequitur materiam.

¶ Quæ omnia vera sunt: quando expressè Maioratus institutor de huiusmodi bonis feudalibus, atq; Emphyteoticis, seu libellariis disposuit, nec verba inuestituræ repugnant. Quando autem generaliter ex omnibus bonis suis Primogeniũ instituit, de hac specie bonorũ mentionẽ nõ faciẽs, apud Scri. satis cõtrouersum est: vtrũ tale Primogeniũ vniuersale bona huiusmodi comprehẽdat. 72

¶ De feudis autem, vt specificè de vnaquaq; specie loquamur, dicẽdum est, ea regulariter in fideicommissarium vniuersalẽ non transire: nisi fideicõmissarius ipse, vel Primogenij vniuersalis successor sit, de comprehensis in inuestitura, vel feudum acceptum fuerit, à primo feudatario pro se, & hæredibus quibuscunque. In his nãque casibus receptũ est in fideicõmissarium vniuersalem, vel Primogenij vniuersalis successorem, feudũ etiam trãsire. Quod in specie dixit Bar. referẽs Dynum: in l. si patroni filius. n. 3. ff. ad Trebel. & ibi Alexã. n. 12. & n. 16. allegãs inibi. Bald. Ioan. Andr. Ias. in Prælud. feu. n. 46. & 49. Tiraq. de vtroq; retract. tit. de retractu ligna. §. 1. gl. 7. n. 27. D. Ant. de Padilla in l. cùm virum. C. de fideicom. nu. 55. Carol. Ruin. cons. 48. n. 3. li. 1.

¶ De re autem Emphyteosi, vel cẽsui subiecta, distinguendum est, vtrum sit Principis, vel priuati, seu Ecclesiæ, prout distinguunt Bar. n. 4. & Alexã. n. 9. est pluribus seq. in d l. si patroni. ff. ad Trebel. Quod optimè resoluit plura in idem adducẽs. D. Ant.

Ant. de Padilla in l. cùm virum, C. de fideicom. n. 56. Carol. Ruin. cons. 28. n. 4. & alibi sæpè. Scrib.

73 ¶ Similiter etiam de portionibus prælegatis dubitari solet: vtrum, sub generali seu vniuersali Primogenio, vel fideicommisso cõprehendantur. Qua in re, communis opi. est ea, in Primogenio seu fideicommisso vniuersali comprehẽdi, nisi in certis casibus, qui per Scrib. specificè annotari solent: prout in specie testantur Bar. Bal. Corn. Raphael Cuma. & communiter Scrib. in l. cum virum. C. de fideicom. vbi D. Anto. de Padilla nu. 6. hanc esse cõmunem opi. profitetur. Idipsum etiã testatur Ripa. in l hæredes mei. §. cum ita. nu. 37. ff. ad Trebẽ. Bart. & Scrib. in l. Marcellus. §. quidã liberis. ff. eo. Curt. Iun. cons. 13. nu. 3. vbi eleganter prosequitur materiã Carol. Ruin. cons. 152. n. 6. li. 3. qui distinguit, an prælegatũ præcedat fideicommissum, vel non, quibus plura cumulat Frãc. Marzarius in suo Epito. de fideicom. 2. par. quæst. 3. & alibi sæpè Scrib. quibus adiiciendum est quod de fideicommisso fauore agnationis facto dixit Franc. Piscina de statutis excluden. fœm. n. 52.

74 ¶ Sed controuerti potest, vtrum is, qui habet Regiam facultatem ad instituendum Primogenium possit primo Maioratu instituto, virtute eiusdem Regiæ facultatis aliud Primogenium ex tertio & quinto bonorũ suorum instituere, virtute legum

75 Regiarum. Qua in re prima facie videtur dicendum, quòd sic. Nã quoties cõcurrunt quoad aliquid, ius commune, & priuilegium non confunduntur, sed potest quis quoad id, vti iure communi, & etiam priuilegio. Quod probatur ex tex. in l. fin. C. de repud hæred. Per quem tex. dixit Bald. ibi n. 7. referẽdo Cin. ibidem, quod tempus dilationis cõcessum ex priuilegio cruce signatis, non confunditur cum tempore dilationis conuentionalis, sed poterunt vti dilatione conuentionali, & etiã dilatione priuilegij. Quorum dicta sequitur Alex. ibidem. n. 12. vbi hanc dixit esse cõmunem opi. idipsum etiam dixit Oldra. cons. 204. Petr. de Ancharra. cons. 396. Ioan. Calderi. in disputa. sua. incipien. Sacerdos quidam priuilegiatus.

¶ Sed his non obstantibus Grego. Lopez qui hãc quæstionem tetigit in l. 32. tit. 9. par. 6. in gl. verb. *No valdra*. col. 2. contrariam sententiam eligere videtur. Imò quòd Primogenio virtute Regiæ facultatis instituto, non valeat quis aliud Primogenium ex tertio, vel quinto instituere. Idque ea ratione: quia non est credendum Principem velle filios duplici onere grauare, scilicet, Regia, atque legali facultate. l. in naue Sauphei. §. 1. ff. locati. tex. in cap. mandatum de rescript.

¶ Hæc tamen quæstio, quæ iam mihi in quadam opulentissima hæreditate decidẽda cõtingit, maturiùs discutienda est. Ideoque pro eius perfecta resolutione tres casus diuersi cõsiderãdi sunt. Primus quãdo simpliciter primum Primogeniũ institutum fuit, nec exprimẽdo, quod instituebatur ex Regia facultate, nec ex facultate legum Regiarum. Secũdus quando expressè ex legibus Regiis institutum fuit. Tertius, quando expressè institutum fuit ex Regia facultate.

¶ In primo casu dicẽdum est, non posse secũdum Primogeniũ ex tertio & quinto instituì post primum institutum, ex regula generali, quòd quãdo actus potest fieri ex iure communi & priuilegio, si simpliciter fiat, censetur factus ex iure communi. l. 3. cum simil. ff. de testa. milit. cum aliis, quæ supra isto lib. c. 2. n. 17. tradidimus, probãtes Primogenium simpliciter institutum, quod ex iure communi, & Regia facultate instituì poterat, ex legibus Regiis potiùs, quam ex Regia facultate factum censendum esse. Cùm igitur primum Primogenium ex legibus Regiis factum esse censendum sit, consequens est, vt ex eisdem legibus secundum Primogenium non valeat fieri, cùm earum legum facultas in primo actu cõsumpta fuerit. l. boues. § hoc sermone cum simi. ff. de verb. signi. Quod etiam à fortiori dicendum erit in secundo casu quando expressè ex legibus Regiis primum Primogenium institutum fuit, in vtroq; tamen casu dubitari poterit, vtrum virtute Regiæ facultatis possit aliud Primogenium instituì, in quo dicendum erit: prout diximus isto lib. c. 4. n. 1— 47. Non tamen dubium est quòd ex ea possit primus Maioratus augeri.

¶ In tertio casu quãdo scilicet expressè Maioratus institutor professus fuit se Regia facultate, vti, subdistinguendum erit. Nam aut bona, ex quibus virtute Regiæ facultatis Primogeniũ institutum fuit, non excedunt tertiam & quintam bonorum instituentis portionem, vel illam extẽdunt. Si tertium, & quintum ea bona non excedant, dicẽdum erit, primo Maioratu virtute Regiæ facultatis instituto, posse iterum secundum ex legibus Regiis instituì. Si enim id fieri nõ posset, facultas à Principe concessa, nihil operaretur: cùm id absque ea fieri posset, atque iure communi concessum esset. Vt autem aliquid operetur, dicendũ erit vltra illã posse Maioratus institutorẽ, ex tertio & quinto alium Maioratum instituere, vel primi Maioratus

76 successorẽ, ex tertio & quinto meliorare. Facultas namque Principis semper ita interpretãda est, vt aliquid operetur vltra ius cõmune. l. si quãdo. ff. de lega. 1. l. 1. ff. ad municip. Bal. in Auth. habita. C. ne filius pro parte. n. 4. Felin. in ca. 1. de rescrip. n. 4. Carol. Ruin. cons. 100. n. 7. li. 1. Quod intelligẽdũ est, dũmodò cęteris filiis competẽtia alimenta supersint. Aliter nãque id nullo pacto fieri posset.

¶ Si verò bona ex quibus primum Primogenium ex Regia facultate institutum fuit, valorem tertij & quinti excedant, dicendũ erit, primo Maioratũ instituto, nõ posse tertij & quinti meliorationem 77 fieri: quãuis enim Regia facultas aliquid operari debeat, vt superius ostensum est, postquam tamẽ aliquid operata est, debet restringi, vt minus lædat ius cõmune, quã sit possibile. l. 2. C. de noxali. Feli. qui plura refert in c. 1. de rescript. n. 9. vers. secundò declara. atq; Decius ibidẽ. n. 4. vers. subiicit Abbas. Quod etiã dixit Curt. Iun. cons. 5. n. 27. Ideoque non ita facultas interpretãda est, vt post Maioratum institutum, ex valore tertij & quinti, & ex aliis bonis vltra tertium, & quintum, iterum alius Maioratus ex tertio & quinto instituì possit.

¶ Nec obstat si dicatur ex decis. d. l fi. C. de repud. 78 hæred. & ex his, quæ ibidem tradunt Scriben. non debere ius commune, cum priuilegio confundi. Nam illud verum est: nisi quando si aliter fieret enorme præiudicium tertio resultaret, tũc nãque priuilegium restringendum est, vt minus ius cõmune lædat, quàm fit possibile, vt in eadem l. fin. plures ex Scrib. aduertunt. Idque comprehẽditur ex his, quæ latiùs adducit Felin. in d. c. 1. de rescri. n. 9. & alibi sæpè Scrib. Constat autẽ, quod enorme damnum filiis sequeretur, si facultas hæc in casu, de quo agimus, restringenda nõ esset. Ideoque in hac specie opinio Gregorij Lupi proculdubiò admittenda erit.

79 ¶ Consequenter etiam dubitari solet, vtrum ex Regia facultate, vel ex legum Regiarum dispositione, possit quis in hoc Regno existens, ex bonis in alio Regno existentibus Primogenium instituere. Quæ quæstio dupliciter proponi potest. Primò, vtrum quando in alio Regno potest quis liberè de omnibus bonis Primogenium instituere absque Regia facultate, possit existens in hoc Regno de bonis in alio Regno sitis liberè, & absque Regia facultate Primogenium instituere. Secundò, vtrum quando in alio Regno id non posset quis facere absque Regia facultate, possit in hoc Regno existens Regia facultate à Rege Castellæ cõcessa, vel facultate legum Regiarum, id Primogeniũ de bonis etiam in alieno Regno existentibus instituere.

¶ In qua quæstione dicẽdum videtur, quòd si hæc bona quæ in alio Regno sita sunt, sint bona mobilia, ea debeant in omnibus tanquam existentia in hoc Regno censeri: ita, vt in hoc regno Primogenium instituens non valeat ex eis alio pacto: quam de bonis in hoc Regno existentibus disponere: nisi ea bona mobilia sint in alio Regno ea destinatione, vt perpetuò ibidem mansura sint. Tunc namque de eisdem dicẽdum erit, vt statim de bonis immobilibus dicemus. Si verò ea bona immobilia sint, dicendum est, quòd debeant omninò legibus alterius regni in quo sita sunt, quoad disponendi facultatem iudicari, quod ex pluribus sic satis copiosè, & eleganter resoluunt Ioan. Lecerier. de Primogen. li. 2. quæst. 7. & 8. atque Tiraq. quæst. 46. cum pluribus sequentib. vbi latissimè materiam prosequuntur. Quorum dicta hîc repetere nõ libet. Idipsum autẽ quoad Hispanorum Primogenia sequitur Gregor. Lopez in l. 32. tit. 9. p. 6. in glos. verbo. *No valdra.* columna 12. Quod cum casus contigerit, ex his, quæ Ioannes Lecerier, & Tiraquel. adducunt facilè resolui poterit: quibus adiicienda sunt quæ in id congerit Anton. Gabri. commun. opin. lib. 6. tit. de statutis. conclu. 9. num. 1. cum sequentib.

80 ¶ Similiter etiam controuerti poterit, vtrum ex Regia facultate possit quis Maioratum ex legitima filij clerici, vel religiosi, vel filiæ monialis instituere: relictis eisdem competentibus alimẽtis. Quam quæstionem discutere solent Scribent. in statuto præferente Primogenitum secũdogenito, in qua specie dubitant vtrum statutum hoc comprehendat filium secundogenitum clericum, monachum, vel filiam monialem: similitérque eam quæstionem proponunt in statuto excludẽte fœminas à successione parentum propter masculos: vtrum scilicet comprehendat monialem. In qua quæstione communis resolutio est, quòd si statutum factum fuit post clericatum, seu monachatum, illos non excludat, si verò ante factum fuit, sic: idque in specie sic resoluunt Ioannes Andr. in regula fine culpa. de regulis iuris li. 6. Lapus allegati. 101. verficulo nec obstat Abb. in cap. Ecclesia sanctæ Mariæ de constitut. num. 25. vbi Felin. numero 78. & 79. & Deci. numero 52. Paul. consilio 304. incipi. Primum dubium. numero tertio & quarto. li. 1. vbi latissimè prosequitur materiam Alexand. consilio 121. num. quarto. lib. 2. Tiraq. qui (vt assolet) propè omnes idipsum tenentes refert. de Primoge. quæsti. 43. numero quinto. cum seq. Viuius libro communium opinio. verb. statutum excludens fœminas. numero decimo. Caro. Ruin. consilio 95. numero 15. lib. 1. & alibi sæpè Scriben. Quod etiam loquens in Hispanorũ Primogeniis sentire videtur Gregor. Lop. in l. 32. ti. 9. p. 6. in glos. verbo. *No valdra.* columna secunda, vbi inquit, quòd si regia facultas ad instituendum Maioratum concessa fuit, tempore, quo filij minores natu erant clerici, seu religiosi, vel filiæ erãt moniales, non valeat in eorum præiudicium. Si verò concessa fuit, ante clericatum, vel ingressum religionis: sic quanuis postremo id cogitandum relinquat, dicens, quòd ex hoc subuerterẽtur plures facultates ad instituenda Primogenia concessæ, seu ipsa Primogenia. Quod proculdubiò sic futurum esset, si opinio hæc ad Hispanorum Primogenia adaptari posset.

¶ Sed his non obstantibus, cõtraria opinio verior 81
mihi videtur: imò quòd facultas regia concessa ad Primogenium, etiam ex legitima filiorum instituendum relictis eisdem competentibus alimentis ad filios clericos vel religiosos, & ad filias etiã moniales extendenda sit: quanuis tempore cõcessionis facultatis ea qualitas in eis inueniatur. Quod probatur ex eo, quòd hæreditas quantum ad alimenta necessaria non est, competat filiis, à iure ciuili, legibus Regiis: prout supra isto lib. capit. 1. numero 14. apertissimè demonstrabimus. Ideoque consequès est, vt à Principe quoad hoc ante delatam successionem tolli possit, ex cõmuni opin. de qua per Barto. & communiter Scribẽ. in l. Gallus. §. & quid si tantũ. ff. de liber. & posth. in quo non est facienda differentia inter clericos seu religiosos, vel laicos: cùm omnes ex lege ciuili ius succedendi capiant, atque eodẽ iure eisdem id ante delatam successionem tolli possit. Sicut enim hodie posset lex generalis filiorũ legitimas minuere, atque ea lex filios: tam clericos, quam laicos, seu religiosos comprehenderet, vt statim dicemus, & est nouissimum, similiter etiam idipsum Princeps ex Regia facultate facere poterit: cum de vno ad aliud, congrua differentiæ ratio assignari non possit.

¶ Quod etiam cõprobatur ex eo, quòd lex Prin- 82
cipis facta ob bonum publicum quæ generaliter disponit, nec de clericis aliquam mentionem facit indistinctè, tam clericos: quam laicos cõprehendit: nisi clericis præiudicialis sit: prout in specie dixit Abb. in d. cap. Eccles. sanctæ Mariæ. quẽ sequitur Feli. ibi. nume. 37. cum seq. Atque Deci. numero 27. & Scriben. in l. cũctos populos. C. de sum. Trinitat. Cano per text. ibi in cap. 1. de nou. oper. nunt. Quod pari ratione in Regiis facultatibus ad instituendum Primogenia concessis dicendum erit, cum non potiùs in clericorum: quã in laicorum fauorem, seu odium concedi soleant, quod sufficit ad hoc, vt lex non dicatur clericis præiudicialis, vt Abb. Deci. & Scribent in d. capi. Ecclesia sanctæ Mariæ resoluunt.

¶ Nec obstat si dicatur hoc esse in præiudicium clericorum, vel religiosorum, quibus Princeps, tanquam non subditis, non potest præiudicare: sicut paulò antè de statuto dicebamus, præcipuè si statutum fiat post clericatum, seu religionis ingressum, ex communi opin. quam superiùs præmisimus. Ea namque communis opin. nullo pacto ad casum de quo agimus, adaptari poterit, duabus rationibus.

¶ Prima quia ea communis opinio in statuto ciuitatis, seu alterius inferioris à Principe: non autem in lege facta à Principe intelligenda est: imò lex Principis indistinctè, atq; indifferẽter omnes filios

filios tam clericos: quã religiosos astringet: etiam si tẽpore promulgationis eiusdem clerici, seu religiosi essent. Quod comprehenditur ex his, quæ dixit Paul. Castren. d. consilio. 304. nume. quarto li. 1. quod sequitur Feli. in d. Ecclesia sanctæ Mariæ. numero 79. vbi inquit, quòd esset ridiculum dicere, quòd si hodie fieret lex Imperialis cõformis dicto statuto non ligaret clericos seu moniales. Idque comprehẽditur ex his, quæ notat Abb. in d. cap. Ecclesia sanctæ Mariæ. numer. 13. vbi in hac materia distinguit, faciens duo membra. Primum, quãdo lex emanauit à Principe. Secũdum, quando emanauit ab inferiore. Et in primo membro inquit indistinctè id, quod superius in lege facta à Principe resoluimus. In secundò verò casu distinguit: prout superius distinximus, quòd aut statutum factum fuit ante clericatum, seu religionis ingressum, vel non: sed quando Abb. facit hãc distinctionem, iam nõ loquitur in lege Principis: sed in statutis inferiorum: prout cõstat ex his, quæ dixit numero 25. vbi inquit, secundum membrum videlicet: quando lex processit ab inferiore. Sub quo mẽbro ponit præfatã distinctionem. Quod etiam colligitur ex Decio. numer. 50. & ex omnibus Scribent. ibidem. Sicq; cum prædicta communis opinio in statutis inferiorum: non autem in lege Principis intelligenda sit, consequens est, vt non possit ad Regias facultates adaptari, cum hæ potiùs ad leges Principis: quam ad statuta inferiorum accedant. Princeps namque qui eas cõcessit, est lex viua. text. in Authent. de consulibus. collat. 4. præsertim cùm facultates istæ ob bonum publicum: nó autem ob priuatam vtilitatem concedi soleant: prout supra lib. 1. cap. 18. apertissimè ostendimus.

¶ Secũda, quia quãuis Regiæ facultates post clericatum, seu religionis ingressum cõcedantur, leges tamẽ ciuiles, quæ Principi permittũt, vt ante delatam successionem possit filiorum legitimam minuere, relictis eisdẽ competentibus alimentis, antiquissimæ sunt, & pluribus annis, ante ipsorum filiorũ clericatum, seu religionis ingressum promulgatæ. Ideóque nulli dubium: quin facultates, earum legum virtute concessæ eos qui tempore cõcessionis earum, clerici, vel religiosi sunt, etiã comprehendant: sicut eas comprehenderent statuta ante clericatum, seu monachatum facta. Sicque ista intelligi, atque practicari solent.

83 ¶ Vltimo loco controuerti etiam poterit, vtrum virtute Regiæ facultatis possit quis Primogeniũ instituere: nedum ex legitima filiorum, qui tempore impetrationis facultatis nati erãt: sed etiam ex legitima nasciturorũ. Qua in re, videtur dicendum, quòd ea facultas legitimas filiorũ, qui tempore impetrationis eiusdem nati erant, solũ comprehendat, nec ad legitimas nasciturorum extendenda sit. Quod probatur ex text. in l. ex facto in prin. ibi. *Nec enim aut Principem de hoc casu cogitasse verisimile est, vt eum, qui posteà nasceretur, exhæredaret.* ff. de vulg. per quem tex. notant Scrib. ibidem. exhæredationem filiorum posthumos non comprehendere. Idq; etiam notant Barto. in l. Titius. in princ. numero quarto. ff. de libe. & posthum. reprobata gl. ibi. verb. meæ. Quam etiam reprobãt Alexan. numero quinto Ias. numer. septimo. cum sequentib. & communiter Scribent. ibidem. Qua ratione in Regia facultate ad Primogenium instituendum concessa dixit Greg. Lop. in l. 32. tit. 9. p. 6. in glo. in verb. *No valdra.* columna secunda, quòd ea non sit ad filios nascituros extendenda. Ibiq; consulit, quòd vt plenior sit facultas, & hæc etiam difficultas vitetur, apponatur in facultatibus, quòd Maioratus etiam de legitima filiorum nasciturorum fieri possit. 84

¶ Sed his non obstantibus considerato tenore facultatum, quæ communiter concedi solent, id verum mihi non videtur. Primò, quia in eisdem facultatibus conceditur parentibus, vt ex omnibus bonis suis, tam præsentibus, quam futuris possint Primogenium instituere, relinquendo cæteris filiis competentia alimenta, ex quo videtur, quòd non possit harum facultatum tenore considerato dubitari vtrum ex legitima filiorũ Primogenium possit institui. Non enim inquit facultas, quòd ex legitima filiorum nasciturorum Maioratus instituatur. Quo casu possit dubitari vtrum sub nomine filiorum in materia exhæredationis posthumi contineantur, sed quòd instituì possit ex omnibus bonis parentis. Quæ concesio realis, non autem personalis est, & omnia tam ad filios natos: quam ad nascituros pertinentia comprehendit. Qui enim omnia dixit, nihil excludere censendus est. l. Iulianus. cum similib. ff. de leg. 3.

¶ Quod comprobatur, ex verbis facultatis ibi. *Que de todos vuestros bienes que aora teneys, o tuuieredes de aqui adelante.* Ex quibus verbis comprehenditur in ea facultate non solum considerari statum præsentem: sed etiam futurum, siue alij filij nati fuerint, siue non, cum non in filiorum personas, sed in bona facultas ipsa dirigatur. 85

¶ Secundò, quia in omnibus Regiis facultatibus dici solet. *Que podays hazer Mayoradgo en vno delos hijos, que al presente teneys, o tuuieredes de aqui adelante.* Et cùm in vna parte facultatis facta sit mentio de filiis nascituris, verbũ filiorum in alia eiusdem facultatis parte simpliciter appositum de fidem facultatis intelligendum erit: etiamsi id liis nascituris etiam intelligendum erit: etiamsi id in ea parte adiectum non fuerit: quia quanuis verum sit, quòd exhæredatio filiorum facta in testamẽto nõ cõprehẽdat posthumos, hoc intelligendũ est, nisi in alia parte testamẽti verbũ, filiorũ, ad posthumos relatum sit. Tunc namque verbum ipsum alibi simpliciter prolatũ filios etiam posthumos comprehendet. Quod dixit Barto. in d. l. Titius. in princ. numero quarto. cum sequentib. vbi Alexan. numero quinto. & Iaso. numero septimo, atque communiter Scribent. id notant per text. in l. qui filiabus. ff. de lega. 1. vbi id etiam communiter Scribent. sequuntur. Idque mihi verum proculdubiò videtur.

SVMMARIA.

1 *Omne agens impatiente bene dispositio operari debet.*
2 *Primogenium vtrum in persona filij vnici instituì valeat.*
3 *Filius vnicus in tertia bonorum portione grauari non potest.*
4 *Nisi in vita filius vnicus cum bonorum traditione in tertio melioretur.*
5 *Vel nisi descendentes habeat.*

Universidad de Navarra Biblioteca

6 *Vel nisi tertij melioratione repudiauerit: valebit namque grauamen quoad substitutos.*
7 *Vel nisi filius, vel eius descendentes à grauamine per tempus 30. annorum non reclamauerint.*
8 *Vel nisi filius vnicus etiam in quinto melioratus sit.*
9 *Vel si grauamen filius vnicus expresse acceptauerit.*
10 *Filio vnico potest in tertio grauamen Maioratus apponi ex Regia facultate.*
11 *Vtrum Maioratus institutor qui ex Regia facultate illum instituit, in personarum vocatione teneatur seruare, ordinem traditum à l. 27. Tauri.*
12 *Negatiua, quæ præcedit verbum, potest, inducit necessitatem præcisam, & tollit potestatem aliter disponendi.*
13 *Substitutio exemplaris, quæ non seruato ordine à lege statuto facta fuit, ipso iure nulla est.*
14 *Ordinis omissio in quacunque minima parte actum vitiat.*
15 *Filius ex Regia facultate præstitis alimentis exclusus tanquam extraneus censendus erit.*
16 *Filius à Regia facultate exclusus quãuis prætereatur, non potest paternum testamentum contrabulare.*
17 *Primogenium vtrum in persona filij legitimati institui valeat.*
18 *Legitimati ex rescripto Principis nihil differunt à legitimis.*
19 *Legitimatis non potest relinqui: nisi tantum quantum vni ex filijs legitimis, cui minima portio relicta est.*
20 *Quod etiam in legitimatis ex rescripto Principis procedit.*
21 *Legitimatus per rescriptum filijs legitimis existentibus hodie non potest parenti succedere: nisi in quinta bonorum portione.*
22 *Filius legitimatus in iure Primogenituræ non succedit: quanuis Maior natu sit.*
23 *Legitimatus per subsequens matrimonium in iure Primogenituræ succedit.*
24 *Primogenium filijs legitimis, non extantibus in persona filij legitimati institui potest.*
25 *Primogeniũ filijs legitimis nõ extantibus in persona filij naturalis non legitimati institui potest.*
26 *Primogenium non potest in persona filij spurij à parente institui.*
27 *Spurius paternæ successionis incapax est.*
28 *Spurius sicut non potest à patre institui: ita nec substitui.*
29 *Spurius directè, nec indirectè à patre capere potest.*
30 *Spurius non potest à parente vocari ad Maioratum ex Regia facultate: etiam post filiorum legitimorum vocationem.*
31 *Voluntas Principis censetur esse talis: qualis de iure esse debet.*
32 *Filio spurio non potest grauamen Maioratus à parente iniungi, in ea parte bonorum suorum quam pro alimentis capere potest.*
33 *Cognatus potest in persona spurij Primogenium filijs legitimis deficientibus instituere.*
34 *Facultas concessa ad instituendum Primogenium in vno ex filijs: vtrum ad nepotes extẽdatur.*
35 *Verbum filiorum nepotes non comprehendit: vbi gradus, vel affectio consideratur.*
36 *Fideicommissum relictum inter personas, inter quas cadit affectio interpretandum est secundum ordinem scripturæ.*
37 *L. cum quidam, & l. vnum ex familia. §. si de Falcidia. ff. de lega. 2. declarantur.*
38 *L. cum pater. §. à te peto. ff. de lega. 2. & l. hæredes mei. §. fina. ff. ad Trebel. qualiter in Hispanorum Primogenijs intelligendæ sint.*
39 *Filio in cuius persona Primogenium institutum fuit in vita patris decedente: vtrum Primogenium expiret, seu ad descendentes protrahatur.*
40 *Facultate cõcessa, vt in filiũ certũ, & expresse è nominatũ pater possit Primogeniũ instituere, vtrũ eo mortuo ex causa possit pater in persona nepotis ex eo filio relicti, Primogeniũ instituere.*
41 *Filij appellatio facta expresso nomine proprio nepotes non comprehendit.*
42 *Facultate concessa, vt pater possit Primogenium facere in persona certi filij, vtrum ex ea pater valeat in persona alterius filij Primogenium instituere.*
43 *Maioratu instituto à patre ex Regia facultate in vno ex filijs qui in eius vita mortuus est, vtrũ possit alium in persona alterius filij vigore eiusdem facultate instituere.*
44 *Pater qui virtute Regiæ facultatis instituit Maioratum, & illum reuocauit: vtrum possit eiusdem facultatis virtute alium Maioratum instituere.*
45 *Licentia concessa Episcopo ad testandum: vtrum expiret, primo condito testamento, vel possit Episcopus primo reuocato alterum facere.*
46 *Facultate concessa, vt quis possit Primogenium instituere in vno ex filijs suis: vtrum eius virtute possit in persona posthumi, vel alterius filij, qui tunc natus nõ erat, Primogenium instituere.*
47 *Vtrum vigore Regiæ facultatis possit quis in persona filij clerici, vel monachi, vel furiosi, muti, aut surdi Primogenium instituere, remissiuè.*

48 *Facultatem habens ad instituendum Primogenium: vtrum possit eius facultate duo Primogenia instituere, vel è conuerso remissiuè.*
49 *Primogenium vtrum in persona filij dignioris instituendum sit remissiuè.*
50 *Parens vtrum vigore Regiæ facultatis possit in persona filij hæretici, vel proditoris, vel inimici Regis, vel existentis apud hostes Primogenium instituere remissiuè.*

In cuius persona possit, ac debeat Primogenium institui.

CAPVT XI.

1 VOniam iuxta Philosophi sententiam omne agens debet operari in patiente benè disposito, superest, vt post illa, quæ in capitibus præcedẽtibus tradidimus in hoc capitedicu tiamus: in cuius persona Primogenium institui possit, ac debeat. Qua in re, præmittẽdum est, quòd omnis ille, qui ex testamento, vel contractu capere non potest, similiter erit incapax Maioratus successionis, siue ex contractu, siue ex testamento. Quæ regula infallibilis est. Ideóque cum de hoc dubitari contigerit, semper recurrẽdum erit ad ea, quæ Iurisconsulti, atque Scrib. in similibus quæstionibus decidere solent. Sed quoniam plura circa hæc in Maioratibus accidunt, quæ passim obuia non sunt, materiam istam per aliquot quæstione discurremus. Ex quarum resolutione apertissimè constabit quid in aliis similibus dicendum sit.

2 ¶ Illud autem in primis discutiendum se offert, vtrum scilicet in persona filij vnigeniti possit à parente Maioratus institui. Ad cujus quæstionis resolutionem duo casus diuersi cõsiderandi sunt. Aut enim Maioratus fit à parẽte, ex tertia bonorum suorum parte, ex sola dispositione legum Regiarum absque facultate Regia. Aut fit ex tertia bonorum portione, seu ex omnibus bonis Regia præcedente facultate.

3 ¶ In primo casu quãdo scilicet Maioratus ex tertia bonorũ portione absque Regia facultate instituitur, dicendũ erit, eius institutionem nullam esse. Cùm enim omnia bona parẽtis sint filiorum legitima excepto quinto. l. 9. tit. 5. li. 3. For. leg. Et tertium sit necessariò filiis relinquendum, inter quos solùm ex dispositione. d. l. fori & l. 27. Taur. quæ est l. 11. tit. 6. lib. 5. in nou. ll. Regn. collectione, pater potest meliorationem tertij facere, cum omnibus vinculis, ac fideicommissis, quæ sibi libuerit, sequitur necessariò, quòd si vnicus filius adsit, id pater facere non possit. Is namque filius vnicus eiusdem tertij est successor necessarius, nec pater in relinquendo illi tertium aliquam in eum liberalitatẽ exercet: cum illud sibi necessariò relinquere teneatur, sitque eius legitima. Ideóque nec potest dici illum in hoc melioratum esse, nec elegisse. Nec per consequens potest in ea portione Maioratus, nec restitutionis grauamẽ eisdem apponere. Quod sic in specie resoluunt Palat. Ruu. in d l. 27. Tauri Greg. Lopez. in l. 8. tit. 4. par. 5. in glos. verb. *a otro*. columna secunda. versi. nam cùm esset vnus filius, & in l. 2. tit. 15. par. 2. in glo. verb. *Maioria*. fina. verb. D. Dida. de Couar. varia. resol. lib. 1. cap. 19. nu. 13. Petrus de Peralt. in l. Titius. §. Lucius. nu. 16. ff. de leg. 2. Anton. Gomet. in l. 17. Tau. n. 19. idẽ in l. 40. Taur. n. 55. Tellius Fernan. in l. 20. Tau. n. 2. Dida. Perez in add. ad Segurã in l. vnum ex familia. §. sed si fundũ. nu. 88. ff. de leg. 2. Gaspar Beacius. de non melio. dotis. nomine filiabus. c. 9. n. 6. D. Ant. de Padilla. in l. cum virum. C. de fideicom. n. 2. Idq; verissimum, atque apud omnes Hispanos Scrib. absque controuersia receptum est in Maioria ex tertia bonorum portione instituta. In Maioratu autem ex quinta bonorum portione facto absolutissimum est in persona filij vnici, fieri posse.

¶ Sed hoc, quod de tertia bonorũ portione diximus, plures limitationes admittit. Prima, nisi Maioratus irreuocabilis à parẽte in persona filij vnici in vita ex tertio institutus fuerit: cum rerum ipsarum traditione absque vsufructus reseruatione. Tũc namque ex eo, quòd pater honorat filium in tradẽdo eidem tertiam bonorum suorum portionem in vita, quam non tenebatur ei vsque ad mortem relinquere, & quam poterat filius ipse non lucrari patri præmoriẽdo potest pater in eisdem bonis sibi grauamen Maioratus, atque restitutionis apponere. Quod probatur ex regula generali. l. ab eo. cum simi. C. de fidei. atque idipsum sic in simil resoluit. Dida. de Segu. in rep. l. 1. §. si vir vxori. ff. de acq. pos. col. 25. secundum impressionem antiquam vers. sed posset dicere aliquis, atque Peral. in l. cum pater. §. à filia. ff. de leg. 2. n. 92. cum seq. idq; verum ac probabile mihi videtur, dummodò onus emolumentum nõ excedat. 4

¶ Secunda nisi ipse filius vnicus filios vel alios descendentes habeat. Cum enim ex dispositione legum regiarum melioratio tertij fieri possit in persona filiorum, seu etiam nepotum, censebitur filius honoratus, seu melioratus à patre in prælegando sibi tertiũ, quod poterat ipse pater nepoti relinquere. Ideòque poterit parens in eodem tertio filio grauamẽ Maioratus apponere. Quod sic in specie resoluit. D. Did. Couar. lib. 1. varia. resol. c. 19. nu. 4. Idque proculdubiò verum est, tametsi Ant. Gom. in l. 17. Tau. n. 19. contrariam sententiam veriorem esse profiteatur. 5

¶ Tertia, nisi ipse filius vnicus prælegatum tertij, ex quo Maioratus institutus fuit, repudiauerit. Tunc nãque quanuis grauamen Maioratus eidẽ apponi nõ potuisset, valebit tamẽ quo ad sequentes substitutos, bonáque ipsa perpetuò ab eisdem iure Maioratus possidenda erunt ex decis. text. in l. si fundum per fideicommissum, cum lege seq. ff. de lega. 1. & in l. cum patronus. ff. de lega. 2. vbi Paul. id not. Sicq; in tertij melioratione vnico filio facta resoluit Grego. Lopez in l. 2. tit. 15. part. 2. in glo. in verb. *Maioria*. fina. verb. 6

¶ Quarta nisi filius vnicus à grauamine Maioratus non reclamauerit: sed per totũ tẽpus vitæ suæ tacuerit, & eadem bona filius eius Primogenitus iure Maioratus per tẽpus. 30. annorum possederit. Tunc namque ex eius temporis lapsu à grauaminis impugnatione filij excludentur, bonáque ipsa perpetuò Maioratui subiecta remanebũt gl. communiter approbata in l. licet. C. de iur. delib. Xuar. qui id optimè resoluit in l. quoniã in priori-bus. C. de inoffi. testam. 10. amplia. nu. 24. Gaspar Beacius, qui idipsum in tertij melioratione verũ esse 7

Universidad de Navarra
Biblioteca de Humanidades

esse profitetur. de non meliorat ratione dotis filiabus. capit.9.num.10.

8 ¶ Quinta, nisi pater filio vnico fecerit tertij & quinti melioratione iure maioratus, adiicies, ꝙ si nō consentiat grauamini maioratus, quoad tertiū, priuetur quinto, & ad alios substitutos ipsius quinti prælegatum pertrāseat. Nam tenebitur filius aut grauamini maioratus respectu tertij consentire, aut quintū reiicere. Cū enim pater respectu quinti filium melioret, potest hoc grauaminis genus eidem imponere ex d.l. ab eo. C. de fideic. Idque sic in tertij melioratione, vnico filio facta verum esse, ꝑfitetur Gaspar Beacius. d. c.9.nu.11.

9 ¶ Sexta & vltima limitatio erit: nisi filius vnicus huiusmodi grauamen maioratus quoad tertiā bonorum portionem acceptet ante mortem parētis, vel post. Tūc namque illud ex post facto reiicere nō poterit: si id fiat eo pacto, quo supra isto lib.c. 3. dixim⁹ grauamē maiorat⁹ in legitima, ex cōsensu filij validū esse. Et hęc de 1. casu dixisse sufficiat.

¶ In secūdo casu principali: quādo scilicet ex Regia facultate maorat⁹ ex tertia bonorū portione in persona filij vnici institutus fuit, prima facie dicendum videbatur id fieri nō posse, arguendo de facultate legis, ad facultatē Principis. Si enim ex facultate legis id fieri non potest, pari ratione ex facultate Principis id fieri non poterit, ex eo præsertim ꝙ facultas Regia secundùm ius commune semp intelligēda sit. l. ex facto. cū simil. ff. de vulg.

¶ Sed verius est id ex Regia facultate fieri posse: cum simpliciter ex ea cōcedatur, quòd possit fieri Maioratus in persona talis filij, vel illius quem ad id pater elegerit absque consideratione, quòd sit vnicus, vel plures alij adsint.

10 ¶ Nec obstat, quod de Maioratu ex tertio virtute legū Regiarū facto, diximus, id nāque non potest ad casum de quo agimus, adaptari. Nā quānis tertium respectu extraneorū sit legitima, nec possit dici fili⁹ vnie⁹ meliorat⁹, quoad illud: ideóque ex dispositione legū Regiarū grauari non possit, hoc non potest ad Regiā facultatem adaptari: cum ex eius dispositione: nedū possit fili⁹ vnicus respectu tertij: sed respectu proprię legitimę grauari, vt ex ea Primogeniū instituatur. Id namque operatur Regia facultas, vt in casu, in quo ex legib⁹ Regiis grauamen Maioratus apponi non poterat, ipsius facultatis virtute toleretur, vt ex verbis eiusdem apparet. Ideóque ex diuersitate rationis de facultate legis ad facultatem Principis argui non potest: sicque in specie in Maioratu ex tertio Regia facultate præcedēte in persona filij vnici instituto, hoc verum esse profitentur Greg. Lop. in l. 23. tit. 9. p. 6. verb. *Mas de vno*. & Anton. Gom. in l. 40. Tau. n. 55. Idq; verū, atq; sic intelligi, & practicari solitum est. Ideóque supra isto li. c. 2. n. 11. diximus quoad tertium melius esse, ꝙ semper parens regia facultate vtatur: ne si contrarium faciat, ex eo hoc inconueniens, & alia quæ superius diximus incurrantur.

11 ¶ Similiter etiam dubitari solet, vtrū quādo Primogenium ex Regia facultate sit, teneatur eiusdem institutor in personarum vocatione seruare ordinem præstitutum à lege 27. Tauri. quæ hodie est. l. 11. ti. 7. li. 5. id nou. leg. regn. collectione, aliàs autem Primogeniū ipsum nullum censendum sit, seu possit liberè quascūque personas ad eius successionem vocare. Qua in re, prima facie videtur dicēdum, Maioratus institutorem astrictum esse eiusdem legis ordinem seruare, atque ex eius prętermissione, Primogeniū nullū pronuntiādū esse.

¶ Primò, quia ratio quare in tertio non possunt fieri substitutiones: nisi inter personas in ea lege nominatas, est: quia tertium est legitima respectu extraneorū. Ideóq; extātibus filiis, seu descēdentibus, non potest in eo apponi grauamen maioratus, seu restitutionis: nisi respectu filiorum seu descendentium eisdem existentibus: prout ibidē cōmentatores aduertūt. Quod à fortiori in aliis Primogeniis, in quibus de maiori præiudicio filiorū agitur, seruandum erit: cùm ea non solùm fiant de tertio, quod est legitima, respectu extraneorū: sed etiam vltra tertium de ipsa legitima filiorum simpliciter sumpta, in qua longè potiori ratione ordo dictæ legis seruandus erit.

¶ Secūdò quia ordo in d.l. assignatus nimis rationabilis, atque cōueniens est. Esset nāque satis absurdum, atque iniustissimum, ꝙ is, qui Regiam facultatem ad instituēdum maioratum impetrauit, posset illū in persona filij Primogeniti, & descendētium eiusdem instituere, & in eorum defectum aliis filiis, ac descendentibus prætermissis, ad eius successionem agnatos, vel cognatos trāsuersales, vel etiā extraneos vocare, aduersus decisiones legis cum auus. ff. de cond. & demonst. & l. cum acutissimi. cum simil. C. de fideicom. Ideóque id nullatenùs admittendum erit.

¶ Tertiò quia quanuis Regia facultas ad Primogeniū instituendū atque aduocandū ad eius successionem personas, quas sibi libuerit, parēti cōcedatur, satis est, ꝙ ea facultas operetur, ꝙ ex omnibus bonis pater valeat Primogenium instituere, relictis cęteris filiis competentibus alimentis, aduersus omnia iura cōmunia, ac Regia, quæ omnibus filiis integrā legitimā cōcedunt, absque eo, quod vltra id possit parens alterare ordinē ad maioratū, ex tertio instituēdum à d.l. 27. Tauri prestitutum. Facultas namque Regia ad testandū cōcessa intelligēda est, seruatis regulis, atque ordine iuris. l. si quādo. cū simil. C. de inof. testa. & postquā ea facultas aliquid operata fuit semp est restringenda, vt in omnibus aliis secundùm ius cōmune interpretetur, illúdque minus corrigat in quantum sit possibile, vt supra. c. præced. nu. 77. tradidimus. Sicq; verba generalia, atque absoluta Regiarum facultatum intelligenda, atque interpretanda sunt: prout supra lib. 1. c. 14. nu. 23. cum sequen. annotauimus.

¶ Quartò, quia ordo in d.l. 27. assignatus nō solū simplex tertij prælegatum, cum aliquibus grauaminibus: sed etiam perpetuum fideicommissum, atq; Primogenium comprehendit, vt constat ex verbis eiusdem. l. ibi. *Los quales vinculos, y substituciones, ora se hagan tertio de mejoria, ora enel quinto, mandamos que valan para siempre, o por el tiempo que el testador declarare sin hazer differencia de quarta, ni de quinta generacion.*

¶ Quintò, quia ordo traditus à d.l. 17. Tauri. in- 12
ducit formam substantialem. Quod patet ex verbis eiusdem. ibi. *Con tanto que lo hagan entre sus descendientes, &c.* iunctis aliis verbis. ibi. *Y que de otra manera no puedan poner grauamē alguno, ni condicion,* quæ verba sunt præcisa, & annullatiua actus, quia quando negatiua præcedit verbum, potest, inducitur necessitas præcisa, & tollitur potentia aliter disponendi, vt notant glos. quam ibi communiter Scribent. sequuntur in capitul. primo, de regul. iur. libro sexto. Bartol. & Scribent. in l. de his. ff. de transactio. & in l. Gallus. in princ. ff. de lib. & posth.

& posth. & alibi sæpè Scrib. Ideóq; Maioratus eo ordine nō seruato institutus, nullus cēsendus erit. Quod probatur ex eleganti doctrina Bart. in l. ex facto. n. 29. ff. de vulg. vbi dicit, ꝙ pater potest filio mente capto, vel furioso, vel alias impedito exēplariter substituere, & ordo substituēdi in hoc
13 casu assignatur ex decis. text. in l. humanitatis. C. de impuberū, vbi disponitur, ꝙ substituendi sunt, primo loco liberi, & descendētes talis furiosi, vel mente capti, & eis deficiētibus hi, quos pater voluerit. Quo supposito dubitat Bar. an pater possit alterare ordinē prefixum à d.l. & alias psonas substituere, & decidit ibi notab. ꝙ non, & ꝙ si præfatus ordo alteretur, substitutio erit nulla, cuius doctrina verissima est, illámq; cōmuniter Scrib. sequuntur. Idq; comprobatur ex eo, ꝙ forma indu-
14 cta à lege censeatur esse substantialis. Adeò, vt omissio eius in quacunque minima parte actum vitiare soleat. Bal. in l. humanum. C. de legibus. n. 3. c. Pisanis de resti. spol. iunctis aliis quæ supra isto lib. c. 7. n. 3. tradidimus.

¶ In cōtrarium autē plura adduci possunt, & primo ꝙ de facultate legis ad facultatem Regiam in casu, de quo agimus nullo pacto argumētari possit: cum l. 27. Taur. nō simpliciter, sed limitatè parenti facultatem instituendi Maioratum in tertio concesserit. Facultas autem regia eam facultatem simpliciter, atque absque limitatione concedat. Ideóque ꝙ facultate legis vtitur, ordinē à lege ꝑstitutum seruare debet. Qui verò regia facultate, minimè: cū in ea nullus ordo præstit⁹ inueniatur: etsi Rex voluisset, ꝙ in Maiorat⁹ ex regia facultate instituto aliqs ordo seruaretur, id expresisset: ꝓut in d.l. Taur. expressum est. Cū igitur id in regia facultate expresū nō fit, de eo curādū nō erit.

¶ Secundò: qa in d.l. 27. Tauri assignatur ꝑdictus ordo ex eo, ꝙ tertium, de quo in ea disponitur, sit legitima filiorū. Ideóque in eo grauamen, nisi eo ordine obseruato apponi nō potest: ꝓut ibidem omnes cōmentatores aduertūt, ꝙ in bonis ex quibus Maioratus instituitur omnino cessat cū relictis cæteris filiis alimentis, quæ in locū legitimæ subrogantur: ꝓut j. isto li. c. 15. n. 2. dicemus, illud ex quo Primogenium instituitur, iam legitima non sit. Cum igitur portio, ex qua Maioratus instituitur, legitima non sit, consequens est vt in ea, ordo ex d.l. 27. quoad tertium, quod est legitima præstitutus, seruari non debeat.

15 ¶ Tertiò, qa fili⁹ excluſus à Regia facultate assignatis sibi alimentis seu dote competēti, tanquā extraneus censendus est. Bar. in l. 1. §. iciēdum. n. 3. ff. de suis, & legitimis hæredibus. Bal. in l. maximū vitium. n. 22. C. de lib. prę. Tiraq. qui plura refert de Primog. q. 43. n. 15. Iac. Phil. Porti⁹. cōs. 13. n. 12.
16 & cons. 163. n. 13. & alibi sæpè Scrib. Nec eidē filio in posterum potest competere aliud ius ad bona parētis, nec habet ius contra tabulādi, nec dicēdi nullum paternum testamentum: etiāsi in eo prætereatur, vt prędicti. dd. aduertūt. Cū igitur cæteri filij tanquā extranei censendi sint: consequēs est, vt in Maioratus institutione necessario post Primogenitum, & eius descendentes vocandi non sint cum respectu extraneorum nullus ordo in d. l. 27. Tauri. assignatus inueniatur.

¶ Quartò, quia si ordo assignatus à d.l. 27. Tauri. seruādus esset in Maioratu ex Regia facultate instituto, plura absurda sequerētur. Nā nō posset parēs post vocationē filiorū ac descēdētiū ad Maioratus succesionē vocare ascēdētes legitimos: nisi vocatis priùs descēdētib⁹ illegitimis successionis capacibus, nec agnatos seu cognatos trāsuersales: nisi priùs vocatis ascēdētibus, nec extraneos: nisi vocatis omnib⁹ agnatis. Nec posset etiā filiū clericum, vel religiosum, nec furiosum, nec mutū, & surdū, nec filiā propter masculos à Maiorat⁹ successione excludere. Quod absu. dissimū, & veluti monstruū futurū esset: Quibus rationibus, & aliis quas cōsultò omittim⁹, secūdum hāc vltimā opinionē in quadā arduissima causa paucis retro diebus in Vallisoletano cōuētu, ꝓnūtiatū fuit, à qua sentētia fuit supplicatū, & pēdet adhuc lis. Ideóq; in quæstione adeò dubia, & super qua lis inter illustrissimos viros pendet, non licebit mihi vlteri⁹ ꝓgredi, nec in hac parte meū iudiciū interponere: ad hæc autē dubia summouenda vidimus in quadā Regia facultate post licentiā datā institutori, vt possit Primogeniū instituere in filio Primogenito, atque eius descendentibus adiectum. *Y a falta dellos en otras qualesquier personas de vuestros descendientes o transuersales, o estrañas.* Quorum verborum adiectio satis vtilis Primogeniorum institutoribus esse poterit.

¶ Sed dubitari etiā solet, vtrū in psona filij legitimati Primogeniū instituti possit. Qua in re distinguendū est. Aut enim parens habet alios filios legitimos, aut nō, in primo casu dicēdū est Primogeniū in psona filij legitimati instituti non posse. Nā quānis filij legitimati præsertim ex rescripto 18
Principis nihil differāt à legitimis. tex. in Aut. qb. mod. natu. efficia. sui. §. illud tamen. collat. 7. & in Auth. prætercà, & in Auth. item si quis. C. de natu. liber. l. 4 & fi. ti. 15. p. 4. Nō tamen possunt parētes 19
talib⁹ filiis legitimatis relinquere: nisi tātū: quantū vni ex filiis ex legitimo matrimonio ꝓcreatis. cui minima portio relicta est. tex. in d. Auth. qb. 20
mod. nat. efficia. sui. §. & quoniā variè. coll. 7 & in l. cōmunium. C. de natu lib. Quæ leges quānis in legitimatis ꝓ oblationem Curiæ loquantur, in legitimatis etiam ex principis rescripto ꝓcedūt, vt in specie ꝓfitētur Ang. in d. §. & quoniam variè, & Bal. in c. p tuas de maio. & obed. n. 2. Alex. in l. necessariis. ff. de acqui. hær. nu. 10 & 11. idē in l. sed si hac. § patronū. n. 9. ff. de in ius vocan. & in l. ex facto. §. si quis rogat⁹. n. 57. ff. ad Treb. Ias. in l. vna. C. quādo non petē. partes. n. 31. Dec. cōs. 393. n. 2. Tiraq. de Primog. q. 34. n. 50. Portius cons. 106. n. 77. Carol. Moli. in consue. Paris. ti. 1. §. 8. glo. 1. n. 46. Idque mihi verū videtur: quanuis de eo valde dubitet, & in contrariā sententiā potius inclinet Xuarez in rep. l. quoniam C. de inoffic. test. 12. limita. ad l. fori n. 1. & 2. cū seq. dicēs, ꝙ quānis legitimatus ꝓ oblationē Curiæ non possit meliorari. Legitimat⁹ tamen p rescriptum optimo iure meliorari possit, referens aliquas differētiæ rationes inter legitimationem per oblationem Curiæ, & illam, quæ rescripto Principis fit: sed re vera non 21
potest congrua ratio differentiæ inter legitimatū per oblationem Curiæ, & legitimatū per rescriptum assignari: quando vtraque legitimatio extātibus filiis legitimis facta fuit: prout etiam aduertit idem Xuarez in d. limita. 12. n. 3. Quod præsertim dicendum est extante decis. l. 12. Tauri. quæ hodie est. l. 10 tit. 8. li. 5. in nou. leg. reg collectione, qua cautū est, legitimatos per rescriptū Principis nō posse succedere parēiibus: nisi in quinta bonorum suorum portione: ex cuius legis declaratione, res ista apertior efficitur, de quo etiam latius infra lib. 5. dicemus.

¶ Hoc

Universidad de Deusto
Biblioteca

22 ¶ Hoc autē magis in ſpecie demonſtratur ex eo, quod ab Scrib. communiter receptum eſt, quòd ſcilicet filius legitimatus per Principis reſcriptū in iure Primogenituræ non ſuccedat: quāuis Maior natu ſit. Quod in ſpecie profitentur Imola & Domini. loquētes in Regni ſucceſſione. in c. grādi. de ſuppl. negli. Præla. li. 6. Alex. in l. Gallus. §. & quid ſi tātum. n. 25. ff. de lib. & poſth. & ibi Iaſ. 1. lect. ri. 92. Deci. conſ. 85. n. 8. vbi elegāter proſequitur materiā Io. Lecerier de Primog. li. 1. q. 13. Tiraq. in eodem tract. q. 34. n. 48. cum ſeq. Carol. Moli. in conſuet. Pariſ. tit. 1. §. 8. glo. 1. n. 46. & 47. Greg. Lop. in l. 4. ti. 15. par. 4. verb. *Todas las hōras*. Quod tamē in legitimato per reſcriptū, vel oblationem Curiæ, vel aliàs: non autem in legitimato per ſubſequens matrimonium intelligēdum erit: prout ex pluribus comprobat Tiraq. d. q. 34. n. 2. cum pluribus ſeq. atque alibi latius trademus.

24 ¶ In ſecundo caſu quādo ſcilicet filij, ſeu deſcendentes legitimi nō extāt, nulli dubium niſi, quòd poſſit Primogenium in perſona filij legitimati inſtitui: cùm ipſe nihil differat à legitimis, vt ſuperiùs oſtenſum eſt, neque ſibi obſtet aliquod impedimentum ad hoc, vt eidem poſſit parens omnia bona ſua, vel maiorem eorūm partem iure Maioratus, vel alio quocunque titulo relinquere, idq; notiſſimum eſt.

25 ¶ De filio autē naturali idipſum pari ratione dicendum erit: nam etiam ſi legitimatus nō ſit, filiis legitimis non extantibus parens poterit eidē omnia bona ſua, vel maiorem eorū partem iure Maioratus relinquere. Si verò filij legitimi extēt, nō poteſt pater eidē aliquid niſi quintum relinquere. Quod ex l. 10. Tauri. quæ eſt l. 8. tit. 8. lib. 5. in nou. leg. Reg. collectione. hodie deciſum eſt.

26 ¶ De filio autē ſpurio dubitari ſolet: vtrùm in eius perſona poſſit Primogenium inſtitui, in qua quęſtione dicendū erit in perſona filij ſpurij nō poſſe ab eius parēte Primogenium inſtitui. Spurius nā-

27 que ex nullo genere diſpoſitionis poteſt ad ſucceſſionē bonorū parētis admitti: imò eſt incapax ſucceſſionis eius, ſiue ex donatione, ſiue ex vltima volūtate, ſiue ex Primogenio, vel quacunque alia diſpoſitione. tex. in Auth. quib. mod. natu effi. ſui. §. final. collatio. 7. & in Authent. ex complexu ibi.

28 *Omnis paternæ ſucceſſionis indigni*. C. de inceſt. nupt. lex. 10. ti. 13. parti. 6. l. 10. Tauri. Idq; nedum in inſtitutione, ſed etiam in ſubſtitutione vulgari: ſeu fideicommiſſaria verum eſt. Sicut enim ſpurius nō poteſt capere à patre ex inſtitutione: ſimiliter etiam nec ex ſubſtitutione vulgari, vel fideicommiſſaria, ab eo capere poterit, gloſ ordin. in dicta Auth. quib. mod. natu. effi. ſui. §. fi. tex. in l. ſi is, qui ex bonis. ff. de vulg. vbi communiter Scribent. id notant Bal. & cæteri in l. eam, quam. C. de fideic. Guillel. Benedict qui plura refert in repet. capit. Rain. verb & vxorem deciſ. 5. num. 128. cum ſeq.

29 Imò neque directè, nec indirectè, neque per mediam perſonam alterius, nec aliquo alio colore quæſito, poteſt pater filio ſpurio aliquid relinquere l. q; conditionis. ff. de dona. cau. mort. l. hac edictali circa medium C. de ſecun. nupt. l. nec per ſe. C. de hæred. inſtitut. Bald. in l. 1. numero. 28. C. de Sacroſan. Eccleſ. Barto. & communiter Scrib. in l. fi. C. de his quib. vt indig. & alibi ſæpè Scrib.

30 ¶ Quod nedum procedit in Maioratu ex deciſionibus legum Regiarum facto: verùm etiam in eo, quod ex Regia facultate inſtituitur, etianſi vocatio ſpurij fiat poſt omnium legitimorū deſcendentium vocationem, quanuis enim verba facultatum generalia ſint, & ex eis Primogeniorū inſtitutoribus concedatur facultas vocandi quaſcūque perſonas, ea verba ad habiles tantùm, atque capaces, non autem ad perſonas inhabiles, & incapaces extendenda ſunt. l. vt gradatim. §. etſi lege. ff. de mune. & hono l. vbi latiſſimè per Scrib. C. de Sacroſanct. Eccleſ. l. quanuis. ff. de in ius vocan. Semper namque volūtas Principis præſumitur eſſe talis, qualis de iure eſſe debet. l. ex facto. in princip. ff. de vulga. l. quoniam. C. de natu. lib. l. ſi quando cum ſimilibus. C. de inofficio. teſtam. Quod in Hiſpanorum Primogeniis loquens ſic reſoluit Gregor. Lopez in l. 32. ti. 9. par. 6. in glo. verb. *No valdra*. colum. ſeptima. vbi latiſſimè id proſequitur. 31

¶ Hæc autē omnia nedum procedūt in his bonis 32
quorum ſucceſſionis ſpurius incapax eſt: ſed etiā iii ea parte, quæ ipſi filio ſpurio pro alimentis à parēte relinqui poteſt. Quanuis enim huius portionis ſpurius capax ſit: ea tamen ſpurio libera, & abſque grauamine relinqui debet, cùm ex precisa neceſſitate, atque ex iuris diſpoſitione debeatur, vt in ſpecie dixit Tellius Fernandez poſt Anton. Gome. ibidem. in l. 10. Tauri. nu. decimoquinto. qui in id omninò videndus erit.

¶ Sed & hæc quādo à patre in perſona filij ſpurij 33
Primogenium inſtituitur, intelligenda ſunt: ſi verò ab alio cognato, vel agnato, vel extraneo id Primogenium inſtituatur, ſiue ex facultate legum Regiarum, ſiue ex Regia facultate, poteſt eius inſtitutor ſpurium ſeruato ordine, de quo ſuperiùs meminimus ad eiuſdem Primogenij ſucceſſionē vocare: quanuis enim ſpurius hęreditatis parentis incapax ſit, nihilominùs tamen ab aliis ex cōtractu, vel ex teſtamento libetè capere poteſt. gloſſ. communiter approbata in Auth. quib. mod. natu. effi. ſui. verb. *Participium*. colla. 7. iunctis aliis, quæ ſupra lib. 1. c. 13. n. 10. tradidimus.

¶ Controuerti autē poteſt: vtrùm conceſſa facul- 34
tate, vt quis poſſit in perſona vnius ex filiis ſuis Primogenium inſtituere, valeat eius virtute Primogenium in perſona vnius ex nepotibus ſuis facere. In qua quæſtione videtur dicendum, quòd nō ea potiſſima ratione: quia in omnibus caſibus, quibus conſideratur gradus, vel affectio: prout in Maioratuum inſtitutione, vel ſucceſſione cōſiderari ſolet, verbum, filiorum, nepotes nō comprehendit. l. iubemus. C. ad Trebel. l. Gallus. §. inſtituens. ff. de liber. & poſthum. vbi Bartol. & communiter Scribent. id notant. Bart. in l. liberorum. columna ſecunda. ff. de verbo. ſigni. Ex quibus & aliis Greg. Lopez in l. 2. tit. 15. par. 2. in glo. verb. *Si dexaſſe hijo, o hija*. Dixit, ex facultate conceſſa ad inſtituendum Primogenium in vnum ex filiis, nō poſſe inſtitui in vnum ex nepotibus. 35

¶ Sed ipſemet Grego. Lopez forſan immemor eorum, quæ dixit in d. l. 2. Iterùm eandē quæſtionem diſcutit in l. 32. tit. 9. par. 6. in gloſ in verbo. *No valdra*. columna octaua verſi. Sed pone, quòd Rex conceſſit, ibiq; ſic diſtinguit, quòd aut filius extat, & Primogenium nō poſſit ex Regia facultate in perſona nepotis inſtitui, aut filius mortuus eſt, & poſſit: cū in eo caſu nepos in eius locū ſubintret. Ad q; plura iura, & rationes adducit, quæ apud

apud ipſum videri poterunt, quod verum ac probabile mihi videtur quādo in facultate, nulla nepotis mentio facta fuit. Idque ex iuribus, quæ ſtatim adducemus, de quibus Gregorius Lopez nō meminit, apertiſſimè à fortiori probatur. De quo tamen dicendum erit, prout infra iſto. c. num. 38. fin. verbis dicemus.

¶ In facultatibus autē, quæ hodie ad inſtituenda Primogenia cōceduntur adiici frequenter ſolet. *Que podais hazer el dicho Mayoradgo en los dichos vueſtro hijo, o hija, nietos, o nietas, que voſotros quiſieredes, y en ſus deſcendientes*. Quibus verbis extantibus, quæſtio hæc difficilior videtur: cùm cenſeatur conceſſa expreſſa facultas inſtituendi Primogenium in perſona filij, vel nepotis. Cuius perſonæ electio in facultate libera inſtitutoris appoſita videtur. Ideóq; poterit quemcūque ex eis voluerit eligere, ſiue proximiorem, ſiue remotiorem. l. cùm quidam. ff. de lega. 2. l. vnum ex familia. §. ſi de Falcidia. ibi. *eodem vel diſpari gradu*. ff. eod. Quod etiam euenit ex natura alternatiuæ, quæ in qualibet parte eiuſdem verificatur. l. ſi is qui ducenta. §. vtrùm. ff. de reb. dub. l. qui hæredi. cum ſimilib. ff. de conditio inſti.

¶ Sed verius videtur adhuc in caſu, de quo agimus, non poſſe Primogenium inſtitui in perſona nepotum niſi filiis deficientibus. Quod probatur ex tex. in l. hæredes mei. §. fin. ff. ad Treb. vbi probatur, quòd ſi teſtator relinquat fideicommiſſum filiis ſuis, vel nepotibus, vel aliis cognatis: ita, vt inter eos vxor ſua eligat, quos voluerit, non poterit vxor ipſa eligere nepotes: niſi filiis deficientibus, nec cognatos, niſi deficiētibus nepotibus. Per quem text. dicunt Bartol. & Scriben. ibidem,

36 quòd quando fideicommiſſum relinquitur inter perſonas, inter quas cadit affectio, attendendus eſt ordo ſcripturæ. Quod etiam probatur ex text. in l. cum pater. §. à te peto. ff. de lega. 2. ibi. *Non eſſe datam electionem: ſed ordine ſcripturæ factam ſubſtitutionem reſpondi*. Per quem text. ibidem Bart. & com. Scrib. id notant. Idque etiam Bart. Paul. Alex. Iaſon, & cęteri Scriben. in l. cùm quidam C. de verb. ſignifi. verum eſſe profitentur. Quibus adiicienda ſunt ea, quæ in id ſupra lib. 1. c. 6. nu. 7. latiùs annotauimus.

37 ¶ Nec obſtat tex. in d. l. cum quidam. ff. de leg. 2. & in d. §. ſi de Falcidia, & alia, quæ ſuperiùs citauimus. Ea namque procedunt: quando electio inter omnes ex familia genericè, atque inordinatè conceſſa fuit, ſecus autem quando per dinumerationē certorum graduū, vel perſonarū, certo ordine ſeruato. Tunc nāque ordo ſcripturæ, ac dinumerationis graduum ſeruandus erit. Quod in dictis legibus contrariis cōmuniter Scrib. ſic reſoluunt. Idq; optimè conſideret Ripa. in d. l. hæredes mei. §. fin. ff. ad Treb. n. 7.

38 ¶ Quāuis autē hæc in omnibus aliis fideicōmiſſis vera ſint, in Hiſpanorū tamen Primogeniis ſimpliciter ſumpta dubia mihi videntur. Imò exiſtimo, quòd mortuo filio Primogenito, vel alio, in cuius perſona, pater tempore cōceſſionis facultatis volebat Primogeniū inſtituere, poſſit illud inſtituere in perſona nepotis, qui ex filio Primogenito mortuo ſuperierit: etſi plures alij filij eius extent, abſque eo, quòd ſit neceſſarium mortē omnium filiorum expectare: prout in caſu. d. l. hæredes mei. §. fin. & in caſu. d. l. cū pater. §. à te peto, neceſſariū erat. Sicut enim in materia, vbi omnes filij in fideicōmiſſo ſuccedere debent, requiritur mors omniū filiorum, vt ad nepotum electionem peruenire debeat, vt ex dictis iuribus probatur. Sic etiam, vbi vnus filius ſolus in fideicommiſſo ſucceſſurus eſt, ſufficit mors vnius, vt ad nepotem eius trāſitus fieri valeat. Ea namque affectio, quæ conſiderabatur in filio, quem cæteris parens præferre volebat, eadem in nepote, qui ex eo filio ſupereſt, conſideranda eſt, vt ſimiliter is omnibus aliis filiis præferatur, ex his, quæ infra li. 3. vbi de patruo, & nepote agendum eſt, latiùs dicemus, & cùm dictorū iurium deciſiones, in mēte diſponētis interpretanda verſentur: prout ex eiſdē appareat, nulla potior mentis cōiectura in caſu, de quo agimus, deduci poterit: quàm quòd in materia, in qua vnus ſolus ſuccedere poteſt, exiſtimemus, quòd ſicut filius Primogenitus, ſeu alius magis dilectus, ſi viueret cæteros omnes filios excluderet, ex parentis vocatione, ita nepos ex eo procedens eoſdem excludat, ne pater cogatur ex Regia facultate lineam ſecundogenitorum, vel filiorum, quos adeò non diligebat, lineæ filij Primogeniti, vel prædilecti præferre, aduerſus deciſionem text. in l. cùm auus. ff. de condict. & demōſtra. & in l. cùm acutiſſimi cum ſimilib. C. de fideicom. Ideóque, ea iura in fideicōmiſſo, in quo non vnus, ſed plures ſuccedere debent, intelligēda ſunt, in Maioratu autem, vbi vnus tantùm ſucceſſurus eſt, limitanda, vt ſufficiat mors vnius filij, cuius lineam pater lineis cæterorum filiorum præferre volebat, vt poſſit in eius nepote, cæteris filiis excluſis, donec eius linea durauerit Primogenium inſtituere, idque veriſſimum mihi videtur: eſtque ſingulare, & nouum ad dictarum legum intellectum. Et quanuis nullus ex Scrib. ea iura ſic limitet, ac intelligat, non ideò intellectus iſte amplectendus nonerit. Non enim mirum videri debet, quòd Scriben. hunc caſum omiſerint, cùm hoc genus ſucceſſionis iure Maioratus, non ſatis perpenderint.

¶ Cæterùm etſi omnia ſuperiùs dicta probabilia videantur, exiſtimamus tamen in hoc caſu poſſe parētem Maioratum inſtituere in perſona nepotis prætermiſſo filio, cùm ſibi electio libera, quo ad hoc conceſſa fuerit, nec ex iuribus vulgaribus teneatur iuris ordinem ſequi. Nec obſtant dict. l. hæredes mei. §. final. & text. in dict. §. à te peto. Nam iura illa loquuntur in patre relinquente hęreditatem filiis ſuis, vel nepotibus, vel cognatis, in cuius perſona conſideratur affectio: nos autem loquimur in Rege facultatem concedēte, in quo nulla affectio conſideratur: ſed totum Maioratus inſtitutoris affectioni commiſſum eſt, qui poterit inter filios & nepotes, quē voluerit eligere, quod ex mente illorum iurium facillimè comprehenditur. Quod etiam pari ratione dici poterit, vbi parenti conceſſa fuit licentia, vt Primogenium in vno ex filiis ſuis inſtituere poſſit. Cùm enim in hoc caſu ex ſubiectæ materiæ natura, verbum, filiorum, nepotes etiam comprehendat, vt ſupra lib. 1. ca. 6. nu. 28. & 29. oſtenſum fuit, conſequens eſt, vt idem in eo caſu, quod in præcedenti paulò antè reſoluimus, dicendum ſit.

¶ Ex quibus decidi poteſt alia quæſtio, quam di- 39
ſcutit Grego. Lopez in d. l. 22. tit. 9. part. 6. in glo. verb. *Non valdra*. colum. 9. verſic. Quid tamen ſi vigore Regiæ licentiæ, vtrùm ſcilicet, quando Princeps conceſſit licentiam alicui, vt Maioratum inſtituat in forma ſolita, ſi ipſe in perſona filij, ac eius deſcendentiū Maioratum inſtituat, &

filius viuo parente moriatur: vtrùm sustineatur Maioratus in persona nepotis. In qua quęstione concludit ipse ex aliquibus fundamẽtis, quę apud ipsum videri poterunt, ꝙ sic. Cuius sententia firmior, ac verior redditur, ex his quæ superiùs annotauimus. Cùm enim nepos mortuo filio, subintret in locũ illius, nulli dubiũ: nisi ꝙ sit aliis filiis in Maioratus successione præferẽdus: sicut pater eius si viueret, præferendus esset. Quod eo maximè dicendum est, ꝙ in Maioratibus non pendeat vocatio sequentis a vocatione præcedentis: sed quælibet vocatio de per se subsistat, & à principio censeantur fieri tot donationes, seu substitutiones, quot personæ vocatæ inueniuntur: prout supra lib. 1. cap. 1. nu. 17. tradidimus.

¶ Sed controuerti etiam solet, quid dicẽdum sit: quando Princeps dedit licẽtiam alicui, vt Maio-
40 ratum instituat in persona Petri filij sui specialiter nominati, vtrum scilicet, eo mortuo, in vita eius possit illum instituere in persona nepotis, quem ipse filius Petrus relinquit. Quam quęst. tãgit Gregorius Lopez. in d. l. 3. tit. 9. part. 6. glo. in verb. *No valdra*. col. 9. vers. Quid autẽ, vbi concludit, non posse à parente Maioratũ instituì in persona nepotis ex ipso filio procedentis: quia quãuis verbum, filij, in aliis casibus extendatur ad nepotes, non tamẽ extenditur ad eos, quando filius proprio nomine vocatus est. Quod probatur ex
41 tex. quem ipse Grego. in id citat in l. si quis ita in principio ff. de test tute. iuncta gl verbo *Si quis filio*. vbi ex ea notat Bar. nu. 1. quod appellatio filij facta expresso nomine proprio non comprehendit alium, quàm filiũ sic specialiter nominatum. Ex quibus, & aliis, quæ ipse Grego. adducit, quæ apud ipsum videri poterũt: sic istam quæstionem resoluit.

¶ Quanuis autem hæc stringere videantur, contrarium mihi in hac quæstione dicendũ videtur. Nam cùm Maioratus dispositio ex sui natura perpetua esse debeat, non est credendum Principem concessisse parenti facultatẽ instituendi Maioratum in persona Petri eius filij, ita vt eo mortuo Maioratus ipse finiretur: sed vt ad eius descendẽtes protraheretur. Ideóq; ea adiectio, vt Maioratum in persona Petri filij sui facere posset, nõ restrictiuè ad eius descẽdentes: sed potiùs prælatiuè accipienda erit, eóq; mortuo in persona nepotis ex ipso superstitis fieri poterit: sicut in eius persona fieri potuisse, cum nepos ex superiùs adductis in eius locũ subintret. Quod ex his, quę supra, lib. 1. c. 4. tradidimus, verum esse apparet quanuis tutius sit, cùm similis casus contigerit ad primogenium in persona nepotis instituendum nouam facultatem impetrare. Ex facultatibus tamen, quæ hodie concedũtur semper huic casui prouidetur: cùm nunquam concedantur ad instituendũ Primogenium in persona alicuius filij sine adiectione descendentium.

42 ¶ Sed & aliã quæstionem mouet Greg. Lopez. in eadẽ. l. 32. d gl. verb. *No valdra*. col. 9. vtrùm, scilicet pater habens facultatem ad instituendũ Primogeniũ in persona vnius filij specificè nominati, possit illud instituere eo mortuo in persona alterius ex filiis suis. In qua quæstione decidit, quòd non. Cùm facultas sit specificè concessa ad vnum filium, nec ad alium in ea specificè non nominatũ extendi debeat. Quæ opinio vera, ac probabilis mihi videtur: cùm hic filius nullo iure in locum præmortui subintrare censendus sit. Tametsi ex Maioratus natura, atq; perpetuitate contrarium forsan, probabiliter disputari posset.

¶ Id ipsum etiam dicendũ erit in alia quæstione, quã ipse Gregorius tetigit in ea. l. 32. in glo. verb. *No valdra*. col. 10. vtrum pater, qui obtinuit facultatem ad instituendũ Maioratum in persona Titij filij sui, eo mortuo possit illũ instituere in persona alterius filij posteà nati, quem etiam Titium appellauit, in qua quæstione resoluit, ꝙ nõ ex iuribus, quæ ipse allegat. Idq; ipsum mihi verum videtur ex his, quæ in quæstione præcedẽti resoluimus. Cùm enim filius, qui vocatur nunc Titius non sit ille, qui in Regia facultate continetur, nil refert, vocetur Titius aut Mæuius, ad hoc, vt sub ea comprehendi possit: nisi ex Maioratus natura, ac perpetuitate, in hac quæstione, sicut in præcedenti, contrarium disputari prætendatur.

¶ Sed & ipse Gregorius in d. l. 32. col. 9 vers. Sed 43
quid si Rex dubitat de alia quæstione: vtrùm, scilicet quando pater habens facultatẽ ad instituendũ Primogeniũ in persona vnius ex filiis suis, non specificè nominati, illud instituit in persona vnius ex eis, qui mortuus est, viuo parente absq; filiis, possit in persona alterius ex reliquis, vigore eiusdẽ facultatis Primogeniũ instituere. In qua quæstione resoluit, quòd si filius acceptauit, & habuit Maioriam, & sic actus fuit perfectus, non possit Primogenium à parente in aliũ filium instituì: si verò filius primò nominatus, non habuit Maioriã nec respectu eius fuit dispositio perfecta, nec irreuocabilis, possit pater ipsũ Primogeniũ in persona alterius filij instituere, ad quod allegat text. in c. si electio, & in c. si cõpromissarius, de electi. lib. 6. Quæ opinio mihi vera videtur: dummodò primũ Primogenium irreuocabile fuerit, eiúsque possessio in vita filio tradita. Aliàs nãque contrariũ dicendũ erit: propter ea, quæ statim dicemus.

¶ Sed & iterum quærit Grego. Lopez retẽto eo- 44
dem themate in d. l. 32. in gl. 1. verb. *No valdra*. col. 9. vers. Sed quid si Rex. ad fi. vtrùm si Maioratus semel in persona vnius filij ex huiusmodi facultate institutus reuocetur à parẽte, possit iterùm ipse parẽs illum in persona alterius filij ex huiusmodi facultate institutus reuocetur à parẽte possit iterùm ipse parens illum in persona alterius filij instituere. In qua q. respondet, quòd non, ex leg. boues. §. hoc sermone. ff. de verb. sig. Et ex aliis iuri- 45
bus, quæ ibidem adducit, cuius dicta cõprobari possunt, ex his, quæ dixit Deci cõs. 512. nu. 2. cum seq. vbi inquit, ꝙ si Papa cõcedat Episcopo licẽtiam, ad testandum, eiúsq; virtute semel testetur, primúmq; testamentum reuocauerit, non poterit virtute eiusdem licentiæ facere secundum testamentum, quia licentia ad testandum in primo actu consumitur. Cuius opi. sequitur Soci. Iuni. cons. 89. nu. 24. cum seq. Quorum dicta sequutus fuit D. Dida. de Couarru. in c. cum in officiis n. 8. de testa. atque Tiraq. in d. l. boues. §. hoc sermone in regula eiusdem. l. n. 128.

¶ Hoc autem, quod Greg. Lopez. in hac quęstione respondit, & id quod Deci. d cõs. 512. & cæteri, qui illum sequũtur responderunt: proculdubiò erroneum est, siquidem licentia ad instituendum Primogenium, quod ex sui natura reuocabile est, vel ad testandum concessa, non consumitur ex primo actu reuocabili, nisi is actus morte confirmetur atque ex ea perfectionem accipiat. Imò is, qui illum fecit poterit, eo reuocato ex eadẽ licentia alium facere, donec actus ex ipsa licentia tactus,

factus semel effectũ obtineat. Quod ex pluribus iuribus, atque rationibus verum esse profitentur Marti. Nauarr. in repe. c. fin. 16. q. 1. in 3. q. principali. n. 22. cũ seq. & Tellius Fernãdez. in l. 4. Taun. 5. cum seq. vbi pluribus iuribus & rationibus id probat, quanuis nu. 13. illud cogitandum absque causa rationabili relinquat. Idq; ipsum tanquam vērum, ac iuridicum sequutus fuit Frãciscus Sarmientus, de redditibus Ecclesiasticis, par. 4. ca. 4. nu. 3. cum seq. Qui adeò enixè id probant, vt nullus in hac quæstione superfit dubitandi aditus, quorum opinioni libenter assentimur. Sicq; ipsemet Grego. Lopez. in eadem. l. 32. gl. verb. *No valdra*. col. 10. vers. Quid autẽ si quis fecit Maioriã. Iterum mouens in effectu eandem. q. contrarium decidit: imò quòd inciso, seu reuocato primo Maioratu, ex facultate Regia instituto, possit eiusdẽ Maioratus institutor alium virtute primæ licentiæ instituere. Quod hodie ex Regiis licẽtiis, quæ ad instituenda Primogenia concedi solent, apertiùs procedit, cùm ad hæc dubia summouenda in eis dici soleat, *que lo puedã mudar y reuocar, y hazer de nueuo todas las vezes que quisierẽ, y por ẽl tuuierẽ.*

46 ¶ Sed & dubitari potest, vtrùm concessa licentia, vt quis possit Primogeniũ in persona vnius ex filiis instituere, possit illud instituere, nedũ in persona vnius ex filiis, qui tẽpore concessionis facultatis nati erant: sed in persona posthumi, vel eius, qui post cõcessionem facultatis natus fuit. In qua quæstione dicendũ est, ꝙ sic. In his namque, quæ successionẽ atq; eius fauorẽ contingunt posthumus tanquam natus cẽsendus est. l. 1. §. in quibus vers. sciendum. ff. de lega. 3. l. qui in vtero. vbi per Scri. ff. de sta. homi. l. qui operas. ff. de ope. libert. Tiraq. qui plura refert, de retract. Lignagier. §. 1. glo. 9. nu. 75. cum pluribus sequen. Sicq; in specie in Regia facultate ad Primogeniũ instituendum concessa, resoluit Greg. Lopez. in l. 32. ti. 9. part. 6. in glo. verb. *No valdra*. col. 6. vers. Sed an cõprehendatur & col. 8. vers. Et an virtute. Quod etiam in Regiis facultatibus prouideri solet: dum in eis dicitur. *Que lo podais hazer en vno de los hijos, que teneis al presente, o tuuieredes de aqui adelante.*

¶ Similiter etiam controuerti solet, vtrùm is, qui habet facultatem ad instituẽdum Primogenium, 47
possit illud instituere in persona filij monachi, seu clerici, vel furiosi, muti, aut surdi, seu similes defectus patientis. Sed quia supra li. 1. cap. 13. vbi de Primogenito clerico religioso, seu furioso tractabimus, id latiùs discussimus, ad ibidem dicta lectores remittimus.

¶ Vtrùm autem is, qui habet Regiam facultatem 48
ad instituẽdum Primogeniũ in persona vnius ex filiis suis, possit eius facultatis virtute, in persona duorum filiorũ duo Primogenia instituere, vel è cõuerso: vtrùm qui habet Regiam facultatem ad instituendum plura Primogenia possit vnum solum instituere, ego supra isto lib. cap. 4. annotaui.

¶ Sed vtrùm parẽs, qui ex Principis, vel legũ Re- 49
giarũ facultate Primogeniũ instituit, teneatur in persona filij dignioris illud instituere, seu possit in eius successione dignum, seu etiam indignũ digniori præferre, ego supra isto lib. cap. 5. latissimè enarraui, vbi quid in hoc tam iure fori quàm poli dicendum sit, congrua distinctione resolui.

¶ Subsequẽter autem hìc tractandũ foret, vtrùm 50
pareus virtute Regiæ facultatis, possit in persona filij hæretici, vel proditoris, seu inimici Regis, vel filij existẽtis apud hostes Primogeniũ instituere, atq; de aliis quæstionibus similib⁹: sed quia de his plura apud Scri. in locis ordinariis inueniẽtur, & alibi de eis agendum erit, ea hìc breuitate studẽs, cõsultò prætermitto. Circa hæc autẽ videri poterunt, quæ de filio hæretico, seu proditore dixit Greg. Lopez. in l. 2. tit. 15. part. 2. in gl. verb. *Siendo hombre para ello*. col. 2. vers. sed pone, ꝙ tẽpore delationis Maioriæ. Et de inimico Regis dixit idẽ Greg. in l. 32. tit. 9. par. 6. gl. verb. *No valdra*. col. 6. & de existẽte apud hostes dixit in ea. gl. ver. *No valdra*. col. 8. Quãuis eñ hæc ipse non omninò resoluat, ex his tamen, quæ adducit, poterũt quædã veluti veritatis ac resolutionis vestigia cõprehendi.

SVMMARIA.

1 *Instituens Primogenium prospicere debet: ne conditiones turpes, & iniustas apponat, & honestas omittat.*

2 *Leges, quæ in Primogeniorum institutione apponuntur: vtrum veræ conditiones sint, an modum tantum inducant.*

3 *Leges, seu conditiones appositæ in Maioratu simpliciter sumpto, modum tantùm, non cõditionem inducunt.*

4 *Conditio suspendit effectum dispositionis in tempus conditionis impletæ: modus verò non: sed obligat post dispositionem perfectam ad eius implementum.*

5 *Conditio adiecta donatario, vt aliquid faciat, quod veniat implendum in futurum, modus reputatur, & non conditio.*

6 *Institutio Maioratus simpliciter sumpta, nec est conditionalis, nec pura, resoluenda tamen sub conditione.*

7 *Conditiones, aut modi appositi in institutione Primogenij, ipsum Primogenium non resoluunt.*

8 *Leges, seu conditiones Maioratus si non seruentur, non resoluitur institutio ipsius Maioratus: sed successores ad earum implementum astringendi sunt.*

9 *Præceptum testantis in dubio præsumitur appositum per viam modi, non autem conditionis.*

10 *Nisi causa aliud requirat, vel natura verborum aliud suadeat.*

11 *Leges, seu conditiones, quæ communiter in Maioratibus apponuntur, censentur modi: nisi alia adiungantur: quæ potiùs ad conditionem, quàm ad modum referri debeant.*

12 *In vocationibus Maioratus primus censetur vocatus purè: sequentes verò sub conditione.*

13 *In grauaminibus Maioratus onera, & grauamina ad modũ non ad conditionem referẽda sunt.*

14 *Grauа-*

Universidad de Deusto
Biblioteca

14 Grauamina Maioratus non suspendunt vocationes: sed post possessionem in vocatos transiatũ adimplenda sunt.

15 Nisi ex dispositione institutoris ante possessionis apprehensionem implendum sit.

16 Quo casu, licet ex dispositione legis possessio Maioratus transferatur in vocatũ, tamen apprehensio suspenditur, donec à successore adimpleatur.

17 Si institutor Maioratus dixerit, quòd non transeat dominiũ, nec possessio in vocatum, donec impleat, quod sibi iniunctum fuerit, nec dominium, nec possessio ciuilissima in eum transibit.

18 Dispositio, quod successor non censeatur vocatus: nisi onus impleat, conditionalis est.

19 Quando dispositio est pura, resoluenda tamen sub conditione, possessor lucratur fructus medij tẽporis. Si verò sit conditionalis, eos restituere tenetur.

20 Successor Maioratus grauatus aliquid adimplere, & non aliàs, vocatus in casu contrauentionis nunquam censetur vocatus, & fructus restituet.

21 Conditio viduæ imposita si non nupserit, hæreditatem ei traditam cum cautione Mutiana si nupserit, restituet cum fructibus.

22 Idem erit, in quolibet alio, cui legatum, vel hæreditas relicta sub conditione tradita sit dicta cautione Mutiana.

23 Licet cautio Mutiana non detur, nisi in dispositione conditionali, etiam cauẽdum est in dispositione modali de modo implendo, & vtroque casu res est cum fructibus restituenda.

24 In dispositione conditionali datur actio ex cautione Mutiana. In modali verò sine ea agi potest.

25 Quando vera conditio in dispositione apposita est: an successor Maioratus teneatur ante apprehensionem possessionis cauere de conditionis implemento, & de re cum fructibus restituenda.

26 Cautio Mutiana non habet locum in contractibus.

27 Cautio Mutiana habet locum in donationibus causa mortis.

28 Si Maioratus fiat ea lege, vt non possit reuocari, licet in eo nõ habeat locum cautio Mutiana, tamen cauendum est cautione modali de rigore iuris.

29 In Maioratu nõ est præstãda cautio Mutiana: quando præstita fuit cautio de re Maioratus conseruanda, ac restituenda.

30 Successor Maioratus nullum ius habet: nisi ab eo instanti quo sibi dies successionis cessit, & ideò fructus præteriti ad eum non pertinent.

31 Clausula, quòd si successor nõ impleuerit conditiones, transeat successio in sequentem, ac si primus fuisset mortuus: an sit ademptio successionis in pœnam facta.

32 Ademptio legati, vel institutionis in pœnam facta, non valet: si pœna ex causa iniusta procedat: si autem ex causa honesta, valet.

33 Pœna distinguitur à conditione, vel modo ex verisimili voluntate testatoris.

34 Conditiones iustæ, & honestæ quæcunque sint, à successoribus Maioratus seruandæ sunt, & non seruantes à successione priuandi.

35 Conditiones impossibiles, turpes, & inhonestæ in Primogenijs appositæ implendæ non sunt.

36 Conditiones impossibiles à natura, vel de iure, reijciuntur ab institutione, legato, seu fideicommisso, & remanet pura dispositio.

37 Conditiones impossibiles de facto vitiant institutionem, legatum, seu fideicommissum.

38 Cõditiones impossibiles de natura, vel de iure, seu de facto in cõtractib⁹ appositæ vitiãt cõtractũ.

39 In Primogenijs factis in testamento, seu in contractu reuocabili, conditiones impossibiles à natura, vel à iure appositæ reijciuntur.

40 In Primogenijs in contractu irreuocabili factis, conditiones impossibiles vitiant dispositionem.

41 In Primogenijs conditiones, & grauamina, potius ad modũ, quàm ad cõditionem referenda sunt.

42 Modus impossibilis dispositionem in contractu, seu in testamento factam non vitiat.

43 Vera conditio turpis in Primogenio adiecta vni vocato nõ vitiat Primogenium, nisi solam illam vocationem: nisi omnibus vocationibus in infinitum adiecta sit.

44 Institutor Primogenij, an possit astringere successores, vt iureiurando promittant, se conditiones seruaturos: an hoc tanquam turpe reijciatur.

45 Conditio iuramenti relata ad res præteritas, vel præsentes adimplenda est: ad futuras verò tanquam turpis reijcienda.

46 Veræ conditiones appositæ in Primogenijs in vltima voluntate factis implendæ sunt, reiecta conditione iurisiurandi.

47 Si leges Primogenij modum, & non veram conditionem inducant, successor tenetur adimplere conditionem iuramenti de modo implendo.

48 In Maioratu in contractu reuocabili facto, præceptum de iuramento, reijcitur à cõditione, in modo verò implendum est.

49 Conditio iuramenti non reijcitur à Maioratu facto in contractu irreuocabili: etiam quo ad veras, & proprias conditiones.

50 Præceptum iurisiurandi de iure Regio laicos, & minores. 25. annis non ligat.

51 Filiæ, fœminæ, & masculi, & fœminæ, quæ ab eis in perpetuum descẽderint, possunt ab institutore Primogenij propter masculos remotioris gradus excludi, præsertim dotibus competentibus relictis.

52 Tutiorem opinionem esse in Primogenijs filias in perpetuum propter alios transuersales non excludere.

53 In Primogenio facto ex facultate legis Regni in tertio bonorũ filiæ propter masculos transuersales, non possunt excludi.

54 Monachus, Religiosus, clericus, vel monialis à successione Primogenij possunt excludi.

55 A successione Primogenij facti de tertio bonorum iure Regni non possunt excludi prædicti.

56 Institutor Primogenij an possit statuere, quòd si successor crimen læsæ Maiestatis, vel sodomiæ commiserit præambula hora transeat ad successorem Primogenium: ita, vt fiscus à confiscatione excludatur.

57 In Primogenio ex Regia facultate instituto, non potest apponi clausula, quòd si committant prædicta delicta transeat ad successorem, vt fiscus excludatur.

58 Si Primogenium ex lege Regia fiat, dicta clausula apponi potest, & excludetur fiscus.

De legibus, ac conditionibus, quæ in Primogeniorum institutione apponi solent.

CAPVT XII.

SVPEREST, vt de legibus, ac conditionibus, quæ in Primogeniorum institutione adiici solent, discutiamus, cùm ex illarũ appositione, seu omissione constet ipsorum Primo-
1 geniorum substantia. Qua in re, illud potissimum Primogenia instituere volentes prospicere debent, ne vel eas conditiones apponant, quas turpes, aut iniustas sibi esse constiterit, nec eas omittant, quæ honestæ sunt, & ex quarum omissione ipsa Maioratus institutio corruat, seu inutilis efficiatur. Ideóque vt vnicuique Primogenium instituere volenti deinceps, qualiter hæc legitimè expleri valeant, cõpertum sit, ex amplissimo conditionum tractatu, ea præsertim in hac parte deducemus, quæ de cõditionibus iustis, honestis, atq; possibilibus obseruandis. De turpibus autem, seu inhonestis, aut impossibilibus reiiciendis scriptũ est, cætera aliis locis reseruantes.

2 ¶ Sed antequàm vlterius progrediamur, illud in primis pro huius materiæ introductione discutiendũ se offert, vtrùm, scilicet hæ leges, seu conditiones, quæ in Primogeniorum institutione apponi solent, veræ atq; propriæ conditiones sint, an verò modũ tantùm, non autem conditionem inducant: quæ inuestigatio summè vtilis erit ad plura, quę in hoc capite dicẽtur, & Scrib. in variis locis dicere solẽt. In qua quæstione, vt in ea vera resolutio habeatur, duo casus principales cõsiderãdi sunt. Aut enim agimus de ipsa Maioratus institutione simpliciter, atque absolutè sumpta. Aut de vocationibus, aut substitutionibus particularibus, quæ in ipso Maioratu continentur.

3 ¶ In primo casu, quãdo, scilicet, de Maioratus institutione simpliciter sumpta agimus, dicendum erit, q⁹ leges, seu conditiones, quæ respectu ipsius Maioratus institutionis apponuntur, non efficiũt ipsam Maioratus institutionem conditionalẽ: sed
4 solum modum inducunt. Quod patet ex eo, quia conditio suspẽdit effectum dispositionis in tempus ipsius cõditionis impletæ. Modus autem non impedit, nec etiam suspendit perfectionẽ dispositionis, sed obligat post dispositionem perfectam ad implendum in futurũ illud, quod in vim modi præcipitur. Quæ differentia inter modũ, & conditionem, comprehẽditur ex doctrina Bar. communiter sequuta, in l. quibus diebus. §. Termilius. nu. 1. ff. de condi. & demonstra. & ex l. Plautius. ff. eod. Et ex Scrib. cõmuniter in l. 2. C. de dona. quę sub modo, Parisius, qui plura refert, consil. 19. nu. 250. lib. 2. & alibi sæpe. Idque adeò verum est, vt si is, qui facit aliquam donationem, vel aliam dispositionem adiiciat, q⁹ illam facit sub hac condi- 5
tione, q⁹, scilicet donatarius faciat aliquid, quod venit implendum in futurum: nihilominùs tamen illud, quod sub nomine conditionis adiicitur tãquàm modus, nõ autem tanquàm conditio iudicandum erit. l. Mæuia. ff. de manu. testa. l. Caius. ff. de manu. l. debitori. C. de pact. vbi latè per Dec. & Alciat. Tiraq. qui plura refert, de retract. cõuẽtio. §. 2. gl. 1. n. 76. Quibus adiicienda sunt ea, quæ infra isto lib. c. 15. nu. 30. in id latiùs adducemus. Quæ omnia Maioratuum institutioni simpliciter sumptæ conueniunt. Quãuis enim Maioratuũ institutores frequenter dicere soleant, quòd Maioratus instituunt cum vinculis, ac conditionibus, quas ibidem adiiciunt: nihilominùs tamẽ id potius admodum, quàm ad conditionem referendum erit, cùm ea omnia in futurum implenda sint, nec dispositionem Maioratus suspendant.

¶ Quod adeò verũ est, vt Maioratus institutio nõ 6
solùm hoc respectu dici non valeat cõditionalis: sed nec etiã dici possit pura, resoluẽda tamen sub cõditione, iuxta tradita, in l. 2. 3. & 4. ff. de in diem adiecti. & in l. si res. ff. de cõtrahen. empti. iunctis pluribus aliis, quæ cumulat Tiraq. de retract. cõuentio. §. 2. gl. 1. n. 74. Conditiones nãque, seu ve- 7
riùs modi, leges, aut pacta, quę in primogeniis apponũtur, ipsum Primogeniũ non resoluũt. Absurdum namque esset, q⁹ successore alienante, vel aliquid aliud nõ implẽte, Maioratus ipse resolueretur, bonáq; libera efficerentur. Imò hæc interpretatio menti, ac verbis institutorũ contraria foret.

¶ Ex quibus infertur, quòd si leges, vel conditio 8
nes Maioratuum, à successoribus non seruentur, ipsius Maioratus institutio non resoluatur, sed

potiùs ſucceſſores ad implementum aſtringendi ſint. Ea namque eſt natura conditionis, vt ea deficiente actus reſoluatur, modus autem actum non reſoluit, ſed ad implendum ipſum modum aſtringit, prout infra iſto lib cap. 15. n. 28. latiùs oſtendemus.

9 ¶ Quibus adiicitur, quòd in dubio præſumẽdum eſt præceptum teſtantis appoſitum fuiſſe per viã modi, non autem per viam cõditionis, vt arbitratur Bart in l. cum motu. C. de tranſactionib. nu. 2. poſt Cinum. 4. oppoſitio. Quem ſequuntur ibi. Bal. Ang. Raph. Fulgo. Paul. & cõmuniter Scrib. prout teſtantur ibidem Alex. n. 8. Iaſ. nu. 8 & Deci. nu. 7 & ſequitur illam Iaſ. nu 2. & Iacob. nu 7. & D. Anto de Padilla, qui hanc etiam communẽ opi. eſſe profitetur. nu 8. Eámque opi. dixit etiam communem eſſe Alex conſ. 10 n. 4 lib. 1. Eámque ſequitur Pariſ. conſ. 19. n. 249. Atque Gratus cõſil. 81. n 77 lib. 2. & conſi. 108. nu. 4 eod lib. quam cõmunem opin. deducunt ex tex. in l quæro. § in-
10 ter locatorem. ff. locati. Idq; verum eſt, niſi cauſa requiratur ad originem rei, adeò vt abſque illa, actio dari non poteſt; vel natura verborum aliud ſuadeat ex tex qui ſic eſt intelligendus in l. à teſtatore ff. de condi & demonſtra. vbi ex his rationibus actus potiùs conditionalis, quàm modalis eſſe iudicatur. Quem text. ſic intellexerunt Alex. in d l. cum mota. n. 8. & Iaſ. nu. 20 & Cur. n. 16. & D. Anto. de Padilla. n. 8. cum ſeq & Pariſ. d. conſ. 19. num. 254.

11 ¶ Sed hæc de legibus, ac conditionibus, quæ frequenter in Maioratibus apponi ſolent, intelligẽda ſunt. Cuius generis ſunt alienationis prohibitio, ſuccedendi ordo, nominis, atque armorũ delationis grauamen, atque cætera omnia grauamina, vincula, atque conditiones, quæ ipſius Maioratus conſeruationem, atque perpetuitatem contingunt. Quanuis enim in his Maioratus inſtitutor verbo, conditionis, vtatur: nihilominùs tamẽ ea omnia potiùs ad modum, quàm ad conditionem referenda ſunt, cùm omnia in futurum, non autem ante Maioratus perfectionem (vt prædiximus) conferantur. Quòd ſi vltra hæc in ipſa Maioratus inſtitutione aliqua alia adiungantur, quæ potiùs ad proprias cõditiones, quàm ad modum referenda ſint, veluti ſi teſtator Maioratum efficiat certa conditione exiſtente, non aliàs, vel aliqua bona ſub aliqua cõditione, & non aliter Maioratui ſubiiciat, contrarium dicendum erit. Cùm enim hæc ad perfectionem, ſeu eſſentiam actus neceſſaria ſint, actúmq; ipſum in earum euentum ſuſpendat, nulli dubium, niſi quòd veræ ac propriæ conditiones cenſendæ ſint. Quod ex his regulis, quas ſuperiùs præmiſimus, probatur. Sed hæc rarò in Maioratuum inſtitutione contingere ſolent.

¶ In ſecundo caſu, quando, ſcilicet de vocationibus, aut ſubſtitutionibus particularibus agitur, ſub diſtinguendum eſt. Aut enim agimus de ipſis perſonis vocatis, ſeu ſubſtitutis, aut de grauaminibus & oneribus, quæ ipſiſmet perſonis vocatis apponuntur.

12 ¶ Si de ipſis perſonis vocatis, aut ſubſtitutis agamus, dicẽdum erit, primum vocatum propè ſemper ſimpliciter, atq; purè vocari ſolitum eſſe, niſi aliquãdo ex ſpeciali maioratus inſtitutoris diſpoſitione ſub aliqua conditione etiam primus vocetur: quod rarò contingit. Sequentes autem ſucceſſores ſemper ſub conditione vocantur, veluti primo moriente, vel abſque liberis decedente, vel ſub aliis ſimilibus conditionibus. Quę omnes veræ, atque propriæ conditiones ſunt, cum vocationem in earum euentum ſuſpendant. Atque requiratur earum verificatio, priuſquàm ſubſtitutio, ſeu vocatio effectum obtineat. Idque veriſſimum eſt.

¶ Si verò de grauaminibus, & oneribus eiſdem 13
ſubſtitutis, ſeu vocatis iniũctis agamus, dicẽdum erit propè ſemper ea onera, & grauamina ad modum, non autem ad conditionem, referenda eſſe, cùm ea vocationem, ſeu ſubſtitutionem non ſuſ- 14
pendant, ſed potiùs in futurum poſt ipſam vocationem perfectam, & dominium, ac poſſeſſionem in vocatos tranſlata adimplenda ſint, prout ſuperiùs oſtenſum eſt.

¶ Hoc autem dupliciter limitari poteſt. Primò, 15
ſi ex diſpoſitione Maioratus inſtitutoris, grauamen ipſum ante poſſeſſionis apprehenſionẽ implendũ ſit: prout pluries à Maioratuum inſtitutoribus factũ vidimus, qui præcipere ſolent ſucceſſoribus, vt antequam rerum Maioratus poſſeſſionem capiant, iurent ſe adimpleturos omnes conditiones, in ipſius Maioratus inſtitutione contentas, vel quòd aliquid aliud adimpleant. Nam in 16
hoc caſu, quanuis dominium ac poſſeſſio ciuiliſſima in vocatum mortuo vltimo poſſeſſore pertranſeant, ex miniſterio legum Regiarum eo momento quo mortuus fuit, cùm ſucceſſio nõ poſſit eſſe, impendenti. De quo infra lib. 3. dicemus, nihilominùs tamen apprehenſio actualis poſſeſſionis ſuſpendenda erit, donec ſucceſſor iurauerit, vel adimpleuerit illud, quòd à Maioratus inſtitutore ſibi iniunctum fuit. Quo ad hoc namque, illa eſt propria conditio, vtpotè, quæ actum apprehenſionis actualis poſſeſſionis ſuſpendat. l. mulier. §. 1. vbi per Scrib. ff. de cond. inſti. l. 3. §. ſi quis ita ff de hæredi inſti. Pariſius conſi. 19. n. 258 li. 2. Idq; probatur ex his, quæ ſuperiùs adducta ſunt. Quod autem ad ipſam ſucceſsionem attinet: ſi ex poſtfacto Maioratus ſucceſſor id nõ impleuerit, dicendum erit, prout infra in ſequenti limitatione dicemus.

¶ Imò quod plus eſt, ſi conditio hæc non ſolum 17
apprehenſioni poſſeſſionis, imò ipſi ſucceſſioni appoſita ſit, veluti ſi inſtitutor dixerit, quòd non tranſeant in vocatum dominiũ, nec poſſeſſio, nec ipſa ſucceſſio, donec adimpleat id, quod ſibi iniunctum eſt, etiam ipſum dominium, atque poſſeſſio ciuiliſſima, in hoc caſu, inuocatum non pertranſibit: cum conditio ipſa ſucceſſionem, atque dominij tranſlationem in euentum conditionis ſuſpendat, & in vocatum ſub conditione dominium, atque poſſeſſio non pertranſeant ex miniſterio legum Regiarum: prout ex pluribus probat Grego. Lopius in l. 7. tit. 4. part. 5. verb. *Poſſeſſion.* vtrum autem prædicta iuriſiurandi conditio à Maioratus inſtitutore eiuſdem Maioratus ſucceſſoribus apponi poſsit, infra iſto. cap. nume. 44. dicemus.

¶ Secundò limitatur, niſi Maioratus inſtitutor in 18
ipſo grauamine diſponat, ꝙ ſi ſucceſſor illud non adimpleuerit, cenſeatur non vocatus, ſeu pręteritus adiiciens, quòd non intendit vocare, nec vocat ad eius Maioratus ſucceſsionem, niſi eos tantum, qui grauamina ſibi iniuncta, præcisè adimpleuerint. Quod in pluribus huius Regni Maioratibus diſpoſitum, atque præceptum vidimus. Tunc namque, vel erit pura vocatio, reſoluenda tamen

tamen ſub conditione, ex eo, quòd in eius defectũ cenſetur poſſeſſor nõ vocatus, vel quod verius eſt, cenſebitur vocatio ipſa conditionalis ex eo, quòd non vocatur, niſi ille, qui conditiones ipſas adimpleuerit, iuxta diſtinctionem Iuriſconſulti in l. 2. cũ ſeq. ff. de in diem adiecti. Iunctis his, quæ ſupra iſto cap nu. 16 cum ſeq. tradidimus. Sicque in ſpecie in ſimilibus vocationibus, ſeu ſubſtitutionib⁹, reſoluit Pariſius, conſi. 19. nu. 63. & quaſi per totũ conſil. lib. 2.

19 ¶ Quæ omnia ſummè notanda atque aduertenda ſunt: eſſe namque poterunt maximi effectus ad intelligendum, quis lucrabitur fructus interim perceptos, & ad alios quàmplures effectus. Nam ſi vocatio ſit pura, reſoluenda tamen ſub conditione, poſſeſſor Maioratus lucrabitur fructus medij temporis, etſi ex non adimplemẽto conditionis vocatio reſoluatur. Si verò ſit vocatio ipſa conditionalis, non lucrabitur fructus medij temporis, ſed omnes fructus perceptos reſtituere tenebitur. Hæc nãque diſtinctio cõmuniter recepta eſt; quòd, ſcilicet, ſi diſpoſitio pura ſit, ſed reſoluẽda ſub cõditione, poſſeſſor faciat fructus ſuos, cùm interim dominus ſit. Si verò conditionalis, eos reſtituere teneatur, cùm nullo tempore dominus fuerit, nec eos acquirere potuerit. l. 2. & l. 4. ff. de in diem adiectio. l. neceſſario. §. quòd ſi pẽdente ff. de peri. & cõmo. rei vend. l. omnia. §. 1. ff. de leg. 2. Tiraq qui id optimè explicat, de retract. conuentio. § 2. glo. 1. n. 73.

¶ Quæ differentia inter diſpoſitionem conditionalem, & puram, ſub conditione tamen reſoluendam, quo ad fructuũ acquiſitionem vera eſt, quanuis contrarium, imò, quòd etiam in diſpoſitione pura ſub conditione reſoluta fructus veniant reſtituẽdi, verius eſſe profiteatur glo. in l. 2. verb. *Lucrari.* ff. de in diem adiecti Quæ in effectu ſentit, ꝙ ex diſpoſitione pura, reſoluenda tamen ſub conditione, fructus interim fiant accipientis, ex poſtfacto tamen, adueniente caſu reſolutionis, ſint etiam fructus cum ipſa re principali reſtituendi, quam ibi Scrib. ſequuntur. Idq; ipſum verum eſſe exiſtimãt Ioã. Andr. & Abb. nu. 6. & cæteri Scrib. in ca. illo vos, de pigno. Quorũ opin. communem eſſe aſſerit, atque ex pluribus cõprobat Coraſius lib. 3. Miſcellanearum. cap. 9. hæc namque opinio falſa eſt, prout optimè probant Tiraquel in l. ſi vn quàm. C. de reuocan. dona. verb. reuertatur. num. 283 qui plures idipſum aſſerentes refert, & D. Dida. de Couarru. lib. 3. reſolu ca. 9 num. 1. atque Fernan. Menchaca cõtrouer. frequentium. lib. 3. cap. 49 num 1. Quod optimè probat tex. qui ſic abſq; cauillatione gloſſæ intelligendus eſt. in d. l. 2 ff. de in diem adiecti.

20 ¶ Quanuis autem hæc differentia inter diſpoſitionem conditionalem & pura ſed ſub conditione reſoluendam: vera ſit ad caſum tamen, de quo agimus, nihil attinet, cùm Maiorat⁹ ſucceſſor ſub conditionibus prædictis, & non aliàs vocatus, in caſu contrauentionis ab initio nunquam vocatus cenſendus ſit, eaq; diſpoſitio iuxta diſtinctionẽ d l. 2. ff. de in diem adiecti. non pura, & ſub conditione reſoluenda: ſed propriè cõditionalis, à principio cenſenda ſit. Quod dixit Angel. conſil. 165. incipi. in Dei nomine. Exiſto dubio, vbi eleganter inquit, quòd ſi teſtator hæredem inſtituit ſub conditione, ſi non alienauerit, & in caſu cõtrauẽtionis vocauit alium quod ſi fecerit contra conditionem, ipſo iure definet eſſe hæres à principio, & in alium hæreditas transfundetur. Idipſum etiam ex pluribus probat Bartholomæ⁹ Soci. in d. l Mutianæ. col. fin. ff. de condi. & demonſtra. vbi inquit hæredem, qui fecit contra conditionem non priuari hæreditate ex diſpoſitione teſtatoris, ſed ex legis diſpoſitione, quia teſtator in eum caſum nõ videtur adimere hæreditatem, ſed veriùs cenſendus eſt illam non dediſſe. Cuius dicta ſequitur, atque ingeniosè probat Emanuel Acoſta in ſelectis circa conditiones. li. 2. ca. 6 nu 5 & 6. & Paul. Pariſ. conſ. 19. nu. 63. cum aliis. li. 2. Idq; verum mihi videtur, tametſi Petrus de Neapolis. Bart. Alberi. Cuma. & alij ab Emanuele Acoſta. relati contrariam opinionem ſequantur. Quorum ſentẽtia iuris principiis apertiſſimè aduerſatur.

¶ Sed idipſum clariùs probatur ex deciſ. text. in 21
Auth. cui relictum. C. de indicta viduita tolleu. ibi. *Ac ſi ei relictum, vel ordinatum non eſſet.* Vbi probatur, quòd vidua, cui à marito ſup cõditione nõ nubendi hæreditas relicta eſt, eaque ſibi fuit præſtita cautione Mutiana tradita, ſi poſteà nubat, tenebitur eam reſtituere cum fructibus, tàm perceptis, quàm percipiẽdis, quia ex non implemento conditionis cenſetur retrò hæredẽ non fuiſſe. Per quem tex. id notant ibid. Bald. Paul. & communiter Scrib. vbi Iaſ. nu. 7. id optimè declarat. Quod 22
etiam in quolibet alio, cui legatum, vel hæreditas ſub conditione relicta eſt, traditaque ſibi prętita Mutiana cautione dicendum erit. Is nãque nõ impleta conditione, tenetur rem cũ fructib. reſtituere. Idq; Bar. in d. l. Mutianæ. n. 7. ff. de condi. & demonſtra. ſentire videtur, atque palam profitentur Soci. col. fina. & cæteri Scrib. ibidem, atque in d. Auth. cui relictum.

Quę omnia, quo ad cautionis præſtationem, & 23
fructuum reſtitutionem nõ ſolùm in vera, ac propria conditione procedunt, ſed etiam in modo locũ habent. Quãuis. n. propriè loquẽdo, cautio Mutiana in diſpoſitionib. ſub modo factis non detur, ſed ſolum in diſpoſitionib. factis ſub conditione (vt put in d. l. Mutianæ omnes Scrib. aduertũt): cõmunis tñ reſolutio eſt, ꝙ in diſpoſitione modali ſit cauendũ de modo implẽdo, ſicut in conditionali, de cõditione implẽda, & in vtroq; caſu, modo, vel 24
cõditione non impletis, res ſit cũ fructib. reſtituẽda, differentia autem inter has duas cautiones ea eſt, ꝙ in diſpoſitione cõditionali ex cautione datur agere volenti actio, quæ ex rigore iuris ſuſpenſa erat, vſque in euentũ cõditionis. Ideoque Mutius introduxit Mutianam cautionem, vt cõditio præſtita ipſa cautione, pro impleta haberetur, deditq; cauenti actionem ad rem exigendam. In diſpoſitione autem modali, non datur actio ex cautione, imò abſque ea agi poteſt, cùm modus non ſuſpendat perfectionem diſpoſitionis nec actionis, ſed ex prædicta cautione detur agenti replicatio, ſi excipiatur, ꝙ obſtat ei, ꝙ res ſub modo ſibi relicta eſt, & ꝙ debet ante omnia modũ implere, vt ipſe poſſit dicere, ꝙ debet rẽ obtinere præſtita cautione de modo implendo, quæ diuerſa eſt, à cautione Mutiana, prout optimè declarant Bar. in l. quib. diebus. §. Termilius. ff. de condi. & demonſtra. & Paul. nu. 5. & Bart. Soci. col 4. verſic. Circa tertiam quæſtionem. Iaſ. in l. 1. C. de pact. nume. 7. Idque etiam in d. l. Mutianæ, & in pluribus aliis locis Scrib. annotare ſolent.

¶ Ex quibus nouiſſimè infertur, quòd præter cau 25
tionem de re Maioratus reſtituenda, quam ſucceſſor Maioratus præſtare tenetur, prout diximus ſu-

Universidad de Biblioteca

pra li.3.c.15.n.1.cum sequen. Similiter, antequàm possessionem rerum Maioratus apprehēdat, tenea tur præstare cautionem præstare, siue de conditione, siue de modo hac lege appositis implendis, vel de rebus Maioratus in casum contrauentionis cum fructibus restituendis. iuxta supradicta tracte mus, non enim in eum aliter dominium, atq; possessio transire possent, quādo vera, ac propria cōditio apposita fuisset, cùm id conditionis effectus impediat, quod esset nouum, ac subtile. si verū foret, astringeretq; præcisiùs Maioratuum possessores ad eorum conditiones obseruandas, si scirent non solùm ipsos esse bonis Maioratus priuandos: sed etiā ad fructuum perceptorum restitutionem compellandos. Idque vltra superiùs adducta apertissimè probat tex. in l.3.§.si quis ita.ff. de addi.lega. ibi. *Hæres igitur debebit doli exceptione appositapro spicere sibi cautione, à Titio de fundo nō alienando.* Per quem tex. dixit glos. ibidem, verbo. *Cautione.* Quā communiter Scrib. sequuntur. Quòd si fundus relinquatur alicui cum prohibitione de non alienādo, is, cuius fauore prohibitio apposita est, vel cui ex alienatione damnum sequi potest, petere pote rit cautionem Mutianam de conditione prohibitionis alienationis obseruanda. Qui tex. expressè dubium hoc decidere videtur.

26 ¶ Nec Maioratuum possessores hanc cautionem euitare possent ex eo, quòd Maioratus in contractu institutus sit, & q̄ iuxta communem sententiā cautio Mutiana locum non habeat in contractib. vt dixit Bart cōmuniter sequutus in d.l. Mutianæ. n.4.ff.de cond.& demonstr. post glo.1 ibid. Scrib. in l.final. C.de pact. vbi Alex.n.9. Deci.n.34. Curtius Iuni.nu.62. hāc communem opinionem esse profitētur. Idem Alexan.in l.siue apud acta. C. de transacti.nu.7.vbi etiam Ias.nu.5.atque Anton.de Padilla.nu.15. & cæteri Scrib.idipsum communiter resoluunt plures in idem citantes, qui apud ipsos videri poterunt.

27 ¶ Hæc namque obiectio facilè diluitur. Nā si Maioratus reuocari possint nulli dubium, nisi q̄ in eis habeat locū cautio Mutiana, cùm etiā si in contractu facti sint sequantur vltimæ voluntatis naturam: prout supra lib.1.c.12.n.8. latiùs annotauim' Qua ratione communiter receptum est, in donatione causa mortis cautionem Mutianam interponi posse. Idq̄; probat. tex. clarus in Auth. de nupt. §. quæ verò nunc vers. præfatæ autem colla.4. Per quem tex. id dixit Bald. in Auth. cui relictū. C. de indicta vidui tollen.n.21. quem ibi Scrib. sequuntur Socin. in d.l. Mutianæ.n.6. Ias. in d.l. siue apud acta. C. de transact.n.19.vbi D.Anto. de Padilla. n.18. plura in idē adducit Cur. Iū. in l.1.C. de pact. n.65. Emanuel Acosta in rep.l.cū tale.§.si arbitratu. ff. de condi.& demōstra. amplia nu.4.& 5. & alibi sæpe Scrib.

28 ¶ Si verò Maioratus ea lege fiat, vt reuocari non valeat, quāuis in eo cautio Mutiana locum nō habeat, cùm Maioratus iste vim contractus, nō autem vltimæ voluntatis obtineat: nihilominùs tamē in eo interponi debet cautio modalis, de qua per Bar. & Scri. in d.l. quib. diebus. §. Termilius ff. de condi. & demonstra & in l. in omnibus. ff. de iudi. De qua etiam ego superius memini. Quæ cautio tam in contractib. bonæ fidei: quàm in contractibus strictis iuris præstanda erit, vt in specie dixit Bar. in d.§. Termilius. n.15. per tex. qui ad id solet communiter allegari in l. Insulam. in fi. ff. loca. Quod etiam sequuntur Soci. in d.l. Mutianæ. n. 6. Bar n.12.& Ias.n.21. in d.l. siue apud acta. n.21. vbi D. Anto. de Padilla. n.28. plura in idē adducit Curtius Iun. in l.1.C. de pact. n.58.& alibi sæpè Scrib.

¶ Sed quamuis hæc omnia ex stricto iuris rigore 29
procedant, & vera mihi videantur, nūquam tamen illa vidi in forēsibus cōtrouersiis deducta, nec admissa. Nec existimarem, q̄ præstita satisdatione de re Maioratus conseruanda, ac restituenda. De qua supra lib.1.c.15. dictum est, admitterentur. Cuius rei inter alias duæ rationes potissimæ mihi occurrunt.

¶ Prima, q̄ in eisdem Maioratib. semper dici soleat, q̄ si possessor leges, seu cōditiones ipsius maioratus non adimpleuerit, statim Maioratus ipse transeat in sequentem, & cum huius clausulæ virtute eo ipso, quòd conditio, seu modus impletus non fuerit, cedat ipsius Maioratus dies, & videatur sequenti successori cōsultum ex satisdatione. quæ præstari debet de re adueniente die substitutionis restituenda, videtur, quodam modò supflua cautio, quæ de adimplēdis modis, seu cōditionib. præstatur, cùm cautio supradicta idē in effectu cō tineat, nec sit superfluis cautionib. vtendum. l. hæc stipulatio. §. Diuus. ff. vt legatorum seu fideicom. nomi. cauea.

¶ Secunda, quia si dicatūr, quòd hæc cautio ne- 30
cessaria est propter fruct', quos Maioratus possessor ex non implemento modi, seu conditionis restituere tenetur, hoc etiam necessarium non videtur. Nam quanuis id in fideicommissis, vel aliis hę reditatib. sub conditione relictis procedat, in Maioratibus tamen perpetuis procedere posse nō videtur. Cum n. sequēs successor nō habeat aliquod ius ad Maioratus successionem, nisi ex eo instanti, quo dies eiusdem successionis cessit: consequens, est, vt non fructus, præteriti temporis, sed sola bona ipsa Maioratus sint sibi restituenda, cùm ad fructus petendos nullū ius sibi competere valeat, ad quam bonorum Maioratus restitutionem sufficit cautio supradicta. Quòd si dixerimus fructus hęredi Maioratus institutoris restituendos esse, adhuc id iure subsistere non videtur, cùm non fauore hęredis, sed fauore totius familiæ conditiones appositæ fuerint. Nec fit considerabilis ratio, quare id, quod aufertur à possessore, qui conditiones non seruauit, sit præstandum hæredi, cuius fauore, conditiones appositæ non sunt. Quibus adiicitur, cōditiones huiusmodi, potiùs cōminatorias, quam prędicti effectus inductorias cēsendas esse. Ideoq̄; non sunt adeò strictè, prout aliæ, quæ in ipsa principali dispositione apponuntur, interpretandæ Ex quibus rationibus videtur huiusmodi cautionem necessariam non esse.

¶ Hæc sunt, quæ mihi in hoc articulo dicenda occurrerūt ad communem huius rei obseruationem tuendam, atque conseruandam, & ne tot nouitates in Maioratuum successione introducamus quæ nedum hucusq̄ue à nostris Iurisconsultis adducta, sed nec etiam excogitata fuerūt: sed si liberè sententia nostra dicenda sit, hæc non adeò exactè illa, quæ supèriùs annotauimus, diluunt, vt ab eis omninò discedendum mihi videatur. Ideoq̄ue cùm similis casus contigerit, de eis deliberandum erit.

¶ Illud autem prætermittendū non erit, q̄ propè 31
in omnibus Maioratib. adiici solet, vt prædixim', q̄ si Maioratus possessor eiusdem conditiones nō adimpleuerit, Maioratus successio transeat in sequentem successorem, ac si primus successor mortuus

tuus fuisset. Quæ videtur quædam successionis ad emptio, & in alium translatio in pœnam facta, eāque pœnæ appositio, cum iusta atque cōseruationi ipsorum Maioratuum conueniens sit, proculdu
32 biò ad vnguem seruanda erit. l.1.& 2.ff. de his, quæ pœn. nomine l.vna. C. eod. tit. vbi probatur, adem ptionem, vel trāslationem legati, vel institutionis vel quidpiam aliud in pœnam adiectum, non valere, si pœna ex causa iniusta, ac turpi procederet. Si verò ex causa honesta procedat, validum esse. Quod ibidem communiter Scrib. profitētur, probatur̄que ex l. mulcta. & ex l. in testamento. la.1.ff. de condi.& demōstra.& ex l.1.§.itē si ita.ff. ad leg. Falcid & ex l. si pœnam. ff. quando dies lega. ced. Quod etiam ex pluribus legibus ff. de adimen. lega. deduci poterit. Ideoque in casū de quo agimus leges de ademptione, & translatione legatorum, vel de quibuscunque aliis rebus, quæ sub pœna præcipiuntur, loquentes ad Hispanorum Primogenia hac distinctione præmissa, deduci poterunt, quòd optimè in Primogeniis loquens, considerat Paris. d.cōs.19.n.134.li.2.vbi latissimè prosequitur materiam.

33 ¶ In hoc tamen considerandum est, difficile esse conditionem à pœna discernere: cū propè similibus verbis apponi soleant. Sed obseruandum erit, q̄ pœna à conditione, vel modo ex verisimili Maioratus institutoris voluntate distinguitur: prout inquit Iurisconsultus in l.2.ff. de his, quę pœn. nom. Idque ex rei qualitate, atq; verborū conceptione comprehenditur: prout optimè declarant Paul. Castr in l.vna. C. de his, quæ pœn nom n.8. Imol. in l Titia. col.3.ff. de verb. oblig. atq; omniū latissimè Emanuel Acosta. in d.rep.l.cū tale.§.si quis arbitratu ff. de condi.& demonst amplia vlt. nu.37. Quæ omnia satis notanda sunt non n.fic ad Hispanorum Primogenia deducta, alibi inuenientur.

34 ¶ His igitur sic præmissis, vt ad cōditiones impossibiles turpes, ac inhonestas, & ad eas, quæ possibiles, iustæ, & honestæ sunt, transitum faciamus, sciendum est, leges, seu conditiones possibiles iustas, atq; honestas, proculdubiò à Maioratuū successoribus præcisè seruandas esse, siue in cōtractibus, siue in vltimis voluntatib. appositę fuerint, si ue cōditiones ipsæ potestatiuę, casuales, siue mixtæ sint. Aliàs autem illas nō seruantes, Maioratuū successione priuandos esse. l. Mæuius. & l. qui hæredi & per totum ff. de condi.& demōst. l.1.& per tot. tit. ff de condi. insti. l. facta. §. in danda cum similib. ff de condi.& demonstra Iunctis pluribus aliis, quæ inferiùs citabimus. Idq̄; verissimum, atque apud omnes indubitatissimum est.

35 ¶ Similiter etiam sciendum est, leges, seu conditiones impossibiles in Primogeniis appositas, adimplendas non esse. l. obtinuit. ff. de condi. & demonstr. l.1. cum similib. ff. de condi insti. Sub quo conditionum genere turpes, atque inhonestæ cōprehenduntur. Sunt namq; impossibilium conditionum quatuor genera. Quædam n. sunt impossibiles natura, vt si dicatur, instituo te: si cęlū digito tetigerit. Quędam sunt impossibiles de iure: veluti omnes conditiones turpes, seu cōtra ius, atq; illæ quę sunt contra pietatem, vel honestatem, seu bonos mores. Quædā sunt impossibiles de facto: veluti si quis aliquem hæredem instituerit, si montem aureum Titio dederit intelligendo de monte artificiali: aliàs autem esset impossibilis natura. Quædam autem sunt impossibiles ratione perplexitatis. Quarum conditionum exempla appolita sunt in §. si impossibilis. insti. de inu. stipu. & in l. conditiones, quæ contra bonos mores ff. de cōdi. insti. & in l. conditiones, quę contra edicta. ff. eod. glo.1. in d.§. si impossibilis insti. de hæredib. instit. tuē. l. si Titi'. ff. de cōdi. insti. l.3.4.& 5. ti.4 part.6. 36

¶ In his autem conditionib. multū interest, vtrum in vltima voluntate, aut in cōtractu appositæ fuerint. Si enim in vltima volūtate apponantur conditiones illæ quæ à natura, seu de iure impossibiles sunt, reiiciuntur de institutione, legato, seu fideicommisso. Institutio autem, legatum, seu fideicommissum, vltimæ voluntatis fauore, pura remanebūt. Tex. in § impossibilis institutus, de hęredib. insti l. obtinuit ff. de condit & demōstr. d.l.3.ti.4. 37
part.6. Si autem conditiones sint impossibiles de facto, seu ratione perplexitatis vitiant institutionem, legatum, seu fideicōmissum. d.l. Si Titius. ff. de condi. insti. Bar Imol. & communiter Scrib. in d.l.1.ff. de condi insti. glo. ordi. cōmuniter sequuta in d.§. impossibilis. l.4 & 5. tit.4 par.6. Quod proculdubiò in hoc Regno seruandū erit. Quāuis contrarium in conditione impossibili de facto, imò q̄ non vitiet institutionem: sed ipsa conditio ab institutione reiicienda sit, ex pluribus ingeniosè probare conetur Emmanuel Acosta in selectis conditio lib.1.c.8.nu.9 qui plures idipsum existimantes refert.

¶ Si verò præfatæ conditiones impossibiles, siue 38
de iure, vel natura, siue de facto, seu ratione perplexitatis in contractib. appositę fuerint, indistinctè contractum ipsum seu stipulationem, in qua interpositæ fuerint, vitiabūt text. in d.§. si impossibilis. insti. de inutili. stipula. l. nō solùm. ff. de acti. & obli. ex l. si sub impossibili. ff. de fideiusso. l. impossibilium ff. de reg iur. l. impossibilis. ff. de verb. obliga. & vtrobique per Scrib.

¶ Quæ omnia ad Hispanorum Primogenia faci- 39
lè deduci poterunt. Si enim in vltima volūtate Primogenia ipsa instituta sint, dicendum erit conditiones impossibiles à iure, seu à natura in eisdem appositas, ab eis reiiciendas esse. Primogenia autē sustinenda: conditiones autem impossibiles de facto, seu ratione perplexitatis ipsam Maioratus institutionem vitiare: si verò in contractu instituta 40
sint, distinguēdum esse. Nam si contractus irreuocabilis fuerit, Primogenium ipsum ex harum impossibiliū cōditionū adiectione indistinctè vitiabitur. Si verò reuocabilis fuerit, id quod in vltima voluntate in eo Primogenio seruandum erit. Cum eo casu vltimæ voluntatis naturā obseruet. Quod etiā in donatione causa mortis decisū est. Ea nāq; cū quo ad effectus, vltimæ voluntatis naturā sequatur. Quanuis quo ad ordinationem cōtractus sit, ex adiectione conditionū, quę iure, aut natura impossibiles sunt, nō vitiatur: sed ab ea præfatæ conditiones, sicuti ab vltima voluntate reiiciuntur. l. quæ sub cōditione in princi vers. Et in mortis. ff. de condi. insti. Per quem tex. id communiter receptū esse asserit Emmanuel Acosta in select. condi. lib.1.c.8.n.3. Quod esset satis notabile verbum, si verū foret, ex eoq; subuerterentur plura Primogenia, quę sub conditionibus impossibilibus de iure, & de facto, de quibus statim dicem' in contractibus, seu in vltima volūtate interdum instituí solent.

¶ Sed hæc omnia maturiùs consideranda sunt. In primis autem animaduertendum est, q̄ si Primogenium institutum fuerit sub conditione immogenium institutum fuerit sub conditione impossibili, ipsi principali institutioni adiecta, quæ

propriè

Universidad de Sevilla Biblioteca

propriè conditio sit, atq; eius perfectionem suspendat, omnia, quæ prædiximus seruanda erũt, distinguẽdo vltimam voluntatẽ à contractu: prout paulò antè distinguebamus. Quod tamen rarò cõtinget: cum assiduè Primogenia simpliciter, atque purè, & sine adiectione cõditionis, quę in eius defectum totam Maioratus institutionem resoluat, instituí soleant.

41 ¶ Similiter etiam considerandum est, quòd conditiones, & grauamina, quæ personis vocatis à Primogeniorum institutoribus apponi solent, vt plurimum potiùs ad modum, quam ad conditionem
42 referenda sunt. In qua specie verũ est, modum impossibilem dispositionem non vitiare: siue ipsa dispositio vim contractus, siue vltimæ volũtatis obtineat. Nam quãuis conditio impossibilis contractus vitiare soleat modus autem impossibilis contractus non vitiat: sed ab ipsis contractib. reiicien dus erit. Quod nõ obscurè censuit Accursius communiter sequutus in l. cum donationis. C. de transacti. gl. fina. Cuius gl. opi. sequuntur ibi Paul. nu. 5. Alex. n. 3 Ias. n. 5. & plures alij, quos refert ibidẽ D. Anto. de Padilla. n. 8. Eãq; etiam sequuntur. Ludo. Rom. n. 11. Alex. n. 2. Ias n. 3. & 4. Zasius. n. 9. & comuniter Scrib. in d. l. impossibilis. ff. de verb. obliga. D. Dida. de Couarru. in c. cum tibi. de test. nu. 13. Quod ab omnibus communiter receptum est. Ideoq; in omnibus legibus, ac cõditionibus. quæ in Primogeniis apponuntur, quas potiùs ad modum, quam ad conditionem referẽdas esse resoluimus, dicendum erit, eas, Primogeniorum institutionem non vitiare: sed ab ipsis Primogeniis esse indistinctè reiiciendas, siue in contractu, siue in vltima volũtate Primogenia ipsa instituta sint. Quæ consideratio propè omnes leges, quæ in Primogenijs apponi solent, comprehendit, cùm omnes potiùs in vim modi, quam conditionis, vt plurimum apponi soleant.

43 ¶ Vltimo loco etiam considerandum est, ꝙ etiam si huiusmodi grauamina, veræ, ac propriæ conditiones esse dicantur, vocationesq́; ipsas in eorum euentum suspendant: iuxta ea, quæ supra in prin. huius capitis tradidimus, in eis seruanda erunt ea, quæ prin. huius capitis dicta sunt. Nec tunc ex adiectione cõditionis turpis vni vocationi adiectæ, totus Maioratus: sed ipsa solùm vocatio vitiabitur. Cùm n. quęlibet vocatio, tanquàm donatio seu substitutio diuersa, ac separata accipienda sit: prout supra. lib. 1. c. 1. n. 17. ostẽdimus: cõsequẽs est, vt ex vnius conditionis impossibilis adiectione nõ totus Maioratus: sed sola vocatio, cui adiecta est, vitiari debeat: nisi cõditiones omnibus vocationibus in infinitũ adiectæ sint. Tũc. n. regulæ, quas præmisimus, quo ad omnia seruãdæ erunt.

¶ Ex his autem, quę superiùs resoluimus, plures
44 quæstiones assiduæ, atque vtilissimæ decidi poterunt. In primis igitur ea quæstio se offert tractanda, ac resoluenda: vtrum scilicet. Primogenij instituto valeat successores astringere, vt iureiurando promittãt se omnes leges, ac conditiones in ipso Primogenio appositas seruaturos, vel ea cõditio: tanquam turpis, seu inhonesta sit ab ipso Maioratu reiicienda. Qua in re, prima facie dicendum videtur, ꝙ si iuramenti cõditio, ad res præteritas vel præsentes referatur, ea conditio adimplenda sit: si
45 verò ad futuras, remittenda. Cùm ea conditio in his quæ in futurum adimplenda sunt adiecta, turpis, atq; inhonesta, & per consequens impossibilis de iure existimetur. l. quæ sub conditione, in prin. ff. de condi. insti. l hæc scriptura. ff. de condi. & demonstra. l. 6. ti. 4. par. 6. Ex quo dicẽdum videtur, ꝙ cum in Maioratibus, ea quæ successoribus sub iuramẽto iniunguntur, propè semper in futurum adimplenda sint, hęc iurisiurandi conditio ab eisdem Primogeniis reiicienda sit: quanuis absque iurisiurãdi religione, successores ea adimplere teneantur: prout in prædictis legibus decisum est.

¶ Sed hæc etiam exactiùs animaduerti debent. Ideoq́ue pro huius articuli resolutione duo casus diuersi considerandi sunt. Nam aut Maioratus instituitur in vltima voluntate, aut in contractu.

¶ In primo casu, quando, scilicet in vltima volun- 46
tate Primogenium instituitur, distinguẽdum est. Nam aut leges Maioratus veram, ac propriã conditionem inducunt: aut modum. Si veram conditionem inducant, dicendum est iurisiurandi conditionem remittendam esse, successoremq́; Maioratus absque iuramẽto ad implementum cõditionis astrictũ esse: prout in prædictis legibus disponitur.

¶ Si verò leges Maioratus non veram, ac propriã 47
conditionem, sed modum tantum inducant, dicẽdum erit: Maioratus successorem teneri de modo implendo iuramentum interponere: etiamsi modus ipse in futurum implendus sit. Quamuis enim iuramentum de conditione implenda reiiciatur: Iuramẽtum autem, de modo implendo, non reiicitur: prout in specie dixit Bar. in d. l. quę sub conditione in prin. ff. de condi. insti. n. 1. vers. Item aduerte, quod etiam est de mẽte Scrib. ibidem, probaturque ex tex. in Auth. cui relictum. C. de indic. vidui. tollen. vbi de modo implendo, iuramentum præstari permissum est. Quod ibidem communiter Scrib. aduertunt. Ratio autem differentię inter modum, & conditionem hæc est: quia implementum conditionis dependet ex voluntate implere debentis. Non. n. potest ad conditionem implẽdã compelli: cùm nõ habeat aliquod ius ad id, quod sibi relictũ est, nisi impleta conditione, & in conditionis euentum dispositionis effectus suspendatur. l. si quis sub cõditione. ff. si quis omisso cautela. Implementum autem modi, nõ est voluntariũ: sed necessarium: cùm possit quis ad modi implementum astringi. l. 1. C. de dona. quæ sub mod. Ias. in l. si quis cũ debitore. n. 4. ff. de iur. iurã. Ideoq́; succedit regula, ꝙ quanuis in voluntariis non possit quis iuramento præcedẽte ad implementum astringi. In his autem quæ necessaria sunt, iuramẽto astringi possit. l. si quis maior. C. de trãsactio. l. præsenti. §. sanè. C. de his, qui ad Eccle. confu. Bar. in e. l. quę sub cõditione in prin. ff. de condi. insti. nu. 1. Quem ibidẽ in hoc communiter Scrib. sequuntur. Quod respectu Maioratuum menti tenẽ dum erit: cum propè omnia, quę Maioratuum successoribus iniungũtur: potiùs vim modi, quàm cõditionis habere, vt prædiximus, compertum sit.

¶ In secundo casu, quando scilicet Maioratus in 48
cõtractu instituitur, distinguendum etiã est. Nam aut Maioratus reuocabilis est aut ea lege institutus fuit, vt reuocari non possit. Si Maioratus reuocabilis sit, dicendum erit. Iurisiurandi præceptum ex conditione reiiciẽdum, in modo autem admittendum: prout ante in vltima voluntate dicebamus. Cum Maioratus iste, quoad omnia vim vltimę voluntatis obtineat, quod in donatione causa mortis in d. l. quæ sub conditione in principio. ff. de condi. insti. decisum est. ibi. Et in mortis causa donationibus dicendum est hoc edicto locũ esse.

¶ Si

49 ¶ Si verò Maioratus irreuocabilis sit, dicendum est, ex Maioratu in contractu instituto iurisiurandi præceptum, etiam quoad veras, & proprias conditiones reiiciendum non esse. Nam quanuis cõmuniter dici soleat iuramentum de conditione implenda ex contractibus: sicut ex vltimis voluntatibus reiiciẽdum esse: prout dixit glos. in d. l. quę sub conditione. in princip. verb. *Interuenit*. Quam sequũtur. Bar. ibidem. n. opposi. ante. num. 1. Alber. Rapha. Cuma. num. 1. & communiter Scrib. Alex. in l. si quis cum debitore. num. 2. ff. de iur. iurã. vbi Ias. ante. num. 1. hanc communem opi. esse profitetur. Quod etiam repetit idem Ias. in l. impossibilis. n. 1. ff. de verb. obliga. atque alibi sæpè Scriben. mihi autem cõtraria opinio, imò, ꝙ ex cõtractib. iurisiurãdi conditio nõ reiiciatur, verior videtur, cum id in contractibus iure cautum non sit: sed potiùs ad relicta restringatur, atque si hoc ad contractus referendum esset, conditio nõ reiiceretur, sed contractus ipse ex regulis, quas præmisimus vitiaretur. Quam opi. ex his, atque aliis probant Iacob. Butriga. Alberi. atque Rapha Fulgo. in d. l. si quis cum debitore. ff. de iur. iuran. Idem Raphael Fulgo. vbi id pulchrè prosequitur in d. l. quæ sub cõditione. n. 3. Iacob. Butriga Bald. Salic. & Paul. in l. si cum patruo. ff. communia vtriusque iudi. Deci. in l. certi conditio. §. quoniam. n. 5 ff. si cert. peta. Eamq́ue constanter defendit Emmanuel Acosta in repe. l. cum tale. §. si arbitratu. ff de conditio. & demõstra. 2 limita. n. 4. Grego. Lopez. in l. 6 titu 4 par. 6. in glos. verb. *Por no pueſta*.

50 ¶ Sed quanuis hæc, quæ de præcepto iurisiurandi, quoad contractus: & etiam quoad vltimas voluntates respectu modi diximus, iure cõmuni cõsiderato vera sint. Cõsiderata autem legũ Regiarum dispositione, quibus cautum est, quòd laici non valeant se sub iurisiurandi religione ad aliquid obligari, seu astringi, ne ex causa iuramenti possit iudex Ecclesiasticus de causis laicorum cognoscere: prout dispositum est in l. 11 tit. 1. libr. 4. in noua legum Regn. collectione, hodie parum proderit hæc inuestigatio: cùm si iuramentum in obligatione interponeretur, obligatio ipsa nulli' momenti futura esset. Idq́ue optimè considerat Grego. Lopez. in d. l. 6. in glos. verb. *Por no pueſta*. Prodesse tamen posset in casu, quo iuramentum præstare debẽs per personam Ecclesiasticam esset, seu quando esset minor vel alia persona, quæ absque iuramento obligari nõ posset. Cum his casib. possit etiam in hoc Regno iuramentum in contractu interponi. l. 12. dicto titul. 1. libr. 4. noui ordina. Quod etiam optimè considerat Greg. in d. l. 6. gl. verbo. *Por no pueſta*, & hæc de hac quæstione dixisse sufficiat.

51 ¶ Similiter etiam controuerti potest, vtrum pater valeat eam legem, seu conditionem Primogenij institutioni adiicere, vt filiæ suæ, atque omnes aliæ fœminæ, quæ ab eo in perpetuum descenderint, & masculi etiam ab illis descendẽtes, ab eius successione propter masculos remotioris lineæ, ac gradus excludantur. Nam, ꝙ masculus eiusdem lineæ ac gradus, fœminam excludant, non dubitãdum est, quòd lege Maioratus disponi possit, cum id legibus etiam Regiis dispositum sit, sitq; proculdubio iustissimum, atque rationi conueniens, vt apud omnes Iurisconsultos indifferenter probatum est. In qua quęstione dicendum videtur: eã cõditionem, à Primogenij institutore iustè apponi non posse. Cùm ex huius conditionis adiectione violetur æqualitas illa, quam leges inter masculos, & fœminas, quoad successionem seruandam esse sanxerunt, videanturque naturæ incusatores hi, qui similes cõditiones suis Maioratibus imponunt: quasi natura non fœminas, sed masculos tantum producere debuisset. l. maximum vitiũ. C. de libe. præte. tex. in Auth. De Trien. & semisse. §. sin autem cõfusa. colla. 1. l lege. C. de legi. hęre. Auth. in successione. C. de suis, & legi. hæred. l. 3. titu. 13. par. 6. Ideoque plures ex Scrib. dicere solẽt statuta fœminas propter masculos excludentia, iniqua atque irrationabilia censenda esse: prout opinatur Bald. in l quicunque. nu. 11. C. de seru fugi. & in l. certum. nu. 2. C. vnde legi. & in l. si defunctus. nu. 8. C. de suis, & legi. hæred. Deci. consi. 218. n. 11. Soci. Seni consil 113. nu. 8 libr. 1. Corn. consi. 186. nu. 11. lib. 3. Alciat. consi. 98 nu. 14. & cons. 134. nu. 7. & 9. cum sequen. & consi. 529. nu. 15. Gratus cons. 64 nu. 42. lib. 2. & cons. 126. nu. 17 & 18. lib. 2. Aymon Craue. consi. 180. num. 1 & n. 3. & consi. 208. n 3. & 4. Soc. Iuni. qui hanc communem opi. esse profitetur. cons. 1. n. 46. & n. 108. li. 1. Quod etiam profitetur Burgos de Pace in Proœmio legũ Tauri. num. 44. atque frater Dominicus de Soto. de iusti. & iure lib. 2. quæ. 6. arti. 2. col 5. & 6. vbi inquit iustissimum esse, ꝙ in Primogeniorum successione filij masculi: filiis fœminis pręferãtur: sed quod inter viros Christianos non adeo longè filiæ à successione Primogeniorum eiici debent, vt neque deficientibus filiis admittantur. Hac enim ratione vt ipse inquit longiùs solent abalienari Primogenituræ, quàm si mulieres succederent.

¶ Contrariam autem sententiam: imò, quòd fœminæ, atque eius descendentes iustè possint à successione Primogeniorum: etiã propter masculos remotiores excludi: & similiter, quòd statuta excludentia fœminas propter masculos fauorabilia, atque etiam rationabilia cẽsenda sint, ex eo, quòd propter masculos conseruetur agnatio, quæ alioqui ex fœminarum successione supprimeretur, atque penitus aboleretur, & cuius conseruatio reipublicæ nimis conueniens est, præsertim si fœminæ, quæ à successione Primogeniorũ excluduntur competenter dotentur, vel alantur veriorem esse censuerunt, quàm plures, tam ex exteris, quàm ex Hispanis Iurisconsultis, quos supra libr. 1. cap. 18. num 4. nuncupatim citauimus, vbi ostẽdimus hanc esse communem opin. Eamque podimus hanc esse communem opin. Eamque podimus primam sequẽdam esse dixit Viuius. li. tius quàm primam sequẽdam esse dixit Viuius. li. commu. opin. verbo. Statutum excludens fœminas propter masculos. num. 2. Ex pluribus rationibus, quæ apud ipsum videri poterunt.

¶ In his autem mihi distinguendum esse videtur, nam aut excluditur filia seu descendens Maioratus institutoris propter masculos, qui quanuis respectu vltimi Maioratus possessoris transuersales sint, à primo tamen Maioratus institutore descendunt. Et in hoc casu dicẽdum erit huiusmodi exclusionem validam esse, posseq́; fieri absque conscientiæ discrimine, etiamsi fœmina sit filia vltimi Maioratus possessoris, cùm omnes à primo institutore descendant, in qua specie procedit abiq; dubio secunda opinio, de qua paulò antè meminimus.

¶ Aut excluditur fœmina filia, seu descendens 52
primi institutoris propter masculos, qui ab ipso primo institutore non descendunt, & quãuis etiam in hoc casu prefata secunda opinio iuris ritiam in hoc casu prefata secunda opinio iuris ritagore cõsiderato verior esse appareat, propter agnationis

nationis conseruationem, in qua fauor publicus versatur: dummodò in casu exclusionis fœminis dotes competentes assignẽtur, mihi autem prima opinio æquior ac tutior videtur. Nimis nãque rigidum, atque absonum est, quod is qui habet Regiam facultatem ad Maioratum instituẽdum eiusdem facultatis virtute post filiorum masculorum vocationem in eorum defectum filijs fœminis exclusis proprios fratres, seu agnatos transuersales ad Maioratus succcessionẽ vocet. Quod lõgè potiori ratione in Hispanorum Primogeniis dici potest: cũ ea Primogenia ad Regni instar instituta sint. Atq; leges Regię filiam à Regni successione propter masculos non excludant. Et quãuis id ex Regia facultate iuris rigore considerato fieri posset, mea sententia nullo pacto efficiendum esset. Sed conuenientius foret filia admissa ad nomis, atque armorum perpetuam delationẽ grauissimis vinculis eiusdẽ fœminę descẽdẽtes astringere, vt ex hoc institutoris familia perpetuò conseruetur: quanuis agnatio supprimatur: prout regũ extrancorũ, ac Hispanorum, atque multorũ procerum, & optimatum memoria, hucusque per fœminas etiam conseruata fuit, & imposterum conseruabitur. Si enim in Regni successione is ordo familiæ Regię conseruationi, ac memoriæ conueniẽs visus fuit: nemo debet diiudicare proprię domus, ac familiæ conseruationi, cuius memoria nõ tanti æstimanda est, idipsum non sufficere. Ideoque hęc sententia mihi potiùs in Maioratuum institutione sequenda videtur.

53 ¶ In hac autem re animaduertendum est, quòd quãuis is, qui ex Regia facultate Primogeniũ instituit filias fœminas propter masculos transuersales à Maioratus successione excludere possit, is tamen qui ex legum Regiarum facultate ex tertia bonorum suorum portione, Primogenium instituit, nullo pacto poterit ab eius succesſione filias fœminas propter masculos agnatos transuersales excludere. Cùm enim in tertij prælegato ex l. 27. Tauri. parenti concessa sit facultas faciendi quascunque vocationes, ac substitutiones, dummodò priùs tencatur vocare descendentes, & eis deficiẽtib. trãsuersales, isq; ordo adeò pręcisè debeat obseruari, vt illud, quod in contrariũ factum fuerit, nullũ futurũ sit: consequens est, vt eo ordine, tã in fœminis, quã in masculis præposterato, Maioratus subsistere non possit, cùm verbum, descendentes, tam masculos, quàm fœminas cõprehendat. Quod in specie in eadem l. verum esse censuit Arias Gomez. nu. 59. quem refert & sequitur Tellius Fernãdez ibidem. num. 16. Quod verum, atque probabile mihi videtur.

54 ¶ Sed dubitari etiam solet vtrum Maioratus ea lege, vel conditione instituipossit, vt in eo monachus, religiosus, seu clericus, vel monialis succedere non possit, vel ea cõditio tanquàm turpis, & religioni contraria potiùs ab ipso Maioratu reiiciẽda sit, in qua quæstione dicendum est, eam conditionem in Maioratus institutione licitè apponi posse, cum non in odium religionis, sed potiùs ob familiæ conseruationem proposita censenda sit, & etiam quanuis à religione quodammodò amouere videatur, ad matrimonium tamen, ac familiæ propagationem alliciat, nec legibus prohibitum sit, vt quis de bonis suis ita disponere possit, vt mo nasterium in eis non succedat. Imò id iure concedendum est, cùm Primogeniorum successio, nec clericis, nec monachis, vt notissimum est conueniat. Quibus rationibus conditionem huiusmodi in Hispanorum Primogeniis apponi posse, atque seruandam esse dixit Pala. Ruui. in Rep. rub. de dona. int. vir. & vxo. §. 16. nu. 4. & 14. Quod etiam latius, atq; nimis ingeniosè, vt assolet, prosequitur, & probat. D. Didac. de Couarru. lib. 1. resolu. c. 19. n. 11. cum plurib. præceden. Eorumque opi. sequitur Francis. Marzarius suo Epito. hdei com. qu. 31. Idque verum atque frequenter in Primogeniorũ, institutione obseruari solitum est. Quod in Maioratu ex Regia facultate instituto intelligendum erit, parentes namque ex tertio Primogenium instituentes, non poterunt filios clericos religiosos, vel furiosos, vel mutos, & surdos, seu etiam filias moniales excludere, cùm necessariò teneantur ordinem à l. 27. Tauri præstitutum obseruare: eaq; lex id non permittat, prout in præcedẽti quęstione in fœminarum exclusione, dictum & probatum est. 55

¶ Similiter etiam solet dubitari, vtrum in Primogeniorũ institutione ea clausula, seu conditio apponi possit, quòd scilicet si eiusdẽ Maioratus successor commiserit delictum aliquod ex his, quę in facultatibus excluduntur: veluti crimen læsæ Maiestatis diuinæ, vel humanæ, vel sodomiæ hora præambula delicti, vel cum delictum committere tentauerit, bona in sequentẽ successorem pertrãseant, vt fiscus ab eius Maioratus confiscatione excludatur. In qua quæstione dicendum videtur, id à Maioratus institutore licitè fieri posse. Cum non in fraudem fisci, sed potiùs ex causa conseruationis familiæ factum esse censendum sit. Quod dixit Bal. in l. parentes. nu. 1. C. de testi. vbi elegãter inquit, non posse dici lædi fiscum ex eo quòd quis de bonis suis sic disponat, vt nõ valeant in fiscum ex confiscatione deuenire, ibique assignat rationem, scilicet, quia pœnæ non irrogatę indignatio solam duritiam cõtinet. l. seruus ea lege. ff. de ser. exportan. Quod etiam repetit in l. milites. n. 7. C. de testa. milit. Idipsum etiam censuerunt Alciatus n. 4. & Carol. Ruin. notab. 4. in l. filius familiàs. §. Diui. ff. de lega. 1. atq; Soci. Iuni. consi. 34. n. 7. & 8. lib. 3. & consi. 49. lib. 3 Roland. à Valle consi. 56. nu. 11. lib. 1. Natta. consi. 528. nu. 11. & 20. Bossius in sua practica. tit. de bonorum publica. n. 30. & n. 41. Frãc. Marzarius. in suo Epito. fideicom. q. 47. Idque etiam satis apertè comprehenditur ex Dyno & Alber. in l. 4. §. fi ab ignoto. ff. de manumissio. & ex Bal. in l. quidam cum filium. ff. de hæred. insti. 56

¶ In hac autem quæstione mihi videtur distinguẽdum esse, aut enim Maioratus ex Regia facultate institutus fuit: aut institutus fuit absque Regia facultate. In primo casu dicendum est clausulam huiusmodi Maioratus institutione, apponi non posse. Cum enim in Regiis facultatibus expresse disponatur, quòd bona Maioratus, non nisi ex dictis tribus criminibus fisco adiici valeant, & quòd ex illis criminibus publicari possint, & Maioratus institutor eius virtute Primogeniũ instituerit: consequens est, vt sub eisdem legibus, ac cõditionibus Primogeniũ instituere teneatur. Nec aliquid eisdem aduersum disponere possit. Constat autẽ, quod si prædicta clausula in huiusmodi Maioratibus apponeretur: bona Maioratus nullo pacto, etiam ex dictis criminibus fisco adiici possent, nec exceptioni Regiæ facultatis vnquàm locus esset. Igitur dicendum est, eam clausulam in Primogeniis ex Regia facultate institutis, apponi non 57

non posse, nec appositam seruandam esse: cum in fraudem Fisci, & Regiæ facultatis apposita censenda sit. Quod comprobari potest ex his quæ dixit Ripa in dict. l. filius familias. §. Diui. nu. 42. ff. de legat. 1. vbi per illum. text. in illis verbis. *Nec fisco fraudi esse.* Inquit, quod quando constaret, quòd testator in fraudem fisci prohibitionem fecisset, quòd tunc bona prohibita alienari, venirent in fiscum propter fraudem. Idque adeò rationi conueniens est, vt vlteriori comprobatione non egeat: quanuis nihilominùs semper in Maioratuum institutionibus, quæ ex regia facultate fiunt, ea clausula apponi soleat. Quam nos etiam ex eorum institutione non reiicimus: cùm damnum afferre non possit.

58 ¶ In secundo casu: quando, scilicet, Primogenium absque Regia facultate ex sola legum Regiarum facultate instituitur, dicendum est, eam clausulam apponi posse: cùm in bonis suis vnusquisque eam legem apponere possit, vt illa in fiscum non deueniant, vt superiùs ostendimus. Nec militet ratio exceptionis Regię facultatis, de qua in casu præcedenti mentionem fecimus. Quod præsertim dicendum erit: si sequamur eam opin. quòd scilicet, bona absq; Regia facultate expressè prohibita, alienari non possint: etiam non apposita prædicta clausula ex criminibus læsæ Maiestatis diuinæ, & humanæ, & etiã Sodomiæ, fisco adiici. Quam infra lib. 4 latissimè examinabimus. Tunc namq; idem à fortiori in casu, de quo agimus, necessario dicendum foret.

¶ Similiter etiam controuerti posset: vtrùm in Maioratibus apponi possit clausula, quòd bona eorundem Maioratuum non valeant: etiam ex causa dotis, vel alimentorum, vel aliis similibus alienari: sed quia de his suis locis dicemus, ideò ad alia, quæ his, quæ prædiximus, contigua sunt dicenda, transitum faciemus.

SVMMARIA.

1 *Conditio adiecta in Primogenio, vt successor teneatur contrahere matrimonium cum persona talis familiæ, vel cum persona certa: aliàs successione priuetur, seruanda est.*
2 *Metu non potest quis astringi ad matrimonium contrahendum.*
3 *Conditio contrahendi matrimonium cum certo genere personarum valet.*
4 *Præceptum contrahendi cum certa persona per viam modi implendum est.*
5 *Præceptũ de contrahendo cum certa persona: si honestè impleri non potest, à Primogenio reijcitur.*
6 *Præceptum de contrahendo cum consanguinea intra quartum gradum sub pœna priuationis Maioratus, an valeat.*
7 *Præceptum de contrahendo cum consanguinea intra quartum gradum simpliciter factũ in Primogenio instituto in vltima voluntate, vel in contractu reuocabili reijcitur, tanquam impossibile, etiamsi sequatur dispensatio Pontificis.*
8 *Conditio de ducendo consanguineam in tertio, vel quarto gradu præcedente Pontificis dispensatione seruanda est.*
9 *Valet matrimonium inter consanguineos in tertio gradu, sub conditione si Papa dispensauerit.*
10 *L. 14. tit. 4. part. 6. declaratur.*
11 *Impossibile de facto reputatur, quod Princeps facilè non solet concedere.*
12 *Præceptũ de cõtrahendo cũ consanguinea in secundo gradu ab institutione Primogenij reijcitur.*
13 *De nuptijs cum viro, quem mulier odio habuit, vel libere non elegit, tristis expectatur euentus.*
14 *Conditio, quòd successor Primogenij contrahat cum aliqua, ea recusante habetur pro impleta.*
15 *Si mulier, cum qua astrictus est contrahere successor Primogenij, se celauerit, ne requiratur, habetur conditio pro impleta.*
16 *Successor Primogenij iussus contrahere cum aliqua, si cum alia contrahat post delatam successionem, & ea defuncta illi, cum qua iussus fuerat, contrahat, non paret conditioni. Si verò tẽpore successionis sit defuncta, impletur conditio.*
17 *Si mulier, cum qua successor Maioratus contrahere astrictus est, cum alia contrahat, conditio habetur pro impleta.*
18 *Successore Maioratus requisito à sequenti: vt contrahat, cum qua iussus est, & nolente, defertur successio sequenti. nec primus poterit voluntatem mutare.*
19 *In Maioratu instituto in contractu irreuocabili, conditio non habetur pro impleta, si impedimẽto mulieris, cum qua debet contrahere successor, conditio deficiat.*
20 *Si Matrimonium impediatur, non à muliere, cui successor iussus sit contrahere, sed ab alio tertio, conditio non habetur pro impleta, sed aget successor ad interesse.*
21 *Nisi tertius non sit soluendo.*
22 *Vel nisi iustè à parente, vel ab alio tertio impedimentum illatum fuerit.*
23 *Conditio, quòd quis accipiat aliquam, si ipse, vel mulier ante matrimonium moriantur: pro defecta habetur.*
24 *In Maioratu præceptum de contrahendo in vim modi, morte mulieris habetur pro impleto.*
25 *L. legatum. C. de condi. inser. & l. 14. tit. 4. part. 6. declarantur.*

Universidad de Deusto
Biblioteca

26 Præceptum de contrahendo in Maioratu etiam in vim conditionis appositum, muliere morien-te, habetur pro impleto.
27 An in Maioratu habeatur præceptum pro impleto, tertio iniustè impediente matrimonium.
28 Successor Maioratus prohibitus cum aliqua contrahere tenetur conditionem adimplere, aliàs successione priuabitur.
29 Nisi mulier tempore matrimonij probatissimi generis, & opinionis reputetur, & defectus, qui postea compertus fuit, iustè potuit ignorari.
30 Ignorantia probabili, & iusta, & præcepto in vim modi adiecto.
31 Reputatio nobilitatis, & generis ad minus debet esse per decennium.
32 Nisi causetur quasi possessio ex actibus ex minore tempore.
33 In successore Maioratus minore, vel muliere cum aliqua contrahere prohibitis, faciliùs ignorantia toleratur.
34 Iudicialis, & nimia inquisitio generis mulierum, quo ad hoc reprobatur.
35 Præceptum successori Maioratus iniunctum, vt non possit contrahere, nisi arbitrio, vel consensu parentum, vel aliorum reijcitur.
36 Præceptum successori iniunctum de contrahendo consilio parentum, vel aliorum adimplendũ est.
37 Etiamsi ob requisitionem consilij matrimonium per aliquod tempus differatur.
38 Nisi in casibus, vbi quis tenetur consilium requirere & sequi.
39 Vel si periculum versaretur in requisitione consilij.
40 Moriente eo, cuius arbitrio nuptiæ commissæ sunt conditio pro defecta habetur.
41 In Maioratu si moritur, qui requirendus erat pro consilio contrahendo successor liber remanet.

De conditionibus, quæ in Primogenijs circa matrimonia successorum apponuntur.

CAPVT XIII.

VT autem conditionum materiam, quam in capite præcedẽti enarrare cœpimus in hoc & sequenti prosequamur, supereſt, vt de eis cõditionibus agamus, quæ in Primogeniis circa successorũ matrimonia apponi solita sunt. Vidimus namque lites innumeras super harum
1 conditionum intellectu, atq; interpretatione. In primis autem illa celebris, atque ardua quæstio tractanda se offert, vtrùm scilicet in Primogeniis adiici valeat ea conditio, vt successor contrahere teneatur matrimonium cum persona talis familiæ vel cum persona certa, atque definita: aliàs
2 Primogenij successione priuetur. In qua quæstione dicendum est, huiusmodi conditionem validã esse: nam quanuis metu pœnæ non possit quis ad matrimonium contrahendum astringi. l. Titia. ff. solut. matrim. cap. Gemma. de sponsal. spe tamen præmij, optimo iure potest ad matrimonium allici, atque inuitari. l. Titio centum. § Titio cẽtum.
3 el. l. ff. de conditionibus, & demonstra. Per quem tex. inspecie censuerunt Bart. & cõmuniter Scriben. ibidem, valere cõditionem cõtrahendi cum certo genere personarum: quia ex hoc non censetur adempta facultas contrahendi, licet ex parte restringatur. Quod etiam dixit Oldraldus consi. 16. l. q. Felin. in ca. 1. n. 23. de sponsal. Guillel. Benedict. in repet. cap. Rainuntius. verbo. cuidã Petro tradiderunt. nu. 1. vsq; ad 12. de testa. Pala. Rui. in rep. ca. per vestras, de dona. inter vir. & vxorem. 3. notab. § 21. nume. 1. cum sequent. Roderic. Xuarez in l. 1. tit. *De los casamentos.* lib. 3. fori. versic. Quæro, primo. Scriben. communiter in l. 1. C. de instit. & substi. D. Dida. de Couarru. in Epit. super. 4. par. 2. cap. 3 § 3. num. 6. cum seq. Emmanuel Acosta. in l. cum tale. § si arbitratu. ff. de condit. & demonstra. 6. limita. num. 1. cum sequenti Alciat. in d. l. Titia. in princi. ff. de verb. oblig. Socinus Iunior in l. stipulatio hoc modo concepta. nume. 28. ff. eodem. Idque comprobatur ex eo, quod habetur. Gene. 1. c. 28. vbi Isaac præcepit Iacob filio suo, vt acciperet vxorẽ de filiabus Labã.
4 ¶ Quod nedum in præcepto contrahendi cum certa persona per viam conditionis adiecto: sed etiam in eo, quod per viam modi adiectum est, procedit Oldrald. dict. consil. 16. Aretin. in l. si ita stipulatus fuero te sisti. § si tibi nupsero. ff. de verborum obligationib. Pala. Ruui. in dict. cap. per vestras. 3. notab. § 21. num. 3. & Illustrissimo Domino Dida. de Couar. in Epito. super. 4. cap. 3. § 3. nume. 7. & 8. Quod ad Maioratus menti tenendum est, quibus hæ, atque similes leges in vim modi apponi solitæ sunt.
5 ¶ Hæc tamen intelligenda sunt: dummodò præceptum hoc honestè impleri possit, aliàs conditio ipsa impossibilis de iure, atque inhonesta esse iudicatur. l. cum ita legatum. § videamus. ff. de condit. & demonstrat. vbi conditio ista reiicitur: sicut illa, quæ ad perpetuam viduitatem astringit. l. 2. C. de indicta viduita. tollẽd. Imò regidior videtur hæc conditio, quàm illa, qua simpliciter non contrahendi præceptum oppositum est, vt optimè Iurisconsultus in dict. l. cum ita legatum considerat, & in l. hoc modo. ff. eodem tit. Idque declarant Oldrald. consi. 16. Fulgo. consi. 61. Alcia. consil. 53. nu. 17.
6 ¶ Ex quibus decidi potest assidua quæstio: vtrum scilicet conditio de contrahendo cum consanguinea intra quartum gradum coniuncta Maioratus successori adiecta necessariò adimplenda sit. Videtur namque non posse consanguineum, consanguineam propinquam honestè in vxorem accipere. Ideoque ex decisio. dict. l. cum ita eam conditionem esse reiiciendam. Quod dixit glos. in l. 2. C. de instit. & substi. vbi communiter Scrib. id notant. & in l. vter ex fratribus, verb. *Consobrinam.* ff. de condi. inst. vbi Bar. Albe. & Cuma. Sigismundus. consi. 16. nu. 1. & quasi per totũ consiliũ, idque apertius probat. l. 14. tit. 4. part. 6.

¶ In

7 ¶ In hac autem quæstione mihi distinguendũ videtur. Nam aut Maioratus successori factum fuit præceptum simpliciter de contrahẽdo cum consanguinea. Aut factum fuit sibi præceptum de cõtrahendo cum ea, præcedente Romani Pontificis dispensatione.
¶ In primo casu dicẽdũ, est, præceptum hoc simpliciter factũ, impossibile de iure iudicandũ fore, atq; idcircò ex Maioratus institutione, reiiciendũ esse. Cum enim inter eas personas matrimonium esse nou valeat, ea conditio veluti impossibilis de iure reiiciẽda erit. l. cõtinuus. §. cũ quis. ff. de verbor. obliga. idque ex l. 14. tit. 4. part. 6. apertissimè probatur. Nec oberit q̃ ex dispẽsatione Romani Pontificis ea conditio purificari valeat: conditio namq; secundũ tempus præsens accipienda erit, prout in d. §. cum quis decisum est quod Scriben. ibidẽ notant, idque sic resoluit Acosta in selectis cõditio. lib. 1. c. 8. n. 14. sed quanuis vir iste doctissimus hoc constanter profiteatur, eius opinio mihi vera nõ videtur, imò eius semper fui sententiæ, vt inter hunc casum & sequentẽ nulla differentia assignari valeat. Is namq; qui cõsanguineæ præceptũ iniunxit, vt cõsanguineo nubat, id necessariò præsupponit, vt ad hoc Romani Pontificis dispẽsatio interueniat. Nec absq; illa matrimoniũ contrahatur, cum ea conditio à iure insit. Et etiam ex natura actus proueniat, adeò vt etiã si omittatur pro expressa habẽda sit. l. 1 & l. cõditiones extrinsecus. ff. de cõd. & demonstra. l. continuus. §. cum ita. ff. de verb. oblig. idq; verissimũ est. Non enim potest in rectũ sensum cadere q̃ diuersum sit dicere, nubat Titia Seio consanguineo simpliciter, vel hoc adiecto, vt id fiat præcedẽte Romani Põtificis dispensatione, cùm neque aliter inter eos matrimoniũ cõtrahi possit. Nec verisimile sit de matrimonio absque dispensatione cõtracto: Maioratus institutorem sensisse, eiusque dispositio à iure & verisimilitudine interpretationẽ accipere debeat. Quibus nõ obstat tex. in d. §. cũ quis. nam vel tex. ille loquitur in alia materia in qua conditio non inest à lege, vel ex natura actus, vel intelligẽdus est quãdo dispensatio difficillime à Principe impetrari posset. Atque ex eo merito impossibilis reputaretur, prout ex. dict. text. comprehẽditur ibi. *Et id quod nunc impossibile est, postea est possibile fieri:* idque glo. ibi verbo, *Sunt*, & communiter Scribentes ibidem, & in l. apud Iulianum. §. constat. ff. de lega. 1. annotare solent.
8 ¶ In secundo casu subdistinguendum erit, nam aut consanguinitatis impedimentum intra tertiũ vel quartũ gradum subsistit, aut intra secundum gradum versatur. Si impedimentum ipsum solùm tertij, vel quarti gradus cõsanguinitatis esse inueniatur, dicendũ est, conditionẽ obseruãdam esse. Non autem ex ipso Maioratu reiiciendam, cum ea impossibilis à iure non sit, præcedente summi Pontificis dispensatione. Nec etiã de facto, cum id summi Pontifices assiduè facere soleant: ideoque id impossibile nõ iudicatur ex decisione tex. in d. §. constat. vbi Iaſ. nu. 13. cum sequentibus, & cõmuniter Scrib. id notãt tex. in l. intercidit. ff. de cõdi. & demonst. & in l. quidã relegatus, vbi Soci. ff. de reb. dub. & in l. 1. §. pmittitur. ff. de aqua quo-
9 tid. & æsti. Decius & Cagno. in l. ea quæ raro. ff. de reg. iu. & Soci. Iunior consi. 51. n. 10. lib. 1. Acosta in d. c. 8. nu. 14. & alibi sæpè Scrib. quibus adiicitur
10 illud, quod dixit illustriss. Domin. Dida. de Couarru. de sponsa. 2. part. c. 3 in prin. vbi inquit, valere matrimoniũ inter consanguineos tertio consanguinitatis gradu cõiunctos, adiecta conditione, si Papa dispensauerit, sicque limitanda est. d. l. 14. part.
¶ Si verò impedimentũ in secundo consanguinitatis gradu versetur, videtur dicendũ eam conditionẽ reiiciendam esse, cum eius gradus dispensatio difficillime impetretur, atq; idcircò impossibilis cẽsenda sit ex decis. tex. in d. §. cõstat. Sed adhuc dicendũ erit, nõ esse eam conditionẽ reiiciẽdam. Sed potius admittendã, cùm ea conditio ad actum validè efficiendũ necessaria sit. Nec iuris, sed potius facti impossibilitatem, seu verius difficultatem contineat, prout optimè explicauit illustrissimus D. Didacus de Couarru. in Epitome de sponsali. 2. parte. c. 3. in prin nu. 8. Atque Emmanuel Acosta. in d. ca. 8. n. 14. Ideoque ipse Emmanuel Acosta resoluit eam conditionem ex institutione reiiciendam non esse: sed potiùs sustinendam, vt institutio valida sit.
¶ Nec obstat si dicatur conditionẽ impossibilem de facto, dispositionem vitiare ex decis. text. in l. cùm hæres. §. 1. ff. de stat. libe. cum similibus. Nam ideò in ea lege dispositio vitiatur: quia ex conditionis difficillimæ adiectione comprehẽditur, disponentem nil agere voluisse, vt Iurisconsultus in eadẽ lege considerat ibi: *Quia nec animus danda libertatu est.* In casu autem de quo agimus ex huius conditionis adiectione: nedũ animus nõ instituẽdi, non cõprehenditur. Imò enixior volũtas instituendi demonstratur: cùm ad hoc vt conditio institutioni adiecta valeat, Maioratus institutor adiiciat eam qualitatem, q̃ scilicet prius dispẽsatio à summo Pontifice ad contrahendũ matrimoniũ impetretur. Ideoq;, absurdũ esset dicere, q̃ ex hac adiectione quæ ad hoc vt dispositio, quæ alioqui non valeret, valida sit, adiecta fuit: dispositio ipsa subuertatur: prout optimè considerat Bald. in l. 1. n. 18. C. de insti. & substi. dicens, cõditionem adiectã in institutione filij spurij: si Princeps cũ legitimauerit, non esse ex institutione reiiciendam: quasi impossibilẽ: quia ea reiecta periret institutio. Quod etiam dixit Bartol. Soci in d. l. quidam relegatus. ff. de reb. dub. nu. 11. Idq; optimè comprobat Emmanuel Acosta. d. c. 8. nu. 14.
11 ¶ Sed quanuis hæc omnia ingeniosè dicta sint, 12 forsanq; Pontificum decisionibus, quæ eo tẽpore vigebãt, cõsideratis, procedere possent. Hodie tamen nullo pacto admittenda erunt ſtãte decisione Sacri Concilij Tridentini, sessione. 24. De reformatione matrimonij. c. 5. ibi. In secundo gradu nunquam dispensetur: nisi inter magnos Principes, atque ob publicam causam. Cùm enim hodie iam ex dicto Canone præclusa sit Pontificibus via dispensandi in secundo gradu, conditio prædicta, nedum de facto, sed etiam de iure impossibilis iudicanda erit. Ideoque necessariò erit ex institutione reiicienda. Propter quæ dubia vi- 13
tanda consulimus Maioratuum institutionibus: ne similes conditiones contrahendi cum consanguineis in suis Maioratibus apponant. Nec etiam successores ad contrahendum: cum non consanguineis astringant. Cùm quamuis hoc vltimum iure, absque controuersia, permissum sit. Negari non possit, quin hæc conditio sit libertatis restrictiua, quæ in matrimonio præsertim non restricta, sed absoluta interuenire debet, experientiaque satis compertum sit, eas nuptias tristissimum euentum expectare, quæ cum eo

viro celebrantur, quem mulier, vel odio habet, vel non ex libera voluntate elegit, vt colligitur ex text in cap. 2. & in cap. cùm locum, & in cap. requisiuit de desponsa. in quibus iuribus gl. & Doctores id aduertunt, aduertitque glo. in cap. 1. & in c. de illis. el. 1. de desponsa. impub. Ioan. de Neuiza, qui plura refert in sua Sylua nupti. lib. 2. nu. 114. Aymon Craue. cons. 190. nu. 4.

14 ¶ Hoc autem obseruãdum erit, quòd si Maioratus successor paratus sit contrahere cum ea vxore quam sibi eiusdem Maioratus institutor accipiẽdam præcepit, eaque illius nuptias recuset, seu alij nubat conditio habebitur pro impleta. l. 1. C. de insti. & substi. ibi. *Aut Anthylli filio recusante matrimonium impeditum sit.* Per quem tex. dicunt. Bar. Bald. Paul. Alexan. Ias. Deci. & cõmuniter Scrib. ibidem quòd cõditio mixta, cuius implementum pendet ex voluntate alterius, ex institutis, veluti conditio contrahendi habetur pro impleta: quãdo impeditur ex facto illius tertij ex cuius etiam voluntate pendet eius implementum ex l. 14 tit. 4. part. 6. Quod etiam Scrib. per tex. in d. l. 1. passim annotare solent. Quos recensere non libet, cùm legum decisiones ad id clarissimas habeamus. Ideoq; is, qui ex Maioratus institutoris præcepto aliquam mulierem accipere astrictus est, solet requirere illam, vt cum illo contrahat: illa autem id facere recusante liberè cum qua voluerit absque pœna priuationis Maioratus contrahere poterit. Quod pluries & consului, & obseruatum ab aliis vidi.

15 ¶ Quod si ea cum qua Maioratus successor contrahere astrictus est, data opera se celauerit, vt requisitio sibi non fiat, ac cõditionis ad implementum impediatur, tunc etiam dicetur per eam stetisse, quominùs matrimonium contraheretur, poteritque Maioratus successor impunè cum qua voluerit contrahere. Idque comprehenditur ex his, quæ dixit Cum. in l. 3. ff. de condi. insti. sequiturque expresè Emmanuel Acosta. in rep l. cum tale. §. si arbitratu. ff. de condi. & demon. 6. limita. nu. 15. Quod mihi probabile videtur: hoc tamen obseruato, vt prius Maioratus successor prædictam testationem ex præcepto iudicis apud domũ illius mulieris, cum qua cõtrahere iussus erat faciat, eiusq; familiaribus, atq; consanguineis insinuet: ita vt eius latitatio apertior efficiatur. iuxta tradita in l. 4. §. Prætor ait. ff. de dãno. infecto.

16 ¶ Si verò Maioratus successor, qui Seiam accipere iussus fuerat cum alia contraxerit, posteáque prima vxore defuncta Seiam accipere velit, conditioni parere non videbitur: imò ea ex voluntate institutoris defecta censenda erit. l hæc conditio. in princ. ff. de conditio. & demonstra. l. hoc genus, vbi glo ff. eod. & vtrobique per Scrib. Emmanuel Acosta. in d l cum tale. §. si arbitratu. ff. de cond. & demonstra. limita. 6. nu. 3. Quod probabile mihi videtur: dummodo tempore delate successionis, vel post illam delatam, cum alia aduersus institutoris Maioratus voluntatem cõtrahat, non enim à Maioratus successione excludendus erit, ex eo, quòd antea cum alia contraxerit: si tempore delatæ successionis iam prima mulier defuncta sit: cùm conditiones semper tempus mortis præcedentis possessoris, atque delatæ successionis respiciant l. interuenit. ff. de legat. præstan. ibi. *Et placet sufficere in ea necessitudine tunc esse cùm dies legati cessit.* Idq; etiã Soci. & cæteri Scrib. in l. si cognatis. ff. de reb. dub. cõmuniter annotare solent. Quod præsertim in Maioratus successione dicendum erit. Cuius successio impendenti esse non potest: sed illico in sequentem trãsire debet. l. fi. cũ similib. ff. cõmunia prædi. iunctis his quæ supra. lib. 1. cap. 13. nu. 36. & 37. citauimus: & infra lib. 3. cap. 20. latissimè dicemus.

¶ Quòd si post delatam successionem Seia quam Maioratus successor accipere astrictus erat cum alio cõtrahat conditio pro impleta habebitur ex. decis. tex. in d. l. 1. C. de inst. & substi. adeò, vt priori marito defuncto maioratus successor eam accipere non teneatur. Cùm Maioratus institutor de primis nuptiis sensisse censendus sit. Quod Bald. in d. l. 1. num. 32. palam profitetur. Idque sequutus fuit Imola in l. in testamento. la. 2. ad fin. ff. de cõdi. & demonstra. vbi Soci. n. 11. idipsum sequitur. Idque in hac specie verum esse profitetur Emmanuel Acosta in d. rep. l. cum tale. §. si arbitratu. 6. limita. nume. 4. 17

¶ Si verò Maioratus successor à sequenti requisitus, respõdeat se nolle Seiam vxorem ducere, statim sequẽti successori Maioratus successio defertur: adeò vt si primus successor mutata priori voluntate velit Seiam accipere, à sequenti successore Maioratus successio auocanda non sit. Quod probari videtur ex tex. in l. pater Seuerinã in prin. ff. de condi. & demonstra. vbi cõditio: si nõ nupserit, interpretatur, id est, si nubere noluerit. Idque clariùs explicat Aret. cõs. 67. n. 5. Ex quo tex. clarè sumitur, atque in specie, de qua agimus ingeniosè probat alia in idem adducens Emmanuel Acosta. d. l. 6. limita. nu. 9. Cuius opinioni libenter assentimur: ne Maioratus successio impendenti aduersus communes iuris regulas esse dicatur. 18

¶ Quæ omnia in dispositione Maioratus ex vltima voluntate instituti procedũt. In Maioratu autem ex contractu irreuocabili instituto conditio nõ habebitur pro impleta, etiamsi ex impedimẽto illius mulieris cũ qua Maioratus successor cõtrahere astrictus erat, deficiat. Id námq; quod extraordinario quodã iure in vltimis voluntatibus ex decis. tex. in d. l. 1. C. de insti. & substi. introductũ est, nõ est facilè ad cõtractus protrahendum. Idq; in eadẽ l. cõmuniter Scri. censuerunt. prout ibidẽ testantur Alex. n. 10. Corneus. n. 4. col. pen. & fin. Ias. nu. 6. Soci. in l. in testamẽto. ff. de condi. & demonstra. nu. 10. & Aret. cons. 121. colum. 2. n. 3. Greg. Lopez in l. 14. tit. 4. part. 6. in gl. verbo. *E no se le embargara.* Atque Emmanuel Acosta in d. l. cũ tale. §. si quis arbitratu. limita. 3. nu. 18. tametsi plures ex Scrib. quos ipse nũcupatim refert, in cõtrariam sententiam inclinent. Quorũ opi. aduersus cõmunem non modicam æquitatẽ præ se fert forsánque in Primogeniorũ in contractu institutorum successione, ex disponentis præsumpta voluntate, admitteretur ex his, quæ infra isto. c. nu. 26. cum seq. dicemus. Quanuis cõmunis opi. iuris rigore considerato, probabilior esse appareat. 19

¶ Sed si non ab ipsa muliere, cum qua Maioratus successor cõtrahere astrictus est, sed ab alio tertio matrimoniũ impeditum sit, cõditio pro defecta, nõ autẽ pro impleta habẽda erit. Quoties námq; cõditio mixta deficit ex tertij impedimẽto, cõditio ipsa pro defecta, nõ autẽ pro impleta habẽda est. Sed Maioratus successori prestãda est actio ad interesse aduersus tertiũ impedientẽ. l. inde Neratius. §. idẽ Iulianus. ff. ad leg. Aquil. gl. ordi. verbo. *manifestum.* in dict. l. 1. C. de institutionib. & substi. vbi Bartol. Paul. Alexan. Ias. Deci. & communiter Scrib. 20

Scrib. id notant, idq; ab Scrib. in l. iure ciuili. ff. de condi. & demonstra. & in l. in iure ciuili. ff. de regulis iuris, communiter annotari solitum est. De quo tamen dicendum erit: prout infra isto cap. nu. 27. dicemus.

21 ¶ Hoc autem intelligẽdum est: quãdo is tertius, qui matrimonio contrahendo impedimẽtum intulit, soluendo est. Si verò is soluendo non sit, cõditio non pro defecta, sed pro impleta necessariò habenda erit. Aliàs námque Maioratus successor absque culpa sua omni Maioratus emolumento priuaretur, quod nimis absurdum futurum esset. l. Titio centum. §. fina. ff. de condi. & demonstra. l. fina. in princip. ff. de eo, per quem factum erit. Per quæ iura id in specie not. glo. verb. *Manifestum.* in d. l. 1. C. de institutio. & substi. Quam ibidem Bar. num. 1. Paul. num. 5. Alexand. nu. 3. Corne. num 4. Deci. numer. 11. & communiter Scrib. sequuntur, idque etiam communiter Scrib. in l. in testamento. la. 2. ff. de condi. & demonstra. annotare solent.

22 ¶ Similiter etiam hoc intelligendum est: quando impedimentum à tertio iniustè illatum fuit: secus autem si iustè. Cùm enim contra eum, qui iustè impedimentum intulit, nulla actio ad interesse dari possit: consequens est, vt conditio potiori ratione pro impleta habenda sit: quam vbi nascitur actio, & iis, contra quem nascitur, soluendo non est. Quod probatur ex text. in l. si Titius statuas. ff. de cond. & demõstra. Per quem tex. id notant Bartol. nu. 1. Bald. nu. 9. Paul. nu. 5. Corn n. 4. Alexand. nu. 3. Ias. nu. 9. Deci. nu. 11. & communiter Scrib. in l. 1. C. de insti. & substi. glos. & Scribent. in d. l. in testamento. ff. de condi. & demonstra. & in d. l. inde Neratius. §. idem Iulianus. ff. ad leg. Aquil. Idque magis in specie dixit. Bald. in d. l. 1. nu. 9. vbi inquit, quòd si filiæfamilias aliquid relictũ fuerit: si Titio nubat, ipsaq; parata sit Titio nubere: à parente tamen impediatur, filia debeat consequi relictum: ac si conditio verè impleta fuisset, ex eo, quòd indecẽs esset sibi absque parẽtis voluntate nubere, parẽnsq; honestè prætendere posset suo arbitrio, filiam matrimonio collocare. Quod etiam not. Bertrand. consil. 148. nu. 10. lib. 1. Cuius dictũ refert & sequitur. D. Didac. de Couarr. in Epitom. super. 4. 2. part. c. 3. §. 8. nu. 2. Idque verum ac probabile mihi videtur.

23 ¶ Si verò mulier, cum qua Maioratus successor contrahere iussus erat, vel ipse Maioratus successor ante contractum matrimonium moriatur, dicendum videtur, conditionem non pro impleta, sed pro defecta habendam esse, ipsumq; à Maioratus successione excludendum. Quod probatur ex tex. in l. legatum. C. de cõd. insert. ibi. *Cùm mortuo filio priusquàm matrimonium cum eo contraheres, cõditio defecerit, nulla ratione deberi tibi existimas.* Per quem tex. dixerunt communiter Scrib; ibidem q; si cõditio mixta deficiat morte illius in cuius persona debet impleri, deficit etiam legatum. Quod etiam gl. & Scrib. communiter in d. l. 1. C. de insti. & substi & in d. l. in testamẽto. ff. de condi. & demonstra. verum esse profitentur, idque apertissimè disponit l. 14 tit. 4 part. 6. ibi. *Si acaesciesse que la muger se muera o aquel con quien la mandaua casar anteque se cumpla la condicion entonces non vale el establesciamiento o la manda, que assi fuisse fecha.* Quod esset notabile: si verum foret, ex eóque plures Maioratuum successores absque culpa sua à Maioratuum successione excluderentur.

24 ¶ Sed hæc etiam in Maioratuum successoribus exactiùs consideranda sunt: cùm enim contrahendi præceptum, vt plurimùm in Maioratuum institutione non propriam, nec veram conditionem: sed modum tantum inducat, dicendum est, ex morte illius personæ, cum qua matrimonium contrahendum erat, modum ipsum nõ defectum, sed adimpletum censendum esse. Quanuis enim verum sit, quòd conditio casu fortuito deficiens, pro impleta habenda non sit, vt in prædictis iuribus probatur. Modus tamen cuius implementum casu fortuito defecit, pro impleto habendus est. Nec in hoc casu ex non implemento, Maioratus successor, eiusdem Maioratus successione priuandus erit. Sicque dicta lex legatum. & d. l. 14. partitarum intelligendæ sunt. Idque probatur ex l. si Titio. vbi Bartol. & Scribent. id not. ff. delega. 1. l. Lucius. §. quisquis. ff. de lega 3. l. si quis eum. ff. de condi. & demonstra. cum similibus. Sicq; illã legem legatum intelligendam esse profitentur. glos. verb. *Manifestum*, & Bartol. numer. 1. Bald. nume. 7. Paul. nume. 6. Corn. nume. 4. Alexand. nume. 5. Ias nume. 9. & communiter Scrib. in d. l. 1. C. de insti. & substi. & in d. l. legatum vbi rationem differentiæ inter modum, & conditionem assignant. 25

¶ Imò quanuis contrahendi præceptum: nedum in vim modi: sed conditionis in Maioratus institutione appositum esset, adhuc existimarem, dicendum esse, ex morte mulieris, cum qua Maioratus successor contrahere astrictus erat, non esse eundem successorem priuandum Maioratus successione. Cùm vt plurimum soleant Maioratuum institutores ad eorundem successionem agnatos, vel cognatos masculos proximiores vocare, pro agnationis, seu propriæ familiæ conseruatione, vt est notissimum. Et quanuis eis contrahendi cum aliqua muliere propriæ familiæ præceptum iniungant, non id ea mente verisimiliter efficiunt, vt ea muliere deficiente, non essent eidem agnato, vel cognato masculo proximiori Maioratus successionem relicturi: sed vt ea muliere extante, vtrisque consolatur. Ea verò deficiente, nihilominùs agnatus, vel cognatus masculus proximior succedat: aliàs namque proximior successor atque primo loco vocatus, Maioratus successor atque primo loco vocatus, Maioratus successor atque primo loco vocatus, Maioratus

difficultas, quæ ex dict. l. legatum, in Maioratuũ
successione cõtingere potest. Quod etiam ad id,
quod supetius diximus de impedimento, à tertio,
ne matrimonium contraheretur illato, satis con-
29 ducere poterit. Ex eádémq; ratione videtur pro-
babiliter dici posse, quòd quamuis impediẽs, in-
iustè impedimentum inferat, atque soluendo sit,
conditio pro impleta habenda sit, vel defectus
conditionis non sit considerandus: ne Maioratus
successio, ad alium aduersus institutoris voluntа-
tem pertrãleat, auferatúrque ab illo, cui verisimi-
liter in eum casum Maioratus institutor eius suc-
cessionem fuisset relicturus. Quod tanquam sum-
mè notabile, perpetuò memoriæ commendan-
dum erit. Et hæc de hac quæstione, quæ frequens,
& assidua est, dixisse sufficiat.

28 ¶ Sed controuerti etiam solet quid dicendum sit:
quando Maioratus institutor successoribus inhi-
buit: ne cum quadam persona certa, ac diffinita,
vel cum personis alicuius familiæ, vel certi gene-
ris, seu qualitatis matrimonium contrahant. In
qua quæstione, dicendum est, huiusmodi præce-
ptum precisè seruandum esse: aliàs autem succes-
sores Maioratus successione priuandos. Quod
probatur ex tex. in l. hoc modo. ff. de condi. & de-
monstratio. & in l. hoc genus. ff. eod. Non enim
ex hoc præcepto dicitur induci viduitas. Cùm
Maioratus successor honestè cum aliis contrahe-
re possit l. cum ita legatum. in princip. ff. de con-
di. & demonstra. Facitque illud, quod habetur
Genes. 28. vbi Isaac præcepit filio suo Iacob, vt
nũ acciperet vxorem de genere Chanaan. Idque
apud omnes Scribent. compertissimum est: adeò,
vt nulla quo ad hoc superesse possit dubitãdi oc-
casio: quod iunctis his, quæ statim dicentur, sum-
mè notandum erit, ad plures Maioratus, quibus
cautum est, quòd successores contrahere debeãt
cum personis generis vndiquaque probatissimi,
vel nobilibus, nec contrahere possint cum perso-
nis, quæ ex genere Iudæorum, vel Sarracenorum,
vel etiam conuersorum descendant. Super quorũ
Maioratuum successione plures lites exortas fuis-
se satis compertum est.

29 ¶ In hac autem re sciendum est, quòd si mulier,
cum qua Maioratus successor in casu, de quo agi-
mus, cõtraxit, cõmuniter probatissimi, seu nobi-
lis generis tempore contractus matrimonij habi-
ta sit, seu probabiliter aliàs eius defectus ignorari
potuit, temporéque contractus matrimonij ad id
sciendum successor ipse debitam diligentiam ad-
hibuit: posteà autem compertum sit eam mulie-
rem verè ex genere Iudæorum, Sarracenorum,
vel cõuersorum procedere, vel ignobilem, atque
plebeiam esse: dicendum erit, successorem non
esse Maioratus successione priuandum: Quod
probatur ex tex. in l. si quis patrem. ff. ad Macedo.
vbi disponitur, quòd si quis pecuniam mutuam
dedit filiofamiliàs, qui communi æstimatione sui
iuris habebatur, habebit actionem aduersus il-
lum, ac si verè sui iuris extitisset. Cessatque in ea
specie Macedonianum senatusconsultum. Quа-
uis enim is, qui cum alio contrahit, teneatur di-
ligenter illius conditiones, atque qualitates in-
quirere l. qui cum alio. ff. de regulis iuris.

30 ¶ Illud tamen fallit ex illius text. decisione quan-
do ignorantia esset multum probabilis, & iusta.
Ex ea námque contrahens excusaretur. Facit tex.
in l. miles. §. mulier. ff. ad leg. Iul. de adulter. l. Bar-
barius Philippus. ff. de offi. Prætor. Per quæ iura id
in specie dixit Alexan. consi. 60. num. 2. lib. 5. Ias.
in l. est receptum. nu. 9. ff. de iurisdictione omni.
iudi. Deci. in l. si emancipati. n. 4. C. de colla. glo.
ordina. in l. qui cum alio. ff. de regul. iur. vbi Deci.
nu. 3. Et Cagnol. nu. 15. idipsum profitẽtur. Quod
eo præcipuè asserendum erit, quòd huiusmodi
præcepta in vim modi potius, quàm conditionis
à Maioratuum institutoribus iniungi soleant. In-
iustissimum namque esset, vt Maioratus successor
rerum ipsius Maioratus dominio, quod iã acqui-
sierat absque culpa sua priuaretur. In propria au-
tem, ac vera conditione forsan hoc non tam clarè
procederet: cùm ea formam inducat: sitque spe-
cificè, non autem per æquipollens adimplenda
l. Mæuius & l. qui hæredi. ff. de condi. & demon-
stra tex. in Authen. matri, & auiæ, vbi Bal. & com-
muniter Scribent. id not. C. quando mulier tutel.
offic. fung. possit.

¶ Hoc autem intelligendum est: quãdo quis fuit 31
in hac communi reputatione nobilitatis, vel ge-
neris puritatis per decennium. Reputatio nãque
minoris temporis ad id non sufficiet: prout dixit
Bald. in l. 2. nu. 5. C. si aduersus rem iudi. vbi sic li-
mitat, & intelligit. d. l. si quis patrem. & alia iura,
quæ superius adduximus. Idem Bald. in l. si post
mortem in fin. princip. ff. de adoptio. Ias. in d. l. est
receptum. num. 10.

¶ Sed quãuis hæc limitatio à pluribus probetur: 32
Deci. tamen in d. l. emancipati. nu. 4. contra illam
insistit: dicens, quòd si quis in quasi possessione,
ac communi reputatione sui iuris existat, ex ali-
quo actu ex illis, ad quos non facilè is, qui est fi-
lius familiàs, solet admitti, ex quibus quasi posses-
sio acquiritur, habebit locũ reg. d. l. si quis patrẽ.
ff. ad Macedo. Absque eo, quòd tempus decẽ an-
norum trãsactum sit, quod ex pluribus, quæ apud
ipsum videri poterunt, comprobat. Idque proba-
bile mihi videtur: dummodò actus, ex quibus
quasi possessio ac communis reputatio acquisita
est, sint ex his, quæ à communiter accidentibus
eius naturæ sunt, vt ex eis posset Maioratus pos-
sessor, seu successor probabilem ignorantiam
contrariæ qualitatis ostendere.

¶ Illud autem animaduertendum est, in minore 33
hoc facilius admittendum esse. Is námque potio-
ri ratione, ab huiusmodi negligentia excusan-
dus erit. Quod in d. l. si quis patrem apertissimè
probatur. ibi. *Sed minori causa cognita à Prætore suc-
currendum*, Idque ipsum in muliere, quæ in Maio-
ratu successit, dicendum videtur ex decis. tex. in l.
fina. ff. qui per tuto. ibi. *Quòd eiusmodi facta dijudi-
care, atque extimare virilis animi est.* Quanuis id in
muliere non tam clarè procedat: prout optimè
cõsiderat Cagnol. in d. l. qui cum alio. n. 20. Quæ
omnia cum casus contigerit, exactiùs examinan-
da erunt: propter Maioratus institutoris enixam
voluntatem, qui ex prædicta clausula voluisse cre-
dendus est: ne Maioratus successio ad personas
generis infecti deuolueretur. Cuius voluntati
omnia quæ prædiximus, aduersari constat: quan-
uis ex æquitate admittenda videantur.

¶ Vidimus autẽ aliquos ex successoribus Maio- 34
ratuum, quibus prædicta clausula adiecta erat,
antè contractum matrimoniũ de genere mulie-
rum cum quibus contrahere volebant, iudiciali-
ter inquirere: & de qualitatibus illarum amplis-
mas probationes ad perpetuam rei memoriã co-
ram iudice illius loci, à quo mulieris origo pen-
debat, facere. Sed quanuis forsan id vtile esse
possit

possit huiusmodi nimiam, vel extraordinariã di-
ligentiam non probamus, ne ex ea vel dolus præ-
sumatur, vel successoribus occasio litium præste-
tur: præsertim cùm ad hoc, vt huiusmodi proba-
tiones iudiciales validæ essent, debuissent citato
proximiori successore fieri. Cõueniens tamẽ erit,
vt extra iudicium Maioratus successor diligentẽ
inquisitionem qualitatũ mulieris faciat. Ita vt vel
ipse non circumueniatur, vel quanuis hoc sibi ac-
ciderit, possit de huiusmodi diligentijs, quãdo id
in iudiciũ deductum fuerit, iudicialiter constare.
35 ¶ Sed dubitari etiam solet vtrum Maioratus in-
stitutor possit Maioratus institutioni eam legem,
seu conditionem adijcere, vt successores tenean-
tur matrimonium contrahere arbitrio parentum,
vel fratrum vel tutorum suorum, vel de eorũ, vel
alterius consilio: aliàs Maioratus successione pri-
uentur. Quam clausulam sæpiùs in Hispanorum
Primogenijs appositã vidimus. In qua quæstione
iuxta communes ac receptissimas. Iurisconsulto-
rum sententias, & quæ frequenter in forensibus
controuersijs admitti solent, distinguendum est.
Aut enim Maioratus institutor præcepit, vt suc-
cessores matrimonium non possent contrahere:
nisi de arbitrio, voluntate, seu consensu paren-
tum, vel aliorum, vel de eorum consilio.

¶ In primo casu dicendum est huiusmodi condi-
tionem tanquam matrimonij impeditiuam, & li-
bertati eiusdem matrimonij contrariam, ex ipso
Maioratu reijciẽdã esse, iuxta distinctiones, quas
in capite præcedenti tradidimus. Quod probatur
ex tex. in l. cum tale. §. si arbitratu. ff. de cõditio. &
demonstr. & in l. filiæ meæ. ff. eod. & in l. turpia. ff.
de lega. 1. Idque verum est, siue conditio ad arbi-
trium boni viri, siue ad liberam voluntatem refe-
ratur siue etiam in arbitrium parentis, siue alte-
rius conditio ipsa appositа fuerit: prout Docto-
res communiter in prædictis locis testantur, & sa-
tis eleganter, atque ingeniosè ex pluribus probat
Emmanuel Acosta. in repe. d. l. cum tale. §. si arbi-
tratu vltima amplia. n. 2. cum seq. & n. 13. cum seq.
vbi circa hęc, & alia, quæ hic adduci possent ma-
36 teriam istam copiosissimè narrauit.

¶ In secundo casu dicendum est, consilij condi-
tionem necessariò adimplẽdam esse: aliàs succes-
sorem Maioratus successione priuandum. Cùm
enim consilij præceptũ honestum sit, nec neces-
sariò à Maioratus successore sequi debeat: sed cõ-
silio solum requisito cum qua voluerit liberè cõ-
trahere, possit: consequens est, vt ex ipsa Maiora-
tus institutione reijciendũ nõ sit. Quod in specie
dixit Cinus in d. l. cũ tale. §. si arbitratu. ff. de con-
di. & demonstra. & post antiquos etiam censuerũt
Paul. in d. l. turpia. § si Titiæ. n. 3. ff. de leg. 1. & A-
lex. in princ. eiusdem leg. num. 7. & Ias. ibidem. n.
4. Ioan. de Ana. consi. 15. num. 2. 3. & 4. Felin. in c.
ex part. de consti. col. 2. nu. 1. Pala. Ruui. in repe.
cap. per vestras. §. 52. n. 8. Roderi. Xuarez. in l. 2. ti-
tul. *De los casamientos.* li. 3. Foro. ll. fol. 69. vers. Sed
tene menti. Deci. in c. si pro debilitate. de officio
delega. num. 9. Guillel. Benedict. in rep. c. Rain.
de testam. verb. qui cum alia matrimonium con-
trahens. n. 88. Aymon. Craue. qui optimè loquitur
in proposito consi. 1. num. 3. vbi hanc communem
opinionem esse profitetur.

37 ¶ Cui communi opinioni non obstat, quod sal-
tim per aliquod tempus ex hac obligatione cõsi-
lij requirendi, posset matrimonium impedirì. Nã
quanuis conditio matrimonij impeditiua: tanquã
turpis, & impeditiua matrimonij à iure reijciatur.
Non tamẽ reijcitur illa, per quam matrimonium
ipsum per aliquod tempus differtur. l. cum tale. §.
Mæuiæ. ff. de condi. & demonstr. l. sed si hoc. §. fi.
ff. eod. l. Theopompus, vbi prædicta conclusio
apertiùs probatur. ff. de dote prę leg. Præsertim cũ
hæc dilatio inducta sit ob petendum cõsilium ad
hoc, vt matrimonium melius contrahatur. Quod
nedum non est contrarium matrimonio: sed eidẽ
cõueniens. l. in viduæ. & l. copulãtis. C. de nuptijs.
Quæ opinio tanquam communis, & satis proba-
bilis: sequenda erit: quanuis contrariam opi. imò,
quòd hęc conditio, etiam tanquam turpis, & in-
honesta, libertatiq; matrimonij impeditiua reij-
cienda sit, constanter defendat Emanuel Acosta:
in rep. d. l. cum tale, si arbitratu. Vbi alios idem
sentientes refert. Cuius fundamenta cùm casus
contigerit, considerandа sunt, quanuis ex eis non
fit à communi opi. recedendum.

¶ Hæc tamen communis opinio. proculdubiò li- 38
mitanda est in omnibus casibus, in quibus nõ so-
lùm quis tenetur consilium requirere: sed illud
etiam sequi: in illis namq; conditio ista reijcitur:
qui casus comprehendi poterunt ex his, quæ no-
tant Bartol. in l. 1. si plures. ff. de exercito. & Abb.
in d. capit. ex parte de constit. & in capitul. cum in
veteri de electio, & alibi sæpè Scribent. Sicque
hanc communem resolutionem limitauit. Rode-
ri. Xuarez in lectura. d. l. 2. titul. *De los casamientos.*
lib. 3. Fori. dicto fol. 69. colum. 2.

¶ Similiter etiam limitari posset vbicunque ma- 39
gnum periculum versaretur in consilij requisitio-
ne adeò vt ex hoc non solum videatur matrimo-
nij libertas per tẽpus impedita. sed veriùs omni-
nò sublata: tunc namq; ea conditio ex institutio-
ne reijcienda erit. Quod dixit Abb in d. c. ex par-
te. nu. 4. de consti. Cuius dictum refert, & sequitur
Feli. ibidem num. 1. colum. 3. versi recipit præ-
dicta conclusio, vbi plura in huius dicti comproba-
tionem adducit, quæ apud ipsum videri poterunt.
Quæ limitatio in Maioratibus præsertim admit-
tenda erit, ex his, quæ in sequenti quæstione di-
cemus. Ita tamen, vt non temerè, & ex quacunque
periculi suspicione, & quæ facilè cessare, vel amo-
ueri possit, à regula, quæ ex communi opinio,
comprehenditur, recedatur.

¶ Sed dubitari solet, vtrum mortua ea persona 40
cuius consilium Maioratus possessor in matrimo-
nio contrahendo requirere tenetur ipse Maiora-
tus successor, à cõsilio requirẽdo liber remaneat:
an ex eo, ipsius vocatio cesset Maioratusque suc-
cessio ad sequentẽ vocatũ transire debeat. Qua in
re, prima facie faciendum videtur, in casu de quo
agimus vocationem cessare, Maioratusq; succes-
sionem in sequentẽ vocatum transire. Quod pro-
batur ex tex. in l. cum tale. §. si arbitratu. ff. de con-
di. & demonstra. vbi disponitur, quòd si decedat
persona, cuius arbitratui nuptiæ commissæ sunt,
legatum non cessat: quia conditio pro nihilo est,
ex quo text. probatur, & si conditio valida esset,
mortuo Titio defecta conseretur. Idque ex illo
tex. deduxit primus Alex. in d. l. turpia. in princ. ff.
de lega. 1. nu. 7. vbi ex hoc inquit quòd mortuo il-
lo, cuius consilio nuptiæ commissæ sint, conditio
defecta censenda erit. Cuius dictum sequitur, eo
tamen tacito Felin. in d. c. ex part. num. 1. col. 2. vbi
Deci. nu. 4. ad fin. idque sequitur etiam Roderic.
Xuar. d. fol. 69. col. 1.

¶ Sed quanuis hæc opi. simpliciter sumpta vera 41

Universidad de Navarra Biblioteca

sit, in Hispanorũ tamen Primogenijs admitti non potest, ex rationibus, quas supra ista.c.n.36. adduximus, respondẽtes ad tex. in l. legatũ. C. de cõdi. incer. vbi probatur, quòd conditio mixta defecit morte illius in cuius persona implenda erat. Non enim illa, nec ista regula in his Primogenijs procedere poterunt: cum in eis hæ leges, seu præcepta potiùs in vim modi, quàm conditionis apponantur. Et etiam verisimiliter Primogenij institutor eius successionem, eidem successori in casu de quo agimus, esset relicturus.

SVMMARIA.

1 *In Hispania ex antiqua consuetudine, Primogeniti Maioratuum successores insignia propriæ familiæ deferunt.*
2 *In Galliæ soli primogeniti familiæ arma simplicia deferunt.*
3 *Primogenitus nomine institutoris nominandus est.*
4 *Reges Hispaniæ armorum delationem seruant & nullo cognomine nominantur.*
5 *Ex nomine & insignijs memoria agnationis & cognationis conseruatur.*
6 *Armorum delatio memoriam testatoris conseruat.*
7 *Ex conditione à testatore adiecta, vt successores nomen, & arma propriæ familiæ deferant, censentur bona Maioratui subiecta: etsi aliter id non expresserit.*
8 *Vtrum ex conditione delationis armorum, fœminæ proximiores propter masculos remotiores censeantur exclusæ.*
9 *In Hispania ex conditione armorum delationis coniectura agnationis non inducitur.*
10 *Conditiones nominis, & armorum delationis præcisè sunt à successoribus Maioratuum seruãdæ.*
11 *Vtrum ante implementum conditionis nominis & armorum delationis dominium, & possessio transferantur.*
12 *In Primogenijs Hispaniæ ante implementum conditionis delationis nominis, & armorum dominium, & possessio transfertur: nisi contrarium expresserit institutor.*
13 *Successor Maioratus qualiter ad delationem nominis, & armorum astringendus sit.*
14 *Auth. hoc amplius. C. de fideicommiss. declaratur.*
15 *Adiecto grauamine hæredi, vt aliquid impleat: si monitus intra annum adimplere neglexerit, hæreditate priuatur licet commodum hæredis non sequatur.*
16 *L. non oportet. ff. de his quib. vt indig. declaratur.*
17 *Grauamen delationis nominis, & armorum in vtilitatem omnium successorum tendit.*
18 *Auth. hoc amplius. C. de fideicommiss. etiam in prælegato locum habet.*
19 *Quando lapso termino imponitur pœna priuationis, vel similis, iudex etiam ex causa non potest terminum restringere.*
20 *Præceptum delationis armorũ in Maioratu in vim conditionis factum in vltima volũtate quã primùm posit successor implendũ est, nec expectatur annus, nec admittitur moræ purgatio.*
21 *Id præcipuè si absque causa præcepto contraueniatur.*
22 *Auth. hoc amplius. C. de fideicommiss. intelligenda est in iure iam quæsito, non in quærendo.*
23 *Præceptum delationis nominis, & armorum in vim modi adiectum in testamento, implendum est à successore quam primùm posit, & requisitus non implens successione priuatur.*
24 *Idem si in contractu Maioratus, illud onus fuerit adiunctum.*
25 *Præceptum delationis nominis, & armorum seruandum est in Maioratu, si honesta sint, alias non.*
26 *Non potest quis succedere in duobus Maioratibus in quorum altero contineatur præceptum deferendi armæ, & nomen familiæ: sine mixtura aliorum. Et in altero contineatur præceptum simplex nominis, & armorum delationis.*
27 *Incompatibilia omnia sunt contraria.*
28 *An successor in duobus Maioratibus, quorum quilibet delationem armorum simpliciter contineat in vtroque succedat.*
29 *Ex immixtione nominis, & armorum, testatoris familia confunditur.*
30 *Præceptum delationis nominis, & armorũ simpliciter factum: impletur etiam si nomini, & armis institutoris alia misceantur.*
31 *Id præcipuè in Maioratibus Hispaniæ ex consuetudine seruatur.*
32 *Ex nomine & armis mixtis, familia conseruatur licet melius ex simplicibus conseruetur.*
33 *L. hoc legatum. ff. de legat. 3. declaratur.*
34 *In fauorabilibus sub simplicibus, casus mixtus comprehenditur.*
35 *Id præsertim, si casus mixtus magis participat de simplici, de quo facta est prouisio.*
36 *Successor duorum Maioratuum quorum quilibet nominis, & armorum delationem contineat antiquioris*

tiquioris arma, modernis præferre debet.
37 *Nisi modernior Maioratus sit maioris qualitatis & excellentiæ.*
38 *Vel nisi modernior procedat ex parte patris: antiquior verò ex parte matris.*
39 *Filius non debet portare arma materna: sed paterna.*
40 *Iusta ratione à maiorib. traditum est Regnum Castellæ, Regno Legionis in armorum delatione præferri.*
41 *Magnitudo Regni Castellæ vetustati Regni Legionis præfertur.*
42 *Regnum Legionis Ferdinando primo Regni Castellæ Regi, dotis nomine accesit.*
43 *Ferdinandus Quintus Castellæ Rex: Castellæ insignia tanquam sibi legitima & non ab vxore accepta detulit.*
44 *Regnum Castellæ antiqui Gothorum imperij caput fuisse.*
45 *Successor in duobus Maioratibus non astringitur præcisè, ad prælationem antiquioris nominis, & armorum: sed consuetudine, pro suo arbitrio ea defert.*
46 *Vtrum præcepto delationis nominis, & armorum ab institutore Maioratus omisso, successor teneatur arma, & nomen institutoris deferre.*
47 *Præceptum armorum delationis implendum est: quando Maioratus institutor in Capella, seu sepulchro apponi præceperit.*
48 *Nisi vltra armorum appositionem aliquid contineat, quod sapiat gentilitatem.*
49 *Statuentes arma deferri in ornamentis Ecclesiæ donatis, vel in Capellis: si ex iactantia id faciant, meritum amittunt: non tamen si ad alium rectum finem id tendat.*

De conditionibus, quæ circa nominis, atque armorum delationem, in Primogenijs apponi solent.

CAPVT. XIIII

INter alias leges, ac conditiones quæ in Primogenijs adiiciuntur, illæ præsertim maximi momenti esse existimantur, in quibus de nominis, atque armorũ delatione agi solet. Cùm enim Primogeniorum instituẽdorum finis in memorię conseruatione versetur, familiarumq; antiquarum vestigia ex nominibus, atque insignijs conseruari, atque comprehẽdi soleãt, vt inferiùs dicemus, nõ mirum si legum, atque conditionum in quibus de his agitur appositio, atq; obseruatio pluris ęstimanda sit. Ideoq; ad ea, quæ hic dicemus, animaduertendum erit: Vidimus enim lites innumeras super harum conditionum interpretatione, atque obseruatione.

1 ¶ In primis autem animaduertẽdum est, illud esse in Hispania antiquissima cõsuetudine obseruatum, vt primogeniti Maioratuũ successores insignia propriæ familiæ deferant, atque eiusdem familiæ nomine denominari soleant. Quod etiã apud alias nationes obseruari solitũ est: „put enim inquit Bald. in l fin. nu. 2. ad fi. C. pro Socio. Arma atque insignia nobilium remanere debent apud principalem domus: quia in eo, veluti familiæ capite stat splendor genituræ. Ad q̃ inducit in arg. l. cum in diuersis. ff. de Religio. & sumpti. fune. & l. scimus. C. de agric. & censi. lib. 11. Ideoq; arma familiæ debere apud Primogenitũ remanere cẽsuerunt. Guil. de Monserrat in tract. de successio. reg. Chart. 3. q. 1. & 3. Et Petrus de Vbal. de duob. fratrib. 11. par. q. 11. Cassa. in cathalo. glorię mundi par. 1. conclu. 37. Tiraq. de Primog. in Præfati. nu. 134. & in tract. de nobilita. c. 6. nu. 17. Burg de pace in proœm. leg. Tau. nu. 28.

2 ¶ Hoc autẽ præcisiùs in Gallia: quàm in Hispania obseruatur, Apud Gallos nãque solus Primogenitus arma, atq; insignia familię plana, atque simplicia defert. Cæteri autẽ filij in eis aliquid adnascent, vt discrimen aliquod inter eos esse dignoscatur: prout testatur Tiraq. de Primoge. in Præfati. n. 134. in Hispania autem nulla alia differẽtia inter Primogenitos, & alios fratres minores natu in armorum delatione inuenitur: nisi, quòd Primogenitus ea præcisè, atque necessariò defert ex Maioratuum legibus, ac conditionibus. Cæteri autem voluntariè ea deferunt: cùm nullo iure ad ea, vel alia deferenda cogi possint.

3 ¶ Idq; nedum de insignijs, & armis: sed etiam de nomine dici potest. Primogenitus namque nomine institutoris Maioratus nominãdus est: „put etiam probat Tiraq. de primog. in Præfati. n. 44. Idq; comprobatur ex tex. in l. cum filius. §. pater. ibi. *Sempronio nepoti meo plus tribus in honorem nominis mei.* ff. de lega. 2 vbi testator inter alios nepotes prędilexit, atque maiori portione dignum existimauit illũ, qui nomine eius appellabatur. Idq; ipsum probatur ex tex. in l. vxorem. ibi. *Nomine patris vocatus est.* ff. de manumis. testa. tex. in l. filiæ suę §. Titia. ibi. *Et vni ex eis Agathæ nomen imposuit.* ff. de cond & demonst. & in c. olim. ibi. *Eius nomine vocaret quod inde nasceretur.* 8 q. 1.

4 ¶ Quod etiam quo ad armorum delationem attinet, à Regibus Hispaniæ hucusque à multis retro sæculis obseruatũ est: prout supra li. 1. c. 2. nu. 14 cum seq. apertiùs quo ad Regna Castellæ, ac Legionis ostendimus, & quo ad alia etiã Regna notissimum est. Id tamen quo ad cognomina à Regibus Hispaniæ neglectũ fuit, cùm hucusque nullo cognomine vti soliti sint, vt aduertit Burg. de Pace. in proœm. ll. Tauri. n. 20. quod Regalis dignitatis præstantiæ tribuendum est. Personæ namq; Regiæ nullo alio signo, ac denominatione: quam nomine proprio egent, vt apud omnes nationes notissimæ sint. Quod etiam ab alijs Regibus obseruari solet.

5 ¶ In Maioratuum autem institutione vtrumque simul successoribus perpetuò præcipiendum est: cùm tam ex nomine: quàm ex armis, atque insignijs familiarum, agnationum, atque cognationũ memoria conseruetur. Quod in nominis appellatione

Universidad de Deusto
Biblioteca

tione colligè probatur ex tex.in dict.l. filius.§.pater.ff.de leg.1.vbi Scrib.id notant, & ex alijs iuribus, quæ superius citauimus. Idq; etiam notat gl. ver.*nomine*, p tex.ibi in l.is qui cõplures.ff.de leg. 3.Guilliel.Benedict.in rep.c.Rain.de testa.verb. Rain.de Clera nu.50. & verb. & vxorem nomine Adelasiam nn.22.Ripa.in l.centurio n.164.ff.de vulg.Paris.qui plura refert consi.19.n.36.cum seq. lib.2.Burgos de Pace in proœm.leg. Tauri.n.22.

6 ¶ Ex armorum autem, atque insigniorum delatione conseruationẽ domus, atque familiæ institutoris induci,probat.tex.in l.lex quæ tutores.C. de adminis.tuto.ibi. *In qua maiorum imagines,aut non videre fixas, aut reuulsas videre satis est lugubre.* vbi per Scrib.in l.Quintus. §. ad authoritatem.ff. de annuis lega.& in l.legata ad fin. ff. de adminis. rerum ad ciuita.Perti.& in l.Basilicam.C.de ope. pub.& in l.1.vbi per Scrib. C.vt nemini liceat sine iudi.autho signa.reb. impo. Idq; in specie dixit Anch.consi.113. nume.3.& 4.Ioan.de Anania. consil.86.nu.2.vbi Bologni.in addi. nu.3.Roma. sing.474.Cæsar Lamberti.de iure Patron.lib.3.5. q.princ.art.4.n.2.& 8.cum præced.& seq.Burgos de Pace.in proœm legum Tauri.nu.23.

7 ¶ Quæ omnia adeò vera sunt, vt ex conditione à testatore adiecta, vt successores nomen, & arma propriæ familiæ deferãt, censeatur testatorem ea bona Maioratui subijcere, & si id aliter non expresserit prout supra lib.1.cap.5.nu. 34.ostensum est.Quòd nulla alia ratione dici potest:nisi ex eo, quòd ex his conditionibus censeatur testatorem voluisse proprię domus, ac familiæ memoriam conseruare.

8 ¶ Imò hæ conditiones nominis, atque armorum delationis,à pluribus tanti ęstimatę sunt,vt ex eis censeant:nedũ familię,& cognationis,verũ etiam agnationis conseruationem induci, ita vt ex eis fœminæ proximiores propter masculos remotiores excludi censeantur.Quod dixit Bart.in tractatu.de insig.& arm.nu.10.Atque in specie consuluit Corneus.consi. 41.n.12. cum pluribus præced lib.4.Idem Corneus.consi.26.n.3 & n.7 eod. lib.Gozadi.consi.45 n.9 & consi.79.in fin.Gratus consi.67 nu.11.& nu.19.li.2.Bertran.consi.30.col. 2.lib.1.Cur.Iuni.consi. 39.n.9. Car.Ruinus.consi. 110 n.14.li.2 & consi.140.n.5.eod.li.Ant.Rubeus. consi.28.n.5.& 6.Barba.consi.33.li.3.Fran.Piscina. qui plura refert. in sua disputa. super statutis excluden.fœmi num.22.ad finem.

9 ¶ Sed quanuis Scrib. quos superius retulimus, nominis atque armorum cõditiones ad hæc vsq; protrahere velint,eorum tamen opinio in Hispania nunquam hucusque admissa fuit: imò ex Hispana consuetudine grauamen hoc nominis,& armorum æquè fœminis,ac masculis adimpleri potest. Nec ex armorũ seu nominis grauamine hucusque visum, nec auditum est q̃ iudicatum fuerit agnationis seu masculinitatis coniecturam induci,& ea,quæ prædicti Doctores dicunt intelligenda sunt secundum statuta,& consuetudines Italiæ,ex quibus quo ad hæc,& omnia alia conseruatur agnatio, & masculinitas, & fœminæ excluduntur: Quod benè explicant Corneus.consi.26. n.4.lib.4.& Soci.Iuni.consi.2.n. 10.lib.1.& comprehenditur ex dictis ipsorũ Scrib.quos pro contraria opi. citauimus. Idq; sic in forensibus controuersijs practicari,atque inteiligi solitum est.

10 ¶ Hæ autem leges seu conditiones,quæ nominis, atque armorum delationem contingunt, cùm ex prædictis rationibus iustissimæ esse censeantur, ,,culdubiò à successoribus præcisè seruãdę sunt, aliàs autem Maioratuum successione priuabũtur. l.facta circa finem.§.in dãda.ff. ad Treb.vbi Bar. Paul. & communiter Scribent.id notant. l. hoc iure.§.fi.ff.de donation.l.sed sciendum.ff.ad Trebel.not.Soc.in l.quibus diebus.§. Termilius.col. 3.ff.de condi.& demonstra.Idem Socin.consilio. 259.colum.2.lib.2. Deci.consil.273.nu.2. Guillielmus Benedictus in rep. cap.Rainuntius de testam.verbo.Rainuntius de Clera.nu. 44.cum sequentib.& verb.si absque liberis moreretur in 2. num.25.Guido Papæ.decisione.251.& deci.467. Boer.decisione.146.n.6. Tiraq. de legib.cõnub. l.5 num.14.Parisi.consi.15.nu.79.cum sequentib. lib.2.& consi.19.à n.28. vsque ad fi.eod.lib.Gregor.Lop.in l.3.tit.4. part.6.in glo.verb.*contra honestad.*Burg. de Pace in proœ.ll.Tauri.nu.24.Idque verissimum,atque sic obseruari solitum est.

¶ Imò plus dixit Guido Papę.d.decisione.251.n. 11 1. quòd hæc omnia adeò vera sint, vt non solùm Maioratus successor teneatur hoc nominis,atque armorum delationis grauamen implere tanquam modum:sed tanquam veram ac propriam conditionem.Ideoque non transire dominium, ac possessionem bonorum in hæredem: nisi priùs hiusmodi conditionem adimpleuerit. Id namque est de natura cõditionis,vbi inquit ita fuisse,Arresto decisum.Cuius dictũ referunt, & sequũtur Guilliel.Benedict.in d.rep.cap.Rainuntius verb.Rainuntius de Clera.num.45 atque Burgos de Pace, in d.proœm legũ Tauri. n.27. Quod esset singulariter notandum ad Hispanorum Maioratus si verum foret. ex hac namque opin. sequeretur, quòd antequàm successor hoc grauamen adimpleat,nec dominium,nec possessio bonorum Maioratus in eundem pertransire valeant.

¶ Quidquid autẽ in ea specie de qua Guido Pa- 12 pæ agebat, dicendũ sit,in Maioratibus tamẽ Hispanię contrarium dicẽdum erit. Cùm in eis priùs soleant fieri vocationes purè, atque perfectè, & post eas purè perfectas & absolutas adijci soleat, quòd ipsius Maioratus successores teneantur nomine institutoris Maioratus appellari,atque eius arma,atque insignia deferre.Quod magis ad modum,quam ad conditionem ex his,quę supra isto. lib.cap.12.num.2.&3.diximus, referendum erit. Ideoq; nulli dubium, nisi quòd ante huius grauaminis implementum Maioratus successor dominium, ac possessionẽ rerum Maioratus acquirat:quanuis ex postfacto possit ad huiusmodi obseruationem astringi:aliàs autem Maioratus successione ex non implemento priuari: nisi Maioratus institutor expressè dixerit, ac professus fuerit se ad eius successionem, nisi illum, qui priùs hoc grauamen adimpleuerit,non vocare. Tunc namque hæc vera cõditio censenda, atque per consequens ante possessionis apprehensionem adimplenda erit. Sicque intelligendum est,quod dixit Guido Papæ in d.decisione.251.vbi inquit,quòd in casu, de quo ibi agebatur testator disposuit, q̃ Titius acciperet eius cognomen & arma, & eius hæres esset.Idque comprehẽditur ex tex.in l.mulier.§.siquis hæreditarium. ff.de condi.insti. Quẽ ipse in id citat,vbi quãdo testator disponit, quòd quis seruum manumittat, & hæres sit, hæc verba conditionem propriam, atque præcisam importãt,quasi in dictis casibus testator velit, quòd cõditionis implementum institutionem præcedat.

Quod

Quod etiam optimè aduertit Parisi. consi. 19.nu. 258.lib.2.

1 ¶ Quæ omnia summè vtilia erunt ad intelligendum qualiter procedendum sit contra Maioratus successorem, nomen, & arma testatoris non deferentem. Si enim præceptum conditionem præcisam efficiat, proculdubiò ante Maioratus successionẽ, & dominij, ac possessionis translationẽ adimplendum erit.Si verò modum tãtum inducat, dicendum est, Maioratus successorem esse monendum à iudice, vt nomen, atque insignia testatoris deferat. Quòd si per annum à die monitionis computandum negligens in adimplendo huiusmodi modo fuerit, successione priuandus sit. Ex decis.text. in Authen. hoc ampliùs.C. de fideicommiss.vbi disponitur,quòd si hæres vel legatarius monitus à iudice distulerit,per annum onus hæreditati, vel legato iniunctum adimplere,ipso legato vel hæreditate priuandus sit.Cuius Authen. decisionem, ad Maioratus in hoc adaptari posse videtur.

14 ¶ Hanc autem quęstionem tetigit Burgos de pace in proœm.ll.Tauri.n.25.vbi dubitat an decisio tex.in d.Auth.hoc ampliùs.C. de fideicommiss.in Maioratuum successoribus, quibus grauamẽ nominis,atque armorũ delationis iniunctũ est,procedat ex eo, quòd grauamen hoc non contineat commodum pecuniarum. Quo casu tex.in d.Authen.hoc ampliùs, locum non habet:prout arbitratur.glo.in l.nõ oportet. verbo *Fuisset*.fin.verb. C.de his quibus vt indig. Quam ibi Scribent. sequuntur, intelligendo eam:quando commodum pecuniarũ non tendit in vtilitatem alterius:prout eam intellexerunt ibidem Paul. nu.2. Alexan.nu. 1.Idq; etiam profitetur Ias. Sic etiam intelligendus,qui illam glo.sequitur,reputans illam singularem in d.Authent. hoc ampliùs nu.6.Atque D. Anto.de Padilla,qui id benè declarat.12. Qua ratione quæstionem hãc ipse Burgos de Pace indecisam reliquit,remittens lectores ad ea,quæ in d. Authent.hoc ampliùs annotari solent.

15 ¶ Cæterùm hæc dubitandi ratio mihi fragilis videtur:siquidem illius glos. opinio quomodocunque intelligatur, nũquam mihi vera visa fuit:imò plus certo arbitror quod si hodie testator hæredi suo iniunxerit,vt adimpleat aliquid, quod eius animæ solum commodum contineat, veluti monumentũ construi, vel Missas celebrari,vel eleemosynam erogari,vel quid simile. Quòd si monitus hæres à iudice, vt illud adimpleat intra annum id adimplere neglexerit, sit hæreditate priuandus ex decis.tex.in d.Auth.hoc ampliùs.qui id genericè disponit in quocũque defuncti iudicio, nec potest assignari ratio, ex qua tex.illum,ad casum in quo commodum pecuniarum tendit in vtilitatem tertij restringamus absque lege,seu iuridico fundamento: eò maximè, quòd maior fauor pijs causis, quàm cæteris relictis, quæ non piam causam concernunt, debeatur. tex.in Auth. similiter.cum simil.C.ad leg.Falcid.

16 ¶ Nec obstat tex. in d.l. non oportet, vbi hæres ex eo,quòd non adimpleuit iudicium testãtis circa impensam funeris non potest hæreditate tanquam indignus priuari. Nam illa lex.loquitur secundùm iura Codicis, ex quibus nunquam hæres veniebat priuandus hæreditate ex eo, quòd non impleuit iudicium testãtis,nisi vbi testator id expressit:prout probatur in l.fi.C. de fideicommiss. Quod ex dicta Auth. hoc ampliùs posteà innouatum fuit,ex cuius decisione leges Codicis,quo ad hoc abrogatæ fuerunt, prout aduertit glo. in d.l. non oportet verbo *Fuisset*. atque ibidem Cinus. Alex.& communiter Scrib.sequuntur. Qui mihi semper visus fuit verus illius legis intellectus, reiecto vltimo intellectu glo. qui iure non probatur,atque etiam ratione destruitur.

¶ Sed quanuis vltimus intellectus glossę verus es- 17 set, adhuc negari non posset quin, casui de quo agimus, posset adaptari decis.text.in d Authent. hoc amplius.Hoc namque nominis,atque armorum delationis grauamen in totius familiæ, atque sequentium successorum vtilitatem tendit. Omnibus namque expedit, vt familiæ suæ memoria conseruetur, atque nomen,atque insignia testatoris fundatoris Maioratus nõ pereant.l.1.§. publicè.ff.de ventr.inspi.Quod respectu sequẽtis successoris potiori ratione dicendum est,cùm ex non adimplemento conditionum Maioratus successio statim illi deferẽda sit,vt in capitibus præcedentibus annotauimus. Ideoq; necessariò text. illius decisio ad Maioratuum successores huiusmodi grauamen non implẽtes,adaptari debet. Et quanuis grauamẽ hoc cõmodum pecuniariũ non contineat, id considerandum non est. Armorum namque & nominis grauamen inæstimabile est: prout supra isto li.c.8.n.17.annotauimus.Nec est vis in eo, quod legatũ commodum pecuniarium contineat,ad hoc,vt dicta Auth hoc amplius.locus sit,sed solùm requiritur,quòd legatum in tertij vtilitatem tendat:prout Paul. in d.l non oportet nu.2.& Alex.num.1.& D.Ant. de Padilla in d. Auth.hoc amplius.nu.1.declarant.

¶ Quod etiam comprobatur ex eo,quod decisio 18 tex.in d.Auth.hoc amplius in quocunque genere dispositionis ex vltima voluntate factæ,locum habeat.Atque etiam in prælegato procedat,imò idipsum dispositum anteà fuisse videtur in prælegato ex text.in l.si patroni,§. qui fideicommissariam.versiculo sed nec illud. ff. ad Trebel. prout ex ea leg. colligit.Bald. in l. qui filiabus. §. si vni propè fin.versicul.ex hoc apparet ff. de leg.1.vbi. idem sequuntur Cuma.nu. 2 & Alex. n.2.Atque. D.Didacus de Couarr. in c.si hæredes.nu.6 versi. 6.conclusio de testam.& D.Ant. de Padilla in d. Auth.hoc amplius.num.6.

¶ Nec annus in eadem l.cõtentus restringi pote- 19 rit,ex eo, quod ad huiusmodi oneris adimplemẽtum minus tẽpus sufficere videatur. Nam quamuis verum sit,quòd ex causa iudex regulariter valeat terminos à legibus assignatos restringere,seu prorogare,prout arbitratur Bart.in l.2.ff. de re iudi.n.4. quem ibidem communiter Scrib.sequuntur. Et probatur ex tex. in c.cum sit Romana vbi gloss.& Scrib.id not.de appella. Id tamen nõ procedit quando lapso termino alicui ponitur pœna priuationis, vel alia similis. Tunc namque iudex etiam ex causa non potest huiusmodi dilationem restringere, prout dixit glos.in c. 1.verb. *Trinam vocationem.* de mili.vasal qui contumax est in vas. feud.Bald.in l. de die. in princip. 4. col.ff.qui satisda. cogan. Feli. qui plura refert in d. c. cum sit Romana. de appellatio. nu. 5. vbi etiam idipsum censuit Deci.nu.24.

¶ Hæc autem,sicut & alia etiam,quæ denuò Ma- 20 ioratibus applicantur,exactius discutiẽda, atque consideranda sunt.Videtur namque quodammodo iniustum, quòd detur annus ad implendas eas conditiones,quæ tam facile impleri possunt,& q̃

is

Universidad de Salamanca
Biblioteca

is annus non currat ante iudicis requisitionem: ideoque in hac quæstione distinguendum erit. Nam aut præceptum hoc nominis, seu armorum delationis, in vltima voluntate appositum est, seu appositum fuit in contractu.

¶ In primo casu subdistinguendum erit. Nam aut præceptum appositum fuit in vim cõditionis, aut in vim modi. Si in vim conditionis præceptum appositum fuit, dicendum est, Maioratus successorem debere præceptum hoc adimplere: quam primùm poterit, & si illud non adimpleuerit Maioratus successionem sibi non deferri, atque ipso iure in sequentẽ successorem'transire, nec in hoc casu esse necessariã interpellationem, nec monitionem, nec expectandum esse anni lapsum, nec admittendam esse more purgationem in præiudicium sequentis substituti. Quæ omnia optimè, atque eleganter ex pluribus probat Parisius. d.cõs. 19.nu.197.& nu.199.& 200.& n.204.& nu.221. & per totum cons. Cuius dicta hic repetere nõ libet: quia apud ipsum facile videri poterunt. Idq; verum, ac probabile mihi videtur: dummodo contrauentio conditionem non casu, seu ex modica negligentia: sed ex proposito, & cum perseuerãtia facta sit. Nec ex aliqua causa excusari possit: quòd si vltra hæc sequẽtis successoris interpellatio concurrat, post illãque possessoris in voluntatis institutoris contrauentionem procedat hæc omnia extra dubitationis aleam versabuntur.

¶ Nec obstat tex. in d. Auth. hoc amplius. Nam si bene consideretur eius decisio. nõ potest aliquo pacto, ad casum, de quo agimus adaptari. Ea nãque lex loquitur: quando hæreditas iam ab hærede acquisita est, & eius dominium in illum trãslatum. Quo casu ad priuandum quem dominio semel acquisito omnia illa, quæ in d. Auth. continentur, necessaria sunt. Nos autem loquimur in casu, in quo in Maioratus successorẽ eiusdem successio delata non est: sed in euentum conditionis suspensa, in qua specie non omnia, quæ in d. Auth. apposita sunt, requiruntur: sed sola contrauentio successoris efficit, vt substitutioni sequentis locus sit. Non enim debet successio Maioratus tanto tempore impendenti esse: alias namque sequeretur quòd posset quis pluribus annis implementum conditionis non requisitus, vel requisitus saltim per annum differre, & quod toto hoc tempore Maioratus successio aduersus omnes iuris regulas in suspenso esse posset. Quod nullo pacto dicendum erit.

¶ Quod autem d. Auth. hoc amplius in iure iam quæsito, non autem in quærendo intelligenda sit, ex eius litera apertissimè probatur. Idque in specie aduertit Corneus. in l. fin. C. de fideicommis. nu. 4. fina. verb. Idem Corn. in d. Auth. hoc amplius. ante nume. 1. Quod etiam optime declarat Paris. qui plura in idem adducit. d. cons. 19. num. 214. cum seq. libro 2. qui in id omnino videndus erit.

¶ Si verò in vim modi præceptum appositum fuit: tunc prima facie videtur dicendum, quod dispositio. d. Auth. quo ad omnia seruanda sit, cùm enim iam agamus de Maioratus successione acquisita tollenda erit necessario. d. Authent. decisio seruanda.

¶ Sed quanuis in casu de quo agimus, ad priuandum quem Maioratus successione iam acquisita, nõ diffiteamur interpellationem necessariam esse: non tamen credimus annum esse expectãdum ad Maioratus translationem in sequentem efficiendam. Nam præterquam quòd agamus de grauamine, qnod nullum tempus ad sui implementum requirit: sed vel momẽto adimpleri valet, de quo verisimiliter d. Auth. non loquutam fuisse censendum est: in hoc tamen casu longe alia ratio, quam in casu. d. Auth. versatur. In ea namque priuatur quis hæreditate, ex eo, quod non adimplet illud, quod testator præcepit. In casu autẽ, de quo agimus: non solùm Maioratus successor non adimplet præceptũ defuncti: imò omni tempore, quo aliud nomen, atque alia insignia defert, efficit contrariũ eius, quod Maioratus institutor præcepit, & contemnit eius voluntatem, eique iniuriam irrogat. Quod satis diuersum est, ab eo, quod in d. Auth. hoc amplius disponitur. Ideoque potiori ratione Maioratus successione, etiã ante anni lapsum priuandus erit, cùm nõ sit verisimile Maioratus institutorem permisisse, quod per tempus anni, imo nec per vnum mensem. vel diem eius voluntati contraueniretur, vt optimè considerat Paris. d. cons. 19. n. 10. cum seq. Qua ratione nulli dubium: nisi, quod terminus à d. l. assignatus in casu de quo agimus post requisitionem arbitrio iudicantis restringi possit.

¶ In secundo casu quando ex contractu Maioratus institutus fuit, dicendum erit in vtroque casu à fortiori id ipsum, quod in conditione, vel modo in testamento, atque vltima voluntate adiecto à me supra conclusum, atque resolutum fuit, seruandum esse. Cùm text. in d. Auth. hoc amplius non in contractibus: sed in vltima voluntate loquatur, atque in contractibus conditiones, ac modi intra illud tempus, intra quod commodè impleri possunt, adimplendi sint, vt ti aditum est ab Scrib. in l. ita stipulatus *la grande*. & in l. Insulam ff. de verb. oblig. & in l. 1. C. de dona. quæ sub mod. Quæ omnia in Maioratibus apertius procedunt, in quibus frequenter adijci solet, quod ex quacunque conditionum contrauentione possessor Maioratus successione priuetur, & in sequentem transferatur.

¶ Hæc autẽ omnia, quæ de huiusmodi grauamine nominis, atque armorum delationis adimplẽdo diximus seruari debent: quando nomen, & etiam arma honesta sunt: secùs autem si nomen, & arma inhonesta sint. Veluti si homini nobili, vel illustri præcipiatur, quòd cognomine alicuius hominis viliissimi, seu plebeij, vel alias infamis appelletur, vel quòd eius arma deferat. Tũc namque huiusmodi conditio tanquam turpis, & inhonesta ex Maiorat° institutione reijcitur, secũdũ distinctiones quas in capitibus præcedẽtibus præmisimus. Poteritq; Maiorat° successor hac cõditione non obseruata Maioratum ipsum consequi, quod probat tex. sing. in l. facta. §. si sub cõditione. vers. si verò nominis. ff. ad Trebel. Ex cuius tex. decis. Accursius. ibidem in glo. verbo. *Conditio gloriatur de nomine suo.* Quem tex. Scri. pluribus in locis cõmendare solent, eiusque decisio optima, atque morali ratione procedit. Honesta nãque nomina ab omnibus nationibus semper magni æstimata fuerunt. Adeò vt dixerit Cinus. in l. 1. 2. notab. C. de summa Trini. & fide Catho. & magnũ quid reputatur habere pulchrum nomen. Et Ang. in l. 1. C. de lega. & melius est bonum nomen omni thesauro. Et Salicet. in l. 1. C. de summa. Trin. & parẽtes debẽt filiis suis imponere nomina honesta, & authoritatis: non autem turpia & quodammodò

infamiam

infamiã importantia. Et Ioan. And. in c. grauis de depositio. Quod etiãsi nomina honesta venderentur, magno pretio deberent emi. Et Salomõ, Prouerb. c. 22. & melius est habere bonũ nomẽ quàm diuitiis abũdare, quę & alia cõgerit Segura in rep. I. Imperator. col. 3. ff. ad Treb. & alibi sæpè Scrib.

26 ¶ Sed dubitari solet, quid efficiendum sit: quãdo quis succedere debet in duobus Maioratibus. In quorũ vno præcipitur, & eius successor appellari debeat solo cognomine eiusdem familiæ absque mixtura alterius nominis, & deferre arma eiusdẽ familiæ sola, & absque mixtura aliorũ armorum, seu insigniorum, & in altero præcipitur, & debeat deferre nomẽ, & arma eiusdẽ familiæ, quod pluries cõtingere solet. In qua quæstione dicendum est, horum Maioratuum successorem nõ posse in vtroque succedere: sed necessariò vnum omittere debere, & alium retinere. Cùm enim in vno præcipiantur deferri nomen & arma sola, & in altero præcipiantur deferri simpliciter: cõsequens est vt successor non possit vtrunque præceptum adimplere: imò debeat necessariò in vno eorũ deficere, atque vnius Maioratus successione carere: cùm „ vt superiùs diximus hoc nominis, atq; armorum „ præceptũ iustissimum fit, atque in nominis, atque „ familiarum cõseruationem introductum, quæ ex immixtione plurium nominũ, & insigniorũ confunduntur atque obliuioni traduntur, vt inferiùs dicemus. Ideóq; is, qui huiusmodi præceptũ non seruauerit Maioratus successione priuãdus erit, & eius successio in sequentẽ vocatũ transibit. Quod in casu, de quo agimus probatur ex eleganti doctrina. Bal. in final. C. de edicto Diui. Hadr. tollẽ. n. 43. vbi inquit, & excluditur instrumẽtum, cuius virtute aliquis prętendit bonorum possessionem: si ex aduerso producatur aliud, ex quo vtrunque constet esse incompatibile. Cuius dictũ sequitur ibid. Ias. n. 33. Idem Bal. in l. 1. n. 23. C. quãdo prouoca. non est necess. l. final. vbi per Scrib. C. de codicil. Facit text. vbi Ang. & Imol. in l. eũ qui duobus. ff. de acquir. hæred. Ang. in l. si is, qui nepotẽ. ff. de adoptio. Cinus. in l. hac consultissima. §. si quis autem. C. de testa.

27 ¶ Horum autem ratio est: quia omnia incõpatibilia quodãmodò sunt contraria: prout dixit Bal. in l. incerti. n. 8. C. de interdict. Idẽ Bal. in d. l. fina. C. de edicto Diui Hadrian. tollen. nume. 43. facit tex. in l. 1. C. qui accusi non poss. & in l. optimã. C. de cõtrah. empt. Idem Bal. in l. 1. C. si seruus extero, vbi inquit, & contraria sunt, quorum finis est contrarius, & incompatibilis. Si igitur incompatibilia cõtraria esse reputantur: consequens est, vt nullo pacto valeant in vna, atque eadem persona concurrere: quòniam secundùm Philosophum. 2. Topi. c. 21. Impossibile est cõtraria eidẽ inesse. l. Titiæ si nupserit. ff. de cond. & demõst. c solicitudinẽ, vbi latissimè per Scrib. de appel. Et quando contraria coniunguntur, necessariò est, vnum eligendum, & aliud reiiciendum. l. 1. vbi Bal. Salice. & cæteri. C. de furt. & electio vnius ex contrariis impedit natiuitatẽ alterius, vt probatur in ead. l. 1. C. de furt. & in l. qui seruum. C. de actio. & obliga. notat Bal. in l. in rebus. nu. 2. C. de iur. doti. Idque quando in Maioratu nomen, & arma sola deferri iubẽtur, verissimũ, atque sic obseruari solitum est.

28 ¶ Sed quando concurrunt duo Maioratus, in quibus iubentur deferri simpliciter nomen, & arma vniuscuiusque institutoris, dubitari solet, vtrum successor excludatur à successione vnius, alteróq; debeat esse contentus, seu possit in vtroque succedere, nomen, & arma vtriusq; simul deferendo. Cùm nullus ex eis dispositi; nomen, atq; arma sua sola deferẽda esse. In qua quæstione pluribus visum fuit idẽ, quod in præcedenti quæstione dicendum esse: nã eo ipso, & quis præcipit successoribus, vt nomen, & arma sua deferant, videtur præcepisse ea sola, atq; absque immixtione alterius nominis, & armorum deferenda esse: etsi id non expresserit. Cùm enim nominis, atque armorum delatio ob familiæ, seu agnationis conseruationẽ introducta sit: prout superiùs ostensum est; consequens est, vt qui nomen, & arma ad familiæ conseruationem deferre iussus est, debeat necessariò illa sola deferre. Cùm ex immixtione nominis, & armorũ alterius familiæ, institutoris fami- 29
lia confundatur, atq; eius memoria obliuioni tradatur, nec in posterũ discerni valeat: an huius familiæ, vel alterius successor quis sit, & in specie notat Ioan. de Ana. cons. 86. nu. 2. vbi sing. inquit, quod si testator præcipiat successoribus, & depingant arma sua in Capella, quã cõstruxit, & successor in patronatu tenebitur ipsa arma, seu insignia, apponere sola, atq; absque aliorum armorũ immixtione: quia testator hoc fecit, causa memoriæ suæ conseruandæ, & propter aliorum armorum immixtionem eius memoria confunditur, atque obliuioni traditur. Cuius opi. sequitur Ludo. Bologni. in additione quam posuit ad prędictũ consiliũ Ioan. de Anna. n. 3. Idem in effectu arbitratur Anchar. cõs. 113. n. 3. dicens, & quando arma præcipiuntur apponi in aliquo loco à testatore pro cõseruatione memoriæ debent apponi sola, atq; sine aliorum armorum immixtione & quanuis in casu de quo agebatur in prædicto consilio, ipse Ancharra. concludat, & possint apponi alia arma simul cum insigniis testatoris, id resoluit ex eo, & testator ibi non præceperat, & arma apponerẽtur pro cõseruatione familiæ, seu memoriæ suæ: sed potiùs pro animæ suæ salute: sed in casu in quo, id præcipitur pro conseruatione familię, seu memoriæ: prout in casu de quo agimus, proculdubiò existimat, quòd non possunt cum insigniis testatoris, alia arma depingi. Quod etiam apertiùs verũ esse existimat. Cęsar Lainberti. de Iur patro. li. 3. 5. q. princ. arti. 4. n 2. & 8. cum præcedẽt. & seq. Vbi latissimè prosequitur materiam intelligẽs d. cons. Ancharra. eo modo, quo nos anteà illud intelleximus. Quæ omnia cõprobantur ex eo, quòd omnis dispositio testantis semper intelligenda sit simpliciter, nec verificari possit: in casu vbi aliquid mixtum inuenitur. l. hoc legatũ. ff. de lega. 3. l. Titiæ textores vbi. Bal. & Scrib. ff. de lega. 1. Soci. consil. 12. n. 40. lib. 4.

¶ Quanuis autẽ hæc vrgere videãtur, atque dum 30
casus occurrerit, summè consideranda sint. Nunquam tamen in forensibus controuersiis admissa fuerunt. Idque ea ratione, quia à Maioratuum institutoribus semper duæ formæ diuersæ pręcipiẽdi nomen, & arma deferri, seruari solitæ sunt, prima præcipiendi nomen, & arma sola, & absque aliorum immixtione deferri, altera iubendi simpliciter, vt nomen, & arma deferãtur. Ex quo fit, vt quãdo Maioratus institutor non adiecerit verbum illud: sola, censendus sit: solum voluisse, vt Maioratus successor nomen, & arma sua deferret, siue sola, siue cum alterius nominis, & armorum

adiectione. Si enim aliud voluisset, expressisset. l. vna. §. finautem cum similib. C. de Cadu. tollen.

¶ Item is, qui nomẽ, & arma alterius deferre iussus fuit, latissimum est, quod adimplet Maioratus institutoris præceptum, nomen, & arma deferendo, & si aliud nomen, & arma illis adiungat. Ideóque cum Maioratus institutor vlterius non processerit, non est cur ad præceptum ex quo tãtus rigor iniungitur, dispositionẽ testantis extendamus eo præsertim, quòd huiusmodi præceptũ onus contineat. Ideóq; intelligendum sit, eo modo quo successorem minus grauare potest. l. nunis. cum similib. ff. de lega. 3.

31 ¶ Præterea hoc etiam ex generali Hispanię consuetudine comprehenditur, ex qua hucusque obseruatum fuit, vt omnes Maioratuum possessores pro suæ voluntatis arbitrio, nominibus, & insigniis institutorũ alia nomina, atque insignia frequenter adiiciant præsertim: si ex aliorũ Maioratuum dispositionibus ad id teneantur: cum qua mixta nominis atque armorum delatione familiã, atque memoriam omnium conseruant. Ideóque Maioratuũ institutiones: secundùm regionis consuetudinem accipiendæ sunt. l. seruus pluriũ. §. 1. cum similibus. ff. de legat. 1.

32 ¶ Nec obstat si dicatur nõ conseruari familiam, nec memoriã institutoris ex hac mixta nominis, atque armorum delatione. Nam quanuis negari non possit: quin melius conseruetur memoria ex nomine, & armis simplicibus, quàm mixtis. Illud tamen certissimum est ex nomine & armis mixtis memoriam vtriusque institutoris conseruari, & sufficit, quòd aliquid benefiat: quãuis melius fieri possit. l. cum quidam iunctis his, quæ ibi notantur per Scribẽ. ff. de lega. 2. præsertim cum in hoc concurrat Hispaniæ consuetudo, quæ quoad hoc potissimè consideranda est. Et secundum quam institutio Maioratus interpretari debet.

33 ¶ Similiter etiam non obstat tex. in d. l. hoc legatum. ff. de lega. 3. vbi dispositio testantis verificatur in casu simplici: non autẽ in casu mixto. Nam illud verũ est: quando mixtũ est inseparabile: secus autem quãdo simplicia, quæ miscentur, separationẽ recipiunt: prout est nominis, & armorum delatio. In his namque sub simplicibus mixtum continetur. Text. in Authent. de non eligendo secundo nubẽtes §. aliud verò versi. *Si verò permixta sint*. collat. 1. Sicq; id intelligit, atq; declarat Alexand. in l. 2. in princ. ff. de verb. oblig. n. 2.

34 ¶ Item, quòd in hac specie casus mixtus comprehendatur, fauorabile est Maioratus successori: cũ ea prouisio onus contineat, & in fauorabilibus semper sub simplicibus casus mixtus comprehẽditur. l. si ita scriptum. ff. de libe. & posth. l. Titiæ textores. ff. de lega. 1. & vtrobiq; per Scrib. Alex. n. 2. in d. l. 2. in prin. ff. de verb. obliga. vbi communiter Scrib. id notant.

35 ¶ Quod præsertim procedit: quãdo quis nomẽ, & insignia institutoris cæteris nominibus, & insigniis præponit. Semper namque sub simplicibus casus mixtus cõprehenditur: quãdo casus mixtus magis participat de illo simplici, de quo facta est prouisio: quàm de alio. l. cum quæritur. ff. de statu. homin. Alex. in d. l. 2. in principio. n. 2. Quem etiã ibidem cæteri Scribent. sequuntur. Hoc tamen vltimum procedere poterit: quando nomen, & arma institutoris, successor ex necessitate defert: cætera autem voluntariè. Si enim vtraque ex præcepto institutorum diuersorum Primogeniorum deferret, procedere non posset. Cùm illud, quod respectu vnius Maioratus ei prodesset, respectu alterius noceret. Sicque hæc intelligi, atque præticari solent.

¶ Illud autẽ animaduertendum est, quòd quando 36
in vna persona cõcurrunt duo Maioratus, ex quorum legibus tenetur vtriusq; institutoris nomen, & arma deferre, tenebitur successor nomen, & arma Maioratus antiquioris nomini, & armis Maioratus recentioris præferre. Quando enim duo eiusdem qualitatis cõcurrunt, præferẽdus est antiquior iuniori. l. 1. C. de consulibus lib. 12. l. 1. C. de præfect. præto. eodem lib. l. vnicuique. C. de proxi. Sacro. Scriben. eod. li. l. 1. ff. de albo Scrib. quod inter omnia, in quibus præcedentia cõsiderari potest perpetuum est, vt ex pluribus probat Iason. in l. cum quid. ff. si certum petatur. num. 11. cum seq. Boërius. de autho. mag. cons. n. 86. cum seq. Iacobus Philippus Portius consil. 167. n. 60. cum seq.

¶ Hoc tamẽ fallit: nisi Maioratus recẽtior sit ma- 37
ioris qualitatis, magnitudinis, atque excellentiæ. Tunc namque is Maioratus præferendus erit antiquiori. Illud namque, quod de antiquiore præferendo diximus, intelligendum est, data qualitatum paritate. Secùs autem si alterius magnitudo præcellat. Idq; sic in specie dixit gl. in Authẽt. de monachis. §. ordinationem verb. *Tempus*. coll. 1. l. prouidendum. C. de postulan. l. 1. verbo. *Ordine stipendiorum*. C. de princ. agen. in reb. lib. 12. Quibus plura cumulant Iason. in d. l. cum quid. d. num. 11. cum sequent. & Boërius. de autho. mag. consilij. num. 90. cum seq. vbi latissimè prosequitur materiam Iacobus Philippus Portius. d. cõs. 167. n. 22. cum seq.

¶ Secundo fallit nisi Maioratus antiquior proce- 38
dat ex parte matris: recẽtior verò ex parte patris. Tunc nãque, nomẽ, & arma paterna debẽt materna præcedere. Idq; probatur ex eo, q filij nõ debent nomen, seu insignia materna: seq solùm paterna deferre. Cùm patris nõ matris nobilitatem assequãtur: prout in specie dixit Dominicus in c. 39
statutum. el. 2. de hæretic. li. 6. columna secunda, " vbi ex eodem text. notat, quòd filius non debet " portare arma familiæ maternæ: sed paternæ. Idq; " notant Hosti. Ioan. Andreas. Panorm. & cæteri. in " capitul. Rainutius de testam reprehendentes eos, " qui fastu quodam superbiæ sibi cognomẽ matrũ " imponũt, quia sunt patribus nobiliores, ex eo ar- " bitrãtes nobilitatem sibi cõparari vbi Guillelm. " Benedict. verb. Rainuntius de Clera. num. 1. cum " sequẽtibus plura in idem adducit. Idipsum etiam " dixit Tiraquel. de nobilitat. cap. 18. nume. 21. Ex " quo fit, vt quando filij ex præcisa necessitate de- " bent nomen & arma paterna, atque materna de- " ferre, debeant paternum nomen, & arma matris " insignibus, ac denominationi præferre. Sicq; sem- " per obseruari solitum est. Idq; sic in specie reso- " luit Chassane. in Cathalogo. gloriæ Mundi. 1. par- " te conclusione 46.

¶ Ex quibus censuram patitur id, quod dixit Ca- 40
rolus Moli. in consuetud. Parisi. ti. 1. §. 29. num. 3. vbi satis liberè inuehitur contra nos Castellanos, ex eo, quòd cùm Regnum Legionis esset antiquius, ac nobilius Regno Castellæ, eáque ratione debuisset Regnũ Castellæ præcedere: nos tamen Castellã Legioni, id nõ obseruãtes, præponimus.

¶ Sed

¶ Sed quãuis Carolus Molin. de hac re ab eo penitus extranea satis insolẽter, vt assolet, loquatur: iustissima tamen ratione id à maioribus nostris factum fuisse, semper existimauimus. Huius autẽ rei tres causæ mihi præcipuè videntur, quas hic breuissimè assignabo.

41 ¶ Prima, quòd quanuis satis compertum sit Regnum Legionis vetustius Regno Castellæ fuisse, eidémque olim imperasse. Cæterũ angustias eius Regionis nullatenus cum Castellæ amplitudine potuisse conferri: siue quæsita iam, & erepta à Mauris, siue eripiẽda postmodum quisquam cõsideraret. Indéque ex his, quæ paulò antè diximus, optimo iure Regni magnitudinem prælatam fuisse vetustati.

42 ¶ Secunda: quia, vt etiam exploratissimum est in Ferdinando Primo, Castellæ Regnũ hæreditariũ fuit: Legionense autem dotis nomine cũ Sanctia Veremundi tertij sorore ad eundem Regem Ferdinandũ peruenit. Præferrique debuit virilis stirpis imperium fœmineo, maternáque insignia parentis insigniis cedere debuerũt. Quam rationem assignat Palat. Ruui. de obten. Reg. Nauarræ 6. par. §. 8.

43 ¶ Quod si quis opponat Ferdinandi Quinti Catholici Regis coniugium cum Isabella in quo vxoris insignia præcipuum locum vsque in hunc diem conseruarunt, id pacto, non iure factum fuisse respondere sufficeret. Sed vt pacto etiam ius, seu ratio non desit, sciendum est, controuersum satis eo tẽpore fuisse vtrum Ferdinãdus ipse, an Isabella Regni Castellæ verus, & legitimus esset hæres, quemadmodũ latè est in eorum Historia disputatum. In ea autem ambiguitate, quæ sibi esset admodum honorifica Ferdinandus non dubitauit Castellæ insignia tanquam sua legitima, & hæreditaria non ab vxore accepta præferre.

44 ¶ Tertia, quòd cum Castellani, ac Legionenses eo tempore antiquam Hispaniæ Regni originem contemplarentur, & pristinam Gothorum gloriam recolerent, Castellæ fuisse Imperium, ac Principatum animaduertebant, & vt antiqua illa Regni Hispaniæ gloria restituta videretur, non denuò exigua aliqua, & obscura origine inchoata Regni Principatum, & honorem in Castellam ab Legione meritò transferendum concessere. Suam namque nimirum gloriam esse Legionenses verè reputabãt quicquid æstimationis, dignitatis, & gloriæ in Castellam tranfunderent: quasi ab ipsis recuperatam priorem amplitudinem, & maiestatẽ Hispaniæ eo facto declararent. Ideóq; id, quod tot ciuilibus, & moralibus rationibus in Hispania obseruatum hucúsque fuit, immeritò, à viro Gallo & extero, Hispanæque obseruationis ignaro taxatur.

45 ¶ Illud autem animaduertendum est, quòd quanuis ex quadam decentia Maioratus successor, cui in duobus Maioratibus succedere contingit, debeat in nominis, atque armorum delatione præfatum ordinẽ seruare: ad id tamen præcisè astringi nequit: sed consuetudine obseruatum est, vt ea possit pro voluntatis arbitrio, ordine quo voluerit deferre: dummodò vtriusque Maioratus institutoris nomen, & arma deferre non omittat.

46 ¶ Sed dubitari etiam potest: vtrum si in Maioratu hoc nominis, atque armorum ferendi præceptum omissum sit, nihilominus tamen Maioratus successor teneatur nomine Maioratus institutoris appellari, atq; eius insignia deferre, vel possit eius nomine, atque insignis omissis Maioratũ ipsum obtinere. In qua quæstione videtur dicendũ successorem nihilominus nomen, & arma testantis deferre astrictum esse. Cùm enim finis præcipuus Maioratuum in familiarum, atque memorię conseruatione, vt pluries ostendimus, versari soleat. Idque nullo alio medio, quàm ex nominis, & armorum delatione effici possit, atque ex eorum omissione memoria institutoris omninò pereat, atque penitùs aboleatur, vt notissimum est: consequens est, vt is, qui Maioratum instituit verisimiliter credendum sit hoc ipsum voluisse: etsi id non expresserit. Verisimile namque habetur pro dispositio, vt supra libr. primo, cap. 4. nu. 24. latius ostendimus. Quibus adiicitur cõmunem horum Regnorum obseruationem, & consuetudinẽ esse, vt nullus Maioratus absque nominis, atq; armorum delatione inueniatur. Quod etiam prouenit ex ipsa Primogeniorũ natura. Ex quo fit, vt Maioratus simpliciter institutus secundùm Maioratuum consuetudinem, & naturam factus cẽsendus sit, & si id expressum non fuerit: prout in Maioratu, feudo, & Emphyteosi ego supra lib. 1. capitulo tertio, numero primo. cum sequent. apertissimè probaui.

¶ Ex aduerso autẽ obstare videtur, quòd hoc armorum præceptum onus contineat. Ideóque in dubio potiùs eius omissionẽ, quam adiectionem præsumendam esse. Sẽper enim dispositio ita interpretanda est, vt persona honorata minus grauetur: prout supra isto libro. capit. 4. nu. 9. latius ostensum est. Quod præsertim in his efficiendum est, in quibus ob non impletum testantis præceptum priuatio Maioratus induci potest. Cùm pœna priuationis nullo pacto sit inducenda: nisi vbi expresè à lege, seu Maioratus institutore apposita est. Ex his quæ etiam supra libro primo, ca. 9. num. decimo. annotauimus. Ex quibus hæc quæstio dubia redditur.

¶ Sed cùm familiarum nobiliũ conseruatio, Reipublicæ summè conueniens sit ex decisione text. in l. 1. § publicè. ff. de ventr. inspi. cum similibus. Eáq; ex nominis, atque armorum delatione pendeat, non quid absonũ feciſſe arbitraremur: cùm iudicem, qui de hac re aditus successorẽ Primogenij, quod vir aliquis nobilissimus instituit ad nominis, atque armorũ eiusdem delationẽ astrinxerit. Id namque ex ipsa Maioratus natura, atque ex Hispana etiam consuetudine, atque ex verisimili mente disponentis palam deducitur. Ex quibus plura alia Maioratuum, atque memorię conseruationem attinentia ab institutoribus omissa Scribent. passim supplere solẽt: prout supra libro primo capitulo quarto, numer. 13. cum seq. latiùs ostendimus. Tametsi nõ difficeamur, quoad pœnam priuationis aduersus successores huiusmodi præceptum non implentes in casu de quo agimus maximo adhibito temperamento esse procedendum. Cùm ea non nisi in casibus à iure expressis inducenda sit, ideóque in hac re aliis pœnis potiùs quam Maioratus priuatione procedendum est, de quo tamen cum casus contigerit deliberandum erit.

¶ Illud autem vltimo loco annotandum est, hu- 47
iusmodi præceptum armorum delationis adimplendum esse, etiam quando Maioratus institutor

illa in Capella, vel sepulchro imponi præceperit. Huiusmodi namque præceptum, quod etiam ad memoriæ, atque familię conseruationẽ dirigitur, honestũ est. Cùm ex eo præsertim alij nobiles ad similium operum constructionem alliciantur. Quod in specie dixit Guido Papæ decisione. 251. quem sequitur Greg. Lopez. in l. 3. tit. 4. part. 6. in
48 gl. verb. *Contra honestad.* Nisi iubeatur fieri in Capella, vel sepulchro vltra armorum appositionem aliquid, quod sapiat gentilitatem. Tunc namque tale præceptum reiiciendum erit: prout arbitrantur Angel. & Ioan. de Imola. per tex. ibi in l. seruo alieno. §. fin. ff. de lega. 1. atque Barba. in cap. 1. colum. 10. de iur. calum. Quos sequitur Greg. Lopez in d. glo. verb. *Contra honestad.*

¶ In quo tamẽ animaduertendum est, quòd illi, 49
qui faciunt in ornamentis, quæ Ecclesiis donant, vel in capellis quas ibi construunt, apponi arma sua, perdunt meritum, si illud faciant ex iactantia, vel inani gloria. Secùs tamen si illud ad alium rectum finẽ ordinauerint: prout arbitratur Dominicus, qui sic intelligendus est, in cap. duæ sunt. circa medium. 45. distinctio. quẽ sequitur Barth. de Landria. in apostilis ad Panor. in cap. dilecta. de excessi. Præla. & Chassane. in Cathalogo. Glorię Mundi part. 1. conclus. 13. Felin. in cap. Tertio loco. de proba. n. 1. Purpuratus. in l. 1. nu. 156. ff. si cert. peta. Greg. Lopez. in dict. l. 3. in glos. verb. *Contra honestad.* Et hęc de armorum, & nominis grauaminibus dixisse sufficiat.

SVMMARIA.

1 *Maioratuum institutores filijs masculis alimenta: fœminis verò dotes competentes relinquere debent.*
2 *Alimenta, seu dotes loco legitimæ subrogantur.*
3 *Mater non tenetur alere filium: nisi in subsidium, vel intra triennium.*
4 *Mater, quæ Maioratum instituit indistinctè tenetur filijs alimenta ministrare.*
5 *Aui, & proaui, & cæteri ascendentes, si Maioratum instituant, tenentur descendentibus, quibus legitima debetur, alimenta atque dotes relinquere.*
6 *Parentes Maioratum instituentes, tenẽtur filijs alimẽta relinquere, etiam si filij aliunde se alere possint. Differentia inter alimenta quæ iure actionis & officio iudicis debet assignari.*
7 *Parentes Maioratum instituentes, tenentur dotem filiæ relinquere: etiamsi sit dotata, vel aliunde dotari possit.*
8 *Dos, & alimenta æquiparantur.*
9 *Alimenta alicui debens, potest eidem illa annuatim, atque ad vitam tantum assignare.*
10 *Alimenta à Maioratus institutore præstanda, non possunt in vsufructu seu annuo reddituad vitam: sed in rei proprietate assignari.*
11 *Alimenta à Maioratus institutore absque onere, & grauamine præstanda sunt,*
12 *Grauamen toleratur in alimentis in eo, quod metam illorum excesserit.*
13 *Dos, & alimenta, quæ à Maioratuum institutoribus filijs relinquuntur, vtrum iure institutionis relinquenda sint.*
14 *Legitima vtrum hodie titulo institutionis relinquenda sit.*
15 *Legitima ex iure communi atque Regio partitarum filijs titulo institutionis relinquenda est.*
16 *Legitima ascendentium etiam titulo institutionis relinquenda est.*
17 *Legitima etiam hodie titulo institutionis relinquenda est.*
18 *L. 1. tit. 5. lib. 5. ordi. quæ hodie est. l. 1. tit. 4. lib. 5. in nouo ordina. declaratur.*
19 *Legitima quibus rationibus titulo institutionis relinquenda sit.*
20 *Alimenta filijs non sunt à Maioratuum institutoribus titulo institutionis relinquenda.*
21 *Legitima aucta seu diminuta ex dispositione legis, vel statuti: vtrum titulo institutionis relinquenda sit.*
22 *Portio filijs simpliciter relicta, titulo institutionis relicta, censenda est.*
23 *In Regijs facultatibus est optimum consilium adijcere, quòd sufficiat, quòd alimenta relinquantur quocunque titulo.*
24 *Filij quibus alimenta non relinquuntur: vtrum possint Maioratum nullum dicere, vel Maioratus sustineatur, assignatis alimentis.*
25 *Filia exclusa ab statuto si prætereatur, non potest testamentum paternum contratabulare: sed à fratribus dotem petere debet.*
26 *Statutum permittens aliquem testari: dummodò aliquid faciat, non censetur testamẽtum annullare si illud non fiat: sed datur actio ad illud adimplendum.*
27 *L. 1. ff. ad l. Falcid. declaratur.*
28 *Dictio, dummodò, non efficit actum conditionalem.*
29 *Dictio, dummodò, importat modũ: quando adijcitur actui perfecto, quando autem adijcitur actui imperfecto importat conditionem.*
30 *Qualitas adiecta dispositioni perfectæ, semper denotat modum: etsi adijciatur per verba denotantia conditionem.*

31 *Conditio quæ tacitè inest à iure, si exprimatur, non efficit actum conditionalem.*
32 *Conditio tacita nunquam operatur actus contra eam facti nullitatem.*
33 *Eligẽda in dubio est via per quã dispositione hominũ non subuertantur: sed potiùs sustineantur.*
34 *Maioratus non annullabitur ex assignatione in competentium alimentorum, sed arbitrio iudicis supplebuntur.*
35 *Maioratus non annullatur ex eo, quòd bona pro dote, seu alimentis assignata euincantur.*
36 *In Regijs facultatibus vtile erit, quòd adijciatur clausula, quòd si non relinquantur alimẽta, vel relinquantur diminuta, Maioratus ipse non annulletur: sed sustineatur, assignatis alimẽtis competentibus.*
37 *Dotes, seu alimenta assignanda filijs à Maioratus institutore, non debent necessariò attingere valorem legitimæ.*
38 *Fœminæ exclusæ ab statuto non debet dos constitui, quæ attingat valorem legitimæ.*
39 *Alimenta competentia filijs relinqui debent, quod iudicis arbitrio committitur.*
40 *Iudicis arbitrium in assignandis alimentis filijs Maioratus institutoris, latissimum esse debet.*
41 *Alimentorum quantitas in Regijs facultatibus aliquando taxari solet.*
42 *Alimenta non solùm à Maioratus institutore filijs legitimis: sed naturalibus, atque spurijs relinquenda sunt.*
43 *Alendi obligatio ad hæredes Maioratus institutoris transfertur, atque ad donatarium omnium bonorum, & ad monasterium.*
44 *Alimenta sunt soluenda à Maioratus possessore: sicut cætera debita Maioratus institutoris.*
45 *Maioratus institutor tenetur filias spurias, atque naturales dotare.*
46 *Alimenta nõ sunt relinquenda à Maioratus institutore filijs naturalibus, atque spurijs: si aliunde habeant, vnde se alant.*
47 *Filius non tenetur se alere ex artificio: si sibi dedecus sit illud exercere.*
48 *Differentia inter obligationem, quam habet Maioratus institutor ad dotandum vel alẽdum filios legitimos, vel filios naturales, seu spurios assignatur.*
49 *Maioratus institutor etiam liberos legitimos habens, tenetur spurijs, ac naturalibus egentibus alimenta relinquere.*
50 *Dos, seu alimenta non possunt filijs spurijs vltra quintam bonorum portionem relinqui.*
51 *Pater habẽs vltra quatuor filios nõ potest filijs illegitimis quintũ pro dote, seu alimẽtis relinquere.*
52 *Parẽs: vtrũ possit relinquere filijs spurijs alimenta vltra quintum: si quintũ ad illa non sufficiat.*
53 *L. 10. Tauri quæ hodie est. l. 8. tit. 8. lib. 5. noui ordin. declaratur.*
54 *Pater vtrũ possit relinquere filio spurio quintum integrũ pro alimentis: si minus ad illa sufficiat.*
55 *Alimenta filijs etiam spurijs secundùm dignitatem personarum præstanda sunt.*
56 *Frater Maioratus possessor tenetur fratres, atque sorores inopes alere atque dotare.*
57 *Frater possessor quantumcunque antiquissimi Maioratus tenetur fratres, & sorores à primo institutore descendentes alere, & dotare.*
58 *Frater dines tenetur fratres, atque sorores inopes alere, & dotare.*
59 *Maioratus possessor tenetur alere & dotare fratres & sorores: etiam si ex primo institutore non descendant.*
60 *Maioratus possessor non tenetur dotare sororem vterinam: sed solum vtrinque coniunctam, vel saltim ex eodem parente natam.*
61 *Frater Maioratus possessor, tenetur alere sororem tam consanguineam quàm vtrinque coniunctam, vel ex eodem parente natam.*
62 *Frater Maioratus possessor, tenetur sororẽ vterinam dotare: dummodo dos non excedat alimẽta.*
63 *L. cum plures. §. fina. cum simil. ff. de admi. tuto. declaratur.*
64 *Frater Maioratus possessor: nedum tenetur fratres, aut sorores legitimos alere, seu dotare vsque ad quantitatem alimentorum: sed etiam naturales.*
65 *Frater Maioratus possessor, non tenetur alere, nec dotare fratres spurios, seu sorores spurias.*
66 *Tex. in c. cum haberet, de eo, quì duxit in matri. declaratur.*
67 *Frater Maioratus possessor, non tenetur alere fratrum nec sororum filios, etiã mortuis parẽtibus.*
68 *Frater Maioratus possessor, non tenetur fratres, vel sorores alere: si ipsi fratres parentes, auos, vel proauos diuites habeant, qui illos alere possint.*
69 *L. cum plures. §. fina. ff. de administra. tuto. l. tutor secundùm dignitatem. ff. eod. l. qui filium, cum similib. ff. vbi pupill. educa. debe. declarantur.*
70 *Alimenta iudicis officio petenda, atque præstanda sunt.*
71 *Alimenta præstare recusans compellendus erit per pignorum capturam, atque distractionem.*
72 *Fundus Maioratus assignari solet ex cuius redditibus alimenta percipiantur: quando Maiora-*

Universidad de Deusto Biblioteca

tus possessor alimenta præstare recusat.
73 Alimenta præstanda sunt in principio anni, vel cuiuslibet quadrimestri.
74 Alimentandus non potest compelli ad recipienda alimenta in domo Maioratus possessoris.
75 Alimentorum atque dotis causa summariè tractanda est.
76 Alimentorum, atque dotis causa vtrum etiam inter laicos coram iudice Ecclesiastico tractari possit.
77 Filius non potest paciscì, neque transigere super alimentis etiam cum iuramento.
78 Alimenta non comprehenduntur sub renuntiatione legitimæ facta, à filijs etiam cum iuramento.

Universidad de Deusto Biblioteca

De alimentis, & dotibus, quæ à Maioratus institutore filijs, ac descendentibus relinquēda sunt, qualitérque hæc obligatio ipsius Maioratus successores astringat.

CAPVT XV.

1 AD Primogeniorum rectam, atque perfectam institutionē illud potissimum obseruādum est, vt filiis masculis alimenta: fœminis verò dotes competentes relinquantur. Nō enim potest aliter Primogeniū, quod Regia facultate præcedēte ex filiorū etiam legitima fit, iustè constitui: prout supra isto lib. c. 1. latè probauimus, atque disseruimus. Ideóque ne Maioratuū institutores, in hac dotium, atque alimentorum assignatione errore labantur, quod in maximum conscientiæ eorum discrimen, atque successorum perniciem conuerti solet. Operæpretiū duximus in hac parte qualiter hoc munus implendum sit apertissimè ostēdere. In simulque quo pacto huiusmodi obligatio perpetuò in ipsius Maioratus successores transfundatur, declarare. Hæc namq; omnia assidua, atque vtilia sunt, in forensibúsque controuersiis frequenter contingere solent.

¶ Vt autem quoad Maioratuum institutores id in primis efficiamus: sciendum est, huiusmodi institutores tempore institutionis: tam ex iuris dispositione: quàm ex facultatum tenore, astrictos esse filiis masculis alimenta: fœminis verò dotes competentes assignare. Quod supra isto li. c. 1. nu. 10. cū seq. latissimè enarrauimus, resoluimúsq; nō aliter posse iustè Hispanorū Primogenia constitui. Quāuis enim in Regiis facultatibus nullū verbum de dote adiici soleat: sed id solùm sub nomine alimentorū cōprehendatur, nos tamen gratia clarioris intelligentiæ in masculis de alimētis: in fœminis verò de dotibus agemus, vt meliùs dicta. Scrib. qui his vocabulis vti solent, cōprehendantur: dummodò id de dote, quæ loco alimētorum succedit, & quatenus ad alimenta necessaria fuerit: non autē de dote, quæ legitimæ valorē attingit, intelligendum sit. Non. n. ex hoc intendimus Primogeniorū institutores, seu eorum successores ad aliud onus astringere: quàm ad illud, quod eisdem ex Regiis facultatibus iniunctū est, siue ipsum sub nomine dotis, siue alimentorum proferamus.

2 ¶ Illud tamen imprimis sciendū est, q; huiusmodi dotes seu alimēta quæ à Maioratuū institutoribus filiis relinquuntur, in locū legitimæ subrogantur, eiúsque naturam in omnibus sequuntur Bart. post Richar. de Malumbre. ibid. in l. Titio centum. §. Titio genero. ff. de cond. & demonstr. n. 6. Bal. in l. non sine. nu. 3. C. de bonis quæ libe. Ias. in Auth. nouissima. C. de inoffic. testam. n. 60. Laur. de Pala in tract. de statutis exclud. fœminas propter masculos. 1. par. n. 13. cū seq. Alex. cōs. 131. lib. 1. ante. n. 1. Xuar. in repe. l. quoniā in prioribus in 2. limita. ad leg. fori. n. 9. C. de inoffi. testam. D. Dida. de Couarr. in 4. decret. c. 8. §. 6. n. 15. Alciatus cōs. 52. n. 15. cū seq. Pro qua conclusione frequēter adduci solet tex. in l. quoniā nouella. C. de inoffi. testam. vbi etiam Scrib. id not. atq; etiā tex. in l. 3. §. sed vtrum ff. de minoribus, quibus plura cumulat Franc. Piscina. de statuti excluden. fœm. nu. 132. Idque verissimum, atque communiter receptum est.

¶ Ex quibus primo loco infertur, q; quāuis mater non teneatur alere filiū vltra triennium nisi in subsidium, etiamsi mater ipsa diues sit. l. penult. ff. de lib. agnos. Ripa, qui hanc dixit commun. opin. in l. 1 ff. solut. matri. nu. 78. l. fin. vbi Doctores. C. de dot. promissio. Scriben. in l. à filia. ff. ad Treb. vbi Alex. n. 6 l. nec filiū. C. de patria potesta. text. vbi gl. in c. cùm haberet. de eo, qui duxit in matr. l. 3. & 4. tit. 19 part. 4. & ibi Greg. Lopez latè per Tiraq. in tracta. de nobili. c. 21. nu. 76. Nihilominùs tamen in casu, de quo agimus, mater quę maioratum instituit, tenebitur alimenta filiis suis indistinctè ministrare. Cùm enim in locū legitimæ subrogentur, matrésque debeant filiis legitimam relinquere: consequens est, vt nulla facta distinctione, teneantur eisdem alimenta assignare. 3 4

¶ Secūdo ex eisdē infertur, q; non solùm patres, & matres facientes Maioriā: sed aui, & proaui, & cæteri ascendentes, à quibus legitima debita est, tenentur alimenta, & dotes suis legitimis descendentibus præstare, in locum legitimæ eis debitæ omni iure. Cùm enim ab his omnibus, filiis, ac descendentibus legitima debeatur: cōsequēs est, vt similiter si hi Maioratum instituant, teneantur descendētibus dotes, seu alimenta præstare: cùm hæc in locum legitimæ subrogentur. 5

¶ Tertiò infertur, q; quanuis verū sit, q; filiis habentibus vnde se alere possint, parentes nō teneātur alimenta præstare, vt inferius dicemus, in casu tamen de quo agimus, alimēta præstanda erūt filiis, ac descēdentibus: etiāsi alias habuerint vnde se alant. Cùm enim in locum legitimæ subrogentur: legitimáque etiam habentibus aliunde vnde se alere possint debeatur: consequēs est, vt similiter alimenta etiam habentibus aliunde vnde se alant, debita sint. Idq; in specie notat Cinus in l. Sācimus in fine. C. de nup. Roder. Xuar. in l. quoniam 6

niā in prioribus. 2. limita ad l. fori. n. 12. Greg. Lopez in l. 11. tit. 4. part. 6. verb. *Libremente.* ad fin. Quod etiam alia ratione comprobat. Nā hæc alimenta quæ in locum legitimæ dant, iure actionis debetur vt infra isto. c. n. 70. dicemus. Ideoq; succedit regula quod ea alimēta quę iure actionis debentur, etiam habenti alias vnde se alat, præstāda sint: put Ias. n. 19. & cons. Scrib. in l. diuortio in prin. ff. solu. mat. profitentur. Nec iniquū hoc censeri debet: cùm inter alimenta quæ iure actionis, & ea quæ officio iudicis debentur, interfit: iuxta eaquæ scribent notant.

7 ¶ Quarto ex eisdē infertur, nō solùm in alimētis, sed etiam in dote, quatenùs ad alimēta necessaria est, pari ratione idipsum dicendū esse. Dos namq; filiab⁹ etiā aliūde dotatis in casu de quo agimus, præstanda est. Quod dixit eleganter Bal. in l. neq; mater. n. 3. C. de iur. doti. loquens in statuto disponente, vt filiæ dotatę à patre extantibus masculis nō succedant. Atque id est etiam de mente omniū Scrib. quos paulò antè citauimus: idq; etiam comprobatur ex eo, quòd in hac specie dos in locū legitimæ succedat Ias. qui plura refert, in Auth. nouissima. C. de inofficio. test. n. 60. Xuar. in d. rep. l. quoniam in prioribus. 2. limita, ad l. fori. numero nono. Et cum legitima etiam diuiti, & aliàs habēti vnde se alat, seu dotet, vt est notissimum præstanda sit, similiter etiam dos filiæ diuiti, atq; iam
8 dotatæ præstāda erit. Quod ex eo, quod in alimētis resoluimus, apertiùs redditur, cum dos, & alimēta in casu de quo agimus æquiparari soleāt, vt ex pluribus probāt. Abb. in c. cùm haberet, de eo, qui duxit in matri n. 5. Bari. n l fin. ff. de his quib. vt indig. n. 7. Xuar. in repet. l. quoniā. C. de inofficio. testamen in 2 limita. ad l. fori nu. 3. Tiraq. de Primog. quæ. 62. n. 4. & 5. atque Euerardus in sua Cēturia. c. 29.

9 ¶ Quinto, ex eisdem infertur, quòd quanuis is, qui aliquem alere tenetur, possit eidē alimenta annuatim assignare, atque eo pacto, vt morte eius finiantur, nec ad hæredes eiusdem transmitti valeant. l. cū hi. §. si vni. ff. de transactio. l. dominus. §. fina ff. de vsufruct. Bal in l. eam quam. n. 41. C. de fideicō. Palat. Ruui. in rep. c. per vestras. §. 24. incip. In cōstituenda tamen dote. n. 2. de don. inter vir & vxo.
10 & alibi sæpè Scrib. In casu tamen de quo agimus, alimenta non in vsufructu, nec in annua præstatione, sed in rei proprietate præstanda sunt, atque ita vt ad hæredes transmittantur, prout legitima, in cuius locum subrogantur præstanda est. Quod in specie dixit Xuarez in d. repe. l quoniam 2. limita. ad l. fori n. 12. & Palat. Ruui. in repe. c. per vestras. di. §. 24 n 7. D. Didac. de Couar. de spōsal. 2. part. c. 8 §. 6. nu. 15. Greg. Lopez in l 11. tit. 4. part. 6. in gl. in verb *Libremente.* Idque etiā in alimentis, quę in locum legitimæ subrogantur dixit Cinus in l. Sancimus. C. de nupt. Cuius opin. asserit communem esse Alex. cons. 131. lib. 1. Francis. de Aret. in l. vna ad fi. C. quando nō peren. par. Io. Hanibal. in rep Rub ff. solut. matrimo n. 146. Rolād. à Valle cons. 74. nu. 53. cū seq. par. 1. quod etiam in dote ex eisdem rationibus procedit, ac verum est.

11 ¶ Sexto ex eisdem etiam infertur huiusmodi alimenta filiis præstanda esse absque onere, & grauamine. Sicut enim legitima, quæ integra à lege debetur, absque onere & grauamine relinquenda est, de eaque grauamen ipso iure reiicitur. l. quoniam in prioribus. C. de inofficio. testam. Ita etiā legitima diminuta, atque dotes, & alimenta, quæ in locum legitimæ subrogantur, absque onere & grauamine debentur, atque de eis onera, & grauamina ipso iure reiiciuntur. Quod in specie notat Cinus in d. l. Sācimus. col. 2. C. de nupt. Paul. in d. l. quoniam in prioribus. n. 2. post Iacob Butrica. & Bal. ibidem, idque per plura fundamenta, sic resoluit Xuar. in repe. eiusdem. l. 2. limit. ad l. fori. n. 13. idem in l. 1. tit. 6. lib. 3. fori. vers. Notandum est igitur, & in vers. sciendū est. Ias. in l. ex tribus. n. 7. C. de inoffic. testam. & in l. si tibi §. sicuti. nu. 10. ff. de lega. 1. Alex. cōs. 33. n. 2. lib. 4. Socin cōs. 248. n. 16. li 2. Decius cons. 106 n. 3. Didac. de Couar. de sponsal. c. 8. §. 6. n. 15. Pala. Ruui in l. 10. Tauri. n. 2. & Anton. Gometius. n. 43. & Tellius. nu. 9. Greg. Lopez. in l 8. tit. 11. part 4. idē in l. 11. tit. 4. par. 6. in glos. in verb. *Libremente.* ad fin.

¶ Quod verum est: nisi in eo, quod metam alimē- 12
torum excesserit. Si enim vltra id, quod pro alimē tis debitū est, à parente filiis aliquid relinquatur, in ea parte grauamen tolerandum erit. Id namque quod supereſt, extra causam legitimæ est, nec regulis eiusdē subiacere debet. Ideoq;, in eo, quod pater ex propria liberalitate relinquit, vincula, atque grauamina imponere poterit. l. ab eo. cum similib. C. de fideicō. quod etiā omnes Scrib. quos anteà citauimus, apertè profitētur. Sicque intelligenda sunt ea, quæ Rapha. Cuman. cons. 124. & Rodericus Xuar. in repet dictæ. l. quoniā in prioribus. 2 limita ad l. fori. n. 3 circa hæc annotauerunt. Ea namque, aliter iure subsistere nō possent.

¶ Septimò, ex eisdem infertur decisio quæstionis: 13
vtrum scilicet huiusmodi dos atque alimēta, filiis iure institutionis relinquenda sint. Cùm enim ea in locum legitimæ subrogentur: cōsequens est, vt necessariò in eisdem, idem quod in legitima resolui debeat. Ideoque priusquam ad huius quęstionis decisionem deueniamus discutiendū erit, vtrū 14
legitima hodie sit titulo institutionis relinquēda, seu sufficiat illam quoquo relicto titulo filiis præstare, vt inde constet quid in dotibus, atque alimentis dicendum sit.

¶ Qua in re, sciendum, est q; quanuis iure Authen- 15
ticorum, atq; etiam Regio partitarum inspecto, legitima sit filiis titulo institutionis relinquenda, vt probat ex text. in Authent. vt cū. de appella. cognosc. §. aliud quoque capitulum collatione 8. Ex cuius legis decisione hanc opin. communiter sequuntur Scribent post glos. ibi, in Authentic. nouissima. C. de inofficio. testam. & plures alij, quos referunt Guillelm. Benedict. in ca. Rainutius. de testa. verb. in eodem testamento. 1. numer. 15. atq; D. Dida. de Couar. eod. cap. Rainutius. §. 1. nu. 7. & Iulius Clarus. lib. 3. Recep. sentent. § testamentum quæstione 38. D. Anton. de Padilla in l. eam, quam. C. de fideicommiss. nume. 76. & alibi sæpè Scriben. Quorum opinio hodie approbata est ex decis. l. 5. titu. 8 part. 6.

¶ Quod non solùm respectu legitimæ descenden- 16
tium, sed etiam ascendentium communi Scribē. sententia receptum est: tametsi Bart. in l. fine § excluditur. ff. de iur. patr contrarium existimauerit. Cuius opinionem communiter reprobatam esse profitentur Ias in d. Authē. nouissima n 37. & Fab. de Grocchis ibidem. n. 104. Idipsum etiā asseruerunt Alex. n. 4. Decius n 8 in l. 1. C. de bon. possess. contra tabul. atque plures alij, quo sigillatim recensuerunt D. Anton. de Padil in d. l. eam. quam. numero 77. Atque Iulius Clarius. lib. 3. recepta. sentent. §. testamentum. quæstio. 38. versic. sed quæro

quæro tu scis, idque verissimum est.

¶Hodie autem attenta decisione l.1.tit.2.li.5 ordinamen. quæ est l.1.tit.4.li.5.in noua leg.Regn. collectione, quæ disponit valere testamẽtũ absq; hæredis institutione. Hęc opinio satis controuersa est apud Hispanos iuris interpretes, nã Rodericus Xuar.in l.quoniam in prioribus C.de inoffi cio.testamen.n.amplia.nu.8.videtur esse eius sentẽtiæ, vt ex decis.d.l.ordin.hodie legitima non sit iure institutionis relinquẽda. Quod sequutus fuit. D.Anton.de Padilla in l.eam, quã. C.de fideicõ. nu.74.vbi refert Fern.de Mencha.idipsum existimantem.de succeſſ.creatio.§.29.nu.245. Sed cõtrariam sententiam veriorem esse censet Castillo in l.24.Tauri.gl.1.& Burgos de Pace in l.3.Tauri.n.888.vbi refert Doct. de Calatayud.virũ quip pè doctissimum, idipsum existimantẽ in l.6.Tauri. Quam etiam opin.sequitur Io.Rojas Valentin. inquisitor in suo Epito.succeſſio.ca.8.n.29.

17 ¶Quanuis autẽ quęstio hæc dubia videatur: apud me tamẽ satis compertum est hodie: ficut,& olim legitimam iure institutionis relinquendam esse. Id namque iure communi Authenticorum, atque Regio partitarũ expressè decisum est, nec est lex aliqua, quæ ea iura expressè corrigat. Ideoque necessariò dictarum legum decisio sequenda erit. Quod enim nõ mutatur: quare stare prohibetur? l.Sancimus, cum similib.C.de testa.

18 ¶ Nec obstat d.l.ordin.qua decisum est valere testamentum absque hęredis institutione. Ea nãque lex, nec tacitè, nec expressè iura dicentia legitimã titulo institutionis relinquẽdam esse, corrigere videtur: siquidẽ diuersum est: dicere, quòd testamẽtũ absque hæredis institutione valeat, vel quòd legitima titulo institutionis relinquẽda non sit. Potest nãque esse, quòd in testamento extraneus hæres instituatur,& filio legitima titulo legati, vel fideicõmissi relinquatur. Et sic iam non dubitandũ est: vtrum testamentum valeat, absque hæredis institutione: cùm in eo hæres institutus sit. Sed vtrũ præsuppoſita validitate testamenti sufficiat, legitimam titulo legati, seu fideicommissi relinquere, quod illa lege decisum nõ est. Cum igitur hæc duo adeo diuersa, ac separata sint, cõstat nõ posse fieri de vno ad aliud bonam illationem: præcipuè ad legum correctionem, quæ expressè, ac pręcisè facienda est, nec ex tacitis, ac subauditis intellectibus iuxta iura vulgaria deduci debet.

19 ¶Sed vt id cõstet apertiùs, præmittendũ est, duabus præsertim rationibus iure Authẽticorum statutum fuisse, legitimam titulò honorabili institutionis relinquendam esse. Prima, propter honorẽ eiusdẽ tituli, qui titulus institutionis cunctis aliis, vt est notissimum, honorabilior est. Secunda propter emolumẽtum iuris accrescendi: nam si filius in legitima hæres institutus sit,& alius hæres vniuersalis, cum eo simul institutus repudiauerit, ipse ex titulo institutionis vniuersam hæreditatem consequetur. Quanuis legitima quota bonorũ: nõ autem quota hæreditatis esse dicatur. l.1.§.si ex fundo.cũ similib.ff.de hæredib.instituẽ. Vt igitur huiusmodi emolumento filius in legitima nõ priuetur, meritò statutum est, vt ea sit sibi titulo institutionis, nõ autem alio titulo relinquenda. Ex alio namque titulo non potest filius hæreditatem per ius accrescẽdi consequi. Bart.in l.ex facto.in prin.ff.de hæredib.instituen.l.eam quam, vbi per Scrib.C.de fideicõ. Quibus rationibus id præsertim statutum fuisse censuerunt cõmuniter Scrib. in d.Auth.nouissima prout Iaſ.ibi.nu.13.profitetur. Idẽ Iaſſ.in l.quoties n.6.C.de hæred.instituẽ. Corasius qui hanc dixit commun. opin.in l.testament.C.de impub.n.17.vbi plura in idẽ adducit, cũ his rationibus id statutũ fuerit, Quas rationes hodie etiam stante d.l.ordin.durare notissimũ est. Cõstat etiam hodie legitimam titulo honorabili institutionis filio relinquẽdam esse. Qua in re annotandũ est, nullum ex Scrib.dixisse: ideò filio legitimam esse titulo honorabili institutionis relinquendam, quòd testamentũ nõ valeat absque hæredis institutione. Ea nãq; inepta decidendi ratio esset, cùm diuersum sit, q valeat testamentũ absq; hæredis institutione, seu quòd legitima sit titulo institutionis relinquẽda, vt superiùs ostendimus. Ideoque cum hęc non fuerit ratio quare introductũ fuit, quòd legitima relinquatur titulo institutionis: cõsequens est, vt cessante hac ratione, non debeant cessare iura id disponẽtia. Cum ea ratio, & causa finalis eorũ iurium nõ fuerit: imò etiamsi hæc fuisset ratio: quare id statutum fuit, non sufficeret hanc rationem fuisse correctam, vt prędicta iura etiam correcta censenda essent. Cum possent prædictis duabus rationibus sustineri.tex.in §.affinitatis, cũ similib.instit.de nupt. Ex quibus pari ratione dicendum videtur dotes, seu alimẽta iure institutionis relinquenda esse, cùm in locum legitimæ subrogẽtur. Idque probatur ex his quæ adduxit Paul.consil.67.n.1.lib.2.& Iaſ.in rep.l.omnes populi.ff.de iuſt.& iur.n.61.cũ seq.iunctis his quæ infra isto c.n.21.dicemus.

¶Quidquid autem quoad legitimam resoluendũ 20
sit, quoad alimẽta tamen attinet dicẽdum erit, ea nõ esse necessario titulo honorabili institutionis relinquenda: sed sufficere, quòd filiis quoquo relicti titulo relinquantur. Ad quod probãdũ præsupponimus, nõ posse de hac quæstione dubitari: nisi quãdo ex facultate Regia Primogeniũ etiam ex legitima aliorũ filiorũ instituitur: aliàs nãq; legitima: non autem alimenta filiis præstanda erũt, quæ, vt prædixim⁹ tit.institutionis relinquẽda est.

¶Hoc igitur prę suppoſito, constat ex tenore Regiarũ facultatũ, quæ ad instituenda Primogenia cõcedi solent, parentem non esse astrictum ad relinquenda filiis alimenta, titulo honorabili institutionis, quanuis ea in locum legitimę subrogentur, quod patet ex verbis facultatũ dum in eis dicitur, q institutores possint Primogeniũ instituere ex testamẽto, vel qualibet alia vltima volũtate, vel donatione causa mortis, vel inter viuos: dummodò cæteris filiis alimenta relinquât. Ex quibus verbis constat, non esse necessariò filiis, vel ascendentibus alimẽta titulo institutionis relinquẽda. Si enim Maioratus ex codicillis, seu ex donatione causa mortis, seu ex cõtractu institui potest, constat, non posse ex eo alimenta filiis titulo institutionis relinqui. Ex quo fit, vt Princeps, qui parẽti concedit facultatem, vt in huiusmodi dispositionibus possit Primogenium ex omnibus bonis instituere: dũmodò cæteris filiis alimẽta relinquat: censeatur etiam concedere, vt hæc alimenta quocunque titulo relinqui possint. Cùm ad hoc, vt Maioratus perfectè instituatur, atque eius forma prącisè obseruetur, in ipsa scriptura Maioratꝰ alimenta relinquenda sint. Nec dubium est: quin in eadem scriptura relinqui possint: sicque communiter id intelligi: atque practicari solitum est.

¶Hoc

¶Hoc autem comprobari solet, ex doctrina sing.
21 Bald.in l.maximum vitium.nume.15.C.de libe. præte.vbi eleganter inquit, quòd legitima aucta, seu diminuta ex dispositione statuti, non est necessario titulo institutionis relinquenda. Idq; ea ratione: quia cum statutum deuiet à iure communi, non est iuxta dispositionem iuris communis intelligendum, nec interpretandum. Cuius dictum dixit esse notabile, atque menti tenendum Paul.in l.fina.§.in computatione..n.12.C.de iure delibe. Idem Paul.in Auth.nouissima.C.de inoffi. testam. Roma.consil.399.incipien. Præsens consultatio. D.Antõ.de Padilla in l.eam, quam.C. de fideicom.num.75.

¶Hæc tamen ratio Baldi proculdubiò falsa est, atque per consequens id, quod ex ipsa deducit, veriusque est, legitimam siue ab statuto auctam, siue diminutam iure institutionis relinquendam esse. Quod ex pluribus probat Iaſ.in dict. Auth. nouissima.n.24.post Ludo. Roma.sibi contrariũ, & Ioan.de Imol.& Alex.in locis, qui ab eo nuncupatim citantur. Idem Iaſ. vbi etiam plura refert in repe.l.omnes populi.n.60.ff.de iustitia & iur. Idque ipsum ex pluribus verum esse ostendit Rodericus Xuarez, qui optimè loquitur in proposito in repet.l.quoniam in prioribus de inoffic.test.super interpretatione legis fori in princip.n.2. Menchaca.de succeſſio.creatio.li.2.§.20.n.240. Iulius Clarus, qui hãc etiam communem opinionem esse profitetur, lib.3.recep.senten.§. testamentum. quæst.38.versic.Sed pone, quòd in ciuitate. Idque verissimum est.

22 ¶Sed hæc nostra opinio alia etiam ratione comprobatur, quando enim filio portio aliqua pro legitima simpliciter relinquitur, censetur relicta titulo institutionis: etsi id expressum non fuerit. Idque ea ratione, vt dispositio ipsa sustineatur. Bart.in Auth.vnde etsi parens.C.de inoffic.testamen.nu..2.Iaſ. qui plura refert in Authen. nouissima.C.eodem. Hancq; communem opinionem esse profitentur Alexan.numer.2.& Decius num. 3.in l.humanitatis.C.de impub.& aliis, vbi Corasius num.14. Menchaca, qui plura refert de succeſſio.creat. lib.2.§.20.num.254. Iulius Clarus, dict.§.testamentum quęstio.38.versic. Sed quid si dicat. Sed quia ista conclusio dubia est, vt apud præfatos scriptores videri poterit, nec procedere potest in Maioratu ex contractu instituto, tutior,
23 ac probabilior videtur prima ratio, quam ex verbis Regiæ facultatis deduximus. Ex qua, opinio hæc in practica frequenter probari, atque admitti solet, quanuis ad hæc dubia vitanda tutiùs sit facere, vt in Regia facultate adiiciatur, quòd sufficiat alimẽta titulo institutionis, legati, vel fideicommissi, vel donationis, vel alio quocunque titulo relinqui. Quod in quibusdam Regiis facultatibus appositum vidimus,& si communiter in eisdẽ apponi non soleat.

¶Octauo etiam loco, ex superiùs adductis infertur decisio alterius quæstionis, quæ similiter ardua est, atque de qua frequenter controuerti so-
24 let. Vtrum scilicet, si pater cæteris filiis alimenta non relinquat, possint Primogenium ab ipso institutum contratabulare seu nullum dicere. Qua in re, prima facie dicendum videbatur, filium posse contratabulare parentis testamentum.

Cùm enim alimenta huiusmodi in locum legitimæ subrogentur: consequens est, vt sicut filius præteritus, cui legitima debita est, potest testamentum paternum contratabulare. l.cùm quæritur, cum similibus. C.de inoffic.testamen. Similiter etiam id possit facere filius, cui debentur alimenta, quæ in locum legitimæ à iure subrogantur.

¶Sed quanuis hæc ratio stringere videatur, contrarium tamen in casu de quo agimus, dicendum erit: imò quòd filius non possit Maioratum paternum contratabulare, seu nullum dicere: sed solùm petere possit alimenta, quod probatur optimo simili. Nam certum est, quòd filiæ exclusæ per statutum à successione parẽtum debetur dos, seu alimenta, vt ex pluribus probat Tiraquel. de Primoge.quæst.4.num.33.& supra isto libro cap. 1.num..12.euidentissimè demonstrauimus. Sed si 25
in casu præfati statuti filia à patre in testamento prætereatur, non potest paternum testamentum contratabulare, seu nullum dicere: sed à fratribus dotem, seu alimenta petere debet: prout eleganter dixit Alex. in l. filiæ dotem. num.6.C. de collatio.idem in l.Gallus.§.& quid si tantum. nu. 16. ff. de liber.& posthum.Iaſ.in Authen.nouissima.num.57.C.de inoffic.testamen. Matth.de Afflict.decis.158.num.6. Hancque opinionem communem esse profitetur plura in idem adducens Iulius Clarus lib.3.senten.§.testamentũ, quæstio. 42.versic.Item quæro. Alciatus consi.52.nu. 17. cum sequentibus. Quod pari ratione in Primogeniis dicendum videtur: quanuis enim alimenta filiis debeantur: non tamen, ideò poterunt ipsi paternum Primogenium nullum dicere, sed à fratre Primogenito dotes, seu alimenta petere debent.

¶Hæc autem omnia in Primogeniis Hispanorũ exactiùs consideranda sunt. Difficultas namque suboritur ex verbis Regiarum facultatum, quæ ad instituenda Primogenia conceduntur, dum in eis dicitur. *Con tanto, que ayays de dexar, y dexeys a los otros vueſtros hijos, e hijas, que agora teneys, y tuuieredes de aqui adelãte en quien no ſuccedere el dicho Majorado alimentos: aunque no ſean en tãta cantidad*, &c. Ex his namque verbis dicendum videtur, quod hac forma, ac conditione prætermissa Primogenium nullum pronuntiandum sit. l. qui hæredis.& l. Mæuius.ff.de condi.& demonstra.cap.cùm dilecta de reſcript.

¶Sed veriùs est Primogeniũ adhuc non esse nullum pronuntiandũ: sed ex bonis ipsius Primogenij filijs esse alimenta ministranda. Quod proba- 26
tur ex text.in l.1.ff.ad legẽ.Falcid.ibi. *Dũ ita detur legatum, ne minus, quam partem quartã hæreditatis ex eo teſtamento hæredes capiant*. Ex cuius leg.decis. testanti datur facultas, vt possit hæreditatem suam vsque ad dodrantem in legatarios distribuere: dummodò hæredi scripto quarta Falcidia relinquatur. Si autem hæreditas legatis exhausta fuerit, testamentum non erit nullum pronuntiandũ: sed potiùs detracta quarta ab hærede ex ipsis bonis hereditariis sustinendum. Per quem text. dixit Rapha.Cuma.ibidem, quòd si per statutum permittatur aliquid fieri puta testari: dum tamen aliquid relinquatur alicui per facientem, & posteà contingat actum fieri absque eo, quòd ei relinquatur illud, quod statutum iubet relinqui, actus non erit nullus, sed solùm detrahi debet illud, quod ex dispositione statuti relinquendum erat, quod est perpetuò mẽti tenendum, ad huius

quęstionis

quæstionis resolutionem.

¶ Et quanuis Alexan. in dict.l.1.numero octauo. reprobet hoc dictum Rapha.Cumani, dicens nõ probari ex illa lege:quod ex ipso Rapha. Cuman. deducit ex eo, quòd licentia testandi de vniuersa hæreditate nõ cõceditur à lege Falcidia:sed prius concessa erat à lege.12.tabularũ simpliciter: atq; idcircò,quanuis lex Falcidia permittat testãti, vt bona sua in legatarios distribuat, dummodò hæredi scripto quarta Falcidia relinquatur, si forma legis Falcidiæ non seruetur, sustinebitur actus vir tute legis 12.tabularum, qua prius id simpliciter concessum erat,ideóque actus non vitiabitur:sed restituta hæredi quarta sustinebitur. Quem sequitur ibidem Vincen.Hercula.colum.4 & 5.Secũdum quem intellectum dictum hoc non videtur posse ad Regias facultates adaptari.

27 ¶ Cæterum hæc Alexandri ad dictum Raphaelis Cumani impugnatio mihi iure subsistere non videtur. Nam si benè consideretur, non potest assignari congrua ratio differentiæ inter legẽ nouam cõcedentem denuò facultatem ad aliquid faciendum,cum quadam modificatione,vel legem nouam adiicientem modificationem facultati simpliciter à lege antiqua cõcessę. Cùm enim lex nouа, actum à lege antiqua simpliciter permissum absque aliqua qualitate fieri prohibeat, iam simplex legis antiquæ concessio omninò cessat. Atq; ad qualitatẽ à lege nouа introductã reducitur. l. non est nouum, & lex, sed & posteriores.ff.de legibus. Ideoque si actus contra legis nouæ dispositionem,seu formam fiat,non poterit ex lege antiqua,quæ in hoc omninò cessauit,sustineri. Atque per consequens constat non esse considerandum, vtrùm lege antiqua id simpliciter fieri permissum esset,vel non: cùm paria sint nullam fuisse legem idipsum simpliciter disponentem, vel fuisse & ex lege nouа,quoad hanc simplicem facultatem abrogatam fore. Qua ratione dictũ Raphaelis Cumani simpliciter sumptum mihi semper verius visum fuit.

¶ Quicquid autẽ quoad prædictæ legis primæ.ff. ad legem Falcidiam, intellectum dicendum sit,in casu tamen, de quo agimus pluribus aliis rationibus videtur dicendum Maioratum non esse nullũ
28 pronuntiandum:sed assignatis alimentis sustinendum. Quod probatur ex quadam doctrina Baldi in cap.dudum,in 2.de electi.numer.sexto,vbi eleganter inquit, quòd si aliquis fuit receptus in ciuem, dummodò soluat datia & collectas, quòd si non soluerit datia, vel collectas, non resoluitur ciuilitas, sed potest compelli ad soluendum, & solutis datiis vel collectis gaudebit commodis ciuilitatis, vbi subiungit rationem, quę est sing.in proposito,quia,scilicet,dictio,dummodò,non efficit actum conditionalem,sed obligat ad sic faciendum per modum: non autem per conditionem.Ideoq;, tanquàm modus implẽdus erit per viam compulsionis:non autem sicut conditio, quæ per modum exclusionis impleri solet. Quod etiam in simili verum esse censuerunt Domini de Rota.decis.231 incipiẽ.Ordinatio. in nouis. Bar.in l quibus diebus.§.Termilius.num.4.ff. de conditionibus & demonstrationibus glos. ordina in capit.nõ potest.§.illud verbor.*Retinere*.de præben lib.6.Corne.consil.130.nu.7.lib.3. Deci. cons.327.n.3.notant Innocen.Hostien.Abb.Prepo.& communiter Scribent.in capit.verum, de condit.appo.

¶ Et quanuis aliqui ex Scrib.dicere soleant, quòd ista dictio, dummodo, faciat conditionẽ:prout dixerunt Guido Papæ,consi. 205.nu.23. & Ripa li.2.responsorum,c.9.n.2.Communis tamen resolutio,atque inter has contrarias opiniones cõcordia est,quòd quando dictio,dummodò, adiicitur 29
actui perfecto,importat modum:quãdo autẽ adficitur actui imperfecto, importat conditionem. Quod optimè declarat Philipp.Frãcus post Paul. & Domi.ibidem in dict.c.non potest.§.illud, de præbend.li.6.num.6.Scriben.id dict.c.verum, de condi.appo.Bertrand.consil.201.n.5.lib.1.Carol. Ruin.cons.43.li.2.Tiraq.de vtroque retract. tit. Linagier.§.8.glos.8. Cùm igitur hæc obligatio liberos alendi post perfectam dispositionem Maioratus conferatur,possintque alimenta ipsa filiis in alia scriptura,vel dispositione post Maioratum perfectum,atq; institutum relinqui, vt est notissimum: consequens est, vt ex omissione assignationis alimentorum,Maioratus ipse non sit annullãdus,sed agi possit ad alimẽtorum assignationẽ,seu præstationem.

¶ Præterea idipsum cõprobatur ex eo, quòd 30
omnis qualitas adiecta dispositioni principali perfectæ,dicitur modus:etsi concipiatur per verba denotantia conditionem. l. cum ab eo. ff. de cõtrahen emptio.l.ea conditione.C. de rescindẽ. vendi.l. Męuia.ff.de manu.testam l.3.C. de fideicommiss.liber.l 28.titul.5.part.6.Bart. vbi Socin. & communiter Scribentes in l. quibus diebus.§. Termilius.ff.de condition.& demõstrat.Paul.vbi Iaso.num.9.in l.si ita quis.la.2.5.Seia ff.de verbor. oblig.& alibi sæpe Scriben.

¶ Imò quanuis fateremur, quòd verbum, dummodò, in prædicta facultate appositum:aliàs cõditionem importaret, quod verum non est. Adhuc in casu, de quo agimus, non potest conditionem importare. Quod cõprobatur euidentissima ratione. Nam quanuis hæc verba in prædicta facultate, apposita non essent: nihilominus tamen pater ex iuris dispositione astrictus esset filiis masculis alimenta, fœminis autem dotes competentes relinquere, vt pluries ostensum est. Cùm igitur conditio hæc à iure communi imposita esset: consequens est,vt appositа in regia facultate conditionem non efficiat. Condi- 31
tio namque,quæ tacitè inest à iure,si exprimatur, non efficit actum conditionalem.l.in conditionibus.§.1.ff.de conditio. & demonstra.l. hæc verba. ff.de lega.1.l.si Titio.§.quædam, cum similib.ff. quando dies lega.vel fideicommiss.cedat. Idq; in specie dixit Alexand. in dict.l.1.nume.8.ff.ad leg. Falcid. vbi in hoc casu inquit, proculdubiò verum esse dictum Raph. Cuman. de quo superiùs meminimus, quem in hoc etiam sequutus fuit Vincent.Hercula.ibidem colum.4. Qua sola consideratione, omnes huius rei difficultates facillimè diluuntur, atque hæc nostra sententia verissima esse monstratur.

¶ Nec obstat si dicatur,sufficere cõditionem, quę à iure inest,vt Maioratus absque alimentorum assignatione factus nullus sit. Ad hoc nãque respondetur, quòd quanuis illud,quòd à iure subintelligitur,esset vera conditio: non autem modus,hæc tamen conditio tacita,non esset sufficiens ad hoc, vt ex eius defectu posset Maioratus annullari. Cõ 32
ditio namque tacita nunquam operatur annullationem

tionem actus facti,ipsa omissa: sed solùm ad eius implemẽtum astringit. De quo est singularis,atq; satis peregrina doctrina Bal.in l. epistola.§. inter. per text ibi.ff. de pact. quem sequitur ibi Iaso.n.1. atque ideò(vt superiùs diximus est cõmunis opinio,quòd in casu statuti excludẽtis fœminas propter masculos,defectus dotis,seu alimẽtorum nõ operetur testamenti nullitatẽ:sed quòd nihilominùs dotes,atque alimenta præstari debeant. Quæ opinio proculdubiò in Hispanorum Maioratibus pari ratione seruanda erit, atque illam iam in fo-
33 rensibus controuersiis receptã vidimus. Indubio namque eligenda est via,qua dispositiones hominum non subuertantur:sed potiùs sustineantur. l. cum hic status.§.si ambo.ff.de don.inter virum & vxorẽ.l.quòd de pariter,cum simil.ff.de reb. dub.

34 ¶ Ex quibus consequitur idipsum dicendum esse, quando pater alimẽta,seu dotes in ipso Primogenio,vel in alia scriptura filiis assignauit. Filij autẽ conqueruntur ea nõ esse competentia: sed potiùs incongrua,ac diminuta. Nam etsi hoc verum esse appareat, non ex eo Maioratus annullabitur: sed iudicis arbitrio dotes,seu alimenta supplebuntur, donec eisdẽ cõgruè,atque competenter assignata fint,quod dixit Bald.in l.final.C.de dotis promiss. n.4.Soci.consi.57.n.28.lib.4.Curt.Iuni. in Auth. res quæ C.communia.de lega.n.11.Iaso.cons.133. n.17.lib.4.Deci.cons.180.n.2.Pala.Ruui.in repe. ca.per vestras.de donatio.inter virum & vxorẽ.§. 24.n.2.Parisi.consil.126.n.14.lib.1.Aymon.cõsi. 236.n.4.Anton.Rubo.cons.163.n.3.Greg.Lopius in l.11.titul.4.part.6.in glos.in verbo. *Libremente*, ante fin. idque verissimum est, atque ex superiùs adductis potiori ratione comprobatur.

35 ¶ Ex eisdem etiam infertur idipsum dicẽdum esse: quando pater filiis suis reliquit aliqua bona pro dote,seu alimentis, quæ ex postfacto euicta fuerunt. Ex eo namque Maioratus non annullabitur: sed alia bona æquiualentia ex ipsis rebus Maioratus,in eorum locum substituenda erunt. Idque ex superiùs adductis longè potiori ratione com-
36 probatur. Tametsi Greg. Lop.in l.32.titu.11. par. 6.in glo verb.*No valdra*.col.13.vers. sed pone,cõtrariam sentẽtiam amplecti videatur. Ad quę dubia vitãda vtile esset, quòd in Regiis facultatibus adiiceretur clausula, quòd quanuis dotes,seu alimenta competẽtia in ipsa Maioratus institutione relicta non sint, non ex eo Maioratus annulletur: sed filij,vel filiæ possent petere,atque exigere dotes,seu alimenta,seu eorum supplementum.

¶ Ex quibus omnibus verum esse appparet assumptũ illud,quod in huius capitis principio proposuimus,quòd.s.huiusmodi alimenta, seu dotes in locũ legitimæ subrogentur:quanuis in hac,& etiã in præcedenti illatione ex specialibus rationibus contrarium resoluerimus. Idque etiam posset ex pluribus aliis comprobari:nisi breuitati consulẽdum foret.

37 ¶ Illud autem animaduertendum est,quòd quãuis „ huiusmodi dotes seu alimenta in locum legitimę „ subrogentur,ea tamen non debent secundum va- „ lorem legitimæ taxari,seu æstimari. Si enim meta „ dotis,seu alimentorum esset valor legitimæ, fa- „ cultas Regia nihil operaretur. Vt igitur aliquid „ operetur,necessariò dotes,seu alimenta minus le-
38 gitima taxari debent, quod in statuto excludente „ fœminas, propter masculos à pluribus decisum „ est: nam quanuis in casu eiusdem statuti fœminæ necessariò dotari debeant,dos tamen,quæ huiusmodi filijs fœminis constituenda est, non debet „ necessario sequi metam legitimæ, imò sufficiet,q „ sit minor legitima:dũmodò respectu facultatum, „ atque qualitatis & dignitatis personarum cõgrua „ sit,Idque melius, quam alius ex pluribus probat Bart.Soci.consi.288.n.15. cum pluribus sequentibus libr.2.vbi Bart.Bald.Paul.Aug.& plures alios maximi nominis viros idipsum existimantes refert idem Soci.consil.57.numer.25.lib.4. Eandẽ etiam opinio sequitur Corne.consil.103.num.12. cum sequentibus.libro primo.vbi inquit, in casu prædicti statuti sufficere filiam esse dotatã competenter,iuxta patriæ cõsuetudinem, etiamsi dos sit minor legitima: Raphae. Cuma consil.46.col. final.Decius consil.26.num.4.idem Decius cõsi. 276.nume.primo.Curti.Iunio.in Authentic. res quæ.C.communia de lega.num.10 & 11.quę opi. vera mihi videtur:quanuis cõtraria: imò,quòd in casu prædicti statuti non possit assignari dos, quæ sit minus legitima, crebriori Scribentium calculo cõprobata sit:prout profitetur Tiraq.qui propè omnes authores tã antiquos, quàm modernos idipsum existimantes refert in l. si vnquam verb. Susceperit liberos.n.91.cum sequentibus.C.de re uo.dona.

¶ Sed quanuis in casu prædicti statuti, filias pro „ pter masculos excludẽtis, prædicta opinio dubia „ esse possit:in Hispanorum tamẽ Primogeniis pro- „ culdubio vera est, idque probatut ex tenore Re- „ giarum facultatum, quibus cauetur, quòd patet „ Maioratus instituens teneatur relinquere aliis fi- „ liis alimenta,*aunque no sean en tanta quãtidad, quãta les podia venir de su legitima*. Ex quibus verbis apertissimè cessat hęc disputatio, & quanuis facultas solum de alimentis loquatur,in dote etiam intelligenda erit.Quod hoc namque dos,& alimenta parificantur:prout superiùs ostensum est.

¶ Hæ autem dotes seu alimẽta, quę in Maioratus 39
institutione filiis assignanda sunt, congrua atque competentia esse debent, cõsiderata parentum facultate ac dignitate, atque etiam patriæ cõsuetudine,quod iudicis arbitrio committendum erit.l. quęro.ff.de iur.dot.per quem text.id dixit Bartol. in l.si constante.nume.48.ff.solut.matrimo. & in Auth.quod locum.nume.2. C. de collat.idẽ Bart. in Authent.res quæ.C.communia delega. num.1. Cuius opin asserit communem esse Curt. Iunior. ibidem.n 10.Soc.in cons.14.n.15.li.1.Parisi cons. 81.n.49.lib.2.Gratus cons.87.n.14.lib.2.Bellon. cons.83.n.10.l.5.tit.7.part.6.

¶ Hoc tamen iudicis arbitrium,quod circa dotis, 40
seu alimẽtorum congruam assignationẽ versatur, latissimum,non autem strictum,ac tenax esse debet: ita vt in hoc iudex fauori filiorum potius, quàm Maiorat' cõseruationi propẽsior sit: prout supra li.1.ca.18.num.6. apertissimè demonstrauimus.Sicque à rectissimus, peritissimisque iudicibus frequenter obseruatum vidimus,idque ipsum Primogeniorum institutoribus consulendum erit.

¶ Qua ratione,vt Maioratuum successores ab in- 41
numeris litibus,ac contentionibus,quæ super huiusmodi alimentis quotidie excitantur liberẽtur: eorum institutores in Regiis facultatibus à Principe impetrare solent,vt assignando vnicuique filio,seu filiæ certam quantitatem,quę in Regia facultate taxatur,censeantur filios, vel filias compẽ

tẽter

tenter dotasse, seu alimentasse, quod adhibita so-
cultatum, ac numeri filiorum cognitione, fieri so-
let. Idque in pluribus Regiis facultatibus obser-
uari solitum est, eaque clausula vtilis esse potest,
tametsi non omninò litibus aditum præcludat.

42 ¶ Sed & illud etiam sciendum est, nedum Maiora-
» tuum institutores filiis legitimis alimenta relin-
» quere astrictos esse, sed etiam naturalibus, spuriis,
» ac incestuosis, atq; cæteris filiis, cuiuscũque qua-
» litatis existãt. Cùm enim pater ex omnibus bonis
» in persona filij natu maioris Primogenium insti-
» tuat, cæteriſque filiis legitimis sola alimenta re-
» linquat, quæ sine onere & grauamine (vt superiùs
» dictum est), eis relinquere debet, cõstat hoc onus
» alendi liberos, naturales, atque spurios, ad filium
» natu maiorem transire, ex boniſque ipsius Maio-
» ratus, id exoluendum esse. Pater, namque, nedum
filios legitimos, verum etiam naturales spurios
atque incestuosus, ex æquitate Canonica alere
astrictus est. Abbas. in capit. cum haberet per tex.
ibi. n. 5. de eo qui duxit in matrim. vbi id commu
niter Scrib. sequuntur Bart. in l. si patrem. n. 2. C.
de alen. libe. idem Bart. in Auth. ex complexu. C.
de incest. nupt. n. 2. Ioan. de Imol. in l. ex facto. §. si
quis rogatus. el primero. n. 7. ff. ad Trebell. quã se-
quitur ibidẽ Ripa n. 43. Fortu. Garcia de vltimo
fine. illa. 7. Segura in repetitio. l. cohæredi. §. cum
filiæ ff. de vulg. n. 123. Quorum opinio communis
est, vt testatur Palat. Ruui. in repetitio. capit. per
vestras. de donatio. inter vir. & vxo. §. 10. num. 14.
Rojas, qui plura refert in suo Epit. succeſſio. c. 21.
n. 56. cum seq.

43 ¶ Quæ alendi obligatio ad parentis hæredes seu
successores transfertur, sicut cæteri obligationes
transferuntur. l. si quis liberos. §. itẽ reſcripſerũt.
ff. de libe. agnoſcẽ. text. in Auth. licet. C. de natur.
liber. l. 8. in fine. tit. 13. part. 6. D. Didacus. de Co-
uar. qui ad donatarium omnĩũ bonorũ, & ad mo-
nasterium in bonis monachi succedens hoc extẽ-
dit. de sponsal. 2. par. c. 8. §. 6. n. 14.

44 ¶ Quam ob rem in hoc casu dicendum erit, prout
de aliis debitis Maioratus institutoris supra lib. 1.
cap. 10. n. 1. cum seq ostensum est, quòd si Maio-
ratus ex omnibus bonis constet, Maioratus suc
cessor ad huiusmodi onera insolidum teneatur: si
verò ex portione hæreditaria, pro rata hęreditã-
riæ portionis: si autem ex quota, pro rata eiusdem
quotæ, hoc onus ab eo adimplendum sit. Sicque
intelligenda sunt verba facultatum, quæ ad insti-
tuenda Primogenia conceduntur, dum in eis dici-
tur. *Contanto que seays obligado a dexar a los otros
vuestros hijos, e hijas legitimos alimẽtos.* Quãuis enim
ex Regia facultate, atq; eius tenore solis filiis legi
timis alimẽta relinquẽda sint ex iuris tamẽ dispo
sitione, hæc alimẽta filiis spuriis relinquẽda erũt,
tãquã debita ab institutore, sicut cætera debita e-
iusdẽ a Maioratꝰ successore pro rata soluẽda erũt,
quãuis de eis Regia facultas non meminerit: idq;
45 ex pluribus probat Celsus conſ. 117. n. 6.

¶ Quę omnia, nedum in alimentis, verùmetiam in
dote procedunt. Sicut enim pater filios spurios
alere tenetur, ita etiam filias spurias vsque ad quã-
titatem alimentorum dotare astrictus est. Bartol.
in l. final. numero septimo. ff. de his, quib. vt. indig.
Bal. in l. neque mater. numero primo. C. de iur.
doti. Alexand. in l. 1. numero 18. ff. solut. matrimo.
vbi Ripa. nume. 66. Iason. in §. fuerat. institut. de
actio. numero 104. Palat. Ruu. qui plura refert, in
rep. d. c. per vestras. §. 10. numero primo Boer. de-
cis. 127. numero 12. Capyci. decis. 182. Roland. à
Valle, qui hãc opinionem asserit communem es-
se consilio 74. n. 47. part. 1. idque clarissimum est.

¶ Hoc autem, quod de dote & alimentis diximus, 46
intelligendum est, dummodò filij naturales vel
spurij non habeant aliunde vnde se dotent vel
alant: si enim aliunde, seu ex artificio, seu aliàs do-
tem, seu alimenta percipere possint, parentes ab
alimentorum, seu dotis solutione liberantur. l. si
quis à liberis. §. sed si filius. ff. de liberis agnoſcen.
Anton. Abb. & communiter Scriben. in dict. cap.
cum haberet. Bartol. in l. final. ff. de his quib. vt in-
dig. numero septimo. Iason. in dict. §. fuerat. In-
stitut. de actio num. 104. Socin. conſ. 121. nu. 47. li.
4 Deci. conſ. 576. num. tertio. D. Didacus de Co-
uarru. de sponsalib. 2. par. cap. 8. §. 6. nu. nono. Lau-
rentius Calca. conſi. 62. nu. 14. Nicolaus de Vbal.
de succeſſio ab inteſtat. 1. part. nu. 49. l. 6. titul. 19.
part. 4.

¶ Nisi filio dedecus sit tale artificiũ exercere. Tũc 47
namque, quãuis filius se ex eo alere possit: nihilo-
minùs tamen pater tenebitur sibi alimenta mini-
strare, vt in specie dixit Bart. in tractat. de alimen-
tis. num. 12. Palat. Ruui. in dict. capit. per vestras.
§. 23. nu. septimo D. Didac. de Couarru. dict. §. 6. n.
9. Idq; probat. dict. l. 6. ti. 19. par. 4. ibi. *Vsando del
sin mal estança de si.*

¶ In quo magna differentia est inter obligationẽ, 48
quam habet Maioratus institutor, seu eius suc-
cessor ad alẽdum filios legitimos institutoris, seu
ad dotandum filias eius legitimas, seu ad alendum
vel dotandum filios spurios, seu filias spurias, cùm
legitimos etiam aliunde habentes vnde se dota-
re. vel alere possint, alere vel dotare teneatur, vt
supra isto cap. n. 6. ostendimus: spurios autem vel
spurias minimè.

¶ Imò pater etiam liberos legitimos habens, filiis 49
naturalibus spuriis, ac incestuosis, alimenta seu
dotes relinquere tenetur, si aliàs non habeant vn-
de se alere vel dotare possint. l. 9. & 10. Tauri quæ
sunt in no. ll. Regn. collecti. l. 7. & 8. tit. 8. lib. 5.
in dictis. ll. Tauri. commentatores id expendunt:
idque bene resoluit. D. Dida. de Couarru. de spon-
sal. ca. 8. §. 6. numero sexto. in fi. & in cap. quanuis
pactum. de pact. lib. 6. par. 2. §. 6. numero septimo.
Hanecq; dixit communem opinionem Roland à
Valle. d. consil. 74. numer. 39. part. 1. vbi plura in
idem adducit.

¶ Quod accipiendum est, dummodò quintam bo- 50
norum portionem, alimenta non excedant: prout
in dicta l. 10. Tauri. decisum est. Quam metam ali-
mentorum dos etiam excedere non debet, cùm,
præterquam quòd pater non possit vltra illã quan
titatem filiis legitimis præiudicare, dos filiæ spu-
riæ vltra quantitatem alimentorum iure præstari
non possit. Bar. in Auth. ex complexa. C. de incest.
nupt. n. 4. idẽ Bartol. in l. fin. numero septimo. ff. de
his, quib. vt indig. Boeri decis. 127. nume. septimo.
D. Didac. de Couarru. de sponsalibus. d. §. 6. nu. 11.
Capyci. qui plura refert decis. 181. numero primo.
cùm sequent.

¶ Sed & hoc intelligendum erit dummodo, vltrà 51
quatuor filios legitimos parens non habuerit. Si
enim vltra quatuor filios habeat, tunc solum filiæ
spuriæ pro dote, seu alimentis tantùm præstari po
test, quantum filio legitimo, cui minus relictum
est. text. in Auth. licet. & in l. communium. §. final.
C. de natu. libe. vbi per Alberi. & communi-
ter Scribent, Xuar. in l. quoniam in prioribus. C.
de in

de inoffic. testa. in 12. limita. ad leg. fori. nu. 1. cum
sequen. idem in l. 1. tit. 6. lib. 3. fori. fol. 92. vers. vi-
so qui dicãtur filij spurij. Tellius Fernand. in l. 10.
Tauri. nu. 5. & in l. 9. Tauri. nu. 27. cum sequent.
idque verissimum est.

52 ¶ Controuerti autem solet, vtrum, si quintum ad
alimenta nõ sufficiat, possit parens filiis illegiti-
mis vltra quintam bonorum suorum portionem
pro alimentis aliquid relinquere, cum quo cõpe-
tenter ali possint, non obstante decisione leg. 10.
Tauri, quæ vltra quintum filiis spuriis à parente
aliquid relinqui prohibet, vel vtrum ad id, si illud
facere recuſet, compelli possit. In qua quæstione
plures atque inter Hispanos Iurisconsultos maxi-
mi nominis viri, id fieri iure posse resoluũt. Quod
» ea potissima ratione probant, quod scilicet libe-
» ros alendi obligatio ex iure naturali procedat,
quæ iure ciuili tolli non potest: ideóq; legẽ Tau-
rinensem intelligendam esse, quoties quintum ad
alimenta sufficiens est, non aliàs, communi voto
profitentur. Quod in specie dixit Grego. Lopez
in l. 8. tit. 13. par. 6. in glo. verb. *Menester*, allegans
ad id Roderic. Xuar. idipsum in simili dicentem
in l. 1. tit. 6. lib. 3. fori. fol. 93. vers. notandum est
igitur ad fin. Idq; etiã dixit. D. Didac. de Couarr.
de sponsalib. 2. par. c. 8. §. 6. nu. 8. Atque idem sen-
tire videtur Pala. Ruu. in repet. Rub. de don. int.
vir. & vxo. §. 24. nu. 17. Clarius autem idipsum se-
quitur Didac. Perezius in l. 22. tit. 3. lib. 1. ordina.
pagina. 165. Atque Baeça de non meliorãd. filiab.
capitul. 8. nume. 28.

¶ Contrariam autem sententiam, imò quòd filiis
» illegitimis, non possit à parentibus vltra quintum
» aliquid pro alimẽtis relinqui, veriorem esse dixit
» Tellius Fernandez in d. l. 10. Tauri. nu. 3. quem se-
» quitur Ioan. Rojas Valentiæ inquisitor meritissi-
» mus, in suo Epitome succeſſionum. cap. 21. nu. 17.
» cum sequen. Rationes autẽ, quas Tellius Fernan-
» dez (qui fuit primus huius opinionis author) assi-
» gnat, duæ sunt. Prima, quod educatio liberorum
» non sit de iure naturali, quanuis ex instinctu natu-
» rali procedat. Secunda, quòd quamuis esset de
» iure naturali, qualitas tamen educationis est de
» iure ciuili. Ideóque lege Taurinensi taxari, atque
» moderari potuit.
» ¶ Sed hæ duæ rationes facilè dilui poterunt. Pri-
ma namque, quòd, scilicet liberorũ educatio, ex
iure naturali non procedat: falsissima est, prout
supra isto lib. c. 1. nu. 16. cum sequen. apertissimè
demonstrauimus, probantes erroneam esse eam
differentiam, quæ inter instinctum naturę, nos ad
aliquid specificè faciẽdum astringentẽ, & ius na-
turale assignari solet. Secunda autem ratio simi-
liter falsa est. Nam si educatio liberorum est de
iure naturali, quicquid iº ciuile disposuerit, quod
iuri naturali contrarium sit: prout concedendo
filiis minora alimenta, quam sibi ad vitæ necessi-
tatẽ necessaria sint, nullius momẽti erit. Imò non
obstãte iuris ciuilis dispositione ius naturale ser-
uandum est. Ius namque ciuile iura naturalia tol-
lere non potest. tex. in §. sed naturalia quidẽ iura.
Insti. de iur. natura. gent. & ciuil. In quo non agi-
mus de alimẽtis, quæ secundùm dignitatem per-
sonarum, sed de his tantùm, quæ ad vitæ sustenta-
tionem præstanda sunt. Quæ solùm de iure natu-
rali (vt statim dicemus) esse censentur. Et quãuis
dicatur, quòd ius ciuile potest ius naturale inter-
pretari, hęc nõ poterit dici interpretatio, sed præ-
cisa correctio, cùm ex iure naturali omne illud,
quod ad vitæ sustentationem necessarium fuerit,
filiis præstandum sit. Ideoque lex ciuilis, iuri na-
turali directo contraria, admittenda non est, ex
quibus hæc opinio satis dubia videtur.

¶ Vt autem in hac quæstione vera resolutio ha- 53
beatur, duo casus principales considerandi sunt. “
Primus, quando agimus de alimentis, quæ à filiis “
spuriis, secundùm qualitatem ac dignitatem per- “
sonarum, etiam vltra necessitatem viuendi pe- “
tuntur. Secundus, quando agimus de alimentis, “
quæ secundũ necessitatẽ viuendi præstanda sunt.

¶ In primo casu, dicendum est, quòd siue parens
liberos legitimos habeat, siue non, compelli non
potest ad relinquendũ filiis naturalibus, vel spu-
riis aliquid vltra quintũ, etiamsi quintum ipsum
ad alimenta secũdùm qualitatem, ac dignitatem
filiorum non sufficiat, dummodò ad vitæ necessa-
riam sustentationem sufficiens sit: imò pater libe-
ros legitimos habens, etiam volũtariè non pote-
rit aliquid vltra quintum filiis naturalibus relin-
quere, nec etiam spuriis, etiãsi liberos legitimos
non habeat. Cum l. 10. Tauri ad hanc solam quan-
titatem pro alimentis præstãdam eos, habiles, at-
que capaces efficiat, nec aliquid aliud à parente
eis præstari permittat. Cuius legis dispositio in
hac parte seruanda est. Cùm enim iam filius ha-
beat alimenta ad vitæ sustentationem necessaria,
quæ solum ex iure naturali esse censentur, nec di-
gnitas nec qualitas personarũ à iure naturali con-
siderata, nec inuenta sit: consequens est, vt quo ad
id quod iure positiuo introductũ est, illius legis
dispositio necessariò seruanda sit, adeò, vt si filius
ad alimenta vltra quintum egeat eidem præstan-
dum non sit, quod adeò clarum est, vt vlteriori
comprobatione non egeat.

¶ In secũdo casu, quãdo, scilicet, de alimentis ad
vitæ sustentationem necessariis agitur: subdistin-
guendũ est. Nam aut parens habet filios seu de-
scendentes legitimos, aut caret legitima descen-
dentia. Si liberos legitimos habeat, dicendũ est.
d. l. 10. Tau. dispositionem præcisè seruandã esse.
Quanuis enim liberorũ illegitimorũ educatio ex
iure naturali procedat, ex eodem tamen iure, le-
gitimorũ etiam educatio, atque legitima simpli-
citer sumpta procedit, quibus potiori quidem ra-
tione legitima, atque alimenta præstanda sunt.
Ideoque cum in hoc casu concurrat vtraq; iuris
naturalis obligatio, potuit ius ciuili alendi quali-
tatem declarare, maioraque alimenta legitimis,
quam illegitimis statuere, atq; quintũ solũ spuriis
concedendũ esse disponere: legitimam autẽ inte-
gram filiis legitimis pro alimentis deferre, cùm si
tres, vel quatuor filiis legitimi sint, parum aut ni-
hil inter filiorum legitimorum & illegitimorum
alimenta distet. Si verò vnus vel duo tantũ filij le-
gitimi adsint iustissimũ sit maiora alimẽta legiti-
mis, quã illegitimis assignare, nec legitima filio-
rũ legitimorũ ex illegitimorũ procreatione, seu
educatione, minuenda sit. Quod lex Taurinensis
optima ratione in iuris naturalis declaratione, nõ
autẽ in eiusdem correctionẽ considerauit, atque
disposuit. Cùm enim in hoc esset aliqua taxa con-
stituenda, nulla profecto conuenientior inueniri
potuit, quàm illa, quę ex dicta lege cõstituta fuit.

¶ Si verò parens filios, ac descendẽtes legitimos
non habeat dicendum erit, filiis spuriis alimenta
esse ex bonis eiusdem parentis necessariò præstã-
da, quatenùs ad vitæ sustẽtationẽ necessaria sint,
etiamsi ea alimenta quintam bonorum parentis

portionem excedant. Cùm enim hæc alimenta, quæ ad vitæ sustentationē necessaria sunt, ex iure naturali procedant, nec iure ciuili minui possint, cessetque causa, quare in casu præcedenti eorum taxatio toleratur, scilicet, filiorum legitimorū fauor, nec in hoc casu eorundem legitimæ præiudicium fiat: consequēs est, vt nulla ratione dictæ. l. Taurinēsis dispositio in hoc casu seruari possit: sed ea non obstante, sint filiis spuriis alimenta ad vitæ sustentationem necessaria ministrāda. Quod procul dubiò verum mihi videtur.

54 ¶ Sed è conuerso etiam controuerti solet, vtrum si filius spurius non egeat tota quinta bonorum portione ad alimenta, sed minus sibi ad illa sufficiat, possit pater integrum quintū eidem pro alimentis relinquere. In qua quæstione. D. Dida. de Couarru. de sponsa. 2. par. c. 8. §. 6. nu. 8. atque iterum. nu. 10. resoluit, id parentē liberè facere posse. Quod etiam sentit Anto. Gomet. in dict. l. 10. Tauri. nu. 41. ex rationibus, quas ibidē adducūt.

¶ His autem non obstantibus, cōtraria sententia, q̄, scilicet, pater non possit filio spurio relinquere quintū, nisi quatenus ad alimenta sibi necessarium sit, verior est. Lex namque. 10. Taurinensis, solum permittit parenti filio spurio relinquere quintum ad alimenta: quando ad id sibi necessarium est, vt ex eius verbis apparet: quando autem eo ad alimenta nō eget, ius commne seruandum erit. Ex cuius dispositione, pater filio spurio nihil ex bonis suis relinquere potest. Quod ex pluribus optimè probat Tellius Fernandez in d. l. 10. Tauri. n. 6. cum sequen. Quem sequitur Ioan. Rojas in suo Epito. succession. ca. 22. n. 3. cum sequen. Idq̄ue verissimum est. Quæ omnia in patre accipienda sunt: in matre verò dispositio legis. 9. Tau. præcisè seruanda erit.

55 ¶ Hæc autem alimenta, quæ filio spurio à patre debentur, non esse secundùm dignitatem sed solum secundùm vitæ necessitatem præstanda, plures censuerunt, ex doctrina Bald. in l. si maritus. ff. solu matri. vbi eleganter inquit, q̄ quando alimenta debentur miserationis causa non sunt præstanda secundùm dignitatem personæ, sed solum secundùm necessitatem viuendi. Idq̄; in alimentis filij spurij dixit Pala. Ruui. in rep. cap. per vestras de dona. inter vir. & vxo notab. 3. §. 24. n. 3. Chassa. consil 89. nu. 55.

¶ Sed verius est filios etiā spurios secūdùm qualitatem, ac dignitatem personarum alendos esse. Quando enim alimenta debentur alicui, etiam ex causa miserationis, secundum dignitatem personæ præstāda sunt. l. sed si quid. §. sufficienter. ff. de vsufruct. glos. in l. nepos Proculo. verb. *Dignitate*. ff. de verb. signi. Alex. in l. si maritus. nu. 5. ff. solu. matri. Imò nec æquitati Canonicæ quæ parentes ad alendos filios spurios astringit, satisfactū esse videtur, si filio spurio illustri seu nobili, vel in aliqua magna dignitate constituto, solū illud pro alimentis præstaretur, quo natura contēta est: sed alimenta, attenta etiā qualitate, ac dignitate spurij præstanda erunt, non tamen ita ampla vt filio legitimo eiusdem dignitatis atq; qualitatis præstanda forent, circa quod iudicis arbitrium versabitur, vt optimè resoluit. D. Did. de Couarru. de sponsa. 2. par. c. 8. §. 6. nu. 7. Atque ex pluribus probat Tellius Fernā. in d. l. 10. Tau. n. 2. Quorū opinionē in forensib⁹ controuersiis receptā vidimus.

56 ¶ Illud autē animaduertendū est, q̄ quāuis primi Maioratus institutores, seu eorundem successores debitum hoc dotis, seu alimentorū exoluerint, liberisque primi Maioratus institutoris legitimis atque illegitimis cōpetentia alimenta præstiterint: nihilominùs tamen tenebuntur omnes ipsius Maioratus possessores, ꝑpriis fratribus ac sororibus in infinitum dotes, atque alimenta cōpetentia ministrare: adeò, vt quicunque Maioratus possessor teneatur proprios fratres alere, atq; sorores dotare, si ipse id commodè facere possit, fratrésq; aut sorores inopes sint. Quod in Primogenitura, quæ ex consuetudine, vel quoquo alio modo defertur verū esse censuerunt Hosti. Ioan. Andr. Ancharra. Abb. & cōmuniter Scri. in c. licet de voto. Idem Ioan. Andr. in reg. sine culpa, de regul. iur. li. 6. Guido Papæ, decis. 476. & 487. Xuarez in rep. l. quoniā. C. de inof. testa. super. l. fori. 2. limit. n. 9. & in lectura, in. 11. limita. n. 21. Pala. Ruui. in rep. c. per vestras, de dona. int. vir. & vxo. §. 27. nu. 4. Tiraquel. de Primoge. quæst. 4. nu. 33. Boeri. decis. 127. num. 7. Greg. Lopez in l. 2. ti. 15. part. 2. in glos. verb. *Sino el hijo mayor*. col. final.

¶ Hoc autem in fratribus & sororibus, quibus à primo Maioratus institutore legitima debita est, clarissimè procedit. In hoc namque casu omnes DD. qui pro hac opi. citari solent, loquūtur, non enim possunt legitima priuari, nisi sibi dotes, seu alimenta relinquantur. Quæ si à Maioratus institutore eisdem relicta nō fuerint, ab eiusdem successoribus necessariò sibi præstanda sunt: in cæteris autem fratribus, aut sororibus quibus à primo institutore legitima non debebatur, id dubiū videtur: cùm cesset ratio: quare præfati DD. hanc obligationem dotandi, seu alendi ad omnes Maioratus successores extendunt.

¶ Sed his non obstantibus dicendū est, quemcūque antiquissimi Maioratus possessorē teneri ꝑprios fratres, atq; sorores inopes ex primo institutore descendentes alere, atque dotare. Quod in hac specie verum esse censuit Roderi. Xuar. in repet. d. l. quoniā in prioribus, super. l. fori. 2. limita. nu. 10. vbi inquit se ita vidisse iudicatum in Regia Cancellaria, idq; ea ratione, quia frater diues tenetur fratres, atq; sorores inopes alere, atq; dotare. l. mutus ibi. *Vt egentem virum fratrem, sororémve sustineat*. ff. de iure doti. l cum plures. §. fin. l. tutor secundum dignitatē. §. final. ff. de admi. tuto. l. qui filiū. ff. vbi pupillus educa. debeat. §. de nonnullis. ff. de tutel. & ratio. distrahen. l. 28. ti. 16. par. 6. Nō mirum igitur si idipsum frater Maioratus antiquissimi possessor facere teneatur.

¶ In quo animaduertendū est, q̄ quāuis Roderi. Xuar. hoc ad fratres & sorores ex primo institutore descendentes restringat, idipsum dicendum videtur in quolibet fratre seu sorore Maioratus possessoris, etiā si ex primo Maioratus institutore nō descendāt. Cùm enim hæ dotes, seu alimenta non præstentur ex obligatione, quā Maioratus institutor habebat ad relinquenda alimenta fratribus, seu sororibus Maioratus possessoris, sed ex sola obligatione, quam habet frater diues ad alendū & dotandū fratres, atq; sorores inopes (vt superiùs ostēsum est) cōsequēs est, vt Maioratus possessor non solū ex fructibus Maioratus teneatur alere & dotare fratres, aut sorores inopes ex primo institutore descendentes: sed etiam omnes fratres & sorores sibi ex parte Maioratus institutoris attinētes, etiāsi primi institutoris descēdentes non sint. Sicque pluries in forensibus controuersiis obseruatum vidimus, quanuis nunquam viderimus

„ viderimus fratrem diuitem bona tantum libera
„ possidentem, condemnatum fuisse ad alendos fra-
„ tres, vel dotandum sorores, tametsi id nulla ratio-
60 ne petentibus denegari possit.

„ ¶ Hoc autē respectu sororis intelligēdū est, quā-
„ do ipsa soror est vtrinq̄; coniuncta, vel saltim ex
„ eodē patre nata: vterinā namq; Maioratus posses-
„ sor dotare non tenetur: sicut frater diues non te-
„ netur sororem vterinā, sed tantùm ex eodē parē-
„ te natā dotare, vt probatur ex text. in d l. cùm plu-
„ res. §. fi. ibi. *Sed non dabit dotem sorori pupilli alio patre nate*. ff. de adminis. tuto. glo. ord. in l. nō omni.
„ verb. nulla. C. cod. Cuius glo. opi. testātur cōmu-
„ nem esse. Ias. n. 27. & Ripa. n. 83. in l. 1. ff. solu. ma-
„ tri. Boeri. decis. 129. n. 7. Tiraq. qui plura refert, de
„ Primoge. q. 62. nu. 1. Arias Pinel. in l. 1. C. de bon.
„ mater. 3. par. n. 101. D. Ant. de Padilla, in Auth. res
„ quæ n. 62. C. cōmunia, de leg. Qua ratione, Maio-
„ ratus possessorē non teneri dotare sororem vteri-
„ nam inopem, censuit Xua. in dict. rep. l. quoniam
„ in prioribus, super l. fori. 2. limita. nu. 10.

61 ¶ Sed hæc omnia, quæ frequenter in practica cō-
„ tingere solent, exactiùs consideranda sunt. In pri-
„ mis autē illud præmittendum est, Maioratus pos-
„ sessorem teneri fratres ac sorores inopes alere, si-
„ ue vtrinque cōiuncti, siue ex eodem patre, vel ex
„ eadē matre nati sint q̄ ad alimenta. Nam attinet,
„ nulla differentia constituenda est inter fratres, at-
„ que sorores cōsanguineos, vel vterinos: sed vtrīs-
„ que à fratre diuite necessariò præstanda sunt.
„ Quod in specie verum esse censuit Cinus in l. 1. 2.
„ q. C. de alend. libe. Bal. in l. qui filiū, per tex. ibi. ff.
„ vbi. pupillus educa. debe. Alex. qui id optimè de-
„ clarat in l. à filia. ff. ad Trebel. n. 6. Idē Alex. in l. 1.
„ n. 13. ff. solu. matr. vbi Ripa nu. 85. Ias. in Auth. res
„ quæ. nu. 10. C. cōmunia, de lega. Tiraquel. de Pri-
„ mog. q. 62. nu. 2. Ideoq; semper, atque indistinctè
„ Maioratus possessor diues tenebitur ex fructibus
„ Maioratus fratres atque sorores inopes alere, siue
„ cōsanguinei, siue vterini sint.

¶ Ex quo cōsequitur singularis ac notabilis resolutio in ea quæstione, quā prędiximus, vtrum, scilicet, Maioratus possessor teneatur sororē vteri-
62 nam dotare. Nam si id intelligendum sit de dote, quæ excedat alimenta, sicut illa, quæ iuxta valorē legitimæ æstimāda, atq; taxanda est, vel est vltra alimenta protrahenda, vt congua esse dicatur ex his, quæ notāt Salicet Fulg. Ias. & cæteri in Auth. res quæ per tex. ibi. C. communia. de leg. cum aliis adductis per Tiraquel. in l. si vnquā. verb. suscepe-rit liberos. n. 92. C. de reuocand. dona. In hoc casu, frater Maioratus possessor nō tenebitur dotare sororem vterinam vsq; ad legitimæ valorem, seu vltra quantitatē, quæ ad alimenta necessaria est.

¶ Si verò intelligendū sit de dote, quæ ad alimēta tantùm necessaria est, & quæ succedit loco alimentorū, in hoc casu frater diues tenebitur dotare sororem, tam vterinam, quàm cōsanguineam, quia cùm in hac specie dos loco alimētorū succedat, validū erit argumentū de dote ad alimenta, & è conuerso. Ideoque, cùm frater teneatur sororem etiā vterinam alere, consequenter etiam tenebitur illam vsq; ad quantitatem alimentorum dotare. Quod præterquā quòd ex iuris principiis apertissimè cōprobatur, sic intelligit atq; resoluit Tiraquel. qui ad id est videndus omninò, de Primoge. d. q. 62. n. 15. cum sequen. & Grego. Lopez
63 in l. 18. tit. 16. par. 6. in gl. verb. *Casar alguna*. Sicq; intelligēdus est tex. in l. cū plures. §. fi. cū simili. ff. de administratione tuto. Atq; id, quod æquiuocè dixit Roderic. Xua. d. 2. limita. ad l. fori. Id nāque simpliciter, atq; indistinctè sumptū falsum esse.

¶ Imò q̄ plus est, frater diues Maiorat⁹ possessor, 64
non solùm tenebitur ex fructibus Maioratus fratres, atque sorores inopes. tam cōsanguineos, quā vterinos legitimos hoc modo dotare, seu alere: sed etiam naturales. Frater namque diues tenetur fratres, seu sorores naturales alere. text. vbi per Scri. in Auth. licet. C. de natura. liber. Barto. in l. si quis à liberis. §. vtrum. nu. 5. ff. de lib. agnos. Ripa. in l. 1. nu. 85. ff. solut. matri. Greg. Lop. in l. 4. tit. 19. part. 4. in glo. fi. Idem in l. 18. tit. 16. part. 6. in glo. verb. *Casar alguna*. & alibi sæpè Scribent.

¶ Sororem autem spuriā, seu etiam fratrem spu- 65
riū Maioratus possessor alere nō tenetur, æquitas 66
namque text. in c. cum haberet, solùm in patre, de quo tex. ille loquitur versatur, ideoq̄ue ad fratrē extendenda non erit: in quo longè minor ratio, quàm in patre militat: sed iura ciuilia præcisè in hoc casu obseruanda erunt. Quod in fortioribus terminis verā esse censuit Grego. Lopez per tex. ibi iuncto text. in dict. cap. cum haberet. in l. 5. titul. 19. part. 4. in glos. verb. *Que fuben*. Idq̄ue loquendo in fratre verum mihi videtur, quātuis, loquendo in auo vel proauo, vt loquitur Greg. Lopez de eius, dicto meritò dubitari possit, prout dubitat. D. Anton. de Padilla in Auth. res quæ. C. communia. de leg. nu. 66. In illis namque videtur eandem rationem quæ in patre militare, quando pater ipse non habet vnde filium alere possit.

¶ Similiter etiam fratre Maioratus possessor non 67
tenebitur alere vel dotare fratrum, nec sororū filios, etiam eorū parētibus mortuis, nisi eis legitima à primo institutore debeatur. Hęcnāque obligatio fratres, vel sorores alēdi vel dotādi, ad fratrum, vel sororū filios non protrahitur: sed in fratribus atq; sororib⁹ finitur, vt in specie dixit Alexan. post. Ang. & Ioā. de Imol. ibi. in l. r. ff. sol. mat. nu. 20. Quorū dicta refert & sequitur Ripa. ibid. nu. 86. Idq̄ue ipsum sequitur idem Alex. cons. 66. n. 3. lib. 4. Atque verum esse profitentur Odofredus in l. 1. C. de alen. libe. Matthæus de Afflictis in cōsti. Reg. Siciliæ. lib. 3. Rub. 18. n. 14. Bal. Nouel- *al. n.*
lus de dote. 6. parte princip. 16. speciali. nu. 5. vers. 11.
Quid autē in patruo. Campezius de dote. 1. part. quæst. 19. Parisius cons. 16. num. 79. lib. 2. Lauren. Sylua qui hanc opinionē cōmunem esse profitetur consil. 33. n. 22. cum seq. Acosta lib. 2. selectarum interpreta. cap. 20. n. 2. qui omnes ea præsertim ratione hanc opin. sequuntur, quòd iure cautum non inueniatur, quòd patruus diues, nepotes alere, seu neptem dotare teneatur', & ea etiam quòd alimenta mortuo fratre, ad eius liberos, seu hæredes non deferantur, sed eius morte finiri debeant.

¶ His tamen non obstantibus, cùm semel quęstio “
similis, in quodam Castellæ supremo conuentu “
quoad alimenta controuerteretur, contrarium “
obtentum fuisse accepimus, ex eo, quòd eadem “
æquitas alendi in nepote versari videatur, quæ in “
fratre militat, & ex eo etiam, quòd appellatione “
fratrum, filij fratrum semper comprehendi de- “
beant. Text. in §. cum filius. Insti. de hære. quæ ab “
intesta. defe. Imò verè frater filius fratris appella- “
ri poterit, vt probatur ex text. in cap. conuentui. “
22. quæst. 2. ibi. *Soror enim dicitur, quia filia fratris erat*, iunctis aliis, quæ insta lib. 3. vbi de patruo & nepote agendum erit, dicemus.

Universidad de Navarra
Biblioteca

¶ Sed quanuis hæc opi. æquitatẽ præ ſe ferre videatur, mihi autem ex his, quæ pro illa adducuntur, non videtur à cõmuni opi. recedẽdum eſſe, ea namq; æquiparatio quæ de fratre ad nepotem, quoad ſucceſſionem ab inteſtato fit, nõ eſt facilè ad alia protrahẽda, præſertim in caſu de quo agimus, vbi frater diues ad alẽdum fratrem vel ſororem, ex quibuſdã ſpecialibus rationibus tenetur. Sic nãque videmus in ſimili, quòd quãuis frater poſſit turpi perſona inſtituta fratris teſtamentum contratabulare, id tamen nepos ex fratre prædefuncto facere non poterit. l. fratris. C. de inoffi. teſta. ex quo tex. id colligit gl. in §. 1. Inſti. eo. verb. *agentes*, cuius opi. cõmuniter receptam eſſe aſſerit Iaſ. in l. fratres. C. eod. n. 5 quibus adiicitur, & facilè euenire poſſet, & ex vno fratre decẽ vel plures nepotes ſupereſſent. Quod in maximũ fratris poſſeſſoris Maioratus damnum conuerteretur, ſi omnes eos alere aſtrictus ſit: niſi dixerimus in eo caſu, alimenta non in capita, ſed in ſtirpes præſtãda eſſe, quod in materia alimentorum veluti mõſtruum futurum eſſet. Ideóque, nullo pacto à cõmuni opin. recedendum eſſe mihi videtur. Quod ſingulariter notandum, atque memoriæ cõmẽdandum erit: quotidie namque poterit in forenſibus controuerſiis contingere.

68 ¶ Imò, nec frater Maioratus poſſeſſor tenebitur alere fratres, vel ſorores habentes patrem, vel ſaltim matrem, qui illos alere vel dotare poſſint: ſed tunc primæua actio in patrem, vel eo mortuo, vel inope exiſtente, in matrem dirigẽda erit, nec aliter quàm ipſis deficientibus in fratrẽ Maioratus poſſeſſorem exercebitur, quod in patre apertiſſimè procedit. De matre autẽ eſt tex. in d. l. ſi quis à liberis. §. vtrum. ff. de libe. agnoſ. vbi obligatio alendi liberos patre deficiente, in matrem tranſfunditur. Idq; ex ea lege, & aliis in ſpecie, verum eſſe cenſuit Anto. Gometius in l. 40. Tauri. n. 75.

¶ Sed idipſum apertiùs probatur ex. l. 4. titul. 19. part. 4. vbi onus alẽdi liberos patre inope exiſtẽte, vel aliàs deficiente, ad matrem, atque auos, & proauos maternos, ſeu paternos transfunditur. Neque in ea lege de fratre vlla mentio fit: ideoq; ex ea probabiliter dici poteſt: nedũ matre diuite exiſtente: ſed etiam ea deficiente fratrem Maioratus poſſeſſorem nõ teneri alere fratrẽ, aut ſororẽ inopes, ſi aui vel proaui paterni diuites ſupereſſint, qui eos alere poſſint. Solum namque in eorum ſubſidium frater diues, fratres atque ſorores
69 alere aſtrictus eſt, vt ex prædictis legibus apertiſſimè probatur. Sicque intelligendus erit tex. in d. l. cùm plures. §. fin. ff. de admi. tuto. & l. tutor ſecundum dignitatem. ff. eod. & l. qui filium. cum ſimilibus. ff. vbi pupillus educari debeat.

70 ¶ Hæc autem alimẽta regulariter officio iudicis petenda atque præſtanda ſunt. Tex. vbi glo. Bart. Alberi n. 4. & cõmuniter Scrib. in l. ſi quis à liberis in princ. & in §. vtrum. ff. vbi pupillus educari debeat. l. 1. & per totum. C. de alen. lib. tex. in cap. cùm haberet. vbi glo. Abb. & cõmuniter Scrib. de eo, qui dux. in matri. Bart. in tracta. de alimentis. n. 8. l. 8. tit. 3. par. 6. Quod & commentatores. in l. 9. & 10. Tauri annotare ſolent. Quod intelligendum niſi alimenta in locum legitimæ ſuccedant: ea namque non officio Iudicis, ſed iure actionis præſtanda forent: quæ diſtinctio præ oculis ſemper habẽda erit ad ea quæ notãt Scrib. in l. diuortio. ff. ſolu. matrim. & in l. de alimentis. C. de trãſact. vbi plures differentias inter alimenta quę iure actionis, & ea quæ officio Iudicis debentur, conſtituerunt.

¶ Si verò Maioratus poſſeſſor alimenta præſtare 71
nolit, per iudicem ad id efficiendum, compellendus erit, per pignorum capturam atque diſtractionem. d. l. ſiquis à liberis. §. ſi vel parens. l. 2. tit. 19. part. 4.

¶ Et quia aliqui patres, ſeu fratres, ita ſeuerè ſe 72
habent in exhibẽdis dictis alimentis, maximè ex inimicitia, quæ ex lite oritur, quã ita ægrè ferunt, & licet ſint iam condẽnati, & datum mandatũ de exequendo, vt omnia ſint illuſoria, alienãt bona, vel fructus, fingunt credita, non colunt hæreditates, & abſq; beneficio incultas relinquunt, vt pluries vidimus fieri à Maioratuum poſſeſſoribus in odium fratrũ, vel ſororũ. Ideò Iudices ſupremis aſſignare ſolent eis vnum fundum æquiualentem è cuius redditibus liberè & pacificè valeãt percipere alimentorũ quantitatẽ deſignatam. Idq; ſic in ſpecie reſpectu alimentorũ dixit Bal. in l. 2. nu. 3. C. ſi quid in fraud. Patro. vbi Paul. nu 6. & in l. Imperator. ff ad Trebel. vbi Alex. n. 13. & Segura. nu. 118. Iaſ. in l. ſi conſtante. col. 29. n. 198. ff. ſolut. matr. & in l. ſi is, qui temporali. §. ſed & ſi quis in fraudem. col. 1. ff. de iur. iuran. Pala. Ruui. in repe. c per veſtras de dona. inter vi. & vxo. §. 17. nu. 14. Fabianus in Auth. nouiſſima. nu. 83. C. de inoffic. teſta. latiùs Rojas in d. Epitome. c. 7. nu. 20.

¶ Et ſi dictus fundus locatus extitiſſet, poteſt cõpelli pater, ſeu frater ad cedendũ iura cõtra conductorem, & dare mandatũ in cauſa propria filiis vel fratribus alimentandis, vt poſſit exigere à cõductoribus, vel debitoribus annui cenſus, vel iuriũ, & ita fieri ſolet, & eſt bona practica, & neceſſaria contra debitores ſoluere nolẽtes, ex d. nota. Ioan. Fabri in Rub. C. quando. fiſcus vel priua.

¶ Quantitas autem alimentorũ, ſic aſſignata præ- 73
ſtãda eſt alimẽtandis in principio cuiuſlibet quadrimeſtri, vel in quolibet anno in principio anni, ita vt ſolutio ſit anticipata. Alimenta nãque ægrè feruntur in creditũ. l. fin. C. de libe. agnoſ. l. 1. in fi. C. quãdo. dies lega. ced Bar. in l. pecuniæ. nu. 2. ff. de ali. & ciba. lega. Gratus conſ. 93. n. 67. lib. 1. niſi aliud ex diſpoſitione Maioratus expreſsè, vel tacitè conſtet. Bal. in l. 1. n. 3. C. de fideicõmiſſ. idem in l. non poteſt. ff. de adoptio. & alibi ſæpe Scrib. quod optimè declarat Rolandus Valle conſi. 22. nu. 22. cum ſeq.

¶ Quæ alimenta, filij vel fratres nõ tenentur re- 74
cipere in domo parentum vel fratrum. Ex litigio namque ſolet oriri rancor ſeu ſæuitia, præſertim inter conſanguineos. Iaſ. conſil. 54. 2. dubio. lib. 1. Rolland. à Valle. conſi. 21. nu. 12. Boer. deciſ. 195. num. 5. Bald. Nouel. de dote. 7. part. priuileg. 34. nu. Arias Pinel. in l. 1. par. 1. nu. 54. C. de bon. mater. Idque apertius procedit, quãdo alimenta debẽtur præcisè, & neceſſario, vt in his caſib⁹, quos prædiximus, quia tunc non in domo debitoris: ſed vbi voluerint alimentandi, atque in pecunia præſtãda ſunt. l. cum ij §. vult igitur. ff. de trãſact. vbi Angel. dixit ſe pluries ita vidiſſe de facto ſeruari. Docto. communiter in l. diuortio. in princi. ff. ſolu. matri. Carol. Rui. latiſſimè conſi. 89. volu. 2. Gratus conſi. 87. num. 2. lib. 2. Rolandus Valle conſ. 22. num. 10. & 11.

¶ Libellus autẽ ſuper dote, ſeu alimentis cõcludere debet, vt ea præſtẽtur habita cõpetenti taxatione, ſeu moderatione, prout ſupra iſto c nu. 38. præmiſimus. Quam omnes Scrib. iudicis arbitrio committen

cõmittendam eſſe cenſent. l. 2. C. vbi pupi. educa. debe. iunctis his, quæ ſupra iſto cap. nu. 39. adduximus: ſicque in ſpecie id reſoluit Angel. conſil. 353. incipienti. Dominus Gregorius col. penul.

75 ¶ Sed, & cauſa hæc dotis, atq; alimentorum ſummariè tractanda atque finienda eſt. d. l. ſi quis à liberis §. ſi vel parens, vbi glo. & communiter Scrib notant. Bart & Scrib. cõmuniter in l. 1. ff. ſolut. matri. vbi. Rip. nu. 44. Gratus conſi. 69. num. 28. lib. 2. Laurentius Sylua. conſ. 33. lib. 1. nu. 1. & 2.

¶ Imò cauſa dotis & alimentorum, etiamſi inter laicos agatur, vel reus laicus ſit, coram iudice Eccleſiaſtico tractari poterit: prout notat Bart. in l. ſolent. ff. de alimen. & ciba. lega. nu. 13. vbi inquit, & quando alimenta pauperi relinquuntur, iudex Eccleſiaſticus poteſt etiã inter laicos cognoſcere, & procedere, vſque quò ea alimenta præſtentur. Cuius opinio, ſimpliciter, atque indiſtinctè ſequitur D. Dida. de Couarru. in id citans Docto. de Pala. Ruui. idipſum dicentem. de ſponſal. 2. par. cap. 8. §. 6. nu. 6.

76 ¶ Sed hæc opinio apud ſuprema tribunalia non admittetur, nec mihi vera videbitur: niſi cauſa dotis ſeu alimentorum, ad cauſam ſpiritualem de qua principaliter agitur incidens ſit. Tũc namq; & non aliàs, iudex Eccleſiaſticus de cauſa dotis, & alimentorũ cognoſcere poteſt. Text. vbi Abb. & cõmuniter Scri. in c. de prudentia, de dona. inter vir. & vxo. ficque hoc intelligit atque declarat Pala. Ruui. in rep. c. per veſtras. de dona. inter vir. & vxo. 2. notab. nu. 20. Idque verum atque iuridicum mihi videtur.

¶ Id autem fauore alimẽtorum, quæ filiis deben- 77
tur iure introductum eſt, vt ſuper eis, nec paciſci, nec etiam cum iuramento tranſigi poſſit. Specul. qui fil. ſint legi. nu 12. Bal in l pactũ, quod dotali. C. de colla. nu. 17. Aymon conſil. 189. nu. 3. par. 1. D. Dida. de Couarru. qui plura refert in rep. cap. quanuis pactum de pact. lib. 6. 2. par. §. 6. num. 4. Greg. Lopez. in l. 8. tit. 13. par. 6. verb. *Meneſter*.

¶ Similiter etiam fauore alimentorum iure ſtatu- 78
tum eſt, vt renuntiata à filiis legitima, ſeu hæreditate paterna, etiam cum iuramento in ea renuntiatione alimenta non comprehendantur. Quod colligitur ex his, quæ not. Bal. in l. pactum, quod dotali. C. de colla. n. 17. Domitii. in c. quanuis. de pact. li. 6 n. 6. Alex. poſt Ioan. de Imol. ibidem. in l. ſtipulatio hoc modo concepta. nu. 9 ff. de verb. oblig. Anto. Gometi. in l. 22. Tau. nu. 12. Roias in Epito. ſucceſſio. c. 21. nu. 78.

SVMMARIA.

1 *Alimenta filijs, ac deſcendentibus ingratis à Maioratus inſtitutoribus, ſeu poſſeſſoribus præſtanda non ſunt.*

2 *Alimenta ad vitæ ſuſtentationem neceſſaria, non poſſunt ex cauſa ingratitudinis denegari: niſi ea cauſa morte digna ſit.*

3 *L. 6. tit. 19 part. 4. declaratur.*

4 *Filia, quæ abſque patris conſenſu nupſit: vtrum pater Maioratus inſtitutor, ſeu poſſeſſor teneatur alimenta relinquere.*

5 *Filia poteſt priuari dote, ex omnibus cauſis quibus poteſt exhæredari.*

6 *Filia non poteſt exhæredari ex eo: quòd nupſit abſque conſenſu parentis, quanuis leges ciuiles contrarium diſponant.*

7 *Filia quæ abſq; cõſenſu parẽtis nupſit dotanda eſt: etſi tempore quo nupſit dotem non promiſerit.*

8 *Filia, quæ abſque conſenſu parentis nupſit indigno, vtrum exhæredari poſſit, vel nihilominus à parente dotanda ſit.*

9 *Filij vel filiæ matrimonium clandeſtinum contrahentes exhæredari poſſunt, legéſque Regiæ hoc diſponentes ſeruandæ ſunt.*

10 *L. 49. Tauri & l. 58. lata in Curijs apud Madriciũ, celebratis anno. 1563. quæ hodie ſunt collectæ in l. 1. tit. 10. libr. 5. ordina. declarantur.*

11 *Leges ciuiles poſſunt actũ aliàs à iure Canonico prohibito pœnam adijcere.*

12 *Pœna appoſita à lege Tauri filijs matrimonia clandeſtina contrahentibus, non poteſt rectè id cõſiderantibus grauis videri.*

13 *L. 49. Tau. in ſupremo Caſtellæ ſenatu in caſu inter Illuſtres perſonas contingenti obſeruata fuit.*

14 *Filia quæ clandeſtinè nupſit, ex iuris rigore poteſt dote & alimentis priuari.*

15 *Filiæ inopi, quæ clandeſtinè nupſit, ex æquitate alimenta, ſeu dos vſque ad alimentorum quantitatem miniſtranda ſunt.*

16 *Pœnæ ob matrimonium clandeſtinum appoſitæ: vtrum hodie habeant locum ſtante deciſione Concilij Tridentini. ſeſſione. 24. cap. 1. de reformatione matrimonij cuius ponitur declaratio.*

17 *Pœna non incurritur, ex actu nullo, ſeu inefficaci.*

18 *Alienãs feudũ, ſeu Emphyteoſim abſq; cõſenſu domini pœnã nõ incurrit, ſi alienatio aliàs nulla ſit.*

19 *Pœna incurritur, ex actu nullo: quando lex conſiderat ſolum factum: non autem iuris effectum.*

20 *Facta contra legẽ habentur pro infectis quoad fauorẽ contrahentiũ: non autẽ quoad eorũ odiũ.*

21 *Alienari: vtrum poſſint bona Maioratus pro dotibus, ſeu alimentis.*

22 *Alimentis, ſeu dotibus ſemel aſſignatis: vtrum poſſint, qui ea amiſerunt illa iterum exigere.*

23 *Parentes tenentur filiam iterum dotare: ſi caſu: non autem culpa ſua dotem amiſit.*

24 *Parentes tenentur iterum filios alere, qui prima alimenta etiam culpa ſua amiſerunt.*

Universidad de Sevilla Biblioteca

25 *Pater tenetur iterum dotare filiam, quæ dotem casu amisit: etiam si ea emancipata sit.*
26 *Frater Maioratus possessor, vtrum teneatur dotare iterũ sororem, quæ casu primã dotẽ amisit.*
27 *L. si socius pro filia. §. filiam. ff. pro socio declaratur.*
28 *Alimenta præstare debentibus consulitur, vt quantitatem alimentorum super redditibus bonorum Maioratus assignent, non autem integram in pecunia, vel alia re.*
29 *Alimenta lite pendente qualiter filijs, vel fratribus à maioratuum possessoribus præstanda sint.*
30 *Filio lite pendente alimenta præstanda sunt: quãdo iam vnã sententiã in sui fauorem obtinuit,*
31 *Alimenta lite pendente etiam filio emancipato præstanda sunt.*
32 *Alimenta præstanda sunt lite pendente filio legitimato: per subsequens matrimonium & filijs naturalibus & spurijs.*
33 *Filio existenti in vtero: etiam lite pendente alimenta præstanda sunt.*
34 *Nepotibus, & pronepotibus lite pendente alimenta præstari debent.*
35 *Alimenta lite pendente: etiam fratribus præstanda sunt.*
36 *Alimenta non solùm lite pendente præstanda sunt ei, qui vnam sententiam in sui fauorem obtinuit: sed etiam existentibus in quasi possessione, & eis, qui pro se habent aliquam non leuem præsumptionem.*
37 *L. si instituta. § de inofficioso ff. de inoffi. testam. declaratur.*
38 *Alimenta lite pendente præstanda, in qualibet parte litis peti possunt.*
39 *Cognitio summaria præcedere debet, vt alimenta lite pendente præstentur.*
40 *Testis vnus sufficiet, vt alimenta lite pendente præstentur.*
41 *Alimenta lite pendente præstita non repetuntur: etiam si in diffinitiua constet ea non deberi, qualitérque hoc intelligendum sit.*
42 *Alimenta lite pendente præstantur, priùs præstita cautione.*
43 *Cautio ad alimenta, lite pendente percipienda, quid continere debeat.*
44 *Cautio iuratoria: vtrũ sufficiat ad alimẽta, lite pẽdẽte percipiẽda: si satisdatio præstari nõ possit.*
45 *Alimenta, pendente lite: deneganda sunt: quando exhibetur in iudicio scriptura excludens omnino intentionem agentis: nisi violentia & dolus præsumatur.*
46 *Alimenta diuitibus, lite pendente præstanda non sunt.*
47 *Alimenta præstanda, lite pendente, qualiter taxanda sint.*

De alijs quæstionibus dotium, atque alimentorum materiam attinentibus.

CAPVT. XVI.

VT autẽ materiam quam in c. præcedẽti tractare cœpimus, in hoc etiã prosequamur: illud ĩ primis animaduertendũ est, q̃ quãuis ex Regiis facultatib', atq; ex iuris dispositione,
1 alimẽta filiis ac descendentibus in casib' (quos in cap. præcedenti præmisimus) debeãtur: ea tamen filiis, seu descendentibus ingratis præstanda non sunt, imò ex omnibus causis, ex quibus filius ac descendens potest exhæredari, ex eisdem etiam poterit alimentis priuari. text. iuncta glos. verb. *detulerat*, in l. si quis à liberis. §. si vel parẽs. vers. Si quis ex his. ff. de libe. agno. glo. cõmuniter approbata in cap. cũ haberet. verb. *Secundum facultates*. De eo, qui dux. in matr. Bar. in l. Diuus. ff. ad leg. Pompe. de parr. Iaſ. in l. ius autem ciuile. n. 25. de iust. & iu. Pala. Ruu. in repe. cap. per vestras. 3. notab. §. 4. nu. 5. & §. 5. nu 2. Deci. in l. nuptias. n. 14. ff. de reg. iur. l. 6. tit. 19. part. 4.

2 ¶ Quod limitari solet, nisi agatur de alimentis, quæ filio ad vitæ sustentationem necessaria sunt, his namque filius non potest ex causa ingratitudinis priuari. Idq; in specie dixit. D. Did. de Couarr. de sponſ. 2. part cap. 8. §. 6. n. 17. ex. d. l. 6. tit. 19. part. 4. ad fin. ibi. *Fueras ende si veniesse a grand pobreza.* Quod ipse sublimitat, nisi causa ingratitudinis eius qualitatis esset, vt ex ea filius ad mortem damnari posset. Tunc namque inquit, filium etiam alimentis ad vitæ sustentationem necessariis, priuari posse.

¶ Sed hæc limitatio quã ex dicta lege partitarum 3
vir doctissimus deduxit, quanuis æqua atque probabilis sit: mihi tamen ex ea lege non probatur, siquidẽ lex illa in verbis, quæ superius retulimus, loquitur in casu diuerso: quando scilicet pater exhæredauit filium, ex aliqua iusta causa, & instituit hæredem extraneum. In quo articulo fuerũt opiniones diuersæ, alij namque dixerunt, hæredem extraneum teneri alere filium exhæredatum: alij vero quod non, vt constat ex his, quæ adducit Alberi. in d. l. si quis à liberis. §. parens. n. 3. & glo. vbi per Scrib. in Auth. vt cum de appella. cognoscitur. §. siue igitur in verb. *habere*. coll. 8. In qua opinionum contrarietate, ea lex elegit concordiam, de qua ibidem, quod scilicet hæres extraneus nõ teneatur parentem, vel filium exhæredatum alere: nisi in maximam egestatem deuenerit. Quæ concordia, atque etiam verba quæ in fine illius legis apponuntur, ad alios casus in eadem lege contentos adaptari non poterunt, siquidem diuersum est, loqui de parente viuo, qui potest ex causis, quæ ad exhæredationem sufficiunt, filium alimentis priuare, vel de parente defuncto, qui filium exhæredauit, & quamuis posset ex causa iusta ad exhæredandum, illum alimentis priuare, illud non fecit. Tunc namque in eius hærede extraneo distinctio illius legis seruabitur. In parente autem in vita filium alimentis priuante, lex illa

lex illa partitarum indistinctè seruãda erit, quam rationem differentiæ sentire videtur Grego. Lopez in glos. d. l. partitæ. verbo. *Padre*.

4 ¶ Ex supradictis autem inferri potest ad decisionem quæstionis, vtrum scilicet Maioratus institutor teneatur dotem, seu alimenta relinquere filię, quæ absque eius licentia, & consensu nupsit: præsertim si filia nupserit indigno. Videtur namque dicendum, quòd non, cùm filia quæ nupsit indigno, absq; parentis consensu ab ipso parente exhęredari possit. l. 3. §. si emancip. ff. de bon. posses. contr. tabu. l. 10. tit. 1. par. 4. ibi. *Puedela desheredar*. l. 4. ti. 1. li. 5. ordi. Cùm ergo ex hac causa filia possit exhæredari, consequens est, vt ex ea etiam pos-
5 sit alimentis priuari, vt superiùs ostensum est, atque etiam dote. Ex omnibus namq; causis ex quibus filia potest exhęredari, potest etiam dote priuari: prout in specie dixit Bald. in l. fina. C. de dotis promissio. 1. lecturæ. numer. 11. & 2. lectura. nu. 1. vbi dictam. l. 3. §. si emancipatus loquentem in exhæredatione, extendit ad dotis constitutionem. Idipsum etiam sequitur Pala. Ruui. in rep. c. per vestras. 3. notab. §. 5. nu. 1. de dona. inter vir. & vxo. Iaſ. in Auth. sed si post. C. de inofficio. testa. nu. 3. Idem Iaſ. in l. ius ciuile. nu. 26. ff. de Iustit. & iur. & alibi sæpe. Scriben.

¶ In hoc autem articulo pauliſper immorari libet. Est namque vtilis atque frequens, pluriésque in forensibus controuersiis mihi contingit. Sed ne in eo, vt plures ex Scrib. fecerũt, ęquiuocè procedamus, pro eius perfecta resolutione distinguẽdum erit. Nam aut filia nupsit absque consensu, aut licentia parentis: publice tamen, atque in facie Ecclesiæ aut nupsit clandestine, & absque consensu, atque licentia parentis.

6 ¶ In primo casu dicẽdum est, filiam ex matrimonio in facie Ecclesiæ absque licentia, ac consensu, parentis contracto, non posse aliquo pacto exhęredari, nec per consequens dote, seu alimẽtis priuari: quamuis enim legibus Cæsarum atque Regijs dispositũ sit, quod filia nubens absque parentis consensu possit exhæredari. id tamen iuri Canonico repugnat, quo statutum est filiam posse liberè absque parentis cõsensu, vel licẽtia nubere. Et cum hæc materia sit spiritualis, ius ciuile, quatenus Canonico repugnat seruandum non est, ne ex pœnarum appositione matrimonij libertas infringatur. Ideoque, ex hac causa non posse filiam exhæredari, neque dote, neque alimentis priuari: quamuis cõtrarium iure ciuili statutum sit, in specie resoluit Hosti. in c. 1. de desponsa. impub. vbi Abb. n. 5. dixit hoc frequentiori Scriben. calculo comprobatum esse. Idipsum etiam dixit Alex. vbi per plura fundamẽta id prosequitur cons. 97. n. 2. cum seq. l. 1. Idem Alex. consil. 7. n. 10. lib. 2. Iaſ. in Auth. Sed si post. nu. 6. C. de inoffi. testa. Deci. qui optimè loquitur in l. nuptias. num. 7. ff. de reg. iur. Xuarez in l. 2. tit. de los matrimonios lib. 3. for. ll. vers. primo quæro cum plurib. sequen. Pala. Ruu. in rep. c. per vestras. notab. 3. §. 9. & 10. vbi latissimè materiam prosequitur Felin. nu. 59 & Deci. n. 36. in c. Ecclesia Sanctæ Mariæ, de consti. vbi hãc esse communem opi. profitentur. D. Dida. de Couarru. de sponsal. 2. par. c. 3. §. 8 n. 5. Guillel. Benedict. in c Rainuntius. verb. dotem. nu. 42. de testa. Ripa. in l. 1. nu. 56. ff. sol mat. Parisi. cons. 29. num. 62. lib. 3. Iul. Clar. in practica crimina. q. 82. statuto. 3. vers. Sed nunquid.

7 ¶ Quod procedit, non solum, quando filia dotem promisit, sed etiam quando absque promissione dotis matrimonium contraxit. Bal. Ang. Paul. & Iaſ. in Auth. res quæ. C. communia de lega. vbi Curt. Iunior. n. 25. hanc communem opinionem esse profitetur Ripa. in d. l. 1. ff. solu. matr. n. 57. Soci. qui plura refert cons. 57. nu. 2. lib. 4. D. Did. de Couatru. d. c. 3. §. 8 n. 7. Bal. Nouel. de dote. 6. par. priuileg. 16. num. 6. ad fi. Guillelm. Benedict. in d. verb. dotes num. 42. atque id propè omnes Scrib. Quos paulò ante retulimus verum esse indictinctè profitentur.

¶ Similiter etiam idipsum procedit, nõ solum in 8
filia, quæ virum dignum elegit, sed etiam in ea, quæ absque promissione dotis, indigno nupsit. Cùm enim liberè filia ex iuris Canonici dispositione absque consensu parentis, etiam indigno nubere possit, matrimoniúmque ipsum validum sit, cõsequẽs est, vt actui ex se licito pœna adijci non valeat, neque ex ea matrimonij libertas impediri. Idq; sic resoluit Imol. in c. accedens. de procura. Alex. in l. 1 n. 33. ff. sol. mat. Iaſ. in d. Auth. sed si post n. 6. C. de inoffi. test. Deci. in l. nuptias. ff. de reg. iur. nu. 13. Pala. Ruui. in d. c. per vestras. notab. 3. §. 10. Dummodo minor dos, seu alimenta filiæ præstentur ex mariti indignitate, vt optimè considerant Imol. in d. c. accedens, & Alex. In d. l. 1. ff. sol. mat. nu. 33. Quæ opinio vera est, con-
9 siderato iuris rigore.

¶ Cæterum, cõtrariam opinionem veriorem esse profitentur Anton. & ibi. Prępositus. Alex. nu. 7. in c. 1. de sponsal. & Parisi. cons. 34. n. 29. lib. 3. & Iuli. Clar. in practi. crimina. d. q. 82. statuto. 3. ad fin. Quorum opinio, ęquitate inspecta, admitti potest, cum quadam distinctione, quam assignat Ripa. in d. l. 1. ff. solu. matri. n. 59. Quòd, scilicet, si alunde habeat mulier, vel maritus vnde se alant: sint à parente dotandi, vel alendi. Iniquissimum namque videtur compellere parentem ad dotandam, vel alendam filiam diuitem, quæ ex turpi coniugio, totum familiæ decus denigrauit. Si verò non habeant ipsa, nec maritus vnde se alant: tunc teneatur parens illam alere, vel dotare attenta ipsius filiæ atque mariti qualitate, ne fame pereat. Quam distinctionem Ripæ, sequutus fuit. D. Dida. de Couarr. de sponsal. 2. par. c. 3. §. 8. n. 7. Eámque etiam probat Gaspar. Baecius de non melioran. filiab. c. 18. nu. 3.

¶ In 2. casu, quando scilicet, filia clandestinè matrimonium contraxit dicendum erit, eam proculdubio à parẽte exhæredari posse, quod. l. 49. Tau- 9
ri. decisum est, qua cauetur, filiam contrahentem matrimonium, quod Ecclesia clandestinum esse iudicauerit, posse libere à parente exhæredari. Quod etiam ad filios masculos matrimoniũ clãdestinum contrahentes, hodie extensum est, ex pragmatica. 58. in Curijs apud Madritium celebratis. Anno. 1563. Quæ leges simul collectæ sunt, in l. 1. tit. 10. lib. 5. in nou. ll. Reg. collectione,
10 ¶ Quarum legum decisio hodie præcisè seruanda est. Nõ enim pœnam imponũt actui à iure Canonico permisso, vt leges Cæsareæ, atque Regiæ, quas superius citauimus, apponebant, sed actui à iure Canonico aliàs prohibito: pœnam adijciunt, quod leges ciuiles facere posse, cõmuni Scribentium voto receptum est, ex sententia gl. in Clem. ne Romani. de electio. verbo. *Tolli*. Quæ sing. inquit, quod quamuis Princeps secularis legẽ Romani Pontificis tollere non possit: potest tamen illam adiuuare per pœnæ adiectionem. Quam ibi

dem communiter Scrib. sequuntur. Eamque etiã probant Feli. in c. 1. de sponsal. n. 13. Celsus cons. 38. n. 6. vbi plura in idẽ adducit. & D. Did. de Couarru. de sponsa. 2. par. c. 6. n. 18. vbi ex hac, & pluribus alijs rationibus dictam l. Tauri. defendit, at queomnes eiusdem. l. commentatores idipsum passim annotare solent. Idque verissimũ mihi videtur: tametsi. D. Did. de Couar. d. c. 6. n. 20 dubitet de dictæ l. 49. Tauri validitate, ob grauissimã pœnam, quæ ab eadem l. contra ipsos contrahentes, atque eiusdẽ matrimonij testes, apposita est.

12 Sed re vera, ad vitãda matrimonia clandestina ex quibus mortale crimẽ incurritur, atque tot damna assidue exoriri solent, pœna illius. l. nulli grauis censenda erit. Cuius rei parentes ipsos, quorũ filiæ, vel etiam filij absque eorũ consensu clandestina matrimonia contraxerũt, familiæque atque generis decus, & ornamenta denigrarunt, iudices

13 constituimus. Ideoque lex illa Taurinẽsis meritò: quo ad exhæredationem in causa arduissima præcisè, ex sentẽtia supremi Castellæ Senatus, seruata fuit, in matrimonio à filia absque consensu patris cum viro dignissimo contracto, prout refert Greg. Lop. qui hanc etiam opinionem probat in d. l. 10 tit. 1. par. 4. in glos. verbo. *Puede la desheredar*. Ad fin. Quæ sententia inter personas adeo il lustres lata fuit, vt mihi, atque etiam omnibus notissima sit. Quod etiam ego in alijs causis, quo ad exhæredationem obseruatum vidi.

14 ¶ Quo ad dotem autem, seu alimenta attinet, ex stricta iuris ratione id ipsum necessariò dicẽdum est, cum (vt superius diximus) ex omnibus causis, ex quibus qui potest exhæredari, possit dote atque alimentis priuari. Quod verum mihi videtur, quamuis Doct. de Pala. Ruui. in rep. c. per vestras notab. 3. §. 13. n 2. contrarium in dote profiteatur, allegans ad id Ioa. And. & Hosti. in c. 1. de sponsa.

15 impu. qui id nõ dixerunt. Sed quamuis ex iuris rigore hoc verum mihi videatur, non tamen diffiteor æquissimum esse filiæ, quæ matrimonium clandestinum contraxit, ideoq; à patre exhæredata fuit nihilominus alimẽta ministrari, si ea aliunde non habeat, præsertim si vtro digno nupta sit. Iniquissimum namque esset in pœnam matrimonij clandestini, maximè cum viro alioqui digno contracti, pœnam tam grauamen imponere, quæ morti proxima est. l. necare videtur ff. de libe. agnoscen. Prout in simili dixit Ripa. in d. l. nu. 19. ff. sol. mat. Iunctis his, quæ antea adduximus. Quod etiam in dote, quatenus ad alimenta necessaria est, pari ratione dicendum videtur. Idq; a iudicibus, cum casus contigerit maturè pensandum, atque considerandum erit.

16 ¶ Sed dubitari potest, vtrùm hoc vltimum, quod de exhæredatione ob matrimonium clandestinũ facienda diximus, hodie procedat stãte decisione generalis Concilij Tridentini, sessione. 24. c. 1. de reformatione matrimonij, vbi dispositũ, est, matrimonium clandestinum nõ valere, nec esse matrimonium. Cum enim ex antiquorum Canonum decissione, matrimonium clandestinum validum esset, nõ mirum si cõtrahentes tale matrimonium exhæredari possent, atque cæteris pœnis affici hodie autem cùm matrimonium clandestinum validum non sit: consequens esse videtur, vt illud cõtrahentes iam, nec exhæredari possint, neque cæteris pœnis affici. Ex actu nãque nullo, atque in-

17 efficaci quis pœnam non incurrit: imò contractus contra legis formam factus habetur perinde legis fictione, atque si nunquam fuisset celebratus. I non dubium. C. de legibus ibi. *Nullum cõtractum inter eos videri volumus fuisse quorum*. Per quem tex. plura ibidem Scriben. decidere solent, quæ ad huius rei comprobationem cõducunt. Idipsum probatur ex text. in l. ea quidem. C. si mancip. ita fue. aliena. Per quem text. dixit Bald. ibidem nume. 1. quod factum frustratorium pœnam efficaciter non committit, quia secundùm Philosophum ex 18 nihilo, nihil sequitur. Ideóque alienans rem emphyteoticam absque consensu domini, non incurrit pœnam caducitatis si contractus aliàs nullus sit, nec etiam potest priuari feudo, qui illud absque consensu domini alienauit, si ex alia causa alienatio ipsa nulla sit. Bald. in l. 2. numer. 3. C. de Episcopali audien. Ias. in l. fina. C. de iur. emphyteo. nume. 139. cum sequen. Felin. qui plura refert in c. ex tenore, de rescrip. num. 6. cum plurib. præced. & sequen. Tiraq. qui etiam plurima refert de retract. Lignagier. §. 1. glo. 2. num. 6. Idem Tiraq. latissimè, in legib. connubial. tit. 15. §. 1. gl. 6. Sicque in specie d. l. 49. Tauri inrellexit Dida. de Castillo in eiusdem. l. commentario. in gl. verbo matrimnnio.

¶ Sed his non obstantibus, contrarium dicẽdum est, imò, quod etiamsi matrimonium clandestinũ nullum sit: nihilominus dictæ l. 49. decisio seruãda sit. Nam quamuis plures ex Scriben. in diuersis locis dicant, ex contractu, seu actu nullo pœnam non incurrit: in hac autẽ re hæc distinctio seruanda erit. Nam aut lex considerat solum factum, & 19 animum facientis: non autem iuris effectum, & tunc etiam ex actu nullo inciditur in pœnam, aut considerat solum iuris effectum, & tunc si actus nullus sit, ex eo pœna non incurrit: prout in specie dixit Bar. in l. quid ergo. §. cum autem factum. de his, qui notis. fa. Bald. in d. l. ea quidem. num 3. Feli. in d. ca. ex tenore. nu. 9. vbi plura in idem adducit. Constat autem legem Taurinensem solum factum considerare, quod ex se malum est, etiamsi iuris effectum non obtineat, cùm ex matrimonio clandestino inualido, plurima damna, atque inconuenientia sequantur, vt notissimum est. Ideóque non mirum si etiamsi matrimonium non valeat pœnæ aduersus illud contrahentes appositæ præcisè seruandæ sint.

¶ Quod etiam comprobatur ex eo, quòd notat. Bartol. in l non dubium. C. de legib. n. 20. vbi eleganter inquit, quòd ea, quæ fiunt contra legem 20 habentur pro infectis, quo ad hoc, vt non valeant in eorum fauorem, secùs autem quo ad odium ipsorum, seu ad hoc vt ipsi incidant in pœnam, quo ad hoc namque tãquam facta censenda sunt. Cuius doctrinam sequitur Ias. ibidem. n. 9. atque Tiraquel. qui plura refert de retract. Lignagier. §. 26. glo. 2. nu. 8. cum sequent.

¶ Sed hoc ipsum clariùs comprehenditur, ex ipsomet decreto Concilij Tridentini, vbi etsi matrimonium clandestinum irritum declaretur: præcipitur tamen ordinariis, vt contrahentes ipsos seuerè pro eorum arbitrio coerceant, atque puniant, vt ex eius litera, cuicunque id inspicienti constabit. Ex quibus verbis hæc nostra opinio apertior efficitur.

¶ Solet etiam controuerti vtrum ex causa huius- 21 modi dotium atque alimentorum, bona Maioratus alienari possint. Sed quia hæc quæstio, potiùs quartam huius tractatus partem contingit, vbi illam latissimè examinabimus, ad ibidem dicenda

lectores remittimus.

22 ¶ Similiter etiam potest controuerti, vtrum in casibus, quos prædiximus, assignatis semel dotibus, seu alimentis, possint filij, qui ea amiserunt, iterum illa à Maioratuum possessoribus exigere. In qua quæstione distinguendum erit. Nam aut alimenta, seu dotes ab his, à quibus legitima debetur, præstanda sunt. Seu ab his à quibus legitima debita non est.

¶ Si ab his, à quibus legitima debetur, veluti à parentibus, dos seu alimenta præstanda sint, dicẽdum erit, quod si dos, seu alimenta culpa filiorum amissa sint, non teneantur parentes dotes, seu alimẽta ipsis filijs assignare: si vero casu fortuito illa amiserint ipsos filios, vel filias, iterum dotare, seu

23 alere teneantur. Quod in dote dixit Bart. in l. si cũ dotem. §. 1. nu 2. ff. solu. matri. vbi Alex. nu. 6. hanc communem opi. esse profitetur. Id ipsum etiã dixit Bal. in Auth. quod locum nu. 4. C. de colla. Pala. Ruu. in Rep. c. per vestras. §. 24. nu. 6 Campezius. de dote. 1. par. q. 26. Nouellus. de dote. 6 par. priuileg. 5. 16. Boer. decis. 131. nu. 5. Deci. in l. iura sanguinis. n. 3. ff. de reg. iur. Guillelm. Benedict in c. Rain. verb. dotem. nu 19. C. de testam. atque in alimentis idipsum dicendum esse profitetur Bald. in l. si captiui. C. de Episcop. & cleric. nu. 9. Idem Bald. in Auth. contra rogatus. num. 11. C. ad Trebel. & in d. l. si cum dotem. §. 1. n. 9. Curti. Iuni. in Auth. res quæ. nu. 31. C. communia. de lega.

24 ¶ Sed quanuis hoc in dote, absque controuersia procedat: in alimentis tamen satis controuersum est. Plures namque censuerunt, quòd quanuis filij culpa sua consumpserint quantitatem assignatam sibi à patre pro alimentis, pater teneatur iterum illis ex miseratione, aliquam quantitatem nimis moderatã pro alimẽtis assignare, ne fame pereãt. Idq; specie dixit Bald. in l. 1. §. Ius naturale nu. 7. ff. de iusti. & iur. & in l. scimus in princip. C. de inofficio. testament. Ias. in d. Auth. quod locum. 8. Bartholom. à Bartoli. in rep. l. secundæ. §. 1. ff. sol. matri. vbi Vincentius Herculanus. num. 19. Hyp pol. sing. 104. Gaspar Baecius. de nõ melio. filiab. capitu. 16. numer. 20. cum sequentibus. Quod æquum, atque probabile mihi videtur.

25 ¶ Illud autem, quod de dote casu vel culpa filiæ amissa diximus, non solùm in filia in potestate, sed etiam in emancipata procedit, atque verum est. Ideoq; quanuis hodie ex matrimonio, à potestate patris eximatur: nihilominus tamẽ pater tenebitur illam iterum dotare, si primam dotẽ casu fortuitò amisit, prout resoluit Ripa. in l. 2. §. quòd si in patris. nu. 15. & 16. ff. solu. matri. Nicol. Boerius, decisione. 131. nu. 6. Gaspar Baecius qui id ex pluribus probat. de non melio. filia. d. c. 16. nu. 30. cum sequentia. Idq; veriſſimum est.

¶ Si verò ab his, à quibus legitima non debetur, dotes suę alimẽta præstanda sint, dicendum erit, quòd si semel constituta fuerunt, ampliùs nõ debeantur: etiam si culpa, vel casu dotem vel almẽta petentis amissa sint. l. si Socius pro filia. § filiã.

26 ff. pro socio: per quem tex. dixit Bald. in l. fina. nu. 8. C. de dot. promissio. quòd si frater dotauit sororem, & illa culpa vel casu fortuito dotẽ amiserit, non teneatur illam iterum dotare. Quod etiã verum esse profitetur Ludouic. Roma. assignans, quo ad hoc differentiam inter patrem & fratrem in authent. quod locum. n. 10. C. de colla. Idipsum videtur sentire Palat. Ruui. in rep. ca. per vestras. §. 24. nu. 5. vbi loquens in fratre dicit, quòd nõ te-

neatus iterum dotare, etiamsi soror dotem amiserit casu fortuito. Et postea. num. 6. loquens de patre distinguit, put in patre superius distinguebamus. Quod etiã verũ esse cẽsuit Catellianus Cotta in suis memorabilibus. verbo, executores testamenti. verſicu. Et potest confirmari. Idipsum etiam clariùs dixit Nicola. Boer. decisio. 131. n. 7.

¶ Sed cõtrariam opinionem, imò q; frater teneatur sororẽ iterum dotare si casu dotem amiserit, veriorem esse censuit Alex. in l. si cum dotem §. 1. nu. 7. & 8. ff. sol mat. dicens, eandem rationem militare in fratre, quæ in patre. Cuius opinio. sequutus fuit Ias. referens se ad illum in l. duobus. §. si ei, qui. n 15. ff. de iur. iuran. Idẽ Ias. in l. diuortio. §. quod in anno. nu. 13. ff. sol. matri. Tiraquellus, vbi etiam se refert ad Alex. in l. boues. §. hoc sermone. in regula eiusdem. l n. 12. & limita. 9. n. 14. ff. de verb. signifi. Ex quibus patet quæstionem hanc esse satis dubiam, atque disputabilem.

¶ In hac autẽ opinionum varietate, mihi hæc secunda opinio magis placet. Quanuis enim pater potiori ratione, quam frater filiam dotare teneatur: vterque tamen id ex iuris cõmunis dispositione facere tenetur, vt superius ostẽsum est. Atq; idcirco si soror, dotem, seu alimenta amiserit, ita vt illa recuperare nõ valeat, in fratre idem (quod in patre annotauimus) dicẽdum erit. Prima namq; opinio nulla lege, seu efficaci ratione probari potest, prout aduertit Alex. in d. l. si cùm dotem. §. 1. nu. 7. & 8. ad quem omnes Scrib. se referunt. Idq; quando agitur de filiorum Maioratus institutore verum est: cum enim in ipsum obligatio alendi vel dotandi quæ erat penes, parente transfundatur, nulla non differentia inter ipsum & parentem assignari poterit: secus tamen dicendum erit in fratre, in quem hæc obligatio sic assentiri ratione legitimę non subuenit: quod etiam in matre, auis, & proauis in casibus, quibus filiis ac descendentibus ab illis legitima debetur, obseruandum erit.

¶ Nec obstat tex. in d. l si socius pro filia. §. filiã. ff. 27 pro socio. Illo namque tex. in dote, quæ ex dispositione hominis, non autem in ea, quæ debetur ex dispositione legis: procedit prout est ea, quæ debetur à matre, fratre, auis, & proauis in his casibus, quos superiùs proposuimus. Quod communiter Scrib. quos paulò antè retulimus, ꝓfitẽtur.

¶ Qua ratione vt hoc inconueniens faltim aliqua 28 ex parte vitetur, his qui dotes seu alimẽta præstare tenentur consulimus, vt quantitatem dotis, seu alimentorũ non præstent alimentandis, seu dotãdis, integrã, neque in pecunia, vel alia re, quæ perire possit, sed potiùs illam super redditibus bonorum suorum imponant, vt ex ipsis illa quotannis percipiant. Quod sibi vtile esse poterit.

¶ Hæc autem, quæ de alimentis, & dotibus dicta 29 sunt, procedunt, vbi negotium diffinitiuè decidẽdum est Quid autem dicendum sit in alimentis, & expensis, quæ interim dum causa principalis deciditur, petuntur, hoc in loco tractandum, ac resoluendum erit. Qua in re, quia multa variis in locis scripta reperiuntur, reducemus ea ad ordinem, vt distinctiùs intelligantur ex iis, quæ pluries vidimus in forensibus controuersiis decidi, ac practicari.

¶ In primis autẽ illud animaduertẽdũ est, ꝙ filio 30 alimẽta aduersus patrem petenti, durãte lite præstanda est certa pecuniæ quantitas, qua se possit alere & litis expensas sũbire, idq; efficiẽdum erit saltem quando iam vnam sententiã in sui fauorẽ

obtinuit

obtinuit.l.qui de inofficioso.l.si instituta.§.de inofficioso.ff.de inoffic.testa glos. ordina.in l.fi.C. de alend.libe.verb. *Examinauit*.l fina.C.de ordi. cogni.Alciat.de præsumptio.regu.3.præsumptio. 9.num.9.D.Did.de Couar.in quæstionibus practicis.q.6.nu.6.Mart.de Affl.decis.10.& 11.Pala. Ruui.in repet.c per vestras.1.notab.amplia.8.§. 39.Petr.Rebuff.in 1.Tomo in ll.Regias.ti.de senten.præiudicia.seu prouisionalibus.art.1.glo.2. col.2.l.fi.ad fi.ti.8.lib.3.Fori.l.fi.tit.19.part.4.

31 ¶ Quod intelligendum est, siue filius sit in potestate, siue emancipatus, quia quantum ad successionem,& alimenta non est differentia emancipationis,seu patriæ potestatis, Auth. de hæredib.ab intesta.venien.§.si verò nec fratres.in verb. nulla. colla.9.Ias. in l.si emancipati.nu. 36.C. de colla. quod etiam pendente tempore dato ad deliberandum procedit.l.filius.ff.de iur.delibe.

32 ¶ Idque etiã procedit in filijs legitimatis per subsequens matrimonium, cùm nihil differant à legitimis,vt in c.tanta.qui fil.sint legitimi.& etiam in naturalibus,& in alijs spurijs, quibus ex æquitate Canonica debentur alimenta , vt paulò ante ostensum est.

33 ¶ Similiter etiam id ipsum dicendũ erit, etiamsi huius sit in vtero , quia ventri fiet prouisio.vt in l.1.& per totum.ff.de vent.in possess.mitten.Et in specie tenet Massuerius in practicari.ti.de possess. num.26.Idque probat l.7.ad med.titu.22.part.3.

34 ¶ Non solùm autem filijs interim sunt alimenta & expensæ ministrandæ , sed etiam nepotibus, & pronepotibus,circa quos eadẽ obligatio alimentandi versatur,vt optimè probat Massuerius in d. loco.§.item & recredentiæ , & Rebuff. vbi illum paulò antè citauimus. Quod in his , qui à primo Maioratus institutore descendunt , apertiùs procedit,vt superiùs ostensum est.

35 ¶ Sed & fratribus egentibus pro alimentis,& dotibus contra fratres Maioratus possessores,etiam subueniẽdum est lite pendẽte de aliqua quãtitate pro alimẽtis & expensis,cùm,vt supra latius ostẽsum est,teneantur alimẽtare fratres , & dotare sorores vsque ad metam alimẽtorum,licet dictum. §.de inofficioso.aliqui intelligant non procedere in transuersalibus.Hoc autem intelligendum est, dummodo fratres petentes alimenta , habeãt aliquam præsumptionem pro se vt probat illustris. Domi.Didac.de Couarr. d.§.6.nume.6.& in fratre ita decisum est in decis.2.Rotæ.tit.de iudi.incipi. Vtrũ filius in cõpilatione post antiquas decisiones.Idque not.Matth.de Afflict.d.decis.n.11.

36 ¶ Imò prædictæ regulæ non solum habent locũ, quando in fauorem agentium est lata prima sententia,vt pro requisito posuit Iurisconsultus in d. § de inofficioso.vbi gl. & Doctores. Sed etiã idẽ seruandum est , etiamsi nulla sententia sit lata in causa principali , quando filij , vel fratres sunt in

37 quasi possessione filiationis , seu fraternitatis vel pro eis est aliqua non leuis præsumptio. Sicq; intelligẽdus est tex.in d.§. de inofficioso & hęc fuit determinatio singularis Dominorum de Rota d.decis.2.tit.de iudi.Matth.de Afflictis d.deci.10. & 11.dicens sic fuisse bis decisum in cõsilio Neapolitano,& in Regno Franciæ ita practicatur teste Rebuffo in leges Regias, in d.artic.1.n.5.gl.2. col.2.de sententijs prouisionalibus.Specul.tit.de inquisitione.§.vltimo.vers. porro. Areti.in c.qui testiũ de testib.n.14.Alciat.in d.regul.3.præsumptione.9.n.9.Ægidi.de Bellamera.dist.88.Quam sententiam optimè fundat.D. Did.de Couar.d.n. 6.& hoc iure vtimur.

¶ Hæc autem alimenta in qualibet parte litis interim petuntur , & etiam si post litem contestatã detur huiusmodi libellus , admittendus erit. Ita concludunt Ioan.Gall.in decis.Parlamenti Parisiensis.q. 128. & Petr. Rebuf. in tit. de senten. in princip.nu.15.& in d.glo.2.nu.14. 38

¶ Dato autem libello super alimẽtis , seu dotibus à filijs , vel fratribus offerentibus se statim in limine iudicij præbere summariam informationẽ, iudex illam debet statim recipere , & habita quadam summaria cognitione super filiatione , vel fraternitate , seu descendentias compellet reum alimenta exhibere actori,durante lite, vsque quo per diffinitiuam sit pronuntiatum.glo.in d.l.fi.C. de alend.libe. Et in l. si quis à liberis. §. si vel parens.ff.de libe agno. & in c.2. qui filij.sint. legiti. Bart.in l.si neget.ff.de lib.agnos.Stepha.Aufer.in decis.Capellæ Tholosanæ decisione.77. 39

¶ Et pro summaria cognitione sufficiet vnus testis,Bart.in extrauag.ad reprimendum,verb.summariæ,vel ipsius partis iuramentum aut fama.l.fi. tit.19.par.4.l.7.tit. 22.part.3.in med. D.Did.de Couarr.in d.c.6.nu.8. 40

¶ Et à filijs quibus huiusmodi alimenta exhibẽtur lite pendẽte mandato iudicis eis in quasi possessione filiationis existentibus , non reputentur posteà, etiamsi constiterit , in diffinitiua eos non esse filios, vel ex alia causa eis non deberi alimenta,ex text.in l.1.§.interest.ff.si mulier ventris nomine,& ex gl.communiter recepta.in l.fina.C.de Carbonia. edicto Curtius glos. opinio. sequitur. Boeri.decis.124.nu.4.& 5. vbi plura in eius comprobationem adducit , atque Grego.Lopez in l. 2.tit.14.par.6.verb. *Enellos*. 41

¶ Ab alijs verò extraneis,qui non ita habent præsumptionem pro se , repetentur , cùm in eis contrariũ iure cautum non inueniatur.

¶ Et ideo à principio exhibentur alimenta, cum cautione per hęc verba,quod si actor in causa succubuerit,ea restituet. Quod verius , & receptius esse in practica affirmat. D.Did. de Couarr.in d. c.6.nu.7. licet Massuerius , & Boerius ibidem relati,teneant contrarium. 42

¶ Sed quamuis hoc in forẽsibus cõtrouersiis frequẽter admitti soleat:mihi tamẽ simpliciter sumptum dubium videtur.Cùm enim filius, qui est in quasi possessione filiationis , atque ideo pendente lite alimenta recepit , ea postea restituere non teneatur, ex sententia glossæ communiter receptæ.in d.l.fina.C.de Carbo. edict.iniustum videretur eum compellere ad præstandam satisdationem,quod si in causa succubuerit , alimenta præcise restituet. Ideoque iuri,ac rationi magis consonum videtur,quod præstetur cautio , quod si in causa succubuerit, agens cui alimenta præstantur ea restituet: quatenus de iure ad idipsum astrictum esse compertum fuerit. Ex hac namque satisdatione vtrique parti consuletur. 43

¶ Sed controuerti solet , vtrum si filius, vel frater satisdationẽ præstare non valeat in eiusdem defectum cautio iuratoria admittẽda sit, an præstatio alimentorum lite pẽdente denegãda.In qua quæstione dicendum est , iuratoriam cautionem non sufficere. Quod probatur ex singulari Doctrina Bar.in l.2.n.2. C.de vsur.& fru. leg.vbi singulariter inquit, q quoties aliqs tenetur prẽstare alteri aliquid præstita satisdatione:si is cui præstandum est non 44

Universidad de Navarra Biblioteca

est non posit satisdare,nõ stabitur iuratoriæ cautioni. Quod etiam dixit gl.in l. 4.vẽr. *Boni viri*.C. de vsufruct.vbi Bal.n.8. idipsum arbitratur Ias.in l.1.n.1.C.de Carbo.edict. vbi Decius.nu.2.Idem Ias.in l.1.nu.23.versicu. nono limita. ff.qui satisdare cogãt quod tutius est.Verius tamen mihi videtur, hoc arbitrio iudicis committẽdum esse.Si enim is,qui filium se esse probauit,atque in quasi possessione filiationis est,petat alimenta,iniustissimum esset illum,propter impotentiam satisdandi lite pendente alimentis priuare.

45 ¶ Hæc autem prouisio, quæ de alimentis lite pẽdente fieri solet,deneganda est , quando ex parte rei conuenti exhibetur statim in iudicio aliqua scriptura publica excludens omninò intẽtionem agentis,vt si per contractum renuntiatum fuit iuri petendi alimenta , licèt à petente alimenta replicetur, contractum nõ valere, petaturq; eiusdẽ recisio,vt probat Ioannes Gallus. in. q.122.incipi.Primo fuit dictum contra vxorem vbi dicit,q ita Parisiis fuit iudicatum , quem sequitur. Petr. Rebuf.in d.tit.de sententiis,articu.1.glo.2.

¶ Et in hoc casu poterit statim cõstare iudicibus superioribus,vt vidimus in causis arduis tantã esse violentiã & dolum,ex parte patris , vel fratris,vel mariti,q nihilominus prouideant interim aliquã quantitatem pro alimentis , & expensis, maximè quando in tali contractu realiter non interuenit quantitas legitima: præsertim attenta conclusione superiùs fundata de renuntiatione alimentorum:etiam cum iuramento non admittenda.

46 ¶ Similiter etiã hæc alimentorũ prẽstatio pendẽte lite denegãda est filio seu fratri diuiti:nõ enim diuitibus, sed pauperibus pendente lite alimenta ministranda sunt.l extraneo ff. de ventr.in possess. mitten.vbi Bar.& cõmuniter Scrib.id not.*lege* fi. C.de or.cog.vbi glo. verb. non poterit. & cæteri Scri. idipsum profitẽtur.D. D.de Couar.d.c.6.n. 6.versi.Tertio requirit.Idq; verum,ac probabile mihi videtur: dũmodo paupertatis consideratio iudicantis arbitrio relinquatur.

47 ¶ Sed dubitari solet,quæ quantitas alimentorum præstãda sit in prędictis casibus,quibus exhibentur alimẽta lite pẽdẽte , & licet Masuerius.d.practica tit.de possess.n.27.& Boeri.decis.324.n.3.& 4.& stylus Parlamẽti tit. de prouisionibus ad fin. resoluãt,quartã partẽ fructuum præstadã esse , ex l.antiqua.ff. si pars hęredita. peta. quos refert.D. Didacus de Couar.d.n.7.Ipse tamen inquit arbitrio iudicis hoc relinquendum esse. Quod etiam testatur Rebuff.d.tit de senten. prouisionalibus. n.29.& 30. & ita dicit fuisse decisũ in hoc articulo Matt.de Afflict. in d.decis. 10. & in decis.11.Et ita vidimus seruatũ in pluribus causis , cõsiderata qualitate personarũ,quantitate fructuũ, & considerato futuro euentu litis, & quantũ indiffinitiua sentẽtia præstãdum sit.Hęc sunt,quæ de alimẽtis mihi dicenda se obtulerunt, quibus possent plura alia cõiũgi, quæ in hac parte præmittimus ex eo, quòd non adeò Maioratuum possessoribus conueniãt, atque ex eo etiam quod apud Scrib.quos superiùs retulimus,facilimè inueniri possint.

De forma institutionis Maioratus.
CAPVT XVII.

HActenùs de Maioratuum institutione atque eius requisitis in genere diseruimus , nunc autem reliquum est , vt ad formam ipsius Maioratus in specie descendamus. Qua in re, in primis animaduertendum est, in Maioratuum institutione, nec nimia breuitate , nec etiam verbis superfluis vtendum esse:ex Laconismo namque obscuritas: ex superfluitate verò confusio semper exoriri solet,sed media quadam via in hoc vtendum est,ne vitium in extremorum electione contrahatur.

¶ Vt autem constet,qualiter hoc efficiendum sit, sciendum est , Iurisconsultos Hispanos frequẽter breuissimas Primogeniorum formas probare solitos esse.Nam Didacus de Simãcas.de Primogẽ. Hispaniæ.l.1.c.26.formam Primogeniorum tradens inquit,satiùs esse,vt is,qui Primogenia instituit,rem in pauca cõferat, liberos suos Primogenitos cæteris præferendo,masculos fœminis antè ponendo, reliquos consanguineos primæuos ordine legitimę successionis generaliter designãdo fœminas penitus excludẽdo,quę(vt ipse inquit,) ad omnem dubitationem tollendam sufficient.

¶ Sed & Fernandus de Menchaca de successio. progress.lib.3.§.26.nu. 10.ponit aliam Primogeniorum instituendorũ formam dicens,quòd consuleret his , qui Primogenia instituere volunt , vt posteritatem ac cognationem suam,ad ea inuitarent eodem ordine, quo inuitantur à lege ad successionem ab intestato,hoc vno addito,quòd diuisio bonorũ non fiat , nec illius Maioratus bona accedãt omnibus his,qui sunt in eodẽ gradu , sed eorum maiori.Quodque ea vocatio non in decimo gradu cognationis finiatur vt finiũtur legitimæ successiones:sed q extendatur vlterius quantũ Maioratus institutori visum fuerit. Hoc enim, vt ipse inquit, dirimeret multas quæstiones,lites, & inextricabiles errores , qui quotidie ex Maioratuum institutionibus exoriri videntur. Cùm enim ordo succedendi ab intestato ex legum dispositione notissimus sit,ex eo fiet,vt nullum dubium in huiusmodi Maioratus successione exoriri possit, quod non valeat ex legum dispositione , quæ de successionibus ab intestato loquuntur,facillime diffiniri.

¶ Similiter,& alij etiã consulere solent,vt in Maioratuum institutione Maioratus institutor hoc vnum disponat:quod scilicet in descendẽtibus,ac omnibus, qui ex familia sua processerint , ex talibus bonis Maioratũ instituit , vel quòd vult,q in bonis suis succedatur iure Maioratus eodẽ ordine,quo in Regno Castellæ succeditur.Nihil aliud nãque exigit Maioratus institutio,vt in perpetuũ in his bonis iure Maioratus atque cum omnibus alijs cõditionibus cũ quibus in alijs Maioratibus succeditur,perpetuo succedendũ sit , prout supra libro.1.cum sequentibus latiùs ostensum est.

¶ Sed quanuis ex stricto iuris rigore , hæ Primogeniorum formæ sustineri possent , in in bonisq; sic Maioratui subiectis perpetuo iure Maioratus succedendum esset,adhuc ex nimia breuitate plura dubia super eorum Maioratuum interpretatione exorirentur,quæ ex aliarum clausularum adiectione necessariò diluenda sunt. Similiterq; plura omitterentur, quæ ad eorum Primogeniorum rectam , atque perfectam institutionẽ necessariò exiguntur.Ideoq; ego has Laconicas,atque breuissimas Primogeniorum formas:nec etiam alias superfluas , quibus frequenter Primogeniorum institutores vti solẽt,probaui. Sed in hoc,vt prædiximus, mediam quandam viam elegi, illum ordinem sequens,quem in pluribus Maioratibus quo dinẽ sequens,quem in pluribus Maioratibus quo rum institutioni præfuimus eorũ institutores obseruarunt.

seruarunt. Quæ Primogeniorum instituendorum forma, prout existimamus: ex omnibus suis partibus constabit. Forma autem ipsa erit huiusmodi.

Escriptura de Maioradgo con facultad Real.

EN el nombre de Dios todo poderoso, Padre hijo, y Spiritu sancto tres personas, y vn solo Dios verdadero, que viue, y reyna: para siempre sin fin. Porque de la diuision de los bienes resultan grandes inconuenientes, y por ella se pierden, y destruyen las familias, y memorias de las personas Nobles e Illustres: Y por cõtrario se conseruan y perpetuan quedãdo enteras y vnidas por el medio dela institucion delos Maioradgos, y los successores dellos quedan con mayor obligacion de seruir a Dios, y a sus Reyes, y de sustentar à alimentar sus hermanos pobres, y de otras cosas, que resultan en gran beneficio dela Republica. Porẽde conocida cosa sea, a todos los que la presente escriptura de Maioradgo vierẽ, como yo Fulano vezino de tal lugar, por virtud dela facultad Real, que para ello tengo concedida por el Rey Don Philippe nuestro Señor libra da delos de su Real Consejo de la Camara, y referendada de Francisco de Eraso su secretario. Su tenor de la qual es este que se sigue.

¶ Don Philippe, &c. Por quãto por parte de vos Fulano vizino de, &c. me ha sido hecha relacion, que de los bienes muebles, y rayzes & rentas, que teneys al presente, y delos que tuuieredes de aqui adelante, querriades hazer e instituir Mayoradgo en vno de vuestros hijos, o hijas que al presente teneys, o adelante tuuieredes, y me fue supplicado, e pedido por merced os diesse licencia y facultad para ello: con las clausulãs, vinculos, condiciones, substituciones, restituciones, y penas, que quisieredes poner y pusieredes enel, o como la mi merced fuesse: Y nos acatando los seruicios que vos el dicho Fulano no aueis hecho, y los que esperamos, que nos hareis de aqui adelãte. Y porque de vuestra persona y casa quede perpetua memoria, tuuimos lo por bien. Porende por la presente de nuestro proprio motu, cierta ciencia, poderio Real absoluto, de que enestra parte queremos vsar, y vsamos: como Rey, y Señor natural no recognosciente superior en lo tẽporal, damos licẽtia, y facultad a vos el dicho Fulano para que delos bienes muebles, y rayzes, rẽtas, y heredamyentos, y otros quales quier bienes, que al presente teneys, o adelante tuuieredes, o de la parte que dellos os paresçire, podays hazer e instituyr el dicho Mayoradgo en vuestra vida, o al tiempo de vuestro fallescimiẽto, por vño testamẽto, o testamentos, o postrimera volũtad, por via de donaciõ entre viuos, o por causa de muerte, o por otra mãda o institucio, que quisieredes, y por biẽ tuuieredes, o por otra qualquier via de disposiciõ. Y dexar y traspassar los dichos vños bienes por via y titulo de Mayoradgo en vno delos dichos vuestros hijos, o hijas, nietos o nietas que quisieredes, y en sus descẽdiẽtes, y a falta dellos en otra persona: segũ y como por la disposiciõ de vuestro testamẽto, y mãdas ordenaredes, y dispusieredes, cõ los vinculos, reglas, instituciones, vedamientos, sumisiones, penas, fuerças, firmezas, y otras cosas, que pusieredes, y quisieredes poner en el dicho Mayoradgo, y segun y como por vos fuere mandado, ordenado, y establecido, de qualquier manera, vigor, effecto o ministerio, que sea o ser pueda: para que de aqui adelante los dichos bienes de que ansi hizieredes el dicho Mayoradgo seã auidos por bienes de Mayoradgo inalienables, e indiuisibles. Y para q̃ por causa alguna, q̃ sea, o ser pueda necessaria, volũtaria, lucratiua, onerosa, obra pia, dote, ni donacion propter nuptias no se puedan vender, donar, trocar, cambiar, empeñar, ni enagenar por los dichos vuestros hijos, ni por los otros sus descendientes, ni personas, que succedieren enel dicho Maioradgo, que por virtud desta nuestra facultad hizieredes agora, ni de aqui adelante en tiempo alguno para siempre jamas. Por manera que los en quien assi instituyeredes el dicho Maioradgo, y sus descendientes, y personas, que huuieren de succeder enello ayan y tengan por bienes de Maioradgo inalienables, e indiuisibiles subiectos a restitucion, segun y dela manera que por vos fuere hecho, mandado, ordenado y establecido, e instituydo, y dexado enel dicho Maioradgo, con las dichas clausulas, submissiones, cõdiciones, instituciones, que enel pusieredes, e quisieredes poner a los dichos bienes al tiempo que por virtud desta nuestra carta los metieredes, y vincularedes, y despues en otro qualquier tiempo, que por bien tuuieredes. Y para que en vuestra vida o al tiempo de vuestro fin e muerte, cada y quãdo que quesieredes e por bien tuuieredes podays quitar y acrecentar, corregir, y reuocar, y emendar el dicho Maioradgo, y los vinculos e condiciones, que en el pusieredes en todo, o en parte y deshazer lo, e tornalo a hazer e instituyr de nueuo, vna y muchas vezes, que nos de nuestra cierta sciẽtia, proprio motu, y poderio Real absoluto de que enesta parte queremos vsar y vsamos, como dicho es, lo aprobamos, y auemos por firme, rato, grato, estable y valedero: para agora y para siempre jamas, y desde agora auemos por puesto enesta nuestra carta el dicho Mayoradgo, que ansi hizieredes y ordenaredes: como si de palabra a palabra aqui fuesse inserto e incorporado, y lo confirmamos, loamos, y aprobamos, y auemos por firme valedero, para agora y para siempre jamas segun y como y con las condiciones vinculos, firmezas clausulas posturas derogaciões submissiones, penas y restituciones, que enel dicho Maioradgo por vos hecho declarado, y otorgado, fueren y serã puestas y cõtenidas. Y suplimos todos e qualesquier defectos, obstaculos, e impedimẽtos, y otras qualesquier cosas: ansi de hecho: como de derecho, de forma, ordẽ, substancia, o solenidad, que para validaciõ, o corroboraciõ desta nuestra carta, y delo que por virtud della hizieredes, y otorgaredes, y de cada cosa y parte dello fuere hecho, y se requiere y es necessario y cũplidero. Con tanto que seays, obligado de dexar y dexeys a los, otros vuestros hijos, e hijas que agora teneys, o tuuieredes de aqui adelante en quien no succediere el dicho Mayoragdo alimentos, aunque no sean en tanta cantidad quanto les podria pertenescer de su legitima. E otro si es nuestra merced y voluntad, que en caso quo los dichos vuestros hijos, o hijas en quiem ansi hizieredes el dicho Mayoragdo, y sus descendientes, y personas que succedierẽ enel, cometierẽ qualquier, o qualesquier crimines, delictos: porque deuan

perder

perder sus bienes, o qualquier parte dellos quier sea por sentencia, o disposicion de derecho, o por otra q̃lquier causa, que los dichos bienes, de que assi hizieredes el dicho Mayoradgo, cõforme alo suso dicho no puedan ser perdidos, ni se pierdan: antes en tal caso vengan por esse mismo caso, o aquel, o aquellas personas aquiẽ por vña disposiciõ vinierã, y pertenescierã si el dicho delinquẽte muriera sin cometer el dicho delicto la hora antes que le acometiera. Excẽpto si la tal persona, o personas cometierẽ delicto de heregia, crimen lęsæ Maiestatis, o el peccado nefando cõtra natura. Que en q̃lquier de los dichos casos queremos, y mãdamos que los ayã perdido y pierdã, biẽ ansi: como si no fuessẽ bienes de Mayoradgo Y otro si cõ tanto, que los dichos bienes de que assi hizieredes el dicho Mayoradgo sean vños ,pprios. Porque nña intencio y volũtad no es de prejudicar en lo suso dicho, a nña Real corona, ni, a otro tercero alguno. Lo qual todo queremos y mandamos que assi se haga y cũpla, no embargãte la ley que dize, que el que tuuiere hijos, o hijas legitimos solamẽte pueda mãdar por su anima el quinto de sus bienes, y mejorar, a vno de sus hijos, o nietos enel tercio dellos. Y las otras leyes que dizẽ, que el padre ni la madre no puedan priuar a sus hijos ẽla legitima parte, que les pertenesciere de sus bienes, ni les poner cõdiciõ, ni grauamẽ alguno: saluo si los desheredarẽ por las causas enel derecho pmitidas. Y ansi mismo sin embargo de otras q̃lesquier leyes, fueros y derechos, vsos y costumbres, prematicas, sanciones, destos nños Reynos especiales y generales hechas en Cortes, y fuera dellas que en cõtrario delo dicho sean, o ser puedan: aunque dellas y de cada vna dellas deuiesse ser fecha expressa y especial mẽcion. Que nos por la presente del dicho proprio motu, cierta ciẽcia, y poderio real absoluto, auiendo aqui por insertas, e incorporadas las dichas leyes, y cada vna dellas, dispẽsamos cõellas, y cõ cada vna dellas, y las abrogamos, y derogamos, cassamos, y anulamos y damos por ningunas, y de ningũ valor y effecto, en quãto a esto toca y atañe, y atañer puede, en q̃l quier, manera. Quedãdo en su fuerça y vigor para en lo demas adelãte. Cõ tãto que como dicho es seays abligado a dexar a los otros vuestros hijos, o hijas legitimos alimẽtos: aunque no sean entãta cantidad quanta les podria venir de su legitima. Y por esta nuestra carta encargamos al Sereniſſimo Principe Don Carlos nuestro muy charo, y muy amado hijo, y mãdamos alos Infantes, Perlados, Duques, Cõdes, Marqueses, ricos homes, Maestres delas ordenes, Priores, Comẽdadores, y Subcomendadores, Alcaydes de los Castillos, y casas fuertes y llanas, y a los del nuestro Cõsejo, Presidentes, y Oydores de las nuestras audiencias, Alcaldes, Alguaziles de la nuestra casa, y Corte, y Chãcillerias, y a todos los Corregidores, Assistẽte, Gouernadores, y otros Iuezes, y iusticias qualesquier, destos nuestros Reynos, y señorios, y de las nuestras Indias, Islas, y tierra firme del mar Occeano: assi a los que agora son: como a los que seran de aqui adelãte, que os guarden, y cumplã, y hagan guardar y cumplir a vos el dicho Fulano y a los dichos vuestros hijo, o hija, o otra persona en quien ansi hizieredes el dicho Mayoradgo, y en sus descendientes esta merced, licentia, y facultad, poder y autoridad, que nos os damos para hazer todo lo que conforme y por virtud della hizieredes, ordenaredes, e instituyeredes en todo y por todo segun, que en esta nuestra carta se contiene, y que en ello, ni en parte dello, embargo, ni contrario alguno a vos no pongan, ni consientan poner. Y si vos o ellos quisieredes nuestra carta de priuilegio, y confirmacion, mandamos, a nuestros cõtadores, y escriuanos maiores, de los priuilegios, y confirmaciones y a los otros officiales, que estan a la tabla de nuestro sello, que os la den y libren, y passen, y sellen, la mas fuerte y firme y bastãte que les pidieredes, y menester ouieredes, y a Antonio de Arriola nuestro criado, que tome la razon desta nuestra carta, y los vnos, ni los otros non fagades cosa encontrario sopena delanuestra merced, y de cada cient mill marauedis para la nuestra Camara. Dada, &c.

¶ Declarando como ante todas cosas yo el dicho Fulano declaro, que quiero vsar de la dicha facultad, solamente en aquello que es o puede ser necessaria para mayor fuerça y firmeza de lo dispuesto en este mi Mayoradgo, y no en mas. Porque en aquello, que no fuere precisamẽte necessaria para el dicho effecto, solamente quiero vsar y vso della que para ello me esta concedida por leyes de estos Reynos, otorgo y conozco, que fundo e instituyo Mayoradgo de las villas de, &c. con todos sus pechos rentas y derechos, mero y mixto imperio, vasallos terminos y jurisdicion, y con todo lo a ellas annexo y pertenesciente, con los llamamiẽtos, substituciones, vinculos, y cõdiciones siguientes. Las quales condiciones quiero que tengan fuerça de proprias y verdaderas condiciones. Porque desde agora declaro, que no llamo ni he por llamados sino solamẽte alos que las guardarẽ, y a los que no lo hizieren los he por no llamados, y preteridos, y excluſos de la succession deste mi Maioradgo.

1 ¶ Primeramẽte, q̃ despues de mis dias succeda en el dicho mi Mayoradgo Fulano mi hijo mayor legitimo, y sus hijos y descendientes legitimos, o legitimados por subsiguiente matrimonio, y no en otra manera perpetuamente preferiendo se el
A maior al menor: y el varon a la hembra, aunque sea mayor: y la linea del vltimo posseedor a todas las otras lineas, y faltãdo la descẽdencia legitima de varones, y hẽbras del dicho mi hijo mayor, succeda en el dicho mi Mayoradgo Fulano mi hijo segundo, y sus descendientes legitimos, y a falta dellos mi hijo, o hija tercero y quarto, &c. y los suyos por la misma orden: y faltando todos mis descendientes varones y hẽbras legitimos, succeda enel dicho mi Maioradgo el pariẽte transuer-

A ¶ *Si quisiere excluyr las hembras de la succesion de su Mayoradgo ha dellamar siempre descendientes varones del hijo mayor varon, y a falta dellos del segundo, y assi delos demas hijos varones, sin llamar hembra, ni dezir que se prefiera el varon a la hembra, como aqui se dize: y despues de hechos estos llamamientos de solos varones, dezir que la misma orden se guarde en todos sus descendientes y transuersales perpetuamente. De manera que no pueda succeder enesste Mayoradgo, por ninguna causa pensada, o no pensada ninguna muger descendiente delinstituydor, ni trãsuersal, ni ningun varon que sea descendiente suyo por linea de muger, de qualquier cõdicion, calidad, ni propinquidad que sea: porque el las excluye, y ha por excluydas e inhabiles, e incapaces de la succesion del, a ellas y a los*

F varones

Universidad de Bibliotecas

varones que dellas descendieren: y en ningun caso quiere que succedan en este su Mayoradgo. Porque esta es su precisa y determinada voluntad. Pero faltando todos los varones descendientes suyos por linea de varones, tiene por bien que succedan en el Mayoradgo las hembras descendientes suyas, o los varones descendientes dellas, que fueren parientes mas propinquos del vltimo possedor. Sin que tenga en este caso mas prerogatiua el varon descendiente de la hembra que la misma hembra, saluo concurriendo el varon y hembra en vna misma linea y grado, porque entonces ha de preceder el varon, aunque descienda de hembra a la tal hembra. Pero faltando varones y hembras descendientes suyos, entre los varones y hembras transuersales, se guarde la misma orden que esta mandada guardar entre sus descendientes. Proueyendo que en caso que aya de ser excluyda la hija o descendiente del vltimo possedor, se le de dote competente delos frutos del Mayoradgo.

sal mas propinquo de mi linage legitimo, que a la sazon se hallare, por la misma orde, considerando se siempre la propinquidad, assi en lo que toca a mis descendientes, como a los trāsuersales respecto del vltimo possedor, y representādo siempre el hijo, o descendiente del hijo maior la persona de su padre muerto en vida del vltimo possedor, o despues de su muerte, aora sea transuersal, o descendiente en q̄lquier grado, aunque no sea descēdiēte del instituydor, ni del vltimo possedor, y este fuera delos grados en que el derecho pmitia representacion en los transuersales.

¶ Yten que los dichos bienes sea perpetuamēte 2
de Mayoradgo inalienables indiuisibles, e inscriptibles, y que no se pueda ceder, renunciar, ni prescriuir: aunque sea por prescripció immemorial, ni se pueda vēder, ni enagenar, trocar, ni cābiar, ni hypothecar, ni ascēsuar, ni arrēdar por luēgo tēpo, en todo ni en parte: aunque la enagenaciō, e hypotheca sea por causa de dote, o arras, o alimētos, o para redimirse el possedor assi, o a otros de captiuos, ni por causa publica, ni piadosa, ni por via de testamēto, ni cōtracto, ni vltima volūtad, aūque sea para mayor vtilidad del Maioradgo: o instituyēdo por heredero enellos al que le auia de succeder abintestato, ni por otra causa alguna necessaria, ni voluntaria, de qualquier calidad que sea pēsada, o no pensada. Y aunque sea teniendo para ello facultad Real de su Magestad. Y que por el mismo caso que qualquiera delos successores deste mi Mayoradgo hiziere lo contrario, o tratare de hazerlo, o pidiere, o impetrare facultad de su Magestad para ello, o vsare della siendole cōcedida por su Magestad, aunque sea de su proprio motu, lo que hiziere sea ensi ninguno, y la succession del dicho Mayoradgo passe al siguiente en grado como si el tal successor fuesse muerto naturalmente.

3 ¶ Yten que si alguno delos successores deste mi Mayoradgo (lo que Dios no quiera) cometiere delicto de Heregia, o crimen læsæ Maiestatis, o otro qualquier delicto por donde pueda perder el dicho Mayoradgo, o parte del, que por el mismo hecho que le cometiere, o tratare de cometerle, succeda enel dicho mi Mayoradgo el siguiente en grado, assi en la possession, como en la propriedad y vsufructo del. De manera que por razon delos dichos delictos no pueda succeder, ni succeda en los dichos bienes, ni en parte dellos la camara, y Fisco de su Magestad, ni en vsufructo, ni en propriedad, ni en otra manera alguna. Porque mi voluntad precisa y determinada es, que los que vuieren de succeder enste mi Mayoradgo sean Catholicos christianos, e obedientes a la sancta yglesia Romana, y fieles e leales vassallos de su Mage. y delos Reyes de Castilla que por tiempo fueren, e alos que no fueren, no los llamo, antes los he por excluydos dela succession del.

4 ¶ *Si el instituydor quisiere que su Mayoradgo non se jūte tamas con otro, diga que el successor trayga su nōbre, y armas solas, sin mezcla de otras ningunas armas y apellido. y que por el mismo caso que hiziere lo cōtrario, passe el Mayoradgo al siguiēte en grado: o mande que su Mayoradgo no se pueda iuntar con otro: y en caso que en el hijo mayor cōcurra succession de dos Mayoradgos dentro de treynta dias elija el vno dellos y el otro passe al hijo, o hija segundo: o no los auiēdo, los pueda possee ambos en su vida, y despues de sus dias se diuidan por la dicha orden entre sus hijos, o hijas.*

5 ¶ *Si el instituydor quisiere excluyr a todos los defectuosos podra dōde dezir. Que no succeda loco, ni mete capto, ni dir, ny mudo, ni surdo, ni ciego, ni hermafrodito, ni manco de entrābas manos, o tollido de entrambos pies, o gafo, o leproso, a natura, aunque esto se ha de mirar mucho. Porque muchos destos paresce que no ay razon para que sean excluydos: sino fuere, queriendolos assi el instituydor. Pero ha se de aduertir que a estos y a todos los demas hijos o descendientes del vltimo possedor, que se excluyeren por algunos defectos, sera iusto que se les sen̄ale alimetos cōpetētes delos frutos del Mayoradgo.*

¶ Yten que los successores deste mi Mayoradgo se ayan de llamar de mi nōbre y apellido, y traer mis armas derechas como yo al presente las traygo, llamando se primero de mi nombre y apellido, y trayendo mis armas siempre enel mas preeminente lugar, y no lo cumpliendo assi, que por el mismo hecho passe la succession del al siguiente en grado: lo qual se entienda auiendo passado tres meses sin auer lo cumplido despues de auersele deferido la succession del, y auerlo el sabido, sin que para esto sea necessaria interpellacion ni monicion, ni lapso de mas termino, ni otra diligencia alguna.

¶ Yten, si alguno delos llamados a este Mayoradgo, nasciere loco, o mente capto, o mudo y surdo juntamente, o le sobreuinieren las dichas enfermedades, o qualquier dellas despues de nascido, antes que succeda en este Mayoradgo que en tal caso el que tuuiere los dichos deffectos no succeda ni pueda succeder en el y passe la successiō del al siguiēte engrado siendo las dichas enfermedades perpetuas. Pero si despues de hauer succedido enel dicho Mayoradgo lesobreuiniere alguna delas dichas enfermedades mando, que por ello no sea excluydo, ni priuado de la succession del.

6 ¶ Yten, que no succeda ni pueda succeder en este mi Mayoradgo clerigo de orden Sacro, ni Monja, ni Frayle, ni Canonigo Reglar, ni otro ningun religioso professo: sino fuere de orden militar, o caualleria, que a los tales no los excluyo: saluo siendo de orden en que conforme a sus establescimientos no se puedan casar.

7 ¶ Yten mando que de los bienes libres, que dexo fuera deste mi Mayoradgo se den a cada vno de los hijos y hijas, que dexo de mas de mi hijo mayor tantos mil Ducados: para su dote y alimentos los

q tales

quales les dexo por la via y forma que meior de derecho aya lugar, y mando que si para el cumplimiento de la dicha cantidad no bastaren mis bienes libres se cumpla delos deste mi Mayoradgo.

8 ¶ Ytem, que passando este mi Mayoradgo de vn successor en otro conforme, ala disposicion del: aunque sera del primero heredero, enel segundo llamado, o en los de mas, ninguno de los dichos herederos llamados y successores dellos pueda sacar quarta Falcidia, ni Trebellianica, ni otra cosa alguna por razon de la restitution, ni por otra causa, ni razon.

9 ¶ Ytem, que dētro de seys meses: como qualquiera de los llamados a la succession deste mi Mayoradgo succediere enel sea obligado, a hazer inuētario solenne iurado de todos los bienes en que succediere, so pena que si no lo hiziere dentro del dicho termino se defiera iuramento in litem contra el, y sus herederos al siguiente en grado sobre los bienes, que pretendiere que faltan del.

10 ¶ Ytem que lo accrescentado en los bienes deste mi Mayoradgo en qualquier manere siga en todo la naturaleza del mismo Mayoradgo principal, y que si algūa cosa se deteriorare, o diminuyere en el por culpa del successor sea obligados a pagarlo sus herederos aunque la deterioracion aya succedido por culpa leue del possedor y no aya auido en ello dolo ni lata culpa.

11 ¶ Ytē que luego como succediere en este mi Mayoradgo qualquiera de los llamados a la succession del, antes que tome y apprehenda la possession de los bienes enel contenidos sea obligado, a hazer pleyto omenaje segun fuero de Espaāa en manos de vna persona que sea caualliero hijodalgo de cumplir e guardar todas las clausulas, y condiciones del como enellas se contiene, y no lo cumpliēdo de mas de las penas en que incurriere cōforme a la disposicion deste Mayoradgo y de ser excluydo de la succession del incurra en las penas en. que caē, e incurren los caualleros hijosdalgo, que no guardan sus pleytos omenajes.

12 ¶ Ytē reseruo en mi el vsufructo de los dichos bienes por los dias de mi vida, y el exercicio de la jurisdicion y señorio de las dichas villas y el derecho de poder mudar, reuocar y alterar en todo, o en parte, lo contenido en este mi Mayoradgo, quando y como quisiere y por bien tuuiere, en firmeza de lo qual, o torgue esta escriptura de Mayoradgo, que fue fecha y otorgada en la villa de, &c.

¶ Si el instituidor quisiere hazer el Mayoradgo irreuocabile, entregue la possession por clausula de cōstituto, o precario, o entrega de escriptura, o reseruacion de vsufructo, y prometa de nō reuocarle ni alterarle, ni limitarle en cosa alguna, y renuncie la licencia, que tiene de reuocarlo despues de hecho: por la facultad Real. Y declare, que no quiere vsar della a ora ni en tiempo alguno, porque por estas clausulas se hara irreuocable el Mayoradgo siendo hecho por via de contrato, o simplemente y no por via de vltima voluntad.

¶ Hæc est igitur Hispanorum Primogeniorum forma, in qua (ni fallimur) nihil superfluum adiectum est, nec aliquid necessarium prætermissum. sed quoniam ex institutorum arbitrio plura alia in Maioratibus adiici solent, operæpretium duximus ea, in hac parte non prætermittere. Qua in re sciendum est plures ex Primogeniorum institutoribus interdum prædictis clausulis adiicere solitos esse, quod si Primogenium in filiumfamilias iuxta eiusdē vocationes deuenerit, pater eius donec ab eius potestate exeat, non possit vsufructu eiusdem Maioratus frui, sed ex fructibus solā decimam partē pro administrationis labore percipiat. Reliquumque in Maioratus augmentum conuertatur. Item quòd si successor tempore, quo in Maioratu successerit, fuerit infans, seu pupillus, vsquequò peruenerit in ætatem viginti annorum, non possit frui: nisi tertia parte fructuum Maioratus. Id autē, quod supererit, in ipsius Maioratus augmentum conuertatur. Item, quòd successor, in matrimonio contrahendo teneatur requirere consiliū patris, vel matris, vel tutoris, seu curatoris, seu q̄ non cōtrahat matrimonium cum personis certæ qualitatis, vel quòd cōtrahat, cum certa persona, vel quòd in sequentem vocatum non transeat instātia cœpta cum præcedenti successore, vel quòd eidem non noceat sententia lata contra præcessorem: etiamsi eius hæres sit, vel quòd possessores ipsius Maioratus non sint veri domini: sed solum vsufructuarij, vel quòd possessor possit excludere à successione Maioratus filiū suum Primogenitū: si sibi ingratus fuerit, & quòd is, qui commiserit crimen lesæ Maiestatis diuinæ, vel humanæ: si fuerit restitutus, possit nihilominus in Maioratu succedere. Item quòd si is, qui est Religiosus alicuius militiæ, ex cuius instituto matrimonium contrahere non potest, tēpore delatæ successionis inueniatur ad contrahendū dispensatus, in Maioratu succedere possit. Atq; alia plura, quæ vnusquisque institutor ex voluntatis arbitrio considerat: sed quoniam ex his conditionibus, quædam non omnibus placere solēt: quædam verò iniustæ, atque aduersus iuris dispositionem mihi videntur, in hac Primogeniorum forma illas non adieci: sed de eis in hac parte memini, vt institutor eas, quæ sibi placuerint, eligat: cæteras verò reiiciat.

¶ Cùm autem ea, quæ in hoc libro scripta sunt: non solùm Hispanis, verùm etiam exteris vtilia esse possint, propter ea, quæ supra libro 1. capit. 1. ad finem annotauimus, conueniens mihi visum fuit scripturam Maioratus, quam Hispano sermone præposui, in hac parte Latinis verbis repetere: vt ab omnibus gentibus, ac nationibus eius substantia percipi valeat.

Scriptura Maioratus ex Regia facultate instituti.

IN nomine Dei Omnipotentis Patris, Filij & Spiritus sancti Trini, & vnius, qui viuit, & regnat per infinita secula seculorū. Quoniam ex bonorū diuisione patrimonia destruuntur, memoriáq; ac familiæ personarum nobilium, atq; illustrium abolentur atque supprimi solent, pluráq; alia incommoda contingunt, è contrario autem ex Primogeniorum institutione patrimonia integra & indiuisa perpetuò remanent, familiæque ac patrimonia institutorum conseruantur perpetuáque efficiuntur, successoresq; eorum, Deo ac Regibus seruire potiori quadā obligatione obnoxij, atque astricti sunt, ac sorores pauperes alendi, & dotandi onus subire debent, pluráq; alia facere tenentur, quæ in maximā Reipublicæ vtilitatem futura sunt: idcircò notum

Universidad de Sevilla Biblioteca

sit omnibus præsens instrumẽtum Maioratus visuris,& inspecturis,quod ego Titius talis ciuitatis vicinus, virtute Regiæ facultatis ad id mihi cõcessæ ab inuictissimo, & potẽtissimo Philippo secundo Hispaniarum Rege,expeditæq; à Regiis Consiliariis,qui eius Cameræ præsunt,atque subscriptæ à Francisco de Erasso à secretis præfati Regis Catholici,Cuius tenor est huiusmodi.

Facultas Regia.

¶PHILIPPVS, &c. Quoniam à vobis Titio talis ciuitatis vicino, nobis expositum fuit, quòd ex bonis mobilibus, & immobilibus, quæ ad præsens possideris, & in futurum possidebitis, vultis Maioratum instituere in persona vnius ex filiis, ac filiabus vestris, quos hucusque procreastis,seu procreabitis in futurum, & eorum descẽdentibus. Fuitque mihi supplicatum, vt præstarem vobis licentiam, & facultatem, vt id efficere possitis:cum clausulis,vinculis,conditionibus, substitutionibus,restitutionibus, & pœnis, quas in eo vobis apponere libuerit, seu prout Nobis aliàs visum fuerit. Nósque attendentes seruitia, & obsequia, quæ à vobis præfato Titio nobis exhibita sunt, & exhibentur in futurum, & vt personæ, & domus vestræ memoria perpetua remaneat id facere decreuimus. Perindeque per præsentem facultatem (ex nostro proprio motu, certa scientia atque potestate Regia, & absoluta, qua in hac parte vti volumus, & vtimur:tanquam Rex, ac dominus naturalis non recognoscens superiorem in temporalibus) concedimus licentiam & facultatem vobis præfato Titio,vt ex bonis mobilibus,& immobilibus,redditibus,& hereditatibus,& quibuscunque aliis bonis, quę nũc possideris,& possidebitis in futurũ, seu ex ea parte illorum qua vobis libuerit, possitis facere, & instituere dictum Maioratum in vita, seu in morte ex vestro testamento,seu vltima voluntate, seu ex donatione inter viuos,vel causa mortis, vel ex alio relicto, vel institutione, seu ex quacunque alia dispositione,prout vobis visum fuerit. Possitisque relinquere præfata bona vestra,via,& titulo Maioratus,vni ex prædictis filiis,ac filiabus,ac nepotibus vestris:prout vobis libuerit,& eius descendentibus, & in eorum defectum aliis personis:prout ex vestro testamento,aut ex alia dispositione dispositum fuerit, cùm vinculis, regulis, institutionibus,prohibitionibus,pœnis, viribus, & aliis,quæ vobis libuerit,& prout à vobis fuerit stabilitum, & ordinatum cuiuscunque modi, vigoris, effectus, ac ministerij id fit, vel esse poterit, vt deinceps ea bona, ex quibus præfatum Maioratum instituetis, habeantur pro bonis Maioratus inalienabilibus, & indiuisibilibus, & vt ex quacũque causa quæ sit,vel esse poterit, necessaria,voluntaria,lucratiua,onerosa, opere pio, dote,seu donatione propter nuptias, non possint vendi,permutari, hypothecæ subiici,nec alienari,per præfatos filios,ac descẽdentes vestros, nec per alias personas, quæ in dicto Maioratu,quem virtute huius facultatis instituetis, successerint, nec hoc tempore, nec in futurum, nec alio tempore in perpetuum. Ita vt illæ personæ,in quibus sic præfatum Maioratum instituetis, ac eorum descendentes, illum habeant pro bonis Maioratus inalienabilibus,ac indiuisibilibus, & restitutioni subiectis:prout per vos fuerit factum, præceptum,ordinatum,stabilitum,institutum, & relictum in dicto Maioratu, cum omnibus clausulis,submissionibus,conditionibus, substitutionibus,quæ in eo apposueritis, & apponi volueritis in dictis bonis, tẽpore, quo virtute huius nostræ facultatis ea Maioratui,ac vinculo subieceritis,& in posterum quocunque alio tempore,quo vobis libuerit, & vt in vita vestra, seu tempore mortis vestræ,& quandocunque volueritis, possitis minuere,& augere,corrigere, reuocare, seu emendare præfatum Maioratum, & vincula, & conditiones, quæ in eo apposueritis in totum, vel in parte,& illud dissoluere, & de nouo facere ac instituere semel,vel pluries.Quia nos ex nostra certa scientia,proprio motu,potestate Regia, & absoluta, qua in hac parte vti volumus, & vtimur: (prout dictum est,)illud approbamus, habemúsque pro firmo,rato,grato,stabili, ac valituro:pro nunc, & in perpetuum, & ex nunc habemus pro appositio in hac nostra facultate illum Maioratum,quem sic instituetis,ac ordinaueritis:prout si de verbo ad verbum hic insertus, ac incorporatus fuisset. Illúmque confirmamus, laudamus & approbamus, habemúsque pro firmo, & valido : pro nunc, & in futurum: prout, & secundum, & cum conditionibus, vinculis, firmitatibus,clausulis,pactis, derogationibus, submissionibus,pœnis,& restitutionibus,quæ in dicto Maioratu per vos facto & instituto, fuerint appositæ, & contentæ. Et supplemus omnes, & quoscunque defectus, obstacula, & impedimenta,& alia quæcunque siue facti, siue iuris, siue formæ, siue substantiæ,siue solennitatis,quæ ad validitatem aut corroborationem huius nostræ facultatis, & eorum, quæ eius virtute feceritis, & instituetis, & cuiuscunque partis eorum fuerit factum, requisitum, necessarium, aut conueniens. Dummodò astricti sitis, ad relinquendum aliis filiis, ac filiabus vestris,quos nunc habetis,& habebitis in futurum,qui non debent pro nunc succedere in dicto Maioratu,alimenta, & si non sint in tanta quantitate: quanta eis posset pertinere pro sua legitima portione Item dignamur,& volumus,quòd si præfati filij,ac filiæ vestræ,in quorum persona prędictum Maioratum instituetis, seu eorum descendentes, seu personæ, quæ in eo successerint, commiserint quæcunque crimina, ex quibus debeant bona sua, aut partem eorum amittere, siue per sententiam, siue ipso iure, seu ex quacunque alia causa, quòd præfata bona, ex quibus sic dictum Maioratum instituetis iuxta supradicta non possint ex aliquo crimine, perdi, nec amitti. Imò eo casu ipso facto transeant in illum, seu illos, quibus ex dicti Maioratus dispositione trãsire debuissent, si dictus delinquẽs mortuus fuisset antequàm præfatum crimẽ perpetraret: nisi talis persona, vel personæ commiserint crimen hæresis,vel læsæ Maiestatis,vel peccatum nefandum contra naturam. Quia in quocunque horum casuum præcipimus, ac volumus, quòd perdant, & amittant dicta bona, ac si non fuissent Maioratui subiecta. Item dummodò prædicta bona ex quibus dictum Maioratum instituetis sint vestra propria : non enim intendimus, ex his præiudicium aliquod inferre Regiæ nostræ

nostræ coronæ, nec alicui alij tertio. Quæ omnia volumus,ac præcipimus fieri, atque adimpleri,non obstante lege disponente, quod habens filios, ac filias legitimas, solùm possit quintum bonorum suorum pro anima sua legare, & meliorare vnum ex filiis, seu nepotibus suis in tertio bonorum suorum. Et aliis iuribus disponentibus, quòd parentes non possint priuare filios suos legitima portione, quæ eis pertinent in bonis suis, nec apponere illis in ea conditionem, nec grauamen aliquod, nisi eos ex causis in iure statutis legitimæ exhæredauerint, atque non obstantibus quibuscunque aliis legibus, foris, iuribus,stylis,consuetudinibus, pragmaticis sanctionibus horum Regnorum specialibus, seu generalibus, in curiis seu extra illas promulgatis, quæ contra prædicta sint, vel esse possint : quauis de eis, & quacunque illorum debuisset fieri expressa, ac specifica mentio. Nos namque per præsentem facultatem ex dictis proprio motu, certa scientia, potestate Regia & absoluta, habentes dictas leges, & quamcunque illarum pro expressis, cum illis, & quacunque illarum dispensamus,easque abrogamus, derogamus, cassamus, & annullamus, atque nullas,ac nullius valoris,& effectus esse pronunciamus, in quantum ad hoc attinent vel attinere possunt. Eis, quo ad alia, in suis viribus, & vigore deinceps permanentibus,dummodò (vt dictum est,) teneamini relinquere aliis filiis vestris alimenta : & reliqua necessaria ad victum & vestitũ etsi non sint in tãta quantitate quanta eis posset pro sua legitima pertinere. Et per hanc nostram facultatem exhortamur sereniſſimum Principem Carolum nostrum charissimum, & amantissimum filium, præcipimusque Infantibus, Prælatis, Ducibus, Comitibus,Marchionibus, Optimatibus, Magistris ordinum, Prioribus, Commendatariis, Subcommendatariis, Præfectis Castrorum, atque domorum fortium, & planarum, & Regiis nostris Consiliariis, Præsidentibus, Auditoribus, & aliis Magistratibus nostræ Curiæ, & nostrorum Regiorum conuentuum, executoribus nostræ domus, & Curiæ, & prædictorum Regiorum conuentuum, omnibusque Præsidibus, Assistenti, Gubernatoribus, aliisque iudicibus, quibuscunque horum nostrorum Regnorum, ac dominij, atque nostrorum Indiarum, Insularum, ac terræ continentis maris Oceani, qui nunc sunt, vel erunt in futurum, quod seruent, & adimpleant, faciantque seruari, & adimpleri vobis præfato Titio, filiisque, ac filiabus vestris, ac aliis personis, in quibus institutus fuerit hic Maioratus, ac descendentibus suis istam gratiam & facultatem, licentiam, mandatum, & authoritatem, quam vobis concedimus, ad faciendum omnia ea quæ eius virtute feceritis, atque instituetis in omnibus & per omnia: prout in hac facultate continetur. Et quod in his, nec aliqua parte eorum impedimentum non apponant, nec apponere sinant,nec permittant. Quòd si vos aut illi volueritis nostrum priuilegium confirmationis, præcipimus, & mandamus nostris Quæstoribus maximis, atque Tabellionibus maioribus priuilegiorum,& confirmationum,& cæteris officialibus, qui assistunt tabulæ nostri sigilli, quod vobis illud expediant, & sigillent cum omnibus viribus, & firmitatibus, quæ sibi petitæ fuerint, & vobis expediant. Et Antonio Arriolæ familiari nostro, quod rationem huius facultatis accipiat. Et nullus ex eis quidpiam his contrarium facere præsumat sub pœna nostræ indignationis, & centum mille dipondiorum nostro Fisco adiiciendorum. Dat. &c.

¶Declarans igitur: prout ante omnia ego præfatus Titius declaro, quod volo vti prædicta Regia facultate in eo solùm, in quo est vel esse potest necessaria ad maiorem vim, & firmitatem eorum, quæ in hoc Maioratu dispositа fuerint. In his namque, ad quæ non fuerit ad prædictum effectum præcisè necessaria, ea solùm facultate, quæ à legibus Regiis mihi ad id concessa est, vti volo. Profiteor, quod instituo Maioratum ex Castris,& oppidis, &c. Cùm suis iuribus, tributis,ac redditibus, & mero,& mixto Imperio, terminis, ac iurisdictione, & cum omnibus aliis his annexis, & pertinentibus. Cùm vocationibus, substitutionibus, vinculis, & conditionibus sequentibus. Quas conditiones volo vim propriarum conditionum habere. Atque ex nunc declaro, quòd non intendo vocare, seu habere pro vocatis nisi illos tantùm, qui eas obseruauerint. Et illos, qui eas seruare neglexerint volo haberi pro non vocatis ac præteritis,& exclusis, ab huius Maioratus successione.

¶In primis, quod ex die mortis meæ in futurum succedat perpetuò in prædictis bonis Seius filius meus Primogenitus legitimus, & filij eius,legitimi seu legitimati per subsequens matrimonium, & non alias. Ita vt semper præferatur natu maior minori, & masculus fœminæ, etiamsi fœmina sit maior natu, & linea vltimi possessoris omnibus aliis lineis. Et deficiente linea descendentium masculorum & fœminarum præfati Sæij filij mei Primogeniti succedat in dicto Maioratu Mæuius filius meus, secundogenitus, ac eius descendentes, & eis deficientibus, filius, vel filia, tertius & quartus,& sui descendentes eodem ordine, & deficientibus descendentibus meis masculis, & fœminis,succedat in dicto Maioratu consanguineus meus transuersalis propinquior eodem ordine, considerata semper propinquitate, siue respectu

¶ Si voluerit institutor fœminas, excludere ab huius Maioratus successione, debet vocare seper descendentes masculos filij Primogeniti masculi, & in defectum illorum secundogeniti masculi, & sic de alijs filijs masculis absque vocatione fœminæ, & non dicendo, quod masculus fœminæ præferatur. Et post has masculorum vocationes factas, adijcere debet, quod idem ordo seruetur in omnibus suis descendentibus, & transuersalibus perpetuò. Ita vt non possit in hoc Maioratu vnquam succedere ex quacũque causa opinata, vel inopinata aliqua fœmina descendens ab institutore, vel trãsuersalis, nec aliquis masculus, qui à fœmina descendat cuiuscunque conditionis, qualitatis, ac propinquitatis existat : quia ipse illas

excludit, & vult haberi pro excluſis, inhabilibus, atque incapacibus ab huius Maioratus ſucceſſione, atque omnes maſculos ab illis deſcendentes: ita vt nullo caſu valeant in eo ſuccedere. Hæc namq; eſt ſua præciſa, atque enixa voluntas. Debet tamẽ prouidere, quòd in caſu, quo ex hac clauſula excludatur filia, vel neptis vltimi poſſeſſoris, & dos competens à ſucceſſore præſtanda ſit.

deſcendentium, ſiue tranſuerſalium ab vltimo poſſeſſore. Atque ita, vt ſemper filius, vel deſcendens à filio Primogenito perſonam parentis ſui mortui viuente vltimo poſſeſſore, vel eo mortuo repræſentet, ſiue ſit deſcendens, tranſuerſalis, in quocunque gradu conſanguinitatis exiſtat, etiáſi nec à Maioratus inſtitutore, nec ab vltimo eius poſſeſſore deſcendat: atque etiã ſi ſit gradus ipſe talis in quo de iure communi reſpectu tranſuerſalium repræſentatio non admitteretur.

¶Item, quod prædicta bona ſint perpetuò bona Maioratus, inalienabilia, indiuiſibilia, & impræſcriptibilia, nec poſſint cedi, renuntiari, nec præſcribi: etiam tali præſcriptione, cuius initij memoria non exiſtat, nec etiam poſſint vendi, alienari permutari, nec hypothecæ, nec cenſui ſubijci, nec per longum tempus locari, etiamſi ipſa alienatio, ſeu hypotheca procedat ex cauſa dotis, ſeu donationis propter nuptias, ſeu fiat ad redimendum poſſeſſorem, ſeu alium quemcunque à captiuitate. Nec prædicta alienatio fieri poſſit ex teſtamento, nec ex contractu, nec vltima voluntate, etiamſi fiat ex cauſa ipſi Maioratui vtiliori, ſeu inſtituendo in his bonis illum. qui vltimo poſſeſſori debuiſſet ab inteſtato ſuccedere, nec ex alia quacunque cauſa neceſſaria, ſeu voluntaria cuiuſcunque qualitatis exiſtat opinata, ſeu inopinata: etiamſi ad id efficiendum Regia facultas interueniat. Imò eo ipſo qualiſcunque ex huius Maioratus ſucceſſoribus contrarium fecerit, ſeu facere tentauerit, aut ad id Regiam facultatem impetrauerit, vel ea vſus fuerit, etiamſi ei à Principe proprio motu concedatur, ſucceſſio huius Maioratus tranſeat in ſequentem ſucceſſorem: ac ſi is ſucceſſor naturaliter mortuus fuiſſet.

¶Item, quòd ſi aliquis ex huius Maioratu ſucceſſoribus, (quod Deus auertat,) commiſerit crimen hæreſis, ſeu læſæ Maieſtatis, vel aliquod aliud crimen, ex quo poſſit perdere bona huius Maioratus, vel partem eorum eo ipſo, quod illud commiſerit, vel de illo committendo tractauerit: ſuccedat in hoc Maioratu ſequens in gradu tam in proprietate: quàm in poſſeſſione, & vſufructu. Ita vt ratione dictorum crimininum non poſſit ſuccedere, nec ſuccedat in dictis bonis, nec in aliqua illorum parte Fiſcus regius, nec in vſufructu, nec in proprietate, nec aliquo alio modo. In quo profiteor non eſſe intentionis, nec voluntatis meæ fraudem Fiſco facere: ſed ſolùm familiam, atque memoriam nominis mei conſeruare prouidendo, vt dicta bona nullo pacto ab ea exire valeant.

¶ Si inſtitutor voluerit, quòd hic Maioratus cum alio nunquam miſceatur, adijcere debet, quòd ſucceſſor deferat nomen & arma ſuæ familiæ ſola abſque mixtura alterius nominis, nec armorum, & quòd eo ipſo, quod contrarium fecerit, ſucceſſio Maioratus in ſequentem pertranſeat. Vel præcipiat, quòd Maioratus hic non valeat cum alio coniungi, & quòd ſi in perſona filij Primogeniti concurrat duorum Primogeniorum ſucceſſio, intra triginta dies eligat vnum illorum, alterúmque in filium ſeu filiam ſecundogenitos pertranſeat, eis tamen non exiſtentibus, poſſit per tempus vitæ ſuæ primogenitum poſſidere, eoque decedente, diuidantur inter filios ſuos, prædicto ordine obſeruato.

¶ Si inſtitutor voluerit excludere omnes defectuoſos: vbi inquit, quod non ſuccedat furioſus, nec mente captus, nec ſurdus, nec mutus, adijcere debet, nec cæcus, nec hermaphroditus, nec mancus vtraque manu, nec vtróque pede claudus, nec gaſus, ſeu leproſus à natura. Hoc autem ſumme attendendum eſt, videtur namque, quod hi iure excludi non valeant niſi inſtitutor aliud diſpoſuerit. Animaduertendum autem eſt, quòd æquum erit, vt his & omnibus aliis filiis ac deſcendentibus vltimi Maioratus poſſeſſoris, qui ex dictis defectibus excluſi fuerint: ex fructibus Maioratus alimenta competentia præſtari præcipiantur.

¶Item, quòd non ſuccedat, nec ſuccedere poſſit in hoc Maioratu clericus in ſacris ordinibus conſtitutus, nec monachus, nec monialis, nec canonicus regularis, nec quiuis ali' religioſus profeſſus, niſi profeſſus fuerit, in aliquo ex ordinibus militaribus. Hos namque excludere non intendo: niſi profeſſus fuerit in aliquo ex ordinibus militaribus, in quo ſecundùm eiuſdem ordinis ſtatuta matrimonium contrahere non valeat.

¶Item, quòd ſucceſſores huius Maioratus teneantur appellari, ac denominari nomine & cognomine meo, deferréque arma familiæ meæ plana, atque directa, prout ego illa defero, nominationem nominis mei, atque armorum delationem cæteris præferendo, deferendoque arma mea in loco præeminentiori. Quod ſi id ſic non adimpleuerint, ipſo facto huius Maioratus ſucceſſio tranſeat in ſequentem ſucceſſorem. Dum tamen anteà per tres menſes poſt delatam ſucceſſionem, & ſcientiam delationis eiuſdem in non implendo perſeueret, abſque eo quod ad id ſit neceſſaria interpellatio, nec monitio, nec maioris tẽporis lapſus, nec aliqua alia diligentia.

¶Item, quòd ſi aliquis ex vocatis ad huius Maioratus ſucceſſionem natus fuerit furioſus, aut mente captus, vel mutus & ſurdus ſimul, ſeu ſuperuenerint ei prædicta impedimenta poſt eius natiuitatem, antequàm in hoc Maioratu ſuccedat, quòd eo caſu is qui præfatos defectus habuerit, non ſuccedat, nec ſuccedere poſſit in hoc Maioratu: ſed tranſeat illius ſucceſſio in ſequentem in gradu: dummodò dictæ infirmitates perpetuæ ſint. Sed ſi poſtquam in hoc Maioratu ſucceſſerit, ſuperuenerit ei aliqua dictarum infirmitatum, volo quod ex eo non excludatur ab huius Maioratus ſucceſſione.

via, & forma qua eis relinqui iure debent. Atque volo, quòd ſi ad præfatam quantitatem eis aſſignandam bona libera non ſufficiant, ex bonis huius Maioratus adimpleatur.

¶ Item, quòd quoties bona huius Maioratus de vno ſucceſſore in alium iuxta huius diſpoſitionis formam tranſierint: etiamſi hæc ſucceſſio ſit de primo hærede in ſecundum vocatum, vel alias: nullus ex vocatis, nec hæres poſſit ex dictis bonis Falcidiam, nec Trebellianicam, nec quidpiam aliud ratione reſtitutionis, nec ex alia cauſa detrahere.

¶ Item, quòd intra tres menſes à die delatæ ſucceſſionis computandos, quicunque huius Maioratus ſucceſſor teneatur facere inuentarium ſolenne, ac iuramentũ de omnibus bonis, in quibus ſucceſſerit: quòd ſi intra hoc tempus illud non fecerit, deferatur iuramentum in litem contra ipſum, atque eius hæredes ſequenti in gradu ſuper his bonis quæ prætenderit ex hoc Maioratu deficere.

¶Item, quòd omnia ea, quæ in bonis huius Maioratus aucta fuerint quocunq; modo, ſequantur in omnibus, & per omnia eiuſdem Maioratus principalis naturam, & quòd ſi aliquid ex his deterioratum, vel diminutum fuerit, culpa poſſeſſoris etiam leui, teneantur eius hæredes illud reficere, ac reſarcire.

¶Item, quòd eo inſtanti, quòd quicunque ex vocatis in hoc Maioratu ſucceſſerit, antequàm eiuſdem poſſeſſionem apprehendat, teneatur homagium ſolenne iuxta Hiſpaniæ conſuetudinem in manu perſonæ nobilis (qui vulgo dicitur *Hijo dalgo,*) facere, de adimplendo, & obſeruando omnes clauſulas, & conditiones huius Maioratus: prout in eis continetur, & quòd ſi eas nõ adimpleuerit, vltra pœnas, in quibus incurrerit iuxta huius Maioratus diſpoſitionem: incurrat in illis in quibus incurrunt nobiles (qui vulgo dicuntur *Hijos dalgo,*) qui ſua homagia non ſeruauerint.

¶Item, reſeruo mihi vſumfructum dictorum bonorum, pro omnibus diebus vitæ meæ, atque exercitium Iuriſdictionis, ac Dominij dictorum Caſtrorum, & oppidorum,, iuſque ac facultatem mutandi, reuocandi, & alterandi in totum, vel in parte ea quæ in hoc Maioratu continentur: quando, & quomodo mihi viſum fuerit, ac libuerit. Pro cuius rei robore, ac firmitate, hoc Maioratus inſtrumentum feci. Quod fuit factum ac roboratum apud oppidum de, &c.

¶ Si inſtitutor voluerit Maioratum ita inſtituere, vt nullo pacto reuocari poſſit, debet poſſeſſionem bonorum Maioratus primo ſucceſſori tradere ex clauſula conſtituti, vel præcarij, vel traditionis, ſcripturis, ſeu vſusfructus reſeruationis, promittétque ſe illum non reuocaturum, nec in aliquo mutaturum, nec limitaturum, renuntiando licentiæ ſibi à Regia facultate conceſſæ, vt poſſit Maioratum tam inſtitutum, atque abſolutum quoties ſibi libuerit, reuocare profitendo, quòd tunc nec vllo tempore ea facultate vtetur, ex his namque clauſulis Maioratus irreuocabilis efficietur, dummodò in contractu aut ſimpliciter, non autem in vltima voluntate, inſtituatur.

Finis ſecundæ partis.

Universidad de Deusto
Biblioteca

DE ORDINE SVCCEDENDI IN HISPANORVM PRIMOGENIIS.

LIBER TERTIVS.

Capita quæ in hoc Tertio libro continentur.

IN Primogeniorum ſucceſsione maiorē natu eſſe cæteris præferendum. Caput primū.
In quibus caſibus Primogenitus à Maioratus ſucceſſione excludatur. Caput ſecūdū.
Filij legitimati, vel etiam naturales non legitimati: vtrum filiis legitimis deficientibus ad Maioratuum ſucceſſionem admittantur. Caput tertium.
Fœminam Primogenitam ad Maioratus ſucceſſionem maſculo eiuſdem lineæ,& gradus deficiente, admittendam eſſe excluſis maſculis remotioribus. Caput quartum.
Quando fœminæ Primogenitæ propter maſculos remotioris lineę,& gradus à Maioratus ſucceſſione excludātur. Caput quintū.
Qualiter in Hiſpanorum Primogeniis ex repræſentatione ſuccedatur. caput Sextum.
Ad quas perſonas, caſus, atque gradus in Primogeniorum ſucceſſione repræſentatio protrahenda ſit. Caput ſeptimum.
Quādo ex Maioratus inſtitutoris peculiari diſpoſitione, in eius ſucceſſione repræſentatio admittenda non ſit. Caput octauum.
Proximitas in Maioratus ſucceſſione: vtrum reſpectu inſtitutoris, an vltimi poſſeſſoris conſideranda ſit. Caput nonum.
Maioratus ſucceſſionem in pendenti etiam per momētum exiſtere non poſſe, ſed mortuo vltimo poſſeſſore, illico ad proximiorem deferri. Caput decimum.
Qualiter inter Maioratus ſucceſſorem, & vltimi poſſeſſoris hæredes, fructus pendentes diuidendi ſint. Caput XI.
Qualiter mortuo vltimo Maioratus poſſeſſore: in ſequentē ſucceſſorē dominium, atque poſſeſſio ciuilis, & naturalis bonorum Maioratus, ipſo iure transferantur. Caput XII.
De remedio poſſeſſorio, quod ex l. 45. Tauri Maioratus ſucceſſori

Universidad de Deusto
Biblioteca

pro consequenda actuali tenuta, seu possessione rerum Maioratus præstari solet. Caput XIII.

Vtrum is, qui Maioratus successionem mortuo vltimo possessore prætendit, valeat eo viuente actionē proponere, vt post mortē eiusdem, verus ipsius Maioratus successor declaretur. cap. XIII.

SVMMARIA CAPITIS SEQVENTIS.

1 *Primogenitus in regnorum, ditionum, ac quorumcunque Primogeniorum successione, cæteris præferendus est.*
2 *Primogenitus dicitur, qui primo natus est, non autem is, qui cæteros dignitate, vel alijs qualitatibus præexcellit.*
3 *Primogenitus, qui ante Maioratum à parente acquisitum natus est, præfertur secundogenito, post acquisitum Maioratum nato.*
4 *Filius primonatus præfertur, quanuis alter filius eiusdem vteri primò manum emiserit.*
5 *Filius primo natus præfertur, alteri eiusdem vteri, qui primò conceptus fuit.*
6 *Naturalis per subsequens matrimonium legitimatus præfertur secundogenito, qui ex matrimonio legitimatus fuit, quando ambo ex eadem matre nati sunt.*
7 *Filius legitimus secundogenitus præfertur filio naturali Primogenitu, qui ex alio matrimonio post natiuitatem secundogeniti contracto, legitimus effectus fuit.*
8 *Primogenitus naturalis, secundogenitum naturalem excludit, si ambo ex eodem matrimonio legitimi effecti sint.*
9 *Nepos legitimus ex filio naturali Primogenito superstite, ex matrimonio subsequenti legitimatus, filium secundogenitum legitimum à Maioratus successione excludit.*
10 *Filius naturalis ex matrimonio subsequenti legitimatus succedit in eo Primogenio, in quo vocantur filij legitimi nati, vel ex legitimo matrimonio procreati.*
11 *Filius naturalis non verus, sed putatiuus ex matrimonio subsequenti legitimus non efficitur.*
12 *Filius Primogenitus natus ex matrimonio putatiuo bona fide contracto in Primogenio succedit exclusis alijs filijs ex legitimo matrimonio procreatis.*
13 *Bona fides alterius ex coniugibus sufficit ad hoc, vt filius succedat in Primogenio vtriusque.*
14 *Legitimus pro parte, & pro parte illegitimus, quis esse non potest.*
15 *Filius Primogenitus natus ex matrimonio putatiuo bona fide contracto succedit in Maioratu ad cuius successionem filij legitimè nati, vel ex legitimo matrimonio procreati vocati sunt.*
16 *Filius Primogenitus naturalis ex subsequenti matrimonio legitimatus, succedit in Maioratu, etiamsi matrimonium in articulo mortis contractum fuerit.*
17 *Filius Primogenitus in Maioratus successione præfertur, etiamsi solum filium secundogenitum per momentum præcesserit.*
18 *Prius vel posterius dicitur quid: ratione modici interualli.*
19 *Successio Maioratus ex duobus ex vno vtero natis, cui adijcienda sit, quando nescitur quis eorum primo natus fuerit.*
20 *Duo filij ex vno partu editi, simul in Maioratu succedent, quando nescitur quis illorum primo natus fuit.*
21 *Regni successio cui deferenda sit, quando duo filij ex eodem partu nati sunt, & ignoratur quis primo natus fuerit.*
22 *Lex. 2. ti. 15. par. 2. & l. 13. ti. 33. par. 7 declarantur.*
23 *Feuda dignitatum regalium ob scandalum vitandum, diuidi possunt.*
24 *Imperatores plures simul Imperium Romanum interdum administrârunt.*
25 *Reges plures Hispaniarum Regnum interdum administrârunt.*
26 *Regni administratio inter duos Reges diuidenda est, quando ad illos simul eius successio delata fuerit.*
27 *Filius Primogenitus ex vno ex Regibus, primo natus, in Regno in solidum succedere debet.*

Impri

In Primogeniorum successione Maiorem natu esse cæteris præferendum.

CAPVT PRIMVM.

HISPANORVM Primogeniorum successionis materiam assiduam, frequentem, vtilem, necessariā ac summè etiam difficilem esse, omnibus, vel mediocriter eruditis satis perspicuū est. Ideóque ad ea quæ in hoc libro tractanda se offerunt, summa ope, ac consideratione animum intendere oportet, quæ tamen non tā latè prosequemur, quàm res ipsa exposcere videbatur, cùm plura quæ ad hanc tractationem expectare potuerunt, iam lib. 1. latius discussa sint, vbi de Primogeniorum natura differuimus, ad ea igitur quæ tum ibi, tum etiam libro. 2. de his dicta fuerunt lectores in hac patte remittimus. Nam præterquàm quòd ea in dictis libris dixisse necessariū fuit, vt eorum materia perfectè atque absolutè tractaretur, ea etiam illis in locis oportuit interponere veluti fundamenta quædam, quibus hæc quæ sequuntur inniterentur, neque hîc multarum quæstionum congerie, lectorem grauarent.

1 ¶ Illud autem in primis hac in re præmittendum se offert, in Maioratus successione primā causam esse Primogeniti, ita vt si inter plures in eodem gradu existētes de Maioratus successione cōtendatur: is qui inter eos maior natu fuerit in eius successione potior futurus sit. Quod ex Maioratus natura ac denominatione cōprehenditur, ea nāque est Primogeniorum natura, vt in illis vnus, isq; Primogenitus cæteris in eodē gradu existentibus exclusis, succedere debeat. Quod supra. lib. 1. c. 1. & 11. satis abundè ostensum est. Idq; in Regni & cæterarū ditionū & principatuū successione, atque in quocunq; alio Primogeniorum iure seruādum esse, ex pluribus probat, & ostendit satis eruditè, & ingeniosè præ cæteris Tiraquel. de Primogen. in præfati. à nu. 3. vsque ad fin.

2 ¶ Quæ Primogeniti prælatio, ad eos, qui Primò nati sunt, ætateque cæteros præcellunt: non autē ad eos, qui dignitate, vel genere, seu aliis qualitatibus maiores sunt referenda est: prout etiā probat idem Tiraquel. d. tract. de Primog. q. 1. nu. 10. cum seq. Qui plures idipsum existimantes refert. Idq; ipsum dixit Greg. Lopez. in l. 2. tit. 15. par. 2. in gl. verb. *Maioria*, in prin.

3 ¶ Hoc autem, quod de Primogeniti prælatione diximus adeò verum est, vt non solū procedat in Primogenito, qui post Maioratū à parēte acquisitum natus est: sed etiā in eo, qui ante Maioratus ipsius acquisitionem natus fuit: is nāque filio secundogenito post Maioratum acquisitum nato, præferēdus erit, Idq; probatur ex tex. in l. senatoris filiū in fi. ff. de senato. ibi. *Nec interest, an in senatoria dignitate eum susceperit, an ante dignitatē senatoriam.* l. cū aduocatio. C. de aduo. diuerso. iudiciorū. l. neq; Dorotheū. C. de Decurio. lib. 10. per quæ & alia iura hanc opinionē sequutus fuit Tiraquel. plures illā sequētes referens. de Primoge. q. 31. nu. 12. cum pluribus seq. præsertim. num. 27. Post Ioan. Lecerier. qui eam quæstionē plenissimè disputauit in eod. tract. de Primoge. li. 1. q. 12. idque ipsum sequitur Ant. Gomez. in l. 40. Tauri. nu. 67. & Greg. Lopez. in l. 2. tit. 15. part. 2. verb. *Si no el hijo mayor.* Idque indistinctè verum est.

¶ Secundò hoc etiam procedit in filio, qui primo loco natus est: quanuis alius filius eiusdem vteri primo manum emiserit. Quod probatur ex eo, quòd habetur Genesis. c. 38. de filiis Thamar. Idque sic resoluit Tiraq. de Primog. q. 1. nu. 8. 4

¶ Tertiò id etiam verū est in filio, qui primo loco natus est: quanuis alter geminus primo cōceptus sit. In Primogenitura namque tempus natiuitatis: non autem conceptionis attenditur. prout existimat Tiraq. de Primoge. d. q. 1. nu. 9. cuius rei inuestigatio parui momenti mihi videtur: cùm penè impossibile sit diiudicare inter duos filios, vno, atque eodem partu natos, quis eorum primò conceptus fuit. 5

¶ Quartò idipsum procedit, nedū in filio Primogenito, qui à principio legitimus natus fuit, sed etiam in eo, qui cum à principio naturalis esset ex postfacto ex matrimonio subsequēti, fuit legitimus effectus. Is nāque secūdo genitū legitimū à successione Maioratus excludet, cū ex matrimonio subsequenti verè legitimus efficiatur. Tex. in c. tanta. qui fil. sint legiti. l. cum quis. C. de natu. libe. lex. 1. ti. 13. part. 4. Idq; in Iure Primogenituræ loquendo verum esse cēsuerunt. Felinus in c. prudentiam in princ. nu. 9. de offic. delega. Ioan. Lecerier. de Primoge. lib. 1. q. 14. n. 19. Tiraquellus. de Primoge. q. 34. nu. 47. Greg. Lopez. in l. 2. tit. 15. par. 2. in glo. verb. *Si no el hijo mayor.* col. 3. ad fin. 6

¶ Hoc autem in filio Primogenito legitimato ex matrimonio subsequenti, ex quo etiam filius secūdogenitus legitimus natus est, apertissime procedit. Si verò aliud matrimonium mediū contractum fuerit, ex quo filius legitimus natus sit, is nō excluditur à Primogenito ex matrimonio subsequenti legitimato. Cùm enim in ipso filio legitimato semel ius Primogenituræ radicatū esset: nulla ratione fulciri posset eo iure, ex spe certa, atque considerabili, sibi iam acquisito, atque radicato, ex matrimonio subsequenti priuari posse, neque retrotractionem legitimationis filij Primogeniti in præiudicium filij secundogeniti legitimi, admittendam esse. Quam opinionē sequuti fuerunt Tancred' in suis quæstionibus. quæst. 9. & Barth. Brixien. quæst. 55. incipi. aliquis habuit filiū Ioan. Andr. qui solēnissimè quæstionē istā ad partes disputauit in regula, sine culpa. de reg. iur. lib. 6. col. 10. Quem sequitur Philip. Francis. ibi. nu. 5. Ioan. Andr. in c. tāta. qui fil sint legit. quē sequūtur Hēricus, Ant. Petrus de Ancharra. & Card. ibi. Alex. in l. Gallus. §. & quid si tātū. ff. de liberis. & posth. nu. 29. vbi Ias. nu. 89. & Galiaula. nu. 80. idipsum profitetur Mart. Lauden. de Primogen. col. 8. versiculo quæro proposita cōsuetudine. Ant. de Rosellis, qui quæstionem hanc etiā latissimè discussit. de legitimatione. lib. 1. de causa finali, seu effectiua legitimationis. n. 7. cū plurib. sequen. Ioan. Lecerier. de Primoge. lib. 1. quæst. 14. n. 20. Caro. Molin. in cōsuet. Parisiensi. ti. 1. §. 8. gl. 1. quæst. 7. nu. 35. Tiraquel. qui omniū latissimè id prosequitur de Primoge. quæst. 3. n. 3. & n. 43. Idem in repet. l. Si vnquam. verbo, susceperit liberos. nu. 64. C. de reuocan. dona. Soci. Iuni. consi. 52. nu. 7. li. 1. Alciatus lib. 3. paradoxorum. c. 13. Syluester Aldobrand. in §. fin. n. 14. inst. de nuptiis. Eámque opinionem. dixit cōmunem Cifuentes in l. 40. Tauri. in principio & Castillo. in l. 12. Tauri. num. 20. & Pala. Ruui. ibid. nu. 28. Quæ opinio proculdubiò 7

Universidad de Navarra Biblioteca

vera atq; cõmunis est,in iudicando q; & consulẽdo sequenda,& amplectenda,ex rationibus, quas optimè cõgerit Tiraquel.in d.q.34. Quanuis.D. Didacus de Couarr.& alij quos ipse nuncupatim refert,in Epito.super.4.2.parte.c.8.§.nu.28.Atq; Mencha.de succeſſ.progreſſ.lib.1.§.2.nu.89.contrariam sententiam eligere videantur.

8 ¶ Quæ omnia pari ratione ad duos filios naturales ex subsequẽti matrimonio legitimatos, extẽdenda erunt. Nam si hi ex vna cõcubina nati fuerint,inter eos Primogeniũ cõsequetur is,qui primo loco natus fuit. Si verò ex diuersis cõcubinis ,pcesserint,is qui prius ex matrimonio subsequẽti legitimatus fuerit, Primogeniũ obtinebit:quãuis alter maior natu sit,& mortua prima vxore,ex matrimonio subsequẽti legitimetur.Quod ex rationibus,quas prædixim',apertissimè deducitur, atq;id verũ esse profitetur Ioan. Lecerier de Primoge.lib.1.quæst.14.nu.27.& 28.atque Carolus Molin.in consuetud Paris.lib.1.§.8.glo.1.nu.37.

9 ¶ Quod autem diximus de filio maiori natu, ex matrimonio subsequenti legitimato præferendo: non solùm in ipso filio Primogenito,qui tempore contracti matrimonij viuus supererat, intelligendum est: sed etiam in eius filio legitimo parente ipso naturali iam mortuo tempore contractus matrimonij locum habet. Is námque veluti pater eius si viueret filiũ secundogenitum in casibus, quos præmisimus, à Maioratus succeſſione excludet.Sicut enim ex matrimonio subsequenti filius naturalis si viueret legitimus efficeretur.Ita etiã nepos legitimè ex eo , natus eo mortuo auo, legitimus efficitur.Quod dixit Bal.in c. innotuit. de electi.n.11.Soci.in l.Gallus.§. si eius col. 2. ff. delibe.& posth.Guillel Benedict.in rep.c.Rainũ tius.verbo,& vxorem el.1.n. 181.de testamen. vbi in hanc opinionẽ inclinare videtur Alciatus de præsumpti.parte.1.nu.10.Idem.li.3. paradoxorũ. cap.16.D.Didacus.de Couarr.in Epito. super.4. 2.par.c.8.§.2. nu.19. Mencha. qui id ex pluribus probat de succeſſ.progreſſ.lib.1.§.2. nu. 87. cum seq.Quæ opinio vera & probabilis,atque equitate plena mihi videtur, ex iuribus & rationibus quæ à præfatis Scrib.adducuntur.Tametsi cõtrariam sententiã veriorẽ esse existimẽt Guillel.Bal. & Alber.in l benignius.ff.de legib.atque Alex.in d.l.Gallus.§.si eius.n. 9. vbi inquit nullum vidisse,qui cõtrariũ existimauerit. & Ias. in l si is , qui pro emptore.ff.de vsucapi.n.121.Anto.de Roselis.de legitimati. in causa materiali legitimationis.nu.33.Ludo.de Sardis de naturalibus libe.ca. de legitimati.per verum matrimonium. quæst. 5. nu.19 Cattellia Cotta in memorialibus. verb. legitimati. Cremensis sing. 32. Hippol. sing. 121. Præpo.in cap.per venerabilem.nu.24.qui fil sint legiti.& alibi sæpè Scrib. Quorum opinio communis est.

10 ¶ Omissis autẽ pluribus aliis quæ circa hãc quartam ampliationem adduci possent, quæ possim obuia omnibus esse solent , duo tantùm , quæ in Primogeniorum succeſſione frequenter contingunt,prædictis adijciemus. Primũ quod Primogenitus naturalis,ex subsequenti matrimonio legitimatus:nõ solùm succedit in Maioratu in quo simpliciter filius legitimus ad eius succeſſionem inuitatur: sed etiã in eo Primogenio , in quo vocatur filius legitimus cũ ea adiectione , quod scilicet sit ex legitimo matrimonio procreatus , seu legitimè natus Tantanamque est vis matrimonij subsequuti,vt in filio ex eo legitimato,hæc etiam verba verificentur.Quod probatur ex tex.in cap. cum in cũctis de electione iuncto.tex.in c. innotuit,eod.tit.Idque in specie dixit Ant.per tex.ibi in d.c.innotuit.2.col.Paulus.in l.fi.num.5.& 6.C. de his,qui veniã ætatis.Impe.Decius consil. 155. nu.4.& 5.Idem in l.generaliter.§.fi.C.de insti. & substi.n.23.Idem Deci.in c.cũ in cunctis. de electi.n.29.Soci.in l.Gallus.§.si eius.n.5. versiculo. Tertius casus.ff.de libe.& post.Hippol.sing.142. Cãpezius.9.in tracta.de dote.1.par.5.partis principalis.quæst.59.in fi. Paris. consil 13.nu. 40.lib. 2.Ioan.Crot.in rep.l.Gallus.§.& quid si tantũ.ff. de liberis,& posth.nu.82.& 169.Carol.Moli.qui optimè id declarat in addi.ad Alexan. consilio. 5. lib.7.litera.A.Ripa in l.ex facto.§.si quis rogatus. n.47.ff.ad Trebel Iulius Clarus.§.feudũ. quæst. 82.versiculo.sed quid si feudũ Grego.Lopez in l. 2.titul.15.partit.2 in glo. verb. *Sino el hyo mayor.* colum.2.D.Dida.de Couarr.in Epito.super.4 c. 8 §.2.nu.30.Tiraquel de Primogen. quæst 34.n. 56.Matthæus de Afflictis in ca.1.§. naturalis versic.5.& vltimo nota.n.2 & 3.fi de feud. fuerit cõtro.inter dominũ & agna.post.And de Isern. ibi. Anto.Gabriel.cõmunium opinionum. li. 6.conclu.1.nu 12.cum sequen.vbi fœdere distinctionis opiniones cõtrarias quæ in hoc inueniũtur, conciliat: sed mihi hæc opinio , indistinctè vera & communis videtur sicque secundum illam non semel pronuntiatum vidi. Tametsi plures qui à præfatis Scriben.citantur, contrariam sentẽtiam veriorem esse profiteantur.

¶ Secundò,quòd hæc omnia intelligenda sint in filio verè naturali atque ex subsequẽti matrimonio legitimato.Nec in filio naturali putatiuo,qui ex concubinatu , ab ignorantibus impedimẽtum contracto,natus fuit,procedant. Quanuis enim in matrimonio putatiuo , ab ignorantibus impedimentum bona fide contracto, aliter dicendum sit , vt in sequenti ampliatione dicemus : in concubinatu autem ignorantia etiam probabilis impedimenti, filium naturalem non efficit. Cùm in eo casu detur opera rei illicitæ nec sit ille actus dignus tali fauore.Quod Ioan Andre. Antoni. & Abb.in ca.tanta.qui fil sint legiti.verum esse profitentur. Idque ipsum sequitur Henric. in cap. ex tenore.colum 2.eodem titul. Atque post longam altercationem resoluit Xuarez.in l.1.titulo.6 lib. 2.fori versiculo. Ad prædicta. Eosque sequutus fuit.D.Didac.de Couarru in Epito super. 4.dict. cap.8.§.2 numero. 17. Atque Dida.del. Castillo in l.11.Tauri.numer.10.& 11.Syluester Aldobrãdinus in §.final.numero.11.institut.de nupt. Fãque opinio. mihi vera,atque probabilis videtur: quanuis contrariam plures à præfatis Scrib.relati sequantur. Filius autem verè naturalis ex matrimonio putatiuo bona fide contracto , legitimus efficitur: adeò vt succedere possit in Primogenio ea lege instituto , vt in eo non nisi filius legitimus , atque ex legitimo matrimonio procreatus succedere valeat: prout Scrib. quos in sequenti ampliatione citabimus censuerunt.

12 ¶ Quinto,regula quã de Primogenito in Maioratus succeſſione præferendo præmisimus, ampliatur,vt procedat in filio Primogenito nato ex matrimonio putatiuo cõtracto, bona fide ab his, qui impedimentum ignorabant: dummodò matrimonium ipsum in facie Ecclesiæ contractum sit. Tex.in cap.ex tenore, qui filij sint legitimi &

Menochij cons. 442 tradit et explicat duas quinta necessaria. an°. 67. num. seqlet n. 10 cap. dicit hanc opinionem dubiam. cui adhæret Mynsing. Curtius Iunior cons. 87. n°. 6. et cons. 64. n°. 6 Mar. et Solon de pax. quod cum est cons. 20 cas.

in cap peruenit eodem titulo.& in capitulo. cum inhibitio.§.1.de clandesti.l.2.de sponsa.2.titulo. 13 quinto parti.4. In quo casu bona fides vnius ex coniugibus sufficiens est ad hoc, vt filius tãquam vere legitimus succedat in Maioratu vtriusque. glo.ordina.in cap.cum inhibitio.§.primo de clãdesti. desponsa. verbo. *si ambo* alia consimilis. in cap.referente.verbo. *Ignorantiam.* qui filij sint legitimi quas sequuntur Iacob.de Are.nu.2. & Alberic.nume.2.& Bald.in 1.lectura. nume.4 in l. qui contra.C.de inceſt.nup.Abb.in ca.2. per tex. ibid.qui fil sint legiti.nume.2.Præpo.in dict.cap. cum inhibitio.num.7.Ias.qui hanc opin communem esse profitetur,consi.168 num.4.lib.4.idem Ias.consi.156.num 2.eodem.lib.Zasius. in tracta. feud.8.parte.nume 88. Pala. Ruui.in repet.Rub. de dona.inter virum & vxorem §.36.nume.2. D. Didac.de Couarr.in Epito.super.4 cap.8.§.1.nu. 2.l.1.titul.13.part.4. vbi Grego. Lopez. in gloss. ver. *El vnodellos.* Ex ea lege idipsum annotauit.Idque proculdubiò verum est:tamentsi glo.in dict. l.qui contra,& plures,qui à præfatis Scrib.citantur contrariam sententiam veriorem esse profi- 14 teantur. Veluti monstrum , namque futurum esset , quod quis pro parte esset legitimus , & pro parte illegitimus:sicut dicitur de eo, qui pro parte liber,& pro parte seruus iudicatus est in l.duobus cùm simil.ff.de libera causa.

15 ¶ Hoc autem adeò verũ est,vt non solùm in Primogenio simplici:verum etiam in eo,quod ea lege relictum est , vt non nisi filio legitimo , atque ex legitimo matrimonio nato deferatur, procedat. In eo namque Primogenio etiam filius , ex tali matrimonio putatiuo in facie Ecclesiæ contracto succedit,bona fide, saltim vnius ex coniugibus interueniente. Cùm matrimonium illud quoad prolis legitimationem ex dispositione iuris verum, atque legitimum censeatur , filiusque ex eo procreatus verè, non autem fictè legitimus sit.Quod ex pluribus ingeniosè, atque eleganter probat Deci.consi. 153.nu. 1. & quasi per totum consil.cuius opinionem sequuntur. D. Didac. de Couarr.in Epito.super.4 cap 8.§.1.nume.3.atque Carol.Moli.in addi.ad Alex.consil.5.lib.7.litera. A.vbi id optimè declarat.Grego.Lopez in l.1. ti. 13.part.4.in glo.verb.*se casa conella.* colu. 2.idque ex præsumpta voluntate testantis verum mihi videtur: Tametsi contrariam sentẽtiam amplectatur, atque subtiliter defendat Curti. Iuni. consil. 27.num.6 & consil. 64. nu. 11. cuius opinionem in quodam amplissimo Hispaniarum Primogenio iam dudum satis controuersam vidimus.

16 ¶ Sextò regula supradicta ampliatur, vt procedat in filio legitimato ex subsequenti matrimonio: etiam in articulo mortis contracto.Is namque filius tanquam verè legitimus cæteros ipsius Maioratus successores excludet : nisi in fraudem eorum aliàs matrimonium contractum fuisse probetur,prout supra.lib.2.c.5.num. 26. & 27. latius ostensum est.

17 ¶ Septimò & vltimò:eadem regula ampliatur, vt procedat etiamsi filius Primogenitus secũdogenitum præcedat per momentum : veluti si ambo 18 vno partu nascantur,Ratione namque breuissimi temporis,quid dicitur prius , vel posterius, & ita præponitur & postponitur. l. si quis eum.§.si suo testamento.ff de vulg. l. si mulier. ff. de reb.dub. iunctis aliis, quæ in id cumulat Tiraquel. de Primoge.quæst.2.nu.1.& 2.

Paleoty denoris ve. Iuris. cap. 99. Menoch. cons. 442 n°. 69. plura tra. de Zyrk. disqui for. cap 162

¶ Hoc autem quãdo cõstat quis fuerit prior, vel 19 posteriori loco natus apertissimũ est.Sed quando nõ constat quis eorũ primò in lucem editus fuerit,controuerti solet,quis inter illos præferendus sit.In qua quæstione,plures,atq; diuersæ opiniones inter iuris interpretes inueniũtur. Quas omnium latissimè collegerũt Ioan.Lecerier. de Primoge.lib.1.q.6.7.cum seq.præsertim q.11.atque Tiraq.de Primoge.quæst 17.vbi refert duodecim opiniones doctissimorum virorum qui in his diuersas sententias sequuti fuerunt. Inter quas , inquit , magis communẽ esse , quod si vnus sit masculus alter verò fœmina,masculus præferatur. Si verò sunt masculi vel fœminæ ambo in Regno, seu Primogenio succedant. Quam opi.adeò diffusè atque etiam copiosè ambo tractãrunt,vt nihil mihi in hac parte superaddendum videatur: nisi illud tantum, quod iure Regni circa hæc statutum inuenitur.

¶ Qua in re sciendũ est quòd quanuis omnes opi- 20 niones quæ super huius quæstionis resolutione inueniuntur,satis controuersæ sint , hodie tamen ea opinio,quã magis cõmune Tiraquel.esse profitetur,quod scilicet vterq; in Regno, seu Maioratu succedat: si ambo masculi, vel fœminæ sint approbata est ex decis.l.12.tit.33.part.7. quæst.1. partitarum sola de Primogeniorũ particularium succeſſione disponit:cùm omnes aliæ de sola Regni succeſſione tractauerint:prout supra.cap.2.n. 18.annotauimus. Ex qua lege cessat iam in his Regnis illa antiqua huius quæstionis disputatio: prout inquit Grego.Lopez.in ead.l.12. in gloss. verb. *ambo.* Et etiam profitentur Cifuentes in l. 40.Tauri.quæst 3.& Pala.Ruui.num.6. & Anto. Gometius.nume.68.

¶ Sed quanuis lex illa in quocunque iure Primo- 21 genituræ id apertissimè disponat:nihilominus tamen dicendum videtur in huius Regni succeſſione,ea lege nõ obstante,sequendã esse opinionem dicentium,quòd Regni proceres,atque optimates eo casu debeant inter duos filios Regis , de quorum Primogenitura dubitatur , vnũ eligere, cui Regni succeſſio deferatur.Quã opi.in Regno elegit Bald.in l.ex hoc iure.col.2.ff.de iusti.& iure.Quẽ refert, & sequitur , alios in idem referens Ioan.Lecerier.de Primoge.lib.1.quæst. 11. nu.9. Idq; ex iure nostro Regio probatur ex l. 2.tit. 15. part.2. Quę lex loquẽs in Regnis succeſſione abhorret diuisionem Principatus:dicens *Conociendo que esta particion no se podria hazer en los Reynos que destruydos no fuessen : segun nuestro Señor Iesu Christo dixo, que todo Reyno partido seria estragado,tuuieron por derecho, que el señorio del Reyno no lo tuuiesse si no el hijo mayor.* Cum igitur l.loquens de Regni succeſſione specificè id disponat,non est cur legẽ illam in simplici iure Primogenituræ loquẽtem, ad Regni succeſſionẽ protrahamus : eo maximè, q; diuersa ratio in regno:quàm in Maioratu vertetur,vt ex prædicta. l.2. partitarum cõprehenditur. Quæ differentię ratio ad Maioratus ex dignitatibus Regalibus cum mero , & mixto imperio, atque iurisdictione institutis,extendi posse videtur:cum bono publico in his etiam diuisio prohibita sit. Tex.in ca.1.§. Præterea Ducatus. de prohibi.feu.alie.per Freder. Quod insinuare videtur. d.l.12.tit.33.part.7.ibid. *Ambos deuen hauer aquella honrra, y el heredamiento , que hauria el que ante nasciesse,a que dizen en latin Primogenito.* Quæ verba ad honorẽ simplicis Primogenij, & ad bonorum

patrimonialiũ successionem potiùs, quàm ad Regna, & Principatus, atque dignitates Regales extendenda esse videntur. Quorum diuisio pluribus legibus prohibita erat, iuxta quarum legum dispositionem l. illa intelligenda est l. sciendum. ff. qui satisda. cogan. l. Decurionibus cum similib. C. de silentia. lib. 12. Ex quo probabiliter dici poterit, ex ea lege, quæstionem hanc quo ad Regni successionem decisam non esse.

¶ His autem nõ obstantibus, adhuc cõtraria sententia probabilior etiam in Regni, atq; dignitatum Regalium successione mihi videtur. Nam quanuis in Regnis diuisio prohibita sit, id intelligendum est: quando comprehendi potest, quis sit Primogenitus, cui Regni successio deferenda est. Tunc namq; vni soli, atque Primogenito defertur: cum ex diuisione, Regna atq; Principatus destruantur. Sicque intelligenda est l. 2 ti. 15. par. 2. sed quãdo ignoratur quis sit Primogenit⁹. d. l. 12. diuisionem tolerat in Primogenitura. Cuius successio aliàs indiuidua erat: sicut, & Regni & Principatus successio indiuidua est, ea ratione quia ex electione vnius, scãdala, tumultus, atq; plura alia inconuenientia necessariò exoriri timentur. Ob quæ vitanda l. ipsa diuisionem tolerat ex eo, quod minus iniquitatis habere videatur. Quæ ratio potiùs in Regnis, quam in aliis Primogeniis procedere videtur. Si enim magnates ex duob⁹, qui Regni successionem prætendunt, vnum eligere deberent, illicò ante factam electionem Regnum ipsum in diuersas factiones scinderetur, omniaq; ad bella, & cædes dirigerentur. Item facta electione, nec etiam, qui à Regni successione excluderetur ipse electioni acquiesceret, imò cõtinuo fratrem cui Regni successio cessit bellis, ac seditionibus, infestaret: ita, vt nec Regnum pace, nec quiete perpetuò frui possit, quapropter idipsum in Regno dicendum erit quod in feudis Regalibus decisum est. feuda namq; dignitatum Regalium, quæ aliàs indiuisibilia futura sunt, ob scãdalum vitandũ diuidi possunt, vt probat Alex. cons. 7 nu. 11. lib. 5. Carol Ruinus. consil. 29 n. 18. li. 5. Tiraquel. de Primog. q. 4. nu. 26. Idque in Regni successione loquens verum esse profitetur Tiraquel. de Primog. quæst. 17. opin. 4 n. 33. vbi etiam. num. 20. cum pluribus sequen. Ex Romanorum historiis probat pluries simul duos fuisse: nõnunquam verò quatuor Imperatores. Quod etiam in Hispaniarum regnis pluries contigisse cõpertum est. In eis namque vno, atque eodem tempore simul regnarunt Gothorum tempore Cindaluyndus, & Recisundus filius eius. Item post Hispaniæ vastationẽ Veremundus, & Alfonsus cognomento castus. Posteà autem Ramirus, & Garsia. Rursus etiam Vrraca, & Alfonsus, & iterum Fernandus tertius, & Berenguella, atque nostris etiam temporibus Carolus quintus Imperator & Ioanna: prout ex antiquis, & recentibus horum Regnorum Chronicis facilè comprehendi poterit.

¶ In qua duorũ Regum successione, administrationis, atque iurisdictionis exercitium inter ipsos reges diuidendum erit, quanuis ipsa regni gubernatio, atque iurisdictio indiuidua sit, post mortemque illorum succedet is qui ab altero eorum primo loco genitus fuerit, in quo solo Regna ipsa coniungentur, vt inquit Antoni Gometi. in dict. l. 40. Tauri. num. 68. Quod etiam difficillime ex iuris principiis deducetur, atque si ex illis etiam deducatur, non tamen facile executioni mandari poterit: ideoque melius futurum erit, vt Deum enixè deprecemur: ne casus iste in Hispaniarum Regnis contingat. Et hæc pro huius regulæ ampliatione, sufficiant: quanuis plura alia eisdem adiungi possent.

22 23 24 25 26 27

SVMMARIA.

1 *Filius Primogenitus ex rescripto legitimatus, non succedit in Maioratu filij legitimis existẽtibus.*
2 *Filius naturalis non potest in præiudicium legitimorum legitimari.*
3 *Filium bastardum non posse succedere legitimis existentibus, ex iure diuino procedit.*
4 *Filius naturalis potest à Principe ex plenitudine potestatis legitimari legitimis existentibus, ita, vt cum eis simul succedat.*
5 *Filius legitimatus non potest consequi ex bonis parentum plus quàm vnus ex legitimis, qui omnium minimam partem obtinuerit. Quod etiam in legitimatis ex rescripto procedit.*
6 *Filius legitimatus non potest in iure Primogenituræ succedere.*
7 *Filia legitima non excluditur ob filium masculum legitimatum stante statuto, quod extantibus masculis fœminæ non succedant.*
8 *Filius naturalis legitimatus in feudo non succedit.*
9 *Filius legitimatus à Principe ex causa legitima, & certa scientia ad succedendum in Maioratu, vtrum in eo succedere possit.*
10 *Filius Primogenitus natus ex matrimonio inter consanguineos de facto contracto, in Maioratu non succedit, etiamsi matrimonium ipsum posteà ex dispensatione Papæ iure contrahatur, atq; in ipsa dispensatione, proles prius suscepta legitima efficiatur.*
11 *Romanus Pontifex non potest illegitimum legitimare, vt in bonis temporalibus succedat, nisi legitimatus ratione iurisdictionis temporalis sibi subditus sit.*
12 *Romanus Pontifex potest legitimare illum, qui ex matrimonio de facto contracto natus fuit, si super radice matrimony disponat, illud legitimum fuisse declarans.*
13 *Filius Primogenitus monachus, vel clericus, seu furiosus, vel aliter successionis incapax in Primogenio succedere non potest.*
14 *Primogenitus incapax successionis ex delicto, vel aliàs: vtrum possit in Maioratu succedere, si à Principe restitutus fuerit.*
15 *Restitutio à Principe, ex mera gratia facta, absque tertij præiudicio interpretanda est.*
16 *Habilitas*

16 *Habilitas ad Maioratus successionem tempore delatæ successionis consideranda est.*
17 *Manchus, qui tempore delatæ successionis in monasterio incapaci inuenitur, non potest succedere, etiamsi ex post facto ad monasterium capax transferatur.*
18 *L. si alienum. §. in extraneis. ff. de hæredi. instit. declaratur.*
19 *Tempus Maioratus institutionis, seu additionis, vel mortis institutoris in Maioratuum successione considerandum non est.*
20 *Successorium edictum tunc demum defert ius sequenti in gradu: quando is, qui in Prima gradu constitutus erat, irreuocabiliter incapax efficitur.*
21 *Filius Primogenitus, qui cessit iuri Primogenituræ, ab eius successione excluditur.*
22 *Cessio iuris Primogenituræ valida est, etiamsi viuente vltimo Maioratus possessore facta sit.*
23 *Cessio iuris Primogenituræ facta viuente Primo Maioratus institutore, valida non est, nisi eo consentiente, ac in consensu perseuerante, fiat.*
24 *Vocatus vltimo loco ad Maioratus successionem, potest iuri Primogenituræ liberè cedere.*
25 *Minor, qui iuri Primogenituræ renuntiauit, poterit aduersus renuntiationem restitui.*
26 *Filius Primogenitus à parente in deportatione susceptus, vtrum in Maioratu succedere possit.*
27 *L. ex facto. §. ex facto. ff. ad Trebel. declaratur.*
28 *Filius Primogenitus excluditur à successione Primogeny, in quoad, eius successionem secundogenitus iuuatur.*
29 *Primogenitus excluditur, à successione illius Maioratus, qui cum eo, in quo successit currere non potest.*
30 *Primogenitus excluditur à successione Maioratus ex nominis & armorum incompatibilitate.*
31 *Primogenitus, qui occidit vltimum Maioratus successorem, vtrũ valeat in Maioratu succedere.*
32 *Frater substitutus per fideicommissum, mortuo fratre, non consequitur illud, si fratrem interficiendo, fecit conditionem existere.*
33 *Filius Primogenitus, qui vltimum possessorem ægrum non curauit, vel eidem malum medicum adhibuit, vt ex ea infirmitate decederet, in Maioratu non succedit.*
34 *Fœmina Primogenita propter masculum secundogenitum, à Maioratus successione excluditur.*

In quibus casibus Primogenitus à Maioratus successione excludatur.

CAPVT SECVNDVM.

IN capite præcedenti visum fuit, qualiter in Maioratus successione Primogenitus semper cæteros natu minores excludat: sed quoniam plerumque id siue ex Primogeniorum legibus, siue ex iuris dispositione deficere solet: ideò operæpretiũ duximus, iam hîc enarrare, in quibus casibus Primogenitus ipse à Maioratus successione excludatur. Quod apertissimè comprehendetur ex limitationibus, quas in hoc capite assignabimus ad eam regulam, quam in præcedenti tradidimus, qua scilicet causa Primogeniti in Maioratus successione potior sit.

¶ Prima igitur limitatio sit, nisi filius Primogenitus sit legitimatus, non ex subsequenti matrimonio: sed ex rescripto, vel aliàs. Is namque nullo pacto filiis legitimis existẽtibus poterit in Maioratu succedere: sed filius minor natu legitimus illũ ab eiusdem successione excludet. Nam filius naturalis non potest in præiudicium filiorum legitimorum eisdem extantibus legitimari. Text. in Authen. quib. mod. natu. effici. sui §. si quis autem filios legitimos non habens. Et iterum ibi. *Legitimus: sicut prædiximus non obstantibus*, colla. 7. & in §. generaliter eiusdem Auth. ibi. *Omninò enim legitimis existentibus nequaquam vim legitimorum ei adjicimus.* & ibi glo. verb. *in quibus*, declarat, q; ex Principis rescripto bastardi non possunt legitimari filiis legitimis extantibus. Idipsum probat text. in Authentic. præterea C. vnde liberi ibi. *Qui legitimã sobolem no habent.* l. fi. ad medium. C. de natu. libe. Quod hodie clarius l. 12. Tauri, quæ est l. 10. ti. 8. lib. 5. in noua. ll. regni collectione decisum est. Idque ex iure diuino etiã traditum extat: vt enim habetur Genes. c. 21. *Non erit hæres filius ancillæ cum filio liberæ.* Quod & à Paulo ad Galatas. c. 14. repetitum est. Ideoque hoc, q; scilicet bastardus non possit cũ legitimis succedere ex iure diuino procedere dixit Bar. in l. 3. ff. de testa. nu. 7. quem. Bal. & Ang. ibidem sequũtur. Idque ipsum verum esse profitentur Alex. consi. 187. n. 4. lib. 1. & consil. 188. nu. 6. eod. li. Ias. l. Gallus. § & quid si tantum. n. 95. ff. de lib. & posth. Deci. consi. 576. n. 8. & Alciat. in l. 2. in prin. ff. de verb. oblig. n. 53. Ripa. in l. ex facto. §. fiquis rogatus. n. 20. & 21. ff. ad Treb.

¶ Quæ omnia iniure Primogenituræ, seu in Maioratus successione, à fortiori dicẽda erunt. Quãquis enim ex plenitudine potestatis, atque legitima causa interueniẽte, absolutissimũ sit Principẽ posse filium naturalem in vita parẽtis legitimare: ita vt simul cum filiis legitimis succedat, vt arbitratur Iacob. de Bellouiso in Auth. quibus mod. natu. effici. sui. § quam variè. Salic. in Auth. item si quis la. 1. C. de nat. lib. n. 2. Alex. in l. ex facto ff. de vulg n. 24. cum sequen. idẽ Alex. consi. 188. lib. 5. n. 24. Ias. in l. Gallus. §. & quid si tantum. ff. de lib. & posth. n. 77. vbi hanc communẽ opi. esse profitetur Carol. Moli in consuet. Paris. tit. 1. §. 8. glo. 1. n. 46. Filius tamen sic legitimatus non potest amplius consequi ex bonis parentum: quam vnus ex legitimis, qui omniũ minimam partẽ obtinuerit. Quod probatur ex tex. in l. cõmuniũ. § fin. in fi. C. de natura. libe. & in Authentic. quib. mo. natu. effici. sui. §. & quoniam variè collat. 7. quæ iura

1 2 3 4 5

quanuis in legitimo per oblationem curiæ id disponãt, ad legitimatum ex rescripto Principis extendenda sunt: prout inquit Ang. in dict. § quam variæ. Bal. in c. per tuas. nu. 2. de maio. & obedi. & plures alij, quos supra. li. 2. c. 11. n. 20. in id nuncupatim citauimus. Qua ratione, filius legitimatus
8 nullo pacto poterit in iure Primogenituræ succedere: prout censuerunt Imol. & Domi. loquentes in regno, in c. grandi de supplend. negli. Præla. in 6 & plures alij, quos supra. lib. 2. d. c. 11. n. 22. in id nuncupatim etiam citabimus.

7 ¶ Quod etiam comprobatur ex eo, quòd quanuis statuto caueatur, quòd existentibus masculis, fœmina non succedat: filius tamen legitimatus filiam fœminam non excludet, prout ex pluribus probãt Tiraq. in l. Si vnquã. C. de reuo. dona. verbo suscepterit liberos. nu. 8. vbi hanc communem opi. esse profitetur, & Carol. Moli. d. §. 8. nu. 50. & plures alij, quos infra isto lib. c. 5. num. 75. citabimus. Tametsi plures ex Scrib. qui à Tiraquel. in d. verb. susceperit liberos. nu. 67. nuncupatim citantur, contrariam opi. sequuti fuerint.

8 ¶ Idipsum etiam cõprobatur ex eo, quòd in feudis filius naturalis legitimatus nõ succedit, prout in c. 1. §. naturales si de feud. defuncti. in vsib. feu. Ex quibus & alijs, quæ in id adduci possent, super est solida, ac firmissima conclusio, quòd scilicet, existentibus filiis, seu filiabus legitimis, siue ante, siue post legitimationem natis, filius legitimatus nõ possit in Maioratu succedere. Idque verissimũ est: nisi filius expresse, ad Maioratus successionem
9 à Principe ante eam delatam, ex causa legitima, eáque cognita, & probata, ex certa sciẽtia & plenitudine potestatis, & cum prædictorum iurium derogatione, legitimatus fuerit, iuxta ea, quæ supra. lib. 1. c. 8. nu. 31. dicta sunt, atque etiam in c. sequen. n. 10. cum sequen. dicemus. Quod non credimus, Principes nostros Christianissimos vnquam facturos: prout & nunquam hucusque fecisse accepimus: ideóque in hoc non amplius immorabimur. Quid autem dicendum sit quando filij legitimi non supersunt, in capite sequenti latius enarrabimus.

10 ¶ Secunda limitatio sit, quod filius Primogenitus ex matrimonio: inter consanguineos de facto contracto natus, in Maioratu nõ succedat, etiam si matrimonium ipsum, postea ex dispensatione summi Pontificis iure contrahatur: sed secundogenitus, post dispẽsationem natus, eidem in Maioratus successione præferendus sit. Quod dixit Bal. post Guillel. & Cinum ibidem in l. Paulus. ff. de statu homi. in 1. lectura. vers. Ex his determinatur quæstio, vbi elegãter inquit, quòd si matrimonium sit contractum inter prohibitos, posteáque summi Pontificis dispensatio subsequatur, ex ea dispensatione filij anteà nati, non legitimantur. Ibique refert ad id eundem Guillel. & Cynum in l. etsi contra. C. de incest nup. & Archi. in c. Osius 56. dist. Quod etiã repetit idem, in eadem l. Paulus. 2. lectura. 2. col. Et vtrobique subiungit rationem, quòd scilicet fictio non trahitur retrò ad tempus prohibitum. Quod etiã in eadem l. Paulus priùs dixerunt. Bart. nu. 1. & Alberi. nu. 2. Bald. in c. §. naturales nu. 12. si de feudo defuncti fuc. contro. Idem Bald. cons. 129. li. 3. Anto. de Rossellis de legitimati. lib. 2. in princ. num. 2. Ias. in l. fi 15, qui pro emptore. ff. de vsucapio num 122. Boeri. decisio. 264. nu 25. D. Didac de Couarr. in Epi tom. sup. 4. c. 8. §. 8. nu. 13. Greg. Lop. in l. 2. tit. 15. par. 2. verb. *Sino el hijo mayor*. col. 2. versi. sed pone.

¶ Hoc tamen restringi atque intelligi solet: nisi Romanus Pontifex in eadem dispensatione, facta mentione, prolis anteà habitæ, illam legitimauerit. Tunc namque, ea proles legitima efficietur. Quod dixit Alberi. in d. l. Paulus nu. 2. & ibi. Bal. in 2. lectura. Nicolaus Boerius qui plura refert. d. decisione 264. nu. 25. D. Didacus de Couarr. d. §. 8. num. 15. Idque quo ad spiritualia attinet, verum esse communiter existimari solet.

¶ Sed dubium est, vtrum hæc Romani Pontificis legitimatio ad bona temporalia extendatur: ita, vt hoc pacto legitimatus ad Primogeniorum, & aliorum bonorum temporalium successionẽ admittendus sit. Qua in re distinguendum erit. Nã aut Papa solùm prolem legitimat, aut super radice, matrimonij disponit, declarans, illud fuisse validum, ac si impedimentum non subsisteret.

¶ In primo casu: quando Papa solùm prolem in 11
ipsa dispensatione legitimam efficit, dicendum erit, eam legitimationem ad Primogeniorum atque aliorum bonorum temporalium successionẽ non sufficere, Tex. in c. per venerabilem, qui filij sint legiti. Per quem tex. dixit gl. ordin. verbo. *Habeat potestatem*. Quod Romanus Pontifex, nõ potest legitimare sibi non subditum ratione dominij, ac iurisdictionis temporalis, ad hoc vt possit in bonis tẽporalibus, ac patrimonialibus succedere. Quam ibi Anto. n. 11. & Abb. nu. 22. & cæteri Scrib. sequuntur Thomas Ferratius. caute. 1. vbi hanc communẽ opin. esse profitetur Guillel. Benedict in c. Rain. verb. & vxorem. nu. 197. de test. D. Didac. de Couarr. d. § 8. nu. 18. Idque etiam si quando Papa dispensat super matrimonio prolem legitimam efficiat, verum est: prout testatur ipse D. Didac. de Couarr. d. §. 8. num. 13. fina. verb. Quod verum, atque probabile mihi videtur.

¶ In secundo casu, quando scilicet Romanus 12
Pontifex disponit super radice matrimonij, illud fuisse validum disponens & declarans non obstante impedimento, subdistinguẽdum erit. Nam aut impedimentum ex iure diuino procedebat, aut ex solo iure Canonico.

¶ Si impedimentum procedebat ex iure Diuino, dicendum est, prolem legitimam nõ esse, nisi dubium esset, vtrum impedimentum subsisteret, an non, vel causa legitima atque contrahentium cõsensus interueniret. Non enim super his, quæ sunt iuris diuini, posset Romanus Pontifex aliter disponere, seu dispensare. Quod sic resoluit Anton. de Rosellis, de legitimatione libr. 2. in princ. nu. 22. Cuius dicta sequitur Præpo. in c. per venerabilem. §. quod autem. nume. 74. qui fil. sint legiti. post Ioan. Andr. Anto. & Abb. ibidem.

¶ Si verò impedimentum ex solo iure Canonico procedebat, dicendũ erit. Quòd Romanus Põtifex potest ab hoc matrimonio, in quo consensus interuenit, impedimentum remouere matrimoniumque ipsum validũ declarare: prolesque legitima efficietur, ac si à principio legitimũ fuisset. Eoque casu, filius durãte impedimẽto, matrimonio saltim de facto contracto præcedente natus, poterit in Primogenio atque cæteris bonis temporalibus succedere. Quod verũ esse censuit Abb. nu. 22 in c. p venerabilẽ post Ioã. And ibidẽ. Idq; sequit, atq; ex pluribus ꝓbat Præpositꝰ post. Cardi. & Ancha ibi in d. c. per venerabilẽ. § q autẽ. n. 74. Anch. q latè prosequitur materiã cõs 409. col. 2. vbi inqt hoc ꝓcedere etiãsi alter ex cõiugibus

mortuus

mortuus sit. Anto. de Rosellis in d. tract. de legitima. lib. 2. in princip. nu. 22. Boerius. d. decis. 264. n. 26. D. Didac. de Couarr. d. c. 8. §. 8. nu. 13. Idque melius quàm alius declarat ac resoluit Celsus cons. 31. num. 7. 8. & 10. cum aliis qui omnino videndus erit. Atque quando Romanus Pontifex facta mentione matrimonij contracti de facto prolem legitimat, tantundem est ac si impedimẽtum ab ipso matrimonio remoueret valebitq; legitimatio, etiam quo in temporalia. Ideóque primus casus intelligendus erit quando non inest mentio prioris matrimonij: sed simpliciter Papa legitimationem concesserit: tunc namque ea legitimatio ad sola spiritualia extendẽda erit. Non enim est vis in eóque Papa declaret esse validum matrimonium: q̃ ex se inualidum est. Sed quòd sit tale impedimentum, quòd ipse posset illud remouere: quod efficere videtur, quando prolem legitimam efficit facta mentione matrimonij de facto contracti. Idque ex mente Scrib. qui de hac re loquuntur, palam comprehenditur: ad quod sanè aduertendum erit.

13 ¶ Tertia limitatio erit, si primus filius sit incapax successionis, veluti si sit monachus monasterij incapacis, vel monachꝰ monasterij capacis, vel clericus, vel furiosus, vel mutus & surdus, vel cæcus: vbi hi omnes à Maioratus successione ex legibus peculiaribus ipsius Maioratus, vel aliàs ab eiusdẽ successione excluduntur: prout supra. l. 1. c. 13. latissimè demõstrabimus, vel si sit hæreticus, vel proditor vel aliàs successionis passiuæ incapax sit. Hi namque omnes tãquam mortui iudicandi erunt, successioque sequenti in gradu deferenda, prout lib. 1. c. 9 nu. 27. ostensum est. Erit autem sequens filius secundogenitus, nisi ipse incapax filium, aut filiã reliquerit: is nãq; secũdogenito prẽferẽdus erit: ꝓut ꝫ lib. 1. c. 13. n. 35. annotauimus. Ex qua limitatione plures huius regulę limitationes deduci possent, quas in d. c. 13. sigillatim enarrabimus.

14 ¶ Sed dubitari solet, vtrum si is, qui aliàs ex crimine hæresis, vel læsæ Maiestatis, vel aliàs successionis Maioratus incapax est, à Principe restitutus sit, possit non obstante incapacitate in Maioratu succedere. Quæ quæstio quando restitutio post mortem vltimi Maioratus successoris, ac iam delatam Maioratus successionem, dominioque ac possessione in sequentem successorem translatis, contingit parum aut nihil dubitationis habere videtur, cùm iam Princeps non possit dominiũ semel etiam per medium à iure ciuili inuentum acquisitum, auferre: nisi ex causa publica, ac bono cambio assignato: prout Bartol. communiter. & Scrib. in l. Gallus. §. & quid si tantum. ff. de lib. & posthu. censuerunt quod & nos supra. lib. 2. c. 7. n. 28. cum seq. latiùs annotauimus.

¶ Nec obstat, si dicatur iuri adeundi iam delato, posse Principem ante additionẽ absque causa legitima derogare ex doctrina Bart. cõmuniter sequuta in l. Gallus. §. & quid si tantum. n. 14. ff. de lib. & post. Nam præterquã quòd illa opinio aduersus iuris, ac rationis ciuilis, & moralis regulas mihi semper visa fuit: prout supra. lib. c. 8. nu. 31. ostensum est, & etiam in c sequenti demonstrabitur. In hoc tamen casu, quo absque additione dominium acquiritur, non procedit, cum dominum semel acquisitum, absque bono cambio, & causa publica à Principe auferri non possit.

¶ Dubium autem versari poterit: quãdo ea restitutio ante mortem vltimi Maioratus possessoris contingit. Cùm enim tempore, quo dies substitutionis cessit. Primogenitꝰ capax successionis Maioratus inueniatur: cõsequẽs est, vt ipse in eo Maioratus succedere possit, cũ in Maioratꝰ successione solũ tẽpus mortis vltimi possessoris cõsiderãdũ sit: iuxta ea, quæ ꝫ. li. 1. c. 13. n. 36. adducta sunt.

¶ Cæterùm hac in re prima facie dicendum videtur, restitutionem principis non extendi ad hoc vt restitutus, qui aliàs Maioratus successionis incapax erat, valeat ex ea, in Primogenio succedere. Restitutio namq; Principis quãtũcunque plenissima, semper absque tertij præiudicio intelligenda est. l. 2 in fi. ff. de sen. passis. & Restit. Bart in l. Gallus §. & quid si tantũ. n. 12. ff. de lib. & posth. 15
quem communiter Scrib. sequuntur. Quod in restitutione ex mera gratia, à Principe concessa verum est, quanuis in restitutione ex mera iustitia facta, secus dicendũ sit l. quòd si minor. §. Scæuola. ff. de mino. Bal. in l. fi. n. 5. C. de sen. pass. Raph. Cum n 7. Ias. nu. 37. Claudius col. 5. versic. Tertiò limita. Crottus. n. 56. Ruinus. n. 118. Fortu n. 152. & communiter Scrib. in d. § & quid si tantum.

¶ Sed quanuis hoc, quòd scilicet restitutio, quæ ex mera gratia fit in præiudicium tertij extendẽda non sit, absque dubio procedat, difficultas tamen huius articuli, in hoc consistere videtur: vtrũ scilicet in casu, de quo agimus, dicatur tertij præiudicium versari ex eo, quòd hæc restitutio cõcedatur in præiudicium eorũ, qui primo vocato inhabili existẽte, succedere debent: cùm enim dies vocationis nondum venerit, hæc successẽdi spes: quanuis probabilis sit, attendẽda esse nõ videtur, ex his, quæ supra lib. 1. c. 13. nu. 32. annotauimus.

¶ Imò etiam si dicamus hanc spem probabilem, atque considerabilem esse ex eo, quòd ius Primogenituræ: etiam viuente vltimo Maioratus possessore radicatum esse dicatur: prout infra. cap. sequenti. & etiam infra. cap. 6. dicemus: adhùc dicẽdum videtur restitutionem a Principe factã sufficere ad hoc, vt Primogenitus restitutus in Maioratu succedat. Quod ꝓbatur duabus rationibus.

¶ Prima: quia habilitas ad Maioratus successionẽ 16
tempore delatę successionis consideranda est l. intercidit ff. de condi. & demonstra. iunctis aliis, quæ supra lib. 1. c. 13. n. 36. adducta sunt. Cum igitur tẽpore mortis, Primogenitus hic ad Maioratus successionem habilis inueniatur, consequens est, vt inhabilitas præcedẽs consideranda non sit. Idq; in eisdẽ terminis de quibus agimus, ex pluribus probat Fredericus de Senis cõs 26. incipiẽ. Quidam est ingressus. colum. 2. & 3. vbi eleganter inquit, quòd si tẽpore delatę successionis monachus in monasterio incapaci inueniatur, non potest succedere, etiamsi ex postfacto ad monasterium capax transferatur. Secùs autem si tempore 17
delatæ successionis iam ad monasterium capax translatus sit. Tunc namque, cum tempore delatę successionis capax inueniatur, de incapacitate præcedenti curandum non est. Quod probat pluribus iuribus, & rationibus, cuius opinionem etiã sequitur Portius consi. 23 nu. 39 & 40. Tiraquel. de retract. Lignagier. § 1. glos. 9 num. 103.

¶ Quibus non obstat. tex. in l. si alienum. § in ex- 18
trancis. ff. de hæredib. instit. Vbi, quanuis institutus reperiatur habilis tempore mortis, non sufficit: nisi etiam fuerit habilis tempore testamenti, & etiam tempore additionis hæreditatis.

¶ Nam si benè consideremus. l. illa non potest ad Hispanorum Primogenia adaptari. In quibus (vt

prædixi-

Universidad de Deusto
Biblioteca

prædximus (solum tempus delatæ successionis considerādum est. Tempus nāq; testamenti in ea successione considerari non potest: tum, quia eo tēpore propè nullus ex his, qui post primò nominatos ad eius Maioratus successionem vocantur, à communiter accidētibus in rerum natura inueniri solet: tum etiam quia lex illa loquitur, in successione ex testamento: prout aduertit Federi.d. consi.26.colum.3. & probatur apertissimè ex d. §. in extraneis. In Maioratibus autē succedendum est secūdum ordinem successionum ab intestato. l.fi.cum simil.C. de verbo.signi. Igitur, nullo pacto in eisdem Maioratibus inhabilitas tempore Maioratus institutionis contingens consideranda est: dummodo successor tempore delatæ successionis ad succedendum habilis inueniatur.

¶ Item etiam tempore aditionis in Hispanorum Primogeniis habilitas non requiritur: cum in eis aditio non requiratur: imò in instanti, quo vltimus possessor moritur, dominium & possessio eidem absque aditione, seu apprehensione acquirantur.

19 ¶ Similiter etiam tempus mortis ipsius Maioratus institutoris attendi non potest: cùm Maioratus perpetuus esse debeat, ad eiusq; successionem admittendi sint hi, qui tempore delatę successionis, habiles atque capaces fuerint, etiamsi tempore institutionis Maioratus nati non fuissent, prout supra lib.1.c.6.nu.49 ostensum est. Ex quibus superest, in Primogeniorum successione in successore habilitatem solo tempore mortis vltimi possessoris, atque delatæ successionis requiri. Cùm igitur in casu, de quo agimus Primogenitus, qui restitutus fuit, eo tempore habilis inueniatur, constat præcedentem incapacitatem considerandam non esse.

¶ Secunda ratio, quia cùm primogenitus, qui restituitur ante incapacitatem habilis natus fuisset, sibiq; ex eo tempore Primogenituræ ius radicatum esset, nō debet censeri iniquum: si ex restitutione illud ius, quod à principio sibi acquisitū fuerat, conualidetur, atque restituatur. Nec ex hoc poterunt sequentes successores prætendere sibi præiudicium inferri: cùm sub ea conditione incapacitas contracta fuisse videatur: scilicet, nisi ante delatam successionem restituatur. Quod probatur ex text. in l.1.§.fin.ad fin.ff.de bon posse contra Tabul. Vbi disponitur, quòd si ante mortem parētis filius deportatus, vel in metallum damnatus sit, & restitutus, ipse, excluso nepote, in parentis hæreditate succedet, quasi ex restitutione non nouum ius eidem acquiratur: sed ius primæuum ex incapacitate suspensum, impedimento sublato conualidetur. l.1.§.filio cum simil. ff.ad Tertul.

20 ¶ Quod comprobatur ex eo, quod ex successorio edicto, tunc demum competit ius sequēti in gradu: quando is, qui in primo gradu cōstitutus erat, irreuocabiliter incapax effectus fuit: secùs autem quando reuocabiliter incapacitas sibi superuenit. l.3.§.sed si bonorum ff.ad Tertu.l.2.§.si quis aditus.ff.de bon.liberto.l si ex modica.§.si filius.ff. eod. Idq; in specie, de qua agimus.not. Frederi.d. consi.26.col.2. Ex quibus dicendum videtur, Primogenitum incapacem in vita parentis, seu alterius vltimi possessoris restitutū in Maioratu, cæteris exclusis, succedere posse. Quod probabile mihi videtur, hanc autem quæstionem semel cōtrouersam vidimus in quodam Primogenio, in quo ex clausula eiusdem peculiari non poterant succedere milites, quibus ex suorum ordinū constitutionibus prohibitum erat matrimonium cōtrahere. Cùm enim Primogenitus, qui eius Maioratus successionē prętendebat, ordinem Alcantaræ professus fuisset, ex cuius ordinis statutis eo tēpore milites non poterant matrimonium contrahere, posteáque ante mortē vltimi possessoris sibi dispensatio ad matrimonium contrahendum concessa esset, dubitatum fuit: vtrum miles iste sequentem in gradu excludere deberet, vel ab illo excludēdus foret, super quo dubio, plura responsa contraria à doctissimis viris reddita fuerunt: quanuis ex post facto dubium hoc in iudicium deductum non fuerit, ex alia inhabilitate, quæ in 21
persona huius Primogeniti superuenit.

¶ Quarta limitatio erit si filius Primogenitus cessit iuri Primogenituræ in fauorem secundogeniti. Tunc namque, ea cessio eidem præiudicabit, secundogenitúsque succedet, non extantibus descendentibus Primogeniti, quibus ipse ex sua renuntiatione nullo pacto præiudicium afferre potuit. supra lib.1.c.6.nu.45. probabimus. Quibus tria satis notanda in hac parte adiicere libet. 22

¶ Primùm, quòd hæc renuntiatio valida erit: etsi viuente vltimo Maioratus possessore facta sit: quanuis enim pactum de succedēdo in hęreditate viuentis iure probatum sit: nihilominus tamen hoc pactum validum erit, viuēte vltimo Maioratus possessore, cum non de eius successione: sed de primi institutoris hæreditate agatur Quod notāt Angel. in l stipulatio hoc modo concepta.ff.de verb obliga. Iaso in l.pactum, quod dotali, num. 4.C.de collati Decius.consil.445.nu.29.Tiraq. 23
qui plura refert de Primogeni. quæstione.29.nu. 3.& 4 Burgos in proœmi. legum Tauri.num.98. Ideoq; si inter filios Primi Maioratus institutoris eodem viuente, de ipsius Maioratus successione cedenda, vel renuntianda agatur, necessario eius consensus cum perseuerantia interuenire debet: aliàs autem cessio, seu renuntiatio nulla erit, ex decisione tex.in l.fi.C. de pact.vbi id communiter Scrib. annotare solent. Quod comprehenditur ex his, quæ notant Decius.in dict. pactum, quod dotali.C.de colla & Burg.in dicto proœm. leg Tauri.nu 98.

¶ Secūdum, quòd vltimo loco ad Maioratus suc- 24
cessionem vocatus verè seu comprehensiuè, aut ex interpretatione poterit liberè Maioratui cedere, seu illum in fauorem alterius renūtiare: cùm non supersit alius natus, seu nasciturus, cui ex hac cessione vel renuntiatione valeat præiudicari, quod comprobatur ex tex. in l qui solidum §.prędium.ff de lega.2 & ex l. quoties ab omnibus.C. de fideicommiss.vbi id communiter Scriben. annotare solent, atque ex his, quæ notant Tiraquellus.de vtroque retractu tit.1.§.26. num.8 & Burgos in dicto proœmio.num.97.qui plura in idem adducunt.

¶ Tertium, quòd si is, qui Primogenio renuntia- 25
uit sit minor, poterit aduersus huiusmodi renuntiationem restitui: nisi iuramento ea renuntiatio confirmata fuerit. Quod Tiraquellus de Primogen quæstione 26.nu.6 & quæstione.28.nu.2.sic ex pluribus resoluit: vtrum autem maior possit aduersus huiusmodi cessionem, seu renuntiationem restitui, videnda sunt ea, quæ supra.lib.2.c.3. num.18.cum seq latè disseruimus.

¶ Quinta limitatio sit: quando filius Primogeni- 26
tus, parente in deportatione existente susceptus fuit: is

fuit: is nāque in Maioratu succedere non poterit: imò eius successio ad sequentem in gradu deuoluetur, ac si ipse Primogenitus natus non fuisset. Idq; probatur ex tex.in l.ex facto.§.ex facto.ff.ad Treb. vbi disponitur fideicom. iniunctum hæredi, si absque liberis decesserit, non deficere etsi ipse hæres in deportatione existens filium susceperit: is namque quasi non natus, nec genitus censendus erit. Quod pari ratione ad Hispanorum Primogenia deduci posse videtur.

27 ¶ Sed quanuis hoc ex decisione text. in dicta l. ex facto. §. ex facto. apertissimè probetur: nullo tamen pacto hodie admittendum erit, ex rationibus, quas in id adducit Ripa.in d.§.ex facto.num. 1.post Bart.in l.1.nu.9 ff.de bon.damna. Quorum opinionem sequutus fuit. D.Ant. de Padilla.in l. cum acutissimi.nu.42.C. de fideicommiss.tametsi Bald.ibi.col.penul.& Alexan. in d §.ex facto nu. 2.cōtrariam opinionem sequantur. Quam etiam sequutus fuit. Soc. qui eam communem opin. esse profitetur in l.cum auus.num. 100.ff. de condi.& demonstra.

28 ¶ Sexta limitatio sit: quando ex Maioratus dispositione filius secundogenitus excluso Primogenito ad eius successionem inuitatur. Tunc namq; secundogenitus Primogenitum ab eiusdem Maioratus successione excludet. Idq; quando Maioratus institutor hoc expressè disponit, vel ex apertissimis coniecturis comprehendi potest, proculdubiò seruandum erit.

29 ¶ Septima limitatio nisi Maioratus concurrat cū alio, qui sit eius redditus, atque valoris, vt ex decisione legis.7.tit.7.lib.5.in noua legum.reg.collectione in vno, atque eodem successore vterque Maioratus concurrere non possit. Tunc namque electo altero ex eisdem à filio Primogenito in altero filius secundogenitus Primogenito excluso succedet. Quod ex.d l.7.apertissimè decisū extat.

30 ¶ Octaua limitatio sit quando concurrunt duo Maioratus, in quibus præceptum est, vt primogenitus illius familiæ, arma, atque insignia sola, atq; absque aliorum immixtione deferat, vel quando in vno eorum hoc præceptum fuit: in altero vero successor ad armorum illius familiæ delationem simpliciter astrictus est. Tunc namque, cùm hæc duo primogenia ex contrarietate legum, atque conditionum in vno successore concurrere non possint: Primogenitus vnum ex eisdem eligere poterit: in altero verò, secundogenitus eo excluso succedet: prout supra. lib.2.c.14. nume.26 latius ostensum est.

31 ¶ Nona limitatio sit, quādo Primogenitus occidit vltimam Maioratus successorem. Tunc nāque successionis eius indignus efficitur, atq; in sequētem successorē Maioratus successio deuoluetur. l.si ab hostibus.§.si vir.ff.solu.matri.vbi probatur quòd si inter maritum, & vxorem factum fuit pactum, quòd superueniens dotem lucretur: si maritus vxorem occiderit, dotem non lucrabitur: sed ad hæredes vxoris dos ipsa deuoluetur. *Non enim æquum est*, (vt Iurisconsultus ibi profitetur) *virum ob facinus suum dotem sperare lucri facere*. Per quem text. dixit. Bald. cons. 50. li. 4. quod frater substitutus per fideicommissum mortuo fratre, non consequetur fideicommissum: si fratre, interficiendo faciat conditionem mortis existere, ne dolus ei prosit. Idipsum opinatus etiam fuit Ancharra. in cle.1.in fi.de pœniten.& remissio. Quem refert & sequitur Barb.in rep. c.Rainal. 13.col. vers. Et hoc dominus Petrus.de testa. Pala. Ruui. in rep. Rub.de dona.inter vir.& vxo.§. 70.nu. 17.Greg. Lop.in l.2.ti.15.par.2.verb. *Sino el hijo mayor*.col.1. 32

¶ Quæ omnia ad hoc, vt Primogenitus hoc casu Maioratus successione non fruatur, vera sunt: sed an illicò ad sequentem successorē Maioratus successio deuoluatur, seu in vita occisoris fisco vsusfructus bonorum Maioratus adijciendus sit, frequenter dubitari solet. prout comprehenditur ex his, quæ notant Alex.n.116.& Iass.n.4.in d §.si vir post. Bart. Ange. Pau. Rapha. Cuman. & alios ibidem. Cuius quæstionis resolutio ex dictis eorum comprehendi poterit, & ex his etiam, quæ supra. l.1.c.9.nu.25.cum seq. adducta sunt.

¶ Hoc autē, quod prædiximus, quod scilicet Pri- 33
mogenitus occidēs vltimum Maioratus possessorem, eidem succedere non valeat, adeò verum est, vt procedat in filio Primogenio, qui parentem ægrum, vel non curauit, vel eidem medicum malū adhibuit, vt ex ea infirmitate decederet. Quod in simili probatur, ex sententia gloss. in dict.§. Si vir. verb. *Lucrifacere*, quæ extendit illum text. loquentem in marito, qui vxorem occidit, ad eum, qui vxorem in infirmitate vel non curauit, vel eidem medicum malum adhibuit. Quam ibidem communiter Scrib. sequuntur. Cuius gloss. opinionis identitate ad filium Maioratus successorem extendi posse, videtur. Non autem extendi poterit ad alios Maioratuum successores in eo, quod dicit, de negligentia in non curando vltimum Maioratus possessorem: cùm ipsi ad id non teneantur: si cognati, seu agnati transuersales sint. In eo autem, quod dixit de eo, qui malum medicum adhibuit ad omnes Maioratus successores extendi posse videtur: si id dolo factum fuisse probatum fuerit.

¶ Decima, & vltima limitatio sit: quando Primo- 34
genita est fœmina, ea namq; à masculo secundogenito à Maioratus successione excludenda erit: prout infra isto libr. capit. 4. latiùs ostendemus. quibus limitationibus, aliæ etiam coniungi possent, quas consultò breuitati studentes, prætermittimus.

SVMMARIA.

1 *Legitimati nihil differunt à legitimis.*
2 *Substitutio facta alicui: si sine liberis decesserit, expirat: si filius legitimatus supersit.*
3 *Legitimati ad Hispanorum Primogenia admittendi non sunt.*
4 *Legitimati debent legitimis reuerentiam exhibere.*
5 *Legitimati non possunt dici legitimi ex proprietate vocabuli, seu considerato principio genituræ: sed potius ex priuilegio, atque ex fictione.*
6 *Legitimatio est similis alchimiæ.*
7 *Legitimatus differt à legitimo: sicut imago, ab illo quem representat.*
8 *Legitimatus est similis medicato à percussionibus.*

9 *Legitima-*

Universidad de Deusto
Biblioteca

9 *Legitimatus, appellatione legitimi non comprehenditur, vbi agitur de honore, & beneficio.*
10 *Legitimatio Principis non potest tollere ius his, quibus in legitimati defectum successio Maioratus deferenda esset, nisi ea legitimatio citatis substitutis facta fuerit.*
11 *Princeps non potest derogare iuri substitutorum absque eo, quòd vtatur clausulis ex certa scientia seu de plenitudine potestatis.*
12 *Clausulæ ex certa scientia, seu de plenitudine potestatis, à Principe absque causæ cognitione apponi non possunt.*
13 *Citatio debet interuenire, vbi causæ cognitio requiritur.*
14 *Princeps non potest derogare iuri etiam in spe ex contractu competenti.*
15 *Facultas contrahendi ex iuregentium processit sicut facultas testandi.*
16 *Deus subiecit Principi leges, non tamen subiecit illi contractus.*
17 *Imperator quamuis sit super caput iuris ciuilis, est tamen sub pedibus iuris gentium.*
18 *Ius naturale potentius est iure Principatus.*
19 *Princeps etiã ex potestate absoluta nõ potest tollere ius cõpetens ex contractu etiã inter subditos.*
20 *Causa publica requiritur vt Princeps possit auferre ius in spe competens ad Maioratus successionem, & quòd præstetur bonum cambium.*
21 *Bonum cambium à Principe, non ab illo in cuius fauorem Princeps disposuit, petendum est.*
22 *Causa publica requiritur, ad hoc, vt princeps possit filium in præiudicium vocatorum ad Maioratus successionem legitimare.*
23 *Citatio substitutorum & causæ cognitio requiritur, eo tempore, quo gratia in eorum præiudicium expeditur.*
24 *Legitimatio simplex nõ sufficit ad hoc, vt ex illa iure substitutorum derogatum esse censeatur.*
25 *Filius ad Maioratus successionem expresse, atque ex certa scientia, à Principe legitimatus, vtrum substitutos excludat.*
26 *Filius expresse ad feuda legitimatus, potest in feudo succedere.*
27 *Opinio dicentium Principem etiam absque causa: & citatione substitutorum, posse iuri sibi ad Maioratus successionem in spe quasito præiudicare, taxatur.*
28 *Fatuitas dicentium, quòd Princeps potest aliquid facere, sed quòd si id fecerit peccat, vel erit vnum pecus, ostenditur.*
29 *Ex legitimatione etiam ad feuda facta, non potest derogari iuri, quòd in eius defectum alijs ex inuestitura antiqua competebat.*
30 *Filius legitimatus non excludit substitutum sub conditione: si sine liberis legitimis decesserit: quando is, qui fideicommissum reliquit erat nobilis, vel aliàs persona in dignitate cõstituta.*
31 *Filius legitimatus non excludit substitutum: quando fideicommissum relictũ fuit sub conditione si substitutus absque filijs legitimè natis, seu ex legitimo matrimonio procreatis decesserit.*
32 *Filius legitimatus non excludet substitutum, vbi ex communi vsu loquendi sub appellatione legitimorum legitimati non comprehenduntur.*
33 *Vsus loquẽdi vtrũ probãdus sit ad sciendũ: an sub appellatione legitimorũ legitimi cõprehẽdãtur.*
34 *Filius legitimatus non excludit substitutum: quando Maioratus institutor ad eius successionem filios, & filias inuitauit.*
35 *Filius non legitimatus, sed dispensatus nunquam excludit substitutum sub conditione, si institutus absque filijs legitimis decesserit.*
36 *Filius spurius legitimatus non excludit substitutum sub conditione: si institutus absque filijs legitimis, decesserit: quia non potest, dici legitimatus sed dispensatus.*
37 *Filius legitimatus, vt succedat in eo, quod sibi pater relinquere voluerit, vel sine præiudicio venientium ab intestato: vtrum excludat substitutum.*
38 *Legitimatus ita, vt succedat in eo, quod sibi pater relinquere voluerit, vel absque præiudicio venientium ab intestato: vtrum dicatur legitimatus, an dispensatus.*
39 *Legitimatus per rescriptum, qui tempore impetratæ legitimationis potuit ex subsequenti matrimonio legitimari, non excludet substitutum.*
40 *Legitimatus non excludit substitutum quando ipse substitutus est persona in maxima dignitate constituta, vel eques auratus, vel Ecclesia.*
41 *Filius Primogenitus naturalis: vtrum succedat in Maioratu, in quo filij simpliciter ad eius successionem vocantur.*
42 *Filius naturalis excludit substitutum sub conditione: si institutus sine liberis decesserit: nisi ex coniecturis aliud comprehendatur.*
43 *Lex ex facta. §. si quis rogatus. el primero. ff. ad Trebel. declaratur.*
44 *Summarium Bartol. ad. §. si quis rogatus ab Emanuelis Acostæ impugnatione defenditur.*

45 *Ad*

45 *Ad Maioratus successionem, ad quam filij simpliciter vocantur, nunquam filius naturalis admittendus est: nisi ex coniecturis aliud comprehendatur.*

Filij legitimati, vel etiam naturales non legitimati: vtrum filijs legitimis deficientibus ad Maioratuum successionem admittantur.

CAPVT III.

ET si filij legitimati legitimis extãtibus ad Maioratus successionem nullo pacto admittendi sint: prout in præcedentibus latè satis ostensum est: dubitari tamen plerũque solet, vtrum in Primogenio, in quo filij legitimi vocati sunt, filius legitimatus: non tamen ex subsequenti matrimonio de quo supra isto lib. cap. 1. latius dictũ est, filiis legitimis deficientibus, succedere possit, exclusis agnatis, vel cognatis transuersalibus in filiorum legitimorum defectũ substitutis. Qua in re, prima facie videtur dicendum, filium legitimatum in Hispanorum Primogeniis, quibus filij legitimi ad eorum successionem inuitati sunt, eisdem deficientibus, admittendum esse. legitimati namque nihil differunt à legitimis text. in Authen quibus mod. natura. effici. legiti. §. sit igitur licentia. & in Authen quibus mod. natu effici sui. §. & quoniam variè, & iterum. ibi. Si quis ergo filios legitimos non habens. collat. 6. l. qui in Prouincia. §. Diuus. ff. de ritu. nupt. l. 4. titul. 15. part. 4. ibi. *Son dende adelante legitimos.* Cùm igitur legitimati nihil differant à legitimis, & possint dici legitimi, consequens est, vt legitimis deficientibus, in Maioratu succedere debeant. 1

2 ¶ Quod comprobatur ex communi Scrib. sentẽtia, quæ ab omnibus existimatur substitutionem fideicommissariam factam alicui sub conditione: si sine liberis legitimis decesserit, expirare si filius legitimatus supersit. Quod Alber. in l. generaliter §. cum autem. C. de institut. & substitut. ad fin. palam profitetur. Quem ibi sequũtur Alex. nume. 2. & Ialon. num. 7. dicentes hanc esse communem opinionem. Eáque opinio fuit Iacobi de Rauena. quẽ refert & sequitur Ioan. Andr. in addit. ad Spec. tit. de successio. ab intesta §. 1. ad fin. Ang. in sua disputatione incipien. Quidam nobilis genere. col. 2. & 3. Ioan. de Imola, qui hanc cõmunem opinionem esse profitetur in l. ex facto. §. si quis rogatus. quasi ad final. ff. ad Trebell. vbi etiam Ripa. nume. 44. eam communem opinionem appellat. Quod etiam profitentur Tiraquel. in l. si vnquam. verbo. *Susceperit liberos.* numer. 69. & Carol. Moli. in consuet. Paris. titu. 1. §. 3. glos. 1. num. 44. & Gregor. Lopez. in l. 4 titul. 15. part. 4. verb. *Todas las honras.* Et Albertus Brunus. cõs. 15. num. 10. Lauren. Sylua consi. 45. nume. 24. Paris. cons. 8. num. 9. lib. 2. vbi inquit hanc esse communem opinionem, & ab ea non esse recedendũ in indicando & consulendo. Carol. Ruinus cons. 87. num. 13. lib. 3. Idem cons 145. n. 16. eod. li. & alibi sæpè Scrib. sicq; legitimatum ad Maioratus successionem admittendum esse dixit Mencha. de successi. progress. §. 2. num. 52. & li. 2. controuers. frequentium.

¶ Sed quamuis hæc opinio cõmunis sit, nunquam 3
tamen mihi suaderi potuit, quòd ad Hispanorum Primogenia adaptari valeat: imò semper eius fui sententiæ, vt si ad Maioratus successionem filij legitimi inuitati sint, sub ea vocatione, filius legitimatus non comprehendatur. Est namque (vt alibi diximus) Primogenitus veluti familiæ caput, atque in eo stat splendor genituræ, nominisque, atque armorum, & insignium propriæ familiæ vsus, atque à cæteris ex eadem familia procedentibus tanquã principalis domus honorandus est. Quæ omnia nõ legitimatis: sed potiùs legitimis conuenire notissimum est. Legitimati namque debent reuerentiam legitimè natis exhibere, nec debent ad eandem mẽsam cum illis sedere. Bal. in c. per tuas. num. 2. de maiori. & obedi. Alex. in l. ex facto. §. si quis rogatus. num. 18. ff. ad Treb. Portius consil. 106. n. 94. Impropriũ enim, atque nimis irrationabile, & aduersus mẽtem instituentis Maioratus futurum esset, caput familiæ, atque genituræ splendorem in eo apponere, qui nõ verè, sed per fictionem legitimus est, exclusis illis, qui verè legitimi sunt. Legitimati namque 5
non possunt dici legitimi ex proprietate vocabuli, seu considerato principio genituræ: sed potiùs ex priuilegio, atque ex fictione. Bald. in l. eam quam. C. de fideicommiss. n 44. & 45. Decius cõsil. 284 n 15. Tiraquellus de Primog. quæst. 34. n. 58. Idem in rep. l. Si vnquam verbo. *Susceperit liberos.* n. 79. Portius. d. cons. 106. nu. 95. vbi plura in idem adducit. Ideóque, non ineleganter dixit Bal. in c. 1. de constitu n. 23. Legitimationẽ alchimiæ similẽ esse. Ea namque efficit, quod æs aurũ 6
appareat: non tamen potest verè ex ære aurum facere, seu vnam speciem in aliam transmutare: idipsum etiam in effectu repetit idem Bald. in l. etiam. C. de appella. n. 1. vbi inquit, differre legitimatum à legitimo: veluti imaginem ab eo, cuius 7
figuram repræsentat, seu veluti illum, qui à Principe vsum togæ impetrauit, vt ciuis Romanus efficeretur ab illo, qui verè ciuis Romanus est. Iterum etiam dixit idem Bal. in c. final. n. 1. de trãslat. Episcopi vel electi, quod legitimatus est similis 8
homini medicato à percussionibus, in quo semper solẽt remanere cicatrices. Ias qui plura refert in l. cũ acutissimi. C. de fideicommiss. n. 4. Et verbum hoc, legitimus, in potiori significatu accipiendum est, nec in hac materia ad legitimatos protrahẽdum. Vbi enim agitur de honore, atque beneficio, legitimatus, appellatione legitimi non 9
comprehenditur: prout notat Bal. in d. c per tuas. nume. 3. idem Bal. in l. generaliter. §. cùm autem. numer. 2. C. de institut. & substitut. Vbi inquit, hanc esse potissimam rationem ex qua filius legitimatus in feudo succedere non potest: quod etiã in Maioratu seruandum esse dixit D. Did. de Couarr. resolut. libr. 3. capit. 6. numer. 7. versi. eadem

Universidad de Salamanca
Biblioteca Histórica

eq̃uidem ratione vbi inquit, legitimatũ non succedere in Maioratu, nisi ad id specificè legitimatus sit, quibus adiicit ex vulgari vsu loquendi appellatione legitimorum legitimatos non comprehendi: prout statim dicendum erit.

¶ Ex quibus videtur prætatam communẽ opin. quòd scilicet filij legitimati excludant substitutum, Hispanorũ Primogeniis non rectè adaptari posse sed quoniam de his forsan dubitari poterit, vt in hac re vera resolutio habeatur, atque huiusmodi filij legitimati omninò à Primogeniorum successione excludãtur, aliquas cõclusiones breuiter recensebimus. In quibus etiam præfata cõmuni opinione retẽta, filij legitimati à cognatis, seu agnatis legitimis necessariò excludẽdi erunt, quæ etiam ad communis opinionis limitationem deseruire poterunt.

10 ¶ Prima cõclusio, quòd præfata cõmunis opinio procedat: quando agitur de bonis, in quibus libera dispositio ad patrem spectat sed quando, de bonis restitutioni subiectis contentio est, legitimatio nihil prorsus valeat, nisi ex causa legitima concessa fuerit, de eáque citatis substitutis, quibus iam ius probabile saltim in spe acquisitum erat, cognitum sit. Quod optimè cõprehenditur ex doctrina Bartol. in l. Gallus. §. & quid si tantũ. n. 14. ff. de liber. & posthum. vbi inquit, quòd ad hoc, vt pater possit facere filium legitimari in vita, non requiritur alicuius citatio: quia hoc attinet ad patrem, qui de bonis suis potest disponere quomodo vult, ex quibus verbis apertè probatur, quòd si ageretur de bonis, de quibus pater nõ posset liberè disponere, substituti essent necessariò citãdi. Quod etiam sentit Paulus ibidẽ nu. 16. atque apertius declarant Alexand. nu. 17. ad fin. & Iason. n. 92. & 124. & communiter Scribentes ibidem: idipsum etiam verũ esse profitentur Alber. Bald. & Fulgo. in l. nam ita Diuus. ff. de adoptio. Decius qui hanc asserit esse communem opinionem consilio 284. numero 10. idem consil. 425. nu. 10. Carol. Ruin. consil. 36. numer. 20. libr. 1. & consil. 178. ad fin. lib. 2. & consil. 106. num. 5. li. 3. & consil. 4. numer. 3. eod. lib. Bertrand. cons. 110. numer. 2. & 3. lib. 3. Curti. Iuni. cons. 99. num. 32. 33. & 37. & 38. lib. 2. Paris. consil. 11. nu. 14. lib. 2. & consil. 14. nu. 32. eod. libr. Idque optimè declarat Ioan. Cephalus consi. 23. Vbi singulariter dixit, quòd si pater disponat circa bona vinculata in casu, quo id facere possit, requiritur vocatio substitutorum: si verò disponat circa bona allodialia, non requiritur. Vbi annectit, quòd sic intelligitur opinio Bartol. in d. §. & quid si tãtum in eo, quòd dicit, quòd non requiritur citatio agnatorum: quod etiam ex pluribus probat Alber. Brun. inter consilia feudalia consi. 15. nu. 16. & alibi sæpè Scribent. annotare solent. Idque apertius efficitur, si consideremus, quòd hæc legitimatio non fit in vita: sed post mortẽ Maioratus institutoris, & post delatam successionem suo loco, atque ordine omnibus vocatis, ac substitutis. In quo casu, absolutũ est necessariam esse citationem eorum, quibus hæreditas delata fuit, quanuis ab eisdẽ addita non sit: prout optimè cõsiderauit Decius. d. consil. 284. num. 10. atque Scriben. superiùs relati communiter considerare solent.

11 ¶ Quæ omnia cõprobantur ex eo, quòd diximus suprà libr. 1. capitulo octauo. numero 31. cum sequentibus, concludentes ius hoc Maioratus successionis, etiam in spe consistens non posse tolli à Principe: nisi ex causa legitima, atque ea, citatis consanguineis substitutis probata. Quibus nunc superaddimus quod Princeps non potest derogare iuri substitutorum absque eo, quod vtatur clausulis, ex certa scientia, vel de plenitudine potestatis, vt notant Bald. numero primo. & Paulus. nume. 12 & cæteri Scribent. in l. si testamentum. C. de testament. & in d. §. & quid si tantum. Quæ 12
clausulæ à Principe non nisi causa cognita apponi possunt: prout ex pluribus probat Decius cõsilio 410. numer. 21. vbi inquit, quod hæ clausulæ nihil operantur: quando processum fuit absque cognitione. Aymon. consilio 241. num. 20. Augustinus Beroi in capit. 1. de confirma. vtili vel inutili. numer. 37. & num 42. & plures alij quos supra libr. 1. capit. 7. nu. 31. citauimus. Et quando causæ 13
cognitio requiritur, necessariò debet interuenire citatio eorum quorum interest. Aretinus in d. l. Gallus. § & quid si tantum colum. final. & Carolus Ruinus consilio 96. nu. 10. lib. 3. Portius. cons. 106. nu. 34.

¶ Item eisdem etiã superaddimus, ea omnia pro- 14
cedere, siue ius successionis in spe, ex testamento, siue ex contractu dependeat. In vtroque namque casu non valet Princeps eidẽ sine causa derogare. Sicut enim testandi facultas ex iure gentiũ competit: prout supra lib. 1. capite 2. nu. sexto. ostensum est, ita etiam facultas contrahendi ex eodem iure gentium procedit l. 1. in princip. ff. de pactis vbi communiter Scribentes id notant. l. cũ te. C. 15
de donation. ante nupt. l. si donationem. C. de reuocat. donat. l. causas vel lites. C. de transactio. l. ex hoc iure. ff. de iusti & iure. cũ similibus. Ideóque, Princeps ius quęsitum ex contractu etiam in spe absque causa publica tollere non potest, vt opinatur Bald. in capit. 1. de natura feudi ante. nu. 1. Vbi inquit, quod quãuis Deus subiecerit Prin- 16
cipi leges, non tamen subiecit illi contractus, idipsum dixit Barbar. in capit. 1. de constitu. colum. 11. verficulo, Si mihi dicatur, vbi subiecit, quòd quanuis Imperator sit supra caput iuris ciuilis, 17
est tamen sub pedibus iuris gentiũ. Idipsum notat Bald. in capitul. 1. §. notandum. nu. 2. qui feudum dare possunt, vbi inquit, potentius esse ius naturale quàm principatus. Alexand. consilio 30. 18
num. 5. lib. 5. Celsus consil. 26. num. 30. & consil. 120 num 87.

¶ Quod adeò verum est, vt nec Principi ex pote- 19
state absoluta id facere liceat, prout resoluit Felin. qui hanc magis communem opinionem esse profitetur in capit. quæ in Ecclesiarum. nu. 33. de constitut. Socin. consi. 87. num. 13 lib. 3. Aymõ de antiquit. temp. 1. par. num. 5. Decius consi. 410. n. 21. & 22. Curtius Iuni. consil. 138. numero 5. Paris. consil 1. numero 87. libr. 1. Thom. Grammat. decisio. 65. num. 27. Alciat. de præsumptio. regu. 3. præsumpt. 8. num. 6. Carol. Ruin. consil. 71. num. 37. lib. 3. Anton. Gabr. libr. 3. commun. opinio. de iure quæsito non tolle. conclu. 5. n. 18. in quo non est facienda differentia inter subditos & nõ subditos, vt optimè resoluit Celsus. d. consi. 26. n. 30. vbi plura in idem adducit Ant. Gabriel. qui plura etiam refert lib. 3. communium opinionum. ca. 3. num 19.

¶ Similiter etiã superaddimus causam legitimam 20
ad hoc non sufficere, nisi ea publica sit, substitutóque cui ex legitimatione Maioratus successio ablata

ablata fuit, bonum cambium præstetur: sic nãque efficiendum est quoties à Principe ex causa iuri alterius præiudicatur. l. item si verberatum. §. 1. ff. de rei vend. l. Lucius. ff. de euiction. l. vẽditor. §. si constat. ff. communia prædio. l. Antiochensiũ. ff. de priuil. credit. l. 2. tit. 1. part. 2. Hoc autem bonũ cambium à Principe, non autem ab illo in cuius fauorẽ legitimatio, seu quæuis alia gratia in præiudicium substitutorum concessa fuit, petendum atque exigendum erit: prout opinãtur. Abb. in c. quanuis. nu. 13. de re iudi. Decius cons. 520. nu. 10.

21 Ex quibus rationibus in legitimatione in præiudicium substitutorum cõcessa, causam publicam requiri, de eáque citatis substitutis tractari debere, eisdémque bonum cambium præstandum esse censuerunt. Decius cõs. 519. n. 6. & cõs. 576. nu. 9. D. Didac. de Couarr. resolu. lib. 3. c. 6 n. 8. Burgos in procœmio. legũ Tauri. n. 349. Socinus. Iuni. cõs. 65. n. 9. li. 2. Ripa. in l. quominus. n. 8. ff. de flumi. & Carol. Moli. in consuetud. Paris. tit. 1. §. 8. gl. 1. n. 39. atque Portius cons. 106. nu. 32. & omnes alij quos supra isto. c. nominatim citauimus.

22 ¶ Ex quibus omnibus deducitur dubiã esse quãdam opinionem quã ex pluribus probare nititur. D. Franciscus Sarmientus Sellecta. interpret. li. 1. c. 8. n. 3. vbi reiicit communem opinionẽ, dicentium, in legitimationibus in quibus iuri substitutorum ex causa derogatur, citationem eorum necessariam esse, de qua superius meminimus. Quã, ea ratione improbat, quòd. s. citatio ad actus iudiciales adaptetur, non autem ad gratias, quas Principes facere solent, cùm non sit tribunal gratiæ eius qualitatis, vt in eo lites decidãtur, ideóq; (vt ipse inquit) gratia secundum parentis relationem expeditur, nec de ea probationes fiũt, nisi in his gratiis quæ commissariis delegãtur. In quibus ipsi commissarij processum faciunt, his quorũ interest citatis, quod adiicit nõ rectè percepisse eos iuris interpretes qui super d. §. & quid si tantum scripserunt, ex eo quòd non multum in curia versati fuerunt.

23 ¶ Sed quanuis hoc ipse cõstanter profiteatur, nihilominùs tamen non existimamus ex his à prædicta opinione recedendum esse. Si enim hæc legitimatio ex qua iuri alterius derogatur, non potest, nisi ex causa publica cõcedi, vt superius ostẽsum est, constat de hac causa cognitionem præcedere debere, atque per consequens, eos quorũ interest citandos esse: non enim potest aliter de causa cognosci, nec gratia à Principe in tertij præiudicium impetrari, vt statim ostendemus, & quanuis id in Curia Romana fieri nõ soleat, in eo conuentu vbi literæ gratiæ expediuntur: cùm is nõ sit locus iudicij (vt ipse Frãciscus Sarmientus profitetur) in his autẽ Regnis in eo tribunali vbi literæ gratiæ expediũtur, nõ aliter Regia facultas ex qua ad Maioratus successionem vocati ac substituti lædi possint, conceditur, quam præcedẽte priùs summaria saltim causæ cognitione, vocatis his quibus præiudicium aliquod ex illa irrogari posset, vel saltim eo, qui primo loco ad Maioratus successionem vocatus est. Quòd si is, facultati cõsensum præstet, vel eidem nõ contradicat, atq; exprobationibus cõstet causam legitimam ad facultatem cõcedendam adesse, facultas cõceditur. Si verò vocatus ad Maioratus successionẽ eidem facultati contradicat, causáque contradictionis legitima sit, facultas ipsa denegatur, quod nimis iuri ac rationi consonum est. Cùm enim hi Cõsiliarij qui Regiæ cameræ & literis gratię expediẽdis præsunt, huiusmodi gratias non valeãt, nisi ex causa, concedere, consequens est, vt de ipsa causa prius cognoscere valeant, cùm sit ad ipsius gratię concessionem præparatoria. Is namq; qui est iudex causæ præparatæ iudex etiam causæ præparãtis esse debet. l. ordinarij. C. de rei vendi. l. quoties cum similibus. C. de iudi. neque esset iuridicus stylus quòd huiusmodi gratiæ absque causæ cognitione, & ex sola partis relatione concederentur, & posteà de earũ iustitia in alio iudicio disputetur. Melius est enim ita res disponere, vt iniustitia non fiat, quàm, ꝙ postquàm facta est reparetur. l fin. cum similibus. C. de tempor. in integrũ restitu. Possent namq; plurainconuenientia, quæ notissima sunt, ex huiusmodi facultatum concessione absque causæ cognitione resultare. Ideóq; melius est, vt ipsa causæ cognitio, & citatio præcedat. Sicque semper solet dicta summaria causæ cognitio facultatum impetrationem præcedere: quanuis probationes soleant iudicibus ordinariis committi, qui illas citatis successoribus, faciunt, atque ad Regium Consilium Cameræ remittunt. Ex quibus substinentur ea quę Scribentes in d. §. & quid si tantũ dicere solent, quæ vt ex iuris principiis apertissimè deriuãtur, ita etiam ex communi stylo atque obseruatione sustinentur.

¶ Sed vt de hac re perfecta resolutio habeatur, 24
duo casus diuersi cõsiderãdi sunt. Primus, quãdo legitimatio simpliciter cõcessa fuit, in qua specie certissimum est, nõ videri ex illa derogatum iuri substitutis cõpetẽti, prout in feudo decisum est, ex text. in c. 1. §. naturales, si de feudo defuncti, in vsibus feudo. Ea nãq; ratione legitimatus in feudo nõ succedit, ꝙ ex legitimatione derogatũ non censeatur iuri domini, seu agnatorum, quibus ex inuestitura ius quæsitũ erat: prout ibidem cõmuniter Scribẽtes aduertunt. Cuius tex. decisio, quæ ex superiùs adductis ex iuris principiis ac solidissimis fundamẽtis deriuatur, ad Primogenia extẽdi posse ex rationis paritate videtur, quod dicit. D. Did. de Couarr. resolutio. li. 3. d. c. 6 nu. 7. atque vltra superiùs adducta comprobari potest ex his, quę latè adducit Alber. Brun' cõs. 15. n. 11. ad finẽ.

¶ Secundus casus, quando in legitimatione adie- 25
ctũ est, ꝙ filius legitimatur ad succedendũ in Maioratu parẽtis, derogãdo expresè iuri trãsuersaliũ substitutorũ, cum clausula ex certa scientia, & de plenitudine potestatis, in qua specie, supradicta, dubia videntur, cum Princeps iuxta plurimorum opinionem, de qua supra. li. 1. c. 8. n. 28. mentionẽ fecimus, id possit etiam absque causa legitima facere. Quæ dubitatio ex eo etiam augetur, ꝙ quã- 26
uis filius legitimatus non possit in feudo succedere, ex decisione tex. in d. §. naturales: si tamen expresè ad feuda legitimatus fuerit, in eis succedere poterit, & etiam in feudis Regalibus, si ad ea specificè legitimatus sit, quod censuerunt gloss. Andr. de Isernia. Bal. Aluarot. Præpos. Matthæus de Affli. & cæteri in d. §. naturales. Alex. cõs. 2. nu. 16. lib. 1. Aretinus cõsi. 164. num. 4. hãncque opinionem communem appellãt Boërius decis. 123. numero sexto. Paris. cõsilio primo numero 76. libro secundo. Iulius Clarus. §. feudum. quæst. 82. versicul. sed quæro. Carol. Mol. titu. 1. §. 8. glos. 1. numero 38. Celsus qui plura refert consil. 26. nu. 10. cum seq.

27 ¶ Sed quanuis opinio illa, quòd scilicet Princeps etiam absque causa legitima, & citatione substitutorum possit illis in iure ad Maioratus successionē in spe quæsito præiudicare, à pluribus communis appelletur: mihi autem cōtraria opinio verior atque probabilior semper visa fuit. Nō enim eius sententię vnquam esse potui, vt Principi eam potestatem tribuam, quæ absque peccato, atque quadā tyrannidis specie exerceri nequeat: prout d.c.8.n.31.latiùs ostensum est, nec possum admit-
28 tere illa, quæ circa hæc Scribentes opinantur, dicentes, Principem hoc facere posse, sed ꝙ mortaliter peccaret, vel ꝙ esset vnum pecus: prout aliàs dixit Bal.in c.1.§.filij nati nu. 1. si de feudo fuerit controuersia in vsibus feudorum, & plerij; Doctores in l.Gallus.§.& quid si tantum.ff. de liber. & posth.dicere solent. Imò omnem hāc potestatem à Principe reiicimus, illam ad ea tātum, quæ iusta & honesta sunt, atque absque peccato & tyrannide exerceri possunt, coercentes, quod dum magis excogitatur, maiori firmitate comprehenditur, atque retinetur.

29 ¶ Similiter etiā opinio illa, ꝙ filius possit ad feuda legitimari in præiudiciū domini, seu illorum, quibus ex inuestitura ius, saltim in spe ad eius successionem quæsitum erat, semper mihi eisdem rationibus suspecta visa fuit. Sicque in feudo antiquo, & ex quo agnatis ex antiqua inuestitura ius quæsitum erat, illam reiiciūt Alexand. post Salic. ab eo relatum, cons.60.n.2.lib.2.Anton. de Rossellis de legitimatione libr.2.c. de legitimationis effectu.n.24. Vbi inquit, quod gl.in d.§ naturales cōmuniter non tenetur. Cardi. Alexandrinus in capi.per venerabilē.§.quod autem nu.61.qui filij sint legitimi. Socinus Iunior, cōs.65.nu.14.lib.2. Carol.Molineus, qui etiā ad id Ludouicū de Sardis & Vldari. Zassium refert, in consuet.Paris.ti.1. §.8.gl.1.n.39 vbi id constanter defendit. Idq́ue, & optimè probant Albertus Brunus cons. 15. nu. 18.cum seq.& Franc.Sarmien. selectarum interpreta.li.1.c.8.n.10.cum seq. Quorum opinio aduersus communem in casu, de quo agimus, vera mihi videtur: nisi causa legitima atque publica, ad id efficiendum interuenit, eáque iuxta superiùs adducta, cognita atque probata sit, atque bonum cambium successori pręstetur. Sicq; etiam quoad Maioratus successionem attinet, ea, quæ prædiximus, in iudicando, & consulendo sequenda, atq; amplectenda erunt: quanuis in his Regnis nō mihi compertum sit casum, de quo nūc agimus, vnquam euenisse, nec etiam in posterum euēturum esse credendum sit.

¶ Ex quibus dubia redditur opinio quædam Reuerendissimi domini D.de Couarr.lib.3.resol.ca. 6.n.7.versic.eadem quidē ratione: vbi inquit, legitimatū expresè à Principe ad Maioratus successionem, substitutum datum in defectum filiorum legitimorum excludere: nisi Maioratus institutor legitimatos excluserit. Cùm enim Princeps non valeat filium illegitimum absque causa publica in præiudicium substituti legitimare: cōsequens est, vt hæc opinio sustineri nō valeat, etiāsi Maioratus institutor legitimatos non excluserit, sed solùm legitimos vocauerit: quādo autem illos exclusit, hæc omnia absque dubio procedunt.

30 ¶ Secunda conclusio sit, ꝙ quādo is, qui fideicōmissum reliquit: sub conditione, si absque liberis legitimis decesserit, est nobilis, vel persona aliàs in dignitate cōstituta, filius legitimatus nō excludit substitutum, nec eiusdem fideicommissi capax est, de quo extat sing. doctrina. Ang. in sua disputatione incipi. Nobilis quidā. Bal. cons.203.lib. 5. Alex.in l.generaliter.§.cum autem.C. de instit & substit.n.2.& Iacobi.nu.4.Ripa.in l.ex facto.§.si quis rogatus.ff.ad Treb.n.44.Aug. Beroius. in c. in præsentia.de proba.n.324.Alex.Areti.Socin. & alij Modernio.in l.Gallus.§. si eius.ff.de libe. & posth.Barba.cons.27.n. 53.cum seq.li.1.Alex.cōs. 67.n.4.li 1.& cons.94.n.5.eod.li.& cons.60.nu.6. li.2.Decius cons.284.n.16. Tiraq. de nobilit.ca. 23.n.15.& 18.Carol.Ruinus.cons.158.nu.8.lib.1.& cons.167.n.5.li.5.Grattus.cons.29.nu.51.li.1. Albertus Brunus.cōs.15.n.11.Parisius cōs.9.n 47. li. 2.Matth.de Afflict.decis.386 Quæ cōclusio proculdubiò cōmunis est, nec aliquis est, qui ab illa dissentiat. Ex qua conclusione cōsequitur, propè semper in Hispanorum Primogeniis, filiū legitimatū non excludere cognatos, seu agnatos legitimos, cùm vt in plurimū ea Primogenia, à nobilibus, seu saltim personis in dignitate constitutis, instituī soleant, vt plusquàm notissimum est.

¶ Tertia cōclusio, quòd quoties Primogeniū relictum est sub ea cōditione, si possessor sine liberis legitimè natis, vel ex legitimo matrimonio procreatis decesserit, nunquam filius naturalis legitimatus ex Principis rescripto, ad eius Primogenij successionem admittendus erit. Quod dixit Alex.in d.l.generaliter.§.cùm autē.n.2.quem sequitur Iacobi.ibidē n.4.Ripa.in d.l.ex facto.§.si quis rogatus.n.47.Paris.cōs.1.n.42.& nu.81.li.2. & cōs.9.n.46.& cōs.11.n.12.& n.149.eod li.Soci. Iuni.cōs.65.n.10.li.2.Grattus.cōs.65.n.47.li.1.& cōs.29.n.45.& 46.li.2.& cōs.158.nu.27.cum seq. eod.lib.& est communis & vera resolutio. Quam etiā probant omnes Scrib. quos superiùs citauimus: dicētes, in hac specie legitimatū ex subsequēti matrimonio admittēdū esse, ad exclusionē substituti. Ex qua cōmuni resolutione, etiam cessat in Primogeniis Hispaniæ legitimatorū successio, cū propè in omnibus, hæc clausula apponi solita sit.

¶ Quarta conclusio, quòd si ex communi vsu loquendi sub appellatione legitimorum, legitimati non comprehenduntur, filius naturalis legitimatus non excludet substitutū. Quod dixit. Paul.in l.fin.n.6.C.de his, qui veni.æta impe. Et Ioan. de Imol.in l.ex facto.§.si quis rogatus.fin.verb.ff.ad Treb.atque Franc.de Ripa.ibi.n.43. Idipsum etiā dixit Alex.cons.25.n.1.li.1.Deci.cons.284.nu.10. vbi plura in idem adducit. Albertus Brunus.cons. 15.n.11. Idq́; etiam dixit Alex.cons.60.nu.6.lib.2. Vbi cōsulit aduocatis, ꝙ non obliuiscātur de huiusmodi vsu loquendi, probationes facere. Quod vtile erit, quāuis Decius.d.cons.284.dicat de huiusmodi vsu loquendi, non esse necessarium probationes facere: cùm vbique notissimum sit, ex communi loquendi vsu, appellatione legitimi, legitimatum non comprehendi. Quod etiam dixit Gozadi.cons.6.n.11.plura in idem adducens.

¶ Quinta conclusio, quòd si institutor Maioratus ad eius successionem vocauerit filios, & filias, & eorum filios legitimos: (prout cōmuniter in omnibus Hispanorum Maioratibus fieri solet:) nunquam in huiusmodi dispositionibus, naturalis legitimatus comprehendatur, ne Maioratus institutor dicatur sensisse de filiis naturalibus filiarum suarū. Quod nimis absurdum, atque aduersus eius mentem futurum esset, idque comprehēditur ex his, quæ dixit Bartol.in l hæredibus. §. Titius. ff. ad Trebel.n.2.Ang.col.2.Alex.n.6.& 7.in d.l.ex facto.§.si quis rogatus, atq; ibi Ripa.n.23. Quod etiam in specie, de qua agimus, sequutus fuit Albertus Brunus.d.cons.15.n.11. adiiciens, ꝙ cùm ex verbis, quæ testator dixit in vna parte testamēti interpretandum sit, quid senserit in alia: in omnibus substitutionibus, tam filiis masculis, quàm fœminis factis, idem dicendum sit, quāuis in substitutione facta filiis masculis diuersa ratio militare videatur. Quod ex præsumptamente testātis verum mihi videtur. Idq; in terminis, de quibus agimus dixit ante illum Soci.cons.249.li.1.Quē refert & sequitur Alba.cons.29.n 7.dicens, quòd cùm dicta conditio, si sine liberis decesserit, non possit intelligi de legitimatis quoad filiam institutam, idipsum dicendū erit respectu filij, ne vna atque eadem res diuerso iure censeatur.

35 ¶ Sexta conclusio, ꝙ si filius non legitimatus, sed dispensatus sit, nūquam succedat in Maioratu, in quo filij legitimi ad eius successionē inuitati sunt. Communis namque opinio, ꝙ filij naturales legitimati faciant deficere substitutionem, sub ea conditione factam: si institutus sine liberis legitimis decesserit, non habet locum in filio, qui non est legitimatus: sed dispensatus, quod notat Corneus.cōs.9.n.6.& 7.lib.4.Alex.cons.30.n.1.lib.4. Deci.cons.52.n.3.Gozadi.consil.6.nu. 74.& 75. Lauren.Sylua.cons.45.nu.24.vbi plura in idē adducit. Quod etiā Modern. præsertim Soci.Crottus,& Carolus Ruinus. in l. Gallus. §. & quid si tantum communiter annotare solent.

36 ¶ Ex qua conclusione infertur, ꝙ quāuis ex communi opinione (de qua superiùs meminimus,) filius legitimatus excludat substitutū sub ea conditione, si sine liberis legitimis decesserit: filius tamen spurius legitimatus nō excludet substitutū. Quia quanuis is pleniſſimè legitimatus sit, nunquam dici poterit legitimatus, sed dispensatus, in quo ex superiùs adductis prædicta cōmunis opinio non procedit. Quòd autem filius spurius habitus ex parentibus, inter quos non poterat esse matrimoniū ex impedimēto iuris diuini, vel Canonici, nunquam dicatur legitimatus: sed potiùs dispensatus, dixit Paul.cōs.30.n.4.lib.1. secūdum nouam impressionem: idq́; ex eo, ꝙ Princeps non possit spurium legitimare, nec huiusmodi defectum tollere, sed solùm cum eo dispensare: quod notat etiam Soci.cons.65.n 12.li.3.Bal.in l.1. ante.n 1.C.de natur.libe.Curtius Senior cōs.64.nu. 10.& cons.16.n.19.Deci.cons.576.n. 6. & consil. 264.n.3.Soci.Iunior.cōs.120 li.2.Lauren. Sylua. qui hanc cōmunem opinionem appellat.cōsi.45. n.42.Crottus.in l.Gallus. §.& quid si tantum. ff. de libe.& posthum n.33.Gozadi consil.6.n.51.& cōs.92.n.13.Grattus.cōs.65.n.15.D.Did.de Couarr.in Epith.super 4.c.8.§.8.n.4.Tellius Fernādus in l.12.Tauri.n.24.Portius consi.106.n.2.

37 ¶ Secundò infertur, ꝙ filius legitimatus ad successionem vocatus in eo, quòd pater eius voluerit, vel sine præiudicio veniētium ab intestato, vel aliàs, cum quacunque alia restrictione successionis, substitutum sub conditione: si institutus sine filiis legitimis decesserit, non excludet, cùm iste filius non
38 verè legitimatus, sed dispensatus sit. Nō enim potest quis pro parte legitimus, pro parte autē illegitimus esse. Ideóque is, qui restricta successione legitimatur, non legitimatus, sed dispensatus esse dicitur. Quod dixit Paul.in l.1.nu.5. C. de iur.aureorū annullo. Idē in l.ab eo.C.de leg.hære.nu.3. idem in l.pactū, quod dotali.nu.9.C.de colla. vbi Alex.n.5.Curtius Seni.cōs.37.n.6.Præpo.in c.per venerabilem.§.quod autem.n. 54. qui fil. sint legi.Ias.in Rub.ff.de libe.& posth.num.18. Decius cōs.238.n.3.Chassa.cons.39.nu.63.Carol. Ruinus cons.72.n.15.li 3.Idem cons.106.n.8.eod.lib.Alciatus.in l.2.in princ.ff.de verb.obliga.n.51.Parisius.cōs.14.n.45 lib.2.Lauren. Sylua. qui plura in idem adducit consi. 45.n.38.& alibi sæpè Scrib.

¶ Sed quanuis hæc opinio tantorum virorum authoritate comprobata sit: cōtraria tamen sententia mihi verior videtur: imò, quòd si legitimatio respectu personæ integrè concessa sit, nō desinat esse vera legitimatio: etiāsi ius succedendi aliqua ex parte sibi restringatur. Legitimatio nāque in persona legitimati residet: ius autem succedēndi est quædam eius cōsequentia ab ipsa legitimatione diuersa, ac separata. Quod sic declarauit Ioan. Andr.in addi.ad Specul.titu.de successio.ab intesta.§.1.vers.Sed ex facto quæritur. Soci. cōs. 246. n.3.li.2.Curtius.Seni.cōs.16.n.22.Decius in l. pactum.C.de colla.n.15.& in l.solet.n.9.ff. de iurisomni iudi.Idem cons.264.n.3.& cons.258.n. 10. Paris.cons.7.n.15.& n.16.Alciat.li.3.Parergon.c. 4.Idem Alciatus.in Rub.ff.de libe.& posth.nu.9. Gozadi.cons 6.n.63.Carol.Ruinus.cons.145.li.3. n.4.Idem cons.75.n.11.li.3.Tiraq.in l. si vnquam verb.donatione largitus.n.259.D.Did.de Couar. in Epit.super 4.2.par.c.8.§ 8.n.1. Emanuel Acosta.in l.Gallus.§.& quid si tantū.2.par.n.152.ff.de libe. & posth. Tellius Fernādez qui hāc communē opinionē appellat in l.12.Tauri.n. 21. Sicq; in quadā lite satis difficili atq; inextricabili, quæ super cuiusdā Maioratus successione, in summo Castellæ senatu diffinita fuit, ꝓpè ab omnibus iudicibus acceptum atq; intellectum vidimus. Ideóq; in casu, de quo agimus, filius hoc pacto legitimatus, secundum communē opinionem substitutum excludet: nisi ex ipsa legitimationis restrictione vel ex aliis, quæ superiùs adduximus, excludatur.

¶ Septima conclusio sit, quòd si legitimatus per 39
rescriptum tēpore impetratæ legitimationis potuit ex subsequēti matrimonio commodè legitimari, is non excludet substitutum, cum ea legitimatio nullius effectus esse cēseatur: nisi Principi id expressum fuerit, atque eo non obstante legitimationem concesserit. Quod probatur ex text. in Auth.quib.mod.natu.effici.legi. §. sit igitur licētia.coll.6. Per quem tex.id not. Bald.in c. illud de præsumptio.n.3.Hippoli.sing.130. Ias.in l. Gallus.§.& quid si tantum.n.107.ff. de libe. & posth. D.Did.de Couarru.in Epito.super 4.c.8.§ 9.n.5. Emanuel Acosta.in d.§.& quid si tantum.nu. 96. Gregor.Lopez.in l.4.tit.15.par.4.verbo. *De barraganas*. Tellius Fernandez in l.12.Tauri.num 7. Quod diligenter aduertēdum, atque considerandum est: ex hoc namque defectu poterunt quam plures legitimationes corruere.

¶ Octaua & vltima conditio sit, ꝙ si substitutus 40
sub conditione, si institutus absq; filiis legitimis decesserit, sit persona in maxima dignitate constituta, seu eques auratus, vel sit Ecclesia substituta, non excludetur ex filij legitimatione. Quod dixit Curtius Senior cons. 35.colūna 5.& 7. Idem consi.73.columna 25.quē refert, & sequitur Ripa.in d.l.ex facto.§.si quis rogatus.ff. ad Trebel. numero 46. Quę omnia singulariter notāda erūt,

Universidad de Navarra Biblioteca

idexclusionem filiorū legitimatorum à Primogenitorum successione. Non enim alibi sic discussa inuenientur.

41 ¶ Sed controuerti solet, vtrum quando ad Maioratus successionē, filij simpliciter inuitati fuerūt, absque adiectione verbi legitimi, in eo Maioratu succedat filius naturalis Primogenitus, exclusis agnatis, vel cognatis in filiorum defectum substitutis. Qua in re duæ opiniones diuersæ inter iuris interpretes inueniuntur. Prima dicentium, in tali Maioratu seu fideicommisso, filium naturalē substitutum excludere Idque ex tex. in l. ex facto. §. si quis rogatus. el. 1. ff. ad Treb. Per quem text.

42 Angel. columna secūda. Paul. n. 1. Alex. n. 6. Ripa. n. 15. & communiter Scrib. colligūt regulā, quòd filij naturales excludunt substitutum sub conditione, si institutus sine liberis decesserit. Quod etiam in l. generaliter. §. cùm autem. C. de institu. & substit. Corneus. n. 4. & Iacobi de Sācto Georgio. n. 3. verum esse arbitrantur. Idque etiam dixit Alciatus, in l. cognoscere. § liberorum. ff. de verb. signi. Paris. in capit. in præsentia de probat. n. 50. cum sequentibus Grattus. cons. 29. n. 43. libro 2. atque Scrib. communiter. in l. cùm pater. §. volo. per tex. ibi. ff. de lega. 2. & in l. Lucius. §. Damæ. ff. eodem Anton. Gabriel. qui hanc opinion. cōmunem esse profitetur, pluréisque ipsam sequētes refert libro quarto communium opinionum. tit. de fideicommiss. conclusio secundo. nu. 68.

¶ Quam conclusionem Scrib. limitare solent: nisi testator sit persona nobilis, seu in dignitate cōstituta, vel nisi in alia parte, testator de liberis naturalibus meminerit, vel nisi ex aliis coniecturis contrarium appareat: prout comprehenditur ex dictis Scrib. communiter in d. l. ex facto. §. si quis rogatus, vbi Ripa. n. 16. cum seq. id latè prosequitur, atque ex his, quæ Scrib præcipuè Iacobi. n. 3. in dict. l. generaliter. §. cùm autem adducere solent.

43 ¶ Secunda opinio est dicentium, regulariter filium naturalem substitutum sub conditione, si institutus sine liberis decesserit, non excludere, nisi ex qualitate, vel conditione testantis: seu ex aliis coniecturis aliud inducatur. Quam regulam ex dict. §. si quis rogatus collegerunt Azo. Odofredus. Accursius. in glo. verb. *Sobole*. Iacob Butrigarius. Cin. Alberi. num. 5. Ioan Fab. & Bartol. nu. 2. in dict. l. generaliter. §. cùm autem. Ioan. Corasius. miscellaniarum. lib. 1. capit. 7. atque Emanuel Acosta. qui id ex pluribus satis ingeniosè deducit in l. Gallus. §. & quid si tantum. 1 parte. num. 72. cùm sequentibus. Anto. Gabriel. qui plura refert. d. titul. de fideicommiss. conclusione. 2. nume. 68. Quæ opinio ex d. §. si quis rogatus: non obscurè probatur. Non enim inquit, ibi Vlpianus filios naturales efficere, vt substitutio deficiat: sed id ex testantis voluntate, conditione, ac dignitate diuersimodè statuendum esse. nisi in his, qui in seruitute concepti sunt, qui etsi filij naturales tātum sint, indistinctè faciunt conditionem liberorum deficere, atque idcirco hæc vltima sententia mihi probabilior videtur.

¶ Animaduertendum tamen est, quòd quanuis 44
Emanuel Acosta. d nu. 72. dicat falsum esse summarium ad dict. §. si quis rogatus à Bartol. & cōmuniter Scribent. apponi solitum, adiiciátq; sibi videri apponendam esse talem summam, scilicet, *Filij naturales efficiunt, vt deficiat fideicommissi conditio: si de his testator senserit quod ex eius voluntate, dignitate & conditione intelligetur.* nihilominùs tamē summarium Bartol communiter ad dict. §. si quis rogatus: adiici solitum, quo ad id, de quo agimus, verum est, atque in effectu idē, quod summarium illud quod ipse Emanuel Acosta ad d. §. apponēdum esse inquit, comprehendit. Verba namque summarij communis ex Bartol. deducti hæc sunt. *Filij naturales in seruitute concepti faciunt fideicōmissi conditionem deficere: aliàs ex dignitate & conditione personæ diuersimodè statuetur.* Quod idem in effectu est, ac si dicatur, in filiis naturalibus conceptis in seruitute verū esse, quòd indistinctè substitutum excludunt: in cæteris verò non simpliciter id dici posse, sed ex dignitate & conditione personæ diuersimodè statuendū esse. Ita, vt si testator sit persona in dignitate cōstituta, naturalis substitutum non excludat. Si verò sit vilis cōditionis sic, quod nihil distat a' nis, quę Emanuel Acost. nouissimè quoad hoc docere contendit: quanuis in filiis naturalibus in seruitute conceptis ipse à Barto. summario dissentiat.

¶ Ex quibus infertur, quòd si in Maioratus successione, ad quam filij simpliciter vocati sunt, dubitetur: vtrum filius naturalis succedat ex volūtate ac conditione institutoris, id decidendum sit. Ita, vt ex cōiecturis superiùs adductis, & aliis, vel ab eius successione excludatur, vel ad illā admittatur: quanuis rarò aut nunquam ex regulis, quas paulò antè in filiis legitimatis in secūda & quinta conclusione tradidimus, ad Maioratus successionem filius naturalis admitti possit.

¶ Imò quanuis prædicta in fideicommissis pro- 45
cedant, credimus ad Primogenij successionē, in quo filij simpliciter vocati sunt, nunquam esse filios naturales admittendos. Vbicunque namque agitur de honore filiorum: nunquam filiorum appellatione filij naturales comprehendūtur: prout eleganter dixit Baldus, loquēs etiam in legitimato in capitulo, per tuas. nu. 3. de probation. Tiraquellus de nobilitate quæst. 15. numer. vndecimo iunctis aliis, quæ supra isto capite. num. 3. cum sequentibus, latiùs adduximus. Idque loquens in Hispanorum Primogenitis dixit Greg. Lopez in l. 2. titul. 15. part. 2. in glos. verb. *Sino el hijo mayor.* columna secūda, qui plura in idem adducit. Idq; mihi probabile videtur: nisi ex serie Maioratus aliud colligatur. Non enim credendum est, Maioratus institutorem familię decus, atque splēdorem in persona filij naturalis, apponere voluisse.

SVMMARIA.

1 *Ius diuinum fœminæ iura successionis deferebat, masculo eiusdem lineæ, & gradus deficiente.*
2 *Iura, quæ circa fœminarum successionem aliquid disposuerunt, enarrantur.*
3 *Fœminæ iure Diuino, Naturali, Ciuili, & Regio, atque omni iure ad successionem admissæ sunt.*
4 *Masculis eiusdem lineæ, & gradus fœminam à Maioratus successione excludit.*

5 *Fœminæ*

5 *Fœmina masculo eiusdem lineæ, & gradus deficiente, ad Regni atque aliorum Primogeniorum successionem admittitur.*
6 *Fœmina masculo eiusdem lineæ & gradus deficiente, admittitur ad successionem Primogenij, quod, causa memoriam, ac familiam conseruandi, institutum fuit.*
7 *Memoria etiam per fœminas conseruatur.*
8 *Familia etiam per fœminas conseruatur.*
9 *Familiæ verbum non solum agnatos: verùm etiam cognatos comprehendit.*
10 *Fœmina admittitur ad successionem Maioratus, ob fauorem domus cassatæ, cippi, generis, stirpis, progeniei, gentis, atque posteritatis instituti.*
11 *Opinio Petri de Peralta in l. cum ita legatur. §. in fideicommisso. n. 16. ff. de legat. 2 taxatur.*
12 *Fœmina quanuis Primogenita sit, existente masculo eiusdem gradus, & lineæ: ad instar secundi gradus redigitur.*
13 *In Primogeniorum successione, Primò consideranda est linea, Secundò gradus, Tertiò sexus, Quartò ætas.*
14 *Linea vltimi possessoris omnibus alijs præferenda est, nec debet fieri transitus de ea ad alias vsquequo, omnes ex illa descendentes finiantur.*
15 *Exclusio fœminarum propter masculos eiusdem lineæ & gradus in Primogeniorum successione, fauorabilis est: exclusio autem fœminæ propter masculos remotiores odiosa iudicanda erit.*
16 *Fœminarum exclusione, vtrum odiosa vel fauorabilis censenda sit, tres communes opiniones adducuntur.*
17 *Resolutio in hac quæstione: vtrū fœminarū exclusio, odiosa an fauorabilis cēsenda sit assignatur.*
18 *Exclusio fœminarum propter masculos remotiores continet odium irrationabile, atque quādam speciem exhæredationis, atque ideo stricte accipienda est.*
19 *Exclusio filiæ Maioratus institutoris propter masculos remotiores irrationabilis, atque contra omnem æquitatem censenda est.*
20 *Excludere filiam vltimi possessoris propter masculos remotiores, irrationabile etiam iudicatur.*
21 *Excludere quem à successione iure communi sibi competenti, pœna est.*
22 *Exclusio fœminarum propter masculos remotiores continet priuilegium: ideóque, stricte interpretanda est,*
23 *Odiosus est omnis recessus à iure communi.*
24 *Fœminarum exclusio propter masculos remotiores, odiosa iudicanda non est, cùm quanuis nos retrahat à iure ciuili nouissimo, reducat nos ad ius duodecim tabularum.*
25 *Lex correctoria reducens nos ad terminos iuris antiqui fauorabilis: nō autē odiosa censenda est.*
26 *Exclusio fœminæ propter masculos remotiores, non censetur esse odiosa, nisi quando excluditur filia, cui legitima debetur.*
27 *Exclusio fœminarum non potest dici, quòd reducat nos ad iura antiqua.*
28 *Lex correctoria reducens nos ad terminos iuris antiqui, non ideo est fauorabilis iudicanda.*
29 *Opinio dicētium, quod exclusio fœminæ, cui legitima debetur propter masculos remotiores odiosa sit, exclusio autem fœminæ, cui legitima non debetur fauorabilis taxatur.*
30 *Agnationis conseruatio fauorabilis est, quando absque tertij præiudicio fit.*
31 *Agnationis conseruatio non conuenit naturæ Maioratuum Hispaniæ.*
32 *Exclusio fœminæ propter masculos remotiores euidenter probanda est, atque in dubio in fœminæ fauorem pronuntiari debet.*
33 *Præsumptionem iuris habens contra se oneratur durioribus probationibus.*
34 *Regulæ iuris non eliduntur per dubias probationes, seu coniecturas.*
35 *Natura semper inesse videtur: nisi per pactum improprietur.*
36 *In materia priuatiua, seu exclusiua illud, quod non est expressum, priuationem, seu exclusionem non inducit.*
37 *Triplex status, in quo potest esse lis super fœminarum exclusione, consideratur.*
38 *Fœmina ex coniecturis indubitatis propter masculos remotiores excluſa censenda erit.*
39 *Voluntas euidens dicitur illa, quæ ex coniecturis elicitur.*
40 *Præsumptio legis dicitur liquidissima probatio.*
41 *Fœmina, quæ à Maioratus successione propter masculos remotiores excludi prætenditur, lite in eiusdem Maioratus possessione conseruanda est.*
42 *Tex. in c. 1. §. inter filiam si de feud. defuncti content. sit. declaratur.*
43 *Fœmina non debet obtinere in iudicio possessorio: si eius exclusio à masculis remotioribus incontinenti probetur.*
44 *L. 45 Tauri, quæ hodie est l. 8. tit. 7. lib. 5. in noua. ll. reg. collectione declaratur.*

Universidad de Deusto Biblioteca

Fœminam Primogenitam ad Maioratus succesſionẽ, maſculo eiuſdem lineæ & gradus deficiente, admittẽdam eſſe, excluſis maſculis remotioribus.

CAPVT IIII.

VIſa primogenitorum prælatione & excluſione, quoad Maioratuũ ſucceſſionem: ſupereſt, vt in hac parte de fœminarum ſucceſſione agam⁹. Id namque cum his, quæ in capitibus præcedentibus tradidimus, prorſus coniungitur: cum fœmina etſi Primogenita ſit, à Maioratus tamen ſucceſſione propter fratrem maſculum ſecũdogenitũ ſemper excludatur pluriesque etiã propter maſculos remotioris gradus ab eius ſucceſſione excludi ſoleat, vt in capite ſequenti dicemus. Cuius excluſionis, ſeu admiſſionis materia, adeò in his Regnis aſſidua, atque etiam vtiliſſima eſt, vt nihil magis conueniens ac neceſſariũ in his libris tractari poſſit. Idcircóque ad ea, quæ in hac materia in hoc capite, & ſequenti expendenda ac reſoluenda ſunt, diligentiſſimè animaduertendum erit. Ea namque ſicut vtilitate: ita etiam ſubtilitate omnia alia, quæ Primogeniorum tractatum contingunt, excellunt.

¶Illud autem in primis ſciendum eſt, iure diuino atque etiam humano plura circa fœminarum ſucceſſionem ſtatuta eſſe. Nam ius diuinum maſculis iura ſucceſſionis primo loco deferebat: ita, vt fœmina non niſi maſculo deficiente ad parentũ ſucceſſionem admitteretur, quod ſancitum eſt. n. 27. in hæc verba. *Homo cùm mortuus fuerit abſq; filio, ad filiam eius tranſibit hæreditas*, nec eo iure fœminę, ob maſculos remotiores excludebantur: prout in eodem capite in filiis Salphaad deciſum eſt. Cùm enim pater eorum abſque filiis maſculus mortuus fuiſſe petierunt à Moyſe hæreditatem parentis: ipſo autem cauſam ad Dominũ referente, reſpondit, *iuſtam rẽ poſtulant filiæ Salphaad: da illis poſſeſſionem inter cognatos patris ſui, & in hæreditate ſuccedãt.* Ex quibus verbis apertiſſimè cõſtat, iure diuino, fœminas propter maſculos eiuſdem lineæ & gradus excludi: eis verò deficientibus maſculis remotioribus excluſis, admitti. De quo etiam habetur, ibidem, capit. 36. & Ioſue, capit. 17. Idque paſſim diuinæ ſcripturæ interpretes in præfatis locis, & etiam aliis ſic interpretari ſolent.

2 ¶Iure autem humano variè circa fœminarum ſucceſſionem ſtatutum fuit. Quatuor nãque iura precipua aliis omiſſis circa hæc emanarunt. Primum, fuit lex duodecim tabularum, ex cuius deciſione ſuis hæredibus deficientibus, agnati, ſiue maſculi, ſiue fœminæ, ad defuncti ſucceſſionem admittebantur, & eis deficientibus, hæreditas ad fiſcum cognatis excluſis, deferebatur.

¶Secundum fuit ius Prætorium, ex quo deficientibus agnatis proximioribus, illicò cognati per bonorum poſſeſſionem, vnde cognati, ad ſucceſſionem inuitabãtur. Tertium fuit ius digeſtorum, quod media iuris prudentia appellatur, quo iure, fœminæ à ſucceſſione agnatorum penitus excludebantur. Quartum fuit ius nouiſſimum Codicis, & Authenticorum: quo iure, quoad ſucceſſionem ab inteſtato ſublata fuit agnationis & cognationis differentia, quæ iura enumerãtur ſigillatim ab Imperatore in §. 1. & in §. cæterum inſtit. de legi. agna. ſucce. l. lege duodecim tabularũ. C. de legiti. hæred. text. in Authent. de hæred. ab inteſtat. venien. §. reliquum. collatio. 8. l. maximum vitium cũ ſimili. C. de libe. præteri. text. in Authen. in ſucceſſione. C. de ſuis, & legiti hæredi. & in Authent. de Triente, & ſemiſſe. § ſin autem confuſa coll. 3. Quæ iura & etiam alia fuſiùs refert Alber. Brunus. de ſtatutis excluden. fœmin propter maſculos. arti. 2. q. 1. & alibi ſæpè Scriben.

¶Ex quibus ſupereſt, fœminam deficientibus maſculis eiuſdem lineæ & gradus, omni iure ad ſucceſſionem admiſſam eſſe: nam ius diuinum illam admiſit, vt paulò antè oſtenſum eſt. Similiter etiã ius naturale cùm eo iure nulla agnationis, ſeu cognationis ratio cõſiderari potuerit. Similiter etiã ius ciuile: cùm ex iure duodecim tabularum, & ex iure prætorio, & ex iure nouiſſimo admiſſæ ſint. Sola autem media iuris prudentia fœminas omnino excludebat. Ideoq;, dici ſolet iure digeſtorũ fœminas à ſucceſſione omnino excluſas fuiſſe: ius autem Regium clariſſimè fœminas admiſit: cùm in hoc iura ciuilia nouiſsima ſequutum fuerit. l. 3. titulo 13. part. 6. cum ſimilib. 3

¶Hæc autem, quæ iure nouiſsimo ſtatuta ſunt, in bonis liberis, atq; diuiſibilibus obſeruãda erũt, in bonis verò Primogenio ſubiectis, longe aliter ſtatutũ eſt. Cùm enim maſculis & fœmina ſimul ad eorum bonorum ſucceſsionẽ admitti non poſſint, ſed vni tantùm eorum ſucceſsio deferenda ſit: merito maſculo & fœminæ eiuſdem gradus ac lineæ concurrentibus, maſculus in ea ſucceſsione præferendus erit: etiamſi fœmina maior natu ſit. Quod dixit Bald. in l. in multis. ff. de ſtat. homi. vbi eleganter inquit Regni cõſuetudinem ad aliquorum bonorum ſucceſsionem ſolũ Primogenitum admittentem de maſculo eſſe interpretãdam: niſi maſculus deficiat. Eo namque deficiente fœmina Primogenita in eius locum ſubrogatur. Petrus de Bella pertica, & Iacob. de Aret. in l. pater filiũ. §. quindecim. ff. de lega. 3. Roma. cõſ. 98. vbi loquẽs in bonis à Rege Henrico. 2. ex clauſula ſui teſtamẽti, de qua in horum librorum præfatione meminimus, ſoli Primogenito relictis, reſoluit, in maſculi defectum fœminam Primogenitam ad eorum bonorũ ſucceſsionem eſſe admittendam. Quem etiã ſequitur Pala. Ruui. in Repe. Rub. de dona int. vir. & vxo. §. 69. nume. 24. cum ſequen. Idque ipſum etiam opinantur. Deci. in l. fœminę. nume. 112. ff. de reg. iur. Tiraquel. qui plura refert de Primoge. quæſt. 10. num. 20. D. Did. de Couar. reſolut. li. 3. c. 5. n. 5. Ant. Gomet. in l. 40. Tauri. n. 62. Burgos de Pace in proœmio legum Tauri. num. 66. cum ſequen.

¶Quòd adeò verum eſt, vt non ſolum in Maioratibus ſimplicibus: ſed etiã in Regnis, Ducatibus, Comitatibus, Marchionatibus, & Baroniis, in quibus iure Maioratus ſucceditur procedat. Ad eorũ namque ſucceſsionem ſemper fœmina maſculo eiuſdem lineæ, & gradus deficiente, admittenda erit, prout opinantur Andre. de Yſernia in cap. 1. numer. 2. de eo, qui ſibi, & hæredibus ſuis. Cinus in Authent. poſt fratres. C. de legitim hæredib. Bald. in l. 1. ff. de Senato. Abb. per text. ibi. in capitulo dilecti. de arbit. numer. 11. poſt Hoſti. & Ioannem Andream ibidem. Idem Abb. in capitul. dilecta. de maiori & obedien. numer. primo. Archidia. in cap. cum deuotiſſimã 12. quæſtio. 2. Angel. in l. cum Prætor. §. non autem. ff. de iudi. Deci. in l. fœminę. ff. de regul. iur. numero tertio. & conſilio 269. numero ſecundo. Idem Deci. conſi. 208. numero ſexto. Purpuratus in Rubr. ff. de officio aſſeſſo. numero 62. Thomas Gramma. deciſione 1. numero 28. Matth. de Afflict. in capit. 1. de natu. ſucceſſ. feud. numer. 54. Gratus. conſil. 3. num. 72. libr. 2. Ludo. de Gozadi. conſil. 8. num. 16. cum ſequent. Tiraquel. de Primogen. quæſtio. 10. nume. 19. & numero 20. Claudius Canciun. conſilio 6. num. 16. Idque verum eſt. Tametſi Iacobi. de ſancto Georgio. in l. cũ antiquioribus. C. de iure delibe. & Ioan. Licerier. de Primogẽ. quæſtione 19. & 20. & Marti. Lauden. de Primogen. columna 5. atque Pariſius conſil. 72. numer. 25. cum ſequent. libr. 4. & Socin. Iunior conſil. 65. numer. 24. libr. 1. contrariam ſententiam veriorem eſſe opinentur, qui vltimis eam communem appellat, ſed proculdubiò prima opinio verior eſt, quòd ſcilicet, fœmina in Regno ex iuris diſpoſitione ſuccedere poſſit, quam optimè ex pluribus comprobat Burgos de Pace. in d. proœmio. ll. Taurinarum. num. 42. cum pluribus ſequẽtib. Ea autem omnia, quæ ipſe adducit: quanuis notabilia ſint, in his Regnis ſuperflua mihi videntur, cum id expreſſè, ex l. 2. tit. 15. par. 2. ſtatutum ſit, vbi diſponitur, quòd maſculo eiuſdem lineæ & gradus deficiente, fœmina in Regno Caſtellæ ſuccedat. Quod etiam probatur. ex l. 2. tit. 18. parti. 3. ibi. *E ſi varon no houieſſe la hija mayor* quæ ad id non ſolet allegari: ex quarum legum diſpoſitione hęc diſputatio in Regno Caſtellæ tam in ipſius Regni: quàm in aliorum Maioratuum ſucceſſione ceſſare debet: cum in Regno, atque aliis Primogeniis eodem ordine ſuccedendum ſit, vt ſupra libr. 1. capit. 2. & 3. apertiſſimè demõſtrauimus. Idque adeò in Hiſpaniarum Regnis vſu receptum eſt, vt iam ſuperuacanea ſit huius articuli diſputatio. 4 5

6 ¶Quæ omnia vera ſunt: etiamſi inſtitutor Maio-
7 ratus cauſa memoriam ſuam conſeruandi, eundẽ Maioratum inſtituerit: memoria namque etiam per fœminas cõſeruatur. l. liberorum in fine. ff. de verbo. ſigni. ibi. *Et enim idcirco filios, filiaſq; concipimus, atque edimus, vt ex prole eorũ, earúmue diuturnitatu nobu memoriam in æuum relinquamus.* Vbi id. Bar. & Alciat. aduertũt. Tex. in Authẽt. de hęredib. ab inteſt. venien. §. 1. colla. 9. Portius, qui plura refert conſ. 13. numer. 260.

8 ¶Similiter etiam fœminæ admitti debent ad ſucceſſionem Maioratus ob conſeruationem familię expreſſè inſtituti per fœminas: namque & eos, qui
9 ex ipſis deſcendunt, familia conſeruatur. Verbum enim familia latè ſumptum: non ſolùm agnatos: verùm etiam cognatos comprehendit. l. cum pater. §. cũ inter. & in §. libertis. ff. de lega. 2. l. fin. C. de verb. ſignt. l. cum ita legatur. § in fideicommiſſo. ff. de lega. 2. Soci. conſ. 43 num. 10. lib. 3. Deci. conſ. 481. n. 11. Alciatus in l. pronunciatio. §. familiæ. verbo. agnatorum. ff. de verb. ſignifi.

10 ¶Similiter etiam ad Maioratum ob fauorem domus, atque caſſatæ expreſſè inſtitutum, fœmina maſculo deficiente admittenda eſt. Nam quanuis ex ſtricta horum vocabulorum ſignificatione, atque ex Italiæ conſuetudine verba hæc ſolùm ad agnatos referenda ſint: prout dixit Iacobus de Arenis. in l. 1. ff. ad Sylla. vbi exponit verbum domus, id eſt, agnationis. Et Bartol. in l. pronuntiatio. § familiæ ff. de verbo ſigni. numero primo. & in l. tutelas. ff. de capitis diminut. numero quarto. Gozadi. conſilio 45 numero 12. Secundùm aliam tamen ſignificationem, verbum domus, ſeu caſſatæ comprehendit eos, qui ſanguine cõiuncti ſunt, ſiue agnati, ſiue cognati ſint, vt Barrol. in locis ſuperiùs citatis aduertit. Et probatur ex tex. in l. final. C. de verbo. ſigni. aduertitq; Alciatus. in d. §. familiæ, verbo, ex eadem domo. Idq; ex pluribus probat Pariſ. conſilio 47. numero 57. cum ſequẽtibus libro tertio vbi etiam inquit, verbum, cippus, accipi pro ſtirpe, progenie, ſeu generatione. D. Did. de Couarru. in c. Rainaldus de teſta. in princ. numero 13. Et ſecundùm Hiſpaniæ conſuetudinem, tam maſculos, quam fœminas hæc verba comprehendere ſolent, prout notiſſimum eſt, aduertitque Burgos de Pace in procœmio. ll. Tauri numer. 118. Quod etiam de verbo generis, gentis, poſteritatis, deſcendentium, poſterorum, proximiorum & ſimilium pari ratione dicendum erit: prout optimè probat Tiraquel. de retract. §. 1. gloſ. 9. numer. 234. cum ſequent. & Portius cõſilio 13. numero 26. cum ſequen. atque Frãc. Marzarius in ſuo Epito. fideicommiſ. 2. part. quæſtio. 43. vbi plura in idem adducit: quanuis contrariũ dicendum eſſe profiteatur ex cõſuetudine Italiæ, vel quando agnationis cõſeruatio verſatur, idque verum, atque communiter obſeruari ſolitum eſt. Non enim ex his verbis, nec ſimilibus ſolent in Hiſpania fœminæ propter maſculos remotiores excluſæ cenſeri; niſi agnationis verbum proferatur, ſeu eiuſdem conſeruandæ ratione, Primogenia inſtituatur: quibus propter maſculos eiuſdem lineæ & gradus fœminæ ſemper excludi ſoleant. & de his omnibus plura adducit Io. Licerier de primogenit. libr. 2. quæſtio. 12.

¶Ex quibus dubia eſſe videntur ea, quæ dixit Pe- 11
trus de Peralta. in l. cum ita legatur. §. in fideicommiſſo. ff. de lega. 2. nume. 15. Quod ſcilicet quãuis ſub nomine generis, familiæ, poſterorum, deſcendentiũ, & ſimilium fœminæ, & maſculi comprehendantur, ſecus tamen eſt ſub nomine domus, ſtirpis, ſeu cippi: ſub his namque nominibus ſoli agnati comprehenduntur. Cùm enim hæc nomina aſſiduè confundi ſoleant, idque præſertim in pluſquàm notiſſimum eſt: non debemus ex eis verbis coniecturam agnationis deducere, niſi alia id ſuadeant: nullo nãque pacto percipere poſſumus, quid diſtet domus à familia, ſeu ſtirpis, à genere, ſeu progenie ſaltim ſecundùm communẽ, atque vſitatam ſignificationẽ. Ideoque plus certo arbitramur, idem de domo, & ſtirpe, & cippo, quod de familia, genere, ſeu progenie in Hiſpania, vbi deſunt ſtatuta Italiæ cognatos propter agnatos excludentia, dicendum ac reſoluendum eſſe.

¶Ex quibus conſequitur fœminam in Primoge- 12
niorum ſucceſſione ſemper ad inſtar ſecundi gradus maſculos eiuſdem lineæ, gradus, extante, redigendã eſſe: quanuis Primogenita ſit, primumq; gradum ætate, atque Maioritate obtineat: prout optimè conſiderat Paul. Caſtren. in Maioratibus Hiſpaniæ loquens conſilio 164. numer. 18. lib. 2. vbi inquit in Maioratus ſucceſſione fœminam ad inſtar ſecũdi gradus redigi maſculo exiſtẽte. Cuius dictum quotidie ſolet eſſe in ore aduocatorũ: quod

quod etiam dixit Socin. in l. Gallus. §. quidam rectè. numero quarto, ad fin. ff. de libe. & posthu. & consilio 227. numero tertio. libro secundo. Carol. Ruinus. consilio 120. numero 11. libro primo. & consilio 117. numero octauo. & cons. 151. numero 15. & consil. 154. n. tertio. & consi. 167. nu. 11. lib. secundo. Idem consi. 168. nu. 6. lib. 3. Curtius Iuni. cons. 125. num. 5.

13 ¶Similiter etiam ex dictis, tam in isto capite, quã in præcedentibus, deduci poterunt quatuor obseruationes, quæ in Primogeniorum successione necessariò cõsiderandæ sunt. Primò namque consideranda est linea, vt illi, qui ex linea vltimi possessoris procedunt, cæteris præferãtur, nec transitus fiat ad alias lineas, donec ex ea descendentes finiantur. text. in capit. 1. de natu. succes. feud. ibi.

14 *Ad solos & ad omnes, qui ex illa linea sunt, ex qua iste fuit.* Et iterum ibi. *Sed omnibus ex hac linea deficientibus omnes aliæ lineæ aqualiter vocantur.* Per quẽ text. id communiter Scribent. ibidem annotare solẽt: prout ibi dixit Afflictus. numero 77. Idque etiam notant. Paul. d. consilio 164 numero 11. libro 2. Soci. in l. si cognatis. ff. de reb. dub. numero 14. columna penul, Idem in l. hęredes mei. §. cum ita columna septima. ff. ad Trebel. idem consilio 73. numero 14. cum sequen. libro quarto. Præpositus in capit. 1. nume. octauo, de feudo Marchię. Ruinus consilio 19. numero sexto. libr. 2. Soci. Iuni. consi. 126. numero 27. libr. 1. Rolan. Valle, qui plura refert consi. 100. numer. 14. cum plurib. præced. & sequent. & alibi, sæpè Scribent. Secundò considerãdus est gradus, vt qui sunt possessori magis cõiunẽti præferantur remotioribus. Tertiò considerandus est sexus, vt inter eos, qui sunt ẽiusdem lineæ & gradus præferatur masculus, vt paulò antè, ostensum est. Quartò considerãda est ætas, vt inter pares linea, gradu, & sexu, maior natu præferatur minori, vt in primo capite huius tertij libri latiùs annotauimus. Quę obseruationes menti tenendæ erunt ad Primogeniorum successionem, atque voluntatis institutorum interpretationem. Alibi namque hoc pacto distinẽtę atque declaratæ non inuenientur, quanuis enim Corneus consi. 199. numer. 38. libr. 2. dixerit in feudo, in quo iure Primogenitur̃ę succeditur, cõsiderandum esse primo loco gradum. 2. sextum. 3. verò ætatem, omisit primum, quod de linea consideranda dictum est. Potest nãque esse, quòd quis sit eiusdem gradus, & maior natu, non tamen eiusdem lineæ, ideoque ab eo qui ex linea Primogenitorum descẽdit, excludendus erit.

15 ¶Ex eisdem etiam infertur, exclusionem fœminarum propter masculos eiusdem gradus à Maioratus successione, fauorabilem esse, cùm ea iuri communi conueniat. Earum autem exclusionem propter masculos remotioris lineæ ac gradus esse odiosam, atq; irrationabilem, cùm aduersus iura communia ac Regia introducta sit. Ideoque. tex. in l. maximum vitiũ. C. de libe. præter. dixit, quòd inducentes differentiam inter masculos & fœminas sunt accusatores naturæ, & talis differẽtię sex⁹ cõsideratio est dãnatrix naturæ iniqua, & intolerabilis, impia, & nimia subtilitate introducta, vt habetur in d. l. maximũ vitium & in §. cæterũ institut. de legi. agna. succes. & in l. lege. duodecim tabularum. C. de legi. hæredi. & vltra prædictas iniquitates, fœminarum exclusio continet quandam exhæredationis speciem. Ideoq;, odiosa censenda est. Bald. in l. sed & milites in princip. ff. de excusa. tuto. l. cùm quidam vbi per Scribentes. ff. de liber. & posthum. Bald. in l. illam num. quarto. C. de collatio. Bartol. in l. 1. num. 33. C. de summa. Tri. & fide Catho. Corneus consil. 202. nume. 11. libr. 2. Decius consil. 372. numer. 1. Sigismundus inter consilia feudalia consil. 39. numer. 21. & 22. eámque appellat communem opinionem. Socin. Iunior consilio primo. numer. 45. lib. 1. & plures alij quos supra libro secundo. capit. 12. numer. 51. nuncupatim citauimus.

¶In hoc autem aduertendum est, de hac re esse 16
tres communes, ac diuersas Scribentium sententias. Prima, qp exclusio fœminarũ propter masculos, sit fauorabilis, considerata præcipua disponentium intentione, prout supra lib. 1. ca. 18. n. 4. latiùs annotauimus. Quam opinionem communem appellauit Albertus Brunus, qui illam simpliciter sequitur de statutis exclusiuis fœmin. articul. 4. quæstione. 1. columna tertia. vbi latè prosequitur materiam. Secunda, quòd hæc exclusio sit odiosa & irrationabilis: prout paulò antè probauimus. Tertia, quòd respectu capitis inclusiui masculorum, exclusio fœminarum propter masculos sit fauorabilis, respectu verò capitis exclusiui fœminarum sit odiosa, prout supra lib. 1. ca. 18. numero quinto ostẽsum est, de quibus opinionibus meminit Socinus Iunior. d. consil. 1 num. 46. Vbi inquit, esse magis communem opinionem, quòd hæc exclusio odioso censenda sit.

¶Sed quoniam, quælibet harũ trium opinionum 17
authoritate grauissimorum virorum comprobari potest, Scribentésque passim in consiliis, atque in lecturis, quoad hæc, variare solent, dicentes interdum, quòd exclusio fœminarum odiosa sit, interdum verò, quòd fauorabilis, nonnunquam etiam, quòd partim fauorabilis, partim autem odiosa sit, adeò, vt nullo pacto ex dictis eorũ valeat aliquid, quod verum ac certum sit, deduci: placuit in hac re duos casus distinctionis proponere quibus huius rei substantia quoad Primogeniorum successionem comprehendetur. Primus, quando odium à fauore separari potest, & in hoc casu, proculdubiò dispositio fœminarum exclusiua, erit fauorabilis iudicanda respectu masculorum, respectu verò fœminarum odiosa. Quæ propositio vera atq; infallibilis est, prout supra. lib. 1. d. c. 18. numero 5. latiùs ostendimus, vbi etiam exempla in quibus dictum hoc verificari potest, adiecimus: quod in exẽplis, quæ ibidem assignauimus, hoc est, quoad alimentorum atque dotium præstationem verissimum est, tametsi hanc distinctionem constanter reiecerint Menochius in primo remedio recuperandæ possessionis. num. 37. & 38. & Franc. Piscina de statu. exclu. fœmin. numer. 42. cum sequen. dicentes in statutis excludentibus fœminas propter masculos, non esse faciendam odij & fauoris separationem: imò in eis esse attendendum solum fauorem, qui principaliter in eis versatur, non autem odium, de quo in eis incidẽter agitur. Nõ enim Primogenia in Hispania, nisi assignatis alimentis permittuntur. Ideoque tam principale est id quod ad alimentorum assignationem attinet, sicut illud quod Primogenij institutionẽ contingit, cùm vnum sine alio esse non valeat. In qua specie vtrumque æquè principale iudicãdum erit diuersis respectibus ex doctrina Barto. in l. ambitiosa. n. 19. ff. de decr. ab ordi. faci. Iunctis his quæ supra.

supra. libr. 2. capit. 4. numer. 15. adduximus.

¶Imò quamuis fateamur, in fœminarũ exclusione, agnationis fauorem principaliter versari, non ex hoc sequitur idcircò solùm fauorem, non autem odium considerandum esse. Nam illud quod dici solet dispositionẽ fauorabilem atque odiosam, simul tanquàm fauorabilem iudicandam esse solum, in indiuiduis atque inseparabilibus procedit, in illis autem quæ separationem recipiũt, vtrumque suo iure censendum erit, siue id magis, siue minus principale sit. Cum enim vtrumque distinctum atque separatum sit, consequens est, vt propriam naturam obseruare debeat. l. 1. §. sed si mihi. ff. de verbo. obligat. vbi communiter Scribentes annotare solent. Quod etiam in specie de qua agimus Scribentes in d. l. venia & in d. l. qui exceptionem frequentiùs censuerũt, ita vt mirãdum sit, quòd præfati Scribent. ab ea communi opinione ex tam fragili fundamento discesserint.

¶Secũdus casus est, quando odium à fauore separari nõ potest, prout communiter vbi de sola successione Maiorat⁹ agitur, cõtingere solet. In qua specie, dicẽdũ erit (prout paulò ante dicebamus) qp scilicet si exclusio fiat propter masculos eiusdẽ lineæ & gradus, fauorabilis censenda sit, cùm ea iuri cõmuni cõueniat. In qua specie intelligenda est prima opinio, de qua superiùs meminimus. Si verò exclusio fiat propter masculos remotiores,
18 odiosa iudicanda sit. Hæc namque exclusio quãdam exhæredationẽ & odium etiam irrationabile continet, ideóque strictè, atq; tenaciter interpretanda est. Quod eleganter sic interpretantur Cinus in l. quæcunque. C. de seruis fugi. Iacob. de Are. in l. si quis in tantam. numero secundo. C. vnde vi. Lãfran. in tractatu. de interpreta. statu. n. 34. Anchar. consilio 361. Corneus, consilio 115. nume. quinto, cum sequentibus & consilio 170. numero quarto, cum sequen. libro secundo, idẽ cõsilio 97. numero quarto libro primo. idem cons. decimo. numero quinto. libro tertio & consilio 246. numero sexto libro secundo. Ioan. de Ana. consilio 27. numero sexto. Iason. consilio 24. numero primo. libro primo. Bertran. consil. 24. numero tertio. libro primo. Fortuni⁹. in l. Gallus. §. idem credendum. numer. 57. ff. de liber. & posthu. Aymon. consil. 259. numer. 8. Cephal. consil. 110. nume. 43. Idque verum mihi videtur, atq; etiam magis Hispanorum Primogeniorũ naturæ conueniẽs. In quibus non de agnationis, sed de familiæ conseruatione agi solet, quanuis contrarium, imò quòd statutum excludens filiã propter agnatos etiam transuersales seu remotiores sit simpliciter atque absolutè fauorabile, resoluant Albert. Brunus in tract. de statu. exclu. fœmi. arti. 4. quęstione 1. column. 3. & 4. atque etiam Fran. Piscina de statu. exclu. fœmi. numer. 41. vbi plures idem opiniones refert, qui omnes, in statutis Italiæ loquuntur, quorum finis est non solùm familiæ, sed etiam agnationis conseruatio.

¶Sicque intelligenda est secunda opinio, quam magis communem apellauit Soci. Iun. d. consil. 1. num. 46. lib. 1. Quæ. 2. opinio apertiùs procedit,
19 quãdo filia primi Maioratus institutoris propter masculos remotiores excludi prætenditur, tunc namque huiusmodi exclusio nedum odiosa, sed etiam irrationabilis, atque contra omnem æquitatem censenda est, quod dixit Bald. in l. fin. nu. 3. C. qui non poss. ad liber. perue. Corneus. cons. 82. nume 8. libr. 4. Alexand. consil. 16. ante numer. 1. libr. 1. Soci. Iun. d. consil. 1. num. 45. libr. 1. vbi inquit hanc opinionem esse notabilẽ ac singularẽ, atque secundum sensum suum. Et quanuis Bal. & cæteri illum sequuntur, loquantur in filia quæ à parentis hæreditate excluditur, nihilominùs tamen in filia vltimi Maioratus possessoris ex paritate rationis videtur idem dicendum esse. Cùm enim postquàm successio Maioratus ad parẽtem deuenit, ad eius descẽdẽtes necessariò pertineat, nec possit ad alios remotiores nisi eisdem deficiẽtibus, transferri (prout superius ostendimus) consequens est, vt filia etiam in hoc casu dici possit hęreditate parentis priuata, atque dispositio eam successione parẽtis priuans pœnalis, correctoria, & odiosa cẽsenda fit. Excludere namque aliquem à successione iure communi sibi competenti, est 21
pœna l. si is, qui hæres verbo. *Pœnas*. ff. de vulga. per quem tex. dixit Iason. ibi. nume. 4. quòd statutum reddens aliquem successionis incapacem, dicitur pœnale, correctorium, & odiosum. Quod etiam Paul. & plures alij Scriben. ibidem aduertunt. De quo tamen dicendum erit, prout infra. c. sequenti. n. 21. & 22. dicemus.

¶Quibus adiicitur, exclusionem fœminarũ pro- 22
pter masculos remotiores, priuilegium aduersus iura communia continere. Ideoque necessariò restringendam, atque strictè interpretandam esse l. si quando. C. de inofficio. testa. l. impuberi. ff. de administr. tuto. Idque in specie dixit Bald. in l. venia. numer. 5. C. de in ius vocan. vbi Salice. Fulgo. Paul. & cæteri Scrib. idipsum verum esse profitẽtur. Alex. consil. 128. numer. 3. libr. 1. & consil. 158. nu. 9. libr. 6. Carol. Ruinus. in l. Gallus. §. & quid si tantum. numer. 90 ff. de libe. & posthu. Guillel. Benedict. in rep. c. Rainuntius. verbo. duas habẽs filias. nu. 176. de testa, Ioan. Hanibal. in rep. Rub. ff. solut. matrim. numer. 160. Omnis nãque receptus à iure communi odiosus est, dispositioque à iure communi exorbitans strictè atque tenaciter 23
interpretanda erit, vt ex pluribus probat Tiraq. de retract. in præfatione num. 62. Aymon. consi. 159 nume. 8. Franc. Piscina, in quæstio. de fœminarum exclusione. numer. 4.

¶Nec obstat si dicatur, hanc fœminarum exclu- 24
sionẽ propter masculos remotioris gradus, fauorabilem censendam esse, cùm quãuis nos retrahat à iuribus nouissimis, reducat nos ad iura antiqua: hoc est, ad mediam iuris prudentiam. & ll. digestorum ex quibus fœminæ propter masculos remotiores excludebantur: quo casu lex etiam cor- 25
rectoria reducens nos ad terminos iuris antiqui fauorabilis non autem odiosa censenda est glos. ordin. in ca. statutum. verbo. *Numerandum*. de prębен. li. 6. Alex. in l. si cõstante. nu. 5. ff. solut. matri. Ias. in Auth. quas actiones. n. 24. C. de Sacrosanct. Eccles. Aymõ de antiqui. temp. 4. part. in prin. n. 4. Curtius Iun. cons. 102. nu 5. & consi. 5. num. 21. Idem. in l. venia. nu. 25. C. de in ius. vocã. Francis. Piscina, qui plura refert in d. disputa. n. 5. & iterũ. nu. 94. Ex quibus dixit Greg. in l. 12. tit. 33. par. 7. verb. *Varon*. ad fi. fœminarum exclusionẽ & fauo- 26
rabilẽ censendã esse: nisi quãdo ꝓpter masculos remotiores excluditur filia, cui à Maioratus institutore legitima debetur. Quã opinionem sequut⁹ fuit Cephal⁹. cõs. 120. n. 9. & 11. & cõs. 278. n. 108. vbi Corn. Alex. Rube. & Curti⁹. Iun. ad idẽ refert: quãuis illã reiiciat Francis. Piscina n. 45. qui etiã vbi fœmina legitima priuatur, statuta esse omninò fauorabilia iudicanda profitetur.

¶ Hæc

¶ Hæc nãq; opinio admitti nõ potest quãdo propter masculos remotiores fœmina excluditur, id na ꝓterquã qđ est contra iura ciuilia nouissima: est etiã cõtra ius diuinũ, & aduersus i⁹ duodecim Tabularũ, atq; ius prætoriũ, & alia iura antiqua, quę etiam fœminas admittebãt. Quę omnia in hui⁹ capitis principio retulim⁹, atq; etiã retulit Brun⁹ de stat. excludẽ. fœmi. ar. 2. q. 1. Ideoq; non potest dici, ꝙ fœminarũ exclusio ꝓpter masculos remotiores, reducat nos ad iura antiqua, cũ quantius reducat nos ad mediã iuris prudẽtiã: & etiã ad legẽ Voconiã qua ꝓhibitũ erat, ne quis hęredem fœminã faceret, nec vnicã filiã, de qua lege dixit Augustin⁹ de Ciuitate Dei. li. 3. nihil illa iniquius dici, aut excogitari posse: nos tamẽ retrahat à iure diuino, & legib⁹ duodecim Tabularũ, & aliis iurib⁹, quę digestorũ legib⁹ multò antiquiora sũt. De lege autẽ Salica quæ fœminas à Regni successione omninò excludebat, in hac parte agendũ nõ est, cũ eã legẽ nõ à Romanis, sed à Gallis editam fuisse constet.

28 ¶ Quib⁹ adiicit, ꝙ opinio dicẽtiũ, ꝙ lex correctoria reducẽs nos ad terminos iuris antiq, fauorabilis esse cẽseat, satis dubia sit: vt ingeniosè ostendit Tiraq. de retract. in ꝓtatione n. 59. atq; etiã Frãc. Pisci. de stat. excl. fœm. n. 95. Imò si verũ esset, ꝙ

29 ex eo, ꝙ exclusio fœminarũ ꝓpter masculos remotiores, reducit nos ad mediã iuris prudẽtiã, fauorabilis cẽsẽda esset, cõtinuò sequeret, hoc indistictè verũ esse, siue excludat fœmina, cui legitima debetur, seu fœmina, cui legitima debita non est. Media nãq; iuris prudẽtia, etiã filias, quib⁹ legitima debita erat, à parẽtũ hęreditate, ꝓpter agnatos masculos excludebat. Quapropter ea distinctio, quę fieri solet, ꝙ s. si excludatur fœmina, cui legitima debita est, exclusio sit odiosa, si verò ea, cui legitima nõ debet, sit fauorabilis, ex capite, & absq; iuridico fũdamẽto facta esse videt, quãuis eã inficiari nõ possit, ꝙ exclusio fœminę, cui legitima debita nõ est, min⁹ rigoris cõtinere videat, quã ex clusio filiæ cui legitima debetur: vtrumque tamen iuri communi & Regio aduersatur. Quorũ iuriũ correctio, odium cõtinere cõpertissimũ est.

30 ¶ Nec etiã obstat si dicat fœminaru exclusionẽ fauorabilẽ cẽsẽdã esse, cõsiderata principali statuẽtiũ intẽtione, & si accessoriè in fœminarũ ꝓiudiciũ cõuertatur ex l. q exceptione ff. de cõd ideb. & ex his quę Scri. in l. venia. C. de in ius vocã. annotare solẽt. Nã illud intelligendũ est, qñ fœminę ꝓpter masculos eiusdẽ lineę & grad⁹ excludũt. Sec⁹ aũt qñ ꝓpter remotiores. Ea nãq; exclusio adeò iniqua arq; aduersus iura cõmunia reputatur, vt odiũ hoc ꝓpõderet agnationis cõseruationi, vt in simili cõprehendit ex his quę notãt Bal. & alij quos s. isto. c. n. 19. citauim⁹. Absurdissimũ nãq; esset adeò agnationis fauorẽ extẽdere, vt in adeò grãue filiorũ damnũ cõuertat. Cũ sufficiat ꝙ agnatiõis fauor aduers⁹ fœminas eiusdẽ lineę & grad⁹ etiã natu maiores admittat, absq; eo ꝙ ꝓtrahat ad fœminas lineę & grad⁹ ꝓximioris, ꝑsertim in his Regnis vbi publica vtilitas quę in Maioratuũ institutione versat, nõ agnatiõis, sed solũ familię & nominis cõseruationẽ requirit, & fœminarũ exclusio ꝓpter masculos remotiores sit cõtra ꝓpriã & peculiarẽ Hispanorũ Primogeniorũ naturã, legib⁹ Regiis explicatã. Quod solũ sufficiẽs est vt materia hęc velut iuris coĩs correctoria & odiosa restringẽda sit.

¶ Ex q bus cõstat, ꝙ exclusio fœminarũ ꝓpter ma

31 sculos remotiores odiosa, exclusio autẽ ꝓpterma sculos eiusdẽ lineæ & gradus fauorabilis cẽsenda sit: qđ ꝓbabile videtur, tametsi viderim aliquos rectissimos atq; peritissimos votis illã opinionẽ amplectẽtes, ꝙ s. exclusio fœminarum odiosa cẽseatur, quãdo fœmina ab institutore descendens ꝓpter masculos remotiores qui ab eodẽ institutore nõ descẽdũt, excludi ꝓtẽdit, fauorabilẽ verò qñ excludit propter masculos remotioris lineę & grad⁹ ab ipso institutore descẽdẽtes, tametsi vltimi possessoris respectu, trãsuersales sint, q opinio cõprobari potest ex his quę in simili s. isto. c. n. 19 & 25. & s. li. 2. c. 12. n. 52. tradidimus. de quibus tamen cùm casus se obtulerit, deliberandum erit.

¶ Ex eisdẽ etiã infertur, ꝙ cũ fœmina habeat fundatã intẽtionẽ iure cõmuni, vt deficiẽtibus masculis eiusdẽ lineæ ac gradus, in Primogenio succedat ad hoc, vt ab eo, ꝙ sibi iure cõmuni cõpetit, excluſa cẽsenda sit, exclusio sit euidẽtissimè ꝓbãda, aliàs autẽ in casu dubij in ei⁹ fauorẽ sẽꝑ ꝓnũtiãdũ esse. Vbi enim ius aliquid disponit, debet euidẽtissimè de cõtraria volũtate cõstare, vt à iure cõmuni recedam⁹. l. 1. C. de cõdi. incer. vbi cũ masculus trãsuersalis voluisset fœminã descẽdẽtẽ excludere, inquit Imperator, ꝙ fœmina ꝓferatur excluso masculo: nisi alia defuncti volũtas euidẽter ꝓbetur. l. Luci⁹. §. quæsitũ. ff. de lega. 3. ibi. *Respõdi pertinere, nisi aliud sẽsisse testatorẽ probetur.* l. nuptura. ff. de iure doti. ibi. *Nisi euidẽtissimè cõtrariũ probetur.* l. libertas. §. fina ff. de manu. testa. ibi. *Nisi aliud sensisse patrẽfamilias manifestissimis rationib⁹ probauerit* l. si plures. ff. de vulga. ibi. *Nisi alia fortè fuerit mẽs testatoris. Quod vix crededũ est, nisi euidẽter fuerit expressũ.* Is eĩm q habet ꝓsumptionẽ iuris cõtra se, oneratur duriorib⁹ ꝓbationib⁹. Alber. & Ful. p tex ibi in l. si extraneus. ff. de cõdictio causa data. vbi Ias. n. 15. idipsum annotauit Curtius in l. 1. n. 28. C. qui admit. Regulę nãq; iuris nõ elidũtur p dubias ꝓbationes, seu cõiecturas, vt dixit Bal. in l. 2. C. de bõ. posse secũd. tab. n. 5. idẽ Bal. in l. precib. n. 23. C. de impube. Ias. in l. nõ hoc. n. 15. ad fin. C. vnde legit. Quibus adiicitur illud quod dixit idẽ Bal. in prælud. feu. §. 4. diuisio. n. 46. vbi eleganter inquit, ꝙ natura sẽper inesse videtur: nisi per pactũ improꝓrietur. idem Bal. in l. 1. C. commoditati. nu. 1.

¶ Quod cõprobatur ex tex. in Auth. de nõ eligẽd. secũd. nubẽtes. §. cùm igitur. colla. 1. per quẽ tex. dixit Bal. in Auth. ex testamẽto. in 1. lect. n. 5. C. de secund. nupt. ꝙ in materia priuatiua, vel exclusiua, illud quod nõ est expressum, priuationem, seu

36 exclusionem non inducit: idque ex pluribus comprobat Curti. Seni. consil. 44. colum. 9. Curtius Iuni. consil. 5. numer. 11. & alibi sæpe Scribent.

¶ Ex quib⁹ etiã infertur, ꝙ ex triplici statu, in quo lites, quę sup exclusione, vel admissione fœminarũ versantur, esse possũt: videlicet, ꝙ lis sit clara ex

37 parte masculi remotioris grad⁹, vel ex parte fœminę, vel dubia, masculus solùm in primo casu poterit obtinere: fœmina verò in duob⁹ casib⁹ sequẽtib⁹ necessario masculo remotioris gradus prælerẽda erit: cũ iure cõmuni eius intẽtio fundata sit.

¶ Ex his autẽ quę prędixim⁹, nõ inficiamur, ꝙ si ex

38 euidentissimis, & clarissimis cõiecturis cõstiterit. Maioratus institutorẽ eius voluntatis fuisse, vt fœminæ ꝓpter masculos remotiores excluderẽtur, ea volũtas, qua id pręcisè colligat sequẽda sit: imò verissimum esse ꝓfitemur, eã in hoc casu omninò sequẽdã esse: dũmodò cõiecturę ei⁹ qualitatis sint vt nihil aliud inducere valeãt, nec aliqua iuridica ratione subterfugi queãt. Illud nãq; quod ex legitimis

timis coniecturis elicitur, inducit euidentem voluntatem: etsi verbis expressum non fuerit. l. licet Imperator, vbi Bart. & cõmuniter Scriben. id notant. ff. de lega. 1. l. quidã testamento. ff. de vulga. l. Titia. §. Lucius. ff. de lega. 2. l. Lucius. §. quæsitũ. ff. deleg. 3. l. si tutor petitus. vbi glo. ordi. C. de pe-

40 ti. tuto. Quæ eleganter inquit, cõiecturas, ac præsumptiones legum præsertim illas, quæ ex verbis testatium deducuntur, esse liquidissimas probationes. Tex. iuncta glo. verb. *Probatur* in l. 1. C. de testa. mili. vbi probatur, quod quando. l. requirit liquidam probationem, sufficit probatio, quæ fit per legitimas coniecturas. l. diuortio. §. si fundus verb. *Palam*. ff. solu. matri. vbi dicitur illud palam constare, quod ex coniecturis comprehenditur. Quibus possent plura alia coniungi, quæ passim ab Scrib. in idem cumulantur.

¶ Similiter etiam non solùm dicitur voluntas testantis illa, quæ ab eo expresè, atq; in indiuiduo præfertur: sed etiam illa, quæ ex cõiecturis resultantibus ex verbis ab eo prolatis cõprehenditur. l. cum virũ. C. de fideicõmissis. l. pen. ff. de lega. 1. l. cum præponeretur, & l. qui solidũ. ff. de lega. 2. l. si quis locuples. in fi. ff. de manu. testa. Quibus plura cumulant Soci. consil. 6. nu. 9. lib. 3. & Paris. cons. 35. nu. 12. cum sequen. lib. 3. Quod quando cõiecturæ præcisæ, atq; apertissimæ sunt, verum nobis videtur: prout apertiùs in cap. seq. probabimus.

41 ¶ Vltimo autem loco ex supradictis etiam infertur, ꝙ cum fœmina ex iuris cõmunis dispositione masculis eiusdem gradus ac lineæ deficientibus, ad Maioratus successionem admittenda sit: si masculus remotioris lineæ ac gradus illam excludere prætendat: interim in Maioratus possessione ipsa tuenda atque conseruãda erit, semperque in iudicio possessorio obtinere debet. Quod probatur ex tex. in cap. 1. §. 1. si de inuesti. inter domi. & vassal. vers. si autem possessione. Idem probat tex. qui in id frequentius allegari solitus est, in c. 1. §. inter filiam. si de feud. defunct. cõten. Romani sit int. domi. & agna. ibi, *Apud filiam possessionẽ interim esse collocandã.* & inversi. defuncto, eiusdẽ. §. ibi. *Respondi filiam in possessionem feudi manere debere: donec de eo iudicetur*, per quem tex. cẽsuerũt Andreas de Yser. Bald. Aluaro. & cõmuniter Scrib. ibidem, ꝙ si filia petat se mitti in possessionem bonorũ parentis, & agnati, cõtendant ea bona esse feudalia, sibiq; eorum successionem exclusa filia pertinere, quòd filia est in possessionem mittenda, agnatorum contradictione nõ obstãte: donec de proprietate discutiatur. Quod etiã ex illo tex. deducit Ioan. Andr. in tit. de testa. §. sequitur. col. pen. vers. sed pone. in addi. incip. Dubitatur etiã. Idem in tit. de feudis. §. quoniam. vers. 21. in addi. incip. Cessante. Quem referunt, & sequuntur Alex. nu. 30. Ias. n. 76. Curt. Iun. n. 84. in l. fi. C. de edic. Diui Hadria tollen. Bal. in c. 1. de contẽ. inter masc. & fœmi. de benefi. ante nu. primum. Curtius Iunior in tracta. feudo. 3. par. princip. q. 21. vers. Vigesimo primo quæro. Deci. consi. 4. n. 10. Idem consi. 467. nu. 9. Carol. Ruinus consi. 18. num. 20. lib. 1. Alber. Brun. consi. 1. n. 12. Ioan. Rampecius inter consilia feudalia consi. 2. n. 7. cum seq. Gozadi. consi. 6. n. 87 & consi. 7. num. 10. & 11. Curti. Iuni. consi. 30. n. 10 & consi. 41. nu. 5. Paris. consi. 22. n. 65. & consi. 41. nu. 2. lib. 1. Portius, qui plura refert consil. 1. nu. 17. Claudius Cancinncula consil. 2. num. 57.

¶ Et quãuis tex. in d. §. inter filiã, loquatur in filia 42 respectu successionis patris: idem tamen dicendũ est in sorore respectu successionis fratris, vt optimè aduertit Deci. consi. 498. nu. 4. & consil. 517. nu. 7. & consi. 588. nu. 8. & 10. Curtius Iun. consil. 41. nu. 5. 6. & 10. Gozadi. consi. 7. n. 11. Paris. cons. 23. num. 89 & 90. lib. Portius. dict. consil. 1. n. 18.

¶ Hoc autem restringi debet: nisi agnati probare 43 velint in continenti bona esse feudalia: non autẽ allodialia. Tunc namque admittenda erit eorum contradictio, atque hoc cognito filia exclusa, ipsi in feudo succedent: argumento tex. in l. fi. is. à quo in prin. ff. vt in posse. lega. Per quem tex. ita limitat & declarat præfatam communem opinionem Andr. de Yser. in d. §. inter filiam. quem sequũtur ibi Præpo. & Aluaro. eandemq; opi. sequitur Gozadi. consi. 7. nu. 2. & consi. 50. nu. 20. & n. 26. Parisius. d. consi. 1. n. 65. Claudius Cancinncula consi. 23. nu. 56. Quanuis plures relati à Gozadi. consil. 10. nume. 4. & à Tiraquel. in tracta. LE MORT SAISIT LE VIF. 4. par. declarati. 5. nu. 20. dicant fœminam tuendam esse in possessione: etsi cõstet bona, de quibus agitur, esse feudalia. Quorum opinio sequenda non est, ex his rationibus quas Scrib. paulò antè citati adducunt. Idq; probari videtur ex decisione. l. 2. tit. 14. part. 6. Quod pari ratione in masculo fœminam propinquiorẽ à Maioratus successione excludere contendente, dicendum erit.

¶ Ex quibus assignari potest nouus intellectus ad 44 text. in l. 45. Tauri. quæ hodie est. l. 8. tit. 7. lib. 5. in noua. ll. Reg. collecti. qua dispositum est possessionem ciuilem & naturalem bonorum Maioratus transire in sequentem successorem eo instanti, quo vltimus possessor mortuus fuerit. Nã si iudicio possessorio ex dict. l. Tauri, introd[illegible]o, agnati transuersales cõtendant se in eoder[illegible] ioratu successores esse, filia vltimi possessoris [illegible] cluſa, admittendi erunt, si id in continenti probauerint. Dicetur autem id in cõtinenti fieri: si probatum fuerit intra. 50 dies, qui ex. l. 9. dict. titul. 7. lib. 5. assignati sunt, ad probandum in dicto remedio possessorio, quod pro adipiscẽda actuali possessione bonorum Maioratus ex præfata l. 9. introductum est. Prout infra isto lib. cap. 13. nu. 16. ostendemus. Idque comprobatur ex eo, quod infra isto lib. cap. 13. nume. 9. dicemus, vbi apertissimè probabimus remediũ ex dict. l. introductum esse possessorium: habens tamẽ mixtam proprietatis causam, ideoque in eo exceptiones etiã proprietatis iudicium attinentes, admittendas esse, dummodo intra terminum ab illa lege præstitutum probentur. Sicque pluries obtentum, atque obseruatum vidimus.

SVMMARIA.

1 *Maioratus institutio ob conseruationem agnationis expresse facta, ad fœminarum exclusionem de casu ad casum ex identitate rationis extendenda erit.*

2 *Fœmina est finis agnationis, eiusque successio agnationis conseruationi aduersatur.*

Universidad de Deusto
Biblioteca

3 Agnati qui sint.
4 Statutum excludens fœminas propter masculos, extendi potest de casu ad casum, ex identitate rationis: si ratio expressa sit in statuto.
5 Dispositio excludens fœminas propter masculos remotiores: non solum extenditur ex ratione expressa, sed etiam ex ratione subintellecta: quando vna tantùm reddi potest.
6 Quod in materia etiam correctoria, & odiosa locum habet.
7 Extensio non dicitur fieri, quando adest eadem ratio sed potiùs comprehensio.
8 Dispositio correctoria, atque odiosa ex identitate rationis extenditur: quando adest aliquod verbum quod saltim secundum latam significationem eum casum comprehendat.
9 Masculorũ vocatio quãdo in hominũ dispositionibus cẽseatur facta ratione cõseruãdæ agnationis.
10 Dispositio fœminarum exclusiua de casu ad casum ex identitate rationis non extenditur.
11 Statutum excludens matrem defunctꝰ propter patruum, non habet locum in patruo magno.
12 Si statutum disponat, quòd mater non succedat filiæ extantibus agnatis, poterit succedere filio.
13 Si statutum disponat, quòd existente patruo auus maternus non succedat, non censebitur exclusa auia materna.
14 Statutum excludens patruum non porrigitur ad amitam.
15 Statutum excludens matrem propter fratrẽ defunctꝰ, non censetur excludere illã propter sororẽ.
16 Regula si vinco vincentem te, non habet locum in materia fœminarum exclusiua.
17 Dispositio fœminarum exclusiua etiam ex Maioritate rationis de casu ad casum non extenditur.
18 Concordia inter contrarias scribentium sententias in hac materia assignatur.
19 Dispositio in qua simpliciter & absolutè ratio conseruandæ agnationis apposita est: de casu ad casum extenditur.
20 Dispositio vbi causa conseruandæ agnationis non simpliciter, & absolutè apposita est: sed ad certas personas restricta, de casu acasum non extenditur.
21 Dispositio pœnalis, & odiosa simul ex identitate rationis de casu ad casum non extenditur.
22 Dispositio excludens fœminas propter masculos remotiores à Primogeniorum successione, non dicitur esse pœnalis.
23 Exclusio fœminarum, ex identitate rationis in quatuor casibus admittenda est.
24 Ratio conseruandæ agnationis ad certas personas restricta, ad omnes ex illis descendentes extendenda erit.
25 Agnationis conseruandæ ratio, ex masculorum vocatione comprehenditur.
26 Maioratus institutio, in qua masculi vocãtur: vtrũ censeatur facta ob agnationis conseruationẽ.
27 Statutum excludens fœminas propter masculos, non censetur factum ex ratione conseruandæ agnationis: nisi ea ratio expressa sit in statuto.
28 Ratio sola esse non præsumitur nisi probetur.
29 Ratio conseruandæ agnationis non præsumitur ex masculorum vocatione saltim in hominum dispositione.
Masculorum vocatio excludit fœminarum successionem.
31 L. cùm auus. ff. de condi. & demonstra. & l. cum acutissimi. C. de fideicom. declarantur.
32 Masculorum vocatio non inducit fœminarum exclusionem, ob masculos remotiores.
33 Argumentum à contrario sensu non est admittendum ad iuris communis correctionem.
34 Verbum masculus fœminam, masculo deficiente comprehendit, vbi eadem ratio in masculo & in fœmina concurrit.
35 Inclusio vnius personæ non inducit exclusionem alterius: quando inclusio ob maiorem frequentiam facta fuit.
36 Dispositio loquens de masculo comprehendit fœminam: quando propter maiorem frequentiam dispositio fuit in masculo formata.
37 Opinio dicentium, quòd verbum masculus, fœminam à Primogeniorum successione excludat: frequentius admitti solita est.
38 Verba quæ ex sui natura solent masculos & fœminas comprehendere, de solis masculis intelligẽda sunt: quando ratio conseruandæ agnationis in Maioratu expressa, vel subintellecta est.
39 Filiorum appellatio fœminas non comprehendit stante statuto, quòd extantibus masculis fœminæ non succedant.
40 Dicta scribentium qui statuta Italiæ, quibus fœminæ propter masculos excluduntur, interpretantur frequenter ad Hispanorum Primogenia, vbi ratio conseruandæ agnationis expressa, vel subintellecta est, trahi solent.
41 Exclusa fœmina, censentur excluſi omnes ab illa descendentes.
42 Exclusa radice, censentur excluſi omnes, qui ex illa procedunt.

43 Exclusa

43 Exclusa fœmina, censentur excluſi eius ascendentes.
44 Exclusa fœmina propter aliquẽ masculũ, cẽsetur etiã exclusa propter masculos ab illo descẽdẽtes.
45 Maioratus institutio ex qua vocantur masculi de masculis descendentibus ex masculis, & non de descendentibus ex fœminis intelligenda est.
46 Causatum non potest esse potentius sua causa.
47 Exclusa fœmina, censentur excluſi masculi ab illa descendentes.
48 Appellatio masculorum, masculos ex fœminis descendentes comprehendit: quando non agitur de agnationis conseruatione.
49 Verbum masculis, de masculis ex fœmina descendentibus intelligendum est: quando Maioratus à fœmina fuit institutus.
50 Masculorum vocatio non censetur facta ratione conseruandæ agnationis, si in aliqua parte Maioratus fœmina vocata est.
51 Exclusio fœminarum de casu ad casum extenditur, ne persona proximioris gradus à remotiori excludatur.
52 L. si viua matre. C. de bon. mater. & l. Publius. §. 1. ff. de condi. & demonstr. declarantur.
53 Affectionis, seu prædilectionis ratio, non potest assignari in descendentibus nascituris, nisi ex gradus proximitate: qualiterque hoc intelligendum sit.
54 Exclusio fœminarum de casu ad casum extendenda est, vbi si non extenderetur, resultaret absurdum, vel repugnantia, vel dispositio illusoria redderetur.
55 Verbum filiorum, fœminas non comprehendit, vbi Maioratus institutor de masculis, & fœminis discretiuè disposuit.
56 Qualitas masculinitatis in vna substitutione adiecta: vtrum in altera repetita esse censeatur, latissimè discutitur.
57 Qualitatis repetitio facienda non est, vbi agitur de iuris communis correctione.
58 Masculinitatis repetitio facienda est in Maioratibus, in quibus ratio conseruandæ agnationis expressa, vel subintellecta est.
59 Qualitas masculinitatis in eadem oratione, & sub eodem verbo apposita: vtrum censeatur in sequentibus repetita.
60 Qualitas masculinitatis censetur repetita: quando Maioratus institutor in vtraque parte de eisdem filijs loquutus fuit.
61 Qualitas masculinitatis censetur repetita: quando institutor adiecit aliquod verbum, quod ex sui natura eiusdem qualitatis repetitionem comprehendat.
62 Qualitas per viam Regulæ generalis apposita, censetur semper in sequentibus repetita.
63 Qualitas masculinitatis in vna parte adiecta, in alia repetita censetur, quando si aliter fieret deterioris conditionis, esset proximior, quàm remotior.
64 Verbum suprascriptis, vel supradictis inducit masculinitatis repetitionem.
65 Qualitas masculinitatis censetur repetita: quando institutor dixit, eodem modo in omnibus alijs vocationibus succedendum esse.
66 Consiliũ pro Maioratuũ institutoribus, vt in prima vocatione omnes qualitates apponãt, præciantq; quòd idẽ ordo seruetur inter omnes alios ad eiusdẽ Maioratus successionẽ inuitatos.
67 Repetitio masculinitatis excluditur, vbi Maioratus institutor in prima vocatione adiecit hæc verba, quòd tunc & eo casu habens illam qualitatem succedat.
68 Qualitatis repetitio inducitur, quando vocatio facta fuit alicui cum certa qualitate expresso nomine proprio.
69 Fœmina, quæ ex masculis descendit: vtrũ succedat in Maioratu, vbi descendentes per lineam masculinam vocantur.
70 Fœmina agnata, vtrum admittatur ad successionem Maioratus vbi solùm agnati vocantur.
71 Fœminarum exclusio simpliciter facta propter masculos, censetur facta propter masculos eiusdem lineæ & gradus: non autem propter remotiores.
72 Fœmina semel à Maioratus successione exclusa: vtrum perpetuò exclusa censeatur.
73 Fœmina in dubio non debet censeri exclusa propter masculos remotiores, vbi Maioratus à fœmina processit.
74 Fœmina vtrum censeri debeat exclusa propter masculos remotiores, vbi Maioratus à viro, & fœmina simul institutus fuit.
75 Filius legitimatus nõ excludit fœminã stante statuto, q; fœminæ propter masculos excludãtur.
76 Filius incapax non excludit fœminam, vbi fœminæ propter masculos excluduntur.
77 Neptis à filio masculo Primogenito descendens: vtrũ filium masculũ secundogenitum excludat.
78 Nominum, & nominis delationis præceptum, non inducit agnationis considerationem.

Quando fœminæ Primogenitæ propter masculos remotioris lineæ & gradus, à Maioratus successione excludantur.

CAPVT QVINTVM.

IN capite præcedẽti visum fuit, qualiter masculus eiusdẽ lineæ & gradus, etsi minor natu sit, fœminam Primogenitam à Maioratus successione excludat. Similitérque, quòd si ipse masculus in remotiori gradu ac linea constitutus sit, ab illa præcedi debeat: quod iure communi sic statutum est, Sed quoniam pluries Maioratuum institutores fœminas aduersus iura cõmunia à Primogeniorum successione propter masculos remotiores excludere solent, super earumque exclusione, seu admissione lites innumeræ excitantur, conueniens ac necessarium visum fuit id in hoc capite resoluere.

¶ In primis autem illud in hac re animaduertendum est, interdum adeò clarè & præcisè à Maioratuum institutoribus fœminarum exclusionem propter masculos remotiores in eisdem Maioratibus apponi solitã esse, vt de ea nulla difficultas vnquam superesse possit. Veluti si institutor dixerit, ꝙ ad sui Maioratus successionem vocat masculos proximiores primogenitos ex sua familia procedentes, & ꝙ nullo pacto vult, ꝙ fœmina in Maioratu succedat, sed ꝙ semper propter masculos, etiam remotioris lineę ac gradus excludatur. In qua specie hæc clara, atque aperta dispositio præcisè obseruanda est, nec litibus aperienda via. non enim admittenda est voluntatis quæstio, vbi in verbis nulla ambiguitas inuenitur. l. ille, aut ille. §. cùm in verbis. ff. de legatis. 3. l. cõtinu⁹. §. cùm ita. cum similib. ff. de verb. oblig. Sed quoniã frequentiùs cõtingere solitum est, vt hæc fœminarũ exclusio propter masculos remotiores, non clarè, & apertè, sed dubiè, atque inuolutè à Maioratuum præsertim antiquorũ institutoribus apponatur, quod esse solet prolixarum litium incentiuum, in eorum Primogeniorum interpretatione, sequentes conclusiones obseruandę erunt: in quibus præcipua huius rei substantia comprehendetur: ita vt propè nullus casus possit accidere, qui eiusdem conclusionibus obseruatis ex eis, vel ad earum similitudinem decidi non valeat.

1 ¶ Prima conclusio sit, ꝙ si in Maioratus institutione eiusdem institutor profiteatur se ea ratione Maioratum instituere, vt bona ipsa perpetuò in agnatione conseruentur, ex huius rationis expressione fœminæ atque etiam masculi, ex eis descẽdentes perpetuò excluſi censendi erunt, etiam in casibus in dispositione nõ expressis: eaque dispositio ex rationis identitate de casu ad casum extẽ-
2 denda erit. Cuius conclusionis ratio ea est, quod fœminæ successio agnationis cõseruationi repugnat: cùm ipsa sit finis agnationis. l. pronuntiatio. §. familię. ff. de verborum sig. l. Iurisconsultus, in prin. ff. de gradi. & in §. 1. Institutæ de legi. agna. succe. l. aduersus. C. de crimin. expila. hered. l. quicunque. cum similib. C. de re milita. lib. 10. quibus conuenit illud Euripidis.

Mulier egressa paternis ædibus,
Non amplius est parentum, sed coniugis:
Masculum verò genus perpetuò manet in ædibus.

Et quod rursus idem Euripides adiicit.

Filij masculi columnæ sunt familiarum.

Ideoque in hac specie fœminæ propter masculos remotiores excludũtur, idq; efficit agnationis fauor. Sub vocatione namq; agnatorũ, descendentes ex fœminis non comprehenduntur: cùm ipsi non agnati, sed cognati esse dicantur. l. sunt autem. ff. de legiti. tuto. vbi dicitur quod illi sunt 3
agnati, qui sunt cognati per virilis sexus cognationem coniuncti: quasi à patre cognati, & in §. sunt autem insti. de legi. agna. tute. & in §. 1. instit. de legi. agna. succe. d. l. Iurisconsultus. cum similibus. ff. de gradib. quæ ratio fœminas etiam agnatas comprehendit, de quibus dicẽdum erit: prout infra isto. c. conclusione. 12. & 13. dicemus.

¶ Hoc autem, quod prædiximus cõprehenditur 4
ex doctrina Bart. in l. liberorũ. nu. 12. ad fin. & nu. 13. ff. de verb. sig. vbi inquit in statuto excludente fœminas propter masculos, posse argui de casu ad casum ex idẽtitate rationis, si ratio expressa sit in statuto. Lap⁹ allega. 101. col. 11. Imol. in l. si vero. §. de viro ad fin. ff. solut. matri. Deci. consi. 372. nu. 4. Alber. Brunus qui plura refert in d. tract. art. 3. q. 1. col. 2. & 3. & omnes Scrib. quos statim citauimus, dicentes: ex ratione subintellecta posse argui si vna sola reddi possit. Qui omnes proculdubiò præsupponunt ex ratione expressa in dispositione, potiori ratione ad omnes casus, qui sub ratione cõprehendi possunt, argui posse, idq; apertiùs dixit Curti. Iuni. conf. 154. nu. 11. fin. verb. vbi inquit, ꝙ quando ratio est expressa, res est extra omnẽ dubitationem. Cepha. cõsil. 55. nu. 5. Franc. Piscin. in sua disputa. sup statu. exclu. fœmi. nu. 23.
Quod non solùm procedit quando ratio, vt præ- 5
diximus, expressa est: sed etiam quãdo à iure subintelligitur ex eo, quòd vna tantùm reddi potest. Ex ea namque ratione potest argui de casu ad casum: ita vt dispositio omnes illos casus comprehendat, qui sub ratione comprehendi possunt. Text. in l. milites agrum. in princip. ff. de re milita. glos. in l. quanuis. C. de fideicommis. Alex. qui plura refert consil. 48. nume. 4. lib. 1. iunctis pluribus aliis quæ suprà lib. 1. capit. 5. nume. 9. & 10. adduximus. Quod dixit eleganter Bald. in l. maximum vitium. nume. 7. ante fin. C. de lib. præterit. vbi inquit, in statuto excludẽte fœminas propter masculos posse argui à ratione subintellecta, quæ est vnica & finalis: scilicet vt bona in agnatione conseruentur. Idipsum etiam dixit Roma. consi. 32. colum. 2. verfic. 3. quia hoc statutum. Idem Roma. consil. 120. in fin. consil. 404. col. 1. Cuma. consil. 2. col. 1. Fulgo. consi. 78. col. 2. Angel. in §. 1. col. fin. versi. Secundo addas instituta. de iure natu. gen. & ciuil. Albert. Bru. qui plura refert in dicto tract. arti. 3. q. 1. col. 2. & 3. Deci. dict. consi. 372. nu. 4. Curtius Iuni. d. consi. 154. n. 10. cum seq. Paris. consi. 41. nu. 10. lib. 3. Fran. Piscina. in d. disputatione nu. 35.

¶ Idque etiam in materia correctoria, & odiosa 6
locum habet, tam ex ratione expressa, quam subintellecta: vbi vna tãtùm reddi potest, vt supr. lib. 1. c. 5. n. 10. declarauimus. Vbi enim adest rationis 7
identitas, non dicitur procedi per extensionẽ, sed per cõprehensionem: prout ibid. n. 12. etiam ostẽdimus. Idq; in terminis de quibus agimus, nouissimè probat Fran. Piscina in sua dispu. exclu. fœminarum. nu. 15. cum seq. & latiùs. nu. 23.

¶ Quæ

8 ¶ Quæ omnia apertiùs procedunt, vbi in dispositione inuenitur aliquod verbũ, quod ex sui natura, etiam secũdùm latam interpretationẽ, masculos cõprehendit, veluti filij descendentes posteri, vel simile. Tunc namque dispositio correctoria, atque exorbitans proculdubiò de casu ad casum ex identitate rationis extendenda erit, vt declarat Imol. in l. si verò. §. de viro. col. 4 versi aut agitur. & col. 8. versi. tum quarto. ff. sol. matr. Soc. cõs. 9. nu. 20. lib. 3. & conf. 82. lib. 4. Aymon. consi. 98. n. 13. Soci. Iuni. consi. 1. nu. 15. lib. 1. consi. 6. n. 19. & 20. eod. lib. Riminal. consi. 224. n. 27. lib. 2. Grattus. consi. 5. nu. 9. lib. 2. Gozadi. consi. 59. n. 4. Parisius. consi. 44. num. 16. lib. 2. Aymon de antiqui. tempo. 4. par. nu. 86. cum seq.

9 ¶ In quo tamẽ animaduertendũ est, ꝙ etsi Scrib. quos infra isto cap. n. 29. citauimus, dicere soleãt: in dispositionibus hominũ nõ esse præsumendę, ꝙ quis masculos vocauerit ratione conseruandæ agnationis, cùm pluribus aliis rationibus moueri potuerint. hæc tamen distinctio in Primogenijs, vbi simpliciter, & absolutè masculi solùm vocantur, & fœminæ præcisè excluduntur, admittenda non est. Non enim hoc alia ratione quàm cõseruationis agnationis verisimiliter fieri potuit, prout in sequenti cõclusione dicemus. Secus autem vbi in aliquibus casibus masculi tantùm vocantur: in aliquibus autem fœminæ admittuntur: in quibus potiùs ratio prædilectionis, ac prælationis masculorum, quàm cõseruationis agnationis considerari potest: præsertim, si de masculis iã natis tẽpore Maioratus institutionis agatur: ficq; id pluries intellectum vidimus, cõprobaturq; ex his, quæ infrà isto. c. 7. conclusione dicemus. Ex quibus videtur dicendum ex rationis identitate, dispositionem fœminarum exclusiuam, de casu ad casum trahendam esse.

10 ¶ Sed quanuis Scrib. superiùs relati hoc profiteri soleant: plures tamen contrariũ opinantur, dicẽtes, dispositionẽ fœminarũ exclusiuam ex ratione expressa, vel subintellecta de casu ad casum trahendã nõ esse. Quod dixit Ioan. de Imol. in l. si verò. §. de viro, propè fin. ff. solu. matr. vbi inquit, dispositionem, quæ propter certas personas, vel in certis casibus fœminas propter masculos causa conseruandæ agnationis excludit, nõ esse ex idẽtitate rationis ad alios casus, seu personas protrahendam. Quem sequitur cõmuniter Scrib. quos suprà lib. 1. c. 5. nu. 37 nùncupatim citauimus.

11 ¶ Ex quibus Scrib. passim dicere solent, statutum excludens matrẽ defuncti propter patruum non habere locũ in patruo magno: quia etsi in eo militat ratio cõseruandæ agnationis, quæ mouit statuentes, illa tamẽ agnationis ratio ad personã nominatam restringenda erit: cùm statutũ sit correctorium iuris cõmunis, quod notant Iaco. Butri. col. 1. Bal. n. 1. Paul. nu. 2. Alex. nu. 2. Ias. n. 4. Dec. n. 2. & 3. in l. 1. C. de successo. edict. vbi cõmuniter Scrib. id notant. Alex. cons. 97. nu. 5. cum seq lib. 1. Deci. qui plura refert cons. 287 n. 9. Riminal. cõs. 223. nu. 67. cum seq. lib. 2. gratus. cons. 3. n. 9. lib.
12 2. Gozadi. consi. 59. n. 4. Parisius consil. 44. n. 16. lib. 2. Soci. Iun. consi. 1. n. 15. lib. 1. Similiter etiã si statutũ dicat, quod mater nõ succedat filio extãtibus agnatis: poterit tamẽ succedere filiæ, vt notant Archidia in c. si quis suadente. col. 3. 17. q. 4.
13 Domini. in c. generali. 4. col. de electi. li. 6. Imol. in l. si ita sit scriptum. ff. de leg. 2. similiter etiã statẽ statuto ꝙ existente patruo non succedat auus maternus, non censebitur exclusa auia materna: prout dixit Bal. in l. quæ cunq; nu. 11. C. de fern. fugiti. Alex in l. illa C. de colla n. 7. vbi plura in idẽ adducit. Similiter etiam statutũ excludẽs patruũ, 14
non porrigitur ad amitam. Corn. in l. illam. n. 15. C. de colla. vbi inquit sic in causa ppria, obtinuisse. Eadem etiam ratione statutum excludẽs ma- 15
treni propter fratrem defuncti, non excludet illa propter sororem. Corneus consi. 135. num. 9. cum pluribus sequen lib. 1. vbi plura alia in idẽ adducit. Item in materia fœminaruni exclusiua, nõ ha- 16
bet locum regula, Si vinco vincentem te, vt opinantur. Bar. in l. 2. §. videndum. nu. 2. ff. ad Tertul. Alexand. in dict. l. illam. C. de collatio. nu. 7. idem cons. 97 nu. 9. lib. 2. Curt. Iuni. consi. 5. n. 8. Simi- 17
liter etiam in hac materia fœminarum exclusiua, etiam ex identitate, vel Maioriate rationis, dispositio de casu ad casum non extenditur. Pau. in dict. l. illam. nu. 8. & 9. vbi Alexand. nu. 6. cum seq. Corneus. n. 4. & 5. Deci nu. 11. & cõmuniter Scri. id notant. Imol. in l. si vero. §. de viro. in fi. ff. solut. matri. Claudius in l. si cõstante. n. 27. ff. solut. matri. Corneus cons. 82. nu. 10. & cons. 191. nu. 4. lib. 4. Parisius consil. 41. n. 81. lib. 3. vbi hanc dixit cõmunem opinionẽ. Tiraquel. de cessante causa. 1. limita. nu. 14. Quæ & quàm plura his similia latè cõgerit Alber. Brunus de statu. excluden. fœmin. propter masculos articul. 5. col. 1. 2. atque Aymõ. consi. 98. nu. 13. Socin. Iunior cõsil. 1. n. 15. lib. 1. & conf. 6. nu. 19. & 20. & consil. 10. nu. 25. & consil. 30. nu. 34. eodem lib. Gozadinus consil. 59. nu. 4. Gratus consi. 5. nu 9. lib 2. Antonius Gabriel cõmunium opinio. lib. 6. de verb. sign. conclu. 6. n. 1. cum sequent. & conclu. 7. num. 1. cum sequen. qui omnes in id tendũt, vt etiam ex ratione expressa, dispositio fœminarum exclusiua de casu ad casum extendenda non sit: quando ratio ad certas personas expressas, atq; specificatas referri videtur. Qua in re inueniuntur tot authoritates grauissimorum virorum dicentium, ex ratione expressa, dispositionem de casu ad casum trahendam esse, & aliorum dicentium contrarium, vt non facilè possit vera concordia, nec resolutio comprehendi.

¶ Sed vt in hac re tam ambigua. & difficili, vera 18
resolutio deinceps habeatur, duo casus distin- "
ctionis penitus diuersi, atq; separati considerãdi "
sunt. Primus, quãdo Maioratus institutor simpli- 19
citer & absolutè Maioratuum causa conseruandę "
agnationis instituit. In quo casu, dicendum erit, "
ex idẽtitate rationis dispositionem de casu ad ca- "
sum trahendam esse. Secundus casus est, quando "
hanc rationem conseruandæ agnationis Maiora- 20
tus institutor certis personis, seu gradib⁹ adiecit: veluti quando dixit, volens agnationem in persona Titij, & descendentium suorum conseruare, vel simile, in quo casu dicendum erit, conseruationẽ agnationis ad personas nominatas restringendã, nec ad alias personas ex rationis idẽtitate extendendã esse. Quam distinctionẽ fecit Imol. in l. si verò. §. de viro. ff. solut. matr. prope fi. Soc. Iuni. consil. 1. n. 15. lib. 1 & cons. 108. nu. 31. & 32. li. 2. Gozadi. cons. 59 n. 4. Paris. cons. 44 n. 16. lib. 2. Carol. Molin in cõsuetud. Paris. tit 1. §. 16. nume. 4. Gratus consil. 5. nume. 9. lib. 2. Riminal. consil. 224. num. 27 lib 2. Brunus. in dict. tracta. articul. 3. colum. pen. & fin. Idq; mihi probat tex. ff de condi. & demonstra vbi in l. quæ conditio. dicitur. *Quæ conditio ad genus personarum: non ad certas,*

Universidad de Navarra Biblioteca

certas, & notas personas pertineat, eam existimamus totius esse testamenti. at eam quæ ad certas personas accōmodata fuerit, referre debemus ad eum duntaxat gradum quo ea persona institutæ fuerunt.

¶ Primus autem casus distinctionis. quod scilicet, ex ratione generica, & absoluta conseruationis agnationis, dispositio de casu ad casum protrahēda sit, comprobatur ex his, quæ latiùs supra isto capit. adducta sunt, probantes, quòd ex eo, quod hæc materia correctoria sit in ea extensio ex identitate rationis nō excludat. Nec obstat si dicatur, quòd hæc materia vbi de exclusione fœminarum propter masculos remotiores agitur: non solum sit iuris communis correctoria: sed etiam pœna-
21 lis: prout supra. cap. 4. nu. 21. ostēsum est. Et quòd licet verum sit quòd in materia correctoria admittenda sit extensio de casu ad casum, ex ratione expressa, vel subintellecta quando vna tantum reddi potest: in materia autē correctoria, & pœnali simul extēsio ex identitate rationis expresse, vel subintellectè admittenda non est. glo. ordi. in clemen. 2. verb. *in eisdem* de ætate, & qualitate. Ex qua gl. id verum esse profitētur Roma. cons. 129. Idē Roma. in l. si quis id quod, in principio. ff. de iurisdi. omni. Iudi. Ant. de Butri. in cap. fi. de consuet. in 1. & 12. fallen. Domini. in ca. 1. col. 5. 1. fallen. de tempo. ordi. lib. 6. Alex. in l. si constāte. nu. 5. ff. solut. matri. Iaſ. in Auth. quas actiones. C. de sacrosanct. Eccles. n. 22. idem Iaſ. in dict. l. si quis id, quod num. 17. Deci. in cap. translato. de constit. nu. 2. Aymon. Crauet. qui plura refert de antiquit. tempo. 4. par. in princ. nu. 85.

22 ¶ Ad hoc namque respondēri potest, hanc fœminarum exclusionem nō posse dici propriè dispositionem pœnalem. Cùm enim institutor nullo iure teneatur fœminam ad Maioratus successionem inuitare: etiamsi filia vltimi possessoris sit, possitque illam à Maioratus successione excludere propter masculos remotiores: prout supra li. 2. cap. 12. n. 51. ostendimus, consequēs est, vt fœminam propter masculos remotiores à Maioratus successione excludere: non tam pœna, quàm exclusio à lucro, quod sibi à iure deferebatur, nisi exclusa foret censenda sit: prout dixit Iurisc. ōsultus in l. Titio centum. §. Titio centum. el. 1. ff. de conditio. & demonstra. vbi communiter Scrib. id notant. Ideoque ex ratione prædicta non potest excludi extēsio, quæ aliàs in materia correctoria ex rationis identitate admitti solet. Ad hoc namque vt materia dicatur esse pœnalis: ita vt extendi non possit, requiritur, quod sit propriè, ac merè pœnalis, vt optimè explicat. Imol. in l. si verò. §. de viro. ff. solu. matri. col. 7. & 8.

¶ Nec obstat etiā, si dicamus de persona ad personam extensionem admittendā nō esse. Id namque ex ratione expressa, atq; ex verisimili dispōnentis voluntate fieri potest, vt supra. lib. 1. cap. 4. nu. 25. cum sequen. ostensum est. Quod præsertim in casu, de quo agimus dicendum est, in quo non de extensione, sed potiùs de comprehensione tractatur, vt ibidem etiam ostendimus. Idq; verum mihi videtur: dummodò ratio eadem omninò sit verisimilisque dispōnentis voluntas concurrat, verbáque alia Maioratus huiusmodi interpretationi non repugnent.

23 ¶ Sed quoniam hæc opinio, quod scilicet dispositio de persona ad personam ex ratione expressa, vel subintellecta extendi valeat, satis controuersa est, vt in d. c. 4. nu. 25. lib. 1. latiùs ostendi, præsertim in materia de qua agimus, quæ tanquā iuris cōmunis correctoria æstimari solet, aliquādo vidi iudices non facilè huiusmodi extensionem, seu verius cōprehensionem admittere. Ea tamen facillimè in quatuor casibus admitti, semper solita est. Primus, quando persona ad quam fit extensio ab ipsa persona expressa descendit. Secundus, quando persona, ad quam fit extensio non includeretur, magis dilectus esset deterioris conditionis, quā minus dilectus. Tertius, quādo resultaret absurditas, vel aliàs dispositio esset illusoria. Quartus, quando persona ad quam extensio fieri vult: saltim sublata verborum expressorum significatione comprehenditur. De quibus omnibus in sequentibus conclusionibus dicemus.

¶ Imò etiam in 2. membro huius distinctionis: 24 quando scilicet ratio conseruandæ agnationis certis tantùm personis adiecta est, dici poterit, quod ea dispositio ad omnes ex eisdem personis descendentes extendatur: nisi præcisè ac limitatè ad personas expressas cum taxatiua tantùm restricta fuerit, ex his, quæ infrà isto cap. n. 41. cum seq. dicenda erunt.

¶ Secūda conclusio sit, q̄ si Maioratus institutor 25 masculos simpliciter & absolutè ad eiusdem successionē inuitauerit, nec de fœmina in aliqua parte memineri: ex hac masculorum vocatione, etsi expresse rationē conseruandæ agnationis nō adiecerit, censeatur voluisse agnationem cōseruare, atq; fœminas propter masculos remotiores excludere. Quod dixit. Ioan. Andr. referens Iaco. de Areni. in addi. ad Specul. ti. de successio ab intest. versic. Est sciendū. Idem Ioan. Andr. referens Richard. de Malūbre in eisdē addi. ad Specu. in rub. de testa. ad fi. Cinus & Salic. in l. 1. C. ad leg. Iul. de adul. Matthesilan⁹. notab. 130. vbi inquit ita fuisse consultum per multos solennes Doctores ferè totius Italię. Alex. in l. venia. n. 6. C. de in ius vocā. Corn. cōs. 224. n. 8. lib. 2. Soci. cons. 12. nu. 2. lib. 3. & cons. 62. nu. 4. li. 3. Deci. qui hanc opinionē cōmunē esse profitetur, cōs. 172. n. 4. Curti. Seni. cōs. 51. 1. quæst. Alba. cons. 87. nu. 14. Curtius Iuni. cōs. 154. n. 10. & 11. vbi hanc opinionē communē esse ꝓfitetur, idem cons. 172. n. 6. & 7. & Gratus cons. 89. n. 1. li. 2. Albert. Bru. qui hanc opinionē communē esse profitetur, de statutis exclud. fœm. arti. 3. q. 1. col. 2. Soci. Iun. in cons. 119. n. 33. cū seq. li. 1. Sylua. cons. 53. n. 45. Cephalus cons. 251. nu. 4. & alij quos in sequenti conclusione citauimus. Qui 26 etiā hanc opinionem verā, & cōmunem esse passim profitentur, iunctis his, quæ sup. lib. 1. c. 1. nu. 36. latiùs adduximus. Idque etiam sequutus fuit Fran. Piscina, qui plura refert in sua disput. de statu. excluden. fœmi. nu. 22. & nu. 35. Celsus consil. 75. num. 6. Ant. Gabriel qui etiam plura cumulat cōmunium opi. lib. 6. concl. 6. nu. 1. tit. de statutis.

¶ Sed quanuis præfati, atque alij etiā Scrib. ma- 27 ximi nominis, & authoritatis dictam opinionem sequantur: plures tamen contrariam opinionem veriorem esse profitentur: dicentes, Ex masculorum vocatione non præcisè rationem conseruādæ agnationis considerandam esse, imò plures alias assignari posse: veluti si dispōnens voluerit masculos vocare, ex eo quòd ipsi sustinēnt onera familiarum: fœminis verò sufficiat, quòd dos cōpetens assignetur, vel ex causa prædilectionis, vel ex aliis causis, ex quibus non censetur habita agnationis ratio, nec per consequēs, quòd dispōnēs voluerit fœminas excludere ꝓpter masculos remotiores:

remotiores: nisi ratio conseruandę agnationis expressa sit. Quod dixit Bar. in l. liberorū. ff. de verb. signi. num. 12. in fine, & num. 13. vbi inquit in statuto excludente fœminas propter masculos, non posse dici statuentes ea sola ratione motos fuisse, vt agnatio conseruaretur, cùm possint aliæ rationes assignari: nisi ea ratio conseruandæ agnationis expressa sit: idipsum etiam dixit Bal. in l. si defunctus. n. 8. C. de suis, & legi hære. Lapus allega 101. col. 11. in fi. Imol in l. si verò. §. de viro ff. solu. matri. Soci. cons. 48. n. 26. lib 4. Areti cons. 20. n. 9. Iaſ. in l. 1. nume. 4. C. de successo. edic. vbi plura in idem adducit Curtius Seni. cons. 44. n. 30. Deci. cons. 333. n. 2. & cons. 309. n. 7. & cons. 315. nu 6. & cons. 670. n. 5. Grattus consil 19 n 31 lib. 1. & cons. 20. n. 3. lib. 2. vbi dixit hanc esse cōmunem opinionem, Paris consil. 41. n. 82 lib. 3. Soci. Iun. cons. 10. n 21. lib 1. Capycius decis. 21. nu 9. Tiraquel de cessante causa. limita. 21. n. 14. Riminal. cons. 223. n. 67. 68. 69 & 70. lib. 2. Alber. Brunus de statutis excluden. fœmi. arti. 3. q. 1. col. 1. Cùm igitur ex vocatione masculorum non censeatur habita agnationis ratio consequens est, vt ex ea non debeat induci fœminarum exclusio propter masculos remotiores: sed quòd casus omissus ad iuris communis dispositionem reducendus sit

28 ¶ Quibus adiicitur, quòd is qui contendit in aliqua dispositione solam vnam rationem potuisse interuenire, illud præcisè probare debet: aliàs nāque plures rationes interuenisse præsumendum erit: prout opinantur Salicet. in l. si serui. vestri. C. de noxa actio. Alex. in l. si cōstante n. 5 ff. sol. matri. Curti. Seni cons. 80. col. 4 Iaſ. in Auth. quas actiones. n. 22. C. de Sacrosan. Eccles & in l 1 C. de successs. edicto n. 4. Grattus consil. 26. nu 30. & cons. 38. n. 15. lib. 1. Soci Iuni. consil 10. n. 21. Cometius in §. omnium insti. de actionib. n. 28. Fran. Piscina qui plura refert de statutis excludē. fœm. nu. 35. Beroius in c Rain. de testa. nu. 218 Parisi. consi 41. nu. 83 lib 3. Thomas Parpalia in l. 1 col. 2 in fi. ff. solu mat. Anto. Gabriel qui plura refert communium opinionum lib. 6. ti. de statutis, conclusio 6. nu 5. & alibi sæpe Scrib.

29 ¶ Et quanuis Scribent superiùs citati censeant, quòd ex masculorum vocatione presumatur semper considerata agnationis ratio, illud communiter dicere solēt in casu statuti excludentis fœminas propter masculos, in quo verisimiliter censetur habita agnationis ratio. Quorum opinio in ea specie sumpta proculdubiò vera est: sed in dispotione testantis, seu aliter disponentis contrarium dicendum erit. Cùm verisimile sit eum ex aliis etiam rationibus affectionis, siue prædilectionis fuisse motum. Ideoque in hoc casu hanc secundam opinionem veriorem esse dixit Corneus in l. 1 C. de condi. inser nume. 20. Grattus cons. 3. n. 18 libr. 1. Paris. consil. 41. nume. 83. lib. 3. vbi id optimè declarat. Idque verisimile videtur: quanuis Soci. in d. l. Gallus §. nunc de lege Velleia nu. 60 col pen. hanc rationem differentiæ considerans dicat, propter illam non esse à communi opinione recedendum.

¶ His autem non obstantibus, prima opinio verior est: quanuis enim is, qui facit aliquam vocationem, seu fideicommissum temporale inter masculos, possit aliis rationibus ad id efficiēdum induci: is tamen qui aliqua bona masculis perpetuo iure Maioratus possidenda reliquit verisimiliter non potuit alia ratione, quàm conseruationis agnationis moueri. Cùm repectu eorum, qui in posterum nasciturí sunt, non possit particularis alia ratio respectu vnius, quàm alterius assignari: vt infra isto. c. numero. 53. dicemus. Ideoque hæc ratio tanquam vnica expressa censenda est. Quod tamen intelligendum erit: quando semper Maioratus institutor masculos ad eiusdem successionem simpliciter & absolutè inuitauit, nec fœminam in aliqua parte Maioratus admisit, prout latius infrà isto c. septima conclusione dicemus.

¶ Tertia conclusio sit, quòd etiam cessante agna- 30 tionis ratione, Maioratus institutor ex sola masculorū vocatione ex natura & proprietate huius verbi, masculus, fœminas excludere cēsendus sit. Ad positionem nāque masculorum, sequitur exclusio fœminarum. Quod probatur ex text. in l. 1. C. de adult. ibi. *Quæ cùm masculis iure mariti facultatem accusandi detulisset, non idem fœminis priuilegium detulit.* l. vbi Bald. & Scrib ff. de legib. & in l. scripturas. C. qui poti in pigno hab. & in c. Rainaldus. ver. si absque masculis de test. vbi Glo. Goffredus Hosti Ioan. And. Ant. de Butri. & Cardi. n. 11. Id notant, dicentes verbum, *masculis*, fœminæ non conuenire. Idque satis eleganter notat Bart. in l. cùm auus. nume. 4. ff. de conditio. & demonstra. vbi inquit, quòd si testator disponat, quòd si institutus decedat absq; filiis masculis, restituat hæreditatē Titio: q̄ si decedat absq; filiis masculis, filijs verò fœminis relictis nihilominùs hæreditas erit Titio restituenda. Is enim qui de masculis disposuit, videtur fœminas excluſisse. l. cùm ita. ff. de cōdi & demonst. l. cùm prætor cum similibus ff. de iudi. Sicq; in hac specie limitat text. 31 in d. l. cum auus & in l cùm acutissimi. C. de fidei- com. & alia iura dicentia, quòd in substitutione alicui simpliciter facta, subintelligitur clausula illa, si sine liberis masculis, seu fœminis decesserit: nam ea iura nō procedūt, quādo apposita fuit clausula: si sine liberis masculis decesserit. Tunc namque etsi filiæ fœminæ extent, non excludent substitutum. Ex vocatione namque masculorū videtur testatorē fœminas excluſisse. Cuius dictum refert, & sequitur Bart. Soci. ibidem. col. 4. versic. Demum ponemus alias quæstiones, vbi eiusdem dicti elegantē rationē assignat, ꝓfiteturque eam Bar. opinionē in iudicādo sequendā & amplectēdam esse, illamque ab aliquo reprobatam nō inuenisse. Ibique plures alios illam sequentes refert Iaſ. in l. si quis id quod. nume. 13. & num. 21. ff. de iurisdictione omnium iudi. Deci. in l. fœminæ. ff. de regul iur. nume. 92. Soci. in l. Gallus §. nunc de lege Velleia. ff. de liber. & posthum. nume 6. col. penul. vers. Quartò deciditur. vbi hanc opinionē magis communem esse profitetur Alexand. cons. 197. numer. 10 libr. 6. Soci. Iuni. cons. 119 nume. 33. cum sequentib. lib. 1. Sylua cons. 52. nume. 45. Portius cons. 1. nume. 30. & nume 58. & num. 59. Idem consil. 116. nu. 9 & 10. Parisius cons. 48 nume. 10. libr. 2. Idem cons. 57 nume. 18. eodem lib. Aymon. Craue. cons. 113. num. 2. & cons. 130. num. 9. Albanus cons. 87. num. 14. Cephalus consi. 151. nume. 49 Natta cons. 128. num. 2. Grego. Lopez qui alios refert in l. 3 tit. 15 par. 6. in verb. *Mugeres*, colum. 7. vbi inquit dictum Bart. in d. l cùm auus esse communiter approbatum. Burg. de Paauus esse communiter approbatum. Burg. de Pace, qui aliqua etiam refert in Proœmio ll. Tauri. num. 123 cum sequentib. Antoni. Gabriel. lib. 6. communium opinionum, titu. de verbor. signifi.

Universidad de Navarra Biblioteca

conclusion 6.numer. 106. & omnes alij, quos in secunda conclusione citauimus, & alibi sæpe Scribentes.

32 ¶ De huius autem conclusionis veritate pluries etiam controuerti solet: nam si ex solo verbo, masculis, fœminarum exclusio propter masculos remotiores induci prætendatur: id tamen non aliter quàm per argumentum à contrario sensu fieri 33 potest, quod nullo pacto ad iuris communis correctionem admittendum est. Tex. in l. fina. §. filiis autem. C. de bonis que liberis. glos. ordina. vbi Felin. & communiter Scribentes id notant. c. significasti. de foro competen. Scribentes communiter in l. si cùm dotem. ff. solu. matrimo. Iaſ. in l. 1. num. 52. ff. de officio eius, cui manda. est iuris. l. 2. vbi per Scribentes. C. de condi. insert.

¶ Præterea secluſa agnationis conseruādæ ratione, eadē ratio, quæ ad exclusionē substituti militabat in filiis masculis, in filiis fœminis etiā militare videtur. Cum sicut pater præsumitur noluisse hereditatem deferri ad agnatos, vel cognatos extraneos, exclusis propriis filijs masculis: eadē etiā ratione censendus sit, illos noluisse admittere, exclusis filiis fœminis. ex. l. cùm auus. & ex. d. l. cùm 34 acutissimi. Cùm igitur eadē ratio in vtroque militet, succedit regula, quòd verbum, masculus, fœminas etiam deficiētibus masculis cōprehendat: vbi eadem ratio in masculo, & in fœmina cō currit. Quod probatur ex eleganti doctrina Bald. in c. licet vniuersis. de testi. Idem Bald. in l. si ita scriptum. ff. de leg. 2. Anto. de Butri. in c. si. colum 9. de consue. Iaſ. in l. si quis id, quod ff. de iurisd. omni. iudi. nu. 24. Soci. Iunior consil. 30. numer. 54. lib. 2. Iaſ. in l. 1. num. 16. ff. de legi. & Hippoli. in l. vna. C. de rapt. virgi. nume. 225. cum pluribus sequent. Parisius consil. 26. num. 24. libr. 3.

¶ Quæ omnia cōprobantur ex eo, quòd Maioratuum institutores frequentiùs solent de masculis, quàm de fœminis mentionem facere: ex eo, q in masculis potiùs, quàm in fœminis velint memoriā suam conseruare: non autē ex eo, quòd velint eas, deficientibus masculis excludere. Quo casu, succedit alia regula, quòd inclusio vnius personę, 35 vel casus, non inducit alterius exclusionem: si inclusio propter maiorem frequentiam facta sit, vt opinatur Imola in Clementina. 1. col. 4. de reſcri. Cuius dictum sequitur Felin. in capit. Nonne bene dicimus de præsumptio nume. 5. Iaſon. in d. l. 1. ff. de legib. nu. 1. vbi loquitur in casu de quo agimus, & in l. admonendi ff. de iureiurand. numero 36 107. Sicq; eadem ratione in dispositione de masculo præcisè loquente, comprehenditur fœmina: quando propter maiorem frequentiam, vel vsum loquendi dispositio fuit in masculo formata, vt censuit Feli. in c. quoniam, nu. 4. de testi. Iaſon in d. l. 1. ff. de legi. numer. 24. Hippoli. in d. l. vna nu. 232. C. de raptu. virgi. post glos. ibi. verb. *Sponsam*. Iaſon. in d. l. admonendi. ff. de iur. iurand. num. 107. Deci. consil. 568. num. 2. & 3. vbi singulariter inquit verbum, *Masculos*, appositum censeri solùm gratia demonstrationis, & non ad exclusionem fœminarum, masculis deficientibus.

37 ¶ Sed quanuis hæc omnia probabilia esse videātur: nunquam tamen in forensibus controuersiis admitti solent. Imò eo ipso, quòd Maioratus institutor masculos ad Primogenij successionem inuitauerit, censetur fœminas propter masculos remotiores excludere voluisse. Idque ex verisimili voluntate, quæ ex verbo, masculis, elicitur. Non enim ad aliud verisimiliter hoc verbum, masculis, adiici potuit: quàm ad fœminarum exclusionem.

¶ Nec obstat si dicatur, quòd Maioratus institutor potuerit moueri aliis rationibus ad masculorum vocationem: quàm ob rationem conseruandæ agnationis. Nam illud verum est, ad hoc, vt sciamus, ex hac ratione non expressa, non posse sumi argumentum exclusionis fœminarum vltra casus, vbi institutor verbum masculis expressit: si in alia parte de fœminis meminit, vt infrà isto c. septima conclusione dicemus. Sed ad hoc, vt in casu quo expressit verbum, masculis, ex eo non censeatur fœminas propter masculos remotiores excludere: nil refert, quòd aliis rationibus ad id efficiendum adduci potuerit, tum, quia sub verbo, masculis nulla fœminarum vocatio comprehēditur: tum etiam quia etsi ad hoc aliis rationibus moueri potuerit, hæc ratio conseruandæ agnationis ad id efficiendum præcipua est. Ideoque potiùs attendenda, atque consideranda erit: prout Scrib. pro hac principali conclusione citati considerant. Sicque ista intelligi, atque practicari solent. Vtrum autem hæc dispositio de masculis agnatis tantùm, vel de masculis etiam cognatis intelligenda sit, dicendum erit, prout infrà isto c. conclusio. sexta dicemus.

¶ Quarta conclusio sit, quòd quoties in Primo- 38 genio conseruandæ agnationis ratio genericè & absolutè expressa est, vel quando nulla alia reddi potest: tunc verba quæ solēt tam masculos, quàm fœminas ex propria natura comprehendere, solùm masculos, non autem fœminas comprehendent. Ideoque si in aliqua parte ipsius Primogenij verbum, filiis descendentibus, posteris, vel simile adiiciatur, q ex propria natura soleat tam masculos, quàm fœminas comprehendere, ex vi rationis expressæ, verbum hoc, ad solos masculos restringendum erit. Quod probatur ex eo, quod in simili dixit Bald. in l. Tres fratres. ff. de pact. vbi 39 eleganter inquit, quòd quanuis filiorum appellatione filiæ fœminæ comprehendantur: fallit tamen, quando adest statutum, quòd filiæ fœminæ non succedant. Tunc namque ex eo quòd statutum censetur conseruare agnationem, verbum, filiis solùm filios masculos comprehendet. Verba namque generalia disponentis, restringenda sunt ad limites ipsius statuti, ac rationis conseruandæ agnationis. Quòd etiam verum esse opinatur in simili. Bart. in l. hæredes mei. §. cùm ita. num. 4. ff. ad Trebel. vbi Paul. nume. 3. Alexand. num. 8. Ripa. nume. 75. Hanc opinionem veram esse profitentur, eamque Ripa. ibi communem appellat. Bart. in l. iurisiurandi. §. si liberi. num. 5. ff. de ope. liber. Alexand. in l. Gallus. §. quidam rectè. nume. 12. ff. de liber. & posthum. Iaſ. in l. si quis id, quod ff. de iurisdi. omni. iudi. nume. 18. Idem Iaſ. in d. l. Tres fratres. nume. 12. Alber. Brunus in d. tracta. 5. arti. princip. 12. quæstio. vbi latissimè prosequitur materiam, Tiraquel. de retract. Lignagier. §. 1 glo. 9. nume. 194. Idem Tiraquel. in repe. l. si vnquam. verb. Susceperit liberos. nume. 84. C. de reuocand. dona. Anton. Gabriel communium opinionum libr. 6. titu. de verb. signifi. conclu. 6. nume. 78. & alibi sæpe Scribentes, Quod pari ratione ad Maioratus institutionem ea ratione factam, vt bona in agnatione perpetuò conseruentur, trahi potest. Sicque vidimus plerunque in forensibus controuersiis trahi ad Hispanos Maio- 40 ratus,

ratus, quibus ratio conseruandæ agnationis expressa, vel subintellecta est, omnia ea, quæ Scribentes trahere solent ad statuta, quibus masculi propter fœminas excluduntur. Quod nisi alia ratio diuersitatis aduci possit, probabile mihi semper visum fuit.

41 ¶ Quinta conclusio sit, quòd exclusa aliqua fœmina propter masculos, censentur exclusi omnes, qui ab eadem fœmina descendunt, quòd dixit Bar. in l. 2. §. videndum, ad fin. nume. 2 ff. ad Tertul. vbi eleganter inquit, quòd si statutum disponat, quòd filia excludatur propter masculos, idem dicendum erit, ex identitate rationis de nepte, & aliis ab ipsa filia descendentibus. Idque etiam sequitur idem Bart. in l. liberorum numer. 14. ff. de verbo. signific. Bald. in l. maximum vitium. numero 7. C. de liber. præter. Cinus in l. 1. C. quæ sit long. consue. Paul. in l. illam. numero 8. & 9. C. de colla. vbi resoluens quæstionem illam, vtrum scilicet aliqua fœmina exclusa propter masculum, censeantur exclusæ aliæ fœminæ, in quibus viget eadem ratio, distinguit vtrum fœmina, quæ excludi prætenditur, dependeat ab illa fœmina, quæ expresè ac nominatim exclu- 42 sa fuit: & tunc inquit, similiter illam exclusam censendam esse. Exclusa namque radice, censentur exclusi omnes illi, qui ex ea radice procedūt. Si verò ab illa non dependeat, non censeri fœminam exclusam: etsi ei, quæ exclusa fuit, similis sit. Quam distinctionem inquit veram esse, sicut Euangelium. Cuius dictum sequitur Corneus ibi. nume. 7. Deci. nume. 13 & communiter Scribentes ibidem. Idipsum etiam dixit Alexand. in l. sed si hac. §. liberos. numero 8. ff. de in ius vocan. Ludo. Roma. consil. 40. numero 4. Decius consil. 399. numero 8. & consil. 488. nume. 2. Curti. Iuni. consil. 5. numero 34. Brun. de statu. exclud. fœmi. arti. 6. numer. 89. Georgius Nattan. in eodem tract. secunda quæstione principali nume. 38. Laurus in eod. tracta. num. 134. Ioa. Lecerier. de Primoge. lib. 1. quæstio. 23. Tiraquel. de Primoge. quæstio. 12. Pala. Ruui. in rep. Rubr. de dona. inter vir. & vxo. §. 23. numero 14. Aymon. Craue. consil. 127. numero 4. Anto. Rube. consil. 16. nume. 13. Anto. Gometius in l. 40. Tauri. n. 31. Pinel. qui plura refert, in l. si viua matre, per text. ibi. C. de bon. mater. numero 19. Grego. Lopez in l. 3. tit. 13. part. 6. in glo. verb. *Mugeres*, col. 7. & 8. Alciat. in l. liberorum. numer. 11. ff. de verb. signifi. Idque verissimum est, prout etiam ex pluribus probat Franci. Piscina in sua disputatione exclusio. fœminarum, numero 18. cum sequent.

43 ¶ Quod non solùm in descendentibus ab ipsa persona exclusa, verùm in ascendentibus ipsius procedit. Ideoque exclusa matre propter agnatos, auia, & proauia, exclusæ censendæ erunt, cùm per medium matris defunctæ coniungantur. Quod comprehenditur, ex his, quæ notant Bart. in dict. l. 2. §. videndum. numero 2. & Paul. in dict. l. illam. numero 8. & 9. C. de colla. & communiter Scribentes ibidem. Quorum opinionem asserit communem esse Albert. Brun. in dict. tracta. arti. 6. 3. membr. secunda quæ. colum. 3. versicul. sed Paulus.

44 ¶ Similiter etiam procedit in descendentibus ab ipso masculo excludente, si agnati masculi sint. Barto. in l. liberorum. ff. de verb. signifie. numero 12. Albert. Brun. in d. tracta. articu. 8. quæstio. 19. ad fin. Areti. consil. 162. numero 9. Curtius Iuni. consil. 5. numero 34. & alibi sæpe Scribent. Quod extante ratione conseruandæ agnationis expressa, vel subintellecta verum est.

¶ Sexta conclusio, q quādo in aliqua dispositio- 45 ne vocantur filij, seu descendentes masculi, ea dispositio de masculis descendentibus ex masculis: non autem de filiis, vel descendentibus masculis, qui à fœmina descendunt, intelligenda est. Quod probatur ex eleganti doctrina Ioan. Andr. referentis Richard. de Malumbre in addi. ad Specu. in Rubr. de testa. in fi. cuius doctrinam sequitur Bald. consil. 40. libr. 3. secundum nouam impressionem. idem Bald. in l. 1. ff. de senato vbi assignat elegantem rationem: scilicet quia non potest plus iuris esse in causato, quàm in influenti 46 potentia causæ. Sicut enim fœmina ipsa si viueret, excluderetur à successione: similiter etiam masculus ab illa descendens excludendus erit. Quod etiam sequitur Matthesi. notab. 130. Fran. Cremen. notab. 120. Paul. numero 16. Alexand. 47 numero 3. Iaſon. numero 16. 17. & 18. & communiter Scriben. in l. Gallus. §. nunc de lege Velleia. ff. de liber. & posthu. Carol. Molin. qui plura refert in consuetud. Parisien. titu. 1. §. 16. nu. 6. Grego. Lopez in d. l. 3. titu. 13. particu. 6. verb. *Mugeres*, colum. 7. & 8. idque etiam profitentur omnes Scribentes quos supra in hoc capite citauimus: dicētes ex masculinitatis expressione censeri habitam rationem agnationis. Cùm enim masculi à fœminis descendentes non agnati, sed cognati esse censeantur: consequens est, vt in dispositione, in qua agnatio consideratur, succedere non possint: etiamsi ipsi masculi sint, vt communiter in d. §. nunc de lege Velleia. Scrib. annotare solent. Quod est singulare pro extensione conclusionis præcedentis. Adeò namq; verum est, quod exclusa filia, descendentes ex ea per consequens exclusi censeantur, vt hoc non solùm procedat in fœminis, sed etiam in masculis descendentibus ex ea. Quod etiam omnes Scrib. pro præcedenti conclusione citati non obscurè censuerunt.

¶ Hæc autem conclusio intelligenda est in om- 48 nibus casibus, quibus diximus atque inferiùs dicemus, in Maioratus institutione consideratam fuisse agnationis conseruationem, sed vbi in Maioratu de conseruanda agnatione non agitur, sub appellatione masculorum, masculi ex fœminis descendentes comprehensi esse censentur: veluti si Maioratus institutor vocauit filiam suam, & eius descendētes masculos sub hac namque vocatione descendentes masculi, etiamsi ab aliqua fœmina ab ipso institutore descendenti procreati fuerint, comprehenduntur, cùm in hoc Primogenio, ex vocatione masculorū nō censeatur habita agnationis ratio, sed solùm nudæ masculinitatis: quòd sic resoluit Ancharra. consi. 339. col. 3. & 4. Raphael Fulgosius sic intelligendus consi. 86. Socinus in l. cùm auus. numer. 82. ante finem. ff. de conditio. & demonstrati. Fran. de Areti. col. pen. & fin. Barto. Socinus numero 59. in dict. l. Gallus. §. nunc de lege Velleia. Decius qui eleganter loquitur in proposito, consil. 303. nu. 8. Anto. Rubeus qui melius quàm alius id declarat, consi. 22. num. 12. Carol. Molin. in consuetu. Pa- 49 risi. titu. 1. §. 16 num. 7. Idque etiam comprobatur ex his quæ infrà isto cap. numer. 49. dicemus pro ex his quæ infrà isto cap. numer. 49. dicemus pro-bantes, quòd quando Maioratus à fœmina institutus fuit, verbum masculis, masculos ex fœ-

mina

mina descendentes comprehendit: quod summè notandum atque memoriæ commendandum erit: vidimus namque de his litem satis controuersam super quodam oppulentissimo Primogenio, quæ secundùm hanc nostram opinionem decisa fuit.

50 ¶ Septima conclusio, quòd quoties in aliqua parte, seu clausula Primogenij, vocantur fœminę, etiamsi pluries in eo Primogenio masculi vocati fuerint, in eo non censetur habita agnationis ratio, sed solùm prælatio masculis tributa: ita vt in eorum defectum fœminæ eiusdem gradus succedant: quod dixit Bald. consi. 473. libr. 5. vbi inquit, tunc censeri agnationem conseruatam, quãdo fœmina semper excluditur, & nullo casu admittitur, & quòd tunc quicunque agnatus quantumcunque remotus, fœminam propinquiorem excludet: idipsum etiam notat Alex. consi. 115. nu. 10. li. 2. vbi inquit non censeri habitam rationem agnationis, vbi fœmina in aliqua parte dispositionis vocata inuenitur. Socinus in l. cùm auus. num. 82. vers. secundus casus ff. de conditio & demonstra. Idem Socinus in l. Gallus §. nunc de lege Velleia. ff de liber. & posthu. col. fin. circa finem: idem consi. 28 n. 26. lib. 4. idem consi 9. n. 20. lib. 3. Decius consi. 370 n. 30. Gozad. consi. 29. nu. 3. Socinus Iun consi. 6 nu 20. versi. Nec etiam obstat, lib. 1. idem consi 118. n. 5. eodem lib & consi. 158. n. 42 lib. 2. Carol. Molin in consuetu. Paris. ti. 1 §. 16. n. 8 & 9. Curtius Iuni. consi. 172. nu. 4. & 5. Aymon. consi. 180. n. 1. & consi. 306. n. 5 Quod est satis singulare ad hoc, vt in hoc casu non possit ex ratione conseruandę agnationis de casu ad casum Primogenium extendi: cùm ex huiusmodi dispositione non fœminarum exclusio, sed solùm masculorum prælatio & prædilectio comprehendatur: sicque vidimus hæc pluries ad fœminarum admissionem in forensibus controuersiis adduci. Idque verum est, quanuis inter ipsos masculos qui fœminis præferuntur, & illorum respectu non dubitandum sit, quin fœminæ exclusæ censeantur.

¶ Ex quibus infertur non bene dixisse Ancharra. & Florian. inter consilia ipsius Ancharran consil. 359. incipient Nos Petrus, atque etiam Socinum consi. 81 nume. 12. libro. 4. Corneum consi. 11. num. 10. lib. 1 Bald inter consilia Angeli consil. 68. & Angel. consil. 69. Socinum Iun. consi. 23. nume. 37. cum sequentibus. libro primo: & Grattum, & Carolum Ruinum in locis, in quibus illos refert Antonius Gabriel communiũ opinionum libr. 6 tit. de statutis, conclu. 6. nu. 2. & Gregorius Lopez in l. 3. tit. 13 parti. 6. in glos. verbo. *Mugeres*, column. 7. versic. Et procedit: qui omnes opinati sunt, non ideò cessare rationem considerationis agnationis, quòd testator in aliqua parte fœminam, seu masculum cognatum ad eius successionem vocauerit: nam vel ea omnia falsa sunt, vt ex superiùs adductis comprehenditur: vel erũt do ratio conseruandæ agnationis à testatore expressa fuit: non autem quando illam volumus ex vocatione masculorum deducere: tunc namque illam deducere non possumus, quando in aliqua parte cognatus vocatus fuit. Secundò, quòd censeatur considerata ratio agnationis quoad solas personas vocatas, non autem vt ex earum vocatione possimus eam dispositionem ex ratione cõsiderationis agnationis extendere ad alios non vocatos, quod ex verbis Scribentium, quos paulò antè citauimus, comprehenditur. Sicque intelligendus est text. in cap. 1. de eo qui sibi & hæredib. suis. restringendo illum ad solos masculos vocatos, si de illo ad Primogeniorum materiam arguamus.

51 ¶ Octaua conclusio, quòd dispositio fœminarum exclusiua, de casu ad casum extendenda sit, quoties si ad illum casum non extenderetur, persona proximioris gradus atque magis dilecta, deterioris conditionis, quàm ea quæ est remotioris gradus atque minùs dilecta, futura esset. l. Publius. §. 1. ff. de condi. & demonstrationib. l. si viua matre. C. de bon. mater. Per quæ iura id opinatus fuit Fulgos. in l. 1. ad fin. C. de condi. insert. Vbi limitat Text. ibi dicentem, substitutionem factam alicui, si sine liberis decesserit, euanescere relicto nepote ex filia, nisi testator habens filium masculum & filiam, non vocata filia, filio substitutum dederit, sub conditione, si sine liberis decesserit: tunc namque verbum, *Liberis*, de masculis intelligendum erit: nam si aliter intelligeretur, filia testantis deterioris conditionis esset, quàm neptis: vbi enim filia non vocatur: neptis etiam excluſa censenda erit, ne deterioris conditionis filia quàm neptis esse censeatur, quem etiam sequitur Paul. ibi. nume. 9 vbi inquit, quòd in quadam magna causa fuit primus qui pro hac opinione consuluit: quanuis posteà requisitus pro exhibendo consilio, nunquam voluerit pro hac parte consulere: quia vidit consilia plurimorum doctorum in contrarium, & quòd propter eius difficultatem causa illa transactione composita fuit. Quam etiam opinionem sequitur Corneus ibi. nume. 3 Idque etiam sequutus fuit Soci. in l. cùm auus. numer. 80. ff. de condi. & demonstra. Deci. consil. 15. numer. 5 & consil. 480. numer. 2. Curtius Iuni. consil 35. nume. 6 Cepola. consil. ciuili. 49. nume. 6. Ias. consil. 1. & 2 libr. 2. vbi quasi per. omnia illa duo consil. latissimè prosequitur materiam. Deci. in l. fœminæ ff de regul. iur numer. 98. Soci Iuni. consil. 1. numer. 114. lib 1. Gozadinus consil. 89. numer. 5. Carol. Ruinus consil. 133. numer. 3 lib 3 Franciscus Piscina, qui plura in id congerit in sua disputati. de fœminarum exclusione nume. 16. cum sequentib. qui in id omninò videndus erit.

¶ Et quanuis contrariam opinionem veriorem esse profiteantur Bolog. inter consilia Alexand. consil 53. num. 18. & nume. 21. cum sequentib. libr 4. Ias qui alios refert consil. 3 nume. 5. colum. 8 libr. 2. Eorum tamen opinio intelligenda est: quando substitutus erat extraneus, seu etiam cognatus: sed quando substitutus erat agnatus verior opi. videtur, quòd censeatur habita ratio agnationis, & per consequens, quòd neptis ex prędicta ratione excludenda sit. Sicque has opiniones conciliauit Deci. consil. 370. num 2. & 3. vbi sic intelligit text. in l cùm acutissimi C. de fideicom. & in l. cùm auus. ff de conditionib. & demõstrationib. & l. primam. C. de condi. insert. Quam concordiam etiam admittunt Soci. consil. 6. nu. 20 lib. 3. Gozadi. d. consil 89. nu. 9. Grattus consil. 68 nu. 12. lib. 1. D. Dida. de Couar. in c. Rainaldus. in princi. de testam. num. 2. Pinelus in l. 3. C. de bon. mater. nu. 24. vbi opinionem hanc communem esse profitentur.

¶ Sed etsi hæc concordia communiter ab Scribentibus probetur: de ea tamen dubitat Pinel. in d. l. 3. C. de bon. mater. num. 26. vbi inquit, ex hac tam leui coniectura præsumendum non esse, testantem voluisse excludere eius legitimam sobolem fœmineam propter masculos transuersales, cùm potuerit esse, quòd non vocauit filiam ex eo quòd erat donata, vel nupta, vel aliàs eidem non dilecta, vel odiosa, vel ex pluribus aliis rationibus, quæ in excludenda nepte non militant: idque profitetur sibi verum videri, nisi agatur de Maioratu, vel de bonis simili vinculo perpetuò affectis, vbi possit considerari conseruatio sanguinis, & honoris familiæ. Tunc namque inquit hanc coniecturam sufficere ad filiæ exclusionem, propter masculos remotiores.

¶ Hæc autem exactiùs attendenda esse videntur. Nam nec etiam in Maioratuum successione hæc coniectura tanti æstimanda est, vt ex ea sola fœminæ ab institutore, vel vltimo Maioratus possessore, descendentes, propter masculos remotiores excludantur. Idque ex eisdem rationibus, quas Pinelus dicto nume. 27. adduxit, facilè suadetur. Quæ omnes in Primogeniorum successione, vbi fœminæ propter masculos remotioris gradus exclusæ non sunt, æquè militant, cùm in Primogeniorum successione fœminæ propter masculos remotiores non excludantur, nisi id expressè ac præcisè dispositum sit, etiamsi de familiæ ac sanguinis conseruatione in eisdem agatur: imò id esset contra Primogeniorum naturam, vt in capite præcedenti latiùs ostendimus. Ideoque prædicta concordia solùm admittenda erit, vbi in Maioratu, agnationis conseruationis ratio, siue expressa, siue subintellecta adiecta est, vel aliàs id ex præsumpta mente Maioratus institutoris cõprehenditur. Nec sufficit ad hoc efficiendum sola illa coniectura, scilicet, ne deterioris conditionis sit filia, quàm neptis. Cùm ad id efficiendum, Maioratus institutor aliis rationibus moueri potuerit, quæ agnationis conseruationem præcisè non inducant. Quod comprehenditur ex his, quæ dixit Deci. d. consi. 370. numer. 2. & 3. vbi solum hãc opinionem admittit, vbi testator de conseruanda agnatione agit. Quod etiam alij Scribentes, qui illum sequuntur, non obscurè sentire videntur. Hisque adstipulatur decisi. text. in l. licet Imperator. ff. de legat. 1. ibi. *Quid si certa causa fuerit cur ab instituto relinquerat, quæ in instituto cessaret.*

53 ¶ Illud tamen animaduertendum est, hanc coniecturam quæ ex d. l. Publius. §. 1. & ex d. l. si viua matre elici solet, maioris effectus esse: quando de personis Maioratus institutoris ignotis agitur: quàm cùm de personis eidem notis controuertitur. Cause namque ex pluribus institutor Maioratus potest pluries, personas remotiores proximioribus anteponere, in personis ignotis ipsi institutori militare non videntur: imò verisimiliter non maior affectio ad vnam, quam ad aliam habuisse, censendum est: nisi ex gradu proximiori, vel remotiori. Quod comprobatur ex text. in l. si quis in suo. §. legis. C. de inoffic. testamen. vbi dicitur, quòd is, qui natus non est, nec potest esse gratus, nec ingratus testatori. Per quem text. sic limitat, & intelligit superiùs adducta Barto Soci. in l. cùm auus. colum. 49. & 50. numer. 80. ff. de condi. & demonstra. vbi inquit satis eleganter, quod in filiis, vel descendentibus non natis, sed nascituris, non potest assignari ratio, quare maiorem affectionem habeat testator ad vnum, quàm ad alium: & recedatur ex ea à decisi. text. in d. l. si viua matre. Quod etiam repetit consil. 6. nume. 19. libro. 3. vbi id notabiliter declarat. Idque etiam dixit Ias. in l. qui filiabus. nume. 19. ff. de lega. 1. quanuis in hoc etiam dici possit, quòd eadem ratio affectionis, quæ Maioratus institutorem induxit ad præferendum filium, quem nouit, & ad quem maiorem affectionem habuisse compertum est, potuit etiam illum inducere ad præferendos illius descendentes, etsi illos non cognouerit: quæ ratio ex. l. cùm auus. ff. de condi. & demonstra. & ex l. cùm acutissimi. C. de fideicommis. cum similib. deriuatur. Quod summè considerandum, atque cùm casus occurrerit, animaduertendum erit.

54 ¶ Nona conclusio, quòd dispositio fœminarum exclusiua de casu ad casum extendenda erit, vbi si non extenderetur, resultaret absurdum, seu repugnantia, vel aliàs dispositio ipsa illusoria redderetur. Quod comprobatur ex eleganti doctrina, quam ponit glos. in cap. quanquam de vsur. lib. 6. verbo, *aliter facta*, vbi inquit, quòd dispositio pœnalis extenditur de casu ad casum: ne si non extenderetur, aliàs illusoria futura esset. Per quam glos. id opinatur Imola. in l. si verò §. de viro. colum. 8. versicul. Fallit secundò. ff. solu. matrimo. Alber. Brunus loquens in Materia fœminarum exclusiua, in dicto tracta. 5. articu. principali. versic. Nono temperatur Ias. in l. talis scriptura. nume. 21 ff. de lega. 1. Aymon. Craueta. de antiquita. tempo. 4 parte. numer. 137. vbi plura in idem adducit: quòd extante ratione expressa agnationis conseruandæ, vel subintellecta, verum mihi videtur.

55 ¶ Decima conclusio, quòd quoties in materia fœminarum exclusiua Maioratus institutor discretiuè de masculis, & fœminis disposuit, masculos nomine filiorum, fœminas verò nomine filiarum appellans: verbum, filiorum, non ad filias fœminas: sed solum ad filios masculos referendum erit: etsi qualitas masculinitatis adiecta non fuerit: prout dixit satis eleganter Bald. in l. multis. ff. de statu. homi. cuius dictum refert & sequitur Socin. consil. 63. nume. 15. libro tertio. Ias. in l. si quis id, quod numero 13. ff. de iurisdictione omn. iudi. Idem Ias. in l. cohæredi. §. qui discretas. ff. de vulgã. numero 8. Idem Ias. in l. talis scriptura. numero. 38. ff. de lega. 1. Albert. Brun. in dicto tracta. articu. 5. quæstione. 13. column. fina. Gregorius Lopez in l. 3. titu. 13. parti. 6. gloss. verbo. *Mugeres*, column. 7. Anto. Gabriel qui plura refert communium opinionum libro 6. titul. de verborum signifi. conclu. 6. numer. 57.

56 ¶ Vndecima conclusio, quòd si in primis vocationibus Maioratus institutor semper inuitet ad eius successionem filios, ac descendentes masculos: quanuis in sequentibus substitutionibus vocet filios, vel descendentes absque adiectione huius verbi, masculos, hæc masculinitatis qualitas repetita censenda erit. Cùm verba hæc ex his, quæ dixit Maioratus institutor, in præcedentibus substitutionibus declaranda, & accipienda sint, & eius mentis, ac voluntatis præsumatur fuisse & eius mentis, ac voluntatis præsumatur fuisse in substitutionibus: cuius comprehenditur fuisse in substitutionibus: cuius comprehenditur fuisse in institutionibus. Quod dixit Bartol. in l. fina. in institutionibus. Quod dixit Bartol. in l. fina. numero 2. ff. ad Trebellia. Abb. consilio. 36. numero 3. libro 1. Raphael Cuma. consilio 117. colum. 2. Cur-

Universidad de Deusto
Biblioteca

lum 2. & Lutti. Seni. consil. 50. colum. pen. & consil. 75. incipi. Dominus Ludouicus colum. 3. Paul. Castren. consil. 123. colum. fina. libro. 1. Ancharra. consi. 82. colum. 4. versicu. postremo. Corneus consil. 20. num. 22. & 23. libro. 4. Idem consi. 275. numer. 5. eodem libro, Aretinus consi. 143. numero. 5. Alexander consil. 52. numer. 20. cum sequentib. libro. 4. Idem Alexander consil. 29. numer. 4. libr. 1. Ias. in l. Centurio. ff. de vulgari & pupi. nume. 59. Ias. in l. si quis id, quod numer. 21. ff. de iurisdi. omn. iudi. Idem in l. qui filiabus. numer. 3. ff. de lega. 1. Iason. consil. 140. column. 8. libr. 2. vbi hanc communem opinionem esse profitetur, & consil. 141. colum. 9. eodem libro. Ripa. in l. ex facto. 5. si quis rogatus. el primero. nume. 17. ff. ad Trebellia. Deci. consi. 15. numer. 3. Idem Deci. consi. 370. numer. 3. Idem consil. 495. numer. 10. & 11. Guido Papæ decisi. 485. & consil. 87. numer 2. Curtius Iuni. consil. 11. nume. 7. & 8. vbi in fina. verb. hanc communem opinionem esse profitetur. Idem consil. 114. numer. 19. Gozadi. consil. 45. in princip. Parisi. consil. 18. numer. 21. cum sequentib. libr. 2. & consil. 72. numer. 34. libr. 4. Soci. Iunior consi. 90. num. 17. libr. 1. Burgos de Pace in Proœmio. ll. Tauri, nume. 130. Gregorius Lopez in l. 3. titu. 13. parti. 6. in glo. verb. *Mugeres*. colum. 8. versicu. Sed quid si fœminæ. Grattus consil. 89. nume. 1. & 2. libr. 2. Ruinus consil. 147. num 7. libr. 2. Anto. Rube. consil. 62. numer. 2. in fin. vbi hanc etiam communem opinionem esse profitetur, Iulius Clarus, qui etiam communem opinionem appellat libr. 3. senten. §. testamentum. q. 76. ad finem. Petrus de Peralta, qui etiam hanc dixit communem opinionem in l. Titia cum testamento. §. Lucius Titius. el secundo, numer. 5. & 6. ff. de lega. 2. Fran. Piscina in sua disput. de exclu. fœmi. num. 22. Anto. Gabriel. qui plura refert lib. 3. communium opinionum, tit. de testamentis. conclusio. 10. num. 1.

¶ Sed quanuis tot viri grauissimi prædictam opinionem sequantur, plures tamen, atque maximi nominis iuris interpretes, contrariam sententiam veriorem esse profitentur, dicentes, quòd etsi verbum, masculos, in vna seu etiam pluribus partibus Maioratus appositum sit: non tamen in alia eiusdem parte, vbi deest, supplendum erit. Imò ex eius expressione facta in vna parte, censendum est, Maioratus institutorem verbum, masculis, in alia parte consultò omisisse, cùm si id voluisset, expressisset. Quod potiori ratione in materia, de qua agimus, dicendum erit: cùm verbum hoc ad fœminarum exclusionem propter masculos remotiores aduersus iura communia suppiendum non sit. Quod verum esse profitentur Petrus de Ancharra sibi contrarius, consilio. 120. incipiendo. Pro clariori decisione, in finali. Ioannes. de Ana. consilio. 22. numer. 3. Soci. consilio. 69. num 5. lib. 3. Idem consilio. 63. nume. 27. eodem. lib. Alexander sibi contrarius, consilio. 38. num. 8 lib. 6. Curtius. Seni. sibi etiam contrarius, consilio. 63. col. 11. Bolog. consilio. 53. inter consilia. Alexander. num. 17. cum seq. lib. 4. Corneus consilio. 230. num. 6. lib. 3. Iason consi. 142. col. pen. volu. 2. Deci. consi. 416. nu. 19. & consilio. 309. nu. 8 Carol. Ruinus consi. 93. nu. 15. lib. 2. Antonius. Rubeus consi. 31. num. 6. Soci. Iuni. consi. 29. nume. 12. lib. 1. & consi. 100. nume. 2. lib. 2. vbi hãc communem opinionem esse profitetur. Gratus consilio. 18. nume. 38. libro. 2. Parisius consi. 14. nume. 20. cum sequenti. libri. 3. & consi. 35 nume. 16. cum sequen. eodem libr. Alciatus in l. Herennius. ff. de verbo. sign. numer. 4. Celsus consi. 120. numero 52. cum sequen. Quibus plura pro vtraque parte cumulat Franc. Marzarius. in suo Epito. fideicommi. q. 21. quæ apud ipsum videre poterunt. Similiter etiam plura cumulat Anto. Gabriel. libr. 3. comm. opinio. titu. de testamen. conclu. 10 nume. 6.

¶ In hac autem opinionum varietate, hæc secunda opinio proculdubiò mihi magis placet, nisi in casibus, quos statim declarabimus. Idque vltra ea rationes quas paulò antè adducebamus, comprobatur ex eleganti doctrina Ioan. de Imol. in Clementi. 1. col. fina. de supplen. negli. Præla. vbi inquit, nunquam præcedentia in sequentibus censeri repetita: quãdo agitur de repetenda qualitate aduersus dispositionem iuris communis. Cuius dictum refert & sequitur Ias. in l. talis scriptura. nu. 28. ff. de lega. 1. vbi plura in idem adducit idem Ias. in l. si idem cum eodem. n. 4. ff. de iurisdi. omn. iudi. Idque etiam anteà dixit Bar. in l. Prætor. la secunda. §. eritque differentia. n. 1. ff. vi. bon. rapt. Quem etiam sequitur Feli. in c causam quę de reser. nu. 4. cum seq. Goza. qui plura refert consi. 9. num. 36. Carolus Ruinus consi. 187. nu. 10. lib. 3. Soci. Iuni. consi. 142. n. 26. lib. 3. & alibi sæpe Scrib. Quod præsertim in materia fœminarum exclusiua dicendum erit, ex his, quæ in c. præced. latiùs adducta sunt. 57

¶ Hæc autem secunda opinio, quam nunc tanquam probabiliorem eligimus, non procedit, vbi ratio conseruandæ agnationis in Maioratu expressa, vel subintellecta est. Tunc nãque certissimum est, qualitatem masculinitatis in vna parte substitutionum expressa, ad alia referenda esse. Sicque declarat, & intelligit doctrinam Bartol. in dicta. l. final. ff. ad Trebellianum. Socinus in l. cùm auus. colum. 49, & 50. Soci. numero. 8. cum sequen. ff. de condi. & demonstra. Ancharra. consilio 26. col. 1. Crottus in l. Gallus. §. & quid si tantum. col. 16. verfic. 2. conclusio. ff. de libe. & posthu. Deci. consil. 370. numero. 3. Idem consi. 480. nu. 2. & 3. & consi. 515. nu 3. Carol. Ruin. consil. 146. nu. 7. & 147. nu. 7. & 148. n. 6. & 149. num. 11. li. 2. Curtius Iuni. consi. 139. n. 15. cum seq. Anton. Rubeus consil. 31. nu. 6. & consi. 71. num. 6. & consil. 141. nu. 7. Parisi. consi. 18. nu. 34. & 35. lib. 2. Grattus consil. 54. nu. 29. & 30. lib. 2. & consi. 35. n. 17. cum seq. libr. 1. & consil. 111. n. 17. cum seq. lib. 2. Quod etiam propè omnes Scrib. quos pro prima opinione citauimus, sentire videntur: hancque concordiam inter opiniones contrarias sequutus fuit Anto. Gabriel. d. lib. 3. titu. de testam. conclusio. 10. n. 16. 58

¶ Secundò etiam ea opinio non procedit, quando verbũ, filiis masculis, & verbũ, filiis in vna atque eadem oratione inueniuntur, & ab eodẽ verbo reguntur. Tunc nãque verbum, masculis, in vna parte adiectũ, in alia repetitũ esse censetur, q̃ sic declarant Decius consi. 15. n. 3. Carol. Ruin. in consiliis quæ supr. isto c. n. 56. citauimus. Gozad. consi. 45. n. 1. & 2. Ant. Gabr. d. lib. 3. tit. de testa. conclu. 10. n. 7. Grattus in consi. quę ibi etiã citauimus. Paris. d. consi. 18. n. 33. & 34. & 37. li. 2. Idq; cõprobat̃ ex doctr. Bar. in d. l. Prætor. §. eritq; differẽtia. n. 1. ff. de vi. bon. rap. q̃ scilicet quãdo qualitas est apposita in vna oratione, & regit̃ ab eodẽ verbo, 59

verbo, semper in vtroque casu repetita censenda erit: secùs autem si in diuersis orationibus repetitio fieri prætendatur. Quod etiam notat idẽ Bar. in l. Seiæ. §. Caio. n. 3. ff. de fund. instruct. idẽ Bart. in l. in repetendis. n. 1. col. 3. ff. de lega. 3. & vtrobique per Scrib. Ex quo videtur dicendum, quòd si in vna oratione dixerit Maioratus institutor: post mortem Seij, Titius & filij eius masculi, & eis deficientibus filij, qui ex Mæuio supererint, succedant: censebitur repetita qualitas masculinitatis in filiis Mæuij: quia omnes vocationes reguntur ab eodem verbo, succedant, & in vna atq; eadem oratione comprehenduntur.

¶ Sed quãuis hoc à prædictis grauissimis Authoribus probetur, crederẽ, q̃ in casu de quo agimus, & similibus non admitteretur: nisi ratio conseruandæ agnationis expressa, vel saltim subintellecta in Maioratu adiecta esset. Nam prædicta Bar. opinio huic clausulæ applicari posse non videtur. Cùm quanuis filij Titij, & Mæuij ab eodem verbo regantur: oratio tamẽ diuersas personas comprehendat, & in vnaquaque earum possit diuersa ratio versari. Ideoque potiùs in hac parte dicendum videtur: qualitatem masculinitatis repetendam non esse. Imò quanuis essemus in terminis in quibus Bartol. loquutus fuit: adhuc in casu, de quo agitur repetitio inducenda non esset. Cùm agamus de materia fœminarum exclusiua, & iuris communis correctoria. In qua etiam in casibus vbi aliàs qualitas in vna parte apposita, in alia repetita censenda esset, repetitio non procederet. Bartolus autem non loquitur in materia correctoria, imò in ea expresè dixit repetitionem nõ esse inducendam: etiam si oratio vna sit, atque ab eodem verbo regatur: prout ipse Bar. in d. l. Prætor. §. eritq; differentia. n. 1. profitetur. Quod Scribentes supra relati etiam censuerunt.

60 ¶ Posset tamen prædicta opinio dicentium, qualitatem masculinitatis in eadem ratione repetendam esse, procedere: quando verbum *masculis*, esset appositum in filiis alicuius certæ, atque determinatæ personæ, & postea in eadem oratione, de filiis illius, absque adiectione verbi *masculis*: mentio facta fuit. Tunc namq; verbum illud, de eisdẽ filiis simpliciter prolatum, cum eadem qualitate intelligendum erit, quoties de eisdem mentio facta fuerit. Quod dixit Anto. Rubeus consi. 31. n. 6. & consi. 71. n. 6. & iterum consi. 14. n. 7. quem sequutus fuit Peralta. in l. Titia. cum testamento. §. Lucius Titius el. 2. ff. de lega. 2. n. 6. Carolus Ruinus. consi. 124. nu. 5. paulò ante finem. lib. 3. idem consi. 168. n. 13. eod. lib. Anto. Gabriel. d. lib. 3. tit. de testamentis conclusione 10. n. 13.

61 ¶ Similiter etiam posset prædicta opinio procedere, quãdo Maioratus institutor dixisset, Titius & eius filij masculi, & eis deficientibus Seius, & sui succedant, q̃ Hispanè loquendo sic dici solet. *Succeda Fulano y sus hijos varones y a falta dellos Fulano y los suyos.* Tunc namque verbum illud *los suyos* omnes qualitates tam filiationis quàm masculinitatis comprehendit. Ideoque, ad vtramq; qualitatem referendum est. Nec mirũ si quando Maioratus institutor dixit, Succedant Titius & filij sui masculi, & eis deficientibus Seius & eius filij, dixerimus qualitatem masculinitatis non videri repetitam, cùm enim Maioratus institutor verbũ *filijs* adiecit, potuisset verbum *masculis* adiicere. Ideoque, si illud nõ adiecit: non voluisse masculinitatem repetere, censendum est, ea namque repetitio ex verbo *filijs* ex sui natura non inducitur, cùm autem adiecit verbum *suis* non erat, necesse verbum *masculis* adiicere, cùm verbum *suis*, tam ad masculinitatem quàm ad filiationem necessariò referendũ esset. Neque est cur potius ad vnum quàm ad aliud referatur, quod ex his quæ Scribẽtes in l. 1. C. de liber. præter. & in l. 3. §. filius. ff. de liber. & posthu. & in l. talis scriptura. ff. de lega. 1. annotare solent, comprobari poterit. Idq; in terminis de quibus agimus, comprehendi potest ex Gratto. consi. 111. num. 31. & 32. lib. 2. quibus plura alia exempla coniungi possent, quorum aliqua apud Alciat. in d. l. Herennius. ff. de verbo. signi. videri poterunt.

¶ Illud tamen animaduertendum est, quòd si Maioratus institutor, Primogenium instituit, atque plures vocationes masculorum fecit: nec vltrius ad faciendas alias vocationes processit, quanuis hoc casu proximiores post nominatos admittendi sint, nó tamen cũ repetitione qualitatis masculinitatis admittendi erunt, prout supra li. 1. cap. 6. num. 26. latiùs annotauimus. Quod quando ratio conseruandæ agnationis in ipso Primogenio expresè appositа non est, apertissimè procedit. Nõ enim tot specialitates introducendæ sunt, vt scilicet ex coniectura voluntatis Maioratus successio, etiam deficiẽtibus vocationibus vlteriùs progrediatur, & quòd etiam masculi remotiores in eisdem aduersus ius commune fœminas proximiores excludant, quando autem in ipso Maioratu ratio conseruandæ agnationis tacitè siue expresè adiecta est, hæc dubia videtur, cum ex ratione expressa vocationes, tam nominatim factæ, quàm subintellectæ accipiendæ, atque interpretandæ sint: quod cum casus contingerit maturius considerandum erit.

¶ Tertiò prædicta secunda opinio non procedit, quando qualitas masculinitatis per viam regulæ generalis in Maioratu apposita est, veluti quãdo Maioratus institutor dixit, Volo quòd semper in hoc Maioratu masculi & non fœminæ succedant, tunc namque verbum *filius* posteà adiectum, de masculis intelligendum erit l. 3. §. filius. ff. de liber. & posthu. l. quæ conditio. ff. de condit. & demonstrat. Idq; sic declarat Gregor. Lopez in l. 3. titul. 13 parte. 6 in gloss. verbo. *mugeres*. colum 8. versic. sed quid si fœminæ. Idq; comprobatur ex eleganti doctrina Bart. in l. Prætor. §. eritq; differentia. numer. 1. ad fin. ff. vi bon rapto. vbi inquit, quòd quando aliquid est appositum in aliqua dispositione per viam regulæ generalis, id quod dictum est ibidem censetur in sequentibus repetitum. l. regula. ff. de iu. & facti igno. Vbi Bart. n. 1. & alibi sæpè Scrib. 62

¶ Quartò prædicta secũda opinio non procedit, quãdo si qualitas masculinitatis repetita nõ conferetur, deterioris cõditionis esset proximior, quã remotior. Tunc namque qualitas masculinitas, in vna parte adiecta, in alia repetita censenda erit, prout censuerunt Curtius Iun. consi. 114. num. 19. Grattus consil. 111. nume. 24. cum seq. lib. 2. Ruinus. consil. 124. numero 4. lib. 3. & propè omnes Scrib. quos supra isto c. num. 51. citauimus de quo tamen dicendum erit, prout supra isto cap. nu. 52. dictum est. 63

¶ Quintò prædicta secunda opinio nõ procedit, quando verbo, filiis, adiectum fuerit verbũ, supra 64

scriptis,vel supradictis,vel præfatis, vel aliud simile. Ex natura namque horum verborum qualitas masculinitatis in prima substitutione apposita, censetur in sequenti repetita. Curtius Iunior consi.115.nu.21.Anto.Gabriel.d.l.3.de testamẽ. conclu.10.n.14.Idem lib.6.de verbo.signi.cõclu. 6.n.112.cum sequentibus.

65 ¶ Sextò, prædicta secunda opinio non procedit, quando Maioratus institutor facta masculorum vocatione adiecit,eodem modo in omnibus aliis casibus & vocationibus succedendum esse. Tunc nãque,etsi in aliis substitutionibus,verbũ *Masculũ* adiectum non sit:illud necessariò repetitum censendum erit, cessat namque disputatio,vbi in verbis nulla ambiguitas inuenitur.l.ille aut ille.§. cũ in verbis.ff.de lega.3.ficque Primogeniorum institutores fœminas excludere volentes, vocant masculos,& excludũt illas in vocatione filij Primogeniti,atq; descendentiũ, & posteà adiiciunt. *Y que assi vaya por todos mis descendientes,o que la misma orden se guarde entre todos mis descendiẽtes,y los de mas llamados perpetuamẽte a la succesiõ deste mi Mayorazgo.* Quibus verbis adiectis,lites atque controuersiæ,vt plurimùm cessare solent, nisi ex adiectione aliarum vocationũ particularium obscu-
66 ritas contingat. Ideóque melius est hac clausula apposita nihil aliud circa particulares substitutiones superaddere.

67 ¶ Antequam autem ad sequentem conclusionem progrediamur, duo dicta notabilia in hac materia repetitionis masculinitatis annotanda se offerũt. Primum,quòd quando Maioratus institutor, post qualitatem masculinitatis adiectam dixerit, quòd tunc & eo casu habens dictam qualitatem succedat, ea qualitas in alia parte etiam similem rationem habente,repetita cẽsenda non erit,quasi ex his verbis censeatur Maioratus institutor qualitatẽ ad illum casum restringere, nec in aliis similibus repetitionẽ qualitatis inducere voluisse,quod dicit Anchar.cõs.357.versi. Quarto hoc probatur,Rom.consil.131.& consil. 138. Decius consi.287.nu.10.& 11.& consil.314.n.3.& 4.Curtius Seni.consil.29.n.4.Soci.consi.281.n.9.lib.2. Grattus consil.124.n.38.lib.1.Anton.Rub. cõsil. 31.n.5.Celsus consi.25.n.8. de quo tamen videda sunt quæ infra isto lib.c.8.n.6.dicemus.

68 ¶ Secundum,quòd quãdo substitutio facta est alicui sub aliqua qualitate expresso nomine proprio,nunquam inducitur qualitatis repetitio.l.si plures.ff.de lega.3.l.1.§ id quod ex substitutione. ff.ad l.Falcidiam.& Scrib.in l.si duobus.§.1. & in l.ciuitatibus.§.Lucius Titius.ff.de legatis primo. Bart.Cumanus.Paul.Imola.& Soci.in l.quæ conditio.ff.de condi.& demonstra. Signorollus cõsi. 172.n.11.Paris.cons.2.n.57.lib.3.

69 ¶ Duodecima conclusio, q; si in Primogeniorũ successione,vbi agnationis cõseruãdæ ratio adiecta est,vocentur descendentes per lineam masculinam,fœmina quæ ex masculis descẽdit, nõ censebitur sub ea vocatione cõprehensa. Cùm enim Primogenia perpetua esse debeant,eorùmq; successio tractum successiuum præ se ferat, nõ debet admitti:ea persona per quam agnatio in posterũ supprimenda sit: etsi ipsa per lineam masculinam descendere dicatur. Quod ex mente disponentis, atque ex Primogeniorum natura cõprehenditur: prout supra lib.1.c.6.num. 38. latiùs ostendimus. Idque verum mihi videtur. Quanuis enim dici posset,quòd fœmina agnata per tempus vitæ suæ succedat:cùm eius successio agnationis cõseruationi non repugnet,& ea mortua filiis,ac descendentibus eius masculis, & fœminis, qui cognati sunt exclusis,agnati proximiores admitti possẽt: prout dixit Alber.Brun.de statu excluden. fœmi. propter masculos art.6.2.membro. 3. quæstione. Verisimiliùs tamen videtur noluisse institutorem admittere eam personã, quæ finis agnationis futura esset, & cuius descendentes ab eius Primogenij successione excluduntur, cũ Maioratus successio semper futura prospiciat, nec ad eã admitti soleat ea persona, cuius descendentes excludũtur. Idq; præcipuè dicendum erit: quando in alia parte Maioratus, fœmina etiam agnata propter masculos remotiores exclusa fuit,vel quãdo semper agnati masculi vocantur,tunc namq; hæc cõclusio absque vlla difficultate procedet: quanuis mihi ex Primogeniorũ natura semper etiam simpliciter sumpta probabilis visa fuerit. De quo tamen videnda sunt ea quæ scribit Franc. Piscina.in sua disputatione de fœminarum exclusione.n. 21.

¶ Decimatertia conclusio, quòd vbicunque ad 70
Maioratus successionem solùm agnati vocantur, fœmina agnata ab eius successione exclusa cẽsenda erit,quod eisdem rationibus, quas in præcedenti conclusione assignauimus,deducitur, probatúrque ex his,quę supra lib.1.c.6.n.40.cum sequentibus annotauimus,vbi plures ex Scri.idipsum dicentes citauimus.

¶ Decimaquarta cõclusio,quòd quoties Maiora- 71
tus institutor genericè, & absolutè fœminas propter masculos, à Maioratus successione excluſit, nec se illas propter masculos remotiores excludere velle adiecit, ea exclusio propter masculos eiusdẽ lineæ,ac gradus:nõ autẽ propter remotiores intelligenda est. Ita vt masculo eiusdẽ gradus, & lineæ deficiente,fœmina in eius defectũ,d huiusmodi maioratus successionem admittenda sit, ac si nihil peculiare circa hoc à Maioratus institutore dispositum fuisset. Quod dixit Bald. consi. 275.versic.Item non est verum.volum. 2. Paulus Castrẽsis,qui singulariter, & in propriis terminis loquitur consi.47.n.1.& 2.li.1.Anchar.cõsil.339. n.7.Alex.qui in id solet frequentiùs allegari in l. si dotali.n.5.ff.solu.matrim.Idem cõs.204.n.16. lib.2.Corneus consi.125.n.1.lib.4.Idem cõs.119. n.37.li.2.Socin.consi.30.n.25.li 1.Albertus Brunus qui plura refert in d.tracta.artic.12.quæst.14. Curtius Iunior in tracta.feud. tertia parte limita. 15. Præpositus loquens in maioratibus de feud. Marchiæ.n.10.Decius cõs.451.n.3. cum sequen. Idem consi.568.num.4.Paris.consil.21.n.29.li.1. Idem consil.81.n.20.cũ seq.lib.3.Ioan. Lecerier. de Primogen.q.19.col.2.lib.1.Tiraquell. de Primogen.q.10.n.25.Burgos de Pace.in proœm. legum Tauri.n.121.cum seq.Carolus Ruin. cõs.31. n.6.li.3.Socinus.Iun.cõs.187.n.17.lib.2.& consil. 188.n.9.eod.libro,& consil.30.n.60.eod.volum. Grattus cõs.19.n.43.li.1.Gozadi.consi.37.nu.12. Sigismundus consi.39.n.28. Carolus Molineus in consuetudin.Paris.titul.1.§.16.& alibi sæpè Scribentes. Quod nisi ex aliis vocationibus, seu coniecturis, seu ex ratione conseruandæ agnationis expressa,vel subintellecta aliud comprehẽdatur, verum mihi videtur.

¶ Decimaquinta cõclusio, quòd fœmina semel à 72
Maioratus successione exclusa nõ cẽsebitur perpetuò

petuò exclusa: sed solùm suspensa durante causa exclusionis. Ideóque ea deficiẽte,admittẽda erit, ac si exclusa nunquam fuisset. Aduerti tamẽ quòd si hæc opin. vera esset, ex illa sequeretur quòd mortuo masculo remotiori, qui fœminas excluſit,absque liberis masculis, inter fœminas admittenda,sit illa quæ per masculos exclusa fuit, fœmina descendente ab ipso masculo,vel aliis fœmineis illis proximioribus. Quod corroborari potest ex his quæ dixit Socinus Iunior consi.1.n. 1.& n.14.& Thobias Nonius.consi.1.n.56.de quo tamen deliberãdum erat. Quanuis enim in dispositionibus,quæ in prima successione finiũtur,fœmina semel exclusa,perpetuò exclusa cẽsenda sit: etiamsi causa exclusionis deficiat:in Maioratibus autem propter eorũ perpetuitatem, hoc non procedit:imò etiamsi semel exclusa sit, cessante persona,quæ illam excluſit, atque eius descendentibus,iterum,atque iterum admittenda erit: prout supra li.1.capit.6.n.22.apertissimè probauimus.

Secunda conclusio 370 n.° 17.

73 ¶ Decimasexta conclusio, quòd quãdo Maioratus à fœmina processit,nunquam in casu dubij diiudicandum erit, fœminam propter masculos remotiores ab eius successione excludendam esse. Quod consulit Ancharra cõs.339.colum.5. versicul.3 quòd proles. Roma consil. 367 incipien. circa primum Socinus in l.Gallus §. nũc de lege Velleia.colum.fin.versic.Pro quo tamen.ff.de libe.& posth.Idem in l.cùm auus colum.46.versic. Tertius casus ff.de conditio.& demõstrat.Iason. in l sed si hac.§.liberis nu.10.ff. de in ius vocan. Idem Iason consi.117.colum.2.lib.4. Curtius in tracta.feud.part.3.colum.2.limita.2.Ioan. Crottus in l.filiusfamilias.§.Diui ff.de leg 1.nu.11. Ripa li 1 Respons.capit.1.n.74. Deci.in l fœminæ. n 98.ff.de regulis iuris.Gozadi.cõs.71.n.6.Carolus Molineus in consuet.Paris.tit.1.§.16.n.7. Tiraquellus de legibus connubia l.5.n.24.Idem Tiraquellus de primog q.10.ad fin.Franc.Piscina.in sua disputatione de statutis.exclud.fœmin.n. 22. Burgos de Pace.in proœmio.legum Tauri.n.131. Peralta.in l.cum pater.§ à filia.n.64.ff de lega.2. Portius consil.6.nu.19. quod intelligendum est, etiam quando adsunt coniecturæ ex quibus fœmina propter masculos excludi solet:ab illis enim ex hac coniectura discedendum erit, aliàs nãque hæc conclusio nullius effectus esset, cùm semper in dubio fœmina exclusa censenda non sit.

¶ Hoc autem intelligi solet, quando sola mulier Maioratum instituit:secùs tamẽ, quãdo à masculo, & fœmina simul Maioratus institutus fuit. Tũc namq; potius persona masculi, quàm fœminæ attendenda erit, ex l. prima. ff. de Senato. vbi quando mulier concurrit in aliquo officio cum masculo, masculus semper fœminæ præfertur. Quod Decius.in l.fœminæ.nu.50 ff.de regulis iuris,etiam annotauit. Sicque prædictam conclusionem ex hac ratione limitat Burgos de Pace in proœmio legum Tauri.n.131.

74 ¶ Sed quanuis ipse id verum esse profiteatur:cõtrarium tamẽ verius esse videtur. Imò, quòd quãdo dispositio,à viro, & vxore, seu à masculo, & fœmina simul facta est:in casu dubij semper censeatur vterque sexus vocatus indifferenter, paritérque viro,atque vxori prospectum esse:non autem ad masculos tantùm dispositio referenda sit. Quod probatur ex eleganti doctrina Bal. in Authent.qui rem.n. 5.C.de Sacro Sanct. Eccles. vbi singulariter dixit, quòd si à viro, & vxore pro se & filiis suis Emphyteosis accepta sit,illud verbũ, filiis,ita intelligendum sit,vt pariter viro,& vxori prospectum esse videatur. Cuius dictum sequuntur Soci.in l cum vir vxori.ff.de condit.& demõstrat fina.verb. Nicolaus Boërius qui plura refert decisione.277.n.2.

¶ Quod comprobatur ex eo,quòd quando vir, & vxor simul Primogenium instituunt,vnusquisque eorum censetur donare partem suam,atque ex ea Primogenium instituere,vt dixit eleganter Bald. in L cum quidam.n.11.C. de impuber. Idem Bald. in l.etsi liqueat.nu.1.C.de inoffic.donat. l. qui tabernas ff.de contrahen empti.vbi Scrib.id annotare solẽt. Si igitur in parte vxoris necessariò hæc coniectura ex superiùs adductis accipienda, atq; admittenda sit:consequens est, vt etiam in parte viri accipienda sit, cùm Primogenium ipsum indiuiduum esse debeat.

¶ Nec obstat si dicatur eadem & potiori ratione idipsum dicẽdum esse in parte viri, quòd scilicet, cum ex parte eiusdem admittenda sit coniectura masculinitatis idipsum in parte vxoris dicendum sit, cùm Primogenium indiuiduum esse debeat. Nam si hoc pacto verba Maioratus interpretanda essent,non æquè viro, & vxori prospiceretur, cùm solus sexus masculinus ad Maioratus successionem admitteretur Quod nõ est verisimile:sed prout prædiximus, dispositio intelligenda sit, si viro,& vxori æquè prospicitur,cùm masculus admittendus sit primo loco: fœmina verò masculo deficiente. Ideóque in dubio ea interpretatio accipienda est per quam vtrique parti consulatur.l. ex his ff.de his,quæ in fraud. cred Paulus in l. 1. nu.3.ff.si quis cautio.Matthæus de Afflictis decis. 373 n.6.

¶ Nec obstat, quòd vbi concurrunt masculus & fœmina,masculus fœminæ præferendus sit. Nam satis in hoc,masculo cõsulitur: cum fœminę eiusdem gradus præferatur. Nec adeò masculi fauor protrahendus est,vt fœminam etiam proximioris lineæ & gradus excludat:id namque ex iure communi in fauorem masculi introductum non inuenitur:ideóque hæc interpretatio menti vtriusque conuenientior esse videtur.

¶ Decimaseptima cõclusio sit,quòd quoties fœ- 75
mina propter masculum excluditur,ea dispositio de masculo legitimo, aut per subsequens matrimonium legitimato: non autem de legitimato per rescriptum,vel aliter,intelligenda sit,Bal.qui loquitur in statuto fœminas propter masculos excludẽte,in capitulo per tuas de maior.& obed. n.2.Iason.in l.1.n.31.C.quando nõ pet.par. Deci. in l.vt liberis.n.8.vbi hãc opinionẽ communem, & veriorem appellat.C.de collat.Tiraq.qui plura in idem adducit in repet.l.si vnquam.C.de reuoc. dona.verbo.susceperit liberos.nu.8.Idem Tiraq. de Primog.quæst.31.nu.51.Carolus Molineus in consuet.Paris.tit.1.§.8 gl.1.n.50.Iacobus Philippus Portius consi.106.n.89.& alibi sæpè Scribẽt.

¶ Decimaoctaua conclusio, quòd quoties fœmi- 76
na propter masculos remotiores excluditur, non censetur exclusa propter masculum, qui monasterium incapax successionis ingressus fuit: prout supra lib.1.cap.13.num 70 annotauimus:quanuis per monachum excludatur propter monachum, qui monabenè excludatur propter monachum, qui monasterium capax successionis ingressus est:prout ibidem.nu.80 ostensum est. De quo tamen dicẽdum erit:prout in eodem capi n.94.& 95 resoluimus. Quod etiam pari ratione de quolibet filio masculo

Universidad de Sevilla
Biblioteca

lo inhabili ad succedendum dicendum erit, vt probat Portius consi. 23 n. 10.

77 ¶ Decimanona conclusio, quòd quando fœminę propter masculos remotiores excludũtur, neptis ex filio masculo Primogenito propter filium masculum secundogenitum à Maioratus successione excludetur: quanuis secus dicendum sit, quando fœmina non propter masculos remotiores: sed tantum propter masculos eiusdem lineæ & gradus exclusa est: prout infra, ca. 8. n. 7. cum seq. latiùs resoluemus.

78 ¶ Vigesima, & vltima cõclusio, quòd ex solo nominis, atque armorũ delationis præcepto in primogeniis appositio, non comprehẽditur agnationis conseruandæ coniectura: ita vt fœmina propter masculos remotioris lineæ, & gradus à Maioratus successione excludenda sit. Quod probatur ex his, quæ supra lib. 2. cap. 14. num. 8. cum sequentibus, latiùs adduximus. Quæ omnia summè notanda, atque menti perpetuò tenenda sunt. Sed quoniam super his quæ in hoc capite, atque etiã in præcedẽti dicta sunt, pluries in forẽsibus controuersiis disputari solitum est, cum casus se obtulerit de his omnibus deliberandum erit.

SVMMARIA.

1 *Contentio inter patruum, & nepotem super Primogeniorum successione, semper anceps, atque difficilis existimata est.*

2 *Causa nepotis aduersus patruum ferè apud omnes gentes, & nationes in Primogeniorum successione potior fuit.*

3 *Nepotem esse patruo in Regni successione præferendum in his Regnis, lege Regia partitarum decisum est.*

4 *Nepotis, & patrui causa in Primogeniorum successione in his Regnis post legem partitarum satis controuersa fuit.*

5 *Lex 2. tit. 15. part. 2. in Regni successione præferens nepotem patruo, ad quæcunque alia Primogenia extendenda est.*

6 *Legem partitarum non solùm in Regni successione: sed in alijs Primogenijs disponere, pluribus rationibus probatur.*

7 *Exempla, & rationes, quæ in d. l. partitarum adiecta sunt Regibus, atque etiã alijs Primogeniorum possessoribus conueniunt.*

8 *Emmanuelis Acostæ viri alioqui doctissimi opiniones de assignandis differentijs inter Regni, & Maioratuum successionem diluuntur.*

9 *Regni successio iure sanguinis: non autem iure hæreditario defertur.*

10 *Filius Primogenitus Regis potest in Regno succedere: etiãsi in parentis hæreditate non succedat.*

11 *Filius Primogenitus Regis, vtrum possit de successione Regni pacisci, absque parentis consensu.*

12 *Rex successor vtrum stricto iuris rigore teneatur debita Regis prædecessoris soluere.*

13 *Primogenitus Regis: vtrum possit à parente ex causa, Regni successione priuari.*

14 *Fructus pendentes vtrum pertineant Regni successori, vel Regis hæredibus.*

15 *Primogeniti Regum, vtrum differant à Primogenitis aliarum personarum quoad repræsentationem.*

16 *Primogeniti Regum, quòd in vita parentum Reges appellentur, qualiter intelligendum sit.*

17 *Filius Comitis potest in vita parentis Comes appellari.*

18 *Primogeniti, atque omnes alij filij possunt in vita parentis bonorum eius domini appellari.*

19 *Designatio Principis facta in vita Regis, cuius effectus sit.*

20 *Principis appellatio, quo tempore in Hispania cœperit.*

21 *Cæsar apud Romanos appellabatur is, qui mortuo Imperatore in Imperio successurus erat: is autem, qui Imperium possidebat Augustus.*

22 *Cæsaris designatio à Principis designatione in quo differat, seu conueniat.*

23 *Primogenia facta post legem partitarum, secundùm legem 40. Tauri interpretanda sunt.*

24 *Leges Tauri declaratoriæ: non iuris communis correctoriæ censendæ sunt.*

25 *Primogenia, quæ in Hispania ante leges partitarum facta fuerunt, etiam secundùm legem 40. Tauri interpretanda sunt.*

26 *Nepos ante leges partitarum ex Hispana consuetudine patruum præcedebat.*

27 *Dispositio l. 2. tit. 15. par. 2. non noua dispositio: sed antiquæ consuetudinis, atque obseruationis declaratio est.*

28 *L. 40. Tauri exactissimè declaratur eidémque vera decidendi ratio assignatur.*

29 *Linea recta Primogenitorum semper censetur vocata in Primogenij successione, in infinitum.*

30 *Linea illius, qui semel ius Primogenituræ, acquisiuit cæteris præferenda est, nec est admittendus alius donec deficiant omnes qui ex illa processerint.*

31 *Primogenitus efficit primum caput in linea descendentium, & secundogenitus secundum ad instar*

star edicti Prætorij de bonorum possessionibus.

32 *Ius Primogenituræ non debet exire ex illa linea, in quam semel intrauit.*

33 *Noua, & subtilis inductio. l. 2. tit. 15. part. 2.*

34 *Linea quòd non possit incipere nisi ab illo, qui successionem acquisiuit, qualiter intelligendum sit.*

35 *Linea vltimi possessoris, à linea Primogeniti distinguitur.*

36 *Maioratus successio duobus modis consideranda est, vno quando Primogenitus nascitur: altero verò quando succedit.*

37 *Primogenitus statim cùm nascitur ius ad Maioratus successionem certum, atque inuariabile acquirit, quod ad eius Primogenitum transmittit.*

38 *Ius Primogenituræ transmitti potest.*

39 *Maioratus successio pluribus ordine successiuo delata, primis morientibus sequentibus, ex proprijs vocationibus defertur.*

40 *Repræsentationem non admitti: nisi in his, quæ iure hæreditario deferuntur: qualiter intelligendum sit.*

41 *Repræsentatio admittitur in successionibus, in quibus linea recta, & iure Primogenituræ succedendum est, etsi iure hæreditario non deferantur.*

42 *Repræsentatio admittenda est in iuribus patronatus, & anniuersarijs, atque Emphyteosi iure Primogenituræ relictis.*

43 *Primogenitorum perpetua vocatio efficit, vt omnes in infinitum ex repræsentatione succedant, etsi successio iure hæreditario non deferatur.*

44 *In fideicommisso familiæ, cognationi, seu propinquis relicto repræsentatio semper admittẽda est: etsi in eo iure hæreditario non succedatur.*

45 *Fideicommissum, quod aliàs transmitti non posset, efficitur transmissibile, si fauore agnationis relictum sit.*

46 *L. Si Libertus præterito. §. 1. ff. de bon. li. & l. tutela. §. si duo ff. de legi. tutorib. declarantur.*

47 *Repræsentatio semper admittitur in feudo, etiamsi iure hæreditario non deferatur.*

48 *Verbum,* Representen la persona de sus padres *in l. 40. Tauri appositum: vtrum ad gradum proximitatis, seu ad qualitatem Primogenituræ referendum sit.*

49 *Masculinitas parentis non potest transmitti in filiam nec ab illa etiam repræsentari.*

50 *In Maioratuum successione non est de gradus proximitate tractandum, vbi in remotiori lineæ prærogatiua concurrit.*

51 *Leges partitarum, & Tauri: non tam proximitatem, quàm lineam rectam Primogenitorum considerauerunt.*

52 *Leges partitarũ & Tauri in nepotis aduersus patruum prælatione, ius cõmune sequutæ fuerunt.*

Qualiter in Hispanorum Primogenijs, ex repræsentatione succedatur.

CAPVT VI.

IN Primogeniorum successione sępissimè controuerti solitũ est, vtrũ filius filij Primogeniti, filio secundogenito natu etiam maiori præferendus sit: an è conuerso filius secundogenitus eidem præferatur: Quæ difficultas omninò eo casu cessat, quo filius Primogenitus post mortem vltimi Maioratus possessoris decessit. Cum iam proximitas non respectu Maioratus institutoris: sed vltimi possessoris considerãda sit. Filiúsq; secundogenitus tanquam vltimo possessori transuersalis censeri debeat. Ideóque, nepos tãquam vltimi possessoris filius, fratrem eiusdem in hac successione: sicut in quacunque alia præcedere debet. Idque verissimum est, pluriésque tam in horum regnorum, quàm in aliorum successione obseruatum fuit: prout latè probat Tiraquellus de Primogenitura q. 40 n. 1. cum seq.

¶ Quando autem filius Primogenitus patre eius adhuc viuente mortuus est, contentióque inter filium secundogenitum, & nepotem filium Primogeniti versatur: quæstio hæc apud antiquos, & modernos Iurisconsultos semper anceps, atque penitus inextricabilis visa fuit. Filius namque secũdogenitus ex persona propria potiora iura habere videtur cũ vno gradu propinquitatis, atque ætate, etiam frequentius filium fratris sui Primogeniti præcedat, ipséque filius vltimi possessoris sit. Contra verò nepos patruo etiam in hac specie præferendus esse videtur, cũ ipse ex personæ parentis repræsentatione in eodem gradu, quo filius secundogenitus, cõstitutus sit ex lineaque Primogeniti descendat. Eundémque gradũ cum qualitate Primogenituræ repræsentet. Ideóque, à quamplurimis maximis nominis viris, hæc quæstio frequentissimè ad partes agitata, atque controuersa fuit. Quorum plures partes patrui: plures verò nepotis defendunt, interdum vnam: interdum verò alteram opinionem veriorẽ, atque frequentiori Scribentium calculo comprobatam esse profitentes: adeò, vt pluries ex iurium ac rationum ambiguitate militibus armatis potius, quàm iurisperitis eius decisio commissa fuerit: quam iurisperitis eius decisio commissa fuerit: prout ex antiquis, & recentioribus quàm plures testantur. Quos ex Modernioribus sigillatim reteruntur Decius cõsil 443. Ioãnes Lecerier de

Universidad de Sevilla
Biblioteca

Primogenitura lib.1.q.25 & 26.Thomas Grammaticus decis 1. Tiraq. qui omnium latissimè id expendit de Primog.q.40. Dominus Didacus de Couarr in q.pract.c.38.n.6.Matthæus de Affli.in Rub. de succes. feud. vbi latissimè prosequitur materiam Acosta,qui etiam copiosissimè id prosequitur in libello,quē de patrui, & nepotis successione cōscripsit.Iacobus Asaa Lusitanus in suo tracta. de Primogeniis per totum. Quod etiam quamplures alij Iurisconsulti fecerunt,quos prę-
2 fati authores specificè recensuerunt. Ex quorum sententiis apertissimè comprehendi poterit, ferè apud omnes gentes, & nationes causam nepotis aduersus patruum semper fuisse potiorem.

3 ¶ Sed quanuis hæc opinio antiquis temporibus in Regnis Castellæ, & Legionis controuersa etiā esset,postmodum autem ex l.2.titul.15.part.2. in Regni successione antiqua difficultas cessauit. Ea namque lege Regia disp̄situm est, quòd si filius Primogenitus moriatur antequàm succedat in Regno relicto filio,vel filia Primogenitis, quòd eius filius, vel filia debet cæteris exclusis in Regno succedere. Quòd adeò clarè in Regni successione decisum est, vt de hoc post illam legem dubitari non valeat.

4 ¶ Hoc autem in Regni successione ex illa lege iā decisō dubitari nihilominùs in hoc Regno solitum erat:vtrum idem in cæteris Primogeniis obseruandum esset. Super quibus plura dubia in his Regnis exorta fuerunt,vt constat ex lite apud nostrates,ac exteros Iurisconsultos diutiùs controuersa super Primogenio Illustris viri Perafani de Ribera. De qua supra lib.1.in præfatione. nu. 12. meminimus: super cuius Primogenij successione omnes Scri.quos ibidem nuncupatim citauimus, consulti fuerunt. Ex quorum responsis constat, omnes respondisse in ea lite, nepotē patruo præferendum esse. Idq́ue Iudicum supremorum sententia comprobatum fuisse accepimus.

5 ¶ Ex quibus constat post dictæ legis promulgationem causam nepotis aduersus patruum in cuiuslibet Primogenij successione fuisse in hoc Regno potiorem.Idq; comprobatur ex eo, quod s. lib.1.c.2.latiùs annotauimus, probantes Hispanorum Primogenia,ab ipso Hispaniarum Regno deriuari, succedendiq; rationem accipere: adeò, vt si de Primogenij successione dubitetur, ea lis secundum leges Regias de Regni successione loquentes decidenda sit. Ideóque cum lex Regia in fauorem nepotis aduersus patruum dubium hoc expresè in Regni successione deciderit, constat idipsum in aliis Primogeniis necessario seruandum esse.

6 ¶ Imò vt pluribus etiam viris doctissimis interdum visum est: quanuis lex illa partitarum (literæ eius cortice tantùm inspecta) dubium hoc solum in Regni successione decidere videatur: considerata verò eius mente, & ratione, ac verbis præcedentibus generalibus, non est cur illam ad solam Regni successionem restringamus, cùm non solùm de Regni successione: sed etiam de quacunque alia, quæ iure Primogenitur̄ defertur, disponat. Quod probatur ex verbis generalibus, quæ in eiusdem legis principio adiecta sunt ibi. *Mayoria en nacer primero es gran señal de amor.* Quæ ratio quanuis respectu filiorum Regis appositā sit, generalis tamen est, omniáque Primogenia cōprehendit: constat nāque Primogenituram etiā esse magnū amoris signum: quando in aliquo Ducatu, Comitatu, vel Marchionatū, vel alio maximo patrimonio succeditur, ex quibus verbis quę in præfatione dicta sunt, constat legem illam non ad solam Regni successionem: sed ad omnia alia Primogenia protrahendam esse. l. regula. circa fin. ff. de iur. & facti. igno. ibi. *Nam initium constitutionis generale est.* Per quem text. dixit Bart. ibi. quòd si præfatio legis generalis sit, genericè est accipiēda, atq; interpretanda: quāuis in sequentibus specificè disponat, cui Bartoli sentētiæ plura alia suprà lib.1.c.5.nu.2.cum seq. cumulauimus. Quibus etiam adiicienda sunt ea, quæ de ratione generali Scrib. dicere solent, quòd. s. quando lex est in ratione generalis: in dicto verò specialis non specificè: sed genericè accipienda sit, & quòd illud, quod specificè disp̄situm est, censetur causa demonstrationis, non restrictionis disp̄situ fuisse. Bald. in l. de quibus. n. 35. ff. de legibus gl. ordinaria in l. sed si lege. §. item si rem distraxerit. ff. de peti. hæred. Aymon. qui plura refert cōs. 190. n. 2. & consi. 193. n. 3. Iaf. in l. filius familiàs. §. Diui. 2. lectura. n. 146. ff de lega. 1. Cuius doctrinā sequitur Ripa. ibi. nu. 18. & est communis ac vera resolutio, vt profitetur Loazes. ibid. n. 98.

7 ¶ Item idipsum vltra præfationē, & rationem in principio. d. legis adiectam, probatur ex exēplis, quæ in eadem lege adducta sunt, ad probandum illa, quæ postmodùm in ea decidūtur. in d. l. namque versi. *E segun ley*, adducitur exemplum Abrahæ & Isaac, & etiam exemplum Iacob, quos constat Reges non fuisse: quanuis eorum bona filiis suis iure Primogenituræ delata fuerint, vt notissimum est.

¶ Item idipsum ostenditur ex verbis quæ in eadē lege subiiciuntur dum in ea dicitur. *Ca segun natura pues que el padre y la madre cobdician auer linaje que herede lo suyo, aquel que primero nace y ũega mas ayna para complirlo que desean ellos, aquel por derecho: deue ser mas amado dellos & lo ha de auer*, quæ ratio etiam omnia Primogenia comprehendit.

¶ Idipsum etiam comprobatur ex verbis eiusdem legis. ibi. *Todo masculo que nacie sse primeramente seria llamado cosa Santa de Dios.* Ex quibus constat eam legem non de solo Regis Primogenito: sed de omni Primogenito locutam fuisse, atque iuxta exempla, quæ adducit, intelligendam esse: dictū namque legis, seu Iurisconsulti secundùm ea, quæ ad id probandum adducit accipiendum, atq; intelligendum est Bartol. in l. non solum. §. si liberationis verba. nu 7. ff. de libera. lega. & alibi sæpè Scribentes.

¶ Quod etiam apertiùs ex eadem lege cōprobatur. ibi. *Y esto vsaron siempre en todas las tierras del mundo do quier que el Señorio, ouieron por linaje, y mayormente en España.* Ex quibus verbis constat eam legem non solùm profiteri in Regni successione id obseruari: sed etiam in omnibus bonis, quæ iure sanguinis, & Primogenitur̄ deferebātur, apud omnes gentes & nationes idipsum vsitatum fuisse. In quibus verbis alia etiam Hispanorum Primogenia, quorum successio iure sanguinis defertur, cōprehenduntur. Quę omnia quanuis precisè nō probassent eam legem in omnibus Primogeniis expresè locutam fuisse: apertè tamen ostendunt ex eiusdem legis ratione, ac verbis generalibus in ea adiectis, atque ex successionis similitudine proculdubiò ad omnia Hispanorum Primogenia trahendam esse. Quod opinati fuerunt Abb. consi. 85. n. 3. & 6. li. 1. Paulus consi. 164. nu 1. & 6.

& 5. li 2. Bolog consi 62. colum. 2. & 5. Castillo. & Cisuentes in d. l. 40 Tauri. & ibi Palat. Ruui n. 3. & Antonius Gometius. n. 11. 12. & 65. D. Didac⁹ de Couarr. resolutionum lib. 3. ca. 5. nu. 5. Dueñas Reg. 316. Gre. Lopez in l. 2. tit. 15. par. 2. in verbo. *Si dexare.* in principio. Peralta in Rub. ff. de hæred. instit. n. 122. & in l. 3. §. qui fideicommissam. nu. 120 ff. cod. & alibi sæpè Scrib. Ita vt hæc proculdubiò communis opinio appellanda sit.

8 ¶ Ex quibus constat, hac in re lapsum fuisse Emmanuelem Acostam virum alioqui doctissimum in q. quàm solennissime de successione patrui, & nepotis disputauit. pag 165. & iterum pag. 178. dū inquit, quòd si ante legem. 40. Tauri de qua statim agemus, & post dictam l. 2. tit. 15. part. 2. lis in Regnis Castellę super alicuius Maioratus successione inter patruum, & nepotem ageretur, potior causa patrui futura esset, cùm ea lex, vt ipse inquit, nec verbis, nec sententia quicquam de Maioratibus disposuerit. Ex his namque, quæ paulò antè adducta sunt, ea sententia iure probari nequit: cùm vel ea partitarum lex tam in Regno: quā in aliis Primogeniis disponat, vel saltim eius dispositio ad omnia Hispanorum Primogenia, ex rationis identitate trahenda sit.

9 ¶ Nec obstat si dicatur in casu, de quo agimus de Regno ad Maioratum differentiam posse assignari ex eo, quòd regnum iure hæreditario: Maioratus verò iure sanguinis, seu ex dispositione institutoris deferatur. Quod ex tex. in c. licet de voto. Acosta in cad quæstione de patruo, & nepote. pa. 136. probare conatur, in id plures Scribentes adducens. Qua ratione, inquit, non mirum esse: si in regno repræsentatio: prout in aliis hæreditariis successionibus concedatur: in Maioratibus autem minimè: quia in his, quæ iure sanguinis deferuntur vt ipse inquit, repræsentatio non admittitur.

¶ Nam si benè consideremus, hoc etiam iuris fundamētis obseruatis sustineri non potest. Regnum namque Castellę non iure hæreditario: sed potiùs iure sanguinis, seu ex antiquissimo succedendi ordine defertur. veluti alia Primogenia, quæ ex sola temporis antiquitate constant deferuntur: prout s. lib. 1. c. 8 n. 9 cum pluribus præcedētibus, & sequentibus apertissimè demonstrabimus. Quod etiam in eod. lib c. 9. n. 5. ostensum est, vbi verum intellectum ad text. in d. capitulo licet de voto assignauimus. Idque respectu vltimi possessoris verissimum atque extra omnem dubitationis aleam mihi esse videtur. Quod vltra illos, quos in locis paulò ante relatis citauimus, verum esse censuerunt Oldraldus consi. 224. col. 2. Bald. consi. 121. n. 10 versi. Modo facio. li. 3. Abb. consil. 3. li. 2. n. 2. Card. Alex. in c. 1. co. 4 de feudo Marchię Guillel. Benedict. in c. Rainuntius de testam. verb. in eodē testamento el. 1. nu. 148 conclus. 10. & 11. Carolus Molin. in consuet. Parisi. titul. 1. §. 8. glo. 3. num 8. Idque probat. l. 2. tit. 15. part. 2. atq; proculdubio verum est, non obstantibus his quę in contrarium notant Oldrald. consi. 94. n. 8. & Ioan. Lecerier. de Primogen. li. 1. q. 2. & Tiraq. q. 35. n. 3. vbi plures idem asserentes referunt. Ipsi namque suā sententiæ n. præsertim comprobant ex text. in c. licet de voto. secundum vulgarem intellectum. Quem supra lib. 1. c. 5. n. 5. reiecimus.

10 ¶ Ex eisdem etiam diluuntur plura alia, quæ ex hac vltima sententia ipsemet Emmanuel Acosta deducit. Quorum primum est, quòd si filius regis parentis hæreditatem repudiet, statim regni successio ad filium secundogenitum, filio Primogenito excluso trāsmittetur: cùm enim regnum non capiatur à rege defuncto: sed vel a lege, vel consuetudine, vel antiquissima populorum concessione, seu inuestitura, non possum capere quid interfit: an filius Primogenitus vltimi regis hæres sit, vel non ad hoc, vt regni successio eidem deferenda, vel adimenda sit.

11 ¶ Secundùm, quòd scilicet de regno filius Primogenitus viuēte rege vltimo possessore pacisci non possit absque eius consensu, & perseuerantia. Etsi de Maioratu filius viuente patre vltimo eiusdem Maioratus possessore absque eius cōsensu pacisci possit, cum non de eius hæreditate: sed primi institutoris successione agatur. In hoc namque non video, qualiter inter regnum, & Maioratum differentia assignari valeat: cùm regni & Maioratus successio non ab vltimo possessore capiatur. De quo tamen, vtrum. s. de regno seu Maioratu pacisci inter filios possit, dicendum erit: prout supra li. 1. c. 6. n. 44. & 45. & supra isto li. c. 2 n. 22. ostensum est.

12 ¶ Tertiū, quòd. s. rex ex stricto iuris rigore teneatur debita regis prædecessoris soluere, etiā si eius hæres non sit, nec debita in regni vtilitatem contracta sint: quanuis Maioratus possessor ad id nullo iure cōpelli possit. Quod ipse Acosta ibidem, pagi 140. cum sequentibus constanter asseuerat: id tamen nullo pacto iure probari potest. Cum enim succedens in regno, regis vltimi possessoris, nec hæres, nec successor sit, consequens est vt ad eius debita astrictus esse non possit: nisi aliàs eius hæres sit, vel debita in regni vtilitatem contracta fuerint, vel ex quadā æquitate, vel decētia id considerandum sit: prout supra li. 1. c. 10. n. 30. cum sequentibus demonstrauimus.

13 ¶ Quartum, quòd. s. rex vltimus regni possessor potest sequentem regni successorē ex causa legitima regni successione priuare: quanuis vltimus Maioratus possessor sequentem successorem etiam ex causa legitima Maioratus successione priuare nequeat. Quod etiā eisdem rationibus nullo pacto sustineri potest, nec probatur ex tex. in c. licet de voto: secundum verum eius intellectum, quem eidem supra li. 1. ca. 9. n. 5. assignauimus.

14 ¶ Quintū, quòd scilicet fructus, qui in regno tempore mortis regis vltimi regni possessoris pendentes inuenti fuerint, sint aliter diuidendi: quam fructus bonorum Maioratus. Quod falsum esse infra isto li. c. 11. apertissimè demonstrabimus. Quæ omnia in hac parte annotare libuit: ne Hispanos Iurisconsultos præfati viri alioqui doctissimi authoritas decipiat.

15 ¶ His igitur differentiis, quæ inter regnum, & Maioratum, à prædicto insigni Doctore assignantur, reiectus: supereſt, vt aliam etiam, quæ ad repræsentationem attinet, quam ipse inter regnum, & Primogenium assignat, in eadem quæstione de patruo, & nepote. pag. 199. cum sequen. diluamus: inquit enim. Ideò in regni successione nepotē patruo præferendum esse, quòd regis filius Primogenitus: etiam viuo patre dignitatem quandā habeat, inseparabilem, vt scribit Bal. in l. ex hoc iure. n. 5. ff. de iust. & iure. Idē in l. liberti, liberęque. n. 18. C. de oper. liber, vnde cùm ipsum ius regię dignitatis cœperit habere aliquam executionem in persona Primogeniti in vita parentis admitti potest, quòd ea ad Primogeniti posteros trānsitū faciat, vt scribit Bal. cons. 389. n. 1. lib. 2. subiungit etiam

etiam eam considerationem potiùs in his regnis procedere. In quibus more maiorum institutum est, quòd filius Primogenitus, viuo patre rege, rex designetur. Vt etiam fuit mos regum antiquorum secundùm ea, quę Scribit Abulen. lib. 2. Paralipomen. c. 11. q. 39. & fina. Quę omnia in Primogeniis bonorum patrimonialium non procedunt.

¶Quibus adiiciendum est, inter eos Hispaniarum reges, qui proximè post Pelagium regnarunt, vsitatum fuisse, vt regum filij reges, viuentibus patribus, appellarentur. Quod in quibusdam Sanctę Compostellanæ: Sanctæ etiam Ouetensis Ecclesiæ, & aliis vetustioribus priuilegiis quorum non pauca mihi videre contigit, obseruatum vidi, in eisdem namque inter loquendum rex ipse vbi de filiis suis meminit, illos filios & reges simul nuncupat. Et in subscriptionibus etiam ipsi se reges appellant.

16 ¶Cæterum hæc differentia non tanti æstimanda est, vt ex illa, à præcedenti opinione recedendum sit. Nam quod dici solet Primogenitum regis in vita parētis posse Regem appellari abusiuè & impropriè, atque largo (vt aiunt) sumpto vocabulo, non autem propriè & præcisè accipiendum est: prout profitentur Marti. Lauden. col. fina. & Cardin. Alexand. col. 3. in cap. 1. Quis dicatur Dux, comes, aut Marchio. Iaf. in l. in suis. n. 21. ff. de lib. & posth. Tiraquellus de Primogen. q. 33. n. 8. vbi plura in idem adducit.

17 ¶Imò vtcunque sit omnes, qui dicunt, filium re-
18 gis posse vocari regem in vita parentis: idipsum etiam in filio Comitis verum esse profitentur, vt viuente patre possit Comes appellari: prout inquit glo. in c. fin. 24. q. 1. Abb. in c. tanta. n. 10. qui filij sint legi. Iaf. in d. l. in suis. nu. 19. & alibi sępè Scribent. Imò idem de quocunque Primogenito dici potest, vt censuit Bal. in l. cum antiquioribus. n. 10. versic. 10. C. de iur. delibe. Et etiam de quocunque filio respectu bonorum parētis. Iaf. in d. l. in suis. n. 14. & alibi sæpè Scrib. annotare solent.

19 ¶Item designatio Primogeniti, quā in Hispania
" Reges facere solent, nihil aliud Primogenitis tri-
" buit: quā illud, quod eis à iure cōpetebat. Ideoq;
" hæc non noua designatio: sed potius iuris iam
" quæsiti declaratio est. Cùm enim in his regnis iā
non electione: sed successione ius Regium deferatur eo ipso, quòd Primogenitus nascitur hoc Primogenituræ ius absque aliqua alia declaratione eidem defertur. d. l. secunda. tit. 15. par. 2. Principis autem designationis, quæ in his Regnis fit, ea
" est causa, vt scilicet id, quod ex iure Primogenitu
" ræ eidem competebat, deinceps omnibus notum,
" atque compertum sit: ita vt nulla lis, aut contro-
" uersia super Regni successione in futurum su-
" peresse possit, & illa etiam, vt id, quod ex eodem
" iure Principi debitum erat, iurisiurandi religione
" firmetur. Non autem, quòd ex eo illi aliquod ius
" denuò quoad eius administrationem, conferatur.
Proindeque Principes in Hispania ab omnibus Optimatibus, ac proceribus, & ciuitatum insignium procuratoribus publicè designari, atque etiam eis iuramētum fidelitatis solenni ritu præstari, solitum videmus: vnde in posterum principes iurati appellantur. Quę Principum appellatio
20 in Rege Herice tertio principiū accepit. Is nāq; à viuente patre Ioanne primo Princeps primum nuncupatus est, cùm ante illum Regij Primogeniti non Principes, sed infantes hæredes appellari soliti essent, vt ex horum Regnorum Chronicis vnicuique id legere volenti facilè constabit.

¶Hoc autem etiam apud Romanos vsitatū fuit. 21
Inter eos namque is qui Imperiū possidebat, atq; administrabat. Augustinus nuncupabatur. Is autem, qui eo mortuo, in Imperio successurus erat, Cæsar appellari, atque designari solitus fuit. Ex qua designatione & appellatione solum comprehendebatur, illum esse post Imperatorem viuentē imperaturum, Regni administratione sibi penit° interdicta. Quod Spartianus in vita Ælij Seueri ad Domitianum, post principium, & Eutropius in Diocletianum atque historia Tripartita. li. 5. c. 5. & iterum. c. 12. & 45. & li. 6. c. 1. sic declarant.

¶Cæterū illa Cæsaris designatio, ab Hispanorum 22
Principis designatione in eo differebat, quòd Cę sari designatò ius nouum cōferebatur: cùm Imperium non successione: sed electione constaret, & ante illam designationem nullum ius sibi ad Imperij succesionem competeret. Cuius contrariū in Hispaniarū Principe probabimus, in eo autem Cæsaris, & Principis designatio cōueniūt. Quod ex hac designatione neutri ius aliquod ad Regni, seu Imperij moderationem atque administrationem confertur. Quod hodie etiam in Imperij successione eodē penè ordine, quo antiquis temporibus, obseruatur. Is nāque, qui post Imperatorē in Imperio successurus est Rex Romanorum ab eiusdem Imperij electoribus designatur. Ex qua designatione non ius aliquod eidem ad Imperio administrandum confertur: sed is Imperij successor, mortuo Imperatore viuente, constituitur. Ideoque non est cur ex hac differentia diuersum ius in Regni, seu alterius Maioratus Primogenito statuendum sit.

¶Ex quibus superest vnum singulare, & quod plu 23
ries in his Regnis controuersum vidimus, quòd scilicet ea Primogenia, quæ post dictam legem partitarum & ante dictam l. 40. Tauri de qua statim agemus, instituta fuerūt, quoad hoc secundū eiusdem legis 40. Tauri dispositionem, intelligēda, atq; interpretāda sint. Cùm præterquàm quod vt superius ostensum est, hæc opinio ante legem partitarum & Tauri proculdubiò verior, atque probabilior erat, opinionum conflictus, qui circa hæc antea versabatur ex d. l. 2. tit. 15. part. 2. in his Regnis cessauerit. Idque proculdubiò tenendum est: quanuis contrarium verius esse opinetur Acosta in d. q. de patruo, & nepote pagi. 21. & pagi. 32. Cuius opinio. in hoc etiam reiicienda est.

¶Quod comprobatur ex eo, quòd omnes leges 24
Tauri nō correctoriæ iuris communis: sed solum declaratoriæ censendæ sint. Ideoque ad prēterita etiam negotia retrahendę sunt. Id namque est de natura legis declaratoriæ. l. leges. C. de legibus. text. in capitul final. de consuetud. Quod probatur ex prooemio earundem legū Tauri. ibi. *Hauiā menester declaracion.* Et ibi. *Viessen y declarassen lo que por ley enlas dichas dubdas se hauia de guardar.* Idque optimè declarāt Pala Ruui. in l. 27. Tauri. numer. 17. & Burgo, de Pace in prooem. ll. Tauri. numer. 432. & iterum in 1. parte legis. 3. nume. 37. De quibus extat Regium præceptum inter schedulas Regij conuentus Pinciani. fol. 20. Idque hodie sic dispositum, atque decisum est ex l. 6. tit. 1. libr. 2. in noua. ll. Regni collectione. Ita vt deinceps de hoc nullo pacto dubitari valeat.

¶Imò non solum ea Primogenia, quæ post leges 25
partitarum instituta fuerunt, secundum hanc opinionem interpretanda sunt, sed etiam illa, quæ

ante

ante leges partitarum instituta fuisse, compertum fuerit. Quorum aliqua vidimus, & alia ante eas le-
26 ges facta etiam fuisse accepimus, quod ea ratione probatur, quòd scilicet ante eas leges ex Hispanię consuetudine obseruatum fuerit, vt nepos in Maioratus successione patruo prę ferretur: etsi parens eius viuēte Maioratus possessore, mortuus fuisset. De qua consuetudine testantur Abb. cons. 85. n. 5. lib. 1. Paulus consi. 164. n. 10. lib. 2. Barba. cons. 10. n. 1. & 2. lib. 2. Prępositus. in d. c. de feud. Marchię. n. 12. in fin. & Soci. cōsi. 252. n. 10. & 11. lib. 2. Bologni. cons. 72. col. 7. Dida. del Castillo. in gloss. 1. l. 40. Tauri. col. 3. in prin. Montaluus. lib. 1 fol. ll. tit. 3. in gloss. in verb. *à su hijo.* col. 8. vers. sed circa hāc
27 materiam, & col. seq. fol. 9. Tiraq. qui plura refert de Primoge. q. 40. n. 12. Idq; apertissimè insinuat dicta. l. 1. tit. 15. part. 2. ibi. *E esto vsaron siempre en todas la tierras del mundo, e mayormēte en España.* Quę verba quanuis in eiusdem legis principio apposita sint, ad omnia in ea contenta referenda sunt. Cùm omnia, quæ in ea disponuntur non tam nouiter dispositā: quàm ex antiqua consuetudine, & aliis cōstitutionibus deducta cēsenda sint. Ideoq; lex illa post prædicta verba, vtitur verbo. *Pusieron.* Et iterum verbo. *Establecieron,* & verbo. *Y a un mādaron,* & non verbo. *Mandamos y establecemos,* vt alię leges vti solent: secundùm quam consuetudinem Maioratus etiam ante legem partitarum instituti intelligēdi sunt. Quod vltra illud, quod genericè dici solet, quòd scilicet quælibet dispositio circa patriæ consuetudinem accipienda, atque interpretanda sit. De quo plura supra lib. 1. c. 3. nume. 2. diximus. In specie, de qua agimus verum esse profitentur Areti. consil. 162. n. 10. Soci. consi. 252. nu. 10. lib. 2. & consil. 47. n. 4. lib. 3. Deci. cons. 397. n. 6. ad fin. & n. 7. Bolog. cons. 62. col fin. Barba. cōs. 10. n. 1. & 2. lib. 2. Curtius. Iuni. consil. 1. n. 113. li. 1. Ruinus. cons. 143. nu. 7. li. 2. & alibi sæpè Scribēt.

¶Sed quoniam his non obstantibus adhuc ex aduocatorum proteruia plures lites in his Regnis super his, quæ dicta sunt, & aliis idipsum attinentibus versabantur, tempore Ioannę Hispaniarum
28 Reginæ Regiis Cōsiliariis visum fuit, necessariū esse id lege Regia decidere, vt lites huiusce modi: tam quoad præterita: quam quoad futura negotia supprimerētur. Eaq; ratione promulgata fuit. l. 40. Tauri. Quę hodie est. l. 5. tit. 7. libr. 5. in noua legum Regni collecti, qua hæc omnia dubia decisa sunt in hæc verba.

¶ *En la succesion del Mayoradgo: aunque el hijo mayor muera en vida del tenedor del Mayoradgo, o de aquel aquien pertenesce si el tal hijo mayor dexare hijo, o nieto, o descendiente legitimo, estos tales descendiences del suo mayor por su orden prefieran al hijo segundo del dicho tenedor, o de aquel a quien el dicho Mayoradgo pertenescia. Lo qual no solamente mandamos que se guarde y pratique en la succesion del Mayoradgo a los ascendientes: pero aun en la succesion de los Mayoradgos a los transuersales: de manera que siempre el hijo y sus descendientes legitimos por su orden representen la persona de sus padres, aunque sus padres no ayan succedido en los dichos Mayoradgos, saluo si otra cosa estuuiere dispuesta: por el que primeramente constituyo y ordeno el Mayoradgo, que en tal caso mandamos que se guarde, la voluntad del que lo instituyo.*

¶Ad cuius legis interpretationem plura satis eruditè, atque ingeniosè adduxit Reuerendissimus D. Did. de Couarr. Segouiensis Præsul dignissimus in suis. qq. practi. q. 38. adeò, vt nihil mihi superaddendum esse videretur, vt tamen instituto satisfaciamus eis quæ ipse dixit, aliqua breuiter adiiciemus.

¶In primis autem necessarium duximus veram decidēdi rationem ad d. l. 40. Tauri assignare. Ex qua in c. sequēti plures conclusiones deducemus. Ex quibus huius materię substantia perfectissimè comprehendetur. Vera autem decidendi ratio ad
29 illam legem ea est, q; scilicet in Primogenij institutione semper censeatur vocata linea recta Primogenitorum successiuè in infinitum de Primogenito in Primogenitum ex propria vocatione, etiam absque iuris alterius transmissione: prout supra lib. 1. c. 1. nu. 17 latiùs ostendimus. Sub vocatione namque Primogeniti non solùm filius Primogenitus: sed nepos & omnes Primogeniti ex eo descendentes in perpetuū, tam ex linea descendentium: quàm transuersalium vocati esse intelliguntur. Quod sic opinantur. Abb. consi. 85. n. 3. & 5. lib. 1. Paul. consi. 164. nu 4. cum seq. li. 2. Tiraq. de Primog. q 40. n. 156. Pala. Ruui. in Rep. Rub. de don. int vir. & vxor. §. 69. n. 21. Deci. cons. 498. n. 19. Parisi. consil. 72. n. 102. 103. & 107. li. 4. Soci. Iunior consil. 108. n. 2. li. 2. Did. de Couarr. in qq. practi. c. 38. nu. 6. & 7. & alibi sæpè Scrib. Ideoque dum supererit, aliquis ex linea illius qui semel ius Primogenituræ acquisiuit, nullus qui ex alia linea procedat, admittendus erit.

¶Ex quibus infertur, quòd cum filius Primogenitus etiam viuēte patre hoc ius Primogenituręe, vt paulò ante probauimus consequatur: etiamsi in vita parentis ipse moriatur ad nepotem ex filio Primogenito, & eius descendentibus Maioratus successio deferenda sit, vt semper eiusdem Maioratus successio lineam rectam Primogenitorum sequatur. Cùm inclusio lineę Primogeniti omnes 30
alias lineas excluserit, vsquequò omnes hi deficiāt, qui ex eius linea processerint. Quod not. eleganter Bal. in l. cum antiquioribus. C. de iure. deliber. n. 11. versi. 9. quia Primogenitus. vbi inquit, quòd Primogenitus nascendo se inclusit, & per consequens excluſit perpetuò secundogenitum. Ideoque dum aliquis ex linea Primogeniti supererit, nec secundogenitus, nec etiam alius ex eius linea procedens ad Maioratus successionem admittēdus erit. Idipsum etiā optimè declarat Paul. 31
d. consil. 164. n. 4. & 5. lib. 2. vbi inquit, quòd filius Primogenitus efficit primū caput in linea descendentium. Secundogenitus autē secundum caput constituit, vt eo ordine ad instar edicti prætorij de bonorum possessionibus ad Maioratus successionem filij admittendi sint: ita, vt dum aliquis ex primo capite supererit, nullus ex secundo capite in eo Maioratu succedere possit. Idipsum dixit Præpo. in c. 1. nu. 10. ad fin. de feud. Marchię. Soci. consil. 47. n. 13. in fine lib. 3. Idem Soci. cons. 252. n. 17. lib. 2. Deci. consil. 397. num. 4. D. Didacus de Couarr. qui plura refert in quæstionibus practi. c. 38. n. 6. & nu. 12. Fernand. Menchaca. de successio. creati. lib. 3. §. 27. nu. 10. Idque summè comprobatur ex his, quæ dixit Alexand. consil. 4. numer. 10. & 14. libr. 4. Idque optimè declarat Alciatus. Patergon. lib. 8. capit. 15. ad fin. versi. subtiliter. Idem consil. 184. & consi. 96. numer. 39. Peralta. in rep. Rubr. ff. de hæred. instituti. numer. 130. versicul. vltimo ex præmissis; & alibi sæpè Scrib.

¶Quæ omnia etiam comprobantur ex his, quæ 32
dicunt

Universidad de Deusto
Biblioteca

dicunt Scrib. quos supra isto li.c.14.n.14.citauimus:dicentes,quòd quoties succeſſio advnam lineam deueni nõ debet fieri trãſitus ad aliam: niſi deficientibus omnibus his, qui ex illa linea proceſſerint,arguendo de ſucceſſione, iam delata ad ius Primogenituræ ſemel delatũ. Sicut enim ſucceſſio ipſa non debet exire ex illa linea, in qua ſemel ingreſſa eſt, ita etiam Primogenituræ ius nõ debet tranſitum facere ex illa linea, in qua ſemel radicatum eſt: niſi omnes ex eadem linea procedentes deficiant. Cùm eadem ratione,qua Maioratus inſtitutor prætulit filiũ Primogenitum:eius liberos etiam prætuliſſe cenſendus ſit.l.cum auus. ff.de condit.& demonſtrat.l.cum acutiſſimi:cum ſimilibus.C.de fideicommiſſ.

33 ¶Idipſum etiam non obſcure probat.d.l.2.tit.15. part.2.hoc modo põderata. Inquit enim,quòd in Maioratu ſemper linea recta ſuccedendum eſt, vt comprehenditur ex verbis eiuſdem legis ibi. *Puſieron que el Señorio del Reyno le heredaſſen ſiempre aquellos, qui vinieſſen por linea derecha.* Ex quibus verbis in regno Caſtellæ ſemper linea recta Primogenitorum cæteris anteferenda eſt,& hæc lex ius commune huius regni appellat,vt infra iſto li. c.12.nu.11.dicemus.Ex qua generali regula in eadem lege deducitur, quòd mortuo Primogenito in vita Regis ius Primogenituræ ad filiũ filij Primogeniti deferatur. Quod inſinuat apertiſſimè lex illa dum dicit. *E porende eſtablecieron, que ſi hijo varon no ouieſe, la hija mayor heredaſſe el Reyno. T aun mandarõ que ſi el hijo mayor murieſſe ante que heredaſſe ſi dexaſſe hijo,o hija que ouieſſe de ſu muger legitima, que aquel,o aquella lo ouieſſe,&c.* Quaſi apertius dicat,ex ea generica propoſitione, quam præmiſimus,q;.ſ.in Regno linea recta ſuccedendũ ſit,deducitur quòd ſi Rex non habuerit filium maſculum,filia fœmina ſuccedat:ne Regnum in lineam tranſuerſam deuoluatur.Item etiam deducitur,q; filio Primogenito in vita Regis defuncto eius filius Primogenitus ſuccedat,vt.ſ. Regni ſucceſſio ſemper lineã rectã ſequatur.Ex cuius legis verbis apertiſſimè etiam comprehenditur in Primogeniorum ſucceſſione nõ ſolùm cõtinuãdam eſſe lineam rectam illius ad quem ſemel eius ſucceſſio delata fuit,ſed etiã illius ad quẽ ſemel ius Primogenituræ deuenit, quãuis Maioratus ſucceſſionẽ non acquiſierit.Quæ dictæ.l.2. partitarum inductio noua,atque ſubtilis eſt.

¶Nec obſtat ſi dicatur,quòd linea non poteſt in-
34 cipere, niſi ab illo,qui ſucceſſionem occupat, vt probat ex tex.in c.1.vbi per Scrib.de ſucceſ.feud. & in c.1.de ſucceſſio.fratrum,vel gradibus,ſuccedẽtium in feud not.Alciat.conſ.494.n.10.& cõſ. 499.n.3.& conſ.523.n.10.& quòd omnes,qui deſcendunt ab ipſo,qui ſucceſſionem occupauit dicuntur eſſe ex eius linea : prout probat Rapha. Fulg.conſ.229.col.2.& Iaſ.inter cõſilia feudalia. Alber.Brun.conſi.9.col.2.

¶Ad hoc namque reſpõdetur,quòd aut quærimus
35 de linea vltimi poſſeſſoris,aut de linea Primogeniti.Si de linea vltimi poſſeſſoris quæramus, non dicitur efficere lineam : niſi ille, qui in Maioratu ſucceſſit.Si verò quæramus de linea Primogenitorum,is qui Primonatus fuit illico ius Primogenituræ acquiſiuit,& lineam ſecundogeniti excluſit,lineam Primogenitorum inter ſe,& illos, qui ab ipſo deſcenderint conſtituẽs, vt ſuperiùs probatum eſt.Idq;ue præ cæteris prob.tex.in d.l.2.tit. 15.parti.2.atque ſic neceſſariò intelligendũ eſt in Primogeniorum ſucceſſione:ne plura abſurda, ta que inconuenientia ex huius tam receptæ ſenten tiæ reiectione ſubſequantur.

¶Ad cuius aſſumpti maiorem comprobationem 36
conſiderandum eſt,quòd Maioratus ſucceſſio altero de duobus modis conſiderari debet.Primò, quatenùs filio Primogenito ſtatim cùm naſcitur in habitu eadẽ ſucceſſio acquiritur.Secundò,cum iam mortuo parente realiter & actualiter ſibi defertur, atque ab ipſo apprehenditur. Quam ſucceſſionum differentiam optimè conſiderauit Bellamera.deciſione.723.n.16.verſi.accedo ad ſolutiones.Atque etiam Caro.Mol.in conſuet.Pariſi. tit.1.§.8.gl.3.n.5.comprehenditurque ex his,quę paulò antè adducta ſunt.

¶Similiter etiam cõſiderandum eſt,q; eo ipſo,q; 37
Primogenitus naſcitur,ſtatim eidẽ cum iure primogenituræ ſpes quædam certa atque incommutabilis,ac ius ſuccedendi in habitu ad Maioratus ſucceſſionem ſuo loco, & tempore acquiritur. Quod quanuis in vita parentis ſuſpenſum eſſe dicatur:illi tamẽ auferri non poteſt:ſed ad eius primogenitum tranſmittitur, vt opinantur Oldral. cõſ.224.n.27.cũ ſeq.& Alber.in proœ ff.§. diſcipuli.n.22.Abb.conſ.85.n.2.li.2.Soci.conſ.252.n. 15.li.2.Bellamera.deciſ.717.n.6.& in deciſ.723.n. 17.ad fin.Tira.de Primog.q.21.n.7.& q.43.n.14. & 20.& q.40.n.66.& n.93.&n.196.Carol.Moli. d.§.8.gl.3.n.5.& 6.& alibi ſæpè Scrib.quos etiam ſuperiùs citauimus.Ideoq;,non mirum ſi hoc ius conſiderandum ſit,ad hoc,vt ex eo primogenitus ante realem,& actualem ſucceſſionẽ,lineam propriam efficiat,ita vt ab illa dum aliquis ex ea ſuperſit,ad aliam tranſitus faciẽdus non ſit.

¶Id etiam vltimo loco conſiderandum eſt, quòd 38
quanuis diceremus, in hac ſpecie conſiderãdam eſſe aliquam iuris Primogenituræ trãſmiſſionem de filio in nepotem, ea iuris principiis non repugnat.Imò ſatis clarè ex eiſdem cõprobari poteſt. Id namque fieri poſſe oſtendit Bart.in l.is poteſt. n.8.ff.de acquir.hæred.vbi inquit, q; quãuis filiatio non tranſmittatur:ius tamẽ Primogenituræ benè tranſmitti poteſt de filio in nepotem.Cuius dictum Paul.Aret.& commun.Scrib.ibid.ſequũtur. Quod etiam ſequuntur Carol.Ruin.conſ.86.n.5. lib.3.& alij quos refert Tiraquellus de Primogẽ. quæſtione 40.n.88.

¶Imò cùm ex Maioratus inſtitutione Primogeni 39
ti omnes,vt prædixjmus comprehendantur, nulli dubium,niſi quòd hęc Primogenituę qualitas in ſequẽtem vocatum facilius trãſmittatur, ineaque valeat parentem repræſentare, etſi in perſona parentis vocatio eo moriente defecerit, quod probatur ex eo,quòd quando plures,vnus poſt alium ad alicuius fideicommiſſi ſucceſſionem vocantur,atque vocatio primi in cauſam caduci deuenit,ex eo quòd ipſe in vita teſtantis mortuus fuit: nihilominùs tamen ſequentes ex propriis vocationibus ſuccedent.Idq; probatur ex tex.in l.vna. §.pro ſecundo, & in §.fin autem aliquid ſub conditione.C.de cadu.tollen.l.quãdiu.la.3.§. is autẽ vbi Bart.& communiter Scrib.id notant ff.de acquir.hæred.Ex quibus iuribus id verum eſſe profitentur Alex.conſ.1.n.1.& 2.li.2.Soc conſ.37.n.10. li.1.Iaſ.conſ.148.li.2.& cõſ.203.eod.lib.vbi hãc dixit eſſe communem opinionem Alciatus. conſ. 508.n.4.Pariſi.conſ.70.n.20.li.2. Tiraquellus in l.ſi vnquam.C.de reuocã.don.verb.libertis. n. 50. & alibi ſæpè Scribent.

¶ Nec

40 ¶Nec obſtat ſi dicatur in his ſucceſſionibus, quæ iure hæreditario non deferuntur veluti in Maioratus ſucceſſione, repræſentationem admittẽdam non eſſe,ex tex.in l tutela.§.ſi duo.ff.de legi.tutel. & in l.ſi libertus præterito. §.1.ff.de bon. liberto. per quæ iura dixit Nicolaus de Matharel in l.fina. C.de iuriſdi. omni. iudi. Quem refert Bal.in l. liberti libertæq;.n.18.C.de ope.liberto. quòd quãdo non ſucceditur iure hæreditario,repręſentatio admittẽda nõ ſit.Quod etiã dixit.Bart.in Authẽt. poſt fratres la.1.num.1.C.de legi.hæredi.& plures alij,quos referunt Acoſta.in quæſtione patrui, & nepotis.pag.34. cum duabus ſequentibus. atque Thobias Nonius conſi.4.n.8.

¶Ad hoc namque reſpondetur,quòd quãuis communis regula ſit,quòd in his, quæ iure hæreditario non deferuntur,repræſentatio admittẽda non ſit:hoc tamen in tribus caſibus non procedit,qui ſit:hoc tamen in tribus caſibus non procedit,qui ſit:hoc tamen in tribus caſibus non procedit,qui omnes ad Primogeniorum ſucceſſionem adapta-
41 ri poſſunt. Primus,quando ſuccedendũ eſt, linea
„ recta iure Maioratus, atque Primogenituræ.Tũc
„ namque etſi ea ſucceſſio iure hæreditario non de-
„ feratur, repræſentatio, atque ſubrogatio vnius
„ Primogeniti in locũ alterius admittenda eſt Non
„ enim aliter poſſet iure Primogenituræ, nec linea
„ recta verè,atque præcisè ſuccedi,ex his,quæ ſupe
42 riùs adducta ſunt.Quod non ſolum in Primoge-
„ niis : ſed in anniuerſariis, & patronatibus, atque
„ Emphyteoſi iure Primogenituræ relictis,pari ra-
„ tione dicendum erit,vt infra c.ſed n.19 dicemus.
43 ¶Secundus, quãdo non ſolùm filius Primogenitus:ſed eius filius Primogenitus, & omnes deſcẽdẽtes in infinitum ad maioratus ſucceſſionem inuitati ſunt.Tunc namque cũ vnuſquiſque Primogenitus habeat propriã vocationem, nullio pacto dubitari poteſt:niſi quòd mortuo parente ipſe in eius locum ſubrogandus ſit, ciúſq; perſonam repræſentare debeat:prout ſupra li.1.c.1.n.17. oſtẽſum eſt.Quanuis hæc non tam repræſentatio, quã propria vocatio,ac ſubſtitutio cenſenda ſit:prout declarãt omnes,quos ſ.li.1.c.1.n.17.nuncupatim citauimus,atq; vltra illos Alciatus.cõſi.585.n.7. & Deci.conſ.515.n.1.& Fabius Acorombonus in l.hæredes mei.§.cum ita.nu.13.ff.ad Trebell. Et Zanchus.ibi n.232.

44 ¶Tertius, quando fideicommiſſum factum fuit familiæ deſcẽdentibus,ſeu cognationi propinquis, vel ſimilibus ſub hoc nomine collectiuo. Tunc namque repræſentatio admittenda erit: etſi in eo fideicommiſſo iure hæreditario ſuccedẽdum non ſit.Cum enim in hoc fideicõmiſſo iuxta ordinem ſucceſſionis ab inteſtato ſuccedendum ſit: conſequens eſt, vt in eo repręſentatio:ſicut in aliis ſucceſſionibus ab inteſtato admitti debeat, vt in capitulo.ſequẽti n.20.&21.apertiſsimè oſtẽdemus.

45 Quod cõprobatur ex eo, q; fideicõmiſſum,quod aliàs tranſmitti non poſſet, efficitur tranſmiſſibile:ſi fauore agnationis relictũ ſit Cepha.conſil. 114.n.15.Fran.Piſcina.de ſtatutis excl.fœmi.n 58. Idq; non ſolùm in fideicommiſſo : ſed in Primogenio,& in alia quacunque diſpoſitione in qua fa-
46 milia vocata eſt,dicendum erit.Sicque intelligẽdus eſt tex.in d.l.tutela §.ſi duo.ff de legiti. tutel. & tex in d.l.ſi libert' præterito.§.1.ff.de bo.liber. & alia iura,quæ in contrarium adduci ſolent.

¶Extra quos caſus ſẽper repræſentatio in ſucceſ-
47 ſione hæreditaria admittẽda, in aliis verò denegãda erit:niſi in feudo,in quo iure ſingulari repręſẽtatio ſemp admittit:etiãſi iure hæreditario nõ deferat:prout ex plurib' ,pbat Iaſ.in l.ſi auię n.5. C. de ſucceſſ.edict.Afflict.in c.1.n.12.& 23. de ſucceſſ.feud.Tira.q.de Primog.40.n.18 Grãma.deciſi.1.ad fin.Acoſta.de patruo,& nepote pag 184. quorum opinio ſequẽda eſt,reiecta opinio Anto. de Roſellis.de ſucceſsio. ab inteſta.n.118.Quib' regulis obſeruatis, ex eis facilè comprehendetur hui' materiæ reſolutio quæ ad Scrib.Hiſpanis ſatis diffusè tractatur,atque ex eis etiã deducitur vera ad d.l.partitarum decidendi ratio.

¶Ex qua ratione etiã moti fuerũt legũ Taurinarũ conditores,ad declarandũ,q; in Primogeniis,etiã mortuo Primogenito in vita Maioratus poſſeſſoris,ei' filij ac deſcẽdẽtes cęteris pręferãtur.Quod ,pbat eadẽ lex Tauri ibi. *De manera que el hijo mayor y ſus hijos y deſcendientes legitimos por ſu ordẽ repreſenten la perſona de ſus padres: aũque ſus padres no ayã* 48
ſuccedido en los Mayoradgos. In quo animaduertẽdũ eſt,q; lex Tauri non dixit, *repreſenté el grado de parẽteſco,o de proximidad de ſus padres*:imò dixit,*que repreſenten la perſona de ſus padres.* Quod verbum eſt magis generale, & potiùs ad qualitatem Primogenituræ,quæ reſidebat in perſona patris:quã ad gradum,referendum eſt.Quòd autem verbum illud ad qualitatem Primogenituræ referendum ſit,probatur triplici cõſideratione Prima:quia ſi ad gradum verba hęc referenda eſſent: neptis ex filio Primogenito non poſſet ex repræſentatione gradus parentis filiũ ſecundogenitum maſculum excludere.Cùm enim maſculinitas parentis in fi- 49
liam tranſmitti non poſſit, nec etiam ab illa repræſentari,vt inquit elegãter Bart. in l liberorũ. num.13.ff.de verbo.ſigni.Cuius doctri. ſequũtur Rapha.Fulgo.Alex.n.5.Iaſ.n.6.Deci n.7.&cęteri Scrib.in l. venia.C.de in'ius voc. Alciatus. lib. 1. de verbo.ſigni.n.28.Peralta.in l.cũ ita.§.in fideicõmiſſo.ff.de lega:2.n.18.Aymon. conſi.108.n.1. Cepha.conſi.13.n.9.Portius conſi.6.n.68.& cõſ. 2.n.17.Si neptis ſolum gradum parentis repręſentaret,proculdubiò à filio ſecũdo maſculos excluderetur.Cùm etiamſi eſſet in ipſomet gradu,quo parens eius fuit:ſi eſſet fœmina à maſculo ſecundogenito excludenda foret,prout ſupra iſto lib. ca 3.latiùs oſtendimus.Ideoque neceſſariò dicere debemus,quòd qualitas perſonæ parentis, quę ex d.l.Tauri repræſentatur, eſt qualitas Primogenituræ.Ex qua neptis in linea Primogenitorũ conſtituitur,& ſubrogatur.Quæ Primogenitorum li- 50
nea omnes alias excludit, atque omnes perſonas ex eis procedentes,ſiue maſculi,ſiue fœminæ,ſiue eiuſdem gradus, ſiue alterius ſint, vt paulò antè probauimus,& etiam ſupra iſto libro,c.4. nu. 14. oſtenſum eſt,vbidiximus primo loco conſiderandam eſſe lineam : ſecundò ſexum : tertiò ætatem: vltimo autem loco proximitatis gradum.

¶Secunda conſideratio : quia cũ linea recta Primogenitorum ſemper cõſideranda ſit, omneſq; Primogeniti in infinitum ex Maioratus inſtitutione vocati eſſe cenſeantur: non eſt cur de gradus repræſentatione tractemus, cùm etiam in caſibus vbi gradus repræſentatio nõ admittitur, is qui ex Primogenito deſcẽdit, ex repræſentatione ſolius Primogenituræ cæteris in proximiori gradu exiſtentibus in Maioratus ſucceſſione præferendus ſit, vt inferius dicemus. Quod hanc norendus ſit, vt inferius dicemus. Quod hanc norendus ſit, vt inferius dicemus. Quod hanc nor

51 Tertia consideratio: quia vt dict l.40. Tauri euidentius ostendat non considerasse gradus: sed solius Primogenituræ repræsentationem: inquit, *representando la persona de sus padres por su orden*, nec dicit, *representando la de sus abuelos, ni la de sus ascẽdientes*. Cum enim omnes Primogeniti vnus post alium ad Maioratus successionem vocati sint, & ex ea vocatione vnusquisque Primogenitus ius Primogenituræ ex Maioratus institutione consequatur, non est necessaria ascendentium repræsentatio: sed solum tenetur filius ostendere se esse filium illius, ad quem ius Primogenituræ deuenit, siue in Maioratu successerit, siue nõ. Ex hoc nãq; solo repræsentãdo parẽtis Primogenituram, ipse Maioratus successionem consequitur: sicut pater suus: si viueret repræsentando personam sui parẽtis, idipsũ efficere posset, & hoc est, quod lex illa inquit *representando la persona de sus padres, por su orden*: id est, quòd successio Primogenituræ transeat gradatim de patre in filium, &de Primogenito, in Primogenitum: non repræsentando gradum: sed solùm personam, ac Primogenituram parẽtis ordine successiuo, quilibet post parentem suũ Primogenitum: quòd si lex illa voluisset, quòd gradus proximitas esset repræsentanda imperfectè disposuisset, dicẽdo. *De manera que el hijo y sus descẽdientes representando la persona de sus padres*, cùm plures necessarium esset repræsentare gradum auorum, & proauorum, ne in gradus proximitate, à filio secundogenito vltimi possessoris, filij, seu descendentes Primogenitorum præcederentur: quę inductio, & consideratio plurimùm ad dictæ leg. Tauri intellectum conducit. Quibus adiicitur Hispano sermone loquendo nõ rectè verbum illud, *Padres*, posse ad omnes ascendentes referri.

¶ Ex quibus cõsequitur ex dictis leg. partitarum & Tauri, non esse consideratam gradus, sed lineæ Primogenitorum repræsentationem: cùm vbi gradus non repræsentatur, sola repræsentatio lineæ Primogenitorum omnes in proximiori gradu existentes excludat. Idque verum mihi videtur. Sed quando hoc aliquis inficiari velit, saltem negare non poterit, quòd illud, quod principaliter in ea lege repræsentandum esse disponitur, est qualitas ista Primogenituræ, seu linea Primogenitorum. Quanuis gradus etiam ex eius dispositione necessariò repræsentandus esset.

¶ Similiter etiam deducitur dictas leges partitarum & Tauri nihil aduersus iura cõmunia disponere: etiamsi repræsentationem ad casus, in quib' iure non admittebatur, extenderint. Cùm enim repræsentationem non ad gradum: sed ad solam lineam Primogenitorum, & Primogenituræ qualitatem concesserint, constat nihil iuri communi contrarium disposuisse: cùm iure communi solùm inspecto, necessariò idipsum dicendum esset: imò cùm ex Maiorat' institutione omnes Primogeniti vnus post aliũ ex propria vocatione inuitati esse censeantur: prout supra li. 1. c. 1. n. 17. ostẽsum est. Constat vnumquẽque qui ex patre Primogenito natus fuit, solùm ex qualitate Primogenituræ parentis in eo repræsentata transfusa, atque subrogata, admittẽdum esse. Quod ex pluribus probat, atque verum esse ostẽdit Dominus Didacus de Couarr. in quæstionibus practicis. c. 38. n. 6. versi. ipse vero. Cui' opinio mihi proculdubiò vera, ex his, quæ dicta sunt, videtur. 52

¶ Visa igitur, ac perpensa vera. d. l. 40. Tauri. decidendi ratione, supereſt, vt ad eius enarrationem descendamus. Sed quoniam ea lex in duas partes diuiditur. Prima, quòd in Maioratus successione sit locus repræsentationi: tam inter descẽdentes. quàm inter transuersales. Secunda, quòd ea repræsentatio valeat ex dispositione Maioratus institutoris excludi, in vno ex duobus capitibus sequentibus, primam: in alterò verò secundam eius partem gratia clarioris intelligentiæ interpretabimur.

SVMMARIA.

1 *Filius non potest personam parentis repræsentare: nisi eo casu, quo pater eius si viueret in Maioratu succederet.*
2 *Persona, quæ à Maioratus successione excluditur repræsentari non potest.*
3 *Intestatus mori non dicitur, is qui etiamsi vellet, non posse facere testamentum.*
4 *Ius in potentia, & spe acquisitum à parente sufficit, vt filius possit eius personã repræsentare.*
5 *Ius repræsentandi in hæreditate ascendentium, descendẽtibus in infinitum concessum est, nec in pronepotibus finitur.*
6 *Tex. in §. cum filius institu. de hæreditat quæ ab intesta. deferun. declaratur.*
7 *Descendẽtes in successione Maioratus, quoad repræsentationem, appellantur hi, qui ab vltimo Maioratus possessore descendunt, etsi à primo institutore non descendant.*
8 *Descendentes à primo institutore, quoad repræsentationem dicuntur transuersales: si ab vltimo Maioratus possessore non descendant.*
9 *L. 40. Tauri, quæ concedit transuersalibus ius repræsentationis: vtrum procedat in his trãsuersalibus, qui à primo institutore non descendunt.*
10 *Repræsentatio in Maioratibus transuersalibus concessa, absque graduum restrictione intelligenda est.*
11 *Relatiuum, omnia præcedentia comprehendit.*
12 *Repræsentatio admittenda est, in his bonis, quæ iure Maioratus à Rege Henrico Secundo, Nobilibus Hispaniæ donata fuerunt.*
13 *Repræsentatio: vtrum in Regia seu Dominica concessione admittenda sit.*

14 Repræ

14 *Repræsentatio admittitur in Primogenijs: non solum ex vltima voluntate: sed etiam ex contractu institutis.*
15 *Verbum, successio, successorem vniuersalem, & particularem, & successorem ex contractu, atque ex vltima voluntate comprehendit.*
16 *Primogenitus viuo patre descendens spem sibi ex donatione competentem in filium suum transmittere potest.*
17 *Dispositio. l. 40. Tauri non solùm habet locum in Maioratu: sed etiam in Regni successione.*
18 *In Regno Hispaniæ non potest succedere transuersalis, qui à Rege Pelagio non descendat.*
19 *Repræsentatio iuxta formam. l. 40 Tauri admittenda est in feudo, Emphyteosi iure patronatus, anniuersariò iure Maioratus relictis.*
20 *Repræsentatio: vtrum in fideicommissis familiæ relictis admittenda sit.*
21 *Repræsentatio non datur in fideicommissis familiæ relictis, inter filios fratrum: quando ipsi inter se: non autem cum patruis succedunt.*
22 *Leges partitarum frequenter Azonis opiniones sequi solent.*
23 *Azo legum partitarum collectioni interesse non potuit.*
24 *Azo, quo anno mortuus, & sepultus fuerit.*

Ad quas personas, casus atque gradus in Primogeniorum successione repræsentatio protrahenda sit.

CAPVT SEPTIVM.

VT autem primam dictæ legis. 40. Tauri partem expendamus, atque ea dubia, quæ super eius intellectu frequentissimè controuerti solent vera resolutione dirimantur, illud hoc in capite tractandum se offert: vtrum scilicet repræsentatio, quæ ab eadem lege descendentibus, ac transuersalibus in maioratuum successione conceditur, genericè, ac absolutè, accipienda, ac intelligenda sit: an ad aliquas personas, seu gradus restringatur. In qua quæstione quæ frequens, & assidua est, sequentes conclusiones obseruandæ erunt.

1 ¶ Prima igitur conclusio sit in Maioratus successione solùm in eo casu repræsentationẽ filio concedendam esse, quo eius pater si viueret, posset in Maioratu succedere. Cũ enim ea successio ex repræsentatione personæ parentis deferenda sit, cõsequens est, vt pater, qui non est vocatus, nec posset etiamsi viueret in Maioratu succedere, non possit à filio repræsentari. Cùm non possit plus iuris esse in causato: quàm in influenti potentia causæ: prout ad aliud propositum dixit Bald. in l. prima ff. de Senato. Iunctis his, quæ supra isto libro cap. 5. nu. 45. cum sequent. tradidimus. Idque in repræsentatione loquens dixit. Bald. in l. venia. nu. 5. C. de in ius vocan. vbi inquit, quòd nepos ex filio succedit ex repræsentatione parẽtis, qui succedebat: neptis autem ex filia non succedit: quia repræsentat personam, quæ excludebatur. Cuius dictum in hac ratione sequuntur ibi Alexand. nu. 5. Iaso. nu. 6. Deci. nu. 7. & communiter Scribent. Idque etiam apertissimè sentit Ioan. Andr. in Rubric. de feud. col pen. vers. Item quanuis, Oldral. consil. 224. nu. 37. Tiraquellus de retract. Lignagier. §. 1. glo. 9. nu. 102. Carolus Molineus in consuet. Parisi. ti. 1 § 8. glo. 1. nu. 12. Idque in terminis dictæ l. 40 Tauri dixit Grego. Lopez in l. 3. ti. 13. Partita. 6. in verbo *Mugeres*. col. 6. versic. lex etiam Taurina. Quod etiam verum esse profitetur Acosta in dict. quæst. patrui, & nepotis pag. 69. ad finem. Idque apertissimè probat. dict. l. 40. Tauri. ibid. *Aunque sus padres no ayan succedido en los dichos Mayoradgos*. Requirit namque lex potentiam succedendi: quanuis effectus sequutus non sit: aliàs namq; ineptè diceretur. *Aunque sus padres no ayan succedido en los dichos Mayoradgos*: si etiam mortuo vltimo Maioratus possessore, non possent in eisdem Maioratibus succedere: sicut non dicitur propriè mori intestatus is, qui etiamsi vellet, testamentum facere non posset. l. 1. in princip. vers. planè ff. de sup. & legit. hæred. Per quem text. in communiter Scribent. sequuntur: prout profitetur Alexand. consil. 115. numer. 1. cum sequent. lib. 2. Idem consil. 153. nume. 7. lib. 7. Tiraquellus in tracta. LE MORT SAISIT LE VIF. 3. part. 7. declarati. nume. 1 cum sequent. & alibi sæpè Scribent. Quæ inductio iuncta cum verbis illius. l. *representando la persona de sus padres* vera mihi videtur. Non enim concedimus admittendam esse repræsentationem Primogenituræ parentis in filio, cuius pater aliquo tempore ius Primogenituræ non habuit, ex quo excluserit secundogenitum, & incluserit omnes illos, qui ex eius linea processerint. 3

¶ Quæ omnia quando pater nullo tempore Primogenituræ ius, nec in potentia, nec in spe habere potuit, intelligenda sunt, veluti si erat spurius, seu naturalis, etiamsi legitimatus esset in casibus in quibus resoluimus legitimatum ad Maioratus successionem non admitti, vel aliter à Maioratus successione à tempore natiuitatis exclusis fuit. Secùs autem si pater aliquo tempore ius Primogenituræ saltim in spe, vel in potentia habuerit. Tũc namq; etiãsi ex postfacto inhabilis ad Maioratus successionem efficiatur: nihilominùs tamen filius eius repræsentando personam parentis, successionem Maioratus cõsequetur. Si enim inhabilis, & incapax ad succedendum pro mortuo habendus est. l. si necem. §. deportatus. ff. de bon. liber. cum alijs, quæ supra libro primo capit. 9. numer. 29. latius adduximus: consequens est, vt idem in filio incapace dicendum sit. Quod ex dicta l. 40. Tauri in mortuo ante delatam sibi Maioratus successionem decisum est. atque etiam in nepote à filio Primogenito furioso relicto supra libro primo capitul. 13. ex 4

Surdg cons 274 n. 20.

pluribus oſtẽdimus, idque pari ratione ad filium relictum à parente monacho vel clerico, vel muto, & surdo, qui à Maioratu, ſucceſſione excluſi ſunt, ſtatuendum erit. Non enim requirit dict. l. 40. Tauri, quòd parentes ſucceſſerint in Maioratu: ſed quòd veniente die vocationis in eo ſuccedere poſſent: quanuis nec dies venerit, nec in ipſo Maioratu ſucceſſerint ex morte vel incapacitate in vita vltimi poſſeſſoris ſibi contingenti.

5 ¶ Secunda concluſio, quòd quãdo agitur de ſucceſſione aſcendentium ius repræſentandi: nedum ad nepotem: ſed etiam ad pronepotem, & omnes
6 alios deſcendentes protrahendum erit. Ea namque eſt repreſentationis natura, vt quando agitur de repræſentando perſonam aſcendentis, id abſque reſtrictione gradus ſeu perſonæ effici poſſit. De pronepote eſt tex. expreſſus in §. cũ filius in inſtitu. de hæredi. quæ ab inteſta. deferuntur. Qui tex. præbuit anſam aliquibus dicendi vltra pronepotes nõ eſſe repræſentationem inter deſcendentes concedendam: ſed verius eſt etiam ad vlteriores in hoc caſu repræſentationem protrahendam. eſſe. gl ordina. in § multis verb. *Vſque ad quintum.* Inſt. de ſucceſſ. liber. Quã ſeq. Ioan. Fab ibidem. num. 1. vbi inquit, quòd liberi vocantur in infinitum. Idẽ in §. cæterùm. inſti. de legi. agna ſucceſ. nu 3. Salicet. in Authen in ſucceſſione, in fin. C de ſu. & legi hęred. Pro qua opinio eſt teſt. in §. item vetuſtas verſ. ita tamen inſti. de hæred. quæ ab inteſta. deferun. Idque ex pluribus probãt D. Dida. de Couarru in quæſtionibus practi. q. 38. nu. 5. atque Greg Lopez in l. 3 ti. 13 par 6. verbo. *Ningun pariente.* Aduerſus Montal ibidem qui cõtrarium verius eſſe profeſſus eſt, pro quorum opinio. & aduerſus opinionem Montal eſt text. dict. l. 40. Tauri. ibi: *Eſtos tales deſcendientes del hijo mayor.* Quæ verba omnes deſcendentes comprehendũt.

7 ¶ Tertia concluſio ſit, quòd deſcendẽtes in caſu prædictæ l. 40 Tauri, appellantur non ſolùm hi, qui à primo Maioratus inſtitutore deſcendunt: ſed etiam hi, qui deſcendunt ab vltimo Maioratus poſſeſſore: etiamſi à primo Maioratus inſtitutore non deſcendant. Cùm enim proximitas ad ſucceſſionem Maioratus, nõ à primo inſtitutore: ſed ab vltimo poſſeſſore conſideranda ſit, conſequens eſt, vt reſpectu illius, omnes, qui ab eo deſcendunt, non tanquàm tranſuerſales: ſed tanquã deſcendentes cenſendi ſint. Quod expreſſim eadem l. 40. Tauri inſinuat in prima ſui parte: dum loquens de repræſentatione deſcendentium, id in deſcendentibus ab vltimo Maioratus poſſeſſore exemplificat: nec declarat vtrum à primo Maioratus inſtitutore deſcendant, vel non. Idque verum eſſe profitetur D. Didacus de Couarru. dict. quæſtione 38. n. 6 iuxta principi. Imò hi, qui à primo Maioratus inſtitutore deſcendunt: non tanquam deſcendentes: ſed tanquam tranſuerſales cenſendi erunt: ſi reſpectu vltimi poſſeſſori non deſcendentes. ſed tranſuerſales ſint, vt in ſequenti concluſione dicemus.

3 ¶ Quarta concluſio ſit, quòd tranſuerſales in caſu dictæ legis 40. Tauri non tantùm dicuntur hi, qui ipſi Maioratus inſtitutori tranſuerſales ſunt: ſed hi etiam qui quanuis ab eo deſcendant: vltimo tamen Maioratus poſſeſſori per lineam tranſuerſam coniunguntur. Hi námque habita conſideratione proximitatis ad vltimum poſſeſſorem proculdubiò tanquàm tranſuerſales: non tamen tanquàm deſcendentes conſiderandi erunt.

¶ Imo pluribus viſum eſt dictam l. Tauri nõ eſſe 9
intelligendam de his tranſuerſalibus, qui à primo Maioratus inſtitutore non deſcendunt: ſed de his ſolùm, qui ab eo deſcendunt. Reſpectu tamen vltimi poſſeſſoris tranſuerſales ſunt, quod triplici ratione probari poteſt. Prima ex eo, quòd dict. l. Tauri in extenſione repræſentationis, quam facit ad tranſuerſales abſque aliqua reſtrictione, iuris cõmunis correctoria ſit. Ideóque ad caſus in quibus minus ius commune corrigitur, reſtringenda erit. Secundò, idipſum probatur ex verbis eiuſdem legis ibi. *Pero aun en la ſucceſion delos Mayoradgos a los tranſuerſales.* Cùm enim proximitas ad ſuccedendum in Maioratu reſpectu vltimi poſſeſſoris conſideranda ſit, conſequens eſt, vt illa verba. *En la ſucceſion de los Mayoradgos alos trãſuerſales*, de his, qui vltimis poſſeſſoribus tranſuerſales ſunt: à primo tamen inſtitutore deſcendunt: non autem de his, qui ſunt tranſuerſales reſpectu inſtitutorum intelligi debeant. Tertiò, id etiam probatur ex verbis dictæ legis in priori eius parte: dum eadem lex loquens in deſcendentibus, non loquitur de deſcendentibus inſtitutoris: ſed tantùm vltimi Maioratus poſſeſſoris: vt conſtat ex verbis eiuſdem legis. ibi. *Aunque el hijo mayor muera en vida del tenedor del Mayoradgo*: ex quibus verbis interpretanda videntur verba quæ ſequuntur, vbi lex dixit, quòd idipſum, quãdo tranſuerſalibus ſucceditur, ſeruandum ſit, vt id intelligatur de tranſuerſalibus vltimi poſſeſſoris, non autem inſtitutoris. Verba namque dubia legis, ſeu alterius diſpoſitionis in vna parte declarantur ex his, quæ diſponens dixit in alia l. 1. vbi per Scriben. cum ſimilib. ff. de reb. dub. Quod vidimus maximi nominis viros in cauſis, quæ ſuper hoc articulo contigerunt maximo conatu profiteri: Atque hanc opinio veram eſſe profitentur Anto. Gomet. in l. 8. Tauri n 2. atque Greg Lopez. in l. 2. tit. 15. par. 2. verb. *El mas propinquo pariente.* col. 2. verſicul. ſed quid ſi aliquis, vbi inquit, prædictam legem. 40. Tauri ſolùm in tranſuerſalibus à primo inſtitutore deſcendentibus, intelligendã eſſe.

¶ Sed quanuis hæc opinio ſubtilis ſit, cõtraria ta- 10
men ſententia mihi verior eſſe videtur. Quod patet ex eo, quòd ex illa lege repræſentatio tranſuerſalium, atque deſcendentium æquiparata ſit, atque idem ius repræſentandi, quod conceditur. quando ſucceditur aſcendenti, concedatur etiam quando ſucceditur tranſuerſali. Conſtat autem verba eiuſdem legis tam de tranſuerſali vltimi poſſeſſoris, quàm inſtitutoris, intelligenda eſſe: cùm tam vnus quam alter tranſuerſalis eſſe dicatur, & ad hoc, vt ſucceſſor tranſuerſalis ſit, non requiratur, quòd à primo inſtitutore deſcendat. Imò ſi verè conſideretur apertiùs verbum, tranſuerſales, eos qui non deſcendunt à primo inſtitutore, quàm eos, qui ab ipſo deſcendunt, deſignat, cum primi non poſſint aliter quàm tranſuerſales appellari, vltimi verò non poſſint tam propriè tranſuerſales: quàm deſcendentes reſpectu primi inſtitutoris, dici. Cùm igitur verba legis generalia ſint, neceſſariò iuxta communes, ac generales iuris regulas genericè, & abſolutè intelligenda, atque accipienda erunt. Nec eſt cur potiùs ad vnum, quàm ad alium tranſuerſalem illa reſtringamus.

¶ Nec obſtat ſi dicamus legem illam in hac extenſione

tenſione repræſentationis reſpectu tranſuerſaliũ eſſe iuris communis correctoriam. Ideóque quãtum eſt poſſibile reſtringendam eſſe. Nam præterquàm quod dici poteſt in hac parte dictam legem non eſſe iuris communis correctoriam, habito reſpectu ad Hiſpanorũ conſuetudinem & legem partitarum: quæ eſt ius cõmune huius Regni, & ius cõmune Romanorũ: præſuppoſita Hiſpanorum Maioratuum natura, & ſuccedendi cõſuetudine: & dicitur vt in ſeq. cõcluſione dicem': in qua & ſemper dicitur non eſſe correctoria in extẽſione repræſentationis in infinitum tantùm: non tamen in illius inductione, vt in ſequenti cõcluſione dicemus: etiamſi correctoria eſſet. reſtrictionem contra verba pati non poſſet, ſed ſolùm illam, quæ verba in ea appoſita paterentur. Conſtat autem verba illa de tranſuerſalibus primi inſtitutoris eſſe intelligenda ex eo, quod hi ſolum propriè & omni reſpectu tranſuerſales ſint, & ex eo etiam, q̃ l ipſa dicit illud ſeruandum eſſe: quãdo tranſuerſali ſucceditur. Quæ verba non poſſunt: niſi de primo Maioratus inſtitutore trãſuerſali intelligi. Cùm quanuis in Maioratibus proximitas reſpectu vltimi poſſeſſoris cõſideranda ſit: non tamen vltimo poſſeſſori ſuccedatur. Ideoq̃; dum lex dixit. *En La ſucceſiõ del Mayoradgo alos trãſuerſales:* intelligit neceſſariò de primo inſtitutore tranſuerſali, cùm illi non autem vltimo poſſeſſori in Primogeniis ſuccedatur, vt pluries in hoc libro oſtenſum eſt, quanuis ex rationis identitate tam de tranſuerſali inſtitutoris quàm vltimi poſſeſſoris verba legis intelligẽda ſint. Ex quo etiam ſecunda ratio quæ pro contraria parte adducebatur deſtructa remanet.

¶ Similiter etiam non obſtat tertia & vltima ratio, quæ pro contraria parte adducebatur, q̃ ſcilicet lex Tauri prima ſui parte loquatur de ſucceſſione reſpectu vltimi Maioratus poſſeſſoris: non autem inſtitutoris. Ideoque in ſecunda parte eodem modo intelligenda ſit. Nam quòd l. illa in prima ſui parte loquatur de deſcendentibus vltimi poſſeſſoris non autem inſtitutoris, facilè negari poteſt, verba namque eiuſdem legis tam ad deſcendentes inſtitutoris: quam vltimi poſſeſſoris referri poſſunt, nec ex eo, quòd lex illa dicat. *Aunque elhijo mayor muerta en vida del tenedor del Mayoradgo*, excluditur ab eius ſucceſſione nepos ex filio Primogenito primi inſtitutoris procedens. Nam etſi verba illa ad vltimũ Maioratus poſſeſſorem tranſuerſalem referẽda eſſent, opinionem contrariam non probant. Non enim ex ea lege infertur, quòd is vltimus poſſeſſor tranſuerſalis cui ſuccedi prætenditur, deſcendat à primo Maioratus inſtitutore: cùm poſſet in Maioratu ſucceſſiſſe, etiamſi primo inſtitutoti tranſuerſalis eſſet, finita linea deſcẽdentium. Et eſſet abſurdum dicere, quòd ſi vltimus poſſeſſor inſtitutoris trãſuerſalis eſſet, nõ poſſet eidem ſuccedere: niſi ille, qui à primo inſtitutore deſcenderét: cùm is ante vltimum Maioratus poſſeſſorem ſuccedere debuiſſet: & eſſet apertiſſima diuinatio, id in prædicta lege abſque ratione & fundamento ſupplere. Ideoque hæc ſecunda opinio verior ac probabilior mihi videtur: prout etiam viſa fuit D. Didaco de Couarru. in quæſtionibus practi. dict. cap. 38. nu. 10. verſi. Secundo poteſt & etiam Emmanueli Acoſta in dict. quæſti. patrui & nepotis. pag. 134. Idque ſic in caſu contingenti pronuntiatum fuiſſe accepimus.

¶ Quinta concluſio ſit, Quòd in Maioratus ſuc- 10
ceſſione reſpectu tranſuerſalium non ſolùm ſucceditur per repræſentationem inter fratres, & filios fratrum: ſed etiam inter alios remotioris gradu. Non enim repræſentatio iſta regulis iuris cõmunis ſubiicienda eſt, quibus poſt fratres, fratrúmque filios inter tranſuerſales repræſentatio non admittitur, text. in Authen. poſt fratres. C. de ſuis & legit. hæredi. cum ſimilib. Quod ex rationibus quas in capite præced. nu. 48. cum ſeq. aſſignauimus, probatur. Si enim non gradus, ſed tantùm perſona parentis, quoad qualitatem Primogenituræ repræſentatur, deriuãdo illam de patre in filium, & de Primogenito in Primogenitum, atque ex Maioratus inſtitutione omnes Primogeniti ordine ſucceſſiuo vocati cenſentur, nõ eſt cur iſtam repræſentationem ad gradus de quibus in d Authen. poſt fratres, reſtringamus: ſicut nec vocationes Maioratuum reſtringũtur, ſed omnes agnatos, & cognatos etiam in milleſimo gradu exiſtentes comprehendere debent. prout ſup. lib. 1. cap. 3. num. 14. oſtenſum eſt: ſicque in terminis dict. l. Tauri repreſentationem non eſſe ad fratres fratrumque filios coarctandã: ſed ad omnes Primogenitos protrahendam, cenſuit D. Didac. de Couarru. in quæſt. pract. c. 38. nu. 10. verſi. Tertio, ad intellectum, cum verſ. ſeq. atque etiam Acoſta in dicta quæſtione patrui, & nepotis, pagin. 134. Quorum ſententia ſequenda eſt: quanuis contrariam ſententiam ſecuti fuerint Gregorius Lopez in d. l. 2. tit. 15. par. 2. in glo. verbo, *El mas propinquo pariente*, col. 2. & Antonius Gometius in d. l. 8. Tauri, nu. 20.

¶ Pro hac autem cõcluſione, & opinione. D. Didaci de Couarru. & Emmanuelis Acoſtæ, quam nunc tanquam veriorem eligimus facit. d. l. 40. Tauri in tribus locis põderata. Primò in illis verbis. *Lo qual no ſolamente mãdamos, que ſe platique en la ſucceſion del Mayoradgo a los aſcendientes, pero aun en la ſucceſion de los Mayoradgos a los tranſuerſales.* Ad quod probandum præmittendum eſt, quòd in ſucceſſione aſcendentium, deſcendẽtes in infinitum ex repræſentatione admittuntur: prout ſupra iſto cap. nu. 5. latiùs oſtendimus. Cùm igitur ex ea lege diſponatur, quòd illud quod in ſucceſſione aſcendentium dictum erat, in ſucceſſione tranſuerſalium etiam obſeruetur: conſtat neceſſariò illud cum omnibus qualitatibus, quæ in deſcendentibus appoſitæ erant, in tranſuerſalibus intelligendum, atque accipiendum eſſe ex tex. in l. 1. vbi per Scribentes. ff. de lega. 1.

¶ Nec obſtat ſi dicatur legem illam id tantùm diſponere, quòd ſcilicet repræſentatio tam reſpectu aſcendentium, quàm tranſuerſalium locum habeat. Hoc autem intelligendum eſſe, non alterando ipſiuſmet repræſentationis naturam: imò illam in terminis iuris communis relinquendo, vt ſcilicet in deſcendentibus in infinitum protrahatur: in tranſuerſalibus verò filios fratrum non excedat: nam hoc poſſet dixi ſi lex illa Tauri dixiſſet. *La qual repreſentacion mandamos*, &c. Sed vt intelligeremus eam legem nedũ voluiſſe in tranſverſalibus repræſentationem tantùm admittendam eſſe: ſed id efficiendum eſſe cum omnibus qualitatibus, cum quibus repræſentationem deſcendentium admiſit. Non dixit, *La qual repreſentacion*: ſed adiecit relatiuum illud, *Lo qual nõ ſolamente mandamos*, &c. genericum, atque indefinitum: vt omnia præcedentia cum ſuis qualitatibus,

Universidad de Navarra Biblioteca

tibus, & ampliationibus in trãsuersalibus repetita esse censerentur. Ea namque est relationis simpliciter atq; absolutè natura, vt omnia ea, ad quæ potest fieri relatio, absque aliqua restrictione cõprehendat, l. hæres meus. §. vxori. ff. de lega. 3. ibi. *Proculus ad omnia.* Quod verissimum est, l. ea tamẽ adiectio. ff. de lega. 3. vbi per Scriben. Bart. & cæteri in l. cunctos populos. in princ. C. de summa Trinita. & fid. Catho Iaso. in §. omnium insti. de actio. nu. 24. & alibi sæpe Scrib.

¶ Secundo, ad hoc ponderatur dicta l. 40. Tauri, ibi: *De manera que siempre el hijo y sus descendientes legitimos por su orden representen*, &c. in illo verbo, *Semper*, quod perpetuò, & in omni tempore, atq; sine aliqua præfinitione intelligendum est. l. fin. vbi glos. & Scribentes. ff. ad leg. Pompe. de parri. l. prima, vbi etiam per Scribentes. ff. solut. matri. l. semper. ff de iure immu. Alberi. in suo Dictionario, verb. semper. Deci. consi. 38. nu. 2. & alibi sæpe Scribentes. Quod etiam ex natura huius verbi, DESCENDENTES, comprehenditur: cùm appellatione descendentium omnes descendentes in infinitum comprehendantur. l. liberorum, cum similibus. ff. de verb. signifi. Idq́ue adiecta dictione, semper, apertiùs ꝓcedere, satis compertũ est.

¶ Tertiò ponderatur etiam verbum illud, *El hijo y sus descendientes legitimos.* in d. l. 40. Tauri appositum. Cùm enim respectu successionis ascendentium. l. ipsa dixisset in prima sui parte, vbi de descendentibus loquuta est. *Hijo, o nieto, o descendiente.* & iterum, *Estos tales descendientes*, &c. vt non dubitari posset, idipsum respectu successionis transuersalium efficere voluisse, statim ac de transuersalium successione loquuta fuit, adiecit verba illa: *De manera que siempre el hijo y sus descendientes*, ac si expressiùs dixisset, ꝙ etsi ex eo, quod prædixerat, ꝙ scilicet dispositum in successione ascendẽtium, in successione etiam transuersaliũ obseruãdum esset, cõprehenderetur repræsentationẽ nedũ ad filios, sed ad omnes descẽdentes protrahẽdã esse, vt tamen deinceps in his nulla dubitandi occasio superesse posset. Id lex illa expressissimis verbis declarat, adiiciendo verba illa: *De manera que siempre el hijo y sus descendientes.* &c. Quę omnia à ratione dicidendi, quam ad leges partitarum & Tauri assignauimus, apertissimè deriuantur & idipsum iure cõmuni etiam inspecto, mihi dicendum videretur: sumpta Iurisconsu. declaratione ex l. 2. tit. 15. par. 2. ibi. *le heredassen siempre aquellos que vinessen por linea derecha* & Hispanorum cõsuetudine, & ꝙ iam introducta inter transuersales Repræsentatione primogenituræ ea primogenituræ qualitas ad omnes in infinitum & vltra gradus à iure permissos iure communi inspecto protrahẽda esset, cum Primogenitura ipsa nunquã moriatur sed ad omnes descendentes extendenda sit in infinitum: tametsi cõtrarium in hac specie verius esse opinatus fuerit Tiraquel. de Primog. q. 41. n. 4. qui plures alios idipsum opinantes refert: ibi tamen in fi. verb. dixit, quòd in illis gentibus, in quibus vltra illos gradus repræsentatio locum habet, filius Primogenitus semper patruo præferendus erit. Cuius dictum optimè ad dispositionem dictæ. l. 40. Tauri applicari poterit, quæ etiam vltra illos gradus repræsentationem admisit: ex quibus comprehenditur clara & aperta huius quæstionis resolutio: quæ fræquentissimè in Hispania controuerti solita est.

¶ Quæ omnia nedum procedunt, quando de descendentibus à fratre vltimi possessoris agitur, sed etiam vbi agitur de concedenda repræsentatione inter filios, vel alios descendentes in infinitum à fratre, vel sorore patruele, vel patruo, vel auunculo, vel alio quolibet consanguineo vltimi possessoris cum lex genericè de transuersalibus disponat, nec hanc restrictionem verba eius patiãtur: solùm enim disponit quòd semper transuersalis repræsentet ascendẽtem in iure Primogenituræ, ita vt linea Primogenitorum etiam in transuersalibus semper, & in quocunque gradu omnibus aliis lineis præferatur, etiamsi is qui ex alia linea procedit, proximior sit: idq́ue indistinctè obseruandum erit. Tametsi forsan ex aduerso dici possit eam legem solùm repræsentationẽ illam quæ à iure communi concessa erat vsque ad filios fratrum, & ad omnes descendentes ipsorum fratrum in infinitum extendere, non autem nouam repręsentationem introducere inter eos transuersales, inter quos iure communi nulla erat cognita repræsentatio: faciliùs enim quid coadiuuatur, quã in sua radice fundetur. l. sicuti. §. sed si quæratur. ff. si serui. vendi. Nec tot specialia quoad idem introducenda sunt: quam ob rem de hoc vltimo, cum casus contigerit, deliberandum erit.

¶ Sexta conclusio sit, in successione eorum Primogeniorum, quæ ex clausula testamenti Regis Henrici secundi in Hispania instituta fuerũt. Cuius clausulæ tenor hodie insertus est in l. 11. tit. 6. lib. 5. in noua leg. Reg. collectione, similiter seruandum esse repræsentationis ordinem in d. l. 40. Tauri præstitutum, cum omnibus extensionibus, & qualitatibus in eadem lege adiectis. Cùm in his bonis ex d. l. dispositione iure Maioratus succedendum sit. 12

¶ Sed in hac re dubium facere videtur, quòd iuxta plurium & grauissimorum virorum sententiam, in Dominica, seu Regia concessione nõ est admittenda repræsentatio: cùm affectio Regis, vel alterius Domini donantis non sit eadem consideratione censenda: prout censentur dispositiones parentum, cognatorum, vel agnatorum. Rex namque donans id tantùm considerare videtur, quod potiùs suo obsequio, atque Regni commodo, & conseruationi conuenit: scilicet, vt is admittatur, qui ei meliùs seruire poterit, atque Regnum prudentia & fortitudine defendere: prout cõsiderant in simili Abb. consi. 85. n. 4. lib. 1. Præpositus. Alexan. in ea 1. colum. 17. de feudo Marchiæ, & Bald. in l. cum accutissimi nume. 13. C. de fideicom. Soci. in l. cum auus. num. 47. ff. de cond. & demonstr. Pro quibus est bonus text. in l. in cõuentionalibus. in prin. vbi per Scrib. ff. de verbor. oblig. Qua ratione semper in Regia donatione videtur vocatus patruus, qui solet esse ætate maior: atque ideo prudentior ac fortior præsumi debet, vt considerat Iurisconsultus in l. cum pater. §. pater pluribus. ff. de lega. 2. & considerauit Bald. in l. si quis seruo. in fin. C. de furt. atque Matth. de Afflict. in cap. 1. de successio. feud. nu. 68. & alibi sæpe Scrib. idq́; in propriis terminis, quòd scilicet in donatione Regia, seu Dominica non sit locus repræsentationi, verum esse censuit Bart. in Authen. post fratres. numer. 1. C. de legi. hæredi. vbi ex hoc defendit sententiam Bonifacij latam pro Rege Roberto aduersus Regem Vngariæ Caroli Marteli filium Primogenitum, de qua in Clemen. pastoralis. de re iudic. Quod etiam sentit. Bal. in l. liberti, libertæque. n. 18. C. de bon. libert, 13

libert. & Ioan. Lecerier de Primoge. lib. 1. q. 25. n. 8. & etiam Tiraq. de Primoge. q 40. num. 220. vbi inquit, quòd si concessio Dominica iure Maioratus facta, sit feudalis, nepos patruo propter repræsentationem, quæ in feudis admittitur, præferendus sit: si verò non sit feudalis, præferri debet patruus: quia in hoc casu repræsentatio locũ non habet. Ex qua Bart. doctrina, & aliis pluribus resoluit Emmanuel Acosta in d quæst. patrui & nepotis. pag. 29 cum pluribus præced. & seq ꝙ bona quædam, quæ in regno Portugalliæ Reges nobilibus illius Regni donarunt, quę postea eisdem confirmata fuerunt, ea lege, vt illa iure Maioratus possiderent: prout in Regno Castellæ in bonis à Rege Henrico secundo donatis ex clausula sui testamenti factum fuit, ea inquam bona non nepoti, sed patruo deferenda sint.

¶ Quicquid autẽ in aliis Regiis donationibus dicendum sit, in Regia tamen donatione, seu cõcessione iure Maioratus facta, proculdubiò dicendũ erit dispositionem dictæ l 40. Tauri seruandam esse: cùm enim in illis donationibus iure Maioratus succedendum sit, consequens est, vt ea lex, quæ de Maioratibus loquitur, ea omnia comprehendat. Cui enim verba legis conueniunt, lex etiam ipsa debet conuenire. l. 4. §. toties cum simil. ff. de damno infecto.

¶ Nec obstat si dicatur mentem Principis in hac parte non conuenire cum mẽte Maioratus institutoris, ex rationibus quas paulò antè adducebamus: nam si bene id consideremus, potiùs ad mẽtem iuris, & legum de Maioratibus loquentium: quàm ad propriũ cõmodum dispositiones Principum referendæ sunt. l. ex facto cum simil. ff. de vulga. Imò quãuis ad proprium Principis cõmodum, ac obsequium dispositio Principis referenda esset: non est cur ex hoc censeamus eum à iuris regulis, ac generali Hispaniarum consuetudine in his Primogeniis deuiasse. Cum enim in personis ignotis in posterũ Primogenij institutio verificãda sit, nulla congrua differẽtiæ ratio assignari poterit, ex qua, potiùs de patruo, quàm de nepote Princeps confidat: cùm possit esse nepos patruo prudentior, & fortior, atque etiam ætate maior: prout pluries cõpertũ est. In quo casu nulla ratio particularis aduersus nepotem, & pro patruo in Regia donatione adduci potest. Ideoque ex hac tam leui coniectura à tam solidissimis ac firmissimis iuris principiis recedendum non erit.

¶ Similiter etiam non obstat, si dicatur quod in his donationibus Regiis iure repræsentatio admittenda non sit, cùm in eis iure hæreditario nõ succedatur, nã hæc regula in successionibus Primogeniorum triplici ratione nõ procedit, prout sup. c. præced. n. 40. cum seq. ostensum est. Quod præsertim extante decisione legum Partitarum & Tauri dicendum erit, ex quorum dispositione iam dubitari non potest, in quacũque dispositione iure Maioratus facta, repræsentationem admittendam esse.

¶ Septima cõclusio, ꝙ in Primogeniis nõ solùm in vltima voluntate, verùm etiam in cõtractu institutis repræsentatio, de qua in dict. l. 40. Tauri admittenda sit. Nam quãuis dicta l. Tauri dicat, *En la succesion del Mayoradgo*: quæ verba potiùs ad vltimam voluntatem, quàm ad contractũ referẽda esse videntur l. nihil aliud. ff. de verb. signi. verbum tamen, successio, genericè sumptum, tam successorem vniuersalem, quàm particularem: & tam successorem ex vltima voluntate, quàm ex contractu cõprehendit. l. fluminũ. §. adiicitur. ff. de damno infect. vbi glo. & communiter Scrib. id notant. l. 1. §. illud. cum similib. ff. quorum lega. Socin. qui id optimè declarat consil. 102. nu. 6. li. 3. l. in conuentionibus. vbi per Alciat. ff. de verb. sign. Idq́ue notissimum est. 14 15

¶ Quibus adiicitur, quòd Primogenitus viuo patre decedens spem sibi ex donatione competentem in filium suũ transmittere valeat, vt opinantur Oldral. consil. 224. nu. 28. in fi. referens in id Ioannem de Lauduno Abb. consi. 85. n. 2. & 3. lib. 1. Paulus consil. 164. nu. 7. lib. 2. Deci. consil. 443. nu. 30. Matth. de Afflict. in cap. 1. nu. 26. de successio. feu. & alibi sæpe Scribentes: idque ex eo quod superiùs diximus, & inferiùs dicem', ꝙ scilicet in omnibus dispositionibus iure Maorat' factis repræsentatio admittenda sit, apertiùs cõprobatur. 16

¶ Octaua cõclusio sit, dictam l. 40. Tauri nõ solum in bonis cuiuslibet Maioratus particularis, sed etiam in successione Regni intelligendã atq; accipiendam esse. Quod ex eisdem rationibus, quibus diximus de successione Maioratuũ legem secundam titul. 15. parti. 2. intelligendam esse, cõprobatur. Sicut enim ex Regni successione ad Maioratum argumentatio procedit: ita etiam è conuerso de Maioratu ad Regnum argumentari potest, vbi ratio differentiæ in contrarium non assignatur: prout supra lib. 1. cap. 2. n. 26. & cap. 3. nu. 1. cum seq. ostẽsum est, nec in casu de quo agimus ratio aliqua differentiæ de Regno ad Maioratum assignari poterit: prout etiam in ca. præcedenti. nu. 8. cum sequentib. ostendimus. 17

¶ Hoc autem quod prædiximus, quòd scilicet dicta l. 40. Tauri, in Regni successione procedat, nõ intelligendum est in eo solùm, quod disponit filio scilicet Primogenito in vita parentis defuncto, nepotem patruo esse prę̃ferendũ. Hoc namq; ex l. 2. titu. 15. part. 2. dispositum erat, nec ad hoc erat necessaria dictæ. l. 40. Tauri dispositio: sed in his etiam quæ de extensione repræsentationis in infinitũ, tam quo ad descendentiũ, quàm quoad transuersalium successionem ex illa deduximus: in quibus idipsum etiam in Regno dicendũ erit. Quod apertiùs in Regni Hispaniarum successione procedit: cùm non possimus tractare de successione transuersalium, qui à Rege Pelagio non descendant. Ex quo in eius successione cessabunt difficultates, de quibus supra in tertia conclusione tractauimus. 18

¶ Nona conclusio, ꝙ in feudo, Emphyteosi, priuata, vel Ecclesiastica, iure patronatus, anniuersario, familiæ iure Maioratus relictis, erit locus repræsentationi iuxta formã à dicta lege. 40. Tauri præstitutam. Cùm enim in his omnibus iure Maioratus succedendum sit, nulli dubium, nisi ꝙ in eis omnia ea, quæ in alijs Primogeniis disposita sunt, seruanda sint. Quod comprobatur ex his, quæ supra lib. 1. cap. 1. nu. 26. & 27. adducta sunt, vbi probauimus leges Regias de Maioratibus loquentes habere locum in iuris patronatibus, & anniuersariis, & similibus dispositionibus iure Maioratus factis. Idq́ue in specie. d. l. 40. Tauri verum esse censuit. D. Dida. de Couarru. in quæstionibus Practi. cap. 38. num. 13. versic. Ego verò vsque ad finem. 19

¶ Decima & vltima cõclusio, ꝙ in fideicommissis familiæ, vel aliis sub nomine collectiuo relictis, in quibus iure Maioratus succedendũ nõ est, « 20

„ non erit admittẽda repræsentatio eo ordine, quo
„ in dicta.l.40.Tauri in Primogeniorum succeſſio-
„ ne diſpoſitũ eſt, vt ſcilicet inter quoſcunq; tranſ-
„ uerſales, atque etiam in infinitum repræſentatio
„ procedat. Quod probatur ex verbis dictæ legis.
„ 40. Tauri, ibi. *En la ſucceßion del Mayoradgo.* Ex
„ quibus verbis comprehenditur, quòd ad hoc vt
„ habeat locum repræſentatio cum qualitatibus in
„ ea l. contentis, priùs conſiderandum eſt: an de
„ ſucceſſione Maioratus tractetur. Si igitur de Ma-
ioratus ſucceſſione non agatur, ſed de fideicom-
miſſo familiæ relicto, in quo iure Maioratus ſuc-
cedendum non ſit: videndum eſt, quid iura com-
munia circa hæc, quo ad fideicommiſſorum ſuc-
ceſſionem ſtatuerint: cùm id dict.l.40.Tauri de-
ciſum non ſit.

¶ Quain re animaduertẽdum eſt, q̃ glo.in l.cùm
ita legatur.§.in fideicommiſſo.verbo, *Proximo*. ff.
de lega.2. dixit in fideicommiſſi ſucceſſione ad-
mittẽdam eſſe repræſentationem, quam ea gloſ-
ſa in tranſuerſalibus, vſque ad filios fratrum re-
ſtringit. Cuius glo. opinionẽ ſequutus fuit Imola
ibidem, Corn.in l.fi.C.de verb.ſigni.nu.5. vbi in-
quit opi.dictæ gloſſ. eſſe ſeruandam in practica.
Idem Corn conſil.37.nu.6.lib.1.& conſil.24.nu.
32.lib.2. Soci.in l.fi cognatis.ff.de reb.dub.col.fi.
Alex.conſil.26.nu.13.lib.3. vbi hanc dixit magis
communem opinionem: quod etiam profitetur
ibi Carol.Molin.in addi. Magnalitera. C. dicens
opinionem dictæ glo.eſſe veram, atque cõmuni-
ter approbatam Gozadi.conſi.4.nu.31. Ant. Ru-
beus conſil.82.nu.5. Soci.Iuni.conſi.11.n.8.lib.1.
Qui etiam inquit opinionem illius glo. eſſe ma-
gis communem, eamq̃ magis communem ap-
pellat Tiraquel.plures in idẽ referens, de Primo-
ge.quæſt.40.nu.184.& nu.187.& Portius conſil.
52.nu.4. Cephal. conſil.16.nu.32.& conſil. 283.
nu.18. D. Dida de Couarru.in quæſtionibus pra-
ctic.quæſt.38.n.4.& Roland. Valle, qui latiſſimè
id proſequitur conſil.68.n.21. Acoſta in quæſtio-
ne patrui,& nepotis, pag 86.& Franc. Marzarius,
qui plura refert in ſuo Epitom.fideicommi.quæ-
ſtione.18. vbi inquit ita fuiſſe deciſum in Rota
Florentina. Thobias Nonius conſil.4.nu.6.7.

¶ Illius autem gloſſæ opinio fulcitur ſolidiſſimo
fundamento, ad quod non poteſt congruum re-
ſponſum aſſignari, q̃ ſcilicet in fideicõmiſſo fa-
miliæ relicto, eo ordine proximiores admittendi
ſint, quo ad ſucceſſionem ab inteſtato vocantur
& admittuntur.l.fin C.de verb.ſigni. Cùm igitur
ad ſucceſſionem ab inteſtato cum patruis nepo-
tes concurrant: conſequens eſt, vt idipſum in fi-
deicommiſſo familiæ relicto dicendum ſit. Idq̃;
proculdubiò ſequendum & amplectendum eſt:
quanuis glo.opi.reprobet Bal. Rapha. Cuma. Flo-
rianus de S. Petro in dict.§. in fideicommiſſo, &
alij quos refert Petrus de Peralta ibi ſuper gloſſ.
verbo *Proximo*. qui ibidem nu. 19. opi. gloſæ pro-
bat in fideicommiſſo vniuerſali, quo iure hæredi-
tario ſucceditur, illamq̃ improbat in fideicom-
miſſo particulari: ſed ego tam in fideicommiſſo
ſingulari, quàm particulari facto, familiæ, illius
glo opin. probo: cùm in vtroque eo ordine quo
in ſucceſſionibus ab inteſtato ſuccedendum ſit:
ex deciſ.tex.in d.l.fin.C.de verb.ſigni.

21 ¶ Vltimo autem loco illud prætermittẽdum non
eſt, quòd ſcilicet inter filios fratrum in his fidei-
cõmiſſis familiæ relictis, in quibus iure Maiora-
tus ſuccedendũ non eſt, repræſentatio admitten-
da non erit, quando ipſi inter ſe non autem cum
patruis ſuccedunt. Nam quanuis iure communi
conſiderato, filij fratrum inter ſe in ſtirpes, non
autem in capita ſuccedere debuiſſent, vt probari
videtur ex tex.in Auth.de hæred.ab inteſt.§.ſi ve-
rò neque colla.9. & ex tex. in §. huiuſmodi eiuſ-
dem Auth. iuncto verſic. Sed & ipſis. & ex tex. in
Auth. poſt fratres la ſegunda, in princ. C. de legi.
hæredi. per quæ iura hanc opinionem ſequutus
fuit Accurſius in Authen. ceſſante. C. de legitim.
hæredi. & in l. lege duodecim tabularũ. C. de ſuis
& legi hæredi. Cuius opinionem ſequuntur Dy-
nus, Cinus, Paulus, Corneus, & cõmuniter Scri-
bentes in d. Auth. Ceſſante. Faber in §. cæterùm.
inſt. de legi. agna. ſucce. nu. 3. vbi hanc dixit com-
munem opinionem. Eandem etiam dixit cõmu-
nem opinionem Nicola. de Vbal de ſucceſſ. ab
inteſta. 3. par. col. 1. Alexan. conſi. 55. n. 4. li. 4. vbi
Carol. Moli. in addi. idipſum profitetur. Tiraq. de
retract. lib. 1. §. 11. glo. 12. n. 5. vbi quamplures hu-
ius opinionis defenſores refert Anto. Gometius
qui plures etiam idipſum tenentes referens, hanc
opinionem communem eſſe profitetur in l. 8.
Tauri. nu. 12. Eandemq̃ dixit communem opi-
nionem Grego. Lopez in l. 5. ti. 3. par. 6. in verbo,
porcabeças.

¶ Hodie autem contraria opinio, imò q̃ filij fra-
trum ſuccedere debeant inter ſe in capita, & non
in ſtirpes, comprobata eſt ex deciſ. dict. l. 5. tit. 13.
part 6 quæ partitarum lex ſequuta fuit opi. Azo-
nis: ſicut frequenter leges partitarum eiuſdem
opinionem amplecti ſolent in ſumma. C. de legi. 22
hæredi. Quam ſequuti etiam fuerunt Iacob. Bu-
triga. Salice. & Bal. in dict. Auth. Ceſſante. & Ho-
ſtien. in ſumma. de ſucceſſo. ab inteſt. §. Viſo. An-
to. de Roſellis in tracta. de ſucceſſio. ab inteſt. nu.
101. cum plurib ſeq. vbi inquit hãc opin. eſſe ve-
ram ſicut Euangelium. Zaſius lib. 1. ſing. reſpõſo-
rum. capi. 7. Fortunius Garſia in l. Gallus. §. idem
credendum. n. 19 ff de liber. & poſth. D. D. de Co-
uarru. in Epit. ſucceſſio. ab inteſta. quod poſuit ad
fin. lecturæ, quam fecit ſuper tit. de teſtam. n. 8. &
plures alij quos refert Tiraque. dict. §. 11. glo. 12.
nu. 3. & 4. Eãque partitarum lex ex l. 8. Tauri cor-
recta non eſt: quanuis contrarium profiteatur, at-
que ex pluribus probare conetur Ant. Gometius
in dict. l. 8. Tauri. nu. 13. & 14. illa nanque lex nec
opin. Azonis improbat, nec reprobat, nec aliquid
quod illam contingat, diſponit: prout ex ea con-
ſtat apertiſſimè, & optimè aduertit. D. Didacus
de Couarru. in Epit. ſucceſſio. ab inteſta. nu. 7. ad
fi. Quod ſummè notandũ erit ad fideicommiſſa
familiæ relicta, in quibus iure Maioratus nõ ſuc-
ceditur: in his namque inter tranſuerſales ſolum
vſque ad filios fratrum cum patruis cõcurrentes
repræſentatio concedenda erit: in cæteris autem,
& in ipſis etiam filiis fratrum inter ſe ſucceden-
tibus proculdubio deneganda.

¶ Sed quoniam paulò ante diximus partitarum 23
leges frequenter Azonis opiniones ſequi ſolitas
eſſe, libet in hac parte errorem plurium diluere,
qui hinc dicere ſolent, Azonem fuiſſe vnum ex
Iuriſconſultis, qui legum partitarum collectionĩ
atque conſtitutionii interfuerunt. Id namque pre-
terquam q̃ ex hac ratione præcisè non probetur,
nec ab aliquo authore ſcriptum hucuſque fuerit,
impoſſibile eſſe apparet, conſiderato eo tẽpore,
quo leges partitarum factæ fuerunt: & eo etiam
tempore quo ipſe Azo mortuus fuit. Leges nam-

q ic parti

que partitarum, vt in horum librorũ præfatione
nume. 21. monſtrauimus, cœptæ fuerunt à Rege
Ferdinando. 3. qui cognomento ſanctus dicitur:
expeditæ autem & abſolutæ à Rege Alfonſo. 10.
eius filio, qui ſapiens cognominari ſolet. Rex au-
tem Ferdinandus obiit anno Domini. 1252. Quo
anno etiam regnare cœpit Rex Alfonſus. 10. eius
filius primogenitus: prout in Chronico eiuſdem
Regis Ferdinandi. c. fi. & eiuſdẽ Regis Alfonſi. c.
1. ſcriptũ extat. At Azo, obiit Bononiæ anno Do-
mini. 1200. prout conſtat ex inſcriptione, quę in 24
monumento eius appoſita eſt, q̃ conſtructum ap-
paret in eadem ciuitate Bononienſi ad viam pu-
blicã, prope turrim ſancti Seruatij, in hęc verba.

TRINITATI
AZONI IVRISCONSVLTORVM
NVMINI,

Anno Gratiæ. 1200. Hic tumulato in ſepulchro vetuſtate collapſo, ac inter rudera vix agnito Io. Franciſcus Aldrouandus Dictator, & Conſules Bononi. P. impenſa conciui ſuo B.M. memoriam poſuerunt. Anno ſalutis 1416. V. Idus Octobris.

Quod refert Fernandus Fichardus in vitis recen-
tium Iuriſconſultorum pagi. 128. Idq̃ue etiam
ex pluribus aliis authoribus, qui de tempore, quo
ipſe Azo floruit, meminerunt, cõprehendi pote-
rit. Ex quibus conſtat, non potuiſſe. Azonem le-
gum partitarum conſtructiõni intereſſe: cùm
Rex Fernandus tertius per triginta & quinque
tantùm annos regnauerit, vt habetur in eius
Chronico. capitu. 76. Iuxta cuius computationis
numerum eo tempore, quo Rex Fernandus ter-
tius regnare cœpit, quindecim retro annis iam
Azo mortuus, atque etiam ſepultus fuerat. Illud
autem tanquam veriſimilius credi, atque conie-
ctari poteſt, quòd vel aliquis Azonis diſcipulus
earundem legum collectioni interfuit, vel quòd
Iuriſconſulti, qui eidem operi conficiendo inter-
fuerunt, Azonis ſententias, tanquam ſolidiores
ſequuti fuerint: prout propè omnes Iuriſconſulti
eo tempore facere ſolebant. Quod mihi veriſimi-
lius videtur.

SVMMARIA.

1 Repræſentatio ex verbis ambiguis non excluditur.
2 Repræſentatio non excluditur ex coniecturis: niſi expreſſa & clara diſpoſitio ad id interueniat.
3 Diſpoſitum non dicitur illud, quod ex coniecturis comprehenditur.
4 Verba tunc & eo caſu reſtringunt diſpoſitionem ad caſum expreſſum.
5 Repræſentatio excluditur ex coniecturis, quæ ex verbis eliciuntur: ſi adeò præciſæ ſint, vt ad aliud referri non poſint.
6 Verba tunc, & eo caſu: qualiter intelligenda ſint.
7 Repræſentatio neptis, vtrum excludatur ex Maioratu fœminas propter maſculos excludente.
8 Repræſentatio neptis excluditur ex Maioratu, in quo fœminæ propter maſculos remotiores excluduntur.
9 Tex. in c. vnico. de eo, qui ſibi, & hæredibus ſuis declaratur.
10 Repræſentatio neptis non excluditur ex Maioratu admittente fœminas, in defectum maſculorum eiuſdem lineæ & gradus.
11 Repræſentatio vtrum excludatur ex eo: quòd Maioratus inſtitutor vocauerit proximiorem ad Maioratus ſucceßionem.
12 Verbum, proximus & verbum, proximior, idem ſunt.
13 L. ſi libertus præterito. §. 1. ff. de bon. liber. declaratur.
14 Iura libertorum ad hæredes iure hæreditario non tranſeunt.
15 L. Tutela. §. ſi duo. ff. de legi. tute. declaratur.
16 Repræſentatio: vtrum excludatur ex eo, quòd Maioratus inſtitutor præceperit, quòd ſuccedatur, ſalua gradus prærogatiua.
17 Repræſentatio gradum, nec alterat, nec corrumpit.
18 Repræſentatio vtrum excludatur ex vocatione filij Maioris.
19 Filius maior & filius Primogenitus idem ſunt.
20 Repræſentatio, vtrum excludatur ex vocatione filij Primogeniti ſuperſtitis.

Quando

Quãdo ex Maioratus institutoris peculiari dispositione, in eius successione representatio admittenda non sit.

CAPVT OCTAVVM.

VT autem vltimam legis. 40. Tauri partẽ interpretemur, id in hoc capite examinãdum supereſt, ex quibus ſcilicet verbis Maioratus inſtitutor repræſentationẽ ab eiuſdem Maioratus ſucceſſione excludere velle cenſendus ſit. Nam quòd ſi id diſpoſuerit, diſpoſitio eius ſeruanda, atque ſequenda ſit, eadem lege Tauri palam deciſum extat.

1 ¶ Illud autem in primis animaduertendum eſt, quòd ſcilicet ad hoc vt præfatæ legis diſpoſitio in hac parte ſeruãda ſit, requiritur quòd Maioratus inſtitutor id expreſsè ac dilucidè diſponat. Non enim ex verbis ambiguis, & quæ aliud inducere poſſint, à communi horum Regnorum obſeruatione, & legis partitarum & Tauri diſpoſitione recedendum erit, ex his, quæ ſupra iſto lib. c. 4. n. 32. cum ſeq vbi de excluſione fœminarum tractauimus, latiùs adducta ſunt. Quod apertiùs oſtenditur & probatur ex verbis dictę legis. 40. Tauri, dum in ea dicitur. *Saluo ſi otra coſa eſtuuiere diſpueſta por el que inſtituyo y ordeno el mayoradgo, que en tal caſo mandamos, que ſe guarde la voluntad del que lo inſtituyo.* Ex quibus verbis apertiſſimè comprehenditur, quòd ad hoc vt excluſio repræſentationis ex diſpoſitione teſtãtis inducatur, requiritur voluntas, quæ ex verbis ac diſpoſitione Maioratus inſtitutoris conſtet. Vbi igitur inuẽta fuerit voluntas Maioratus inſtitutoris, quæ ex eius diſpoſitione apertiſſimè comprehendatur, ſequẽda eſt: aliàs verò in caſu dubij ex legum diſpoſitione repreſentationem admittentium, Primogenium ipſum interpretandum erit.

2 ¶ Ex quibus verbis plures deducere ſolent, in caſu de quo agimus, non ſufficere, quòd voluntas Maioratus inſtitutoris repræſentationem excludere volentis ex cõiecturis comprehendatur: niſi ad id eius expreſſa diſpoſitio interuenerit. Quod probatur ex ſingulari doctrina Card. Alexan. in c. 1. nu. 10. de feud. Marchiæ, vbi præſupponens in ſucceſſione feudorũ repræſentationi locũ eſſe, reſoluit, quòd ſi quis contra feudorum naturam ex verbis conceſſionis inueſtituræ voluerit repræſentationem impedire, debet ad hoc oſtendere verba conceſſionis clarè & apertè contrarium diſponẽtia. Idipſum etiam opinatur Matth. de Afflict. in c. 1. in prin. nu. 18. verſi. Sed hæc concluſio. de eo qui ſibi, & hæredi. ſuis. vbi præſupponens lege Regia cautum eſſe, vt nepos patruo præferatur, inquit, quòd ad hoc, vt ex verbis inueſtituræ cenſeatur receſſum eſſe à Regni conſtitutione, debet hoc apparere per expreſſam Principis diſpoſitionem. Quod etiam in terminis d. l. 40. Tauri ex pluribus probat Petrus de Peralt. in Rub. ff. de hæred. inſti. verſic. Et ne id prætermittam. nu. 120. & ver. Si autem.

3 ¶ Quod comprobatur ex eo, quia non dicitur diſpoſitum eſſe illud quod ex præſumptione, aut coniecturis comprehenditur: prout inquit Dominicus in c. 1. §. licet. nu. 5. de procura. lib. 6. Carol. Molin. in conſuetu. Pariſ. tit. 1. §. 13. glo. 3. n. 7. verſi. In contrarium: vbi ad hoc allegat text. in l. ex facto. la primera. ff. de hæred. inſtituen.

4 ¶ Idipſum etiam apertius redditur ex verbis appoſitis in illa lege Tauri: dum in ea dicitur, *Que en tal caſo mandamos.* & c. Dum enim l. ipſa iam dixiſſet: *Saluo ſi otra coſa eſtuuiere diſpueſta por el que inſtituyo el mayoradgo.* Quod ſolùm ſufficeret ad eius legis perfectam diſpoſitionem, vt excluderet voluntatem illam, quæ ex præſumptionibus, coniecturis, ac veriſimilitudine elici ſolet, adiecit verba illa: *Que en tal caſo mandamos que ſe guarde la voluntad del que le inſtituyo*, ac ſi expreſſiùs dixiſſet, *Que en tal caſo*: ſcilicet, vbi præceſſit diſpoſitio expreſſa, & non in alio inſtitutoris voluntas ſeruanda ſit: id namque operantur verba illa, Tunc & eo caſu, vt ſcilicet reſtringant diſpoſitionem ad caſum expreſſum, nec ad alium ſimilem, vel habentem eandem rationem protrahatur. Quod dixit Bal. conſ. 57. lib. 2. ſecundum impreſſionem antiquam, atque etiam Ancharra. conſi. 357. quos ſequuti fuerunt quamplures. quos ſupra iſto lib. c. 5. nu. 67. nuncupatim citauimus.

5 ¶ Hoc tamen intelligendum eſt, niſi coniecturæ ex verbis ipſius diſpoſitionis comprehendantur. Tunc namque ſi ipſæ coniecturæ adeò præciſæ ſint, vt ex illis nihil aliud, quàm repræſentationis excluſio deduci poſſit ex eiſdem, à dict. l. 40. Tauri diſpoſitione recedi poterit. In hoc namque caſu etiãſi diſpoſitio ſpecifica, atque indiuidua non ſit, concurrunt voluntas, atque Maioratus inſtitutoris expreſſa diſpoſitio. Quod ſufficit ad hoc, vt dictæ l. 40. Tauri diſpoſitioni in vltima ſui parte locus ſit, cùm expreſſum, & euidens, atque manifeſtum dicatur illud, quod ex verbis diſponentis etiam coniecturaliter elicitur: prout ſupra. libr. 1. c. 17. num. 27. & ſupra iſto libr. c. 4. nume. 38. cum ſequentib. latiùs oſtenſum eſt. Idque ſatis probatur ex text. in l. Gallus. §. quidam rectè. ibi. *Vt eo caſu valeat, qui ex verbis concipi poſſit.* ff. de libe. & poſthu. vbi communiter Scribent. idipſum annotare ſolent, quod in terminis d. l. Tauri ſic in ſpecie ſentire videtur Pala. Ruui. in ead l. 40. Tauri. nume. 22. vbi quærens qualiter conſtabit de diſpoſitione teſtatoris contraria eidem legi, remittit ſe ad doctrinam Bal. in l. liberti, libertæque. C. de operis liberto. vbi ipſemet Bald. num. 18. quærens qualiter in caſu de quo agimus, cõſtare poſſit: an diſponens excluſerit repræſentationem, vel illam admiſerit, inquit, quòd aut ſciri poteſt intẽtio cõcedentis ex verbis, vel ex conſuetudine regionis, vel ex cõſuetudine cõcedẽtis, & tũc ſeruabitur quod actũ eſt. Idipſum etiã videtur ſentire idẽ Pala. Ruui. in l. 45. Tauri. nu. 29. atq; Dida. del Caſtillo in d. l. 40. in glo. verbo. *Diſpueſta.* vbi etiã remittit ſe ad dictam doctrinam Bald. Idq; etiam clariùs dixit Gregor. Lopez in l. 3. titu. 13. partita ſexta. in verbo. *Mugeres.* col. ſeptima. ad fin. verſic. Idemque dicendum eſt. Eamque opi. etiam amplecti videtur Illuſtriſſimus Dominus Didacus de Couarruuias in quæſtionibus practi. capit. 38. nume. 10. ad fin. vbi inquit, quòd ad excludendam repræſentationem in caſu dict. l. 40. Tauri requiritur diſpoſitio expreſſa, aut ita tacita, quòd in dubium reuocari non poſſit: idque verum mihi videtur. Dummodò coniecturæ ex quibus repræſentatio excludi prætenditur vrgentiſſimæ ſint, atque eius cõditionis, vt nihil aliud ex eis deduci valeat: aliàs autem legum diſpoſitio ſequẽda erit nec ab

nec ab eius diſpoſitione ex leuibus, aut incertis coniecturis recedi debet: quæ omnia cùm caſus contigerit, exactiſſimè expendenda erũt.

¶ Quibus non obſtant ea, quæ ſuperiùs adduximus, quòd ſcilicet, cùm in caſu de quo agimus, legis diſpoſitio contraria ſit, requiratur clara & expreſſa diſpoſitio in contrarium, vt ab illa recedi debeat. Illud namque expreſſum atque manifeſtũ dicitur, quod ex coniecturis quæ ex verbis diſponentis eliciuntur, comprehenditur prout ſupra iſto libr. c. 4. n. 38. cum ſeq. latiùs oſtenſum eſt.

6 ¶ Similiter etiam non obſtat ſi dicatur, quòd verba illa. *Que en tal caſo.* poſita in d. l. Taur. eiuſdem. l. diſpoſitionem ad caſum expreſſum reſtringant: nec ad caſus ſimiles, ſeu eandem rationem habẽtes, diſpoſitionem extendi permittant: nam quanuis ea opinio à viris doctiſſimis, de quibus ſuperiùs mentionem fecimus, probetur ab illa tamen diſcedunt. Alba. conſil. 51. num. 19. & Bello, Supputatio. libro primo. c. 17. & Zanchus in repetitio. l. hæredes mei. §. cum ita. ff. ad Trebellian. nu. 1048. quos refert Franc. Marzarius, qui etiam ab eadem opinione diſcedit, in ſuo Epito. fidecom. q. 24. Et quanuis ea opinio vera eſſet, huic tamen noſtræ ſententiæ non contradicit: lex namque Tauri inquit, quod quando aliter fuerit diſpoſitum ab inſtitutore, tunc & eo caſu ſeruetur eius voluntas. Quod verificatur, quando coniecturæ ex verbis eliciuntur: cùm eo caſu, vt ſuperiùs diximus, adſit eius voluntas, atque diſpoſitio.

¶ Hoc igitur præſuppoſito, reliquum eſt, vt ad quæſtiones hanc vltimam dictæ legis Taurinæ partem attinentes condeſcendamus. Primo autẽ loco dicendum ſe offert: vtrum quando fœminæ propter maſculos à Maioratus ſucceſſione excluduntur, eiuſdem legis diſpoſitioni locus non ſit: imò neptis à filio Primogenito relicta, à patruo maſculo excludatur: in qua quæſtione, vt in ea vera reſolutio habeatur, diſtinguendum erit. Nam aut in eo Maioratu fœmina propter maſculos etiam remotioris lineæ & gradus excluſa eſt: aut ſolùm excluditur propter maſculos eiuſdem gradus & lineæ.

8 ¶ In primo caſu dicendum erit, neptem propter patruum proculdubiò à Maioratus ſucceſſione excludendam eſſe. Cùm enim in eo Primogenio agnationis, atque etiã maſculinitatis ratio habita eſſe cenſeatur: ex eo conſequitur, maſculum etiam lineæ & gradus remotioris, atque in linea ſecundo, vel tertio genitorum cõſtitutum, fœminam propinquioris lineę & gradus, ac ex linea Primogenitorũ deſcẽdentẽ excludere. Nõ enim huius Maioratus inſtitutor tam lineæ & gradus propinquitatem, quàm maſculinitatem & agnationem conſiderare voluiſſe, cenſendus eſt: quæ maſculinitatis qualitas non poteſt à nepte repræſentari, Bart. cõmuniter ſequutus in l. liberorum. nu. 13. ff. de verbo. ſignif. iunctis his, quæ ſupra. c. 6. n. 49. latiùs adduximus: qua ratione hanc ſentẽtiam veriorem eſſe opinatur Barto. communiter etiam ſequutus in l. cùm auus. ff. de condi. & demonſtra. n. 4. illamque probat tex. qui ſic intelli-

9 gẽdus eſt in c. vnico de eo, qui ſibi, & hæred. ſuis. ibi. *Quia non patet locus fœminæ in feudi ſucceſſione, donec maſculus ſupereſt ex eo, qui primò de hoc feudo fuerit inueſtitus.* Qui tex. loquens in feudo ex cuius natura fœmina extãtibus maſculis, etiã remotioribus, non ſuccedit, ad Maioratus vbi fœmina propter maſculos remotioris lineæ & gradus ab eorũ ſucceſſione excluditur, ex identitate rationis adduci poteſt: non autem vbi ſolum in eadẽ linea & gradu maſculi fœminis præferuntur, vt cõmuniter in omnibus Maioratibus contingere ſolet: prout aliqui terminos æquiuocantes facere ſolent. Per quem tex. id verum eſſe cenſuerũt Socinus in d. l. cùm auus. nu. 80. Ancharra. conſi. 159. & conſi. 359. Abb. conſi. 57. nu. 6. lib. 1. Bald. conſi. 137. lib. 2. Pariſi. conſ. 9. nu. 31. lib. 1. & iterùm conſi. 72. nu. 5. lib. 4. Carol. Ruin. conſi. 9. n. 4. lib. 1. Cephalus conſi. 30. n. 47. cum ſeq. li. 1. & conſ. 258. n. 17. eo volu. Ferretus cõſi. 108. n. 2. & alibi ſępe Scriquorum plures & alij, etiam qui de his æquiuocè loquuntur in hoc caſu, & in his terminis intelligendi ſunt. quęſt. noſtra vbi. donatarius reliquit. illã decidit, quod nihil ad caſum de quo agimus.

¶ In ſecundo caſu, quando ſcilicet fœminæ ſolum propter maſculos eiuſdem lineæ & gradus à Maioratus ſucceſſione excluduntur, dicendũ erit, eo caſu, neptem ex filio maſculo Primogenito relictã, patruum à Maioratus ſucceſſione excludere. Quod probatur euidentiſſima ratione: cùm enim etiam in hoc Maioratu fœmina non poſſit niſi à maſculo eiuſdẽ lineæ ac gradus excludi cõſtat in caſu de quo agimus, neptem à patruo nullo pacto excludi poſſe: cùm ipſa ſit in linea recta Primogenitorum conſtituta: filius autem ſecundogenitus non: quamobrem neceſſariò debet à nepte præcedi. Quod verum eſſe profitentur Petrus de Bellapertica in l. pater filiũ. §. quindecim ff. de lega. 3. nu. 13. verſi. In cõtrarium tamen. Bal. n. 5. & Paul. n. 4. in l. venia. C. de in ius vocan. Paul. in l. maximũ vitium. C. de liber. præter. n. 2. Neapoda. in conſti. Neapoli. ti. de ſucceſſio. ab inteſt. verſ. Ex maſculis. qui id optimè declarat. And. de Yſern. d. c. 1. de eo qui ſibi & hæred. ſuis. n. 2. Præpoſi. in c. 1. n. 10. de feudo Marchiæ. Corneus cõſi. 199 n. 37. li. 2. & conſ. 230. n. 8. li. 3. Deci. cõſi. 568. n. 3. & 4. Matth. de Afflict. in c. 1. in prin. de ſucceſſ. feud. n. 76. & 77. cum ſeq. & in c. 1. de iſtat. ſucce. feu. à nu. 20. vſque ad nu. 56. Carol. Ruin. conſil. 143. n. 8. li. 2. & conſil. 144. n. 2. lib. 2. Pala. Ruios in rep. Rub. de dona inter vir. & vxo. §. 69 n. 29. Ioan. Lecerier de Primog. q. 25. & 26. Carol. Molin in conſue. Pariſi. tit. 1. § 12. glo. 1. nu. 2. Tiraq. de Primoge. q. 14. n. 3. 4. & 6. D. Dida de Coruarr. in quæſtionibus practi. c. 38 nu. 8. Thom. Gramma. deciſ. 1. n. 16. & 28. Gozadi. conſi. 4. nu. 15. Aymon. conſi. 67. n. 4. Pariſi. conſil. 41. nu. 79. lib. 3 vbi etiã n. 81. iſtam communem opinionem eſſe profitetur, idque probat tex. in l. 2. tit. 15. par. 2. & l. 9. tit. 13. parti 6. & l. 4. titu. 4. parti. 3. ſicque hæc omnia intelligenda ſunt: niſi ex aliis coniecturis conſtet fœminam eſſe excludendam propter maſculum, etiam lineæ & gradus remotioris. Tunc enim obſeruandum erit illud, quod paulò antè dicebamus: atque hoc etiã pacto accipienda ſunt ea, quæ circa hæc ſcripſerunt Peralta in Rub. ff. de hęred. inſti. n. 126. verſ. Videbatur præter ea. cum ſeq. Anto. Gometius in l. 40. Tau. nu. 62. & nu. 63. Grego. Lopez in l. 3. tit. 13. part. 6. in glo. ver. *Mugeres.* col. 7. & Matth. de Afflict. in c. 1. nu. 40. de natu. ſucceſſ feu. & Soci. Iuni. conſi. 1. nu. 59. lib. 1. & plures alij Scriben. Quorum opinio in prælatione maſculorum ordinaria procedere poſſe non videtur.

11 ¶ Secundo etiam loco reſoluendum ſe offert: vtrum in Primogeniis, in quibus diſpoſitũ eſt eorundem ſucceſſionem proximiori cognato, ſeu agnato

agnato esse deferendam repræsentationi, de qua in d.l.40. Tauri locus sit: an ex eorum verborum appositione ea exclusa esse censeatur. In qua quæstione plures ex Scribentibus dicere solēt, ex his verbis repræsentationem excludi, per text. qui id apertis verbis probare videtur in l. libertus præterito. §.1. ff. de bon. libert. Per quem text. in fideicommisso relicto proximiori ex familia non esse locū repræsentationi opinātur Angel. in §. cùm filius. in fi. instit. de hæred. qui ab intesta. deferūtur. Ias. cons. 215. col. pen. li. 2. Parisi. consi. 30. n. 58. li. 2. & consil. 37. n. 57. eod. lib. D. Dida. de Couarr. c. 38. n. 4. versi. Tertiò ad intellectum gl. & Acosta, qui plura refert in quæstione patrui & nepotis. pagi. 130. Anto. Gometius in l. 40. Tauri, nu. 41.

¶ Hæc autem opinio in Hispanorum Primogeniis procul dubiò non procedit. In eis namque semper debet succedere proximior, tam ex ipsorum Primogeniorum natura, quàm ex iuris dispositione, ex text. in l. 2. tit. 15. parti. 2. Et nihilominus in eis locus est repræsentationi, ex decis. tex. in d.l.40. Tauri. Ideoq; quoad Primogeniorum successionem non est cur de hac opinione post decis. d.l.40. Tauri dubitandum sit. Si enim ex his verbis repræsentatio in Primogeniorum successione excluderetur, nullum penè esset Primogenium, in cuius successione repræsentationi locus esse: cùm quasi in omnibus ea verba apponi solita sint. Quod satis legis. 40. Tauri verbis ac menti repugnaret.

¶ Imò nec etiam in fideicommisso relicto familiæ, ea opinio procedere potest: siquidem ex verbo proximiori in fideicommissis familiæ relictis repræsentatio vsque ad filios fratrum non excludatur. Quod probatur ex tex. in l. fina. C. de verb. sig. vbi in fideicommisso relicto familiæ, in quo proximior succedere debet, ex decis. tex. in l. cum ita legatur. §. in fideicommisso. ff. de leg. 2. disponitur seruandum esse ordinem successionis ab intestato: qui ordo est, vt repræsentatio inter descendentes in infinitum, inter transuersales verò vsque ad filios fratrum admittatur. Cùm igitur in fideicommissis familiæ relictis is ordo seruandus sit, necessariò dicendum est, in ea successione repræsentationi, prout in successionibus ab intestato, locum esse.

¶ Idipsum probatur ex sententia glo. in d. l. cùm ita legatur. §. in fideicommisso, verbo, *Proximo*, vbi glo. relata ad text. inquit, quòd quādo hi, qui proximo gradu procreati sunt, ad fideicommissum vocantur, in fideicommissis familiæ relictis, admittitur repræsentatio. Cuius glo. opi. communem & veram esse, in c. præced. nu. 20. ostensum est. Si igitur ea opi. quando in fideicōmisso is qui proximo gradu constitutus est, ad eius successionē inuitatur, communis ac vera est idipsum necessariò, in casu, de quo agimus, dicēdū erit: cùm inter hæc verba, proximior, & proximus nihil distet, imò idipsum sit dicere, in hoc fideicōmisso succedat, qui proximo gradu procreatus est: vel succedat is, qui proximiori gradu procreatus est. Proximo namque proximior esse nō potest, cùm proximus sit quem nemo antecedit. l. 2. §. hæreditas. & §. legitima. ff. de suis & legi. hæredi. l. 1. §. proximus. ff. vnde cognati. l. proximus. cum simil. ff. de verb. sig. Verbū namq; proximū, est superlatiuum eius, quod propè, dicitur cuius cōparatiuum est, propior. Ideoque dicēdum est, proximum idem esse, quod proximiorem: prout notant Bald. consil. 146. col. fi. lib. 2. atque ex pluribus satis ingeniosè atq; eruditè id probat Tiraq. de retract. Lignagier. §. 11. glo. 1. n. 1. Ideoq; hæc differētia nō rectè iuxta verborū proprietatē à præfatis authoribus cōsideratur: cùm approbantes opi. glo. in d. §. in fideicommmisso. vbi verbum, proximo, appositū est, ab eius sentētia in casu de quo agimus dissentiant: etsi verè vterque casus idem sit, nec possit de vno ad alium differentiæ ratio assignari.

¶ Nec obstat decisio tex. in d.l. si libertus præterito. §.1. ff. de bon. liberto. Quia ratio quare in ea. l. repræsentationi locus non datur, nō est, quia hæreditas liberti pertinet ad proximiorem: sed quia ea successio eius qualitatis est, vt in ea repræsentatio non admittatur, ex eo, quòd proximiori ius ipsum patronatus non iure hæreditario defertur. Ideoque cum in his, quæ iure hæreditario non capiuntur repræsentatio admittenda non sit, vt sup. isto lib. c. 6. n. 40. ostensum est: non mirū si ipsum ius patronatus, & per consequens liberti hæreditas, quæ ab illo pendet, ad nepotem, mortuo parente, non transierit, quòd autem iura libertorum ad hęredes iure hereditario non transeant, probat tex. vbi Bart. n. 3. & 4. Alex. num. 1. & communiter Scrib. id notant in l. si patroni. ff. ad Trebel. Paul. n. 4. in l. quia perinde. §. restituta. ff. eod. tit. quem legit simul. cum l. quanuis. ff. eod. atque Alex. ibidem. nu. 3. & alij quos supra lib. 1. c. 24. n. 6. citauimus. Ideoque verba illius. l. ibi. *Quia ad proximum quemque*, sic intelligenda sunt, quòd scilicet proximus quisque in eo casu succedere debeat, qui proximus est filius, non autem nepos: cùm in materia de qua in eadem. l. agitur repręsentationi locus non sit: in materia autem repræsentationem admittenti, prout est materia Primogeniorum, nulli dubium, nisi quòd illa verba repręsentationem non excluderent. 13

¶ Quod etiam comprobatur ex eo: quia si tex. in le in materia, in qua iure hæreditario succeditur, intelligendus esset, probaret aliud: quod D D. superiùs citati nunquam censuerunt, nec etiam cogitarunt, quòd scilicet in materia, in qua iure hæreditario succeditur, repræsentatio admittenda non sit, quando proximiori hæreditas delata est. Quod esset contra omnia iura dicentia, in successione hæreditaria ab intestato, repræsentationem admitti: etiamsi ea successio proximiori deferenda sit. Cùm igitur tex. ille in successione, quæ iure hæreditario capitur, non loquatur: ex eo cōsequitur, non ex verbo proximiori repræsentationem excludi: sed ex eo, quòd successio, de qua ibi agitur non sit eius qualitatis, vt in ea repræsentatio admittenda sit: etiamsi verbum illud proximiori deficeret, qui est verus ac sing. intellectus ad text. in d.l. si libertus præterito. §.1. ff. de bon. liberto. & etiam ad tex in l. tutela. §. si duo. ff. de legiti. tutel. Eaque iura sic intellexerunt Nicolaus de Matarellis in l. fin. C. de iurisd. omn. iudi. & Bald. in l. liberti, libertæque. n. 18. ff. de oper. liberto. & alij, quos supra, c. 6. nu. 40. citauimus. 14 15

¶ Tertiò etiam controuerti potest: vtrum si Maioratus institutor præceperit, quòd in eo succedatur, salua gradus prærogatiua, ex hoc censeatur repræsentationē excludere voluisse. In qua quæstione dicēdum videtur, quòd sic: quod probatur est tex. in Auth. defuncto. C. ad Trebel. vbi disponitur, quòd quando in aliqua hæreditate succedēdum est, salua gradus prerogatiua, in ea successione repræsentatio nō admittitur, per quem text. id 16

verum

verum esse profitentur Paul. & Raphael. Fulgo. & communiter Scriben. ibidem. Curtius Iun. in l. 2. n. 15. C. de success. edicto. Deci. consil. 408. nume. 12. cum sequentib. Parisi. consil. 37. num. 57 libro. 2. D. Dida. de Couarr. in quæstionibus practi. cap. 38. num. 4. versicu. Quartò vbi fideicommissum. Curtius Iuni. consil. 154. num. 9. Gozadi. cons. 4. nume. 33. Aymon. consil. 67. nume. 5. Peral. in l. cùm ita legatur. §. in fideicommisso. num. 19. ff. de lega. 2. Aluarus Velascus Lusitanus in quæstionibus iuris Emphyteoti. quæstio. 50. nu. 37. Francis. Marzarius in Epito. fideico. q. 32. & plures aliquos refert Portius cons. 54. n. 25.

¶ Cæterum hæc Scrib. sententia, quæ proculdubiò communis est, non adeò firma atque indubitata est, vt ab illa facilè discedi non possit: quia cum nepotes, & pronepotes, & alij inter descendētes, & filij fratrū ex repræsentatione inter trāsuersales, gradum ascendentium, vel parentum repræsentent, rectè dici poterit, in eorum admissione seruari gradus prærogatiuā, sicut in successione ab intestato seruari solet. Quando enim remotior admittitur ex repræsentatione, non dicitur gradus corrumpi, nec alterari, sed repræsentari, vt dixit Bald. in l. 1. C. de secund. nupt. nume. 7. Alex. consil. 26. nu. 13. lib. 3. Rolandi à Valle, qui plura refert consi. 38. n. 8. lib. 4. Portius consi. 54. nu. 14. Ex quibus hanc opinionem aduersus communem constanter defendunt Soci. Iuni. cons. 126. nu. 12. & 13. libr. 1. & Porti. cons. 54. n. 14. 17

¶ Sed quanuis communis opinio in fidecommissis familiæ relictis seu in aliis successionibus, quæ non iure Maioratus deferuntur, admittēda foret, in Primogeniorum autem successione admittenda non videtur: imò credimus, ea non obstante, adhuc repræsentationi locum esse. Cùm enim linea. Primogenitorum cæteras lineas præcedere debeat, etsi descendētes ex illa in gradu remotiori constituti sint, vt pluries in duobus capitibus præcedentibus ostēdimus, consequens est, vt nullo pacto prærogatiua gradus possit lineæ prærogatiuam infringere, cùm linea, vt ibidē, atque supra isto lib. c. 4. nu. 13. ostendimus, primo loco in Primogeniorum successione considerāda sit. Poterunt autem verba illa intelligi, vt prærogatiua gradus inter eos, qui in eadem linea cōstituti sunt seruetur, non autem inter eos, qui in potiori linea inueniuntur. Hi namque debent cæteros, ex alia linea procedētes præcedere: & si ab eis in gradus proximitate præcedantur, vtcunque autem sit, ex his verbis, quæ nimis generalia sunt, possuntque diuersimodè intelligi, atque præcisè repræsentationem non excludunt à dispositione dictæ leg. 40. Tauri recedendum esse non videtur tametsi propter huius articuli difficultatem id non præcisè verum esse profiteamur. 18

¶ Quarto, etiam loco controuerti poterit vtrum ex his verbis, scilicet *succedat filius Maior natu*, repræsentatio exclusa censeatur, vbi filius secundogenitus, nepote ex filio Primogenito relicto, natu maior est. Quia in re videtur dicendum, quòd sic. Quod ex eo probatur: quia Maioratus institutor qui dixit, quòd succedat filius maior natu, cēsetur solùm prærogatiuā ætatis cōsiderare quanuis secus dicendum sit, in eo, qui dixit Succedat filius Primogenitus. Is namque solam qualitatem ac lineam rectam Primogenituræ cōsiderasse videtur, quam differentiam inter vocationem filij maioris natu, & vocationem Primogeniti assignarunt Alex. consi. 4. nu. 13. versi. Item iura & rationes. lib. 4. Pala. Ruui. in rep. Rub. de dona inter vir. & vxo. §. 69. in fi. Tiraquellus. de Primogen. quæ. 40. nu. 160. Alciatus Parergo. lib. 8. capite. 15. Idque etiam in terminis Maioratus loquens sic resoluit Acosta in quæ patrui, & nepotis. pagi. 12. ad fin.

¶ His autem non obstantibus dicendum erit ex his verbis in Hispanorum Primogeniis repræsentationem non excludi. Si enim id benè consideremus nulla differentia inter verbum hoc filius maior & filius Primogenitus potest assignari: imò verè vtrumque verbum idem significat, quod dixit. Bald. in l. cum antiquioribus. C. de iure. delib. num. 11. versiculo. & primò præmitto, vbi inquit, quòd filius primogenitus idem est, quòd maior, vel primò natus. Abb. cons. 85. num. 3. & 5. lib. 2. Soci. in l. si cognatis. nu. 5. ff. de reb. dubiis. Barba. cons. 29. & 11. lib. 2. Parisi. cons. 72. n. 90. lib. 4. Pala. Ruui. in rep. Rub. de dona inter vir. & vxo. §. 69. n. 21. Io. Lecerier de Primoge. lib. 1. q. 2. nu. 2. & 3. Tiraq. de Primoge. q. 1. nu. 12. D. Dida. de Couarr. in quæstionibus pract. c. 38. n. 6. versicu. Etenim quibus adiicienda sunt, ea, quæ supra li. 1. c. 1. n. 1. adduximus, probantes Maioratum, atque Primogenituram idē esse. Idq; verissimum est. 19

¶ Quintò & vltimò superest discutienda alia ardua atque difficillis quæstio, vtrum scilicet ex vocatione facta in Maioratu de filio Primogenito superstite, hoc est, *Del hijo mayor que fincare vivo al tiempo de la muerte del vltimo posseedor*, censeatur exclusa repræsentatio: adeò, vt filius secundogenitus superstes, nepoti ex filio Primogenito in vita vltimi possessoris, mortuo relicto præferendus sit. In qua quæstione aliqua tantùm pro vtraque parte in medium adducemus, illam ex professo nec discutientes, nec resoluentes: cùm in simili casu pendeat lis satis controuersa.

¶ Quod autem ex his verbis repræsentatio exclusa esse censeatur, probari videtur ex eo, quòd Maioratus institutor ex his verbis noluerit Primogenitum simpliciter ad Maioratus successionem inuitare, nec demōstrare: sed illum solùm, qui tempore mortis vltimi possessoris Primogenitus superstes inueniretur. Quamobrem etsi in omnibus Maioratibus regulariter nepos filium secūdogenitum excludat: id in Maioratu, in quo verba hæc appositā sunt, locum nō habet: cùm qualitas Primogenituræ non fuerit vllo tempore radicata in Primogenito, nec secundogenitus exclusus: imò filius secundogenitus verè filius Primogenitus superstes dici poterit: non Primogenitus, qui nō superuixit. Quibus rationibus, & etiam aliis in simili vocatione de filio superstite facta, nepotem ad filij secundogeniti exclusionē ex repræsentatione parentis admittendam non esse: imò ipsum fore à filio secundogenito excludendum, verum esse censuit glo. in l. qui plures, verb. *Ad superstites* ff. de vulg. cui est alia consimilis in l. Lucius. § pater puerum. verbo, *Pertinere*. ff. ad Treb. & alia in l. cùm quidam. verbo, *Hæredes eius*. & in verbo. *Notat*. ff. de leg. 2. & alia in l. hæredes mei. §. peto. verbo, *Suscepisset*, & verb. *Vel vni*. ff. ad Treb. Idipsum etiā voluit Azo in summa. C. de his, qui an. aper. tabul. n. 3. vbi etiam Goffredus Doctor antiquus: idipsum annotauit Bal. in l. quidam elogio. num. 23. C. de iur. deliber. vbi Paul. nu 6. idem Bald. consilio. 435. fina. verb. lib. 4. Ancharra. consilio. 426. num 3. idem Ancharra. consil. 390. numer. 1.

Corneus

Corneus cõsilio. 290. num. 2. cum sequentib. lib. 4. cõsiderato summario eiusdem cõsilij: quamuis ipse non fundet decisionem suam in verbo, superuiuentes. Idem Corn. consil. 248. num. 3. & 4. lib. 1. vbi singulariter id declarat, & quamuis posteà cõtrarium resoluat, illud efficit aliis rationibus, quæ hanc opinionẽ nõ contingunt: ideoque hoc dictum illæsum remanet: idem Corneus cons. 143. n. 9. lib. 3. & consil. 182. nu. 6. lib. 2. Bertran. consi. 156. lib. 6. secundum nouissimam impressionem, per totum cons. idem consil. 186. lib. 4. Cuma. cõsil. 222. n. 2. Alex. consi. 4. n. 1. lib. 4. Idem Alex. cõsil. 30. n. 2. cum seq lib. 2. idem Alex. consil. 204. n. 3. eod. lib. & consi. 109. nu. 4. lib. 7. Soci. consi. 76. n. 6. lib. 3. Franc. de Arcti. in d. l. qui plures, quam legit simul. cum l. si plures. ff. de vulga. nu. 3. Alex. post Rapha. Cuma ibidem, in d. l. hæredes mei. §. peto. n. 5. ff. ad Treb. Alex. in §. cùm ita, eiusdẽ leg. hæredes mei. n 6. atque ibidem Franc. de Ripa. n. 59. Roma. in l. qui patri. nu. 12. ff. de acquir. hæred. vbi Alex. n. 15. Ias. consi. 29. per totũ consi. & maximè col. fin. versi. Septimò, & vltimò. lib. 3. Deci. consil. 79. nu. 1. & 2. & melius consil. 287. nu. 13. & consi. 299. n. 15. Soci. in l. si cognati. n. 5. ff. de reb. dub. vbi Iacob. Sadoletus col. 2. idipsum profitetur Carol. Ruin. consi. 181. n. 2. li. 2. idẽ consi. 169. n. 7. eodẽ lib. idem consil. 101. n. 10. eodẽ lib. idẽ consi. 139. n. 14. & 15. lib. 3. Curtius Iuni. qui latè & notabiliter id prosequitur consil. 57. nu. 9. cum seq. idem consil 69. n. 2. cum seq. idem consi. 161. nu. 16. idem in l. 2. n. 14. C. de succe. edicto. Anto. Rube. cons 40 nu. 9. Soci. Iuni. consil. 14. n. 10. lib. 4. vbi n. 7. inquit hanc opinionem esse communiter receptam, & ab ea non esse recedendum. Idem Soci. Iuni cõsil. 30. n. 7. eod. lib. vbi idipsum profitetur. Quod etiam in aliis consil. repetere solitus est, Augusti. Beroius cõsil. 97. n. 9. li. 2. Riminald. consi. 27. n. 1. lib. 1. Gozadi. consil. 29. nu. 17 & 33. Paul. Parisi. cons. 37. nu. 46. cum plurib. seq. lib 2. vbi latissimè prosequitur materiam, idem consil. 9. n. 19 & 23. cum seq. eod lib. idem cons. 63. num. 4. cum seq. lib. 3 idẽ consi. 2. n. 14. lib. 3. Chassan. consil. 53. nu. 10. Alciat. consil 99. nu. 18. idem Alciat. consil. 585. n. 5. Natta. consil. 551. n. 25. lib. 3. Philippus Portius consil. 8 n. 32. 39. & 49. & 50. idem consil. 15. nu. 23. & 25. cum plurib. sequenti. idem in lib. communium opinio. regula. 33. versi. Quartò limito: & iterũ in versi. Septimò limito. idem consil. 9. n. 2. & 4. vbi inquit hanc esse communem opinionem Iacobus Mandellus cons. 60. nu. 12. & 13. Aluarus Vaez. in quæstionibus iuris Emphyteoti. 1. par. quęstio. 50. nu. 16. & nu. 40. Acosta in quęstione patrui & nepotis, pagi. 28 versi. Concludo itaque. Anto. Gabriel. lib. 4. communium opinionum, tit. de fideicom. conclu. 3. nu. 8. pro quorum opinione facit tex. in l. cùm pater. §. hæreditatem. in 1. ff. de leg. 2. iuncta expositione Accursij, Dyni, Alberici, & aliorum Scriben. ibidem, & text. iuncta gl. in l. generali capite. §. filios ex Seio. ff. de vsufru. leg. l. quoties. la primera. ff. de reb. dub. l. hæredes mei. §. cùm ita. ff. ad Trebel.

¶ Contrariam autem sententiam, imò quòd ex his verbis repræsentatio exclusa non censeatur, ex eo, quòd hæc conditio à iure insit: vel ex eo, quòd etiam filio apposita, in nepote, patre præfuncto, verificetur: responderunt Roma. consi. 56. num. 2 & 3. Ægidius à Bellamera. decis. 725. Rapha. Cuma. consi. 13. Fulgo. consil. 15. num. 13. Corneus consil. 57. num. 6. lib. 1. idem consi. 207. lib. 2. num. 13. Alex. in l. qui patri. ff. de acquir hęred. nume. 13. idem Alex. consil. 9. nu. 1. & 2. lib. 1. vbi Carol. Moli. in addi. idipsum profitetur. Barba. in addi. ad Bald. in l. cum antiquioribus. C. de iure. delibe. super nu. 11. verb. Constat. Ias. consil. 134. col. fi. lib. 4. Decius consi. 379. nu. 2. Crottus in rep. l. reconiuncti. num. 117. ff. de leg 3. Ruinus consil. 179. numer. 9. lib. 2. idem consil 79 nume. 13. lib. 3. idem consil. 130. n. 3. lib. 3. Riminal. consil. 78. num. 7. libr. 1. Grattus consil. 7. nume. 15. & consi. 8. nu. 1. cum sequentib. lib. 1. Soci. Iuni consil. 116. num. 11. 19. & 23. & num. 29. lib. 1. Tobias Nonus cons. 4. n. 14. 15. Paris. consil. 36. nume. 10. lib. 2 idem consil. 76. nume. 12. lib. 2. idem consil. 78. numer. 5. & 9. eod. lib. & consil. 36. numer. 14. eodem libro, idem consil. 5. numero. 35. & 44. & 45. lib. 3. & consil. 50. nu. 34. eod. lib. Aymon Crauета consil. 306. num. 3. idem in l. cùm filiofamiliàs. nu. 261. & num. 352. & num. 354. ff. de lega. 1. Hiero Zanchus in l. hæredes mei. §. cùm ita/num. 219. & 220. ff. de Trebel. Idque in propriis terminis Hispanorũ Maioratuum sic concludunt, atq; resoluunt Abb. d. consil. 85. li. 1. Roma. consil. 29. Paul consil. 164. lib. 2. Bologni. consil. 62. col. 6. in fin. cum sequent. Bellamera. d. decis. 723. nu. 16. & 17. cum sequen. Barba. consi. 10. lib. 2. & in addi. ad Bald. in d. l. cum antiquioribus. C. de iure delibe verbo, Constat. Quòd quando ex aliquibus coniecturis constat, disponentem non solùm filium superuiuentem sed omnes illius descendentes ad successionem inuitasse: omnes superiùs citati id apertiùs procedere profitentur.

¶ Pro eadem etiam opinione adduci solet. l. 2. titu. 15. parti. 2. vbi ad Maioratus successionem vocatur filius Primogenitus, cum hac adiectione, *Despues de la muerte de su padre*, & nihilominùs inquit lex, quòd eo defuncto, nepos, excluso patruo, ad Regni successionẽ admittẽdus sit. Ex quibus, & aliis pluribus, quę pro vtraque parte adduci possent; hæc quæstio dubia redditur. Dubium autem iam ex eo præsertim pendet: vtrum stantibus legibus partitarum & Tauri, hodie ex his verbis repræsentatio ex eisdem legibus introducta, excluſa censenda sit; cùm l. Tauri vt superiùs annotauimus, requirat expressam dispositionem, ac voluntatem institutoris ad hoc, vt repræsentatio excluſa censenda sit, nec ex verbis dubiis debeat à legum sententia discedi. Nos autem quia, vt prædiximus, lis super his versatur, ad eius resolutionem vlteriùs non progredimur. Et hæc ad dictæ legis. 40. Tauri interpretationem dixisse sufficiat. Sed quoniam super his & aliis quæ in duobus capitibus præcedentibus diximus, plerunque lites difficillimæ versari solent: cùm ea in forensem controuersiam deuenerint, de illis deliberandum erit, aduerte ne decipiaris, quòd ea quę in hoc capite & duobus precedentibus diximus, potius disserendi, quàm resoluendi gratia data fuerunt: cum enim dubia hæc noua atque difficillima sint, earum decisionem ac præcisam resolutionem in sequentem editionem reseruauimus.

SVMMA-

SVMMARIA.

1 Proximitas in descendentibus vltimi possessoris ab ipso vltimo possessore, absque vlla contradictione consideranda erit.
2 Proximitas vltimi possessoris consideranda non est, nisi proximior à familia primi Maioratus institutoris procedat.
3 Proximitas inter transuersales vltimi Maioratus possessoris: vtrum ab ipso, an à primo institutore consideranda sit.
4 In Maioratibus non agitur de successione vltimi possessoris: sed primi institutoris.
5 Maioratus institutor censendus est sibi proximiores cæteris præferre.
6 Proximitas tempore mortis eius, qui fideicommissum reliquit, consideranda est.
7 In fideicommisso relicto familiæ succedendum est, secundum ordinem successionis ab intestato.
8 Proximitas in successione feudi respectu primi authoris consideranda est.
9 Legatum factum cognatis, de cognatis testatoris intelligendum est.
10 Verba, quæ possent referri ad testatorem, & ad grauatum, ad testatorem referenda sunt.
11 Proximitas in successione ab intestato, respectu vltimi morientis consideranda est.
12 L. cum ita legatur. §. in fideicommisso. ff. de lega. 2. declaratur.
13 Proximitatem considerare in Maioratus successione, à primo institutore esset impossibile, vel summè difficile.
14 Proximitas in feudis consideratur respectu vltimi admissi.
15 Proximitas in Regni successione consideratur ab vltimo Regni possessore.
16 Proximitatem respectu personæ, cui succeditur considerandam esse: qualiter intelligendum sit.
17 L. cùm ita legatur. §. in fideicommisso. ff. de lega. 2. iterum declaratur.
18 L. fin. C. de verb. sig. declaratur.
19 Tex. in c. 1. §. his verò. & §. vlt. de successione fratrum declaratur.
20 Bar. doctrina in l. si cognatus. ff. de reb. dub. declaratur.
21 Proximior præsumitur is qui se cognatum, seu agnatum esse probauerit: nisi ex aduerso probetur alium esse proximiorem.
22 Substitutus sub conditione, si alter sine liberis decesserit, non tenetur probare illum sine liberis decessisse: nisi constet aliquo tempore illum liberos habuisse.

Proximitas in Maioratus successione, vtrum respectu institutoris, an vltimi eiusdem possessoris consideranda sit.

CAPVT NONVM.

IN Primògeniorum successione ea quæstio frequentissimè cõtrouerti etiam solet: vtrum. s. proximitas illius, qui de Maioratus successione contendit, respectu Maioratus institutoris, seu vltimi eiusdem possessoris consideranda sit. Quam quæstionẽ plures ex antiquis, & modernis Iurisconsultis plenissimè tractarunt. Quorum aliqui, proximitatem respectu institutoris: alij verò respectu vltimi possessoris considerandam esse opinantur: interdum vnam, interdum verò alteram communem opinionem esse profitentes: quos supra lib. 1. c. 6. n. 46. & 47. nuncupatim citauimus, vbi opinionem dicentiũ proximitatem respectu vltimi Maioratus possessoris considerari debere, veriorem ac probabiliorem, vsúque communiter receptam esse diximus. Sed quoniam articulus hic in Primogeniorũ successione pluries contingit, atque inter alios notabilis, summéq; difficilis est, conueniens duximus illum in hac parte ad vtramque partem discutere, vt deinceps eius veritas omnibus innotescat.

¶ Qua in re in primis præmittendum est, quòd si agamus de descendẽtibus vltimi Maioratus possessoris, quæstio hæc absque vlla difficultate erit, cum eadẽ ratione, qua Maioratus institutor prætulit in eius successione vltimum Maioratus possessorem: eadem etiam censendus sit eius descendentem prætulisse. Quod ex l. cùm auus. ff. de cõditio. & demonstra. & ex l. cùm acutissimi. C. de fideicom. apertissimè probatur, redditúrq; apertius ex communi regula, quam in Maioratus successione pluries in hoc libro, & etiã aliis præmisimus, quòd. s. quoties Maioratus successio in vna linea ingressa est, non debet fieri transitus de illa ad alias, donec aliquis ex eadem linea supersit: prout supra isto lib. cap. 4. n. 14. ostensum est. Quibus adiicienda sunt ea, quæ de recta linea sèmper in Primogeniorum successione continuãda supra isto lib. cap. 6. n. 9. cũ seq. latiùs adduximus. Cùm igitur successio Maioratus ad vltimum eius possessorem deuenerit, non est dubitãdum, quin descendentes eius omnibus aliis præferri debeant: etsi Maioratus institutori proximior esse cõpertum sit. Quod adeò clarum est, vt vlteriori comprobatione non egeat: idque verum esse profitetur D. Did. de Couarr. in quæstionibus practi, ca. 38. n. 1. versi. Secunda conclusio, qui cum regulariter opinatus fuerit, proximitatem respectu Maioratus institutoris considerandam esse. In casu tamen de quo agimus contrariam sententiam veriorem esse profitetur.

¶ Similiter

Universidad de Sevilla Biblioteca

2 ¶ Similiter etiam præmittendũ erit, dubium hoc non esse proponendum inter illũ, qui vltimo possessori proximior est: non tamen ex familia primi institutoris procedit. Is namque à quocunq; alio remotiori, qui ex familia primi Maioratus institutoris descendat, excludetur. Cùm enim Maioratus successio ad eos solos, qui ex familia institutoris processerint, deferenda sit, vt supra lib. 1. c. 1. & alibi sæpè ostensum est constat eum qui ex primi institutoris familia non descendit, non posse aliquo pacto prætendere eiusdem Maioratus successionem: etsi vltimo possessori proximiori gradu coniunctus sit. Idque etiam verissimum est.

¶ His igitur sic præmissis, dubiũ in hac quæstione in eo solùm casu versabitur, vbi vltimus possessor absque descendentibus decessit, atque de successione Maioratus inter transuersalem proximiorẽ vltimi possessoris ex familia primi institutoris procedẽtem, & alterum primi institutoris respectu proximiorem: respectu verò vltimi possessoris remotiorem de Maioratus successione cõtenditur.

¶ In qua quæstione prima facie dicendũ videtur, Maioratus successionem ei, qui primi institutoris respectu proximior est, deferendam esse. Quod probatur euidentissima ratione, quæ non videtur posse congruum responsum admittere. Nam in
4 Primogeniis clarissimum est nõ agi de successione vltimi possessoris, sed primi institutoris. l. cohæredi §. cùm filiæ, cum similib. ff. de vulg. Quod in hoc libro pluries ostendimus, communitérq; ab omnibus Scrib. receptum est. Cùm igitur de successione primi institutoris agatur, ineptissimũ esse videtur excludere proximiorem illius de cuius successione agitur, & admittere illũ, qui alteri de cuius successione non agitur, proximior est: sicut ineptum videretur, si agens de successione Titij, ad illam obtinendam contenderet, se esse consanguineum proximiorem Petri, de cuius successione non agebatur.

5 ¶ Quod etiam comprobatur ex eo, q̃ is qui Maioratum instituit, censendus sit eos, qui sibi consanguinitate proximiores fuerint, cæteris præferre, atq; propter illos cæteros remotiores excludere: cùm quanto magis quis sit institutori coniunctus, censeatur etiam magis dilectus. l. si viua matre, cum similibus. C. de bon. mater.

6 ¶ Tertiò idipsum probatur ex tex. in l. cùm ita legatur. §. in fideicommisso. ff. de lega. 2. vbi proximitas tempore mortis eius, qui fideicommissum reliquit, consideranda est: ex quo constat, nõ respectu vltimi possessoris, sed primi institutoris proximitatem considerandam esse: cùm eo tẽpore nullus in fideicommisso successerit, cuius respectu valeat proximitas considerari.

7 ¶ Prætereà & quartò, id etiã probatur ex text. in l. fina. C. de verb. signi. vbi in fideicõmisso relicto familiæ, succedendum est: secũdum ordinem successionis ab intestato. Constat autem in successione ab intestato proximitatem respectu illius, de cuius successione agitur, considerandam esse.

8 ¶ Quinto idipsum etiam probatur ex tex in c. 1. §. vlt. de success. fra vbi in successione feudi proximitas respectu primi authoris consideranda est. Per quem tex. id dixit Bald. ibi. n. 2. vbi eleganter inquit. Nota, quòd in feudis successio suum aspicit stipitem, & non alium, qui non sit stirps agnationis cõmunis. Quod etiam repetit in c. 1. n. 2. de eo qui sibi & hæred. suis, dicens, quòd non est curãdum, quo tramite feudum descẽderit: sed quid sit eius primum principium, & prima radix & fundamentum. Idem Bal. cons. 37. lib. 2. Paris. cõs. 23. n. 131. lib. 1. & cons. 63. n. 22. lib. 2.

¶ Sextò etiam idipsum probatur ex eleganti do- 9
ctrina Bar. in l. si cognatis. n. 2. ff. de reb. dub. vbi eleganter inquit, q̃ legatum factum cognatis, intelligitur de cognatis testatoris. Idẽ Bar. in l. peto. §. fratre. ff. de lega. 2. n. 1. vbi subiungit, quòd ita tenent Dinus, & Petrus, & omnes. Idipsum etiam voluit Ias. cons. 125. prima colum. lib. 2. & consil. 159. in princ. lib. 4. Peralta in d. §. in fideic. n. 24. col. pen. & fina. Rolandus Valle. d. consil. 100. n. 5. Quod etiam comprehenditur ex gloss. sing. in l. ex facto. in princ. verbo. *Sua*. ff. ad Treb. vbi pro- 10
batur, quòd verba quæ possunt referri ad testatorem, & ad grauatum, in dubio referenda sunt ad testatorem. Quam gloss. post Scriben. ibidem sequitur Alex. cons. 66. n. 2. lib. 1. vbi Carol. Molin. in addi. Hyppoli. sing. 21. Curtius Iuni. cons. 5. n. 34. & alibi sæpè Scrib. Ex quibus & aliis opi. hæc defendi solet.

¶ His tamen non obstantibus, cõtraria sentẽtia, imò quòd proximitas respectu vltimi Maioratus possessoris, non autem institutoris consideranda sit: probatur ex eo, quòd quoties fideicõmissum, seu Maioratus defertur familiæ, agnationi, seu co- 11
gnatione, in eo fideicommisso succedendum est eo ordine, quo in successione ab intestato succeditur. l. fin. C. de verb. sig. glo. in l. cùm ita legatur. §. in fideicommisso. in verbo, *Morereture*. vbi communiter Scrib. id notant. ff. de lega. 2. Alex. consil. 55. n. 2. ad fin. lib 4. Carol. Ruinus cons. 49. n. 3. lib. 2. & consil. 168. n. 3. eod. lib. & alibi sæpe Scriben. In successione autẽ ab intestato semper proximitas consideratur respectu vltimi moriẽtis: ergo idipsum dicendum erit in successione Maioratus, quæ ad instar successionis ab intestato regulanda est.

¶ Secundò idipsum probatur ex tex. in l cùm ita 12
legatur. §. in fideicommisso. ff. de leg. 2. ibi. *Et qui ex his proximo gradu procreati sunt*, intelligendo de his, qui procreati sunt ab his, qui tempore mortis testantis proximiores erant: prout intelligit glos. ibidem verb. *Ex his*. Quam communiter Scrib. sequuntur: & intelligendo etiam text. illum de successione per fideicommissum, non autem per vulgarem: secũdum intellectum quẽ plures ad illum tex. assignarunt: quem supra libr. 1. capit. 5. nu. 27. reiecimus. Text. autem ille, his præmissis, sic inducitur in fideicõmisso relicto familiæ, post proximiores succedũt hi, qui ab ipsis procreati sunt. Ergo iam non consideratur proximitas respectu testãtis, sed vltimi possessoris: cùm possint superesse eo tempore plures alij testanti proximiores. Quibus præferuntur hi, qui ex proximioribus descendunt.

¶ Quòd autem possint eo tempore adesse plures testanti proximiores, quàm ipsi descendentes ex proximioribus, constat apertissimè: si præsupponamus, quòd proximiores testantis fuerunt ipsius consobrini, qui excluserunt filium alterius consobrini iam mortui, ex eo, quòd in hoc casu non poterat repræsentare personam parentis: cùm vltra filios fratrum non detur repræsentatio: ex decis. text. in Auth. cessante, & in Auth. post fratres. C. de legi. hæredi. Mortuis autem proximioribus, præsupponamus similiter q̃ superfuerunt nepotes, vel pronepotes consobrinorum, filiis eorum prædefunctis, & alter filius cõsobrini, qui à principio fuerat exclusus. Quo casu certissimum est quòd habito respectu ad testatorẽ, hic filius consobrini, nepotes aliorum consobrinorũ vno gradu præcedit: habito autem respectu ad vltimum possessorem, apertissimè à nepotibus eiusdẽ præceditur: cùm is eius respectu sit transuersalis, nepos verò descẽdens. Ergo igitur qualiter potest esse, quòd adsit alius, qui gradus proximitate descẽdentes proximiorum præcedat. Nihilominùs tamen Iurisc̃õsultus in d. §. in fideicommisso descẽdentes ex proximioribus vocat, exclusis his, qui testanti proximiores sunt: in quibus verbis precisè nostram conclusionem probat. Idq; proculdubio verum est: quanuis Reuerendissimus. D. Did. de Couarru. in quæstionibus pract. c. 38. n. 1. versi. Deinde dixerit nõ posse dari alium proximiorem testanti, quàm descendentes ex proximioribus: ideóque ex illa lege opinionem nostrã non probari. Eius namque dictum in hac parte facilè ex superiùs adductis diluitur.

¶ Tertiò hoc etiam probatur ex eo, quòd eadem affectio, ex qua motus fuit Maioratus institutor ad præferẽdum vltimum Maioratus possessorem cæteris, videtur consideranda, ad hoc, vt similiter censeatur aliis præferre omnes illos, qui eidem proximiores fuerint: quæ ratio in his, qui ex vltimo possessore descendunt, concludit necessariò ex decisione tex. in l. cum acutissimi, cum similib. C. de fideicom. In cæteris verò ex quadam verisimilitudine, atque præsumpta voluntate testantis hanc nostram opinionem non modicum coadiuuat.

13 ¶ Quartò id etiam alia ratione cõprobatur: nam si in Maioratus successione proximitas respectu primi Maioratus institutoris consideranda foret, id à cõmuniter accidentibus esset impossibile: vel saltim adeò difficile, vt moraliter loquendo, impossibile dici posset. Cùm enim propè omnia horum Regnorum Primogenia antiquissima sint: si in eorum successione proximitas à primo institutore consideranda foret, necessarium esset mille annorum circulos reuoluere, de quibus nullo pacto haberi possent certa testimonia. Ideóque vt hæc inconuenientia vitentur: cõuenientiùs visum fuit, ab vltimo possessore proximitatem deriuare: quàm proximitatis probationem penè impossibilem efficere. Quæ ratio non solùm antiquissima Primogenia, verùm etiam ea, quæ hisce temporibus instituuntur, cõprehendit. Quanuis enim hodie proximitas respectu institutoris probari possit: futuris tamen temporibus eadem probationis difficultas in eorum successione necessariò continget.

14 ¶ Quintò idipsum probatur ex decis. tex. in c. 1. de natu. succe. feu. vbi in feudo paterno, quanuis ex prouisione parentis deferatur: quoad successionẽ tamen consideratur proximitas respectu vltimi admissi. Per quem tex. id notat And. de Ysern. ibi dicens, quòd ad feudi successionem admittitur is, qui est proximior vltimo vassallo: cuius dictum refert & sequitur, plura in eius comprobationem adducens, Decius cons. 445. n. 19. Thobias Nonius qui plura & refert cons. 1. n. 4.

15 ¶ Sextò & vltimò, vltra ea quæ iure communi statura erant: idipsum probatur ex l. 2. tit. 15. part. 2. vbi disponitur, quòd mortuo Rege vltimo Regni possessore, succedat in Regno propinquior cognatus, quem ipse Rex reliquerit tempore mortis, vt cõprehenditur ex eiusdem leg. verbis, ibid. *Deue, heredar el Reyno el mas propinquo pariente que ouiesse*. Per quam legẽ dixit Gregorius Lopez in glo. verbo, *El mas propinquo pariente*, decisam esse quæstionem illam de qua latè insudauit Socin. in l. si cognatis. ff. de reb. dub. col. fin. vtrum s. in successione fideicommissi, in quo proximior vocatus est, cõsiderari debeat proximitas respectu testantis, vel vltimi eiusdem possessoris: nam secundùm illam. l. respectu vltimi possessoris consideranda erit. Quod apertiùs probat l. 9. tit. 1. part. 2. ibi. *O alguno de los otros, que son mas propinquos parientes a los Reyes al tiempo de su finamiento*. vbi Gregor. Lopez in gl. in verbo, *de su finamiento*, idipsum annotauit. Quæ leges adeò clarè in Regni successione quæstionem hãc definiunt, vt nullus cõtradictioni aditus supersit. Quarũ decisio ad Hispanorum Primogenia necessariò trahenda est: cùm de vno ad aliud non valeat assignari differẽtiæ ratio, ex his, quæ sup. lib. 1. cap. 2. & 3. latiùs tradidimus. Idque verùm mihi videtur: tametsi Petrus de Peralta in dict. §. in fideicommisso. n. 24. pag. 379. harum legum inductionem reiecerit, volens quoad hoc inter successionem Regni, & aliorum Primogeniorum differẽtiam constituere. Sed reuera id efficere non potuit.

¶ Quibus non obstant ea, quæ pro prima opinio- 16
ne adducta fuerunt. Et primo non obstat, quòd proximitas consideranda sit respectu illius personæ, cui succeditur, & non alterius, à qua successio non capitur. Nam illud est verum, quando dominium illius rei, de cuius successione agitur, resident in ea persona, cui verè succeditur, nec deuenit ad eam personam, cuius respectu proximitas considerari prætenditur. Tunc namque ineptissimum esset ab eius persona proximitatem considerare: sed quando dominium eius rei deuenit ad aliquem, cuius morte ipsa res capitur, quanuis ex alterius dispositione, non est inconueniens, quòd proximitas ab eo consideretur: idque vel ex eo, quòd ex successione censeatur res effecta vltimi possessoris, & ab eo in alios iuxta successionis ordinem ab intestato deferenda sit: vel ex eo, quòd ea ratione, qua disponens prædilexit vltimũ possessorem, censeatur omnes eius cognatos proximiores prædilexisse, vel ex eo, quòd impossibile esset in dispositione perpetua, proximitatẽ à primo institutore deriuare. Quæ rationes adeò ciuiles ac morales sunt, vt ex eis possit à prædicta regula, quòd. s. proximitas ab ea persona, cui succeditur, consideranda sit, iustissimè discedi, vt superiùs latiùs ostensum & probatum est.

¶ Similiter etiam non obstat secunda ratio, quòd scilicet Maioratus institutor censeatur magis dilexisse sibi proximiores: quàm eos, qui vltimo possessori proximiores fuerint. Nam hæc ratio etiam conuerti potest, dicendo, quòd imò sicut testator prædilexit vltimum possessorem, ita etiam eidem proximiores prædilexisse censendus sit: cùm hi etiam ex eius familia procedant, & ab illa etiam linea deriuentur, quam inter cæteras prædilexit, vel eidem saltim proximiores sint. Quæ consideratio, iunctis aliis, quas paulò ante adduximus, proculdubiò huic rationi præponderat.

¶ Non etiam obstat l. cùm ita legatur. §. in fidei- 17
commisso. ff. de legat. 2. vbi proximitas tempore mortis testantis consideranda est. Nam ea. l. in-

Universidad de Navarra
Biblioteca

ipsi testatori immediatè: secùs autem quãdo agitur de succedendo eidem per medium aliarũ personarum. Tũ namque casu proximitas non tempore mortis, sed tempore delatæ successionis cõsideranda erit. Sicque intelligendus est tex in d.l. cum ita legatur.§.in fideicomisso: prout supr.lib. 1.c.6.n.49 illum intelleximus. Imò text. ille non loquitur de fideicommisso perpetuo familiæ relicto, sed de eo, quod in prima successione consumitur. Ideóq; proximitas solum tempore mortis consideratur: prout supra lib.1.c.5.n.27. cum seq. apertiùs ostendimus. Secundùm quem intellectũ non potest tex ille cõtra nostram opinionem adduci, & quomodocunque intelligatur, potiùs nostram opinionem probat, vt supra, isto capit.n.12. ostensum est.

18 ¶ Non etiã obstat.l.fin.C.de verb.signi. imò, potiùs nostrã opinionem probat. Nam in eo quod illa.l. dixit in fideicómisso relicto familiæ, secundum ordinem successioni ab intestato præstitutũ succedendum esse, apertissimè innuit, q̃ in prima successione tẽpore mortis primi institutoris proximitas ab eo considerãda sit: in posterum autem tempore mortis fideicõmissariorum respectu vltimi fideicõmissarij, per cuius medium bona fideicommisso subiecta capiuntur, proximitas cõsiderari debeat. Is namque est ordo successionis ab intestato, vt proximiores vltimi descendentis in eius hæreditate succedant.

19 ¶ Similiter etiam nõ obstat tex. in c. 1. § vlt. de succes. fratrum. vbi probatur proximitatẽ in feudi successione respectu primi acquirentis cõsiderandam esse. Ille namque tex. nedum non probat contrariam opinionem, imò nostram summè coadiuuat. Non enim decidit in aliqua sui parte proximitatem respectu primi acquirentis considerandam esse: imò in sui principio probat esse considerandam respectu vltimi descendẽtis dum dicit. *Mortuo eo qui beneficium tenebat, prima causa liberorum est*, &c. Quod adeò clarè ex illo text. cõprehenditur, vt ad id vlteriori comprobatione opus non sit. Idque ipsum probat text. in cap. 1 de succes. feu. & est communis Scriben. resolutio, vt superiùs ostensum est.

¶ Tex. autẽ ille in §. his verò, nihil his contrarium disponit. Inquit enim q̃ feudũ ex successione nõ potest deuenire, nisi ad illos, qui ex primo acquirẽte descẽdunt. Quod diuersissimũ est à quæstione de qua agimus: an scilicet proximitas ab vltimo feudi possessore, an à primo acquirente consideranda sit. Non enim ibi excluditur is, qui à primo acquirente non descẽdit, ex eo q̃ proximitas ab eo deriuanda sit: sed ex eo, q̃ ipse in inuestitura non cõprehẽditur: ideóq; in eo casu etiã si primo acquirenti proximior esset, proculdubiò à feudi successione excluderetur: cùm nõ sit causa exclusionis, q̃ primo acquirẽti proximior non sit: imò etiam si esset frater primi acquirentis, à feudi successione excluderetur. Quod ex propria feudorũ natura procedit, quæ transuersales acquirentis ad eorum successionem non admittit, nec ad Maioratus illius text. decisio in hac parte trahi potest. Qui ex propria natura ad transuersales etiam primi institutoris, deficiente eius descendentia protrahuntur vt sup. lib. 1. c 4 n. 38. cum seq. ostendimus: quod nihil ad quæstionem, de qua agimus, attinet. Non enim nos dicimus, quòd proximiores vltimi Maioratus possessoris, qui sub Maioratus dispositione non comprehenduntur, ad eius successionẽ, exclusis proximioribus primi institutoris, admittantur: sed quod inter illos qui ex familia primi institutoris procedunt, atque ad eius successionẽ vocati sunt, proximiores vltimi possessoris, proximioribus primi institutoris præferendi sint. Sicq; intelligẽdus est tex. in d.§. his verò, atq; ea, quę circa hæc dixit. D. Did. de Couarr. in quæstionibus pract d.c. 38.n.1. aliter enim eius dicta procedere non possent.

¶ Vltimò etiam non obstat doctrina Bart. in l. si cognatis. ff. de reb. dub. n. 2. Nam quanuis verum sit, quòd quoties testator reliquit fideicõmissum familiæ censeatur illud relinquere familiæ suæ, & non familiæ grauati, atque Bar. opi. communis & vera sit, nec sit de illa dubitandum: id à quæstione de qua agimus, diuersum est: siquidem apertissimum est, quòd Maioratus institutor, qui vocauit familiã, non sentit de familia grauati: sed de propria familia: cùm in dubio, ex propriæ familiæ, non autem alterius affectione ad fideicõmissum relinquendum motus fuisse censendus sit. In casu autem de quo agimus, non dubitatur, an Maioratus institutor voluerit præferre illum, qui ex familia vltimi possessoris procedit, his, qui ex propria familia procedunt: sed vtrũ inter illos qui ex sua familia procedunt, voluerit præferre vltimi possessoris proximiores, his qui sibi proximiores sunt. In qua specie, ex rationibus de quibus superius meminimus, censetur vltimi possessoris proximiores, his qui sibi proximiores sunt, prætulisse: cùm enim omnes ex sua familia procedant, ea ratione, qua vltimũ possessorem cæteris prætulit, censendus est etiam ei proximiores prætuliſse. Ex quibus omnib⁹, & aliis, quę in id adduci possent, hæc nostra opi. verior, & probabilior, atq; voluntati Maioratuum institutorũ conuenientior censenda est, quàm cõmunis vsus, atq; totius Hispaniæ obseruatio hucusq; probauit: adeò vt de eius veritate iam dubitari nequeat, nisi testator aliud disposuerit: tunc namque eius dispositio seruãda erit. Quod in Regno Lusitaniæ lege generali decisum est: prout refert Acosta in q. patrui & nepotis, pag. 131. vbi eius legis tenor eminterposuit.

¶ Illud autẽ animaduertendũ est, q̃ si quis asserat se esse proximiorẽ vltimi Maioratus possessoris, atque idcirco sibi eiusdem Maioratus successionem pertinere cõtendat: probauerit q; se esse eius cognatum, eo ipso proximior præsumendus erit: nisi ex aduerso probetur aliũ esse proximiorem. Quod profitẽtur Alex. n. 15. & Ias. n. 83. in l. is potest. ff. de acquir. hære. idem Alex. cons. 20. in fina. lib. 1. Corn. cons. 95. n. 3. lib. 4. Ant. Gabriel, qui plura refert lib. 1. communi. opi. conclu. 6. nu. 23. cum seq. Si verò quis prætendat se esse proximiorem vltimi possessoris, ex eo quòd is absque liberis decesserit, probato se esse eiusdem cognatum, non tenebitur probare, quòd vltimus Maioratus possessor absque liberis decesserit, sed in hoc habebit fundatam intentionẽ: cum habere liberos, sit facti: factáque non præsumantur, nisi probentur. Quod dixit Bart in l ex facto. §. si quis autem. n. 1. ff. ad Treb. vbi Ang. & Paul. idipsum opinantur: quorum opi. dixit communem esse Anto. Gabriel. d conclu. 6. n. 25. nisi constet vltimum possessorẽ aliquando liberos habuisse: tunc nãque is, qui dixit, filios ante parẽtem decessisse, illud probare tenebitur. Quod notat Ripa sic distinguens inter opiniones contrarias, in d. §. si quis autẽ. nu. 9. Anto. Gabriel qui alia refert. d. conclu. 6. n. 26.

SVMMA-

SVMMARIA.

1 *Proximior tempore mortis vltimi Maioratus possessoris conceptus, remotiores iam natos in Maioratus successione præcedit.*
2 *Conceptus pro iam nato habetur in fauorabilibus.*
3 *Proximitas in Maioratibus tempore mortis vltimi possessoris: non autem institutoris consideranda est.*
4 *Maioratus successio non potest esse in pendenti.*
5 *Actus morientium pendere non possunt.*
6 *Dominium non potest esse in aere, præsertim in Maioratibus.*
7 *Proximitas illorum, qui nec nati, nec concepti sunt tempore delatæ successionis, in Maioratibus non attenditur.*
8 *Principium primæ existentiæ in cõditionibus consideratur: non illud: quod ex postfacto successerit.*
9 *Proximiore tempore mortis vltimi possessoris ad Maioratus successionem admisso, cæteri excluduntur.*
10 *Successione Maioratus in vnam lineam ingressa, non potest fieri transitus ad aliam.*
11 *Admissus semel ad Maioratus successionem, perpetuò admissus censendus erit.*
12 *Actus semel perfectus non vitiatur: etsi deueniat ad casum, à quo incipere non potuit.*
13 *Feudum quod semel fecit transitum ad fœminam, ob masculi defectum: non amouetur ab illa, etiamsi masculus superueniat.*
14 *Dominij acquisitio perpetua esse debet.*
15 *Testatus & intestatus non potest quis mori quoad tempus: sicut nec quoad bona.*
16 *Vocatus ad Maioratus successionem sub conditione negatiua admittendus non est, nisi prius constet contrariam conditionem affirmatiuam adimpleri non posse.*
17 *Conditiones negatiuæ non adimplentur, nisi per reductionem ad impossibilia.*
18 *Conditio negatiua non admittit implementum momentaneum: sed in ea requiritur, quòd implementum duret.*
19 *Substitutio illius, qui in locum alterius vocatus est, cessat, donec est spes, quod in primo locum habere potest.*
20 *Substitutus sub conditione, si alter liberos non habuerit, non potest succedere: donec est spes quòd primus liberos habere valeat.*
21 *In legato perpetuo facto familiæ, non solum comprehenduntur nati tempore mortis testantis: sed etiam nascituri.*
22 *Conditio negatiua ad tempus mortis vltimi possessoris non restringitur: sed sufficit, quòd quocunque tempore impleatur.*
23 *Tempus mortis vltimi possessoris non est considerandum quando de contraria voluntate testatis constat.*
24 *Tempus mortis non est considerandum in dispositione conditionali: sed tẽpus impletæ conditionis.*
25 *Masculus, qui post successionem fœminæ natus fuit, illam excludit.*
26 *L. fin. ff. communia prædiorum exactissimè declaratur.*
27 *Actus morientium pendere possunt, in dispositionibus conditionalibus.*
28 *Actus morientium pendere possunt, quoad effectus successionum: non autem quoad dispositionis substantiam.*
29 *Valentia actus respectu causæ efficientis non potest pendere: sed potentia passiua sic.*
30 *Nascituri ad Maioratus successionem vocari possunt.*
31 *Actus morientium pendere possunt, ex voluntate testantis.*
32 *Actus morientium pendere possunt donec durat spes, quòd id, quod pendet esse possit.*
33 *Actus morientum non possunt pendere considerato statu præsenti: secùs si status futurus consideretur.*
34 *Actus morientium non possunt pendere ex arbitrio tertij: sed bene ex arbitrio testantis.*
35 *Successio Maioratus, ad quem deferenda erit: quando dispositio est in pendenti.*
36 *Exclusus semel, quod perpetuo censeatur exclusus qualiter intelligendum sit.*
37 *Tex. in cap. 1. §. quin etiam Episcopum, vel Abbatem declaratur.*
38 *Proximior tempore mortis vltimi possessoris in Maioratu irreuocabiliter succedere debet.*
39 *Maioratus natura ea est, vt solũ tẽpus mortis vltimi possessoris, quoad proximitatẽ consideretur.*
40 *Conditio negatiua in Primogeniorum successione, tempore mortis vltimi possessoris purificatur.*
41 *Conditio negatiua, quæ ad certum tempus refertur in illo purificatur, nec est aliud tempus expectandum.*

42 *Tempus mortis vltimi possessoris, quo ad proximitatem in patronatibus, anniuersarijs, feudo, atque Emphyteosi, & fideicommisso iure Maioratus relictis, considerandum est.*

43 *Conditio negatiua in alijs dispositionibus extra Maioratus, tempore mortis vltimi possessoris non purificatur: sed tempore, quo impossibile sit affirmatiuam impleri non posse.*

44 *Alienatione rerum Maioratus facta: vtrum successio Maioratus, transeat ad illum, qui tempore alienationis proximior erat, seu ad illum proximiorem, qui postea natus fuit ante mortem vltimi possessoris.*

45 *Proximiores, qui tempore factæ alienationis, nec nati, nec concepti erant admittuntur ad eãdem alienationem reuocandam.*

Maioratus successionem, impendenti etiam per momentum existere non posse, sed mortuo vltimo possessore, illicò ad proximiorem deferri.

CAPVT DECIMVM.

IN Primogeniorũ successione plerunque contingere solet, vt quanuis tempore mortis vltimi eiusdẽ Maioratus possessoris, vel eo tempore quo aliàs Maioratus successio defertur, aliquis vltimo possessori proximior inueniatur, post modici tamen temporis interuallum, alius eidem proximior natus sit, inter quos de ipsius Maioratus successione cõtenditur, quod frequentissimè contingit in his primogeniis, in quibus aliquis ad eorum successionem vocatur, sub ea conditione, videlicet, si ex aliqua fœmina quæ vocata non fuit, filij masculi non superfuerint, vel genericè in defectum filiorum masculorum à fœminis quæ vocatæ non erãt descendentium, in qua specie si tempore mortis hæ fœminæ filios masculos non habuerint, posteà autem nascantur, is qui tempore mortis proximior erat, prætendit se fuisse semel admissum, perpetuóque eius admissionem duraturam esse, filius autẽ masculus qui post mortem vltimi Maioratus possessoris natus est, contendit vocationem eius: qui tẽpore mortis proximior erat conditionalẽ fuisse ideóque pendente conditionis implemento ius reuocabile sibi acquiri non potuisse, imò purificata conditione, Maioratus successionem sibi deferendam esse, & à primo auferendam, quod etiã ex conditionum Maioratus contrauentione frequentissimè etiam contingit, quãdo ex institutoris voluntate illicò Maioratus successio ad proximiorem deferenda est: dubitari namque solet, an is qui tempore contrauentionis proximior erat, seu proximior qui posteà natus fuit ad Maioratus successionem admittẽdus sit, idq; in pluribus aliis casibus similibus contingere poterit, ideóque operæpretium duximus ostendere qualiter hæc intelligenda atque practicãda sint. Vidimus namque lites innumeras, quę super his in opulentissimorum Primogeniorum successione contigerunt.

1 ¶ Antequàm autem ad vlteriora progrediamur, præmittendum est, in hac quæstione non agi de illo qui tempore delatæ Maioratus successionis iam conceptus erat, ipse nãque, etsi ex post facto nascatur, proximiorem tempore mortis ex iam natis excludet, si ipse qui conceptus est si natus fuisset: eidem proximior esset in hac namq; specie conceptus pro iam nato habendus, erit. l. qui in vtero. ff. de statu homi. l. cõmuni. §. sed si. ff. communi. diuidun. l. cum inter. C. de fideic. libert. Tiraq. qui plura refert de retract. Lignagier. §. primo. gl. 9. n. 75. & in l. si vnquam verbo susceperit liberos. n. 123. Idque omnes Scribentes quos statim citabimus, indifferenter probãt. Ideóq; quæstio nostra in his tantùm proximioribus versabitur, qui tempore delatæ Maioratus successionis, nec nati, nec etiam concepti erant. 2

¶ Similiter etiam præmittendũ est, in hoc capite agendum non esse de his qui tempore mortis primi institutoris nati non erant, sed de his qui tempore mortis vltimi Maioratus possessoris, vel delatæ eiusdem successionis, nec erant nati, nec cõcepti, nam quanuis in fideicommissis qui in primo successionis actu consumuntur, hi qui tempore mortis eius qui fideicommissum reliquit nati non sunt, ad eius successionem non admittantur, ex decisione text. in l. cum ita legatur. §. in fideicommisso. ff. de lega. 2. in Maioratibus autem, seu fideicommissis perpetuis, vel aliis dispositionibus tractum successiuum habentibus, omnes hi qui tempore mortis primi Maioratus institutoris nati non erant, ad eorum successionem admittendi sunt, dummodò tempore mortis vltimi Maioratus possessoris, vel delatæ successionis nati sint: prout supra lib. 1. cap. 6. numero 49. ostensum est. 3

¶ His igitur sic præmissis, in hac quæstione dicẽdum videtur in Maioratus successione considerandam esse proximitatem tempore mortis vltimi possessoris, seu delatæ ipsius Maioratus successionis, adeò vt etiamsi ex postfacto nascatur alius, qui si eo tempore natus fuisset, Maioratus successorem excluderet, non sit ab eo successio semel sibi delata atque acquisita auocanda, quod ex pluribus regulis aç iuris principiis comprobatur.

¶ Primò, quia successio Maioratus nõ potest esse in pendenti, sed statim sequenti successori deferri debet, cùm in Maioratuum successione de dispositione morientis agatur, constat autẽ dispositiones morientium nullo pacto in pendenti existere posse. l. fin. in fine. ff. communia, prædio. per quem tex. dicit Alber. ibidem quòd actus moriẽtium non possunt pendere tempore cessionis eorum: nam si tempore cessionis vtiliter cadunt, valent. Sed si inutiliter cadunt propter aliquod obstaculum vel impedimentum nunquam reconualescunt. Quod etiam repetit, Bald ibi dicens, quod si dies vltimæ voluntatis inhabiliter cesit, nunquam valet ex postfacto confirmari, quod etiam Bald. & communiter Scribentes ibidem aduertunt, & plures alij quos infrà pro ista opinione 4 5

nione nuncupatim citabimus. Ex quibus constat non esse expectandam natiuitatem illorum qui tẽpore delatæ Maioratus successionis, nec nati, nec concepti erant. Cùm si id efficiendum esset Maioratus successio interim pẽdere debuisset, quod iuris principiis repugnaret.

6 ¶ Secundò: quia si Maioratus successio posset stare in pendenti, dominium interim vacaret, atque esset in aëre, cùm non possit ad hæredes vltimi possessoris transire, si ipsi extranei sint, neque etiam ad proximiorem non natum nec conceptũ vt statim dicemus. Dominium autem in aëre nec per momẽtum esse potest, sed illicò ad vnum, vel ad alium transire debet, vt supra libro primo cap. 19. num. 10. ostendimus quod præsertim in Maioratibus dicẽdum erit, in quibus ex dispositione. l. 45. Tauri mortuo vltimo Maiorat° possessore statim possessio ciuilis & naturalis in sequentem successorẽ transire debet, adeò vt non possit dari vacatio, nec per momentum, vt infrà isto libro cap. 12. n. 20. dicemus.

7 ¶ Tertiò, quia in Maioratuum successione, non est attendenda proximitas illorum, qui nec nati, nec concepti sunt tempore delatæ successionis, nec excludere debẽt eos qui semel successerint, hi qui ex postfacto nati vel concepti fuerunt. l. 1. §. si quis proximior. ff. vnde cognati. l. pen. §. quandiu. ff. vnde legiti. l. 1. § sciendũ. ff. de suis & legiti. hæredi. l. Titius. ff. eodem l. si quis filio exhęredato in princ. ff. de iniusto rupto l. Paulus. §. Paulus. ff. de bonis liberto. tex. in §. cum autem. versic. planè insti. de hæredi. quæ ab intesta. defer. & vtrobiq; Scribentes communiter id annotare solent.

8 ¶ Quartò, quia in Maioratuum successione proximitas, habilitas, seu capacitas Maioratus successoris tẽpore mortis vltimi possessoris, vel delatæ successionis considerãda est. l. si cognatis. ff. de rebus dub. l. interuenit. ff de lega. pręst. iunctis aliis quæ suprà libro. 1. capitul. 13. num. 35. & 37. & capitulo. 6. num. 49. eodem lib. & supra isto libro capit. 2. latiùs ostendimus, cùm igitur tempore mortis vltimi possessoris, seu delatæ successionis, proximitas consideranda sit, consequens est, vt proximitas post illud tempus superueniens, attendi non debeat.

¶ Quintò, quia in conditionibus considerandum est principiũ primæ existentiæ, non autẽ id quod ex postfacto successerit. Vt eleganter dixit Bald. in l. precibus numer. 6. C. de impub. & aliis substi. idem Bald in Authentico: sed & si quis. num. 6. C de secund. nuptiis, sufficit namque quòd implementum conditionis tempore delatæ successionis existat, & si ex postfacto non durauerit. l. si quis hæredem. C. de institu. & substi. iunctis aliis quæ supra libro primo cap. 6. nu. 16. cum sequentibus latius adducta sunt.

9 ¶ Sextò, quia admissio ad Maioratus successionem illo, qui tempore mortis vltimi possessoris proximior inuenitur, cæteri ex aliis lineis procedentes perpetuo censentur excluſi, etiam si causa exclusionis nõ durauerit. tex. in c. 1. §. quin etiam Episcopum vel Abbatem, iunctis aliis quæ in eodem. c. sexto n. 22. libro primo latiùs cumulauimus.

10 ¶ Septimò, quia cum Maioratus successio in proximiorem semel ingressa fuerit, non potest ad aliũ etiam proximiorem transire, donec is qui semel in Maioratu successit, atq; omnes qui ab illo processerunt, deficiant. Ea namque est Primogeniorum natura, vt quoties eorum successio in vnam lineam ingressa fuerit, non valeat fieri trãsitus ad aliam, donec ex ea linea aliquis superfuerit: prout suprà isto lib. c. 4. nu. 14. ostensum est.

¶ Octauò, quia sicut semel excluſus perpetuò manere debet excluſus, saltim durante ea persona quæ illum excluſit, vt superiùs ostendimus, simiiliter semel admissus perpetuò debet durare admissus, donec ipse, seu omnes eius descendẽtes supererint, cùm contrariorum eadem debeat esse disciplina. l. 1. cũ vulga. ff. de his qui sunt sui vel alieni iuris. Idque in specie de qua agimus probatur ex tex. in l post mortẽ. §. fin. ff. de bon. possess. contra. tabu. tex in § semel insti. quibus ex causis manumit. non licet, vbi communiter Scribentes id annotare solent. 11

¶ Nonò, quia actus semel perfectus atque consummatus nõ vitiatur etiam si deueniat ad casum à quo incipere nõ potuit. tex. in l. & si pluribus. §. & si placeat. ff. de verbo. oblig l. vt pomum. §. 1. ff. de seruitu. l. via. §. quacunque. ff. de seruit vrba. prędio. tex. in c. factum legitimè de regulis iuris lib. 6. l. non est nouum cum similibus. ff. eodem, quib° plura cumulat Tiraq. de cessante causa limitatione. 12. n. 1. cum sequentibus. 12

¶ Decimò, quia quando ex existentia causæ alicui ius quæsitum fuit, is non erit eo iure priuandus, etiamsi causa defecerit. d. l. post mortem. § 1. ff. de bono. posse. cõtra. tabu. l non putauit. §. sed si post mortem ff. eodem iunctis aliis quæ latiùs cumulat Tiraquellus de cessante causa, limita. 11. n. 1. cum sequentibus.

¶ Vndecimò, quia vbi extantibus masculis fœmina non succedit, si tempore mortis parẽtis masculus non adfit, fœmina admittenda erit, adeo vt etiamsi masculus posteà cõceptus ac natus fuerit, fœmina semel admissa ab illo non excludatur: quod probatur ex tex. in c. 1. de eo qui sibi & hæred. suis secũdùm intellectum quem ad illum tex. assignauerunt Iacobus de Bellouiso & Nicolaus de Neapolis ibidem, sequutus fuit Bald. ibi. nu. 5. Vbi eleganter inquit, quòd ex quo semel feudum fecit transitum ad fœminam ex masculi defectu ab ea cui iam infixum est, amoueri non debet propter superuenientem casum nascentis masculi, vbi assignat elegantem rationem, quòd scilicet, dominij acquisitio debeat esse perpetua. l. siue possidetis. C. de probatio. sed si masculo superueniẽte dominium semel acquisitum ad illum transmittendum foret, non posset dici dominium perpetuum, sed solùm temporale esse: quod etiã sequitur Aluarotus ibi. col. 4. vbi inquit hanc esse communem opinionem. Quam etiam communem opinionem appellat Curtius in tract. feudorum prima parte tertiæ partis principalis numer. 33. idem cons. 110. nu. 10. Palatius. Ruu. in repetitione Rubri. de donatio. inter virum, & vxo. §. 69. nu. 33. Albertus Brunus de statutis excluſiuis fœminarum articulo. 10. primæ q. numer. 1. Iacobinus de feudis. §. & fœminis nu. 17. & Ruinus cons. 154. nu. 3. li. 2. & cons. 151. nu. 4. eodem lib. Anto. Gabriel. qui plura refert communium opinionum li. 6. concl. 4. nu. 1. 13

¶ Duodecimò & vltimò, quia sicut non potest quis mori pro parte testatus, & pro parte intestatus quoad bona. l. ius nostrum cum similibus ff. de regulis iuris, similiter non potest mori pro parte testatus, & pro parte intestatus quoad tempus: cùm de re ad tempus validum sit argumentum. l. hæreditas ex die. ff. de hæredi. institue. dis. l. 1. cum 14 15

similib.ff.de acquirenda hæred.si autẽ dominium rerũ Maioratus posset esse aliquo tẽpore in pendẽti prodillo saltim tempore Maioratus institutor intestatus moreretur. Igitur constat id fieri non posse ex quibus & aliis iuris euidentissimis principiis quæ in idem adduci possent,hanc sententiã veram esse profitẽtur Paul. qui latissimè quęstionem istam prosequitur cons.16.li.2.nu.8.& 9.ver si.super quarto.videtur mihi dicendum. Io.Andr. in additio.ad Specul.in Rubri.de testam.additionis prima versic.item.Lambertinus.Alex.cons.14. nu.8.libro.4.Socinus.consi.152.num.14.libro.1. Curtius Iunior consilio.57.nume.11.& 12. Carolus Ruinus consi. 2.88.nu.2.libro.3. Paris. consilio.83.num.11.& 12. libro 2.Gozadinus consilio. 36.n.7.Anton.Rubeus consil. 8. numero primo cum sequentibus.Aymon.consilio.212. numero. 6.Pala. Ruuios in repeti.Rubri.§.69.numero.33. & omnes Scribentes qui superiùs in fundamentis huius opinionis citati sunt ,qui omnes in effectu idipsum opinantur:quod etiam videtur probare Gregorius Lopez in l.11.titulo.31.part. 3. verbo. *Otorgado*.vbi hãc quæstionem indecisam reliquit, quia eo tempore sub iudice lis erat.

¶ Sed quanuis hæc conclusio solidissima , atque indubitata esse videatur,non tamẽ desunt , qui illam ex pluribus subuertere conentur , dicentes, quòd etiamsi tempore mortis testantis,vel delatę successionis quis proximior sit , id non sufficiat, sed à proximiore postmodùm nato,atque concepto excludendus sit , quæ conclusio ex pluribus comprobari poterit.

¶ Primo,quia in Primogeniorum successione (vbi de his dubitari solet) semper vocatur sequens conditionaliter in defectum proximioris , vt in principio huius capitis præposuim⁹,videlicet sub conditione , si filiæ fœminæ filios masculos non habuerint , vel alia simili ex quo fit , vt ad hoc vt purificetur hæc conditio fiatque locus vocationi sequentis,necessariò expectanda sit mors illarum fœminarum,quarum filij illum qui tempore mor-
16 tis vltimi Maiorat⁹ possessoris proximior est,precedere debent:vocatus namque sub cõditione negatiua non est admittendus,nisi priùs constet cõtrariam conditionem affirmatiuam adimpleri nõ posse.l.quidquid astringẽdæ ff.de verbo.obliga.l, ita stipulat⁹. *Lagrãde*.§.1.ff eodem.text. in Authentica de non eligend.secundo nubẽ.§.prospeximus colla.prima tex.notab.in l si pecuniã.ff.si cert.peta.vbi disponitur quòd vocatus sub conditione negatiua si ante affirmatiuam contrariam defectam petat : ante tempus petere videtur , & quòd interim quòd cõditio non deficit,dispositio pen-
17 det ex quibus dixit eleganter Bal.in l. Mutianę in fine.ff.de conditio.& demonstra. quòd conditiones negatiuæ non adimplentur nisi per reductionem ad impossibile. Ideoque dum viuit ea persona cuius liberis deficientibus quis admittitur, nõ potest dici cõditio adimpleta cum semper valeat conditio purificati,tex.vbi glos.ordin.communiter approbata in l.hoc genus verbo.*nubendo*. ff. de conditio.& demonst. Vbi probatur quòd in con-
18 ditione negatiua non sufficit momentaneum implementum , nisi ipsum implementum duruerit. vsque ad mortem illius,in cuius persona conditio purificanda est,idipsum probat tex. in Authenti-co cui relictum,vbi communiter Scribẽtes id notant.C.de indicta vidui.tol.idque ex pluribus cõprobant Ias.in l.diuortio.§. quod in anno numer. 24.ff.soluto matrim.Felinus in capit.2.circa finẽ versiculo,fallit sexto de tregua & pace. Alciatus in l.boues.§.hoc sermone.ff.de verbo.signi.& alibi sæpè Scribentes.Cùm igitur conditio sequentis purificata non sit,constat eius vocationem attendendam non esse. Nec ex ea primo loco vocatis quorum conditio ex post facto purificatur,prę iudicium generari posse.

¶ Secundò , quia donec est spes quòd substitutio 19
in persona primo loco substituti locũ habere potest , cessat substitutio illorum qui eis deficientibus vocati sunt.l.cum testamento in principio.ff. de hęredi.instì.l.si mater.§.finali.ff.de vulga.l.quã diu.la.3.ff.de acqui.hæredi.l.vnica.§. in primo cũ similibus.C.de cad.tollen.

¶ Tertiò,& magis in specie,quia vocatus sub con 20
ditione,si primus institutus non habuerit liberos ex se natos , non potest succedere quandiu durat spes habendi liberos,quæ durat vsque ad mortem l.Lucius.ff.de hęredi.institu.l.ex facto.§.siquis autem.ff.ad Trebell.per quæ iura id dixit.Bar. in l.liberorum. n. 18. ff.de verbo.signi.pro qua Bartoli doctrina est tex.in d.l.inter agnatos.§ fin. ff.vnde legitimi.l.1.§.si quis proximior.ff.vnde cognati.l. 1.§.fina.ff.quis ordo in bono.posse.seruetur , & vtrobique per Scrib. 21

¶ Quartò, quia in legato facto familiæ vbi datur successio secundùm gradus prærogatiuam,non solùm substituti censentur hi qui tempore mortis testantis sunt in familia sed etiam nascituri , tex. vbi bona glos.verbo. *Ex familia*.in l.peto.§. fratre. ff.de legat.2.per quem tex.iuncta.glos.dixit Bald. ibidem,quòd si tempore quo moritur testator reperitur vnus tantùm proximior in familia,sed speratur in futurum quòd possit esse par cum illo in eodem gradu,quòd licet admittatur is, qui eo tẽpore reperitur in familia,non tamen admittendus erit simpliciter,sed præstita cautione de restituendo pari : quando nascatur,quod reputat.ibi.Bald. singulare quibus plura cumulat Tiraquellus de retractu.Lignagier.§.primo glo.9.nu.86.

¶ Quinto hoc etiam comprobatur ex eo , quòd 22
Maioratus institutor genericè dixerit sucedat Titius si Męuia liberos non habuerit,nec ad tempus mortis vltimi Maioratus possessoris dispositionẽ suam retulerit in qua specie quocunque tempore Mæuia liberos habuerit,conditio verificatur , & substitutus in defectum liberorũ excluditur.text. in l.hęc conditio in princip.ff.de conditio. & demonstra.ibi.*Vt qui sic testatus fuerit impleri solummodo conditionem voluerit nec exegerit quando*.l.si quis hęredem.C.de institu.&substi.ibi.*Sancimus quocũque tempore impleta fuerit cõditio,siue viuo eo,siue mortis tempore,siue post mortẽ conditionem videri esse completam*.l.in substitutione.ff.de vulga.primo respõso.ibi.*Quandocũque erit*.l.cum pater.§.fidei tuę.ff. de lega.2.l si ita fuerit,cum similib⁹.ff.de lega. 2. quod vtrobiq; communiter Scribentes annotare solent.

¶ Sextò , hæc opinio etiam coadiuuatur ex eo, 23
quòd ex presumpta voluntate disponentis,pluries hi qui tempore mortis eiusdem,nec nati, nec concepti sunt ad eius successionem admittuntur , exclusis his qui eo tempore nati inueniuntur vel simul cum illis.l.substituì.ff.de vulga.l. ex facto. ff. eodem.l.non sine in princ.C.de bonis.quæ liber. tex.in §.proximior autem.insti.de legi.agnato.successio.Tiraquellus de retract.Lignagier.§.1.glos. 2.nu.83.cum sequentibus.Loazes in l. filiusfamilias.§.Diui.

lias.§ Diui.nu.529.ff.de lega.1. post Ripam. ibi. nu.17.

24 ¶ Septimò,quia iura dicentia quòd is qui tempore mortis,nec natus nec cõcept⁹ est,nõ potest succedere,intelligẽda sunt in dispositione pura,secùs autem in conditionali : in illa namque non tempus mortis sed purificationis conditionis attendendum erit.l.eum qui post ff.de condi & demonstra.l.interuenit.ff.de lega.præstan l.cum pater.§. hæreditatẽ.ff.de lega.2.quibus plura cumulat Tiraquellus de retractu.Lignagier.§.1 glos.9.num. 95.Sicq; intelligẽdus est,tex. in l.1.§.si quis proximior ff.vnde cognati.& in l.si cognatis. cum similibus.ff.de rebus dubiis.

25 ¶ Octauò,in id adducitur glos.in cap. 1.de eo qui sibi & hæredi.suis verbo *Pro masculo*. quæ ex illo tex. deducit,quod masculus excludit germanam suam cum iam feudum ad ipsam transitum fecisset,quam sequitur ibi Andreas de Isernia.Prępos. & Marti.Laud.quorum opinionem sequitur Iacobi de sancto Georgio de feudis verbo. Et fœminas.colu.2.versiculo sed ponamus Curtius de feudis.3.parte.16.quæst. principali.Celsus consi. 26. num.48.

¶ Ex quibus & aliis quæ in responsione ad contraria latiùs adducentur , hanc opinionem veriorem esse profitentur plures & maximi nominis iuris interpretes dicentes præferendum esse proximiorem non natum nec conceptum tempore delatæ successionis etiam ad exclusionem illius remotioris ad quem semel successio delata fuit , idque in specie ex pluribus comprobant Rom cõsil.1.4.colum 3.versiculo quo ad quartum , idem Roma.cons.438.num.10 cum sequentibus. Paul. consilio 24.incip.in causa quæ vertitur li 1. num. 8.& 9.Socinus consi.86.nu.11.libro.3.& cons.51. n.42.li.4.Anchar.cons.220 col.2. Carol. Ruinus cons.22.n.9.cum seq.li.2.Soci.Iuni.consi.126.n. 53.li.1.idem cons.172.n.89.& per totum cõs.li.2. quod consilium omninò videndũ erit, Guido papæ q.511.& quæst.612.Boerius decisione.172. n. 6.quod & alibi sæpè Scribentes annotare solent.

¶ Quibus non obstant ea , quæ pro contraria sententia adducta sunt. Et primò,non obstat.l. fin.ff.
26 cõmu.prædi.quòd scilicet dispositiones morientium non possunt stare in suspenso , nam ad illam l.quæ in hac materia pręcipua est multipliciter re
27 sponderi poterit. Primò,quòd procedat in dispositione pura,secùs autem in conditionali, cùm natura conditionis sit , vt semper actum suspendat, idque in specie sic intelligit atque declarat ibi gl. verb. *Defunctorum*,& Bar.n 7.& Paul.ibidem. n.5. quod sequitur Floriã.ibidem.col.2.qui singulariter loquitur atque distinguit & est de mente omnium Scribentium quos pro hac parte citauimus, idque in specie dixit Bar.in l.vsusfructus nu. 6. ff. de stipul seruo. & adeò notum est vt non egeat vlteriori comprobatione.Secũdò,quòd ea lex procedat in substantia dispositionis , quę in actibus
28 morientium pendere non potest , secùs autem in effectibus successionis : in his namque dispositiones morientium optimo iure pẽdere possunt, nec in hoc potest assignari aliqua differentia inter dispositiones viuentium atque morientium , sicque eam legem intelligit atque declarat Bart.ibi n.5. & Oldral.cons.23.in princ.atque Bar.per tex. ibi. in d.l.vsusfructus.n.7.quem sequitur ibi Imol.col. fin.pro quo est tex.in l. cum hic status. §.siue autẽ ff.de dona inter virum& vxo.ibi. *Potest dici pendere acceptilationem non ipsam,sed effectum eius*,quod optimè atq; eleganter declarat Bal in l. eam quam. 29
n.49.C.de fideicom.vbi inquit quòd valentia act⁹ quę sumit primordium in causa efficienti non potest esse in pendenti:sed potentia passiua, hoc est, respectu successentium optimo iure in pendenti esse potest.Ideoq; nascituri ad successionem Maioratus seu fideicommissi vocari possunt text. vbi glo.verb. *ex familia*.in l peto.§.fratre.ff.de lega.2. l.quoties vbi communiter Scrib.id notãt C.de fi- 30
deicom.idque verum est atque deducitur ex mente omnium Scribentium quos pro hac parte citauimus.Tertiò,quòd ea lex procedat,nisi ex men- 31
te testantis aliud colligatur , ex mente namque testantis dispositiones morientium pendere possunt.Bar.in l.Põponius.n.3.ff de nego.gestis facit tex.in l hæredes mei.§.cùm ita ff.ad Trebelli idque sic in specie intelligunt & declarant Roma.d. cons.134.& Carol.Ruinus.d.cons.22.li.2 col fin.
Quarto, quòd ea lex procedat quãdo iam certum 32
est,quòd id quod pendet , non potest in effectum deduci,secùs autem donec spes est quòd esse possit : tunc namque ea spe durante , benè poterit dispositionis effectus pendere , ita in specie dicit Paul.d.cõs.24.col.6.li.1.Quintò quòd ea lex pro- 33
cedat considerato statu præsenti,secùs autem respectu status futuri:respectu nãq; futuri status benè poterit dispositio pẽdere.gl.in §.sed si ab hostibus,insti quibus modis ius patrię potest solui.verbo *Pẽdet*.Similis gl in l.sed&si quis.ff.de vsufruct. & in l.2.§.si pẽdeat.ff.ad Macedo.& in l si seru⁹.§. cũ seru⁹.ff.de acqui.rer.dom.& in l si seruus cõmunis Mæuij.§.1.ff.de stipula.seruorũ.Bar.in d.l.Põponius.n.3.ff.de nego.gestis & vtrobiq; Scrib.cõ muniter idipsum annotare solent.Sextò , quòd d. l.finalis. procedat non respectu arbitrij testantis 34
ex quo dispositio pendere potest.vt superiùs ostẽdimus,sed respectu arbitrij alieni , ex quo pẽdere non potest vltima voluntas.l.captatorias,cum similibus.ff.de hæredi.insti. Sicq; d l.fin. intelligit Bart.in d l vsustructus.ff.de stipul.seruo.n. 6. Ex quibus intellectibus remanet satisfactum.d.l. fin. & regulæ quæ ex illa comprehenditur,quòd scilicet actus morientium in pendenti esse non valeant.

¶ Non obstat etiam secundum fundamentum quod pro contraria pate adducebamus,quòd scilicet si dispositio Maioratus posset esse in pendenti,interim dominium esset in aëre , nam quanuis dispositionis effectus debeat esse in pendenti,do- 35
nec conditio purificetur,interim tamen dominiũ esse non debet in aëre,sed vel sequenti successori reuocabiliter deferendum erit,vt statim dicemus, vel eisdem bonis dum conditio purificatur erit curator præstandus.l.si hęres instituatur.§.item si cõditioni.ff de hęredi insti.Bald.in l.Gallus.§.instituens.col.2.versi.4 & vltimo nota.ff.de liber.& posthu.

¶ Non etiam obstat tertium fundamentum , scilicet in Primogeniorum successione, non esse attẽdendam proximitatem illorum qui tempore delatæ successionis,nec nati,nec cõcepti sunt:id namque verum est,nisi ex institutoris voluntate aliud comprehendatur : prout in casu de quo agimus comprehenditur ex conditionis appositione , tũc enim hi qui nec nati, nec concepti sunt, cæteris remotioribus præferẽdi erunt,prout supra isto. c.n. 3.ostensum est. Item illud procedit in dispositio-

pus condi

pus conditionis impletæ attendendum erit, vt superiùs ostendimus. Ex quibus etiam quarto fundamento satisfactum erit.

¶ Non etiam obstat quintum fundamentum, quòd scilicet sufficit, quòd implementum conditionis tempore delatæ successionis existat, etsi ex postfacto non durauerit, nam quanuis ea regula vera sit, non tamen ad casum de quo agimus, adaptari poterit, cum enim dispositio sub qua proximior vocatus est, sit conditionalis, nō potest dici quòd purificetur, neque etiam quòd successio deferatur tempore mortis vltimi possessoris, sed tēpore quo etiam post eius mortem proximior natus fuit, quod tempus necessariò expectādum est: ideoque hæc ratio potiùs secundam opinionem coadiuuat.

36 ¶ Non etiam obstat sextum fundamentum, quòd scilicet linea semel exclusa perpetuò exclusa censenda sit, atque similiter septimum, octauum, nonum, decimum, vndecimum, & duodecimum fundamentum. Quæ omnia fundamenta in id tendunt, vt quoties successio in vnam lineam ingressa est, non debeat ad aliam transitus fieri donec illa finiatur etiam superuenientibus proximioribꝰ, & quòd dominij acquisitio perpetua esse debeat, & quòd factum legitimè non retractatur: etiamsi perueniat ad casum à quo incipere non potuit. Nam illa omnia vera sunt, quando successio ad aliquam lineam peruenit perfectè atque irreuocabiliter: secùs autem, quando peruenit ad illam reuocabiliter pendente aliqua conditione, qua purificata, linea illa excluditur & successio ad aliam transmittitur: tunc namque nihil obstat cùm successio quę reuocabilis erat, in euentum conditionis reuocetur, sicque intelligendus est tex. in cap. 1. § quin etiam Episcopum vel Abbatem, & omnia alia iura quæ pro cōtraria parte adducta sunt. idque cōprehenditur ex doctrina Bal. in l. 2. C. de liber. præter. num. 2. & ex his quæ notat Bart. in l. fin. §. 1. nu. 1. & 2. ff ad Tertull. Idque in specie de qua agimus resoluunt And. de Isern. & Martinus Lauden. in d. c. 1. de eo qui sibi & hæredi suis & alibi sæpè Scribētes. Ex quibus quæstio hæc redditur satis difficilis, & ambigua.

38 ¶ Sed his omnibus non obstantibus in Primogeniorum successione dicendum est primam sententiam veriorem esse, imò quòd is qui tempore mortis vltimi possessoris proximior inuenitur, irreuocabiliter in Maioratus succedere debeat. Adeò vt si ex postfacto alius proximior inueniatur, successio non sit ab illo auocanda. Ad quod probandū præmittēdum est Primogeniorum naturam eam esse, vt eorum successio, nec per momentum vacare possit, sed quòd statim mortuo vltimo possessore in sequentē qui eo tempore proximior inuenitur, transire debeat. Nec aliud tempus expectandum sit, ita vt semper Maioratus ipse possessorem atque verum & legitimum dominū habeat: prout ex ipsa Maioratus natura atque ex decisione l. 45. Tauri apertissimè comprehenditur. Ex quibus infertur quòd quāuis in aliis dispositionibus conditiones negatiuę non censeantur esse purificatę, donec constiterit impossibile esse, illas adimpleri posse, & quòd nō adimpleantur, nisi per reductionem ad impossibile. In Primogeniorum tamen successione illas pro impletis habendas esse, si tēpore mortis vltimi possessoris adimpletę nō sint: namcum ex Primogeniorum natura conditiones vocationum secundum tempus mortis intelligendæ atque considerandę sint, vt superiùs ostensum est, succedit regula: quòd quando certam tempus 41
cōditionibus negatiuis adiectum est, solum illud est expectandum, vt substituto in defectum illius conditionis locus fiat. l. quidquid astringendæ. §. si stipulatus. ff. de verb. oblig. l. si peculium. §. fin. cum similibus. ff. de statu. liber. Sicq; dictas leges in specie de qua agimus declarauit Paulus de Castro. d. cons. 16. num. 9. libro. 2. & est de mēte omnium Scribentium qui hanc partem sequuntur. Qua considerationē obseruata, quæ verissima est. & ex omnibus regulis quas pro prima parte adduximus, comprobatur: hæc nostra opinio euidens atque indubitata redditur, ex eaque respondetur ad omnia fundamenta quæ pro secunda opinione adducta sunt, quæ tendunt ad probandum, ꝙ conditio non est purificata, nec successio trāsferri potest in sequētem, donec est spes quòd primo loco vocatus admitti possit. Cùm enim conditio tempore mortis vltimi possessoris purificata sit, nec aliud tempus expectari debeat, constat ea ad casum de quo agimus, adaptari non posse.

¶ Ex quibus infertur hoc ipsum in patronatibus, anniuersariis, feudo, atque Emphyteosi iure Maioratus relictis, obseruandum esse, cùm enim hoc eueniat ex Hispanorum Primogeniorum natura, consequens est, vt in omnibus dispositionibus iure Maioratus relictis, idipsum obseruandum sit. Quod etiam in fideicommissis perpetuis gradatim & successiuè inter omnes qui ex familia processerunt relictis pari ratione dicēdum erit. 42

¶ Similiter etiam infertur in aliis dispositionibus 43
quæ in prima successione consumuntur, & in quibus necessariò proximitas tempore mortis vltimi possessoris consideranda non est: conditionis implementum attendendum non esse, vsquequo certùm sit, illam adimpleri non posse ex regulis quę pro secunda opinione adductæ sunt, quas ex sola Primogeniorū natura, à casu de quo agimus reiecimus. Sicque omnes regulę atque fundamenta quæ in contrarium adduximus: intelligenda atq; concilianda sunt.

¶ Sed quanuis hæc omnia, quando Maioratus suc 44
cessio ex morte vltimi eiusdem possessoris defertur, vera sint, atque frequentissimè fic intelligi atque practicari soleant: pluries tamen de illis dubitatum vidimus quando ex Primogeniorum legibus, ob contrauentionem conditionum præcipitur, quod statim Maioratus successio in sequētem vocatum transferatur. Contingere namque solet, vt facta à Maioratus possessore bonorum ipsius Maioratus alienatione, vel alia conditionum contrauentione, eo tempore nondum is filium masculum procreauerit fœminaque successionē Maioratus sibi adiiciendam esse masculo postea nato excluso contendat, vel quòd non habeat liberos, & transuersales, liberis posteà natis præferendi esse profiteātur, in qua specie is qui tempore, alienationis proximior erat, ex omnibus regulis quas pro prima opinione præmisimus, proximiorem posteà natum excludere cōtendit, dicēs: nihil differre casū alienationis à casu mortis, cùm vtroque casu successio ad sequentem in gradu deferenda fit, quod præsertim ex Maioratuum legibus coadiuuatur, quibus caueri solet, vt facta alienatione illicò Maioratus successio ad sequentem successorē deferatur, ac si vltimus Maioratus possessor naturaliter mortuus fuisset.

¶ Sed

¶ Sed quanuis hæc opinio stricto iuris rigore considerato ex eiusdem regulis quas præmisimus vera esse videatur: nihilominùs tamen contraria sententia admitti poterit, saltim quādo is, qui tempore alienationis rerū Maioratus, proximior erat, ante proximioris natiuitatem rē ipsam alienatam nō reuocauit, nec ipsius Maioratus successionem sibi ex alienatione subsequuta vendicauit. Quod ex eo præsertim probatur, quòd quanuis verum sit, quòd in hoc casu dies alienationis & dies mortis vltimi Maioratus possessoris equiparētur, id tamen sequentis successoris petitionem atque iudicis declarationē requirit. Ideoq; si antequàm id fiat, proximior nascatur, nō adeò strictè res ista accipienda est, vt successio nōdum remotiori acquisita, illico proximiori nō deferatur, præsertim si ipse proximior litem super rerū Maioratus alienatione inchoauerit, vel inchoatam, à remotiore finierit: esset namque absurdum in hoc casu filios vltimi possessoris propter transuersales à Maioratus successione excludere, nec id ex mēte Maioratꝰ institutoris processisse cēsendum erit. Ex quibus rationibus & aliis, hoc ipsum opinatus fuit Paul. cons. 24. incip. in causa quæ vertitur n. 8. & 9. li. 1. vbi inquit, quòd hi qui tempore factæ alienationis nec nati, nec cōcepti sunt, admittūtur ad reuocandam alienationem illarū rerum, quarum alienatio prohibita erat: & subiicit, quòd est de nimia iuris subtilitate dicere quòd ideò prædicti excluduntur: quia non erant nati, nec concepti, tempo-
45 re factæ alienationis. Ex quo palam consequitur quòd quāuis ex alienatione eo die quo alienatio facta fuit ius successionis cōstitutum esse censeat, nihilominùs tamen actio ad alienationē ipsam tę uocandā, proximioribus posteà natis, pręstari debeat: non enim aliter posset his qui tēpore alienationis nec nati nec concepti erant, ius ad res alienatas reuocandas cōpetere: quod probat tex. iuncta. glos. in l. peto. §. fratre verbo, *Ex familia*. ff. de lega. 2. Rapha. Fulgo. n. 1. Corneus. n. 2. Ias. n. 2. & ceteri Scribētes in l. quoties ab omnibus. C. de fideicom. Andr. de Isern. Mart. Laud. Iac. de Belloui. Aluarot. & Prepos. in c. 1. §. hoc quoque notādū. de succes. feud. Tira. qui plura refert de retract. Lignagier. §. 1. glos. 9 n. 86. cū seq. Carolus Ruin. qui id ex pluribus probat cons. 22. n. 9. cū seq. vsq; ad finē. li. 2. qui loquitur quando vltra, prohibitionem alienationis disponens adiecit, quòd eo ipso quòd alienatio fieret, dominiū in sequētē transferetur ac si alienas ipse mortuus fuisset. Et quanuis præfati Scrib. non loquātur in his rebus quarum successio vni tantùm deferēda est, eadē ta mē ratio versatur in his rebꝰ, in quibus proximiores ex familia debēt succedere, respectu illorū qui nec nati, nec cōcepti sunt. Sicut em̄ his qui posteà cōcipiūtur atq; nascūtur, pars rei alienatę reseruatur, similiter etiā proximiori, qui omnes excluderet, si eo tempore natus, seu cōceptus esset res tota in solidum reseruāda erit, quòd prædicti Scrib. dicere non potuerunt, cum nec Primogeniorū naturam, nec substantiam comprehēderint: quæ opinio quando res alienata, non erat ab eo qui tempore alienationis proximior inuentus fuit sibi vēdicata æquissima mihi videtur, sicq; illam in casu contingenti receptam vidi. Cęterū si iam res fuisset à proximiore sibi vendicata, contrarium mihi dicendū videtur, si verò res nōdum vendicata erat à proximiore, sed alis tantum aduersus rei alienatę possessorem ab illo cæpta atque eo tempore natus fuit proximior litique se opposuit, res magis dubia videtur, quāuis adhuc æquitas huius opinionis militare videatur: ideoque de hac vltima specie, cùm casus contigerit, deliberandum erit, quo ad omnes autem hac specie videnda sunt ea quæ infra li. 4. c. 1. dicemus: vbi resoluemus quæ requirātur ad hoc vt remotior possit vendicare rē Maiorat' ab eiusdem possessore alienatam, ob negligētiam proximioris: ea namque quæ ibi dicētur plurimùm ad huiꝰ articuli veram resolutionē conducent.

SVMMARIA.

1 *Fructus feudi qualiter inter hæredes vassalli, & dominum diuidantur.*
2 *Fructus fideicommissi: qualiter inter hæredem, & fideicommissarium diuidendi sint.*
3 *Fructus qualiter inter hæredes fructuarij, & proprietarium diuidantur.*
4 *Fructus qualiter diuidantur inter hæredes Prælati, seu beneficiati, vel pensionarij, & Prælatum, seu beneficiatum.*
5 *Fructus commendæ qualiter inter hæredes Commendatarij, & sequentem cōmendatariū diuidendi sint.*
6 *Fructus qualiter inter hæredes mariti, & vxorem diuidantur.*
7 *Fructus qualiter inter hæredes Emphyteotæ, & dominum diuidantur.*
8 *Fructus qualiter inter emptorem, & venditorem diuidendi sint.*
9 *Fructus qualiter diuidendi sint: quando res ex pacto de retrouendendo retrahitur.*
10 *Fructuum feudi diuisio potiùs ex mera voluntate: quanuis ex ratione, à feudorum collectoribus facta fuit.*
11 *Fructus bonorum Maioratus: vtrùm sequenti successori, à die delatæ successionis præstādi sint, aut inter illum, & hæredes vltimi possessoris pro rata diuidi debeant latissimè discutitur.*
12 *Opinio dicentium fructus rerum Maioratus inter hæredes vltimi possessoris, & nouū successorē esse pro rata diuidendos, tanquam probabilior eligitur.*
13 *Onera Maioratus possessoris oneribus matrimonij iustè comparari possunt.*
14 *L. Herennius ff. de vsuris declaratur, ostenditúrque non posse ad Maioratuum successores adaptari.*

15 L. de

15 *L. defuncta. ff. de vsufruct declaratur.*
16 *L. Iulianus. §. si fructibus. ff. de actionib. empti. declaratur.*
17 *Pensiones rerum Maioratus etiam pro rata diuidendæ sunt.*
18 *Anni principium, à quo tempore numerandum sit, vt fructuum diuisio pro rata efficienda sit.*
19 *Pœnæ Fiscales qualiter inter hæredes vltimi Maioratus possessoris, & sequentem successorẽ diuidendæ sint.*
20 *Pœna Fiscalis pertinet illi, cuius tempore condemnatio facta fuit.*
21 *Pœna Fiscalis, quæ ipso iure debita est, non est adÿcienda illi, cuius tẽpore condẽnatio facta fuit: sed ei cuius tempore delictum commissum fuit.*
22 *Pœna Fiscalis debetur illi, cuius tempore cõdemnatio facta fuit, & non illi, cuius tempore facta fuit executio.*
23 *Pœna Fiscalis: vtrum debeatur illi cuius tempore condemnatio facta fuit: si tempore primi lis iam diffinitiuè concluſa erat.*
24 *Pœna debetur iudici, qui in prima instantia cõdemnationem fecit: etsi sententia, ab alio in gradu appellationis confirmetur.*
25 *Pœna Fiscales inter hæredes vltimi Maioratus possessoris, & sequẽtem successorem pro rata diuidendæ sunt, qualitérque hoc intelligendum sit.*

Qualiter inter Maioratus successorem & vltimi possessoris hæredes fructus pendentes diuidẽdi sint.

CAPVT VNDECIMVM.

MOrtuo vltimo Maiorat' possessore controuerti sæpissimè solet, qualiter diuidendi sint, fructus, qui eo tẽpore in rebus Maioratus pendẽtes inueniuntur: quamobrem necessarium erit, hoc etiam congrua resolutione componere, in his namque propter opinionum conflictũ atque ipsius rei difficultatem, accepimus contrarias sententias in supremis Hispaniarum conuentibus interdum latas fuisse.

¶ Vt autem huius rei difficultas comprehendatur, præmittendum est, in fructibus rerum Maioratus nihil circa hæc, nec iure communi, nec Regio statutum esse, sed necessariò ex his quæ in aliis casibus similibus decisa sunt, esse huius articuli resolutionem deducendam, ideoque cum de feudatario, fideicommissario, fructuario, prælato seu beneficiato, Emphyteota, marito respectu rerũ dotaliũ, & emptore & vẽditore, & eo q rẽ pacto de retrouẽdẽdo subiectã possidet, ad Maioratus possessorem frequenter Scribẽtes Hispani argumentari soleant, vt supra lib. 1. c. 7. ostensum est: videndum erit quid in his iure communi & Regio statutum sit, vt inde constet cui ex illis Maioratus possessor potiori ratione comparandus sit.

1 ¶ In primis autem sciendum est, in feudo decisum esse vt quoties vassallus ante Kalendas Martias mortuus fuerit, omnes illius anni fructus ad dominum pertineant, eo autẽ post Kalendas Martias ante Augustum decedente, omnes illius anni fructus hæredibus vassali adiiciendi sint: idque constat ex tex in c. 1. § his consequenter, hîc finitur lex Cora. vbi communiter Scribentes id annotare solent.

¶ In fideicommisso tamen decisum est, vt omnes
2 fructus qui post acquisitum ex causa fideicõmissi dominium ex fundo percipiuntur, ad fideicommissarium pertineant: quanuis maior pars anni ante diem quo fideicommissum cessit, præterita
3 sit. l. Herennius in prima. ff. de vsuris. In fructuario autẽ cõstat, eo mortuo fructus iam perceptos vel saltim separatos ad eius hæredes pertinere. Sed non perceptos proprietario adiiciendos esse, etiã si iam maturi, & perceptioni proximi sint. l. defuncta. ff. de vsufructu. l. si vsufructuarius. ff. quibus mod. vsusfructus amittatur. l. in singulos in fine. ff. de annuis legatis, de quo videnda erit. l. 3. titulo octauo parti. 5. Sed inter hæredes prelati, seu beneficiati mortui, & sequentem Prelatum seu beneficiatũ fructus pro rata diuidendi sunt: prout opinatur Albert. in l. diuortio in princip. num. 12. ff. soluto matrimo. cuius opinionem aduersus cõmunem sequuntur. D. Didacus de Couarr. libro primo resolutio. capitulo 15. nu. 12. & Auendanius responso. 5. num. 1. quorum opinio aduersus communem ex rationibus quæ apud ipsos videri poterunt mihi verior videtur: illámque frequentissimè in forensibus controuersiis receptam vidi. Quod
5 etiam in diuisione fructuum Commendarum Sãcti Iacobi, Calatrauę & Alcantarę similiter ex eatum ordinum constitutionibus obseruari solitum est. Similiter etiam inter hęredes mariti, & vxorẽ,
6 seu inter hæredes vxoris & maritum fructus esse soluto matrimonio pro rata diuidẽdos, probat tex. in l. diuortio in princip. ff. soluto matrimonio, cui est similis in l. 26. titulo. 11. part. 4. Itẽ in Emphyteosi fructus qui mortuo Emphyteota, ex re Em-
7 phyteotica percipiuntur ad dominum seu ad sequentem Emphytheotam pertinent. Alexand. in l. diuortio in princip. nu. 4. vbi Socinus colum. 3.
8 versi. 2 nota id benè declarat. Item in emptore & venditore, fructus pendentes ad emptorem pertinent, pensiones verò ad venditorem, cui illas emptor cedere tenetur. l. Iulianus. §. si fructibus. ff. de
9 actio, empti. & venditi. vbi Barto. & communiter Scribentes id notant. Quod etiam in eo qui ex pacto de retrouendendo rem retraxit, seruandum erit, vt ex pluribus resoluit Tiraq. de retractu conuentio. §. 5. gloss. 4. nu. 5. & 6. cum sequentibus quę omnia latissimè reassumunt Bar. Bald. Paul. Alexand. Iason & communiter Scribentes. in d. l. diuortio in princ. & Tiraquellus vbi supra nume. 1. cum sequentibus Carolus Molineus in consuet. Parisi. tit. 1. §. 1. gl. 1. n. 33. cum sequentibus. D. Didacus de Couarr. libro primo resolutio. c. 15. n. 1. cum sequentibus. Auendanius. d. respõso. 5. per totum idque etiam alibi sæpè Scribentes annotare solent.

¶ Sed quanuis omnia hęc diuersis considerationibus valeant

10 bus valeant ad Hispanorum Maioratus adaptari, id tamen quod de feudatario diximus, reiici solitũ est, ex eo, quòd feudorũ collectores ad disponendum illud quod in d. cap. 1. §. his consequẽter dispositum est, potiùs ex mera volũtate quàm ex regulis iuris cõmunis, seu ex rationis dictamine moti fuerint: prout Bal. & cæteri Scribentes ibidẽ profitentur & aliquos referunt. Tiraquellus vbi pra n. 3. & Carolus Molin. in consuetu. Parisi. titu. 1. §. 1. gl. 8. n. 11. & D. Didacus de Couarru. d. c. 15. n. 14. qua ratione eius decisio ad alios casus trahenda non est: prout ibidem Scribentes consideran-
11 rant, atque supra li. 1. c. 7. ostensum est: ideoq; Hispani Scribentes quoad hæc in duas diuersas sententias diuisi sunt: alij namque opinantur, Maioratus successorem debere frui fructibus rerum Maioratus à die mortis vltimi possessoris: alij verò quòd fructus pro rata inter successorem, & vltimi Maioratus possessoris hæredes diuidendi sint. Superest igitur vt discutiamus quæ harum duarum opinionum verior, atque Maioratus naturæ conuenientior sit.

„ ¶ Quòd autẽ fructus Maioratus, successori à die
„ delatæ Maioratus successionis indistinctè pertinere debeãt, probatur ex text. in d. l. Herẽnius. la
„ 1. ff. de vsuris, quæ id expresè in fideicõmissario
„ disponit cui potiùs quàm alij Maiorat' successor
„ comparandus esse videtur ex his quæ supra libr. 1.
„ c. 1. n. 7. adducta sunt. Imò quãuis Maioratus pos-
„ sessorem vsufructuario, Emphyteotæ, seu illi qui
„ rem venditam cũ pacto de retrouendendo redemit, vel emptori comparemus, idipsum dicendũ
„ erit, vt paulò antè probatum est: ideoque hãc sententiam tanquam veriorem sequuti fuerunt Ant.
„ Gometius in l. 40. Tauri n. 74. Emmanuel Acost.
„ de patruo & nepote pag. 144. qui vltimus inquit,
„ secundum hanc opinionem in Senatu Regio Lusitano pronuntiatum fuisse, nosque idipsum in-
„ terdum in quodam Castellæ supremo conuentu
„ pronuntiatũ fuisse à viris grauissimis accepimus,
„ hoc adiecto, vt Maioratus successor solueret hę-
„ redibus vltimi Maioratus possessoris expensas
„ causa fructuum ab ipso vltimo possessore factas,
„ ex doctrina Bal. in l. si pater. nu. 5. C. de vsufructu,
„ & ex his quæ latè congerit Tiraquellus de retra-
„ conuentio. §. 5. gl. 4. n. 7.

¶ Quòd autem fructus rerũ Maioratus inter hæredes vltimi eiusdem possessoris, & nouum successorem pro rata diuidẽdi sint, probatur ex tex. in d. l. diuortio in princ. ff. soluto matrimonio, & aliis quę in id superiùs adduximus, sumpta similitudine ex eo, quòd sicut Maioratus possessor habet dominium reuocabile, sic etiam maritus constante matrimonio habet dominium rerum dotalium, quanuis dominium illud reuocabile sit. l. dote ancillam, cum similibus. C. de rei vendi. & ex ratione decidendi quam communiter Scribẽtes assignare solent ad text. in dict. l. diuortio. eius namque legis decidendi ratio in quantum disponit fructus dotis esse pro rata inter maritum & hæredes vxoris diuidendos: ea est, quòd cùm fructus dotis marito propter onera matrimonij sustinenda præstentur, cõsequens est, vt illis integrè frui debeat pro rata illius tẽporis quo onera matrimonialia sustinuit, quod communiter Scribẽtes ibidẽ annotare solent, quæ ratio summè Maioratuum Hispanorũ possessoribus cõuenit. Cùm enim ea Primogenia eò præsertim dirigantur, vt ex eis familiæ conseruentur, pluraque onera Maioratuum possessoribus iniuncta quæ supra lib. 1. nũcupatim enarrauimus ex fructibus eorum bonorum adimpleantur, cõsequens est vt maioratus possessor qui rerum Maioratus dominium etiam reuocabile habet, atque ad tot onera astrictus est, ad mariti similitudinem fructibus rerum maioratus pro rata eius tẽporis quo onera Primogenio imũcta sustinuit, frui debeat. Absurdissimũ nãque foret redditibus Maioratus, qui ex tritico, oleo, vino, seu aliis fructibus similibus constat, fraudare maioratus possessorem qui toto fermè anno Primogenij onera sustinuit, ex eo, quòd paulò ante collectionem fructuum decessit, cùm secũdùm naturam sit, vt commoda cuiusq; rei illum sequi debeant, quem onera & incõmoda sequuntur. l. secundùm naturã. ff. de regulis iuris, quod in Prelato, & beneficiato sic semper decisum vidimus ex eo enim, quòd hi onera Episcopatus, seu beneficij subierunt, eorũ hæredibus fructus pro rata oneris adiici solent: prout supra isto. c. n. 4. ostensum est. Idq; etiam in feudo dici poterit quoties feudum ipsum non ad dominum, sed ad sequentem agnatũ deuoluitur, & si quando ad dominum reuertitur, cõtrarium decisum sit, ex text. in dicto c. 1. §. his consequenter hic finitur lex corra: prout opinatur Raphaël Cumanus in d. l. diuortio in principio quem sequuntur ibidem Alex. num. 3. & Soci. n. 10. sic intelligentes tex. in d. §. his cõsequẽter. Ideoque idipsum inter maioratus successorem, & hæredes vltimi eiusdem maioratus possessoris seruandum esse censuerunt. D. Didacus de Couarru. Variarum resolutio. lib. 1. c. 15. n. 14. qui adiicit, sic sententia Regij Granatensis conuentus decisum fuisse, & Auendanius in d. respõso. 5. n. 6. vbi in id citat Socinum conf. 42. in fine libr. 2. atque Ioan. Lupum in repeti. Rubr. §. 62. num. 10. quod etiam interdum sic responsum atque etiam exequutum vidimus.

¶ Sed Emmanuel Acosta. in d. quæstione patrui & nepotis pag. 144. qui prioris sententiæ partes tuetur, hanc similitudinẽ quæ de marito ad maioratus possessorẽ ex oneribus quæ vterque subit, fieri solet, non amittit. Inquit enim quod ea onerum species quã maioratus possessor subit ab ea ad quã maritus astrictus est, diuersissima est, atq; ideò eidem non comparanda, maritus namque matrimonialia onera subire tenetur, quæ vt omnibus constat, grauissima sunt, maioratus autem possessor interdum propè nulla onera, vel saltim modica subit, ideoque non mirum si ea considerãda non sint, ad hoc vt ex eis leges in marito loquentes ad maioratus possessorem extendamus, hæres namque, vt ipse inquit, onera hæreditaria subit, nihilominùs tamen fideicommissario rem fideicommisso subiectam debet cum fructibus etiam pendentibus restituere, ex decisione dictę. l. Herennius, quod etiam pari ratione in vltimo maioratus possessore respectu sequẽtis successoris dicendum videtur.

12 ¶ Quanuis autem hæc vrgerè videantur, opinio tamen dicentium quòd fructus rerum maioratus debeant pro rata inter hæredes vltimi possessoris & sequentem successorem distribui, verior mihi semper visa est, ex similitudine mariti qui dominium rerum dotalium, reuocabile tamẽ vt maioratus possessor habet, & ex eo etiam quod sicut ipse maritus oneribus matrimonij, ita etiam maioratus

Universidad de Navarra
Biblioteca

rotatus possessor oneribus ipsius maioratus astrictus est, cùm enim ex communi ratione decidēdi fructus pro rata marito præstādi sint, ex eo, quòd onera matrimonij subierit, cōstat ex rationis idētitate idipsum in Maioratus possessore qui etiam Maioratus onera subit, dicendum esse.

13 ¶ Neque obstat si dicatur Maioratus possessoris onera non esse eiusmodi, vt oneribus mariti cōparanda sint: nam si benè cōsiderentur onera Maioratus possessoris non tam parui ęstimanda sunt, vt non valeant oneribus matrimonij comparari, maritus namque ex fructibus rerum dotalium tenetur solùm, se atque vxorem & liberos alere: Maioratus autem possessor, se & vxorem, & liberos, & fratres, & sorores inopes alere, atque etiam familiæ splendorem maximis impensis conseruare astrictus est: quæ onera nedum eius qualitatis sunt, vt oneribus matrimonij adæquari valeant, imò adeò protrahuntur, vt illa etiam in pluribus excedant, præsertim si Maioratus ex Regno, Ducatu, Comitatu, Marchionatu, vel ex alia ditione cōstet, quorum Maioratuum successores infinita onera subire solēt, atque adeò grauia, vt vix Centum millia Ducatorum redditus, eisdem impendendis vt plurimum sufficiant, in quibus iniustissimū esset quòd maioratus possessor qui toto fermè anno hæc onera subiit, eiusdem fructibus omninò priuaretur, ex eo quòd mense Augusti mortuus fuerit, præsertim si eo anno, quo mortuus fuit in ipso maioratu successit, in qua specie nihil iniustius seu iniquiùs excogitari posset.

¶ Quibus adiicitur, quòd ex hac fructuum diuisione, plures lites inter maioratus successorē atq; hæredes vltimi possessoris vitātur. Nam si maioratus successor à die mortis vltimi possessoris fructibus, & pensionibus maioratus integrè frui deberet, illicò eiusdem maioratus possessor ante tēpus fructus colligeret, atque pensiones exigeret, successorque ipsius maioratus contēderet nihilominùs hæc sibi adiicienda esse & pluribus aliis litibus similibus via aperiretur ex his quæ latissimè congerit Tiraquellus de retractu. conuentio. §. 5. glo. 4. n. 15. cum pluribus sequentibus, meritò igitur eligenda est ea opinio quæ tot litibus aditum præcludit, atque æquitatē maximam prę se fert: ex qua sola æquitate eandē opinionem in hærede & fideicommissario amplexus fuit Socinus consi 42. n. 6 cum sequentibus lib. 3. de quo nimium mirati sumus cum in ea specie contra casum d. l. Herennius responderit.

14 ¶ Neque obstat tex. in d. l. Herennius, nam quanuis lex illa inter hæredem, & fideicommissarium procedat, ad Maioratus tamē possessores seu successores nullo pacto adaptari potest, hi namque non omninò fideicommissariis similes sunt, vt supra lib. 1. c. 1. n. 14. & alibi sæpè ostensum est, imò quāuis illos fideicommissarios æquiparemus, adhuc ea lex, ad casum de quo agimus adduci non poterit, quando enim hæredi fideicōmissum simplex iniungitur, non id agere videtur testator vt hæres commodum ex illo fideicommisso consequatur, sed vt illud statim fideicommissario restituat, nec fructus interim lucrifaciet. l. in fideicōmissariam in principio cum similibus. ff. ad Trebell. Item hæres quartam Trebellianicam detrahere debet, ideóque non mirum si fructibus pro rata frui non debeat, cùm id ex mente testatoris non comprehendatur, & sibi commodum quartę sufficiat, quod ad Maioratuum successores nullo iure trahi potest: in illis nāque id efficere voluisse institutor præsumendus est, vt tam primus quàm secundus, & vlteriores Primogenij successores æqualiter bonorum Maioratuum fructibus fruātur cum omnium fauore æqualiter Primogenium instituerit.

¶ Item d. l. Herennius quæ inter hæredem & fideicōmissarium loquitur, non potest ad vlteriores Primogeniorum successores adaptari, cùm vltimus Primogenij possessor, non hæres sed potiùs fideicommissarius sit, inter quos ratio. d. l. Herennius non militat, imò potius idem fauor vtrique fideicommissario debitus sit, vt paulò ante ostensum est.

¶ Quibus adiicitur quòd in hærede & fideicommissario non militat ratio onerum quibus Maioratus possessor astrictus est, ideóque non mirum si ratione onerum Maioratus possessor fructibus rerum eiusdem Maioratus frui debeat, hæres autem fructibus rerum hæreditariarum pro rata non fruatur, quanuis enim hæreditate etiam oneribus hæreditariis subiecta sit: nō tamen ea onera his quibus Maioratus possessor astringitur, adæquari possunt, vt plusquam notissimum est.

¶ Non etiam obstat tex. in d. l. defuncta. ff. de vsufructu. cùm enim maioratus possessor, verus dominus vtilis atque etiam directus sit, vt supra li. 1. c. 19. ostensum est, consequens erit, vt in fructuario dispositā ad maioratus possessorem trahi non valeant, qua ratione etiam diluitur quod in Emphyteota etiam Scribentes opinantur: is namque solum dominus vtilis est, maioratus autem successor, vtilis & directus vt supra li. 1. c. 19. nu. 16. ostendimus. 15

¶ Similiter etiam non obstat, quod in emptore & venditore decisum est ex d. l. Iulianus. §. si fructibus: id namque præterquàm quòd ad maioratus successores trahi non potest, ex natura emptionis & venditionis procedit, atque cū emptio, & venditio hac lege facta esse censeatur, in pretij conuentione id ab emptore & venditore considerari solet, pretiúmq; ipsum fructuū perceptioni correspondet, quòd si aliter emptor & venditor id efficere volunt, poterūt pactionibus venditionis naturam alterare, ne alter eorum damnum incurrat. Ideóque non mirum si id quod venit ex natura venditionis inter eos seruandum sit, quod in maioratuum possessoribus non procedit, qui ex necessitate & non ex propriis pactionibus, sed ex legibus, & conditionibus à primo institutore appositis, restituunt, ideóque ad illos trahendū non erit. Ex quibus hanc vltimam sententiam semper dū de similibus negotiis ageretur elegimus, atq; secundùm illam plerumque absque lite & controuersia plures diuisiones fructuum maioratus factas fuisse accepimus. 16

¶ Quæ omnia nedum in fructibus rerum maioratus, verumetiam in pensionibus vera sunt, cùm sit perpetuum ac regulare pensiones illis adiiciendas esse ad quos fructus pro quibus præstantur, expectant. Idque sic declarant Bal. n. 4. & Salicet. n. 3. in l. fructus. C. de actio empti. Alberi. per tex. ibi. in l. defuncto. ff. de vsufruct. Paul. & Salicetus in l. Iulianus. §. fructibus. ff. de actio. empt. Dominus Didacus de Couarru. qui id optimè declarat, resolutio. lib. 1. cap. 15. num. 1. idque proculdubiò si effectum consideremus, verum mihi videtur. 17

¶ Illud

18 ¶ Illud autem prætermittendum non est, pluries dubitari solitum esse à quo tempore numerandū sit anni principium, vt fructus ac pensiones rerum Maioratus pro rata sint inter hæredes vltimi Maioratus possessoris, & sequentem successorem diuidendi. Alii namque contendunt à Ianuario in Ianuarium, seu à Paschate Natiuitatis in sequens Pascha. Alij verò à die Natiuitatis sancti Ioannis Baptistæ seu à mense Septembri annum computandum esse: qua in re is ordo seruari solet, quòd scilicet si res Maioratus locatæ fuerint, ab eo die quo locatio cæpit, annus computandus sit, cùm enim de hoc hominis prouisionem habeamus, non est cur ad iuris seu consuetudinis dispositionem recurrendū sit. l. semper in stipulationibus cum similibus. ff. de regulis iuris. Siverò res Maioratus locatæ non fuerint, eiusq; qualitatis sint, vt earum fructus vel pensiones toto fermè anno indifferenter percipiantur, annus à die Natiuitatis Domini computetur, sic namque annus simpliciter sumptus semper computandus est, text. in extrauagan. 1. §. nos de omnipotentis Dei de pœniten. & remissio. in extrauaganti cōmunibus, & in extrauaganti, quemadmodū, eodē titulo glo. ordinaria in extrauagāti prima de censibus sub eisdem extrauagantibus. Rota decision. 50. in nouis, quod sic apud Hispanos vsitatur: prout omnibus constat, atq; profitetur D. Didacus de Couarru. libro primo resolutio cap. 12. nu. 1. quanuis in aliquibus locis annus à Ianuario in Ianuarium in his fructuum diuisionibus efficiendis cōputari soleat. Si autem res Maioratus eius qualitatis sint, vt fructus earum certo tēpore anni percipiantur, tunc ex eo tempore quo percipi solent, anni principium cōputatur, ideóque si redditus ex tritico vel hordeo constent, à die sanctæ Mariæ mensis Augusti annus cōputari solitus est, si verò constent ex vino, à die sancti Michaēlis mensis Septēbris. Si autem ex fructibus pecudū vel armentorum à die sancti Petri mensis Iulij annus cōputandus erit. Si verò constent ex oleò à prima die Ianuarij annus computatur, sed quoniam in his diuersæ prouinciæ varias obseruationes habere solent, in huiusmodi diuisionibus faciendis quoad anni initium mos regionis obseruandus erit.

19 ¶ Vltimo autem loco etiā controuerti solet, qualiter diuidendæ sint pœnæ fiscales: quando delictū cōmissum fuit tēpore vltimi Maioratus possessoris, & sententia lata tempore successoris, in qua quæstione prima facie dicendū videtur pœnas fiscales præstandas esse illi cuius tempore delictū commissum fuerit, quasi ex eo tempore ius ad ipsas pœnas percipiendas fisco acquisitū fuit, quod in specie censuerunt Petrus, Cinus & Bald. in l. fin. ff. de iurisdi. omni. Iudi. Petrus de Ancharrano in capitulo primo nè prælati vices suas, quē refert Ioann. de Anania ibidem nu. quarto, quorum opinionem dixit communem Alexand. in l. diuortio. §. si vir in fundo nu. 11. ff. soluto matri. post Bald. & Roman. in eiusdē. l. principio, idem Alexand. consil. 7. nu. 5. libr. 3. Iaſ. in l. more. ff. de iurisdi. omni. Iudi. nu. 21. Tiraquellus qui hanc etiam communem opinionem esse profitetur de retract. conuentio. §. 5. glos. 4. nu. 19. vbi plura in idē adducit. Nicola. Boërius qui etiam plura refert decisio. 5. nu. 20. cum sequentibus Guillielmus Benedictus in Repeti. cap. Rainuntius de testam. verbo. cætera bona. nu. 38. qui aliter distinguit secutus Alexand. in d. §. si vir. in fundo. & alibi sæpè Scribentes.

¶ Sed his non obstantibus contrarium dicendū videtur, imò quòd huius pœnę exactio non expectet ad primum, sed ad secundum, cuius tempore sententia lata fuit, quod ex ea ratione probatur, quòd scilicet huiusmodi pœnæ fiscales ante factam condemnationem fructus nondum percepti, sed tantùm veluti seminati esse censeantur, ideoque non ad illum cuius tempore pœna ipsa percepta fuit, expectare debent, cum ante sentētiam nullum ius ad pœnam ipsam fiscalem acquisitum fuerit, ficque resoluit Bal. sibi contrarius in l. fin. C. de fructibus, & litium expen. numer. 9. Imola. in d. l. diuortio. §. si vir in fundo. vbi Fran. de Aretio. colu. vlti. idipsum verum esse profitetur. Iacob. Rebuff. in l. 3. C. de suscepto. & Archa. libr. 10. n. 2. Guido Papæ decisio. 535. Tiraquellus qui plura refert de retractu. conuentio. §. 5. glos. 4. nu. 21. Bertrandus qui optimè loquitur consil. 214. nu. 1. lib. 2. & hanc dicit esse meram veritatem Carolus Molineus in additio. de Alexand. consil. 7. lib. 3. litera B. idem in consuet. Parisi. tit. 1. §. 1. glo. 1. n. 51. 20

¶ Hoc tamen tripliciter limitari solet: Primò, nisi fimus in casibus vbi pœna ipso iure cōmissa est, cùm enim condemnatio, non ad pœnæ acquisitionem, sed solùm ad executionem & declarationem necessaria sit, consequens est, vt primo, non secundo debeatur cùm tēpore primi fisco acquisita fuerit: quod sic in specie resoluit Iacob. Rebuf. in d. l. 3. C. de suscepto & Archa. nu. 2. quem sequutus fuit Stephanus Bertrand. d. consil. 214. fin. verbis Tiraquellus. d. §. 5. glo. 4. n. 21. 21

¶ Secundò, nisi condemnatio tēpore primi facta fuerit, & executio tempore secundi: tunc nāque pœna fiscalis primo, non autē secundo adiicienda erit, si ex causa onerosa fructus iurisdictionis pertineant, secùs autē si ex causa lucratiua: prout opinatur Alexan. in d. l. diuortio. §. si vir in fundo. numer. 11. post Bald. in principio eiusdem legis. col. fin. Tiraquellus. d. §. 5. glo. 4. numer. 23. Iaſ. in l. more numer. 25. ff. de iurisd. omni. iudi. Boërius decisio. 5. numer. 24. Cagnol. in l. 2. C. de pactis, inter empto. & vend. numer. 163. & alibi sępè Scribentes, idque mihi indistinctè verum esse videtur: ea nāque distinctio iure non probatur: sed potiùs ex his quæ in sequenti limitatione dicemus, reiicienda est. Imò plus dixit Bald. in d. l. fin. C. de fructi. & litium expen. num. 11. quòd si tempore primi causa deffinitiuè cōclusa erat, sibi pœna fiscalis adiicienda sit quanuis causa ipsa tempore secundi terminetur, quasi iam videatur causa decisa, quādo adeò est decisioni proxima: quod singulariter notandum, & aduertendum est, quanuis de eius dicti veritate dubitari possit. 22 23

¶ Tertiò, nisi iam condemnatio tempore primi facta fuisset, & causa in gradu appellationis penderet: nam quanuis sententia posteà cōfirmetur, pœna tamen primo cuius tempore condemnatio facta fuit, non autem secundo, cuius tempore fuit confirmata, adiicienda erit, idque sic in specie opinantur Nicolaus Boërius decisio 5. num. 20. cum sequentibus. Carolus Molineus in addit. ad Alexand. d. consil. 7. litera. B. li. 3. idq; hodie lege Regia decisum est lata in comitiis apud Pintiam habitis anno 1548. cap. 86. quæ lex non inuenitur 24

in noua legum Regiarũ collectione, vbi disponitur, quòd pars pœnæ fiscalis quæ iudici applicanda est, pertineat ei qui in prima instantia sententiam condemnatoriam protulit, quanuis sententia ipsa in secunda instantia confirmetur.

25 ¶ Sed quanuis hæc omnia in vsufructuario, seu in emptore vel donatario fructuum iurisdictionis vera sint, in casu tamen de quo agimus, dubia mihi videntur, imò proculdubio existimamus, quòd si eo anno quo vltimus Maioratus possessor mortuus fuit, causa decisa fuerit, pœna fiscalis pro rata inter hæredes vltimi Maioratus possessoris, & sequentem successorẽ diuidenda sit: cùm enim pœnæ fiscales fructus iurisdictionis esse dicãtur, vt supra lib. 1. c. 25. n. 22. latiùs ostendimus: consequens est, vt idem in aliis fructibus paulò antè resoluimus, dicendum sit. Ideoque cauti esse debẽt vltimi Maioratus possessoris hæredes, vt intra annum lites huiusmodi decidi curent, si enim post annum decidantur, nihil sibi ex pœnis fiscalibus adiiciẽdum erit, nisi malitiosè harum litium decisio post anni lapsum retardata fuerit: id namque quod in fraudem hæredum factum fuit eis nullo pacto nocere poterit.

¶ Quę omnia in pœna quę nõ ipso iure irrogatur, intelligenda sunt, si enim pœna fiscalis ipso iure incursa fuerit inter hæredes vltimi maiorat⁹ possessoris, & eiusdẽ successorẽ, ꝓrata diuidi debet, etiãsi post annũ sentẽtia declaratoria proferatur, dummodò vltimo anno delictũ cõmissum fuerit, cùm enim pœna ipso iure incurratur, non est cõsiderandum tempus condemnationis, sed tempus delicti: prout paulò antè ostensum est.

¶ Ex quibus etiã decidi poterit quid dicendũ sit, quando sentẽtia tẽpore vltimi Maioratus possessoris lata fuit, & tẽpore sequẽtis successoris executioni mãdata, si enim vltimo anno sentẽtia lata fuit, pœna fiscalis inter vltimi Maioratus possessoris hæredes, & sequentem successorẽ diuidenda erit, nõ habita executionis ratione: nõ enim in his executio, sed condẽnatio cõsideratur, vt superius ostensum est, quæ omnia retenta ea opinione, ꝙ scilicet fructus vltimi anni inter hæredes vltimi Maioratus possessoris, & sequentem successorem diuidendi sint, quam superius tanquam probabiliorem elegimus: vera esse videntur.

SVMMARIA.

1 *L. 45. Tauri. quæ hodie est l. 8. tit. 7. lib. 5. Noui ordina. exactißimè in hoc capite, & sequenti interpretatur.*
2 *Dominium rei donatæ ex iure communi donatario in sequentẽ vocatũ ipso iure transferebatur.*
3 *Dominium, & possessio iure Regio partitarum donatario in sequentem vocatum transferebatur.*
4 *L. 7. titu. 4 part. declaratur.*
5 *L. 45. Tauri quid vltra legem partitarum, disposuerit.*
6 *L. 45. Tauri ab statutis Galliæ, & Italiæ originem sumpsit.*
7 *L. 45. Tauri quid vltra Galliæ, & Italiæ statuta disponat.*
8 *Mediolanense decretum simile est. d. l. 45. Tauri dispositioni.*
9 *Statuta Galliæ, & Italiæ sunt contra ius commune, in eo, quod transferunt possessionem defuncti in hæredem absque apprehensione.*
10 *L. 45. Tauri, in quibus deuiet à iure communi nostri Regni.*
11 *Leges Pandectarum, & Imperatorum in his Regnis: non tanquam leges: sed tanquam dicta Sapientum accipienda sunt.*
12 *Maioratus successor non poterit tertium à rerum maioratus possessione expellere absque iudicis authoritate.*
13 *Possessio qua statutis Galliæ, & Italiæ in hæredem transfertur vocatur ciuilis, & ciuilißima, artificialis, & datiua.*
14 *Possessio naturalis ex statutis Galliæ, & Italiæ non transfertur.*
15 *Possessio ciuilis, & naturalis ex l. 45. Tauri in Maioratus successorem transfertur.*
16 *L. 45. Tauri potuit disponere, quod possessio ciuilis, & naturalis in maioratus successorem transferatur: etiam tertio possidente.*
17 *Possessio, quæ non erat, nec poterat esse penes vltimum maioratus possessorem, in sequentem successorem non transfertur.*
18 *Possessio ciuilis nec naturalis non potest esse mortuo maioratus possessore penes tertium, in quem eo viuente bonorum maioratus possessio translata est.*
19 *Possessio ciuilis, & naturalis, quæ ex l. 45. Tauri transfertur: vtrum vera: an ficta possessio dicenda sit.*
20 *Possessio rerum maioratus mortuo vltimo possessore illicò in sequentem transfertur: adeò, vt nec per momentum vacare dici possit.*
21 *Hæreditas iacens non potest dari, vbi datur continuatio dominij, seu possessionis.*
22 *Possessio, quæ de vltimo maioratus possessore in sequentem successorem transfertur, vtrum sit diuersa: an eadem.*
23 *Quasi possessio iurium incorporalium transfertur de vltimo maioratus possessore in sequentem successorem.*

24 *Possessio*

24 *Possessio rerum Maioratus transfertur de vltimo possessore in sequentem successorem: etiamsi is infans, furiosus, vel mente captus, seu ignorans vel conceptus, & nondum natus sit.*
25 *Successor Maioratus vtrum ante apprehensionem actualis possessionis valeat possessionem ex acto ficto in alium transferre.*

Qualiter mortuo vltimo Maioratus possessore in sequentem successorem dominium atque possessio ciuilis, & naturalis bonorum Maioratus ipso iure transferantur.

CAPVT XII.

INter alia, quę singulari quodã precepto Hispanorũ Maioratibus tributa sunt, illud nõ parui æstimandum est quod scilicet mortuo vltimo Maioratus possessore, illicò possessio ciuilis, & naturalis bonorũ Maioratus in eiusdem successorem ipso iure, atque absque aliquo actu apprehensionis transferuntur: etiamsi viuente vltimo Maioratus possessore, seu eodem
1 mortuo ea bona in alterum translata fuissent. Quod ex l. 45. Tauri quæ hodie est l. 8 titu 7. li. 5. in noua leg. Reg. collectione decisum est, cuius verba hîc interierere libuit: quia in hoc, atque etiam sequenti capite de eius intellectu latissimè differendũ erit, verba autem eiusdem l. hæc sunt.

¶ *Mandamos, que las cosas, que son de Mayoradgo agora sean villas, o Fortalezas, o de otra qualquier calidad que seã, muerto el tenedor del Mayoradgo luego sin otro acto de apprehension se traspasse la posseßion ciuil, y natural en el siguiente en grado que segun la disposition del Mayoradgo deuiere de succeder en el, aunque aya otro tomado la posseßion dellas en vida del tenedor del Mayoradgo, o el muerto, o el dicho tenedor le aya dado*
2 *la posseßion dellas.*

¶ Vt autẽ huius legis origo percipiatur præmittendum est, ante illam idipsum dispositum fuisse, quoad dominij translationem ex text. in l. quoties. C. de dona. quæ sub modo, vbi ꝓbatur, quòd si res donetur alicui ad certum diem: ita vt post illum in alium transeat, adueniẽte eo die in alium dominium eius rei ipso iure transibit. Quod ex illa. l. quoties deduxerũt Spec. tit. de Emphyteosi q. 70. idem Spec. tit. de loca. §. nunc aliqua. verfic. 7. quæritur. Decius cons. 239 n. 8. Idẽ Decius in l. traditionibus. C. de pact. n. 14. Ripa. lib. 3. respõs. c. 1 nu. 8. quanuis iure tantum communi inspecto de huius opinionis veritate meritò dubitari posset. Cùm non satis compertum sit, vtrum ex d. l. quoties dominium post mortem primi donatarij in sequentem ipso iure transferatur, sibique actio vtilis in rem competat: an eidem sola personalis actio ad rem ipsam petendam præstetur: prout ex pluribus probat satis ingeniosè, atque eruditè, vt assolet, Reuerendissimus Dominus Didacus de Couarru. Segouiensis Præsul meritissimus. Resol.
3 lib. 1. c. 14. n. 3, cum seq.

¶ De trãslatione autem possessionis iure cõmuni nihil dispositũ fuerat, donec superuenit decisio l. 7. tit. 4. part. 5. ibi. *Y de aquel dia en adelante ganarian la posseßion, y el Señorio della sus herederos del que ouiesse hecho la donacion o el otro aquien nombrasse para hauer la.* Vbi probatur, nedum dominiũ, sed etiam possessionem rerum donatarũ transire ipso iure in illum, cui res aliquę post certum diem do- 4
natæ fuerunt. Quæ lex adeò clara, atque aperta est, vt nullum alium intellectum admittat. Sicq; eam intellexit Roderi. Xuarez in l. quoniã. C. de inofficio testa. in 8. quæstione super intellectu legis Regiæ nu. 6. Idem allega. 19 atque Gregorius Lopez qui eam legem ad Primogeniorũ successionem extendit in eiusdem legis Commentario. verbo. *posseßion.* Idque verũ est: tametsi Dominus Didacus de Couarru. in d. cã. 14. n. 5. voluerit eam legem intelligere, vt procedat sequuta traditione vel apprehensa possessione, qui intellectus diuinatorius est, violátque eiusdem legis literã apertißimè: prout ipsemet. D. Didacus de Couar. ibidem quanuis inuitus, vt ipse inquit, profitetur.

¶ Ex quibus constat antepræfatã legem Taurinensem idipsum in qualibet donatione dispositũ fuisse quoad dominij & possessionis translationẽ, 5
quod hodie ex ea dispositum est. Sed quoniam id in Maioratibus expresè decisum non erat, conueniens fuit, vt ex ea lege id in Primogeniis decideretur, ad quod ea lex necessaria fuit, & ad hoc etiam quod denuò in ea statutum fuit, vt scilicet eius legis dispositio procederet, etiamsi possessio in morte vel in vita vltimi Maioratus possessoris 6
in alium translata fuisset.

¶ Quæ lex in eo, quod de translatione possessionis disposuit vltra prædictam legem partitarum à pluribus etiam legibus, atque statutis Galliæ, & quasi totius Italiæ originem assumere potuit: ex quibus dispositum est, vt possessio defuncti in hęredem absque aliquo actu apprehensionis continuetur: prout refert Tiraquellus in tracta. *le mort saisit le vif.* in præfatione secunda declarati. nu. 1. vbi plures quæst. subiungit, quæ ad huius legis interpretationẽ necessariæ non sunt. Cùm enim ea statuta de possessione defuncti in hæredem continuanda disponant Doctores Italiæ, & Galliæ, circa ea cõtrouertere solent: vtrũ procedant in fideicommissario vniuersali, seu hærede cum beneficio inuentarij, vel substituto directo, vel in hærede ex parte instituto, vel in hærede hæredis, vel in filio adoptiuo, vel legitimato. Quibus alias innumeras quæstiones adiungunt, in quarum resolutione plures librorũ chartas cõsumunt. Quæ omnia ad huius legis interpretationẽ nihil attinent cùm in ea de hærede nullum verbum appositum sit: sed ea lex possessionem in vocatum ad Maioratus successionem transferat, siue is substitutus, vel institutus, vel adoptiuus, vel legitimatus, vel cuiuscunque alterius qualitatis sit.

¶ Ea autẽ Galliæ, atque etiam Italiæ statuta, non 7
adeò protrahuntur, vt possessionem à tertio: siue in vita, siue in morte illius de cui⁹ hæreditate agitur occupatam in hæredem transferant. Imò cõmuniter limitari solent: nisi possessio per tertium occupata fuerit. Nõ enim ea statuta possessionẽ,

quam defunctus tempore mortis nõ habebat: sed illam tantum, quæ tempore mortis penes defunctũ erat, in hæredem transferunt, ne fictio trãslationis possessionis in præiudicium tertij introducatur, vel plures fictiones circa idẽ concurrãt. Quod in d.l. Põponius. §. quæsitum. ff. de acquir. possess. & in l. cùm hæredes in principio. ff. eod. communiter Scribentes annotare solent, & plures alij, quos nuncupatim refert Tiraquellus in d. tracta de morte quarta parte declarati. 3. num. 7. Ideoque dicta lex Taurinensis in hoc, quod de possessione per tertiũ occupata in Maioratus successorem transferenda disponit, cætera Galliæ,
8 atque etiã Italiæ statuta excedit, nec aliud consimile statutũ in eis Prouinciis vigere accepimus: nisi decretũ seu statutũ Mediolanẽse, quo dispositum est, possessionis occupationem ab alio interim factam nullius esse momẽti: prout refert Tiraquellus in d. tract. quarta part. declarati. 3. n. 19. In quo statutũ illud huic nostræ legi cõsimile est.

9 ¶ Ex quibus infertur legem hãc Taurinẽsem esse magis aduersùs iura cõmunia: quàm Galliæ, atq; Italiæ statuta. Quæ cõmuniter in eisdem Prouinciis vigere solent. Ea namque statuta sunt contra ius commune in eo, quod transferunt possessionẽ defuncti in hæredem absque apprehensione: aduersus l. cum hæredes in prin. ff. de acquirẽda possessione & l. Pomponius. §. quæsitum. ff. eodem ti. Idque communiter receptum esse profitẽtur Tiraquellus qui plura in idem adducit in d. tract de morte in præfati declara. 3. n. 2. cum sequentibus, & Ant. Gabriel. lib. 5. communium opinionum titulo de acquir. posse. cõclu. 9. n. 1. Nostra autem lex 45. Tauri est cõtra iura cõmunia, in eo quòd transfert possessionem bonorũ Maioratus ex vltimo possessore in sequẽtem successorem: prout in prædictis statutis communiter disponi solet. Et etiam in eo quod concedit eam possessionis trãslationem tertio possidente: ideoque non dubium quin ea lex strictè accipienda, nec de casu ad casum extendenda sit: prout de statutis Italiæ resoluunt Tiraq. plura in idem adducẽs. d. 3. decla. n. 3. & Anto. Gabriel. d. conclu. 9. n. 3.

10 ¶ Sed quanuis hoc prima facie verũ esse videatur: mihi autem id exactius cõsideranti dicendi dicẽdum videtur in primo dicto eam legem esse iuri communi huius Regni consonam, cùm vt prædiximus dictæ legi partitarum cõcordet. In secũdo autem dicto eam esse iuri communi contrariam. Ideoque, quando de tertij possessoris præiudicio non agitur eam legem extendendam esse, idque verum videtur quanuis communiter, ab Scrib. receptum sit statuta Italiæ non esse extendẽda cùm iuri communi aduersentur. Ius namq; commune
11 horum Regnorum est illud, quod in legibus partitarum atque aliis legibus huius Regni statutum
» inuenitur, nec leges Pãdectarum, nec Imperato-
» rum in his Regnis tanquam leges: sed tanquã dicta Sapientum accipienda sunt: prout in l. 1. Tauri
» dispositũ est, atq; ex pluribus probat Pala. Ruui. in repe. Rub. de don. inter vir. & vxo. in prin. n. 16. idipsum etiã dixit Carolus Grassalius li. 1. Regal. Franc. in 7. iure pagi. 94. cum seq. vbi ex pluribus probat leges Imperiales à Gallis non admitti, nisi quatenus rationi nituntur.

12 ¶ Illud autem ad hæc animaduertendũ est, quòd quanuis ex dict. l. Tauri possessio ciuilis, & naturalis transferatur etiam tertio possidente quòd in ea specie nõ poterit Maioratus successor tertium possessorem propria authoritate à possessione rerũ Maioratus expellere: sed tenebitur interdictũ possessorij, de quo inferius dicemus, proponere, atq; eum tertium possessorem citari facere, vt ex sentẽtia sibi actualis possessio adiudicetur. Quod dixit Bald. in Rub. de causa posse. & proprie. n. 13. Alexand. consil. 82. nume. 4. lib. 2. Decius in fina. C. de edict. Diui Hadrian. tollen. nume. 33. & 34. Tiraquel. in d. tracta. quarta parte declara. 3. n. 17. Ægidius Bossius qui loquitur in decreto Mediolanensi. ti. de Principe & eius priuileg. num. 297. Gregorius Lopez in d. l. 7. titulo quarto parti. 5. verbo. *Possession.* Antonius Gabriel li. 6. cõmuniũ opinionũ tit. de acquir. possess. cõclusione. 9 n. 22.

13 ¶ Hæc autẽ possessio, quæ ex d. leg. Tauri dispositione transfertur vocatur ciuilis, & ciuilissima: artificialis, & datiua: quia legis, atque iuris ciuilis artificio conceditur, nec ab aliquo actu apprehẽsionis nascitur. Ideoque natiua dici non potest: prout eleganter not. Bal. in Rubr. de causa posse. & proprie. numer. 13. quem refert plura in idem adducens Tiraquel. in præfati. tracta. de morte declara. 4 num. 1. cum sequenti. Qui etiam in eo,
14 tracta. 5. parte declara. 6. inquit, possessionẽ, quæ ex statutis Galliæ, & Italiæ transfertur, non esse naturalem: sed solùm ciuilem, in quo lex nostra Tauri. plurimum differt à præfatis statutis. Cum
15 ex eius dispositione in eũ, qui ad Maioratus successionem vocatus est, non solùm possessio ciuilis: sed etiam naturalis trãsferatur. Idq; per illam
17 legem proculdubiò disponi potuit: etiãsi ea possessio per tertium occupata fuisset, vt ex pluribus probat Anto. Gometius. in d. l. 40. Tauri n. 111.

17 ¶ Hoc tamen intelligendum est: quando vltimus Maioratus possessor habebat possessionẽ ciuilẽ, & naturalem. Si enim habuisset possessionem ciuilem tantùm, vel naturalem tantùm, vel solùm detẽtationem: sola ea possessio, quæ apud defunctum erat in successorem transfertur. Cùm enim possessio defuncti in successorem cõtinuetur, seu transferatur: consequens est, vt ea possessio, quæ apud defunctum non erat non possit in successorem cõtinuari, nec transferri, vt ex pluribus probat Tiraquellus in d. tracta. de morte. 3. part. declara 2. 3. 4. 5. & 6. Antonius Gabriel. li. 5. communium opinionum ti. de acquir. possess. conclu. 9. n. 14. Idque verissimum est, intelligendo, quãdo id procedebat ex ipsarum rerum Maioratus natura, secùs autem quando id ex alienatione vel translatione vltimi Maioratus possessoris processit: tũc namque eo non obstante possessio in sequentem successorem ex d. l. 45. Tauri transfertur.

18 ¶ Ex quibus infertur, quòd cùm in Maiorat' successorem possessio ciuilis, & naturalis pertrãseat: etiam tertio possidẽte, quòd penes illum tertium nõ potest esse possessio ciuilis nec naturalis. Cũ duo non possint vnam, atque eandem rem in solidum possidere: sed solũ habebit nudam facti detentationem Ideoq; nec poterit præscribere, nec lucrari fructus, nec competent sibi remedia possessoria, nec producet possessio illa aliquem effectum iuris, ex his, quæ possessio producere solet. Cum ista detentatio facti non sit apta producere ciuiles effectus, vt notissimum est. Idque sic resoluit Ant. Gometius. in d. l. 45. Tauri n. 117. ad fi.

19 ¶ Sed dubitari solet: vtrum ea possessio ciuilis, & naturalis, quæ ex d. legis ministerio trãsfertur vera, atque

ra, atque propria possessio sit: an verò ficta, & impropria. In qua quæstione dicendum erit, q̃ quanuis Bal. in Rubrica de causa possessio. & proprie. numer. 13. dicat. Impossibile esse hanc possessionem quæ absque apprehensione ex legis dispositione transfertur aliter quàm per fictionem induci posse, quẽ plures sequuntur, quos refert Tiraquellus in d. tracta. quinta parte declara. prima numer. 1. Ea tamen possessio nihilominus vera dici potest, prout probatur ex tex. in cap. contingit. de dolo, & contu. ibi. *Verũ constituatur elapso anno possessor.* Per quem tex. dixit Bal. sibi cõtrarius ibidem numer. 1. quòd vera possessio potest acquiri absque actu corporeo. Quod inquit esse mirabile, & inquit, quòd si lex fingat actũ corporeũ, seu possessionem, vel translationem: possessio tamen, quæ per istum actum fictum quæritur, vera est: sicut communiter dici solet de possessione quæsita per actum fictum, vt nihilominùs sit vera possessio. l. certè cum similibus. ff. de præc. Idipsum etiã probat text. in l. raptores. C. de Episc. & cleri. vbi possessio, quę absque actu corporeo ex l. transfertur, plenissima possessio appellatur, & per consequens vera censeri debet: prout aduertit Bart. ibidem. numer. 1. Quod etiam sequitur Tiraquellus qui plures alios in idem refert in d. tracta. 5 parte declarat. 1. num. 4. cum sequentibus. Idque etiam sequutus fuit Ant. Gometius in d. l. 45. Tauri. nume. 111. ad fi. Anto. Gabriel. qui plures vtramque opinionem sequentes refert. lib. 5. communium opinionum titulo de acquir. possess. conclu. 9 nu. 6. Tellius qui hanc etiam opinionem sequitur in l. 17. Tauri. nu. 48.

20 ¶ Ea autem ciuilis, & naturalis possessio, quæ ex d. l. Tauri dispositione transfertur, illicò mortuo vltimo Maioratus possessore in sequentem successorem continuatur: adeò vt nullum tempus medium considerari possit inter mortem vltimi possessoris, atque possessionis translationem in sequentem successorem. Nec dici posit etiam per momentum eam possessionem vacare glos. ordi. in l. cũ hæreditas. C. depositi. verb. *successerit.*

21 Quæ inquit, quòd vbi datur continuatio dominij, vel possessionis non est dare hæreditatem iacentem. Quod in l. cum hęredes. in princ. ff. de acquir. possess. & in l. si sorori. C. de iur. delibe. communiter Scribentes, annotare solent. Idque etiam notat Tiraquellus in d. tracta. 2. part. declarati. 6. numer. 10.

22 ¶ Quod adeò verum est, vt à pluribus opinatum fuerit eam possessionem, quæ de vltimo possessore in sequentem Maioratus successorem transfertur, non esse nouam, nec diuersam: sed eandem substantia, & qualitate cùm illa, quã vltimus Maioratùs possessor habebat cui opinioni non desunt vrgentia fundamenta: nam si ex statuto possessio defuncti continuatur in hæredem: ergo eadem erit possessio hæredis cum possessione defuncti. Aliàs namque non rectè diceretur possessio de vno in alium continuari. Quod etiam de verbo, transfertur, quo dicta l. Tauri vsa fuit, dici posset. non enim potest dici transferri de vno, in alium: nisi illud, quod defunctus habebat l. legatum. & l. si adimendo. ff. de adimen. & transfe. leg. Ideóque hanc esse eãdem possessionem cum ea, quam defunctus habuit, non nouam dixit Bald. in Auth. defuncto. C. ad Tertul. num. 6. idem Bald. in Rub. de causa posse. & proprie. n. 11 & plures alij, quos refert Tiraq. in d. tract 5. par. declara. 1. n. 7.

¶ Sed verius est, eam possessionem diuersam esse ab illa, quã vltimus Maioratus possessor habuit, quoad substantiam, & actualem effectum ipsius possessionis: quanuis eadem sit, quoad qualitatem habitualem, vt scilicet Maioratus successor habeatur pro possessore: non aliter quam defunctus, si viueret, haberetur. Quod sic declarãt. Bal. in c. 1. de contenti. inter mascu. & fœmi. numer. 1. Zasius in Epito. feud. par. 6. charta 5. Tiraq. in dicto tracta. 5 part. declara. 5. numer. 1. Anto Gometius in d. l. 45. Tauri, nu. 114.

¶ Sed & ea possessionis translatio, de qua in d. l. 2
Tauri agitur, nedum in possessione rerum corporalium, sed etiam in iurium corporalium quasi possessione procedit, ac locum habet: vt ex pluribus probat Tiraquel. in d. tract de morte. 4. part. declara. 7 n. 1. cum seq. Idque in bonis Maioratus loquens dixit Menchaca de succes. resol. lib. 1. §. 10. n. 25. 26. & 27. vbi d. l. 45. Tauri in possessione loquentem, ad quasi possessionem trahendam esse profitetur.

¶ Similiter etiam hæc bonorum Maioratus pos- 24
sessio in infantem furiosum, vel mente captum, seu ignorantem transfertur: cùm enim ad illam acquirẽdam nullus actus requiratur, sed ea solum ex legis dispositione transferatur: consequẽs est, vt nihil referat, an Maioratus successor intellectũ habeat, vel nõ: cùm nihil ex parte eius exercẽdum sit. Quod sic probat Tiraquel. de morte. 2. par. declara. 17. n. 4. Qui id solum ex practica, atque stylo communi defendit: sed id etiam ex iuris dispositione procedit, vt ex pluribus probat Anto. Gomet. in d. l. 45. Tauri. nu. 112. Idque pari ratione in ventre dici poterit: in vẽtrem namque ex eisdem fundamẽtis possessio ciuilis, & naturalis bonorũ Maioratus transibit, q̃ est text. in l. 1. & quasi per totum. ff. de ventre in possess. mitten. iunctis his, quæ ibi notant Scribentes, comprobari poterit.

¶ Illud tamen prætermittendum nõ erit: quòd is 25
qui ex d. l. Tauri ministerio res Maioratus possidet, nec actualem possessionẽ vnquam apprehẽdit, non poterit eandem possessionem transferre ex precario constituto, vel ex alio quolibet actu ficto: ne duplex fictio. circa idem concurrat. Bald. in Rub. de causa posse. & proprie. n. 13. cuius dictũ sequuntur alij, quos refer. Tiraquel. in d. tracta. de morte. 5. par. declarat. 2. n. 1. & 2. Sed huius articuli resolutio pendet ab ea quæstione, quam superiùs tractauimus: vtrum scilicet possessio, quæ transfertur ex d. l. Tauri, sit vera, an ficta. Si enim vera est, vt sup. isto c. nu. 19. resoluimus nulli dubium, nisi quòd etiã ex actu ficto transferri possit: prout concludit Tiraquel. d. declara. 2. n. 2. Quæ omnia breuissimè perstringere libuit, ad præfatæ. l. Tauri intellectum, ex eo, quòd in d. tracta. à Tiraquello viro quidem doctissimo latissimè, atque ex professo discussa sint. Idque præsertim mihi tractandum superesset: qualiter scilicet ea, quæ super statutis Galliæ & Italiæ scripta sunt, ad d. l. Tauri interpretationem adduci possint. Quibus in capite sequenti plura alia adiicientur.

Universidad de Deusto
Biblioteca

SVMMARIA.

1 Forma remedij summarij, quod pro consequenda actuali tenuta, & possessione bonorum Maioratus eius successori à legibus Regijs concessum est.
2 Interdictum adipiscendæ potest intentare Maioratus successor, pro consequenda actuali bonorum Maioratus possessione.
3 Possessor ciuilis & naturalis potest intentare interdictum adipiscendæ pro consequenda actuali & corporali detentatione.
4 Possessio ciuilis naturalis acquiritur ex constituto.
5 Possidens ex constituto potest interdictum adipiscendæ proponere pro consequenda actuali possessione.
6 Interdicti recuperandæ & retinendæ, etiam competunt Maioratus successori.
7 Interdicta adipiscendæ, recuperandæ, atque retinendæ possunt à successore Maioratus diuersis respectibus cumulari.
8 Successor Maioratus, qui semel bonorum ipsius Maioratus possessionem apprehendit: vtrum possit in Regio consilio remedium tenutæ proponere.
9 Remedium possessorium quod ex l. 45. Tauri conceditur, habet causam proprietatis annexam.
10 Proprietatis causam annexam plura interdicta possessoria habere solent.
11 Interdictum quorum bonorum habet annexam proprietatis causam.
12 Exceptiones proprietatis causam attinentes, admittendæ sunt in remedio possessorio, quod ex l. 45. Tauri concessum est.
13 Exceptio proprietatis admittitur in omnibus remedijs possessorijs, vbi ex illa excluditur possessio agentis.
14 In interdictis possessorijs habentibus annexam proprietatis causam, quicquid detrahit proprietati, detrahit etiam possessioni.
15 Exceptiones proprietatem attinentes, quæ in iudicijs possessorijs admittuntur, debent in continenti probari.
16 Exceptiones dicuntur probari in continenti: quando probantur intra terminum à lege præstitutum instantiæ.
17 Appellatio vtrum admittenda sit in remedio possessorio, quod ex l. 45. Tauri concessum est.
18 Appellatio in omnibus interdictis possessorijs habentibus annexam proprietatis causam admittenda est.
19 Titulus, si de momenta. posse. fue. appella. in his Regnis. atque etiam in Gallia non seruatur.
20 Probationes factæ in hoc interdicto, quod ex l. 45. Tauri competit, facient fidem in iudicio ordinario proprietatis.
21 Sententia lata in remedio possessorio, quod ex d. l. 45. Tauri competit: vtrum pariat exceptionem rei iudicatæ in petitorio.
22 Fœmina non est mittenda in possessionem bonorum Maioratus si ex dispositione ipsius Maioratus ab eorum successione excludatur.
23 Exceptiones illegitimatis & incapacitatis in remedio l. 45. Tauri admittendæ sunt.
24 Possessio, quæ ex statuto de defuncto, in hæredem transfertur, non potest transferri nisi in habilem & capacem.
25 Carbonianum edictum, vtrum habeat locum in remedio possessorio, quod ex d. l. 45. Tauri competit.
26 Bonorum possessio Carboniana in feudis præstatur.
27 Bonorum possessio Carboniana in Hispanis Primogenijs locum habet.
28 Bonorum possessio Carboniana non competit nisi præteritis, vel institutis sub appellatione filiorum legitimorum: cùm ipsi legitimi non sint.
29 Bonorum possessio Carboniana non habet locum, nisi vbi agitur de hæreditate.
30 Bonorum possessio Carboniana, vtrum competat pro legatis, vel fideicommissis.
31 L. 3 ff. de Carbon. edicto. l. de bonis. ff. eod. & alia iura declarantur.
32 Bonorum possessio Carboniana in Maioratibus ex contractu institutis, & in alijs etiam ex testamento, non tamen iure institutionis factis, locum non habet: qualiterque hoc intelligendum sit.
33 Carbonianum edictum non habet locum nisi in hæreditate paternæ: non autem in materna, vel aliorum cognatorum hæreditate.
34 L. de bonis ff. de Carbonia. edicto. iterum declaratur.

35 L. 2. tit.

35 L. 2. tit. 14 part. 6. & l. 7. tit. 23 part. 3. declarantur.
36 Quæstio status differtur vsque ad tempus pubertatis, etiam vbi bonorum possessio Carboniana non competit.
37 Quæstio status differtur in bonis Maioratus, etiamsi bonorum possessio Carboniana non detur.
38 Cautela, vt in quibuscunque bonis Maioratus bonorum possessio Carboniana locum habeat.
39 Bonorum possessio Carboniana non datur filio, quem euidenter constat illegitimum esse.
40 Remedium possessorium ex l. 45. Tauri: vtrum competat primo ipsius Maioratus successori.
41 Correctio legum ex subauditis intellectibus inducenda non est.
42 Verba improprianda non sunt ad iurium correctionem.
43 Remedium l. 45. Tauri: vtrum competat ei, qui ex coniecturis ad Maioratus successionem vocatus est, vel ad id expressa vocatio requiratur.
44 Remedium l. fina. C. de edict. Diui Hadria. tollen. non competit nisi hæredi scripto.
45 Hæres scriptus quis dicatur.
46 Exemplum scripturæ maioratus: vtrum sufficiat ad proponendum remedium possessorium, quod ex d. l. 45. competit.
47 Remedium. l. fi. C. de edict. Diui Hadria. tollen non datur nisi ostendenti testamentum originale.
48 Exemplum regulariter non probat, nisi fuerit sumptum authoritate iudicis, & cum partis citatione: etiamsi notarius profiteatur se vidisse originale sine macula.
49 Citatio per edictum requiritur in exemplatione instrumenti, vbi certus aduersarius non inuenitur.
50 Remedium. l. 45. Tauri: vtrum competat ei, qui prætendit maioratus successionem ex immemoriali præscriptione.
51 Remedium. l. fi. C. de edict. Diui Hadria. tollen non competit hæredibus ab intestato.
52 Remedium. l. 45. Tauri: vtrum detur contra titulo possidentem.
53 Remedia possessoria non dantur contra titulo possidentem.
54 Remedium. l. fi. C. de edict. Diui Hadria. tollen. & interdictum quorum bonorum, non dantur contra titulo possidentem.
55 Titulus, qui habetur pro non titulo, non impedit remedium possessorium.
56 Remedium. d. l. 45. Tauri non competit ei, qui intra sex menses à morte vltimi maioratus possessoris, & occupationis rerum maioratus, illud non intentauit.
57 Remedium. d. l. 45. Tauri: vtrum competat ei, qui intra sex menses actionem ineptam proposuit, & post sex menses actionem aptam intentauit.
58 Remedium. d. l. 45. Tauri: vtrum competat ei, qui intra sex menses actionem aptam proposuit: illam tamen intra illud tempus aduersario intimari non fecit.
59 Remedium. l. 45. Tauri: vtrum competat sequenti successori in vita vltimi possessoris: quando ipse vltimus possessor alij successionem maioratus prætendenti, possessionem bonorum maioratus tradidit
60 Terminus sex mensium, de quo in l. 9. tit. 7. lib. 5. noui ordi. vtrum currat contra minores, absentes & ignorantes.
61 Minor vtrum aduersus declinatoriam fori omissam restitui possit.
62 Remedium. l. 45. Tauri datur vocato ad successionem maioratus absque Regia facultate instituti.
63 In remedio summario tenutæ consequendæ nõ restituitur minor aduersus probationem omissam.
64 In possessorio remedio ad consequendam veram maioratus possessionem, an minor sit restituendus, aduersus omissam probationem, Regia requiritur declaratio. & n. 65.
65 Lex generaliter disponens non comprehendit minores, nec priuilegiatos.
66 Testium defectus admittendi sunt quando agitur de possessione concedenda, vel auferenda.
67 In iudicijs possessorijs etiam summarijs probationum publicatio necessaria est.
68 In remedijs possessorijs admittenda est testium impugnatio.
69 In interdictis possessorijs fructuum condemnatio fieri debet.
70 Remedium quod interim appellatur proponi potest in interdictis possessorijs.
71 Quod in remedio. d. l. 45. Tauri non procedit.
72 Nisi fuerit timor seditionis, aut scandali.
73 Iudicium proprietatis pro bonis Maioratus in eo Regio conuentu tractandum est, in cuius districtu maior pars bonorum maioratus inuenitur.
74 Iudicium proprietatis tractandum erit in Regio conuentu, in cuius districtu est caput bonorum maioratus: etsi alibi maior pars bonorum maioratus sita sit.

De reme-

Universidad de Deusto Biblioteca

De remedio possessorio, quod ex l. 45. Tauri Maioratus successori, pro consequenda actuali tenuta, seu possessione rerum Maioratus præstari solet.

CAPVT XIII.

HActenus ostẽsum est, qualiter in Primogenij successorem possessio ciuilis & naturalis bonorum ipsius Primogenij ipso iure pertranseat. Sed quoniam plerumque mortuo vltimo eiusdem Primogenij possessore, euenire solet, vt alius, qui ipsius Primogenij successionem iniustè prætendit, in bonorum, quæ sub eodem Primogenio comprehenduntur detentatione, persistat, eámque pluries armis, atque violentia defendat: necessarium fuit verò successori remedium præstare, vt eius virtute actualem etiam tenutam, seu possessionem, breuissimè, ac summariè consequatur belláque & cædes, atque etiam tumultus, & seditiones, quæ ex his contentionibus exoriri solẽt, vitẽtur. Ideóque in dictæ legis 45. Tauri executionem, atque declarationem, ex quadã Regia pragmatica in Comitiis generalibus anno millesimo quingentesimo quadragesimo tertio apud Madritiũ habitis edita, quæ est l. 9. tit. 7. lib. quinto, in noua legum Regni collectione dispositum fuit, vt mortuo Maiorat* possessore, is qui bonorum eiusdem maioratus successionem prætendit, intra sex menses, à die, quo post mortem vltimi Maioratus possessoris bonorũ Maioratus possessio, ab aduersario occupata est, computandos in Regio, ac summo Regnorũ Castellæ Senatu cõpareat, ibidémque remediũ possessoriũ summariũ ex ipsa l. Tauri proueniẽs, ꝓponat, rerúmque Maioratus detẽtatore citato, intra. 50. dies in prima instãtia probationes hinc inde fiãt, & absque aliqua alia conclusione, seu iudiciarij ordinis obseruatione, causa ipsa terminetur: sentẽtiáque, nõ obstante supplicatione, statim exequatur. Facta verò executione, supplicatio admittatur, & prosequatur, probationésq; intra 40. dies fiant, & absq; alia conclusione causa terminetur: & si sententia secunda sit reuocatoria primæ, ea etiam exequatur. Quod iudicium summarium pro sola tenuta à principio concessum fuerat: in eadémque lege præcipiebatur, vt eo iudicio finito, causa ipsa ad Regios supremos cõuentus, quoad possessionem, & proprietatem decidenda remitteretur. Sed hoc vltimum ex l. 10. tit. 7. lib. 5. eiusdem nouæ legum Regiarũ collectionis innouatum est. Ex ea nãque disponitur, quòd in hoc iudicio summario etiam de possessione cognoscatur, soláque proprietatis causa ad Regios conuentus remittatur. Super cuius iudicij ordine atque substantia, plura dubia, atque difficiles quæstiones quotidie in forensibus controuersiis exoriri solent. Quæ in hoc capite tractandæ atque resoluendæ erunt.

¶ In primis autem sciendum est, frequentiùs ad
2 consequendam actualem tenutam, seu possessionem bonorum Maioratus, interdictum adipiscẽdæ intentari solitũ esse, in hunc sensum, vt scilicet is, qui est verus possessor ciuilis & naturalis, efficiatur realis, & actualis. In quo tamen animaduertendum erit, quòd in statutis Galliæ, & Italiæ, ex quibus non transfertur possessio naturalis, sed tantùm ciuilis, vt resoluit Tiraquel. in d. tractat. de morte. in præfati. declaratione. 7. numero. 1. cum sequentib. & etiam in capit. præceden. num. 14. resoluimus, apertissimum est, quòd is qui est possessor ciuilis, & legalis, potest intentare interdictum adipiscendæ. vt efficiatur etiam possessor naturalis & actualis, vt profitentur Bald. in Rubr. de causa possess. & proprie. numero. 13. Ias. in l. si sorori. numero. 2. vbi plures in idem refert. C. de iur. delib. Decius consil. 84. nume. 1. & plures alij, quos nuncupatim refert Tiraquel. in d. tracta. de morte. 6. par. 2. declaratione, num. 2. cum sequentibus. Sed in casu de quo agimus, id dubium esse videtur: cùm possessio, quæ ex dict. l. Tauri transfertur, nedum ciuilis, sed etiam naturalis & vera, non autem facta sit. Ideóque cùm Maioratus successor verè atque ciuiliter, & naturaliter possideat, non videtur, quòd sibi supersit aliquid, ad quod fit necessarium interdictum adipiscendæ proponere.

¶ Sed verius est, quòd Maioratus successor, quanuis verus possessor, sit, atque ciuiliter & etiam na-
3 turaliter possideat, adhùc potest interdictum adipiscendæ proponere, vt actualis atque corporea detentatio, quæ est apud illum, cum quo contendit, sibi adiiciatur: sic namque videmus in eo, in quem possessio ex constituto translata est: nam etsi illa sit vera possessio. l. certè cum similibus. ff. de precario. & ex constituto, ciuilis & naturalis etiam possessio acquiratur, vt ex pluribus probat Tiraquel. in tracta. constituti. 1. parte. numer. 4. Is
4 tamen in quem possessio ciuilis & naturalis ex
5 constituto translata est, potest i nterdictum adipiscendæ pro consequenda reali, seu actuali tenuta, atque detentatione proponere: prout etiam ex pluribus probat idem Tiraquellus in tracta. constitu. 1. parte, nume. 10. idem in tractatu de morte. 6. parte, declaratione. 2. nu. 4. Idque verum, atque communiter sic obseruari solitum est: nam propè semper in huius remedij propositione peti solet, vt actor mittatur in actualem tenutam ac possessionem bonorum Maioratus, in executionem dictarum legum partitæ, & Tauri de quibus in cap. præcedenti latiùs dictum est.

¶ Quanuis autem in hoc remedio frequentiùs interdictum adipiscendæ proponi soleat: poterit tamen is, qui prætendit Maioratus successionem, si malit remedio retinendæ vti: prout inquit Ioan. Faber. in §. retinendæ instit. de interdictis, & in §. sui autem institut. de hæredi. qualitat. & differen. cuius dicta sequuntur Guido Pap. de
6 cisio. 552. Guillielmus Benedict in capitu. Rainuntius. verb. mortuo itaque testatore. in 2. num. 72. Tiraquel. de morte. 6. parte. declaratio. 5. nu. 1. cum sequentib. Anton. Gabriel. libro. 5. commun. opinion. titul. de acquirenda possessione, conclusio. 7. num. 3.

¶ Similiter etiã poterit interdictũ recuperandæ proponere, prout opinantur Fab. in §. 1. n. 1. instit. de hære. quali. & differ. & Bal. in c. item cùm quis. de resti. spol. n. 1. & in Rub. de causa posse. & proprie. nu. 13. quem sequitur Ripa. in eadem Rubr.

num. 24.

num. 24 Decius consil. 84. num. 1. Guillielm. Benedictus in d c. Rainuntius verbo, mortuo itaque testatore. in 2. nu 72. Tiraquel. de morte. 6. parte declaratione 4 nume. 4. Carolus Molin. in addit. ad Alexan consi. 151. lib. 6. litera. C. Anto. Gabriel d. titu. de acquir. possessio. conclusione. 7. nume. 1. quanuis ibidem plures contrariam opinionem veriorem esse tenentes referat. sed hæc opinio, attenta dispositione. d. l. 45. Tauri verior est, vt statim probabimus.

¶ Imò non solùm is qui prętendit maioratus succes-
7 sionem, poterit vnumquodque ex his remediis de per se proponere, sed omnia simul (diuersis tamen respectibus) cumulare: prout resoluunt Tiraquel, de morte. 6. parte, declara 3. nume. 1. & Anto. Gabriel, d. conclusione 7. n. 6.

¶ Animaduertendum tamen est, ꝙ præfati Scriben. dicunt posse Maioratus successorem solum cumulare remedium retinendæ & adipiscendæ, nec mentionem faciunt de interdicto recuperandæ: quasi ex hoc videantur non sensisse posse Maioratus successorem intentare simul cum interdicto adipiscendæ & retinendæ, interdictum recuperandę, veluti aliis remediis contrarium. Sed verius est posse Maioratus successorem etiam interdictũ recuperandæ simul proponere, respectu diuersarum rerum quæ in hæreditate, seu Maioratu continentur: cùm possit respectu vnius rei spoliatus esse, respectu autẽ alterius turbatus, & respectu etiam alterius, nec turbatu, neque spoliatus: imò & respectu vnius atque eiusdem rei poterit Maioratus successor omnia hæc remedia simul proponere, diuersis respectibus. Cùm enim ex d. l. Tauri possessio ciuilis & naturalis in Maioratus successorem translata sit, poterit optimo iure Maioratus possessor pro consequenda actuali tenuta interdictũ adipiscendi intẽtare: respectu verò ciuilis interdictum retinendę: & respectu naturalis, quam sibi violenter aliquis vsurpauit, recuperandæ interdictum proponere: cùm tria hæc interdicta possint diuersis respectibus cumulari: prout in l. naturaliter. §. nihil commune. ff. de acqui. posse. à Bartol. & communiter Scribentibus traditũ est. Causa autem ex qua Tiraquel. & Anton. Gabriel interdicti recuperãdæ cumulationem omiserunt, est, quia ex statutis Gallię & Italię possessio naturalis nõ transferturr: ideóque cùm hæc duo remedia respectu solius ciuilis possessionis, repugnantiam cõtinerent: meritò alterum eorum omiserunt: vtcunque autem id sit, in bonorum Maioratus possessione nõ dubitandum est, quin hæc omnia remedia cumulari valeant. Sicque pluries vidi in hoc remedio actorem petere, vt sibi actualis tenuta, & possessio bonorum Maioratus conferatur, tuendo ac defendendo, & reintegrando illum in ea, quatenùs sibi necessarium fuerit. Quæ interdictorum cumulatio diuersis respectibus sumpta, iure sustineri potest, atque etiam pluries vtilis esse poterit.

¶ Hæc tamen intelligẽda sunt ante apprehensam
8 à Maioratus successore actualem bonorum Maioratus possessionẽ, virtute d. l. Tauri. Ea verò semel apprehẽsa, nec interdictum adipiscendæ, nec recuperandæ, nec retinendæ, ex d. l. 45. Tauri, Maioratus successor in Regio cõsilio proponere poterit: sed alijs remediis ordinariis, & etiam coram ordinariis iudicibus vti debet: quod ex pluribus probat Tiraquel. in statutis Galliæ & Italiæ lo-
quens, in d. tractatu de morte. 7. parte, declaratione. 4. 1. cum sequentibus, quanuis finaliter quoad hoc nihil quod certum sit, resoluat.

¶ Sed quanuis hoc quoad interdictum adipiscendæ certissimum sit, cùm illud nõ competat ei, qui semel possessionem adeptus est, quanuis ab illa deiectus fuerit, vt est notissimum: quoad interdictum autem recuperandæ, seu retinendæ, dubium mihi videtur: imò existimo, quòd etiãsi Maioratus successor possessionem bonorum maioratus propria authoritate vel aliàs apprehenderit, si statim ab ea ab alio maioratus successionem prætendente deiectus, aut spoliatus fuerit, seu in ea possessione turbetur, poterit interdictũ ex d. l 45. Tauri proponere, dum tamẽ id fiat intra sex menses à tempore mortis vltimi maioratus possessoris, & primæ possessionis apprehensionis computandos. Nam præterquam quòd non attendenda sit possessionis aprehensio, quæ non durauit iuxta iura vulgaria: in casu de quo agimus militat eadẽ ratio & causa finalis, ex qua à legibus Regiis interdictum possessorium summarium, atque executiuum cõcessum fuit. Est namque necessarium hanc contentionem summario iudicio dirimere, ne partes ad arma, atque etiam ad rixas & seditiones deueniant: quæ fuit causa finalis dictarum legum Regiarum. Cùm igitur concurrat ratio & causa finalis dictæ legis, necessario eius dispositio etiam in hoc casu seruanda erit: dummodò spoliatio, seu turbatio ab eo, qui eiusdem maioratus possessionẽ prætẽdebat, facta sit. Si enim ab alio citra prætensionem successionis maioratus id ex alia causa factum fuerit, contrariũ dicendum videtur. Quæ omnia proculdubiò vera esse videntur, atque comprobari poterunt ex his, quæ adducit Tiraq. in d. tracta. 7. par. 4. declara. n. 2. & 6.
9
¶ Illud tamen semper præoculis in hoc remedio possessorio tenendum est, quòd quanuis sit remedium possessorium, eius tamen naturæ & qualitatis est, vt habeat mixtam causam proprietatis: adeò vt in eo non possit obtinere: nisi ille, qui priùs se esse verum ipsius maioratus successorem
10 probauerit. Ad quod probãdum, præsupponimus plura esse in iure interdicta possessoria, quæ habent mixtam causam proprietatis: de quibus habetur in l. 2. §. quędam. ibi. *Nam proprietatis causam continet hoc interdictum.* ff. de interdictis. l. 3. § hoc autem. ff. de itin. actúque priua. & vtrobique per Scrib. Alex. in l. naturaliter. §. nihil commune. nu. 76. cum seq. ff. de acquir. posses. vbi etiam Ias. nu. 34. & alibi sæpe Scrib. Hoc igitur præsuppositio quòd interdictum hoc, quod ex præfata. l. Tauri competit, habeat proprietatis causam annexam, comprehenditur ex notab. doctri. Bal. in Rubr. de caus. pos. & proprie. n. 13. vbi inquit, quòd in casu statuti transferentis possessionem defuncti in hęredem, absque apprehensione, disputãdum est de proprietate: idem Bal. consi. 330 incipien. Statuto cauetur. lib. 1. Alex. consi. 82. n. 6. lib. 2. Iacob. in l. si sorori. n. 15. C. de iur. delibe. Tiraq. de morte. 2. par. declaratione. 2. n. 1. & 3. idque apertiùs probatur ex d. l. 45. Tauri, vbi disponitur, quòd mortuo vltimo maioratus possessore, possessio ciuilis & naturalis bonorum eiusdem maioratus trãseat in eum successorem. *Que segun la disposicion del Mayoradgo deuiere de succeder en el.* Ex quibus verbis cõprehenditur, quòd ad hoc, vt in eum, qui prætendit se esse maioratus successorem bonorum

maioratus

Maioratus possessio transferatur, priùs tractandũ atque discutiendum sit, vtrum is sit verus ac legitimus eiusdẽ Maioratus successor, vel non. Quod necessariò proprietatis causam continget. Idque ex ea lege notat Pala. Ruui. ibidem. nu. 2. dicens, q̃ is, qui prætendit vti illius legis remedio, debet probare se vocatũ absque vlla dubitatione. Quẽ in hoc sequutus fuit Greg. Lopez. in l. 7. tit 4. par.
15 5. in glo. verb. *Possession.* Quod in simili in interdicto quorum bonorũ dispositum est: nam etsi interdictum illud possessorium sit, habet tamen annexam proprietatis causam: nec cõpetere potest, nisi illi, qui se verum atque legitimum hæredẽ esse ostenderit. l. 1. C. quorum bon. ibi. *Non aliter possessor institui poteris, quàm si te defuncti filiũ esse, & ad hæreditatem, vel bonorum possessionem admißum, probaueris.* Per quem text. censuerunt Bal. Salic. & communiter Scrib. ibidem, quòd interdictũ illud habet annexam proprietatis causam. Quod etiã dixit idem Bal. in Rub. de causa posse. & proprie. n. 13. & alibi sæpe Scrib. Idque apud omnes absolutissimum est, quotidiéque sic intelligi, atque practicari solet. Non enim remedium possessorium ex d. l. Tauri proueniẽs, cõceditur nisi illi, cui clarè & apertè ipsius Maioratus successio delata est.

¶ Ex quo huius materiæ solidissimo principio, plura ad præfatæ. l. Tauri declarationem deduci poterunt. Primum, quòd in hoc interdicto possessorio, quod ex d. l. 45. Tauri competit: siue adipiscendæ, siue retinendæ, vel recuperandæ sit, admittẽdæ sint exceptiones proprietatis causam at-
12 tinentes. Cùm enim non aliter possessio in eum, qui Maioratus successionem prætendit, transferri potuerit, quã si ipse verus atque legitimus ipsius Maioratus successor sit: consequẽs est, vt in quolibet interdicto possessorio, quantumcunque priuilegiato, etiamsi recuperandæ, vel retinendæ sit, omnes exceptiones ad id attinentes admittendæ sint: etiamsi proprietatis causam cõcernãt. Quod
13 dixit Bald. in l. naturaliter. §. nihil commune. ff. de acquir. posse. vbi eleganter inquit, quòd etiam in interdicto recuperandę admittitur exceptio proprietatis: quando per eã excluditur possessio agẽtis. Cuius dictum sequitur Alexan. ibidem. nu. 24. & Ripa. n. 81. & hoc est, quod dicere solent Scrib.
14 quòd in his interdictis possessoriis proprietatis causam annexam habentibus, quicquid detrahit proprietati, detrahit etiam possessioni: prout notant Scriben. superiùs citati: comprobatúrque ex his, quæ dixit Barto. in l. 1. §. & parui refert. ff. q̃ vi, aut clam. n. 3. vbi in interdicto possessorio admittuntur omnes exceptiones excludentes qualitatem à iure, vel statuto requisitam ad hoc, vt competere possit. Cuius dicta sequitur Abb. in c. item cum quis. nu. 9. de resti. spolia. idque in terminis. d. l. Tauri sic declarat Gregor. Lopez. in d. l. 7. tit. 4. part. 5. in glo. verb. *Possession.* & in l. 2. tit. 14. par. 6. verbo, *Luego.*

¶ Hoc tamen intelligẽdum est, quando exceptiones in continẽti probantur: secùs autem si altiorẽ indaginem requirant. Tunc namque exceptiones
15 proprietatis causam attinentes in huiusmodi interdicto admittendę nõ sunt. Non enim summariè de eis cognosci posset. Quod in quocũque iudicio summario regulare est. l. ille à quo. §. si de testamento. ff. ad Treb. si is à quo. in princ. ff. vt in posse. leg. l. 3. §. ibidem. ff. ad exhib. glos. ord. in l. 2. C. de edicto Diui Hadrian. tollen. verbo, *Quanuis.*

Quibus adiicienda sunt ea, quæ supra isto lib. c. 4. nu. 43. & 44. in id latiùs adduximus. Idque in terminis. d. l. 45. Tauri dixit Greg. Lopez in d. l. 7. tit. 4. part. 5. in gl. in verbo, *Possession.* & in d. l. 2. tit. 14. part. 2. in gl. verb. *Luego.* Et quanuis ibidem dicat, id saltim quando Maioratus in testamento institutus est, procedere: superiùs tamen adducta tam in Maioratu ex testamento, quàm ex contractu instituto simpliciter atque indistinctè intelligenda sunt. Non enim potest in his ratio differentiæ de contractibus ad testamento assignari: præsertim cùm Maioratus etiam in contractu instituti vim vltimæ voluntatis obtinere receptum sit: prout supra lib. 1. c. 12. apertiùs ostendimus.

¶ Dicetur autem exceptiones huiusmodi in con- 16
tinenti probari: quando intra terminum à iure assignatum instantiæ, & processui principali probantur: prout notat Bart. in Extrauagan. ad reprimendum in gl. verbo, Summariè, col. 1. text. in l. si is, à quo. vbi per Scrib. ff. vt in posse. lega. Alexan. consil. 166. n. 6. & 7. li. 2. Iacobi de sancto Georgio in l. 2. num. 7. C. de edict. diui Hadrian. tollen. sicque communiter obseruari solitum est. Admittuntur namque in hoc remedio possessorio, q̃ ex l. 45. Tauri Maioratus successori competit, omnes exceptiones concludentes eum non esse verum ac legitimum successorem, etiamsi proprietatis causam contingant: dummodò de eis possit plenè constare intra terminum dicto iudicio sumario à legibus Regiis prestitutum, nec altiorem indaginem requirant.

¶ Secundo etiam infertur, quòd quanuis regulariter à sententia lata in iudicio possessorio appellari nõ valeat: in hoc tamen iudicio possessorio, q̃ ex predicta. l. 45. Tauri cõceditur, appellatio, seu supplicatio admittenda sit: cùm illud sit interdictum summarium possessorium, quod habet annexam proprietatis causam: in quibus interdictis appellatio admittenda est, vt dixit Bal. loquens in statuto Mediolani, consi. 330 incipiẽ. Statuto cauetur. lib. 1. vbi inquit, quòd in his interdictis non 18
habet locum titulus, si de momenta. posse. fue. appella. idque ex pluribus sic resoluit Tiraquel. in tracta. de morte. 6. parte. declaratio. 6. n. 1. cũ seq. Quibus accedit hodie in his Regnis communiter 19
non seruari titulum, si de momenta. possess. fue. appellat. cũ in quocũque iudicio possessorio semper appellari, atque supplicari soleat: eáque appellatio seu supplicatio nedum habeat effectũ deuolutiuum, sed suspensiuum: prout omnibus cõpertissimum est. Quod etiam, quanuis non simpliciter & indistinctè in Regno Galliæ seruari profitetur Tiraquel. d. 6. declarati. nu. 6. sicque in casu, de quo agimus, dicendum foret: nisi ex d. l. 9. titu. 7. lib. 5. in noua leg. Reg. collectione contrarium dispositum fuisset. Ex ea namque supplicationi effectus deuolutiuus, non autem suspensiuus concessus est. Ideóque prima sententia, non obstante supplicatione, exequenda erit: sicque semper obseruari solitum est.

¶ Tertiò etiam infertur, quòd quanuis probatio- 20
nes factæ in iudicio possessorio summario, non faciãt fidem in iudicio petitorio ordinario. l. pen. ff. de his, qui sunt sui, vel alie. iuris. l. à Diuo Pio. §. si super rebus. ff. de re iudica. text. in c. veniens. de testib. & vtrobique per Scrib. Probationes tamen factæ in hoc iudicio possessorio, proculdu- 21
biò fidẽ facient in petitorio: cùm hoc interdictũ habeat

habeat annexam causam proprietatis. Quod sic declarat Alexand. in l. naturaliter. §. nihil cõmune. ff. de acquiren. possess. nu. 76. cũ sequen. Guido Papæ decis. 136. numer. 1. & 2. idque etiam in quolibet iudicio possessorio regulare est, dũmodo testes parte citata, & plenariè examinati fuerint: prout declarat Iacob. Butrig. in l. ab hostibus. §. sed quod simpliciter. ff. ex quib. cau. maio. quem refert & sequitur Alexand. in dict. §. nihil cõmune. nu. 78. quod etiam satis insinuat Guido Papæ. dict. decis. 136. idque proculdubiò in hoc iudicio possessorio verũ est: quanuis semel viderim in quadã lite, quæ super amplissimo quodam Maioratu versabatur, ex doctissimorũ aduocatorum consilio, testes super iudicio possessorio, seu tenutæ receptos, iterùm in iudicio petitorio examinatos fuisse. Sed id ad maiorem cautelam factum fuit: quanuis omnes necessariũ non esse existimarent.

22 ¶ Quartò etiam infertur, quòd quanuis sententia lata in iudicio possessorio regulariter non pariat exceptionem rei iudicatæ in petitorio, iuxta iura vulgaria: sententia tamen lata in hoc iudicio possessorio pariet exceptionem rei iudicatæ in petitorio, ex eo, quòd annexam habeat proprietatis causam. Sententia namque lata in iudicio possessorio habente annexam causam proprietatis, pariet exceptionem rei iudicatæ, ac si in petitorio lata fuisset, vt opinatur Bart. in dict. l. naturaliter. §. nihil commune. nu. 4. Cuius opin. sequutus fuit simpliciter Iaf. ibi. nu. 54. plura in eius cõprobationem adducens: quanuis Alex. ibi. n. 76. distinguat inter possessorium, in quo tractatur principaliter de proprietate: & possessorium, in quo de illa tantùm incidenter discutitur. Sed hæc altercatio, in casu de quo agimus, superflua est: cùm in hoc interdicto possessorio sola possessionis causa definiatur, sempérque causa proprietatis ad Regios conuentus remitti soleat, nec cõcessa sit Regiis consiliariis simpliciter iurisdictio, vt de huiusmodi possessorio cognoscere valeant: sed limitatè, vt de sola possessione cognoscant, causámq; proprietatis ad Regios cõuentus, vbi similes causæ tractari solent, remittant.

23 ¶ Quintò etiam infertur, quòd quanuis fœmina semper sit mittenda in possessionem bonorũ parentis, quanuis agnati transuersales contendãt ea bona esse feudalia, atque ex eo fœminam esse ab eorum successione excludendam: prout sup. isto lib. cap. 4. nu. 41. latiùs adduximus: in casu tamen de quo agimus, id seruãdum non erit. Cùm enim non possit mitti in bonorum Maioratus possessionem, nisi is, qui legitimus successor fuerit, constat in hoc iudicio necessariò tractandum esse an fœmina propter masculos remotiores excludatur, vel non: quòd si masculus remotioris lineæ & gradus, fœminam ex Maioratus dispositione ab eius successione excludere debeat: is, ea exclusa admittetur. Si verò ordinaria succedendi forma in eo Primogenio seruanda sit, masculus ab ipsa fœmina excludendus erit, possessióque ei concedenda, quem legitimum eius Maioratus successorem esse, compertum fuerit: quod eò maximè dicendum erit, quòd hæc contẽtio ex sola Maioratus dispositione propè semper diffiniri soleat: nec aliæ probationes, quę altiorem indaginem requirant, ad id necessariæ sint: imò etiamsi ad id probationes faciendæ sint, admittentur: dummodò intra terminum ad id efficiendum legibus Regiis præstitutum id expediri valeat.

¶ Sextò & vltimò ex his etiam infertur in hoc in- 24
dicio admittendam esse exceptionem spurietatis, ac illegitimitatis, & incapacitatis, & omnes aliæ, quæ personam successoris inhabilem, & incapacem successionis Maioratus reddunt. Quod probatur ex eo, quia cùm possessio rerum Maioratus non transeat ipso iure, nisi in illum, qui ipsius Maioratus verus atque legitimus successor est: spuriúsque, seu illegitimus, vel aliàs incapax in Maioratu succedere non possunt, quãdo ad eius successionem expresè ex Maioratus dispositione nõ admittuntur, in casibus, in quibus spurij admitti possunt, constat incapacibus remedium hoc non esse concedendum: sed in hoc iudicio de eorum incapacitate disputãdum esse. Quod comproba- 25
tur ex eo, quòd quando ex dispositione legis, vel statuti, possessio defuncti transfertur in hæredem absque apprehensione, possessio illa non transit in inhabilem, seu incapacem successionis: sed in eum tantùm, qui est verus ac iustus hæres, & habilis & capax successionis. Idque opinantur Bal. in Rub. de causa posse. & proprie. nu. 13. Alexand. consil. 82. n. 6. lib. 2. Ioan. Baptista de Castellio. in sua allega. incip. Magnificus & excellens, quę habetur post singulari. Franc. Cremen. colum. 12. verſic. Item ista continuatio. Iacobi. in l. si sorori. nume. 5. C. de iur. delib. Guilliel. Benedict. in repetit. cap. Rainuntius. verbo, Mortuo itaq; testatore. el segundo. nu. 72. de testam. Tiraq. latissimè in tracta. de morte. 2. parte, declara. 1. num. 1. & 2. cum sequent. qui refert plura statuta Galliæ expresè disponentia possessionem defuncti transire in hæredem habilem & capacẽ absque aliquo actu apprehensionis: Anto. Gabriel qui plura refert communium opi. lib. 5. titu. de acquir. posses. conclu. 9. n. 8.

¶ Hæc autem quando is, contra quem exceptio spurietatis, seu incapacitatis opponitur, adultus, seu maior adulto est, clarissimè procedunt: sed quando is contra quem huiusmodi defectus opponitur, impubes est, dubitari solet: vtrum quæstio hæc legitimitatis differenda sit, vsquequo ipse ad pubertatem perueniat: possessióque Maioratus, præstita satisdatione, ac summaria legitimitatis cognitione adhibita, adiicienda sit, ex edicto Carboniano. l. 1. C. de Carbo. edicto. l. 1. & per totum tit. ff. eod. l. 2. tit. 14. part. 6. l. 7. titu. 22. part. 3. In qua quæstione Scribentes resolutint, quòd hæc Carboniana bonorum possessio in Hispanorum Primogeniis locum habet. Quod ex 26
eo probare solent, quòd in feudis etiam bonorum possessio Carboniana præstetur: prout dixit Bald. in cap. 1. num. 14. An agnatus, vel filius. Cui- 27
ius doctri. sequuntur Alexand. nume. 7. Deci. numer. 1. in l. 1. C. de successo. edicto. Iaf. in Rubric. C. eod. numer. 3. idem Iaf. in prælud. feud. numer. 41. Gregor. in dict. l. 2. titul. 14. part. 6. verbo, *Propriedad.* & in dict. l. 7. titul. 22. part. 3. verb. *El fecho.* Idque in Hispanorum Maioratibus loquens, verum esse profitetur Grẽgo. Lopez in dict. l. 2. in glos. verb. *De todas las otras cosas*, & verb. *Propriedad.* & Domi. Anto. de Padilla in l. eam, quam. C. de fideicommis. numero 127. qui inquit, quod ipse accepit id in causa grauissima vsu receptum fuisse.

¶ Quanuis autem hæc opin. probabilis mihi videatur: duo tamen quoad illã se offerunt considerãda, vt omninò percipiatur qualiter, & in quibus-

casibus Carbonianum edictum Hispanorũ Ma-
28 ioratibus adaptari valeat. Primum, quòd bonorũ possessio non competit nisi vel præteritis, vel institutis sub appellatione filiorum legitimorum, cùm ipsi legitimi non sint, vt probatur ex tex. in l. 1. §. Pomponius. & in l. cùm sine. ff. de Carboni. edicto. & in l. 3. §. quanuis. ff. eod. atque optimè declarat Iaſ. in Rub. C. de Carbo. edicto. nu. 2. vbi enim non agitur de hæreditate, Carboniano edicto locus non erit. l. de bonis. ibi. *Ita demum autem huic edicto locus est, si status & hæreditatis controuersia sit.* ff. de Carbo edict. Quod propè ex omnibus legib. illius tit. probatur: quæ omnes de sola hæreditate loquuntur: idq; constat ex tex. in l. fi. C. de edict. Diui Hadria. tollen. iũctis his, quæ ibidem Scrib. annotare solent, vbi non nisi hæredi scripto remedium possessorium, quod ex illa l. introductum est, competit. Idq; in aliis bonorum possessionibus secundùm tabulas, & contra tabulas decisum est: illæ namque non nisi hæredibus necessariis præteritis, vel hæredibus institutis competunt: prout. ff. & C. de bon. posse. contra tabul. & secundùm tabul. per totum facilè videri poterit. Ideóq; Iurisconsultus in l. 1. in princ. versi. Et generaliter. ff. de Carbo. edict. inquit bonorum possessionem ex Carboniano edicto nõ cõpetere: nisi his, quibus bonorum possessio contra tabulas cõpetit. Quibus rationibus dixit Greg. Lopez in d. l. 2. titu. 14 parti. 6. in gl. verb. *Propriedad.* in fina. verb. ¶ in Maioratu qui defertur iure institutionis, habet locum Carbonianum edictum: in aliis verò non: ad quod allegat. l. cum sine. ff. de Carb. edict. vbi in iuribus libertorum, & sepulchrorum non datur Carbonianum edictum.

¶ Sed quanuis hoc ex mente dictarum legũ esse videatur: nihilominùs tamen contrarium dicendum esse videtur, ex decis. tex in l. 3. in princ. ff. de Carbo. edict. ibi. *Et cùm de fideicommissis, vel legatis quæritur, differri potest causa in tempus pubertatis.* Per
30 quem tex. dixit glo. ibidem, verbo, *Et cùm.* in 1. lectura. Quòd si filio fiat aliquod legatũ, vel fideicõmissum à patre, tanquam filio legitimo: & postea negetur esse filium legitimum, erit sibi dãda bonorum possessio ipsius legati, seu fideicõmissi ex edicto Carboniano, & status controuersia in tempus pubertatis differenda. Quam gl. in d. 1. lectura sequuntur ibi Bartol. fina. verb. & Alberic. etiam in final. eámque opin. eligit, quanuis sub verbo, fortè. Azo in summa. C. de Carbo. edict. col. 2. n 1.

¶ In hac autem re, quæ nimis dubia semper mihi visa fuit, hæc distinctio facienda esse videtur. Nã aut agimus de Carboniano edicto: quatenùs ex eo dispositum est, quòd causa status differatur vsque ad tempora pubertatis, & in hoc casu dicendum erit, quòd etiam in legatis & fideicommissis locum habeat. Quod probatur ex text. qui sic est
31 intelligendus in d. l. 3. in prin. ff. de Carbo. edicto. Non enim inquit tex. ibi, quòd in legatis, seu fideicõmissis Carbonianum edictum simpliciter sumptũ locum habeat: sed tantùm, quòd causa vsque ad tempus pubertatis differẽda sit. Quæ verba in illa. l. nõ fine magna causa adiecta esse vidẽ-
32 tur. Aut quærimus: vtrum legatario, vel fideicommissario bonorum possessio interim præstãda sit ex edicto Carboniano: & in hoc casu dicendum erit, quòd non. Et ita sunt intelligenda iura, quæ superiùs retulimus, dicentia: non nisi hæredi bonorum possessionem ex Carboniano edicto concedendam esse. Nec id mirũ videri debet: cùm in pluribus casibus quæstio status in tempus pubertatis differenda sit. bonorum autem possessio denegãda: vt probatur ex dicta. l. 3. §. 1. ff. de Carb. edict. & statim dicemus. Ex quibus videtur dicẽdum, quòd in omnibus Maioratibus ex cõtractu institutis, & in aliis etiam in testamento, non tamen iure institutionis factis, Carboniana bonorũ possessio præstanda non sit: quanuis quæstio legitimitatis in tempus pubertatis differri debeat. De quo tamen videnda erunt quæ infra isto. c. nu. 37. cum seq. dicemus.

¶ Secundum quod etiam circa hoc animaduertendum erit, est: quòd cùm edictum Carbonianũ non habeat locum, nisi respectu hæreditatis paternæ, vel aui paterni: non autem in hæreditate
33 materna, nec in aliis hæreditatibus: prout probatur ex dict. l. 1. ff. de Carbo. edict. & C. eod. & ex dict. ll. partitarũ, quas paulò ante citauimus. Hodie etiam si de Maioratu ex vniuersa hæreditate, vel eiusdem portione in testamẽto instituto ageretur, non posset agi de Carboniana bonorũ possessione, nisi à filio, vel nepote petente possessionem Maioratus à patre, vel auo instituti: nisi velimus ad vltimi Maioratus possessoris filium, vel nepotem, edictum Carbonianum extẽdere: quod iure fieri posse non videtur: cùm ibi non de hæreditate vltimi Maioratus possessoris, sed primi institutoris agatur. Sed quanuis in filio, vel nepote vltimi Maioratus possessoris dicendum esset, clarissimum erit hoc non esse ad transuersales vltimi possessoris, & primi institutoris extendendum.

¶ Illud autem quod prædiximus, quòd scilicet in hæreditate materna Carbonianum edictum locũ non habeat, inquit Iaſ. in Rub. C. de Carbo. edict. numero 2. hodie non procedere, quando filius à matre vt filius legitimus institutus fuit, & ipsi hæreditatem petenti opponitur, quòd non est filius legitimus. Nam tunc inquit, quòd si ipse filius impubes sit, eidem est præstanda bonorum possessio ex Carboniano edicto, quæstióque legitimitatis in tempus pubertatis differenda erit, nec in hoc casu esse rationem differentiæ inter hæreditatem paternam & maternam. Quod probat optima ratione, ad quam percipiendam præmittendum est Carbonianum edictum filiis præteritis competere: institutis autem, vel exheredatis non: vt probatur in l. 1. ff. de Carboniano edicto. Item præmittẽdum est, quòd Carbonianum edictum competit filio impuberi instituto, tanquam filio legitimo, si aduersus illum opponatur, quòd non est filius. l. 3. §. quanuis. ff. de Carbo. edicto. quod communiter Scriben. admittere solent. His igitur præmissis, inquit Iason, quòd in primo casu non competit Carbo. edictum filiis ad bona materna possidenda, ex eo, quòd quanuis præteriti sint, censeantur tamen exhæredati: quia præterito matris habetur pro exhæredatione: text. in §. mater. institu. de exhæred. libero. Ideóque non mirum si in hoc casu, quoad bona patris Carbonianum edictum competat: quoad bona verò matris non. In secundo autem casu, quando filius institutus est, vt filius legitimus, inquit, quòd nulla ratio differentiæ inter patrem & matrẽ assignari potest. Atque ideò tam pro bonis maternis, quàm paternis bonorũ possessio ex Carbo. edicto in eo casu præstanda sit: quod inquit nunquam alibi legisse: sicq; limitat. l. de bonis. ff. de Carbo. edicto,

edicto, dicentem, quòd in bonis matris non habet locum Carbonia. edictum: intelligit namque illam, quando filius fuit præteritus: secùs autem quando institutus fuit: tunc namque idem in bonis matris, quod in bonis patris dicẽdum esse inquit. Idque sequitur Greg. Lopez in d. l. 2. tit. 14. part. 6. verb. *De su padre.*

34 ¶ Sed hæc opi. Iaſ. atque intellectus, quem ex illa ad Tex. in d. l. de bonis. assignauit, iure mihi non probatur. Siquidẽ non potest esse, q; Iurisconsultus motus fuerit ad denegãdam filio in bonis matris bonorum possessionem ex Carboniano edicto, ea sola ratione, quòd. s. præteritio matris habeatur pro exhæredatione: cùm ea bonorum possessio non solùm filiis præteritis, sed etiam institutis competat, vt superiùs ostensum est. Cùm igitur simpliciter Iurisconsultus in ea lege dicat, filio in bonis matris denegandam esse bonorũ possessionem: constat eam legem simpliciter etiã intelligendã esse: nec credendũ esse Iurisconsultũ fuisse motũ ratione imperfecta, & quæ vnũ tantùm casum comprehenderet: cùm ea ratio in ea lege expressa non sit. & dicenti eam esse vnicã, onus probationis incumbat, vt sup. isto li. c. 5. nu. 28. ostensum est: imò ratio præcipua, quare in bonis paternis habet locum bonorum possessio, in bonis verò maternis nõ quanuis quæstio status in tempus pubertatis (vt statim dicemus) differatur: mihi videtur ea esse, quod. s. ex bonis paternis filius alendus sit, nec bona materna cõmuniter huic oneri astricta sint. Ideóque bona paterna filio, vt ex eis alatur, ex Carboniano edicto adiiciuntur, vt probatur ex tex. in l. sed etsi is. versi. *An autem vescẽdi*, ff. eod. l. de bonis. §. qui pupillo. ff. eod & quanuis. Quandoque etiam mater filium alere teneatur, consideratum fuit in illis legibus illud, quod magis proprium ac naturale est, frequentiúsq; contingit: non autem id quod ex accidẽti, & nõ adeò frequenter contingere solet. l. nam ad ea. ff. de legib. vel Iurisconsultus potuit etiã aliis rationibus moueri, quas vnusquisq; cõsiderare poterit. Ideóque non mirum est, si vna ratione cessante, prædictarum legum dispositio illico cessare non debeat: cùm ex aliis sustineatur: text. in §. affinitatis cum similib. insti. de nupt.

35 ¶ Quod iure Regio considerato apertiùs procedit: nam dictæ leges partitarum, scilicet. l. 2. ti. 14. par. 6 & l. 7 titu. 23. part. 3. non loquuntur in casu, quo filius bonorum possessionem contra tabul. proposuit: sed quando petiit se mitti in possessionem bonorũ patris: in quo casu decidunt præstita satisdatione mittendum esse, Nec de matris hæreditate aliquid disponunt, in quo dictæ leges hãc nostram opi. non modicum coadiuuant: nec possunt absque maxima verborũ violatione de bonis maternis intelligi: quanuis Greg. Lopez in d. l. 2. verbo, *De su padre*, dicat, in hac parte luppleri posse, quòd idem sit in matre. Quod admitti posse non videtur.

36 ¶ In hoc tamen animaduertendum est, q; quanuis in hæreditate matris, & aliis hæreditatibus præter paternam, non detur Carboniana bonorum possessio: in eis tamen quæstio status vsque ad pubertatem differenda erit. Quod probatur ex text. in d l. de bonis in princip. ff. de Carbo. edict. & ex l. 3. §. quanuis. ff. eod. Idque sic communiter receptum est.

¶ Ex quo infertur, q; si filius sit in possessione bonorum Maioratus materni, vel alterius trãsuersalis, & alius eorum possessionem petat prærendẽs illum esse illegitimum: si filius in possessione exi- 37
stens impubes sit, quæstio erit vsque ad pubertatẽ differenda, & interim is bonorũ possessione fruetur, nec in hoc casu erit constituenda differentia: vtrum de bonis patris, seu matris, seu alterius cõsanguinei, vel extranei agatur: cùm in omnibus idem ius cõstituendum sit. Quod dixit Bart. in d. l. de bonis in princ. vbi singulariter inquit, quòd in hoc casu ista delatio poterit prodesse in bonis maternis, & habebit vim Carboniani edicti, vt si possidet filius, & alius ageret contra eum, dicens non esse filium: nam tunc quæstio differtur, & interim remanet filius in possessione, sicut in Carboniano. Quod est verissimũ & sing. atque ex dictis legibus apertissimè deducitur: ideóque filius, qui timet quòd cõtra eum quæstio illegitimitatis super bonis matris, vel alterius trãsuersalis oppo- 38
nẽda est cautus esse debet, vt possessionem bonorum quam primùm poterit, ingrediatur: vt partes rei, nõ autem actoris sustineat. Quod etiam quando Maioratus non ex institutione, sed ex legato, vel fideicommisso, vel aliàs institutus fuit, pari ratione dicendum erit.

¶ Vltimo autem loco prætermittendum nõ est, quòd si ex probationibus in causa summaria tenutę factis, constiterit euidenter, filium se esse legitimum contendentem illegitimum esse, atque 39
calumniosè agere, nõ erit eidem bonorũ possessio conferenda, etiamsi impubes sit. l. 3. §. causæ cognitio. ff. de Carbo. edicto. Quæ omnia summè notãda sunt, ad intelligendum qualiter bonorum possessio ex Carbonia. edicto Maioratibus conueniat.

¶ Sed vt ad alia remedium possessorium, quod d. l. 45. Tauri competit, attinentia, pertranseamus, sciendum est, super eiusdem legis intellectu controuerti etiam solitum esse: an remedium illud 49
cõpetat ei, qui est primus Maioratus successor, atque immediatè ab ipso instituẽte Maioratus possessionem capit, an solùm procedat in secũdo, seu vlterioribus ipsius Maioratus successoribus. Quæ quæstio cõtraria est illi dubitationi, quam solent mouere Scrib. Galli, atque Itali super intellectu statutorum illarum prouinciarum. Cùm enim ea statuta disponant possessionem defuncti in hæredem transferri, seu continuari, non dubitãt Scribent. an in primo hærede ea statuta locum habeant, prout nos dubitamus: sed an procedant in secundo hærede donatario, seu fideicommissario, seu in hærede hæredis: prout videri potest apud Tiraq. de morte. reg. 2. declara. 5. cum seq. quod huic nostræ dubitationi contrarium est. In hac autem quæstione videtur dicendum ex identitate rationis, tam in primo successore, quàm in sequentibus eam legem accipiendam, atque intelligendam esse. Nõ enim potest assignari diuersitatis ratio, quare aliud in primo, aliud verò in sequentibus Maioratuum successoribus statuẽdum sit: cùm etiam in prima successione dubium esse possit, quis in Maioratus succedere debeat. Ex quo dubio possunt exoriri lites atque contentiones, quas cõuenit ex remedio. dict. legis Tauri, in Regio consilio breuiter, atque summariè diluere. Qua ratione Anto. Gometius in dict. l 45 Tauri, qui latè hanc quęstionem disputauit. n. 117. resoluit: eam legem tam de primo successore, quàm de sequentibus intelligendam esse.

¶ Sed quanuis opi. hæc æqua sit: contraria tamen

Universidad de Deusto
Biblioteca

sentẽtiã verior mihi videtur. Ea namque lex Tauri nõ disponit possessionem rerum Maioratus de primo Maioratus institutore in successores transferri: sed solùm de successore in successorẽ. Quod patet ex verbis illius legis: ibi, *Muerto el tenedor del Mayoradgo*. Non enim dixit lex, *Muerto el instituydor del Mayoradgo*: Sed, *Muerto el tenedor del Mayoradgo*. Et iterũ ibi, *Se traspasse la possession ciuil y natural en el siguiente en grado*. Quæ verba denotãt, q̃ alius successor præcessit, qui sequẽtem proximitate præcedebat: aliàs nõ rectè dixisset, *Al siguiente en grado*: cùm Maioratus institutor non faciat gradum successionis, in quo dict. l. Tauri legem. 7. tit. 4. par. 5. sequuta est: qua disponitur, q̃ si donata fuit aliqua res, ea lege, vt post mortem donatarij, vel post certum diẽ in alium deueniat, ex eo die dominium ac possessio ejusdẽ rei, in eum, qui post illum vocatus est, ipso iure transibit. Nõ enim illa lex inquit, q̃ dominium & possessio rei donatæ transeat de donante in donatarium: sed quòd de donatario in secundo loco vocatũ transferatur. Secundùm quem intellectum. d. l. Tauri est legi Partitarũ, & iuri cõmuni horum Regnorũ cõsona. Ideóque nõ est, cur verba illius legis impropriemus, seu extendamus: vt illam ad omnium legum, tam huius Regni, quàm Romanorũ correctionem extẽdamus. Idq́; in simili statuto censuerunt Alex. consil. 153. nu. 3. & 4. lib. 6. Rubeus consi. 121. n. 3. dicentes huiusmodi statutum semper in quantum possibile est, ad ius commune reducendum esse.

¶ Præterea hoc ipsum apertiùs probatur ex eadẽ lege Tauri, ibid. *Aunque aya otro tomado la posseſsion dellos en vida del tenedor del Mayoradgo, o el muerto: o el dicho tenedor le aya dado la posseſsion dellas*. Quæ verba apertissimè declarant, q̃ præcedentia non possint intelligi de Maioratus institutore: quãuis lato sumpto vocabulo, etiam possessor bonorum Maioratus dici posset. Si enim ea verba ad institutorem Maioratus referri possent, lex illa in hoc quoddam satis absurdum, atque aduersus omnem rationem disposuisset, quòd. s. possessio bonorum Maioratus de institutore ad primum Maioratus possessorem transferretur: etiamsi ipse primus institutor tempore mortis ea bona non possideret. Quod est cõtra omnia iura, atq; cõmunes Scrib. resolutiones, qui super statutis Galliæ, & Italiæ scripserunt. Omnes nãque resoluunt, q̃ si statutũ diceret, quòd de defuncto in hæredem possessio continuetur: id intelligendum sit, quando defunctus possidebat: aliàs autem possessio quæ apud defunctum non erat, non potest in hæredem cõtinuari: prout ex plurib⁹ probat Tiraq. in d. tract. de morte. 4. par. declara. 3. n. 7. cũ seq. iunctis aliis quæ supra. c. præced. n. 17. latiùs adduximus. Item disponeret etiam aliud absurdissimum, quòd. s. si Maioratus institutor in vita sua alteri possessionẽ rerum Maioratus tradidisset, non obstante traditione Maioratus institutoris ea possessio in primum successorem transferatur: quod non est verisimile illius legis authores sensisse: cùm Maioratus institutor possit regulariter eiusdem Maioratus institutionem reuocare. Ideóque nullo pacto l. illa ad casum, de quo nõ loquitur, & ex quo si de ipso loqueretur, tot absurda sequerentur, extendenda est: quam opinionem probare videtur Emmanuel Acosta de patruo & nepote, pag. 145. cum sequen.

¶ Nec obstat si dicatur ex idẽtitate rationis legẽ illam ad primum Maioratus successorẽ protrahẽdam esse: nã præterquã q̃ in primo successore ratio illius l. nõ militet: cùm possit Maioratus institutor planè, & apertè disponere id quod in primo successore fieri vult, & in vita, seu in morte illi possessionem bonorum Maioratus tradere, & ex proprio iudicio, quoad hæc omnia iurgia dirimere: quod nõ potest cõmodè facere, quoad sequẽtes successores, etiam si ea ratio in illo militaret, non esset l. illa ad casum, de quo euidẽter non loquitur, protrahenda: cùm id esset cõtra omnia iura cõmunia & Regia. Ad quorũ iuriũ correctionem lex nec ex verisimilitudine, nec ex rationis idẽtitate extendẽda est: cùm ipsa voluerit quoad trãslationẽ possessionis, ius cõmune huius Regni illæsum seruare. Legũ namq; correctio ex subau- 41
ditis intellectibus inducẽda non est. glo. ordin. in c. cupientes. §. q̃ si per viginti. de elect. li. 6. l. præcipimus. vbi per Scrib. C. de appellatio. Nec de- 42
bemus impropriare verba legum ad iuriũ correctionẽ: imò potiùs illa impropriare debemus, ne legum correctio ex eis inducatur, vt ex pluribus probat Feli. in c. causam quæ. de rescrip. n. 5. Idq́; ex eo præsertim dicendũ erit: ne aliter legẽ illam intelligendo ea absurda, & inconuenientia, quæ paulò antè annotauimus, exoriãtur. Sicq́; nunquã vidimus, nec etiam audiuimus in Regio horũ regnorum consilio, primũ Maioratus successorem possessionẽ bonorum eiusdẽ Maioratus vnquam petiisse. Quòd si aliquãdo quoad primũ successorem dubiũ super ampliſſimi Maioratus successione versaretur, ex quo seditiones exoriri sperarentur, non absonum esse arbitraremur, q̃ ea causa in Regio consilio aduocaretur, ibidémq; quoad tenutam, vel possessionem decideretur, non ex eo, quòd possessio ciuilis & naturalis in primum successorẽ translata fuerit, cùm leges Tauri, & aliæ in eius declarationẽ editæ, hunc casum non comprehendant: sed ex eo, quòd hoc optimæ Regnorum moderationi, atque eorum publicæ trãquillitati cõueniens sit: prout in aliis causis similibus frequenter fieri solitum est.

¶ Similiter etiã controuerti solet: vtrũ d. l. reme- 43
dium cõpetat ei: qui non expresè ac indiuidualiter ad Maioratus successionẽ inuitatus est: sed solum eius vocatio ex cõiecturis deducitur. In qua quæstione, prima facie dicendũ videtur, remediũ d. l solùm ei, qui expresè, atq; in indiuiduo vocatus est, præstandũ esse. Cùm enim remedium hoc summariũ, atq; exequutiuum sit: consequens est, quòd ad hoc, vt cõpetere possit, expressa vocatio requiratur. Quod probatur ex tex. in l. fina. C. de edicto Diui Hadria. tollẽ. ibi. *Vt si quis scriptus hæres ex asse, vel ex parte institutus, cõpetenti iudici testamentũ ostenderit*. Per quem text. dicunt cõmuniter Scrib. in proprio loco remediũ illius legis nõ cõpetere: nisi hæredi scripto in testamento. Scriptus autẽ ille dicitur, qui oculis corporeis non autem interpretatione legitur in testamẽto. l. 1. ff. de his quæ in testam. delẽ. l. 1. ff. si tabul. testa. null extab. l. qui liberis. §. hæc verba. ff. de vulga. Deci. qui plura refert in d. l. fin. n. 36. C. de edict. Diui Hadria. tollen. Idq́; apertiùs probare videtur. dict. l. 45. Tauri. ibi. *Que conforme a la disposition del Mayoradgo deuiere de succeder enel*.

¶ Sed quanuis hæc stringere videãtur, breuiter tamen mihi dicendũ videtur, q̃ etiam ei, qui ex cõiecturis ex verbis Maioratus resultantibus vocatus est, competit remedium summarium, atque exequutiuum

exequutiuum ex d. l. Tauri introductum. Is nãq; expresè vocatus dicitur, vt sup. lib. 1. to. c. 4. n. 38. cum seq. latiùs annotauimus. Ideóque remedium summarium, atque exequutiuum ei cuius vocatio virtualiter ex instrumento cõprehenditur, seu ea ex coniecturis elicitur, præstandum esse, ac si verè in eo expresè vocatus fuisset, dixit Bal. in l. fina. C. de edict. Diui Hadria. tollen. n. 38. idem Bal. in l. si quis ad declinandam. nu. 6. C. de Episcopis, & cleri. Roderi. Xuar. qui plura in idem cumulat in repet. l. post rem iudicatam. ff. de re iudi. 2. extensione. n. 2. cum seq. Feli. nu. 4. & Dec. nu. 4. in cap. translato. de consti. Ias. in l. certi cõdictio. in prin. n. 20. cum seq. ff. si cert. petat. Bellonus qui in terminis statuti continuantis possessionem defuncti in hæredem id ex pluribus cõprobat supputa. lib. 4. cap. 17. n. 5. cum sequen. vbi ad contraria respõdet Tiraq. de morte. 2. parte, declarati. 10. num. 2. cum sequen. qui quanuis in contrariam partem inclinet, adeò tamen dubius est, vt comprehendi non possit, quam ex his opinionibus eligat. Sed hanc opinionem, quòd. s. ei qui ex coniecturis ex verbis Maioratus deductis vocatus est, remediũ summarium, ac exequutiuũ, quòd ex dicta l. Tauri competit, præstetur: pluries in forensibus controuersiis receptam vidimus.

¶ Illud etiam animaduertendum est, ex exemplo Maioratus præstari non posse remediũ possessorium, de quo in d. l. 45. Tauri, nisi appareat originale, vel exemplum ex mandato iudicis cũ partis
44 citatione ab ipso originali sumptum. Cùm enim remediũ, quod ex l. fina. C. de edict Diui Hadria. tollen. pro consequenda hæreditatis possessione competit, non detur nisi hæredi scriptò testamẽtum originale ostendenti, vt ex ea l. dispositũ est: & ibi cõmuniter Scrib. annotare solẽt, atq; resol-
45 uit Grego. Lopez in l. 2. ti. 14. part. 6. verbo, *Carta de testamento*. Gozad. consil. 21. nu. 15. & alibi sæpe Scrib. consequens est, vt eodem modo bonorum Maioratus possessio, non nisi ostẽsa scriptura originali ipsius Maioratus præstanda sit: cùm quoad hoc in vtroque remedio eadem ratio versetur. Quod apertiùs probat. l. 41. Tauri, quæ hodie est l. 1. ti. 7. lib. 5 in noua ll. Reg. collectione. ibi. *Mandamos que el Mayoradgo se pueda probar por la escriptura de la instituycion del, con la escriptura de la licencia del Rey que la dio: siendo tales las dichas escriptu-*
46 *ras que hagan fee*. Cùm igitur ex eius legis dispositione ostẽdenda sit scriptura Maioratus authẽtica, atq; eius qualitatis, vt fidem faciat, constat ex exẽplari remedium possessoriũ præstari nõ posse.
47 Exemplũ namq; regulariter non probat, nisi fuerit sumptum authoritate iudicis, & cũ partis citatione. Tex. in Auth. si quis in aliquo documento. C. de eden. & in cap. 1. de fide instru. & vtrobique
48 per Scrib. Quod procedit etiamsi notarius, qui exemplũ signauit, profiteatur se vidisse originale, atque esse sine macula, vt opinatur Ias. in d. Auth. si quis in aliquo documẽto. nu. 2. & 7. post
49 Albe. Ang Paul. & Scrib. Quod procedit, ac verũ est, etiãsi tempore, quo instrumentũ exemplatum fuit, nullus aduersarius certus esset, qui citari posset: nam adhuc exemplatio non potest fieri, nisi præcedat citatio per edictum solenne: prout opinantur Abb. n. 5. & Feli. n. 1. in c. Albericus de testi. post Innoc. ibid. Quod procul dubiò verũ est. Nos autem in casũ contingenti vidimus à supremo Cattellæ consilio præstitam bonorum Maioratus possessionem, ex quodam exemplo Primogenij antiquissimo, quod penes vltimum Maioratus possessorem inuentum fuit, & quod tãquam vera scriptura Maioratus fuit semper obseruatũ, & cui etiam plura alia veritatis adminicula assistebant.

¶ Sed controuerti etiam solet: vtrum ei, qui ex Primogenio, quod ex sola temporis antiquitate cõstat se vocatum esse ad eius successionem prætendit, cõpetat remedium summarium atq; executiuum, pro consequenda rerum ipsius Maioratus possessione. Qua in re videtur dicendũ eidem remedium summariũ, atq; executiuum non competere: sed id via ordinaria expediendum esse. Quod ex d. l. fin C. de edicto Diui Hadria. tollẽd. probatur: vbi dispositum est, q̃ ei qui non ostenderit scripturam testamenti, in quo ipse hæres institutus fuit, possessio hæreditatis non præstetur: ideóq; remedium d. l. non competere hæredibus 50
ab intestato: quanuis testibus se legitimos hæredes esse probauerint, communiter receptum esse profitentur Alex. ibi. n. 22. Ias. nu. 23. Deci. nu. 39. Post. Cin. Salic. & Fulgo. ibid. Calderi. cõs. 36. sub titu. de testam. Ang. in §. Quadrupli. colum. 12. institit. de actio. Gozadi. consil. 7. num. 15. Idque pari ratione in Maioratuum successione dicendum videtur.

¶ His tamen non obstantibus, contrarium dicendum est: nã lex Tauri. 45. quæ de trãslatione possessionis loquitur, non requirit scripturam Maioratus, ad hoc, vt ex ea possit remediũ summarium pro possessione actuali consequenda, cõcedi: sed solùm inquit, quòd transferatur possessio: *Enel siguiente en grado, que conforme a la disposicion del Mayoradgo deuiere de succeder enel*. Quæ Maioratus dispositio præcisè scripturam non requirit: imò testibus, atque scriptura priuata testibus legitimè comprobata probari poterit: vt sup. lib. 2. c. 8. n. 1. cum seq. latius ostensum est: imò potest probari Maioratus per testes de tenore, & amissione scripturæ deponentes, & per testes etiam, qui de immemoriali præscriptione deponant. Cùm igitur 51
his modis dispositio Maioratus probari possit, cõstat, quòd verba. d. l. 45. Tauri, ibi. *Que conforme a la disposicion del Mayoradgo*, non debeant referri necessariò ad scripturam publicam, sed potiùs ad formam quæ in d. l. 41. Tauri ad probãdam Maioratus dispositionem inducta est, referẽda sunt. Ideóque non est cur dicamus, dictam. l. fina. C. de edict. Diui Hadria tollen. quæ de descripto hæredeloquitur, ad casum ex dicta l. 45. Tauri decisum, trahendã esse: cùm ea de hærede scripto non loquatur: idq́; comprobatur ex doctrina singulari Bald in Rub. de cauſ. poſſeſſ. & proprie. n 13. vbi ad sciendum an statuta disponentia, quòd possessio defuncti continuetur in hæredem sint trahenda ad dispositionem dictæ leg. final. C. de edict. Diui Hadria tollen. considerat: an statuta disponant, quòd possessio continuetur in hæredem, & tunc non sint trahenda ad dictam legem finalem: an in hæredem scriptum, & tunc iuxta illius legis dispositionem interpretanda sint.

¶ Quod etiam comprobatur ex eo, quòd quanuis dicta l. Tauri ad dictæ legis finalis decisionẽ trahenda sit, adhuc dicendum erit, in casu de quo agimus remedium possessorium ex ea competens præstandum esse: nam quanuis iure communi inspecto remedium. dict. l. final. non competeret, nisi hæredi scripto in testamento. Hodie autem ex decis. l. 3. titul. 13. libr. 4. in noua legum Regni

Universidad de Salamanca
Biblioteca

collectione disposítum est remedium dictę legis, etiam hæredibus ab intestato veniẽtibus præstãdum esse. Cuius legis disposítio optimo iure Maioratibus applicari potest: cùm in eis eodem ordine, quo ab intestato succeditur, succedendũ sit. l. fin. cum similibus. C. de verb. signifi. Idq; verum mihi videtur: dummodò adeò certum, ac indubitatum sit, bona de quibus agitur, Maioratui subiecta esse, vt id in dubium reuocari non valeat. Si verò de hoc dubium superesse possit, quod infra terminum quinquaginta dierum instantiæ dicti remedij præstitutum decidi non valeat, sed altiorem indaginem requirat: tunc remedium possessorium, de quo in dicta. l. Tauri, denegandũ erit, réisque ipsa via ordinaria tractanda. Quando autem inter partes conuenit rem esse Maioratui subiectam, de succedendi tamen ordine lis versatur: tunc potiori ratione dictum remedium concedendum erit: cùm in eo Maioratu eodem ordine, quo in aliis Maioratibus communiter succedi solet, succedendum sit, vt sup. lib. 1. c. 3. nume. 22. ostensum est. Quod sic in casu contingenti obseruatum vidimus.

52 ¶ Similiter etiam dubitari solet: vtrum remedium dictæ legis. 45. Tauri competat aduersus possidẽtem, cum titulo siue titulus ipse ab vltimo possessore, vel ab alio processerit. In qua quæstione prima facie dicendum videtur, ex dicta lege Tauri quęstionem hanc decisam esse: dum in ea dicitur: *Aunque otro aya tomado la posseſion en vida del tenedor del Mayoradgo, o el muerto, o el dicho tenedor le aya dado la posseſion de ellas.* Ex quibus verbis comprehenditur remedim dictæ legis competere ei, qui siue in vita vltimi possessoris, siue eo mortuo, bonorum Maioratus possessionem apprehenderit: etiãsi ea ipsi ab vltimo Maioratus possessore tradita fuerit. In qua parte videtur lex ipsa loqui de possessione titulata, cùm dimissio, seu donatio, vel alienatio vltimi Maioratus possessoris titulum necessariò præsupponat.

53 ¶ Sed his non obstantibus, contrarium dicendum videtur: cùm remedia possessoria nõ soleãt competere contra titulo possidentem, vt opinantur Bart. in l. manifestissimi. §. sed cùm. n. 5. C. de furtis. Bal. in l. 2. n. 1. C. eod. Andre. de Barulo, & Io. de Platea, in l. si Coloni. C. de agrico. & censi. lib. 11. Scrib. communiter in l. rem quę nobis. ff. de acquir. possess. Alex. consi. 118. n. 1. & 2. lib. 2 vbi latè prosequitur materiam. Quod in remedio legis finalis. C. de edicto Diui Hadria. tollẽ. probatur, ex ea. d. l. ibi. *Non autem legitimo modo ab alio detinẽtur*: vbi communiter Scrib. id notant. l. 1. & 2. ff. quorum lega. vbi Bar. & Scrib. dicunt, remediũ quorum bonorum æquiparari petitioni hæreditatis, quæ non datur contra titulo possidentem. 54 Idque quando titulus à defuncto, seu ab hærede obtentus est, clarissimè procedit, vt ibidem Decius. n. 41. post alios resoluit. Idque bene declarãt Carolus Ruinus cõsil. 64. col. fi. lib. 4. atque Rolandus, à Valle consil. 48. n. 22.

¶ Item in hac parte præfata. l. Tauri iuris communis correctoria est, & statutis quæ in Gallia atque Italia communiter obseruari solent, excellit: prout in cap. præced n. 10. ostensum est. Ideóque sufficit, quod dicamus ex illa disposítum esse, quòd possessio vltimi Maioratus possessoris trãsferatur in sequentem successorem absque apprehensione, etiamsi vltimo Maioratus possessore viuẽte, ab alio occupata fuerit: quando ea occupatio absque titulo facta fuit: nec debemus legẽ illam ad translationem possessionis ex titulo legitimo factam extendere: cùm si id efficiendũ esset, in hoc plura specialia concurrerent, quæ nullo pacto circa idem ex vulgaribus iuris regulis tolerari possunt.

¶ Quibus nõ obstat dicta l. 45. Tauri, ibi. *O el dicho tenedor le aya dado la posseſsion dellas.* Nam bene poterat tradi possessio ab vltimo Maioratus possessore, absque titulo & causa legitima. Quę nuda traditio loco tituli non habetur. l. nunquam nuda, cum similibus. ff. de acquir. rer. domi. Ideóque l. illa in hac parte non de traditione ex titulo emptionis, seu venditionis, seu ex aliquo alio titulo habili ad translationem dominij: sed de nuda traditione intelligenda erit: cùm lex ipsa id clarè nõ disponat, nec ex ea tot absurda, atque specialia aduersus iura communia inducenda sint.

¶ Pro huius autem articuli resolutione distinguẽdum esse mihi videtur. Nam aut titulus, ex quo res Maioratus à præcedẽti Maioratus possessore alienatæ fuerunt, est titulus simplex venditionis, seu donationis factus ab ipso vltimo possessore, propria authoritate, & absque causa legitima, atque per consequens euidenter nullus. Et tunc dicendum erit, hoc titulo non obstante, remedium possessorium ex dicta lege. 45. Tauri præstandum esse. Ille namque titulus habetur pro non titulo: ideóque non impedit prædictum remedium possessorium. Bal. in l. in ciuilem. n. 2. C. de furtis. Bartol. & cæteri Scribentes in l. si aliàs autẽ. §. si duobus. n. 1. ff. de publi. l. nec vllam. §. 1. ff. de peti. hæredi. Angel. in §. sed istæ quidem. colum. penul. insti. de acti. Scriben. communiter. in l. rem quę nobis. ff. de acquirẽ. possess. & alibi sæpè. Quod præsertim in hoc iudicio dicẽdum est, cùm possessorium remedium ex d. l. Tauri concessum, mixtam habeat proprietatis causam.

¶ Aut titulus, ex quo alienatio facta fuit, processit à primo Maioratus institutore, vel alienatio ex debitis eiusdẽ facta fuit, vel aliàs Regia facultate interueniente. Et tunc dicendum erit, pro rebus hoc pacto alienatis, remediũ dictæ legis. 45. Tauri præstandum non esse: sed negotium hoc ad Regios Conuentus esse remittendum, vt ibidem petentibus via ordinaria iustitia ministretur. Hæc namque negotia eius qualitatis esse solent, vt de eis non facilè valeat in iudiciis summariis cognosci: sed altiorem indaginem requirere soleãt: idq; etiam quãdo titulus ab alio tertio acquisitus fuit: dubitatúrq; vtrum ea res in Maioratu cõprehensa fuerit, vel non, seu aliter de eius tituli verisimilitudine constat dicendum videtur.

¶ Sed quoniam ex decisione. l. 9. ti. 7. lib. 5. in noua legum Regni collectione disposítũ est, quòd 56
remedium illud proponendum sit intra sex menses à die mortis vltimi Maioratus possessoris, atque occupationis factæ ab illo, qui prætendit se esse Maioratus successorem, computãdos, dubitari solet: vtrum si is, qui actualem possessionem consequi prætendit, tãquam eiusdem Maioratus legitimus successor proposuit ineptum libellum intra terminum dictorum sex mensium, & post ipsos sex menses transactos proponit aptã actionem ex alia causa: vtrum ex decisione dictę legis excludatur, seu ex primæ actionis propositione intra sex menses facta, admittẽdus sit. In qua specie dicendum est, quòd ab hoc remedio excludi debeat, ac si intra sex menses nullam petitionem proposuisset.

57 proposuisset. Prima namque petitio tãquam inepta non est attendenda: secunda autem tanquam noua iudicanda erit: prout dixit Glos. in l. si pater. C. ne de statu defuncto. verb. *Status.* cui est alia consimilis in auth. offeratur. C. de litis cõtestatione. verb. *pro nihilo.* quas vtrobiq; cõmuniter Scribẽtes sequũtur. Bald. in l. edicta. C. de edẽ. 2. lectu. n. 17 idẽ Bal. in l. ius ciuile. ff. de iusti. & iur. Matt. de Afflict. in consti. Reg. Siciliæ. li. 2. Rub. 18. n. 6. & alibi sæpè Scrib. idque quando secunda petitio omninò noua est, verum mihi videtur: secus autẽ si noua iudicanda non sit. Quod ex his, quę Scrib. in d. l. edita. C. de eden. & in d. l. ius ciuile. adducere solent, facilè resolui poterit.

58 ¶ Sed dubitari etiam solet: vtrum is, qui intra sex menses actionem aptam proposuit, sed post sex menses illam aduersario intimari fecit, censeatur dictę legis decisioni satisfeciſſe: an ex sex mensium lapsu ab eiusdem legis remedio excludatur. In qua quæstione prima facie dicendum videtur, quòd non sufficiat libelli productio: nisi subsequuta fuerit citatio, seu eiusdem libelli intimatio. Quod probatur ex eleganti doctrina Bald. in l. fina. §. illud. n. 1. C. de temp. appella. iuncta glo. ibi. verb. *Exordium.* vbi inquit, quòd stante statuto, q̃ testamẽti nõ insinuatũ possit insinuari, nisi priùs fuerit petita cassatio. q̃ si sup cassatione eiusdẽ testamẽti fuerit ꝓpositus libellus, nec parti intimat': nihilominus poterit testamẽtũ ipsum insinuari: quia cùm libellus non fuerit intimatus, idipsum est, ac si non fuisset productus. Ex quibus etiam dixit Ang. in Auth. de iudicib. §. appellatione. n. 5. colla. 6. quòd si statuto caueatur, quòd à sententia sit infra decem dies appellãdum, & infra alios. 20. dies sit appellatio prosequẽda: quòd si quis in prosecutionem appellationis, intra 20. dies libellum proposuerit, nec parti illum intimari fecerit, non videatur statuto satisfeciſſe. Quibus plura cumulat Felin in c. illud. de præscript. n. 11.

¶ Quanuis autem hæc stringere videantur, contrarium tamen verius mihi videtur: nam d. l. 9. tit. 7. lib. 5. noui ordi. non requirit iudicij exordium, nec prosecutionem, sed solùm nudam libelli propositionem, vt constat ex verbis eiusdem l. ibi. *Y passado el dicho tiempo otro vinere al nueſtro Conſejo pidiendola.* Nõ enim lex illa excludit ab eius remedio, nisi illum qui post terminum sex mensium venerit ad Regium consillum, petens bonorum Maioratus possessionem: imò ex eisdem verbis, eum qui venit ad Regium cõsilium, bonorumque possessionem petit, intra terminum sex mensium expresse admittit. Quo casu sola libelli propositio sufficit, nec citatio, nec eiusdem libelli intimatio requiritur: vt comprehenditur ex eleganti doctri. Bal. in l. 1. C. quando libel. Princip. dat. n. 3. vbi inquit, quòd aut statutum nihil aliud exigit, quàm libelli productionem, & tunc non sit necessaria citatio: sed sola libelli oblatio sufficiens est, aut requirit aliquem processum & tunc requiritur citatio, quæ est cuiuslibet processus initium. Cuius dictum refert & sequitur Feli. in d. c. illud de præscriptio. n. 11. Sicque in casu contingenti pronuntiatum vidimus.

59 ¶ Illud autem prætermittendum non erit, quòd si vltimus Maioratus possessor vt in vita sua bonorum Maioratus possessionem in alium, quem prætendit eiusdem Primogenij successorem efficere, transtulerit: tertius qui eiusdem successionẽ prætendit, non poterit, eo viuente, remedium d. l. 45 proponere. Cùm eñ ipse viuente vltimo Maioratus possessore vocatus non sit, nec possit ad Maioratuum ipsum ius aliquod prætendere, cõsequens est, vt vsque ad mortem eiusdem, remediũ hoc præstandum non sit: eo præsertim, quòd vltimus Maioratus possessor possit Maioratũ ipsum, cui voluerit fruendum præstare, vt supra lib. 1. c. 21. ostensum est. Idque apertissimè insinuant verba. d. l. 9. tit. 7 lib. 5. noui ordina. ibi. *Y en caſo que algun poſſeedor de Mayoradgo fallecierc, &c.* Quanuis nõ diffiteamur, quòd si aliquis alius casus cuenerit, ex quo vltimus Maioratus possessor pro mortuo habendus sit, possit in vita eiusdem remedium dictæ legis proponi. l. Gallus. §. & quid si tantùm. ff. de lib. & posth. ibi, *vt ad ſimilitudinem mortis cæteri caſus admittendi ſint.* l. si necem. §. deportatus. cum similib. ff. de bon. lib.

¶ Similiter etiam illud animaduertendum est. d. l. 60
dispositionem quoad lapsum sex mensium minores, infantes, absentes, atque ignorantes comprehendere: ita, vt vltra hoc tempus remediũ d. l. 45. Tauri eis præstandũ non sit, atque si id transactũ fuerit, sit illis restitutio deneganda: prout in tempore ad retractum concesso resoluit Tiraque. de retract. Lignagier. §. 35. glos. 2. 3. & 4. vbi plura in idem adducit. Quæ omnia ad casum, de quo agimus, ex similitudine rationis trahi poterunt. Quibus adiiciendum est, quòd minor seu absens, vel ignorans ex lapsu sex mensium, non admittit ius suum: sed solùm facultatem proponendi hoc remedium in Regio supremo consil. A qua facultate excluſus poterit nihilominùs ius suum: tam quoad possessionem, quàm quod proprietatem coram iudicibus ordinariis prosequi. In quo casu sibi restitutio denegãda erit. Cùm etiam minori, qui declinatoriam fori, vel aliam similem dilatoriam exceptionem omisit restitutio concedi non soleat, ex eo quòd damnum hoc irreparabile non sit, nec etiã sit pro modica læsione restitutio concedẽda, vt opinatur Innocen. in c. coram de offic. delega. Quem sequuntur Bal. in l. peremptorias. n. 28. C. senten. rescind. non poss. Ange. & Ludoui. Roman. in l. 1. ff. si quis in ius vocat. non ierit. Idẽ Angelus in l. quidam consulebant. ff. de re iudi. Felin. in c. fraternitatis. de testibus. n. 6. versi. fallit 2.

¶ Sed hæc vltima ratio parum tuta est: cùm etiam 61
aduersus declinatoriam fori minor possit restitui: quando ex eius omissione graue damnum incurrit, vt arbitratur Bald. in c. 1. de offi. iudi. nume. 7. Quem sequitur Imol. in d. l. quidam consulebant. col. antep. & Ias. in d. l. 1. ff. si quis in ius vocat. nu. 38. Capycius, qui plura refert, resoluitque hoc iudicis arbitrio committendũ esse, decis. 13. n. 2. cũ seq. Non autem est dubium, quin in casu, de quo agimus, ex lapsu sex mensium, minori damnum enorme sequatur: cùm amittat remedium summarium, ac executiuum, atque supremorum consiliariorum iudiciũ, quod maximi momenti est. Ideoque ex aliis rationibus quæ à Tiraquello vbi sup. latissimè traduntur, huius quęstionis resolutio aptiùs colligi, poterit, quæ in lapsu termini vera esse videtur. Non enim est verisimile, legislatores sensisse. d. l. remediũ minoribus, absentibus, vel ignorantibus post plures annos, quib' iam Maioratus ab aliquo pacificè possidetur, ex restitutione prę- standum esse: quod ex verbis, ac ratione dictarũ legum facilè comprehendi poterit.

¶ Sed dubitari poterit, quid dicendum sit: quando mortuo vltimo Maioratus possessore, minor

Universidad de Deusto
Biblioteca

qui prætedit Maioratus possessionem, remedium pro illa adipiscenda, coram iudice ordinario, vel aliquo ex Regijs cõuentibus proposuit: & tãdem pœnitentia ductus intra sex menses ad regium supremum consilium recurrit, remedium, quod ex d.l.45. Tauri sibi competit, ibidem proponens, petensque aduersus primam actionem coram ordinarijs iudicibus propositam in integrum restitutionem. Qua in re ex superiùs adductis videtur dicendum minori restitutionem aduersùs primæ actionis propositionem cõcedendam esse. Cõstat namque ex huius actionis propositione remediũ summarium, ac executiuũ, atque supremorũ consiliariorum iudicium admisisse: quod nullo pacto modicum damnum iudicari potest: si ex iudicãtis arbitrio perpendendum, atque æstimandum sit. Quod ex Innoc. in d. c. coram. comprehenditur: probaturque ex his, quæ paulò ante adducta sunt. Idque verum mihi videtur, nisi forsan minori magis expediret remedium ordinarium pro Maioratus possessione consequenda, quàm executiuum proponere: veluti si necessarium sibi esset aliquid probare, quod intra. 50. dies probari non valeat: vel si potiùs expediebat sibi iudiciũ proprietatis quàm possessionis proponere, vel ex alia simili causa conuenientius esset ei remedium ordinarium. quàm summarium intentare. Ad quæ omnia intelligenda causæ cognitio requiritur, nec illicò restitutio ex sola propositione huius remedij corã iudicibus ordinarijs concedenda erit.

¶ Similiter etiam controuerti potest: vtrum minor, qui viuente vltimo Maioratus possessore, actionem proposuit, vt declaretur eo mortuo sibi Maioratus successionem pertinere: si pẽdẽte hoc iudicio, Maioratus possessor moriatur, valeat relicto illo iudicio remedium summarium, ac executiuum ex dicta.l.45. Tauri proponere, petita restitutione. Qua in re dicendum est: casum, de quo agimus, ad remedium restitutionis non spectare. Minor namque in proponendo hoc remedium, viuente vltimo possessore, nullo pacto circũuentus dici potest. cùm fecerit id, quod quilibet maior, ac prudens fecisset, potuissétque vltimus Maioratus possessor viuere tot annis, vt in illis, his super Maioratꝰ successione finiretur. Quod longè vtilius sibi futurum esset: quam eo mortuo iudicium summarium, atque executiuum proponere. Quamobrem etsi aliter contigerit, non poterit minor aduersus hunc contrarium euentum restitutionem petere. In his namque quæ se habẽt ad esse, & ad non esse, quoad læsionem minor non restituitur. l. verum §. sciendũ. ff. de mino. Per quẽ tex. dixit Bar. ibi ante num primum, quòd minor non restituitur, quando læsus fuit casu fortuito. l. fideicommisso. C. de trãsactio. vbi Deci. n. 3. post cæteros Scrib. vbi plura in idem adducit. l. si pater puellæ. vbi etiam communiter Scrib. id notant. C. de inoffi. testa.

62 ¶ Prætereà illud etiam sciendum est, remedium ex d.l.45. Tauri introductum, non solùm in Maioratibus ex Regia facultate institutis, sed etiam in his, qui absque Regia facultate, ex legũ Regiarum dispositione instituti sunt, præstandum esse: idque etiam in iurispatronatibus, atque anniuersariis iure Maioratꝰ relictis procedere: prout sup. lib. 1. c. 1. nu. 25. cum seq. ostensum est.

¶ Sed quoniam, prout in huius capitis principio præmisimus: etsi antiquis temporibus remedium hoc pro consequenda actuali tenuta tantùm concessum fuerit, hodie iam non remedium tenutæ, sed remedium possessorium effectum sit, libet aliqua dubia proponere, quæ ex hac mutatione mihi occurrunt.

¶ In primis autem dubitari potest, vtrum in hoc remedio iam possessorio minor aduersus probationẽ omissam restituẽdus sit. Qua in re in primis illud apud omnes absolutissimum est, quòd in remedio summario atque executiuo, quod concedi solebat pro sola actuali tenuta consequenda: dum tamen posteà causa possessionis & proprietatis plenariè examinaretur, hæc restitutio concedẽda non erat: prout ex pluribus probat Capycius decis. 13. num. 2. cum seq. vbi in fina. verbis profitetur, sic fuisse in consilio Neapolitano bis iudicatum atque. D. Dida. de Couarr. in quæstionibus practi q. 17 n. 4. versi. Sextum. Sicque nunquam vidi similẽ restitutionem minoribus cõcessam fuisse in Regio ac supremo Castellæ consilio, eo tempore, quo solùm de remedio tenutæ, quoad successionem Primogeniorum, in illo agebatur: imò, si benè memini, in quodam negotio petita, atque etiam denegata fuit. 63

¶ Cæterum cùm iam remedium hoc non solùm ad tenutam, sed ad verã bonorum Maioratus possessionem consequendam concedatur, dicendum videtur, in illo restitutionẽ huiusmodi concedendam esse. In remediis namque possessoriis, quæ adipiscenda, retinenda, vel recuperanda possessione conceduntur, minor aduersus probationem omissam restituendus est glo. ordina quam ibidem Scrib. sequuntur in l. 1. in glo. fina. circa medium. C. si de momen. posse. luc. appellat. Iaf. in l. 1. nu. 10. ff. de iurisdi. omn. iudi. & in Auth. Sacramenta puberum. n. 57. C. si aduersus vendi. D. Dida. de Couar. d. c. 27 n. 3. versi. Sextum. Capycius. d. decis. 13. n. 11. Quod etiam sic in his regnis in omnibus remediis possessoriis obseruari solitum est. 64

¶ Sed his non obstantibus, dicendum est huiusmodi restitutionem etiam hodie concedendam non esse. Nam quanuis ex l. 10. tit. 7. lib. 5. in noua leg. Reg. collectione dispositum sit, remediũ executiuum, quod pro tenuta bonorum adipiscenda olim constitutum erat: hodie non pro tenuta, sed pro possessione præstandum esse. Vt tamen hæc omnia dubia vitarentur, eadem ipsa lege disponitur, in omnibus aliis seruandum esse illud, quod ex legibus antiquis in iudicio tenutæ quoad iudicij formam, & quoad alia seruandum erat: prout constat ex verbis eiusdem legis, ibi. *Guardãdose en lo de mas todo lo contenido en la dicha ley*, quę est lex pręcedẽs. 9. in ordine eod. tit. & lib. Ex quibus verbis censetur hæc difficultas omninò sublata. Nam quanuis hoc in ea lege expressum non sit, virtualiter tamen in ea comprehenditur, ex eo, quòd in remedio tenutæ nunquam huiusmodi restitutio cõcessa fuerit, nec iure etiam concedenda sit.

¶ Sed adhuc non videtur ex ea lege hanc controuersiam cessare dicta namque l. 9. nõ declarat vtrum aduersus probationẽ omissam remedium restitutionis minoribus concedendum sit: nec ex verbis generalibus eiusdem legis censetur hoc remedium eisdem denegatum: lex namque generaliter disponẽs minores, seu alias personas, priuilegiatas, non comprehẽdit: nisi de illis specificè disponat. l. Decurionibus. C. de silentia. lib. 12. l. sciendum. in princ. vbi glo. & communiter Scrib. id notant. ff. qui satisda. cogan. quod in restitutione in integrum probatur ex tex. iuncta glo. fin. in c. coram. de in 65

tam. de in integrum resti. vbi omni dilatione iam Ecclesiæ denegata, eadem ex restitutione in integrum admittitur: quasi ea sub generali denegatione comprehensa non censeatur. Idque sic resoluit Areti. cons. 104 n. 5. & 6. plura in idem adducens. Et quanuis posteà eadem lex subiungat, in omnibus aliis seruanda esse ea, quę in d.l. contenta sunt, sub illis verbis hoc non comprehenditur: cùm nec in illius. l. verbis expressum sit: nec etiam virtualiter ex ea elici possit: quòd si dicatur ex cõmuni stylo id obseruatũ fuisse, hoc nihil obstat: ille nãque stylus ideò in hoc remedio introductus erat, quòd in illo non de possessione, sed tantùm de tenuta agebatur. Cùm autem nunc etiam de possessione agendum sit: debet etiam stylus remedio possessorio correspondere: cessanteque causa, quare stylus introductus fuit, stylus etiam cessare debet: sicut cessante causa legis, cessare debet & ipsa lex. l. adigere. §. quanuis. cum similibus. ff. de iure patrona. Quibus adiicitur grauissimum esse absque lege, atque iuridico fundamento minorẽ à remedio restitutionis in causa possessoria tam grauis prẹiudicij excludere: prẹsertim cùm illa de possessorio habẽte causam proprietatis annexam agatur: in quo omnia illa, quæ in causam proprietatis admittuntur, admittenda sunt, vt supr. isto c. n12. probauimus. Ex quibus quæstio hæc satis dubia videtur: adeò vt ad illius decisionẽ Regia declaratione opus esset. Quamobrẽ cùm casus contigerit, de ea deliberandum erit: videtur namque dictam. l. 10. nihil in hoc, & in his etiã quæ sequuntur innouare voluisse.

66 ¶ Idipsum etiam pari ratione dicendum erit, in testium reprobatione: nã quanuis in remedio summario, atque executiuo, vbi non agitur de possessione concedenda, seu auferenda, non admittatur testium reprobatio, vt ex pluribus probant Capycius decis. 55. nu. 4. cum seq. & D. Dida. de Couarru. d. c. 17. n. 4. ver. Septimo, & semper in remedio d.l. 45 Tauri, quando in illa de sola tenuta agebatur, obseruatum fuit: hodie tamen, cùm iam agatur de possessione cõcedenda, vel auferẽda, iustissimum videtur hos testium defectus admittendos esse. Sic namque in omnibus interdictis possessoriis admitti debent, vt apertissimè probant Bar. in extrauagã. ad reprimendũ. verbo, *Summariè*. Frãc. de Areti. in c. veniẽs. de testib. 7. & 8. col. Capyciꝰ dicta decis. 55. num. 5. cum seq. Atque. D. Dida. de Couarru. d. c. 17. n. 4. versi. quòd si ageretur. Idq; sic cõmuniter in aliis interdictis possessoriis obseruari solitum est. Qua ratione durissimum videtur in hoc iudicio possessorio tãti prẹiudicij hoc remedium excludere: quanuis huic opi. d.l. 10. plane resistat. Quapropter de hoc etiam deliberandum erit.

67 ¶ Pari etiam ratione idem dicendum erit de publicatione: nam etsi illa in remedio tenutæ nunquam facta fuerit, quanuis semper daretur partibus copia probationum absque publicatione: in iudiciis tamen possessoriis, quãuis summariis, probationum publicatio necessaria est, vt dixit Bart. in d. extrauagan. ad reprimendum, verbo. *Figura*. versi. Et an requiratur publicatio. Quem refert, & sequitur quoad remedia possessoria, Capycius. d. decis. 55. n. 3. ficq; semper in interdictis possessoris obseruari soler. Et etiam idipsum in hoc interdicto seruandum foret: nisi d.l. 10. resisteret.

68 ¶ Similiter etiam idem dicendũ erit in impugnatione, seu contradictione scripturarum: quanuis enim illa in remedio tenutæ admittenda non sit nisi sit aliqua falsitatis suspicio, quæ breuissimè possit examinari: prout censuerunt Masuerius in sua practi. tit. de posses. n. 25. Capycius d. decis. 55. n. 8. ad fin. Dida. de Couarru. in d. c. 17. n. 4 versi. Nono. In remediis tamen possessoriis nulli dubiũ est: nisi quòd ea exceptio admittẽda sit Quod prę sertim in hoc remedio, quod habet annexam causam proprietatis efficiendum foret: nisi. d.l. 10. resisteret.

¶ Ex his etiam decidi poterit alia quæstio: vtrum 69 scilicet in hoc interdicto, quod iam possessorium est, fructuum petitio admittenda sit, atque eorum condemnatio, vel absolutio facienda. Qua in re dicendum est, quòd quamuis in remedio tenutæ, in quo de possessione, non agebatur nunquam fructuum condemnatio facta fuerit: etsi pluries petita fuisset. In hoc tamen interdicto: cùm iam in illo de possessione agatur, fructuum condemnatio facienda est. Ea namque in interdictis possessoriis fieri debet. l. Iulianus la. 2. §. in Fauiana. in fi. ff. de vsur & in ca grauis de resti. spolia Iaf. in l. Gallus. §. & quid si tantum. nu. 69. ff. de liber. & posth. Hippoli. sing. 17. Quod in cõsequentiam remedij restitutorij venit. Non enim aliter posset quis restitutus dici: nisi res sibi cum fructibus restitueretur. Cùm id afferre debeat restitutio, quod abstulit læsio. l. qꝑ si minor. §. restitutio. ff. de mino. Idque æquissimum mihi videtur: tametsi huic æquitati d.l 10. non modicum resistat.

¶ Ex eisdem etiam inferri potest ad decisionem 70 alterius quæstionis: vtrum scilicet in hoc remedio quod iam possessorium est, valeat etiam proponi aliud, quod interim appellatur ad hoc, vt pronuntietur quis pendente eo iudicio in rerum Maioratus possessione esse debeat. Et prima facie videtur dicẽdum quòd sic: cùm in interdictis possessoriis etiam de hoc remedio agi soleat: prout profitentur Paulus Castrensis. cons. 3. col. 1. lib. 1. atque plures alij, quos referunt Capycius decis. 13. & decisione 55 & D. Didacus de Couarru. lib. practi. quæstion. capitu. 17. nu. 1. & 2. Quod sic frequentissimè in forensibus controuersiis obseruari solitum est.

¶ Sed quanuis in aliis remediis possessoris hoc 71 satis absolutum sit: in hoc tamen interdicto, quod ex d.l. Tauri competit, contrarium dicẽdum erit. Nam etsi in aliis interdictis possessoriis, quæ via ordinaria tractantur, possit summariè agi de hoc remedio quod interim appellatur. In hoc tamen interdicto, de illo nullo pacto agi poterit. Cùm enim remedium hoc summarium, atque breuissimum sit, constat in illo nõ posse de alio remedio, quod etiam summarium est, tractari, nec pronuntiari. Si enim id fieri posset, futurum esset, vt eodẽ tempore causa super negotio principali, atque super interdicto, quod interim appellatur, terminãda foret. Quo tempore non super eo quod pendẽte iudicio efficiendum est: sed potiùs de negotio principali agendum erit, superflua namque esset pronuntiatio de eo, quod pendẽte iudicio efficiẽdum est: cùm sententia lata super principali statim exequenda sit, atque aliud remedium absorbeat.

¶ Hoc tamen limitandum erit: nisi verisimiliter 72 timeatur, quòd partes ad arma peruenturæ sint, vel alias scandalu speretur. Eo namque casu Regij consiliarij debent hoc ita componere, ne scandalum oriatur, seu partes ad arma, & cõtentiones deueniant,

Universidad de Navarra Biblioteca

deueniant, siue prouidendo, quòd possideat pendente lite ille quẽ ex probationibus seu aliter constat tempore eiusdem litis motæ possedisse, vel Maioratum sequestrando, si non constet quis eorum tempore motæ litis possidebat. l. æquissimum cum similibus. ff. de vsufruct. Quibus forsan alię similes quæstiones adiungi possent, quorum aliquæ egerent Regia declaratione.

73 ¶ Vltimo autem loco sciendum est, quòd ex eo, quod ex. d. l. 9. titulo. 7. lib. 5. noui ordi. dispositũ est, quòd terminata causa possessionis bonorum Maioratus, proprietatis causa ad Regios conuentus remittatur, pluries cõtrouerti solet. Ad quem ex Regiis conuentibus causa proprietatis remittenda sit: quando bona Maioratus, tam in Pinciani: quàm in Granatensis conuentus districtu sita sunt. Qua in re dicendum est causam proprietatis ad illum conuentum remittendam esse, vbi maiorem bonorum Maioratus partem esse, probatum fuerit. l. si fideicommissum in principio vbi id cõmuniter Scribentes annotare solent. ff. de iudi. l. qui ita. §. fina. ff. ad Trebel. l. prima in principio. C. vbi de hæred. agi. opo. Ioan. de Ana cons. 4. nu. 3. Tiraquell' qui alia refert de retract. Lignagier. §. 36. glos. 3. numero sexto, & alibi sæpè Scribentes.

¶ Hoc tamen limitari solet: nisi caput ipsius Ma- 74
ioratus, sit in alio districtu. Tunc namque, quanuis maior bonorum Maioratus pars sit in alio, lis ad eum conuentum in cuius districtu caput ipsius Maioratus est, remittenda erit. l. tertia in principio. ff. de acquir. possess. vbi Scribentes plura in idem adducunt. Quod ex pluribus probat Tiraquellus in d. §. 36. glos. 3. nu. 4. & 5. Idque quando eidem oppido, quod est caput Maiorat', cętera oppida subiecta sunt, verum est: sed quando vtrũque oppidum de per se subsistit, habetq; iurisdictionẽ separatam, dudium videtur ex his, quæ Tiraquell. ibidem adducit. Nihilominùs tamen cum similibus quæstio cõtrouersa fuisset super successione Comitatus de Buendialis ex decreto summi Castellæ senatus ad Regium conuentum Granatense remissa fuit, vbi erat illius Comitatus caput: hoc est oppidum de Buendia: quãuis in districtu Pinciani Conuentus maior ipsius Comitatus pars sita esset: tametsi forsã ad id efficiẽdũ iudices ex aliis etiã causis moti fuerint. Ideoque exemplũ hoc non facilè ad alia negotia trahendum erit.

SVMMARIA.

1 *Iudicium agitari potest pro legatis annuis futuris, quorum dies nondum cessit.*
2 *Sententia lata super vsuris nondum decursis valet.*
3 *Ius conditionale potest in iudicium deduci ante euentum conditionis, si chirographũ debiti deletum sit.*
4 *Iudicium cœptum super iure de futuro, valeat: si pendente iudicio ius superueniat.*
5 *Cautio nedum pro damno præterito: sed pro futuro peti potest.*
6 *Exceptio potest per viam actionis in iudicium deduci, & super illa pronuntiari valet.*
7 *Ille, cui competit aliquod ius, potest petere, vt declaretur sibi competere.*
8 *Comes possidens Comitatum potest petere, vt declaretur Comes.*
9 *Diffamatus potest actionem proponere, vt diffamans à diffamatione desistat.*
10 *Iudicium non potest fundari: ita, vt ex postfacto iudicium ipsum possit esse inane, & frustratorium.*
11 *Iura superuacua remedia non admittunt.*
12 *Iudicium super Maioratus successione viuente possessore intentatum, ex pluribus causis potest inane reddi.*
13 *Iudicium super iure conditionali ante euentum conditionis fundari non potest.*
14 *Tractus futuri temporis ad iudicem non spectat.*
15 *Proximitas in Maioratus successione considerandа est eo tempore, quo successio ipsa defertur.*
16 *Maioratus successor qui timet quòd sibi copia probationum deperire valeat, alijs remedijs vti potest.*
17 *Maioratus successor non potest viuente successore super eius successione actionem proponere.*
18 *L. 1. C. de fideicommiss. declaratur.*
19 *L. in lege Aquilia si deletum ff. ad leg. Aquil. declaratur.*
20 *L. si rem alienam. la. 1. §. fina. ff. de pig. actio & l. si mandauero tibi la. 1. ff. manda. declarãtur.*
21 *L. si finita. §. eleganter. ff de damna infect. declaratur.*
22 *L. si contendat. ff. de fideiusso. l. si duo patroni. in principio. ff. de iureiurand. l. vti frui. §. vtrũ. ff. si vsusfructus. peta. declarantur.*
23 *L. diffamari. C. de ingenuis, & manumi. declaratur, latèque examinatur: vtrũ eius decisio extra diffamationem status procedat.*
24 *Exempla, seu facti contingentiæ legum decisiones non restringunt.*
25 *Leges Romanorum inter libertos, & ingenuos, seu patronos, vt plurimum casus formare solent.*
26 *Ratio decidendi ad d. l. diffamari assignatur.*
27 *Remedium d. l. diffamari: non solùm ab ea lege sed ab alijs etiam proditum esse.*
28 *Maioratus possessori graue damnũ sequi potest ex diffamatione sibi circa Maioratus successionem contingenti.*

29 Causæ

29 *Causa, quæ super maximo patrimonio versãtur, causis criminalibus, atque status æquiparãtur.*
30 *Ratio legis suffecit: si concurrat in casu, de quo agitur: etsi in casu legis maior ratio versetur.*
31 *Iudicium super remedio. d. l. si contendat seu d. l. diffamari: vtrũ substineri valeat absque diffamationis summaria cognitione.*
32 *Iudicium viuente possessore super Maioratus successione, ventilari potest, ex dolo, vel dissipatione possessoris.*

Vtrum is qui Maioratus successionem, mortuo vltimo possessore prætendit, valeat eo viuente actionem proponere, vt post mortem eiusdem, verus ipsius Maioratus successor declaretur.

CAPVT. XIIII.

VLtimo aut loco pro huius libri cõplemẽto decidenda se offert, ardua atque frequentissima quæstio quæ pluries in forensibus controuersiis ad vtrãque partẽ cõtrouerti solita est, vtrũ scilicet is qui mortuo vltimo Maioratus possessore eiusdem successionem prætendit, valeat eo viuẽte, de eius successione agere, atq; actionẽ proponere, vt ex tunc verus eiusdẽ Maioratus successor, mortuo vltimo possessore, declaretur. Cuius quæstionis decisio adeò difficilis semper existimata est, vt de eadem re in supremis horũ Regnorum cõuentibus in causis grauissimis cõtrarię sententiæ obtentæ fuerint, ideoq; operæpretiũ erit, vt illam breuiter discutiamus atque resoluamus.

¶ Quod autẽ ea lis viuente vltimo Maioratus possessore agitari valeat ex sequẽtib⁹ ꝓbari solet. Primo, ex tex. in l. 1. C. de fideicõ. vbi ꝓbatur, legatariũ posse agere ꝓ legatis annuis nõ solùm sibi debitis, verũ etiã in futurum debẽdis & præstandis, 1
quorũ dies nõdũ cesserat, ex qua lege, cõmuniter ibidẽ dici solet super iure de futuro iudiciũ institui posse. Secũdò idipsum ꝓbatur ex tex. in l. 1. C. de sentẽ. quæ sine certa quãt. ꝓfer. vbi dispositum 2
est, valere sentẽtiam latã super vsuris nõdũ debitis sed debendis omni tẽpore quo solutio in posterũ differri contigerit, & per consequens posse iudicium super iure futuro sustineri. Tertiò, id etiam probatur ex tex. in l. lege Aquilia si deletum chirographum. ff. ad l. Aquiliã: vbi propter deletum 3
chirographum cõditionale permittitur creditori ius cõditionale ante aduentũ diei seu conditionis in iudicium ꝓponere. Quartò idipsum etiam colligitur ex tex. in l. rem alienam. la. 1. §. fin. ff. de pignor. actione. l. si mandauero tibi. la. 1. ff. mandati vbi sustinetur iudicium inchoatũ super iure de futuro, & potest de illo pronũtiari, si ex postfacto pẽ- 4
dente iudicio ius de præsenti superueniat. Ex quibus iurib⁹ probatur, valuisse iudiciũ super iure de futuro in iudiciũ deductũ, non enim posset pronũtiari super actione quæ iure admitti nõ potuit: & per consequens super iudicio nullo. Quintò idipsum cõprehenditur ex tex. in l. si finita. §. elegan- 5
ter. ff. de damno infecto: vbi ꝓbatur, quòd cautio nedũ ꝓ damno præterito, sed etiã pro futuro peti potest. Sextò, hoc etiã probatur ex tex. in l. si contendat ff. de fideiussor, vbi reus potest in iudiciũ exceptionem in viã actionis deducere, vt declare 6
tur illam sibi competere, quod iudiciũ super iure de futuro sustineri posse videtur: cùm ante actionis propositionem nemo possit exceptionibus vti cũ exceptio sit actionis exclusio. l. 2. cũ similibus ff. de exceptio. Septimo, hoc ipsum probatur ex 7
tex. in l. si duo patroni in princip. ff. de iureiurãdo, & in l. vti frui. §. vtrum. ff. si vsusfructus peta. vbi dicitur, ꝙ ille cui cõpetit aliquod ius, potest petere, vt declaretur sibi competere ex quibus dixit Bart. per tex. ibi in d. l. vti frui §. vtrum, quòd licet Comes possideat Comitatum, potest petere, vt declaretur Comes, ideoque pari ratione dicendũ videtur Maioratus successorẽ petere posse, vt ipsius 8
Maioratus successor declaretur. Octauò, hæc omnia apertiùs procedere videntur, si diffamatio ex parte Maiorat' possessoris, vel alterius eius successionẽ prætendentis cõcurrat. Ex hac namq; diffa- 9
matione nulli dubiũ nisi, ꝙ possit facilius iudiciũ hoc intentari, vt alter ab ipsa diffamatione seu iactatione desistat, seu sibi de ea prętensione in posterũ perpetuũ silentiũ imponatur ex tex. in l. diffamari. C. de ingen & manumiss. qui simile remediũ genericè cõcedit ei qui de aliquo iure qđ sibi competit diffamatur: prout communiter Scrib. ex illo tex. annotare solent, ex quibus & aliis quæ in id adduci possent, hãc opinionẽ veriorẽ esse opinãtur Rod. Xuarez allegatio. 4. D. Didacus de Couar. li. 1. variarum resolutio. capit. 18. num. 8. Didacus de Simancas de Primoge. Hispa li. 1. c. 28. eãque opinionẽ apud supremа tribunalia pluries in forensibus controuersiis receptã vidimus. Sed his nõ obstãtibus opinio hæc simpliciter sumpta, nullo pacto iuris principiis rectè perpensis ac cõsideratis, sustineri posse videtur, quod apertissimè ꝓbatur ex sequentibus.

¶ Et primò hoc ꝓbatur ex eo ꝙ iudiciũ non pos- 10
sit fundari super petitione, qua admissa iudiciũ ipsum aliquo respectu valeat ex postfacto esse inane vel frustratoriũ, quod probat tex satis notabili in l. litigatores. §. fina. ff. de recept. q arbit recep. ibi, *Arbitrum non prius cogẽdum sententiam dicere, quàm cõditio exiterit, ne sit ineffic ax sententia deficiente cõditione.* l prętori. ff. de iudi. ibi. *Alioquin illusoria erũt huiusmodi edicta, & decreta Prętorꝝ.* l. 1. ff. de inofficiosa dotã. l. final. §. penu. C. de bonis quæ liberis. l. 26. tit. quarto par. 3. ibi: *Ca si el trabajo que ouiesse passado en ayũdolas, tornar seles ya en escarmo y en verguença.* Qua- 11
ratione iura superuacua remedia non admittunt. l. hæc stipulatio. §. Diuus. ff. vt legato. seu fideicõnomi. caue. l. nõ cogẽdi. §. fi. cũ similib. ff. de ꝓcur. Sed sic est, ꝙ si iudicium in vita vltimi possessoris super Maioratus successione fundari permitteret, iudicium ipsum posset inane ac frustratorium 12
esse: quanuis enim is qui de Maioratus successione contẽderet, esset filius eiusdem vltimi possessoris, posset tamen ipse parẽti præmori, & hic post plurium annorũ litigium, iudicium ipsum deficere atque inane reddi. Item quanuis tempore cœpti iudicij vnus esset proximior, tẽpore tamen mortis posset alter proximior esse, & quanuis etiã eo tempore masculus deficeret, posset tamẽ ex postfacto nasci, & etiamsi eo tempore Maioratus possessor liberos nõ habeat, potest illos ex postfacto procrea

Universidad de Deusto
Biblioteca

ꝓcreare: & ſic in huiuſmodi caſibus, & ceteris ſimilib' iudiciũ præcedẽs illuſoriũ reddi. Igit cõſequẽs eſt, vt tale iudiciũ ꝓmitti nõ valeat, ſatis eñ reſpublica his litibus vexatur quæ ex cauſa præſenti, & neceſſaria, atq; inuariabili verſantur, abſque eo quòd de iure futuro volũtario, atque variabili ante tempus litigati permittatur, ex quarum litium exercitio nullum aliud commodum reportari ſolet, quàm poſt plurium annorũ lapſum, atque maximam partium iacturam, & patrimoniorum conſummationem: intelligere id omne inane atque fruſtratorium fuiſſe, prout non ſemel in caſibus ſimilibus cõtigiſſe mihi compertum eſt. Vidimus enim quòd cum viuente poſſeſſore de cuiuſdam Primogenij ſucceſſione ageretur, actore contendente, quòd in defectũ filiorũ vltimi poſſeſſoris, ipſe ad eiuſdem Maioratus ſucceſſionem vocatus eſſet, in eius fauorẽ in quodam ſupremo horum Regnorum conuentu ſententiæ latæ fuerunt, poſt quarũ prolationem, & multorum annorum litigium maximaſque rixas ac contentiones quæ ex eadem lite ortæ fuerunt, ipſe vltimus poſſeſſor liberos procreauit iudiciumque ipſum illuſorium atque inutile redditum fuit, quod quãtum à viris Chriſtianis atque bona reipublicæ inſtitutione alienum eſſe debeat, nullus eſt qui ignoret, quæ ratio adeò vrgens eſt, vt ex ea ſola precedens opinio ſubuertatur atque iniquiſſima reddatur.

13 ¶ Secundò, his etiam accedit quòd pluribus iuribus cautum ſit ſuperiure conditionali ac futuro, cuius dies nondum ceſſit, nullo pacto iudiciũ admitti poſſe, qđ probatur ex tex. ſatis notabili, quã uis vulgari in l. nõ quemadmodũ. ff. de iudi. vbi id ipſum communiter Scrib. annotare ſolent.

14 ¶ Tertiò hoc etiã ꝓbatur ex eo ꝙ tractus futuri temporis ad iudicis officiũ non ſpectet. l. 1. §. 1. ff. de vſuris, ibi. *Quid enim pertinet ad officium iudicis futuris temporis tractus.* l. Anteius ait. §. in hoc iudicio. ff de aqua pluuia arcen. l. non poteſt. ff. de iudi. cũ pluribus ſimilibus.

¶ Quarto idẽ etiam probatur ex tex in l. ſi ita ſcriptum. §. 1. ff. de lega. 2. ibi. *Nec pertinet ad nos antequàm dies veniat.* l. ſi filius qui patri. §. cũ filius. ff. de bõ. libert. ibi. *Qui ſequẽtis gradus ſunt nõ admittũtur interim.* & ibi. *Differri controuerſia debebit.*

15 ¶ Quintò id etiam comprobatur ex eo, quòd proximitas in Maioratus ſucceſſione cõſideranda ſit eo tempore, quo ipſius Maioratus ſucceſſio defertur, nec attendenda ſit præteriti vel ſequentis temporis proximitas: vt ſ̃ iſto li. c. 11. latiſſimè diſſerui mus. Cùm igitur ante mortem vltimi poſſeſſoris ea proximitas nullo pacto ſciri poſſit, cum ſoleat ex tempore non ſemel variari: conſequens eſt, vt ante id tempus is qui prætendit Maioratus ſucceſſionem, actionem nõ habeat, atque per conſequens agere nõ poſſit, cùm nemo ſine actione experiatur. l. ſi pupilli. §. videamus. ff. de nego. geſtis, & iudicium requirat fundamentum iuris agentis. l. 1. in princip. cũ ſimilibus. ff. ſi pars hæredi. peta.

16 ¶ Sextò, prædicta etiam cõprobantur, ex eo ꝙ ſi Maioratus ſucceſſor timeat, ne probationũ copia ſibi depereat, poſſit teſtes facere ad perpetuam rei memoriã examinari, quod ei pluribus iuribus permiſſum eſt, atque ſimiliter mortuo vltimo Maioratus poſſeſſore valeat iudicium ſummarium, atque executiuum quod ex l. 45. Tauri ſibi cõpetit in Regio conſil. proponere, ex cõque breuiſſimè Maioratus poſſeſſionem cõſequi, quod longè vtilius ſibi futurum erit, quàm in vita vltimi poſſeſſoris iudicium ordinarium incipere: vidimus namque huiuſmodi iudicio in vita vltimi poſſeſſoris cœpto ipſum vltimum poſſeſſorem ante eius finẽ mori, atque ex eius iudicij pendẽtia remediũ ſummarium atque exequutiuũ impediri, ex quo actori ipſius Maioratus ſucceſſionem prætendenti nõ modicum damnum irrogatum fuit.

¶ Ex quibus & aliis quæ in id cumulari poſſent, 17
hanc opinionem reiecta prima, in terminis Hiſpanorum Maioratuũ tanquam veriorẽ ſequuti fuerunt Roder. Xuar qui fuerat præcipuus contrariæ opinionis author allegatione 3. qui etiam in allegatione. 4. inquit cõtra primam opinionem fuiſſe iudicatum in Pintiano conuentu, atque Arias Pinel. in l. 1. C. de bon. mater. 3. part. n. 78. qui aſſerit ita fuiſſe in cauſa arduiſſima pronuntiatũ per grauiſſimos viros & Anto. Gomet in l. 40. Tauri. nu. 79. & Fernãdus Mẽchaca de ſucceſsio. creatione. §. 6. n. 46. Nouiſſimè quæ Domin' Anto. de Padilla. in l. 1. C. de fideic. n. 31. vbi inquit ſic ex Pintiani prætorij decreto deciſum fuiſſe: idque cõtingit in lite quæ vertebatur ſuper ſucceſsione Comitatus de Buendia, in ea autem lite in Granatenſi cõuentu, contrarium pronuntiatum fuit, dum inter hæc duo ſuprema tribunalia de illius negotij cognitione contenderetur, quæ iuriſdictionis cõtentio ex Regij conſilij decreto poſtmodùm deciſa fuit, iudiciumque ipſum ad Granatenſem cõuentum remiſſum, vbi hæc lis & etiam aliæ grauiſſimæ viuentibus Maioratuum poſſeſſoribus ventilantur. Hanc etiam opinionem loquendo in fideicõmiſſis ſequuti fuerunt Boerius deciſione 154. n. 3. Calcaneus conſ. 21. n. 1. Æmilianus conſ. 155. circa finẽ. Frãc. Marzarius qui alia refert in Epitome fideicommiſ. tertia parte quæſtione. 61. vbi inquit eam opinionem eſſe in Rota Florẽtina canoniza tam, atq; ſecundũ illam fuiſſe in ea ſæpè iudicatũ.

¶ Quanuis autem quæſtio hæc ſatis dubia atque controuerſa ſit, ego tamen hãc ſecundam opinionem, tãquam veriorem atque probabiliorem elegi. Cui non obſtant ea quæ pro prima opinione 18
adducta ſunt, & primo, non obſtat primum fundamentum quod ex l. 1. C. de fideicõmiſſ. adducebamus, nã lex illa procedit, & locum habet quando de præſenti cõpetit ius aliquod deducibile, in iudicium, & in eius conſequentiã venit aliud ius futurum, ſeu conditionale: tunc enim propter ius de præſenti toleratur, vt in eius conſequẽtiam ius futurum, ſeu conditionale in iudicium deducatur, ſecùs autem: quando nullum ius præſens cõpetit, ſed ſolùm ius futurum in iudicium deducitur: vt in caſu de quo agimus, tũc namque notiſsimũ eſt, ꝙ tale ius futurum ſeu cõditionale non poteſt in iudicium deduci, ſicque illã legẽ intellexit gloſſ. in eadem l. 1. C. de fideicommiſſ. verbo. *Impetrabu*, quam ſequitur ibi Petrus. Cinus, & Iacob' de Rauen. etiam Bartolus in lectura. l. 2. C. eod. titulo n. primo & Alber. in eadẽ l. 1 n. 5. qui hanc dixit communem opinionem eſſe, & Bald. n. 21. Angel. n. 3. Salicet. n. 7. Paul. n. 3. verſiculo, Quintum contrarium. Philippus Corneus qui etiam aſſerit hanc opinionem cõmunem eſſe. n. 4. & Iaſo. n. 7. & Dominus Anto de Padilla. n. 29. & communiter Scribentes ibidem. ſicque intelligẽdus eſt tex. in d. l. 1. C. de ſenten. quæ ſine certa quant proſe. prout intellexit gloſſ. magna. ibid. verbo. *Cum iudicem*, quę adiicit quòd in dictis legibus debitum erat pluriũ annorum ſeu mẽſium, & ne daretur occaſio, quod ſuper debito cuiuſlibet anni vel mẽſis vna lis fundaretur

daretur, permiſſum eſt, vt ſimul cum debitis præteriti temporis ius futurum etiam deducatur, cuius glo. opinio in hoc etiam cõmuniter approbatur, vt prædicti Scribentes profitentur.

19 ¶ Non etiam obſtat tertium fundamentum quod deducebamus ex l. in lege Aquilia ſi deletũ. ff. ad l. Aquil. nam ideò in ea lege permittitur debitum conditionale in iudicium deduci, quia debitor in dolo fuit chirographum delendo, vt debitum ab illo non exigeret, ideoque ceſſante dolo, eiuſdem legis deciſio ceſſare debet ſicq; etiam legẽ illam intellexit Accurſius cõmuniter ſequutus ab Scribentibus in d. l. 1. C. de fideicommiſſ. & in d. l. 1. C. de ſenten. quæ ſine certa quantitate, quod Barto. & cæteri in l. 1. ff. vſuris profitentur, idq; apertius probat tex. in l. 1. tit. 2. parti. 3. ibi, *Eſſo miſmo delo que atiende que deue auer enel tiempo que es por venir de que el ſemeja que le fazen coſa porque adelante pueda ſer embargado, o perdido todo.*

20 ¶ Non etiam obſtat quartũ fundamentum quod deducebamus ex l. ſi rem alienã, la primera. §. fin. ff. de pigno. actione & ex l. ſi mandauero tibi. la 1. ff mandati, nam illæ leges intelliguntur, quando ius futurũ tanquam ius præſens, nõ autem tanquã futurum in iudicium deductũ fuit, tunc namque, ſi ius præſens pendẽte iudicio ſuperueniat, ex eo poteſt ſequi cõdemnatio, ſecùs autẽ quando tanquam ius futurũ deductum fuit: tunc namq; nullo pacto iudicium validari potuit, etiam ex iure ſuperuenienti, ſicq; in ſpecie iura illa declarat atq; intelligit Paul. in l. non poteſt. ff. de iudi. nu. 8 fin. verbis, idem Paul. in d. l. non quemadmodũ. ff. eo. nu. 3. vel (quod verius eſt), loquuntur quando ius futurum in iudiciũ deductum fuit, & ex partis tolerantia cõtinuatum, tunc námq; ſi ius futurũ pẽdẽte iudicio ſuperueniat, poterit de illo pronuntiari, ſecùs autẽ quando à principio id à parte oppoſitum fuit, eo namq; caſu non potuit iudicium continuari, nec per conſequens ſuper iure ſuperuenienti abſque noua inſtantia pronuntiari: quod ex dictis iuribus cõprobatur, atque ex tex in cap. Abbate ſanè de re iud. lib. 6. vbi cõmuniter Scribentes id annotare ſolent.

21 ¶ Non etiam obſtat quintum fundamẽtum, quod deducebamus ex l. ſi finita. §. eleganter. ff. de damno. infecto. ibi namq;, id eſt ſpeciale propter dolum & cauillationes aduerſarij, prout Alexan. ibi nu. 7. poſt. Bart. Ang. Roman. & cõmuniter Scribentes ibidem intelligit atque declarat, vel ideò ibi id permittitur: quia dãnum futurum cum dãno præſenti ſimul in iudiciũ deducebatur: prout glo. & Scribentes. in d. l. 1. C. de fideicommiſſ. & in d. l. 1. C. de ſenten. communiter cenſuerunt.

22 ¶ Similiter etiã non obſtat ſextum fundamentum quod ex l. ſi cõtendat. ff. de fideiuſſor. deducebamus: nam in illa lege non dicitur ꝙ reus poſſit ius futurum in iudiciũ deducere, ſed quod valeat ius quod de præſenti ſibi per viam exceptionis cõpetebat: per viam actionis proponere, ideoque non mereretur ea lex aduerſus hanc noſtram opinionem adduci, cùm in ea nihil de iure futuro in iudicium deducendo cõtineatur. Eodémque pacto reſponderi poteſt ad ſeptimũ fundamentum cõtrariæ opinionis quod de l. ſi duo patroni in principio. ff. de iureiur. & ex l. vti frui. §. vtrũ. ff. ſi vſusfruct. peta. deducebamus, quæ leges etiam in iure quod de præſenti competebat, non autem in iure de futuro diſponunt.

¶ Vltimo etiã loco nõ obſtat tex. in d. l. diffamari. C. de ingenuis & manũ. quẽ pro octauo fundamento cõtrariæ opinionis adduximus: nam quãuis ea lex diſponat diffamatum ſup iure quod ſibi 23
competit poſſe petere, vt diffamans ab actione & diffamatione deſiſtat ſeu ſibi perpetuũ ſilentium imponatur, nõ tamẽ permittit id effici poſſe ſup iure de futuro, ſed tantùm ſuper eo iure quod ſibi de præſenti cõpetit, vt ex eius verbis apertiſſimè cõprehenditur, ideoque nõ meretur aduerſus noſtram opinionẽ adduci, in qua non quis ſuper iure de præſenti, ſed ſup iure de futuro diffamatur, quod nullo iure in iudiciũ deduci permiſſum eſt. Vel poteſt ad d. l. diffamari aliter, & ſecundo modo reſpõderi, ꝙ ſcilicet ea lex non ꝓcedat in diffamatione quæ ſuper Maioratus, vel bonorũ patrimonialiũ ſucceſſione fit, ſed tantùm in illa quæ ſuper cauſa ingenuitatis, ſeu cauſa ſtat' facta fuerit, prout ea lex clariſſimè diſponit, ideoque ad alias cauſ-s trahenda non eſt, cum ex diffamatione in cauſa ſtatus maximũ præiudicium diffamato irrogetur, ſtatúſq; poſſit ex cõmuni opinione iudicari, ideoque non mirum ſi eidem ex ea diffamatione actio, ex dicta lege cõcedatur, quæ denegãda eſt in diffamatione quæ ſuper ſucceſſione Maioratus vel aliis rebus patrimonialibus cõtingit, cum ex ea diffamatione nulla iniuria ſeu damnum diffamato cõmuniter irrogari ſoleat, neque etiam ius diffamati diminui: quem intellectũ aduerſus cõmunem ſubtiliter atq; eruditè ex pluribus probat atque deducit Franciſcus Sarmientus libro primo ſelectarum interpretationum ca. 2. n. 12. cum pluribus præcedentibus per totum capitulum diffamationis querelam inſtituẽs aduerſus iuriſconſultos ex eo, quod legem illam hucúſque malè fuerint interpretati. Qui intellectus Fran. Sarmento in regno Portugalliæ lege regia approbatus eſt. Hæc. l. 3. tit. 13. parte inter leges extrauagantes lata anno. 1556.

¶ Sed quanuis intellectus hic ſubtilis videatur, mihi autem verus non videtur, imò nihilominùs exiſtimo eã legẽ de ciuiuſcunque generis diffamatione intelligendam eſſe, præſertim ſi ea diffamatio non leuis: ſed grauis, atque conſiderabilis ſit: quod enim ea lex de liberto diſponit, exẽplum atque facti contingentiã potius quàm reſtrictionem inducit, idẽ namque lex illa in qualibet alia diffamatione dixiſſet, cùm certiſſimum ſit exem- 24
pla ſeu facti cõtingentias leges non reſtringere. l. damni infecti ſtipulatio pertinet. ff. de damno, infect. gl. ordinaria. in ca. auditis verbo. *Ex poſtfacto*, de electione quibus plura cumulat Tiraquellus in repe. l. ſi vnquam. C. de reuo. dona. verbo, libertis, n. 29. Quibus adiicitur, leges vt plurimùm in- 25
ter libertos, ſeu ingenuos, & patronos caſus formare ſolitas eſſe, ex eo quòd libertorum & ingenuorũ cauſę eo tẽpore frequẽtiſſimę eſſent, prout cõſtat ex d. l. ſi vnquã & ex l. ſi. cũ ſimilibus. C. de petitione hæredi. & aliis quãplurimis, quæ leges in libertis loquuntur, & tamen in aliis procedere cõmuniter receptum eſt, lex namque loquens in vno caſu propter maiorem frequentiam, ad alios ſimilem rationem habentes trahenda erit, prout ſupra iſto lib. cap. 5. nu. 36. latiùs oſtenſum eſt.

¶ Quòd autẽ dict. lex. diffamari ad ingenuorum 26
tantum diffamationẽ reſtringenda non ſit, ex eo demõſtratur, ꝙ ſatis ciuili ac morali rationi conueniat, vt is qui iactat ſe eſſe dominũ alicuius patrimonij quod alius poſſidet, & poſſeſſorem iniu-
ſtè illud poſſidere contendit, vel id in iudicium

deducat,vel ab ea diffamatione in perpetuũ desistat, alias nãq; posset quis per plures annos in ea diffamatione persistere absq; eo q̃ diffamato remedium aliquod aduersus huiusmodi diffamationem cõpeteret,quod satis absurdum futurum esset. Vt igitur remedium in re adeò necessaria non deficeret,lex illa actionem hãc satis cuique diffa-
27 mationi accõmodatam præstitit: quã etiã plures aliæ leges in similibus casibus prẽstiterunt,vt cõstet nõ solùm ingenuis,sed cæteris omnib' actionem illam ex ea lege præstitam fuisse, quod ex l. fi ea.C.qui accusa.non possunt & ex l.fi.C.de fide instrum.& ex tex.in capitulo cõquerente de officio ordin.vbi Abb.num.7. post Innoc. & ex aliis etiã iuribus probatur:idque apertissimè ex l. 46. tit.2.part.3.comprehenditur:vbi illa dictã legem diffamari declarans dum iam exemplum dictę legis adiecisset,subiungit.*Ca en tales cosas como estas, o en otras cosas semejantes, &c.* Quod Gregorius Lopez ibi in glo.verbo.*Alguno*,ad finem sic intelligit atque declarat.

28 ¶ Idipsum etiã comprobatut ex eo, q̃ graue etiã damnum atq; præiudicium irrogetur Maioratus successori ex eo, q̃ diffametur in eius Maioratus successione: vidimus namque semper ius succedendi in aliquo Primogenio, seu alio magno patrimonio maximi æstimatum fuisse atq; frequentissimè eos qui in eo succedere debent vxores ditissimas inuenire, ac eorum possessoris ita filios suos collocare solitos fuisse, ac si iã eis successio delata fuisset: quæ omnia ex diffamatione amitti solent,pluráq; etiã alia dãna incurri, adeò vt hæc
29 diffamatio, diffamationi status merito adæquari valeat,cùm causæ quę super maximo patrimonio versantur,causis status etiam æquiparari soleant, vt opinatur Bart.in l.testium. ff. de testibus nu.2. vbi Alex. in additione plura in idẽ adducit, idem Bart.in l.Athletæ.§.dat remissionẽ.nu.3 ff. de excusa.tutorum:patrimonium namque, & pecunia sunt vita hominis glo.ordin.in l.aduocati,verbo. *Vitam*.C.de aduoca. diuer.iudici, vbi cõmuniter Scribentes id notant.Similis glo.in l. lex.quæ tutores verb.*Vitam*.C.de administ.tuto.quibus plura similia adiicit Tiraq.de nobilit. c.31.nu.349. cum pluribus seq. quæ apud ipsum videri poterunt:ex quibus facilè comprehendi poterit, legẽ de diffamatione status loquẽtem. ad diffamationem de Primogenij vel alterius maximi patrimonij successione factam ex rationis identitate extendendam esse, quod quãdo lex correctoria est, etiam procedit: prout supra isto lib.cap. 5. num. 7.latius ostensum est.

30 ¶ Imò quanuis maior ratio in diffamatione status concurreret,sufficit q̃ ratio dictæ legis in casu de quo agimus etiam militet, vt eidẽ legi locus sit, vt probatur ex tex.in l.1. C. de his qui ante apert. tabul.vbi ea lex quæ à iure cõmuni exorbitat,loquens in successione ex testamento,in successione,ab intestato locum habet, vt ibidem gl.& cõmuniter Doctores profitentur, quanuis maior ratio in causa testamenti quàm intestati militaret, quod ex pluribus comprobat Tiraq.in rep. d. l.si vnquam verbo libertis.nu.50.

¶ Quæ omnia ex eo,coadiuuantur,atque euidentissima redduntur q̃ iure dispositũ sit etiam absque aliqua diffamatione,cum cui aliquod ius cõpetit, posse illud in iudiciũ deducere, vt declaretur sibi cõpetere, quod in exceptione fideiussori competenti in l.si contẽdat.ff.de fideiussor. decisum est:quãuis exceptio ante actionem regulariter præponi nequeat, similiter etiã is qui est Comes potest petere,vt Comes declaretur:prout superiùs ostensum est. Ex quibus iuribus constat, 31
quemlibet posse iudiciũ super huiusmodi declaratione proponere,etiamsi super eo iure diffamatus non sit,& sit tale ius quod ex actione alterius deducendum erat. Non enim hic agitur de vẽdicatione, sed solùm de declaratione, qua ratione etiam à possessore intentari potest, vt communiter Scribent. annotare solent, quod ex pluribus comprobat.D.Didacus de Couarru. lib.1.resolutio.ca.18. n. 13.vbi opinionem hanc communem esse profitetur,ibiq̃.num.2. inquit hac ratione diffamationis summariam cognitionem iam in iudiciis in remedio. dict. l. diffamari omitti solitã esse,qui stylus in remedio.dict.l.diffamari iure sustineri non potest quanuis in remedio. d. l. si contendat iuri consonus sit. Cùm igitur absque diffamatione remedium l. si contendat frequentissimè super quibuscunque rebus proponi & admitti soleat ad effectum declarationis faciendæ, nihil obstat quin etiam remediũ.dict. l. diffamari pro quacunque re proponi permittatur, diffamatione precedente: cùm id iustius atque rationabilius esse videatur. Ex quibus rationibus intellectus communis quem hucusq; etiam communis practica probauit, verior mihi videtur, quod ad casum de quo agimus nihil attinet,siue enim.d.l. diffamari genericè,siue specifice intelligenda sit, cùm non in iure futuro disponat, non potest aduersus nostram opinionem adduci.

¶ Ex quibus superest nostra hæc sententia ab aduersæ opinionis fundamentis, & rationibus propugnata,quæ vt iuris principiis congruentior,ita etiam magis æqua atque rationabilis mihi semper visa fuit, atque vtinam lege Regia comprobaretur,vt tot lites atque contentiones inanes,& superuacaneæ resecarentur, atque à Regiis conuentibus penitùs reiicerentur.

¶ Hæc tamẽ ex his quæ superius dicta sunt, limi- 32
tari poterũt nisi vltimi Maioratus successor prætẽdat bona Maioratus esse libera, illaq; tanquam libera alienare vel dissipare cœperit, vel scripturam Maioratus raserit,cãcellauerit,seu deleuerit, vel quicquã aliud simile fecerit, ex quo iuri Maioratus successoris præiudicari posset, nisi ius futurum simul cũ iure præsenti in iudiciũ deduceretur,tunc namq̃ cùm iudicium ex dolo possessoris, atque ex causa de præsenti fundetur, non dubitadum est,quin etiam in vita eiusdem, super iure præsenti & futuro simul fundari & continuari valeat,quod ex legibus, & rationibus quas pro cõtraria opinione adduximus, facilè comprobatur,sicq̃ que intelligendum est, quod dixit Roder. Xuarez allegatione. 4. prout ex verbis eiusdem apertissimè comprehenditur,in qua solum specie eius opinio admitti poterit,ita tamen, vt non temerè,& ex quacunque leui occasione,sed ex magna & graui causa, ad id efficiendum iudices inducantur.

Finis tertiæ partis.

DE HISPANORVM MAIORATVVM FINE, ATQVE EXTINCTIONE,

LIBER QVARTVS.

Capita, quæ in hoc Quarto libro continentur.

HISPANORVM Primogeniorũ alienationem,atque extinctionem pluribus vinculis, & legibus prohibitam esse. Caput primum.

Qualiter ex institutorum reuocatione Primogenia finiãtur.Caput secundũ.

Qualiter ex Regiis facultatibus bona Maioratus alienari, atque etiã extingui soleant. Caput tertium.

De Regiis facultatibus, quæ ad alienanda bona Maioratus ea lege conceduntur, vt ex pretio illorum alia in locum eorum subrogentur. Caput quartum.

Vtrum facultates ad bona Maioratus alienanda, vel hypothecæ subiicienda concessæ,de casu ad casum,seu de persona ad personam extendantur. Caput quintum.

Quibus ex causis etiam absque Regia facultate bona Maioratus alienari, vel hypothecæ subiici possint. Caput Sextum.

Bona Maioratus in casu permisso: etiam ex Regia facultate: non nisi bonis liberis deficientibus alienari posse. Caput septimum.

Sententia super bonis Maioratus,cum eorum possessore lata: vtrũ sequentibus successoribus non citatis præiudicium afferat. Caput octauum.

Vtrum de rebus Maioratus valeat compromitti, vel transigi. Caput nonum.

Vtrum in bonis Maioratus præscriptio admittenda sit. Caput decimum.

Vtrum bona Maioratui subiecta,ex criminibus saltim atrocissimis ab eorum possessore commissis,fisco adiici valeant. Caput vndecimum.

Universidad de Deusto Biblioteca

SVMMARIA.

1 *Primogenia quantuncunque perpetua pluribus casibus, atque mutationibus subiecta esse.*
2 *Bona Maioratus ex propria natura alienari prohibita sunt.*
3 *Alienationis prohibitio, quæ ex verbo Maioratus deducitur: vtrum expressa, an tacita solum dicenda sit.*
4 *Expressa alienationis prohibitio in Maioratibus apposita, omnes effectus expressæ alienationis obtinebit.*
5 *Expressa alienatio etiam sine causa in Maioratibus apposita seruanda est.*
6 *Alienationis expressa prohibitio: etiam in contractu Maioratus apposita impedit dominij translationem.*
7 *Bona Maioratus: nedum alienari, sed pignori, seu hypothecæ subijci prohibentur.*
8 *Maioratus possessor prohibetur facere omnia illa, ex quibus ad alienationem peruenire possit.*
9 *Maioratus possessor prohibetur vsumfructum seu aliam seruitutem super rebus Maioratus constituere.*
10 *Maioratus possessor nõ potest bona Maioratus ad lõgũ tẽpus locare, seu in Emphyteosim cõcedere.*
11 *Maioratus possessor non potest de rebus Maioratus transigere, nec compromittere, nec in illis hæredem instituere, nec illa ex delicto, nec etiam ex alijs pluribus causis alienare.*
12 *Alienationem rerum Maioratus reuocare poterunt successores eo ordine, quo ad ipsius Maioratus successionem admittuntur.*
13 *Proximiore negligente remotior poterit alienationem bonorum Maioratus reuocare.*
14 *Terminus proximiori assignandus est, ad alienationis reuocationem, vt remotior illam eo lapso reuocare possit.*
15 *Proximior non requisitus an debeat intra annum reuocare, & ibi intelligitur tex. in c. 1. §. Tit. ius filius si de feu. fuer. controuer.*
16 *Alienationem rerum Maioratus reuocare non potest is qui alienauit, vel alienationi consensit.*
17 *Hæres alienationis non potest rerum Maioratus alienationem reuocare.*
18 *Alienationem nullam faciens potest illam reuocare.*
19 *Alienans rem feudalem, seu fideicommisso subiectam, vel aliàs alienari prohibitam potest alienationem reuocare.*
20 *Alienatio nulla potest reuocari, ab eo, qui illam fecit, vel eius hærede: quando nullus alius superest, qui illam reuocare possit.*
21 *L. cum pater. §. libertis. ff. de leg. 2. l filiusfamilias. §. cum pater. ff. de leg. 1. l. Iubemus. §. sanè. C. de Sacros. Eccles. l. cum à matre C. de rei vendi. declarantur.*
22 *Bona Maioratus qua ratione non possunt ab alienante vendicari.*
23 *Hæres non excluditur ab alienatione rerum Maioratus reuocanda: nisi solùm pro hereditaria portione.*
24 *Hæres, qui inuentarium confecit excluditur, à reuocatione alienationis bonorum Maioratus vsque ad valorem bonorum, quæ ex hæreditate ad illum peruenerunt.*
25 *Hæres alienantis non potest reuocare alienationem rerum feudalium: si inuentarium fecerit.*
26 *Hæres facto inuentario excluditur à rerum Maioratus vendicatione: etiamsi nihil sibi præter legitimam supersit.*
27 *Filius in quota bonorum institutus dato cohærede vniuersali, potest bonorum Maioratus alienationem factam à patre vendicare.*
28 *Hæres excluditur à rerum Maioratus vendicatione: etiam quando defunctus de euictione non tenebatur.*
29 *Alienans rem Maioratus: quando de euictione teneatur.*
30 *Vtrum Maioratibus Hispanorũ conuenire possint ea qua iure circa bona simplici fideicommisso subiecta ab hærede alienata disponunt, seu inter hæc aliqua differentia considerari valeat.*
31 *Res semel effecta alienabilis perpetuò remanet alienabilis.*
32 *Res Ecclesiæ semel concessa in Emphyteosim in perpetuò durat Emphyteotica.*
33 *Res semel effecta alienabilis: non efficitur semper alienabilis: quando alienationis prohibitio, in rem: non autem in personam dirigitur.*
34 *L. pater filium. §. quindecim. ff. de lega. 3. declaratur.*
35 *Res semel effecta alienabilis non durat perpetuò alienabilis: etiam quando alienationis prohibitio personalis fuit, dummodò causa fuerit realis.*
36 *Res semel effecta alienabilis non durat perpetuò alienabilis: etiam quando alienationis prohibitio fuit*

tio fuit personalis, si res peruenit ad illam alienare volentem ex iudicio testatoris.
37 *Res Maioratus semel ex Regia facultate, vel alias licitè alienata perpetuò alienabilis efficitur.*

Primogeniorum alienationem, atq; extinctionem pluribus vinculis, & legibus prohibitam esse.

CAPVT PRIMVM.

ANTEQVAM de Hispanorum Primogeniorum fine, atq; extinctione tractemus, cõueniens, atq; necessarium visum fuit ostendere quot vinculis, ac legibus eorũ alienatio, atq; extinctio prohibita sit: quantaq́ue industria, atque solicitudine Primogeniorum institutores nomina sua, atque proprias familias, & earũ diuitias æternas efficere cõtendant, vt exinde illicò comprehendatur nihil sub sole adeò firmum, ac perpetuum effici posse: quin ex pluribus causis caducum, & occiduum in posterum reddatur. Quod Salomõ Ecclesiastes. c 1. & 2. satis manifestè demonstrat, atque Gregorius Nazianzenus. Oratio. 16, egregiè indicat: dicens, *Nihil in rebus humanis stabile est: sed circulus quidam res nostras circumrotat, aliásque aliter fert mutationes sapius in die vno: nonnunquã etiam in hora.* Idq́; non tantũ sacris literis & Sanctorum Doctorum attestatione proditum: sed etiã ab Ethnicis cognitum, ac deprehensum est. Socrates namque in Republica Platonis, (cuius meminit Aristo. lib. 5. Politicor. cap. vltimo) inquit, *Sic natura cõparatum esse, vt nihil perpetuò maneat: sed in temporis ambitu omnia motu quadam orbiculari mutentur.* Idipsum etiã Seneca lib. 1. de breuitate vitæ probat, vt enim ipse inquit. *Quidam disponunt etiã illa, quæ vltra vitã sunt, moles magnas sepulcrorum, & operũ publicorũ dedicationes, sed ea omnia caduca sunt. Quid enim immortale manus mortales fecerint?* Vt enim inquit Imperator in Auth. de non alienan. §. vt autem colla. 1. *Omnis noster status sub perpetuo motu consistit.* Quod etiam aliorum plurimorum authorum testimonio posset comprobari, vt autem vtrunque euidentissimè demonstremus hoc capite Primogeniorum firmitatem, atque perpetuam stabilitatem deducemus, vt statim illorum etiam finem, atque extinctionem ostendamus.

1

2 ¶ Quain re in primis præmittendum est Hispanorum Primogeniis id ex propria natura insitum esse, vt bona eisdem subiecta, nullo pacto alienari valeant, quod ex eo præsertim probatur: quòd scilicet eorum bonorũ dominiũ non irreuocabile, ac perpetuum: sed reuocabile, atque ad vitam tantum restrictum penes quemcunq; ex Maioratus possessoribus relictum sit. Ex quo sit, vt nullus ipsorum in præiudicium sequentium illud alienare possit. l. peto. §. fratre & §. prædium cum pluribus similibus. ff. de lega. 1. idipsum etiam constat ex eo quòd bona Maioratus veluti fideicommisso subiecta esse dicantur, vt supra. lib. 1. ca. 1. & 15. ostensum est. Ex quo etiam tacitè alienari prohibita sunt. l. Marcellus. §. res quæ. ff. ad Trebel. l. fi. §. sed quia & §. sin autem cum similib. C communia de lega. Idque etiam ex verbi Maioratus natura comprehenditur. Qui enim dixit, ex bonis meis Maioratũ instituo, eo ipso præcipere videtur, vt ea bona, nec alienentur, nec diuidantur, cùm ea sit huius verbi, Maioratus, natura, vt bona, quæ eidem subiecta sunt inalienabilia, atque indiuisibilia perpetuò futura sint. Idq; ex Hispanorum etiam consuetudine palam deducitur.

¶ Quod adeò verum est, vt nõ solùm dici valeat 3
bona Maioratus tacitè alienari prohibita esse, quod apertissimũ est, sed quod etiam ea bona expresè alienari prohibita sint. Cùm enim ex huius verbi Maioratus natura sub illo comprehendatur alienationis prohibitio: consequens est, vt eo verbo semel expresso ea omnia, quæ sub illo cõprehenduntur, expressa etiam censenda sint. Illud namque expressum dicitur, quod venit ex natura expressi: etsi verbis expressum nõ fuerit, & satis expresè loquitur, q́ generali vsus est verbo. Quãnis enim dici soleat expressum illud esse, quod oculis corporeis legi ac inspici potest, illud tamẽ intelligendũ est, nisi aliquod verbum expressum sit ex cuius natura plura alia cõprehendantur: omnia namq́ue illa expressa dicentur, quæ sub natura ipsius verbi expressi includuntur: prout supra lib. 1. c. 4. n 21. & c. 17. nu. 27. & 28. eod lib. latissimè ostensum est. Quod satis singulare esset: si verum foret. Ex eo namq́ue diluerẽtur plures differentiæ, quæ inter tacitam, & expressam alienationis prohibitionẽ in bonis Maioratus assignari solẽt, cum secũdùm hãc opinionẽ bona Maioratus semper expresè alienari prohibita censenda sint.

¶ Sed quãuis hæc satis stringere videãtur: illis tamen non obstãtibus cõtrarium dicendũ erit: imò q́ ex hoc verbo Maioratus sola tacita alienationis ꝓhibitio resultet. Nam etsi ex eo verbo plures substitutiones, & fideicõmissa inter omnes illos, qui ex familia institutoris processerint cõprehendantur: nõ tamen ex hoc ea bona expresè alienari prohibita sunt: imò is, qui in illis bonis successerit, poterit ea bona alienare pro eo tẽpore, quo eorum dominiũ penes illum esse debet. Nec alienatio poterit eo viuẽte reuocari. Quod nõ procedit ex eo, ꝙ bona hæc alienari prohibita sint. sed ex eo ꝙ dominiũ Maioratum possidẽtis ad vitam restrictũ sit, nec ipse possit vltra id tẽpus alienare. Vt igitur alienatio omni tempore prohibeatur, necessarium est prohibitionem alienationis adiicere: prout supra lib. 1. cap. 16. n. 33. ostensum est.

¶ Nec obstat si dicatur sub hoc verbo Maioratus in effectu prohibitionẽ alienationis cõprehendi. Ideóq; ex eius verbi expressione, illã etiã expressam esse censeri: nam non est verũ, ꝙ sub hoc verbo cõprehẽdatur alienationis ꝓhibitio simplex, & absoluta: sed solùm limitata, vt possessor non possit alienare vltra vitã suã. Imò verius dici potest ꝙ cõprehendatur alienationis ꝓmissio, dum alienãtis vita durauerit, & quãuis vltra vitã alienãtis ꝓhibitio alienationis ex eo verbo cõprehẽdatur, ea prohibitio tacita est, resultátq; non tam ex verbo, Maiorat°: quã ex dominio restricto, quod vnicuiq; ex vocatis ad illũ concessum est. Ex quo tacitè: nõ autem expresè bona alienari prohibẽtur: quod videmus in hoc verbo fideicõmissum. Nã etsi eo ipso, ꝙ quis fideicõmissum relinquit, bona alienari ꝓhibita sint: non tamẽ alienationis ꝓhibitio, quæ ex hoc verbo resultat, expressa est: cùm nõ tã ex verbo, fideicõmissum. quã ex dominio ad vitã restricto, quod penes grauatũ est, alienationis prohibitio resultet. Quapropter non expressa:

Universidad de Deusto
Biblioteca

presſa:ſed tacita dicitur,vt in d.l fin.§. ſed quia & in dicta.l Marcellus §.res,quæ,& alibi ſæpè Scribẽ annotare ſolent.

4 ¶ Quòd ſi in Maioratu alienationis prohibitio adiecta fuerit , ea omnes effectus prohibitionis alienationis expreſſæ obtinebit,quos Iaſon. n.4. in lectura,& nu.69.in repetitione. Ripa. nu. 47. cum ſequen. Loazes nu.119.in l. filiusfamiliàs. §. Diui ff.de lega.1.& alibi ſæpè Scribentes recenſuerunt : tametſi differentias inter tacitam & expreſſam alienationis prohibitionem reiiciat Alciatus in d.§.Diui.n.13.Quæ expreſſa prohibitio etſi ſine cauſa fiat in Hiſpanorum Primogeniis, ſeruanda erit.ex cauſa ſubintellecta conſeruationis familiæ,quæ ex verbo, Maioratus,reſultat: vt ſupra lib.1.ca 6.nu.30.cum ſeq.oſtenſum eſt,eáq; ſiue in contractu,ſiue in teſtamento appoſita fue-
6 rit effectum obtinebit: quãuis regulariter alienationis prohibitio facta in contractu non ſoleat dominij tranſlationem impedire , quod vltimum intelligendum eſt,prout ſupra lib.1.cap.12.nu.33. cum ſequentibus declarauimus.

7 ¶ Nedum autẽ bona Maioratus alienari : ſed etiã pignori,ſeu hypothecæ ſubijci prohibentur.Hoc enim ſub alienationis prohibitione tacita,ſeu expreſſa comprehẽditur:cùm ex hypotheca ad alienationem peruenia tur.l.final.C.de reb.alien non alien.Bart.l.in quorum.n.2.ff.de pigno. Scribentes communiter in d.l.filiusfamiliàs.§.Diui.Mathæ de Afflictis,qui plura refert in cap.1.§ præte-
8 reà nu.1.& 2.de cap.Corradi.Qua ratione etiam Maioratus poſſeſſor ,phibetur facere omnia illa ex quibus ad alienationem peruenire poſſit.l. codicillis.§ matre.vbi Bart.& comm.Scribentes id not.ff.de lega 2.Tiraquell° qui plura refet,de retract Lignagier §.1 gl.14.nu.14. Similiter etiam prohibetur vſumfructum , ſeu aliam ſeruitutem
9 in re Maioratus conſtituere. Nec etiam vt in vita eius duret , ſi bona Maioratus expreſsè alienari prohibita ſint:prout ſupra lib.1.cap.20.oſtenſum
10 eſt. Non etiam poterit Maioratus poſſeſſor bona Maioratus ad longum tempus locare,ſeu in Emphyteoſim concedere , vt ſupra eodem libr. cap.
11 21. monſtrauimus. Nec , illa ex delicto , nec ex compromiſſo,ſeu tranſactione, vel alia cauſa ſimili alienare : de quibus tamen dicendum erit: prout infra cap.9. & 11 dicemus , nec illis extraneum ſeu etiam legitimum hæredem inſtituere, vt ſupra lib.1.cap.6.oſtenſum eſt.Nec illa etiã ex cauſa euidentis vtilitatis permutare , vt infra iſto libro cap 6.dicemus.Nec etiam pro ſe,vel liberis ſuis alendis,vel dotandis , vel donatione propter nuptias conſtituenda,nec pro ſe , vel filiis ſuis ab hoſtibus redimendis : niſi hæc omnia ex debito primi Maioratus inſtitutoris deſcendant, vt infra iſto libro cap.6.apertiſſimè oſtendemus.Nec tãdem aliquid ex quo bona Maioratus diſſipet,efficere poterit: ſed ſolùm bonis Maioratus, & eius emolumentis bona fide,& citra ſequentium ſucceſſorum præiudicium vti:prout etiam ſupra lib. 1.cap.22.oſtendimus.

12 ¶ Cæterùm ſi Maioratus poſſeſſor bona eiuſdem Maioratus alienauerit,eorundem bonorum alienationem ſucceſſores eo ordine quo vocati ſunt, reuocare poterũt l peto § fratre.ff.de lega.2.hoc tamen obſeruato,quòd ſi proximior negligens in
13 alienatione reuocanda fuerit,eo requiſito. atque id efficere nolente, ſequens ad reuocationẽ alienationis admittendus erit,vt in dict l.peto.§ fratre & in l.cum patre.§.libertis.ff.de leg. 2. Scrib. 14 annotare ſolent , ad quod terminus proximiori præfiniendus eſt,vt intra illum alienationem reuocet : illo tamen elapſo ſequenti vocato locus fiet.l.fi.C.qui admi.l.generaliter.§.Imperator.ff. de decurio.Gregorius Lopez in l.10.tit.26.part. 4.in glo.verbo.*Vendiendo*.col.3.

¶ Quod ſi requiſitus non fuerit proximior,nec ei terminus aſſignatus adhuc videtur , quòd intra annum,ex quo ſciuit rem alienatã, teneatur alienationem reuocare , eóque elapſo ſequens vocatus ad reuocationẽ admittatur,quod ,pbari vide- 15 tur ex tex.in c.1.§.Titius filios ſi de feu.fuer.contro.inter domi.& agna.vbi tex.inquit quòd agnatus proximior qui habet ius reuocandi rem alienatam agnato remotiori debet hoc petete intra annum,ad idque notandum eſſe illum tex.aduertit Bald.ibi verſi.Item nota.& alij plures quos refert Thomas Grammati deciſio.103.nu.19. Sed nihilominus contrarium dicẽdum eſt , imò quòd ſi proximior agnatus non fuerit requiſitus,nec ei terminus ad reuocandum aſſignatus, etiam anno elapſo admittendus ſit,neque ſequẽs vocatus, eo viuente,admittatur:vt conſtat ex tex.in dict.l.peto.§ fratre. & tradit benè in noſtris terminis Andreas de Yſernia in cap.1.§.hoc quoque.nu.6. de ſucceſſio.feu.& idem Yſer.in cap.1. §. quid ergo. nu.7.de inueſti.de re aliena.facta.

¶ Nec oberit nobis text ſuperiùs citatus in ca. 1. §.Titius filios.ſi de feud. fuerit cõtrouerſia inter domi.& agna.cui dupliciter reſpõderi poteſt:primò quòd ille text.ſolùm loquitur,quando alienatio fit in alium agnatum remotiorem: tunc enim agnatus proximior intra annum à die ſcientię reuocare debet: ſi verò alienatio fiat in extraneum, tunc etiam poſt annum audietur , nec ſummouetur niſi præſcriptione ordinaria , prout intellexerũt illum tex gl.Bal.Yſernia,& alij,ibi. Alex. in l. ſi mihi,& Titio.nu.21.ff.de verbor.oblig.Decius conſil.44.num.4 Baldus in tracta.præſcriptio. 4. parte.4.partis princip.quæſt 7.Alber Brunus cõſil.66.col.3.verſic ſed maior Vel ſecundò etiam reſpondetur , quòd ille text ſi benè expendatur, nihil ad materiam noſtram Maioratuum , neque ad quæſtionem de qua agimus,pertinere videtur: ratio enim quare in caſu illius text.agnatus debet reuocare intra annum alienationem,ea eſt,ſecundùm Bal.Aluaro.& Marti.Laud. & alios ibi:quia inueſtitura feudi de qua ibi quæſtio erat intra annum petẽda eſt:vt in cap.1.§.prætereà de prohib. feu.aliena.per Frederi.& in ca.1.de capit Corra. Ideoque lapſus anni facit , vt non ſit agnatus amplius audiendus , & ita ad aliam materiam non feudalem nõ poteſt ex illo tex.inferri: prout perpendit optimè Iaſ. ſic intelligens illum tex. in l. prætor ait § fi.nu.15 ff.de noui.ope.nun. & Deci. in dict.conſil.44.nu.4.

¶ Ad huiuſmodi autem alienationes reuocandas 16 is qui alienauit ſeu alienationi conſenſit , admittendus non eſt,vt in d. l. cum pater. §. libertis. ff. de leg.2.vbi cõmuniter Scribentes id notãt.Imò non ſolùm is qui alienauit,non poterit alienationem rerum Maioratus reuocare:ſed nec etiã eius hæres id facere poterit l.cũ à matre.C.de rei vendicatio l.ex qua perſona ff.de regulis iur.l.vendicãtem.ff.de euictio.l.filiusfamiliàs.§. cùm pater. ff.de lega.2.vbi probatur, quod ſi pater ,phibuit fundum alienari extra familiam , filiúſque illum alienauit , nepos qui fuit hæres patris alienantis non

non poteſt fundum vẽdicare:ſed exhæredatus ſic qui tex id ap ertiſſimè probat ad idque à communiter Scribentib. ibi commendari ſolet.Idque ex illo text.in Hiſpanorum Maioratibus loquentes annotarunt Rode.Xuarez, qui id latiſſimè diſputauit. in l. quoniam in prioribus. C.de inofficio. teſtamento ampliatione.7. num.4.cum pluribus ſequentibus. Greg. Lopez qui id etiam optimè reſoluit in l.24.titu.5 part.5.verbo. *Entonce*,Sentitque Antonius Gometius in l.40.Tauri nu.84. Idque verum mihi videtur,tametſi Pinel.in l.1.C. de bonis mater.tertia parte num.99.quanuis dubius,atque etiam Petrus à Peral.in Rub.ff.de hęred.inſti.num 94.cum pluribus ſequentibus contrariam opinionem probent,dicentes , hæredem alienantis poſſe bona Maioratus vendicare,quorum opinionem in hac parte probare non poſſumus : quanuis enim ad alia iura & fundamenta de quibus ſtatim dicemus,reſponderi poſſet text.tamen in d.§.cum pater congruum reſponſum non capit.Plures limitationes ad regalium, quòd hæret admittendus non eſt ad reuocandam alienationem rei pro limitatione alienari facta. Idem ponit Thobias Nonius omninò videndus conſi. 2.nu.15.cum ſeq.

17 ¶ Nec obſtat ſi dicatur alienationem rei alienari prohibitæ nullam eſſe,ideóq; ipſummet qui alienauit,poſſe illam reuocare,& à fortiori eius hęredem , is namque qui facit actum nullum poterit de eius nullitate & reuocatione agere.l quemadmodum.C.de agrico.& cenſi.lib.11.l.Iubemus.§.
18 ſanè.C.de Sacroſ. Eccleſi.vbi Bald. nu.1.& communiter Scribentes id notant:per quæ iura dicere ſolent Scribentes vendentem rem feudalem, vel fideicommiſſo ſubiectam , ſeu alias alienari prohibitam poſſe eiuſdem rei alienationem reuocare:quod cenſuerunt Aretinus conſilio.123.nu. 7.Socin.conſilio 79.num.47.lib. quarto Aymon Craue.conſil. 200.nu.6.7. & 8.Tiraq.de retract. Lignagier.§.26.glo.2.nu.6 Grattus conſilio.91.
19 nu.25.libro primo Andreas Abexea,de pactis nu. 229.Curtius Iunior.conſilio.175.n.10.in fi.Thomas Gramma.deci.93.n 8.& 9.Matth de Afflict. deciſion.240.nu.8.idem in conſti.Neapoli.Rub. 5.num.7.& in c.1.§. ſi Titius.nu.15.ſi de feud.fue. controuer.& latiſſimè Peralta.in Rub.ff.de hæredę.inſti.nume.95.cum ſequentibus, & alibi ſæpè Scribentes:ex quo videtur dicendum,quòd à fortiori eius hæres id facere poſſit: prout plures ex dictis Scribent.aduertunt.

20 ¶ Nam hæc omnia intelligenda ſunt:quãdo nullus alius eſt qui valeat alienationẽ nulliter factã reuocare: ſed ſolùm ille in cuius fauorẽ alienatio prohibita fuit, vel eius hęres,ſecùs tamẽ:quando alienatio etiam fauore aliorum prohibita fuit, & ſuperſunt alij qui illam reuocare poſſint. Tunc
21 namque is,qui alienauit,vel eius hæredes illã non reuocabunt ſed vlteriores,qui nec alienarunt,nec alienationi conſenſerunt,nec etiam fuerunt hęredes alienantis.Sicque intelligendi ſunt tex.in d.l. cum pater.§.libertis & in d.l quemadmodum , & in d l.Iubemus.§.ſanè,& in d.l.filiusfamiliàs.§.cũ pater & in d l. cum à matre.cum ſimilibus:prout optimè conſiderauit Paul. in d. l. filiusfam.§.Diui.num.3.quem ſequitur Ambroſi. de Opizo nu. 9.& Loazes.numer.60.ibidem.Quod in minore, Eccleſia,vniuerſitate,& aliis ſimilibus verum eſt, idque ſingulariter conſiderãdum, atque animaduertendum erit,ne in hac materia æquiuoce procedatur, vt prædictis Scribent.& alij etiam contingit.

¶ Imò , vtcunque hæc intelligenda ſint , illud tamen verum eſt,eam regulam, quòd ſcilicet faciẽs 22 actum nullũ , poſſit eiuſdem reuocationem petere non poſſe adaptari ad alienantem bona prohibita alienari,ſeu Maioratui,vel fideicõmiſſo ſubiecta. Is namque ex alienatione quanuis ea nulla ſit ius Maioratus amittit , illudq; in ſequẽtes ſucceſſores deuoluit.l. peto. §.fratre cum ſimilibus. ff.de legat. 2. Atque proinde à vendicanda ea re, in qua nullum ius habet ipſe atque eius hæredes ſubmouendi erũt.Quod ſic reſoluit,atque delarat Corneus conſil.244.nu. 3.lib.3. atque Tiraquellus , qui optimè id proſequitur de retract.Lignagier.§.26.gloſſ.ſecunda nu.8. Eáque obſeruatio ſemper in alienatione rerum Maioratus conſiderãda eſt,vt errores dicentium contrariũ diluantur quod preſertim in recentioribus Maioratibus dicendum erit,in quibus ſemper prouideri ſolet, vt illicò facta alienatione dominium bonorum Maioratus in ſequentem vocatum transferatur.

¶ Hæres autem , qui non in ſolidum , ſed ſimul 23 cum aliis hæres eſt à rei à parente alienatæ reuocatione non ſubmouebitur ſimpliciter,& abſolutè:ſed tantùm pro rata hæreditariæ portionis.d.l. cum à matre ibi. *Pro qua portione*.vbi gl.& comm. Scrib.id not.Bald. nume.14. & Corneus numero 6.in l.fin.§ in computatione. C.de iur.delib.Roderi.Xuar.in l.quoniam in prioribus.7.limit. nu. 7.Pinellus in l.1.tertia parte nume.79.C.de bon. mater.Nicolaus Arela.in l. generaliter. C. de ſecund.nupt.ſecunda parte num.27.cum ſequentibus.Grattus conſilio. 86.num. 19.lib.2.Aymon conſilio.131.num.ſeptimo.

¶ Quæ omnia procedunt ac vera ſunt , etiamſi 24 hæres alienantis inuentarium confecerit: adhuc namque ab alienationis reuocatione ſubmouebitur vſque ad quantitatem eorum bonorum , quæ ex hæreditate alienãtis ad illum peruenerunt.Sola autem hæc differentia erit inter hæredem inuentarium non conficientem,& illum qui inuentarium confecit, quòd non conficiens inuentariũ tenebitur ratificare factũ defuncti pro ea portione,pro qua hęres eſt quotitatiuè,veluti pro dimidia tertia,vel quarta, etſi tantundem ex bonis defuncti ad illum non peruenerit. Inuentarium autem conficiens pro ſola ea quantitate,quæ ad illũ peruenit etſi in ſolidum hæres fuerit Bald.cõmuniter ſequutus in d.l.cum à matre.numero.12.Alberi.colum.1.in fin.Bald num. 12.Alexan.num.8. Corneus num.7.Iacobi.num.12.in d.§.in computatione.Xuar. in rep. l. quoniam in prioribus.7. ampliati.nu.16.Boerius deciſione.23.n.72.Ioan. Arelatanus in d.l.generaliter.nu.124. Pinel.in d. l.prima.C.de bon.mater.tertia parte numero.79. & num.81.verſiculo.Ampliatur.7.vbi plures contrariam opinionem ſequentes refert vltra quos idipſum dixit Matthæus de Afflict.vbi hanc dixit eſſe communem opinionem , & indubitatam in cap.primo,an agnatus, vel filius.num.3.& in cap. 1.§.hoc quoque de ſucceſſ. feud.nume.22.& 74. Rolan.à Valle. conſilio.97.nume.50. Petrus de Peralta in rub.ff.de hæredi. inſti.nume.82.& 83. & numero.94.

25 ¶ Ex quibus ſemper dubia mihi viſa eſt opinio dicentium ad reuocationem alienationis rerum feudalium , filium hæredem facto inuentario admittendum eſſe, ſi feudum familiare : non autem

hæreditarium sit, vt profitentur Scribentes communiter quos nimium diligenter citat Pinel.in d. l. prima parte.3.num.93.cum enim inuentarium hæredem ab hæreditaria, obligatione nõ liberet: nisi vltra vires hæreditarias conueniatur: consequens est, vt ea opinio in qua tota vis obligationis apponitur, in confectione inuentarij nullo pacto probari possit. Quamobrem verius videtur inditinctè filium hęredem à vendicando feudo repelli: siue feudum hæreditarium, siue familiare sit, vt opinantur Martinus Syluanus de feudis nu. 169. Bald. in capitu.1.§. hoc quoque de successione feudi numero 20. Ruinus consilio 25. numero 10.cum sequentibus libro 2. Afflict.in constitu. Neapoli.libro 3. Rubri.5.numer.9. Crottus.in d. l.filiusfamilias §.Diui.nume.146.& ibi. Loazes. num.191 & alij, quos sigillatim enumerat Pinel. in d.l.prima parte tertia num.81.versic.ampliatur quintò: de hoc autem quantum ad feuda attinet deliberandum erit.

26 ¶ Cæterum idipsum etiam dicendum erit, etiam si facto inuentario filio hæredi nihil aliud præter legitimam supersit. Nam etiam pro quantitate legitimæ à re Maioratus vendicanda repellendus erit, legitima namq; ære alieno deducto filiis prestãda est.l. Papinianus §. quarta autem.ff.de inofficio. testam. Idcircoq; creditores filio in legitima præferendi erunt, & not. Baldus, Paulus, Salicet. Corneus, Alex. Iason. & communiter Scribentes in d. l.fi. §.in computatione reprobata gl. ibi, quæ contrariam opinionem secuta fuit gloss. communiter approbata in d.l.cum matre.verbo. *Non prohiberi*. Xuar.in d. l. quoniam in prioribus. 7.amplia.num.11. Ioan. Arelata.in d.l.generaliter nu.128.quorum opinio vera mihi videtur: tametsi Pinel.in d.l. prima tertia parte numero. 79.versiculo. Ego autem contra Scribent.sequar opinio. gloss.in d.l fina.§.in computatione, dicens, in casu, de quo agimus filium euictionem præstare debere: posse tamen rem à parente alienatam vendicare. Eius namque opinio præcisè est aduersùs text.in l.vendicantem.ff de euictio.vbi is, qui de euictione tenetur à re vendicanda repellitur, cui legi congruum responsum ipse non præstat, nec re vera prestari potest.

27 ¶ Quod intelligendum est, quando filius in quota hæreditatis institutus est: secùs autem, quando in quota bonorum seu in legitima tanquam quota bonorum, vel re certa institutus est, dato cohęrede vniuersali. Cùm enim in eo casu iure hæreditario non succedat, nec actiones actiuę, nec passiuæ in illum pertranseant: consequens est, vt à re à patre alienata vendicanda repelli non possit. Tametsi ex quota bonorum æs alienum, atque id, quod nomine euictionis debetur, detrahendum sit. Quod dixit glossa in d.l.cum à matre: verbo, *Non prohiberi*. quam ibi Scribent. communiter sequuntur, atque Xuarez in d.l.quoniam in prioribus. 7. ampliatione n.12. in qua specie opinio Pineli quam paulò antè reiecimus admitti poterit.

28 ¶ Imò filius hæres patris à re ab ipso alienata vẽdicanda submouendus erit: nedum quando pater de euictione tenebatur: sed etiam si ipse ab euictione liber esset. Nam etsi ex regula legis vendicantem, ff.de euictionibus repelli non possit: poterit tamẽ repelli ex regula.l. cum à matre, & l.ex qua persona.ff.de regulis iuris. Quæ iura etiã quãdo alienans, de euictione non tenetur, locum habent: vt opinatur gloss.in d.l. cum à matre, verbo. *Non prohiberi*, quam ibidem communiter Scribẽtes, sequuntur. Eámque sequutus fuit Xuarez in d. l. quoniam in prioribus limita. 7. numer. 15. cum sequentibus vbi latissimè prosequitur materiam, quorum opinionem communem esse profitentur Tiraquellus de retract. Lignagier. § primo gloss. 9. num. 47. Socin. Iuni. in l. 4. §. Cato. numer. 221. ff. de verb. oblig. Pinel. in d.l. prima tertia parte n. 81 versicu. ampliatur secundo. Sicque in casu, de quo agimus non est faciẽda distinctio, quam plures facere solent: vtrũ scilicet res Maioratus sciẽti seu ignoranti vendantur: nam quanuis illud ad sciendum vtrum hæres vel defunctus de euictio- 29
ne teneantur, vel non vtile esse possit. Cùm quando res Maioratus scienti vendita est, venditor nõ teneatur de euictione: quando autem ignoranti sic.l.si fundum.C.de euictio. Xuarez. in d.7.limita.num.15. Pinel.in d.l. prima 3.parte nu.79.versiculo antequàm vero. Tiraq. qui plura in idem refert.de retract.Lignagier.§. 12.gloss.prima nu. 7.& 8. Quando tamen agitur de re Maioratus ab hęrede vendicanda, hæc distinctio necessaria non est: cùm siue pater scienti vel ignoranti illam vendiderit, vel de euictione teneatur, vel non semper filius hæres proportione hæreditaria ab illa vendicanda repellendus sit.

¶ Nec in hac re sequenda est, quædam peregrina decisio Alberici in d.l.fin.§. in computatione.C. de iure deliberandi. columna secunda dicentis, & si filij interfit habere rem venditam à patre, & de euictione vbi euictio habetur emptori satisfacere quòd eo casu facto inuentario potest rem vendicare, & euictionem præstare quam decisionem refert Grego.in d.l.24.tit.13.part.5.verb. *Entonce*. Et dicit illam esse menti tenendam propter authoritatem Alberici: quanuis ipse existimet quòd in practica secundùm illam non obtineretur. Illamque etiam refert Pinelus.in d.l.prima.3.par. n.80.versicul. Ex quo iam sequitur: nam quanuis ea opinio quandam æquitatis rationem prę se ferre videatur: ab omnibus tamen iuris regulis, quas præmisimus deuiat proindéque nullo pacto admittenda erit.

¶ Sed quanuis prædictæ opiniones quas circa rei 30
Maioratus semel alienatæ vendicationem premisimus, in fideicommissis simplicibus iuris principiis consideratis probabiliores esse appareant, in Maioratibus autem interdum admissam vidimus opinionẽ illorũ qui opinati fuerunt bona Maioratus ab hærede alienãtis eiusdemque Maioratus successore facto inuentario vẽdicari posse, bonis hæreditarijs emptori traditis: quod suadetur ex eo quòd in vendicãdis bonis Maioratus à possessore alienatis, fauor publicus versetur, vt pluries in hoc libro ostensum est, ex quo publico fauore res alienatæ ab ipsomet alienante vendicari permittuntur ex tex.in d.l.quemadmodũ.C.de agrico.& censi.iuncta glo.verb. *vendi*.ibi. *Sed certè imò est fauor scilicet publica vtilitas*, vbi Barto.& communiter Scriben.id notant. Idipsum dixit Barto. in auth.de nõ alienan.aut permut.reb. Ecclesię in rub.n.6. Idẽ Bar.in C.post mortẽ nu.1.ff.de adop. glo.in l. Iurisgentium § si.pacis verb.non liceat. vbi Iason.n.4.ff de posth. Calca.conf.126.nume. 4. & etiam in d. l. Iubemus §. sanè. Doctores aduertunt. Idque etiã comprobatur ex eo quòd prima opinione obseruata res Maioratus, (quæ alioqui indiuiduæ esse debent) facilè diuidi poterũt, si enim is, qui ex duabus partibus hæres est, rem

Maioratus

Maioratus vendicet, ab illa vendicanda pro hæreditaria portione submouebitur, tertiáque eius rei pars sibi adiudicabitur, duabus apud emptorem manentibus & aduersus institutorũ voluntatem & publicam vtilitatem, palam futurũ erit. Nec videtur huiusmodi absurdis ex vendicatione sequẽtiũ successorũ consultum esse: sequens nãque successor: non potest rem Maioratus integrã vendicare, nisi pro ea parte quæ apud emptorem remansit: qua vendicata plura dubia inter illũ & præcedentem successorẽ circa eius partis successionem, seu pretij restitutionem, & alia exoriri poterunt, ob quæ absurda, atque inconueniẽtia vitanda æquius videtur eam opinionem eligere, ex qua Maioratus conseruationi pleniùs consulatur, & emptori etiam satisfiat: quæ omnia cum casus contigerit summè aduertenda atque consideranda erunt.

31 ¶ Vltimo autem loco sciendum est, re alienari prohibita semel alienata, seu alienabili effecta eã perpetuò alienabilem esse, atque tanquam rem liberam vendi, atque alio quolibet pacto alienari posse. l. pater filium.§. Quindecim libertis.ff.de leg.tertiò per quem tex.notant. Bart.& Scrib.ibidem & si is, qui prohibitus est alienare rem extra familiam, alienet illam vni ex familia ille, in quẽ semel licitè alienata est potest illam cui voluerit alienare. Quod etiam in simili probatur ex l. tutor rerum, vbi Bar.& Scrib. id not. ff.de adminis-
32 stra.tuto. Per quæ iura dicere solent Scribentes, quòd res Eccleſiæ semel concessa in Emphyteosim perpetuò durat Emphyteotica: adeò, quòd si redeat ad Eccleſiã, possit iterũ in Emphyteosim concedi absque noua solennitate. Quod etiam de re semel in feudum concessa, & de causa, semel effecta delegabili, & alijs similibus frequenter Scribent. opinantur: prout Ripa.in d.l.filiusfamilias nu.66. Crottus nu.43. Loazes nu.134. & alibi sæpè Scribent. profitentur, atque probat Tiraq. plura in idem adducens de retract. Lignagier.§. 32.gloss.vnica.nu.6. cum sequentibus quæ regula veluti Brocardica ab Scrib. passim tradi, atque plurium quæstionum decisioni adaptari solet.

33 ¶ Hæc autem regula tripliciter limitanda est. Primò nisi prohibitio alienandi realis, non autem personalis sit. Tunc namque etiamsi res semel in vnum ex familia alienetur, non poterit ab illo in extraneum alienari: cùm prohibitio realis ac perpetua esse censeatur: sicque intelligendus & limi-
34 tandus est tex.in d.§. Quindecim, qui de prohibitione personali non autem reali disponit. Quod Bartol.ibidem num.4.& in l.peto.§.fratre.nume. 3.ff.de lega.2. palã profitetur, opinanturque Paul. n.um.7. Iaſ.nume.11. D.Anton. de Padilla.nu.28. in l.voluntas.C.de fideicom. Iaſ.in rep. d.l. filiusfamilias.§. Diui.nu.9. quem sequuntur Crottus, Ripa. atque Loazes, ibidem in locis, quibus illos paulò antè citauimus, quæ limitatio ad illum tex. proculdubiò communis ac vera est.

¶ Secundò limitatur, vt nõ procedat: quãdo prohibitio alienationis personalis est: causa autẽ prohibitionis realis: ex causa namque prohibitio personalis ampliatur, atque realis efficitur. Ita, vt nec 35
re semel licitè alienata ex postfacto in personam prohibitã alienari possit. Bal. in d.l. voluntas. nu.11. Bart. in d.l. pater filium. §. fundum. n. primo, & 2. Ripa. qui alia refert in d.l. filiusfam. §. Diui. n. 66.

¶ Tertiò limitatur, quando portio alienari prohibita peruenit ad illum, qui eam vult alienare, ex iure accrescẽdi, vel aliàs ex iudicio testatoris: tũc namque etiamsi prohibitio personalis sit, ad illũ extenditur, resque cum suo onere, atque alienãdi prohibitione ad illum transibit. Quod opinatur glo. verbo. *Non videtur*. in d.l. voluntas. C. de fideicommiss. quam ibidem, & alibi etiam communiter Scribentes sequuntur: prout testatur. D. Antonius de Padilla ibidem nu.29. atque eam sequuntur Crottus numer.42. Ripa num.66. Loazes. nu. 134 qui vltimus eam communem opinionem esse profitetur in d.l. filiusfamilias. §. Diui. Segura. in l. vnum ex familia. §. sed si fundum nume. 203. ff. de lega. 2. & alibi sæpè Scribent.

¶ Animaduertendum autem est, quòd etiamsi prohibitio, alienationis realis sit: prout in Maioratibus cõtingit, quorũ prohibitiones reales esse censentur, vt supra libr. 1. c. 4. latiùs ostendimus: res tamẽ semel licitè extra familiam alienata veluti ex Regia facultate, vel ex alia causa necessaria, ex quibus res Maioratus alienari possunt. De 37
quibus infra isto libr. c. 3. cum sequentibus dicemus, perpetuò remanet alienabilis, atque libera: non autẽ Maioratui subiecta, quo ad omnes effectus. Nec obstat id, quod paulò antè dicebamus, & scilicet: quando prohibitio realis est, res semel alienata nõ possit iterùm in personam prohibitã alienari: nam illud intelligendum est: quando prima alienatio fuit facta in personam de familia ex permissione institutoris: secùs autem si in personam extraneam licitè semel facta fuerit, veluti ex Regia facultate, vel ex debitis Maioratus institutoris, vel aliàs: tũc namque res semel alienata, vel alienabilis effecta perpetuò tãquã libera alienari poterit, nec ampliùs ad Maioratũ redire debet. Quod probatur ex gloss. in Authentica res quæ verbo. *Obligationem*. C communia de lega. iunctis alijs, quæ infra isto lib. c. 6. n. 4. latiùs adduximus. Quibus plura alia adiici possent, quæ in hac parte prætermittimus ex eo, quòd supra lib. 1. eorum aliqua prædixerimus, & ex eo etiam, & illa, quæ hîc omissa fuerint apud repetẽtes in d.l. filiusfam. §. Diui omnibus facilè obuia esse poterunt.

SVMMARIA.

1 *Maioratus ex sua natura reuocabilis est.*
2 *Testamentum nulla via irreuocabile fieri potest etiam iuramento de non reuocando accedente nec ex Principis facultate.*
3 *Traditione rerum Maioratus ab institutore facta irreuocabilis fit.*
4 *Traditione ficta quæ fit per constitutum: vtrum Maioratus fiat irreuocabilis.*
5 *Possessio ciuilis transfertur per constitutum, & dominium vtile & directum.*
6 *Statutum loquens de traditione habet locum in constituto.*
7 *Constituto quando transferatur possessio tam præsentium quàm futurorum.*
8 *Precario transfertur possessio.*

9 *Vsusfructus*

9 *Vsusfructus reseruatione transfertur possessio, & Maioratus irreuocabilis sit.*
10 *Scripturæ traditio eundem effectum operatur.*
12 *Declarantur. ll. 17. & 44. Tauri, & nu. 12. & 17. & 18. & 25. & 28. & 29.*
13 *Confessio institutoris Maioratus vocatum possidere res in Maioratu contentas idem operatur quod constitutum.*
14 *Cessione quando Maioratus fiat irreuocabilis.*
15 *Cessio in quibus locum traditionis habeat.*
16 *Maioratus vel melioratio nis ex causa onerosa cum aliquo tertio factæ irreuocabiles fiunt & quomodo id procedat.*
19 *Maioratus in vltima voluntate factus: vtrum fiet irreuocabilis secuta traditione.*
20 *Petrus à Peralta taxatur.*
21 *Traditio vnius tantum rei ex contentis in Maioratu an sufficiat ad eius irreuocabilitatem, an verò omnium necessaria sit.*
22 *Apprehensio vnius rei ex pluribus non transfert possessionem in alijs.*
23 *Apprehensione partis quando quæratur possessio totius.*
24 *Donatio facta à patre filiofamilias valet in casibus quibus in eum transfertur dominium.*
26 *Traditio facta de vna re quando agitur de acquisitione alicuius iuris operatur illius iuris acquisitionem, etiam quo ad alias.*
27 *Indefinita æquipollet vniuersali qualiter intelligatur.*
30 *Animus non reuocandi ex quibus verbis colligatur.*
31 *Constitutum simpliciter factum vel de bonis tam præsentibus quàm futuris operatur irreuocabilitatem Maioratus seu melioratio nis etiam in bonis futuris.*
32 *Antonius Gometius à Tellij impugnatione defenditur.*
33 *Maioratus vel melioratio in iuribus incorporalibus, vel in bonis in quibus institutor non habet possessionem, an possit fieri irreuocabiliter sine cessione & nume. 35. & 38.*
34 *Constitutum ad iura incorporalia non extenditur, & numero. 37.*
36 *Intelligitur l. 3. ff. pro socio.*
39 *Verbum, quodcunque, si apponatur in donatione iurium & actionum quod denotet effectum & perfectionem actus, habet vicem cessiones.*
40 *Maioratus vtrum fiat irreuocabilis ex pacto de non reuocando & nu. 45.*
41 *Clausula accessoria contractus reuocabilis etiam reuocabilis est, & num 47.*
42 *Clausula ad contractus executionem apposita non alterat eius substantiam, & numero. 49.*
43 *Clausula consueta apponi: quando operetur aliquid, & nu. 51.*
44 *Intelligitur & declaratur l. vbi ita donatur ff. de donati cau. mor. & num. 52. & 53.*
46 *Pactum de non contraueniendo non alterat naturam contractus.*
48 *Clausula accessoria quando sequatur naturam dispositionis principalis.*
50 *Declaratur tex. in clemen. 1. de præbendis.*
54 *Maioratus fit irreuocabilis, quando id in facultate Regia ad eum faciliatem præcipitur.*
55 *Iuramentum vtrum faciat Maioratum irreuocabilem.*
56 *Iuramentum sequitur naturam contractus.*
57 *Iuramentũ cũ pacto de ratũ habendo vel nõ contraueniendo an faciat Maioratũ irreuocabilem.*
58 *Maioratus an requirat acceptationem primi vocati vt non possit reuocari. & numero. 60. & 64.*
59 *Acceptatio in donatione an sit, necessaria hodie attenta l. ordinamenti, & num. 60.*
61 *Donatio non est propriè contractus, sed largo modo.*
62 *Declaratur l 3 titulo. de las excepciones. lib. 3. ordi.*
63 *Alteri per alterum si ex statuto quæratur obligatio intelligitur cum acceptatione absentis.*
65 *Alteri per alterum qualiter quæratur obligatio iuramento interueniente.*
66 *Maioratus ante acceptationem reuocari potest, etiamsi cum iuramento & cum clausula de non reuocando factus sit.*
67 *Notarij acceptatio nomine absentis facta vtrum Maioratum irreuocabilem efficiat.*
68 *Ex acceptatione notarij acquiritur vocato ad Maioratus successionem actio vtilis sine cessione.*
69 *Actio vtilis quæ acquiritur vocato ad Maioratus successionem ex acceptatione notarij vtrum acquiritur sibi reuocabiliter, an irreuocabiliter.*
70 *Notarius vtrum possit acquirere absenti solum in iudicialibus, an id etiam ad actus extraiudiciales protrahendum sit.*
71 *L. 7. tit. 11. part. 5. declaratur.*
72 *Opinio Caroli Ruini in pluribus consilijs taxatur.*
73 *Acceptatio primi vocati ad Maioratus successionem vtrum Maioratum irreuocabilem efficiat, etiam respectu sequentium successorum.*

74 *Doctrina*

74 *Doctrina Bartoli in l. qui Roma. §. Flauius ff. de verb. obli. exactissimè declaratur.*
75 *Donatio facta infanti absque acceptatione, irreuocabilis efficitur.*
76 *Præsentia donatarij simul cum eius taciturnitate pro acceptatione reputatur.*
77 *Acceptatio donationis vtrum mortuo donante, vel donatario fieri valeat.*
78 *Maioratus institutio ex Regia facultate facta etiã omninò irreuocabilis effecta, reuocari poterit si in Regia facultate dicitur, quod post institutionẽ ab ipso institutore liberè valeat reuocari.*
79 *Quo pacto Maioratus irreuocabilis effici valeat, etiam existente facultate, ex qua permittatur institutori, vt post illum institutum, cum ipsum liberè reuocare possit.*
80 *Maioratus omninò quo ad institutorem irreuocabilis effectus, nihilominus ex dispositione iuris in pluribus casibus reuocari poterit.*
81 *Maioratus alias irreuocabilis, reuocari poterit ex superuenientia filiorum, saltem quo ad eorum legitimam seu alimenta.*
82 *Maioratus irreuocabilis ex tertio, & quinto institutus, vtrum reuocetur bonis institutoris diminutis.*
83 *Legibus dicentibus quo ad melioratio nem tertij & quinti tempus mortis meliorantis expectandum esse, vtrũ valeat à meliorãte, & meliorato in præiudicium cæterorũ filiorũ renuntiari.*
84 *Maioratus à viro, & vxore simul institutus vtrũ altero illorũ mortuo possit à superstite reuocari.*

Qualiter ex institutorum reuocatione Primogenia finiantur.

CAPVT SECVNDVM.

NTer alias extinctionis Primogeniorum causas, illa primo loco tractanda se offert, quæ ex eorum reuocatione ab ipso primo institutore facta resultat. Qua in re in primis præmittendum est, quòd Hispanorũ Primogenia ex propria natura reuocabilia sunt: adeò, vt ipsemet instituẽs possit illa: prout sibi libuerit mutare, atque alterare: siue Regia præcedente facultate, siue absque illa, siue in cõtractu, siue in vltima volũtate instituta sint. Vt probat tex. in l. 44. Tauri, quæ hodie est l. 4. tit. 7. lib. 5. in noua. leg. Reg. collectione, in quo Primogenia etiam in contractu instituta vltimæ voluntatis naturam sortiuntur, vt supra libr. primo capitulo. 12. latissimè declarauimus.

1 ¶ Quod adeò verum est, vt non solùm Maioratus reuocari valeant, quo ad vocationes, seu conditiones illas mutando, vel alterando, sed etiam ita, vt in totum supprimantur, & ea bona in posterum libera efficiantur. Cùm enim Primogenia, siue in contractu, siue in testamento instituta vltimæ voluntatis naturam sortiantur, consequens est, vt in totum etiam reuocari valeant, sicut quælibet alia vltima voluntas in totum reuocari potest: quod etiam ex d. l. 44. Tauri, apertissimè comprehenditur. ibi. *Pueda lo reuocar a su voluntad.* Idq; adeò clarum est, vt mirandum sit de Petro de Peralta viro alioqui doctissimo qui in l. tertia. §. qui fideicommissam nume. 120. versic. imò plus posset attentari. ff. de hæred. insti. dixit Maioratum non posse in totum reuocari, ita vt bona libera efficiantur: sed solùm vocationes, & substitutiones alterari bonis ipsis semper Maioratui subiectis remanentibus.

¶ Quamuis autem Primogenia, quæ in contractu, siue in vltima volũtate instituta sunt, semper mutari atq; reuocari valeant: inter illa tamen, quæ in testamento, & ea, quæ in contractu instituuntur, 2 multum interest. Illa namq; quæ in testamento instituta sunt, nullo pacto valent irreuocabilia effici. Nõ enim potest inueniri via, ex qua testamẽta irreuocabilia fiant. l. cùm duobus. §. idẽ respondit. ff. pro Socio. ibi. *Nec libertatem de supremis iudicijs restringere quis poterit.* Bart. communiter sequutus in l. si quis in principio testamenti. nu. 11. cum sequent. ff. de leg. 3. Deci. cons. 293. n. 1. Boer. qui plura refert decisio. 204. nu. 18. l. 25. tit. 1. par. 6. ibi. *Porende ningun home no puede fazer testamento tán firme, que lo non pueda despues mudar quando quisiere fasta el dia que muera.* Quod adeo verũ est, vt neque ex iuramento de non reuocando testamentũ irreuocabile effici possit, Bart. in d. l. si quis in principio. nu. 14. Bal. in l. 1. nu. 67. C. de Sacrosc. Eccles. Ias. in l. si conuenerit. n. 5. ff. de iurisd. omni. Idem in l. si ita quis. §. ea lege nu. 23. ff. de verbo. obliga. Ripa. in c. 1. nu. 58. de iudi. Alciat. in c. cùm contingat, nu. 67. de iureiurand. D. Dicac. de Couarru. plura referens in Rub. de testa. 2. part. n. 15. Iulius Clarus. lib. 3. recepta. sent. §. testamentum quæstione. 94. vbi inquit hanc esse communem opinionem Canonistarum, & legista. D. Anto. de Padilla in l. clari. nu. 20. C. de fideicom.

¶ Similiter etiã neque ex Principis facultate testantis consensu interueniẽte concessa, ad hoc, vt testamentum reuocari non valeat, testamentum ipsum irreuocabile effici poterit. Cùm testandi facultas, & libertas ex iure gentium procedat, atque idcircò, à Principe auferri non possit, vt optimè probat. D. Anto. de Padilla in l. clari. C. de fideicom. n. 18. cuius opinio mihi probabilis videtur, quibus adiiciendum est elegans dictum Bald. in c. 1. n. 13. de confir. vti vel inuti. vbi inquit quòd si Princeps confirmat testamentum in quo clausula irreuocabilitatis apposita est, ea confirmatio nihil amplius operabitur, quàm si apposita non fuisset. Sicque id ex Regia Facultate vnquam cõcessum fuisse, nec vidimus, nec accepimus, nec etiam credimus in esse in posterum cõcedendum.

¶ Sed ea Primogenia quæ ex contractu, instituũtur, siue ex Regia facultate, siue absque illa instituantur, possunt multipliciter irreuocabilia fieri. Primò ex traditione rerum ipsius Maioratꝰ, vt in 3 melioratione tertij disponit. l. 17. Tau. quæ hodie est l. 1. tit. 6. li. 5. in noua. ll. Reg. collectione, & in Maioratibus. l. 44. Taur. hodie. l. 4 ti. 7. eod. li. circa quarũ legũ intellectũ in hac parte plura summè difficilia, atque frequentia dicenda se offerunt.

¶ In pri-

¶ In primis autem ea quæstio decidēda se offert, vtrum scilicet ad hoc, vt Maioratus irreuocabilis fiat, requiratur vera ac realis traditio, vel sufficiat illa, quæ fit per constitutum. In qua quæstione dicendum est, ex traditione facta per constitutum æquè, ac ex vera traditione Maioratum, seu melioratione irreuocabilem effici. Ex constituto namque acquiritur vera possessio ciuilis, atque etiam naturalis: etsi actus acquirēdi fictus sit. l. certè. ff. de precario. l. quod meo. in princ. vbi cōmuniter Scriben. id notant. ff. de acquir. posse. Tiraquel. de iure consti. amplia. 1. n. 1. 2. par. Imò ex ipso cōstituto: nedum possessio, sed etiam dominiū vtile, atque directum acquiritur, vt profitetur Tiraquellus, plura in idem adducens de iur. consti. amplia. 8. n. 1. cum sequen. 2. par. Sicq; omnes dictarum. ll. Commentatores censent earū dispositionem: nedum in traditione vera: sed etiam in constituto, & alijs similibus procedere. Quod etiam sequutus fuit Petrus de Peralt. in l. cùm pater. §. à filia. n. 25. ff. de leg. 2. Nec mirum cùm etiā statutum de traditione loquens in constituto locum habeat, vt ex pluribus probat Tiraquell. d. amplia. 1. n. 2. Quod etiam tam respectu bonorum præsentium: quàm futurorum verum est: cùm per cōstitutum possessio bonorum: tam præsentium, quàm futurorum transferatur: quando constitutū ipsum de omnibus bonis præsentibus, & futuris factum fuit, vel simpliciter, & absolutè appositū est. Iacob. Butriga. in fin. Bart. nu. 4. Salicetus. nu. 4. in l. fi. C. quæ res pig. oblig. poss. Alexand. consi. 85. num. 8 libro. 6. & ibi Carolus Molineus in addit. vbi ambo hanc opinionem communem esse profitentur. Tiraq. qui plura refert. de iur. consti. secunda part. 22. amplia. numer. 1. Quod considerato tempore acquisitionis futurorum verum est, vt declarant. Bald. in l. si quis argentum. §. sed si quidem nu. 1. C. de don. & Scriben. quos superiùs citauimus. Rolan. Valle qui id optimè declarat. cons. 79. nu 46. vbi. nu. 41. cum seq. benè declarat. tex. in l. 3. §. etenim incertam. ff. de acquir. possess.

¶ Ex quibus infertur decisionem dictarum legū etiam in precario seruandam esse: cùm ex eo possessio transferatur, & animus etiam non reuocandi comprehendi possit. l. secunda. ff. de preca. l. & habet. §. eum, qui precario. ff. eod. Tiraquellus de iur. cond. par. 1. nu. 4.

¶ Similiter etiam infertur idipsum in reseruatione vsusfructus dicendum esse, cùm ex ea etiam possessio transferatur, atque non reuocandi animus comprehendatur. l. quisquis. C. de dona. l. argentum. §. sed si quidem. C. eod. Idque Scribentes in d. l. quod meo. & in l. licet. C de acqui. possess. communiter annotare solent.

¶ Similiter etiam idipsum dicendum erit, si scripturæ traditio interueniat, vt in dictis legib. 17. & 44. Tauri expressè decisum est. Quæ verba de traditione instrumenti ipsius Maioratus, vel meliorationis: nō autē de instrumentis, ac titulis earum rerum, quæ in Maioratu, vel melioratione continentur, intelligenda sunt. Nam quanuis ad translationem possessionis traditio titulorum requiratur ex l. prima. C. de dona. Ad inducendam tamen Maioratus, vel meliorationis irreuocabilitatem id necessarium non est, vt ex verbis dictarum legum comprehenditur. Idque optimè declarat Tellius in d. lege 17. Tauri, nu. 65. vbi inquit, sic intelligenda esse ea, quæ dixit Dominus Didacus de Couarruuias, lib. 3. resol. c. 16. nu. 12.

¶ Hoc tamen intelligendum est, dummodo scriptura corā tabellione tradatur. Non enim aliter dictæ leges Maioratum, seu meliorationem irreuocabilem esse voluerūt. Quarum dispositio precisè seruāda erit, cum id aduersus, seu præter iura communia disponant: vt optimè resoluit Tellius in d. l. 17. nu. 68. vbi inquit, non sufficere quòd coram iudice, vel alijs personis scriptura tradatur, nisi id coram tabellione factum fuerit: de quo tamen cùm casus contigerit, deliberandum erit.

¶ Imò non solùm ex superiùs adductis Maioratus, seu meliorationis irreuocabilitas causabitur, sed etiam ex confessione facta ab ipso Maioratus institutore, vel meliorante, qua profiteatur Maioratus successorem, vel melioratum res in Maioratu, vel melioratione cōtentas possidere. Hæc namque confessio etiam absque clausula cōstituti, præcedente causa habili, ad translationem possessionis: sicut ipsum constitutum sufficiens est, glo. ordinaria, quæ sic intelligenda est in l. ab emptione. verbo, *Constituantur*. ff. de pact. Quam sequuntur Bald. & communiter Scriben. ibidem, & plures alij, quos refert Tiraq. de iur. consti. 2. part. ampliatione. 2. nu. 1. cum sequentibus. Sicque in terminis legum Tauri dixit Tellius in d. lege. 17. Tauri. nume. 24.

¶ Similiter etiam melioratio, vel Maioratus irreuocabilis efficietur in his bonis, in quibus pater habet dominium, nō autē possessionem & etiam in nominibus debitorum, si à parente eorum bonorum cessio facta fuit, in illum, qui primo loco ad Maioratus, vel meliorationis successionem vocatus est. Cessio namque in his effectum traditionis obtinet. glo. sing. in l. fin. verbo, *Portionibus*. ff. de donatiō. Pro qua glo. est tex. in l. fi. C. quando Fisc. vel priua. Tiraq. qui plura refert, de iur. consti. 2. par amplia. 32. nu. 23. & latiùs par. 3. limita. 1. num. 10. Sicque in terminis dictarum legum Tauri resoluit Tellius in d. l. 17. Tauri, nu. 50. vbi etiam, num. 51. cum sequentibus expendit: vtrum non facta cessione, Maioratus, seu melioratio de huiusmodi bonis facta valeat irreuocabilis effici, de quo inferiùs agimus, & ibi etiam num. 57. cum sequentib. agit de melioratione, qnæ causatur ex remissione vsusfructus, & vtrum reuocabilis sit. Quod apud ipsum videri poterit.

¶ Sed ex Maioratu, vel melioratione ob causam onerosam cum aliquo tertio factis, eorum etiam irreuocabilitas causatur, vt in dictis legibus. 17. & 44. Tauri expressè dispositum est. In quo tamen animaduertendum est, non sufficere Maioratum, vel meliorationem ex causa dotis, vel ex alia causa onerosa facta fuisse, vt eorū irreuocabilitas cōtingat: nisi id cum tertio ex eo interesse prætendenti, factum fuerit. Quod apertè insinuant verba illarum legū, dum in eis dicitur, ibi. *Por causa onerosa con otro tercero*. Duo igitur debēt interuenire vt Maioratus, seu melioratio irreuocabilis efficiatur: scilicet, quòd contractus fiat ex causa onerosa, & cum tertio ex eo interesse prętendenti: prout optimè considerat Tellius in dicta lege decima septima, num. sexagesimo nono: quod ad Maioratus, & meliorationes, quæ ex causa matrimonij fiunt, summè considerandum erit. Nam si non fiant ex pactione cum tertio facta, non ideò irreuocabilia erunt.

¶ Sed si Maioratus, vel melioratio ex causa matrimonij genericè facta fuerint, & posteà huius Maioratus, seu meliorationis virtute Maioratus successor

successor, vel melioratus cum aliqua matrimoniū contraxit, Maioratus, vel melioratio reuocari nō poterit: iam enim ex tertij interuentu ea dispositio irreuocabilis facta fuit, nec debet ex ea ipse tertius circumueniri, vt etiam resoluit Tellius in dicta. l. 17. n. 72. Quod adeò verum est, vt post tertij interuentum non valeat Maioratus, seu melioratio, etiam ex Maioratus successoris, vel meliorati consensu, in vxoris suæ, & filiorum præiudicium reuocari: prout opinantur Bal. in l. præses. C. de donatio. versic. Tamen benedico. idē Bald. in l. cùm Archimedoram. n. 10. C. vt in possess. legat. Alexander consi. 10. n. 4. libro 4. Decius in l. pactum quod dotali. C. de pact. n. 8. Tellius in dicta. l. 17. n. 73. Sed etsi melioratio, seu Maioratus cū tertio facta fuerint, nihilominùs reuocari poterunt, si ex postfacto matrimonium non contrahatur, vt optimè considerat Tellius in dicta. l. 17. num. 76. aduersus Ioannem Lupum. n. 45. & Gomez. Arias. n. 28. & Cifuentes. nu. 5. ibidem, & Seguram in lege, vnum ex familia. §. sed si fundū. ff. de legat. 2. fol. 52. colum. 4. versic. Ex quo posset inferri.

¶ Hi igitur sunt casus, qui in dictis. ll. 17. & 44. Tauri ad Primogenij, vel meliorationis irreuocabilitatem inducendā, siue explicitè, siue implicitè enumerantur: vltra quos etiam alij excogitari poterunt, de quibus statim dicemus. Sed quoniam inter supradictos præcipuus irreuocabilitatis modus fuit ille, qui ex rei, vel rerum in Maioratu, vel melioratione contētarum traditione resultat: operæpretium erit antequàm ad alios casus pertranseamus, in hac parte duas arduas atque percelebres quæstiones hunc articulum contingentes resoluere. In primis autē se offert ea quæstio: vtrum scilicet Maioratus, vel melioratio in vltima voluntate facta ex traditione subsequuta irreuocabilia efficiantur. Qua in re (tametsi satis controuersa sit) cōmunis opinio est, quòd si traditio fiat sub commemoratione relicti in vltima voluntate facti, & in eius executionem ipsum relictum, siue ex causa Maioratus, vel meliorationis tertij factum fuerit, nihilominùs tamen reuocabile maneat, neque traditio vltimę voluntatis naturam alterare censeant. Si verò traditio ipsa simpliciter fiat, ea traditio quandam donationem inter viuos irreuocabilem efficiat: adeò, vt ex postfacto reuocari non valeat: quod dixit glos. verbo, *Quædam*, in l. legatū, la primera. ff. de lega. 2. quam ibi sequuntur Dynus, Bart. Cuma. Imola, & communiter Scribentes. l. Lucius. quæ sic intelligenda est prout ibidem communiter Scrib. notant. ff. de lega. 2. Iason in l. filiæ dotē. C. de colla. colum. 2. in fi. Loazes in l. filius familiàs. §. Diui ff. de lega. 1. num. 37. Crottus in l. frater à fratre. ff. de condi. indebi. nume. 24. Carolus Ruinus consi. 137. n. 7. libro quinto. Afflict. decis 275. Riminal. in princ. insti. de dona. num. 479. D. Dida. de Couarru. in Rubri. de testa. 2. parte. nume. 21. colum. fina. Tellius in d. l. 17. Tauri. nume. 85. cum sequentib. vbi id deducit ad terminos. d. l. dicēs meliorationem tertij ex testamento factam ex traditione in vita testantis simpliciter facta, irreuocabilem fieri: secùs autem si fiat traditio ex causa testamenti, ibique inquit se in quadam ardua causa secūdum hāc opinionem obtinuisse. Quod etiam dixit Anton. Gometius sic intelligendus in eadem l. 17. Tauri. numer. 24. quanuis ibi non rectè se explicet, sed id apertiùs dixit libr. 1. variarum resolut. cap. 12. numer. 4. imò id indistinctè accipiendum esse, siue traditio fiat sub commemoratione legati, & in executionem eius, siue simpliciter, vt vtroque casu legatum efficiatur irreuocabile, & in donationē inter viuos transfundatur aduersus communem Scrib. sententiam, ex pluribus subtiliter & ingeniosè probat Peralta in d. l. Lucius. ff. de lega. 2. numer. 4. cum pluribus sequētibus, vbi nu. 20. id inducit ad ampliationem d. l. 17. Tauri, dicens meliorationem factam in testamento fieri irreuocabilem, siue simpliciter, siue ex causa testamenti res in melioratione comprehensæ tradantur. Quod esset nouum ac subtile, si verum foret.

¶ Hæc autem exactiùs expendenda sunt. In primis autem præmittendum est, quòd quanuis opi. Petri de Peralta aduersus communem (quæ priùs fuit Angel. de Periglis, quem ipse refert) iure cōmuni considerato, forsan sustineri posset: hodie tamen legibus 17. & 44. Tauri consideratis, nullo pacto admittenda erit. Cùm enim ex eisdem legibus dispositū sit expressè atque pręcisè, quòd irreuocabilitas non possit induci ex traditione, nisi quando Maioratus, seu melioratio ex cōtractu facta fuerunt: consequens est, vt traditio facta sub commemoratione meliorationis, vel Maioratus in testamento instituti, nullo pacto ea irreuocabilia efficere valeat: cum in testamento, non autem in contractu, vt ipsæ leges præcisè requirunt, facta fuerint. Nec verba illarum legum responsum admittunt: quanuis Petrus de Peralta plurimùm in earum legum responsione insudauerit: in quo potiùs videtur earum legum verba captare, quàm interpretari: vt apud ipsum videri poterit: nisi dixerimus, quod in d. l. 17. Tauri punctus apponendus sit in illis verbis. *Saluo si hecha la dicha mejora*. & verbum illud, *Por contracto entre viuos*: ad traditionem rerum referatur: ita vt traditio ex contractu inter viuos efficienda sit: quod etiam in l. 44. Tauri sic effici poterit. Sed hic intellectus illius l. verba, & sensum apertissimè etiā violare videtur.

¶ Hoc autem præsuppositō, intellectus Anton. Gometij, & Tellij potiùs sustineri posse videtur. Non enim hi concedunt ex traditione Maioratū in testamento institutum irreuocabilem effici, quando facta fuit traditio sub ipsius Maioratus, vel meliorationis commemoratione, sed solùm quando id simpliciter factum fuit: in quo casu nō potest dici, traditionem ex testamento factam fuisse, sed ex noua donatione inter viuos, quæ ex traditione resultat: quæ operatur donationem, & etiam donationis irreuocabilitatē, quæ ad ipsam donationem consecutiua est, vt aduertit Tellius in d l. 17. n. 88.

¶ Sed quanuis hoc forsan genericè in meliorationibus admitti posset: male tamen ad Maioratus, de quib' agimus, adaptari poterit. Cùm enim Maioratus in testamento institutus præcesserit, traditio subsecuta, vel ex causa nouæ donationis liberè facta præsumenda erit, vel ex causa Maioratus prę ambula: nisi denuò in ipsa traditione iterum Maioratus instituatur. Ideòq; cùm casus cōtigerit, hęc omnia in Maioratibus exactiùs considerāda erunt. Rarò namque continget fieri traderanda erunt. Rarò namque continget fieri traditionem, ita vt à Maioratu eius institutor discedat, sembere videatur: quòd si ab illo non discedat, sem-

Universidad de Navarra
Biblioteca

per traditio ex causa præambula testamenti facta censenda erit.

21 ¶ Secunda quæstio percelebris hanc irreuocabilitatem, quæ ex traditione rerum Maioratus resultat, contingens sit: vtrum scilicet ad hoc, quòd Maioratus quoad omnia irreuocabilis efficiatur, sufficiat traditio alicuius rei, ex his quæ in Maioratu continentur, an requiratur omnium rerũ traditio. Quæ in re in primis dicendum videtur, omnium rerum traditionem requiri: aliàs autem in non traditis Maioratum, seu meliorationem reuocabilem esse. Idque probatur primò ex litera d.l.17. Tauri: dum in ea dicitur: *Auiendo entregado la posseßiõ de la cosa y cosas enel dicho tercio cõtenidas.* Ex quibus verbis comprehenditur non sufficere ad irreuocabilitatem meliorationis inducẽdam, quòd tradita fuerit vna res earum, quæ in melioratione continentur: sed quòd omnes necessariò tradendæ sint. Indefinita namque apposita in lege æquipollet vniuersali. Et si pluribus, vbi Bartol. & communiter Scrib. id notant. ff de lega. 2. & in l. 1. ff. de regul. iur. & alibi sæpè Scrib. Idque comprobatur ex eo, quòd quanuis in l.17. Tauri communiter hucúsque in omnibus propè exemplaribus legi solitum esset: *La posseßion de la cosa, o cosas*: hodie tamen in noua leg. Regni collectione dicitur, *De la cosa y cosas.* quæ litera necessariò sequenda est.

¶ Secundo, quia in dictis ll. dicitur: *Auiendo entregado la posseßion de la cosa y cosas.* Ex quibus verbis censetur disponere, quòd translatio possessionis est illa, quæ causa irreuocabilitatem. Certũ nam-
22 que est, quòd apprehensio vnius rei ex pluribus, non transfert possessionem earum rerum, in quibus apprehensio non interuenit: prout Scribent. in l. licet. C. de acquir. possess. & in l. 3. in princ. ff. eodem, communiter profitentur. Illud autem, quod dici solet, quòd per apprehensionem partis acquiritur possessio totius: intelligendum est, quando apprehenditur possessio alicuius fundi
23 certi & determinati. Eo namque casu per apprehensionem partis fundi, acquiritur possessio totius: secùs verò quando apprehenditur possessio vnius rei ex pluribus: tunc namque ex hac apprehensione nunquam censetur apprehensa aliarum rerum possessio: prout in d. l. 3. in princ. notant Bartol. numero quarto. Alexand. numero 21. Iason. numero tertio, & communiter Scriben. post gloss. ibidem. Dynus, & cæteri in cap. 1. de regul. iur. lib. 6. Quod etiam alibi sæpè Scribent. annotare solent.

¶ Tertiò, quia ratio quare in casibus in dictis ll. contentis, Maioratus, seu melioratio irreuocabilis efficitur, est: quia ex traditione transfertur dominium in Maioratus successorem, vel melioratum: gloss. ordin. in l. 2. in verbo, *Potestate.* C. de
24 inoffic. dona. Ex qua ratione colligitur regula, q in omnibus casibus in quibus in filium familias transfertur dominiũ, valet donatio facta illi à patre, & erit irreuocabilis. Quamobrem hanc esse rationem decidendi ad dictas ll. resoluit Tellius in d.l.17. Tauri nu.89. Cùm igitur dominiũ absq; traditione transferri non valeat. l. traditionibus. cum similibus. C. de pact. consequens est, vt in his rebus, quæ traditæ non sunt, decisio dictarum legum non procedat. In qua opinione videtur residere Castillo in dicta l.17. Tauri, numer. 16. vt cõstat ex allegationibus, quas in idem adducit, quãuis nihil resoluat: Tellius autem in d.l. 17. nu. 15. cùm hanc quæstionem disputasset dixit eam legem procedere, vbi melioratio assignata fuit in re certa, quæ etiam tradita fuit: quando autem non fuit assignata in re certa, inquit, quòd si ea lex voluit, quòd etiam in rebus non traditis melioratio sit irreuocabilis, erit lex voluntaria, & non rationabilis. Qua ratione relinquit hoc cogitãdum, adiiciens quòd existimat eam legem intelligendam esse de traditione, quæ est apta comprehendere præsentia, & futura, veluti si ex constituto fuerit facta.

¶ Sed his non obstantibus, dicendum est Maioratus constitutionem, seu meliorationem fieri irreuocabilem, nedũ quoad tradita, sed etiã quoad illa, quæ tradita non fuerunt: quando eo animo traditio facta fuit, vt melioratio reuocabilis efficeretur. Quod probatur ex sequentibus.

¶ Primò quia cùm effectus Maioratus ex tertio, & quinto instituti pendeat ex bonis, quæ ipsius institutor tempore mortis suæ reliquerit, vt in d. l.17. & 23. Tauri dispositum est: & in illo, nedum 25
bona præsentia, sed etiam futura comprehendantur, ex eo consequitur leges Tauri, quę de irreuocabilitate Maioratus, seu meliorationis, ex traditione contingenti meminerunt, non ea mente id disposuisse: vt necessariò omnium rerum traditio facienda foret. Futura namque non poterant eo tempore tradi: ne igitur leges illæ, quoad hoc imperfectæ reddantur: consequens est, vt nõ de omnium rerũ traditione, sed de traditione rei, & rerũ in melioratione contentarum: non tamen omniũ, intelligenda sint, in hunc sensum, quòd si tradita fuerit vna ex rebus in melioratione contentis, eo animo, vt ea irreuocabilis efficiatur, sufficiat: similitérque idipsum dicendum sit, quando plures res traduntur ex his, quæ in melioratione continentur, quasi lex dicat meliorationem irreuocabilem effici, tam ex traditione rei, quàm ex traditione rerum in melioratione contentarum. Non enim dixerũt leges, quòd omnia tradenda essent: nec possibile est, ex his, quæ prædiximus, hunc intellectum admittere. Idq; apertiùs insinuat l. 44. Tauri, ibi. *La posseßion de la cosa, o cosas.*

¶ Nec dici poterit, eas leges solùm de traditione, quæ fit ex cõstituto, intelligi debere: prout dixit, quanuis dubius Tellius in d.l.17. Tauri. n. 15. Non enim lex, quæ de traditione meminit, censenda est, actus veros traditionis excludere, & solùm fictos admittere: nec etiam debet plus fictio. quàm veritas operari. l. filio, quem pater. cum similibus. ff. de liberis & posthum. Præsertim cùm etsi constitutum futura comprehẽdat, illud intelligendum sit non statim: sed considerato tempore acquisitionis, vt Scrib. quos sup. isto. ca. 7. num. citauimus, declarant. Ideóque intellectus iste ad illas leges necessariò reiiciẽdus est, & omnes alij, qui assignari solent in earum restrictionem.

¶ Præterea hoc etiam comprobatur ex eo, quia si benè consideretur, prædictæ leges non agũt principaliter de possessionis translatione: sed tantùm de Maioratus, seu meliorationis irreuocabilitate, quæ cùm in animo Maioratus institutoris, seu meliorantis cõsistat, adeò comprehẽditur, ex traditione possessionis vnius rei, sicut plurium: quãdo eo animo facta fuit, vt Maioratus, seu melioratio irreuocabilis efficiatur. Qua ratione & si lex indefinitè dicat rem, vel res esse tradẽdas: sufficit tamen traditio vnius, vel aliquarum rerum, vt quoad omnia irreuocabilitas causet: cùm ex hoc animus non reuocãdi quoad omnia comprehendatur. Quod probatur ex text. in l. restituta. in princ. qui ad id est mihi summè notab. ff. ad Trebel. ibi. *Vel totas, vel aliquas earum hac mẽte, vt vellet restituere.* Cùm enim: in omnibus legibus præcedentibus Iurisconsultus dixisset hæreditatem esse ab hærede grauato fideicommissario restituendã, vt valeat actiones hæreditarias proponere. Ex quibus verbis indefinitis à legibus prolatis, videbatur dicẽdum esse totam hæreditatem restituendam fore, Iurisconsultus volens hæc dubia decidere, subiungit, sufficere si restituat totas res hæreditarias, vel aliquas earum, ea mente, vt vellet
26 hæreditatem restituere. Quem tex. ad hoc notant glo. & Scrib. ibidem & in l. 3. in princ. ff. de acquir. possess. dicentes, quòd quando non agitur de possessionis apprehensione, sed de alterius iuris acquisitione, traditio facta de vna re operatur illius iuris acquisitionẽ, quoad alias: si eo animo facta fuit, vt illud ius quoad omnia acquireretur. Quod pari ratione in casu, de quo agimus, dicendum videtur: sicque hanc opin. secutus fuit Anto. Gometius in melioratione loquens in d.l.17. numer. 14. & in l. 23. Tauri, colum. fina. in fin.

¶ Quibus non obstant ea, quæ in contrarium ad-
27 ducta sunt: & primò, quòd verba indefinita apposita in l. vniuersaliter intelligenda sint: nam illud intelligendum est ad hoc, vt lex nunquam videatur loqui specialiter in certo genere personarum, sed genericè, & absolutè: prout si aliquid disponat indefinitè in vẽditore, habeat locum in omni homine, qui venditor sit: & si aliquid disponat in homicida, habeat locum in omni homine, qui fuerit homicida. Secùs autem quoad alia verba earundem legum, quæ non ad genericam earum dispositionem, sed ad dispositionis declarationem adiiciuntur. In illis namque nulla specialitas in l. inuenitur: sed ea ex mente, & verisimilitudine, atq; ciuili modo interpretanda sunt: prout optimè declarat Bartol. in d.l. si ex pluribus. ff. de lega. 2. n. 5. post Dynum in Rubr. de regul. iuris. libr. 6. Quod etiam Scrib. in l. constit. C. in fi. & in l. iura non in singulas. ff. de legib. communiter annotare solent. Ideoque non est cur in casu de quo agimus, excludatur ea dictorum verborum interpretatio, quæ ex mente dictarum legum, atque ex verisimilitudine, & aliarum legum interpretatione comprehenditur.

¶ Nec obstat litera d. l. 17. quæ hodie legitur in
28 noua legum Regni collectione, dũ in ea dicitur, *De la cosa y cosas*: non secundùm intellectum quem præposuimus, idem resultat, si dicatur, *La cosa y cosas*, ac si diceretur, *La cosa, o cosas*: præsertim cùm ex mente & verisimilitudine, & aliis coniecturis semper coniuncta, in disiunctam & disiuncta in coniunctam resolui debeat. l. sæpe cum similibus. ff. de verbo. signi. imò quanuis in l. 17. Tauri apposita fuerint verba illa, *De la cosa y cosas*: tamen in l. 44. Tauri in ead. noua collectione apposita fuerunt verba, *De la cosa, o cosas*, disiunctiuè, vt ex hoc comprehendatur, nihil quoad earum legum verum sensum inter hæc verba interesse.

¶ Similiter etiam non obstat illud, quod de possessionis translatione dicebamus: nam quanuis ex apprehensione possessionis vnius ex pluribus rebus non transferatur possessio aliarum, etiamsi animus apprehẽdendi possessionem omnium rerum interuenerit: illud tamen verum est, quando de possessionis apprehensione agitur: sed si nõ de possessionis apprehensione, sed de animi declaratione agatur, quoad irreuocabilitatem, vel alterius iuris declarationem communis resolutio est, quòd apprehensa possessione aliquarum rerum, eo animo vt illud ius acquiratur: nedum acquisitum esse censeatur in rebus apprehensis, sed etiam in aliis quę apprehensæ non fuerunt: quod probatur ex tex. in d.l. restituta. in princ. ff. ad Trebel. quod sic intelligunt atque declarant Dynus. in c. 1. 4. quæst. de reg. iur. libr. 6. Bartol. in d.l. restituta numer. 1. quem ibi Scrib. sequuntur Bartol. nu. 4. Alexand numer. 22. Iason. numer. 31. & communiter Scriben. in l. 3. in princ. ff. de acquir. possess.

¶ Vltimo etiam loco non obstat illud, quod ex 29
aduerso dicebatur, quòd, scilicet, ratio quare ex traditione possessionis in d.l. Tauri causatur irreuocabilitas Maioratus, seu meliorationis, est: quia ex traditione transfertur dominium: prout dixit Tellius in d.l.17. Tauri nume. 89. Ea namque decidendi ratio ad dictas leges proculdubiò falsa est: non enim in eis consideratur dominij translatio, sed animus non reuocãdi, qui ex traditione comprehenditur. Quod apertè insinuant dictæ ll. dum subiungunt, ex traditione scripturæ Maioratus, seu meliorationis causati eiusdem irreuocabilitatem. Constat namque ex traditione scripturæ dominium non transferri: sicut nec etiam transfertur ex Maioratu, seu melioratione ex causa onerosa factis, & tamen ex eo etiam irreuocabilitas causatur, nec ea lex in hoc aliquid noui introduceret, si eo pacto intelligenda esset: cùm id iure communi decisum esset, vt ibidem Tellius aduertit.

¶ Ex quibus primo loco infertur decisionem dictarum ll. in quantum de irreuocabilitate Maioratuum, seu meliorationum, quæ ex traditione causatur, disponunt: non solùm ad Maioratus, seu meliorationes, in quibus ex constituto possessio tradita fuit, vel res in qua Maioratus, seu melioratio consistebat, tradita est, extendẽdam esse: sed etiam ad illa, quæ absque rei certæ designatione, vel constituto facta fuerunt, in quibus bona futura comprehenduntur, & quorum valor tempore mortis institutoris, seu meliorantis cõsiderandus est: nam in hoc casu etiam ex traditione aliquarum rerum ex his, quæ in Maioratu, seu melioratione continentur, eo animo facta, vt quoad omnia reuocari non possit, causabitur irreuocabilitas, etiam quoad futura. Quod præsertim in melioratione iure Melioratus facta dicendum videtur, cuius natura indiuidua est.

¶ Comprehendetur autem animus non reuocandi, si in ea dispositione adiiciãtur hæc verba, quòd 30
scilicet traditio fit ad maiorem ipsius Maioratus, vel meliorationis firmitatem, vel ad hoc, vt reuocari non possit, vel alia similia. Quòd si his verbis, vel similibus non adiectis, ex tribus, vel quatuor rebus, quę in Maioratu, vel alienatione continentur, & in conspectu sunt, vna sola tradatur, nec aliquid exprimatur, ex quo animus non reuocandi comprehendi possit, existimarem quoad alia dispositionem reuocabilem esse. Nõ enim ex alia causa traditio aliarum rerum omissa fuisse censenda est: nisi, vt reuocari, quoad illas melioratio, seu Maioratus possit: quòd si tradatur omne illud,

quod eo tempore tradi potest, ex eo comprehenditur animus non reuocandi etiam quoad futura, cùm disponens fecerit omne illud, quòd sibi possibile fuit, ad Maioratus, seu melioratio nis irreuocabilitatem inducendam.

31 ¶ Ex eisdem etiam consequitur, quòd si ex constituto simpliciter, vel de bonis tam præsentibus, quàm futuris à Maioratus institutore, vel meliorante facto in Maioratus successorem, vel melioratum transferatur possessio, Maioratus, seu melioratio, non poterit reuocari, nedum quoad illa, quæ eo tempore possidebat, sed etiam quoad futura, adeò, vt etiamsi tempore acquisitionis bonorum futurorum, Maioratus institutor, seu meliorans possessionem interuerterint: nihilominùs Maioratus, seu melioratio irreuocabilis maneat: tam quoad præsentia, quàm quoad futura. Nã etsi verum sit, quòd is, qui se constituit, nomine alterius possidere in casibus, quibus constitutum futura etiam comprehendit, valeat tempore acquisitionis possessionem interuertere, & protestari se nolle acquirere eo animo, vt acquiratur possessio Maioratus successori, vel meliorato, vt dixit Bal. qui ad hoc solet communiter allegari: quanuis id ibi non dixerit in l. si quis argentum. §. sed etsi quidem. C. de donatio. nu. 1. Idem Bald. vbi id expresse dixit in l. actione. §. renũtiare. ff. pro socio. & in Rub. C. de contrahẽ. emptio. n. 22. 21. quæst. Cuma. n. 7. Alciatus. n. 17. in l. quod meo. ff. de acquir posses. Tiraquel. qui plura refert de iure constitut. 2. par. amplia. 32. n. 13. aduersus Salice. in l. 1. C. de contrahen emptio. colum. 1. qui contrariũ voluit: quem plures sequuntur. Illud tamen intelligendum est, quando de sola possessionis acquisitione agitur: secus autem quando de solo iure reuocandi tractatur: tunc namque cùm à principio melioratio, vel Maioratus institutio irreuocabilis effecta fuerit, non conceditur facultas Maioratus institutori, vel melioranti illam reuocãdi, quãuis ex postfacto possessionem interuertat. Quod ex superiùs adductis verum est: idque sequitur Anto. Gometius in d. l. 17. Tauri num. 12. cuius opinio sequenda est, reiecta opi. Tellij in ead. l. 17. Tauri n. 23. vbi pluribus se inuoluens, profitetur melioratione tertij, vel quinti, in qua ex constituto possessio tradita fuit, esse reuocabilem quoad futura ante eorum acquisitionem: in quo satis aduersatur his, quæ dixerat in ead. l num. 15.

¶ Ex eisdem etiam infertur, nõ rectè reprehensum
32 fuisse simpliciter Anto. Gometiũ in d. l. 17. n. 13. à Tellio ibidem. n. 23. in quantum dixit, quòd nedũ remanet melioratio irreuocabilis respectu bonorum præsentium, & futurorũ ex cõstituto: quando illud simpliciter, vel expresse respectu bonorũ præsentium, & futurorũ adiectum fuit: sed etiam quando appositũ fuit limitatè respectu bonorum præsentiũ. Potest namque eius opi. sustineri, quando eo animo constitutum respectu bonorum præsentium adiectum fuit, vt donatio irreuocabilis efficeretur: idque ex verbis meliorationis comprehenditur. Cùm enim constet id ea ratione factum fuisse, vt melioratio omninò irreuocabilis efficiatut, nihil interest, vtrũ possessio præsentium & futurorum, vel præsentium tantùm translata fuerit: cùm id nõ attineat ad reuocabilitatem, vel irreuocabilitatem meliorationis, vt superiùs ostẽsum est. Similiter etiam potest eius opinio sustineri: quando facta melioratione tertij, & quinti, res aliqua non taxatiuè, sed demonstratiuè pro ipsa melioratione assignata fuit: nã eo casu quanuis constitutum solùm respectu illius rei eo pacto assignatæ limitatè adiectum fuerit, nihilominùs tamen sequetur naturam meliorationis, super qua appositum est, quæ est apta tam præsentia, quàm futura comprehendere, atque non solùm operabitur irreuocabilitatem respectu illius rei, sed respectu omnium aliarum rerum, quæ sub ipsa melioratione cõtinentur. Extra hos autem casus opinio Tellij aduersus Gometium admittenda erit.

¶ Similiter etiam infertur ex eisdem non rectè perpendisse huius materiæ substantiam eundem Tellium in d. l. 17. Tauri. nu. 56. vbi inquit: in iuribus incorporalibus, vel aliis rebus, in quibus Maioratus institutor, vel meliorans non habet pos- 33
sessionem, non posse effici Maioratum, vel meliorationem irreuocabilem, nisi cessio interueniat: adeò vt neque ex precario, neque ex constituto, nec alio quouis traditionis genere in hoc casu maioratus, seu melioratio irreuocabilis effici valeat: quod probat ex eo, q; in iuribus incorporalibus, vel nominibus debitorũm nõ potest fieri traditio aliter quàm per cessionem, citatque ad id tex. in l. 3. ff. pro socio. vbi disponitur, quòd nomina debitorum acquisita ab vno ex sociis, non communicantur actione pro socio, nisi cedantur: tametsi omnia alia bona à sociis vniuersalibus acquisita, statim actione pro socio communicentur. l. 1. & 2. ff eod ti. Societas namque in hoc casu videtur esse
vice constituti. glo. vltima in l. 2. ff. pro socio. Tira 34
quel. de iure constit. par. 2. amplia 32. nu. 6. Quod constitutum à lege introductum ad iura incorporalia non extenditur: ex quibus rationibus reprehendit Tiraquellum de iur. constit. amplia. 34. n. 1. qui dixit, ex constituto transferri possessionẽ iurium incorporalium: ad quod ipse Tellius allegat Alciat. in l. fina. n. 78. C. de pact. dicentem: in iuribus incorporalibus: non acquiri ex constituto, quasi possessionem futurorum. Quod ipse etiam ex rationibus supradictis ad quasi possessionem iurium præsentium extendit.

¶ Hæc namque omnia exactius expẽdenda, atque 35
consideranda sunt: poterunt namque frequentissimè contingere. In primis autem duo casus clari præmittendi sunt, in quibus opi. Tellij proculdubiò reiicienda erit. Primus, quãdo Maioratus, seu melioratio constat ex rebus corporalibus & incorporalibus simul: prout propè semper contingere solet. Nam si in hoc casu constitutum genericè quoad omnia bona tam corporalia, quàm incorporalia proferatur: etsi incorporalib' vim traditionis non haberet: sufficit tamen, quòd in his, quæ corporalia sunt, vim traditionis obtineat, vt quoad omnia alia, Maioratus seu melioratio irreuocabilis efficiatur: cùm ex hoc animus non reuocandi, quoad omnia comprehendatur, vt superiùs ostensum est.

¶ Secundus, quando Maioratus, seu melioratio constat ex rebus incorporalibus tantùm: nam si ea bona eius qualitatis sint, vt constituens illa eo tempore quasi possideret, veluti iurisdictio, vel iura, & actiones, & seruitutes, quæ iam acquisita erant: dicẽdum erit earum rerum quasi possessionem transferri ex constituto, si posteà constitutarius nomine eius, cuius nomine se possidere constituit, illis vsus fuit: prout dixit Bar. qui sic est intelligendus in l. quod meo, in principio. n. 6. ff. de

acquir.

acquisi possessem quem sequuntur Rapha. Cuma numero 5. & Alex. nu. 12. ibidem & alij plures, quos refert Tiraquel. de iure constit. 2. part. amplia. 34. num. 1. cum sequentib. Qui sic intelligendus est, secundum quem intellectum non meretur reprehendi tametsi Tellius in d. l. 17. num. 56. illum indistinctè reprehendat.

36 ¶ Nec obstat. tex. in d. l. 3. ff. pro socio vbi nomina debitorum sociis non acquiruntur, sed in suo statu manent: quãuis societas habeatur, vt superiùs diximus, vice constituti. Nam ad illum tex. potest tripliciter responderi. Primò, quòd in ea lege non intemenit verum constitutum: ideoque non potest trahi eius legis dispositio ad casum de quo agimus, in quo verum constitutum interpositum fuit, ne duplex fictio circa idem interueniat: imò in casu illius legis, si socius se cõstitueret nomine alterius socij, nomina debitorum possidere: ipseq; nomine illius actiones proponeret, existimarẽ ex superiùs adductis, illud pro traditione accipiendũ esse: cùm nulla ratio diuersitatis inter nomina debitorũ, & cætera iura incorporalia, quoad hoc assignari posset. Secũdò, quia cùm in casu de quo agimus, nõ tam de possessionis traditione, quàm de iure non reuocandi agatur, & ex hoc constituto animus non reuocandi comprehendatur, consequẽs est, vt illud irreuocabilitatem Maioratus, seu meliorationis operari debeat. Tertiò, quia huiusmodi constitutum habet vim cessionis, vt statim dicemus.

37 ¶ His igitur duobus casibus tanquam certissimis præsuppositis, versabitur huius articuli difficultas circa alium tertium casum: quãdo scilicet iura incorporalia eius naturæ sunt, vt eorũ quasi possessio nõ sit apud constitutẽtriũ: prout exemplificant Bart nu. 6. Cuma. nu 5. & Alex. num. 23. in d. l. quod meo, seu quando quasi possessio erat penes constitutarium, ipse tamen post constitutum non fuit vsus illis iuribus nomine illius, cuius nomine se quasi possidere cõstituit. In quibus casibus secundum receptiores Scrib. sententias, quasi possessio ex constituto non transferturin hoc autem casu, in quo maior difficultas versatur, etiam di-
38 cendum erit, ex cõstituto Maioratum, seu melioratione irreuocabilem effici. Idque ex eo, quòd quanuis ex hoc constituto non censeatur translata quasi possessio, cùm tamen id in executionem ipsius Maioratus, seu meliorationis appositum
39 sit: vicẽ cessionis obtinere debeat: omne namque verbum quod apponitur in donatione iurium & actionum, quod effectũ atque perfectionẽ actus denotet, nec aliquid in posterum efficiendum relinquat, vicem cessionis habet: prout profitentur Bald. in l. 1. C. de actio. & oblig. nu. 18. & Salicetus in l. fin. C. quãdo Fiscus, vel priua. nu. 4. Constat autem nullum verbum inueniri posse, quod magis effectũ, atque perfectionẽ denotet: quàm constitutum post meliorationẽ interpositũ. Cùm enim ex illo traditio in rebus corporalibus comprehendatur: non mirũ censeri debet: si ex eo cessio etiam in incorporalibus deducatur. Quod expresse dixit Carolus Molineus in additionib. ad Deci. cons. 251. litera. F. vbi ex hoc reprehẽdit Deciũ in eod. cons. nu. 3. ex eo, quòd dixerit, quòd facta donatione iuriũ, & actionum cum clausula constituti poterit donans secundam donationem facere cum traditione. Et quòd secundus donatarius præferendus erit: quasi primo res donatæ traditæ non fuerint, vt enim Carol. Moli. inquit, ipse fallitur, ex eo, quod cõstitutum, in hac specie vicem cessionis obtineat. Sicque etiam Decium reprehendit Tiraq. de iur. const. parte 3. limit. 1. num. 9. & 10. Quæ opinio satis menti constituentis se iura & actiones nomine Maioratus successoris vel meliorati possidere, conuenire videtur: sed quanuis dubia foret, sufficient ad huius articuli resolutionem duo casus, quos tanquam absolutos superiùs præposuimus cũ rarò similes Maioratus, seu meliorationes fieri soleãt absque eo, quod sub vno illorum comprehendantur.

¶ His autem quæstionibus circa modum irreuocabilitatis qui ex traditione resultat expensis, supersit vt ad alios casus ex quibus Maioratus vel melioratio irreuocabilis effici potest vltra eos qui in dictis legibus continentur, pertranseamus. Non enim ex eo quòd in dictis legibus Tauri aliqui casus per viam exceptionis enumerentur, alij similes excluduntur, vt ex pluribus probat Telli. in d. l. 17. n. 91. post cæteros eius l. cõmentatores,

¶ In primis autem de pacto de non reuocando agendum erit, discutiendũque, vtrum ex eo Maioratus, seu melioratio irreuocabilis efficiatur. 40
Qua in re dicendum erit, ex huius clausulæ adiectione Maioratum irreuocabile effici: quod probatur ex text. in l. vbi ita donatur. ff. de dona. cau. mor. vbi disponitur, quòd donatio. causa mortis, quæ sui natura reuocabilis est, ex pacto de non reuocãdo irreuocabilis efficitur, vbi id communiter Scrib. annotare solent: quod potiori ratione in Maioratibus dicendũ est, in quibus ex actibus quibus voluntas & animus non reuocandi cõprehenditur, eorum irreuocabilitas causatur: à fortiori igitur idipsum dicendum erit, quando expresse Maioratus institutor promittit se nunquam Maioratũ reuocaturum: quod sic resoluunt in melioratione loquentes Telli. in d. l. 17. nu. 99. & Peralta in l. cùm pater. §. à filia. nume. 32. ff. de legat. 2. idq; probabile mihi videtur, prout etiam supra, lib 1. c. 12. n. 21. ostendimus.

¶ Cæterùm etsi hæc satis probabilia sint, pluries tamen in causis quæ circa ea contigerunt, vidimus magno conatu attentari ex hac clausula Maioratum non effici irreuocabilem ex sequentibus.

¶ Primò, quia quando aliquis facit donationem causa mortis, vel alium contractum sui natura reuocabilem, etiamsi promittat se illum non reuocaturũ, potest nihilominus illum reuocare: quod opinatur glos. in l. si alienam. §. Marcellus, verb. *Acceperit*. ff. de dona. caus. mort. & Bald. in l. cùm quis. ff. de cond. ob causam. ibi. Sed quid si dixi. Alex. in l. quæ dotis. ff. solu. matr. col. 3. in 6. fall. Ang. cons. 254. incipiẽ. Hæc quæstio multùm est mihi dubia col. 2. Corn. cons. 126. col. 2. lib. 1. vbi dixit hoc procedere, etiamsi in pacto de nõ contraueniendo iuramentum interuenerit: quia etiam iuramentum naturam contractus sortietur. Deci. cons. 475. nu. 17. Aym. cons. 51. versi. Non obstat dum tertio. lib. 1. pro quibus est text. in l. cum precario. ff. de preca. vbi Scrib. id notant.

¶ Secundò quia, quando contractus sui natura 41
reuocabilis est, clausula accessoria in eo apposita reuocabilis esse censetur. l. sub conditione. ff. de bono poss. contra tabul. l. in seruitutẽ §. sed & si quis. ff. de bon. liber. glos. in l. si patronus. verb. *Fauiana*. ff. si quid in frau. patr. Ias. qui plura refert in l. ex testam. nu. 1. & 2. C. de fideicom. idem Ias. in l. non dubium. C. de legib. nu. 56. Sic etiam dici
solet, quòd stipulatio apposita super contractu

Universidad de Deusto Biblioteca

reuocabili, est reuocabilis. l. stipulatio hoc modo concepta. vbi per Scrib ff. de verbor. oblig. l. cùm mota. vbi Ang. & Alex. Ias. & alij communiter notant. C. de transact.

¶ Tertiò, quia clausula de non reuocãdo assiduè
42 post dispositionis verba apponi solet, potiùs ad executionem, quàm ad substantiam dispositionis. Et clausulæ, quæ ad executionem contractus apponuntur, non solent eius substantiam alterare: text. in clem. 1. in fi. de præbend. Abb. in cap. cum nostris, in fi. de concess. præben. Cardin. consi. 25. in fin. Alex in l. quæ dotis. col. 4. ff. solut. matrim. Deci. consil. 2. num. 9. & consil. 205. nume. 18. D. Did. de Couarr. in Rub. de test. 2. part. nu. 12. versi. Tertia conclusio.

43 ¶ Quartò, quia clausula de non reuocando est consueta apponi à notariis, & tales clausulæ nihil operantur, nisi constet à contrahentibus ex professo appositas esse: Bartol. in l. 1. ff. de iure codic. Bald. in l. quoties. num. 1. C. de hæred. instit. Anto. in cap. cùm contingat. col. 7. versi. Quartus casus. in fi. de iure. iuran. & Abb. ibi. nu. 23. idem Abb. in cap. Quintauallis eod. tit. nu. 32. ad fin. Alex. cons. 141. nu. 2. lib. 1. Soc. cons. 250. ante fi. lib. 2. Goza. consil. 80. nu. 15 qui loquitur in clausula de non contraueniendo. Curt. Iun. consil. 101. nume. 11. Carol. Molin. in consuetu. Parisi. tit. 1. §. 10. q 13. idem in additio. ad Alex. consil. 28 lib. 2. D. Dida. de Couarru. in Rub. de testam. 2. parte. num. 14 & alibi sæpe Scrib.

44 ¶ Nec obstat text. in d. l. vbi ita donatur ff. de don. cau. mor. qui est præcipuum contrariæ opinionis fundamentum: nam ad illum respondetur dupliciter: primò, quòd ille text. nihil aliud disponit, nisi quòd donatio, quæ alias esset causa mortis, ex pacto de non reuocando, efficiatur donatio inter viuos, vt constat ex verbis eiusdem. l. ibi. *Perinde haberi debet, atque alia quæuis inter viuos donatio*: sed sic est, quòd si donatio inter viuos fiat per viam Maioratus, est reuocabilis vsque ad mortem: ex d. l. 44. Tauri: nisi traditio, vel alia in ea l. contenta interueniant: igitur consequens est, q̃ quãuis in hoc casu Maioratus transeat in donationem inter viuos, non ex eo irreuocabilis efficiatur.

¶ Secundò respondetur, quòd ex eo in d. l. vbi ita donatur ex pacto de non reuocando inducitur irreuocabilitas, quia donatio causa mortis trãsit in donationem inter viuos sed quando cõtractus de quo inter partes conuenit, non potest transire in aliam speciem cõtractus, clarum est, quòd ex pacto de non reuocãdo non efficitur irreuocabilis. l. cum precario. ff. de preca per quem text. Bartol. Paul & communiter Scrib. in d l. vbi ita donatur, id notãt. Sed in casu de quo agitur, Maioratus ex clausula de non reuocando non potest transire in aliam speciem contractus, semper enim remanet contractus Maioratus, etsi clausula de non reuocando apposita sit. Igitur cõstat nullo pacto ex ea clausula irreuocabilem fieri.

45 ¶ Sed quamuis ista vrgere videãtur: nihilominus dicendum erit, Maioratum ex prædicta clausula irreuocabilem reddi. Neque obstat primum fundamentum ex glos. in d l. fi alienam in §. Marcellus, & quæ ibi diximus: nam illa glos. si in pacto de non reuocando accipienda sit, loquitur apertè contra text. in d l. vbi ita donatur. atque idcirco cõmuniter reprobari solet, ficq; illam reprobant Oldra. Dyn. Alber. & Bart. ibi, & Ias. in l. quæ dotis. nume. 33. ff. solut. matrim. idem in l. non omnis num. 2. ff. si cert. petat. D. Didacus de Couarru. in rub. de test. 2 parte nume. 12. Guil. Bened. in cap. Rainutius, verbo, Testamentum. 4. nu 25. Carol. Ruin. in l. 1. §. nuntiatio. nume. 16. ff. de noui oper. nun. Soc. Iun. consil. 114. nu. 10. 13 & 15. lib. 3. Anto. Gabr. qui hanc dixit commun opin. lib. 2. com. opin. concl. 9. tit. de iur. iur. num. 2 & 7. Secundò, quia glo. in d. §. Marcellus. verb. *Acceperit*. non loquitur in pacto de non reuocando, imò in eo pacto glos. ibidem verbo, *Nullo casu*, inquit donationem causa mortis ex pacto de non reuocando irreuocabilem effici: ideoq; glo. in verb. *Acceperit*. in pacto de non contraueniendo, vel simili intelligenda est: quod pactum non alterat naturã contractus, nec illum de vno in alium transfundit, sed secundùm naturam ipsius contractus accipiendũ est: ficque intelligendum est quod dixit Bal. pro contraria etiam opinione citatus, in l. cùm quis. ff. de condict. ob causam, vbi quærit de quæstione, quid si dono post mortem meam, & promitto non contrauenire: an erit donatio inter viuos, & dicit quòd argui potest quòd sic, ex quo imposuit sibi donans necessitatem, contrarium tamen decidit Bald. ibi, ex eo quòd ista promissio adaptari debet ad naturam contractus, & non dicitur contrauenire qui vtitur natura contractus l. quæro. §. inter locatorem. ff. locat. quod dictum Bald. summè necessarium est ad huius materiæ intelligentiam, atque illud sic intellexerunt & declararunt Alex. in l quæ dotis. num. 11. ff. sol. matr. Guil. Bened. in d. cap. Rainutius. verb. testamentum. 4. nu. 27. Sicq; intelligenda sunt ea quæ dixerunt Corneus, Gozadi. Aymon. & alij quos pro contraria opinione citauimus, dicẽtes, quòd is qui promisit non contrauenire dispositioni reuocabili, etiam cum iuramento, possit nihilominùs illam reuocare: si enim id in pacto de non reuocando dixissent, loquerentur apertè contra text. in d. l. vbi ita donatur. & aduersus receptissimam omnium Scriben. sententiam: cùm etiam ex solo pacto de non reuocando, etiam absque iuramento ea donatio reuocari non posset. Quæ differentia inter promissionem de non reuocando, & de non contraueniendo, à Bal. in d. l. cùm quis, & aliis Scrib. qui illum sequuntur, palam deducitur: mihique vera & iuridica videtur. Is namque qui promittit donationem causa mortis non reuocare, necessariò illam in donationem inter viuos transfundit: non enim est dare donationem causa mortis, quæ reuocari non possit: ille autem qui promisit non contrauenire, non alium contractum facere videtur, sed ea donatione stante, illi non contrauenire promittit, nõ autem dicitur venire contra donationem causa mortis, qui illam reuocat, cùm id ex propria ipsius natura procedat.

¶ Ex quibus consequitur, nõ esse quoad hæc admittendam concordiam quam assignauit Decius in l. fi nu. 21. C. de pact. & in l. non omnis. nu. 11. ff. si cert. pet. & in consi. 305. nu 7. quòd scilicet si pactum de non contraueniendo donationi causa mortis, appositum sit in verbis substantialibus donationis, transeat ipsa donatio in donationem inter viuos: si verò appositũ sit in verbis executiuis, non. Quam concordiam secutus fuit. D. Dida. de Couarru in rubr. de testam. 2. parte. num. 12. & alij quos refert Anto. Gabr. lib. 2. comm. opin. tit. de iureiur. nume. 3. & 4. Nam cùm vt superiùs ostensum est, verba hæc secundùm naturam contractus intelligenda sint, nec ex illis alteretur, consequẽs est, nihil interesse, an in verbis dispositiuis, vel executiuis adiecta sint, eo præsertim, q̃ hęc differẽtia non rectè ad materiam de qua agimus, adaptetur.

47 ¶ Non obstat etiam secundum fundamentum, quòd quando contractus principalis est reuocabilis, omnes clausulæ accessoriæ reuocabiles etiam censentur: illud enim verum est, nisi clausula efficax sit ad transferẽdũ cõtractum in aliam speciem cõtractus irreuocabilis: tunc enim, cum contractus in quem primus transfusus est, irreuocabilis sit: per consequens & omnes clausulæ in eo appositæ: vt in d. l. vbi ita donatur, quod & Scrib. in l. cum precario. ff. de preca. notare solent.

48 ¶ Item illud quod dici solet, quòd clausula accessoria sequitur naturam dispositionis principalis, intelligendum est quando clausula est verè accessoria & dependens: secùs autem quando in dispositione apponitur clausula importans aliquid diuersum & separatum æquè principaliter, vt potest dici de clausula de qua agimus: tunc enim ea clausula non sequitur naturam principalis dispositionis, prout dixit Carol. Rui. consil. 151. nu. 9. ad fi. lib. 3. Deci. in cap. prudentiam §. si verò num. 2. de offic. delega. Anto. Gabr. lib. 6. commun. opin. tit. de clausulis, conclus. 10. n. 7.

49 ¶ Non obstat etiam tertium fundamentum, quòd dicta clausula de non reuocando ad exequtionem dispositionis apponi solet: quod attendendum non est ex text. in d Clem. 1. de præben. iunctis his, quæ in id Scrib. cumulare solent. Nam quanuis hæc genericè ab Scrib dici soleant, & huic quæst de qua agimus adaptari, vt constat ex his quæ tradit Deci. in d. l. nõ omnis. & in d. l. fi. & in cons. 505. & Illustris. D. Didac. de Couarr. in d. Rub. de testam. 2. parte. nu. 12. nõ tamen rectè hęc adaptatio fieri potest. Si enim quis fecit donationem causa mortis, & post verba depositiua ipsius donationis adiecerit, quam scilicet donationem promisit, non reuocare ex quacunque causa, non est dubium quin dictæ legi, vbi ita donatur, satisfactum esset: cùm non melius in alia donationis parte verba illa apponi possent. Non enim dicta l. vbi ita donatur, declarat locum vbi verba hæc apponenda sunt, sed solum considerat, vtrum donans voluerit illam donationem irreuocabilem esse: quod satis ex dictis verbis comprehenditur.

50 ¶ Quibus non obstat decisio text. in d. clem. 1. de præben. vbi verba apposita in clausulis executiuis attendenda non sunt, vt ex illis gratia augeatur, vel etiam eius natura alteretur: nam ille text. intelligendus est, quando in illis clausulis non disponitur principaliter illud, quod ex eis comprehendi prætenditur: sed solùm obiter atque incidenter & ad alium finem mẽtio fit de aliquo, quod non erat sub dispositione principali comprehensum, veluti si in gratia duorum beneficiorum alicui facta in clausulis executionis dicatur: ita tamen, quòd cura animarum non negligatur, ex hac clausula obiter atque incidenter apposita, non est augenda gratia vt ad beneficia curata extendatur. non enim res tanti præiudicij ex ea clausula inducenda est: sed si Romanus Pontifex post ipsius gratiæ cõcessionem non obiter, sed ex proposito dixisset, quam gratiam volumus effectum obtinere: & si ea beneficia curata sint, vel etiam si alterum eorum curam animarum annexam habeat, nulli dubium quin hæc clausula sufficeret in quacunque parte adiiciatur, ad hoc, vt id dispositum fuisse censeatur: quod probatur in duobus exemplis in d. clem. 1. Appositis: & ita declarat Cardin. ibid. num. 2. referens in id Paul. de Leazar. & Lauren. de Rodul. adiicienſque quòd ratio decidendi ad illam clem. est, quia intentio Papæ nõ tendebat ad illud, nec in eo fundabatur, alias autem secus foret: quod etiam ibi notant Ancharra. in 6. notab. & Imol. col. 5. & cæteri Scrib. & Feli. qui id optimè declarat in cap. licet. nu. 7. de offi. ordin. Item. ille text. loquitur in gratiis à Romano Pontifice concessis, in quibus de stylo curiæ solent plures clausulæ executioni adiici, etiam Papa inconsulto, nec solent concessiones ampliare: quod non tam facilè ad contractus trahendum erit, præsertimque ad casum de quo agimus: cùm hæc clausula nullo congruentiori loco, quàm post factam donationem apponi possit: cùm eius firmitatem, perpetuámque irreuocabilitatem contingat.

51 ¶ Similiter non obstat quartum fundamentum contrariæ opinionis, quòd hæc clausula de stylo tabellionum apponi soleat, atque ideò non operatus effectũ: id enim pluribus iuris principiis aduersatur: cùm notarius semper censeatur rogatus à partibus, vt clausulas cõsuetas apponat, easque de voluntate partium censeatur apponere l. quòd si nolit. §. quia assidua. ff. de ædili. edict. l fi. C. de fideius. idque Feli nu. 6. Deci. nu. 6. Ripa. n. 47. & cõmuniter Scrib. in c. cùm M. Ferrariẽsis de const. notare solent: & alij quos refert Ant. Gabr. lib. 6. com. opin. tit. de consuetudine, concl. 3. num. 1. & quanuis quando notarius absque partium speciali voluntate clausulas consuetas apposuit, de hoc dubitari soleat ab aliquibus, tamen de eo dubitari non potest, quando in præsentia partium cum his clausulis contractus lectus fuit: tunc namque sine dubio similes clausulæ suum effectum operantur: prout dixit Imol in l. filio præterito col. 4. ff. de iniusto rup. irritoque facto test. quem refert & sequitur Alexand. consil. 142. nu. 10. & 11. lib. 2. quod etiam Scrib superiùs citati senserunt, vt ex eorum verbis comprehenditur.

52 ¶ Non etiam obstant responsiones quæ ad d. l. vbi ita donatur, quæ est nostræ opinionis præcipuum fundamentum, assignantur, vt pro illa adduci non valeat. Prima enim responsio, quòd in illa l. solùm disponatur, quòd ex pacto de non reuocando donatio causa mortis transeat in donationem inter viuos: & quòd nihilominus Maioratus in donatione inter viuos instituta ex sui natura reuocari possit: & apparẽs sit, nõ tamẽ omninò astringit, siquidẽ effectus pacti de non reuocãdo est vt donatio causa mortis, quæ alias irreuocabilis foret, irreuocabilis fiat, vt d. l. comprehẽditur: qua ratione cùm donatio causa mortis sui natura reuocabilis ex hoc pacto irreuocabilis efficiatur, transit in donationem inter viuos cum eadem qualitate irreuocabilitatis: cùm irreuocabilitas cum donatione causa mortis incompatibilis sit, ex quo fit vt ex hoc pacto principaliter: causetur irreuocabilitas, & ex irreuocabilitate incidenter fiat transitus in donationem inter viuos, quod ex Bart. & com. Scrib. in d. l. vbi ita donatur, comprehenditur: cùm igitur ex hoc pacto principaliter dequatur, hoc solum sufficit, vt Maioratus irreuocabilis sit, & in hoc d. l. vbi ita donatur, nostræ opinioni fauet: si enim ex aliis actibus, qui irreuocabilitatem inducunt,

inducunt, Maioratus fit irreuocabilis, vt superiùs ostensum est, cõstat à fortiori idipsum dicendum ex verbis, ex quibus expressè animus non reuocandi comprehenditur.

¶ Non etiam obstabit secunda responsio, quòd
53 in d.l.vbi ita donatur. donatio in aliam speciem donationis transit: in casu autem de quo agimus, Maioratus in aliam speciem contractus non potest transire: nam si benè consideretur illud quod ex d.l.vbi ita donatur, deducere contẽdimus, est, quòd contractus reuocabilis ex pacto de non reuocando irreuocabilis fiat, quando irreuocabilitas cum illo contractu compatibilis est: sed quando contractus irreuocabilitatem non patitur, transit in aliam speciem contractus, cuius naturæ irreuocabilitas non repugnet. Ex quo infertur, quòd si quando irreuocabilitas non est compatibilis cum contractu de quo agitur ex pacto de non reuocando, contractus irreuocabilis efficitur, & transit in aliam speciem contractus, à fortiori id dicendum sit, quando contractus sui natura irreuocabilitatẽ admittit, vt tunc irreuocabilitatẽ operetur prout in Maioratu dici potest: non enim necessaria est vnius contractus in alium transfusio, nisi quando contractui qui gerit, irreuocabilitas repugnat, quod planè ex d.l. vbi ita donatur. & ex his quæ ibi Scrib. notant, comprehenditur: ex quibus hic articulus plenissimè expẽsus & resolutus manet: & hæc de primo casu irreuocabilitatis vltra eos qui in ll. Tauri continẽtur, dixisse sufficiat.

54 ¶ Secundus casus vltra eos qui in dictis ll. Tauri continentur, in quo Maioratus irreuocabilis efficitur, est quando in Regia facultate quæ ad institutionem Maioratus conceditur, expressè præcipitur, vt semel Maioratu instituto amplius reuocari non possit. Nam si huius facultatis virtute Maioratus in contractu instituatur, Maioratus irreuocabilis fiet: ex eo namque quòd Maioratus institutor huiusmodi facultate vsus fuit, constat eius voluntatis fuisse, vt Maioratus esset irreuocabilis: quod verum profitetur esse Pet. à Peralta in l. 3. §. qui fideicommissum. ff. de hære. institu. num. 119. cum seq. & quamuis ipse generaliter loquatur, dictum tamen eius ad Matoratum in contractu institutum restrigendum est: in Maioratu autem in testamento instituto contrarium dicendum erit: vt sup. isto. c. num. 20. resoluimus.

¶ Sed dubitari etiam solet, vtrum ex iuramento
55 in Maioratu appositio maioratus ipse irreuocabilis efficiatur: in qua quæstione tres casus diuersi ac separati considerandi sunt. Primus, quãdo iuramentum simpliciter fuit interpositum. Secundus, quando simul cum iuramento appositum fuit pactum de non reuocando. Tertius, quando iuramentum adiectum fuit pacto de ratum habendo, vel non contraueniendo.

56 ¶ In primo casu dicendum est, non obstante iuramento Maioratum reuocari posse: nam iuramentum contractui simpliciter appositum non mutat, nec alterat eius naturam, sed illam in omnibus sequitur. l. fi. C. de non num. pecu. l. sed etsi possessori. § item si iurauero. vbi Ias. num. 9. ff. de iureiur. l. eum qui. eod. tit. text. in c. quemadmodum. de iur. iur. & vtrobiq;. DD. l. adigere. §. fi. ff. de iure patro. l. si quis inquilinos. §. fi. ff. de lega. 1. l. fi. ff. qui satis dare cogan. l. iuris gentium. §. prætor ait. ff. de pactis. l. nõ dubium. C. de legibus. c. si diligenti. de foro compet. per quæ iura dicere solent. DD. quòd iuramentum appositum in contractu recipit omnes conditiones, subauditiones & limitationes, quæ veniunt ex natura cõtractus, quod dixit Oldra. consil. 95. col. fin. & consil 231. col. 1. Specul. tit. de arbitriis. versic. Arbitrator verò. Bald. in c. quæ in ecclesiarum. de consti. nu. 25. Corne. cons. 291. nume. 10. lib. 4. Decius in l. non omnis. num. 11. ff. si cert. pet. & in cons. 345. nu. 2. Grattus cons. 45. nu. 26. lib. 1. Anto Gab. qui plura refert, hánque opinionem asserit com. lib. 2. commu. opin. tit. de iureiurando, conclu. 10. nu. 1.

¶ In secundo casu quando iuramentum fuit adiectum pacto de non reuocando, sine dubio dicendum est Maioratum effici irreuocabilẽ, cùm hoc ex solo pacto absque iuramento etiam fiat, vt suprà resoluimus: in hoc autem iuramento interponendo semper præ oculis habeatur Pragmatica Regia, quę prohibet iuramenta cõtractibus alioqui validis interponi.

¶ In tertio casu, quando iuramentum pacto de ra 57
tum habendo, seu non contraueniendo adiectum fuit, dicendum videtur adhuc Maioratũ reuocari posse: cum enim ex illo pacto sine iuramento nõ inducatur irreuocabilitas, cõsequens est, vt idem iuramento adiecto dicendum sit, cùm iuramentũ secundum naturam contractus accipiẽdum sit, & ex propria natura Maioratus reuocari possit, nec ex prædictis verbis eius irreuocabilitas causetur: vt supra isto. c. nu. 46. ostensum est: quod expressè Corn. & alij quos ibi citauimus fatentur.

¶ Contrariam autem opinionem, imo quòd iuramentum adiectum pacto de non contraueniendo facit donationem causa mortis irreuocabilem tenuerunt plures quos copiosè refert Anto. Gab. lib. 2. com. opin tit. de iureiur. conclu. 10 num. 11. quod admitti poterit, quando adeò enixè iuramentum de nõ contraueniendo appositum fuit, vt etiam reuocationem pręcisè cõprehendere videatur: secus autem quando iuramentum aliũ sensum admittere potest, & secundùm naturam contractus intelligi: tũc enim ea quę prædiximus, obseruanda erunt.

¶ Vltra hos autẽ casus, alios adiicere solent Commentatores in tit. l. 17. Taur. quibus melioratio reuocari potest: veluti cùm facta fuit causa studij, vel in titulum patrimonij: sed cum hæc ad Hispanorum Primogenia adaptari non possint, ea cõsultò omittimus.

¶ Cæterùm dubitari solet, vtrum Maioratus in- 58
stitutio quæ ex prædictis clausulis irreuocabilis fit, ad eam irreuocabilitatem consequendam requirat acceptationem primi successoris in eo vocati, vel etiam ante acceptationem reuocari non possit. in qua quæst. prima facie dicendum videtur huiusmodi maioratus institutionem etiam ante acceptationem reuocari non posse: nam etsi in omnibus donationibus iure communi acceptatio necessaria esset, vt in l. absenti. ff. de donatio in l. si ego. ff. de nego gestis. l. 4. tit. 4. part. 5. ibi. *La tercera quando son presentes en el lugar el que da y el que recibe la donacion. La quarta quando aquel que quiere hazer la donaciõ, es en otra tierra: ca entõces no la puede hazer sino por carta, o por mensagero*: quod adeò verum est, vt id etiã in donat. facta piæ causę procedat glos. com. recepta in l. illud. C. de sacros. Eccl. Ias. in l. qui Romæ. §. Flauius. n. 4 ff. de verb. obli. Dec. in l. contractus nu. 16. ff. de reg. iur. & sic cons. 226. nu. 7. Curti. Iun. cons. 120. nu. 2. Grattus consil.

cõs 25. n. 37. 1. parte, Ruinus qui hanc dixit cõmu. consi 13. n 10. li. 4. & consi. 67. n. 14. eod. li. & alibi
59 sæpe Scrib. Hodie autem de iure Regio aliter videtur dicẽdũ, ex l. 3. tit. *de las excepciones*. li. 3. ordi. quæ hodie est l. 2. ti. 16. li. 5. in noua. ll. Reg. collectio. cuius hęc sunt verba *Pareściendo que vno se quiso obligar a otro por promissión, o por algun contrato, o en otra manera sea tenudo de cũplir aquello a que se obligo: y no pueda poner excepción que no fue hecha estipulacion, que quiere dezir prometimiento con cierta solenidad de derecho, o que fue hecho el cõtrato o obligacion entre ausentes*. Sicque ex ea lege iam hodie in donatione acceptationem non esse necessariam censuerunt. Rode. Xua. in l. quoniam in prioribus. in declaratione ad l. Regni. 8. q. principali. n. 7. & Anto. Gome. variarum resolut. tomo. 2. c. 4. n. 3. ad fi. versi. Imò quod magis est. & eodem tomo. c. 11. n. 18. in fi. Didac' Perez in gl. l. 3. ti. 8. li. 3. ord. Petr' Dueñas regu. 119. limit. 1. versi Contrariãopi. qui in casu simili opinionẽ hanc probare videtur.

60 ¶ Sed verius est, ea lege non obstante, adhuc acceptationẽ in donatione necessariam esse: quod pluribus rationibus probatur. Primò, quia ea lex quę de stipulationibus & aliis cõtractibus loquitur, ad donationem extendenda non est, quæ propriè loquẽdo, non est cõtractus: gl. ord. ab Scrib. cõmu.
61 secuta in Auth. Sacramenta pube. C. si aduer. vẽdi. quãuis largè & impropriè donatio cõtractus dici possit, vt probatur ex l. si donationis. C. ꝙ met. cau quapropter in corpore iurisvbi tituli seruato ordine materiarum apponuntur, titulus de donationibus non apponitur inter titulos, nec libros contractuum, vt patet ex libris Digestor. & C. & Institutionum. Cùm igitur donatio nõ sit propriè contractus, cõsequens est, vt d.l quæ correctoria est, loquens de contractu & stipulatione, ad donationẽ non extendatur, etiamsi in donatione eadẽ, vel maior ratio concurreret: prout non concurrit: text. in l. si verò. §. de viro ff. sol. matr. glo. in Auth.
62 quas actiones. C. de sacros. Eccles. cum simil. imò cùm id in donatione immutatum non sit, iura antiqua in illa obseruãda erunt. l. sancimus. C. de testam. l. præcipimus. C. de appella. Secundò, quia etiamsi d.l. ex eius generalitate ad donationẽ extendenda foret, adhuc nõ obstat, quia illud disponit cum ea modificatione, scilicet, *Pareściendo que vno se quiso obligar a otro*. Quod in casu de quo agimus non concurrit: donans namque non est eius intẽtionis, vt velit donare, vel obligari, antequàm donatarius de ipsa donatione certior factus eam acceptet: text. est in l. qui absenti. ff. de acquir. poss. cuius verba sunt. *Qui absenti seruo scribit, vt in libertate moretur non eam mẽtẽ habet, vt statim velit serui possessionem dimittere, sed magis destinationem suam in id tempus conferre, quo seruus certior factus fuerit*. facit text. in l. si pater filio. ff. de manu. vindi. cùm igitur non eam mẽtẽ habeat donator, vt statim velit obligari, sed demum secuta sciẽtia & acceptatione donatarij: consequens est vt anteà possit donationem reuocare: prout Alex. in d.l. qui absenti. & commu. Scrib. aduertunt. Tertiò, quia etiãsi dicamus dictam legem reiecisse solennitatem stipulationis, & deduxisse rem ad æquitatem Canonicã, qua ex pacto nudo actio exoriebatur, adhuc non potest dici eam l. acceptationem exclusisse, cùm etiam de iure Canonico acceptatio necessaria sit, & ante illam donans obligatus non remaneat, secundum magis commu. Scrib. sententiam in ca. 1. &2. de pact. & in Rub. C. eod. & in Rub. ff. deverb. obli. pro qua est tex. in c. 1. de concesio prębẽ li. 6. Quartò, quia etiãsi de iure ciuili donatio ex solo pacto nudo fieri posset. l. si quis argẽtũ §. fi. C. de donatio, nihilominùs tamen acceptatio necessaria erat, nec aliter irreuocabilis efficiebatur: igitur ea lex quæ rem istam ad pactum nudum reduxit, non censetur etiam tollere in donatione æcceptationem. Quintò, quia dicta lex solùm voluit tollere solennitatem stipulationis, & mutui, & alias solennitates, quæ à iure ciuili requirebantur ad contractuum validitatẽ non autem voluit tollere ea, quæ à iure ciuili ad substantiam ipsorum contractuum & obligationum requirebantur: in donatione namque iure cõmuni requirebatur, ꝙ fieret præsenti l. absenti. ff. de don item ꝙ si absenti fieret, nuntius interueniret. gl. ordi. in l. nec ambigi. in glo. 1. C. de don. Et quòd nuntius esset ad id specialiter deputatus glos. in d. l. nec ambigi. quam commu. sequuntur Scrib. vt testatur Roma cons. 295. n. 1. Hyppol. in l. si quis nec quæstio. n. 69. ff. de quæstio. Guido Papæ. q. 222. nu. 2. quæ omnia & alia plura solennitatem respiciẽtia, ex d l. ord. reiiciuntur: vt cõstat ex eius verbis, ibi. *No puede poner excepcion que no fue hecha estipulacõ, que quiere dezir prometimiento con cierta solenidad de derecho, o que fue hecho el cõtrato o obligatiõ entre ausentes*. Sed acceptatio donationis est de ipsius substantia, & perfectione: text. in d. l. absenti. ff. de dõ. & in l. qui absenti. ff. de acq. posses. & in c. 1. de concess. præb. li. 6. nõ enim dicitur pactum etiã nudũ, nisi duorum consensus concurrat. l. Labeo. ff. de verb. signi. l. si ego. ff. de neg. gest. l. lecta. ff. si cert. pet. l. ædiles. ff. de ædili. edi. Nec etiã ex eo oritur naturalis obligatio. l. cõsensu. cum seq. ff. de actio. & oblig. igitur constat nõ fuisse ab illa. l. Sublatã.

¶ Præterea idipsum probatur ex eo, ꝙ si statuto 63
caueatur aduersùs ius commune, ꝙ alteri per alterũ adquiri possit obligatio: illud intelligendũ est interueniente absentis acceptatione, vt dixit Paul. vbi id pluribus comprobat cõs. 171. n. 5. li. 2. Alex. cons. 126. n. 11. li. 5. Curt. Iuni. consi. 120. n. 2. cuius ratio est, ꝙ statutum illud plura operari potest absque eo, ꝙ acceptationem excludat: prout Paul. exemplificat: sufficit autem ꝙ statutum aliquid operetur vltra ius commune: in cæteris verò restringendum est, vt minùs illud corrigat, quàm sit possibile. l. si quãdo. cum simil. C. de inoffic. testa. Ex quibus & aliis hanc opinionem veriorem profitetur Gre. Lop. in l. 4. ti. 4. par. 5. in verb. *Grã pró*. Illustris. D. Didac. de Couarru lib. 1. variarum resolu. c. 4. n. 12. & 13. Auendanius in c. Prętorum. 2. parte. c. 19. n. 11. idque verum mihi videtur.

¶ Quod adeò verum est, quòd etiamsi clausula 64
constituti, vel reseruatio vsusfructus in Maioratu interueniat, reuocari possit, si acceptatum nõ fuerit: clausula namque cõstituti, vel reseruatio vsusfructus nihil operantur, nisi à parte in cuius fauorem appositæ fuerũt, acceptatæ sint. l. quod meo. §. si furioso. ff. de acqui. poss. l. si seruus cõmunis. §. 1. & l. quemadmodũ. eo ti l. si ego. ff. de neg. gest. Iacob. Butri in l quædam mulier. ff. de rei vendi. Soci. in l. 1. § si iusserim nume. 11. ff. de acqui. poss. & in consil. 153. numer. 2. libr. 6. Alexand. in d l. quòd meo. in princ. nume 18. Deci. in l. cõtractus. num. 15. ff. de regu. iur. idem Deci. cons. 226. n. 9. vbi Carol' Molin. in addi. litera. f. plura cumulat. Rube. cons. 117. numer. 1. Tiraquel. qui plura refert

fert de iure constitu. 30. limit. nu. 1. & 5. cũ seq. Chassa. consil. 7. num. 40. Grattus consi. 36. nu. 31. libr. 1. Bertran. consil. 116. numer. 15. lib. 2. Ruin. consil. 121. n. 3. lib. 1. Curti. Iuni. cons. 120. num. 3. Roland. à Valle consil. 19. numer. 7. & alibi sæpe Scribentes.

¶ Quod etiam in Maioratu cui pactum de non reuocando adiectum est, procedit: ante acceptationem enim reuocari poterit. Nam hoc etiam pactum necessariò acceptandum est, vt probatur ex his quæ paulò antè circa constitutum & vsusfructus reseruationem cumulauimus: si enim Maioratus ex dictis clausulis irreuocabilis non efficitur ante acceptationem, pari ratione id in pacto de non reuocando dicendum erit, cùm non magis ex vna clausula, quàm ex alia Maioratus fiat reuocabilis: quod probatur euidentissimè. Nam donatio quæ alias erat irreuocabilis, ex dicto pacto transit in donationem inter viuos irreuocabiliter ex d. l. vbi ita donatur, sed donatio inter viuos quantumcunque irreuocabilis sit, potest ante acceptationem reuocari, vt iam ostensum est: igitur constat idem dicendum in Maioratu cui prędicta clausula appositа est, quæ opin. mihi vera videtur, tametsi contrariam probauerit Gregor. Lop. in l. 4. ti. 4. par. 4. verb. *No lo puede hazer.*

¶ Idipsum etiam in maioratu, cui iuramentum simpliciter adiectum fuit: dicendũ erit: cùm enim ex maioratus natura ante acceptationem reuocabilis sit etiam cum clausula de non reuocando, consequens est, vt iuramentum eum irreuocabilem ante acceptationem non faciat, sed eius naturam sequatur: intelligendúmque sit si maioratus institutio acceptata fuerit: prout contractus principalis accipitur, vt supra isto c. numer. 55. latius ostendimus: quibus adiiciendum est, quòd iuramentum appositum in actu libello, eum necessarium non facit, vt dixit Bald. in l. 1. numer. 67. C. de sacrof. Eccles. Imol. in c. cùm contingat. col. 4. de iur. iur. Corne. cons. 241. lib. 4. num. 10. Grattus consil. 45. num. 26. libr. 1. & ideò actus qui de sui natura est reuocabilis, non efficitur irreuocabilis iuramento accedente. gloss. communiter approbata in c. fi. de procur. li. 6. verbo. *Reuocatus.* tametsi contrariam sententiam quoad hęc elegerit Greg. Lop. in d. l. 4. tit. 4. par. 5. verb. *No lo puede hazer.* Quæ sequenda non est.

65 ¶ Nec obstat quod dixit glos. in c. quotiẽs cordis oculus verb. *Et per te.* 1. quæst. 7. quòd interueniente iuramento, potest alteri per alterum stipulari: quam sequuntur commu. Scrib. in l. stipulatio ista. §. alteri. ff. de verbo. obligat. Rolandus à Valle, qui plura refert consil. 19. num. 29. cũ seq. li. 1. Nam non acquiritur actio ex ea stipulatione irreuocabiliter, nisi is cui à tertio stipulatio recepta fuit, id acceptauerit, seu ratum habuerit: vt in statuto diximus sup. isto c. nu. 63. comprobaturq; ex eo, quòd quãuis etiam fauore piæ causæ alteri per alterum stipulari possit, vt ex pluribus probat Iason. in d. §. alteri. numer. 6. tamen in donatione facta Ecclesiæ & piæ causæ acceptatio necessaria est, prout sup. isto. c. n. 58. latiùs ostẽdim'.

66 ¶ Quæ omnia non solùm in iuramento simpliciter appositо vera sunt, sed etiã quando cum clausula de non reuocando, seu non contraueniendo adiectum est. Maioratus namque etiam cum hoc pacto institutus non obstante iuramento reuocari potest: cùm enim Maioratus cum pacto de non reuocando institutus ante acceptationem reuocari possit, consequens est vt iuramentum in eo interpositum eius naturam nõ mutet, sed etiam acceptationem requirat, & ante eam actus etiam iuramento interueniẽte factus reuocari possit: quod vltra ea quæ iam dicta sunt probatur ex eo, quod dixit Abb. per text. ibi in c. sicut. el tercero. nu. 5. post Anton. ibi. de iur. iurand. vbi elegãter inquit, quòd per iuramentum, vel pactum nullus obligatur, nisi consentiat ille, cui fit iuramentum: quo in loco etiam subiicit, quòd quando quis iurat principaliter in fauorem alicuius absentis, primaria obligatio dirigitur in Deum: tamen si pars non curat de implemento, nec etiam Deus, & quòd hoc respectu requiritur consensus absentis: idipsum etiam probat text. in Clem. 1. de iur. iurand. ibi. *Nomine recipientis.* Per quem tex. notant Cardi. & Ancha. ibi, quod iuramentum illud quod Imperator præstat, præstandum est coram Deo, & beato Petro, & alio recipiẽte nomine Ecclesię: idem probat text. in c. tibi domino. 63. dist. ibi. *Tibi domino Ioanni Papæ ego Rex Ottho promittere & iurare facio,* quæ omnia comprobantur ex eo, quod dixit Archidia. in c. quacunque arte verborum. 22. q. 5. in fi. vbi subiungit hæc verba. Nota tamen quòd nemo per iuramẽtum, vel pactum proprium obligatur, nisi consentiat ille cui fit pactum, vel iuramentum, & ex eo etiam quod dixit Deci. consil. 432. nume. 25. & 26. vbi loquens in donatione iurata, inquit posse reuocari ante acceptationem: & ex his quæ dixit Fortu. Garsi. in c. 1. de pact. nume. 23. & ex text. in l. non erit. §. ff. de iur. iuran. vbi Iason numer. 1. & 10. post alios inquit, quòd delatio iuramenti potest reuocari ante partis acceptationem: quibus addenda sunt plura quę congerit Iason de confessione acceptãda, in l. error, C. de iuris & facti igno. numer. 3. & Feli. in c. si cautio. n. 22. de fid. instr. qui etiam multa cõgerit in proposito.

¶ Quæ omnia in Maioratibus potiori ratione procedunt, in quibus plura grauamina inijungi solẽt, vocatis ad eorum successionem, ad quæ implẽda ipsi etiam astringuntur, ex quo Maioratus censeri debent donationes ob causam & cõtractus vltrò, citróque obligatorij & respectiui: prout ex illis euidẽtissimè apparet, & sup. lib. 2. c. 8. latiùs ostendimus. In contractibus autem huiusmodi absolutissimum est, absque vtriusque partis consensu nihil perfectum effici posse. l. cõtractus. C. de fide instr. per quem dixit ibi Cynus colum. 2. non esse absolutum contractum, nisi cùm vtraque pars asseuerat: sibi placere: cui Bart. Bald. Salic. & cęteri Scrib. ibi adstipulantur. text. in §. in his institu. de empt. & vend. l. consensu. ff. de actio. & oblig. l. 1. ti. 11. par. 5. l. 54. & 91. & 93. & 105. tit. 18. par. 3. idque comprehenditur ex decis. l. 17. Taur. ibi. *A la persona a quien la hiziere, o a quien su poder huuiere.* & l. 44. Tauriibi. *A la persona en quien lo hiziere, o a quien su poder huuiere.* quæ hodie sunt. l. 1. tit. 6. libr. 5. & l. 4. tit. 7. cod. lib. in nouis ordin. Ex quibus legibus constat requiri acceptationem meliorati, vel vocati ad Maioratus successionem, vel procuratorum illorum, vt melioratio, vel Maioratus institutio irreuocabilis efficiatur.

¶ Sed dubitari solet, vtrum Maioratus per viam contractus, seu donationis in fauorem absentis cum clausula constituti, vel similibus institutus, quem Notarius nomine absentis acceptauit, reuocari

uocari valeat ante absentis ratihabitionem vel acceptationem.

67 ¶ Qua in re in primis præmittendum est, ex hac Notarij, vel tabellionis acceptatione acquiri vocato ad Maioratus successionem etiam absenti vtilẽ actionem ad ipsius Maioratus successionem, sine cessione etiam ante ratihabitionem, glos. ordin. in l. 2. verb. Publicum ff. rem pupil. saluam fore. vbi Bartol. numer. 3. & Alexand. in addition. ad illum. glos. in l. non aliter. verb. *Seruo publico.* ff. de adoptio. vbi communiter Scribent. id notant. Tiraquel. qui omnes idipsum opinantes copiosissimè recensuit, de iure cõstitut. 3. parte, limita. 30. numer. 23. Ruinus consi. 119. numer. 7. libr. 1. Boerius decisio. 172. numer. 5. decisio. Pedemõta. 33. nume. 4. vbi hanc communem opinionem appellat Molineus consil. 60. numer. 9. & 10. Gozadi. consil. 87 numer. 14. Parisi. consi. 82. nume. 1. & 2. lib. 1. Sylua consil. 22. numer 2. Neuiza consil. 35. numer. 22. Ioan. de Amicis consil. 126. numer. 5. Portius consil. 175. numer. 25. Rolandus à Valle consil. 19. numer. 17. vbi eam opinionem post superiùs citatos communẽ esse profitetur plura ad idem adducens: eáque opinio proculdubiò vera atque communis est, aduersus opinionem multorum, quos sigillatim enumerat dicta decisio. Pedemonta. 33. numer. 2.

¶ Hoc autem præsuppositо dubium in hoc versabitur, vtrum scilicet hæc vtilis actio absenti reuocabiliter, aut irreuocabiliter ante eius ratihabitionem acquiratur. In quo dubio plures censuerunt eam actionem vtilem irreuocabiliter in absentem ex acceptatione Notarij transferri, quos sigillatim recensuit omnium latissimè Tiraquel. de iure constitut. 3. parte, limita. 30. n. 49. & 66. Idque etiã sequutus fuit illustrissimi. D. Didacus de Couarruuias in Rubri. de testam. 3. parte, n. 13. fin. verb. Idem resoluit. li. 1. c. 14. n. 11. cum sequẽtibus. Andr. ab Exea in Rub. de pactis. n. 185. & Carolus Molineus in addition. ad Alexand. cons. 204. li. 7. eamque opinionem communem esse profitentur Gozadi. cons. 87. circa finẽ. Iulius Clarus li. 4. sent. §. donatio. q. 13. vers. Primo ergo casu. Rolã. Valle. qui latissimè id prosequitur consi. 19 n. 16. cum seq.

69 ¶ Contrariam autem opinionem, imò quòd in hoc casu vtilis actio reuocabiliter, non autem irreuocabiliter trãsferatur, & per consequens, quòd ea donatio possit ante absentis ratihabitionem reuocari, veriorem esse profitetur Alberi. in l. nec ei. §. eorum. ff. de adoptio. referens ad id Andream de Pisis, & Guillelm. de Cugno, & alios: idipsum etiam dixit Bald. ibidem Paul. Castren. cons. 195. incipien. Visis his. nume. 2. & 3. libr. 2. Decius in l. certi condictio. §. si numos. numer. 2. ff. si certum petatur. & in l. quo tutela. §. nec pacisçendo. nu. 3. ff. de reg. iur. Idem Decius in l. 1. numer. 22. C. de pactis, & in l. contractus. numer. 18. ff. de reg. iur. & consil. 247. numer. 5. & consil. 432. num. 26. Alciauts Patergon. libr. 3. capit. 13. Curtius Iunior consil. 55. numer. 8. Grattus consi. 25. num. 37. li. 1. Parisius consil. 12. numer. 110. cum sequen. lib. 2. Chassaneus consil. 7. numer. 41. & consil. 59. n. 18. Rubeus in repetitio. l. non solùm. §. morte. nu. 9. ff. de noui oper. nuntia. & consil. 132. numer. 2. Alcia. qui hanc opinionem communem esse profitetur in c. cùm contingat. num. 111. cum sequen. de iure iurand. Idem Alcia. in l. 2. §. ex his. num. 13. ff. de verbo. oblig. Carol. Ruinus. consi. 119. nu. 8. lib. 1. & alibi sæpè Scrib.

¶ Quod in Hispanorum Primogeniis potiori ratione dici poterit, quæ non merè donationes, sed potiùs ob causam censenda sunt, & in quibus vocatus ad Maioratus successionem ad plures eriam leges & cõditiones obseruandas astringitur, quæ non modicum grauamẽ afferre solent. Esset nãq; absurdissimum vocatum ad Maioratus successionem ad tot vincula & grauamina absq; eius acceptatione astringere. Non enim est lex quæ eam potestatem Notario tribuat, vt valeat absentem absque eius ratihabitione ad aliquid efficiendum astringere.

¶ Imo pluribus placuit, opinionem dicentium, ex Notarij acceptatione acquiri vtilem actionem si- 70
ne cessione, intelligendam esse in iudicialibus stipulationibus, nec ad extraiudiciales extendi posse: idque apertè comprehenditur ex his quæ dixerunt Guido de Suza & Cynus in l. non aliter, ff. de adoptio. vbi Baldus colum. 1. idipsum opinatur: idem Baldus in l. nec ei. §. satisdatio. colum. 1. in fine. ff. de adoptio. Iacob. Butri. in l. 1. ff. de his qui sunt sui, vel alien. iur. Innocẽ. in c. dudum. de conuersio. coniuga. Aretinus in l. Pantonius col. 5. ad medium. ff. de acquirend. hæred. Angel. in § ser ui autem. colum. 1. institu. de iure perso. Angel. cons. 73. incipi. in statuto. colũ. fina. Quę opinio etsi iure communi considerato dubia sit, ex his quæ opinati fuerunt. Bartol. in l. 2 ff. rem pupil saluam fore, & plures alij quos nominatim recensuit Tiraquel. de iure constitu. 3. parte, limita 30. num. 49. Hodie tamen approbari videtur ex l. 7. tit. 11. 71
parti. 5. ibi. *E aun dezimos, que los juzgadores y escriuanos de concejo que escriuen cõ ellos pueden recebir promission en nombre de otro, esto seria si la recibiessen en nombre de algun huersano, prometiendole el guardador que lealmente guardasse a la persona del huersano, e a sus bienes, o si la recibiessen en juyzio de la vna parte en nombre del otro sobre algun pleyto.* Quæ lex in hoc visa fuit sequi opinionem dicentium, ex stipulatione Notarij non acquiri actionem vtilem sine cessione, nisi in iudicialibus, seu fauore pupillorum: quam opinionem plures secuti fuerunt, quos refert Tiraquel. d. limita 30. n. 17. & n. 30. cum seq. Idque probabile videtur, tametsi Greg. in d. l. 7. partitarum, verb. *Semejante.* dixerit illam legem intelligendam esse, nisi Notarius tanquam persona publica stipulatus fuerit: quia eo casu poterit indistinctè etiam in extraiudicialibus stipulari: is namque intellectus diuinatorius est, & etiã parui momenti, cùm Notarius semper tanquam publica persona stipulari censendus sit, vt resoluit Bal. in d. l nec ei. §. satisdatio.

¶ Vtcunque autem in hoc dicendum sit, prædicta tamen opinio, quòd scilicet ex stipulatione Notarij acquiratur actio vtilis sine cessione reuocabiliter, non autem irreuocabiliter, adeò vera est: vt non solùm procedat respectu ipsius donatarij, sed etiam respectu donantis, seu Maioratum instituentis. Idcircoque non solùm vocatus ad Maioratum, sed etiam Maioratus institutor Maioratum ante eius ratihabitionem reuocare poterit. Nõ enim debet effectus contractus claudicare. l. Iulianus. §. si quis à colludente. ff. de actio. empti. & vẽd. claudicaret autẽ, si Maiorat' institutor altri effectus esset, vocat' tamẽ ad ipsi' Maioratus successionẽ omni obligatione solutus foret: perindeque necessariò

necessariò dicendum est, reuocandi facultatē tam Maioratus institutori, quàm successori præstandamesse, prout Scriben. paulò antè citati non obscurè censuerunt.

72 ¶ Ex quibus reiicienda est opinio quædam, quam probare videtur Carol. Ruinus consil. 119. nu. 8. lib. 1. & consil. 126. n. 10. & cons. 172. nu. 16. eod. li. & cōsi. 47. n. 4. li. 5. vbi sentit acquiri donationem reuocabiliter respectu donatarij in hunc sensum, q; donatarius si vult, etiam post Notarij acceptationem poterit donationem repudiare: nō tamen dicit, q; donans possit interim donationem reuocare. Quod etiam expressiùs dixit Tiraquel. de constit. 3. parte. limita. 30. n. 64. 65. & 66. Rolan. Valle. d. cons. 19. Hęc namque omnia iuris principiis cōsideratis subsistere non possunt.

¶ Ex eisdem etiam cessant plura dubia, quæ à Doctoribus frequentissimè tractari solent: vtrum scilicet post Notarij acceptationē & ante absentis ratihabitionem possit donatio reuocari, rem primò donatam alteri donando. De quibus per Paul. Castren. consi. 195. n. 3 lib. 2. & Deciū cons. 226. n. 8. Cagnolum in l. fina n. 272. C. de pactis, & alios quos refert Iulius Clarus libr. 4. receptarum senten. §. donat. verfic. Aut verò, vbi ipse in huius quæstionis resolutione multùm insudauit. Nam cùm ex supradictis constet donantem posse reuocare donationem, etiam post Notarij acceptationem ante absentis ratihabitionem: à fortiori idipsum dicendum est, quādo res secūdò donata fuit: ex eo namque censetur prima donatio reuocata, & in alterum translata. l. pacta nouissima. cum simil. C. de pactis.

73 ¶ Sed cōtrouerti solet, vtrum in Maioratu & aliis donationibus, quæ plurib⁹ ordine successiuo fiūt, sufficiat acceptatio primi donatarij: vt respectu cæterorum Maioratus, vel donatio irreuocabilis

74 fiat: an autē omnium acceptatio requiratur, adeò vt non obstante acceptatione primi respectu cæterorū ea donatio reuocari possit. Qua in re Bart. per text. ibi. in l. qui Romæ. § Flauius. num. 1. ff. de verb. oblig. resoluit: q; si in donatione facta alicui post eius mortē Ecclesia, seu alius tertius substituatur, q; potest donans modum, seu pactionē in vtilitatem Ecclesiæ, seu alterius tertij adiectam reuocare. Pro cuius opione est text. in l. 3. ff. de ser. exportā. & in l. 1. C. si mancip. ita fue. alien. & in l. Aristo. ff. de dona. in prin. & in l. 3. ff. de his qui sine manu ad liber. perue. Ex quibus iuribus Bar. opin. sequitur Bal. qui in hac opinione videtur residere in l. cùm à socero. n. 5. cū seq. C. de iure doti. idem Bal. cons. 337. n. 2. li. 5. Ang. in l. quoties. C. de dō. quę sub modo. Imol. in c. potuit de loca. col. pen. Roma. in l. sed si hac. §. prostituta. ff. de in ius vocan. Cuman. Ioan. de Imol. & Areti. Soci. num. 6. Alex. nu. 8 Iaso. n. 14. Zasius. n. 7. cum seq. in d. §. Flauius vbi Soci. & Ias. eam opinionem communem esse profitentur. Idipsum etiam dixit Iasin l. 2. n. 66. C. de iure emphy. Socin. consil. 115. nu. 12. lib. 4. Cagno. in l. id quod nostrum. n. 12. ff. de reg. iur. Carol. Ruinus cons. 182. n. 21. ver. Nec obstat. li. 1. Andr. ab Exea in Rub. de pactis. n. 143. D. Dida. de Couarr. resolu. li. 1. c. 14. n. 17. Grattus cons. 25. n. 39. li. 1. Iulius Clarus li. 4. recept. sent. §. donatio. q. 13. ver. Secūdus est articulus. Aymon. cons. 135. nu. 10. Rubeus cons. 117. n. 10. Beroius in c. in præsentia. de probatio. n. 80.

¶ Contrariam autem sententiam, imò quòd donatio à primo donatario acceptata non valeat respectu sequentium reuocari, veriorem, atque magis communem esse opinati fuerunt Paul. in l. in Insulam. §. fina. n. 3. ff. solu. matri. idem Paul. in l. si pecuniam. in prin. & ibi Rom. ff. de condit. causa data. Xuarez in l. quoniam in prioribus. in declaratio. l. Regni. q. 8. n. 2. idem alleg. 16. colum. 3. Pala. Ruuios. §. 54. in fine Guillel. Benedi in repetitione. c. Rainuntius. de test. verb. Si absque liberis. el segundo. n. 23. Decius cons. 239. n. 5. idem cōs. 58. n. 3. Chassaneus consil. 53. n. 55. cum sequent. Carolus Ruinus cons. 7. nu. 29. li. 1. idem consi. 36. n. 19. eod. li. Petrus Dueñas reg. 216. in fine, & alibi sæpè Scribentes.

¶ Sed quoniam articulus hic pluries in forensibus controuersiis contingere solet, libet illum congrua distinctione resoluere.

Aut enim agimus de donatione quę alicui facta est: ita vt eo moriente in alium, vel alios eo tempore viuentes transferatur, nec ad vlteriores protrahenda sit.

¶ Vel de illa quæ fit iure Maioratus, vel eo pacto, vt res perpetuò in familia conseruetur.

¶ In primo casu dicendum est, eam donationem ab ipso donante reuocari posse: nisi à tertio acceptata fuerit. Cùm enim ex hac dispositione duæ donationes resultent: vna in fauorem primi, alia autem in fauorem secundi: prout supra li. 1. c. 1. n. 17. latiùs ostendemus: constat vtramque donationem eodem iure cēsendam esse: ita vt sicut prima necessariò acceptanda fuit, ita etiam in secunda idipsum dicēdum sit. Non enim est dabilis aliqua ratio differentiæ inter primam & secundam donationem, in qua specie opinio Bartol. in d. §. Flauius, necessario sequenda erit: nisi donatio etiam à secundo acceptata fuerit. Tunc namque sicut respectu primi donatio reuocari non poterat, ita etiā nec respectu secundi reuocari poterit. Sicque intelligenda est opinio eorum, qui aduersus Bart. conspirarunt, prout optimè considerat Decius consil. 58. n. 3. vbi in id allegat Baldum & Ioannē de Imol, Iulius Clarus lib. 4. §. donatio. q. 13. versi. Secundus casus & est de mente omnium Scriben. qui Bartol opinionem secuti fuerunt qui omnes proculdubiò contrarium sentiunt, quando donatio à tertio acceptata fuit.

¶ Quod adeò verum est, vt opinio Bar. sequenda sit, etiam quando Notarius pro tertio absente acceptauit: cùm enim (vt superiùs diximus & probauim⁹) donatio reuocari possit etiam post Notarij acceptationem, nisi donatarius eam ratam habuerit: consequens est, vt sicut hoc in primo donatario procedit, similiter etiā idipsum in secundo donatario dicendum sit. Non enim est dabilis ratio differentiæ inter primum & secundum donatarium: prout omnes qui Bar. opinionem sequūtur, apertissimè censuerunt. Difficultasque in eo versabitur: vtrum scilicet donatio, quam Notarius pro absente acceptauit, valeat ante absentis ratihabitionem reuocari. Atq; idcirco cùm superiùs eius sententiæ fuerimus, quòd donatio etiam à Notario acceptata ante absentis ratihabitionem reuocari possit necessariò idipsum in casu de quo agimus, sequi debemus. Idque verū mihi videtur, tametsi cōtrariā sentētiā, imò q. sentētię Bar. locū non sit, interueniente Notarij acceptatione, vēriorem esse profiteantur Decius d. consil. 58. nu. 3. consi. 239. nu. 5. & Socinus Iuni. consi. 118. nu 13.

lib. 2. atque. D. Didacus de Couarruuias, qui plura refert lib 1. resolu. c. 14. nume. 11. & Iulius Clarus lib. 4. §. donatio. quæst. 13. versi. Secundus casus. Nec mirum est, quòd tot viri grauissimi hanc sententiam in casu de quo agimus probauerint: cùm propè omnes eius fuerint sententiæ, vt quęlibet donatio post notarij acceptationem reuocari non possit: & qui in ea specie illam sententiam probauerunt, necessariò etiam in hoc casu illam amplecti debent. Ex quo deducitur, huius articuli resolutionem à prædictæ opinionis veritate pendere.

75 ¶ Hæc autem Bart. opinio forsan non admittenda erit, vbi tertius in cuius fauorem donatio post mortem primi facta fuit, eo tempore infans esset: eius namque fauore donatio tanquam iam acceptata atque infanti acquisita cēsenda erit: donatio namque fauore infantis eidem acquiritur irreuocabiliter absque acceptatione. l. iubemus. ibi. *Nisi infantes sint, qui & sine consensu etiam hoc modo sui iuris efficiuntur.* C. de emancip. liber. vbi probatur, quòd quamuis emancipatio absque consensu & voluntate emācipati fieri non possit. hoc tamen fallit in infante, qui etiam sine consensu & acceptatione sui iuris efficitur: per quem text. dixit Decius consi. 245. nume. 3. quòd donatio facta infanti non exigit acceptationem, vt perfecta & irreuocabilis efficiatur: quod etiam respectu tertij; qui tempore quo facta fuit donatio natus non erat, dici poterit: prout considerat idem Decius. d. consi. 245. num. 2. & 3.

¶ In secundo casu, quando scilicet agimus de donatione iure Maioratus, vel aliter perpetuò familiæ facta, dicendum erit proculdubiò subsecuta primi acceptatione, nullo pacto eam donationem respectu sequentium reuocari posse: cùm enim ea donatio perpetua futura sit, atque in totius familiæ fauorem facta fuerit: consequens est, vt nomine familiæ à primo acceptata fuisse censeatur, adeò vt nec vlteriorem acceptationem exigat: nec enim possibile esset quòd ab omnibus acceptaretur. Idcircoque lex eam acceptationem, quæ secundùm rei naturam fieri possit, admittit: in relicto namque familiæ ius agendi nomine familię & omnia alia faciendi proximiori defertur. l. peto. §. fratre. ff. de lega. 2. l. cùm ita legatur. §. in fideicommisso. vbi per Scriben. ff. eod Et esset absurdissimum ad efficiendum Maioratum irreuocabilem, requiri acceptationem infantium, & nasciturorum: & cùm horum respectu reuocari nequeat, vt paulò ante ostensum est: constat idipsum dicendum esse in illis, qui eos præcedunt: ne bona Maioratus deuenire debeant ad remotiores, proximioribus exclusis: quod apertissimè hodie ex legibus Regijs decisum est, prout constat ex decis. lib. 17. & 44. Tauri: vbi sola traditio facta primo vocato ad Maioratus successionem efficit Maioratum ipsum irreuocabilem simpliciter tam respectu ipsius, quàm sequentium. Idque in Maioratibus frequenter obseruari solitum est, atque verum esse profitetur Anto. Gome. in l. 40. Tauri, nu. 34.

76 ¶ In hac autem re annotandum est, non requiri expressam acceptationem, sed donatarij præsentiam simul cum eius taciturnitate acceptationē inducere: quod profitentur Ang. consi. 183. nume. 3. cuius opinionem communē atque veram esse profitentur Curtius Iuni. in rubri. C. de pactis, nume. 10. Illustrissimus D. Didacus de Couarruuias qui plura refert in rubr. de testa. 3. parte, nume. 13. versi. Verùm si donatarius. Cagnol. in l. semper qui non prohibet, nume. 3. ff. de reg. iur. Menchaca lib. 2. controuer. illustrium. c. 62. nume. 11. cum sequen. Andr. ab Exea in rubr. de pactis, nume. 98. Iulius Clarus. d. §. donatio. quęst. 14. Sed idipsum etiam ex actibus tacitis deduci poterit: prout ex pluribus probat Tiraquel. de cōsti. 3. parte, limita. 30. nu. 11. cum sequen.

¶ Hæc autem acceptatio mortuo donante nullo pacto fieri potest, quasi iam res integra non sit, hæredumque donantis præiudicium in acceptatione versetur: prout opinati fuerunt Paul. consi. 195. num. 9. & 10. lib. 2. Decius cons. 226. nume. 8. Anto. Rubeus consil. 132. numero. 2. Chassaneus consil. 7. num. 38. Tiraquel. de consti. 3. parte, limita. 30. num. 73.

¶ Sed hæc opinio nullo iuris fundamento fulci- 77
tur: cùm enim ex parte donantis donatio perfecta sit, nec ab illo fuerit ante acceptationem reuocata: nihil impedit, quin eo mortuo sequi valeat acceptatio: nec hæredum præiudicium in consideratione est, cùm ipsi cum defuncto donante vna atque eadem persona esse censeantur: tex. in Authen. de iureiuran. à morien. præstito. §. 1. col la. 5. Ex quibus id optimè probat Illustrissimus Dominus meus Didacus de Couarruuias in rubr. de testa. 3. parte. nume. 13. versic. Verùm si donatarius. cuius opinio vera mihi videtur: & quanuis ipse ad hoc probandum præcipuum fundamentum efficiat, in hoc quòd scilicet ante acceptationem, donatio ab ipso donante reuocari non possit: cuius contrarium superiùs probauimus. Hoc tamen non obstante, eius opinio aliis rationibus sustineri potest: quanuis enim donatio hæc reuocari possit, nullo tamen iure cautum inuenitur, quòd morte donantis reuocetur, imò communiter opinari solet, ad hæredes donantis ius illam reuocandi non transire: prout in d. §. Flauius. Bar. nume. 1. Alexand. nu. 9. Ias. nume. 24. annotatūr: vbi Soci. eam communem opinionem esse affirmat. Quod etiam Andr. ab Exea de pactis nume. 74. & D. Didacus de Couarruuias resol. lib. 3. cap. 14. nume. 17. & Iulius Clarus. lib. 4. recep. senten. §. donatio. quæst. 13. ad finem profitentur. Esset autem inutilis hæc opinio, si à donatario ea donatio acceptari non posset.

¶ Similiter etiam dici solet, mortuo donatario eius hęredes non posse donationem acceptare: in qua opinione videtur residere Tiraquel. qui plura in vtramque partem adducit, de iure consti. 3. parte, limita. 30. nu. 68. cum sequen. atque Alcia. in c. cùm contingat. nume. 324. cum sequentib. vsque ad nume. 331. & in l. 1. §. ex his. nume. 3. ff. de verb. oblig. Sed hoc etiam eisdem rationibus verum esse non videtur, & eò etiam, quòd ius acceptandi donationem ad hæredes pertranseat. l. si sine. §. si procurator. ff. rem ratam haberi. Ex quibus hāc opinionem aduersus prædictos amplectitur Illustris. D. Didacus de Couarruuias in rubri. de testam. 3. parte, numero 13. paulò ante finem: eamque secutus fuit Alciatus sibi contrarius consil. 675. numero. 1. vbi plures eandem opinionem sequentes refert.

¶ Hæc sunt quæ de Maioratu irreuocabili effi- 78
ciendo hucusque dicenda se obtulerunt, sed adhuc alia dicenda supersunt. Nam quamuis Maio-

ratus Regia facultate præcedente institutus ex acceptatione atque possessionis traditione, vel ex causa onerosa irreuocabilis effectus fuerit, his non obstantibus reuocari poterit, si in Regia facultate adiectum fuerit, quòd post Maioratus institutionem possit eius institutor illum liberè reuocare: prout in omnibus Regiis facultatibus adijci solitum est: quod ex l. 44. Tauri, quæ hodie est l. 4. tit. 7. lib. 5. in noua. ll. Reg. collectione adeò clarè decisum est, vt non valeat iuridicem inficiari. Et quanuis in Maioratu ex causa matrimonij, vel alia causa onerosa instituto, rigorem continere videatur: is tamen in cuius fauorem Maioratus institutus fuit, de hoc conqueri non poterit: ipse enim hoc prospicere debuisset, sibique id debet imputare: cùm virtute eius facultatis cõtraxerit, quæ Maioratus institutori post Maioratum institutum licentiam illum reuocandi concessit.

¶ Est autem optimum consilium, vt quoties Maioratus ex Regia facultate instituitur, is qui illum
79 irreuocabilem efficere contendit, in ipso Maioratu hanc clausulam post traditionem rerum Maioratus adiicere faciat. Quòd scilicet Maioratus institutor promittit, Maioratum perpetuò firmum atque ratum habere, atque illum nunquam reuocare ex quacunque causa, quæ ad illius reuocationem superueniat: & quòd quantum ad hoc ipse renuntiat licentiæ sibi ex Regia facultate concessæ, ad hoc, vt post ipsum Maioratum institutum possit illum, prout sibi libuerit reuocare: qua promittit se nunquam in postetum vsurum. Ex cuius clausulæ appositione hæc omnia dubia cessabunt.

¶ Sed quanuis Maioratus hoc pacto irreuocabilis effectus sit, atque ea quæ prædixi sufficiant ad ipsum institutorem, ad non reuocandum Maioratum adstringendum: nihilominus tamen Maio
80 ratus ipse in pluribus casibus ex iuris dispositione reuocari poterit. Non enim Maioratus quo ad hominem irreuocabilis effectus, quo ad iuris dispositionem irreuocabilitatem cõsequitur: quod apertissimè probatur ex l. 17. Tauri, quæ est l. 1. tit. 6. lib. 5. in noua ll. Reg. collectio. vbi. l. loquẽs de melioratione reuocabili inquit. *O por alguna causa que segun leyes destos nuestros Reynos las donaciones perfectas y con derecho hechas se puedan reuocar.* Hoc tamen in duobus casibus præsertim exemplificari potest.

81 ¶ Primus est in liberorum superuenientia, nam Maioratus iam irreuocabilis effectus ex superuenientia liberorum reuocabitur. l. si vnquam. cum similibus. C. de reuocan. donatio. l. si totas. C. de inoffic. dona. Et quanuis plures eius fuerint sententiæ, vt Maioratus, seu alia quælibet donatio ex superuenientia liberorum, nedum quo ad legitimam filij qui superuenit: sed etiam in totum reuocetur: communis tamen ac vera de hac re distinctio est, quòd si Maioratus in persona extranei institutus fuerit, reuocetur in totum ex decisio. tex. in d. l. si vnquam. Si verò fuerit institutus in persona filij, reuocetur solùm vsque ad legitimam filij, supernascentis, vel vsque ad alimenta quando ex Regia facultate Maioratus institutus fuit: cùm ea alimenta in locum legitimæ succedant: vt supra lib. 2. cap. 15. latiùs ostensum est. Id que probatur ex decis. tex. in d. l. si totas. vbi communiter Scrib. id notant, hancque communem opinionem esse testantur, plures alios in idem referentes, Ripa in l. si vnquam. quæst. 47. num. 115. C. de reuocan. dona. Tiraquel. ibidem verb. Liberis. num. 60. cum sequen. Illustrissimus Dominus Didacus de Couarruuias resolu. lib. 1. cap. 19. nume. 1. Iulius Clarus lib. 4. recepta. senten. §. donatio. quæstio. 22. versic. Secundò infertur. Idque apertissimè probatur ex l. 8. titu. 4. partita. 5. & ex l. 26. Tauri, quæ hodie est l. 10. titu. 6. libro 5. in noua legum Regni collectione.

¶ Sed quanuis hoc quando plures filij tempore Maioratus institutionis adsunt, proculdubiò verum sit: quando autem tempore Maioratus institutionis vnicus tantùm filius aderat, à pluribus existimatur, Maioratus institutionem, vel quamlibet aliam donationem nedum quoad legitimam, sed etiam in totum ex superuenientia filiorum reuocari. Non enim credendum est, parentem tantam portionem filio donasse, si alios filios habuisset, sed potiùs inter omnes patrimonium suum diuisisse: eo præsertim quòd in personam vnici filij non possit cadere melioratio. Quibus rationibus & etiam aliis hanc opinionem sequuti fuerunt Bernar. Diaz de Luco Præsul Calagurritan. qui illam animosè defendit in tractatu fallen. reg. 213. limita. 4. quem sequutus fuit Gregor. Lopius in d. l. 5. titu. 8. partita. 5.

¶ His tamen non obstantibus, contraria opinio verior & probabilior est, imò quòd etiamsi donatio vnico filio facta sit, solùm vsque ad legitimam reuocetur. Quam probabiliorem esse profitentur ad fundamenta contraria respondentes Dida. del Castillo. in l. 12. Tauri, nume. 24. Antonius Gometius lib. 2. variar. resolu. cap. 4. nume. 11. col. 2. versic. Si verò fiat. Illustrissimus Dominus Didacus de Couarruuias resolu. lib. 1. cap. 19. numer. 4. versic. Cæterùm ad institutum. Gaspar Baecius de non melioran. fili. c. 9. nume. 48.

¶ Hæc autem opinio quanuis in omnibus donationibus ac meliorationibus vera mihi videatur, potiori tamen ratione in Maioratibus admittenda erit: siquidem satis verisimile est, parentem plures liberos habentem ad Maioratum instituendum proniorem futurum esse, quàm eum, cui vnicus tantùm filius adest: cùm ratio quare Primogenia introducta fuerunt (vt alibi diximus) ea sit, ne in plures filios patrimonia diuidantur. Qua ratione dici solet, facultatem ad Maioratum instituendum impetrantem non teneri mentionem facere eorum filiorum, quos eo tempore habebat: cùm filiorum pluralitas nedum non sit causa efficiendi difficilem impetrationem, sed potiùs ex ea facultatis impetratio facilior reddatur: prout satis subtiliter (vt assolet) aduertit Illustrissimus Dominus Didacus de Couarruuias resolu. libro primo, cap. 20. num. 9. fin. verbis.

¶ Secundus casus ex quo Maioratus semel perfectè, absque Regia tamẽ facultate institutus reuocari, seu limitari potest, est diminutio bonorum institutoris ex postfacto contingens: cùm enim valor tertij & quinti secundùm tempus mortis æstimandus, atque considerandus sit ex l. 23. Tauri, quæ hodie est l. 7. tit. 6. lib. 5. in noua legum Reg. collectio. consequens est, vt si eo tempore bona Maioratus institutoris diminuta sint, 82

Maiora

Maioratus etiam aliàs irreuocabilis effectus diminuendus sit pro rata diminutionis patrimonij ipsius institutoris. Quod ex dict. l. 23. Tauri palàm deducitur.

¶ Ex quo infertur vnum satis singulare, & quãuis dici soleat, & Maioratus successor non teneatur ad debita post Maioratũ irreuobilem effectum ab ipsius institutore cõtracta: prout sup. lib. 1. cap. 10. nu. 11. resoluimus: illud tamẽ intelligendũ est, quando Maioratus ex Regia facultate institutus fuit, vel etiam absq; illa ab eo, qui nec filios, nec alios descendentes habebat: secus autem quando ab eo qui liberos habebat institutus fuit ex tertia & quinta bonorũ parentis portione, absq; Regia facultate. Eo namque casu, cùm tertium & quintum secundùm valorem bonorum quæ tempore mortis supererint, considerandum sit: constat ipsum Maioratum pro rata debitorum, quæ institutor denuo contraxit, diminuendum esse: ficque in effectu ad eadem debita persoluenda Maioratus successorem astrictum remanere.

¶ Similiter etiam infertur, quod quanuis dici etiã soleat, ex delicto commisso à Maioratus institutore post ipsum Maioratum irreuocabilem effectum non posse Maioratus successori præiudicari: prout infra isto lib. cap. vlt. n. 18. ostendemus: illud tamen intelligendũ erit, quando ex Regia facultate Maioratus institutus fuit: vel absque illa, ab eo qui liberos non habebat. Sed quando is qui Maioratum ex tertio, vel quinto liberos habens absque Regia facultate instituit, posteà delictum commisit, ex illoque aliqua quantitas bonorum eius Fisco adiecta fuit: tunc si ex hac quantitate Fisco adiecta patrimonium eius adeò diminutũ fuit, vt res in Maioratu comprehensæ tertium & quintum excedant, Maioratus ipse irreuocabilis effectus pro rata etiam diminuendus erit. Quod ex rationibus quas superiùs adduximus, manifestè comprobatur.

¶ Hæc tamen omnia in duobus casibus non procedunt. Primus, quando Maioratus, seu melioratio tertij & quinti ex causa onerosa Matimonij facta fuerunt: eo namque casu diminutio ex postfacto contingens non potest meliorationem, vel Maioratum minuere, nec alterare: cùm Maioratus possit eligere, vt valor tertij & quinti non secundùm tempus mortis, sed secundùm tempus factæ meliorationis consideretur. Quod specialiter fauore Matrimonij dispositum est ex l. 29. Tauri, quæ hodie est l. 3. tit. 8. li. 5. in noua. ll. Reg. collectione.

¶ Secundus, quãdo diminutio ex aliis donationibus, vel meliorationibus à parente factis contingit. Cùm enim pater vltra tertium & quintũ non possit aliquid aliud donare, & prima melioratio irreuocabilis effecta fuerit: constat vltimas donationes nullo pacto sustineri posse, nec ex illis primæ melioration i irreuocabili præiudicium fieri.

83 ¶ Sed controuerti potest, vtrum d. l. 23. Tauri & similibus disponentibus valorem tertij & quinti secundùm tempus mortis cõsiderandum esse, valeat à parente & filio meliorato, vel in cuius persona Maioratus ex tertio & quinto institutus fuit renuntiari: pactumque donantis & donatarij efficiat, vt melioratio non secũdùm tempus mortis, sed secundùm tempus meliorationis debeat considerari.

¶ Qua in re Tellius in d. l. 23. Tauri. nu. 4. cũ pluribus sequen. vsque in finem resoluit, eam renuntiationem validam esse: quod probat duabus præsertim rationibus.

¶ Prima, quia ea lex nec concernit fauorẽ parentis, nec filij meliorati, nec cæterorum filiorum, ex eo quòd incertum sit, vtrum bona augeri debeãt, vel diminui: qua incertitudine extãte, in hoc nullum præiudicium eorum versari censetur l. de fideicõmisso. C. de transactio. l. si pater puellæ cum similib. C. de inoffi. test. Sed solùm lex illa statuit hoc obseruandum esse in casu dubij: secus tamen quando aliud inter melioratum & meliorantem conuentum fuit, tunc enim seruanda erit eorum dispositio, quasi nullus præiudicium contineat, prout ipse Tellius probat ibidem nu. 8.

¶ Secunda, quia quando filio assignata fuit à parente legitima integra, considerato tempore assignationis, & filius ea contentus fuit, non poterit petere supplementum eiusdem, etiamsi bona parẽtis ex postfacto plurimùm excreuerint, etiamsi in ea pactione iuramentum nõ interuenerit: quod dixit Iacob. Butri. in l. pactum. C. de colla. versic. Modò quæro. Quem sequuntur Bald. in l. in successione. C. de reuocan. his quę in frau. credi & in l. fin. §. fin. C. de vsur. rei iudi. num. 13. & 14. Paul. in Authen. res quæ. C. communia de leg. Quorum opinionem cõmunem & veram appellat Xuarez in l. quoniã. 4. limita. col. 4. versic. Ego dico quòd vbicunque. C. de inoffic. testa. Ex quorum & aliorum plurium relatione Tellius in d. l. 23. num. 16. hanc communem opinionem appellat. Cùm igitur hoc pactum quoad legitimã validum sit, quæ ex iuris dispositione secundùm tẽpus mortis venit æstimanda, atque consideranda: pari ratione idipsum in tertio & quinto dicendum erit: quod etiam ex legis dispsitione, debet secundùm tempus mortis æstimari. Ex quibus rationibus Tellius hanc opinionem probat: & quanuis in eadẽ l. 23. n. 17. ipse hoc cogitãdum relinquat, postmodũ autem in l. 25. Tauri. num. 3. versi. Ad primum igitur id constanter affirmat: vt apud ipsum videri poterit.

¶ Hæc autẽ opinio nullo pacto sustineri potest: imò proculdubio existimo pactione parentis meliorãtis & filij meliorati non obstante adhuc valorem tertij & quinti esse secundùm tempus mortis æstimandum: illa namque lex fauore cæterorum filiorum, quibus ex melioratione præiudicatur, facta fuit: ideoque in eorum præiudicium non potest eidem à parente & filio meliorato renuntiari. Quòd autem in cæterorum filiorum fauorem ea lex emanauerit, cõstat apertissimè ex eo, quòd si tertium & quintum secundum valorem bonorum tempore meliorationis contingẽtem æstimandũ esset, facilè posset accidere, quòd tempore mortis nulla alia bona ex hæreditate parẽtis præter tertium & quintum superfit: & quòd filiæ melioratus ex tertio & quinto omnia bona parentis consequatur, cæteri autem filij sua legitima fraudentur. Vt autem hoc nullo pacto contingere possit, nec cæteri filij sua legitima priuentur, disposuit. dict. l. 23. quòd tertium & quintum non secundùm valorem bonorum tempore meliorationis, sed tempore mortis contingentem consideretur: ex eo namq; efficietur, vt filius melioratus ex bonis quæ superfuerint, tertium & quintum, & etiam ipse & cæteri filij legitimas fibi debitas in omnem euentum consequantur, & omnium fauori prospiciatur.

¶ Quibus non obstant rationes, ex quibus

Tellius

Tellius prædictam opinionem probare conatur. Nam prima ratio ex qua probare cõtendit.d.l.23. non esse inductam in filiorum fauorem ex incertitudine augmẽti,vel diminutionis bonorũ, cùm hæc habeant se ad esse,& ad non esse:ex tex. in d. l.de fideicõmisso.cũ similib.C.de transactio.Nõ procedit,quãdo ex verisimili coniectura incertitudo versatur potiùs in damnũ vnius quã alterius: tex.sing.in l.verũ.§. sciendum est. versic. Si loculeti.ff.de minor.per quem tex. prædictam regulam sic limitat,atq; declarat Cuman.consi.115.n. 5.& est cõmunis resolutio,prout Alci.in d.l.de fideicõmisso n.2.post Iaſ.Deciũ, Riminal.& alios profitetur. Cùm igitur in casu de quo agimus incertitudo verisimiliter potiùs in damnum cæterorum filiorum, quàm parentis & filij meliorati versetur, cùm melioratus in quemcunque euentum debeat obtinere meliorationem respectu valoris bonorum tempore ipsius meliorationis cõtingentis,cæteri autem filij possint omni sua legitima fraudari,si pater nulla alia bona præter tertium & quintum relinquat,consequens est,vt hęc pactio nõ valeat sustineri ratione incertitudinis ex dispositione.d.l.de fideicommisso.

¶ Similiter etiã non obstat secunda ratio, q̃ scilicet valeat assignatio legitimæ facta filio à patre in vita,etiam sine iuramẽto, adeò vt auctis bonis patris non possit filius de illa conqueri. Nam prę. terquàm q̃ opinio Iaco.Butri.vera nõ sit, nisi iuramento interueniẽte,vt comprehenditur ex his, quæ adducit Illustrissimus Do. Didac. de Couar. in cap.quanuis pactum.de pact.lib.6.3.parte.§. 1. col.1.paulò ante finem vers.Nec video qua ratione. vbi opinionem aduersus Iacob. Butri. cõmunem esse profitetur: & ex his etiam quæ adducit idẽ Tellius in d.l.23.n.15. Nullo tamen pacto ad casum de quo agimus Iaco. Butr.opinio adaptari potest:ipse namque non agit de præiudicio cæterorũ filiorũ, sed solùm de præiudicio filij meliorati, quod ad quæstionem nostram nihil attinet.

¶ Imò(ni fallor)non solùm si renuntiatio d.l. facta à parente & filio meliorato simplex sit,cæteris filiis non præiudicat: sed etiam si iuramento interueniẽte facta fuerit.Nõ enim renũtiatio d.l. etiam cum iuramento in præiudiciũ cæterorũ filiorum valere potest, quãuis in præiudiciũ ipsius filij meliorati valida sit:fauori namq; alterius nemo potest renuntiare in illius præiudicium etiam cum iuramento.gl.1.in c.si diligenti.vbi per Scri. de for.comp.glo.fin.per tex.ibi in c.cùm contingat.de iureiur.Bart.in l.Titia.§.Imperator.n.5.ff. de leg.2.Alexand.consi.55.n.7.lib.1.Tiraq.in repeti.l.si vnquam in præfatio.nu.92. & nu.164.decis.Pedemonta.172.nu.71.nisi in ea renuntiatione cæteri filij cum iuramento consentiant.

84 ¶ Vltimo loco ea quæstio discutienda se offert: vtrum scilicet quãdo Maioratus reuocabilis à viro & vxore simul factus est, valeat ab vno illorũ altero mortuo reuocari.In qua quæstione dicendum est, q̃ sic: quanuis enim Primogenium hoc in vna scriptura institutum sit, censentur esse duo Primogenia diuersa atque separata: adeò vt vterque valeat Primogenium suum ad libitum reuocare.Quod priùs dixit Oldra.cons.174.sub Rub. de testam.Cuius dictum sequuntur Bald. in l.humanitatis.C.de impub.& aliis substi.nu.37. Xuarex in repeti.l.quoniã.5.limita.ad l.Reg.n.12.Tiraquellus qui plura refert de Primoge.quæst.68. Domi.Didacus de Couarru.in Rubri.de testa. 2. parte,nu.8.D.Ant.de Padilla in l.clari.C.de fidei commiss.nu.19.& alibi sæpe Scribentes.

¶ Sed hoc limitari solet, nisi maritus solus faciat Maioratum ex propriis bonis, & ex bonis vxoris per viam vltimæ voluntatis de ipsius vxoris consensu.Nam mortuo marito, eius morte cõfirmabitur hæc vltima voluntas, tam quoad bona viri, quàm quoad bona vxoris.l.nec fratris.C.de dona. causa mort.vbi Bald.per tex.ibi id annotauit.l.sicut.§.vẽditionis.ff.quibus mod.pig.vel hypothe. sol. per quæ iura id verum esse profitẽtur Xuarez in d.l.quoniam 5 limita.num.13.cum sequentib. Guillel.Benedi.in repeti.capi.Raynuntius. verb. condidit.in 1.nu.2.de testa.Iaſ.in l.cùm rem alienam nu.5.C.de lega.Tellius in l.17.Tauri,nu.14. Do.Didacus de Couarruuias in Rubri. de test. 2. parte,n.8.ad finem.Do.Antonius de Padilla in l. clari.C.de fideicommiss.n.19.Menchaca de succeſſ.resolu.§.1.n.11.Peralta.in l.3.§.qui fideicommiss.ff.de hæred.instit.n.57.Burgos in l.3.Tauri. 2.parte,nu.1214.Pechius de testa. coniugum li.1. capit.17. cum duobus sequentibus.Rolan.Valle consi.10.nu.41.lib 3.Marzarius consi.18 in prin. Cephalus consil.12.n.34.lib.1.quod & alibi sæpe Scrib.annotare solent.

¶ Vtrum autem Maioratu reuocato ex hominis, vel legis dispositione fructus percepti ab ei' successore sint restituendi, vel non: videnda sunt ea quæ circa id congerunt Pala.Ruuios in repetitio. Rubri.§.69.n.12.Segura in repeti.legis primæ. §. si vir vxori.ff.de acquirend.possess.col 25.Grego. Lopius in l.8.erit.4.partita. 5.verb.*En vida*,versi. Vrget etiam Baeça de non melior.filia.ca.33.per totum.Ant.Gometius lib.2.variarum resolu.cap. 4.n.21.& lib.1.cap.12.n.4.Tiraquel.de iure constit.amplia.24.n.7.& in l.si vnquam.verb. Reuertatur.n.235.C.de reuocan. dona. Et vtrum etiam ex alienatione subsequuta Maioratus semel institutus reuocetur,videndus est Tellius, qui latè id prosequitur in l.17.Tauri,nu. 117. cum sequentibus Quæ & alia, ne longiùs quàm deceat, huius capitis materia protrahatur, in hac parte prætermittimus.

SVMMARIA.

1 *Facultates Regias ad bona Maioratus alienanda,non nisi ex causa publica,vel Maioratus vtilitate concedi debere.*

2 *Publica causa quando dicatur ad facultatis concessionem.*

3 *Dotis causa quando dicatur publica, vt Regia facultas ex ea concedatur ad bonorum Maioratus alienationem.*

4 *Priuilegijs duobus contrarijs concurrentibus, attenditur illud in quo de damno euitando agitur.*

5 *Facultas alienandi bona Maioratus,non nisi causa cognita & citato primo successore, cõcedenda est, &*

est, & quid in causæ cognitione examinandum.

6 *Cambium an præstandum sit à principe Maioratus possessori, ob res cum facultate ex causa publica alienatas.*

7 *Maioratus cum facultate Regia fiat,vel sine ea,nihil interest quantùm ad res eius alienandas cum Regia facultate,& nu.11*

8 *Princeps reuocare an possit priuilegia ab ipso concessa causa non existente,& nu.16.& 20.& 23.*

9 *Iure communi acquisita difficilius auferuntur,quàm quæ ex priuilegio,& nu.26.*

10 *Princeps an possit vincula ac leges Primogeniorum ex facultate Regia institutorum, & mutare, & alterare,& quando.*

12 *Princeps humanã legẽ reuocãs,nõ põt tollere effectus ex illa ante reuocationẽ perfecte deductos.*

13 *Pater non potest reuocare licentiam filio ad donandum causa mortis datam in præiudiciũ illius cui iam est facta donatio:idem in licentia testandi.*

14 *Solennitas eadem quæ requiritur in actu conficiendo,requiritur in reuocando.*

15 *Princeps non potest reuocare donationem à se factam alicui iure Primogenij,in præiudicium illorum quibus ex ea est ius acquisitum.& nu.22.*

17 *Intelligitur.l.qui fundos.C.de omni agro deserto.lib.11.*

18 *Princeps potest ex causa contractum alterare.*

19 *Princeps debet esse immobilis sicut polus.*

21 *Princeps non potest tollere dominium,etiam occasione sui priuilegij acquisitum.*

24 *Consentiens vel facultatem præstans quando videatur donare.*

25 *Princeps quando possit reuocare facultatem ad Maioratum faciendum datam.*

27 *Facultas ad Maioratum faciendum pretio,vel remuneratione,vel gratis concedatur,an interesse & quando.*

28 *Facultas alienandi bona Maioratus,potest à Principe concedi ex legitima causa, etiamsi testator expresse id prohibuerit.*

29 *Mentio huius prohibitionis vtrũ sit facienda Principi ad facultatis concessionem,& n.32.& 34.*

30 *Testamentum primum vt tollatur per secũdum facienda est mentio clausulæ derogatoriæ in primo contentæ,& nu.33.*

31 *Rescriptum secundum impetrans derogatorium primi, debet facere mentionem de quacunque clausula notabili primi rescripti,& nu 35.*

32 *Rescriptum secundum impetrans non tenetur facere mentionem de clausula, quæ nulla est, vel exceptione elidi potest.*

36 *Institutor Maioratus nullam clausulam potest apponere, quæ impediat facultatem Regiam alienandi bona ex causa legitima.*

37 *Directe qui non potest aliquid prohibere neque indirecte poterit.*

38 *Cautela ad impetrandam facultatem alienandi sine metu pœnæ prohibitionis institutoris Maioratus,& nu.39.*

40 *Facultatem secundam impetrans ad alienandum bona Maioratus, debet facere mentionem de prima,& qualiter id procedat.& nu.42.*

41 *Remissio secunda criminis à Principe facta non valet,si non fiat mentio de prima.*

43 *Declaratur cap.fin.de filys presbyte.lib.6.*

44 *Bona Maioratus quando venduntur,in publica subhastatione vendenda sunt.*

45 *Venditio quæ decretum iudicis requirit,in publica subhastatione est facienda.*

46 *Subhastatio intra quod tempus sit facienda.*

47 *Scriptura an sit necessaria in facultate Regia ad bona Maioratus alienanda*

48 *Alienatio bonorum Maioratus,sub conditione si Princeps facultatem concedat rescindi non potest,donec Princeps licentia requiratur.*

49 *Facultas Regia alienandi bona Maioratus amittitur ex non vsu decennij.*

Qualiter ex Regijs facultatibus Primogeniorum bona alienari, atq; etiam extingui soleant.

CAPVT III.

Hactenus de Primogeniorũ reuocatione in vita Maioratus institutoris cõtingenti disseruimus: superest autem vt ad alia, ex quibus Maioratus etiam post mortem institutoris extingui solent, trãseamus.Inter illa autẽ,prima causa ex qua bonorũ Maioratus extinctio,seu diminutio, vel etiã alteratio cõtingit,ea est,quæ ex Regijs facultatibus resultat.Ex ipsis nãq; ea bona, quæ aliàs Maioratui subiecta,atq; inalienabilia erant,libera,& alienabilia fiunt,ita vt nulla iam in pluribus Primogeniis extẽt antiquarũ familiarũ vestigia,sed in extraneorũ familias aduersus institutoris volũtatem pertranſierint,super quibus lites frequẽtissimè excitantur,in quarum decisione plerunque penè inextricabiles quæstiones versari solent, quas conueniens erit hoc in capite resoluere.

¶ In primis autem in hac parte dubium percelebre occurrebat: vtrũ sciliçet Princeps valeat Primogeniorũ vocationes, ac substitutiones mutare, & alterare, vinculaque, atque alienandi prohibitiones dissoluere, quod hîc latissimè examinandum foret, nisi idipsum supra lib. 1. cap. 8. nu. 28. cum pluribus sequentibus factum fuisset, vbi resoluimus Principem id absque causa legitima efficere non posse. Quod etiam supra lib. 3. cap. 3. n. 11. annotauimus, dicẽtes ad id causam publicam necessariam esse, atque substitutis, quibus ius ad rem in spe probabili competebat, à Principe bonum cambium præstandum fore, nec aliter facultates huiusmodi sustineri posse.

¶ Cæterùm etsi hæc omnia in Regiis facultatibus, quæ ad auferẽdam successionem Maioratus, his quibus ius ad rem in spe probabili quæsitum erat, vera, atque absque distinctione tenenda esse videantur. In facultatibus autem, quæ ad partem aliquam bonorum Maioratus alienandam, seu hypothecæ subiiciendam, ad possessoris eiusdem Maioratus instantiam plerunque conceduntur: sequentes conclusiones obseruandæ erunt, ex quibus generalitas præcedentis opinionis quoad hæc, aliquo pacto temperetur.

1 ¶ Prima cõclusio sit, huiusmodi facultates ad bona Maioratus elienanda vel hypothecanda, non esse à Principe concedendas: nisi vel causa publica, vel ipsius Maioratus euidens vtilitas, aut necessitas interueniat. Quod ex his, quæ supra lib. 1. cap. 8. nu. 28. cum sequen. & lib. 3. c. 3. nu. 20. tradidimus, apertissimè probatur.

2 ¶ Qua in re animaduertendum est, q̃ causa publica dicitur, quando Maioratus possessor facultatem petit ad bona Maioratus alienãda, vel hypothecæ subiicienda, vt Regi in bello deseruiat, vel eundem in aliqua publica expeditione, quæ Regni publicam vtilitatem contingat, comitetur: vel Regnum ipsum ab hostium incursu tueatur: vel quid simile, quod publicam Regni vtilitatem cõtingat, faciat. Vtilitas verò, vel necessitas ipsius Maioratus erit, si ad reficiẽdas res Maioratus, quę alioqui citò ruituræ forent, facultates concedantur: vel ad easdem augendas, vel meliorandas, vel cum aliis in Maioratus euidẽtem vtilitatem permutandas, vel ad debita Maioratus instituti exoluenda, vel ad dotes, quibus Maioratus institutor astrictus erat, assignandas, vel ad alia similia facienda, quæ vel Maioratus euidentem vtilitatem, seu præcisam necessitatem contineant.

¶ Sed dubitari solet, vtrũ causa dotis dicatur causa publica, vt ex ea valeat concedi Regia facultas,
3 vt bona Primogenio subiecta possint alienari. In quæ quæstione distinguẽdum est: nam aut agitur de dotibus, quæ debentur filiabus, vel descendentibus Maioratus institutoris, quibus legitima debita est: & tunc dicendum est, pro earundem dotium constitutione posse concedi facultatem, vt bona Maioratus alienari possint, si bona libera deficiant. De quo dubitandum non est, cùm id absque Regia etiam facultate fieri valeat: prout infra isto libro cap. 6. dicemus.

¶ Aut agitur de dotibus, quæ constituuntur filiabus, vel descendentibus, seu sororibus Maioratus possessoris, quibus à primo institutore legitima debita non erat, & tunc prima facie dicendum videtur, q̃ quanuis huiusmodi dotes ex fructibus bonorum Maioratus soluẽdæ sint, nec pro earum constitutione bona eiusdem Maioratus alienari possint, prout infra isto lib. dicemus: facultas tamen Regia ad id efficiendum, fructibus, vel aliis bonis liberis ad id non sufficiẽtibus, concedi poterit, cùm in dotium cõstitutione fauor publicus versetur: tex. in Auth. res quæ. C. communia de lega. fina. verb. l. 1. vbi communiter Scriben. id notant. ff. solut. matri. l. hoc modo. in fin. ff. de condi. & demonstra. Deci. consil. 519. n. 4. sicque quotidie solent Maioratuum possessoribus concedi facultates ad bona Maioratus obliganda, vel hypothecæ, seu annuis redditibus subiicienda, in defectum bonorum liberorum, pro dotium, & arrarũ constitutione, & restitutione, quando ipse Maioratuũ possessores, vel eorum filij, vel filiæ Matrimonium contrahunt, etsi in Maioratibus apposita sit clausula, q̃ nec pro dote, nec pro arris bona Maioratus alienari, seu hypothecæ subiici valeant, prout communiter in omnibus Maioratibus apponi solet, quod à Principe fieri posse opinantur D. Didacus de Couarru. resolutio. lib. 3. c. 18. nu. 10. quasi ad fin. qui id intelligit, quando ex Regia facultate Maioratus institutus fuit. D. Anto. de Padilla in dict. Auth. res quæ. nu. 118. Greg. Lopez in l. 6. tit. 11. part. 6. glos. verb. *Que la non pudiesse vender.* col. 6. quanuis omnes id non passim efficiendum esse dicant.

¶ Cæterùm etsi hoc ita fieri solitum, & forsan conueniens sit: mihi tamen vtrum iure fiat, non satis compertum est. Non enim hæc iusta causa ad bona Maioratus alienanda esse videtur, vt infra. c. 6. dicemus. Nec absq; iusta causa huiusmodi facultates concedi possunt: quapropter hac in re maximo adhibito temperamento procedendum erit. Vidimus namque propè semper ex amplissimarum dotium cõstitutione, bona Primogeniorum extinguí, atque abalienari, & in alienas familias transire, deperireq́; familiæ institutoris memoriã, vel saltim maxima ex parte diminui, quod publicæ vtilitatis satis contrarium esse cõstat, ex his, quæ alibi latiùs adduximus. Ideoq́; etsi in dotium constitutione publica vtilitas versetur, nihilominùs tamen hæc causa sufficiens non erit, vt bona Maioratus alienentur: cùm ea causa etsi publica esse videatur, alteri tamen causæ publicæ contraria sit. Quo casu confunduntur vtriusque causæ priuilegia: imò in casu, de quo agimus, solùm bona Maioratus hoc priuilegio potiri debent: cùm quoad ea damno vitando tractetur. Quando enim duo priuilegia contraria concurrunt, attendendum est illud, in quo de damno vitando agitur, non autem illud, quod in lucro captando versatur. Quod notant Scrib. per tex ibid. in l. verum §. fi ff. de mino. & in Auth. quas actiones. C. de sacr. san. Eccles. vbi Bart. nu. 3. Ias. n. 11. & communiter Scrib. id notant. 4

¶ Imò si bene cõsideremus, non sequitur: hæc est causa publica, ergo ꝓ illa possunt bona Maioratus alienari: aliàs namque ex hoc deduci posset q̃ pro reparãdis itineribus, vel plateis, aut theatris, vel pro Ecclesiarum constructione, vel aliis similibus quæ causam publicam continent, illico bona Maioratus ex Regia facultate alienari possent, quod satis absurdum futurum esset. Ideoque mea sententia similes facultates cõcedendæ non sunt, nisi hoc obseruato, q̃ scilicet si ad dotis, vel arrarum constitutionem concessæ fuerint, ex hisque bona Maioratus ob hanc causam annuis redditibus subiiciantur intra certum tempus: hi annui, redditus ex fructibus rerum Maioratus redimẽdi sint,

sint, Maioratus possessorem, & successores ad id firmiter astringẽdo. Si verò ad dotis, seu arrarum restitutionem concedantur, præcipiatur vt ex pecunia dotali res Maioratus antiquis annuis redditibus subiectæ repignorentur, ac luantur, vel ex eis annui redditus, vel alia bona immobilia comparentur, quæ restitutioni dotis, & arrarum obligentur, ita vt nisi in illorum subsidium non valeat ad bona Maioratus peruenire. Vel alijs medijs, hoc ipsum efficiẽdum erit ita vt bonorum Maioratus conseruationi in posterum consulatur: quod in Regijs facultatibus obseruari solitum est, nec aliquo pacto negligendum erit. Vidimus namque pluries Maioratuũ possessores amplissimam pecuniarum summam, quę ex causa dotis sibi præstita fuit in prophanos vsus facilimè consumpsisse, quæ posteà ex rebus Maioratus cum maxima ipsorum iactura exacta fuit. Quæ omnia in maximam Reipublicæ perniciem conuertuntur.

5 ¶ Secunda conclusio sit, has causas præcisè ante facultatum concessionem examinandas esse, nec ad eas concedendas, nisi causa cognita, & citato priùs ipsius Primogenij primo successore, iuxta tex. in l. 1. §. denuntiari. ff. de ventr. inspi. procedẽdum fore, ex his, quæ supra lib. 3. c. 3. num. 23. cum seq. latiùs annotauimus. In qua causæ cognitione illud præsertim examinandum erit: vtrum scilicet causæ ipsæ legitimæ sint, & an ex redditibus bonorum Maioratus ea munera adimpleri valeant: aliter namque ad bonorum Maioratus alienationem, seu hypothecam rectè peruenire non potest, ex tex. in l. pater filium. in principio ff. de lega. 3. iunctis his, quę supra lib. 1. c. 10. n. 4 adducta sunt, & infra isto lib. c. 6. n. 15. adducemus. Ad illudque etiam summè intendendum erit, vt non ad superflua, sed tantùm ad ea, quæ ad illud munus adimplendum præcisè necessaria fuerint, facultates cõcedantur, quæ omnia exactissimè animaduertenda sunt: si enim aliter facultates huiusmodi concederentur, Regij consiliarij, qui eisdem facultatibus expediẽdis consilium præstarent, conscientiæ læsæ discrimen incurrerent: prout supra libro 1. capitu. 18. nume. 10. ostensum est.

¶ Tertia conclusio sit, quòd quando huiusmodi facultates ex causa publica, seu alia legitima conceduntur, Princeps teneatur bonum cambium præstare his, quibus Maioratus successio deferenda est cùm respectu rei, quæ ex Regia facultate alienatur, ius eisdem competens adimatur: prout sup. libro 3. c. 3. nu. 21. latiùs ostensum est: quod nimium Principes ab huiusmodi facultatum concessione retraheret, si verum foret.

6 ¶ Sed quoniam hæc conclusio simpliciter sumpta nimis rigida est, in casu de quo agimus: pro huius articuli resolutione distinguendum erit. Nam aut facultas conceditur ex causa ipsius Maioratus vtilitatem, seu necessitatem contingenti, aut ex causa publica. In primo casu dicendum est, non esse successoribus ipsius Maioratus bonum cambium præstandum, cùm facultas in eorum vtilitatem conuertatur. In secundo casu subdistinguendum est.

¶ Nam aut Princeps rem Maioratus pro publicis vtilitatibus, seu necessitatibus ab ipso Maioratu extraxit: sicque dominio suo, vel ciuitatis illam adiecit, & in hoc casu non dubitandum est, quin ex propria pecunia Principis, vel ciuitatis bonum cambium ipsius Maioratus possessori præstãdum sit, vt ex eo similis res in ipso Maioratu subrogetur. Quod ex l. item si verberatum §. 1. ff. de rei vẽdicatione, & ex l. venditor §. si constat. ff. communia prędio. & ex l. Lucius. ff. de euictio. iunctis his, quæ ibi notant Scriben. apertissimè comprehenditur. Aut Princeps non sibi, vel reipublicæ rem Maioratus vendicauit: sed solùm facultatem concessit, vt pro causa publica eiusdem Principis obsequium concernente, veluti ex causa belli, vel alterius expeditionis, vel simili, alienaretur, seu hypothecæ subijceretur: & in eo casu dicendum videtur, non teneri Principem bonum cambium præstare. Ea namque obsequia eius qualitatis, vt plurimum esse solẽt, vt vltra salarium consuetum pro eis Princeps ad aliquid præstãdum, vel soluẽdum astrictus non remaneat: imò vt plurimum id in maiorem authoritatem Maioratus possessoris, atq; totius familiæ conuerti solet, & in id præsertim Primogeniorum institutiones diriguntur. Quapropter casus iste sub disp̃ositione text. in d. l. item si verberatum. §. 1. ff. de rei vẽdi. cum similib. nõ comprehenditur. In casu namque illarum legum Princeps sibi, vt prædiximus, rem priuati adijciebat. Ideoque non mirum si ad eius æstimationem soluendam astrictus esset. Sicque nunquã vidimus, nec audiuimus Maioratuum successores aduersus Principem huiusmodi facultates concedentem similem actionem proposuisse.

¶ Quanuis autem hæc iure sustineri posse videantur, adhuc tamen existimo, in huiusmodi casibus necessarium esse, vt Regij consiliarij qui huiusmodi facultatibus concedendis prę̃sunt, non simpliciter, & absolutè illas ad bona Maioratus alienanda cõcedant: sed ita, vt pro ea quãtitate, quę in similibus expeditionibus verisimiliter consumẽda est, annui redditus redimibiles super ipsis bonis Maioratus imponantur, atque intra certum tempus ex fructibus ipsius Maioratus redimantur. Ex hoc namque ordine Principis obsequio, atque Maioratuum institutorum voluntati consuletur: quod pluries sic obseruatum vidimus. Idque tam in facultatibus, quæ pro Regio obsequio, & similibus causis publicis, quàm in his, quę pro bonorum Maioratus vtilitate, seu necessitate conceduntur, efficiendum foret: eo tamen obseruato, vt successores non nimis ex annorum redditu redemptionem grauentur: sed eidem redemptioni tempus conueniens, & intra quod facilè fieri possit, assignetur.

¶ Imò illud etiam Principibus consulendum est, quòd si Primogenij possessori, contemplatione eius obsequij, ad quod exhibẽdum bona maioratus hypothecæ, vel annuis redditibus subiecerit, aliquam gratiam fecerint, illam ea lege faciant, vt in annuorum reddituum redemptionem, & bonorum maioratus luitionem, vel aliàs in ipsius maioratus vtilitatem conuertatur. Iustissimum namque erit, quòd sicut bona maioratus pro Regio obsequio ab alienata fuerunt, ita eiusdem Regis gratia reparentur. 7

¶ Quarta conclusio sit, hæc omnia quæ prædixi mus, obseruãda esse, siue primogenium ex Regia facultate, siue absque illa institutũ sit. Non enim de vno casu ad alium congrua differẽtiæ ratio assignari poterit: quod in hac parte euidentissimè demonstrare intendimus. Vt autem id apertissimum efficiatur, rationes quibus contraria opinio fulcitur, adducemus, atque eius authores recẽsebimus, vt statim eas dissoluamus, liquidoque debimus, vt statim eas dissoluamus, liquidoque debimus, inceps constet hanc nostram opinionem esse pro

cuidubio veriorem.

8 ¶ Quòd autem Princeps Primogenia, eius interueniēte facultate instituta, reuocare possit, ex eo præsertim probari solet, quòd Princeps priuilegia à seipso cōcessa, etiam absque causa legitima reuocare valeat. l. qui fundos. C. de omni agro desert. lib. 11. iunctis his, quæ supra libro primo, ca. 8. nu. 30. latius adduximus. Cùm igitur Princeps etiam absque causa priuilegia à se concessa reuocare possit, pari ratione poterit reuocare huiusmodi Primogenium, quod ex sua facultate institutum fuit: cùm ab ipso Principe institutum fuisse censendum sit. Omnia namque nostra facimus, quibus authoritatem nostram impartimur. l. 1. versi. Omnia. C. de veter. iur. enucle. Text. in l. in ędibus §. quod filius familias. ff. de don. vbi probatur quòd quando aliquis actus non potest fieri absque alterius licentia, censetur ab illo factus esse, qui licentiam cōcessit, vbi plura in idem Scriben. adducunt.

¶ Imò etiamsi dicamus, Principē solam Regiam facultatem concessisse: non autem bona Maioratus donasse, constat, idipsum dicendum esse. Cùm enim Princeps possit eam facultatem, quæ priuilegium est, ad libitum reuocare (vt paulò antè ostendimus) & Maioratus ipse ex illa sola pendeat, ac sustineatur, consequens est, vt reuocata facultate, Maioratus ipse, atque eius vincula reuocata censenda sint. Sublato namque fundamento, corruunt omnia, quæ ab illo deriuantur.

¶ Idipsum etiam cōprobatur ex eo, quòd cùm ex facultate Principis Maioratus institutus fuerit: consequens est, vt etiam ex alia Regia facultate reuocari valeat. l. nihil tam naturale cum similibus ff. de reg. iur. Ideoque dicebat Angel. in lege, Antiochensium. ff. de priuileg. credito. quòd quādo ex sola volūtate Principis acquiritur ius, ipsemet Princeps cōtraria voluntate potest illud tollere quod repetit idem Angelus in l. Lucius. ff. de euictio. Felinus in c. quæ in Ecclesiarum. de constitutionib. Gometius, qui plura refert in regula de non tollend. iur. quæsito, quæst. 6. nu. 8. 9. 10. & 11. vbi plura in idem adducit.

9 ¶ Vltimo etiam loco hoc etiam comprobatur ex eo, quod difficilius auferri soleant, ea, quæ iure communi acquisita sunt, quam ea, quæ fuerunt quæsita priuilegio. l. eius militis. §. militia missus. ff. de milit. testamento. l. assiduis. C. qui potio. in pign. habe. iuncta. gloss. mag. vbi facilius tollitur hypotheca competens ex priuilegio: quàm illa quæ iure communi competebat. Similiter etiam facilius tollitur recisio contractus, quæ ex iure speciali procedit, quàm illa, quæ ex iure communi competit, vt inquit glos. in l. 1. C. si aduers. ven-
10 di. l. Seio. §. modico. vbi per Scribent. ff. de annu. lega. Quibus rationibus dixit D. Did. de Couarruuias. lib. 3 resolut. capitu. 6. num. 1. & 9. no. quòd Princeps potest vincula, leges, ac conditiones Primogeniorum ex Regia facultate institutorum mutare, & alterare: illorum autem, quæ absque Regia facultate instituta fuerunt, non. Quem sequitur Burgos in Procœmio legum Tauri, nu 325. & num. 327.

¶ Sed his non obstantibus, contraria opinio, imò quòd etiam si primogenium Regia facultate fuerit institutum, Princeps nō possit eius substitutiones, ac cōditiones derogare, nisi ex causa publica verior mihi videtur. Quod probatur ex eo, q̄ regulare sit quòd Princeps non possit, nisi ex causa publica voluntates testantium, vel contrahentiū mutare, vel alterare, vt latissimè supra libro. 1. c. 8. num 31. ostensum est. In cuius regulæ probatione immorandum non est: cùm contrarię opinionis authores illam fateantur. Exceptio autem, q̄ scilicet id facere possit, quando ex eius facultate cōtractu, seu testamenta facta fuerunt, iure non probatur, vt statim videbimus: igitur consequens est, vt standum sit regulæ, nisi exceptio præcisè probata fuerit. l. fuus quoque. in principio ff. de hęredib. instit. glos. ordin. in l. omnis definitio. ff. de reg. iur. vbi communiter Scrib. id notant.

¶ Secundò, quia eadā iniquitas, & iniustitia resultat ex eo, quòd Princeps auferat successionem sal 11
tim in spe probabili vocato ad Maioratum acquisitam, quando ipse Maioratus ex Principis facultate processit: sicut quando absque Regia facultate institutus fuit, vt euidentissimè constat. Igitur dicendum est in vtroque casu id absque causa legitima fieri non posse.

¶ Tertiò, quia si verum est, quod ius ad rem quod quis habet saltim in spe probabili ex Primogenio virtute legum Regiarum instituto nō potest tolli per Principem absque legitima causa, vt omnes fatentur. Similiter idipsum dicendum erit in Primogenio ex principis facultate instituto: sicut enim Princeps potest reuocare priuilegia, ita etiā & leges mutare potest, & facultas principis, & legis æquiparantur. Cùm princeps sit lex viua, vt supra libro primo capitulo 1. numero. 25. ostensum est.

¶ Quartò, quia si dicatur, quòd licet Princeps 12
possit reuocare humanam legem: non tamen tollere poterit effectus ex illa ante reuocationē perfectè deductos: nisi id ex causa publica fiat, prout dixit. D. Didacus de Couarruuias in dicto ca sexto, num 9. paulò antè finem. Idipsum pari ratione in Regia facultate dicendum erit: quanuis enim Princeps possit facultatem à se cōcessam reuocare: non tamen poterit mutare, seu alterare Primogenium ex ea institutum. Eadem namque ratio in vtroque casu militat. Quod probatur euidentissimè ex eo, quod dixit Ioan Andre. in addi ad Specul. titu. de instru. editi. §. porrò. in addi. incipien. Incidit quæstio. vbi elegāter inquit, quòd si filius familiàs fecerit donationem causa mortis, licētia 13
parentis præcedente, parens non poterit in præiudicium illius, cui ius ex ipsa donatione acquisitū erat, etiam in vita ipsius filij licentiam, seu donationem reuocare. Idipsum etiam dixit Bal. in lege 1. nu. 7. C. de sacrosanct. Eccle. vbi inquit, quòd si pater dedit filio familiàs licentiam ad testandum, & eius virtute filius fecit testamētum, pater solus non possit, etiam viuēte filio, licentiam nec testamentum reuocare. Quorum dicta sequutus fuit Alexand. loquens in vxore, quæ de consensu viri de lucris disposuit, consilio. 246. numero 1. & 2. libro. 6. Pechius qui plura refert, de testam. coniug. libro 3. cap. 3. Phanucius de lucro dotis, quæstione. 41 num. 4 qui non mouentur ex eo, quòd licentia, re integra reuocabilis non sit: sed ex eo, quòd si post cōtractum iam eius virtute perfectū reuocaretur, præiudicium fieret his, quibus ex eo contractu ius acquisitum erat. Quod etiā in Prælato, tutore, & similibus dici poterit: quātis enim Ecclesia, vel minor non valeant absque illorum consensu, & authoritate contrahere: post perfectum tamen contractum non poterunt consensum, nec licentiam reuocare. Sicque intelligendū est quod

est quod dixit Franciscus de Areti. in l. qui in aliena. §. iussum. ff. de acquirend. hæredi. quem refert Antonus Gabriel, libr. 3. comm. opin. de non tollen. iure quæsito, conclusi. 7. n. 8. vbi inquit, quòd licentia, quæ data est per superiorem, reuocari nó potest. Quod fundamentum adeò vrgens est, vt congruum responsum non admittat.

14 ¶ Quintò quia eadem solennitas, quæ requiritur in actu conficiendo, requiritur etiam in illo reuocando, atque alterando. l. si vt proponis. la secunda. vbi Bal & Salice. C. de nup. l. ab emptione. ff. de pact. Iaff. qui plura refert in l omnium. C. de testament. nu. 9. Cùm igitur à principio Maioratus ex sola Principis facultate fieri non potuerit, absque institutoris dispositione: consequens est, vt ex postfacto non possit ex sola Principis voluntate mutari, seu alterari.

15 ¶ Ex quibus & alijs, quæ in id adduci possent, opinio hæc verior, atque probabilior videtur: quæ fulciri poterit ex his, quæ notant Paul. Castren. consil. 164. num. 16. lib. 2, vbi resoluit Principem non posse reuocare donationem à se factam alicui iure Primogenituræ, in præiudicium illorum, quibus ex ipsa donatione ius acquisitum fuit. Cuius dictum sequitur Deci. consi. 468. nu. 28. idem consilio 498 num. 19. Soci. Iuni. consi. 108. num. 3. lib. 2. Burgo. de Pace in Procœmio legum Tauri. nu. 331. Si igitur Princeps non potest reuocare donationem iure Primogenituræ à se factam, in sequentium præiudiclum: consequēs est, vt à fortiori non valeat reuocare Primogenium ex donatione alterius procedens, ex eo solùm quòd concesserit facultatem ad illud instituēdum Quamobrem in terminis de quibus agimus, non esse cōstituendam differentiam inter Primogenium ex facultate Regis, seu absque illa institutum censuerunt D. Dida. de Simanc. de Catho. institu. ti. 9. n. 269. noua editione, Anto. Gometius in l. 40. Tauri, nu. 89. & Menchaca de succes sio. creati. li. 1. §. 1. n. 32. & Franciscus Sarmientus libr. 3. selectarum interpretatio. c. 8 nu. 13.

16 ¶ Quibus non obstat, si dicatur, Principem posse reuocare suum priuilegium sine causa, ex l. qui fundos. C. de omni agro. desert. li. 11. Ad hoc nāque respondetur multipliciter. Primò, quòd text. in d. l. qui fundos. non probat conclusionē, ad quā solet communiter allegari. Non enim loquitur in concessione gratuita, sed in cōcessione facta iure contractus emphyteotici, vt probatur ex eodem tex. ibi. *Qui fundos patrimoniales iure priuato, canone saluo susceperit.* vbi gl. verbo, *Iure priuato.* & cōmuniter Scrib. id notant, & tamen Princeps contractum illum modificat, non nouis conditionibus, sed ea tantùm modificatione quæ inerat à principio, ex natura contractus: quod nedum Princeps, sed quilibet priuatus facere posset. Sicque illum tex. intellexerunt Andr. de Yser. in c. 1. §. fina. in fi. versi. l. qui fundos. de Capi. qui curiam vendi. Lofred. consi. 38. atque Anto. Gabriel communium opi. lib. 3. conclu. 4. nu. 41.

¶ Et quamuis intellectus iste nō admitteretur, dicendum est, ibi Principem modificasse illum contractum ex causa: ne scilicet vnus fruatur fundis fertilibus, & alter sterilib⁹: ex eoq̄; disponit, quòd vel is, qui accipit fundos fertiles, illos cum sterilibus compenset, vel fertilibus cedat: ne vnus fundis fertilibus, & alij reliquis sterilibus fruantur: ex
17 cua iusta causa potest Princeps concessiones à se factas non omninò reuocare, sed illas ad legem æquitatis, & iustitiæ reducere. Sicque text. in d l. qui fundos. intelligendum esse censuit Bald. in l. nuptæ. in princi. ff. de senato. vbi inquit, quòd facta concessione ab Imperatore, & translato dominio rei concessæ, potest ab ipso Imperatore lex apponi, non ex vi contractus, sed ex vi legis: quia omnis legum potestas est in pectore suo ad quod allegat dictam legem qui fundos. Idipsum etiam dixit idem Bald. consil 432. 1. part. vbi eleganter inquit, quòd quanuis non possit Princeps feud um vasallis auferre: poterit tamen illud ponere sub quadam regula iustitiæ & æquitatis, cùm id in quocunque contractu exceptum esse intelligatur: sicque dictam l. qui fundos. intellexerunt Parisius consil. 103. numero 7. & 8 libro 4. Albertus Brunus inter consilia feudalia consi. 1. nume. 42. & 43. & Ioā Campetius inter eadem consil. 2. num. 44. & 45. Et ideò dici solet, ex causa posse Principem contractum alterare, prout ex pluribus probant Feli. in c. 1. de proba. nu. 6. Alex. consi. 216. n. 20. cum seq. li. 2. Brunus inter eadem consilia feudalia, consi. 97. n. 8. Thomas Gramma. consi. 100. nu. 100. Antonius Gabri. communium opi. lib. 3. de iure quæsito non tollen. conclusio 3. nu. 14. ex quibus comprehenditur quantum absque fundamento soleat tex. in d. l. allegari ad probandum quòd Princeps sine causa possit priuilegium à se concessum reuocare: cùm non de priuilegio, sed de contractu emphyteotico disponat: & quanuis de priuilegio, vt communiter intelligi solet, loqueretur, causam præcisè requirat ad illius modificationem.

¶ Imò si rectè hæc considerentur, opinio illa, q̄ 18
scilicet Princeps valeat priuilegium absque causa legitima reuocare, quāuis communis sit, iuris tamen ac rationis fundamentis destituitur. Nā præterquam q̄ ex d. l. qui fundos, quæ erat eius præcipuum fundamentum, non probatur: nec etiam probetur ex text. in c. veniens. de præscrip. & in c. suggestum de deci. & in c. in nostra de in iur. & in c. fi. de sen exco. & in c. 1 de cōsti. li. 6. Nec ex aliquo ex illis iuribus quæ ad huius opinionis comprobationem adduci solent, prout ex illis constat & si otium daretur, facilè probari posset, nihil ma gis Regia Maiestate indignum dici valet, quàm quòd princeps absque causa possit propria priuilegia reuocare: cùm incōstātia & variatio in Principe, præsertim in beneficijs à se concessis reprobetur: & Princeps debeat esse immobilis, sicut Polus, & sicut lapis angularis, & habere vnā lin- 19
guam, & vnum calamum: prout eleganter dixit Bald. consi. 279 lib. 3. Curtius Iunior consil. 170. nu. 41. cum seq. Thom. Gram. consi. 6. n. 5. Alber. Brun. inter consi. feudalia consi. 117. nu. 92. cum seq. & alibi sæpè Scrib. Ideoque plures ex Scrib. maximi nominis dixerunt Principem non posse priuilegium à se concessum absque causa legitima reuocare. Idque satis apertè dixit Bal. in c. 1. 20
de feu. sine culpa. non amitten. ante nu primum, idem Bal. in c. 1. de natura feudi, ante n primum. Andr. de Ysern. in c. similiter. circa princip 6 col. de Capi. qui curiam vendi. idem in constit. Reg. Siciliæ, in consti. incip. Ea quæ tit. quòd nullus Prælatus. Alex. consi. 3. nu. 6 lib. 5. Guillel. à Perno. consi. 16. inter consi. feuda. nu. 5. & 8.

¶ Et quanuis de hac opinione dubitari posset propter authoritatem illorum qui contrariam se, quuntur: illud autem certissimum est, quòd Principem nō decet proprium priuilegium reuocare-

prout.

Universidad de Navarra
Biblioteca

prout dixit Ioan.And.in c. quòd dilectio.de cõsanguí & affini.in nouella. Quem sequitur Bal.in c.1.§ notandum.n.2.de his,qui feu. dare pos.Ioã. Cãpe.cõs.2.n.26.Iacob.Leonar. cons.114.nu.125. inter eadem consil. Reg. decet de Reg. iur.lib.6. Ex quo planè deducitur ciuili modo loquẽdo id Principem facere non posse: cum nemo dicatur posse:nisi id,quod decenter & honestè facere potest.l.nepos Proculo.cum simil.ff.de verb.signif. Quod potiùs Principibus, quam alijs conuenire, notissimũ est, vt alibi latiùs ostendimus:quæ opi. si tex.in d.l qui fundos.sit in priuilegio,non autẽ in contractu,intelligendus ex illo manifestè probatur. Non enim ibi Imperator ex sola voluntate, sed ex iusta causa priuilegium à se concessum modificat. In quo tamen animaduertendum est,eam opinionem,quòd scilicet Princeps valeat reuocare etiam absque causa priuilegium,quod ex mera gratia cõcessit,hodie iure Regio videri approbatam esse.ex decis.l.111.titu.9.libro.5.ordi.quæ est l.15.ti.10.li. 5.in noua.leg.Reg.collectione:cuius verba sunt. *Tenemos por bien y mandamos,que las mercedes que se hizieren por sola voluntad de los Reyes,que se puedan del todo reuocar.* sed dictæ legi satis contradicit quædam l.fori quæ hodie est l.6.tit.10.li. 5.in noua leg.Reg. collectione:cuius verba sunt: *Las cosas que el Rey diere a alguno,que no se las pueda quitar el ni otro alguno sin culpa.* Quæ verba potiùs Regiæ Maiestati conueniri videntur.

¶ Secundò, quia quanuis prædicta communis opinio vera esset,non tamen ad casum, de quo agimus,adaptari posset:cùm in eo iam virtute Regiæ facultatis fuerit processum ad Primogenij institutionem,& ad translationem dominij ex traditione in primum, ac per consequens in sequentes vocatos ad eius successionem,suo loco & tempore: in quo casu nulli dubium est, nisi quòd Princeps dominium etiam occasione sui priuilegij ac-
21 quisitum tollere non valeat. Quod sic opinatur Bal.in l.qui se patris.C.vnde liberi.n.12.prope fi. vbi cùm dixisset posse Principem proprium priuilegium merè gratuitum etiam absque causa reuocare,illud limitat, in his, in quibus iam dominium directum,vel vtile ex Principis concessione translatum fuerat, cùm iam firmitas huius cõcessionis ex iure gentium tueatur. Cuius dictum sequitur Feli in c.quæ in Ecclesiarum.de constitu. n.51.vbi inquit.quòd quæsita mediante Principe non reuocantur ab eo,quãdo iam sumpserunt robur à iure naturali. Idipsum dixit Alex.consi.3.n. 6.lib.5.Pala Ruui.in rep.Rub.de dona.inter virũ & vxo.§ 69.n.16.Anto. Gabriel.qui plura refert. lib.3.communium opinio.de non tollen.iur.quæsito,conclusione 7.n.3. & 5 quibus addenda sunt
22 ea quæ diximus sup.isto c.n.15.probantes Principem non posse tollere ius quæsitum ex donatione ab illo facta iure Primogenij, quæ ex superiùs adductis intelligenda sunt, quando iam erat dominium acquisitum ex traditione,& sic iure gentium roboratum.

23 ¶ Tertiò,quia illud,quod dici solet, Principem posse reuocare priuilegium à se concessum,intelligendum est, quando ipse solus fuit causa acquisitionis:secùs autem quando ab alio,ex Principis tamen facultate, res acquisita fuit: tunc namque Princeps id reuocare nõ poterit. Non enim Princeps facultatem concedẽs,sed is,qui vtens illa de re sua disponit,donare videtur:prout sup. lib.2.c.
4 2.nu.17.latiùs ostendimus. Illud autem,quod ex aduerso dicebatur,quòd scilicet consentiens, vel facultatem præstans, videatur donare:intelligendum est quãdo quis consentit donationi rei propriæ: secùs autem si consensum præstet, vt donetur res alterius:tunc namque nõ consentiens, seu facultatem præstans,sed dominus ipse donare videtur. Esset namque absurdissimum dicere, quòd quando vxor donat ex licentia viri bona propria, vel minor cum licentia tutoris, vel filiusfamilias ex licentia patris:non ipsi,sed hi qui licentiã præstant,donare videantur. Quod probatur ex l.si pater.§.fi.ff.de manu.vindic.l.etsi liqueat.vbi Bal.& cæteri.C.de inoffi.donati.sicque id optimè resoluit Tiraq. qui plura refert in repe.leg. si vnquam C.de reuocan.dona. verb.donatione largitus.nu. 279.Idque verissimum est.

¶ Similiter etiam non obstat illud,quod secundo loco pro contraria opinione adducebatur: q̃ scilicet, quamuis princeps non possit reuocare Maioratũ quia ipse non donauit:potest tamen reuocare facultatem,quam ipse concessit:& per cõ- 25
sequẽs,ex eo Maioratus qui ex illa constat,reuocatus censebitur. Ad hoc namque respondetur, quòd quamuis Princeps posset reuocare facultatem re integra,non tamen potest reuocare facultatem, postquàm iam eius virtute Maioratus institutus est, atq; ius quæsitũ primo vocato, & sequentibus ex his,quæ superiùs adducta sunt.

¶ Non etiam obstat,quod tertio loco pro cõtraria opinione adducebatur,quòd scilicet cùm Maioratus ex Regia facultate institus fuerit, possit etiam ex Regia facultate dissolui. Hoc namque non solùm non obstat, sed potest in contrarium retorqueri: nam sicut facultas Principis sola non fuit sufficiens à principio ad Maioratũ instituendum,absque dispositione primi institutoris,similiter non erit sufficiens ex postfacto ad illum reuocandum,absque ipsius institutoris consensu.

¶ Non etiam obstat, quod quarto & vltimo loco pro contraria parte adducebamus, quòd scilicet faciliùs tollatur priuilegiũ, quàm ius cõmune ex iuribus,quæ ibidem citauimus. Non enim in illis legibus disponitur, Principem nõ posse ius commune tollere,sed q̃ faciliùs ius speciale,quàm ius commune tollatur.Quod nihil ad id,de quo agimus,attinet: cum hic agamus de Principis potestate, non autem de facilitate,vel difficultate: eo maximè, quòd etiam alijs respectibus, difficiliùs priuilegium, quàm ius cõmune auferri soleat: vt probat Gometius in d. regula de non tollen.iure quæsito.q.6.nu.5.cum sequen. Qualiter autem intelligendum sit, quòd faciliùs tollatur priuilegium,quàm ius commune,declarat Anto.Gabr. commu.opi.lib.5.de reg.iur. conclu.9.nu.6.cum seq.Imò si rectè hoc consideremus, hic non agimus de tollẽdo priuilegio, vel iure communi:sed de tollẽdo vincula Maioratus,siue ex priuilegio, siue ex iure communi instituti, & effectus ex iure speciali,vel cõmuni iam inesse productos.In quo casu nihil interest:an ex iure cõmuni, vel speciali producti fuerint, ad hoc, vt Princeps valeat ius alteri quæsitum tollere, vt superiùs ostensum est.

¶ Ex quibus facilè omnia fundamenta contrariæ 26
opinionis diluuntur: superestque vnum assumptum satis singulare aduersus vulgò receptam opinionem:ex quo deinceps certissimum erit,ad huiusmodi facultates concedendas nihil interesse, vtrum Maioratus ex Regia facultate, vel absque illa institutus fuerit.Quoad confiscationem autẽ

ex

ex crimine læsæ Maiestatis diuinæ, vel humanæ, dicendum erit prout infra isto lib.cap.11.nu. 26. dicemus.

27 ¶ Ex quibus infertur,nil etiam quoad hæc interesse: vtrum facultas à Principe ad Maioratum instituendum pretio,vel in remunerationem seruitiorum concessa fuerit,necne:si iam ex illa Maioratus ipse institutus fuit. Cùm enim eo tempore iam facultas etiam gratuitè concessa reuocari nõ possit,superfluum erit inquirere,vtrum gratis,vel pretio concessa fuerit:sicque necessarium non erit illud,quod circa ista Hispani interpretes dicere solent,quòd scilicet facultas concessa in remunerationem seruitiorum,vel pretio interuenientem,maioris roboris sit,quàm illa, quæ gratis concessa est.Id namque hac consideratione obseruata,necessarium non erit,prout aduertit Anto. Gometius in l.40.Tauri.n. 89. Erit autem illa distinctio vtilis ad sciendum,vtrum facultas re integra reuocari possit, vel non:si enim pretio, vel in remunerationem seruitiorum concessa fuit, reuocari non poterit:si verò gratis, sic:& etiam ad maiorem Maioratus firmitatem etiam post ipsius institutionem, vt hoc pacto hæc omnia dubia diluantur:prout optimè resoluit Grego. Lopez in l. 32. ti.9.parti.6.in glo. verb. *No valdra.* col. 11. versic. Sed quæro de pulchra quæstione, vbi tradit nouam formam instituendi Maioratum: ita vt eius bona ex Regia facultate alienari non valeant.

28 ¶ Quinta conclusio sit,Principem posse Regiam facultatem ex iusta ac legitima causa ad bona Maioratus alienanda, vel hypothecæ subiicienda concedere, etiam si Maioratus institutor expresse inhibuisset,ne Regia facultas ad id efficiendum concedi posset,vel quòd bona eiusdem Maioratus etiam ex Regia facultate alienari non valeant:quæ conclusio præcedenti præmissa, apertissima est:si enim hac Maioratus institutoris inhibutione non existente,Princeps ex causa publica, vel ipsi Maioratui vtili id facere potuisset, vt superiùs ostẽsum est: cõstat ex hac Maioratus institutoris voluntate Principis potestatem restringi non posse: cum in omni dispositione censeatur authoritas superioris excepta.tex.in c.quemadmodum.de iureiur.& nemo possit facere vt leges in testamento suo locum non habeant. l. nemo potest.ff.de leg.1. vbi Scrib. plura cumulant, quæ in huius conclusionis comprobationem adduci possent:idque verissimum est.

¶ Dubium autem & non mediocre circa hęc ver
29 sari solet:vtrum scilicet saltim tempore impetrationis facultatis Principi de hac clausula mentio facienda sit, aliàs facultas ipsa nulla esse censeatur: qua in re prima facie dicendum videtur, de hac clausula mentionem faciendam esse, etiamsi ex illa facultas Principis restringi non possit, aliàs facultatem subreptitiam esse censendam. Quod probatur in simili,ex eo, q̃ de clausula derogatoria dici solet:nam quanuis ex illa potestas testantis non restringatur,vt non possit testamentum,prout sibi libuerit,mutare, vel alterare: ta-
30 men in secundo testamento necessariò de illa mẽtio efficienda est, aliàs secundum testamentum nullum erit.l.si quis in principio testamẽti. ff. de leg.3.l.si mihi & tibi.§.in legatis.ff.de le.1.& quãuis eą iura loquãtur in testamẽtis,si militer etiam in rescriptis,&aliis dispositionibus locum habẽt, prout dixit glo.cõiter ab Scrib.recepta,in l.pacta nouissima.verb.*Pacta*.C.de pactis.ex quibus dixit Felinus post cæteros,in c.accedentes.n.4.de præscrip.q̃ priuilegiũ secundum non faciens mentionem de clausula derogatoria primi,nullum censendum erit, vbi plura in idem adducit.

¶ Quibus adiicitur,quòd impetrans rescriptum 31
secundum derogatoriũ primi debet facere mẽtionem de quacunque clausula notabili in prima dispositione, quæ reuocari prætenditur adiecta, aliàs autem rescriptum subreptitium censendum esse:quod dixit Anto.in c.vt debitus.col.4.de appella. cuius doctrinam sequuntur Abb. per text. ibi,in c. ex conquestione.n 4.de resti.spolia. Feli. qui plura refert in c.cæterum.n.4. de rescrip. vbi opinantur iudicis arbitrio relinquẽdum esse,quę clausula notabilis esse dicenda sit. Cùm igitur de qualibet clausula notabili mentio facienda sit in facultatis impetratione, nulla profectò clausula notabilior inueniri potest,de qua mentio facienda sit, quàm hæc de qua agimus, cùm saltim ea expressa Princeps difficiliùs facultatem cõcessisset, atque in impetratione rescripti facienda sit mentio de omnibus his quæ Principem mouere possent ad illud non concedendum, vel ad concedendum difficiliùs:tex. in c. super litteris. cum simil.de rescrip.

¶ Sed his non obstantibus,contrarium dicendũ erit: cùm enim clausula à Maioratus institutore apposita,ad Principis potestatem restringendam nullius effectus esse censeatur,consequens est, vt de illa mentio in impetratione rescripti facienda non sit:cùm regula iuris sit,q̃ in impetratione rescripti non est facienda mẽtio de clausula nulla, 32
nec etiam de illa,quæ quanuis nulla non sit exceptione,tamen elidi potest gl.ordi. in c. ex tenore de rescrip.verbo.*Negotio*.fin.verb.cui est glos.consimilis in cap.cum nostris verbo,*De facto*,de concessio.preb. quibus plura cumulant Feli.in d.ca. ex tenore num.2.& Ias. in l.1.num.1.C.si contra ius vel vtili.publi.& alibi sæpè Scribent.

¶ Nec obstat illud quod de clausula derogatoria dici solet, quòd scilicet quanuis nullius effectus sit ad restrictionem potestatis, tenetur tamen testator de illa in secundo testamento mentionem facere aliàs secundum testamentum nullum erit, ex tex.in d.l. si quis in principio testamenti cum simil.ff.de lega.3. Nam præter quam, quòd iura illa ad casum de quo agimus trahi non possint cùm loquantur quando vnus atque idem fecit primam dispositionem cum clausula derogatoria & ipsemet fecit secundam absque illa,nos autem loquamur in Maioratus institutore qui Ptincipi legem non potuit imponere, ea iura loquan 33
tur:quando in vno & eodem disponenti præcessit clausula derogatoria voluntatis, & non potestatis.Si enim is qui testamentum fecit adiecisset clausulam derogatoriam potestatis,cùm ea clausula nulla sit ex eo, quòd nemo possit sibi tollere liberam testamenti factionem. l. stipulatio hoc modo concepta,cum simil.ff.de ver.obli. in fẽdo testamẽto nõ teneretur facere mẽtionem de illa, quãuis secùs esset, quãdo adiecta fuisset clausula derogatoria voluntatis:ea nãque valida est ideoque de illa mẽtio faciẽda est: prout resoluit Bar. cõiter sequutus in d.l. si quis in principio n. 4. & 5. clausula autẽ hęc de qua agimus derogatoria est,potestatis Principis,& per consequens nulla, 34
ideoq; de illa mentio faciẽda non erit. Imò etiãsi

clausula

clausula hæc esset derogatoria volũtatis, veluti si testator dixisset q̃ nõ aliter valeat rescriptũ Principis, nisi facta mẽtione de illa clausula, quo casu nõ de Principis potestate agi videtur, adhuc existimarem valere facultatem Principis, etiamsi de hac clausula mentionem non fecerit. Maioratus namque institutor sibi, non autem Principi etiã quo ad voluntatem poterit legem imponere.

¶ Similiter etiã nõ obstat illud quod dicebamus q̃ scilicet de clausula notabili efficiẽda sit mẽtio in rescripti impetratione, nã illud intelligẽdũ est, q̃n ea clausula valida est: secùs autem si nulla sit, vel saltim exceptione elidi possit: de illa namque
35 nulla mentio in rescripto faciẽda erit, ex his quæ superiùs adducta sunt. Quæ omnia summè notanda erunt. Vidimus namque plura Primogenia quibus cautum est, nec etiam ex Principis rescripto bona eisdem subiecta alienari posse.

¶ Sexta conclusio sit, quòd etiamsi Maioratus institutor inhibuerit successoribus in perpe-
36 tuum, vt non valeant facultatem à Principe ad bona eiusdem Maioratus alienanda, vel hypothecanda impetrare, neque illa vti etiamsi proprio motu concessa fuerit, & quod si contrarium fuerit actum, illicò Maioratus successio in sequentem vocatum transferatur, poterit Princeps non obstantibus his clausulis ex causa publicæ vtilitatis, vel Maioratus vtilitatis facultatẽ ad bona ipsius Maioratus alienanda, vel hypothecæ subiicienda concedere. Quod ex eisdem rationibus quas in præcedenti conclusione adduximus, probatur. Si enim Maioratus institutor
37 nõ potest, quo ad hæc Principis potestatem minuere directè id præcipiẽdo à fortiori, nec indirectè id facere poterit. tex. in regula cùm quid, de regulis iuris lib. 6. l. si is qui, vbi plura Scrib. addu cere solent. ff. de vulga. q̃n enim in dispositione vnũ exprimitur, & ad aliud effectus eius dirigitur, nõ verba dispositionis: sed effectus eius cõsiderãdus erit. l. 4. §. nũc de effectu. ff. de libe. lega. l. si quis rerum. §. 1. ff. eo. l. cum dotẽ. ff. ad l. fal. Nec est curandum cum quo quis loquatur: sed in quem voluntatis intentio dirigatur. l. cùm pater. §. donationis. ff. de legat. 2. ex quibus rationibus consuluit Ancha. con. 13. incip. super dubio trãsmisso quòd ciuitas quæ non potest facere statutum, vt ciues non possint ire ad molendina priuatorum, sed ad molendina ipsius ciuitatis: non poterit similiter facere statutum, vt qui irent ad molendina priuatorum soluerent certum datium in exitu ipsius ciuitatis. Qui verò irent ad molendina ipsius ciuitatis nihil soluerent: ne liceat ciuitati facere per indirectum id quod directa via facere non potuisset: quod etiam dixit idem Ancha. cons. 145. incip. optimis rationibus. idem in c. 10. de consti. 11. quæstione princip. Alberi. 2. parte statutorum quæstione 2. Ias. qui plura refert in l. quominùs. ff. de flumi. nu. 155. vbi num. 156. hanc communem opinio. esse profitetur, quibus plura alia similia adiici possent.

38 ¶ Vt autem in his cautè procedatur, quando similes facultates impetrantur, antequã de petitione ipsius facultatis agatur, solet impetrari ab ipsorum Primogeniorum possessoribus Regia licentia proprio motu concessa, ad hoc, vt ex illa valeat possessor facultatem impetrare, atque illa vti, quam Princeps concedere solet expressis clausulis Maioratus, seu ipsorum substantia illis expressè derogando, cuius licentiæ virtute facultas ad bonorum Maioratus alienationem seu hypothecam conceditur: acsi prædicta clausula adiecta non fuisset, adeò vt non valeat modus aliquis à Primogeniorum institutoribus excogitari, cui non possit ex Regia facultate causa publica vel Maioratus vtilitate interueniente derogari.

¶ Solent autem Primogeniorum possessores, ne 39
ex primæ licentiæ impetratione pœnas in ipso Primogenio contentas incurrant, secretè facere, vt ab aliquo tertio in Regia Camera, vbi similes facultates concedũtur quoddam memoriale, vti vocant, producatur, in quo impersonaliter, & sine expressione nominis vltimi possessoris, nec alterius personæ impetrantis, dici solet, quòd in Maioratu, quem instituit Titius, sunt clausulę talis tenoris, &c. Et quòd nunc necessarium est bona eiusdem Primogenij alienare, vel hypothecæ subiicere, ex causis quæ ibidem exprimendæ sũt, proindeque ex eisdem causis supplicatur Regiæ Maiestati, vt Maioratus possessori proprio motu, & certa scientia concedat rescriptum in quo derogetur prædictis clausulis & concedatur ei licentia, vt absque incursione pœnarum in eodem Primogenio contentarum, possit facultatem ad id efficiendum impetrare, atque illa, prout sibi libuerit, vti quod rescriptum absque alia Maioratus possessoris petitione concedi solet, & posteà eius virtute facultates necessariæ impetrari. Idque pluries sic factum fuisse vidimus, atque faciendum esse consuluimus. In quo tamen cautè procedendum erit, propter clausularum, recentium Primogeniorum rigorem, quæ debent diligentissimè examinari ante facultatum impetrationem ab ipsius Maioratus possessoribus, ne aliquid faciant in quo eisdem contraueniant, & etiã ab his qui annuos redditus virtute harum facultatum super bonis Maioratus emunt, vel pecuniam super eisdem bonis mutuam præstant, ne ex huius ordinis prætermissione alienatio, seu hypotheca nulla reddatur: vidimus namque plures qui absque clausularum Maioratus examine annuos redditus super bonis eiusdem Maioratus Regia facultate præcedente emerunt: quibus ex postfacto eam negligentiam maximum damnum attulisse compertum fuit.

¶ Septima conclusio sit quòd si is, cui facultas 40
ad alienandum vel hypothecandum res Maioratus semel cõcessa fuit, velit iterũ nouã facultatẽ ad bona Maioratus alienanda vel hypothecanda impetrare, tenetur facere mentionem de prima: aliàs secunda facultas non facta mentione de prima obtenta, nulla censenda erit. Quod probatur ex tex. in capitulo final. de fil. presb. lib. 6. vbi dispensatio addita dispensationi non valet, nisi fiat mentio de prima, & est tex. in l. tertia. C. de Episcopali audiẽ. per quẽ tex. dixit Guillelmus de Cugno ibi nõ valere secundã remissionẽ criminis à Principe factã, in qua non fuit facta mentio de
41 prima, iunctis aliis, quæ supra libro secundo capitulo. 4. numero 50. latiùs adduximus.

¶ Sed in hac re distinguendum esse mihi videtur, 42
aut enim facultas secunda concessa fuit ex eadẽ causa, ex qua prima cõcessa erat, aut ex alia. Si cõcessa fuit ex eadem causa, dicẽdũ est, proculdubio eã facultatẽ nullã esse: cũ si Princeps de eo informatus fuisset, nullo pacto eã facultatẽ cõcessisset, nec ex vna causa debeant plures facultates ad bo-

na Maio-

na Maioratus alienanda vel hypothecanda concedi: nisi prima non sufficiat. Ad quod necessariũ est vt de ptima Princeps certioretur. Si verò ex alia causa concessa fuerit, non video quare Principi sit facienda mentio de prima: cùm etsi Princeps de illa fuisset certioratus, etiam secundam concessisset. Ex noua namque causa debet noua facultas concedi: cùm vtraque de per se non valeat: si ex causa legitima concessa sit.

¶ Nec obstat text. in d. capitulo fina. de fil. presb. lib. 6. nam ibi circa vnã, atque eandem rem vtraque dispensatio emanauit, & clarum est, quòd Princeps super duobus defectibus difficilius dispensaret: quam super vno. Quapropter non mirum si dispensatio secunda super altero ex duobus defectibus concessa, non facta mentione de prima, nulla sit: prout glos. & communiter Scribentes ibidem aduertunt. Quæ ratio in casu, de quo agimus non militat: cum dispensationes non ex vna, atque eadem causa, sed ex diuersis procedant.

¶ Non etiam obstat tex. in d. l. 3. C. de Episcopal. audien. Nam si is, qui semel delicti remissionem obtinuit: iterùm delinquat remissionis secundæ indignus efficitur, non mirum igitur si ob delictorum reiterationem secunda remissio non valeat, cum difficiliùs facta mẽtione de prima concederetur prout ex eodem text. probatur, vt communiter ibi Scribentes not. Quod non potest ad casum, de quo agimus adaptari: cùm facultates non ex culpa possessorum Maioratus: sed ex causis necessariis concedi soleant.

44 ¶ Octaua & vltima conclusio sit, quòd in omnibus casibus, quib⁹ ex Regia facultate bona Maioratus alienari possunt eorum alienatio in publica subhastatione facienda est. Quod probatur ex communi regula, qua traditum est, quòd quotiescunque ad alicuius rei alienationem authoritas, seu decretum iudicis rèquiritur, necessariò ea
45 res non poterit: nisi in publica subhastatione alienari. Quod opinati fuerunt Bart. in l. licitatio numer. 3. ff. de publi. & vectiga. Alberi. in l. etsi fine. §. 1. ff. de minori. Bald. in l. ordo numero 4. C. de execu. rei iudica. Platea. in l. si tempora. C. de fid. instru. colum. 1. lib. 10. Matthæus de Afflict. in cõsti. reg. Sicilię, lib. 2. Rub. 38. Pinel. qui hęc omnia refert in l. secunda. C. de rescin. vendic. secunda parte numero 25. cuius opinio asserit communem esse Emanuel Xuarez in suo thesauro receptarum senten. verbo, Decretum vbi in alienatione, pagin. 453. Quorum opinio vera est, quanuis hi, quos Pinel. in id citat hoc præcisè non dicant: semper enim decretum iudicis, & subhastatio in iure cumulari solent. Ita vt omne illud, quod ex decreto iudicis vendendum est, subhastationem requirat: prout in bonis absentis, fisci, minoris, & Reipublicæ, & his bonis, quæ in executionem rei iudicatæ venduntur, & similibus statutum est, vt ex iuribus vulgaribus deducitur. Si igitur id in quolibet iudicis decreto efficiendum est, à fortiori in re, quę facultate, & decreto Regio pręcedente alienanda est, obseruandum erit. Quapropter nunquam concedi solet Regia facultas ad bona Maioratus alienanda in qua non adiiciantur hæc verba, *Vèndiendo la en publica forma*, quod interpretari solet, id est, in publica subhastatione. Idque in rebus Maioratus, quæ ex facultate Regia venduntur, obseruare vtile erit, vt prædictæ difficultates submoueantur: quanuis si alias ea venditio bona fide atque iusto pretio facta fuisset, forsan etiam deficiente subhastationis solennitate sustineretur.

¶ Tempus autem ad huiusmodi subhastationem 46
requisitum iure statutum non est: proindeque iudicis arbitrio relinquendum erit: prout testantur Bartolus in d. l. licitatio. numero tertio. Baldus in d. l. ordo. num. septimo, & vtrobique communiter Scribentes id not. solet autem assumi exemplum ab eo, quod communiter in aliis subhastationibus fieri solitum est. Ita vt immobilia triginta, mobilia autem nouem diebus in subhastatione trahantur: sed non credimus ex huius temporis omissione bonorum Maioratus alienationem annullandam esse, dummodò aliàs competenti tempore subhastatæ fuerint, idque bona fide, & absque dolo factum fuerit. Id namque est, quod præsertim in rerum Maioratus venditione requiritur, vt aduertit Gregorius in l. 6. titulo. 11. par. 6. in gloss. verb. *Que la non pudiesse vender*. columna 9. verficu. Aduerto etiam. vbi etiam versi. sed pone, resoluit quid dicendum sit: quando minor impetrauit facultatem ad vendẽdam rem Maioratus, non facta mẽtione ætatis, & ibi aliàs quæstiones subiungit hanc materiam attinentes, quæ apud ipsum videri poterunt.

¶ Illud autem omittendum non est, facultatem 47
Regiam ad bona Maioratus alienanda non requirere scripturam: sed posse probari per testes, quod sic in assensu Regio ad bona feudalia alienanda concesso dixit Matthæus de Afflictis decisione 398. per totam decis. præsertim num. 9. fuisse decisum per Regium Consilium Neapolitanum: quanuis ipse fuerit in contraria opinione, vt constat ex his, quæ adducit in ead. decis. Et quòd assensus Regius non possit probari per testes, dixit apertiùs ipsemet Afflict. decisione 243 nu. 3. & 4. Quod etiã repetit ipsemet Matthæus de Afflict. in capi. 1. in princi. de prohibi. feud. alie. per Lotharium nume. 14. vbi inquit, quòd si facultas semel expedita fuit, posteaque amissa fuerit, potęrit eius tenor probari per testes, & in cap. Impęrialem in princ. de prohibit. feu. alie per Frederi. versic. 24. quæro. num. 33. subiũgit non valere assensum Regiũ etiã manu Regia subscriptũ, si in illo deficiat sigillum, quod in literis Regis solet interuenire. Quod etiam prius dixerat in d. ca. 1. in princip. num. 10. de prohibi. feud. alie. per Lotha.

¶ Sed omnia hæc resoluenda sunt ex his, quæ in facultate Regia ad Maioratum instituendum concessa diximus supra lib. 2. c. 8. n. 7. & 8. vbi ostendimus illam non posse probari per testes: sed necessariò ad sui probationem scripturam requirere. Quod quando Regia facultas expedita, atque absoluta fuit verum est.

¶ Cæterũ quãdo Regia facultas ad bona Maioratus alienanda ante eorũ bonorũ alienationem per verbũ fiat concessa fuit, sufficit si de ipsa signatura cõstet: & si aliter facultas nõ ostẽdatur, vt in assensu Regio ad bona feudalia cõcesso, resoluit Matthæus de Afflictis decisione 253. nu. 5. cũ sequentibus. Quod etiã repetit in d. c. 1. de prohibi. feu. alie. per Lotha. in principio. nu. 15. vbi tandem id cogitandũ relinquit. Hoc autem etiam resoluendum erit ex his, quæ in Regia facultate ad Maio-

ratum inſtituendum per verbum fiat conceſſa ſupra lib.2.cap.7.num.52.cum pluribus ſequẽtibus latiſſimè tradidimus, cũ de vno caſu ad alium non valeat congrua differentiæ ratio aſſignari.

48 ¶Sed & id etiam obſeruandum eſt, quòd etiam ſi antequàm Regia facultas concedatur, nec expediatur poſſeſſor Maioratus rem ipſius Maioratus alienet, ſub conditione, ſi Princeps ad id efficiendum facultatem concedat, & hac lege contractus venditionis, vel permutationis: ſeu alius ſimilis fiat, nullus eorum poterit ab hoc contractu reſilire, donec Principis conſenſus requiratur. Quod in ſimili in alienatione feudi facta ſub conditione ſi Rex aſſenſum præſtiterit, dixit Lucas de Pena.in l. nulli.C.de fund. patrimo. lib. 11. quem refert, & ſequitur Matthæ. de Afflict. in d. c. Imperialem in princip. verſiculo decimo ſexto quæro, numero 6.

¶Illud etiam vltimo loco annotandum eſt, Regiam facultatem ad bona Maioratus alienanda conceſſa amitti ex non vſu Decennij. Quod dixit Matthæus de Afflict. loquens in aſſenſu Regio ad alienanda bona feudalia conceſſo poſt Andream de Iſern.ibi in cap. Imperialem de prohi. feud.alie per Frederi. num.25. & Grego.loquens in facultate ad bona Maioratus alienanda conceſſa.in l.6.tit.11.part.6.in gloſſ.verbo. *Que non la pudieſſe vender*.col. penult.verſiculo quid autem. Sed de hoc videnda ſunt, quæ diximus ſupra lib. 1.c.7.numero 71. 49

SVMMARIA.

1 *Bona Maioratus alienari poſſunt ad aliorum ſubrogationem eáque iuſta cauſa cẽſenda eſt, vt facultas Regia concedatur. & n.9. & 12.*
2 *Bona dotalia permutari poſſunt: quando id vtile mulieri fuerit.*
3 *Bona Eccleſiæ alienari poſſunt vt fundus vtilior ematur.*
4 *Contractus prohibitus fauore alicuius poteſt ſi id ei vtile ſit.*
5 *Alienans rem prohibitam, ſi id fieri poteſt obſeruata mente prohibentis, non incurrit pœnam.*
6 *Veriſimile pro diſpoſito habendum eſt.*
7 *Bona fideicommiſſi permutari poſſunt, ſi id vtile ſit.*
8 *Feudalis res alienari poteſt ſine conſenſu domini, quando eius conditio melior fit.*
10 *Lucrari ſatis dicitur qui obſequitur voluntati ſuæ.*
11 *Alienatione prohibita etiam permutatio comprehenditur.*
13 *Subrogatio bonorum Maioratus in eadem Prouincia: non in alia fieri debet, nec aliter facultas concedenda eſt.*
14 *Prouincia propinqua eadem Prouincia cenſenda eſt, ſi ſit ſub eodem Principe.*
15 *Subrogatio bonorum in loco remoto licet eiuſdem prouinciæ, non eſt facienda in Maioratu.*
16 *Longinquitas domicilij poſſeſſoris Maioratus, an ſit legitima cauſa concedendi facultatem alienandi rem Maioratus ad ſubrogationem faciendam in loco domicilij, & num.18. & 19.*
17 *Alienari poteſt res eccleſiæ longe ſita, ſi commodè frui non poſſit.*
19 *Intelligitur tex.in Authentico de Eccleſiaſti.titul. §. ſin autem annuale legatum coll.9.*
20 *Emptor bonorum Maioratus vtrum debeat eſſe ſolicitus vt res alia ſubrogetur, vel fiat id ad quod bona vendita ſunt: & nu.22. & 23.*
21 *Emptor rei Eccleſiæ ſolicitus eſſe debet, vt pretium in eius vtilitatem conuertatur.*
24 *Res empta ex pecunia redacta ex alia re Maioratus vel pretium eius an ſubrogetur, & intret in eius locum, & n.29. & 30. & 31. & 33.*
25 *Pretium, quando ſuccedat loco rei, & è contra, & nu.32.*
26 *Res empta ex pretio feudi ſeu ipſum pretium non ſubeunt vicem feudi, niſi expreſsè actum ſit.*
27 *Res empta ex pecunia redacta ex alia re aſſumit eius qualitates.*
28 *Res empta ex pecunia redacta ex re patrimoniali an efficiatur patrimonialis.*
34 *Res empta ab aliquo ex pecunia aliena, vel ſimpliciter vel nomine proprio fit ſua, & n.35.*
36 *Res ſubrogata in locum rei venditæ Maioratus cum omnibus qualitatibus prioris ſubrogatur.*
37 *Res ſuccedens in locum alterius rei fideicommiſſariè, dicitur fideicommiſſaria.*
38 *Res ſubrogata in locum bonorum donatorum à Rege Henrico Secũdo, quæ vulgo dicũtur Enrriqueños ſortietur illorum naturam.*
39 *Bona ex donatione Regis Henrici quæ dicuntur Enrriqueños ſi vendantur cũ facultate Regia vtrum ad emptorem cum ſua cauſa & qualitate tranſeant: & num.40. & 43.*
41 *Feudum venditum ex licentia tranſit cum qualitate ſua.*
42 *Res conſentiens alienationi, quando videatur rem liberam facere.*
44 *Princeps ex licentia alienandi liberè feudum, videtur remittere qualitatem feudalem.*
45 *Bonæ*

45 *Bona Maioratus ſi poſt confiſcationem à principe eidem donentur vtrum tanquam libera cenſeantur donata, vel cum priori Maioratus qualitate.*
46 *Res Maioratus alienata ſi poſteà vendicetur, vel reſcindatur, venditio an ad Maioratum redeat, vel maneat libera.*
47 *Res ſubrogata in Maioratu in locum venditæ ſi vendicetur vel euincatur ab alio qualiter conſulatur Maioratus poſſeſſori, & num.49.*
48 *Decretum ex falſa cauſa interpoſitum eſt nullum, etiamſi falſa cauſa in decreto expreſſa nõ ſit.*

De Regijs facultatibus, quæ ad alienanda bona Maioratus ea lege conceduntur, vt ex pretio illorum alia in locum eorum ſubrogentur.

CAPVT QVARTVM.

INter facultates, quæ ad alienanda bona Maioratus conceduntur, frequenter dubitari ſolet: vtrum iuſtè ex ea cauſa concedi valeant, vt alia bona eiuſdem, vel maioris valoris ex pretio, quod ex illis redactum fuerit, in ipſo Maioratu ſubrogan-
1 da ſint. In qua quæſtione dicendum eſt, hoc fieri poſſe: dummodò id in euidentem Maioratus vtilitatem conuertatur, vel ex aliqua alia cauſa iuſta, & Maioratus conſeruationi vtili fiat. Aliter namque id effici non poterit. Quod probari poteſt ex ſequentibus.

¶ Primò, hoc probatur ex text.in l.ita conſtante. ff.de iur.dot.ibi. *Si hoc mulieri vtile ſit*, vbi proba-
2 tur, quòd quanuis bona dotalia ſint alienari prohibita: poterunt tamen permutari, ſi id mulieri vtile ſit l.mutu.verſi.manente. & l.fin.ff.eodem l. quanuis.ff ſol.matr.

¶ Secundò, idipſum probatur ex eo, quòd quanuis res Eccleſiæ alienari prohibitæ ſint: poterunt tamen alienari, vt fundus vtilior ematur, vel aliter
3 alienatio in euidentem Eccleſię vtilitatem reſultet.text.in cap.vt ſuper.§.poſſeſſiones.de reb.Eccleſ.non alien vbi gloſ.& communiter Scribentes id nota.gloſſ.ordin.in l.cum hi.§.eam tranſactionem.ff.de tranſact. Antonius Gabriel.qui plura refert, libro tertio communium opinionum, titulo de rer.aliena. concluſione prima numero primo.

¶ Tertiò, id ipſum in omnibus caſibus perpetuum eſt, vt quoties contractus fieri non poteſt: fieri tamen valeat: ſi id vtile ſit perſonæ, cuius
4 fauore prohibitio facta eſt. Quod in vxore abſque viri licentia, & pupillo abſque authoritate tutoris, vel curatoris: & filiofamiliàs abſque licẽtia parentis contrahentibus deciſum eſt l.mutuum, vbi per Scrib.ff.de acquir.hæred l.cum hi.§.eam tranſactionem.ff.de tranſact. vbi gloſ.& communiter Scribentes id notant. Iaſ.in l.more.numero 42.& 43.ff.de acquiren.hæred. & alibi ſæpe Scribent.

¶ Quartò quia is, qui alienationem prohibuit, cenſetur id feciſſe vt primogenium ipſum conſeruaretur, & in dies augeretur: cùm igitur ex huiuſmodi permutatione is effectus conſequatur, & ex illius omiſſione amittatur, conſequens eſt, vt non obſtante prohibitione id efficiendum ſit. Inducta namque ad augmentum non debent operari diminutionem. l.legata inutiliter cum ſimil. ff.de legat.1.

¶ Quintò: quia is, qui alienat rem alienari prohibitam, contra verba illius qui eam prohibuit, 5
nullam pœnam incurrit: ſi id fieri poſſit, obſeruata eius mente, ac voluntate, quod ex pluribus probat Angelus conſilio 169. prima, & ſecunda columna, quem refert & ſequitur Iaſ.in repet.l.filiusfamiliàs. §.Diui. numero 78.ff.de legat.1.

¶ Sextò, quia veriſimile eſt, quòd ſi Maioratus inſtitutor de iſto caſu cogitaſſet, illud permiſiſ-
6 ſet. Igitur cenſeri debet, ac ſi expreſsè diſpoſitum eſſet. Veriſimile namque haberi debet pro diſpoſito.l.Titius §.Lucius.ff.de liber & poſthu. gloſſ.in l.tale pactum. §.final.cum ſimilibus.ff.de pact.

¶ Septimò, quia bona fideicommiſſo ſubiecta, 7
atque alienari prohibita permutari poſſunt: ſi permutatio fideicommiſſi conſeruationi vtilis ſit, quod comprehenditur apertè ex eo, quod dixit Baldus in Authentica, res quæ.C.communia de legatis.numero 23.atque expreſsè ſic reſoluit Paulus conſilio 269. incipien. Dubitatur nunquid hoſpitale. numero tertio cum ſequentibus libro primo. Id ipſum dixit Socinus Iunior quanuis de Bald.& Paul.non meminerit conſilio 28. numero quinto cum ſequentibus, libro ſecundo.

¶ Octauò, quia res feudalis poteſt alienari ſine 8
conſenſu domini: quando ex alienatione conditio domini melior fit, veluti ſi habens filios vendat feudum illos non habenti, vel iuuenis vendat illud ſeni, vel inhabilis ad ſeruiẽdum vendat illud habili ad ſeruitium domino præſtandum: prout reſoluit Matthæus de Afflictis in capitulo Imperialem, de prohib.feud alien.per Fred.verſic.16. quæro.nume.16.poſt Andream de Iſern ibi.idem Afflictus in rubr.de vaſallo qui contra conſt. Lotharij.num.1.cum ſequent.Capyc.deciſione.100. num.3.cum ſequentibus.

¶ Nonò, quia quanuis dubitari poſſet, vtrum hæc ſubrogatio fieri poſſit abſque Principis authoritate, authoritate tamen Principis interueniente 9
non eſt dubium: niſi quòd ea alienatio valeat, ſi in euidentem Maioratus vtilitatem facta fuerit. text.in clem.quia contingit.de religio.domi l.legatum, vbi per Scribent.ff.de admin.rerum ad ciuita.perti.Paul.d.conſ.269.num.2.lib.1.

¶ Ex quibus rationibus bona Maioratus ex facultate Regia alienari poſſe, vt ex pretio illorum alia in eius locum ſubrogentur: ſi id ipſi Maioratui vtilius ſit opinati fuerunt Capycius deciſio.108. num.17 atque Antonius Gometius in l.40. Tauri num.82.final.verb.atque etiam Gregor. in l.6. titulo 11.part.ſexta, verbo. *Que la non pudieſſe vender* columna pen.idem in l.10 tit.26.part.quarta. verbo, *Vendiendo*.colum.quarta, verſic.ſed an res.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ In contrarium autem vrget, quod voluntas testatoris adeò precisè obseruanda sit, vt nec peruerti debeat ad hoc, vt illa in melius cõmutetur.
10 Cùm varie sint hominum volũtates, lucreturque satis ille qui suæ obsequitur voluntati. l. quia poterat cum similibus. ff. ad Trebel. Item constat non esse quod ad hoc considerandam volũtatem Maioratus possessoris: sed institutoris: à quo bona dependent. Cùm ipse possessor dominus solum temporalis sit, bonaque eo' mortuo in alium deuolui debeant, qui forsan illud quod iste vtile esse existimat, damnosum, atque inutile esse existimabit, quibus adiiciendum est, plerunque post similiũ facultatũ impetrationem, atque rei Maioratus alienationem Maioratus possessorem, pecuniam ex illa redactam consumere solere, nec aliam rem ex illa emere, quæ in ipso Maioratu subrogetur. Quo pacto Primogeniorum bona perire solent, & in alias familias pertransfire.

11 ¶ Quæ omnia comprobatur ex eo, quòd sub prohibitione alienationis seu venditionis permutatio comprehendatur. l. sciendum, in prima. §. deinde versiculo, sed & si quis. ff. de ædilic. edi. l. finali. ff. quibus ex caus. in posse. eatur. l. 2. C. de rerum permu. text. in Authent. de non alie. aut permutan. §. alienationis. colla. 2. & in cap. nulli. de reb. Ecclesiæ non alien. & vtrobique per Scribent. Angel. in l. cum hi. §. si cui. ff. de transa. Fabia. de emptio. & vendi. quæst. 2. Crottus consil. 17. nu. 41. lib. 1. & alibi sæpè Scribent. Quibus rationibus huiusmodi facultates concedendas non esse resoluit Burgos de Pace. in procem. ll. Tauri. num. 352.

12 ¶ Cæterùm his non obstantibus dicendum est huiusmodi facultates ex causa à Principe concedi posse: dummodò res quæ in ipso Maioratu subrogatur adeò conueniens, & necessaria ipsius cõseruationi esse appareat, vt verisimile sit, idipsum Maioratus institutorem fecisse, si eiusdem rei emendæ occasio sibi oblata fuisset, & quod etiam idipsum omnes ipsius Maioratus successores facturi fuissent. Quod in eo casu præsertim efficiendum est quo Maioratus possessor vltra pecuniam quę ex re Maioratus redacta fuerit aliquid ex bonis liberis in eius rei emptionẽ expendit, quod in ipso Maioratu deinceps incorporetur. Quæ omnia exactè, atque præcisè consideranda sunt. Ita vt facultas non nisi his interuenientibus concedatur: si enim ea verè interuenerint, proculdubiò concedi poterit. Non enim illę facultates, ex quibus primogenia ampliantur & augentur, sed illæ ex qubus minuuntur, ac dissoluuntur denegandæ sunt.

¶ Nec obstant ea, quæ in contrarium adducta sunt: illa namque, quando facultas Regia ex causa legitima concessa ad id efficiendum non intervenit intelligenda sunt: non autem, quando facultas Regia ad id ex causis adeò iustis concessa fuit: quam etiam institutor, & etiam omnes successores probassent: prout probatur ex iuribus, quæ pro contraria parte allegauimus, comprehenduntúrque ex his, quæ dicunt Gregorius Lopez, Capycius, atque Antonius Gometius in locis superiùs citatis.

¶ Nec etiam obstat si dicatur, quòd ex similibus facultatibus solent fraudes exoriri, vendendo res Maioratus, & pecuniam cõsumendo, nec aliàs subrogando: his namque fraudibus in ipsis facultatibus obuiari solet. Imò non essent similes facultates concedendæ: nisi iam emptione rei quæ in eius locum subroganda est inter partes conuenta, & ea lege, vt pretium ex illa redactum alterius rei venditori præstetur. Quibus obseruatis huiusmodi facultates Primogenij conseruationi vtiles erunt: dummodò difficillimè ad alienandas domos antiquas institutorum concedantur. Id namque plurimum familiæ conseruationi aduersatur, atque successoribus infestum esse solet. l. lex quæ tutores, cum similibus. C. de administr. tuto. l. si in emptionem. ff. de minoribus. Grattus consilio 17. nu. 42. libro primo.

¶ Sed illud obseruandum est, ne ad res alias subrogandas extra illam Prouinciam, in qua res Maioràtus sitæ erant, facultas concedatur. Ex eo nãque solet Maioratus institutoris memoria deperire: sed ita, vt in eodem loco, vel saltim in eadem prouincia subrogentur. Quod probatur ex tex. in l. si fideiusso. §. si necessaria. ibi. *Si in alia eiusdem Prouinciæ ciuitate*. ff. qui satisdar. cogan. Per quem text. dixit Alexand. ibi. numero 3. quòd si Titius vendidit domum in ciuitate Bononiæ, & fuit actum, quòd deberet pretium conuertere in emptionem prædiorum, non poterit conuerti in emptionem prædiorum, quæ sunt in alio territorio, quàm Bononiensi, ex eo quòd conuentum fuerat, quod dicta prædia emerentur pro cautione emptoris in casu euictionis. Cuius dictum refert, & sequitur, Iason. ibidẽ numero octauo. Quod à similitudine rationis in rerum Maioratus subrogatione dicendum videtur: cùm enim ea ad conseruandam memoriam familiæ institutoris dirigatur, consequens est, vt in alia Prouincia facienda non fit. Cùm ex hoc non æquè memoriæ institutoris consultum esse videatur. 13

¶ Quod si in eadem ciuitate, vel eadem Prouincia alia res æquiualens subrogari non possit, sufficiet si in alia eidem propinqua subrogetur. Illud namque in vna Prouincia esse dicitur, quod eidem propinquum est: prout dixit Bartolus in l. de die §. Iubetur. numero primo. ff. qui satisdare cogant. Sic intelligens text. in d. §. 1. si necessaria. Idem Bartolus in l. sciendum §. 1. num primo. ff. eod. gloss. ordinaria in capitulo coram. de electione verbo. *In prouincia*, quam ibi communiter Scribentes sequuntur, Alexand. qui plura refert consilio 57. numero quinto, libro tertio, Iason. in d. §. si necessaria, numero septimo, & octauo. Idque verum videtur dummodò ciuitas propinqua non sit sub alio Principe, vt aduertit Iason. ibidem numero octauo. 14

¶ Imò si Prouincia esset ita ampla, vt etiamsi in loco eiusdem Prouinciæ res alia subrogaretur voluntati Maioratus institutoris satisfactum esse non videretur: cùm locus nimium remotus esset, dicendum videtur subrogationem ibidem admittendam non esse: prout dixit glos. in d. ca. coram, quam sequuntur Ioannes Andreas in capitulo vltra tertiam de testib. Barto. in extrauagan qui sint rebelles verbo. Lombardiæ Alexand. d. consi. 57. numero 5. lib. 3. Quod totum Principis arbitrio committendum erit, vt ibidem Alexand. num. 6. resoluit. 15

¶ Ex quibus dubium redditur illud, quod dixit Gregor. Lopez in d. l. 6 tit. 11. part. 6. in gloss. verbo. *Que la non pudiesse vender*. col. penul. vbi inquit, quod erit iusta causa ad cõcedendã facultatem Maioratus possessori, vt rẽ Maioratus vẽdere possit, 16

possit, adhoc vt ex illa alia in ipso Maioratu subrogetur, quòd res Maioratus sitæ sint in loco longin quo à domicilio ipsius Maioratus possessoris, ad quod allegat text. in Authentic. de Eccles. titul. §. fin autem annuale legatum. colla. 9. vbi probatur, quod si sit Ecclesiæ relicta aliqua res, quę in tam longinquis partibus sita est, vt ea cõmodè frui nequeat, quod Ecclesia poterit illam alienare non obstante iuris prohibitione.

18 ¶ Hæc namq; opinio ex superiùs adductis sustineri nõ valet si enim subrogatio in loco propinquo efficienda est, vt voluntati Maioratus institutoris satisfiat, tantùm abest, vt longinquitas domicilij possessoris causa legitima sit ad concedendam facultatem, vt res Maioratus alienetur, vt verius sit eam solã ad illam denegandã sufficere. Non enim affectio, nec dãnũ vnius possessoris causa legitima ad id efficiendum censenda est: sed sola ipsius institutoris voluntas attendenda: prout optime aduertit Iason in d. l. filiusfamilias. §. Diuinatio. 81. ff. de leg. 1. vbi respondet ad tex. in d. §. fin autem annuale legatum: sed verus intellectus ad illum tex. est, quòd loquatur in legato facto Ecclesiæ, in quo sola charitatis, atque deuotionis affectio considerãda est. Qua ratione nõ potest adaptari ad res Maioratus vbi familiæ conseruatio præsertim consideratur. Quæ in loco vbi institutor illam conseruare voluit: quo ad fieri poterit, conseruanda erit, & si ea res esset in longinquis partibus, non à domicilio possessoris: sed à domicilio institutoris vbi maiorẽ partem bonorũ Maioratus reliquit existimarẽ eam esse iustam causam concedendi facultatem, vt res illa alienaretur, aliáq; in domicilio institutoris, & vbi maior pars bonorum Maioratus sita est in eius locum subrogaretur. Quæ omnia arbitrio Principis facultatem cõcedentis, vt prædiximus, committenda sunt. 19

20 ¶ Circa ista autem dubitari solet: vtrum emptor Maioratus debeat solicitus esse vt res alia in eius locum subrogetur, vel sufficiat quòd ipse in eam causam pretium soluerit, ac apud sequestrum iuxta tenorem facultatũ deposuerit. In qua quęstione videtur dicendum emptorem hęc omnia curare, & facere astrictum esse, vt perpetuò securus sit. Quod probatur ex eo, quod dixit Innoc. in c. 1. de depositio vbi elegãter inquit, quòd ille qui cõtrahit cũ Ecclesia in mutuo, vel depositio, vel in emptione rei, quæ venditur ad soluendum aliquod debitũ Ecclesiæ debet esse solitus, vt in eius vtilitatem pretium conuertatur. Alias namque non 21 erit securus. Cuius dictũ sequitur Abb. nu. 9. post Antonium de Butrio. ibid. idem Abb. vbi latiùs loquitur in cap. quod quibusdam nu. 5. cum sequẽtibus de fideiusso. atque Bald. in Authen. hoc ius porrectũ. C. de Sacrosc. Eccles. nu. 7. & Salicet. ibidem. Idem Bal. post Alberic. Ibi col. fin. §. & si prę fatam. n. 6. C. de iur. delib. vbi inquit. Procurer ergo emptor si vult esse securus pecuniam peruenire ad creditores, vel legatarios, bonus tex. vbi Bal. & Albericus in l. non puto. §. non possim versicu. lo non tamen titulo tenus. ff. de rebus eorum facit tex. in l. is, qui. §. ei, quæ dotem. ff. de lega. prestan. Per quem tex. dixit Bart. ibi nu. 1. Quòd non sufficit, quòd legetur in aliquam causam: nisi ea causa verè probetur Alexand. consi. 4. nu. 8. li. 3. Sicque in terminis Maioratus dixit Gregorius in l. 6. tit. 11. part. 6. in glo. verbo. *Que la non pudiesse vender*. col. 9. versi. Quid autem si Princeps.

¶ Sed verius est sufficere emptori si ea lege contrahat, & pretiũ soluat, vt in alterius rei emptionem subrogetur, nec ad illum expectare vtrum in emptionem eius conuertatur, vel non, quod probatur ex tex. in l. fi. ff. de exerci. ibi. *Etenim nõ oportet creditorem ad hoc astringi, vt ipse reficiendæ, nauis curam suscipiat, & negotium domini gerat, quod certè futurum sit: si necesse habeat probare pecuniam in refectionem erogatam esse*. Idipsum probatur ex l. 1. §. nõ autem. ff. eodem ibi: *si hac lege accepit: quasi in nauem impensurus mox mutauit voluntatem teneri exercitorem*. l. liberto. in prin. ibi. *Etiam si pecunia non sit in rem eius versa: tamen dabitur in eum negotiorũ gestorum actio*. ff. de neg. gest. l. sicut. §. illud videmus. ff. quib. mod. pig. vel hypothe. sol. Quod declarat eleganter Bartolus in l. doli mali. nume. 7. & 8. ff. de nouati. idem Bartol. in l. alio. num. 24. ff. de ali. & ciba. lega. vbi inquit quòd si executores vendant aliquam rem ad soluendum contenta in testamento, emptores erunt securi: quanuis executores pretium in alios vsus conuertant: hancque opinionem dixit esse verissimam Lauren. de Rodulphis in cap. fine exceptione. 12. quæstione secunda, eamque communem esse profitetur Decius consil. 36. nume. 8. vbi sing. prosequitur materiam,

¶ Quidquid autem in casibus de quibus prædicti Doctores loquuntur, dicendum sit, sciendum est, quòd in facultatibus, quæ ad alienanda bona Maioratus conceduntur, specificè disponi solet, vt pretium apud sequestrum deponatur, vt ex illo bona immobilia comparentur, atque in locũ venditarum subrogetur. Quamobrem, vt forma eiusdem facultatis obseruetur, non potest emptor pretium Maioratus possessori soluere: sed tenebitur illud apud sequestrum iuxta facultatis tenorem deponere. Post factam autẽ pretij consignationem non tenebitur curare, vt ex illo bona alia comparentur, atque in Maioratu subrogentur ex his, quæ superiùs adducta sunt. Sicq; pluries obseruatum, atque in quadam lite arduissima iudicatum vidimus, quòd si ex Regia facultate pecunia non præcipiatur deponi, sed tradi Maioratus possessori, vt ex illa aliquid faciat emptor, nil aliud facere tenebitur, quam illam Maioratus possessori tradere in causam à Regia facultate permissam, securúsque erit etiamsi illam in aliam causam conuerterit, ex his, quæ superiùs adducta sunt: quamuis tutius sit emptori curare, vt pecunia in eam causam cõuertatur, ad quam Regia facultas concessa fuit. 23

¶ Sed dubitari solet vtrum concessa facultate ad vendendam rem Maioratus, vt ex pretio alia subrogetur pretium ipsum, seu res quæ ex post facto ex illo empta fuit censeantur in locum rei venditæ subrogata, eidemq; Primogenio subiecta. Qua in re prima facie dicendum videtur pretium seu rem ex eo emptam non censeri in locum rei Maioratus venditę subrogatæ nisi id expresè dictum fuerit: quòd probari videtur ex eo quòd pretium non succedat loco rei in particularibus: sed solùm in vniuersalibus. l. qui vas. §. vltim. ff. de furt. l. Labeo, & Sabinus. cum simil. ff. de verb. signifi. l. ven ditor. ex hæreditate. ff. de hæredi. vel act. vendi. & etiam ex eo, quòd res non succedat loco pretij. l. sed & si lege. §. 1. ff. de peti. hæred. vbi Bar. id not. Qua ratione iure decisum est rem emptam ex pecunia mea nõ effici meam. l. si ex pecunia. C. de rei vend. l. si vt proponis. C. eod. titul. l. ex pecunia. C. de iur doti. Quod etiam in feudo communi voto 24 25

decisum est. Res namque ex pretio feudi comparatæ vicem,seu locum feudi non subeunt. Neque etiam pretium, quod ex re feudali redactum est, nisi id expresse actum fit. Quod Matthæus de Afflict.in cap.1.de feudo non habente prop.naturam feudi.n.11.& 12.post Iacob.de Bellouiso.Bal. & communiter Scribentes,ibidem,sic resoluit,atque etiã Sigismundus Neapolitanus consi.11.n. 10.cum sequentibus optimè discurrit.

27 ¶ Sed in contrarium plura vrgere videntur: nam pluribus etiam legibus decisum est rem emptam ex pecunia redacta ex altera assumere ipsius qualitates,& naturam,atque etiam pretium in locum rei venditæ subrogari. Quod probatur ex l. Imperator.§.fin.cum.ll.sequentibus.ff. de lega.secũdo l.si & rem.ff.de peti.hæred.l.si donatæ res.§.si spõsus.ff. de donat.inter vir. & vxor.l.pater.ff.de adimen.lega.l.si cum dotem.§.vltimo.ff.solut.matri.

28 ex quibus dicere solent Scribentes rem emptam ex pecunia redacta ex re patrimoniali effici patrimonialem:prout dixit Masuer.titulo de societate. §.item nomina, seu debita,& plures alij quos latissimè ad vtramque partem citat Tiraquellus de retract.Lignagier.§.32.glo.vnica.nu.10,cum pluribus sequentibus.Qui tandem inquit rem emptã ex pecunia redacta ex re patrimoniali,non esse patrimonialem: nisi id tempore emptionis expresse actum fuerit, vel ex aliis coniecturis comprehendatur:prout ibidem nu.23.cum sequentibus resoluit. Ex quibus idipsum videtur dicendum esse in rebus Maioratus, vt res empta ex pecunia redacta ex alia re Maioratus non subrogetur in locum rei vẽditæ, nisi id tempore emptionis dictum fuerit, seu ex aliis cõiecturis cõprehendatur. Sed hanc quæstionẽ mouet Greg.Lopez in l.6.tit.11. part.

29 6.in glo.verb. *Que no la pudiesse vender*.col.8.versi. an autem pretium vbi inquit,quòd pretium redactum ex re Maioratus alienata ex Regia facultate sit etiam Maioratus,etsi id in Regia facultate non exprimatur.

30 ¶ Pro huius autem quæstionis resolutione distinguendum esse videtur: nam aut res vendita fuit absque regia facultate, & taliter quòd alienatio ipsa nulla sit, seu Regia facultate præcedente ea legẽ concessa, vt ex pretio illius alia res ipsi Maioratui comparetur. In primo casu dicendum est, nec pretium,nec rem ex pretio cõparatam in Maioratu subrogari. Cùm enim, vt infra isto li.cap. 6.dicemus,res Maioratus non possint alienari, vt ex pretio illarum aliæ res in Maioratu subrogentur: nisi Regia facultate præcedente, atque per consequens venditio rei Maioratus nulla sit, sequẽtes successores rem malè alienatam reuocare poterunt. Ad pretium autem, vel ad rem ex illo emptam ius aliquod non habebũt. Nec etiam poterunt venditionem ratificare:nisi Regia facultate precedente:cùm ea ratificatio vim alienationis obtineret,quam non posset facere ipse Maioratus possessor in præiudiciũ successorum. Idque adeò clarum est, vt vlteriori comprobatione non indigeat.

¶ In secundo casu subdistinguendum est: nam aut agimus de pretio redacto ex venditione rei Maioratus,seu de alia re ex pretio eiusdem comparata.

31 Si de pretio agatur, dicẽdum erit indistinctè pretium hoc Primogenio subiectum esse: sicut illi subiecta erat res antiqua, ex qua redactum fuit. Cùm enim ea lege res empta fuerit, vt ex pretio illius res alia ipsi Maioratui comparetur, nec alter obseruata fòrma facultatis vendi potuerit:cõsequens est,quòd interim pretium ipsum Maioratus esse debeat, atque in locum rei venditæ subrogari. Nec obstat si dicatur in particularibus pretium loco rei nõ subrogari,nec rem loco pretij,vt superius dictum est. Illud namque intelligendum est:nisi ea lege res vẽdatur, vt pretium in emptio- 32
nem alterius rei subrogetur:tunc namque res ipsa loco primæ subrogabitur, & pretium habebitur interim loco rei venditæ. Quod probatur ex tex. vbi glo.& communiter Scribentes id not.in l. res quæ ff. de iure doti. comprehenditurque ex eo, quod dixit glo.in l sed & si lege §.1.ff. de peti.hæred.verbo. *Non videretur*,simil.glo in l.Imperator. §.fin.verbo. *Non videtur*.ff.de leg.2. & vtrobique per Scrib.text.vbi communiter Scribẽtes id not. in cap.1.de vasallo decrepitæ ætatis, & in ca1.de feud.non haben.proponatur feud.idque verũ est. Quod enim circa hæc à Doctoribus cõtrouertitur est,quando venditio fit,simpliciter quando autem ea lege fit: vt ex pretio res alia cõparetur res est,absque controuersia:prout resoluit Tiraquellus de retract.Lignagier.dict.§.32.glo.1.nu.25.fi. verb.Sicque nũquam de pretio in casu:de quo agimus dubitatum fuisse accepimus.

¶ Si verò re ex pretio empta agatur consideran- 33
di sunt tres casus.Primus, quãdo expresse res empta est,ea lege vt in Maioratu subrogetur. In quo dicendum est, proculdubiò rem emptam in locũ antiquæ:cum omnibus suis qualitatibus subrogari,ex his, quæ superius adducta sunt.Secũdus, quãdo simpliciter empta fuit,non exprimendo,quòd emebatur ipsi Maioratui,nec etiam emptori. Et 34
quanuis Doctores dicere soleant, nihil interesse: an quis emat rem ex pecunia aliena simpliciter, vel nomine proprio: cùm semper censeatur sibi ipsi emere,seu nomine proprio vendere:nisi contrarium expressum fuerit,vt dixit Bal. in l. mater. C.de rei vend.nu.21.l.ab ea.ff.de nego.gestis l. & magis.ff.de sol.& vtrobique per Scrib. In casu tamen de quo agimus dicendum erit,rem simpliciter emptã ex pretio ex re Maioratus redacto censeri emptam,ea lege vt in ipso Maioratu subrogetur.Cùm enim pretium ad hoc destinatum esset, sicque à principio conuentum fuisset, actus sequens censebitur factus in executionem tractatus,ac conuentionis præcedentis. l. quædam mulier.ff.de rei vendi.l.minus instructus. cum similibus.C.de acquir.possess.Idque in simili dixit. Bal. in cap.1.quid iuris si post alien. vasal. feu.recupe. nu.3.Quod præsertim si pretium,& res empta, & aliæ coniecturæ correspondeant, dicendum erit. Si verò res empta sit mobilis, vel eius naturæ, vt in Maioratu subrogari non valeat,contrarium dicendum erit. Tertius casus quando expresse emptor rem ex pretio rei Maioratus sibi & non ipsi Maioratui comparauit. In qua specie dicendum 35
est,rei emptæ dominium emptori:non autem ipsi Maioratui acquiri,quod probatur ex regula, quã superius præmisimus,quòd scilicet res empta ab alio ex mea pecunia nomine suo efficiatur sua, nec mihi aliud, quàm actio ad pretium superfit. l.si ex pecunia,& l.si vt proponis.C. de rei vendi. l.49.titul.5.part.5.Quæ iura in casu de quo agimus,necessariò locum habere dicendum est: nisi in casibus in eisdem legibus exceptis.Si enim maioratus possessor esset minor seu miles, & emptio ab eius tutore, seu administratore facta fuisset,contrarium dicendum foret, vt in eisdem legibus

gibus dispositum est, & vtrobique Doctores aduertunt. Quòd si dicatur in casu de quo agimus, contrarium dicendum esse:cùm pecunia ad hunc effectum deposita esset, vt ex illa alia res in locũ venditæ subrogaretur, dicendũ est id non obstare. Nihil nãque refert:an pecunia deposita sit, vel non ad hoc, vt à præfata regula discedendum sit. Quod probatur ex d.l.si ex pecunia.C.de rei vẽd. Quæ in emptione facta à depositario ex pecunia apud ipsum deposita loquitur. Et tamen disponit nullam actionem domino pecuniæ ad rem, quæ ex illa empta fuit vendicandam competere. Non tamen diffitemur dolosè in hoc depositarium egisse:atque idcircò pro rei qualitate plectendum esse: quæ resolutio in hac vltima sui parte cõprehenditur ex his, quæ dixit Matth. de Afflict post Iacob.de Bellouiso,& Bald.ibid in cap.1.de feu. non hab.propr.nat.feud.num.11.& 12.in cap.1.de vasallo decrepitæ ætatis nume.5.qui in id omninò videndus est.

35 ¶ Illud autem sciendum est in omnibus casibus, quibus resoluimus rem emptam ex pecunia recta ex re maioratus effici ipsius maioratus, eam rem succedere in ipso maioratu cũ omnibus qualitatibus primordialibus, atque accidẽtalibus primi maioratus:adeò,vt nihil differat ab aliis rebus, quæ ab ipso maioratu nunquam alienata fuerunt: quod probatur ex text.in cap 1.de vasallo decrepitæ ætatis. Per quem text.dixit Iacob.de Ardizo in summa feudorum.2.par.secundæ partis principa.tit.quid sit nouum feud & paternum.versi. sed quæritur si vassallus, quòd si vassallus de consensu domini vendat feudum antiquum, ea lege vt ex pretio aliud in eius locum subrogetur, quod feudum sic subrogatum erit feudum antiquũ, & non nouum.Cuius dictum refert & sequitur Matth.de Afflict in eod.capit.1.nume.5. vbi ex pluribus id probat, idq; in terminis maioratus dixit Gregor. in l 6 tit.11.part.6 in glo.verbo. *Que la non pudiesse vender*. col.penul versic.aduerte etiam, vbi in id allegat solum text & ibi Bart.in l.generali.§.hæres.ff.de vsufructu.legat. Quibus adiiciendum est illud, quod dixit Ias consilio 231 nume.1.lib.2.

37 vbi ex pluribus probat,quòd res, quæ succedit in locum alterius rei fideicommissо subiectæ, efficitur etiam fideicommissaria, quem refert & sequitur Tiraq.alia referens de retract. Lignagier. §.32.num.27.

38 ¶ Ex quibus infertur quòd si habenti bona maioratus, quæ ex donatione Regis Henrici Secundi processerunt, quæ vulgò vocantur: *bienes Henriques*,de quibus pluries in his libris mentionem fecimus, Rex concedat licentiã vendẽdi aliquod oppidum, vel aliam rem ea lege, vt alia ex pretio eiusdem ematur,quòd res sic empta sortietur naturam bonorũ antiquorum, & censebitur eodem iure,quo bona alia à Rege Henrico donata censeri solent. Ita vt vltimo possessore absque liberis moriente bona nouiter acquisita ad Regiam coronam reuerti debeãt:cùm (vt superiùs dictũ est) sequãtur naturam antiquorum cum omnibus suis qualitatibus,idq; proculdubio verum est.

¶ Sed controuerti potest quid dicendum sit, si ha
39 benti bona à prefato Rege Henrico donata, Rex concedat facultatem vt illa liberè alienare valeat pro aliqua ipsius maioratus necessitate,absque obligatione subrogandi pretiumq;: ipsum consumptum sit vtrum res ipsa ad tertium cum eodem onere translata fuerit adeò vt adueniente casu reuersionis ad Regiam coronã res ipsa debeat Regiæ coronæ adiici. In qua quæstione dicendũ videtur rem ad emptorẽ cum onere maioratus, atque translationis in Regiam coronam transire. Cùm hæc qualitas sit quædam species seruitutis, seu quoddam onus reale, quod transire debet in quemcũque emptorem seu possessorem eiusdem rei,idque fit in terminis de quibus agimus,resoluit Grego.in l.10.tit.26.part.4.verbo. *Vendiendo*. versic.sed an pretium.

¶ Cæterùm pro huius quæstionis resolutione di- 40
stinguendum esse mihi videtur. Nam aut tempore concessionis non fuit narratum Principi, quòd ea bona processerint à dicto Rege Henrico Secundo. Aut id sibi narratum fuit, & hoc non obstante Princeps facultatem cõcessit. In primo casu dicendum est proculdubiò,vel facultatem nullam esse ex huius qualitatis omissione: cùm si id narratum fuisset, Principi illam non concessisset, vel quod verius est eam facultatem absque ipsius Principis vel coronæ Regiæ præiudicio intelligendam esse. Ita vt ex alienatione nihil quo ad rei qualitatem innouatum esse censendum sit. Non enim censendum est Principem ipsum iuri, quod ignorauit renuntiasse: præsertim in tam enorme Regiæ coronæ damnum.l.mater decedens, cum similib.ff.de inoffi testam. & in hoc casu res transibit in emptorem cum onere adeò vt ex eisdem causis,ex quibus in persona primi domini debuisset transire in Regiam coronam,ex eisdem etiam transire debeat apud emptorem, etiamsi emptor ipse rei qualitatem ignorauerit,& sibi tanquam libera vendita fuerit, quod probatur ex tex.in ca.1. de feud.non haben.propri.natu.feud.vbi dispositum est, quòd si quis vendat feudum alicui ex li- 41
centia,atque consensu domini:siue tanquam feudum, siue tanquam bona libera, nihilominus tamen apud emptorem res ipsa manebit cum sua qualitate feudali adeò, vt ex omnibus causis quibus feuda amittuntur ea etiam bona amittenda sint, quod ex eodem text.glos.& communiter Scribentes annotare solent, nec mirum cùm feudum sit veluti quædam seruitus, quæ rem feudalem comitatur apud quemcunque possessorem. Bald.consil.351.lib.2.Matthæus de Afflict.decisione.277.nume.7.Chassane. consil.66. nume.2. Grattus.consi.9.num.192.lib.1.Et quanuis Scribent in d.ca.1.dicant secùs esse in Rege, qui consentiendo alienationi videtur rem liberam effice 42
rẽ: illud tamen intelligendum erit: quando Rex sciens qualitatem rei id fecerit,vt statim dicemus secùs autem si id ignorauit, cùm (vt prædiximus) nõ censendus sit renuntiasse iuri,quod ignorauit. Ideoq; cauti debent esse emptores rerum Maioratus, vel hi, qui super eisdem bonis annuos reditus ex facultate Regia emunt,vt antequam id fecerint sciant vtrum ea bona ex donatione Regis Henrici secundi processerint. Nam etiã si ex Regia facultate id fiat:bona tamẽ cum suo onere ad illos transibunt,& adueniente casu reuersionis ad Regiam coronam sua pecunia fraudabũtur, cùm Rex ignoranter facultatem cõcesserit, nec ex illa censeatur iuri suo renuntiasse.

¶ In secundo casu: quando Principi narratum 43
fuit ea bona ex donatione Regis Henrici Secundi processisse,dicendum erit,quòd si hoc non obstante Rex facultate eà bona alienandi concesserit,nec ius suum in ea facultate reseruauerit, censendum erit ea bona tãquam libera ad emptorem

transferenda esse,& qualitatem reuersionis ad Regiã coronã remisisse,quod probatur ex eo, quod eleganter dixit Andreas de Yser.in cap.1.de controu.feud.apud pares termi.vbi inquit ꝙ si à Prin
44 cipe detur licẽtia,vt feudatarius possit liberè alienare feudum in persona Sempronij, quòd ex hac licentia censetur Princeps remittere qualitatem feudalem,& facere ipsum feudum rem liberam, & Burgensaticã in persona Sempronij:quia quanuis consensus alterius Baronis id non operaretur, cum Barones non valeant rem feudalem liberam efficere,vt probatur ex tex in d.ca.1. de feud.non haben.propri.natu.feud. Consensus tamen Regis qui potest rem feudalem liberã efficere, hoc operabitur:quod etiam repetit idem Andr.de Ysern. in c.1.§.fina.de pace iura.firm.Cuius dicta refert, & sequitur Matth.de Afflict.in d.c.1.de feud.non haben.propr.natu.feud.nu.1.vbi id eleganter declarat.Idque ad facultates Regias ad bona Maioratus alienanda concessas, potiori ratione extẽdi poterit: cùm in illis dici soleat,quòd conceditur facultas alienandi ea bona tanquam bona libera, non obstãtibus vinculis,substitutionibus,ex quibus verbis sciẽter à Principe prolatis qualitas maioratus ab eisdem bonis aufertur, eámque omninò libera efficiuntur. Quanuis si verba non adeò precisa,atque clara essent,contrarium dici posset ex his,quæ not.Matth.de Afflict.in cap.Imperialem in princip.de prohib.feud.alien.versic.Duodecimò nota.nu.12.vbi inquit, ꝙ ex assensu præstito ad rem feudalem alienãdam, non censeatur consentientẽ remittere ius, quod habebat in feudo,si sibi ex alia causa cõpetit:sed ex superius adductis,ea,quæ ipse dicit,ad casum de quo agimus adaptari non valẽt.Quapropter necessarium erit, vt in Regiis facultatibus exprimatur,quòd ex illis ipsius rei antiqua Maioratus qualitas & reuersionis ad Regiam coronam conditio non alteretur. Quod in consensu dato à Principe ad alienationẽ feudi efficiendum esse consulit Matth. de Afflict. in d.c.1.nu.1.de feu.non hab propr nat.feu.dicẽs in consensu Regio apponendam esse clausulã natura feudi in aliquo non mutata.Sicque pluries in Regiis facultatibus adiici solet verbum illud. *Sin perjuyzio de nuestra Corona Real*.quod verbum satis vtile in Regiis facultatibus esse poterit.

¶ Ex superius adductis etiam infertur, quòd si Maioratus possessor commiserit aliquod delictũ ex quo bona Maioratus Regio fisco adiici possint & post illorum cõfiscationem,vel pœnam incursam ipso iure Princeps illa eidẽ donauerit, ea bona tanquã libera donata censenda erunt:nisi Princeps illa sub antiqua Maioratus qualitate donauerit. Tunc namque Maioratui subiecta censenda sunt,legesq; ac substitutiones Maioratus antiqui in illis seruandæ erunt,ac si nunquam ea bona fisco adiecta fuissent,quod dixit Bal.in c.Imperialem.§.in super.num.8.de prohibit feud.alien. per Frederi.Cuius dictum sequitur Alex. cons.34.nu. 6.& 7.lib.5.Albert.Brun.inter cons.feud.cons.68. nu.8.Paris.cons.21.nu 58.lib.1.Bartho. de Scaram
45 pis.consil.111.nu.7 inter.d consi.feud. Ioan.Iaco. de Leo.inter ead.consil.117 nu.151.Zazius in Epito.feud.par.3.post princ.& par.10.ad fin.Idque præ cæteris optimè declarat Carol.Molin.in consuet.Paris.tit.1.§.30.nu.105 cum pluribus seq.Tiraq.qui plura refert de retract.Lignagier.§.32.gl. 1.num.29.Hancq; opinio.communem,& veram esse profitetur Iulius Clarus recept.sentent.lib.4. §.feudum.versicu.Sed pone, & alibi sæpè Scrib. Idque in terminis Maioratus sic resoluit Gregorius in l.6.titu.11.part.6.in glos.verbo.*Que la non pudiesse vender*.col.2.

¶ Ex eisdem etiam infertur, quòd si res, quæ ex Regia facultate vendita fuit ab ipso Maioratus 46
possessore rei vendicetur. Ex eo, quòd venditio nulla fuerit,vel remedio leg.2.C.de rescin.vend. venditio ipsa rescisa fuerit,ea res hoc pacto ad maioratus possessorẽ reuocata ipsius maioratus esse censenda sit,quod loquendo in venditione, quæ nulla pronunciata fuit apertissimum est: ea namque nec venditio, nec alienatio dici potest: adeò vt res ita censenda sit,ac si nec vẽdita, nec alienata fuisset.Bal.in l.2.n.C.de Episc.aud.& alij,quos refert plura in idem adducens Tiraq. de retract. Lignagier.§.1.gl.2.n.5.cum pluri.seq In vẽditione autem rescisa remedio d.l.secundæ vel ex restitutione iure minoris quæstio dubia esse videtur, ex his,quæ adducit Chassa.in cõsue.Burg.Rub.4. §.25.nu.7.& Rub.10.§.1.verb.ancien.n.1. Sed eis non obstantibus idipsum dicendũ esse in rescissione ex pluribus resoluit Tiraq.de retract. Lignagier.§.32.gl.1.n.60. cum pluribus seq In qua gl. ipse plures quæstiones subiungit, quæ ad materiã de qua agimus, facilè adaptari poterunt, quas ex eo, quòd apud ipsum copiosè tractantur hic non expendimus quibus etiam adiiciendæ sunt aliæ quęstiones quas veluti per transennã mouet Grego.in l.10.tit.26.part.2.in gl.verb.*Vendiendo*.col. 4.quas vnusquisque cum per otiũ libuerit, facilè ex superiùs adductis resoluere poterit, eas nãque & alias quæ ex eodem fonte deriuãtur ex professo breuitati studentes, in hac parte prætermittimus,de quibus tamen tam quo ad pretiũ à maioratus possessore solutum quàm quo ad alia hanc materiam attinentia, videnda sunt illa, quæ supra lib.1.c.26.latiùs adducta sunt.

¶ Illud tamen in hac parte omittere non libuit, 47
ex eo,quòd frequenter contingere possit,quid scilicet dicendum sit,quando ex facultate Regia res maioratus vẽdita fuit, & ex pretio ex illa redacto alia in eius locum subrogata, quæ ex postfacto à maioratus possessore ab alio tertio vendicata fuit ex eo quòd non esset venditoris, vel ex alia causa vtrum maioratus successores debeant vtraque re carere, vel potiùs alienatã reuocare possint. Qua in re dicendũ est,quòd si alienatio, & subrogatio facta fuit ex causa permutationis, eo ipso ꝙ res permutata,atque in locũ antiquæ subrogata vendicata fuit, Maioratus possessor poterit antiquã recuperare.tex in cap.si beneficia.de præb. lib.6. vbi communiter Doctores id notãt, Rota decis. 18.in antiq.incip.fuit dubitatum sub titu.de rer. permutat.& decis.63.incip. Si quis permutauerit eodem titulo Alberi.post Guillelmum de Cugn. in l.fina.colum.secunda.versi.Item quęritur.ff.de nego.gest. & alibi sæpè Scribent. Si verò non ex causa permutationis: sed ea lege alienata fuit, vt pretium in alterius rei emptionem subrogaretur, distinguendum est: nam aut facultas concessa fuit ad alienandam rem maioratus vt ex illa emeretur certa res specificè in facultate expressa atque designata, & in hoc casu dicendum est posse maioratus successorem re ipsa euicta rem maioratus vendicare. Facultas namque nulla censenda erit, vtpotè, quæ ex falsa causa concessa fuit. Decretum namque ex falsa causa interpositum nullum censendum est, quod probat text.in l.1.§.1.

ibi

ibi *Manente pupillo actione, si postea potuerit probare obreptum esse prætori* ff.de reb.eorum. vbi venditio rerum minoris facta decreto,& causæ cognitione præcedente rescinditur: si minor probauerit obruptum fuisse prætori,cui ex tex.consimilis,& melior de iure.in l.magis puto.§.fin.vers proinde. ff. eodem.l.fin.C.si aduersus vendi.& vtrobique per Scrib.Quod adeò verum est,vt decretum ex falsa causa interpositum,efficiat nullam venditionem, etiamsi falsa causa in ipso decreto expressa nõ sit, vt probatur ex dictis iuribus,& profitetur cõmunem opinionem esse Alex.consi.207.n.7.&8.li.7. Quod in regia facultate apertiùs procedit. Nunquã enim aliter Regia facultas conceditur ad alienandam rem Maioratus,vt ex pretio eiusdem res alia subrogetur:nisi facta relatione, quod id ipsi Maioratui vtiliùs atque conueniẽtius est. Ex quo cõstat facultatẽ nullam esse: cum hæc sit causa finalis concessionis eiusdem,etiamsi id ex ignorantia,atque simplicitate non autem ex dolo Principi narratum sit,vt probatur ex tex.vbi Felin.n. 1, & communiter Scribentes id not.in cap.super literis, de rescript. ad quod maximè aduertendum est, vt cõprehendatur quantis periculis obnoxij sint hi quibus res Maioratus distrahuntur. Si verò facultas cõcessa sit ad hoc, vt res Maioratus alienetur,pretiumque deponatur, vt eodem res alia comparetur quæ in locum eius subroganda sit,di 49
cendum erit,quòd si emptor tenorem ac formam facultatis obseruauerit,pretium deponendo:etiãsi ex postfacto ex pretio illo comparata fuerit alia res ad subrogandum illam in locum antiquæ, quæ tandem euicta fuit,emptor rei Maioratus ad id resarciendum non tenebitur,nec poterit ab illo res Maioratus semel iustè empta, atque alienata vendicari.Quod ex his quæ supra isto c.n.20.diximus facilè probari potest. Si enim emptor rei Maioratus ea lege vẽditæ,vt ex pretio alia in eius locum subrogetur, non tenetur curare, quòd res in locum antiquæ subroganda ematur, securusq; maneat facta pretij consignatione: etsi pretium ex postfacto in alios vsus conuertatur, consequẽs est,vt à fortiori idipsum dicendum sit quando prętium in aliam rem,quæ posteà euicta fuit, cõuersum fuerit.Quod ex eisdem rationibus, quas ibidem adduximus,facilè probari poterit.

SVMMARIA.

1 *Facultate ad rem Maioratus hypothecandã semel cõcessa,vtrum adueniẽte die solutionis noua facultas ad eam vendendam requiratur,vel ex vi prioris vendi possit.*
2 *Res pupilli ex decreto Prætoris pignorata,potest à creditore sine nouo decreto vendi.*
3 *Declaratur l.si pupillorum.§.si Prætor.ff.de rebus eorum.*
4 *Venditio bonorum Maioratus in casu permisso absque dolo & cum minimo in commodo fieri debet.*
5 *Alienatione bonorum Maioratus ex facultate Regia permissa annui redditus super eis cõstitui possunt.& n.29.*
6 *Dotis interesse debetur vxori à marito vel hæredibus suis quandiu dos ei non restituitur.*
7 *Fructus pignoris in sortem computantur.*
8 *Vxor vel alius creditor qualiter sibi consulant vendendo pignus, ne fructus sortem consumant.*
9 *Creditor possidens Castrum iure pignoris potest iurisdictione vti.*
10 *Venditione permissa an possit res Maioratus pignorari vel hypothecæ subijci,& num.15.*
11 *Decretum iudicis ad res pupilli vendendas non extenditur ad pignorandum.*
12 *Vendendi licentia non extenditur ad alienandum transactionis causa.*
13 *Pater qui potest filium vendere ob necessitatem,an poterit pignorare,& n.25.*
14 *Assensus Regius ad feudi alienationem non extenditur de contractu ad contractum.*
16 *Venditionis verbo etiã in dispositione exorbitanti & stricti iuris omnis actus alienationis comprehenditur.*
17 *Venditionis & alienationis verbum non differunt & vtrumque latè hypothecã comprehẽdit.*
18 *Alienandi facultas ad hypothecam extenditur.*
19 *Alienationis vno actu permisso & alius eiusdem effectus vel melioris permissus censetur.*
20 *Declaratur l.si pupillorum §. si prætor.ff.de reb.eorum & num.22.& 23.*
21 *Venditionis permissio: quando ad alias alienationis species extenditur.*
22 *Forma mandati ad vnguem obseruanda est,nec commutari etiam in melius potest.*
24 *Vltima opinio,quando videtur approbari ab Accursio.*
26 *Facultas alienandi bona Maioratus quomodo censeatur dispensatio.*
27 *Dispensatus in vna re in genere potest quibuscunque speciebus eiusdem generis vti.*
28 *Occidere qui potest,& vulnerare,& contumelijs afficere poterit.*
30 *Facultas concessa ad vendendum alicui certo pretio an extendatur ad vendendum alteri eodẽ pretio,& nu.32.*
31 *Assensus Regius alienandi feudum vni non sufficit ad alienandum alteri.*
33 *Alienatio sine licentia facta an confirmetur ex facultate superueniente.*
34 *Testamentum iam factum confirmatur ex licentia superueniente.*
36 *Princeps ex facultate alienãdi concessa possessori Maioratus non censetur nec potest præiudicare sequen-*

re sequenti vocato, cui iam erat ius quæsitum.

37 *Successor Maioratus non potest rem eius vendere ex facultate concessa prædecessori, nisi nouam impetret. & nu. 39.*

38 *Permissio vendendi facta vni non porrigitur ad alium.*

Vtrum facultates ad bona Maioratus alienanda, vel hypothecæ subijcienda de casu ad casum, seu de persona ad personam extẽdatur.

CAPVT QVINTVM.

VT autem Regiarum facultatũ materiam prosequamur illud præsertim expẽdendum est: vtrũ, scilicet, Regiæ facultates ad res Maioratus alienandas, vel pignorandas cõcessæ de casu a casum, seu de persona ad personam extendi valeant: qua in re in primis ea quæstio resoluenda se offert: vtrum ex regia facultate ad res Maioratus alienandas, pignorandas, seu hypothecæ subiiciendas concessa, adueniente casu restitutionis vel solutionis possint ipsæ res Maioratus vendi absque noua facultate. In qua quæstione prima facie dicendum videtur quòd non ex tex. in l. si pupillorum §. si prætor. ff. de reb. eorum, vbi dispositum est, quòd si decretum ad rem
2 minoris pignorandam concessum fuerit, non poterit eius decreti virtutes res ipsa vendi.

¶ Sed verius est adueniente die solutionis rem Maioratus vendi posse absque noua facultate. Quod probatur ex text. in d. l. si pupillorum. §. pupillus. ff. de reb. eorum vbi disponitur, quòd si pupillus dedit rem pignori ex permissu prætoris, poterit creditor ius suum exequi vendendo pignus absque nouo decreto: vbi Bal. ex eo text. idipsum annotauit, ex quibus opinati fuerunt Imola, & Ludo. Roma. in l. vsufructu. ff. solu. matr. q̃ assensus domini adhibitus in datione rei feudalis in dotẽ marito operatur, quòd retranslatio dominij, quę fienda est soluto matrimonio, non requirat alium assensum, quos refert & sequitur Capycius decisione 182. numer. 11. & 12. Atque Matthæus de Afflictis qui in hanc partem magis inclinare videtur in cap. Imperialem in principio, versiculo duodecimo, nota. ex text. nume. 8. & 9. de prohibi. feud. alien. Idem decisione. 335. numer. 19. Idque sic in rebus Maioratus resoluit Gregorius Lopius. in l. 6. tit. 11. part. 6. in gloss. verbo. *Que la non pudiesse vender.* col. 8. versiculo etsi data. Quorum ratio est quia, qui vult antecedens, videtur velle consequens, quod ex illo infertur necessariò. l. illud. ff. de acquir hæredi. Quã rationem Capycius. d. decisione 182. nu. 10. assignauit, atque idipsum sensit Bart. in l. in quorum. num. 1. ff. de pig. vbi inquit, quòd res prohibita alienari: ideò non potest pignorari: quia ex pignore peruenitur ad venditionem. Sicque plures vidimus res Maioratus ex similibus hypothecis virtute Regiarum facultatum contractis
3 alienari.

¶ Nec obstat text. in d. l. si pupillorum. §. si prætor: nam ille text. sic intelligendus est, quòd scilicet si decretum interpositum fuerit ad pignorandum, non possit à principio virtute ipsius decreti res ipsa vendi: sed si à principio res fuerit pignorata, poterit ex postfacto si intra tempus debitũ non luatur iure pignoris vendi absque nouo decreto. Sicque intelligendus erit text. in d. l. si pupillorum §. si pupillus, vt ex eius litera apertissimè comprehenditur.

¶ Hoc tamen ita temperandum est, vt absque do- 4
lo, & fraude venditio ipsa fiat. Si enim pro dotis restitutione Castrum, seu oppidum Maioratus obligatum sit, in quo plura reddituum membra inueniuntur: quorum vnum ad ipsius dotis solutionem sufficiens est, non debet totum oppidum cum Iurisdictione pro dotis restitutione vendi: nec etiam omnia reddituum membra: sed illud tantùm, quod cum Minori rerum Maioratus iactura vendi possit. In quo boni viri arbitrium versabitur. text. in d. l. si pupillorum. §. non passim. ff. de rebus eorum vbi Bald. id notabiliter declarat. Bart. num. 8 in l. alio. ff. de alimen. & ciba. leg. vbi cæteri id not. Gregor. Lopes loquens in bonis Maioriæ in d. l. 6. tit. 11. part. 6. in gl. verbo *Que la non pudiesse vender.* col. 8. versiculo aduerte.

¶ Ex quo infertur, quòd si inter Maioratus pos- 5
sessorem, & creditorem conuenerit, vt pro debito, cui bona Maioratus obligata sunt certa quantitas annui redditus super eisdem constituatur, id optimo iure fieri poterit. Cùm enim res possit perpetuò atque irreuocabiliter alienari à fortiori cum pacto redimendi, atque reuocabiliter id fieri posse satis compertum est: cùm id minus damnosum ipsi Maioratui sit: Sicque vidimus pluries in ipso constitutionis dotis initio virtute facultatis Regiæ ad obliganda bona Maioratus pro restitutione ipsius dotis concessæ ex capitulis matrimonialibus disponi, vt soluto matrimonio: si intra certum tempus dos seu donatio propter nuptias non restituatur eo ipso, ex tunc maneat impositus super eisdem bonis Maioratus annuus redditus redimibilis pro ipsa dotis seu donationis propter nuptias quantitate ad rationem vnius pro quatuordecim, vel pro viginti, prout inter partes, conuentum fuerit, quæ annui redditus constitutio firmissima est, semperque à iudicibus executioni mandari solet, idque etiam à principio pro ipsius dotis cõstitutione obseruatũ vidimus.

¶ Sed quoniam pluries vxores nolunt constitutionem, nec etiam restitutionem dotis in annuis redditibus admittere ex eo, quòd annuorum reddituum natura ea sit, vt non aliter quàm volente Maioratus possessore redimi valeant, malintque vt redemptio ex suo non ex alieno arbitrio pendeat tempore contractus matrimonij, disponi solitum est, quòd si dotis constitutæ solutio retardetur quotannis pro sustinendis oneribus matrimonij certa quantitas moderata dotis quantitati commensurata ratione interesse præstari debeat. Similiterque adueniente casu restitutionis dotis, donec realiter dos restituatur, eadem quãtitas ratione interesse præstetur. Quę pactio etiãsi ex annuis redditibus redimibilibus non pendeat inuiolabiliter, obseruari solet. Ratione namque 6
retardatæ solutionis, ac restitutionis dotis potest moderata quantitas ratione interesse à marito

vxori, vel hæredibus suis præstari, tex. in c. salubri ter de vsur. vbi Hosti. Io. Andr. Abb. & communiter Scrib. id notant. Bar. Imo & Rom. in d. l. insulam. §. vsuras. ff. sol. matr. Alex. consil. 178 num. 11. lib. 7. Dec. consil. 119. nu. 4. Conrad. de contract. q. 35. conclus. 5. & 7. Carol. Molin. qui plura refert de vsur. quæst. 74. nu. 523. D. Didac. de Couuar. resolut. lib. 3. c. 1. num. 3. qui hanc opin. communẽ esse profitentur, quod nedum procedit quãdo interesse petitur ex postfacto ratione retardatæ solutionis, sed etiã quando à principio ipsum interesse per tempus retardatæ solutionis in pactũ deductum fuit: prout opinantur Calderi. Anchar. & Abb. in d. c. salubriter, quorum opinionem communem esse profitentur Alexand. in d. l. insulam. §. vsuris. num. 5. ff. sol. matr. Carol. Molin. de vsur. d. q. 74. num. 23. cum seq. D. Didac. de Couarru. resolut. lib. 3. cap. 1. nu. 3. versic. 4. hic poterit discuti vbi plures contrariam opi. sequentes refert quorum opinio tenenda non est.

¶ Cæterùm aliquando mulier, quæ aliquid ex his à principio in pactum non deduxit, solet petere se mitti in possessionem bonorum Maioratus, vt illa iure pignoris possideat. Quod nisi eo animo fiat vt statim pignora vendantur, nimis præiudiciale ipsi vxori esse poterit. Tenebitur nãque fructus in sortem computare. text. in cap. illo vos. &
7 in cap. cum contra. de pigno. Quamobrem solent
8 vxores statim ac sibi possessio pignoris data est, de eius venditione agere prius Maioratus possessore citato, ne si multo tempore rem Maioratus iure pignoris possideant in pluribus particularibus solutionibus totum debitum sibi expẽdatur, mediiq; temporis interesse priuentur. Quod non solùm, quando res hypothecata ab ipso Maioratus possessore iure pignoris exacta fuit: sed etiam quãdo exacta fuit ab aliquo tertio, qui illam iuste possidebat effici poterit, venditioq; pignoris ipso tertio citato perficietur: nisi tertius ipse quantitatem ex dote, vel arris debitam exoluerit. Eadem namque æquitas in isto tertio possessore militat, quæ in ipso Maioratus possessore militaret: prout ex pluribus probat D. Didacus de Couar. resolut. lib. 3. cap. 18. num. 4. vbi inquit sic non semel hoc diffinitum vidisse, offerente tertio quantitate qua pignus venditum fuit, vt eleganter Hippo. Riminal consil. 3. lib. 1. vbi eleganter declarat tit. eo. est antiquior creditor. Ideoque ad illum de his semper recurre.

9 ¶ Illud autem sciendum est creditorem: qui iure pignoris Castrum, vel oppidum Maioratus possidet, posse eiusdem Castri, seu oppidi iurisdictione vti, & in illo iudices atque alios officiales creare: prout opinantur Rom. sing. 554. Capycius decisione 185. nu. 2. Matthæus de Afflict. qui in hoc remissiuè loquitur. in c. 1. de feud. dato in vicẽ legis commisso. num. 73.

10 ¶ Similiter etiam controuerti solet, vtrum quando à principio ad rem Maioratus vendendam facultas concessa fuit, possit ipsius Maioratus possessor huius facultatis virtute rem Maioratus pignori vel hypothecæ subiicere. In qua quæstione videtur dicendum, quòd non, quod probatur ex text. in l. si pupillorum. §. etsi prætor. ff. de reb. eo-
11 rum, vbi dispositum est, quòd si decretum tutori ad vendendum concessum fuerit, non poterit tutor virtute huius decreti rem minoris pignorare: quia à forma decreti recedendũ non est. Per quẽ tex. no. Bal. ibidem, q̃ cui permissum est, quod est plus: scilicet vendere prohibetur, quod est minus: hoc est, pignorare idipsum etiam ex illo text. deduxerunt Alex. nu. 2. Ias. nu. 13. post Lud. Rom. ibi in l. in actionibus. ff. de in lit. iur. dicentes regulã. l. nõ debet cui. ff. de reg. iur. Qua cautum est, quòd cui licet quod est plus, licebit etiã illud quod est 12
minus, nõ habere locum in decreto. Quod etiam glo. in d. l. non debet, ex d. §. si prætor, atque ibid. Dec. nu. 7. & Cagnol. nu. 14. deduxerunt. Idipsum etiam dixit Dec. cõsi. 30. nu. 5. vbi inquit, q̃ si data fuit licentia ad vendendum, non potest alienatio fieri ex causa transactionis. Qua ratione idipsum in facultate Regia ad bona Maioratus vendenda concessa verum esse dixit Greg. Lop. in l. 6. tit. 11. par. 6. in glos. verbo. *Que la non pudiesse vender.* col. 8. vers. etsi data, vbi opinatur ex hac facultate non posse bona Maioratus obligari, neque hypothecæ subiici.

¶ Quibus adiicitur illud, quod dixit glos. in l. 2. 13
verbo. *Vendiderit.* C. de patr. qui filios distraxerũt. Quod scilicet quamuis ex ea lege pater, qui fame perit, possit filium vendere, vt vitæ suæ consulat: non tamen poterit illum pignorare, quam glo. sequitur. Ias. in l. in suis. nu. 28. ff. de lib. & posthum. Non tamen ex ratione prædicta, scilicet, q̃ is, cui vẽdere permissum est, etsi id maius sit, pignorare tamen, quod est minus non liceat, vt à forma permissionis legis nõ recedatur: sed ex eo, quòd morali ratione difficilius concedenda sit filij pignoratio quàm venditio: cùm facilius quis moueatur ad pignorandum, quàm ad vendendum. Quapropter pignorationis facultas potius, quàm venditionis restringenda est, quę ratio subtilis est, & ad Primogeniorum possessores pari ratione trahi poterit, ideo namque habenti facultatem ad vẽdendum pignoratio denegatur: quia faciliùs quis ad pignorationem mouebitur, quam ad alienationẽ: quamuis pignoratio non tam damnosa sit rebus Maioratus, quam venditio.

¶ Quæ comprobantur ex eo, quòd hæc facultas ad alienandum concessa dispẽsatio sit, quæ etiam ex maioritate rationis de casu ad casum extẽdenda non est, ex his quæ supra lib. 2. cap. 4. num. 49. latiùs adduximus. Quod in assensu Regio ad feudum alienandum concesso ex pluribus probat Sigismundus Neapol. inter consilia feudalia consil. 9. nume. 23. cum pluribus sequent. Idem consil. 7. num. 28. cum seq. Idq; adeò verum est, vt assensus 14
Regius ad feudi alienationem concessus, nec de persona ad personam, nec de re ad rem, nec etiam de contractu ad contractum etiam vbi subest eadem vel maior ratio extendẽdus sit: prout ex pluribus probat Andr. de Isern. in cap. Imperialẽ, in prin. 3. & 4. col. de prohi. feud. alie. vbi illum communiter Scrib. sequũtur, atque idem Sigismund. consi. 7. num. 33. cum seq.

¶ Cæterùm etsi hæc satis recepta sint: nullo ta- 15
men pacto mihi suaderi potest, eum cui facultas Regia ad rem Maioratus vendendam, seu alienandam concessa est, non posse ex illa rem ipsam non alienare: sed pignori, vel hypothecæ subijcere, vt ex postfacto soluto debito res ipsa in Maioratu libera remaneat: hoc namque præterquàm quod vtilius ipsi Maioratui sit, qua sola ratione admittendum foret, satis menti Regis facultatem concedentis conueniens est. Ipse namque censendus est semper Maioratus perpetuati, ac conseruationi consulere voluisse, facultatemque alienandi in fauorem Maioratus

Universidad de Deusto
Biblioteca

ratus possessoris concessisse: ita vt si citra alienationem ex pignore, vel hypotheca necessitati publicæ, seu ipsius Maioratus consuli possit, id Principi longè gratius futurum sit, atque ex mente ac verisimilitudine concessum esse sub venditionis, seu alienationis permissione censeatur. Quod ex omnibus iuris regulis comprobari potest, quibus cautum est, ei, cui illud quod maius est, concessum est, id quod est minus licere. Cõstat namque adeò verum esse, quòd grauior, ac difficilior bonorum Maioratus alienatio: quam hypotheca censenda sit, vt nihil magis clarum, atque euidens excogitari possit.

16 ¶ Quæ omnia comprobantur ex eo, quòd venditionis verbo etiam in dispositione exorbitanti, atque stricti iuris omnis actus alienationis comprehendi soleat. In quo eadem ratio versatur. l. statu liberi à cæteris. § fin. ff. de statu. libe glo. ordina. quæ sic communiter intelligi solet in l. secunda. C. de vsucapi. pro empto. quam ibi Scribentes sequuntur. Bart. in l filiusfamiliàs § Diui. numer. 18. ff. de lega. 1. quem sequuntur sic eius doctrinam intelligentes Alexand. ibi. num. 23. & Ias. in lectura. nume. 106. & in repetitone nu. 143. quibus adiiciẽdum est, quòd dispositiones etiam odiosæ, correctoriæ, atque stricti iuris ex identitate rationis extenduntur cùm ea non sit extensio: sed potius comprehensio, vt supra libro primo cap. 5. num 10. ostensum est. Quod à fortiori in casu de quo agimus, dicendum erit: cùm in illo ne dum eandem rationem, sed etiam longè maiorem militare compertum sit.

¶ Præteraà idipsum in dispositione permittente id, quod maius, siue difficilius est procedit. Ea namque etiamsi correctoria atque stricti iuris sit, semper ad id, quod minus, vel faciliùs est extendenda erit, nisi diuersa ratio in minori, quam in maiori concurrat. Decius in d. l. non debet cui. nume. 8. ff. de regul. iur. Quem sequitur Cagnolus. ibid. nume. 14. vbi plura in idem adducit: igitur idem potiori ratione in casu, de quo agimus dicẽdum erit, vbi nedum eadẽ ratio: sed etiam multo maior concurrit.

17 ¶ Similiter etiam hoc comprobatur ex eo, quòd inter verbum alienatio, & verbum venditio quo ad casum de quo agimus, nulla penitùs differentia sit. Nam si hæc verba stricte sumenda sint, nec verbũ vẽditio, nec verbũ alienatio hypothecã cõprehẽdũt, si verò latè accipiantur, vtrũque verbũ æquè hypothecã cõprehendit: prout optimè probat Crottus in repetitione l. filiusfamiliàs. § Diui. ff. de leg primo nu. 122. sed sic est, quòd si facultas ad alienandum concessa fuisset, nemo dubitaret: nisi quòd ad hypothecam extendenda esset. Cùm ea sub appellatione alienationis comprehendatur ex text. in l. fin. C. de reb. alie. non alien. Igitur idem dicendum erit de verbo venditionis cum sublata significatione: præsertim cum eadem ratio militat hypothecam etiam comprehendat, vt superius ostensum est.

¶ Vlteriùs hoc etiam suadetur ex eo, quòd si Principi tempore impetratæ facultatis hoc expressum fuisset, proculdubiò illud concessisset, verisimile autem haberi debet pro dispositio. l. Titius. § Lucius. ff. de liber. & posth. glo. ordin. in l. tale pactum. § fina. ff. de pact. Quod habere locum in rescriptis Principum opinantur Alexand. num. 2. Ias. etiam nume. 2. in d. §. Lucius, & plures alij quos refert Ant. Gabriel. lib. 6. communium opinionum tit. de reg. iur. 5. conclu. 11. num. 13.

¶ Vltimo loco hoc etiam comprobatur ex text. in l. sicut. § sed si permiserit. ff. in quib. cau. pign. vel hypothe. taci. contraha. Per quem text. dixit Bart. ibi. nume. 1. quòd si permittatur vnus actus 19
alienationis, permitti etiam censetur omnis alius illi similis, & eundem importans effectum, vel meliorem: secùs si deteriorem.

¶ Quibus non obstat text. in d. l. si pupillorum. §. etsi prætor. Ad illum namque text. multipliciter respondetur. Primò quòd eius dispositio sit specialis in decreto iudicis, quod est stricti iuris, nec 20
ex eo probatur nisi illud, quo ex eo ex necessitate infertur. l. prima. C. si plures vna sententia fuerint condemnati. l. si iudex. ff. de his, qui sunt sui, vel alien. Iuris. Barto. in l. Iulianus verum debito rem, num. 5. ff. de condi. indebi. Quamobrem ad alias materias eiusdem legis dispositio extendenda non est: prout opinatur Bart. in l. alio. nu. 11. ff. 21
de ali. & ciba leg. vbi eleganter inquit, quòd quãdoque permissio vendendi fit à prætore, vel iudice, & debet strictè intelligi, & ita intelligẽdus est tex. in d. §. & si prætor, quandoque fit ab alio priuato, & tunc appellatio venditionis continet omnem alienationem, per quam impletur causa, ob quam fuit permissa vẽditio. Ex quibus infert, quòd cum in casu illius l. sit permissa venditio, pro satisfaciendis legatis quicquid faciat, vt legata soluat appellatione alienationis continetur. Idipsum etiam dixit idem Bart. in d. l. sicut. §. sed si permiserit num. 2. Crottus in d. §. Diui. tit. 121. Cùm igitur hæc verba prolata fuerint à Principe, non mirum si non tam stricte: prout verba iudicis, & prætoris interpretanda sint.

¶ Secundo, quia text. ille non loquitur in facul- 22
tate concessa illi, qui est dominus illius rei, quæ sibi vendi, seu pignorari permittitur: sed in facultate concessa tutori qui non est dominus, sed administrator qui formam mandati tenetur diligenter obseruare. l. diligenter. ff. manda. non potest illam præterire etiam, vt eam in melius cõmutet glos. ordi. in c. solet de sentẽ. excom. li. 6. l. 3. § in bello. ff. de re mili. Fel. qui plura refert in c. cum dilecta nu. 5 verb. gesta. contra formam. versicul. Amplia quarto de rescript. Qua ratione dici solet, quòd dicta regula quòd cui licet id, quod maius est, licere debet etiam illud, quod est minus non habet locum in procuratore, vel administratore, qui adeò diligenter mandatum obseruare tenetur, vt non possit etiam quod est minus facere. Quod in d. l non debet. cui ff. de regulis iuris. Decius nu. 7. & Cagnolus. nu. 13. plura in idem adducentes annotarunt. Quamobrem. d. l. non potest, ad Maioratus possessorem trahi non debet: cum enim rerum Maioratus verus dominus sit: non est mirum si de illo potiùs quàm de tutore. l confidat.

¶ Tertiò, quia in casu dictæ l. si pupillorum. §. & 23
si prætor poterat de pignoratione ad venditionẽ diuersa ratio militare. Posset namque esse, quòd res adeò inutilis foret, vt magis damni, quàm emolumenti ipsi pupillo afferret. Quapropter expediebat sibi magis illam vendere, quàm pignorare, eaque ratione non vult Iurisconsultus, quòd à forma decreti recedatur, ne maius damnum in posterum afferat pupillo pecuniæ mutuatæ solutio: quam eo tempore ipsius rei alienatio. In Maioratu autẽ semper vtilior est pignoratio, quàm venditio: si enim res semel vendatur perpetuò à

Maioratu

Maioratu eximitur, nec astrictus remanet Maioratus possessor ad illam luendam, nec ad aliam in eius locum subrogandam, vt supra isto li. c. 4. nu. 29. & 30. ostendimus. Quo damno nullum maius excogitari potest. Si verò pignoretur ipse possessor vel eius hæredes tenẽtur rem ipsam luere, atque repignorare ex bonis liberis si illa sibi superint, quod longè vtilius ipsi Maioratui erit. Ex quo fit, vt hæc opinio, quæ vtilitati Primogeniorum adeò contraria est admitti non debeat. Nec tex. in d. §. etsi prætor adhuc casum trahendus sit: cùm disponat in casu, quo non potest esse vtilior pignoratio: quãm venditio, in quo nulli dubium: nisi quòd decisio eiusdem legis seruanda sit. Non enim licet id, quod est minus ei, cui licet illud, quod est maius: quando de vno ad aliud diuersa ratio assignari potest, vt in d. l. non debet cui. Decius Cagnolus. & cõmuniter Scribẽtes aduertũt.

¶ Similiter etiam non obstat, quòd dixit gloss. in d l. 2. C. de patri. qui fili. distr. quòd scilices pater, qui potest filium vẽdere in casu necessitatis, non possit illum pignorare: nam gl. illa si benè consideretur id non dixit: imò potiùs contrarium sensit, nec id ex ea gl. comprehẽdi potest ex eo, quòd statim subiiciat verbum illud: sed quidem cõtra. Quia quando gl. refert duas opinio. cẽsetur illam approbare, de qua vltimo loco meminit. Nam illud intelligendũ est: nisi prima sit melius examinata, atque melioribus iuribus firmata. Tunc namque non censetur vltimã: sed potiùs primam approbare: prout dixit gl. ordi. in l. qui filium. §. Sabinus. ff. ad Treb. verb. *Et alia*, quam sequuntur plures, quos refert. Ias. in l. 1. §. & post operis. nu. 12. ff. de nou. ope. nunc. vtcunque autẽ id sit contrarium, tamen in eadem l. à Bald. & Salice. & communiter Scribentib. receptũ est, qui omnes præsupponũt, quòd pater, qui potest ex causa necessitatis filium vendere, potest illum etiã pignorare. Quod veriùs esse profitetur Cagnolus in d. l. 25
non debet cui nu. 5. post Deci. ibi. num. 2. & Azonem in summa. C. eod. & Baldum in l. in suis. ff. de libe. & posthu. Quod verum videtur: nam ratio, quam Ias. in l. in suis assignauit: quanuis apparens sit: non tamen iuris fundamentis obseruatis sustineri potest. Idq; hodie expresè decisum est, ex l. 8. tit. 17. part. 4. ibi. *Puede vẽder, o empeñar sus hijos.*

¶ Vltimo etiam loco non obstat: si dicatur, quòd facultas ad alienandum concessa dispensatio est. 26
Atque idcircò ad casum etiam maiorem rationem habentem trahenda nõ sit. Illud namque in casu de quo agimus non procedit, cùm pignoratio, vt prædiximus, sublata venditionis appellatione comprehendatur. Et quanuis dispensatio extendenda non sit: nullus tamen dubitat quin 27
dispensatus in aliqua re in genere possit quibuscunque partibus, seu speciebus eiusdem generis vti præsertim si in eis eadẽ, vel maior ratio versetur, vel magis stricte dispensatio ipsa exerceatur. 28
Quamobrem is, cui aliquem occidere ex dispensatione permissum est, potest illum vulnerare, seu contumeliis afficere. Cùm hæc omnia lato sumpto vocabulo sub appellatione occisionis comprehendantur. l. nec in ea. ff. de adulte. Deci. num. 1. Cagnolus nu. 2. in l. nõ debet. qui plura in idem adducunt. Quibus rationibus is, qui potest rem Maioratus vendere, & si id ex permissione, & dispensatione aduersus communes iuris regulas cõcessum sit, poterit illam pignorare, cùm id sub venditionis appellatione comprehendatur, & maiori ratione, atque Maioratus vtilitate comprobetur. Quando enim in dispositione inuenitur aliquod verbum, quod ex sui natura: etiam secundùm latam interpretationem, casum de quo agitur comprehendat, dispositio exorbitans & correctoria de casu ad casum, ex identate rationis extendenda erit: prout supra libro. 3. cap. 5. num. 8. ostẽsum est. Hæc autem non est dispensationis ampliatio: sed restrictio. Non enim debemus Regias facultates ita interpretari, vt res Maioratus, quæ tot vinculis alienari prohibitæ sunt, vendantur, seu alienentur, vbi id potest ex pignoratione, vel hypotheca vitari. Quæ omnia in facultate, non ad vendendum: sed ad alienandum concessa apertiùs procedunt: cum verbum alienationis sit magis comprehẽsiuum: quàm venditionis: quamuis si benè consideretur, vtrumque verbum 29
idem importet. Idque etiam potiori ratione dicendum erit: quando ex Regia facultate ad vendendum cõcessa super re Maioratus annuus redditus emitur. Si enim res potest irreuocabiliter, atque perpetuò alienari, à fortiori super ea poterit annuus redditus redimibilis cõstitui, qui venditioni cum pacto de retrouendendo assimilatur: super quibus tamen cùm casus contigerit, deliberandum erit. Hæc autem quando à principio ex Regia facultate ad vendendum, seu alienandum cõcessa res hypothecata fuit, seu annuus redditus est impositus super illa, vtilia erunt: sed si ante hypothecæ constitutionem, seu annui redditus emptionem consulendum sit, tutius erit facultatem Regiam specificam ad id efficiendum impetrare: prout aduertit in similibus Iurisconsultus in d. l. si pupillorum. §. si pupillus. ff. de reb. eorũ. Semper namque Iurisconsultus in dubiis quæstionibus opiniones tutiores eligere solet, vt glo. ibi, verbo, *Tutius*. annotauit.

¶ Sed & illud controuerti potest: vtrum ex Re- 30
gia facultate concessa ad vendendũ rem aliquam Maioratus Petro ex certo pretio inter ipsum, & Maioratus possessorem conuento, valeat ea res vendi alteri ex eodem pretio. In qua quæstione dicendum videtur, quòd non. Quod probatur ex tex. in l. cùm seruo. 1. responso. ff. de contrahen. empti. vbi dispositum est, quòd si Dominus præcipiat seruo suo, vt vendat rem Titio, & vendat illam Caio, venditio nulla est. Quod Iurisconsultus ibi etiam in libera persona procedere subiungit. Idipsum etiam comprobatur ex eo, quòd assensus Regius dispensatio fit, atque stricte intelligi debeat, nec de persona ad personam extendi valeat: prout supra isto. c nu. 26. ostensum est. Ex quibus rationibus id in terminis de quibus agimus dixit Andr. de Ysern. in c. 1. qui successo teneat. col. 4 vbi inquit, quòd assensus Regius concessus vasallo, vt alienet rem Titio, non sufficit ad 31
hoc, vt possit illam alienare Seio, etiam pro eodem pretio. Quod etiam repetit idem Andr. de Ysern. in c. Imperialem. in prin. de prohibi. feu. alie. col. 2. Cuius dictum refert, & sequitur Matthæus de Afflict. vbi hanc communẽ opinionem esse profitetur in dicto cap. Imperialem in princ. versi. Duodecimo nota. nu. 2. atque Sigismundus Neapolitanus consil. 9. nu. 19. Quod in terminis Maioratus dixit Grego in lege sexta, titu. vndecimo, part. 6. verbo. *Que la non pudiesse vender*. col. 9 versic. Item pone.

¶ Sed quanuis hoc in consensu Regio præstito ad 32
feudi alienationem verum sit: in Regia tamen facultate,

culcate ad rem Maioratus alienandam concessa, dubium videtur. In feudo namque multum interest Regi, vel domino feudi: vtrum vnus, vel alius eius vassallus futurus sit. Quapropter non est rationabile, vt Dominus qui concessit, quòd feudū in Titium alienetur, cogatur inuitus Caiū in vassallum suscipere: quæ est præcipua ratio in qua fundamentum faciunt Andreas de Ysernia, & alij omnes qui eius opinionem verā esse profitentur. In Maioratu autem si res Maioratus alienanda sit, nihil interest Regi, nec Maioratus possessori, quòd alienetur potius in Titium, quàm in Caium: dummodò idem, vel maius pretium à Caio, quàm à Titio soluatur. Nec videtur apposita persona Titij, nisi causa demonstrationis, nō autem vt ex eius expressione comprehendatur, quòd ei potiùs, quàm alij res Maioratus vendenda sit. In qua specie is, cui facultas ad vendendum Titio cōcessa est, poterit & Caio pro eodem pretio, vel maiori vendere: prout dixit glos. in d.l. cum seruo, verbo, *Iusserit*, quæ intelligit text. ibi: quando aliàs dominus non esset rem alij venditurus: aliàs inquit glos. quòd posset seruus cuicunque vendere, licèt Dominus vnum nominasset. Qua ratione de hac opinione meritò dubitari poterit: sed prima opinio proculdubiò tutior est: quanuis hæc secunda post factam alienationem forsan sustineri posset, nisi diuersa ratio in vendendo Titio, quàm Caio versetur.

33 ¶ Similiter etiam dubitari posset: vtrum ex facultate Regia ad alienanda, vel hypothecanda bona Maioratus in certam causam concessa confirmata censeatur alienatio, vel hypotheca in eandem causam ante facultatis impetrationem facta. In qua quæstione videtur dicendum, quòd sic: ex eo, quod dixit Paul. per tex ibi in l. si quis filio exhæ-
34 redato. §. irritum. num. 4. ff. de iniusto rupt. vbi inquit, quòd ex licentia concessa ad testandum illi, qui antea ad id erat inhabilis, censetur testamentum antea factum confirmari. Quod etiam repetit idem Paul in l. sed si iam facta. ff. de condi. & demonstra. numer. 2. Iaſ. in l. quominus. ff. de flumi. nume. 128. Paul. nume. 3. & Iaſ. numer. 1. in l. & militibus. C. de testa. mili. Gozadi. consil. 4. num. 3. Quibus adiiciendus est tex. in l. iubemus. ff. qui satisd. cogan. vbi is, qui concedit mandatum alicui procuratori, censetur ratificare omnia, quæ ille eius nomine fecit, ante mandatum. Per quem tex id notant communiter §crib.

¶ Sed verius est huiusmodi facultatem ad alienationem, seu hypothecam iam factam extendendam non esse: cùm iam ex alienatione, vel hypotheca sit incursa pœna apposita aduersùs alienantem, & ius sequentibus in gradu acquisitum: nisi Princeps sciens alienationem anteà factam, facultatem ad alienandum cōcesserit: tunc namque eo ipso censebitur alienationem præcedentem confirmasse. Quod dixit Paul. in d. §. irritum. numer. 4. & in d. l. sed si iam facta. numer. 3. Alex. qui plura refert consil. 146. nume. 8. lib. 5. Thom. Grammaticus, consi. 169. numer. 24. Matthæus de Afflict. in c. Imperialem. in princi. de prohibita feud. alien. versi. Duodecimo nota. nume. 7. idem decisione. 355. nu. 2. Sigismund. Neapolitan. inter consilia feudalia, consi. 7. nume. 35. idem consilio 9. numero 20.

¶ Nec obstant ea, quæ in cōtrarium adducta sunt: 35
nam præterquàm quòd de eis facilè dubitari posset, ex text. in l. si filiusfamiliàs. ff. de testam. vbi Bar. & Franciscus de Areti. & ex his, quæ adducit Iaſ. in d.l. & militibus. num. 2. Scrib. ibidem citati in diuerso casu loquuntur: vbi scilicet nihil aduersus conditiones Maioratus factum erat, nec ex eo alteri ius quæri poterat, nec pœna aliqua erat commissa, cuius contrarium in casu de quo agimus, interuenit.

¶ Imò in Maioratibus, vbi apposita est clausula: quòd si possessor alienauerit, eo ipso bona transeant in sequentem, existimarem hoc indistinctè dicendum esse. Nam siue Princeps sciens, vel 36
ignoranter licentiam ad alienandum concesserit, non censetur ex illa iuri sequenti successori acquisito derogasse. In assensu namque Regio ad alienandum concesso, nūquam censetur iuri tertij derogatum: vt probant Parisi consi. 18. num. 3. lib. 1. Alber. Brunus consi. 13. nume. 1. Nec etiamsi Princeps alienationi iam factæ cōsentiret, posset ex tali consensu iuri sequēti vocato quæsito præiudicare, vt ex pluribus probat Matth. de Afflict. decis. 335. numer. 12. idem in cap. Imperialem. in princip. de prohi. feu. alie. versi. Vigesimo quarto quæro. nu. 20. & nos alibi latiùs ostendimus.

¶ Et ex supradictis infertur ex facultate concessa 37
Maioratus possessori, nō posse eo mortuo filium eius, nec alium sequentem successorē rem Maioratus alienare, nec hypothecæ subiicere. Permis- 38
sio namque vendendi facta vni, non porrigitur ad alium succedentem in illa re. l. sicut. §. fina. ff. quib. mod. pig. vel hypothe. solua & omnis concessio, quæ ad factum refert, in dubio censetur personalis, atque ideò ad hæredem non extenditur, l. apud Iulianum. §. si quis alicui. ff. de lega. 2. & omnis facultas aliquid faciēdi personalis censetur, ideoque ad hæredem non transit. l. locatio. ff. loca. l. inter stipulantem. §. 1. & l. cùm quis. & l. centesimis. & vtrobique per Scrib. ff. de verbo. oblig. Quibus adijcitur facultatem esse stricti iuris, præcisèque atque strictè intelligendum fore. Ex quibus rationibus sic in facultate Regia ad alienanda bona Maioratus concessa opinati fuerunt Celsus consil. 117. num. 4. ad fin. atque Gregorius in l. 6. tit. 11. part. 6 verbo, *Que la nō pudiesse vēder*. colum. 9. versic. Item pone, quòd Rex. vbi ipse Grego. id limitat, quando facultas alienandi 39
in vtilitatem & augmentum Maioratus concessa esset, veluti si concessa fuit ad subrogandam in eius locum rem aliā maioris valoris, vel ad aliud simlie ex his, quæ dixit Bal. in c. 1. §. Marchio. nu. 4. qui feud. dare possunt. Idque verum videtur, si facultas sub nomine dignitatis concessa fuerit, non aliàs, vt ipsemet Bald. loquitur: tametsi indistinctè in hoc casu loquens in assensu Regio concesso prædecessori ad alienandum feudum dixerit Matthæus de Afflict. in d. capit. Imperialem. in principio, numer. 35. posse illo vti eius successorem, mortuo prædecessore. Cuius opinio sequenda non est. Quibus plura adiici possent, quæ feudistæ in d. cap. imperialem, & in aliis locis passim tradere solent. Sed hæc sufficiant. Ex eis namque ad alia similia facilè poterit inferri.

SVMMA

SVMMARIA.

1 *Bona Maioratus, seu fideicommissi alienari possunt ex causa necessaria procedente ex facto institutoris.*
2 *Bona Maioratus, seu fideicommissi alienari possunt ex causa dotis & donationis propter nuptias danda, vel restituenda liberis, & descendentibus institutoris. & nu. 3.*
4 *Authentica res quæ. C. communi. de lega. an procedat in omnibus descendentibus, an in his tantùm quibus testator tempore fideicommissi relicti tenebatur, dotem dare.*
5 *Ratio vera decidendi ad Auth. res quæ.*
6 *Frater pro dotanda sorore, quando possit alienare bona fideicommissi.*
7 *Alienatio bonorum fideicommissi tam pro restituenda, quàm pro constituenda dote permittitur.*
8 *Bona fideicommissi etiam pro alendo se, & liberis, & nuru possunt alienari, & numero. 22.*
9 *Bona Maioratus alienari etiam possunt pro redemptione alterius rei Maioratus captæ ab hostibus, & num. 22.*
10 *Prohibitio expressa alienationis non comprehendit causam dotis.*
11 *Prohibitio alienationis etiam ex causa dotis facta, vtrum impediat eā in causam dotis, & n. 12.*
13 *Grauamen quodcunque potest apponi filio à patre in alijs bonis vltra legitimam.*
14 *Prohibitio alienationis etiam ex causa dotis facta non impedit eam, quando aduersus institutorem actio competebat, vel pro restituenda, vel pro constituenda dote.*
15 *Bona fideicommissi, seu Maioratus non sunt alienanda, etiam in casu permisso, quādo ex fructibus satisfieri potest, & quomodo intelligendum.*
16 *Bona fideicommissi pro causa dotis alienari possunt, etiamsi omnia bona sit necesse alienare.*
17 *Fideicommissum & materia Authen. res quæ. vtrum possint ad Maioratus bona adaptari, & in eis locum habeant, & nu. 18. & 20. & 24.*
19 *Bona Maioratus alienari possunt pro dotibus & alimentis ad quæ institutor tenebatur, non obstante quacunque eius prohibitione.*
21 *Intelligitur & declaratur bene Auth. res quæ.*
23 *Auth. res quæ. an procedat in fideicommisso relicto piæ causæ.*
25 *Bona Maioratus sine facultate nullo modo, neque ex vlla causa alienari possunt.*
26 *Bona Maioratus sine Regia facultate, neque permutari etiam in vtilitatē Maioratus possunt.*
27 *Intelliguntur. l. ita constante, & l. mutus. & l. fina. ff. de iure dotium, cum alijs,*
28 *Bona Maioratus an alienari possint pro reficiendis alijs bonis ipsius Maioratus.*

Quibus ex causis etiā absque Regia facultate bona Maioratus alienari, vel hypothecæ subijci possint.

CAPVT. VI.

IN capitibus præcedentibus latissimè disseruimus, ex quibus causis bona Primogenio subiecta valeant ex Regia facultate alienari: nunc autē tractandum superest, vtrum id absque Regia facultate interdū facere liceat: hoc enim erit tertium bonorum Maioratus extinctionis genus. Qua in re in primis dicendum est pro solutione debitorum, quæ à primo institutore processerunt, bona Maioratus bonis liberis deficiētibus alienari posse: quod sup. lib. 1. c. 10. num. 23. & 4. tradidimus.

1 Regulare namque est, vt bona Maioratui, seu fideicommisso subiecta alienari valeant ex causa necessaria procedente ex facto defuncti. l. filiusfamiliàs. §. Diui. ff. de lega. 1. l. cum fidei. cū simili. ff. de fideicom. liber. ex quibus iuribus id in terminis de quibus agimus, deducunt Bolog. consil. 43. col. 3. vers. Aut volumus dicere. Socinus consi. 16. nu. 12. li. 3. Celsus consi. 117. num. 6. & consi. 55. nu. 9. & alibi sæpe Scri. quos in d. c. 10. citauimus.

2 ¶ Similiter etiam bona Maioratui, seu fideicommisso subiecta, bonis liberis deficientibus etiam pro dote, seu donatione propter nuptias danda, seu restituenda liberis, seu descendentibus testatoris vendi, seu alienari poterunt. Quod probat tex. in l. mulier. §. cùm proponeretur. ff. ad Trebe. l. à filia. ff. eo. tit. tex in Auth. res quæ. C. communia de lega & in corpore vnde sumitur, & vtrobique per Scrib. Circa quorū iurium intellectū aliquantulū immorari oportet, vt sciamus in primis qualiter intelligenda sint. Demùm autem quo pacto Hispanis Maioratibus adaptari valeant.

¶ Vt autem eorum iurium decisiones interpretemur, sciendum est, ea iura in his tantùm qui per lineam rectam ab ipso testatore, qui fideicōmissum reliquit, descendunt, intelligenda esse: nec in 3
extraneis, seu transuersalibus ab illo procedere, prout opinantur Bald. nume. 20. & Paul. nume. 4. Angel. col. 2. Iaſ. nu. 33. in princ. Curt. nu. 18. qui hanc opinionem communem esse profitētur. D. Ant. de Padilla, n. 114. in d. Auth. res quæ. C. communia de lega. Alexan. nu. 10. Loazes. nu. 135. in l. filiusfamiliàs. §. Diui. ff. de lega. 1. qui hanc opinionem communē esse profitētur. Petrus de Rauena in suo Alphabe. aureo, verbo, alienatio, qui hanc etiam communem opin. esse profitetur. D. Dida. de Couarru. qui hanc etiam dixit communem opi. esse lib. 3. resoluti. c. 6. nu. 10. Anton. Gometius in l. 40. Tauri. n. 87. & Panucius de lucro dotis, conclu. 10. num. 76. Baptista de Villalobos communium opi. lib. 1. verbo, alienari prohibita, pag. 18. Eaque opin. proculdubiò communis est.

¶ Circa hæc tamen insurgit non leuis dubitatio: 4
in qua Scrib. variè, atque inuolutè procedũt: vtrũ scilicet hoc intelligendum sit de descendentibus tãtum, quibus testator tempore relicti fideicommissi tenebatur dotem, vel donationem propter nuptias assignare, etiam vltra legitimam portionem, vel in parente, qui tenebatur ad restitutionem dotis, quam filiusfamiliàs eo viuente recepit: non autem in descendentibus, quibus hæc ab ipso testatore necessariò debita non erant: nam quòd hoc solùm in his descendentibus, quibus testator necessariò id præstare tenebatur, procedat: consuluit Paul. cons. 80. incipien. quia per suprascriptum eximium cõsultorem. nu. 1 & 2. lib. 1. vbi inquit tex. in d. Auth. res quæst. procedere ex defectu potestatis testantis. Cùm enim tempore iniuncti fideicommissi ipse astrictus esset filiam dotare, vel filio donationem propter nuptias assignare, seu dotem, quam filius eo viuente recepit, restituere: consequens est, vt subijciendo bona fideicommisso, non potuerit se ab huiusmodi obligatione eximere: sicut nec se ab alia obligatione eximere potuisset l. sicut. cum similib. C. de actio. & obliga qua ratione bona fideicommisso subiecta cum eodem onere transire debent, vt ipse ibidẽ ex pluribus probat. Cuius opin. sequutus fuit Iaſ. in l. filiusfamiliàs §. Diui. ff. de lega. 1. in lectu. nu. 70. idem in d. Auth. res. quæst. num. 33. versi. Decimo tertio limita. col. fina. vbi. D. Anto. de Padilla, n. 117. hãc opi. potiùs eligere videtur: quamuis dicat, iudices non debere recedere à vulgo recepta sententia: eandem etiam opi. sequitur Bald. Nouellus de dote. 6. parte. q. 13. nume. 3. Panucius du lucro dotis. d. conclusione. 10. num. 77. Ambro de Opizo. nu. 137. & Fernan. Laozes, nume. 135. cum pluribus sequentibus in d. l. filiusfamiliàs. §. Diui.

¶ Cæterum quamuis hæc opinio maximum veritatis specimen præ se ferat, eaq; admissa, omnia illa quæ ab Scrib. in d. Authen. res quæ. & alibi tractantur, ex ea facillimè resoluerentur: generalitas tamẽ. d. Auth. & illius ex cuius corpore desumpta est, hanc restrictionem admittere non videtur atque idcircò Scrib. magis communiter illam etiam non admittunt: imò profitẽtur prædictorum iurium decisionem in omnibus descendentibus ab ipso testatore locum habere, siue is tẽpore mortis, dotis, seu donationis propter nuptias debitor fuisset, siue ad id exoluendum astrictus non esset, dummodò eius qualitatis descendentes sint, q̃ testator ipse si viueret, illis dotem, seu donationem propter nuptias constituere, vel dotem iam receptam restituere teneretur: etsi ex eo, quod testator mortuus esset, casusq; post eius mortem cõtigissent, ab hac obligatione bona ab 5
illo relicta libera essent. Ex qua deducunt non esse rationẽ decidẽdi ad dicta iura potestatis defectum imò vera ratio decidendi est, quod quanuis testator ad id præcisè astrictus nõ esset, verisimile tamen est, quòd si eo tempore viueret, his necessitatibus subueniisset: proindeque ex præsumpta eius voluntate, non autem ex præcisa necessitate idipsum eo mortuo fieri debet. Quæ decidendi ratio probabilis videtur, fundamentumq; capit ab eo, quod dixit Iurisconsultus in l. cùm seruus. ff. de condi. & demonstra. Quam rationem decidẽdi assignauit Paul. in d. l. mulier. §. cùm proponeretur. ff. ad Ttebel. num. 2. eamque communem esse asserit Soci. in l. Marcellus. §. res quæ. ff. eod. atque illam sequitur Curt. Iun. post alios, in d. Auth. res quæ. num. 11. & 12. & ibi. D. Ant. de Padilla. n. 91. qui hanc etiam opinionem communem esse profitetur: quorum opinio magis mihi placet: nihil namque nouum circa hæc iura Authẽticorum disposuissent, si solùm ad ea, ad quæ testator adstrictus erat, eorum dispositio restringẽda foret: cùm iam pluribus aliis iuribus dispositum fuisset, ex bonis fideicommissi subiectis debita testatoris in primis detrahenda esse.

¶ Ex quibus infertur, quòd cùm tex. in d. Auth. 6
res quæ. de solis descendentibus testatoris expressè disponat, non est extendendus ad fratrem volentem euertere fideicommissum pro dotãda sorore: nisi frater, & soror ex primo testatore descẽdant: sicque intelligenda sunt ea, quæ communiter Scrib. in d. Auth. dicere solent, quòd scilicet frater pro dotanda sorore, bona fideicommisso subiecta valeat alienare. Idque sic intellexit, ac declarauit Bar. in d. Auth. res quæ. nu. 4. quem in hoc communiter Scrib. sequuntur: tametsi Curtius Iun. ibi. num. 18. post Corn. ibidem ex generalitate rationis in d. Authen. expressè tentauerit illam etiam ad sororem, quæ ex primo testatore non descendit, extendere: sed hoc nullo pacto admitti potest propter verbum, liberis, quod in dicta Auth. expressum est.

¶ Sed & illius Authen. dispositio ac dotis resti- 7
tutionem extendenda est: etsi dos mortuo testatore recepta fuisset: quanuis eiusdem Authen litera de sola dote, & donatione propter nuptias constituendis meminerit: cùm in corpore vnde sumitur de hoc etiam casu actũ sit, & in vtroque eadem ratio versetur. Quod gloss. in d. Auth. res quæst. verb. *Obligationem*. Bar. n. 2. Iaſ. nu. 29. Cur. nu. 11. D. Ant. de Padilla n. 47. & cõmuniter Scri. sequuntur. Alex. consi. 67 nu. 4. lib. 4. Deci. consi. 519. nu. 2. Idem cons. 376. n. 1. D. Didacus de Couarru. resolu lib. 3. cap 6. nu. 10. Carolus Ruinus consil 89. num. 41. lib. 2. & Iuanus consi. 90. num. 11 Ripa in l. filiusfamilias. §. Diui. n. 76. vbi communiter Scrib. id notant. Marcus Mantua consil. 291. nu. 5. Rubeus consil. 78. nu. 1. Curtius Iunior consi. 59. nu. 2. Gozadi. consi. 97. num. 10. & alibi sæpe Scribentes.

¶ Similiter etiam dispositio d. Auth. extendenda 8
est, vt liceat grauato fideicõmissum euertere, pro alendo se, & liberis suis, quos alere tenetur. Quod in d. Auth. res quæst. Bar. nu. 9. Paul. nu. 13. Iaſ. nu. 31. & Curtius. nu. 30. post Iacob. de Are. Cynum, Io. Fab. Bald. ibidem sequuntur, hanc opinionem communem esse profitentes, reiecta glo. ibi, verbo, *Obligatione*, quæ contrariam opinionem probat, vbi. D. Anto. de Padilla. nu. 78. hãc etiam opinionem sequitur aduersus gl. ibidem: pluresque eandem opinionem sequentes refert, atque illam extendit, vt pro alenda nuru grauati, etiam valeat fideicommissum euerti.

¶ Præterea. d. Auth. decisio ad redemptionem 9
possessoris Maioratus capti ab hostibus extendẽda est: prout Bart. ibi. nu. 10. Paul. nu. 13. Iaſ. nume. 32. versi. Sextò extende opinantur. Quorum opinionem sequuntur, illam communem esse profitentes Corneus ibi. colum fin. & Curtius numer. 31. Cuius etiam Authen. decisionem Scrib. ibidem pluribus modis ampliare, atque etiam restringere solẽt, vt apud ipsos videri poterit. Quorum dicta hìc non discurrimus: quoniam vt inferiùs probabimus, ea non omninò Hispanorum

Maiora

Maioratibus conueniunt.

¶ Quæ omnia, nedum in re fideicommisso subiecta, quæ tacitè solùm alienari prohibita est, procedunt: sed etiam in illa, quæ expressè alienari 10
prohibita est. Ea namq; generica, atque simplex alienationis prohibitio causam dotis non comprehẽdit. Quod Bar. in d l. filiusfamilias. §. Diui. ff. de lega. 1. nu. 2. primus dixit: cuius opinionem communem esse profitentur Iaſ. ibi in rep. nu. 66. Ripa. nu. 70. Ioa. Crottus nu. 44. Ambro. de Opizo. nu. 34. Beroius decis. 110. nu. 5. Roland. Valle. 85. nu. 7. D. Didacus de Couarru. resolu. lib. 3. c. 6. nu. 10. D. Anto. de Padilla post cæteros ibidem in d. Auth. res quæ. num. 52. vbi plures idipsum opinantes refert Grego. in l. 6. titul. 11. part. 6. verbo, *Que la non pudiesse vender*, col. 4. cum sequen. Ant. Gome. in l. 40. Tauri, nu. 87. qui hanc opinionem communem esse profitetur, quamuis contrariam veriorem esse existimet Tiraquell. de Primogen. quæst. 61. nu. 7. Alciatus qui hanc opinionem cõmunem esse profitetur, consil. 644. num. 4. & alibi sæpe Scri.

¶ Cæterùm, quanuis opinio hæc, quòd scilicet d. Auth. res quæ. procedat etiam vbi expressa alienationis prohibitio in re fideicommisso subiecta 11
interuenit, cõmunis sit: apud omnes tamen conuenit hoc intelligendum esse, nisi specificè à testatore dispositum sit, quòd bona fideicommissi etiam ex causa dotis, seu donationis propter nuptias alienari non valeant. Ea namque alienationis prohibitio, in qua etiam de causa dotis testator meminit, præcisè atque ad vnguẽ obseruanda erit. Quod dixit glo. ordina. sic intelligenda in l. nulla. verbo, *Prohibitum est*. C. de iure dotium: quam in hunc sensum communiter Scriben. sequuntur, vt profitentur Iaſo. nu. 105. Crottus. nu. 65. in d. l. filiusfamiliàs. §. Diui. vbi Ripa. num. 73. Claudius. nu. 22. Ambro. de Opizo. nume. 34. idipsum profitentur. Iaſo. in d. Auth. res quæ. nu. 24. vbi D. Anto. de Padilla. nu. 116. plura in idem adducit. Io. Lupus in rep. Rub. de dona. inter vir. & vxo. §. 16. nu. 8. & iterum nu. 14. Roderi. Xuarez in rep. l. quoniam in prioribus. 2. limita. ad l. Reg. nu. 11. Roland. Valle. d. consi. 85. nu. 23. Parisi. consil. 52. nu. 37. lib. 2. idem consil. 63. nu. 38. eod. lib. D. Dida. de Couarru. lib. 3. varia. resolu. c. 6. nu. 10. versi. Cęterùm. Paul. Tiraque. de Primoge. q. 61. nu. 9. Ant. Gometius in l. 40. Tauri. n. 87. paulò ante finẽ, Greg. in d. l. 6. tit. 11. part. 6. ver. *Que la non pudiesse vender*. col. 4. & alibi sæpe Scri.

¶ Hæc autem opinio facillimè admitti solet ab his, qui intelligunt dictam Auth. res quæ permittere ad alienationem eorum bonorum, quæ fideicommisso subiecta sunt in casibus in illa expressis, ex præsumpta, ac verisimili voluntate testantis: quorum opinionem magis communem ac veriorem supra isto cap. nu. 5. esse monstrauimus. Hi autem qui profitentur. d. Auth. ex potestatis testantis defectu procedere, præcisè negant obligationem testantis ex his verbis excludi posse, quæ quodammodo esse videtur huius secundæ opinionis necessaria consequentia: sed cùm eam opinionem superiùs reiecerimus, non est cur de illa in hac parte etiam curandum sit.

¶ Imò etiam retenta præfata secunda opinione, 12
adhuc non posset simpliciter dici, hãc clausulam nihil operari. Nam si filio, cui hæc conditio apposita est à patre, legitima relicta fuit: nulli dubiũ est, nisi quòd ei hæc conditio, seu grauamen valeat apponi. Quod probatur ex eo, quòd relicta 13
à parente filiis legitima portione, in aliis eidem permissum sit, quæcunque grauamina sibi libuerit apponere ex l. 27. Tauri, quæ hodie est l. 11. tit. 6. lib. 5. in noua. ll. Reg. collectione: quamobrem etiamsi filia velit ex causa cõstitutionis dotis bona fideicommisso subiecta alienare, vel filius ex causa donationis propter nuptias in casu quo patet id facere tenetur, non poterit id vltra legitimam efficere: cùm legitima relicta, nullum aliud ius sibi ex d. l. in bonis parentis superstit. Quod optimè sic resoluit atque declarar Loazes in d. l. filius familiàs. §. Diui. n. 141. vbi sic cõtrarias opiniones conciliat, atque etiam Curtius in d. Auth. res quæ. nu. 36. Io. Lupus in rep. Rub. §. 16. nu. 14. versi. pater verò. D. Dida. de Couarr. lib. 3. resolu. c. 6. nu. 10. versi. Cæterùm. Paul. Castr. vbi ex hac opinione infert, parentem, qui in tertio bonorum suorum filio prælegatum, seu meliorationem fecit, posse filio prædictam cõditionem apponere. Quod etiã in Maioratu ex Regia facultate instituto, pari ratione dici poterit: dummodò pater filiis alimenta reliquerit, etiamsi illa legitimæ valorem non attingãt. Poterit namque ea conditione etiam quoad legitimam vti: prout ex Regia facultate potest etiam in legitima alia vincula, atque conditiones apponere.

¶ Hoc tamen planè in constitutione dotis, seu 14
donationis propter nuptias procedit, & in dotis restitutione, quando dos à filio, mortuo iam parente, recepta fuit, sed quando dos fuit à filio familiàs viuẽte patre recepta. Quo casu ex eo iam ante Primogenium institutum aduersus patrem actio cõpetebat, ex decis. text. in d l. si cùm dotẽ. §. transgrediamur. ff. solu. matri. certissimum est ex Primogenij institutione, etiam adiecta clausula, vt bona ex causa dotis alienati non valeant, non posse parentem bona sua ab hac obligatione eximere, etiamsi aliàs filio legitimam integrã seu alimenta relinquat. Hìc namque non agimus de obligatione filij, sed parentis, propter quam ex iuribus vulgaribus bona eiusdem etiam fideicõmissso subiecta alienari possunt, siue filio legitimam integram reliquerit, siue non. Quod etiam in dote, seu donatione propter nuptias à parente in vita sua promissa, pari ratione dici poterit: si in dotis constitutione, ex Regia facultate derogatum fuerit decisioni pragmaticæ. 101. latæ in generalibus Comitiis apud Madritium celebratis anno 1534. quæ hodie est l. 1. tit. 2. lib. 5. in noua. ll. Reg. collectione: qua decisum est, non posse filiæ vltra legitimam aliquid à parentibus promitti. Hæc namque propria parẽtis obligatio est, à qua non potest se ex facto suo eximere, absque creditoris volũtate: idque clarissimum est, tametsi præfati Scriben. ad illud non aduerterint. Semper autem cõsideranda est decisio. d. l. 1. ad intellectum & interpretationem. d. Auth. res quæ. Nimium namque si benè cõsideretur, eius decisionem restringit: cùm vltra legitimã nihil filia possit ex bonis parentis petere ad dotis constitutionem: quæ lex ad vnguem in forensibus controuersis obseruatur, nisi Regio rescripto eidem derogatum fuerit. Quod facillimè impetrari solet.

¶ Illud autem obliuioni tradendu non est, quòd 15
si ad ea, quæ in d. Auth. res quæ. continentur, & alia, quæ ad eorum similitudinem ibidem communiter ab Scrib. traduntur, sufficiant fructus rerum fideicommisso subiectarum, non debet

ad bonorum fideicommissi alienationem procedi l.mulier.§.cùm proponeretur.ff.ad Trebe.ibi. *Potiùs fructibus hoc expensum ferendũ, quàm fideicommisso.* Per quem text. id notant Rapha. Cuma. ad fin.Paul.n.6 & 7.Alex nu.3.& cæteri Scrib. ibid. Roma.consi. 332.incip. Quatuor sunt quæ sita in fine. Quod intelligendum est, quando tales fructus extãt eo tempore,quo dos, vel donatio propter nuptias constituenda, vel restituenda est: prout opinantur Angel. & Rapha. Cuma in d. §. cùm proponeretur. Quos referunt, & sequuntur Ias.in d.Authen.res quæ.nu. 33.versi.12.limitã. & Io. Lupus in rep.Rub.§.14.nu.1.

¶ Quòd si fructus rerum fideicommissi ad id efficiendum non sufficiant,nec etiam alia bona libera superfint.ex quibus id effici possit:tunc ex prædictis causis in casibus, quos præmisimus, licitum erit bona fideicõmisso subiecta alienare, vt in d.Authe.res quæ expressè decisum est. Quod adeò verum est, vt si ad id necessarium sit omnia
16 bona fideicommisso subiecta alienare, id effici possit.Idque ex generalitate dictæ Auth. deducitur:prout opinantur Bald.ibidem nume. 4. Paul. num.5.D. Ant.de Padilla nu.109.aduersus Curt. ibidem, num. 40. qui potius contrariam opinionem elegit. Hæc sunt, quæ iure communi considerato,ex decis.d.Auth.Scriben.communiter annotare solent.

¶ Visis autem his, quæ in fideicommissis statuta sunt,expendendum superest, vtrum ea valeant ad
17 Hispanorum Primogenia adaptari. Hoc nanque ad institutum nostrum potius spectat: qua in re dicendum videtur, ea omnia in Maioratibus Hispanorum procedere:cùm enim bona Maioratus veluti fideicommisso subiecta censeantur,consequens est,vt in illis. d. Auth. dispositio procedat, etiamsi ea bona expressè alienari prohibita sint: cùm ex crebriori Scrib. sententia in hac etiam specie decisio d. Auth. res quæ. locum habeat. Quod nedum in casu dotis, seu donationis propter nuptias,sed in alimẽtis Maioratus possessori, ac eius liberis præstandis, seu in illo ab hostibus redimendo, & in dote pro filia moniali præstanda, & in omnibus casibus, ad quos Scribent. d. Authen.extendunt, procedit: nisi contrarium à Maioratus institutore specificè dispositum sit:ficque in Hispanorum Primogenijs prędictæ Auth. decisionem procedere,nisi Maioratus institutor contrarium specificè disposuerit,resoluunt Ioan. Lup in rep. Rub. de dona. inter virum & vxo. §. 16.num.1. & nu. 11 cum aliis, vbi latissimè prosequitur materiam,applicans quoad omnia decisionem.d.Auth.ad Hispanorum primogenia: idipsum etiam fecit Rodericus Xuarez. in l. quoniam in prioribus.2.limit.ad l.Regiam.num. 11. Ant.Gometius in l.40.Tauri.n.86.Greg. Lopez in l.24.tit.9 part 6.in glo.fin D.Dida.de Couar. lib.3.resolutio.c.6. n.10. vbi omnia quæ Scrib. ad bona fideicommisso subiecta adducere solent,ad bona Maioratus applicauit: idem variarum resolut.lib.1.c.16 num.9. D. Anto. de Padilla in d. Auth.res quæ.num 53. & iterum nume. 78. quod & sæpissimè Hispan. Scrib. efficere solent. Qua ratione,vt hæc omnia ab Hispanorum Maioratibus excludãtur, eorum institutores frequentissimè adiicere solent,in ipsorum Maioratuum institutione, quòd ea bona etiam ex prædictis causis alienari non valeant, qua specifica dispositione stante, omnes resoluunt bona Maioratus ex dictis causis nullo pacto alienari posse absque Regia facultate:Regia autem facultate præcedente, id fieri posse concedunt,quando ex Regia facultate Primogenium institutum fuit: alias autem non:vt existimat.D.Didac.de Couarr. dicto c. 6. lib.3.num.10.col. penult. & fina. & est de mente aliorum Hispanorum Scrib. qui semper quoad Regias facultates hac distinctione vti solent.

¶ Cæterùm etsi præfati Scrib.opinati fuerint, di- 18
spositionem dictæ Auth. res quæ. ad Hispanorum Primogenia trahi posse: Greg. tamen in l.6. tit.11.part.6.in glo.verbo, *Que la nõ pudiesse vẽder.* col.5.& 6.ex pluribus probare contendit, dispositionem dictæ Authen. res quæ. ad Hispanorum Primogenia adaptari non posse. Ad quod probandum duos casus considerat.Primus,quando agitur de dote constituenda fœminæ Maioratum possidenti. Secundus, quando agitur de dotandis filiabus Maioratus possessoris: & in vtroque casu, inquit, non posse ad alienationem bonorum Maioratus peruenire ex causis in d. Auth. contentis.

¶ In primo autem casu id probat ex eo, quòd cùm in his Regnis fructus inter virum & vxorem communicandi sint, nec vxor possit de illis absq; licentia viri disponere, viri non curant, quòd vxor de bonis Maioratus dotetur, sed tantùm quòd sit dives: atque ideò in his Regnis in fœmina, quæ Maioratum possidet, de dispositione d.Auth. agendum non est, cùm in illis necessaria non sit. In secundo casu etiam,inquit,prædictam Auth non posse ad Hispanorum Primogenia adaptari intelligens d. Auth. procedere ex defectu potestatis, seu non procedere vbi adest prohibitio expressa: quas opiniones superiùs reiecimus: & etiam arguens de feudo ad Maioratus:feudum namque non potest, vt ipse, inquit, dari in dotem, nisi durante vita possessoris:quod argumentum ad Maioratus deducit:hæ autem rationes quàm fragiles sint, satis omnibus compertum erit. Quamobrem non potest ex illis à decisione d. Auth. recedi, nisi aliæ vrgentiores ostendantur: eò præsertim, quòd ipse Greg. solùm considerat prædictos casus, nec considerauit casum restitutionis dotis, quando possessor Maioratus masculus est, nec etiam considerauit alios casus, quos Scriben. in d. Auth. res quæ. considerare solent.

¶ Sed idipsum,quòd scilicet d. Auth.res quæ. non possit ad Hispanorum Primogenia applicari, dubius tamen dixit. D. Didac. de Couarr.d lib. 3. resolu.c.6.num.10. fina. verb.probans hoc caratione,quòd in Hispanorum Primogeniis apponi soleat clausula, quòd bona eisdem Maioratibus subiecta, etiam ex causa dotis non alienentur. Quæ clausula etsi in aliquibus omissa fuerit: apposita tamen censenda, atque subintelligenda erit, ex Maioratuum natura, atque institutorum consuetudine: qua ratione, inquit, in Hispaniarum Regnis obtentum esse, vt nec etiam ex causa dotis bona Primogenio subiecta alienari valeant.

¶ Hæc autem ratio non etiam stringit,vt ipsemet D. Didac. de Couarr. fatetur. Cùm enim Maioratuum institutores non semper eam clausulam suis Maioratibus apponere soleant, sed interdum etiam illam omittant, non est cur regulam efficiamus, quòd semper apponi solita sit. Vidimus namque plura antiqua Primogenia, in quibus clausula

clausula hæc deficiebat:imò etsi in omnibus Maioratibus apponi solita esset, non possemus ex eo illam supplere,ad iuris communis correctionem, & ad causæ dotis exclusionem: imò potiùs casus omissus in iuris communis dispositionem relictus censendus esset.l. commodissimè.cum similib.ff.de libe.& posth. Quod ex pluribus iuris regulis facilè deduci poterit. Idque adeò clarum est,vt vlteriori comprobatione non egeat.

¶ Vt autem in hac re vera resolutio deinceps habeatur, distinguendum esse mihi videtur. Nam aut agimus de his dotibus, seu alimentis, quæ tempore mortis Maioratus institutor soluere astrictus erat: aut de his, quæ non erat astrictus soluere eo tempore, quo mortuus fuit:sed verisimile est, quòd si viueret, ea soluisset: vel etiam certum sit,quòd si viueret,id facere teneretur.

119 ¶ In primo casu dicendum erit,deficientibus bonis liberis, & fructibus bonorum Maioratus ad id non sufficientibus, posse in hanc causam bona ipsius Maioratus alienari. Hæc namque omnia tanquam debita Maioratus institutoris ex ipsis bonis Maioratus extrahenda sunt: prout Ias.in rep.nu.100.& 101.& Ambro. de Opizo.n.137.& Loazes.nu.135.& nu.141. in d.l. filiusfamiliàs §. Diui.ff.de lega.1.& Scrib.quos supra isto.c.nu.2. & 3.citauimus, censuerunt. Quod nedum ad dotes,& alimẽta filiorum & filiarum legitimorum, sed etiam ad dotes filiorum, & filiarum illegitimorum primi institutoris protrahendum erit, si ipsi non habeant aliunde vnde se dotare, vel alere possint. Hoc namque debitum ipsius Maioratus institutoris est, atque ad eius hæredes pertransit,vt sup.lib.2.c 15. nume.42. cum seq.latiùs ostensum est. Quibus casibus applicari valent omnia ea, quæ ex d.Auth.res quæ.superiùs deduximus: adeò, vt nec ab hac obligatione Maioratus possessor eximi possit, ex clausula apposita in Maioratu, quòd bona eiusdem Maioratus etiam ex causa dotis, vel alimentorum alienari non valeant, intelligendo prout superiùs illud intelleximus.

20 ¶ In secundo casu,quando scilicet ad id Maioratus institutor tẽpore mortis nõ tenebatur: quanuis articulus satis dubius esse videatur, atque Hispani.Scrib. illum nimis æquiuocè tractauerint: mihi autem id exactiùs consideranti, dicendum videtur, proculdubiò dispositionem. d.Auth.res
21 quæ.non posse ad Hispanorum Maioratus adaptari:quod probatur solidissima ratione,ad quam miror hucusque non fuisse animaduersum. Certum namque est, quòd d. Auth. res quæ loquitur in his tantùm fideicommissis, in quibus non fauor publicus, sed sola priuata vtilitas versatur: qua ratione permittit, vt bona fideicommissi ex causa dotis, seu donationis propter nuptias alienentur, ne priuata vtilitas publicæ vtilitati, quæ versatur in dotis, seu donationis propter nuptias assignatione,præferatur: quod text.in d.Auth.satis apertè indicat, dum in eo dicitur. *Ea enim quæ communiter omnibus prosunt, his quæ specialiter quibusdam vtilia sunt,præponimus.* Cùm igitur.d.Auth. in his tantùm fideicommissis loquatur, in quibus priuata tantùm vtilitas versatur: consequens est, vt ad Hispanorum Primogenia trahi non valeat, cùm in illis non fauor priuatorum, sed publicus versetur,vt sup lib.1.c.18.nu.1.latissimè ostendimus. Imò in casu de quo agimus, cùm concurrat dotis priuilegium, cum Maioratus conseruatione, & in vtroque publica vtilitas versetur, confunduntur priuilegia, vel attendendum est solum priuilegium Maioratus,in quo de damno vitãdo, non autem de lucro captando tractatur: prout sup.isto lib.cap.3. numer.4.ostensum est: ficque semper vidimus in forensibus controuersiis decisum.d.Auth.res quæ.in Hispanorum Maioratibus non admitti. 22

¶ Quibus non obstat illud, quod ex d.Auth. deducunt Scrib.dicentes eius decisionem procedere in alimentis hæredi grauato, seu eius liberis præstandis: & in eorum redemptione, si captiui sint, & alijs similibus, prout supra isto cap.nu.9. ostendimus:quæ omnia non publicam,sed priuatam causam continent.Nam vel ea vera non sunt, cùm in hac parte Scrib.d.Auth.quę in fauore publico fundatur, ad ea, quæ solum fauorem priuatum concernunt, extendant:vel etiamsi vera sint, nostræ opi.non obstant: cùm in illa causa fideicommissi publica sit:ea autem, de qua in d.Auth. agebatur,priuata,vt ex eo tex.manifestè comprehenditur:ex eisdemque consequitur in fideicommissis perpetuò familię relictis dictam Auth non procedere, cùm in illis etiam fauor publicus versetur.

¶ Nec etiam obstat, si dicatur tex.in d.Auth.res 23
quæ procedere, etiam si Ecclesiæ, vel causæ piæ fideicommissum relictum sit: prout censuerunt ibi Bald.nu.5.Ias.n.32.versic.Duodecimò extende Curtius.nu.37.D.Anto.de Padilla.nu.110 Roma.consi.267.incipi.Circa id, quod quæritur.ex quo videtur dicendum quod d. Auth decis.procedat etiam, vbi fideicommissum vtilitatem publicam continet: cùm in Ecclesiis & piis causis ius etiam publicum versetur l.1.§. huius studij.ff. de iusti.& iur.ibi. *Publicum ius in sacris,in sacerdotibus,& in magistratibus consistit.*

¶ Ad hoc namque respõdetur dupliciter. Primò, 24
quòd ea opinio sit præcisè contra tex.in d.Auth. res quæ.quæ loquitur apertè quando fideicommissum in vtilitatem priuatæ personæ, non autem Reipublicæ relictum est, atque idcircò sequenda non sit, eò maximè, quod nullus eorum, qui eam opi.sequuti fuerunt, illam examinauerit, nec hanc difficultatem considerauit, dempto Curtio,qui eam considerans, nec ad illam respõsum inueniens, nihilominùs opinioni Bald. Ias. atque Romani cessit. Quamobrem opi.eorum non tanti æstimanda est, vt ex illa à verbis tam apertis d. Auth. recedendum sit. Secundò, quòd eorum opi procedat,quando fideicommissum factum Ecclesiæ, vel piæ causæ, potiùs priuatam causam,quàm publicam continet: veluti cùm factum fuit pro sepulchro, vel capella priuata constituenda, vel pro anniuersario particulari quotannis dicendo, vel ex alia simili causa. In quibus causis non tam de iure publico, quàm de priuato commodo agitur: secus autem si fideicommissum factum fuisset pro constituenda Ecclesia parochiali,vbi Ecclesia non erat,vel pro eadem amplianda, vbi adeò stricta erat, vt populus nullo pacto in illa diuina officia audire posset, vel ad aliud simile, quod publicam vtilitatem contineret. Tunc namque nullo pacto in eo fideicommisso posset decis.d.Authen quæ in concursu publicæ vtilitatis cum priuata fundatur, procedere. Idque adeò clarè ex verbi. dict.Authen compre-

henditur vt non egeat vlteriori comprobatione.

25 ¶ Ex quibus infertur, Hiſpanorum Primogenia, nec ex cauſa conſtitutionis, nec reſtitutionis dotis tam matrimonij carnalis, quàm ſpiritualis, ſeu donationis propter nuptias, nec pro alendo ipſo Maioratus poſſeſſore, nec eius liberis, nec pro illis ab hoſtibus redimendis, nec ex alia cauſa ex his, quas DD. in dict. Auth. res quæ. adducere ſolent, alienari poſſe abſque Regia facultate, niſi ad id efficiendum Maioratus inſtitutor aſtrictus eſſet. Eademque ratione Regias facultates ad id efficiendum rarò, & non niſi ex magna cauſa concedendas eſſe: cùm Maioratuum inſtitutorum voluntati aduerſentur: quos veriſimile eſt potiùs ipſorum Maioratuum cõſeruationis, quàm poſſeſſorum neceſſitatibus conſulere voluiſſe: quòd ſi ex aliqua cauſa concedendæ ſint, illud præſertim curandum eſt, ne ex illis ad bonorum Maioratus alienationem peruenire valeat: prout ſup. iſto lib. c. 2. latiùs tradidimus.

26 ¶ Sed dubitari ſolet, vtrum res Maioratus abſque Regia facultate valeant permutari: cùm alijs rebus ipſi Maioratui vtilioribus, vel vendi, vt ex pretio alia bona longè vtiliora ſubrogentur. Regia namque facultate interueniente id fieri poſſe ſup. iſto lib. cap. 4. numero 1. cum ſeq. ſatis apertè oſtenſum eſt. Qua in re dicendum eſt, proculdubiò id abſque Regia facultate fieri non poſſe: cùm enim preciſa voluntas Maioratus inſtitutoris fuerit, vt ea bona perpetuò in ſua familia conſeruentur, non eſt permittendum poſſeſſori, vt etiam ad maiorem ipſius Maioratus vtilitatem illa poſſit aduerſus inſtitutoris voluntatem alienare: nec id eius facultati tribuendum eſt, ſed potiùs Principi remittendum, qui ſolus ex cauſa poteſt teſtantium voluntates alterare, vt ibidem oſtenſum eſt.

27 ¶ Nec obſtant tex. in l. ita conſtante. ff. de iure doti. & in l. mutus. & in l. fi. ff. eod. & in l. quamuis. ff. ſolut. matr. & in c. vt ſup. §. poſſeſſiones. de reb. Eccleſ. non alienan. & in l. mutum. ff. de acquir. hær. & alia iura & rationes, quæ ibidem citauimus, probantes bona alienari prohibita poſſe in cauſam vtiliorem permutari, vel alienari. Ea namque iura intelligenda ſunt, quando alienationis prohibitio ſolùm fauore ipſius permutantis, ſeu alienantis emanauit: ſecus autem quando in fauorem ipſius & aliorum: tunc namque id etiam in cauſam vtiliorem effici non poterit: niſi conſentientibus illis, in quorum fauorem id introductum eſt. Quod ſic diſtinguunt ac reſoluunt Cep. in l. 2. nu. 29. C. de vſucap. pro empto Capy. deciſ. 108. num. 16. Claud. in d. l. filius familiàs. §. Diui. n. 9 Franc. Marza. in Epito. fideicom. q. 39.

28 ¶ Sed ſi Maioratus poſſeſſor pro reficiendis rebus Maioratus, quæ alioqui deperirent, bona Maioratus hypothecæ ſubiecerit, valida erit hypotheca, atque ex ea ſequi poterit bonorum alienatio, etſi in id Regia facultas non interuenerit, dummodò ædificium eius qualitatis non eſſet, quod ad Maioratus poſſeſſorem eius conſtructio expectaret, ipſumque ædificium neceſſarium ſit: pecuniaque in eam cauſam mutuata fuerit, & in id ipſum impenſa: prout ſup. lib. 1. c. 10. n. 23 tradidimus: quod etiam in quacunque alia cauſa neceſſaria, ſi præter eas quas diximus, alia conſiderari poſſit, dicendum eſt. Prohibitus namq; alienare ex cauſa neceſſaria alienare poteſt vt ibidem oſtendimus, atque ex pluribus probat Tiraquel. de Retract. *Lignagier.* §. 1. glo 14. nu. 14. 15. & 16. vbi optimè declarat quæ dicatur cauſa neceſſaria ad hoc, vt bona alienari prohibita alienari valeant. Ea autem omnia intelligenda ſunt, quando nec ex bonis liberis inſtitutoris, nec ex fructibus rerum Maioratus id effici poteſt: prout ſup. iſto. c. nu. 15. oſtendimus.

¶ Vltra caſus tamen in quibus hoc in capite diximus bona Maioratus alienari, ſeu hypothecæ ſubijci poſſe abſque Regia facultate, nullus alius mihi occurrit, in quo id effici valeat, in his autem, in quibus id conceſſimus, ſummo adhibito temperamento procedendum erit.

SVMMARIA.

1 *Facultas Regia alienandi bona Maioratus intelligitur deficientibus bonis liberis, etiam ſi in ea non dicatur, & num 4. & 5.*
2 *Bona reſtitutioni ſubiecta quando alienari permittuntur, debet fieri deficientibus bonis liberis.*
3 *Clauſulæ ſolitæ apponi, de ſtylo Curiæ cenſentur appoſitæ.*
6 *Alienatio ſeu obligatio bonorum Maioratus, non præcedente bonorum liberorum obligatione, ſeu alienatione: vtrum in totum nulla ſit, vel vſque ad valorem bonorum liberorum.*
7 *Clauſula, bonis liberis deficientibus, in facultate expreſſa non reddit eam conditionalem.*
8 *Bona libera deficere quando verificandum ſit, an tempore obligationis, vel exactionis, & nu. 19.*
9 *Creditor an teneatur fideiuſſorem excutere, priuſquam ad bona Maioratus ſibi obligata deueniat, & num. 12.*
10 *Bona Maioratus nõ magis grauãtur, quod creditor ex eis debitum exigat, quã ex fideiuſſoribus.*
11 *Beneficium cedendarum actionum datur fideiuſſori etiam ad bona Maioratus.*
13 *Alienatio bonorum Maioratus an retractetur bonis liberis ſuperuenientibus.*
14 *Dos vxori propter inopiam viri reſtituta, non redditur viro, licet fiat poſtea dives.*
15 *Quarta vxori aſſignata ex Auth. præterea. C. vnde vir & vxor. non ei aufertur, licet fiat dives.*
16 *Alienans rem Maioratus cum facultate, an teneatur ipſe, vel eius ſucceſſor bonis liberis ſuperuenientibus, aliam æquiualentem ſubrogare.*
17 *Creditor an poſſit bona Maioratus ſibi ex facultate obligata exigere, ſtantibus alijs bonis liberis, quæ tamen alijs creditoribus obligata ſunt, & nu. 20. & 29.*

18 Creditor

18 *Creditor non eſt compellendus exercere ius hypothecæ in certo pignore, ſed liberum ſibi eſt in quod voluerit.*
21 *Creditor ſpecialem & generalem hypothecam habens, creditoribus alijs inſtantibus tenetur priùs ex bonis ſpecialiter obligatis exigere.*
22 *Creditor ad inſtantiam tertij poſſeſſoris qui non ſit creditor, non tenetur ſpecialem hypothecam perſequi, relicta generali.*
23 *Declaratur latiſſimè. l. 2. C. de pignoribus, & nu. 25. & 26. & 28.*
24 *Venditio immobilium non niſi in defectum mobilium fieri debet.*
27 *Creditor generalem hypothecam habens non poteſt compelli à ſecundo creditore vt eam exerceat in aliquibus bonis in ſua hypotheca non comprehenſis.*
30 *Generalia duo quando concurrunt, illud quod eſt minus generale, habetur loco ſpeciei.*
31 *Excuſionem non tenetur creditor facere in bonis litigioſis.*
32 *Probatio quod bona libera deficiant vt ad bonorũ Maioratus exactionem deueniatur, an creditori incũbat, an verò Maioratus poſſeſſor debeat probare bona libera extare, & nu. 34 & 36.*
33 *Facta non præſumuntur, niſi probentur.*
35 *Intelligitur l. fin. § licentia. C. de iur. delibe.*
37 *Excuſio cum citatione poſſeſſoris Maioratus, & ſententia declaratoria, an requirantur ad ſciendum an ſint bona libera, an verò ſufficiat pendente iudicio id probari, & nu. 38.*
38 *Excuſio contra principalem fieri poteſt pendente iudicio contra tertium poſſeſſorem.*

Bona Maioratus in caſu permiſſo, etiam ex Regia facultate non niſi bonis liberis deficientibus alienari poſſe.

CAPVT SEPTIMVM.

IN Regijs facultatibus quæ ad bona Maioratus alienãda, ſeu hypothecæ ſubijcienda conceduntur, frequenter adijci ſolet clauſula, ꝙ ſcilicet prius obligẽtur bona libera, & eis deficiẽtibus bona Maioratus: vel ꝙ obligatio, vel alienatio fieri valeat bonis liberis deficiẽtibus: quæ clauſula etiã in aliquibus facultatibus omitti ſolet, ſeu de illa dubitatur quoties ex aliqua cauſa neceſſaria bona Maioratus alienãda ſunt, ſuper eiuſdemq; clauſulæ expreſſæ vel ſubintellectæ intellectu, plura ſatis difficilia in forenſibus controuerſijs tractari ſolent. Quamobrem vt materia iſta in poſterum facillimè percipiatur

1 operæ prætium duximus, ſequentes quæſtiones præponere, vt ex illarum deciſione eius reſolutio comprehendatur. In primis autem ſciendum eſt, ꝙ etiamſi facultates ad bona Primogenij alienãda ſeu hypothecæ ſubijcienda ſimpliciter concedantur, & in eis nõ apponatur clauſula, quæ in eiſdem apponi ſolita eſt, ꝙ ſcilicet poſſint alienari, vel hypothecæ ſubijci in defectum bonorũ liberorũ ea clauſula in facultatibus ſemper ſubintel-

2 ligenda eſt: ita vt alienatio, ſeu hypotheca nõ niſi deficiẽtibus bonis liberis, fieri poſſit. Quod probatur ex tex. in l. pater filium. in princi. ff. de lega. 2. vbi diſponitur, quòd quando bona reſtitutioni ſubiecta ex aliqua cauſa alienari poſſunt, id intelligendum eſt, ſi bona libera non ſuperſint, non alias. Non enim poteſt ad bonorum fideicommiſſi alienationem deueniri, niſi bonis liberis deficientibus. Idipſum probatur ex text. in Auth. res quæ. C. communia. de lega. ibi. *Sed ſi liberis portio legitima non ſufficit.* vbi communiter Scrib. id notant. Quibus adijcienda ſunt, ea, quæ ſup. lib. 1. c. 10. nu. 4. latiùs adduximus. Quæ omnia comprobantur, ex eo, ꝙ dixit Anto. Rube. conſi. 124. n. 3. cum ſeq. vbi eleganter inquit, quòd ſi relinquens fideicommiſſum iubeat filias, vel neptes ſuas de bonis fideicommiſſi dotari intelligẽdum: eſt: niſi ex bonis liberis dotari valeant. Quem ſequuntur Carol. Ruin. conſi. 138. nu. 11. lib. 2. Grattus conſi. 17. nu. 21. lib. 1. Cephalus conſi. 10. num. 19. & 42. Franciſ. Marz. in Epit. fideicom. 2. par. q. 48. Celſus conſi. 117 nu. 5. Soci. Iuni. conſi. 28. nu. 4. lib 2. Loazes qui plura refert in rep. l. filius fam. §. Diui. nu. 83. ff. de leg. 1. Quod in Regijs facultatibus potiori ratione dici poterit: ſufficit nãque quòd Regia facultas hoc operetur, vt ſcilicet bona Maioratus in caſum alias nõ permiſſum alienari valeãt, abſque eo, quod operetur aliud ſpeciale, vt ſcilicet exiſtentibus bonis liberis alienari poſſint. Regia namque facultas poſtquàm aliquid operata fuit, illicò reſtringenda erit, vt ius cõmune minùs lædat, quàm fit poſſibile: prout ſup. lib. 2. c. 10. nu. 77. annotauimus. Et cùm in Regijs facultatibus clauſula hæc apponi ſolita ſit, etiãſi omiſſa fuerit, apposita eſſe cẽſenda eſt. Clauſulæ namque ſolitę apponi de ſtylo curię, cẽſentur appoſitæ, licet fuerint omiſſę. l. fin. C. de fideiuſſorib. text. in c. cum. M. Ferrariẽſis. de conſti. Quod ſummè notãdum erit: vidimus nãque pluries in facultatũ impetrationẽ maximo conatu cõtendi, vt in eis hæc clauſula non apponatur eiusque omiſſio adeò eſtimari ſolet, vt ſi ea clauſula in Regia facultate appoſita ſit, nullus qui eius virtute annuos redditus ſuper bonis Maioratus emat, inuenietur, ſi verò non apponatur, facilè id omnes efficient. 3

¶ Cæterùm cùm quæſtio hęc ſemel accidiſſet, vidimus eam ſatis controuerſam eſſe: nam quamuis iure cõmuni conſiderato, illud quod paulò antè ex d. l. pater filium. deduximus, inficiari non valeat: conſiderato tamen diuerſo Regiarum facultatum ſtylo, dubium eſſe videtur: verum quando clauſula illa defecerit, ex iuris communis diſpoſitione ſupplenda, vel pro non appoſita habenda ſit: ſiquidem facultates Regię dupliciter expediri ſolent: vel a[illegible]ecta clauſula, quòd bona Maioratus deficientibus bonis liberis & non alias obligari valeant,

valeant, vel simpliciter hac clausula non adiecta, ex quo facultatum expediendarum stylo resultat, quòd quando id exprimitur, forma facultatis obseruari debeat: quãdo autem omittitur, pro omisso habendum sit. Quando enim Princeps id obseruari vult, id exprimere solet: & si in casu de quo agimus, illud voluisset, expressisset. Quæ confideratio ex eo fortior redditur, quòd non casu, sed ex proposito, & ad hunc effectum, vt non teneatur creditor examinare: vtrum adsint bona libera, vel non clausula hæc omitti solita sit.

5 ¶ His tamen non obstantibus, contrarium dicendum est. Cùm enim ex iuris dispositione non possit deueniri ad bonorum Maioratus alienationem, vel hypothecam, nisi bonis liberis deficientibus: ad horum iurium derogationem, non videtur sufficere dictæ clausulæ omissio: sed clausula non obstante, vel aliud æquipollens necessarium est l. quidam consulebant. vbi communiter Scrib. id notant. ff. de re iudica. l. Idem Vlpianus. in fine. ff. de excu. tuto. Non enim prædictæ clausulæ omissio vllo pacto poterit clausula non obstante, æquialens esse. Ideoque potiùs casus omissus in iuris communis dispositione relictus censendus erit. Nec debemus ex iis coniecturis iuris communis correctionem inducere.

¶ Ex quibus infertur, quòd vbi Maioratus possessor, qui huius facultatis virtute bona Maioratus obligauit, vel alienauit, eo tempore bona libera habebat: poterit filius eius primogenitus tempore mortis eiusdem alienationem reuocare, eo modo quo statim dicemus. Ideoque cauti debent esse creditores, vt deinceps non ex sola dictę clausulæ omissione sibi perpetuam securitatem promittant: sed id alijs clausulis apertissimis securius efficiant, vel semper simul cum bonorum Maioratus obligatione bona etiam libera obligari faciant. Ex hoc namque futurum erit, vt si à bonis Maioratus excludantur, ad bona libera recursum habeant: quod cæteris etiam filijs, qui in Primogenio non succedunt grauissimũ esse solet.

6 ¶ Circa hæc autẽ controuerti solitum est: vtrum si virtute Regiæ facultatis obligatio bonorum Maioratus fiat, non præcedente bonorum liberorum obligatione, ipsa bonorũ Maioratus obligatio, seu alienatio simpliciter & absolutè nulla sit: an autem annulletur solùm vsque ad valorem bonorum liberorum: quoad residuum verò valida sit. In qua quæstione prima facie dicendum videtur, obligationem in totum nullam esse, quasi factam non obseruata forma facultatis: tex. in c. cùm dilecta. cum similib. de rescript. præsertim cùm hæc sit conditio quæ in specifica forma implenda est l. qui hæredi. & l. Mæuius. cum similib. ff. de condi. & demonst.

¶ Sed verius est, bonorum Maioratus hypothecam, seu alienationem solùm vsque ad valorem bonorum liberorum vitiari: in residuo autem valida esse, ex his quæ sup. lib. 2. c. 13. nu. 26. cum sequen. adduximus, probantes, quòd si facultas concedatur ad institu- dum Primogenium, dummodò alimenta filijs relinquantur, & Primogenium absque assignatione alimentorum institutum fuerit, non sit nullum pronuntiandum, sed assignatis alimentis sustinendum: quæ omnia in hac parte repetita censenda erunt. Qua in re, animaduertendum est, eandem rationem in casu, de quo nunc agimus, & in illo militare: sicut enim ibi conditio alimentorum tacitè à iure subintelligitur qua propter quanuis expressa fuerit, non reddit actum conditionalem, vt ibi. num. 31. probabimus: ita etiam in casu de quo agimus, conditio ista, scilicet bonis liberis deficientibus à iure subintelligitur, vt sup. isto. c. nu. 1. & 2. ostẽsum est. Quamobrem eius expressio non effic t Regiam facultatem conditionalem, nec conditio tacita ac subintellecta à iure sufficiens erit ad hoc, vt operetur actus contrarij nullitatem, vt d. c. 13. n. 32. ostensum est. Quę opinio mihi æquior, atque probabilior videtur: nisi alienatio eius qualitatis sit, vt pro parte valere non possit. Tunc namque in totum vitiabitur, ex his quæ sup. libr. 1. c. 21. nu. 28. latiùs annotauimus. 7

¶ Similiter etiam controuerti solet in facultatibus, quæ ad bona Maioratus hypothecanda, vel obliganda, deficientibus bonis liberis concedun- 8
tur: quo tempore verificanda sit hæc conditio, tempore scilicet contractæ obligationis, an executionis eiusdem. In qua quęstione quam pluries controuersam vidimus, dicendum est, quòd vtroque tempore tam contractæ obligationis, quàm executionis eiusdem, clausula hæc verificãda sit: adeò, vt nec valeat obligatio bonorum Maioratus facta à principio bonis liberis existentibus: si bona libera priùs obligata non fuerint, nec etiã possit ex postfacto fieri executio in bonis Maioratus, si bona libera tẽpore executionis extent, etiamsi à principio defecerint. Cùm enim regula sit, quòd non possit peruenire ad alienationem, vel hypothecam bonorum Maioratus bonis liberis existentibus, vt superiùs ostendimus: consequens est, vt verba facultatis, secundùm iuris dispositionem interpretanda sint. l. ex facto. cum similib. ff. de vulga. Quod opinatur Paul. consil. 15. incipi circa ea, quæ plenissimè nu. 2. lib. 1. vbi inquit, quòd quanuis tempore dotis receptæ quis habeat bona libera, non excluditur obligatio bonorum fideicõmissi, si illa non habebat tempore restitutionis: imò nihilominùs bona fideicommisso subiecta poterunt pro dote, deficientibus eo tempore bonis liberis alienari: quod etiam dixit idem Paul. conf. 80. incipi. Quia per suprascriptum. num. 2. cod. lib. Idem Paul. in Auth. res quæ. C. communia de lega. num. 11. Quem refert & sequitur Deci. consil 519. numero 6. Qualiter autem hoc intelligendum sit, infra isto. c. numer. 19. dicemus.

¶ Prætereà illud etiam controuerti solitum est: vtrum scilicet quando is, qui bona Maioratus, deficientibus bonis liberis, ex Regia facultate alienauit, vltra bonorum Maioratus obligationem fideiussores præstitit, possit creditor deficientibus bonis liberis, ad bonorum Maioratus alienationem deuenire: an teneatur priùs ex ipsis, fide- 9
iussoribus, & in defectum eorum ex bonis Maioratus debitum exigere. In qua quæstione duo casus considerandi sunt. Primus, quando fideiussores beneficio excussionis renuntiarunt. Secundus autem quando eam renuntiationem non fecerunt. In primo casu dicendum erit, hoc ex creditoris arbitrio pendere. Poterit namque creditor ipse debitum, siue à fideiussoribus, siue ex bonis Maiorat' exigere. Quãdo enim bona Maioratui, vel fideicõmisso subiecta ex aliqua causa alienari valent, constat id effici posse: etiamsi fideiussor pro ea obligatione intercesserit. Poterit namque creditor, si sibi libuerit, relictis fideiussoribus ad bonorum fideicommissi alienationem deuenire.

Quod

Quòd opinatur Paul. in d. consi. 15. numer. 2. cum seq. libr. 1. vbi inquit prouisionem Auth. res quæ. C. communia de lega. non cessare: etsi mulier ad maiorem cautelam & securitatem sibi prouiderit de fideiussoribus. Idque etiam repetit d. consi. 81. nu. 5. lib. 1. Cuius opi. sequuntur Ias. num. 32. Curti. Iun. nu. 39. D. Anto. de Padilla. nu. 49. in d. Auth. res quę. Qui vltimus hanc opi. pluribus rationibus defendit.

¶ Sed hæc opi. vltra omnes Scrib. alia efficaciori ratione defendi poterit. Constat namque bona Maioratus non ampliùs grauari ex eo, quòd cre-
10 ditor ex eisdem debitum exigat, vel ex fideiussoribus. Cùm enim fideiussores habeat beneficium cedendarum actionum, certissimum est, quòd omne illud, quod pro possessore Maioratus soluerint, ex rebus eiusdem Maioratus recuperare debent: cùm ex cessionis beneficio locum priorum creditorum obtineant: nec ex fideiussorum solutione actio primæua extincta fuerit. l. Mode-
11 stinus. ff. de solutio. l. Papinianus. cum similib. ff. manda. Quod cedendarum remedium nullo iure poterit eis in bonis Maioratus iam ex Regia facultate liberis ad hoc effectis denegari: ideoq; non mirum, si possit creditor, siue ad fideiussores, siue ad bona Maioratus ex voluntatis arbitrio recurrere. Idque sentire visus fuit Paul. d. consil. 81. num. 5. ibi. Item, quia fortè non fideiussisset, nisi sub spe cessionis fiendæ. & in dicto consilio 15. numero 4.

12 ¶ In secundo casu, quando scilicet fideiussores non renuntiarunt beneficio excussionis, constat non posse ad illos perueniri, nisi priùs bona Maioratus excussa fuerint: si ea apud Maioratus possessorem, vel eius hæredem inueniantur. Non enim deueniri potest ad fideiussores, nisi priùs ignora, quæ apud principalem debitorem sunt, excussa fuerint: text. in Auth. hoc si debitor. cum simili. C. de pigno.

13 ¶ Vlterius etiam circa hæc controuerti solitum est: vtrum re Maioratus ex Regia facultate deficientibus tẽpore alienationis bonis liberis alienata, possit eius alienatio retractari bonis liberis ex postfacto superuenientibus. Qua in re prima facie dicendum videtur, quòd sic: quod probatur ex eo quod dixit Soci. consi. 164. num. 10. libro 2. referens. Innoc. in c. quia plerique. de immu. Eccle. vbi inquit, quòd si Princeps subsistente iusta causa, abstulerit alicui rem suam, si postea causa cessaret, debet eidem res ablata restitui. Quorum dicta sequuntur Matthæus de Afflict. decis. 361. num. 29. Boerius decis. 38. nu. 7. Tiraq. de cessan. causa. 1 par. num. 20. Anto Gabriel communium opi. lib. 3. de iure quæsi. non tollen. 06 helu. 4.

¶ Sed verius est alienationem rerum Maioratus semel iustè factam non esse reuocandum, etsi bona libera ab alienante acquisita fuerint. Hæc nã-
01 que alienatio perfecta, atque consummata fuit à principio, ideoque ex defectu causæ retractari non debet: cùm regula iuris sit, quòd factum legitimè non retractatur, etsi deueniat ad casum, à quo incipere non potuit: regu. factum legitimè. de reg. iur. lib. 6. Quod in actu semel perfecto, & consummato verum est: ficque iura cõtraria conciliari solent. l. fina in prin. ff. vnde libe. l. qui res. §. aream. cum similibus. ff. de solutio. Tiraquel. qui plura refert, de cessan. caus. limita. 12. nume. 1. cum sequentibus. Quod in terminis de quibus
1 agimus, dixit glo. communiter sequuta ab Scribentib. in d. Auth. res quæ. C. communia. de lega. verbo, *Obligationem*, quæ sing. inquit, quòd si dos pro qua assignanda alienata fuerunt bona fideicommissi, restituta fuerit ante fideicommissi restitutionem, non veniet ipsa dos in restitutionem fideicommissi, à quo semel detracta fuit: vbi videndus est Paul. num. 5. Idipsum etiam comprobatur ex eo, quod dixit glo. communiter etiam approbata in l. vbi adhuc. verbo, *Abutatur*. C. de 14
iur. doti. quòd scilicet si vxori si dos propter inopiam viri restituta, non erit reddenda viro etiamsi ex postfacto diues efficiatur. Quibus adiiciẽdum est, quod dixit Decius in Auth. præterea. num. 23. C. vnde vir. & vxor. vbi eleganter dixit, quòd si 15
vxori quarta de qua in d. Auth. semel ob pauper- tatem assignata fuit, nõ est sibi auferenda, etiamsi ex post facto diues efficiatur. Quod etiam repetit idem Deci. consi. 24 nume. 2. cum sequen. Idque etiam sequutus fuit Tiraquel. de cessante. caus. limita. 4. num. 2. Quibus adiicitur, quòd res semel effecta alienabilis, perpetuò durat alienabilis. l. pater filium. § quindecim. ff. de lega 3. Ex quibus & alijs quæ in id adduci possent, hęc opinio probabilis efficitur, non obstantibus his, quæ in hypotheca & obligatione bonorum Maioratus superiùs diximus: ea namque vsque ad executionem effectum consummatum non obtinent, nec potest ad bonorum Maioratus executionem, seu alienationem deueniri, nisi bonis liberis deficiẽtibus. Ideoque non mirum si quamuis tempore obligationis bona libera non extent: id non sufficiat, si tempore executionis inueniantur. Quod secus dicendum erit, quando iam res Maioratus semel atq; perfectè alienata fuit. Quibus rationibus in hac specie Maioratus sic resoluit Gregor. Lopius in l. 10 titu. 26. part. 4. verbo, *Vendiendo*. col. 5 & iterum in l. 6. titu. 11. part. 6 in glo. verb. *Que la non pudiesse vender*. col. 7. versi. Quid autem si Rex. 16

¶ Cæterùm circa hoc dubitari solet: vtrum saltim teneantur Maioratus possessor, vel eius hæredes ex bonis liberis aliam rem equialentem rei alienatæ, in ipso Maioratu subrogare. Quam quæstionem tetigit etiam Gregorius Lop. in eadem glo. verb. *Que la non pudiesse vender*. colum. 7. vbi inquit, quòd fortè Maioratus possessor, vel eius hæredes ad id efficiendum tenebuntur, & quòd erit optimum consilium, quòd in Regijs facultatibus sic exprimatur.

¶ Sed in hac quæstione distinguendum etiam esse videtur. Nam aut res Maioratus fuit ex Regia facultate irreuocabiliter alienata: & tunc dicendum est Maioratus possessores non teneri ex bonis liberis aliquid in eius locum in Maioratu subrogare: cùm enim liberè atque irreuocabiliter fuerit alienandi licentia possessori concessa absq; onere alterius rei in eius locum subrogandi: consequens est, vt ea liberè vti debeat, nec ad aliquid aliud astrictus sit: cùm id Princeps ex iusta causa facere potuerit, & si ea non interuenerit, alienatio reuocari possit.

¶ Aut res Maioratus non fuit alienata irreuocabiliter, sed annuis redditibus redimibilibus subiecta: & tunc dicendum erit Maioratus possessorem, vel eius hæredes ex bonis liberis, quæ ipse reliquit, teneri ad huius annui redditus redemptionem faciendam ex his, quæ in præced. q. pro prima opinione adduximus. Cùm enim licentia non ad rem Maioratus perpetuò alienandam, sed

ad illam

ad illam annuis redditibus redimibilibus subiiciendam concessa fuerit, credendum est Principē voluisse, quòd hi annui redditus potiùs ex bonis liberis Maioratus possessoris, quàm ex alienatione bonorum Maioratus redimerentur, vel quòd perpetuò successores Maioratus illa soluere tenerentur, quòd quando annuus redditus ad dotādam filiam vltimi possessoris, vel pro arris, seu restitutione dotis eiusdem, vel ad aliam rem similem, solum Maioratus possessorem contingētem impositus fuit, verum videtur: quanuis secùs dicendum sit, quando ob causam perpetuam Maioratus vtilitatem contingentem impositus fuit: tunc namque Maioratus possessor illud redimere non tenebitur. Quod etiam pari ratione in hypotheca, seu obligatione rerum Maioratus dici poterit. Optimum autem consilium erit, quòd in omnibus his casibus præcipiatur in ipsis Regijs facultatibus, vt ex fructibus rerum Maioratus intra certum tempus annui redditus redimantur, seu bona hypothecata repignorentur: prout ali-
17 bi dictum est.

¶ Rursus etiam controuerti solet, vtrum scilicet mortuo Maioratus possessore, vel aliàs aduenientе casu alienationis, ob hypothecam super bonis Maioratus ex Regia facultate constitutam, valeat ad alienationem bonorum Maioratus peruenire, si vltimus possessor plura bona libera relinquat, ea tamen tot debitis obnoxia, vt quantitas debitorum valorem bonorum liberorum excedat. Quæ quæstio quando debita, quibus bona libera obnoxia esse inueniuntur sunt debito ex quo bona Maioratus hypothecata sunt antiquiora, atque magis priuilegiata, nullam dubitationem habet. Cùm enim primi atque magis priuilegiati creditores pro debitis suis in bonis liberis præferendi sint, constat nihil interesse, an vltimus possessor nulla bona reliquerit, seu ea relinquat, sed tot debitis antiquioribus obnoxia, vt ex eis non possit debitum, cui bona Maioratus hypothecata sunt, exigi: cùm bona non dicantur, nisi ære alieno deducto. l. subsignatum. §. bona. cum similib. ff. de verbo. signifi. Quamobrem verè dici poterit, hunc Maioratus possessorem nulla bona libera reliquisse.

¶ Sed quando debitum ex quo bona Maioratus hypothecata sunt, est cæteris antiquius, atque magis priuilegiatum, quæstio hæc semper difficilis visa fuit. Prima namque facie videtur dicendum, ex bonis liberis debitum hoc exoluendum esse, nec ad illius solutionem bona Maioratus alienari posse. Debitum namque hoc verè potest ex bonis liberis solui: cum bona libera supersint, nec eius solutioni debita alia vltimi Maioratus possessoris impedimento sint: imò bona eiusdem Maioratus possunt dici eidem debito exoluendo hypothecata non esse: cùm non nisi in defectum bonorum liberorum, tam tempore exactionis, quam obligationis hypotheca ex Regia facultate contrahi poterit. Quapropter creditores recentiores, atq; minùs priuilegiati ex inopia debitoris amittent suorum debitorum exactionem: sicut illam amisissent, si alia debita antiquiora Maioratus possessor habuisset, pro quibus bona Maioratus hypothecata non fuissent: cùm in casu de quo agimus, pro debito antiquiori bona Maioratus hypothecata non sint.

18 ¶ Nec poterit antiquior creditor compelli ad exercendum hypothecam aduersus bona Maioratus, cùm id nisi excussis priùs bonis liberis, fieri non valeat: atque etiam id fieri posset, non posset creditor compelli ad exercendum ius hypothecę in certo pignore, sed sibi libera facultas relinquēda sit, vt illud pro suo arbitrio in pignore, quod voluerit exerceat. l. qui generaliter. ff qui potio. in pigno. habe. l. creditoris arbitrio cum similib. ff. de distractio. pigno. Quæ omnia iuris rigore considerato vera esse videntur.

¶ Sed his nō obstantibus, cōtraria opinio ęquior ac probabilior videtur. Ad quod probādum præsupponimus ad constituendam hypothecam à principio super bonis Maioratus sufficere, quòd bona libera tempore obligationis contractæ nō adsint, vel quòd ea quæ eo tempore Maioratus possessor habuerit, priùs obligationi subiiciātur. Quod constat ex verbis facultatum, quæ ad bona Maioratus hypothecanda conceduntur. Quibus frequenter dici solet, quòd deficientibus bonis liberis, valeant bona Maioratus obligari, vel dummodo priùs bona libera obligētur: & eis deficientibus, bona Maioratus: quo ordine obseruato ex eo tempore, bona Maioratus, obligata supersunt. Idque proculdubiò verum est. Non enim obligatio bonorū Maioratus debet pendere vsque ad tempus exactionis, sed illicò contrahitur: quanuis tempore exactionis non simpliciter, sed ita demùm, si alia bona libera non extent, exequenda sit: id namque non ad substantiam obligationis, sed ad executionis, vel exactionis ordinem attinet. Quod in obligationibus fideiussoriis videmus. Obligatio nāque fideiussoria, & principalis à tempore factæ obligationis contrahuntur: sed ex sui natura tempore exactionis priùs bona principalis excutienda sunt: nec aliter quàm in eorum subsidium potest ad bona principalis peruenire: non tamen ex hoc dici potest à principio, obligationem fideiussoriam contractā non fuisse. Quod etiam pluribus alijs exemplis comprobari posset. Sicque intelligenda sunt ea, quæ sup. isto. c. nu. 8. diximus: q; scilicet clausula, 19
deficientibus bonis liberis, debet duobus temporibus verificari, scilicet tēpore contractæ obligationis, & tempore executionis eiusdem. Primū namque ad contrahendam obligationem requiritur: non enim aliter bona Maioratus hypothecæ subiici possunt. Secundum autem, obligatione iam contracta, ad exactionem, & obligationis executionem necessarium est.

¶ Hoc igitur præsuppositо, constat in casu de quo agimus iam non agi de bonorum obligatione, cùm ea à principio, deficientibus bonis liberis rectè contracta fuerit: sed solùm de executionis ordine. Quapropter videndum erit, non quid in obligatione contrahenda: sed potiùs quid in debitis exigendis iure dispositum fuerit.

¶ Qua in re duo casus considerandi sunt. Primus, quando bona Maioratus ex Regia facultate 20
specificè hypothecata sunt post bonorum liberorum generalem obligationem. Secundus, quando bona Maioratus, & bona libera genericè obligata sunt.

¶ In primo casu dicendum erit, illum cui bona Maioratus specificè obligata, seu hypothecata sunt, non posse ad generalem bonorum liberorum exactionē procedere, quæ alijs creditoribus obligata sunt: nisi priùs bonis Maioratus excussis, vt ex bonis liberis hypothecatis tā primo creditori, quàm sequentibus satisfiat: idq; probatur 21

ex l. 2.

ex l. 2. C. de pigno. vbi is, qui habet specialem, ac generalē hypothecā, tenetur priùs ex bonis sibi specialiter obligatis debitum exigere: nec potest posterioribus creditorib° cōtradicētibus, ad bona generaliter sibi hypothecata recurrere: nisi in subsidium, bonis scilicet specialiter obligatis ad debiti exactionem non sufficientibus. Quod ea ratione statutū est, vt omnibus creditoribus, tam prioribus, quàm posterioribus consulatur: vt ibidem cōmuniter Scrib. profitētur. Quæ lex procedit, siue hypotheca generalis in obligatione primi debitoris præcedat, & specialis sequatur: siue præcedat generalis, & sequatur specialis: atque etiā siue obligatio posterioris creditoris sit specialis, & generalis simul: vel generalis & specialis tantum: prout vltra Scrib. ibidem optimè resolunt Anto. Negusantius de pignorib. in 2. membro. 5. part. principalis nu. 51. D. Dida. de Couarr. resolu. lib. 3. c. 18 num. 2. Parisi. cons. 50 num. 34. & 38. lib. 1. Ripa in l. priuilegia. ff. de priuileg. credi. num. 20. cum sequen.

¶ Hoc autem etiam in priori creditore habente hypothecam ex causa dotis procedit, vt opinantur Roma. cons. 187. Rip. in d. l. priuilegia nu. 19. D. Dida de Couarr. d. c. 18. nu. 3. vbi plura in idem adducit: intelligendum tamen est, quando inter priorem creditorem, & posteriores contenditur.
22 Si enim id tertius possessor, seu debitor opponāt beneficio d. l. 2. non fruentur, vt optimè probant Soci. d. cons. 75. Parisi. cons. 50. nu. 30 lib. 1. Anto. Negusantius vbi supra nu. 51. & D. Dida. de Couarru. d. c. 18. num. 2.

¶ Nec obstat si dicatur dictam. l. 2 non posse ad casum, de quo agimus, adaptari: cùm in eo agatur
23 de hypotheca speciali, ad quam non potest haberi recursus: nisi bona libera deficiant. Nam illud verum esset, quando debitor habere bona libera, quæ aliis creditoribus hypothecata non forent, vel eorum debitis solutis superessent: secùs tamē quando omnia bona libera aliis creditoribus hypothecata sunt: ita, vt vel ad eorum debitorū solutionem non sufficiant, vel saltim omnia in eorum solutionem consumenda sint. Tunc namque vt omnibus consultum sit, disponit d. l. 2. vt priùs procedatur ad venditionem rei specialiter hypothecatæ, etiamsi eius qualitatis sit, vt non nisi in aliorum bonorum defectum ad illius venditionem perueniri posset. Et quāuis hoc vltimum in d. l. 2. specificè dispositum non sit: probatur tamen ex eo, quòd lex illa, vt omnibus creditoribus consultum sit, clarissimè ordinem excussionis peruertit: nam etsi dispositum sit, ex l. à Diuo Pio
24 §. in venditione. ff. de re iudi. quòd nō possit peruenire ad venditionem bonorum immobilium, nisi in bonorum mobilium defectum: qui ordo adeò necessarius est, vt eo non obseruato venditio ipso iure nulla pronuntianda sit, vt ibidem Alex. num. 38. & Ias. num. 19. post. Ioan. de Imol. verum esse profitentur. Si tamen res immobilis specificè priori hypothecata sit, cōstat etiam hoc ordine peruerso teneri priorē creditorem ad instantiam sequētium priùs ex illa debitum exigere: etsi plura bona mobilia debitor habeat, ex quibus sibi posset satisfieri. Quod probatur ex d. l. 2. C. de pigno quæ genericè id disponit, siue res specificè hypothecata mobilis, siue immobilis sit: genericéque proculdubiò seruanda erit, de quo nemo hucusque dubitauit.

¶ Nec etiam obstat, si quis dixerit casum hunc adhuc diuersum esse à decis. tex, in d. l. 2. Ibi nam- 26
que agitur de bonis vnius atque eiusdem debitoris: cuius non interest, vtrum de vno pignore, vel de alio debitum exigatur: quanuis creditorum interfit. In casu autem de quo agimus, tractatur de bonis plurium debitorum, atque de præiudicio tertij, scilicet Maioratus successoris: cùm si de bonis liberis debitum antiquius exigatur, bona Maioratus perpetuò libera remansiua sint. Quamobrem decisio illius legis, quæ de solis creditoribus loquitur, ad casum, in quo tertij præiudicium versatur, extendenda non est.

¶ Ad hoc namque respondetur, quòd in casu d. l. 2. etiam versatur tertij præiudicium, scilicet illius tertij, qui pignus specialiter obligatum possidebat, ad quod poterat recurrere primus, & forsan sequentes creditores non, cùm possent esse debita quę illis debentur, contracta post illius pignoris alienationem: & nihilominus disponit lex illa, quòd posteriores creditores possint compellere primum, vt ius pignoris contra tertium possessorem exerceat. Nec damnum illius in cōsideratione est: cùm iam illud ex prima obligatione incurrisset, réque ad illum cum sua causa transisset. Quod autem lex illa in tertio possessore pignoris 26
specialiter hypothecati intelligenda sit, dubitari non potest: illud namque ibidem Iacob. Butriga. Cynus, Bart. Bald. & Salicet. censuerunt: quos sequuti fuerunt Negusan. de pigno. 2. memb. 5. par. principa. num 51. & D. Dida. de Couarru. resolu. lib. 3. c. 18. nu. 2. Quod ex his, quæ statim in secundo casu dicemus. cōprobari poterit, vbi ostēdemus non esse excutienda bona illa, super quibus cum aliis creditoribus lis esse poterit, quod de bonis liberis pluribus creditoribus hypothecatis dici posset: eaque ratio sola ad vtriusq; casus decisionem sufficiens foret: ea tamen quæ prædiximus, menti tenenda sunt. Cùm raro soleat fieri bonorum Maioratus obligatio, quæ specifica non sit, atque cum bonorum liberorum generali obligatione non concurrat.

¶ In secūdo casu, quādo scilicet bona Maioratʼ, & bona etiā libera genericè hypothecata fuerūt, videtur dicendum non habere locum decis. d. l. 2. C. de pigno. Quod probatur ex eo, quod dixit eleganter Corn. cons. 246. nu. 13. & 14. lib. 1. vbi inquit, quòd si creditor antiquior habeat hypo- 27
thecam magis generalem, & comprehensiuam, quàm secundus non autem habeat hypothecam specialem in aliqua re, non poterit secūdus compellere illum, vt exerceat hypothecam in illis bonis, quæ non comprehenduntur in hypotheca generali secundi creditoris. Nam d. l. 2. C. de pigno. 28
quæ loquitur in primo creditore habente hypothecam specialem, & generalem, non est trahenda ad illum, qui habet solum hypothecam generalem: præsertim cùm ea lex exorbitans sit, nec eadem ratio in hypotheca generali, quæ in speciali militet. Hypotheca namque specialis magis afficit rem, quàm generalis: perindeque non mirum censeri debet, si ea prius, quàm peruentiatur ad generalem hypothecam, exercēda sit. Quæ ratio in duabus hypothecis generalibus non militat: quod etiā verū esse profitētur Soci. cons. 75. num. 14. lib. 4. Anto. Negusan. de pignor. 2. membro. 2. part. princip. nu. 51. D. Didac. de Couarru. lib. 3. resolut. c. 18. num. 2. versic. Septimò constat. Quod in casu de quo agimus, pari ratione dicendum videtur: cùm bonorum liberorum &

Maioratus obligatio generica sit.

¶ Sed his non obstantibus, contrarium etiam in
29 hoc casu dicendum erit. Nam etsi præsupponamus, quòd d.l.2. in casu de quo agimus non procedat, de quo tamen satis, probabiliter dubitari posset, ex eo, quòd in illo ratio.d.l.2.cõcurrat.hypotheca tamen bonorũ Maioratus, quæ cum bonorum liberorum hypotheca concurrit, non generalis, sed potiùs specialis dicenda est: ita quòd idem ius respectu harum hypothecarum, quod respectu hypothecæ specialis & generalis statuẽ-
30 dum sit. Vbi enim concurrunt duo generalia, & vnum est minus generale altero: tunc illud quod est minus generale, habetur quoad omnia loco speciei. l. seruo manumisso. ff. de peculio lega.l. quæsitum. §. fin. ff. de fund.instructo. per quæ iura id censuit Dynus in regula generi. de reg. iur. lib. 6. col. 2. quem sequitur Bar. in l. 1. §. hoc edictum. nu. 5. ff. de noui ope. nuntia. vbi Alex. nu. 11. & Ias. nu. 12. idipsum annotarunt: quibus plura cumulat Dec. in reg. in toto iure. nu. 1. ff. de regul. iur. Ex qua regula consequenter infertur in hac specie, necessariò decisioni d.l.2. locum esse: sicut quando hypotheca generalis & specialis respectu anterioris creditoris concurrunt. Quod eo præcipuè asserendum est: quòd in casu, de quo agimus, probabiliter dici potest obligationem bonorum liberorum esse generalem: bonorum autem Maioratus obligationem specialem esse. Tantundem namque est dicere, Omnia bona mea libera hypothecæ subiicio, ac si diceretur, omnia bona mea hypothecæ subijcio: cùm omnia bona libera esse præsumantur, à quo genere species bonorum Maioratus excepta censetur.

¶ Quæ omnia ex eo etiam comprobantur, quòd cùm bona libera pluribus hypothecis subiecta sint, non poterit creditor antiquior in illis exactionem facere absque pluribus litibus & cõtrouersiis, quæ inter ipsum & alios creditores necessariò tractari debent: sicut in similibus negotiis frequenter per longissimum temporis spatium tractari solent: ideoque succedit regula, ꝙ quando aliquis tenetur facere excussionem in bonis alterius, ab excussione facienda liberatur, si super
31 eisdem bonis aliqualis inter ipsum, & alios creditores esse speratur: imò in eo casu poterit absque excussione ad bona, quæ absque lite, & controuersia sibi debentur, recurrere, omissis bonis litigiosis. l. à Diuo Pio. §. si super rebus. verb. *Sed & illud*. ff. de re iud. ibi: *Vbi controuersia est de pignore, illud dimitti debere, & capi aliud si quod est. sine controuersia* per quem text. id dixit gl. in d.l. à diuo. Pio. §. sic quoque verb. *Aliud*. atque Ang. in Auth. de fideiuss. § sed neque. in fi. Negusan. de pigno. in 1. memb. 8. partis principalis. n. 44. Paris. cons. 50. nu. 65. lib. 1. Hoc autem vltimum, volente primo creditore, intelligendum est. Non enim poterit ad hoc inuitus compelli: nisi etiam prima ratio locum habeat.

¶ Quibus adiicitur, opinionem hãc æquissimam esse: si enim debitum pro quo bona Maioratus hypothecata sunt, ex bonis liberis exoluendum esset, facilè omnia bona libera Maioratus possessoris in hoc solo consumerentur: omnésque alij creditores, qui frequenter egentes atque pauperrimi esse solent, creditis suis fraudarentur: cùm vt plurimum debita hæc maximæ quantitatis esse soleant: quod nimium rigoris contineret. Quamobrem hanc opinionem, dum semel is casus accidisset, admissam vidimus.

¶ Cæterùm, etsi ea quæ prædiximus, stringere videantur, non tamen omninò difficultatem eneruant. Adhuc namque dubium est: vtrum ad casum de quo agimus, possit decisio d.l.2. adaptari: cùm in casu illius legis vtrumque pignus, generale scilicet & speciale, simul à principio obligatum esset purè atque absque aliqua conditione: vnúmque atque alterum exigi posset, si creditores posteriores non resisterent. In casu autem de quo agimus, etiam posterioribus creditoribus nõ resistentibus, non posset ad bonorum Maioratus alienationem perueniri, nisi in bonorum liberorum defectum. Sub hac namque conditione à principio obligatio contracta fuit. Item dubium etiam est, an possit excussio bonorum liberorum vitari ex eo, quòd in eorum exactione lites cum aliis creditoribus sperentur: cùm multò maiores valeant super exactione in bonis Maioratus facienda resultare: contendentibus successoribus non posse ad bona Maioratus bonis liberis existentibus deueniri. In quo dubio pluribus videri solet æquius esse Maioratuum perpetuitati, atque conseruationi, in qua publica vtilitas versatur, quàm priuatorum vtilitati prospicere: præsertim cùm vt plurimum soleant in obligationibus apponi verba, ex quibus decisio. dicta l. 2. excludatur. Ideóque cum similis casus acciderit, de his deliberandum erit.

¶ Similiter etiam controuerti solet, quis teneatur probare bona libera deficere, vt ad bonorum 32
Maioratus obligationem, seu exactionem peruenire possit. Qua in re prima facie dicendum videtur, onus probandi incumbere Maioratus possessori: creditori autem sufficere, quòd profiteatur bona libera nõ extare, & quòd si possessor Maioratus bona libera esse contenderit, illa ostendat, seu probet extare: cum facta nõ præsumantur nisi 33
probentur: tex. vbi Bart. nu. 1. in l. fina. §. licentia. C. de iur. delibe. glo. ordi. in l. cùm de lege verbo. *hæredis*. ff. de proba. cuius glos. opin. asserit communem esse Anto. Gabriel communium opinionum lib. 1. c. 7. nu. 1. Per quæ iura & rationes id in terminis de quibus agitur dixit Deci. consil. 519. num. 7. vbi sing. inquit, quòd mulier, quæ prætendit exigere dotem ex bonis restitutioni subiectis, iuxta decis. tex. in d. Auth. res quæ. C. communia de lega. in subsidium bonorum liberorum, non tenetur probare non esse bona libera ex quibus illud possit exigere. Idque etiam opinati fuerunt Soci. consi. 104. num. 11. li. 3. Curtius senior cons. 27. nu. 17. Cagnolus in l. fina. num. 273. C. de pact. Curtius Iuni in d. Auth. res quæ nu. 46.

¶ Contrariam autem sententiam, imò quòd cre- 34
ditor teneatur illud probare, cùm sit fundamentum suæ intentionis: nec potuerint aliter bona Maioratus alienari, seu hypothecæ subijci, cõsuluerunt Corn. consil. 3. nu. 3. lib. 3. Curtius Senior cons. 27. 8. col. versic. sed contra præmissa. Paris. cons. 119. n. 7. & 8. lib. 1. Bertr. cons. 161. n. 26. li. 3. in antiquis. Aymon. cons. 77. n. 4. Bellonus cons. 83. nu. 7. Franc. Marzarius in Epit. fideicom. q. 48. quorum opi. verior, ac probabilior mihi videtur.

¶ Nec obstat tex. in d.l. fina. §. licentia. C. de iure 35
deliber. & illud etiam quod dixit glo. in d. l. cùm de lege. quòd scilicet si quis dixerit bona alicuius non sufficere ad debiti solutionem, nihil aliud tenetur probare, sed transfert onus probandi contrarium in aduersarium: illud namque habet locum

locum solùm in hærede qui fecit inuentarium solenne: quia tanta est præsumptio pro inuentario, vt transferat onus probandi in aduersarium: secùs autem vbi inuentarium confectum non est. Quod sic intelligunt, ac resoluunt Alex. nu. 7. Ias. nu. 29. in l. si constante. ff. solu. matri. Ant. Gabriel qui plura refert d. conclu. 17 nu. 12.

36 ¶ Hoc autem limitandum est: nisi iam res Maioratus ex causa dotis alienata fuerit, creditorque sit in eius possessione, Maioratus autem successor velit alienationem infringere: dicens, tempore alienationis fuisse alia bona libera, ex quibus debitum poterat exolui. Tũc namque eidem onus probandi incumbit: ex eo, quòd sit fundamentum suæ intentionis, & præsumptio sit pro possidente: prout resoluit Curtius Sen. cons. 27. quem refert, & sequitur Loazes in l. filiusfamilias. §. Dixi ff de lega. 1. nu. 138. Idque est de mente Scrib. quos pro contraria opin. citauimus.

¶ Ad sciendum autem vtrum bona libera extent, vel non: dubitari solet, vtrum requiratur quòd
37 præcedat excussio citato Maioratus possessore, & sententia declaratoria lata super ipsa excussione. Et videtur dicendum quòd sic: prout opinatur Bart. in l. stipulatio. §. habet autem. nu. 4. ff. de noui ope. nuntia. cuius opinionem asserit veriorem atque magis communem esse Alexand. in l. Decem. numer. 13. ff. de verbo. obligat. quem sequitur ibi Ias. num. 28. idem Alexand. in l. fina. num. 3. ff. si cert. peta. vbi Decius. num. 16. Idipsum verum esse profitetur Parisi. qui plura alia refert consi. 50. nu. 45. lib. 1.

¶ Sed verius est sufficere, quòd pendente iudicio 38
probetur nulla bona libera à Maioratus possessore relicta fuisse, nec etiam tempore factæ obligationis extitisse: quod probatur ex elegãti doctrina Bald in l. cum testamento. versi. Item nota. ff. de manu. testa. vbi inquit, pendente iudicio con- 39
tra tertium possessorem, posse fieri excussionem aduersus principalem. Cuius doctrinam sequitur Alex. in l. exitus. nu. 5. & 6. ff. de acquired. possess. & in d.l. fina. ff. si cert. peta. nu. 19 & 161. Dec. nu. 30. Parisi. qui Bal. opinio. communem esse profitetur. d. consi. 50. nu. 44. lib. 1. Quod quando probatur notoriũ esse bona libera à Maioratus possessore relicta nõ fuisse, absque dubitatione procedit: prout dixit gloss. ordina. in d l. fina. verbo, *Sed si cum Seio* ff. si certum peta. quam ibi Alexan. nu. 2. Ias. nu. 9. & 11. Dec. n. 12. Claud. nu. 4. & cõmuniter Scriben. sequuntur. glo. etiam communiter ad Scrib. sequuta in d.l. Decem. ff. de verbo. obliga. in glo. fina. Feli. in c. cùm olim. n. 11. de re iudica. Hippoli in Rub. C. de proba. num. 173. & in Rub. ff de fideiusso. num. 10. Parisi. d. consi. 50. nu. 51. lib. 1. vbi hãc communem opi. esse profitetur Ant. Capycius decis. 54. n. 5. Grattus cons 87. nu. 23. lib. 1. & consi. 63. nu. 43. lib. 2. & alibi sæpe Scrib. Sicq; interdum obseruatum vidimus Quæ omnia valde notanda sunt: quia quotidie contingunt, nec alibi sic discussa inuenientur.

SVMMARIA.

1 *Res alienari prohibita ex sententia alienabilis efficitur.*
2 *Consilium quod ab Scrib. præstari solet, vt res alienari prohibita, alienari valeat ex lite procurata reijcitur.*
3 *Sententia cum Maioratus possessore lata, cæteris successoribus non citatis, nec etiam per proclama, nec per edictum præiudicat.*
4 *Successoribus Maioratus non citatis, non solùm nocet sententia, sed etiam omnia acta iudicij.*
5 *Acta nocent eisdem, quibus & sententia nocet,*
6 *Instantia cœpta cum Maioratus possessore transit in sequentes ipsius Maioratus successores.*
7 *Lis à Maioratus possessore dolosè, vel negligẽter prosequuta, sequẽtibus successoribus nõ præiudicat.*
8 *Sententia super rebus Maioratus lata non præiudicat illi etiam cum quo lata est, quando collusio interuenit.*
9 *Collusiones, vel fraudes inter litigantes interuenisse, qualiter probetur.*
10 *Successores Maioratus possunt appellare, vel supplicare, vel appellationem, vel supplicationem prosequi, quando Maioratus possessor id non fecit.*
11 *Lis cœpta à Maioratus successore, viuente eiusdem Maioratus possessore: vtrum sequentibus præiudicium afferat.*

Sententia super bonis Maioratus cum eorum possessore lata: vtrum sequentibus successoribus non citatis præiudicium afferat.

CAPVT VIII.

EX sententia etiam in rẽ iudicatam trãsacta, solent bona Primogenio subiecta interdũ libera effici, atq; in alienas familias transire: res nãque alienari prohibita ex sentẽtia
1 alienabilis efficitur. l. 3. §. item quæri potest. ff. de rebus eorum. ibi. *Nam & hic valebit alienatio propter rei iudicatæ authoritatem*. l. peto. §. prædium. ff. de leg. 2 l. & ideò ff. de condi. furti. l. cùm postulassem. § fina. ff. de damno infect. l. alienationes. ff. familiæ herciscun. l. 1. ff. de fundo. dota.

¶ Quod adeò verum est, vt res alienari prohibitas 2
possidentibus, eásque alienare desiderantibus communiter Scribentes cõsulere soleant, vt aliquem quærant, qui litem sibi super his moueat, eásque hoc modo à se rei vẽdicari patiatur. Inde enim futurum erit, vt res ipsæ aduersus testantium voluntates alienari valeant, idque dixit Bar. in l filiusfamiliàs. §. Diui numero 9. versiculo 1. ff. de lega. 1. vbi Raphaël colum. 2. ad princip. versicul. nota quòd Barto. Ias. prima lectura nu. 46. ibi vel vt patiatur, Ripa. nu. 59. Loazes num. 125.

versiculo venio nunc ibi primum remedium, idipsum probarunt, idem Bart. in l. peto. §. prædium nu. 3. ff. de lega. 2. Bald. in l. 2. num. 4. versiculo secundo quæritur. C. si aduer. vendi. pigno. & in Auth. & qui iurat num. 38. versiculo quæro nunc quid in rebus. C. de bon. autho. iudi. possiden. vbi Salicet. numero. 45. versic. quid in prohibitis idipsum annotauit.

¶ Quæ consulendi ratio mihi neque in foro posii, neque etiam in contentioso vnquam probari potuit, cùm satis compertum habeam huiusmodi fraudulentos litigatores non solùm peccare mortaliter, & restitutioni eorum bonorum obnoxios remanere: sed in iudicio fraude detecta post modum, vt ea bona restituant cogendos, idque præterquâ quod per seipsum satis est manifestum, apertissimum tamen efficietur ex his, quæ inferiùs de Primogeniorum possessoribus cum aduersariis litigando colludẽtibus, tractabimus.

¶ Cæterùm etsi satis absolutum sit, bona Maioratui subiecta ex sententia & re iudicata libera effici posse: illud tamen plerunque controuerti solet, vtrum sententia super rebus Maioratus cum earum possessore lata, ipsi soli, an etiam omnibus in infinitum noceat. Quæ quæstio etsi ad vtranque partem fusiùs disputari poterat, illam tamen tribus conclusionibus breuissimè complectemur: quas communis horum regnorum vsus adeò retinet, atque frequenter obseruat, vt nefas propè sit eisdem contraire.

3 ¶ Prima igitur cõclusio sit, sententiã cum Maioratus possessore latam cæteris omnibus successoribus in infinitum non citatis, neque etiam per generale proclama vel edictum vel alias certioratis præiudicare. Quæ conclusio euidentissimè probatur ex tex. in l. 1. §. quamuis. versi. denuntiare, & versiculo denuntiari. ff. de ventre inspi. in l. ex contractu. ff. de re iudi. in l. si patroni. §. fina. ff. ad Trebel. in l. si superatus vers. atqui. ff. de pigno. in l. Papinianus. §. fin. & in l. qui repudiãtis. §. fin. & in l. si suspecta in princ. ff. de inoffic. test. quorum iurium argumento tenet expresè istam opinionem Bart. in l. in diem nu. 1. ff. de aqua pluuia. arcen. vbi Angel. versic. in iudiciis sufficit quòd requiratur, Roma. in l. in concedendo num. 6. vbi Paul. nu. 2. versiculo aduertendum tamen. ff. eod. tit. ipse Angel. in l. filiusfamiliàs. §. Diui. col. fin. in fine versic. at etiam. ff. de legat. 1. & ibi Raphaël colum. 2. versic. nota quòd, & Imol. colum. fin. in fine num. 18. & dixit hanc esse veriorem opinionem Alexand. ibi num. 9. & quòd omnes eam sequuntur. Ias. prima lectura nume. 47. & secunda lectura nume. 91. & esse communem opinionem Ripa. num. 61. Loazes nume. 126. versiculo sed in contrarium sequitur, Crottus nume. 38. Imol. in l. decem num. 6. ff. de verb. oblig. & ibi Ias. nu. 38. versiculo ad idem benefacit, & nume. 42. Alberi. expresè in l. penul. col. 4. ad princip. versicul. pro parte filiorum, & versic. ex quo concluditur. C. de donatio. inter vir. & vxor. & in proœmio. ff. veter. §. discipuli. nu. 17. versic. & ex prædictis, & nu. 18. vers. siue ergo. Oldral. cons. 94. nu. 18. vers. ex omnibus igitur, quem & Alberi. refert & sequitur. Tiraq. de Primoge. quæstio. 35. nu. 17. Boëri. decisio. 255. col. pen. ad medium versic. & ideò sententia prædictaꝫ, Ancharr. in c. licet nu. 17. de voto. Et eandem conclusionem firmat. Alex. in l. sæpè nu. 110. versiculo sed Angelus. ff. de re iudi. & cons. 123. nu. 3. vol. 1. & cõs. 86. visis dubitationib. col. 2. ad princip. versic. pro hoc facit & cons. 156. stantibus his num. 2. & 3. vol. 2. Ias. in l. si quis nec causam nu. 7. versi. facit: quod egregiè vult Bar. ff. si cert. peta. & in l. nec quicquam. §. vbi decretum nu. 34. ff. de offic. Procõsul. & lega. & in l. Gallus. §. & quid si tantùm num. 139. ff. de liber. & posthu. post Socin. ibi nu. 30. Iacob. à sancto Georgio de feudis verbo & dicti vassalli n. 33. Curt. Iun. cons. 23. nu. 8. Felin. plures referens in capitulo exhibita nume. 1. de iudiciis, Alciat. præ cæteris videndus responso. 492. numer. 33. vbi non solùm affirmat, hanc esse communem opinionem imò inquit, quòd cùm sit regula, non est ab ea recedendum, & vltra omnes eam egregiè defendit colu. fina. versiculo, tertiò non obstat postquàm num. 34. Eam ampliauit etiam si sententia fuisset simpliciter absolutoria contra Socinum Iunio. qui contrarium malè consuluit cons. 181. numer. 99. vol. 2. quem in terminis reprehendit Marzar. in Epitome fideicommiss. quæstion. 72. versic. sed aduertendum erit, qui etiam in principio dixit istam esse magis communem opinionem, Augustin. Beroi. cons. 102. in casu ad me transmisso nu. 46. & 47. vol. 2. decisio. Pedemontana. 157. nu. 1. vsque ad 6. Cæphal. cons. 228. num. 22. lib. 2. licet contrarium & malè consuluerit cons. 133. nu. 83. lib. 1. Tiraquell. latè in tracta. res inter alios acta secundùm nouiorem impressionem col. 1. Idque in Hispanorum Maioratibus verum esse censuerunt ex nostris Xuarez allegatione. 27. nu. 3. versic. sed quod in bonis. Ant. Gomet. in l. 40. Tauri num. 73. versic. sed his non obstant: eamque opinionem sibi magis placere, & esse magis communem grauissime secureque affirmat Illustrissimus Præses noster. D. Didac. de Couarr. capit. 13. practicarum quæstion. nu. 6. in fine, & in versic. sunt verò, vbi optimè eam defendit ab opinione tenẽtium saltim requiri generalem citationem per proclama, vel edictum Ferdinandus. Menchaca libro primo de succesio creatio. §. 6. nu. 28. elegantiùs Pinel. in l. 1. 3. part. C. de bonis mater. qui nu. 48. versic. sed contraria opinio testatur, quòd ista opinio est verior & receptior, vbi eam latissimè defendit. numer. 49. hanc dixit etiam magis communem opinionem Dominus Antonius de Padill. in l. vnum ex familia. §. si de Falcidia num. 14. versiculo verum contraria opinio. Et quòd in practica debeant iudices abhorrere contrariam opinionem, vt sit litium finis, firmat Gregor. Lopez in l. 20. titulo. 22. partit. 3. verbo. *Pero cosas y ha* col. 2. versi. non tamen ista res. Et de obseruantia huius opinionis in his Regnis testatur etiam Dominus Didacus de Simancas de Primogenitis Hispaniæ lib. 4. c. 23. Et idem esse in sententia nobilitatis eisdem prope fundamentis firmat Otalora de nobilitate. 2. part. 3. partis principal. ca. 8. nu 7. & Tiraquell. qui latiùs idem expenderat in tracta. de nobilit. quæst. 37 n. 2. cum sequentibus. Idque verissimum sicque obseruari solitum est.

¶ Quibus adiicitur, regulare esse in quocunque 4
iudicio illum solùm ad quẽ defensio principaliter attinet, citãdũ esse: nec exigi citationẽ illorũ, qui ex eo iudicio in consequentiam lædi possunt, gl. in l. de vnoquoq; verbo, *Quos causa*. ff. de re iudi. quã omnes præcitati Doctores vt singularem extollunt, & cõmuniter approbatam dicũt neminẽ eorum excepto, quos ad probationem superioris conclusionis retulimus. Idque præ cæteris latiùs fecit Tiraque. in d. tract. res inter alios acta. col. 1.

¶ Secun

5 ¶ Secunda conclusio sit, non solùm sententiam cum Maioratus possessore latam, sed etiã omnia ipsius iudicij acta sequentibus successoribus præiudicium afferre. Quod probatur ex communi iuris regula, qua genericè traditum est, acta iudicij nocere omnibus his quibus & sententia nocere solet. Singularis text. in cap. inter dilectos. versiculo nec attestationes de fide instrum. l. sed etsi possessor. §. fin. ff. de iureiur. melior text. in l. lege Iullia. ff. de manumissio. singularis ad hoc secundùm Ias. in l. de die in principio num. 3. ff. qui satisdare cogantur. Innocen. in cap. causam quæ primo, num. 3. de testibus. vbi Ioannes Andr. col. 2. Hostien. colum. 2. Butrius num. 6. Bald. num. 2. Anchar. nume. 3. Imol. colum. 3. in princip. Aretinus nume. 10. Abb. nume. 3. Felin. nume. 26. Decius num. 5. Idipsum annotarunt Bart. in l. si superatus numer. 4. ff. de pigno. idem Barto. in l. sæpè nume. 12. ff. de re iudi. vbi Alex. nume. 125. idem Barto. & Doctores in l. si mater. §. item si rem. ff. de exceptio. rei iudi. & in l. 2. num. 12. versic. sed an porrigatur. C. de eden. vbi post cæteros Scrib. idipsum notant Purpurat. nu. 127. atque Decius post Alexand. quem refert in pluribus consiliis nu. 66. idem Bart. & Doctores in l. qui repudiantis. §. 1. num. 4. versi. nam hæc regula est. ff. de inoffic. testam. vbi etiam per Scrib. Matthæus de Afflict. affirmans ita concorditer fuisse decisum in Regio consilio Neapolitano decisione. 396. in causa Comitis num. 3. & 7.

6 ¶ Tertia conclusio sit, instantiam cœptam cum Maioratus possessore in sequẽtes successores pertransire, ita vt denuo lis non debeat cum eisdem inchoari: sed sequens successor in eo statu iudicium subire debeat, in quo ab ipso Maioratus possessore relictum fuerit. l. in iudicio. ff. familiæ herciscun. quam sic summat Bart. in successorem ex necessitate transit instantia iudicij, per quem tex. idem expresè tenet ipse Bart. in l. si cùm hominem num. 4. versiculo respondeo. ff. de fideiuss. Angel. & Paul. ibi num. 2. idem Bart. in l. 1. nu. 4. ff. ad Trebel. Angel. col. 1. versicu. sequitur in tex. quam cõclusionem omnes sequuntur secundùm Ias. ibi num. 10. idem Bart. in l. Lucius. §. rogatus. ff. eo. tit. & ibi etiam Angel. idem Ange. in l. tam ex contractibus nu. 4. ff. de iudi. vbi Paul. num. 5. Bald. in ca. quia. V. num. 3. de iudi. vbi Butrius nu. 11. & Ancharra. num. 5. idipsum annotauerunt, eamque dixit communem opinionem, & ab ea non esse recedendũ in iudicando & consulendo Socin. Iuni. cons. 34. nume. 13. lib. 3. quem in terminis refert Marzarius in Epitome de fideicommiss. quæstione. 72. versiculo & de instantia, & magis in terminis Xuarez allegatio. 27. nume. 1. Maranta. de ordin. iudicio parte quinta fol. 275. colum. 2. Rebuff. 3. parte consti. Rubri. de appellatio. glossa vna num. 8. latiùs Anton. Natta cons. 383. libro 2. per totum. Idque adeò verum est, vt non sit necesse, ad hoc vt instantia pertranseat in sequentem successorem, quòd fuerit lis contestata cum prædecessore: sed sufficit vel simplex citatio, vel sola libelli oblatio secundùm Bald. in l. 1. nume. 2. C. si pendente appellatione mors intercesserit. Angel. in l. seruus versi. in aliis autem. ff. de his qui notantur infam. & in l. si defunctus colum. 1. versiculo sequitur tex. ff. de procurato quicquid in contra tametsi dubius senserit idem Ang. in l. tã ex contractibus nu. 4. ff. de iudi. Quæ tres conclusiones longè potiori ratione in Hispanorum Maioratibus admittendæ sunt, cùm enim eorum natura perpetua sit, atque in infinitum protrahatur si contrarium in his dicendum foret, nulla lis super bonis Maioratus vnquam finiretur sequente possessore liti sese opponente: & nouum eius initium postulante. Quæ sola ratio omnibus etiam aliis deficientibus sufficiens esset, vt nullo pacto ab aliqua ex superioribus conclusionibus discedere deberemus.

¶ Hæc tamen omnia intelligẽda sunt, dummodo 7
Maioratus possessor diligenter litem prosequatur: atque in ea, bona fide atque citra dolũ & negligentiã versetur. Si enim cum aduersario colludat, seu in lite ipsa negligenter se gerat, vel lis ob eius contumaciam eo absente tractetur: compertissimum erit, litem hoc pacto prosecutã sequentibus successoribus præiudicium non afferre. d. l. ex contractu. ff. de re iudi. ibi. *Nisi culpa tutoris*. l. à sentẽtia, & l. si perlusorio. ff. de appellatio. l. si seruus pluriũ. §. 1. & §. si quis ante ibi. *Vel minus plenè*. ff. de leg. 1. Notant Bar. & Doctores communiter maximè Aret. in d. l. si seruus plurium. §. 1. col. 2. & post Imol. & Cuman. Ias. ib. num. 1. Matthæus de Afflictis post alios feudistas in cap. 1. §. si vassallus. 3. nu. 8. ad finem versic. Nisi talis alienatio, & num. 9. prope finem versic. Nisi sententia lata esset, si de feudo fuerit contentio inter dominum & agna. vassal. Bar. in d. l. filiusfamiliàs §. Diui. nu. 9. ff. de lega. 1. vbi idipsum communiter Scriben. sequũtur, Bald. in l. 2. nu. 5. C. quibus res iudi. non nocet, Socin. in d. l. Gallus. §. & quid si tantum n. 30. col. fin. ad finem versi. & ideò si non defendit, Molineus in cõstitutio. Parisien. tit. 1. §. 22. quæst. 5. num. 34. & quæst. 21. num. 68. Felinus post alios in capit. cùm Bertholdus num. 20. de re iudi. Hippolit. in l. infans num. 23. versic. circa tertium dubiũ. ff. ad legem Cornel. de Sicar. Egregiè Celsus consi. 120. nu. 71. Pro qua opinione est vltra Prædictos singularis text. in l. si sponsus. §. si vxor. 2. versic. si modo cùm animũ. ff. de donat inter vir. & vxor. Quem tex. dicit notabilem Barto. ibi ad euitandas fraudes, quæ quotidie fiunt inter colligantes, vt colludant contra alios. Idem Bald. in lectura Florentina, idipsum & alios refert Felin. in cap. lator numer. 17. versiculo scias etiam de re iudic. Dec consil. 306. in casu proposito nume. 6. versiculo verùm quia ista responsio. Alciat. d. responso. 492. nume. 34. & responso. 617. num. 4. & in terminis Marzarius in Epitome de fideicommiss. quæstio. 72. in princip. Atque eandem opinionem probat inter nostrates Illustrissimus Præses noster. d. ca. 13. practicarum quæstionum col. fin. in fine. Antonius Gometius. d. l. 40 nume. 73. Pinel. d. l. prima. 3. parte ex nume. 50. Otalora de nobilita. 2. parte tertiæ partis princip. cap. 8. numer. 7. cum sequentibus Dominus Antonius de Padilla in d. §. si de Falcida num. 15. versicul. Sed contraria opinio, nouissimè Aluarus Velascus in tracta. quæstio. iuris Emphyteoti. q. 10. nu. 3. vltra omnes superius citatos ad probationem primæ præcedentis conclusionis.

¶ Sed est aduertendum, quòd probata fraude & 8
collusione etiam sententia non nocebit ipsi, contra quem lata est: vt singulariter & expresè tenet Guido Papa consilio. 147. numero quinto versiculo & licet dictæ partes, Claudius in d. §. Diui. numero 7. & sequitur Marzar. d. quæst. 72. in Epitome de fideicommiss. Probabitur autem fraus vel collusio, eo ipso quòd principalis victus

nou curauit iura sua deducere, vel exhibere. Dec. singulariter d. consilio. 306. num. sexto versic. & cum de facili probari possit. Et in terminis ita expresse aduertit Alcia. d. respon. 492. num. 34. versicul. & dicitur collusisse. Pro qua opinione vltra eum est tex. expressus in d.l. si seruus plurium. 5. si quis ante. ff. de legatis primo. ibi, *Vel minus plenè defendit causam.*

10 ¶ Id ipsum etiam pari ratione dicendum erit, quando Maioratus possessor, qui litem etiam diligentissimè ac bona fide prosequutus fuit, à sententia contra ipsum lata non appellauit, seu supplicationem ab illa non interposuit eo casu, quo non appellationi: sed supplicationi locus erat: vel appellationem seu supplicationem iam interpositam deseruit. In his namque casibus expeditissimum est, sequentem successorem posse appellationem vel supplicationem interponere, vel illas à Maioratus possessore desertas eius negligentia non obstante prosequi: vt vltra Alexand. in d. §. Diui numer. 9. ad finem versic. non obstat, quòd sententia, Ripa num. 62. Loazes num. 123. versic. 2. illam regulam, declarant melius idem Alexan. in d.l. fæpè. num 83. versiculo 9. & vltimo, Crottus num. 39 versi. secundo fallit, licet statim versiculo quinimò, in errotis laqueum vt cæteri inciderit, doctissimè omnium Pinel. in d.l. 1 part. 3. num. 50. limitatio tertia versi. Sed hæc eorum declaratio. Quod etiã in aliis casibus similibus pari ratione dicendum est, quos optimè vltra omnes prosequitur Pinel. supra proximè citatus ex num. 50. per totum, vbicunque enim circa sententiam versabitur dolus, fraus, negligẽtia, collusio, omissio, vel actus voluntarius succumbentis, tunc idem ius statuetur: vt est manifestissimum de mente omnium, quos paulò antè citauimus.

¶ Quòd si viuente Maioratus possessore nõ ipse, 11
sed sequens successor alij, qui eius etiam Maioratus successionem prætendat, litem mouerit: ea lis solis ipsis litigãtibus præiudicabit. Non enim cum illo, cui principaliter ius ad ipsum Maioratum defendẽdum spectabat, sed cum iis qui post eius mortem ius ad eius successionem prætendebant, iudicium inchoatum ac prosequutum fuerat. Quo casu cõmuniter traditum est, iudicium ipsum sequentibus non nocere: Sigismund. Neapolitan. in consiliis feuda. consilio. 10. numero Septimo singulariùs. Pinel. d.l. prima part. 3. numer. 50. versiculo limitatur quinto. Quibus adijcienda sunt ea quæ latè congerit Tiraquel. de nobilita. quæstione 37. numero. 4. Idque apertiùs efficietur, si eam opinionem sequamur: quòd scilicet viuente Maioratus possessore non valeat super eiusdem Maioratus successione iudicium inchoari, quam supra libro tertio capitulo vltimo probabiliorem esse monstrauimus.

¶ Si verò ea lis à sequenti successore cum ipso Maioratus possessore vel alio ex causa de præsenti tractetur, veluti si de rerum Maioratus alienatione vel dilapidatione vel alia causa simili agatur: non dubium erit, quin sequentibus successoribus etiam non citatis lis ista præiudicium afferat: cum iudicium hoc non super iure futuro, sed præsenti, & inter eos quibus primo loco defensio competit, inchoatum sit. Quo casu ex regulis, quas superiùs præmisimus, iudicium ipsum omnibus sequentibus successoribus nocere compertissimum est.

SVMMARIA.

1 *Compromissum & transactio æquiparantur.*
2 *Compromitti vel transigi an possit super bonis Maioratus, & num. 7. & nu. 11.*
3 *Hæres grauatus de restituenda hæreditate potest ante eius restitutionem compromittere etiam in arbitratorem & nume. 14.*
4 *Transigere potest hæres super re fideicommissi, & num. 14.*
5 *Vasallus an possit compromittere & transigere super feudo & nu. 9. & 19.*
6 *Transactio fieri potest quando dubitatur an res sit iudicata, vel non.*
8 *Transactio vel compromissum super rebus alienari prohibitis fieri non possunt.*
10 *Possessor Maioratus non potest nocere successoribus ex actu voluntario.*
12 *Intelligitur. l. cum hæreditas. la. 1. ff. ad Trebel. & nu. 15.*
13 *Declaratur. l. vbi pure. § fin. ff. ad Trebel.*
16 *Culpa leuis non imputatur hærede grauato de restituendo.*
17 *Intellectus. l. ante restitutam. ff. de solutio.*
18 *Compromissum inter hæredem & fideicommissarium valet.*
19 *Dubium an res sint Maioratus vel non sufficiat ad compromittendum vel transigendum.*
20 *Transactio & compromissum super bonis Maioratus cum facultate Regia ex legitima causa concessa fieri possunt.*
21 *Compromissum super fendo ex licentia Regis valet.*
22 *Transactio seu compromissum super Maioratu admittuntur, dumodò res Maioratus apud possessorem maneant pecunia, vel alia re aduersario data, & nu. 23. & 26.*
24 *Successor Maioratus non tenetur soluere hæredibus prædecessoris pecuniam ex transactione aduersario solutam & nu. 25.*
27 *Transactio minoris vel Ecclesiæ quomodo valeat re de qua litigatur apud eos manente.*
28 *Statuto iuuente lites compromitti, an possit in rebus Maioratus fieri cõpromissum vel trãsactio.*
29 *Compromissum vel transactio ex sententia seu præcepto iudicis an valeant in rebus Maioratus.*
30 *Iudex quando possit cogere partes ad compromittendum.*

31 *Compro*

31 *Compromissum seu transactio super fideicommisso valet ex consensu eorum quorum fauore alienatio prohibita est.*
32 *Trãsactione vel cõpromisso cõfirmatis authoritate Regia an possit cõtra ea agi vel exceptiõe vti.*
33 *Princeps non censetur confirmare transactionem in qua dolus vel fraus vel enormissima læsio interuenerint.*
34 *Transactio vtrum rescindi possit ex enormissima læsione, vel vltra dimidium, & num. 36.*
35 *Intelligitur. l. 34. titul. 14. part. 5.*
37 *Actio seu remedium aduersus transactionem triginta annis tollitur.*
38 *Præscriptio actionis aduersus transactionem etiam contra successores Maioratus prodest.*
39 *Exceptio transactionis seu compromissi impedit litis ingressum & quomodo intelligatur & nu. 4.*
41 *Concordatur. l. 5. tit. 10. par. 3. cum l. 10. tit. 3. eod. par.*
42 *Exceptio transactionis & similes solent de stylo Curiæ in diffinitiuam reseruari: & quando id fieri debet.*
43 *Agens aduersus transactionem in primis reddere debet quod pro ea accepit vt audiatur.*
44 *Agens aduersus transactionem non cogitur statim soluere pœnam in ea promissam nisi lite finita, & quomodo fiat.*

Vtrum de rebus Maioratus valeat compromitti, vel transigi.

CAPVT NONVM.

SOLENT etiam ex transactionibus, & compromissis extingui Primogenia, & bona Maioratui subiecta, vel libera effici, vel in alias familias transire. Super quarum transactionum, vel compromissorum effectu, atque executione lites innumeræ excitari solẽt. Quarum plures nostris etiam temporibus super maximis ditionibus, atque patrimonijs versantur. ita vt propè nullus securus ordo litesque super Maioratibus componendi inueniatur, vt supra libro primo in præfatione diximus. Qua ratione quæstio hæc necessariò ad vtranque partem disputanda est, vt tandem eius veritatem resoluamus: in eius autem discutione
1 promiscuè de compromisso & transactione tractabimus. Cùm vtrumque eisdem propè rationibus tractari soleat, compromissumque sit quædam transactio, ipsumq; compromissum & transactio æquiparari soleant. text. in Authen. vt differentes Iud. §. 1 collat. 9. & in Auth. si verò contigerit. C. de iudi. & vtrobique per Scrib. Alexand. consi. 22. nume. 3. lib 1. & consil. 119. nu. 3. libro 2. Ias. in l. fina. C. de iur. Emphy nu 132. Tiraquell. de leg. connubial gloss 5 num. 205 quæst. 20. Alciatus in l. cum te. num. 4. C. de transactio. Quod præsertim de compromisso dici poterit: quando iam ipsum compromissum laudatum, atque ex partium consensu emologatum est vt prædicti Scrib. aduertunt.

2 ¶ In hac autem quæstione prima facie dicendum videtur Maioratus possessorem posse de re fideicommisso subiecta compromissum, atque transactionem facere. Quod probatur ex tex. in l. cum hæreditas, la prim. ff. ad Treb. vbi dispositum est, quòd si hæres grauatus restituere hæreditatem de aliqua re hæreditaria compromissum fecerit, tenetur fideicommissarius ante restitutam hæreditatem cautionem illi præstare, quòd si in aliquo fuerit ex compromisso condemnatus illum indemnem præstabit. Per quem text. dixit Angel.
3 ibi. Hæredem de hæreditate restituenda grauatum, posse super re hæreditaria ante restitutionẽ compromissum facere: nedum in arbitrum: sed etiam in arbitratorem. Cuius dictum sequitur Paul. ibid. numer. 2. qui nihil tamen de arbitratore dixit: sed in vtroque dicto sequitur Angelum Alexander. ibidem. num. 4. Qui latè prosequitur materiam. Idipsum etiam not. Ange. cons. 31. ante fina. versiculo ad confirmationem. Ioan. Bab. de arbi. c. 16. num. 6. lib. 2. Bertran. consi. 158. numer. 19. lib. 3. in antiquis. Boerius, qui plura refert. decis. 147. num. 6. & 7.

¶ Hoc etiam probatur ex text. in l. ante restitutã. 4
ff. de solu. vbi ante restitutam hæreditatem valent liberationes factæ ab hærede, per quem text. dixit Imol. validam esse transactionem factam ab hærede de re fideicommissio subiecta, dummodò bona fide facta fuerit. Cuius dictum refert, & sequitur Cephalus consi. 261. nu. 35.

¶ Idem etiam probatur ex tex. in c. Rainaldus. de testa. in princ. vsque ad. §. porrò. vbi valet compromissum factum ab hærede, cui substitutus datus fuit. si sine liberis decessisset.

¶ Præterea id etiam probatur ex text. in l. 1. C. de pactis. vbi valet pactum factum ab hærede super re fideicommisso subiecta ante aduentum diei fideicommissi.

¶ Idipsum comprobatur ex eo, quòd vasallus, qui 5
etiam tenetur feudum alteri restituere, nec illud alienare potest, de ipso feudo potest compromittere, atque etiam transactionem facere, de transactione est text. in c. 1. §. si vasallus. el vlt. si de feu. de fruct. conten. sit int. dominum, & agna. vasal. ibi. *Nam transigere recte poterit.* text. in c. 1. de controuers. inter vasal. & alium de benef. & vtrobiq; per Scrib. de compromisso: etiam est text. in c. 1. §. si inter de lege Corrad. Bald. in c. Imperialem. num. 17. de prohi. feu. alie. per Frederi. Idem Bald. in c. 1. de controuer. int. vasal. & alium de benefi. numer. 2. Curtius Iunj. qui hanc opi. communem esse profitetur de feud. 4. part. in materia alienationis feud. q. 8. Matth. de Afflict. in d. c. 1. §. si vasal. num. 1 & numer. 44. idem in c. 1. de inuestit. in mari facta numero 24. Paris. consil. 118. numero 22. 1. part.

¶ Præterea hoc etiã probatur ex eo, quòd quanuis super bonis Maioratus non posset compromitti nec transigi. Illud verum esset: quando esset certum bona esse Maioratus, vel competere possidenti: sed quando illud dubium est tanto dubio benè poterit trãsigi, atq; compromitti prone dixit Soci. consi. 87. nume. 10. lib. 3. Sic namque vi-

Universidad de Deusto
Biblioteca

demus, quòd quanuis super lite ex re iudicata decisa transigi non possit. l. post rem. ff. de re iudicata: si tamen dubium sit, an res sit iudicata vel non benè poterit fieri transactio. quod dixit Paul. in ead. l. post. remun. 2. & 6. Quem sequitur ibi Iass. nu. 5. tex. à contrario sensu. in l. eleganter. §. 1. ff. de condi. indebi. ibi. *Cùm de sententia indubitata.* Pinel. in l. 1. 3. part. num. 36. C. de bon. mater.

7 ¶ His tamen non obstantibus in hac quæstione contrarium dicendum erit: imò, quòd in bonis Maioratus, nec transigi: nec etiam compromitti valeat. Primò: quia bona Maioratui subiecta alienari prohibita sunt, vt supra isto lib. cap. 1. latiùs
8 ostendimus. Cùm igitur alienari prohibita sint ex eo, consequitur nec de illis transigi, nec compromitti posse. Cùm sit regulare, quòd super bonis alienari prohibitis transactio, vel compromissum fieri non possint. l. non solùm. C. de præd. minor. text. in c. cum tempore de arbi. vbi communiter Scrib. id not. Socin. cons. 87. num. 9. lib. 3. Decius cons. 39. nu. 4. Idem cons. 44. num. 1. & 5. vbi optimè prosequitur materiam idem in l. 2. num. 28. ff. de iuris. omni iudi. Capycius. decis. 93. num. 3. & 4. Pinelus qui plura refert, in d. l. prima par. 3. nu. 44. Paris. cons. 85. num. 15. lib. 3. Afflict. decis. 138. num 2.

9 ¶ Secundò: quia de re feudali nec potest fieri cõpromissum, neque transactio: prout dixit Matthæus de Afflict. post Andr. de Ysern. ibi. in capit. 1. §. si vasallus, el vltimo numer. 13. si de feud. fue. controuer. int. dominum & agna. vbi inquit text. illum permittentem transigi de feudo, esse correctum per text. in cap. Imperialem de prohibi. feu. alie. Soci. cons. 87. numer. 10. lib. 3. Matthæus de Afflict. decis. 138. numero. 1. & 2. Eamque opinio. dixit veriorem, atque magis communem esse Soci. Iuni. consil. 77. nume. 76. cum seq. libr. 1. atque Iulius Clarus. libro. 4. recepta. senten. §. feudum quæstione. 39.

10 ¶ Tertiò: quia possessor Maioratus non potest nocere successoribus ex actu voluntario. l. peto. §. fratre. ff. de lega. 2. cum simil. compromissum autem seu transactio est actus voluntarius. l. si dictum. §. si compromisero ibi. *Nulla enim necessitate cogente id feci.* ff. de euictio. Igitur constat Maiora
11 tus possessorem nec posse compromittere, neque transigere, ex quibus in bonis Maioratus nec posse fieri transactionem nec compromissum in præiudicium possessorum censuerunt Grego. in l. 10. tit. 26. par. 4. in glo. mag. col. 5. Ant. Gometius in l. 40. Tauri numer. 86. Pinel. in l. 1. C. de bon. mater. part. 3. nu. 46. propè. fin. & iterum. nu. 50. vers. octaua limitatio. Quorum opinio vera communiterque in Forensibus controuersijs recepta est.

12 ¶ Quibus non obstant ea, quæ in contrarium adducta sunt. Et primo non obstat text. in l. cum hæreditas. ff. ad Trebel. Nam etsi ea lex nimium pro opinione cõtraria stringat: adeò, vt congruũ responsum admittere non videatur: ad illam tamen dupliciter responderi potest. Primò, quòd ex eo, quòd text. ille dicat, quòd ante restitutionẽ hæres compromiserat, non potest ex illo deduci quòd possit in præiudicium fideicommissarij cõpromittere. Illa namque lex non dicit simpliciter hæredem posse compromittere, de rebus fideicommisso subiectis, teneriq; fideicommissarium compromissum approbare. Id namque procul dubiò erroneum esset: sed solum facti contingentiam enuntiat, disponitque, quòd quando hoc legitimè factum fuerit: prout lex ipsa præsupponere censetur, tenetur fideicommissarius cauere de soluendo illud, quod ex compromisso iudicatum fuerit: veluti si ex consensu suo vel statuto disponente, quòd causæ compromitterentur, vel ex sententia iudicis qui compromitti mandauit, vel aliàs compromissum factum fuit.

¶ Quod in simili probatur euidentissimè ex text. 13
in l. vbi purè. 5. final. ff. ad Trebel. ibi. *Qui in distrahendis conseruandisue rebus hæreditarijs sumptus factus est, imputari hæredi debet.* vbi Iurisconsultus proponit eam quæstionem: vtrum scilicet fideicommissarius teneatur soluere sumptus, quos hæres fecit in distrahendis rebus hæreditarijs: non tamen ex illo text. sumenda est regula, quòd hæres possit res fideicommisso subiectas distrahere. Hoc namque falsum est: sed intelligendum est Iurisconsultum in eo casu proposuisse quæstionem. Quo venditio legitimè facta fuit: veluti quando res hæreditaria vendita fuit ad debita testatoris soluenda, vel ex alia legitima causa: prout Alexan. in ead. l. vbi purè nume. 3. resoluit. Non enim illa iura intendunt ostendere: vtrum res fideicommisso subiectæ distrahi valeant, vel non, vel an de rebus fideicommisso subiectis valeat compromitti, an non: sed id tantùm monstrare volunt: qualiter scilicet in his casibus hæredi cauendum sit: ne damnum ex his, quæ iustè fecit, sustineat, quòd si id non iustè fecisset, veluti si ex propria voluntate, & absque legitima causa compromiserit, vel res hæreditarias distraxisset, non est credendum leges illas sibi indemnitatem promisisse: cùm eo casu illam hæres non mereretur: imò damnum ex eo incursum fideicommissario potiori ratione resarciendum foret. Sicque etiam iura illa necessariò intelligenda sunt: ne tot legibus, ac iuris fundamentis solidissimis aduersentur. Notissimum namque est res fideicommisso subiectas ab hærede alienari non posse. Similiterque in rebus alienari prohibitis compromissum etiam prohibitum esse: cùm ex illo possit ad alienationem peruenire. Sicq; ex eo corruit opinio. Angel. Pauli. Alexand. & cæterorum Scribent. in 14
d. l. cum hæreditas, & in alijs locis superiùs citatis, qui mentem illius legis non intelligentes ex illa deduxerunt, hæredẽ posse de rebus fideicommisso subiectis compromittere, cùm text. ille id non decidat, nec in illo de ea quæstione ageretur: prout Paul. Forsan. prædictæ opinio. immemor, seu pœnitentia ductus in l. facta. §. si hæres. ff. eod. nu. 2. & 3. palam profitetur: quanuis ibi etiam non rectè. d l. cùm hæreditas intellexerit.

¶ Secundò: quia etiamsi communem. dict. l. cum hæreditas intellectum sequamur, adhuc ex illa deduci non potest de rebus Maioratus posse cõpromitti vel transigi, ad quod probandum præsupponimus, quòd ratio decidendi, quæ communiter ab Scriben. assignari solet ad tex. in d. l. cùm 15
hæreditas est, quòd ibi permittatur hæredi com-
promittere: quia in compromittendo solùm cul- 16
pa leuis versatur, quæ nõ imputatur hæredi. Cùm ipse sit dominus, & non nisi de lata culpa teneatur. l. mulier. §. sed enim. ff. ad Trebellian. & sic respõdent ad textum in l. si dictum. §. si compromisero. ff. de euictio. vbi probatur, quòd compromissum factum ab emptore non præiudicat venditori, quòd illud procedat in contractu emptionis, & venditionis, in quo venit leuis culpa: cùm semper gratia vtriusque: tam emptoris: quàm vẽditoris

ditoris fiat. l. si vt certo. §. nunc videndum. ff. commodati. Quam rationem decidendi ad tex. in d. l. hæreditas assignauerunt, ibi. Bartol. nume. 1. & 2. Paul. numer. 2. Alexand. numer. 4. & communiter Scribent. Ex quo palam deducitur, quòd quando in materia, de qua agitur leuis etiam culpa præstanda esset, non posset ab aliquo, in alterius præiudicium compromitti. Quod probat tex. in d. §. si compromisero. ibidemq; & in d. l. cùm hæreditas communiter Scrib. id ipsum not. Cùm igitur Maioratus semper gratia vtriusque tam primi quàm secundi, atque vlteriorum successorum instituantur, in illisque nedum lata: sed etiam leuis culpa, à possessore præstanda sit, vt supra libr. 1. c. 27. nume. 6. apertissimè demonstrauimus: constat Maioratus possessorem non posse in præiudiciũ sequentis successoris compromittere. Quod nouum & satis subtile est, vt sciamus, qualiter retento communi intellectu. d. l. cùm hæreditas non valeat ad Hispanorum Maioratus adaptari. Verè tamen communis intellectus mihi ex ea. l necessariò non probatur: sed ficommunem intellectum quis sequi velit, is à Maioratibus ex alio communi intellectu reijci poterit.

17 ¶ Non etiam obstat text. in d. l. ante restitutam. ff. de solutio. Nam text. ille non loquitur de liberationibus voluntariè factis: sed de liberationibus necessarijs: prout ibi Barto. palam profitetur prima oppo. dum respondet ad tex. in l. final. §. fin autem. C. communia delega. quem cæteri sequuntur.

¶ Non etiam obstat tex. in d. cap. Rainaldus: ille namque text. loquitur de compromisso facto inter fideicommissarium, & hæredẽ quod optimo iure fieri potest: cùm in eo de alterius præiudicio
18 non agatur. Quo pacto etiam respõdetur ad text. in d. l. 1. C. de pact. vbi etiam pactum inter hæredem, & fideicommissarium factum fuit: sic namque feudistæ dicere solent, quòd quando lis est inter dominũ & vassallum, potest inter illos fieri transactio de feudo prout not. Afflict. in capit. 1. §. si vasallus: el vltimo, si de feud. fue. contro. int. dominum, & agna. numero. 13. quod intelligendum est, dummodò ex ea transactione agnatis non præiudicetur.

¶ Similiter etiam non obstat illud, quod de feudo ex aduerso dicebatur, quòd scilicet de illo valeat transigi, atq; compromitti. Nam iura id disponentia, vel correcta sunt ex tex. in capit. Imperialem, in principio de prohibi. feud. alie. vel intelligenda sunt, quando feudũ remanet apud vasallũ præstita illud petenti aliqua pecuniæ quantitate. Cùm enim in hoc domino, atque etiam agnatis non præiudicetur: cùm semper feudum ipsum antiquam naturam, atq; ordinẽ succedendi obseruari solitum sequatur: consequens est, vt id possit vasallus facere. Sicque intelligendi sunt tex. in cap. 1. §. si vasallus. el vltimo si de feud. defunct. conten. sit inter dominum, & agna. & text. in capitul. 1. de contro. inter. vasallum, & alium de benefi. & text. in capitulo primo. §. si inter de leg. Corrad. quos pro contraria opinio. citauimus: prout resoluunt Bal. in d. l. 1. de contro. int. vassallum, & alium. numero. 16. & Curtius. [illegible] qui hanc opinionem communem esse profitetur de feud. 4. part. in vlti. caus. amissio feud. quæst. 7. & Parisius consilio. 1. nume. 134. lib. 1. & Iulius Clarus li. 4. senten. §. feudum. q. 38. & 39. quod etiam pari ratione in Maioratu dici poterit: prout inferiùs dicemus.

¶ Non etiam obstat illud, quod vltimo loco dicebatur, quòd scilicet stante dubio: vtrum bona 1
sint Maioratui subiecta, vel non valeat de illis trãsigi, vel cõpromitti. Hæc namq; ratio vera non est, adhoc namq vt de bonis Maioratus compromitti, vel transigi non valeat, sufficit quòd tanquã bona Maioratus petantur. Ex petitione namque sumenda est qualitas rei ad hoc, vt intelligatur: vtrum de illa possit transigi: nécne: aliàs namque semper posset transigi, vel compromitti de rebus Maioratus, vel alienari prohibitis: cùm compromissum, vel transactio de re dubia, atque incerta efficienda sint, quod sic resoluit Angelus in l. ampliorem. C. de appellationi. columna prima dicens, quòd ad sciendum: vtrum de aliqua re valeat compromitti, vel non forma petitionis est attendenda, ex qua modus procedendi accipiendus est: nisi in petitione aliquid fraudulenter ad impediẽdum compromissum, vel transactionem narratum fuerit. Tunc namque veritas fraude detecta: non autem petitionis forma sequenda erit. Cuius dictum sequitur Alexan. in l. cum quædam puella. §. quoties nu. 2. ff. de iurisd. omni. iudi. Decius, qui id optimè declarat. consi. 44. num 5. Qui in id omninò videndus erit. 20

¶ Hæc autem regula, quòd scilicet de rebus Maioratui subiectis, nec compromitti, nec etiam transigi valeat, multipliciter limitatur. Primò, nisi ad id Regia facultas interueniat: Regia namque facultate interueniente, nulli dubium: nisi, quòd id fieri valeat, dummodò causa legitima ad id efficiendum interueniat: veluti si lites sint inter magnos principes, & proceres, atque optimates, lisque sit diu duratura, scandalaque ex illa exoriri sperantur, vel alia similis causa currat, quod probatur ex text. in c. 1. de transactio. ibi. *Vires plenissimè notionis ex nostra authoritate suscipiat.* Per quẽ text. not. glo. & Scrib. ibidẽ, quod vbicunq; super aliqua re transigi non potest ex eo, quòd alienari prohibita est, vel ex alia quacunque causa, transigi tamen poterit authoritate Principis interueniente. Quod probat text. in cap. examinata, vbi etiam per Scrib. de confir. vtili, vel inutil. Per quę iura id not. Alciatus. cons. 10. num. 9. & alibi sæpè Scrib. idque etiam in feudis communi voto receptum est: quanuis enim de illis, nec transigi nec compromitti valeat, vt superiùs ostendimus: cõ-
promissum autem, vel transactio quæ super feu- 21
dis facta fuerunt valida erunt: si authoritate Regia confirmata sint: prout ex pluribus probant Afflictus per tex. ibi. in cap. 1. in principio nu. 110. quæ sint Regalia. in vsib. feud. Parisi. consi. 16. nu. 35. cum sequentibus. libro primo: idipsum etiam in bonis Maioratus opinati fuerunt Arias Pinelus in d. l. prima. 3. par. nume. 50. C. de bon. mater. versiculo: sed hoc de transactione. Menchaca. lib. 3. controuer. frequentium cap. 61. numero. 7. Dominus Antonius de Padilla. in l vnum ex familia. §. si de falcidia. ff. de lega. secundo num. 20. ad fin. Quod nedum: quãdo Maioratus ex Regia facultate institutus est: sed etiam quando institutus fuit absque illa procedit, ac verum est ex his, quæ supra isto libro capit. 3. nu. 7. & sequentibus ostẽdimus. Absurdum namque foret adeò Principis potestatem restringere, vt in causis Maioratuum non posset partibus facultatem præstare, vt à litibus desistant causaque transactione vel compromisso componantur, de quibus tamen cùm

casus

casus contigerit deliberandum erit.

22 ¶ Secunda limitatio sit, si res Maioratus penes possessorem remaneant, & illas petenti: non ipse res Maioratus: sed aliqua pecuniæ quantitas præstetur. Tunc namque transactio, seu compromissum, de rebus Maioratus facta, valida erunt: etsi authoritas Principis non interuenerit. Quod probatur ex text. in l. si profundo vbi Bartolus, Baldus, Paulus, Iaſ. & communiter Scribentes, id not. C. de transactio. gloss. communiter approbata. in l. nulli verbo. *transigere*. ff. eod. Iaſ. in l. fina. numero. 122. C. de iur. Emphyteo. Tiraquellus, qui plura refert de vtroque retractu. libro. 1. §. 1. gloss. 14. numero. 60. cum sequentibus Alciatus consi. 17. nume. 8. Quod etiam in feudo communiter decisum est: prout supra isto cap. numer. 5. ostendimus.

¶ Nec obstat illud quod dixit Matthæus de Afflictis. in d. cap. 1. §. si vaſallus el vltimo numer. 13. si de feud. fue. contro. int. dominum, & agnat. vbi volens hanc communem opinionem impugnare, inquit, non posse vaſallum de feudo transigere, vel compromittere, etiam ea lege, vt feudum apud ipsum remaneat, & certa quantitas aduersario præstetur: cùm ex hoc censeatur causam possessionis mutare, & iam non possidere feudum ex causa prima: sed ex causa noua, & titulo nouo obtento ab ipso transigente. Quod præiudicium domino irrogare posset. Hoc namque verum non est, is enim qui transigit, pecuniam aduersario præstantio non id agit, vt à transigente dominium acquirat: sed vt ex ea pecunia aduersarij versutias, litiumque inquietationes redimat, nec ex transactione hoc pacto facta dicitur res acquiri nouo titulo: prout. Bald. in d §. si vaſallus ad fin. not. atque in d. l. si profundo Scribentes profitentur, vbi Alciatus. nu. 10. & D. Ant. de Padilla. nu. etiam 10. id optimè declarant.

23 ¶ Hoc autē ita intelligendum est, vt ex hac trāsactione, nec in solutione pecuniæ, seu partis eiusdem, nec in alio, successoribus Maioratus præjudicetur. Quibus, vt prędiximus ex facto voluntario Maioratus possessoris non potest in aliquo præiudicari. Ex quo infertur successores Maioratus non teneri soluere hæredibus ipsius Maioratus possessoris eam pecuniam, quam ex ipsa transactione possessor aduersario præstitit. Non enim potuit ad hoc, Maioratus successores astringere, nec solutum etiam in Maioratus vtilitatem, à successoribus repetere, præsertim cùm hæc non ab ipsis successoribus ad quos similis impensæ solutio non attinet: ex eo, quòd Maioratus perpetuam vtilitatem spectet, vt supra lib. 1. cap. 27. nu. 5. ostensum est: sed potiùs ex bonis ipsius Maioratus exoluenda sit, quæ non potest possessor Maioratus absque Regia facultate ex causa voluntaria quanuis ipsi Maioratui vtili obligare, vt supra isto libro c. 6. ostendimus.

25 ¶ Ex quibus cessat quædam difficultas, de qua meminit Greg. in l. 10. ti. 26. par. 4. verb. *Vendiendo* colum. 5. vbi inquit, sibi videri rationabile, quòd si Maioratus possessor aliquid ex causa trāsactionis soluit, successor ipsius Maioratus illud eius hæredibus soluere teneatur, & sequens precedenti, & sic in infinitum: quanuis in fine illud cogitandum relinquat, hoc namq; iuris Principis satis aduersatur, ex quibus, vt prædiximus, deducitur similes expensas ad Maioratus successores nō expectare: posset namq; esse eam pecuniā valorē fructuum, quos Maioratus successor, ex ipso Maioratu per totum vitæ suæ tempus percipere potest, excedat. Similiter etiam possibile erit, quòd pecunia potius ex voluntate: quam ex necessitate à Maioratus possessore calumnioso litiganti data fuit, transactionis colore quæsito, vel quòd non tanta danda esset. Quibus casibus iniustissimum foret successorē ad eius pecunię solutionē astringere, eo præsertim, quòd pari ratione, eius hæredes possent à sequenti successore eandem pecuniæ quantitatem exigere, & hæredes sequentis successoris ab vlterioribus: & sic in infinitum procederet repetitio, quæ infinitas, & absurda quæ ex illa sequerentur, vitanda sunt, vt in simili supra lib. 1. c. 26. nu. 14. annotauimus.

¶ Quod si ea trāsactio necessaria, vel summè vtilis ipsius Maioratus conseruationi fuerit, ipseque Maioratus possessor ad pecuniæ solutionem, pecuniam mutuam accepit, vel illam exigere tempore solutionis protestatus fuit, forsan possent eius hæredes illam ab ipsis bonis Maioratus, vel ex fructibus eorum si modica sit exigere. Quasi rectè Maioratus possessor negotium ipsius Maioratus, atque etiam successorum fecerit, quod ex qualitate transactionis, & pecuniæ quantitate, & alijs circunstantijs à iudicibus æstimandum erit.

¶ Ad huius tamen limitationis intellectum, vnū vltimo loco considerandum est. In quo vidi plures æquiuocè procedere: scilicet, non esse eam limitationem admittendam: quando is, qui petit rem Maioratus illam sibi pertinere iure Maioratus contendit, sed tantùm, quando illam petit tanquam liberam, nec fideicommisso, nec Maioratui subiectam. Si enim eam tanquam Maioratui subiectam petat, non valet transactio: etiam re apud illum possidentem dimissa. Imò sequens in gradu eam petere poterit, ac si transactio facta non fuisset. Sicut enim possessor non potest transigere: nisi re Maioratus retenta: ita nec petens: nisi re Maioratus sibi tradita. Et cùm vtrumque simul fieri non possit, consequens est, vt quando petens aliquam rem illam tanquā Maioratui subiectam petit, & eam possidens, illam tanquam rem Maioratus defendit: huic limitationi locus non sit. Quod satis apertè insinuat gloss. in l. cùm hi. §. si vni. verbo. *Transigere*. ff. de transactio. Ex qua dixit Bartol. in l. nulli nume. 2. ff. eod. quòd illud, quod dicitur, quod valet transactio facta à minore, vel Ecclesia, re apud Ecclesiam, & minorem dimissa, & non aliàs est verum: nedum quando minor, vel Ecclesia possident: sed etiam quando possidet aduersarius. Non enim aliter poterunt minor, seu Ecclesia transigere: quam sibi tradito fundo, & possidenti aliqua pecunia assignata: sicut enim dicitur minor alienare vel Ecclesia, quando tradunt fundū ex causa transactionis: ita etiam quando fundum quem petunt, apud illius possessorem dimittunt. Quod inquit Bart. esse menti tenendum. Cuius dictum refert, & sequitur Iaſ. in ead. l. nulli. nume. 2. quasi ad fin. Et Calcialupus de transact. quæst. 7. num. 8. Curtius de feud. 4. part. quæst. 7. nu. 96. Pinellus qui id optimè declarat loquens in patre de bonis aduentitijs filij transigente in l. 1. 3. part. numer. 46. versic. Sed dum Bald hic. Idque optimè declarat Tiraquellus loquens in feudo. de retract. Lignagier. §. 1. gloss. 14. nume. 66. vbi plura in idem adducit. Poterit tamen hæc limitatio procedere, quando is qui petit rem Maioratus, illā tanquam liberam

liberam sibi pertinere contendit: vel quando is, qui rem possidet, illam tanquam liberam possidet: dummodò vtróque casu res apud eum, qui iure Maioratus illam petit, vel possidet, maneat.

28 ¶ Tertiò, etiam prædicta regula limitatur: quando ex dispositione statuti compromittendum, vel transigendum est. Tunc namque etiam de rebus Maioratus cōpromitti, vel transigi poterit: dummodò id bona fide factum fuerit. Quamuis enim Maioratus possessor voluntariè transigere, seu compromittere nequeat: necessitate tamen ab statuto coactus, id facere poterit. Nam & bona alienari prohibita ex voluntate alienari non possunt, ex necessitate verò bene possunt alienari vt in l. 1. ff. de fundo, dota. & in l. alienationes. ff. famil. hercis. & sic cessat ratio adducta supra isto. c. num. 8. quòd super bonis alienari prohibitis nec compromitti, nec transigi potest, illud enim procedit: quando voluntariè fieret compromissum: non quādo ex necessitate statuti vel simili: quam sententiā tenet Bald. in l. de re. in secunda lectura. ff. de transact. Mar. Antho. Blan. in tracta. de compromissis quarta quæstione num. 28. & Pinel. in l. prima. C. de bon. mat. tertia parte num. 44. ad fin. quæ sententia comprobatur ex traditis per Baldum, Salicetum, Paulum & Alex. in l. fina. C. de in integ. resti. vbi dicunt quòd etiamsi tutor vel curator super bonis minorū non possunt transigere nec compromittere, vt in l. transactionis cū similibus. C. de transact. tamē stante prædicto statuto compromittere & transigere possunt & debent quod tradit etiam Iaſ. post Paul. ibi. in l. si plures quam legit. sub. §. fin. l. iurisgentium num. 14. ff. de pact. & Maranta de ordine iudiciorum in 6. part. tit. de compromisso. nume. 8. Sed his non obstantibus contrarium verius videtur, imò quòd etiam stante prædicto statuto, non possit compromitti nec trāsigi super rebus Maioratus: illud enim statutum intelligendum est, vt loquatur in rebus de quibus potest compromitti à partibus: prout eum intellexit Barto. in l. non distinguemus. §. de liberali. ff. de arbit. Idem Bart. & Bald. in l. prætor ipse. ff. de tutor & cura datis ab his. Decius etiam qui hanc sententiam latè probat, in consilio. 44. num. 3. vbi inquit, quòd super bonis alienari prohibitis etiam ex forma dicti statuti, non poterit compromitti: quod prætereà probatur, quia illud statutum solùm intendit compellere ad compromittendum eos qui possunt, nec tamen volunt vt litium finis sit, & satis in hoc operatur: sufficit autem quòd statutum aliquid operetur vltra ius commune in cæteris verò restringendum est. l. si quando. C. de inoffi. testam. & diximus latiùs supra isto lib. c. 2. num. 63. & sic cum illud statutum sic contra ius commune quo nemo ad compromittendum compellitur, nō est vlterius extēdendum ad ea de quibus non potest compromitti cùm duo induceret contra ius commune, quòd partes compellantur ad compromittendum, & quòd valeat compromissum in rebus alienari prohibitis quod non est admittendum ex regula l. 1. cum simil. C. de dotis promiss. cum vulgatis.

29 ¶ Quartò prędicta regula limitatur: quando ex sententia iudicis præceptum fuerit, vt causa compromittatur, vel de illa trāsactio fiat. Nam quanuis quis inuitus non possit compelli, ad trāsigendum, vel compromittendum ex decisi. text. in Auth. vt litigan. iurent. §. fin col. 9. Per quem text. dixit Bart. post glo. ibi in l. furti. §. qui iussu. ff. de his, qui not. infami. nu. 2. quòd iudex non potest cogere partes ad transigēdum, neque ad compromittendum. Dixit etiam Bald in l. ex stipulatione 30 num. 1. C. de senten. & interlocu. omni. iudi. quòd concordia potest suaderi: non imperari. Quibus plura cumulat Feli. in Rub. de tregua & pace nu. 1. & 2. Hoc tamen fallit: quando lis est inter insignes personas, atque multum intricata, & diu duratura. Tūc enim partes à iudicibus compelli poterunt ad trāsigendum atque compromittēdum, præsertim si ex litis prosecutione rixæ, seu scandala exoriri timeantur. Idque probatur ex text in c. placuit. 90. dist. Quem tex. ad hoc not. Abb. in c. nouit de iudi. numero. 9. atque Felin. qui plura in idem adducit in d. Rub. de Tregua & Pace. nu. 5. & 6. Quod nedum in bonis liberis: sed etiam in bonis Maioratui subiectis procedit. Cùm vtroque casu eadem ratio militet, & propter scandalum vitandum feuda dignitatum Regalium quæ aliàs indiuidua sunt, diuidi possint: prout supra lib. 3. c. 1. n. 23. ostendimus. Sicque pronuntiatum fuit in quodam Regio supremo conuentu in quadam lite arduissima, quæ in illo vertebatur, posteaque in eius sententiæ executionem transactio super bonis Maioratus facta fuit: quæ etiam fuit Regia facultate confirmata, sed vtrum hoc fieri possit ex sola sententia absque Regia facultate dubium videtur: ideóque de illo cum casus contigerit deliberandum erit.

31 ¶ Quinta & vltima limitatio sit: quando in compromisso, vel transactione consentiunt omnes hi, quorū fauore alienatio prohibita est. Cùm enim eis consentientibus bona fideicommisso subiecta alienari possint. l. quoties ab omnibus. C. de fideicommiss. consequens est, vt à fortiori de illis eodem pacto compromitti, seu transigi valeat. Sed hæc limitatio parum quo ad bona Maioratus prodesse poterit. Cùm enim Maioratus successio perpetua sit: etsi præsentes consentiant: nascituri tamen in infinitum compromisso, seu transactione non astringentur: prout supra lib. 1. c. 8. nu. 27. ostensum est.

32 ¶ Sed dubitari solet vtrum aduersus huiusmodi transactiones & compromissa exceptiones, quæ aduersus aliàs transactiones competere solent proponi possint præsertim si à Rege confirmatæ sint, vel in personam Regiam compromissum sit. Et quanuis quando in Regē compromissum fuit, res ista, ex quadam decentia dubitationem admittere possit. ex stricto tamen iuris rigore videtur dicendum Regiam authoritatem non excludere, quin exceptiones legitimæ aduersus eas trāsactiones, seu compromissa obijci valeant, præsertim: si dolus ex proposito, vel metus in illis interuenit. Ex eis namque transactiones, & compromissa nulla, atque inefficacia reddi solent. l. actione administratæ. C. de transactio. l. sub prætextu. & l. interpositas. C. eod. tit. Nec Princeps 33 censetur transactiones, seu compromissa, in quibus dolus, seu metus interuenerit, confirmare. Imò id in quacunque cōfirmatione & alia dispositione exceptum censetur. l. creditor. §. Lucius. ff. manda. l. authoritatem C. vnde vi vbi Barto. & communiter Scrib. id not. l. nec auus cum simili. C. de emancipa. lib. Imò nec Princeps censendus erit confirmare actum, in quo enormissima læsio interuenit. Nec eius confirmatio aufert remedium recisorium, quod ex enormissima læsione concedi solet, vt opinantur Bellamera. decis. 502. & Thom.

Universidad de Navarra
Biblioteca

& 4 hom. Gramma.decisi.66.num. 50.51.& 52. Authoritas namque Principis solum efficit, quòd valeat transactio, quæ alioqui non valeret. Text. in c.1 de transactio. Hoc tamen nô obstante contra illâ omnia opponi poterunt, quæ contra transactionis validas opponi solent, vt optimè considerat Decius in c.1.de confir.vtil.vel inutil.nu.7. ad fin. Idque in dolo, metu, subreptione & alia quacunque machinatione proculdubiò verũ est.

34 ¶ De enormissima autem læsione dubitari solet: vtrum aduersus huiusmodi transactiones admitti debeat. In qua quæstione varia Scrib. tradiderũt. In hoc tamen omnes consentiunt, quòd habita ratione valoris illius rei, quæ ex transactione dimissa est, & quantitati, quæ dimittenti præstita fuit, læsio quantuncumque enormissima consideranda non sit. Nec enim dici potest transigentem deceptum fuisse ex eo, quòd rem centum milia aureorum valẽtem pro mille, vel etiam pro quingentis, seu cẽtum aureis dimiserit, possibile namque esset actionem, quæ ad illam rem vendicandam sibi competebat, nec tanti æstimari debuisse. Quod iurisconsultus sic intelligendus in l. Lucius §.fina.ff. ad Trebel. ibi. *Quadruplo amplius in hereditate fuisse.* satis manifestè demonstrat. Id ipsum ostendit l.34.titulo.14 parti 5. ibi. *Quantoquier que montasse aquella parte, que quitasse el demãdador.* Quæ sic intelligenda est, reiecto intellectu Gregorij. ibi. verb. *Quantoquier.* dicentis ex ea lege huius quæstionis difficultatem cessare: tametsi nihil amplius: quam d.l Lucius.§ fin. eam legem partitarum dixisse, satis compertum sit.

35

¶ Respectu tamen dubij euentus litis, & valoris: non rei, quæ petebatur: sed actionis ad illã competentis Bart in l.2.C. de rescind vendi.num.6.& in l.si quis cum aliter.ff. de verbo. obliga.num.3. post gloss. ibi verbo. *Posse* (quæ rectè considerata hoc sentit) dixit transactionem ob lęsionem vltra dimidiam rescindi posse. Sed ex aduerso etiam habita consideratione ad dubium litis euentum, ex læsione vltra dimidiam, transactionem rescindendam non esse: dixit, gloss. in c.cum causam. verbo. *Restituerent.* de emptio. & vendi. vtramque autem opinio. plures sequuntur: adeò, vt vix discerni valeat quæ sit magis communis opinio. Quos satis diligenter post cæteros recensuerunt Pinelus in l.2.1.par.c.4.nu.13.& 14.& D. Anton. de Padilla. ibi. num 23. Quorum primus opinio. Bar. secundus verò opinio. contrariam probat atque Anto. Gabriel. lib.3 communium opin. tit. de emptio & vendi. conclu.1.num.68. Qui plura in vtranque partem adducit: adeò, vt superfluum sit iam in enumerandis harum opinio. authoribus tempus consumere.

36 ¶ Cæterum in hac opinio varietate ea concordia mihi semper placuit, quòd scilicet, si lęsio in transactione etiam habita consideratione ad dubium litis euentum, seu ad actionis valorem solum in modico excessu vltra dimidiam contingat, recisioni transactionis locus non sit. Non enim eius qualitatis ea læsio est, vt ex illa dolus ex proposito: sed solum re ipsa præsumendus sit, vt in d.l.si quis cum aliter. ff. de verbo. obliga. communiter Scribentes annotare solent. Ex qua sola trãsactio rescindenda non est. Si vero ea læsio: nedum vltra dimidiam in modico excessu: sed etiam in maximo habito respectu ad litis euentum contingat: veluti, si vltra duplum, vel triplum iusti prætij læsio protrahatur, vel aliàs adeò maxima læsio sit, vt non sit verisimile hominem sanæ mentis absque dolo ex proposito, & machinatione in ea incurrisse, dicendum sit, eam transactionem veluti ex dolo ex proposito verisimiliter factã rescindendam esse. Quod sic optimè resoluunt Corneus cons.166.num.11.lib.1. Decius in l.cum te.nu.1. C. de transactio. Idem Decius cons.60.n.4. Idem consil.551.num.6.& consil.203.nume.4. Thom. Gramma. decisione.66.nu.44.47.& 48. Aymon. cons.51.num.26. Cagnolus in d.l.2.C. de rescind. ven num.80.& in l. si quis maior.nume. 37. C. de transact. Xuarez allega. 22. col fin. Carolus Moli. ad Alexan. cons.42.num.11.libr.1. Et plures alij, quos referunt Pinelus in l.2. prima part.c.4.n.26. & Dominus Antonius de Padilla. ibidem.nu.23. & Antonius Gabri. lib.3.commu.opi.titu.de emptio & vendi.conclu.1.nume.68. Quæ opin.nedum æquitatem habet, vt dixit Pinelus vbi supra sed etiam iuris solidissimis rationibus, & fundamentis comprobatur, vt ex his, quæ Scribent. superiùs citati adducunt, comprehẽditur. Ad quod ostendendum sufficit ea sola ratio de qua paulò antè meminimus, eásque facilius in transactionibus minorum & mulierum admitti solet, vt prædicti Doctores aduertunt. Tametsi non rectè illud quòd de probanda enormissima læsione respectu dubij litis euentus diximus, in practicam deduci possit, qua ratione hæc exceptio non facilè aduersus transactiones, vel compromissa admittenda erit.

37 ¶ Hæc autem remedia, seu actiones, quæ aduersus transactiones intentari posse diximus, triginta annis finiuntur, nec vlterius protrahi valent. Cùm nulla actio: siue personalis, siue realis, siue mixta in longius tempus protrahatur: sed omnes eo tẽpore deperire soleant l.sicut. C. de præscrip. 30.vel quadraginta annorum.l.1. C. de annal.excep.l.63. Tauri, quæ hodie est l.6. tit.15.lib.4.in nou.leg.Reg.collect.

38 ¶ Quod tempus aduersus omnes successores in infinitum simul, vno atque eodem tempore currere poterit, omnibúsque etiam nondum natis præiudicabit. Nam etsi in præscriptionibus, & vsucapionibus rerum, vel iurium Maioratus contrarium dicendum sit, vt infra isto libro. cap.10. num 3. dicemus. Illud tamen in casu de quo agimus, non procedit: cum iam ad effectum transigendi ex Regijs facultatibus bona libera effecta fuerint, perindéque tanquam libera in exercitio, & præscriptione actionum, consideranda sint. Quod, quando in Regijs facultatibus, seu harum transactionum confirmationibus adiectum est, quòd bona Maioratus ad effectum transigendi libera efficiũtur, probabiliter dici poterit. Tametsi replicari valeat, quòd cum transactio, & confirmatio ex dolo ex proposito, & re ipsa, & metu quę in illis interuenerunt, rescindenda sint. Similiter ea clausula & omnia alia in confirmatione, & transactione contenta nullius effectus censeri debeant: sed potest dici, quòd hoc intelligendum sit, iam dolo, seu metu, vel enormissima læsione probatis, Sed interim dum hoc probatum nõ est, quo ad ordinem procedendi, atque actionũ exercitium, & omnia alia ea bona tanquam libera iudicanda esse. Id namque Regia facultas operatur. Nec dici poterit adhuc quo ad hunc effectum, etiam probationes doli, vel metus, aut enormissimæ lęsionis admittẽdas esse, cum hoc probato, etiam quo ad actionum exercitium transactio,

atque

atque etiam Regia confirmatio non præiudicet. Nam necessarium est hoc ita restringere vt res ipsa in infinitum non procedat, alioqui namque etiam post mille annos idipsum à sequentibus successoribus effici posset, quod satis absurdum futurum esset: de his tamen cum casus contigerit, deliberandum erit.

39 ¶ Hæ autem transactiones, atque etiam compromissa laudo, & emologatione subsequutis, litis ingressum præcludere solent: adeò, vt si de eis excipiatur de illis ante litis contestationem agendum sit. l. fratris. C. de transactio. l. postquam liti. C. de pact. tex. in c.1. de lit. contesta. li.6. l.7. ti.16. part.3. l.5. tit.10. ead part.

40 ¶ Sed hoc intelligendum erit dummodò hæ exceptiones in promptu sint, nec altiorem indaginem requirant. Si enim facilè expediri non possint, in sententiam diffinitiuam reseruantur. l. nam & postea in princi. ff. de iureiurand. ibidem. *Si ambigitur an iusiurandum sit datum exceptioni locus erit.* vbi gl. verb. *Exceptioni.* id not. quam sequuntur Bart. Ang. Fulgo. Paul. Alex. Ias. & communiter Scribibidem, vbi ipse Ias. num. 23. hunc esse communem illius. l. intellectum profitetur. idque cõprobatur ex regula vulgari quòd scilicet quando aliqua exceptio proponitur in iudicio præparante, quæ altiorem indaginem requirat, eius decisio in iudicum præparatum reseruanda sit. l. 3. §. ibidem. ff. ad exhib. Quod in l. is, quo in princ. ff. vt in posses. lega. & in l. ille à quo. §. si testamento. ff. ad Trebel. & in l. fi. C. de edict. Diui Hadria. tollen & in l.4. §. condemnatum. ff. de re iudi. & in aliis pluribus locis Scribentes communiter annotare solent.

41 ¶ Ex quibus assignatur notabilis concordia inter d.l.5. tit.10. part.3. & l.10. tit. 5. eadem part. ibi. *Que non se deue el iuzgador detener por ellas de yr adelante por el pleyto principal.* Quarum prior, quæ est. d.l.5. dixit. Propositis exceptionibus dilatoriis, quæ ex iuris communis dispositione litis ingressum impediunt, supersedẽdũ esse in negotio principali, donec ipsæ exceptiones decidantur. Posterior verò, quæ est. d.l.10. inquit, quòd nõ debet iudex immorari in illarum cognitione: sed debet de illis simul cũ causa principali cognoscere. Prima namque intelligenda est: quando exceptiones in promptu sunt, secunda verò, quando altiorem indaginem requirunt. Idque apertè insinuât verba. dictæ l.10. ibi. *Non se deue el iuzgador detener por ellas.* Ex quibus verbis comprehenditur exceptiones, de quibus in ea lege agitur, eius qualitatis esse, vt absque mora, & longo examine de illis ante negotiũ principale agi nõ possit. Sicque eas leges concordat Greg. in d.l.5. verb. *Primeramente.* Eaq; concordia vera atq; iuridica mihi videtur: tametsi sciam pluribus ex d.l.10. persuasum fuisse, iã correcta esse iura dicentia, ante litis contestationem de exceptionibus litis ingressum impedientibus cognoscendũ esse. Sicq; cõmunis stylus in Regiis

42 conuẽtibus inualuit, vt indistinctè proposita exceptione litis ingressum impediẽte in vim dilatoriæ, & petita super illa pronuntiatione fiat prouisio, vt pars illam proponens litẽ contestetur reseruate exceptione in illud tẽpus, quo negotiũ principale diffinitiuè decidendum est, ex dicta l. partitarum. Et ex eo etiam quòd propè semper huiusmodi exceptiones soleant altiorem indaginẽ exigere: sed is stylus ad iuris dispositionẽ potiùs reducendus erit. Cùm enim, vt plurimum in his cõpromissis & transactionibus ex scripturarum inspectione, & temporis lapsu illico comprehendi possit: vtrum exceptiones aduersus illas propositæ admittendæ, vel reiiciẽdæ sint. Nec de ipsis exceptionibus ad hoc efficiẽdum agẽdum sit, poterit causæ principalis ingressum huius articuli decisio procedere. Quòd si id fieri non possit, ex eo quòd altiorem indaginẽ requirat in diffinitiuam sententiam reseruandum erit: quando autem negotium censeatur, altiorem indaginem requirere supra lib.3.c.13 num.15. annotauimus.

¶ Illud autem vltimo loco sciendum est, quòd is, qui ex causa transactionis aliquid ab aduersario 43 recepit, si transactioni ex aliqua causa contrauenit, non aliter audiendus erit: quàm reddita ea quantitate, quæ ex causa trãsactionis sibi præstita est: si id pars aduersa opposuerit. l. si diuersa. ibi. *Refusa pecunia.* C. de trãsactio. l. cùm te fundum. C. de pact. int. empto. & vendi. & vtrobiq; per Scrib. Idque not. Bald. in cap.1. §. notandum. nume.1. de his, qui feud. dar. poss. Afflict. decisione 220. num. 4. vbi sic fuisse decisum profitetur Thom. Gram. decisione 66. num.22. Roland. Valle qui plura refert cons.59. num.7. & alibi sæpè Scrib. id not. Ex quibus constat non omninò huic articulo conuenire titulũ. C. de reputatio. qui ad illũ frequenter trahi solet. Nam etsi verum sit, quòd quando rescinditur cõtractus factus à minore ipse debeat restituere omne illud, quod occasione illius contractus ab aduersario recepit ex d.tit. C. de reputatio. sicut etiam efficiendum est in transactione. In hoc tamen hæc differunt, quòd in transactione statim actione proposita, is qui contenditur trãsactionem ipsam impugnare tenetur pretium restituere. Nec aliter super ea actione audiri poterit: minor autem petens contractus recisionem: non tenetur vsque ad finem litis pretium restituere, vt constat ex l. vnica illius tit. vbi gloss. verbo. *Debet restitui,* & communiter Scrib. id not. Quod singulariter aduertendum est, ne in hac materia æquiuocè procedatur.

44 ¶ Hoc autẽ in pecunia, vel alia re, quæ occasione transactionis agẽti ab aduersario tradita est, procedit. Nõ autem in pœna ex trãsactione promissa: ea namque non nisi lite iam deffinitiuè decisa, peti poterit. Imò nec semper illam soluere tenetur agens si in lite succumbat: sed ab eius solutione excusabitur, si habuit iustam causam litigandi, vt in l. qui Romæ. §. duo fratres. ff. de verbo. obliga. Paul. nume.5. Alexand. num.5. & 6. & num 18. Ias. nu.17. & communiter Scrib. id not. Pro quorum opin. facit tex. notab. vbi bona gloss. in l. de rebus. ff. de arbit.

SVMMARIA.

1 *Præscriptio lõgi temporis.10.vel 20.annorum nullo modo admittitur in bonis Maioratus etiam cum titulo & bona fide & etiamsi res nonà prohibito sed ab alio habita fuerit.*

2 *Præscriptio.30.vel.40.annorum procedit in rebus Maioratus.*

3 *Præscriptio 30. vel. 40. annorũ aduersus possessorem Maioratus cum quo impleta est, admittitur, non verò contra alios successores.*

4 *Præscriptio quæcunque inchoata ante Maioratus institutionem, benè procedit in bonis posteà in Maioratu insertis.*

5 *Prohibitio alienationis superueniens post inchoatam præscriptionem, non impedit eam.*

6 *Præscriptio contra successorem Maioratus admittitur: quando ab illo denuò incepit.*

7 *Præscriptio currit etiã contra successorem Maioratus alienationem scientem: quãdo res fuit expresse prohibita alienari, & num. 9.*

8 *Impeditus non videtur qui facilè impedimentum tollere potest.*

9 *Præscriptio immemorialis in rebus Maioratus etiam contra omnes successores admittitur.*

10 *Antiquitas temporis facit vt præsumatur assensus Regius in feudi alienatione.*

Vtrum in bonis Maioratus præscriptio admittenda sit.

CAPVT DECIMVM.

SOLENT etiam præscriptione bona Maioratus extingui: idcircoq; de hoc etiã extinctionis genere in hac parte agendum erit. Qua in re, vt in ea vera resolutio deinceps habeatur, tres communes, ac generales Regulæ, & conclusiones præmittendę
1 sunt. Prima, in bonis Maioratus præscriptionem longi temporis 10. vel. 20. annorum nullo pacto admittendam esse. Quæ cõclusio clarissimè probatur ex text. in l. fin. §. fin autem sub conditione. C. communia de lega. ibi. *Vt nec vsucapio, nec longi temporis præscriptio contra legatarium vel fideicommissarium procedat.* Per quem tex. id in longi temporis præscriptione communiter Scriben. not. Hancque opinionem communem esse profitetur Anton. Gabriel. qui plura in idem adducit lib. 5. com. opin. tit. de præscript. concluſ. 13. n. 1. Quod procedit etiamsi adsit titulus & bona fides in præscribente: vbi namque lex inhibet vsucapionem, bona fides possidẽti nihil prodest. l. vbi lex. cum similib. ff. de vsucapio Et etiamsi res non ab ipso prohibito: sed ab alio tertio bona fide empta fuerit. Cùm enim alienandi prohibitio in bonis Maioratui subiectis: in rem: non autem in personam directa sit, non est attendendum, à quo res alienata fuerit: sed vtrũ alienata sit Omnis námque qui illam alienat aduersus prohibitionem efficit: etsi Maioratus successor non sit: prout supra lib. 1. cap. 4. num. 22. apertissimè probauimus. Perindéque ad quemcunque alienantem decisio tex. in d. §. fin autem sub conditione, & rationes, quibus Doctores hanc opin. probant adaptari poterunt. Quæ opin. vera mihi videtur illámque veriorem esse profitentur Xuarez allega. 3. pagi. secunda ad fin. Gregorius Lopius in l. 10. titu. 26. part. 4. in glos. verbo. *Ni le empece*, col. 8. versiculo. Sit tertius casus, & Anto. Gometius in l. 40. Tauri. nume. 90. aduersus plures quos refert Pinel. in Auth. nisi tricennale. C. de bon. mater. num. 35. vbi eam opi plurium, atque grauissimorum virorum authoritate comprobat & aduersus quamplures, quos refert Anton. Gabriel. d. titu. de præscript. concluſ. 12. num. 14. & 15. Quanuis enim ea opin. communis sit, non tamen præcisè ab his, qui illam sequuntur, probatur. Nec etiam ratio qua illam probauimus, congruum responsum admittit.

¶ Secunda conclusio sit, in bonis Maioratui, vel fideicommisso subiectis vel alias alienari prohibitis, præscriptionem longi temporis. 30. vel. 40. annorum admittendam esse. Cùm enim tex. in d. §. fin autem sub cõditione solam præscriptionem longi temporis excludat: consequens est, vt sub ea exclusione, longissimi temporis præscriptio non comprehendatur: imò ea à contrario sensu necessariò admittenda sit. Quod censuerunt Corneus cons. 38. nu 10. lib. 1. & cons. 117. num. 6 cum seq. eod. lib. Ripa. nu. 113. Crottus nu. 140. Loazes nu. 191. Alciatus. nu. 48. & com. Scrib. in l. filiusfamiliàs. § Diui. ff. de lega. 1. Grattus cons. 21. nu. 36. li. 2. Pinelus qui plura refert in d. Auth. nisi tricennale. n. 22. Ant. Gabri. qui hãc communẽ opi. esse profitetur lib. 5. cõmunem opi. cond. 13. n. 9. Et alibi sæpè Scri. Eáque opi. vera est tametsi cõtrariam, imò quòd in bonis Maioratus nec etiã longissimi temporis præscriptio aduersus possidentem Maioratum admittenda sit, probare tentauerit Ant. Gomet. in d. l. 40. Taur. nu. 90. versi. certè ego teneo contrariam. 2

¶ Tertia conclusio sit præscriptionem longissimi temporis. 30 vel. 40. annorum in bonis Primogenio subiectis solum procedere aduersus Maioratus possessorem: non autem aduersus cæteros successores, quorum dies nondũ cessit. Cùm enim hi non valeant ante diei in quem vocati sunt aduentum agere: consequens est, vt nec aduersus illos præscriptio procedere possit: nec etiam aduersus nascituros. Impeditis namq; agere, vel his, qui non sunt in rerum natura, tempus currere non potest, nec etiam negligentiã imputari. Quod dixit Paul. qui huius opi. præcipuus author esse censetur cons. 467. incipi. in casu præmisso num. 2. & 3 lib. 2. Quẽ sequutus fuit in rebus Maioratus loquẽs Rodericus Xuarez allega. 3. vbi notabiliter prosequitur materiam: etsi nõ bene citet d. consi. Pau Decius cons. 445. n. 47. Crottus in d. l. filiusfamiliàs. §. Diui. nu. 146. vbi Ripa. nu. 116 & Loazes nu. 191. Alciatus nu. 48. & commu. Scribẽt. id not. Curtius Iun. cons. 181. nu 5 & in fin. eiusdem cons. Rubeus cons. 84. nu. 6. Paris. cons. 23. n. 199. lib. 1. idem in c. cùm nõ liceat nu. 18 in fin. de præscrip. Pinelus qui plura refert: dicẽs hãc esse com. opi. in d. Auth. nisi tricennale. nu. 49. Iterùm nu. 55. in princ. tametsi statim eod. num. cõtrarium opi. Imò quòd præscrip. longissimi temporis aduersus omnes Maioratus successores tã natos: quam nascituros extendatur, probare tentauerit. Sed com. opi. sequutus fuit Ant. Gabr. lib. 5. com. opi. tit. de præscrip. concl. 11. & 13. vbi plures eandem sequẽtes refert, illamq; in Hispanorũ Maioratibus loquẽtes, probãt Greg. in d. l. 10. tit. 26. part 4. verb. *Ni le empece*. col. 8. vers. Sit secũdus casus, atq; Ant. Gomet in l. 40. Tauri n. 90. vers. Quod tamẽ subintellige. Eaq; opin. proculdubiò vera & com. est. 3

¶ Hæc

¶ Hæc tamen vltima conclusio, in qua præcipua huius materiæ substantia comprehenditur, multipliciter limitari potest. Primo: nisi præscriptio in vita institutoris, & ante ipsius Maioratus institutionem cæpta fuerit. Tũc namque res Maioratus tempore ordinario, cũ titulo, & bona fide prę
5 scribi poterunt, eáque præscriptio aduersus omnes Maioratus successores protrahẽda erit. Quod probatur ex tex. in l. si fundũ. ff. de feud. dotal. vbi alienatio prohibitio superueniens post inchoatam præscriptionẽ, nõ efficit rem impręscriptibilem: imò eo non obstante præscriptio perfici potest. Quẽ tex. ad id not. Bart. in l. fin. C. in quibus causis in integrum resti. non est nece. Bald. in l. 1. nu. 19. C. de ser. fugi. Abb. nu. 7. & Parisi. num. 17. in c. cùm nõ liceat. de præscrip. Idque in rebus fideicõmisso subiectis, seu aliàs alienari prohibitis verũ esse censuerunt Crottus nu. 141. Loazes nu. 191. Alciatus n. 47. in d. l. filiusfamiliàs. §. D. Ant. Gabr. qui plura refert. d. tit. de præscip. concluſi. 13. nu. 8. Quod pari ratione in præscriptione cœpta post Maioratus institutionẽ eo tempore, quo Maioratus reuocari poterat, dicendum erit. Cùm eo tempore non sit quid obstet institutori: quin possit bona Maioratus alienare, & quin etiam aduersus ipsum præscriptio valeat inchoari.

¶ Secunda limitatio, quòd adueniente die fideicommissi, vel successionis Maioratus præscribi
6 possit aduersus sequentem successorem: dummodò ab illo denuò præscriptio incipiat: prout optimè declarat Pau. in d. l. fin. §. & quia versic. adde aliam vtilitatẽ. C. cõmunia de lega. Fulgo. in ead. l. §. fin autẽ sub cõditione vltimo notab. Corneus cons. 117. nu. 10. cũ seq. li. 1. Ant. Gabr. qui plura refert d. tit. de præscrip. concluſ. 13. n. 17. & 18.

¶ Cæterùm quanuis hæc limitatio iure communi considerato vera sit: non tamen potest ad Hispanorum Maioratus adaptari. Cùm enim in illis adueniente die successionis dominium, ac possessio ciuilis, & naturalis bonorũ Maioratus in successorem pertranseãt: etsi in vita prædecessoris ea bona alienata fuerint, non poterit aduersùs Maioratus successorem præscribi: cũ in præscribente deficiat possessio ciuilis, atque etiam naturalis. Et sine possessione ciuili præscriptio non procedat, regula sine possessione de regu. iuris lib. 6. & etiã contra habentem possessionem ciuilem præscribi non possit. l. malè agitur. Cùm simil. C. de præscri.
7 30. vel. 40. anno.

¶ Tertia limitatio sit: quando res Maioratus expresse alienari prohibentur. cùm enim alienatis rebus Maioratus, & proximiori Maioratus successore statim vendicari possint: etiam nõ adueniente die fideicommissi: prout, supra lib. 1. c. 16. num. 32. cum seq. ostensum est. Cõstat etiam cõtra eundem successorem alienationem scientem statim incipere currere præscriptionem. Quod probatur euidentissimo fundamento: nam ratio præcipua in qua fundatur opin. dicentium, non præiudicare præscriptionem sequentibus successoribus est, quia agere non possunt: nisi adueniente die fideicommissi, vt Scrib. supra isto. cap. nu. 3. citati censuerunt. Cùm igitur in casu de quo agimus statim sequens in gradu agere possit, constat ex die alienationis aduersus illum præscriptionem procedere. Imò nõ solùm in casu de quo agimus, præscriptio currere poterit aduersus primum Maioratus successorem: sed etiam aduersus sequentes successores alienationẽ rerum Maioratus scientes. Cùm enim ipsi quanuis vlteriorem gradum teneãt, possint primum successorem requirere, vt alienationem reuocet, & illo negligente de eius reuocatione agere, vt in l. peto. §. fratre. ff. de lega. 2. communiter Scrib. annotare solẽt, & supra isto lib. c. 1. num. 13 & 14. ostendimus: constat, contra 8
illos etiam posse currere præscriptionem, cum non dicatur impeditus agere, qui facilè impedimentum remouere potest. l. qui potest facere. ff. de regulis iuris. l. quibus diebus. ff. de condi. & demonst. Per quæ iura id in specie de qua agimus not. Alex. cons. 72. n. 13. lib. 3. Iacob. post Pau. ibi. in l. 2. ff. de iudi. nu. 8. Ant Rubeus in l. non solum. §. morte. nu. 30. ff. de nou. ope. nuntia. Idque dixit satis eleganter: quãuis dubius Loazes in d. §. Diui. nu. 191. vbi se remittit ad notata. in Rub. C. de successor. edicto.

¶ Hæc tamen limitatio sublimitanda est: nisi in 9
Maioratu dictum sit, quòd Maioratus possessore, bona eiusdem Maioratus alienante vel alienare incipiente dominium, & possessio bonorum Maioratus in sequentem pertranseant, ac si possessor naturaliter mortuus fuisset. Cùm enim statim facta alienatione dominium, & possessio ciuilis & naturalis bonorum Maioratus in sequentem successorem pertranseant, nec sine possessione præscriptio procedere possit: consequens est vt nec aduersus successores res Maioratus præscribi valeant. Ad quod semper animaduertendum est: ne in applicatione harum limitationum ad Hispanorum Primogenia æquiuocè procedatur.

¶ Quarta limitatio sit: quãdo præscriptio memo- 10
riam hominũ excedit, ea namque omnibus ipsius Maioratus successoribus præiudicabit ex eo, q; ex tanti temporis lapsu, Regia facultas, & omnia ad id necessaria præsumantur. Quod in Hispanorum Maioratibus verum esse censuerunt Xuarez d. alleg. 3. pag. 3. Greg. in l. 10. tit. 26. part. 4. verbo. *Ni le empece*. col. 8. fin. verb. Ant. Gometius l. 40. Tauri. nu. 90. ad fin. Quibus adiiciẽdum est assensum Regium in alienatione feudi requisitum, ex antiquitate temporis præsumẽdum esse: prout opinatur Mattheus de Afflict. qui plura in idem addu 11
cit in c. Imperialem. versic. 24. Quæro de prohibi. feu. alien. per Frederi. num. 27. vbi resoluit. 30. annorũ lapsum ad id præsumendũ sufficere. Hoc autem vltimũ in Maioratibus admittendũ non erit.

SVMMARIA.

1 *Bona Maioratus non possunt fisco adĳci ex delicto Maioratus possessoris.*

2 *Ius patronatus, & alia iura, quæ nõ possunt transire in hæredem extraneum, nõ possunt trãsire in fiscum ex confiscatione.*

3 *Feudum non potest transire in fiscum ex delicto vassalli.*

4 *Emphyteosis non potest fisco adĳci, ex delicto Emphyteotæ.*

5 *Bona prohibita alienari, non possunt transire in fiscum, ex confiscatione.*

6 Bona fideicommisso subiecta non possunt transire in fiscum, ex confiscatione.
7 Alienare non potest delinquendo: qui non potest alienare contrahendo.
8 Delinquens censetur cum fisco: quasi contrahere.
9 Bona, quæ à genere, vel maioribus processerunt, fisco ex delicto non adyciuntur.
10 Delictum prædecessoris non potest præiudicare successoribus in bonis Maioratus.
11 Vsusfructus bonorum Maioratus transit in fiscum durante vita possessoris: qualiterq; hoc intelligendum sit.
12 L. Statius Florus. §. Cornelio felici. ff. de iur. fisc. declaratur.
13 Commoditates rerum Maioratus transeunt in fiscum durante vita possessoris: etiam stante expressa alienationis prohibitione.
14 Institutor Maioratus non potest disponere, vt commoditates rerum Maioratus non transeant in fiscum durante vita possessoris.
15 Institutor Maioratus potest prohibere: ne vsusfructus transeat in fiscum viuente possessore.
16 Institutor Maioratus potest prohibere: ne commoditates transeant in fiscum viuente possessore, successionem Maioratus in sequentem successorem transferendo.
17 Clausula translationis successionis Maioratus in sequentē successorem, ex delicto possessoris: qualiter apponenda sit.
18 Bona Maioratus, vtrum possint fisco adyci, ex delicto institutoris.
19 Bona alteri donata, vel obligata etiam reuocabiliter non transeunt in fiscum.
20 Maioratus in testamento, vel codicillis institutus reuocatur ex delicto institutoris, ex quo pœna mortis, vel amissionis bonorum irrogatur.
21 L. 4. Tauri, quæ hodie est l. 3. tit. 4. lib. 5. Noui ordina. declaratur.
22 Donatio causa mortis reuocatur, donante ad mortem damnato.
23 Maioratus quo ad inducendam reuocationem, ex crimine subsequuto, vel non, cui dispositioni comparandus sit.
24 Bona Maioratus non confiscantur ex delicto successoris, cui nondum eius successio delata est.
25 Bona Maioratus: vtrum ex criminibus læsæ Maiestatis diuinæ, & humanæ & cōtra naturam confiscari valeant.
26 Maioratus absque Regia facultate institutus: vtrùm ex criminibus læsæ Maiestatis diuinæ, & humanæ confiscari valeat.
27 Facultas Principis, qua cauetur, vt bona Maioratus non possint ex criminibus læsæ Maiestatis diuinæ & humanæ: vtrum obseruanda sit.
28 Feuda propter crimen læsæ Maiestatis diuinæ & humanæ confiscari possunt, etiam in præiudicium agnatorum.
29 Regna ex crimine hæresis perpetuò confiscari possunt.
30 Iura libertorū, & alia iura, quæ non possunt transire in hæredes extraneos ex crimine læsæ Maiestatis fisco adyciuntur.
31 Bona Maioratus absque Regia facultate instituti, ex criminibus læsæ Maiestatis diuinæ, & humanæ fisco non adyciuntur.
32 Iura libertorum ex crimine læsæ Maiestatis non confiscantur.
33 Feuda, quæ ad hæredes extraneos trāsire non possunt, ex crimine læsæ Maiestatis non cōfiscātur.
34 L. 3. tit. 2. part. 7. declaratur.
35 Feudum antiquum, & familiare non potest fisco ex crimine læsæ Maiestatis adyci in sequētium præiudicium.
36 Tex. in c. 1. §. denique, quæ fuit. 1. causa benefic. amitten. & tex. in c. 1. si vassallus feu. priuſ. & in c. 1. §. si vassallus si de feud. fue. contro. inter dominum & agna. declarantur.
37 Regnū ppter hæresim Regis, potest ab illo, & eius successoribus auferri, si in hoc totius Christianitatis, vel ipsius Regni dānū quo ad Religionē versetur, nec aliter eidē dāno succurri valeat.
38 L. 1. C. de bon. lib. & l. eorum. ff. ad l. Iul. Maiest. & l. iura libertor. ff. de iure patron. declarantur.
39 Bona iure Maioratus alicui atque eius descendentibus à Principe donata, ex crimine læsæ Maiestatis confiscari possunt.
40 Feudum ob feloniam aduersus dominū cōmissam, ad ipsum dominū exclusis agnatis reuertitur.
41 Donatio ex ingratitudine aduersum donantem commissa reuocatur.
42 Regia Pragmatica, à Rege Henrico Secundo lata interseritur, atque declaratur,
43 Feudum concessum in remunerationem seruitiorum ob feloniam non amittitur.
44 Ius reuocandi donationem ob ingratitudinem non transit ad hæredes donantis, nec datur cōtra hæredes donatarij.
45 Donatio remuneratoria ex ingratitudine non reuocatur.

46 Donatio

46 Donatio facta pluribus ordine successiuo non reuocatur, ex vnius illorum ingratitudine.
47 L. fina. C. de reuocan. dona. declaratur.
48 Bonis iure Maioratus à Rege donatis quilibet successor cēsetur Regis immediatus donatarius.
49 Donatio remuneratoria censetur gratuita in eo quòd excedit valorem meritorum.
50 Filius, vel nepos hæretici, vel proditoris: vtrùm possit in Maioratus succedere.
51 Filius proditoris solùm priuatur his, quæ sibi ex vltima voluntate non autē his, quæ sibi ex contractu deferuntur.
52 Leges de crimine læsæ Maiestatis loquentes non priuant filios iure Primogenituræ iam sibi saltim in spe competenti tempore criminis commissi.
53 Maioratus successio non potest auferri descendentibus, & deferri transuersalibus.
54 Filij proditorum, & hæreticorum: etsi infames sint: poterūt tamen succedere in Maioratu: etiā cui dignitas annexa sit: si sibi obueniat in consequentiam successionis.
55 Pœnæ impositæ aduersus filios hæreticorum seu proditorum non extenduntur ad illos, qui tēpore commissi delicti nati erant.
56 L. 2. tit. 2. parti. 7. declaratur.
57 Bona Maioratus eorum proditorum, qui aduersus Carolum V. Imperatorem, & Ioannam eius matrem anno. 1520. conspirarunt, confiscanda sunt ex quadam Pragmatica apud Oppidum de Bormes lata.
58 Pragmaticæ de Bormes tenor apponitur.
59 Pragmatica de Bormes vtrum vim legis obtineat.
60 Henricus Septimus Imperator fecit extrauag. ad reprimēdum tēpore cuiusdam magnæ rebellionis quæ assimilatur in hoc Pragmaticæ de Bormes.
61 Disputare non licet de legibus: sed iudicari debet secundùm ipsas.
62 Pragmatica de Bormes declaratur.
Pragmatica de Bormes: vtrum sit genericè interpretanda, an ad solam eam proditionem quæ tempore communitatem contingit, restringenda.
63 Bona Maioratus ex Regia facultate instituti confiscantur ex crimine læsæ Maiestatis diuinæ, & humanæ, & nefando: quando ea crimina in facultate excepta sunt.
64 Vtrū bona Maioratus ex regia facultate instituti cōfiscentur ex crimine læsæ Maiestatis diuinæ, & humanæ, & nefando: quando ea crimina in facultate excepta non sunt.
65 L. fina. C. de fideiusso. declaratur.
66 Ea, quæ diuersimodè fieri solent non præsumuntur: si in instrumento omissa sint.
67 Substantialia non supplentur in instrumento: si à partibus omittantur: etiāsi apponi solita sint
68 Rescripta, quæ à communi stylo deueniant de falsitate suspecta esse censentur.
69 Princeps concedens facultatem ad instituēdum Maioratum, potest cōcedere facultatē, ea lege, vt etiam propter crimen læsæ Maiestatis ipse Maioratus nō confiscetur: nisi Maioratus de re ab ipso Rege donata fiat.
70 Maioratus in dubio absque Regia facultate institutus censendus est.
71 Domus Maioratui subiecta vtrum ex crimine læsæ Maiestatis diuinæ, & humanæ à possessore commisso dirui possit.
72 Domus dirui non valet ex delicto.
73 Reipublicæ expedit sumptuosa vrbis ædificia conseruari.
74 Domus ex crimine læsæ Maiestatis diuinæ, & humanæ, & similibus dirui possunt, & etiam aratro subyci.
75 Domus, in qua alteri ius competit, non potest ex delicto dirui.
Domus Maioratui subiecta ex crimine læsæ Maiestatis diuinæ, & humanæ, & similibus dirui solent.

Vtrum bona Maioratui subiecta ex criminibus saltim atrocissimis, ab eorum possessore commissis Fisco adyci valeant.

CAPVT VNDECIMVM.

EST alia, & vltima Primogeniorū extinctionis causa grauissimorū criminum perpetratio. Ex qua vidimus interdū maxima Primogenia periisse, eorumque bona in alienas familias trāslata fuisse quando ea crimina aduersus Maiestatē diuinam, vel humanam, vel contra naturam commissa fuerunt. Quod vt frequēs, & assiduum est: ita acriori examine tractandum erit, Vt autem huius rei substantia cōprehendatur genericè: an bona Maioratus ex crimine possessoris valeant fisco adiici, expendendum erit, vt statim videamus, vtrum saltim id ex dictis tribus criminibus effici valeat, seu aliquid speciale circa hæc tria crimina, à iure statutum sit.

¶ Illud autem apud omnes communi decreto receptum est, vt bona Primogenio, vel fidei-

commisso subiecta, vel alias alienari prohibita, non possint venire in perpetuam confiscationem ex delicto possessoris. Quod probari potest
2 ex sequentibus. Primò: quia ius patronatus, & alia iura, quæ nō possunt transire in hæredem extraneum, transire nō possunt in fiscum ex confiscatione l. eorū. ff. ad leg. Iul. Maiest. l. iura libertorum. ff. de iur. patro. Ex quibus iuribus id dixit Bart. in l. 3. ante num. primum. ff. de interdict. & relega. Ang. in l. insulam. ff. soluto matri. Alexan. qui latissimè prosequitur cons. 23. nume. 3. cum seq. li. 1. Idem cons. 89. num. 1. cum seq. li. 4. Deci. cons. 442. num. 27. cum seq. Hippolitus in l. fina. num. 194. ff. de quæstionibus. Cùm igitur bona Maioratus in extraneum hæredem transire non valeant: vt notissimum est: consequens est, vt fisco ex delicto adiici non possint.

3 ¶Secundò: quia feudum antiquum, quod eius qualitatis est, vt ad hæredes extraneos transire nō valeat, non potest transire in fiscum ex confiscatione, quod ex prædicta ratione procedit, & ea etiam ne ex facto possessoris agnatis, quibus successio feudi deferenda est præiudicetur: text. in c. Imperialem. §. illud quoque de prohibita. feud. alie. per Frederic. & in. c. si vassallus si de feu. fue. controuers. inter dominum & agnat. vbi probatur, quòd confiscatis bonis vassalli, nō confiscatur feudum sed reuertitur ad dominum, vel ad agnatos. Idque ex his iuribus & aliis dixit Bart. in d. l. 3. ff. de interdict & relegat. num. 1. & 2. Idem in. l. si finita. §. si de vectigalibus. num. 3. ff. de damno infecto. vbi Roman. col. 2. & Alex. nu. 29. &. 30. ganc communem op. esse profitentur Deci. cons. 445. num. 69. Iaco. de Sancto Georg. de feud. verbo. dictique vassalli in. 1. nu. 61. cū sequen. Ruinus cons. 23. nu. 32. li. 5. Curtius Iunior cons. 4. nu. 20. Rubeus cons. 154 num. 2. Boerius decision. 264. num. 7. & 8. Idem decis. 278. num. 7. Iulius Clarus li. 4. receptarum senten. §. feudum. quæstione 84. in princip & alibi sæpè Scrib.

4 ¶Tertiò: quia id ipsum etiam in emphyteosi, quæ ad extraneos hæredes transire nō potest, cōmuni voto decisum est. Bar. in d. l. si finita. §. si de vectigalibus nu. 6. cuius opinio. dixit communem esse Apostilla, ad Ang. de malefi. verb. Et eius bona nu. 16. & Alex. cons. 23 nu. 5 lib. 1. Iulius Clarus, lib. 4. receptar. senten. §. Emphyteosi. quæstione. 29. eamque opinio. communem appellat Bernardus Diaz. in sua practica c. 124. col. 1.

5 ¶Quartò, hoc etiam apertiùs probatur ex tex. in l. Imperator. ff. de fideicommis. liberta. Per quem text. dixit Bart. ibi. nume. 1. quòd bona prohibita alienari. non possunt transire in fiscum ex confiscatione, vbi ad id allegat tex. in l. si in libertinū. ff. de bon. liberto. & alia iura. Quod etiā dixit idem Bart. in l. si quis in tantam. C. vnde vi. nu. 12. vbi de hoc ponit elegantem distinctionem. Aut enim (vt ipse inquit) prohibitio alienationis solum fauore ipsius delinquentis facta fuit, & ea bona sic alienari prohibita possunt ex eius delicto cōfiscari: aut alienationis prohibitio facta fuit fauore aliorum, & eo casu confiscari non possunt. Quod etiam repetit idem in d. l. si finita. §. si vectigalibus. nu. 13. Bald. in l. legatarius. ff. de excusa. tuto. Ange. de malefi. verbo. & eius bona publicamus. num. 13. Segura in l. cohæredi. §. cum filiæ. ff. de vulga nu. 73. Iaf. in l. filiusfamilias. §. Diui in rep. num. 9. ff. de lega 1. vbi Ripa. num. 47 & Ambr. de Opizo. num 47 & 48. idipsum profitetur. Decius cons. 442. num. 26. cum sequentib. Soci. cons. 121. nu. 22. li. 4. Illustrissimus. D. Didacus de Couarr. qui hanc communem opinionem appellat in regula possessor. 3. part. §. 1. num. 6. Ruinus consi. 169. num. 13. lib. 1. Rolan. Valle. cons. 56. nume. 8. cum seq & cons. 31. num. 25. Grammatus decisione 6. nu. 14. Chass in consue. Burgun. Rub. secunda. §. 2. num. 5. Claudius in l. si ita quis. §. ea. l. col. 8. ff. de verb. obligat. Cremensis sing. 86. Berna. Diaz. in sua practi. c. 124. col. 1. Ægidius Bossius tit. de bonorum publica. num. 34. Rubeus consil. 154. nu. 2. vbi hanc opinionem communem esse profitetur. Quod & alibi sæpè Scribent. passim dicere solent. Et in hac materia quando factum patris præiudicet filiis, seu nepotibus in emphyteosi optimè distinguit Thobias Nonius, cons. 2. num. 40. cum seq. omninò videndus.

¶Quintò: quia non solùm hoc in bonis expressè alienari prohibitis: sed & in his, quæ fideicōmisso subiecta, atque solùm tacitè alienari prohibita 6
sunt procedit: quanuis inter hæc sit differentia quo ad vitam possessoris, de qua statim dicemus. Quod probatur ex tex. in l. ex facto. §. ex facto. ff. ad Treb. l. Statius Florus. §. Cornelio Felici. ff. de iur. fisc. l. cùm pater. §. hæreditatem. vbi communiter Scrib. id notant. ff. de legat. 2. Per quæ iura id notāt propè omnes Scrib. quos paulò ante in bonis alienari prohibitis citauimus. Idque not. Alex. cons. 23. num. 1. lib. 1. Iaf. in l. fin. §. sed quia. nu. 1. C. communia de legat. Ripa. in d. l. ex facto. §. ex facto. num. 11. Ioan. Igneus in l. fin. num. 19. ff. ad Syl. & alibi sæpè Scrib.

¶Sextò, quia qui nō potest alienare contrahendo 7
in præiudicium alterius, similiter non potest illi præiudicare delinquendo. l. si filius. C. de bon. proscrip. Per quē tex. id dixit Bart. in d. l. si finita. §. si de vectigalibus. num. 12. Alex. d. cōsi. 23. nu. 6. lib. 1. Quod & omnes Scribent. paulò ante citati apertissimè censuerunt. Quibus adiicitur, delin-
quentem ex delicto cum Fisco quasi contrahere, 8
& in illum bona quasi ex cōtractu alienare. l. imperatores. ibi. *Tute ipsum pœna subdidisti*. ff. de iur. Fisci. tex. in prin. instit. de oblig. quæ ex delict. nascuntur. l. omnem. ff. de iudi. & in Auth. vt omnes obedi. iudic. §. & hoc cōsiderantes. col. 5. cū aliis.

¶Septimò, idipsum probatur ex tex. in l. 3. ff. de interdic. & relega. vbi dispositum est, quòd ille 9
qui commisit aliquod delictū, ex quo bona illius veniunt Fisco adiicienda, tantùm amittit bona sua propria & libera, nō autem illa, quæ à genere, vel à maioribus suis habuit, generique restituenda sunt. Quod etiam probatur ex text. in. l. Emancipatum. §. fina. ff. de senator. l. si dotem. cum simili. lib. C. de iur. dot. & vtrobique per Scrib.

¶Octauò & vltimò, quia in bonis Primogenio, 10
vel Maioratui subiectis, delictum prædecessoris nō potest nocere, vel præiudicare successoribus, quo ad perpetuā cōfiscationem: Io. And. Hostiē. & communiter Scrib. in c. licet deuoto Bald. in l. executorē. C. de execut. rei iudi. nume. 39. ad fin. Socin. consil. 121. nu. 22. lib. 3. Boerius decis. 278. num. 6. Gregor. Lopez in l. 6. tit. 11. part. 6. verb. *Que la non pudiesse vender*. Anto. Gometius in l. 40. Tauri nu. 91. vbi latissimè prosequitur materiam: quod adeò clarum atque apertum est, vt in casu de quo agimus, vlteriori comprobatione non indigeat.

¶Cæterum, etsi verū sit, quòd bona Maioratus 11
non valeant in fiscum ob delictū possessoris transfires

fire: illud tamen absolutum est, quòd vsusfructus bonorum Maioratus valeat in fiscum transire durante vita eiusdem possessoris l. Statius Florus. §. Cornelio Felici. ff. de iur. fisci, vbi communiter Scrib. in re fideicommisso subiecta id annotare solent. Quod in re fideicommisso, vel Maioratui simpliciter subiecta absque expressa prohibitione alienandi. DD communiter admittunt. Sed si in Maioratu, vel fideicommisso expressa alienandi prohibitio adiecta sit, communi etiam voto receptum est: nec vsumfructum durāte vita possessoris in fiscum transire: prout sup. lib 1. c. 20. nu. 9. ostensum est. Et quāuis circa istam cōclusionē Scrib. multum insistant: verè tamen inter illam, &
12 eam, quæ ex. d. §. Cornelio Felici deducitur, parum distat: quanuis enim vsusfructus rei prohibitæ alienari, etiam durante vita possessoris in fiscum transire non possit: poterunt tamen commoditates rei etiam expressè prohibitę alienari, in fiscum durante vita possessoris transire: cum ex his non sequatur bonorum Maioratus alienatio, nec in illis ius aliquod reale cōstituatur: quod in effectu prope idem erit: prout sup d. c. 20. num. 12. cum duobus præced. satis apertè ostendimus. Idque summè aduertēdum est. Vidimus nāque viros peritissimos circa hæc æquiuocè processisse.

¶Quod adeò verum est, vt etiamsi Maioratus in-
13 stitutor expressè prohibeat quòd durante vita possessoris, commoditas rerum eiusdem Maioratus in fiscum non transeat, nihilominus in illum transire debeat: cùm id solo fauore possessoris introductum sit, nec possit Maioratus institutor ef-
14 ficere, commoditates bonorum ipsius Maioratus possessoris fisco non adiiciantur: cùm ex hoc præiudicium aliquod Maioratui non inferatur, iamque in hoc non de ipsius Maioratus conseruatione, sed de fisco fraudando, & possessore delinquente subueniendo, absque aliqua alia ratione agatur, quod Maioratus institutori permissum non est: tex. in d. l. filiusfamilias. §. Diui. ibi *Nec fisco fraudi esse*.. Nec poterit Maioratus institutor facere, vt leges in testamento suo locum non habeant. l. nemo potest. ff. de lega 1.

¶Quibus non obstat illud, quod dixit Hippolitus sing. 314. vbi inquit, quod quanuis dominium vtile eorum bonorum, quæ alienari prohibita sunt, possit in vita possessoris in fiscum transire, ex text. in d. §. Cornelio Felici. illud tamen non
15 transibit, si id testator expressè prohibuerit. Nam etsi in translatione vtilius dominij, vel iuris vsusfructus illud verum sit, cùm hæc omnia sub alienationis prohibitione cōprehendantur, ex l. fina. C. de reb. alien. non alien. Ratio tamen illa non potest ad bonorum Maioratus cōmoditates adaptari: ex quarum translatione in fiscum alienatio non inducitur, nec in hoc Maioratus, sed solius possessoris eiusdem præiudicium versatur. Quibus adiicienda sunt quæ supra isto c. num. 5. diximus, ex Bart in l. si quis in tantam. C. vnde vi. & aliis probantes, quòd quando prohibitio alienationis solùm fauore prohibiti facta est, possunt bona illius ex delicto confiscari.

¶Hoc tamen intelligendum est, quando Maiora tus institutor simpliciter dixit, quòd non possent ex delicto fisco adiici commoditates bonorum Maioratus, durante vita possessoris, illas ab ipso possessore non auferendo: sed si dixisset, quòd non possent confiscari commoditates, etiam in vita possessoris, nec per momentum, sed statim dum tractatum fuerit de delicto committendo, bona in sequentem successorem pertranseant, illud iure facere poterit. In hoc namque casu non de sola delinquentis vtilitate, sed de familię conseruatione agitur: cùm bona Maioratus ab ipso delinquente auferantur, & in non delinquentem trāsferantur. Quod iustè fieri potest: prout ostendit Anton. Gometius sic intelligendus in l. 40. Tauri. num. 91. vers. Quod tamen sing. limita, & intellige. Vbi quodammodo æquiuocè circa hęc loquutus fuit. Idque nos supra lib. 2. cap. 12. num. 56. apertissimè ostendimus. In quo tamen aduertendum erit, ne verba prohibitionis dirigantur
17 ad tempus, quo iam delictum commissum fuerit, commoditatésque iam in fiscum transierint. Referendo namque hęc ad illud tempus in fisci prę-iudicium fieri non poterit: prout supra lib. 1. c. 12. paulò ante fin. ostensum est. Quamobrē non diximus in huius clausulæ exemplo, quòd statim commisso delicto bona in sequentem successorem pertranseant: sed quòd id fiat statim, atque de committendo delicto tractatum fuerit.

¶Hęc autem omnia in ipso Maioratus possessore intelligenda sunt: si verò ipse Maioratus institu-
18 tor post Maioratū institutum delictum aliquod cōmiserit, ex quo eius bona fisco adiicienda fint, dubitari solet: vtrū ex eo bona Maioratus in præiudicium illorum, qui ad eius Maioratus successionem vocati fuerint, fisco adiici valeāt. Quæ quæstio si Maioratus ex donatione irreuocabili institutus fuerit, nullam dubitationē habet. Donationes namque inter viuos factæ ante delictum commissum ex delicto sequenti nō retractantur, nisi in fraudem fisci factæ fuerint. l. post contractum. cum similib. ff. de donat. Sicut enim Maioratus institutor eo casu non poterat Maioratum reuocare contrahendo, vel alienando: ita, nec delinquendo, vt superiùs ostendimus. Idque notissimum est. Quando autem Maioratus simpliciter institutus fuerit, atque ad libitum institutoris reuocari poterat, quæstio hæc dubia videtur.

¶Qua in re Antonius Gometius qui quæstionem istam mouit in l. 40. Tauri num. 91. versic. Aduertendum tamen est, facilè illam resoluit, dicens, quòd si Maioratus reuocabilis sit ex delicto per institutorem commisso, non reuocabitur, ex eo, quòd bona alteri obligata, vel promissa etiam reuocabiliter nō veniunt in confiscationem: nec 19
potentia illa reuocandi transit in fiscum. Quod probat ex tex. in l. res vxoris. C. de donat. inter vir. & vxor. vbi disponitur, quòd donatio, quam maritus facit vxori constāte matrimonio, nō potest reuocari per fiscum: etsi maritus sit condemnatus ex delicto, atq; bona eius cōfiscata. Quibus adiiciendum est quod dixit Angel. in l. si filius. col. 2. C. de bonis proscrip. vbi inquit facultatem reuocandi dispositionem nō amitti ex delicto ab ipso disponente commisso.

¶Econuerso autem. D. Didacus de Simancas de Catholi. institut. c. 9. de bon. hæreti. nume 256. in noua editione, inquit, illud in confesso esse, quòd Primogenij institutor hæreticus factus priuabitur illico illis, & aliis bonis, nisi fortè tradiderit filio possessionem bonorum, vel scripturam Primogenij, vel id factum sit per contractum onerosum ante delictum commissum. Tunc namque bona Primogenij fisco non adiicientur.

¶Vt autem in hac quæstione vera resolutio habeatur, duo casus considerandi sunt. Aut enim

Maioratus ex testamento, vel codicillis institutus fuit: aut ex contractu, quanuis reuocabili. In primo casu dicendū videtur proculdubiò, quòd iure communi considerato, si Maioratus institutor committat, aliquod crimē, ex quo sibi pœna mortis deportationis, vel aquæ & ignis interdictionis bonorumque amissionis imponatur ipsa Maioratus institutio testamento, vel codicillis facta eo ipso reuocabitur. Quod probatur ex text. in l. eius, qui. §. si cui. ff. de testam ibi. *Nec illud testamentum valet, quod antè fecit: nec id, quod postea fecit.* l. 15. tit. primo. part. sexta.

¶ Hoc tamen hodie innouatū est, ex l. 4. in ll. Tauri, quæ est l. 3. titu. 4. lib. 5. in noua. ll. Reg. collectione. Ex cuius legis dispositione iam damnatus ad mortem potest testari de omnibus bonis suis, exceptis his, quæ ex eo delicto fisco adiicienda sunt. Ex cuius legis dispositione, qua damnato ad mortem potestas testandi, vel codicillandi conceditur, testamenta, vel codicilli anteà facti sustinentur, vt optimè cōsiderat Tellius in d. l. 4. Tauri. num. 1. aduersus Parisi. consi. 46 num. 15 lib. 3. qui contrarium, & malè in simili statuto opinatus fuit. Proindeque hodie stante d. l. sustinebitur Maioratus ex testamēto, vel codicillis institutus in ea solum parte, quæ fisco adiicienda non est: ex qua ipse Maioratus institutor testari potest, nisi ipse ante mortem Primogenium reuocet. Reliqua autem bonorum ipsius Maioratus pars fisco adiicietur.

¶ In secundo casu, quando scilicet ex contractu Maioratus simpliciter institutus fuit, atque per consequens reuocabilis est: dicendum videtur, in hoc casu idem, quod in præcedenti resoluendum esse. Cum enim Maioratus reuocabilis, vt supra lib. 1. cap. 12. latius ostensum est, vltimæ voluntatis naturam sequatur, atque etiam legatorum & fideicommissorum, cōstat ex damnatione sequuta illos irritos fieri. Vltimæ namque voluntates ex damnatione authorum vitiantur: prout paulò antè monstrabimus. Quod in legatis, & fideicommissis dixit Bart. in d. l. res vxoris num. 1. idque in donatione causa mortis statutum est, etsi in ordinatione contractui, non autem vltimæ voluntati æquiparetur. Ea namque reuocatur, donante ad mortem damnato. l. si aliquis. ff. de donat. caus. mortis. Nec obstat d. l. res vxoris: ea namque in satis diuerso casu disponere videtur: & cum habeamus leges in vltimis voluntatibus, & in legatis, fideicommissis, & donatione causa mortis contrarium disponentes, potiori ratione id sequendum erit: cùm his potiùs, quàm donationibus inter virum & vxorem factis Primogenia assimilentur.

¶ Sed quantùs opinio ista satis dubia sit faciléque ad vtramque partem cōtrouerti valeat: adhuc tamen prima opin. mihi potiùs eligenda videtur. Maioratus namque in contractu institutus, etsi reuocabilis sit, nō est verè vltima volūtas: quāuis eiusdem effectus obtineat, nec est legatum, nec fideicommissum, sed tertiam quandam speciem diuersam constituit, vt supra lib. 1. c. 12 latiùs ostensum est. Nec etiam omninò donationi causa mortis assimilatur, vt in eod. cap. num. 17. etiam ostendimus. Qua ratione non est cur illum testamento, nec codicillis, nec etiam donationi causa mortis æquiparemus: sed æquiparandus est his contractibus donationum inter viuos, quæ reuocabiles sunt, & morte confirmantur: prout donationes inter pātrem & filium, & virum & vxorem factæ, vel aliæ similes, quæ ea lege fiunt, vt reuocari possint, vt in d. c. 12. resoluimus: in quibus iure cautum non inuenitur, quòd ex damnatione donantis reuocentur: imò ex d. l. res vxoris, in illis contrarium decisum est: quanuis etiā quo ad effectus vltimę voluntatis naturam obseruent, vt in d. c. 12. ostendimus: hancque opin. sequi videtur: quanuis non apertè Gregor in l. 2. tit. 2. part. 7. verb. *Mandas.* Sicque intelligēda sunt ea quæ circa hæc scripsit Tellius, qui in id videndus est in l. 17. Tauri num. 18. cum seq.

¶ Quòd si non ipse institutor, sed proximior successor, cui nondū Maioratus successio delata fuit, crimen aliquod commiserit, dicendum erit, non posse ex eius delicto bona Primogenio subiecta, nec etiam vsusfructus nec commoditates eorū, ipso viuēte, fisco adiici: nisi is tempore factę condemnationis iā eiusdem Maioratus possessor sit: prout supra lib. 1. c. 19. num. 38 annotauimus.

¶ Hæc autem regulariter in omnibus criminibus obseruanda sunt. In criminibus autem contra Maiestatem diuinam & humanam, & aduersus naturam commissis, vt promissum ordinem sequamur, videndum erit, vtrum aliquid speciale dispositum sit. Ad cuius articuli resolutionem tres casus discurrendi erunt. Primus quando Primogenium absque Regia facultate institutum fuit. Secundus, quando institutum fuit ex Regia facultate. Tertius, quando non constat, an Primogenium ex Regia facultate, vel absque illa institutum fuit.

¶ In primo casu hæc quæstio satis dubia semper existimata fuit, tam apud nostrates, quàm apud exteros iuris interpretes. Nam quòd in hoc casu bona Maioratus fisco adiicienda sint, propter horum criminum immanitatem probari videtur ex sequentibus, Primò, quia iure communi, & legibus etiam Regiis statutum est, quòd propter crimen læsæ Maiestatis diuinæ & humanę omnia bona, quæ in cōmittentis dominio fuerint, confiscentur, sed bona Maioratui subiecta sub Maioratus possessoris dominio sunt: vt supra lib. 1. c. 19. probauimus: igitur consequens est, vt ea sicut alia bona libera confiscanda sint. Secundò, quia leges Regiæ, quę concedunt parentibus in 3. & 5. bonorum quæcunque grauamina apponere, non illis permittunt, vt illa possint perpetuò à confiscationis vinculo liberare, nec sub generica illarum legum concessione concessum videtur quòd ex his criminibus ea bona confiscari nequeant: cum id vel Princeps nunquam, vel rarò concedere solitus sit: maximè cùm in hoc agatur de remittendo iure confiscandi, quod est de Regalibus: atque id ex generali concessione remissum non censeatur.

¶ Tertiò quia etiāsi Princeps concedat, quòd ex his criminibus bona Maioratus cōfiscari non valeant, ea concessio seruanda non est: ex eo, quòd causam præbeat delinquendi, vt dixit Bald. loquens in feudo in l. 1. ff. de rer. diuis. col. fin. 52. q. De cuius dicti veritate inferius dicemus: ergo à fortiori dicendum est, ea ex crimine læsæ Maiestatis fisco adiici posse: quādo id à principe concessum non fuit.

¶ Quartò, quia contra leges est, vt bona committentium crimen læsæ Maiestatis diuinæ, vel humanæ fisco non adiiciantur, vt est notissimum. Igitur constat id à Maioratus institutore præcipi non

non posse: cùm nemo facere possit, quòd leges in testamento suo locū non habeant. l. nemo potest. ff. de legat. 1. Imò si id fieri posse concederemus, facilè possent omnes homines ita de bonis suis disponere, vt in fiscum deuenire non valeant, & pœnas criminum eludere, quod nimis absurdum futurum esset: præsertim: cum præcipua condemnationis pars, & propter quam homines potiùs à criminum perpetratione retrahuntur sit, bonorum confiscatio.

¶ Quintò, quia Princeps potest facultates concedere, vt bona Primogenio subiecta ex iustis causis alienentur, siue ea, Primogenia ex Regia facultate, vel sine ea instituta fuerint vt sup. isto lib. c. 3. ostendimus. Ideoque potiori ratione illa fisco adiicere poterit, ob tam grauissima crimina in publicam vindictam.

¶ Sextò, quia bonorum Maioratus successio non omnino ex restitutione alterius pendet, nec bona Maioratus restitutioni subiecta sunt: sed potius ordine successionis, & iure hæreditario deferuntur. Quamobrem non possunt ad illa iura de bonis fideicōmisso, seu restitutioni subiectis, in hac materia loquētes adaptari.

¶ Septimò, quia de feudo ad Maioratum argumentatio procedit. Feuda autem propter crimen læsæ Maiestatis diuinæ, vel humanæ cōfiscantur, etiam in præiudicium agnatorum, text. in c. 1. §. deniq; quæ fuit prima causa ben. amitten. & in c. 1. § si vassallus. si de feu. fue. controuer. inter dominum & agna. Bart. num. 4. Bald. num. 1. Salicet. num. 5 & communiter Scrib. in l. 2. C. de liber. & eorum liber. Bart. in l. 3. nume. 1. ff. de interdict. & relega. Specul. de feu. §. quoniam. versi. 40. Alex. cons. 30. nu. 9 lib. 6. vbi hāc communem opi. esse profitetur. Quod etiam sequuntur plures quos refert Boerius decis. 264. num. 7.

¶ Octauò, quia de regno ad Maioratum validum est argumentum, vt supra lib. 1. c. 2. & 3. latissimè ostensum est: sed Regna ex crimine hæresis perpetuò confiscantur, & etiam successoribus auferuntur: prout ex pluribus probat Ioan. Lupus de iure Nauarrę, parte. 5. §. 7. igitur idipsum in Maioratibus dicendum erit.

¶ Nonò & vltimò, quia iura libertorum, quæ ad hęredes extraneos transire nō possunt, ex crimine læsæ Maiestatis fisco adiiciūtur: speciale est namque in illo crimine, vt propter illius immanitatem etiam filiis in bonis à genere, & non à patre illis prouenientibus præiudicetur. l. 1. C. de bon. liber. Per quem tex. Bald. ibi. num. 8. post Cyn. & Alberi. limitat omnia iura dicentia, iura libertorum, & ea quæ non possunt transire in hæredes extraneos, non posse transire in fiscum, vt nō procedāt in crimine læsæ Maiestatis. Quod etiam dixerūt plures alij, quos refert Boerius. d. decis. 264. num. 7. atque id constanter defendunt Io. Lupus de obten. Reg. Nauar. par. 5. §. 7. & D. Dida. de Simanc. qui latissimè quæstionem istam disputauit, de Catho. institu. tit. 9. de bon. hæretic. num. 257. cum seq. in noua editione, qui hæc omnia fundamenta in effectu in huius opinionis cōprobationem adducit.

¶ Cæterùm etsi articulus hic satis difficilis sit, mihi tamen contraria sententia probabilior videtur: quæ comprobatur ex rationibus & fundamentis, quæ supra isto. c. num. 2. & 3. latius adduximus, probantes bona Primogenio subiecta ex delicto Maioratus possessoris fisco adiici nō posse. Quæ omnia in his etiam criminibus militare satis compertum est, nec potest in illis cōtrarium ex capite decidi, nisi id aliquo iure decisum sit. Regulæ namque iuris obseruandæ sunt, nisi exceptio præcisè probetur. Ea autem exceptio iure non probatur, vt statim ex responsione ad fundamenta contraria euidentissimè constabit. Igitur constat necessariò regulæ adhærendum esse.

¶ Præterea, quòd etiā ex dictis criminibus bona Maioratus fisco adiici non possint, probat tex. in l. eorum. ff. ad leg. Iul. Maiesta. vbi etiam propter crimen lęsæ Maiestatis iura libertorum non confiscantur, sed potiùs filiis reseruātur: idipsum probat text. melior de iure in crimine perduellionis loquens in. l. iura libertorū. ff. de iure patro. Cuius verba sunt. *Iura libertorum paternorum liberis, cùm pater eorū erat perduellionis damnatus salua esse, Diui Verus & Antonius benignissimè rescripserunt: sicut alia causa punitorū liberis iura libertorum salua sunt.* Ex quo tex. palam deducitur, quoad hęc nullā esse differèntiam inter crimen læsæ Maiestatis & alia crimina. Id ipsum etiā probat tex. in. c. Felicis. §. si qua verò feuda de pœnis. lib. 6. vbi per sequentes hostiliter Cardinales eadem seueritate, qua crimen læsæ Maiestatis committentes puniēdi sunt: & tamen inquit text. quòd feuda, quæ habent ab Ecclesia, quæ ad hæredes extraneos transire non solent, non confiscentur: sed ad dominum reuertantur. Quem tex. ad hoc commendant Domin. & Anchar. ibidem: idque etiam probat mihi præ cæteris. l. 3. tit. 2. part. 7. ibi. *Y si su heredero no lo pudiere defender ni saluar cō derecho, deue el Rey iuzgar el muerto por infamado de traycio, y mādar tomar al heredero todos los bienes que huuo de parte del traydor.*

Ex quibus verbis ea lex apertissimè probare videtur à contrario sensu, quòd ea bona, quæ hæres nō habuit à patre, prout sunt bona Maioratus, nō sint fisco adiicienda: quæ lex summè commendanda est, quia loquitur in delicto perduellionis, & sic in primo capite criminis læsæ Maiestatis. Quamobrem hanc opin. etiā in criminibus læsæ Maiestatis diuinæ, vel humanæ potiùs amplectēdam esse opinati fuerunt Bal. sibi contrarius in d. l. 1. C. de bonis liber. nu. 2. Probus in addit. ad Io. Mona. in c. cùm secundum leges de hęretic. li. 6. Socin. cons. 21. num. 22. lib. 3. Lauden. in tractat. crimin. læsæ Maiesta. q 15. Segura in rep. l. cohæredi. §. cùm filiæ. ff. de vulg. num. 73. Boerius qui hanc dixit communem opi. plures idipsum opinantes referens, decis. 264. num. 7. & Viuius, qui hanc etiam communem opinionem esse profitetur lib. 2. opinionum communium, opin. 71. Ægidius Bosius de bonorum public. n. 40. Thom. Gramma. decis. 6 nume. fina. in fin. vbi inquit sic nemine discrepante in Consilio Neapolitano iudicatum fuisse. Chassa. in consue. Burg. Rub. 3. §. 5. nu. 69. hancque opin. in Maioratibus absque Regia facultate institutis sequuti fuerunt Grego. in l. 6. tit. 11. part. 6. verb. *Que la non pudiesse vender.* 2. col. atque Anto. Gometius in l. 40. Tauri. nu. 91. versi. Sed his non obstantibus.

¶ Quibus non obstant ea, quæ in contrarium adducta sunt: non enim obstat illud, quod primo loco adducebatur, quòd scilicet bona quæ sunt in dominio delinquentiū, debeant ex hoc delicto fisco adiici. Nam cùm in casu, de quo agimus, in bonis delinquētis non sit aliud, quàm dominium quoddam temporale, atque ad eius vitam restrictum illud solum debet confiscari cum sua causa,

nec

nec confiscatio extendenda est ad dominũ, quod ad alios transferendum est: aliàs namque non solùm bona sua, sed etiam aliena fisco adiicerentur.

¶ Non etiam obstat, quod secundo loco adducebatur, quòd scilicet leges Regiæ non censeantur concedere parenti, vt de bonis suis ita disponat, vt in fiscum transire nõ valeant, cùm id sit de Regalibus, nec Princeps esset illud verisimiliter concessurus: cùm enim hoc, vt, scilicet, quis de bonis suis ita disponat, vt ad fiscum transire non valeant, iure communi vnicuique concessum sit, nec ex eo dicatur quis fisco fraudẽ facere, vt sup. lib.2.c.12.num.56.cum sequen. ostensum est. non est cur dicamus ex dictis legibus id concessum non videri: cùm etsi ex dictis legibus nõ concederetur, sufficeret id ex aliis cõcessum esse. Leges namque illæ concedunt facultatem, vincula, & grauamina in tertio & quinto apponendi, quæ aduersus leges non sint, iustéque in aliis bonis apponi possint.

¶ Non etiam obstat, quod tertio loco dicebatur, scilicet non valere Principis concessionem eo pacto factam, vt bona Maioratus est crimine læsæ Maiestatis diuinæ, vel humanę confiscari valeant. Ex quo à fortiori videtur dicendum id fieri non posse absque Regia cõcessione: nam illud verum est in donatione iure Maioratus ab ipso Principe facta, vt inferiùs declarabimus: secus autẽ in Maioratu ab alio ex propriis bonis instituto: in eo namque is apponere poterit clausulã huiusmodi etiam absque Principis concessione, vt in d.c.12. probauimus.

¶ Non etiam obstat quod quarto loco pro contraria opinione adducebatur, quòd scilicet nemo possit facere, ne leges habeant locum in suo testamento, & quòd hoc esset aperire viam, vt omnes de bonis suis ita disponant, vt fiscus ea ex delicto confiscare nequeat. Cùm enim hoc quilibet proprio iure facere possit, non potest dici id legibus prohibitũ esse: imò verius est id legibus esse permissum: proindéque nõ est considerandum, quòd onnes sic de bonis suis disponere valeant, vt non confiscentur. Nemini enim facit iniuriam, qui iure suo vsus est eo præsertim, quòd id à paucis fieri solitum sit & vt plurimum omnia bona libera sint, facileque ob quodcunque delictum fisco adiiciantur.

¶ Non obstat etiam illud, quod quinto loco adducebatur, quòd scilicet sicut Princeps potest concedere facultates ad bona Maioratus alienanda ex iustis causis: ita etiã possit ex atrocissimis criminibus illa confiscare. Hæc namque argumentatio satis remota est. Non enim agimus: vtrum Princeps possit legem facere, qua præcipiatur vt ex his delictis bona fisco adiiciantur, de quo inferiùs dicemus: sed vtrum ex iure communi ac Regio id fieri possit, & cùm ex iure communi ac Regio probauerimus id fieri non posse, non est cur ad alia, de quibus nunc non disputatur, transeamus.

¶ Non etiam obstat illud quod sexto loco adducebatur, quòd scilicet successio bonorum Maioratus nõ omninò ex restitutione alterius, sed iure hereditario deferatur. Nam verius est eam successionem non iure hæreditario, sed potiùs iure sanguinis deferri, vt supra lib.1.c.8. latius ostensum est. Idcircoque ad eam successionem decis.l. 3. ff. de interdictis & relegat. & alia iura quæ in id superiùs adduximus, rectè adaptantur.

¶ Non etiam obstat illud, quod septimo loco adducebamus, quòd scilicet feudum ex crimine læsę Maiestatis fisco adiici possit, & quòd de feudo ad Maioratum argumentatio procedat. Nam etsi argumẽtationem de feudo ad Maioratum reiicere possemus: ea tamen in casu de quo agimus, admissa, dicendum est, feudum antiquum & familiare, de quo tantum ad Maioratum argumẽtari in casu 35
de quo agimus, poterit ex crimine læsæ Maiestatis non posse fisco adiici in sequentium præiudicium: nisi is contra quem crimen læsæ Maiestatis commissum fuit, eiusdem feudi dominus sit Tũc namque propter felloniã in dominum cõmissam ad ipsum dominum feudum reuerti debet, in sequentium vocatorum præiudicium: sicq; intelligendi sunt text. in c.1.§.denique. Quæ fuit prima 36
cau. benefi. amitten. & in c.1.si vassallus feu. priu. & in cap.1.§.si vassallus. si de feu. fue. contro. inter dom. & agn. prout vtrobique communiter Scrib. resoluunt. Idque sic intelligit atque declarat Bartol. in l.3.ff. de interdict. & relegat. nume.1. Cuius opin. communem esse profitentur Alex. consi.30. nu.9.lib.6.1o. de Ana. consi.32.nu.5. Boerius qui plures alios refert, deci.264.nu.7.& 8. Viuius lib. 2. opin. commun. opin.71. Curtius Iuni. de feu. 5. par. conclus.1. Grattus consil.2.nu.15.lib.1. Gozadi. consil.84.nu.111. Iacob. de feu. verb. Dictiq; vassalli num.90. Zazius de feu. par.10.nume.107. Quorum opin. communis & vera est, atque ex communi feudorum natura, & obseruatione deriuatur, tametsi ab illa discedat Iulius Clarus receptar. senten. lib.4.§.feud.q.66.versi Sed si feudum. Quid autem dicendum sit, quando Primogenium ex Regia concessione processit, infra isto c nu.63. ostendemus. Nunc nãque solùm agimus de confiscatione bonorum Maioratus pro his crimibus facienda, etiamsi ea bona à Rege non processerint.

¶ Non obstat etiã, quod octauo loco de Regno dicebamus: nam de Regno ad Maioratum nõ valet argumentum, quando in Regno diuersa ratio 37
versatur. In Regnis autem propter hæresim Regis, totius Regni, atque totius etiam Christianitatis, & Religionis damnũ versatur, ex qua causa potest illud Romanus Pontifex Regi hęretico, & descendentibus suis auferre: & Regi Catholico, si illud debellauerit, concedere: si non alitef adeò graui damno subueniri possit. Quæ ratio regulariter in cæteris Maioratibus nõ versatur: imò cessante ea ratione, idẽ in Regno, quod in aliis Maioratibus dicendum erit.

¶ Non etiam obstat, quod nono & vltimo loco 38
adducebatur ex tex. in l.1.C. de bonis libertorum. vbi probatur ex crimine læsæ Maiestatis iura libertorum fisco adiicienda esse. Nam illa lex de his iuribus libertorum, quæ in hæredes extraneos transire valent, de quibus agitur in l.si nõ sortem. §. libertus ff. de condict. indebit. intelligenda est: non autem de his, quæ ad solos hæredes sanguinis transire valent: aliàs namque loqueretur expresè contra text. in l eorum. ff ad leg. Iulian. Maiestat. & contra l. iura libertorum ff. de iure patron. vbi ex crimine læsæ Maiestatis iura libertorũ quæ ad hæredes extraneos non transeunt, non confiscantur: sed filiis deferuntur. Sicque dictam l.1.C. de bon. libertorum intellexit Bald. ibidem num.2.& Paul. nume.4. qui melius quàm alius id declarat, dicens: quòd etiã si quis condẽnetur ex crimine læsæ Maiestatis in primo capite, iura libertorum

quæ

quæ ad hæredes sanguinis tantùm transferri possunt, fisco adiici non valent. Quod etiam plures ex Scrib. in d.l.2.C. de lib. & eorum libe. per text. ibi sequuntur, & etiam sequitur Bartol. in d.l.3. de interdict. & relegat. num.2. per text. ibidem Bart. in d.l. eorum. ff. ad l. Iul. Maiest. in quantum remittit se ad text. in l.3. ff. de interdict. & relegat. & ad ea, quæ ibi dixit Alex. qui sic intelligit text. in d.l. 1.C. de bon. libert. in d.l. si finita. §. si de vectigalibus. ff. de dam. infect. num 30. Idque est de mente omnium Scrib. in prædictis locis.

¶ Vel potest assignari alius intellectus ad illam l. 1.C. de bon. lib. quòd scilicet ibi agebatur de confiscando iure patronatus, quod delinquenti competebat, non de eo, quod competebat liberis suis: quod patet ex verbis eiusdem legis. Non enim is qui crimine læsæ Maiestatis dãnatus fuit, erat ipse patronus, sed eiusdem patroni filius proindeq; his, quæ de bonis Maioratus diximus, non contradicit. Non enim inficiamur id quod ipsi delinquenti competit, fisco adiiciendum esse: sed confiscationem fieri debere in præiudicium sequentium vocatorum, qui non deliquerunt, qui intellectus sing. atque ad illam legem germanus est.

¶ Nec quoad hæc admittendus est intellectus, quem glo. in dicta l. eorum. & in dicta l.1 assignat ad eadem iura, quòd scilicet tex. in d.l. eorum, loquatur in crimine læsæ Maiestatis in secundo capite, commisso. Ideoq; ex eo iura libertorum confiscanda non sint. Text. autem in dicta l. prima loquatur in crimine læsæ Maiestatis in primo capite. Quamobrem in ea specie iura etiam libertorũ sequuntur. Is namque intellectus, præterquam quòd euidentissimè diuinatorius sit, apertissimè violat literam. tex. in dicta l. eorum. ibi. *Eorum qui Maiestatis crimine damnati sunt.* Quæ verba non dubium est, primum etiã læsæ Maiestatis caput comprehendere: imò id esset contra tex. expressum in l. iura libertorum. ff. de iure patron qui tex. loquitur in crimine perduellionis: & sic in primo capite criminis læsæ Maiestatis. Idq; comprobatur ex eo quod non inueniatur assignata in iure differentia inter primum & secundum læsæ Maiestatis caput, quoad bonorum cõfiscationem: sed solùm quoad damnationem memoriæ delinquẽtis post mortem eiusdem, & filiorum infamiam, vt probatur ex text. in dicta l. iura libertorum & in l. fi. ff. ad l. Iul. Maiesta. & dixit glos. ordina. in l. ex iudiciorum, verbo, Maiestatis. ff. de accusat. Bart. in extraug. qui sint rebelles. verb. Rebellãdo. Ang. de Malefic. verb. Qui dominus iudex videns nu. 46. Dec. cõs. 410. nu. 28. cum seq. Gramma. decis. 9. nu. 19. vbi plura in idem adducit. l. 2. & 3. titu. 2. part. 7. Qua ratione non debemus aliam differentiam inter primum & secundũ criminis læsæ Maiestatis caput absque lege & iuridico fundamento assignare.

39 ¶ Hæc autem opinio, quam nunc tanquam probabiliorem eligimus, tripliciter limitari potest. Primò, quando bona à Principe alicui, & eius descendentibus in infinitum iure Maioratus donata fuerunt. Nam si aliquis ex huius Maioratus possessoribus crimen læsæ Maiestas commiserit, ea
27 bona fisco perpetuò adiicienda erunt: quasi ea lege à principio donata fuerint. Quod arguẽdo de feudo ad Maioratum facilè probari potest: feudũ namque etiam si antiquũ & familiare sit, ob felloniam tamen aduersus dominum commissam, exclusis agnatis ad dominũ reuertitur: quod ex text. in d.§. denique. cum similib. superius resoluimus. Quæ feudorum decisio æqua, atque rationabilis videtur: ideoque ex paritate rationis ad Maioratum extendi potest, quibus adiicitur, cuicunque etiam donationi ex propria natura infitum esse, vt ex ingratitudine aduersus donãtem commissa reuocetur. l. fin. cum similib. C. de reuoc. don. tex. 41
in c. si propter. de donat. Idq; præterquam, quòd satis rationi cõsonum sit, probari videtur, ex quadam Regia Pragmatica a Rege Henrico secundo apud Madritium edita, quæ nondum typis mandata fuit: cuius verba sunt. *A lo que me pedistes por* 42
merced, que si lo que Dios no quiera, alguno de qualquier estado y condicion de los mis Reynos fuere cõtra mi señorio y honra y prouecho de mis Reynos, alçandose con villa, o castillo, o haziendo della guerra, y no viniere a mi llamamiento, siendo requerido por mi, y fuere contra el mi consejo, menospreciando mis cartas, y no viniere al termino por mi en las mis cartas assignado por si, o por su procurador por las villas y castillos que tuuiere enel mi Reyno: o cayere en caso, porque deua perder los bienes, que sea la mi merced que de los sus bienes que deuiesse perder, que si fuessen sin donadio, e merced de los Reyes onde yo vengo, que por los de mi consejo ordenemos dellos lo que la mi merced fuesse. Pero si huuiere villa o castillo, o otra heredad por donacion de los Reyes mis antecessores, que los tales bienes que assi deuiere perder, tornen a la corona Real, donde fueron partidos, y vos lo prometiesse assi. A esto vos respondemos de consejo, acuerdo y authoridad de los de mi consejo, que me demandays cosa que cumple a mi seruicio, y al prouecho de mis Reynos, como buenos y leales vassallos: y vos lo tengo en seruicio, y me plaze, y vos prometo de lo assi hazer y cumplir de la guisa que vos demandays, y que las maneras que se han de tener cerca dello, que lo ordenara mi consejo, a guisa que bien y cumplidamente se haga lo que demãdays enesta razon. Quæ Regia Pragmatica, etsi specificè de bonis Primogenio subiectis à Rege donatis non disponat, de illis tamen intelligenda est: aliàs namque nihil nouum statuisset, nec esset necessarium differentiam assignare inter bona ex donatione Regum, vel alias quæsita: cùm omnia bona libera indistinctè Fisco adiicienda essent. Vt autem aliquid nouum ea Pragmatica operetur, de bonis Maioratui subiectis intelligenda est: inter quæ quoad confiscationem sit differẽtia, vt ea quæ ex Regia donatione processerunt, ad Regiam coronam ex crimine læsæ Maiestatis reuertantur: cætera autem iuris dispositioni relinquuntur. Quod ex eo etiam verisimile redditur, quòd rarò inueniantur in his Regnis castra, & oppida, quæ Maioratui subiecta non sint.

¶ Cęterùm etsi hæc opin. probabilis videatur: adhuc tamen in forensibus controuersiis illam satis controuersam vidimus ex sequentibus. Primò, quia illud, quod de feudo dictum est, in Maioratibus non procedit, vbi bonorum dominium tam directum, quàm vtile in donatarium transfertur, nec aliquod ius apud donantem residet: & vbi etiam donatarius ad seruitium præstandum non astringitur. Secundò, quia quamuis illud ad Maioratus adaptari posset, non procedit in feudo concesso in seruitiorum remunerationem: quod etiã ex fellonia contra dominum commissa non amit- 43
titur: prout dixit Bald. in c.1. nume.4. si vassal. feu. priue. allegans ad id text. in l. si pater. §. 1. ff. de donat.

nat. Barb. in c. fin. col. 2. de dona. Io. Lupus in rep. Rub. § 50. num. 7. Iacobi de feud. verb. Dictiq́ue vassallo num. 58. Tertiò, quia quanuis donatio reuocetur propter ingratitudinem: hoc tamen reuocandi ius nec transit ad hæredes donantis, nec competit aduersùs hæredes donatarij: sed in persona primi consumitur l. fina. C. de reuocan. donat. ibi. *Hoc tamen vsque ad primas personas tantummodò stare censemus.* Per quem text. ibidem gloss. verb. *Instituere.* & communiter Scrib. id notant: prout ibi Ripa. q. 61. num. 201. cum seq. resoluit. l. his solis. C. eod. Hippolitus in l. fina. num. 29. ff. de quæstionibus. Quod etiam Scrib. in l. omnimodo. C. de inoffic. testam. communiter annotare solent. Quartò, quia etiam donatio quæ in remunerationem seruitiorum facta fuit, ex ingratitudine non reuocatur. l. si pater. §. 1. ff. de dona. ex qua. l. id communiter Scrib. ibidem, & in aliis pluribus locis deducunt: quorum opi. cõmunem esse profitetur Ripa. in. d. l. fina. C. de reuocan. dona. q. 44. n. 150. eamq́ue sequuntur Ioa. Lupus in rep. Rub. § 50. num. 5. Tiraquel. in l. si vnquam. verbo, Donatione largitus. nu. 13. cum seq. Boerius decis. 27 num. 2. Gramma. decis. 65. num. 24. Gozadi. cons. 50. nu. 10. & alibi sæpe Scrib. Quintò quia etiamsi donatio propter ingratitudinem donatarij reuocetur, nullibi tamen cautum inuenitur, quòd si sint plures donatarij, propter ingratitudinem vnius, donatio respectu alterius reuocetur: imò id omnibus legibus de donationum reuocatione propter ingratitudinem loquẽtibus repugnat. Qua ratione in Maioratu id procedere non videtur: cùm ex eo tot donationes resultent, quorum personæ ad illorum successionẽ vocatæ sunt: prout suprà lib. 1. c. 1. nu. 17. ostensum est. Ex quibus præcedens limitatio dubia reddi videtur.

¶ His tamen non obstantibus, adhuc prædicta limitatio maximam iuris rationem habere videtur. In donationibus namque castrorum & oppidorum, quas Reges iure Maioratus faciũt, hæc conditio tacitè inesse videtur, vt illorum possessores Regiæ coronæ in bello deseruiant, & eidem semper fideles sint. Qua ratione non iniquum censeri debet, si ab his, qui hostes Reipublicę efficiuntur, & suis descẽdentibus ea omnia auferantur, quod satis iuri conueniens est & etiam rationi, quæ in d. c. 1 §. denique. quę fuit prima cauſ. benefi. amitten. expressa fuit, scilicet, vt hanc saltim habeat dominus suæ iniuriæ vltionem: & etiam ex d. Regia pragmatica à Rege Henrico. 2. facta deducitur. Quam opin. in donationibus castrorum, vel oppidorum sub titulo Comitatus, Ducatus, vel Marchionatus à Rege factis, sequitur Greg. in l. 2. tit. 2. part. 7. verb. *Las mandas.* Sed nos illam in quibuscunque donationibus oppidorum, vel castrorum, vel aliarum similium hæreditatum veram esse cẽsemus, siue sub titulo Ducatus, Comitatus, vel Marchionatus concessa sint, siue non: in aliis autem donationibus aliarum rerũ particularium illam non admittimus: cùm de illis Regia pragmatica Regis Henrici secundi non loquatur, nec in illis videatur ex donationibus Regiis præcisa seruitij, ac fidelitatis necessitas exigi.

¶ Nec obstat, si dicatur donationem non posse reuocari ob ingratitudinem nisi à primo donãte respectu primi donatarij, ex d. l. fina. C. de reuoc. dona. nam ea quæ à Rege donata sunt, semper ab ipsa Regia Corona donata esse dicũtur: cùm non aliter, quam in remunerationem eorum seruitiorum, quæ Regiæ Coronæ factæ fuerunt, donari valeant: & cùm Regia Corona nõ moriatur, semper dicitur ingratitudinem aduersus primum donantem commissam fuisse. Item idipsum dici poterit respectu cuiuscunque Maioratus possessoris, quãdo bona à Rege iure Maioratus cõcessa sunt, prout in bonis à Rege Henrico secundo, & aliis donatis contingit. Cùm enim ex Maioratu resultent tot donationes, quot personæ ad illum vocantur, vnusquisque ex eiusdem possessoribus censetur esse Regis donatarius, & donationem immediatè ab ipso Rege obtinere: prout optimè, ac etiam ingeniosè probat ex pluribus Xuarez in q. Maioratus. nume. 18. cum sequen. & declarat Gregor. Lopius in l. 23. tit. 13. part. 2. in gloss. verb. *Omenaje.* verb. *Fueras ende.* quanuis secus dicẽdum videatur in donatione à Regè liberè facta. Nã etsi ex postfacto ex illa donatarius Primogeniũ absque Regia facultate instituat, nõ cẽsebuntur possessores ipsius Regis donatarij, nec in illis naturã bonorũ à Rege donatorum obseruabũt, vt etiam optimè considerat idem Xuarez in. d. q. Maioratus. num. 23. Ideoq́ue in hac specie limitatio hæc admittenda non erit.

¶ Similiter etiam non obstat, si dicatur donationem fuisse remuneratoriam: ideoq́ue non posse ob ingratitudinem reuocari. Nam illud verum est probata qualitate, & quantitate seruitij, & vsque ad illorum valorem: non aliàs: prout supra lib. 1. cap. 8. nu. 17. ostensum est. Frequentiùs autem hæ donationes potiùs gratuitæ, quam omninò remuneratoriæ censendæ sunt: cum potiùs ob gratiam, quàm ob debitum necessarium, vt plurimum concedi solitæ sint. In his autem quæ ex debito omninò factas esse compertum fuerit, hęc limitatio obseruanda non erit, quæ solùm in criminẽ læsæ Maiestatis locum habet. In criminibus autem hæresis, & contra naturam, rationes ac fundamenta ex quibus illam deduximus, non militant.

¶ Secunda limitatio sit, quando sequens successor est filius, vel nepos vltimi Maioratus possessoris, qui crimen hæresis, seu læsæ Maiestatis commisit: si vltimus Maioratus possessor masculus erat: vel filius, si erat fœmina. Cùm enim filij, & nepotes hæreticorum, qui ex crimine hæresis condemnati fuerant, per lineam masculinam, & filij per lineam fœminam infames sint, atque incapaces dignitatum, vt probatur ex text. in cap. statutum in 2. de hæretic. li. 6. & filij masculi proditorum infames sint, & successionum incapaces, vt ex d. l. quisquis. C. ad l. Iul. Maiestat. & ex l. 2. titulo. 2 part. 7. decisum est: constat nullo iure ad Primogenij successionem admittendos esse: imò propter delictum parentum illos esse ipsius Primogenij successione priuandos.

¶ Cæterùm Gregor. Lopius qui hanc quęstionem mouit in d. l. 2. tit. 2. part. 7. in gloss. verb. *Mandas.* distinguit inter Primogenium in testamento, & illud, quod ex contractu institutum est. In primo casu inquit, filios proditorum in Primogenio nõ succedere, in secũdo verò sic: quod probat ex eo, quòd ex l. quisquis & ex d. l. 2. partitarũ filij proditorum non priuentur, nisi hæreditate, & legatis sibi relictis, vel ex legitima successione pertinentibus: quod ad contractus, præsertim in materia odiosa extendendum non est.

¶ Quanuis autem hæc opinio prima facie vera esse videatur: mihi tamen vlteriùs cogitanti contrarium

trarium dicendum videtur: imò, quòd filius proditoris, seu hæretici (de filio namque illius, qui crimen nefandum commisit, nulla dubitatio est) non priuetur Maioratus successione, siue ex contractu, siue ex testamento sibi delata fuerit. Quod probari videtur ex eo, quòd cùm Maioratus successio à primo institutore, non autem à sequenti successore pendeat ex eo tempore quod Primogenitus natus est, sibi acquisitum fuit quoddam ius Primogenituræ formatum ex spe firma, atque inuariabili: etiam patre viuente, prout sup. lib. 3. c. 6. latiùs ostensum est. Quod ius iam etiam patre viuente formatum & considerabile, nulla lex de crimine læsæ Maiestatis loquens filio auferre voluit: sed solùm potentiam succedendi in his, quæ eo tempore acquisita non erãt. Quod constat ex verbis d. l. quisquis, & legum partitarum: idque in fortioribus terminis verum esse censuit Ang. in d. l. quisquis. col. 2. eiúsque opinionem sequutus fuit. Boërius decis. 7. num. 6 eámque opin. sequitur Anto. Gometius in Maioratibus loquens in l. 40. Tauri nu. 91. versic. 3. Tertiò non obstat. etsi in eius comprobationẽ nihil ex his adducat.

¶ Quod comprobatur ex eo, quòd si filij proditorum essent incapaces successionis Maioratus, quem parens obtinebat, resultaret ex hoc quoddam maximum inconueniens, quòd scilicet Maioratus successio ad cognatos transuersales, filiis exclusis deuolueretur. Non enim Maioratus successio filiis viuentibus ad fiscum deferri posset: cùm ex incapacitate filiorum statim ad vlteriores vocatos Maioratus successio deuoluenda sit, ac si filij naturaliter mortui fuissent: prout sup. lib. 1. c. 9. nu. 27. cum sequen. ostendimus: declaratq́ue Gregor. in d. l. 2. tit. 2. part. 7. verb. *Mandas.* Quod esset maximũ incóueniens: prout optimè considerat D. Dida. de Simancas, de hæreti. c. 9. num. 271. Nam etsi in feudis, secundùm aliquorum opinionem vt propter felloniam à possessore commissam feudũ auferatur descendentibus, & transuersalibus deferatur: prout notat Andr. de Ysern. in d. c. 1. §. denique. Quæ fuit prima causa benefi. amitten. quem sequitur Afflictus ibidem. num. 2. & 3. illud ex eo toleratur, quòd viuẽtibus descendentibus feudum ad dominum reuertitur, nec deferri potest transuersalibus, nisi deficientibus descendẽtibus: vt resoluit idem Afflictus, ibi. nu. 4. Quod nõ potest ad Maioratus adaptari, in quibus non ad fiscum, sed ad transuersales statim eorum successio necessariò deferenda esset.

¶ Nec obstat si dicatur, quòd filij proditorum, & hæreticorum sunt infames: perindéque non valeant succedere in Primogeniis dignitatem habentibus: nam cum vt paulò ante probauimus, sint capaces successionis Maioratus, similiter erũt etiam capaces dignitatis, in consequentiam eiusdem successionis sibi prouenientis: vt suprà lib. 1. c. 13. latiùs ostẽsum est: de quibus tamen cùm casus acciderit, deliberandum erit. Durum namque videtur dicere, quòd filius hæretici, qui nõ potest officium publicum, nec etiã mercatoris, vel conductoris, vel similia officia exércere, possit Ducatum, vel Marchionatum, vel vassallos & iurisdictionem ex successione obtinere.

¶ Vtcunque autem id sit, illud tamen apud me exploratissimum est, filium scilicet natum ante crimẽ læsæ Maiestatis, vel hæresis, à parẽte commissum ab eiusdem Maioratus absque Regia facultate instituti successione non excludi: pœna namque infamiæ atque incapacitatis successionis, quæ à iure filiis hæreticorũ, seu proditorum infligitur, ad natos ante ipsum delictum commissum non extenditur. Quod probatur ex tex. in c. non imputantur. 1. q. 4. Quod desumptum fuit ex Concilio Toletano 13. cap. 1. Cuius verba sunt. *Non imputantur filijs peccata parentum, quæ post eorũ natiuitatem à parentibus committuntur.* & ex l. emãcipatum. §. fina. ff. de Senator. & ex l. adoptiuum. §. patronum. ff. de in ius vocan. & ex l. filiam. cum simil. ff. de Senator. Ex quibus iuribus id notant Cinus & Fab. in d. l. quisquis. Alberi & Ang. post glo. ibi, verbo. *Aspergit.* in l. Diuo Marco. C. de quęstionibus. & in l. fallaciter. C. de abolitio. Calderi. cons. 3. sub tit. de hæretic Io. And. in addit. ad Specul. tit. de feud. col. 5. Oldral. cons. 124. col. 6 glo. Cin. Bal. & alij per tex. ibi in l. 2. C. de liber. & eorum libe. Boërius decis. 7. num. 6. Tiraq. qui plura refert de Primo. q. 31. num. 4. D. Didacus de Simanc. de hæretic. c. 29. num. 22. cum seq. in noua editio. quæstionẽ istam ex professo disputauit: tandéinque benigniorem sententiam, quam nos etiã eligimus, sequutus fuit: idq́ue mihi probari videtur ex l. 6. titul. 27. part. 2. ante fina. ibi. *Pero esto non se entiende de los hijos que huuiessen hecho antes que errassen, mas de los q̃ despues hiziessen.* & iterum ibi. *Ca los derechos que hallaron los antiguos de Espãña en todas las cosas alli do pusieron pena a los hijos por razon de sus padres, siempre guardaron que no huuiessen pena los que ante auian, que el hecho malo hiziessen: fueras ende si fuessen aparceros en los yerros: y a los otros que metieron en la pena fue, por que los hiziera dexues de empẽçoñados en el mal que huuiessen hecho.* Idq́ue ipsum probat l. fina. tit. 31. par. 7. ibi. *Ca si el hijo que es nascido no deue recebir pena por el yerro del padre.* Et l. 3. ti. 9. li. 4. ordi. quæ hodie est l. 3. tit. 8. lib. 8. in noua leg. Reg. collectione. ibi. *Pero dezimos que ningun traydor, ni laceoso, ni su hijo que ouo despues que hizo la traycion.* Quæ opin. sequenda erit: tametsi contrariam opin. veriorem, atque communi Scrib. calculo comprobatam esse profiteantur Matthæus de Afflict. in constitut. Reg. Sicilię, Rub 2. nu. 39. Gigas in tracta. crimi. læs. Maiest. tit. de pœnis, quas filij incurrunt. q. 5. Villadiego de hæretic. q. 23. col. fin. Io. Lupus de iure Nauarræ. 3. part §. 8. oppo. 5 Grego. in d. l. 2. tit. 2 part. 7. verbo, *Todos sus hijos.* Otalora de Nobilitat. c. 9. nu. 8. Mencha. de successio. resol. lib. 2. §. 12. Quod & alij plures grauissimi iuris interpretes passim profitentur.

¶ Nec his obstat. l. 2 ti. 2. par. 7 ibi. *Todos los hijos,* quam ibi ponderat Gregor. vt ex horum verborum generalitate, tam natos, quam nascituros comprehendat. Nam illa verba vniuersalia sunt interpretãda, & declaranda ex verbis d. l. 6. ti. 27. part. 2. & restringenda ad eos filios, in quibus potest cadere infamia de iure, scilicet in natis ante crimen vel intelligenda sunt de omnibus tam legitimis, quàm naturalibus, & spuriis emancipatis, seu filiisfamilias, de quibus contentio fuit inter Scrib. vtrũ sub illius legis dispositione comprehenderentur: omnes tamen non aliter, quàm si ante delictum nati fuerint, pœnam infamiæ & incapacitatis incurrent. Quo pacto optimè leges illæ, quæ inter se pugnare videntur, cõciliari possunt absq; alicuius verbi violatione. Nec illa lex sexta admittere potest intellectum quem etiam Grego. ibidem ad illam assignat dicens, quòd intelligenda sit de pœna expulsionis patriæ, non

autem de pœna infamiæ, & incapacitatis successionis. Ille namque intellectus nullo pacto ad illam legem assignari valet. Nó enim vlla ratio potest assignari, quare magis id in pœna expulsionis à patria, quàm in pœnis infamiæ & incapacitatis seruari debeat: cum pœna infamiæ & incapacitatis pœna exilij longè maior sit. Quod declaratur ex ratione in eadem lege adiuncta, dum in ea dicitur. *En todas las cosas alli do pusieron pena a los hijos*, &c. Quæ ratio generica est, & omnes pœnas filiis appositas comprehendit, nec prædictam restrictionem admittit.

57 ¶ Tertia limitatio sit in Primogeniis eorum, qui aduersus Carolũ quintum Romanorum Imperatorem, & Hispaniarum Regem, & Reginã Ioannam eius matrem in his Regnis conspirarunt anno 1520. in illis seditionibus, quæ vulgò dicuntur, , *las Communidades*. Eorum namque bona etiam Maioratui subiecta fisco adiicienda erunt, ex quadã Pragmatica quæ eo tempore ædita fuit apud oppidum de Bormes: qua præceptum est, vt omnia bona eorum proditorũ, qui aduersus Hispaniarum Reges eo tempore conspirauerunt, fisco adiicerentur: siue ea bona essent libera, siue Maioratui subiecta: in eáque apponitur forma, qua contra proditores, siue laici, siue clerici, aut Religiosi essent, procederetur. Super cuius Pragmaticæ intellectu plures lites in his Regnis excitatæ fuerunt: quarum aliquæ nondum omninò decisæ sunt. Eiusdem autem Pragmaticæ tenorem in hac parte libuit interserere, vt id punitionis genus cæteris exemplo sit: in posterúmque à similium criminum perpetratione coërceantur, & vt nihil etiam antiquitatis pœnitùs ignoretur.

58 DON *Carlos, &c. Por quanto a todos los grandes, Perlados y Caualleros, vezinos y moradores de los dichos nuestros Reynos y señorios de Castilla, son notorios y manifiestos los leuantamientos, e ayuntamiẽtos de gẽtes hechos por las Cõmunidades de algunas ciudades y villas de los dichos Reynos por persuasion e induzimiento de algunas personas particulares dellas, y los escãdalos y rebelliones, y muertes y derribamientos de casas, y otros grandes, graues e enormes delictos, que en ellos se han cometido, y cometen cada dia, y la junta que las dichas ciudades a voz y en nombre nuestro, y del dicho Reyno contra nuestra voluntad y en desacatamiẽto nuestro hizieron: assi en la ciudad de Auila, como en la villa de Tordesillas, en la qual aun estan y perseuerã, y los Capitanes y gente de armas que han traydo y traen por los dichos nuestros Reynos, dammificando y attemorizando, e oprimiendo con ellas a nuestros buenos subditos y leales vasallos que no se quieren juntar cõ ellos à seguir su rebellion e infidelidad, en la qual perseuerando hã echado, y echaron de las dichas ciudades a los nuestros Corregidores, y tomaron en si las varas de nuestra iusticia, y combatieron publicamente nuestras fortalezas, de las quales al presente estã apoderados. Y para mejor poderse sostener en su rebelion y pagar la gente de armas que traen en los dichos Reynos en nuestro deseruicio por su propria authoridad, han hechado grandes sisas, e derramas sobre los nuestros subditos y vasallos: y agora nueuamente han tomado e occupado nuestras rẽtas Reales, las quales gastan y conuierten en sostenimiento de la dicha su rebelion: y para se hazer mas fuertes e poderosos en ella, han embiado diuersas personas a nuestros Capitanes y gentes de nuestras guardas, para los traer a si, e los quitar e apartar de nuestro seruicio: offresciendoles para ello que les pagarian lo que les era deuido, y para lo de adelãte les acrescẽtarian el sueldo: amenazãdoles, que si assi no lo hiziessen, les derribarian sus casas, y destruyrian sus haziendas, y las mismas promessas han hecho y hazen a las personas que con nos en los dichos Reynos viuen de acostamiento, y a las otras personas que viuen y lleuã acostamiento de los grãdes e caualleros de los dichos Reynos que han seguido e siguen nuestro seruicio: de manera que aũque los dichos grãdes siguiendo su lealtad, para nos poder seruir han llamado los dichos sus criados: no les han acudido por miedo y temor de la opression de aquellos que estan, en la dicha rebelion, y compensamiẽto que han tenido y tienen de traer a si a los dichos grandes, perlados y caualleros de essos nuestros Reynos, y los enemistar con nos, y apartar de nuestro seruicio, han tentado y tiẽt an por diuersas vias, e maneras exquisitas de los leuantar, e a algunos dellos han leuantado sus tierras e vasallos, que por merced de nos, e de nuestros anteceſſores tienen, por muy grandes, notables e señalados seruicios, que hizieron a nos y a ellos, y a nuestra Corona Real, a los quales hã dado y dã fauor e ayuda para que no se reduzgan a sus señores, y algunos de los dichos grandes que han castigado los dichos sus vasallos, que assi por induzimiento de los susodichos se les alçaron, han amenazado que los han de destruyr: y aun han dado assi cõtra ellos, como contra otras muchas personas, cartas y mandamientos en voz y en nombre nuestro y del Reyno: por los quales les requieren y mandan que se junten con ellos cõ sus personas, y casas y estados: so pena que si assi no lo hizieren, sean hauidos por traydores y enemigos del Reyno, y como tales puedan hazer guerra garreada: y han embiado, y embian predicadores, y otras personas escandalosas y de mala intencion por todas las ciudades villas y lugares de los dichos nuestros Reynos e señorios, para las leuantar e apartar de nuestro seruicio, e de nuestra obediẽcia e fidelidad, e cõ falsas e no verdaderas persuasiones jamas oydas ni pensadas las atraen a su error e infidelidad: y continuãdo mas aquello y su notoria deslealtad, han tomado nuestras cartas a nuestros mẽsageros, y entre si hã hecho ligas y conspiraciones cõ grandes iuramentos, y fees, y seguridades de ser siempre vnos y cõformes en la dicha su rebeliõ y deslealtad, en grand desseruicio nuestro, y daño de los dichos Reynos: y han prendido a los del nuestro consejo, y a otros officiales de nuestra casa y corte, lleuãdolos publicamente presos con trompetas y atabales por las calles y plaças de la dicha villa de Valladolid a la dicha villa de Tordesillas, y a otras partes donde quisieron: y tomaron y detuuieron preso al muy Reuẽdo Cardenal de Tortosa Inquisidor general de los dichos Reynos, y nuestro Visorrey e Gouernador dellos: y han requerido y fecho requerir a don Yñigo Fernandez de Velasco nuestro Condestable de Castilla, Duque de Frias: assi mesmo nuestro Visorrey y Gouernador de los dichos nuestros Reynos, que no vse de los poderes que de nos tiene, pretẽdiẽdo pertenescerles a ellos la gouernaciõ de los dichos nuestros Reynos, y han hecho e hizieron pregonar publicamente en la plaça de Valladolid, que ninguno fuesse osado de obedescer, ni cũplir nuestras cartas ni mandamientos, sin primero los lleuar y notificar y presentar ante ellos en la dicha villa de Tordesillas: donde han intentado de hazer, y hazen otro nueuo Cõciliabulo, a que ellos llamã Cõsejo: y para ello han tomado el nuestro regisiro y sello: y dende como traydores vsurpando nuestra juridicion y preeminencia Real, embian prouisiones y cartas y mandamiẽtos por todo el Reyno, y han suspendido y mandado suspender todas las mercedes y quitaciones que nos auemos hecho y fazemos a personas naturales dessos dichos Reynos, despues del fallescimiẽto del Rey Catholico: y de mas de todo lo susodicho y de otras muchas cosas grauissimas e enormissimas, que han hecho y cometido y perpetrado, y cada dia hazen y cometen, vinieron y entrarõ con gente de armas y artilleria en la dicha villa de Tordesillas, en que yo la dicha Reyna estoy, y se apoderarõ della, y de mi persona y casa Real, y de la Illustrissima Infanta nuestra muy cara e amada hija y hermana, y echaron al Marques y Marquesa de Denia, que estauan y residian con nos, y en nuestro seruicio: y pusierõ en su lugar en nuestra casa a su voluntad las personas que han querido, e les plugo. De todas las quales dichas causas como quiera que han dicho y dizen que las hazen y han fecho so color de nuestro seruicio, e bien de los dichos nuestros Reynos: clara y abiertamẽte paresce auer sido, e ser su intecion de se querer apoderar de los dichos nuestros Reynos, tyranizandolos. Lo qual manifestamente se muestra por sus obras tan dañadas e reprobadas, y tan cõtra nuestro seruicio, y bien publico de los dichos nuestros Reynos y contra la lealtad e fidelidad, que como nuestros subditos e vasallos nos deuian: y como a sus Reyes y señores naturales nos prestaron, y erã obligados a tener y guardar: y endereçadas a macular y enturbiar la nobleza e fidelidad de los dichos nuestros Reynos e ciudades, villas y lugares dellos, y de los dichos grandes y Perlados: que ha sido, y es tanta y tan grande, que mas iustamente que otros algunos han merescido e merescieron alcançar titulo de leales, e fieles a sus Reyes y señores naturales. E otro si, porque como quiera que nos les mãdamos remitir el seruicio que nos fue otorgado en las Cortes que mandamos celebrar en la Coruña, y darles nuestras rentas reales por encabeçamiento por otro tanto tiempo y precio como lo tenian en vida de los Reyes Catholicos, perdiendo la puia que en ellas nos hauia sido hecha, y assegurado sufficientemẽte que los officios de los dichos Reynos los dariamos e proueeriamos a naturales dellos: e fechas otras muchas gracias e mercedes en pro y beneficio de los dichos Reynos, los quales los susodichos para colorar su rebeliõ tomauan por causa e fundamento de sus enormes e graues delictos: de los quales despues que por nos les fueron concedidas: no cessaron, antes se confirmaron mas en ellos. E agora postrimeramente no contentos de todo lo susodicho, casi descendiendo en el profundo de los males, con grande osadia nos embiaron con mensagero proprio vna carta firmada de sus nombres, y signada de Lope de Pallares escriuano: por la qual consteſſan claramẽte hauer cometido e perpetrado todos los dichos delictos: y en lugar de pedir y supplicar perdon dello: demãdan aprobaciõ de lo hecho, y poder para vsar y exercer nuestra iurisdicion Real: e dizen otras seas cosas en mucho desacatamiento nuestro, y escriuieron cartas a algunos pueblos destos nuestros señorios de Flandes para procurar de los amotinar e leuantar, como ellos estan. Y porque al seruicio de Dios nuestro señor y nuestro, y bien de los dichos Reynos, conuiene que las personas que en lo susodicho han peccado e delinquido, sean punidos e castigados: y executadas en ellos las penas en que por sus graues e inormes delictos hã caydo e incurrido. Y dissimular y tolerar mas sus notorias trayciones, y rebelliones, sera cosa de mal exẽplo: y darles incẽtiuo para perseuerar en ellas, en grand deseruicio e daño e nota e infamia de essos dichos Reynos e de su antigua lealtad e fidelidad. Por la presente mãdamos a vos los nuestros Visorreyes, o qualquier de vos en ausencia de los otros, e a los del nuestros Cõsejo que cõ vos residẽ, pues los sobredichos delictos e rebeliones e trayciones hechas por las dichas personas sõ publicos e notorios en essos dichos Reynos, sin esperar a hazer cõtra ellos proceſſo formado por tela y orden de juyzio, e sin los mas citar, ni llamar, procedays generalmẽte a declarar y declareys por rebeldes, aleues y traydores, infieles y desleales a nos e a nuestra Corona, a las personas

legas de qualquier estado, o cõdiciõ que sean, que hã sido culpados en dicho, o en fecho, o en cõsejo, de auerse apoderado de mi la Reyna, de la Illustrissima Infanta nuestra muy chara muy amada hija y hermana: y echado al Marques e Marquesa de Denia, que estauan e residian en nuestro seruicio, en el detenimiento e prision del muy Reuerendo Cardenal de Tortosa nuestro Gouernador de los dichos Reynos, e de los del nuestro Consejo, condemnãdo a las dichas personas particulares que han sido culpados en estos casos, como aleues, traydores, e desleales, a pena de muerte, e perdimiento de sus officios, e confiscacion de todos sus bienes, y en todas las otras penas assi ciuiles, como criminales, por fuero e por derecho establescidas contra las personas legas e particulares que cometen semejantes delictos, executãdolas en sus personas e bienes: sin embargo que los tales bienes que las dichas personas tuuieren sea de Mayoradgos, o vinculados, e subiectos a restitucion: e que en ellos, o en alguno dellos aya clausula expressa en que se contenga que no puedan ser confiscados por crimen læsæ Maiestatis hecho y cometido contra su Rey, e señor natural. Que en los dichos casos para poder ser cõfiscados los bienes de las dichas particulares personas legas a mayor abũdamiẽto, si necessario es. Nos por la presente de nuestro proprio motu y cierta sciencia, y poderio Real absoluto, de que en esta parte queremos vsar, y vsamos como Reyes y señores naturales, auiendo aqui por expressos e incorporados letra por letra los dichos Mayoradgos, los reuocamos, cassamos, y annullamos, y declaramos por de ningũ valor y effecto, y de la dicha nuestra cierta sciencia e poderio Real absoluto, mandamos, y ordenamos que los bienes en ellos contenidos, sin embargo dellos e de sus clausulas e firmezas, que en esto seã contrarias, seã auidos por bienes libres y francos para poder ser confiscados por las dichas causas bien e assi tã cumplidamente como si nunca huuieran sido puestos, ni metidos en los dichos Mayoradgos, ni vinculados, ni subiecto a restitucion alguna: y como si en ellos no huuiera ninguna, y alguna de las sobredichas clausulas: antes fueran expresseméte exceptados los dichos crimines y delictos læsæ Maiestatis. E otrosi vos mandamos que declaredes por inhabiles e incapaces para poder succeder en los dichos Mayoradgos a qualesquier personas por ellos llamadas, que fueron culpados en los dichos delictos, y entrar y deuer succeder en su lugar en los dichos Mayoradgos las otras personas llamadas que en ellos no han delinquido. E a las personas de la Yglesia y Religion, aunque sean cõstituydos en dignidad Arçobispal, o Episcopal, que en los dichos delictos fuerẽ culpados e participantes, declararlos assi mesmo por traydores, rebeldes, e inobedientes y desleales a nos, e a nuestra Corona, e por agenos y estraños destos nuestros Reynos e señorios, e auer perdido la naturaleza y temporalidades que en ellos tienen, e incurrido en las otras penas establescidas por leyes destos Reynos contra los Perlados e personas Ecclestasticas, que caen en semejãtes delictos. Y para proceder cõtra las dichas personas assi Ecclesiasticas como seglares, que en los sobredichos casos han sido culpados, y a los declarar solamẽte sabida la verdad por rebeles y traydores, inobedientes e desleales a nos y a nuestra Corona, e proceder contra ellos, e hazer la dicha declaracion, como en caso notorio, sin los mas citar ni llamar, ni hazer contra ellos proceſſo, ni tela, ni ordẽ de juyzio. Nos por la presente del dicho proprio motu y cierta sciencia y poderio Real, vos damos poder cumplido: y queremos y nos plaze que la declaracion que assi hizieredes, e penas en que codenaredes a los que han sido culpades en los dichos casos, sea valido e firme agora y en todo tiempo: e que no pueda ser cassado, ni anullado por causa de no se auer hecho contra ellos

ellos processo formado, ni se auer guardado en la dicha declaracion la tela y orden de juyzio que se requeria, ni auer sido citado, ni llamados, ni requeridos los tales culpados a que se veniessen a ver declarar auer incurrido en las dichas penas, o por no auer interuenido en la dicha vuestra declaration otra cosa de sustancia, o solennidad, que por leyes de essos dichos Reynos deuia de interuenir: porque si embargo de las dichas leyes y fueros y ordonanças, vsos y costumbres que a lo susodicho, o alguna cosa e parte dello puedan ser contrarias: las quales del dicho nuestro proprio motu e cierta scientia y poderio real absoluto en quanto a esto toca, reuocamos, cassamos, y anullamos, y damos por ningunas y de ningun valor y effecto, quedãdo en su fuerça y vigor: para lo demas queremos y nos plaze que la dicha declaracion que ansi hizieredes contra las dichas personas particulares culpados en los sobredichos delictos, sea valida e firme bien assi e tan cumplidamente, como si en ella se huuiesse guardado toda la dicha orde y forma y tela de juzio, que por las dichas leyes se requeria y deuia proceder. E assi fecha por vosotros la dicha declaracion, por la presente mandamos a todos los Alcaydes de fortalezas e casas fuertes y llanas de las villas e lugares que fuerẽ personas legas, rebeles, aleues y traydores, y vezinos e maradores dellos, que por la dicha vuestra declaracion fueren confiscados, que luego como les fuere notificado, o en qualquier manera dello supierẽ, se leuantẽ por nos y por nuestra Corona Real, y no obedezcan, ni tengan desde agora en adelãte por sus señores a los dichos rebeles y traydores: lo qual les mandamos que hagan y cumplã, so pena de la fidelidad que los vnos y los otros nos deuẽ, y demas de sus vidas, y de perdimiento de todos sus bienes y officios, que haziẽdolo ansi nos por la presente les alçamos, y damos por libres e quitos de qualesquier pleytos, omenajes e juramentos, que tengan y tuuiessen hechos a los dichos rebeles y traydores por razon de las dichas fortalezas e casas fuertes y llanas, como por otra qualquier causa e razon que sea: e por quitar les de temor e pensamiento que puedan tener de ser tornados y bueltos en algun tiempo a los dichos traydores, cuyos primero fueron: y que aquello ni otra cosa les pueda escusar de hazer y cũplir lo que les mandamos, por la presente les prometemos y asseguramos so nuestra fe y palabra real, que en ningun tiempo del mundo por ninguna razon ni causa que sea lo estoruaremos, ni bolueremos a los dichos aleues e traydores cuyos primero fueron, ni a sus descendientes, ni succesores: e si assi no lo hizieren e cũplieren, por la presente los condenamos, e hauemos por cõdemnados en las sobredichas penas y todas las otras en que caẽ e incurren los que no complen lo que les e mandado por sus Reyes y señores naturales. E mandamos otrosi que los vasallos de los dichos Perlados, e de qualesquier otras personas Ecclesiasticas que por vosotros en los dichos casos fueren declarados por culpados, se leuanten e alcen en nuestro fauor: e no acojan en ellos a los dichos Perlados dende en adelãte: a todos los quales, e assi mismo a los grandes, Perlados, caualleros, e ciudades e villas e lugares dessos dichos Reynos, mandamos so pena de la dicha fidelidad e lealtad que nos deuen, que hecha por vosotros la dicha declaracio, ayan y tengã dende en adelante a los dichos Caualleros y Perlados y otras personas que assi declararedes por publicos traydores e aleues a nos e a nuestra Corona Real, e por enemigos de essos nuestros Reynos y señorios, y como a tales los trate y persigan: e que ninguno ni alguno dellos los reciba ni acoja, ni defienda, ni de fauor ni ayuda: antes pudiendolo hazer los prendan, y siendo legos los entreguen a nuestra justicia, para que en ellos se executen las penas que sus grauos delictos merescẽ. E si fueren personas Ecclesiasticas, o de orden, las mandemos remitir a nuestro muy sancto padre, o a los otros sus Perlados, a quien son subjectos: e que los dichos vassallos de Perlados no tengan mas por señores a los dichos traydores, ni les acudã, ni fagan acudir con los fructos y rentas que antes teniã en los dichos lugares: antes que ellos los guarden y tengan en si secrestados, y en deposito y fiel guarda, para hazer dello lo que por nos les fuere mandado, ni publica ni secretamente los acojan ni reciban en sus casas: ni lugares: antes si a ellos venieren, o tentaren de venir, los resistan y defiendan la dicha entrada con todo su poder e fuerça: e que directa ni indirectamente les hagã ni den otro fauor ni ayuda de qualquier calidad e manera que sea, so las penas susodichas: e que en todo ello hagã e cũplã como nuestros buẽos subditos, e leales vasallos lo que por vos los dichos nuestros Visorreyes, e qualquier de vos en ausencia de los otros, e a los del dicho nuestro Consejo, que procedays por todo rigor del derecho por la meior via e orden que huuiere lugar de derechos, e a vosotros paresciere, contra todas las otras personas particulares que en qualquier de todos los sobredichos delictos, o en otros demas de aquellos que ayã caydo, e fecho y cometido despues de los leuatamiẽtos e alborotos acõtescidos en essos dichos Reynos este presente año de 1520. e fizierẽ adelãte, cõdenandolos en las penas assi ciuiles como criminales que hallaredes por fuero e por derecho. E si para executar lo que assi por vosotros fuere sentẽciado e declarado, fauor, ayuda ouieredes menester, Por la presente mandamos a todos los grandes, Perlados, Justicia, Regidores, Caualleros, escuderos, officiales e homes buenos de todas las ciudades, villas e lugares de los dichos nuestros Reynos y señorios, que vos la den e fagan dar tan entera e cũplida, como se la pidieredes: e porque ninguno no pueda pretender ignorãcia de lo susodicho, e de la dicha declaracion que fizieredes, mandamos que esta nuestra carta, o su trãslado signado de escriuano publico, e la dicha vuestra declaracio sean pregonados por pregonero, e ante escriuano publico en esta nuestra Corte, y en las otras ciudades, villas e lugares de los dichos nuestros Reynos, e señorios que a vosotros pareciere: por manera que venga a noticia de todos, e que della se hagan sacar en publica forma vno, o mas traslados firmados de vuestros nombres, e señalados de los del nuestro Consejo, y sellados con nuestro sello: y los hagays affixar en las puertas de la Yglesia mayor, o de las otras Yglesias, e monasterios e plaças y mercados de las dichas ciudades, e de las villas e lugares de su comarca, dõde a vosotros pareciere: e que la publicacion e affixacion y pregon, o qualquiera cosa dello que assi se hiziere, tega tãta fuerça cõtra las dichas personas e cadavna dellas, como si fuera publicada e pregonada en la manera acostũbrada por las ciudades e villas donde ellos son vezinos, e tienen su habitacion: e notificada particularmẽte a cada vna de las dichas personas. Dada en Bormes a diez y siete dias de Deziembre, Año del nascimiento de nuestro Saluador Iesu Christo de Mil y quinetos, e veynte años. Yo el Rey. Yo. Francisco de los Cobos Secretario de sus Cesarea y Catholicas Maiestades, la fize escriuir por su mandado.

¶ Qua in re animaduertendum est, quòd quanuis 59
plures dicere soleant dictam Regiam Pragmaticam vim legis non obtinere, ex eo quòd non sit lex generalis, sed contra personas particulares, & in casu etiam particulari lata, nimisque regida fit: ea tamen Pragmatica nihilominùs veluti lex iusta, generica, atque rationi conueniens obseruanda erit: facta namque fuit tempore maximæ rebellionis, & ad sedandam effrænatam proditorum audaciam, quæ forsan ea non lata, vlteriùs protra-

protraheretur. Et tandem ex ea lege, & aliis mediis sedata fuit. Quo casu ob publicam vtilitatem quæ versatur in eiusmodi rebellionibus coercendis, & criminum immanitatem, atque delinquentium multitudinem licitum fuit iura transgredi, legésque etiam acerrimas cõdere. Sic namque id fecisse legimus Henricum Imperatorẽ septimum
60 qui ad sedandam quandã maximam seditionem, quæ eius tempore exorta fuit, condidit Extrauagan. ad reprimendam qua ordinem iudiciarium in aliis criminibus obseruari solitum, propter criminis immanitatem interuertit: prout inquit ibi Bartol. in glos. verbo, Multorum. vbi inquit causam finalem illius legis condendæ, fuisse delinquẽtium multitudinem. Nec potest dici illam Pragmaticam non fuisse legẽ generalem: ea namque nõ cõtra certas personas, sed genericè contra omnes proditores, qui vel eo tempore, vel deinceps contra regiam Maiestatem in ea seditione conspirassent, edita fuit. Quod sufficiens est
61 ad hoc, vt ea lex generica dici valeat, & pro communi vtilitate conscripta. Denique cùm à Principibus habentibus potestatẽ leges faciendi condita fuerit, non licebit de illa disputare: sed iudicare secundum illam, vt inquit Gratianus in cap. erit autem lex. 4. distin. & Augustinus relatus ab ipso Gratiano in cap. in istis. ead. distin l. prospexit. ff qui & à quibus l. fi. C. de legib. ibi *Quis tanta superbia tumidus est, vt Regalem sensum contemnere audeat?* & vtrobique per Scrib.

62 ¶ Similiter etiam animaduertendum est, eã Pragmaticam non simpliciter in omnibus, qui in ea seditione deliquerunt, bona Maioratus esse fisco adiicienda disponere: sed in quinque tantùm casibus, qui in ea specificè designantur: scilicet in his, qui interuenerunt in detentione Reginę Hispaniarum Ioannæ, seu in detentione serenissimæ Infantis, seu in expulsione Marchionum de Denia, & in captura Reuerendissimi Cardinalis de Tortosa, atque Regiorum consiliariorum. Quod in similibus negotiis à fisci procuratore probandum erit.

¶ Ex quibus palam diluitur opinio illorum, qui maximo conatu profiteri solent, dictam Regiam Pragmaticam de Bormes nõ solùm loqui de proditione tempore Communitatum perpetrata, sed etiam de omnibus aliis quæ in futurum perpetrari contigerit. Cum enim specificè contra illos qui in dictis quinque casibus deliquisse compertum fuerit, non autem contra alios disponat, ex ea comprehenditur ad eam tantum proditionem restringendam esse. Tametsi ex aduerso dici possit, eam legem in crimine læsæ Maiestatis in primo capite commisso genericè disponere, illudque in dictis quinque casibus exemplificare: quæ exempla regulam nõ restringunt, sed in omnibus casibus similibus eius Pragmaticæ dispositio seruanda erit. Sed certè plura alia crimina quæ primum læsæ Maiestatis caput contingebãt, eo tempore commissa fuerũt: quæ sub eius dispositione non comprehenduntur, cum Regia Pragmatica de illis nõ disponat: atque si rectè eius verba considerentur, potius ad proditionem præsentẽ coërcendam, quàm ad futuras puniendas diriguntur: quanuis cum casus contigerit, de his deliberandum sit. Si enim ea Pragmatica genericè intelligenda foret, ex illa propè omnia quę prędiximus, corruerent. Et hæc de primo casu, vbi scilicet Maioratus absque Regia facultate institutus fuit, dixisse sufficiat.

¶ In secundo casu, vbi, scilicet, ex Regia facultate Maioratus institutus fuit, subdistinguendum est: nã aut in Regia facultate expressum est, quòd bona Maioratus ex dictis tribus criminibus fisco adiiciantur aut facultas simpliciter hoc non expresso concessa fuit. Si ea crimina in facultate ex- 63
pressa fuerunt, dicendum erit: quòd eo casu, aut facultas reiicienda est, aut ea vtendum erit cum legibus, ac cõditionibus in ea expressis. Ideoque is, qui ex eiusmodi Regia facultate Maioratum instituit, bona eiusdem Maioratus horum trium criminum confiscationi subiicere videtur: adeò. vt nõ valeat aliquid eidem facultati contrarium disponere: præcipiendo, quòd statim quòd possessor Maioratus cogitauerit, vel tractare cœperit de crimine lęsæ Maiestatis committẽdo, bona Maioratus in sequẽtẽ successorem pertranseant: vel alio simili modo. Id namque esset Regiam facultatem eludere, atque aduersùs mẽtem Principis illam concedentis agere: prout sup. lib. 2. c. 12. num. 57. ostensum est.

¶ Si verò in facultate expressum non fuit, quòd 64
bona Maioratus ex his criminibus confiscari valeant, tunc dicendum videtur, id expressum censendum esse. Cùm enim ea clausula propè semper in Regiis facultatibus apponi soleat, etsi in aliqua facultate omissa fuerit, apposita censenda erit. l. fin. C. de fideiusso. Quod Scrib. in c. cum. M. de consti. & alibi sæpe annotare solent. Item cum ipsa Primogenij institutio ex Regia facultate pẽdeat, censetur ex donatione Principis facta: & sicut donatio Principis censetur: semper facta cum ea clausula, quòd scilicet propter crimen læsæ Maiestatis ad regiam Coronam reuertatur, vt supra isto c. nu. 46. ostendimus. Similiter idipsum in Maioratu ex Regia facultate instituto dicendum erit. Censetur namque Princeps donare illud, super quo suam authoritatem interponit. l. in ædibus §. 1 vbi Bald. & cæteri. ff. de donatio. l. etsi liqueat. C. de inoffi. dona cum simil.

¶ Sed his non obstantibus cõtrarium dicendum videtur. Cùm enim Princeps hæc crimina in Regiis facultatibus, vt plurimum excipere soleat, & illa in hac Regia facultate nõ exceperit, censetur nec ex his criminibus bona Regio fisco adiicienda fore voluisse: si enim id voluisset, expressisset. Nec obstat id, quod ex lege final. C. de fideiusso. cum similib. dici solet: quòd scilicet ea, quæ apponi solita sunt, si omittantur, nihilominus apposita esse censeantur. Nam regula, quæ ex illa
65 lege deducitur, intelligenda est, quando facultates Principis expediri non solent sine dictorum criminum expressione: secùs autem quando diuersimodè expediuntur, interdum exceptuatis dictis criminibus, interdum etiam absque eorum expressione: prout pluries in Regis facultatibus antiquis visum est. Tunc namque clausula omissa nullo pacto apposita censenda est, sed potius pro omissa habenda erit: prout opinatur Bald. in l. sciendum. num. 2. ff. de verbo. obliga. vbi inquit,
66 quòd ea, quæ diuersimodè fieri solent, nunquam præsumuntur, si in instrumento apposita non sint. Idipsum etiã dixit Bart. in l. 2. in prin nu. 22. ff. solut. matrim vbi inquit, quòd quandò in ciuitate sunt diuersæ formæ conficiendi instrumẽta, nec vna, nec alia præsumenda est: sed omissa in instrumentis ad ius commune remittenda esse. Cuius dictũ refert & sequitur Alex. cons. 5. nu. 7.

lib. 5. atque Ripa, vbi ex his limitat regulam quæ deducitur ex d.l. fina C. de fideiusso. in c. cùm. M. Ferrariensis. de constitut. num. 48. Item regula. d. l. fina. intelligenda est in his, quæ nō sunt de substantia actus: secùs autem in substantialibus: ea namque nunquam supplentur, nisi exprimantur. l. testamētū. C. de testam. Specul. de instru. editi. § instrumentum. versic. Quid si à contrahētibus. Ripa in d. c. cùm M. num. 44. hæ autem exceptiones substantiales sunt cùm regulariter etiam ex illis criminibus bona Maioratus fisco adiici non soleant, quod præsertim ex eo dicēdum est, quod hæc exceptionis horum criminum suppletio, vel subauditio aduersus ius cōmune sit: cum (vt prædiximus) bona Maioratus ex his criminibus iuris dispositione considerata, fisco adiici nō valeant. In qua specie nihil supplendum est: sed potiùs id, quod omissum inuenitur, in iuris communis dispositionem relinquendum erit. l. commodissimè. cum similib. ff. de liber. & posthum.

¶ Non etiam obstat illud, quod ex aduerso dicebatur, quòd scilicet censeatur Princeps bona Maioratus successoribus donasse, ex eo, quòd facultatem ad Maioratum instituendum concesserit, nam illud, quod dici solet, quòd donatio facta ex consensu, vel facultate alicuius, censetur ab illo facta, intelligendum est, quando ea res quæ donatur est ipsiusmet consentientis: secùs autem quando aliena est: tunc namque non cōsentiens, seu facultatem præstans: sed is, cuius res est, donare videtur: vt supra isto lib. c. 3. num. 24. & supr. lib. 2. c. 2. num. 7. ostensum est. Ex quibus hæc vltima pars probabilior videtur: de qua tamen cùm casus contigerit, deliberandum erit, præsertim si de facultatibus recentioribus agatur: quæ nunquam nisi his criminibus exceptis conceduntur: quāuis antiquis temporibus id adeò precisè obseruatum nō fuerit: sed pluries omissum fuisse satis notum sit. Facultates namque nostri temporis ex harum clausularum omissione, de falsitate suspectæ censendę erunt: nisi id ex Principis deliberata voluntate concessum fuisse cōpertum fuerit: cùm ea rescripta, quæ à communi stylo deuiant, de falsitate suspecta esse censeātur, vt ex pluribus probat Felin. in c. 2. num. 16. cum seq. de rescript.

¶ Ex quibus infertur, Principem concedentem facultatem ad instituendum Maioratū, de re aliena posse illam concedere, ea lege, vt bona Maioratus etiam ex prædictis tribus criminibus non confiscentur, cùm ipse ea bona donare nō videatur: atque id etiam si omissum esset in Regia facultate, ex iure communi sic efficiendum foret. Quanuis secus dicendū sit in bonis ab ipso Principe iure Maioratus donatis: nam etsi illa ea lege donauerit, vt etiā ex crimine lęsę Maiestatis fisco adiici nō possint, nihilominùs ex eo crimine fisco adiicienda erunt. Non enim valet conuentio inter donantem & donatarium facta, vt etiam ex ingratitudine donatio reuocari non possit: nec inter dominum & feudatarium, vt etiam propter felloniam feudum ad dominum non reuertatur. Quod sic in feudo opinātur Bald. in l. 1. col. fina. 52. q. ff. de rerum diui. Idem Bald. in c. fi cautio. num. 12. de fide instr. Barba. in c. fi. col. 6. de dolo & contu. Georgius Nata. in cap. quāuis pactum. de pactis lib. 6. num. 44. Andr. de Yser. in c. 1. quæ sint Rega. vers. Et bona. col. 1. Scrib. in c. 1. de feu. guardiæ. & in c. 1. de vasa. mili. qui arma belli depo. Idque etiam in donatione verum esse profitentur Bald. in l. 3. nu. 4. C. de bon. liber. Bart. n. 3. Bald. num. 11. Paul. num. 12. Ias. nume. 17. & communiter Scriben. in l. fina. ff. de pact. Alex. in l. stipulatio hoc modo concepta. num. 23. ff. de verbor. obliga. Ripa in l. fina. C. de reuocan. donat. q. 54. Tiraq. qui plura refert in rep. l. si vnquam. in prin. legis. nu. 135. Anton. Rubeus qui hanc communem opin. esse profitetur, cons. 54 num. 1. Viuius communium opi. lib. 2. opin. 94. Auguſt. Beroius in c. 1. de constit. nume. 47. Quorum opin. proculdubiò in feudo atque in donatione vera, atque communis est.

¶ In tertio casu, vbi scilicet non constat vtrum ex Regia facultate, vel absque illa Primogenium institutum fuit, dicendum erit illud ex iure communi, non autem ex Regia facultate institutum censendum esse: quod proculdubiò mihi verum videtur ex his, quæ sup. lib. 2. c. 2. num. 18. adducta sunt: tametsi D. Didacus de Simāc. de Catho. institut. d. c. 9. num. 275. in noua edition. contrariam opin. ex rationibus, quæ tamen facilè dilui possunt, veriorem esse profiteatur: dicens, quòd non solùm præsumendum est Primogenium antipuum ex Regia facultate institutum esse, sed quòd etiam præsumendum sit in Regia facultate præfata tria crimina excepta fuisse. Quæ omnia summè consideranda sunt.

¶ Ex quibus decidi potest ea quæstio: vtrum scilicet domus Maioratui subiecta possit ex dictis criminibus dirui. Nam quanuis satis absolutum sit ex criminibus ordinariis domus dirui nō posse, ex tex. in Auth. de manda. Princip. §. oportet autem, colla. 4. vbi. *Nō enim res sunt quæ delinquūt, sed qui res possident.* Cuius ratio est: quia expedit Reipublicæ sumptuosa vrbis ædificia conseruari. l. filius familias. §. ædes. ff. de lega. 1. & ne vrbes deformetur ruinis ædificiorum. l. fina. ff. ne quid in loco publi. Domus autem ex crimine læsæ Maiestatis diuinæ, & humanæ, & aliis criminibus similibus diruendæ, soloque adæquandæ sunt, ex tex. in c. felicis. de pœn. lib. 6. ibi. *Dentur cuncta ædificia ipsius in ruinā.* & in c. 1. §. cōuenticulas. de pace iur. fir. ibi. *Et domus eius destruatur.* & vtrobique per Scrib. Guillel. Bened. qui plura refert in rep. c. Raynuntius verb. Domum. de test. nu. 23. l. 6. tit. 13. part. 2. l. 9. tit. 19. ead. part. Imò nō solùm ex his criminibus domus dirui, atque solo adęquari possunt, sed etiam aratro subiici l. si vsus fructus ciuitati. ff. de vsufruct. vbi sic de Carthagine à Romanis factum esse dicitur: & de Troiā à Gręcis, vt ibi refert glos.

¶ Hoc igitur pręsuppositio dicendum est, quòd in omnibus casibus, quibus resoluimus bona Maioratus ex his criminibus fisco adiici posse, dicendum erit, domos etiam posse dirui, etiamsi Maioratui subiectę sint. Vbi autem resoluimus bona Maioratus ob hęc crimina fisco adiici non posse, dicendum erit, nec etiam domos posse dirui, nec solo adęquari. Quod probatur ex singulari doctrina Bart. in. l. 1. §. seruus. nume. 1. ff. ad Syllam. vbi inquit, quòd propter delictum non potest dirui domus alteri pignorata, vel in qua alij ius competit. Pro quo facit text. in. l. res quę. in princip. vers. res autem. ff. de iure fisci. Bald. in l. 1. num. 1. C. de pig. action. Io. And. in c. fœlicis. de pœnis lib. 6. & in addit. ad Specul. tit. de pœn. Feli. cons. 49. nu. 7. & 8. & alibi sæpe Scrib. Quod etiam in Hispanorum Maioratibus loquens sic resoluit Grego. Lopez. in d l. 6. tit. 13. part. 2. verb. *Las ca-*

Las cabas. Idque verum atque probabile mihi videtur, tametsi malè obseruari solitum sit. In his namque propter exemplum, atque criminum atrocitatem, hæ omnes iuris regulæ interdum transgredi solent.

¶ Hæc igitur habuimus quæ de Hispanorum Primogeniis traderemus: quibus si non prorsus omnia quæ ad hanc tractationem attinent, disseruntur, illud tamen certissimum est, ea quæ supersunt, ex his etiam facilè posse comprehendi: neque enim nos omnia penitus discutienda suscepimus, id namque humanas vires supergrederetur: sed id tantùm curauimus, vt grauioribus atque difficilioribus quæstionibus explicatis, inde viam ad reliqua pararemus.

AN SEQVENTES ANNOTATIONES

SVMMARIA.

1 *Mendum. l. 1 in proœmio fori iudicium qui Hispano sermone conscriptus est, notatur, eidémque legi vera litera restituitur.*
2 *Toletum Regia ciuitas appellabatur.*
3 *Legis antiquissimæ quæ tēpore Pelagij de Regni successione lata fuisse fertur, veritas discutitur.*
4 *Legem secūdam. tit. 15 part. 2. à lege Gothorum antiqua tempore Pelagij facta originē duxisse, verisimile est.*
5 *Extensionem de persona ad personam admitti quo pacto intelligendum sit.*
6 *Maioratus quibus verbū hæredibus adiectum est, vtrum iure sanguinis an potiùs hæreditario deferri, dicendum sit.*
7 *Verbū hæres in materia feudali, vtrū de hærede sanguinis, an de hærede instituto intelligēdū sit.*
8 *Filius legitimatus ex matrimonio in articulo mortis cōtracto, vtrum excludat substitutum, ibique improbatur opinio dicentium quòd etiam detecta fraude substitutus excludatur.*
9 *Commissarij quibus Maioratus institutio efficienda commissa est, quid obseruari debeant.*
10 *Filiam fœminam atque filios clericos religiosos, furiosos, vel mutos & surdos nō posse a Maioratus successione excludi absque Regia facultate, qualiter intelligendum sit.*
11 *Cōditio apposita alicui, vt contrahat cū consanguinea simpliciter adiecta, vtrū differat ab illa qua præceptum est, vt id fiat præcedēte Rom. Pontifi. dispensatione.*
12 *Conditio apposita alicui vt consanguineam secundo gradu coniunctam ducat in vxorem, vtrū à Maioratu reÿciatur & quid dicendum sit stante decis. Concily Tridentini.*
13 *Conditio apposita Maioratus successoris vt Seiam vxorem ducat, vtrū deficiat Seia defuncta.*
14 *Frater Maioratus possessor, quibus rationibus teneatur fratres alere, & sorores dotare.*
15 *Frater Primogenitus qui in feudo successit, tenetur fratribus & sororibus victum & militiam præstare.*
16 *Successor Maioratus qui actionē viuente possessore proposuit, vt eius Maioratus successor declaretur, vtrum valeat eo defuncto remedium summarium ex. l. Tauri pro consequenda Maioratus possessione in Regio consilio proponere.*
17 *Opponens se liti pendenti in Regio consilio super Maioratus possessione, vtrū admittendus sit si post sex menses oppositionem faciat.*
18 *Successor Maioratus vtrū valeat secūdā supplicationē interponere à sentētia lata cōtra Maioratus possessorē, quādo ipse nō supplicauit, seu à secūda supplicatione à se interposita destitit.*
19 *Pœnam incursam ex secunda supplicatione, vtrū teneantur soluere hæredes possessoris Maioratus eo mortuo, vel ipsius Maioratus successor cuius sententia lata fuit.*

ANNOTATIONES IN

loca quædam diligentius examinata.

1 PRIMVM omnium li. 1. c. 2. nu. 11. legem ex foro iudicum attuli, in qua dū de loco vbi Regis electio faciēdas sit agitur, hæc verba legūtur, *Los Reyes deuen ser esleydos en la ciudad de Roma* quod manifestum est codicis mendum, tametsi in omnibus libris Hispanis verbis scriptis semper hoc pacto appositum sit cùm non in vrbe Roma, sed in vrbe Regia sit legendum prout in libris Latino sermone conscriptis legi solitum est. Vrbem autem Regiam Toletum 2 Gothi appellabant, quod ibi sedes Regni esset perpetua & Regum domicilium, prout euidenter ex Cōciliis Toletanis Diuo Isidoro, Roderico & Luca Tudensi comprehenditur. Ex quo fit, vt in ea lege non in vrbe Roma, sed in vrbe Toletana deinceps legendum sit.

Lib. 1. c. 2. num. 11.

¶ Rursus & in eod c. 2. nu. 13. cum de origine Primogeniturę & Maioratus in Hispanorum Regū successione agerem ex Doctoris de Palacios Rubios relatione legem attuli, quam ipse à Gothis tempore Pelagij Regis post dirutam à Mauris Hispaniam conditam fuisse tradidit, eámq; ipsam legem in Lucæ Tudensis Episcopi chronico vbi de Pelagio agit appositam esse profitetur. Addidi insuper me duo vetustissima exemplaria eiusdem Lucæ Tudensis venerandæ authoritatis vidisse, in quibus nec ea lex esset scripta, neque eius vlla

Lib. 1. c. 2. num. 13.

mentio haberetur. Postea etiam Hispanam Lucę Tudensis translationem, & ipsam perantiquam legi, in qua eadem illa lex etiam deerat. Demum, autem cum de hac re cum Illustrissimo Domino Didaco de Couarru. supremi Regij Senatus Prę-fide agerem, exemplar eiusdem authoris vetustum etiam mihi ostendit, in quo & præfatam legem conditam fuisse dicebatur, & lex ipsa hisce 3 verbis apposita erat.

Excludit lex Regia Gothorum repræsentationem in regni successione.

¶ Postremò etiam Gothi eius legibus se astrinxere pro lege perpetua statuentes, vt eorum regis filius Primogenitus, vel maior si deest primus si pater fuerit Catholicus cuiuscunque vel minimæ sit ætatis substituatur in Regnum. Si autem deest filius masculus filia eius ordine prædicto assumatur in dominam, & illa magnatorum Gothorum prouidentia de nobilioribus Gothis accipiat virum, de quo regalis posteritas conseruetur.

¶ Cæterum etsi intelligã ex hoc postremo exemplari denuò inspecto doctorem de Palacios Ruios in eundem codicem, aut similem alium incidisse & certa fide legem illam attulisse, ego verò trium illorum exemplarium (quantum coniicere possum) vetustiorum venerãda authoritate commotus in quibus narratio absque legis illius mẽtione rectè continuatur, eam legem tanquam superadditam atque suppositiciã meritò suspectam iudico. Potest esse quòd lex illa superaddita sit in Chronic. Lucæ Tudensis, atque ideò suspicari possit quòd ea non sit pars eius historiæ: non tamen quòd ea non fuerit lex Gothorum. In quem sensum ea quæ hic dicunt accipienda sunt, & quod hic etiam dicitur quod lex Partitarum originem duxit à lege Gothorum, referendum est ad id quod disposuit, quòd si licet in regno iure successionis, non cessionis, atque etiam iure primogenituræ succederetur, non autem ad repræsentationem, de qua in lege Gothorum nullum verbum inuenitur, imo illam apertè excludebat. Sed si quis ex vltimi illius codicis vel similium fide, atque Præstantissimi viri Doctoris de Palaci. Ruui. relatione & Regnorum Castellæ inuiolata consuetudine legis illius fidem adhuc probabilem esse contenderit, ex eo facilè deducere poterit l. 2. tit. 15. part. 2. vbi de Regni Castellę succes- 4 sione agitur ex ea lege Gothorum antiquissima originem duxisse.

¶ Vlteriùs etiam cod. lib. 1. c. 4. num. 25. fin. verb. 5 vbi dixi ex ratione expressa, vel subintellecta admitti de persona ad personam extensionem, cum *Lib. 1. c. 4. num. 25.* ea non tam extensio quàm comprehensio dicenda sit: animaduertendum est, non me id solum in hac parte egisse, vt dispositio de persona ad personam extendatur, in his tantum casibus quibus extensio non verè extensio, sed comprehensio dicitur sed in aliis etiam casibus, vbi dispositio quo 6 ad alia vltra comprehensionem ex verisimili mente disponentis extendi potest, ita vt quoties de casu ad casum dispositio extendenda sit, pari ratione etiam de persona ad personam extẽdatur, cùm de vno casu ad alium nulla congrua ratio differentiæ assignari valeat.

¶ Præterea etiam lib. 1. c. 8. nu. 3. cum sequen. di- *Lib. 1. c. 8. num 3.* xi Primogenia iure sanguinis deferri ex eo quòd propè semper in illis sola vocatio filiorum vel descendentium fieri soleat absque adiectione verbi hæredum, quibus nunc superaddendum est, ne dum Primogenia iure sanguinis deferri quando in illis verbum filiis vel descendentibus apponitur, sed etiam quando verbum hæredibus etiam adiicitur, verbum namque illud hæredibus non ad eos qui ex testamento hæredes effecti sunt, sed ad hæredes sanguinis qui ab intestato iuxta ordinem legitimarum successionum ad ipsius Maioratus successionem vocarentur referendum est, in hunc sensum quòd scilicet testator vocat eum descendentem qui ab intestato in eius hæreditate successurus esset etiam ab vltimo possessore institutus non sit, quod in Maioratibus ex qualitate materiæ subiectæ necessariò sic dicendum est, prout optimè considerant Abb. consil. 3. num. 4. verb. ex his infertur. lib. 2. Corneus consi. 150. nu. 6. lib. 2. Dec. in l. 1. C. quando non peten. partes. num. 1. & 2. idem Dec. cons. 309. num. 5. Guillel. Benedict. in repetit. c. Raynutius verb. & vxorem nomine Adelasiam, num. 74. Alciat. in l. lege obuenire. ff. de verb. signific. Ripa. in l. ex facto. §. fina. num. 9. post Alex. & cæteros ibid. ff. ad Trebellian. Parisi cons. 20. num. 9. lib. 1. Tiraquel. *le mort saisit le vif.* parte secunda declarat. 7. num. 8. cum sequenti, idque comprobatur ex eo, quòd si hæres sanguinis non esset admittendus ad Maioratus successionem absque eo quòd ab vltimo possessore hæres institutus esset, posset ipse vltimus possessor voluntatem institutoris fraudare, instituendo remotiorem quod nullo pacto dicendum erit, prout optimè considerat Alciat. in d. l. lege obuenire. num. 6. Similiter etiam si successor Maioratus necessariò hęres vltimi possessoris futurus esset, non posset res Maioratus ab illo alienatas vendicare ex l. vendicantem, cum simil. ff. de euiction. quod etiam non est verisimile Maioratus institutorem sensisse: prout etiam eleganter considerat Ripa. in d. l. ex facto §. fina. ff. ad Trebel. num. 20. Idque etiam in scudis dici solitum est, vt scilicet verbum hæres ex materia subiecta de hærede sanguinis, non autem de hærede instituto intelligendum sit, prout notat Cald. cons. 15. Ang. cons. 110. & cons. 150. Fulgo. cõsil. 218 Barbar. cons 63. col. 8. lib. 1. Grattus consi. 4. num 32. lib. 1. Parisi. consi. 23. nume. 117. cum sequen. lib. 1. Bertran. cons. 42. num. 1. lib. 3. Quæ omnia summè notanda erunt ad ea Primogenia quibus dici solet, succedat masculus hæres meus legitimus, vel succedat hæres propinquior, vel successio huius Maioratus de hærede in hæredem continuetur, vel quid simile: nam ea verba de hærede sanguinis, nõ autem de hærede instituto intelligenda sunt, sicque in Maioratibus communiter intelligi solitum est. 7

¶ Sed & lib. 2. cap. 5. nume. 27. vbi dixi contra- 8 hentem matrimonium in articulo mortis hoc expresso quòd id ad fraudandum substitutum faciebat, non efficere, vt filij ex hoc matrimonio legitimi effecti, substitutũ excludat. Annotandum est opinionem hanc reiecisse Menchacã frequentium quæstionũ. lib 3. cap. 41 nu. 5. vbi profitetur filios ex hoc matrimonio legitimos effectos, etiã detecta fraude, substitutum excludere, ad quod dicendum mouetur ex regula generali, qua cautum est nemini facere iniuriam qui iure suo vtitur. & ex l. qui autem. §. 1. ff. de his quæ in fraud. cred vbi quis potest in fraudem creditorum hæreditatem sibi delatam repudiare, quod etiam in liberto in fraudem patroni repudiante decisum est ex l. 1. §. vtrum. ff. si quid in frau. patroni, & in Principe qui etiam in necem alterius iure suo vti potest, & hæreditatem etiam alteri delatam auferre *Lib. 2. c. 5. num. 17.*

ferre. l. 2 & l. quanuis ff. de natal. restituen. quòd in l. Gallus. §. & quid si tantum. ff. de lib. & posth. Scrib. communiter annotare solent, quibus adiicitur quòd illud quod fit lege permittẽte iustum esse reputatur, etsi in necem alterius cõuertatur. l. Gracchus. C. de adul. eo præsertim quòd iure statutum sit hoc casu matrimonium valere ex quo in consequẽtiam sequitur suos, effectus huic matrimonio non esse restringẽdos. Attenditur namque illud quod principaliter agitur, vt ea quæ ex illo sequuntur valida esse debeant. l. si quis nec causam. cum similib. ff. si cert. pet. idque etiam ex eo cõprobatur, quòd iure vnicuique nedum vti, sed abuti re sua concessum sit. l. sed si lege. §. consuluit. cum simil. ff. de peti. hęr.

¶ Sed quanuis hæc ingeniosè dicta sint ex illis tamen non esse à communi opinione recedendum existimo, illanãque, iure atque etiã rationi ciuili & morali fulcitur, cũ iure decisum sit, quod actus ille qui potest iure permittẽte fieri, atque omnes suos effectus operari quãdo absque fraude & dolo fit, dolo tamen & fraude in alterius iniuriam interuenientibus viribus nõ subsistat. l. filiæ meæ emãcipatę & ægræ. ff. sol. matr. vbi diuortiũ quod iure permittente fieri poterat, non admittitur in prejudiciũ illius, cui in casum mortis dos restituẽda erat, ex eo quòd in fraudem illius diuortiũ actũ fuisse compertũ fuit. Quanuis ex diuortio absque fraude facto ab hoc iure excluderetur. Idipsum probatur ex tex. in c 2. de renũtiat. li. 6. vbi dispositum est, quod renuntiatio beneficij quam quis liberè facere poterat, non præiudicat expectanti, quando in eius fraudem facta fuit, tametsi ea renuntiatio in fraudem expectantis nõ facta, etiam si beneficium renuntiatũ tenuissimum esset, præiudicium afferret expectanti. Idque etiã ex tex. in l. si cùm mulier. ff. rerũ amotarũ. & in l. Sulpitius. ff. de donat. inter vir. & vxor. & in l. qui pœna. §. 1. ff. de manumis. in l. cum ratio. §. fraudis autẽ. ff. de iure fisci, & ex alijs quampluribus iuribus probatur, quòd si omnia quę quis iure facere potest, illicò posset in alterius fraudem conuertere, nimium fraudibus indulgeretur dolisque atque machinationibus via adaperiretur aduersus omnia iura quæ in fraudibus indulgendum non esse disponunt. l in fundo. cum simil. ff. de rei vendic.

¶ Nec obstãt ea quæ in contrarium adducuntur, illud namque quod dicebatur quòd nemini facit iniuriam qui iure suo vtitur, intelligendum est, nisi ex professo, vt alium fraudaretis, iure suo vsus fuisset, tunc namque ea regula ex dictis iuribus non procederet, quo pacto etiã ad tex. in l. Gracchus & alia iura similia responderi potest. Item tex in d. l. qui autem. & in d. l. 1. §. vtrum non obstant, quia non dicitur fraus fieri patrono, nec etiam creditoribus, ex eo quòd quis nõ acquirit, sed ex eo tantùm quòd de bonis suis libertus seu creditor minuit. l. non fraudantur. ff. de reg. iur. Proindéque fraus in non acquirendo consistens non attenditur, cùm circa id patronus seu creditores nõ valeant prætendere fraudem sibi factam fuisse. Similiter etiam illud quod de potestate Principis circa ius delatum adducebatur, non obstat, cùm id ex Principis absoluta potestate procedat, nec absque causa legitima fieri possit, vt alibi ostensum est.

¶ Nec etiam obstat, quod matrimonium validum sit, idcircóque debeat effectus suos operari: pluries namque videmus quòd quanuis actus principalis validus sit, effectus tamen propter fraudem eidem restringuntur, text. in cap. constituit. 20. q. 3. quod etiam pluribus alijs exemplis comprobari posset. Non etiam ad rem attinet quòd quis possit re sua etiam abuti, illud namque nisi ad illam rem in re vel in spe ius aliquod alteri quæsitum sit, intelligendum est.

¶ Insuper etiam li. 2. c. 4. & 5. vbi de electione in- *Lib. 2. cap. 4 & 5.* ter liberos facienda quando in Primogenijs ex electione succedendum est, vel à patre Primogenium ex Regia facultate instituitur, actum fuit: annotandum erit, etiam ea quæ in his duobus capitibus diximus, ad eos etiam trahi posse, qui ex commissione & mandato testantis Primogenia inter filios eiusdem seu extraneos instituunt, cùm hoc casu ex legibus Tauri possit à testatore qui ob imminens mortis periculum, seu morbi impedimentum non potest id munus per seipsum explere, alteri efficiendum mandari. In eo namque casu frequentissimè dubitari solitum est de omnibus his quæstionibus quas ibidem expendimus, atque idcircò quo ad eos etiam ea omnia repetita censenda erunt, eáque ipsa in electione ab illis facta obseruanda sunt.

¶ Vlterius etiam eod. lib. 2. c. 11. nume. 45. attuli *Lib. 2. ca. 11. nu. 45.* Decij opinionem consi. 512. num. 2. cum sequen. quam improbaui atque dixi illã sequutum fuisse Illustrissimum Dominum Didac. de Couar. in c. cùm in officijs. nu. 8. de testa. Cum autem demùm nouissimam eiusdem operis editionem vidissem, inueni eundem Illustrissimum dominum ab illa Decij opinione discessisse, atque illam omninò improbasse, ita vt meritò iam non valeat pro eius opinione, sed potiùs aduersus illam eius authoritas adduci.

¶ Item eod. lib. 2. c. 12. n. 53. & 55. dixi in Maiora- 10 tu ex tertia bonorũ portione à parente ex legibus *Lib. 2. ca. 12. nu 53.* Regijs absque Regia facultate instituto, non posse ipsum parẽtem filias fœminas, nec etiam filios & 55. religiosos, clericos, rel mente captos, & similes defectus patientes propter masculos trãsuersales excludere. Qua in re annotandum est, posse parentes etiam absque Regia facultate fœminam proximiorem atque etiã vltimi possessoris filiam à maioratus successione excludere propter masculos remotiores ipsius vltimi possessoris transuersales, dummodò ab ipso institutore descendant, similiterque posse excludere filios ac descendentes vltimi possessoris religiosos, clericos, vel furiosos, vel similes defectus patientes, propter alios agnatos vel cognatos eidẽ vltimo possessori transuersales, dummodò à primo institutore descendant. Lex namque Tauri solum prohibet, quòd descendẽtibus exclusis, transuersales ad meliorationem admittantur, non autem parenti inter suos descendentes electionẽ denegat.

¶ Rursus etiam eod. l. 2. c 13. nu. 7. vbi reieci opi- 11 nionem Emanuel Acostæ differentiam constituentis inter vocationem factam de Seio, si Titiam cõsanguineam vxorem duceret ex dispensa- *Lib. 2. ca. 13. num. 7.* tione Roma. Pontif. vel hoc vltimo non adiecto ea ratione, quòd hæc conditio à iure & ex natura actus insit, atque verisimilis sit. Annotandum est, adhuc videri in hoc casu constituendam esse differentiam, quam ipse assignat. Quod probatur ex eo quod institutio spurij simpliciter facta pro non scripta habeatur, si verò fiat sub ea conditione, si Princeps eum legitimauerit valida est in l. tempus. ff. de hæred. instit. vbi glo. verb. Cum capere,

pere,& communiter Scrib. hanc differentiã constituunt iunctis his quę lib.2.c.7 nu.4.cũ sequen. latius adduximus. Similiter etiã venditio rei feudalis,seu emphyteoticæ vel Maioratus simpliciter facta,nulla est: si verò ea lege fiat, si dominus feudi, seu emphyteosis consenierit, vel princeps ad rem Maioratus alienandam facultatem pręstiterit, valida erit: nec poterunt emptor, nec venditor à venditione discedere, nisi priùs consensus requisitus fuerit, prout lib.4.c.3.nu.48.ostensum est, quod etiam pluribus alijs exemplis comprobari posset.

¶ Sed quamuis hæc vrgere videantur, non tamen omnino astringunt, diuersa namque ratio in matrimonio cum consanguinea contrahendo,quam in spurio instituendo, vel re feudali,emphyteotica, seu Maioratus alienanda versatur. In primo namque casu, si de matrimonio de facto cum cõsanguinea cõtrahendo Maioratus institutor agere censendus esset, præsumptio grauissimi delicti caperetur scilicet quòd ipse volebat quod Maioratus successor matrimonium absque Papæ dispensatione cum cõsanguinea contraheret,atque per consequens incestum committeret.Proindéque hæc pręsumptio quæ delictum induceret,admittenda non est, imò necessariò in dubio eo pacto eius dispositio interpretanda erit, quòd delictum excludatur.l.meritò.cum simi.ff.pro socio. In cæteris autem casibus de delicto non agitur. Quamobrem non mirum si conditionis expressio requiratur, eáque non adiecta, dispositio nulla censenda sit. Quæ concordia potiùs mihi satisfacit,quàm ea differentia quam Scriben. inter illud quod facilè vel difficillimè à Principe impetrari 12
solet,quo ad hæc assignant.

Lib. 2.ca. 23. nu. 11. ¶ Similiter etiam in eod.c. nume.11.vbi de conditione adiecta in Maioratus institutione, vt scilicet possessor Maioratus matrimoniũ contrahat cum consanguinea in secundo gradu sibi coniuncta egimus,dicendum est: eam conditionem cõsideratis antiquis Roman. Pontificum decisionibus (etsi difficilis esse censeatur) non tamen à Maioratus institutione reijciẽdam esse ex regula quam tradit Bal.quem ibi citauimus in l.1. C.de instit.& substitut. quòd scilicet quoties conditio est præambula & necessaria ad validitatem actus nunquam reijcitur, etsi summe difficilis sit, sed eius euentus expectatur,quem sequitur Soci.in l. quidam relegatus.ff.de reb.dubijs vbi Sadoletus. 2.col.verb.2.potest responderi,hanc regulam verissimam esse existimat, quod etiam verum esse profitetur Alex.num.5.& Ias.numer.16.in l.apud Iulianum.§. constat.ff.de legat.1. Idque probant ex text.vbi communiter Scriben.id tractant in l. in tempus.ff.de hæred.institu ex qua regula facilè deducitur conditionem adiectam à Maioratus institutore non esse ab ipso Maioratu reijciendam,sed potius sustinendam, cùm aliter quàm ea obseruata actus sustineri non possit.

¶ Quamuis autem hæc opinio vera sit, malè tamen ad Maioratus applicari posse videtur, cum enim vt plurimum vim vltimæ voluntatis Maioratus obtineant, ex huius conditionis adiectione ipsa vocatio non vitiaretur, sed potiùs conditio ipsa reijceretur, &vocatio pura maneret.l. obtinuit cum similib.ff. de condit. & demonstr.quod vtilius esset Maioratus successori. Proindéque opinio hæc quæ ea ratione vt actus sustineatur admissa est, non potest adaptari ad hunc casum, quo ipsa reiecta Maioratus ipse sustineretur.

¶ Cæterum etsi hæc obiectio nimis stringat, nihilominùs tamen in Maioratibus vbi hæc conditio de contrahendo matrimonium cum cõsanguinea secundo consanguinitatis gradu coniuncta ex Papę dispensatione adiecta est,opinio Bal. admittenda erit: hæc namque conditio sic intellecta non impossibilis de iure, sed de facto censenda est, quæ conditio non reijcitur ab institutione, sed ipsam vitiat saltim considerata decis.l. 4.& 5.tit.4.part.6.prout suprà lib.2.c.12.nu.37. ostensum est, atque idcirco ne dispositio vitietur ex reg.l.in tempus.ff. de hæred.instituen.cõditio expectanda, non autem reijcienda erit, quando eo animo adiecta fuit, ne dispositio ipsa periret, sed potiùs sustineretur, quòd si alias conditio à Maioratus institutore adiecta dispositionem non vitiaret ab ipso Maioratu reijceretur,vocatióque ipsa pura remaneret. Proindéque semper considerandum est, vtrum dispositio ex conditionis adiectione vitietur,vel non,in primo namque casu conditio admittenda erit, vt dispositio ipsa sustineatur, in secunda vero reijcienda est,vt dispositio pura supersit, quod etiam in Maioratu ex contractu irreuocabili instituto pariratione considerandum erit.

¶ Quæ distinctio nedum attentis antiquis iuris Canonici decisionibus,sed etiam attento Decreto sacri Concilij Tridentini inter magnos Principes obseruanda erit, cùm inter illos Concilium ipsum dispensari permittat, idque etiã inter alios eisdem inferiores dici posse videtur,cùm quanuis Concilium inter eos dispensationem prohibeat, soleant Rom.Pontif.etsi non facilè inter ipsos etiam dispensare,nec in hoc casu de Roma.Pontif. potestate disputari valeat. Quamobrem hæc difficultas potiùs ad impossibilitatem facti, quàm iuris referenda est.

¶ Sed & lib.3.c.8.num.11.vbi improbaui opinionem illorum qui dixerunt ex verbo proximiori *Lib.3.c.8. num.11.* in fideicommisso adiecto repræsentationem excludi,animaduertendum est, nec opinionẽ istam defendi posse constituendo differẽtiam inter verba hæc quando apponũtur à lege, vel ab homine: hęc namque differentia nullo iure probatur,meritóque propè ab omnibus Scrib. quos pro opinion.gloss.in l.cum ita legatur.§.id fideicommisso.ff.de legat.2.citauimus,reijcitur.

¶ In eod.c.13.lib.2. nu.26.& 27.vbi dixit vocationem Titij ad Maioratus successinnem ea lege 13
Lib. 2.ca. 13.nu.26. & 27. factam vt Seiam vxorem ducat,non expirare ipsa Seia defuncta, cùm verisimiliter Maioratus institutor,etiam in hoc casu eam vocationem facturus esset, quod etiam ad illum casum extendit: vbi impedimentum à tertio illatum fuit:animaduertendum est hoc dupliciter limitari posse. Primò quando is, qui sub hac conditione vocatus fuit, erat extraneus: fœmina autem ex familia institutoris. Secundò quando fœmina erat vocata sub ea conditione,vt masculo agnato nuberet, idque ad conseruandam agnationem factum fuit, in his namque duobus casibus, & omnibus alijs quibus compertum fuerit Maioratus institutorem, non aliter quam ea conditione obseruata vocationem facturum fuisse, prædicta conclusio nullo pacto subsistere poterit.

¶ Item in eod.lib. 2.c.15. num.58. & 59.dixi fra- 14
Lib. 2. c. 15.nu 58. & 59. trẽ antiquissimi Maioratus possessorẽ teneri fratres alere & sorores dotare ea ratione quod frater diues

diues teneatur fratres & sorores pauperes alere & dotare. Qua in re animaduertendum est, non ex hac sola ratione hanc alendi & dotandi obligationem originem duxisse, sed ea etiam quòd Maioratus institutio ex horũ regnorum consuetudine ea lege facta fuisse videatur, vt filius Primogenitus familiæ caput atque robur sit fratrésque & sorores egentes alere & dotare teneatur: quæ obligatio in omnes Primogenitos in infinitum transfunditur, atque in ipsorũ Maioratuum propriam atque peculiarem naturam cõuertitur, 15
prout in simili in feudis in quibus iure Francorum succeditur, dici solitum est, in illis namque filius Primogenitus qui in feudo succedit,semper tenetur fratribus & sororibus victum & militiam præstare, quasi feudum ipsum hac lege & conditione eidem delatum sit, prout habetur in constitut.Reg.Siciliæ.lib.3.rub.18.incipien.Comitibus, vbi And. de Yser. atque Matth. de Afflict. plura in idem adducunt, quod & feudorum interpretes pluries annotare solent.

¶ Sed & in fine libr.2. vbi scripturam Maioratus interserui, annotandum est in fine eiusdem scripturæ hanc clausulam adijciendam esse quæ ad plurima vtilis esse poterit.

¶ *Otro si quiero y mando que deste mi Mayoradgo se saquen dos traslados authorizados escritos en pergamino,y que el vno dellos se ponga enel archiuo de tal monasterio,y el otro de tal monasterio, cerrados cõ dos llaues,la vna de las quales tenga el posseedor de mi Mayoradgo ,y la otra el Prior,o Guardian,&c.lo qual se haga y cumpla dentro de treynta dias contados desde el dia de mi muerte por el posseedor de mi Mayoradgo ,so pena de dos mill ducados applicados por mitad a cada vno de los dichos dos monasterios,no lo dexando yo hecho y cumplido assi al tiempo que muriere.*

Lib. 3.ca. 21. nu.15. ¶ Vlterius etiam lib.3.c.11.num.15.vbi respondi ad tex.in l.defuncta. ff. de vsufruct.& ad alia iura quæ de facienda diuisione fructuum inter vsufructuariũ & emphyteotam & dominum directum loquuntur, dicens Maioratus possessorem esse dominum vtilem & directum, vsufructuarium autem seu emphyteotam dominos directos non esse,adijciendum est:nec etiam onera ad quæ fructuarius & emphyteota tenentur posse oneribus Maioratus possessoris adæquari, qui tot oneribus prout prædiximus , astrictus est. Quamobrem nõ mirum si diuersimodè inter eos fructuum diuisio efficienda sit, de qua materia videnda sunt quæ adducunt Greg.in l. 26.tit.11. part.4.ver. *Quantos meses*,& Burg.in proœ.ll.Tau. num.74.ver.prætereà.

Lib.3.cap. 12.nu.24. ¶ Prætereà etiam lib. 3.cap.12.num. 24.vbi dixi possessionem ciuilissimam ex lege Tauri in ventrem etiam transferri, sciendum est, id ipsum verum esse opinatum fuisse Greg. Lopium in l.3.tit. 23.part.4.verb. *A pro del*, quod sic in ardua causa obseruatum vidi.

Lib.3 cap. 13.nu.31. ¶ Vlterius etiam lib.3.c.13.nu.31.versi.similiter etiam vbi proposui atque etiam resolui quæstionem illam vtrum scilicet minor restitui possit aduersus iudicium quod intentauit viuente vltimo Maioratus possessore, vt ipse declararetur eiusdem Maioratus verus successor, ita, vt concessa sibi restitutione hoc nõ obstante possit iudicium summariũ ex l.Tauri in Regio cõsilio proponere. Nec dubium proposui in Maiore ex eo quòd tũc id mero iure mihi fieri non posse videretur, sed nunc expendendum etiã erit, vtrum id mero iure fieri possit:qua in re dicendum videtur eo iudicio pendente non posse iudicium summarium pro consequenda actuali possessione in Regio cõsilio proponi, cùm iudicium illud videatur præiudiciale ad ipsum iudicium possessorium, nec possit possessio rerum Maioratus concedi, nisi illi, qui legitimus successor declaratus fuerit. Ex quo videtur dicendum, quòd finis iudicij declaratorij expectandus sit, nec antea valeat de possessione in alio iudicio disputari.l.fundi.& l.fundum ff.de exception.rei iudic.cum simil.quod præsertim in eo casu dicendum videtur, quando scilicet is qui iudicium declaratoriũ intentauit,vult eo reiecto, iudicio possessorio agere, quod sibi iure non licebit,cùm de petitorio ad possessorium transitus fieri nõ possit,maximè in illis iudicijs quibus possessorium mixtam habet proprietatis causam, prout in l.naturaliter. §.nihil commune.ff.de acquirend.possess.Bart.num. 20.Ias.nu.129.& communiter Scribent. opinantur, quo pacto omnes opiniones admittentes transitum de petitorio ad possessorium limitari solent. Quibus adijcitur quòd quanuis verum sit, quod iudicium ordinarium prius intentatum non impediat quo minus iudicium executiuum eo pendẽte intẽtari valeat. l.fina.C.de ord.cog.per quem text.id dixit Innocen.in capit.cum in iure peritus.de offic.delegat. & Scribent.in l.4.§.condemnatum.ff.de re iudic. Illud tamen intelligendũ est, quando reus contra quem executio fienda erat,iudicium ordinarium proposuit, secus autem quando illud proposuit ipsemet cui ius exequendi cõpetebat, ex eo namque videtur iuri exequendi renuntiare , prout comprehenditur ex his quæ tradit Zuarez in repet.l.post rem.ff.de re iudic.in fine repetit.nu.2. cum sequẽ.quæ omnia apertiùs procedunt quando iam iudicium declaratorium diffinitiuè conclusum, vel iam sententia diffinitiua decisum est ex text.in cap.pastoralis, vbi Scribent.id notant. de causa posse & proprie.

¶ In contrarium autem vrgere videtur, quòd remedium summarium ex l. Tauri, atque ex alijs legibus quæ in eius declarationem emanarunt, ea potissima ratione introductum fuit, vt scandala atque seditiones quæ super possessionis apprehensione exoriri possent vitarentur,quod non videtur ex iudicio proprietatis consequi posse,cum iudicium illud non summarium, sed ordinarium, atque etiam longissimum sit,resque ista celeritatem desideret.

¶ Nec obstant regulæ impedientes transitum de petitorio ad possessorium, illæ nãque deficiunt, quando noua possessio ab illo qui iudicium proprietatis intẽtauit acquisita fuit. Ex ea nãque noua possessione , iustè poterit de petitorio ad possessorium transire,prout Bart.nu.9. Ias. num.34. & communiter Scriben. in d. §. nihil commune annotare solent. Idque etiam absque noua possessionis superuenientia fieri potest, quando non in iudicio restitutorio , sed tantum in declaratorio de proprietate actum fuit, prout in dicto §.nihil commune.Bart.nu. 18.Ias.num.126.cum sequen. & communiter Scriben.opinantur, quod ex alijs regulis de quibus per Scribent.in d.§ nihil commune etiam cõprobari poterit discurrendo combinationes quas Bar. ibidem de cumulatione petitorij & possessorij facit, & illa quæ super illis

Scrib.

Scrib. adducere solent. Ex quibus omnibus quæstio hæc ad vtramque partem disputari posse videtur, ideò quoniam super his lites facilè cõtingere poterunt, & exoriri etiam sperantur, de eisdem casus contigerit, deliberandum erit. Illud autem certissimum est, quòd in casibus quibus transitus de iudicio declaratorio ad possessorium mero iure fieri non potest, in illis etiam restitutio ratione minoris ætatis deneganda erit ex his, quæ d.c.13.nu.17. latiùs annotauimus.

17 ¶ Similiter etiam in eod.c.13.super dictæ l.45. Lib. 3. nu. 15. Tauri remedio controuerti solet, vtrum causa super eodẽ remedio in Regio cõsilio inter aliquos pendente, atque intra sex menses incœpta tertius veniens post sex mensium lapsum, eidemque liti se opponens, admittendus sit. Qua in re dicẽdum est, quòd si tertius, hic ad coadiuuandam vnius ex litigantibus causam deueniat, admittendus erit, etiamsi post sex menses oppositionem faciat absque temporis limitatione seu distinctione, cùm iste teneatur litem in eo statu quem illam inuenerit, prosequi, nec nouus actor esse dicatur. Si verò ius proprium aduersus litigantes deducat, non erit admittendus, si intra sex menses oppositionem nõ fecerit, cum is verè nouus actor esse dicatur, qui tenebatur actionem suam inter sex menses proponere, iuxta ea quæ Scrib. in l. sepè. ff. de re iudic. & in l si suspecta ff. de inoffic. testamen & in alijs plerisque locis annotare solent. Quod verũ est, nisi tertius hic oppositionem proponat ante initium quinquaginta dierum, qui in prima instantia ad probationes faciendas assignari solent, vel in ipso huius termini initio, cum enim id tempus omnibus simul currere possit, iudiciumque iam in Regio consilio introductum sit, nec damnum aliquod cæteris ex huius oppositionis admissione irrogari, nec negotium vlteriùs protrahi valeat, æquum videtur eius oppositionem non repellere, quòd pluribus iuribus & rationibus probari posset.

18 ¶ Insuper etiam lib. 4. cap. 8. num. 10 vbi dixi succes- Lib 4. cap. 8. nu 10. sores Maioratus posse appellare vel supplicare à sententia lata contra eiusdem Maioratus possessorem, vel appellationem, vel supplicationem à possessore desertam prosequi, annotandum est dubitari solitum esse, vtrum id in secunda supplicatione procedat. Et quanuis prima facie dicendum videatur, id in secunda supplicatione non procedere, ex eo quòd hoc remedium extraordinarium sit, & aduersus communes iuris regulas introductum, atque absque maximæ pœnæ incursione seu saltim obligatione interponi nõ possit, ego tamen non video rationem differentiæ inter hunc casum, & eos qui in hoc capite deciduntur, cùm Maioratus possessor teneatur in rebus eiusdẽ Maioratus id facere, quod in proprijs rebus diligens pater familias fecisset. Quod si negotium eius qualitatis & valoris esset, vt secunda supplicatio iustè interponi posset, clarũ est, quòd quis eam in rebus liberis interponeret, atque per consequens id ipsum in rebus Maioratus facere debuisset. Quod si id non fecerit, vel cũ iam secũdam supplicationẽ interposuisset ab illa destitit, hoc non obstante sequens successor id facere poterit. Nisi postquam sententia in eius notitiã deuenerit, terminus ad id efficiendũ præfixus transactus sit, vel hoc à precedenti possessore bonã fidẽ cognoscẽdo factũ fuerit, quod vltimum nõ aliter quàm ex processus meritis comprehendi poterit.

¶ Vtrum autem quando Maioratus possessor se- 19
cundam supplicationem interposuit, eóque mortuo lis fuit diffinita sententia quæ in gradu reuisionis lata fuerat confirmata, teneatur pœnam ex hoc incursam persoluere hæredes possessoris vel ipse successor, cuius tẽpore lis terminata fuit. Videnda sunt ea, quæ in simili adducit Boeri. decis. 204. nu. 48. cum sequentib. vsque ad finem decis. vbi plura cumulat, ex quibus huius quæstionis resolutio comprehendi poterit. In ea autem re summè considerandum erit, vtrum ex iusta & probabili causa Maioratus possessor secũdã supplicationem interposuerit, seu id in ea causa fecerit, in qua tenebatur bonam fidem agnoscere, vt in primo casu, ab ipso successore, in secũdo autem ab hæredibus possessoris pœna exigenda sit, propter quæ dubia vitanda, vidi pluries Maioratuum possessores huiusmodi secunda supplicationes interponentes prudentissimos aduocatos de hac re consulere, eorumque responsa quibus continetur eam supplicationem esse interponendam, nec iuste omitti posse exposcere, illáque in scriptis redigere, atque summa diligentia custodire, quod eorum hæredibus nimis vtile esse poterit.

¶ Vlterius etiam eodem cap. fina. nu. 59. cum sequentib. vbi dixi Pragmaticam de Bormes vim legis obtinuisse ex eo quòd facta fuerit ad sedandam illius temporis proditionem, & si solum illos qui in ea proditione conspirarunt cõprehenderet, Animaduertendum est aduersus hanc opinionem dici posse eam Pragmaticam nullo pacto vim legis obtinere posse, cũ lex debeat esse communis atque omnes personas simpliciter & absolutè comprehendere, nec possit fieri aduersus singulas personas l. 1. ff. de legib. l. iura non in singulas. ff. eod. cum similibus. Quæ difficultas augetur ex eo, quòd illa Pragmatica non fuerit eo tempore quo leges Regiæ collectæ fuerunt in numerum illarum redacta, ex quibus rationibus contendi solitum est, eam non tanquam legem, sed tanquam quoddam Regium præceptum singulare considerandam esse. Lib. 3. cap. fin nu. 59.

¶ Sed adhuc dici potest eã Pragmaticam vicem legis obtinuisse, nam quanuis regula sit, legẽ non posse, nisi genericè constitui, ex causa tamen publicæ vtilitatis potest fieri lex, quæ certas tantum personas comprehendat, eáque nihilominus lex esse dicetur. text. notab. in l. si quis filio exhæredato. §. hi quoque. ff. de iniust. rupto, per quem text. dixit Ange. in l. Antiochensium. ff. de priuileg. credito, quòd ad sedandum tumultum ortum in ciuitate potest fieri lex vel statutum aduersus personas particulares, cuius dictum refert & sequitur Ias. plura in idem adducens in l. prima. ff. de leg. nu. 8. & 9. quod & alibi Scriben. annotare solent. Nec ex eo quòd d. Regia Pragmatica non fuerit inter Regias huius Regni leges collecta, de hoc dubitari potest, hoc nãque ex eo factum fuit, quòd cum ea Pragmatica illam solam proditionem comprehenderet, quæ tot retroannis sedata fuit superfluum fuisset illam inter leges Regias collocare, ex eo tamen deducitur Pragmaticam illam solùm eos qui in ea proditione conspirarunt comprehendere, si enim futurá etiam tempora comprehendisset, non dubito, quin inter alias leges Regias collocaretur.

FINIS.

CAPITA

Universidad de Sevilla Biblioteca

CAPITA OMNIA QVÆ IN SINGVLIS LIBRIS HVIVS PRÆCLARISSIMI, ATQVE VTILISSIMI OPERIS DE Hispanorum Primogeniis continentur.

LIBRI PRIMI.

QVID sit Maioratus. Caput prim. fo. 2
Quæ fuerit Hispanorum Maioratuum origo. Caput II. fol. 8
Quid verbũ hoc Maioratus ex propria natura comprehendat. Caput III. folio 12
Hispanorum Primogenia ex propria natura perpetua non temporalia censenda esse Caput IIII. fol. 17
Ex quibus verbis quis Primogenium instituere cẽsendus sit, & si id non expresserit. Caput V. fol. 27
Plura quæ aduersus communes ac generales iuris regulas ex Primogeniorum perpetuitate deducuntur. Caput VI. fol. 35
De vassallo, emphyteota, fructuario & fideicommissario, & alijs similibus ad Maioratus possessorem, vtrum argumentatio procedat. Caput VII. fol. 46
Hispanorum Primogenia vtrum iure sanguinis, an hereditario deferantur. Caput VIII. fol. 49
Vtrum Maioratus successor possit ex causa ingratitudinis ab ipso Maioratu exhæredari, vel ab eiusdem successione excludi. Caput IX. fol. 56
Maioratus successor vtrum ad debita prædecessoris teneatur. Caput X. fol. 66
Hispanorum Primogenia ex propria natura indiuisibilia esse, soliq; Primogenito deferri. Caput XI. fol. 74
Maioratus etiam in contractis instituti, vtrum vim vltimæ voluntatis obtineant. Caput XII. fol. 79
Vtrum Maioratus dignitas sit, ibique latissime agitur, vtrum furiosus, mutus, & surdus, infamis, religiosus, aut clericus valeant in Maioratu succedere. Caput XIII. fol. 89
In Hispanorum Primogenijs vtrum iure directo an obliquo succedatur. Caput XIIII. fol. 101
Maioratus possessor vtrum teneatur de re ipsius Maioratus restituenda satisdare. Caput XV. fol. 104
Maioratus possessore bona Maioratus dilapidante, an possit sequens in vita eiusdem Maioratus successionem vendicare. Caput XVI. fol. 110
An ex bonis Maioratus quarta Trebellianica aut Falcidia detrahatur. Caput XVII. fol. 116
Hispanorum Primogenia vtrum odiosa, an fauorabilia censenda sint. Caput XVIII. fol. 125
Maioratus possessor, vtrum sit dominus rerum Maioratus an solum fructuarius. Caput XIX. fol. 28
Possessor Maioratus vtrum possit vsumfructus, seu aliam quãcunque seruitutem in bonis Maioratus cõstituere. Caput XX. fol. 135
Vtrum Maioratus possessor possit bona eiusdem Maioratus locare, seu in emphyteosim concedere. Caput XXI. fol. 139
Maioratus emolumenta qualiter eiusdem possessorem sequantur. Caput XXII. fol. 146
Thesauri & argenti fodinæ, lapidicinæ, seu aliæ venæ, quæ in fundo Maioratus inueniũtur: vtrum eiusdem possessori, an ipsi Maioratui cedant. Caput XXIII. fol. 148
Vtrum in Maioratus possessorem ius patronatus, atque iura sepulchrorum pertranseant. Caput XXIIII. fol. 151
Qualiter possessor Maioratus cui iurisdictio inest, valeat commodis iurisdictionis frui. Caput XXV. fol. 158
Augmentum rerum Maioratus vtrum Maioratui cedat, eodémque iure, an diuerso censendum sit. Caput XXVI. fol. 163
Ad quæ onera Maioratus possessor teneatur. Caput XXVII. fol. 168
Vtrum Maioratus possessor inuentariũ de rebus eiusdem Maioratus facere teneatur. Caput XXVIII. fol. 172.

LIBRI SECVNDI.

QVo iure, quibúsue rationibus Maioratuũ institutiones in vtroque foro sustineantur. Caput I. fol. 179
De multiplici Hispanorum Primogeniorum differentia. Caput II fol. 187
Qualiter ex legitima ascendentium vel descendentium Primogenium absque Regia facultate institui possit. Caput III. fol. 192
De his Primogenijs in quibus ex electione vltimi possessoris, vel alterius succedi solet. Caput IIII. fol. 201
Vtrum is, cui electio ad Maioratus successionẽ commissa est, teneatur eligere digniorem vel possit dignum, seu etiam indignum eligere, digniori prætermisso. Caput V. fol. 201
De his Primogenijs quæ ex temporis antiquitate constant. Caput VI. fol. 249
De Regiæ facultatis solemnitate quæ debet præcedere Maioratus institutionem. Caput VII. fol. 239
De cæteris solemnitatibus quæ in Primogeniorum institutione requiruntur. Caput VIII. fol. 251
Quis possit Primogenium instituere. Caput IX. fol. 261
Ex quibus bonis possit Maioratus instituí. Caput X. fol. 270

Universidad de Navarra
Biblioteca

INDEX.

In cuius personas possit ac debeat Primogenium instituí. Caput XI. *fol.*285
De legibus ac conditionibus quæ in Primogeniorum institutione apponi solent. Caput XII. *fol.*293
De conditionibus quæ in Primogenijs circa matrimonia successorum apponuntur. Caput XIII. *fol.*302
De conditionibus quæ circa nominis atque armorum delationem in Primogenijs apponi solent. Caput XIIII. *fol.*309
De alimentis & dotibus quæ à Maioratus institutore filijs, ac descendentibus relinquenda sunt, qualitérque hæc obligatio ipsius Maioratus successores astringat. Caput XV. *fol.*318
De alijs quæstionibus dotium atque alimentorum materiam attimentibus. Caput XVI. *fol.*330
De forma institutionis Maioratus. Caput XVII. *fol.*335

LIBRI TERTII.

IN *Primogeniorum successione Maiorem natu esse cæteris præferendum. Caput* I. *fol.*347
In quibus casibus Primogenitus à Maioratus successione excludatur. Caput II. *fol.*351
Filij legitimati, vel etiã naturales non legitimati, vtrũ filijs legitimis deficientibus ad Maioratuum successionem admittantur. Caput III. *fol.*357
Fœminam Primogenitam ad Maioratus successionem masculo eiusdem lineæ & gradus deficiente, admittendam esse, exclusis masculis remotioribus. Caput IIII. *fol.*364
Quando fœminæ Primogenitæ propter masculos remotioris lineæ & gradus à Maioratus successione excludantur. Caput V. *fol.*372
Qualiter in Hispanorum Primogenijs ex repræsentatione succedatur. Caput VI. *fol.*385
Ad quas personas, casus, atque gradus in Primogeniorum successione repræsentatio protrahenda sit. Caput VII. *fol.*393
Quando ex Maioratus institutoris peculiari dispositione, in eius successione repræsentatio admittenda sit. Caput VIII. *fol.*400
Proximitas in Maioratus successione, vtrum respectu institutoris, an vltimi eiusdem possessoris consideranda sit. Caput. IX. *fol.*405
Maioratus successionem in pendenti etiam per momentum existere non posse, sed mortuo vltimo possessore, illico ad proximiorem deferri. Caput X. *fol.*410
Qualiter inter Maioratus successorem & vltimi possessoris hæredes fructus pendentes dividendi sunt. Caput XI. *fol.*416
Qualiter mortuo vltimo Maioratus possessore in sequentem successorem dominium, atque possessio ciuilis & naturalis bonorum Maioratus ipso iure trãsferantur. Caput XII. *fol.*421
De remedio possessorio quod ex l. 45. *Tauri Maioratus successori pro consequenda actuali tenuta, seu possessione rerum Maioratus præstari solet. Caput* XIII. *fol.*426
Vtrum is qui Maioratus successionem mortuo vltimo possessore prætendit, valeat eo viuente actionem proponere, vt post mortem eiusdem verus ipsius Maioratus successor declaretur. Caput. XIIII. *fol.*439

LIBRI QVARTI.

PRimogeniorum *alienationem atque extinctionem pluribus vinculis & legibus prohibitam esse. Caput* I. *fol.*445
Qualiter ex institutorum reuocatione Primogenia finiantur. Caput II. *fol.*451
Qualiter ex Regijs *facultatibus Primogeniorum bona alienari, atque extingui soleant. Caput* III. *fol.*469
De Regijs *facultatibus quæ ad alienanda bona Maioratus ea lege conceduntur, vt ex pretio illorum alia in locum eorum subrogentur. Caput* IIII. *fol.*479
Vtrum facultates ad bona Maioratus alienãda, vel Hypothecæ subijciẽda, de casu ad casum, seu de persona ad personam extendantur. Caput V. *fol.*486
Quibus ex causis absque Regia *facultate bona Maioratus alienari, vel hypothecæ subijci possint. Caput* VI. *fol.*491
Bona Maioratus in casu permisso etiam ex Regia *facultate non nisi bonis liberis deficientibus alienari posse. Caput* VII. *fol.*497
Sententia super bonis Maioratus cum eorum possessure lata: vtrum sequentibus successoribus non citatis præiudicium afferat. Caput VIII. *fol.*503
Vtrum de rebus Maioratus valeat compromitti vel transigi. Caput IX. *fol* 507
Vtrum in bonis Maioratus præscriptio admittenda sit. Caput X. *fol.*514
Vtrum bona Maioratus subiecta ex criminibus saltim atrocissimis, ab eorum possessore commissis fisco adjici valeant. Caput XI. *fol.*517.

LOCA

LOCA IVRIS COMMVNIS,

TAM CÆSAREI, QVAM PONTIFICII,

ET LEGES REGIÆ QVÆ IN HISCE LIBRIS DE HISPANORVM PRIMOGENIIS

summa cura, atque diligentia explicantur, & eis notabiles noui & germani intellectus assignantur.

* *
*

Animaduerte literam p. paginam significaere. col. columnam. n. numerum, cuius loco lineam paginæ manifestatam rarò reperies.

Ex ff. veteri.

L. *Si quis titio de vsufructu accrescend. explicatur. p.* 37. *col.* 2. *n.* 10
L. si non mortis de inoffic. testament. declaratur. pa. 81. *col.* 1. *n.* 7
L. inter omnes qui satisfda. cogan. exponitur. p. 105. *col.* 2. *num.* 6
L. necessario. § fin. de peric. & commo. rei vend. declaratur. p. 131. *col.* 2. *n.* 23
L. si quis domum de loca. explicata. p. 140. *col.* 1. *n.* 13
L. in modiis de contrahend. emptio. exponitur. p. 154. *col.* 1. *n.* 20
L. ius ciuile de iusti. & in. declaratur. p. 181. *col.* 2. *n.* 22
L. 2. *§. deinde cum esset de orig. iuris explicatur. p.* 224. *col.* 2. *n.* 4
L. si socius pro filia. §. filium pro socio sensus & intellectus. p. 333. *col.* 2. *n.* 27
L. si instituta. §. de inofficioso testamento sensus & declaratio. p. 334. *col.* 1. *n.* 37
L. Herennius de vsuris intellectus. p. 418. *col.* 1. *n.* 14
L. Iulianus. § si fructuarius de actio. emp. declaratio. pa. 418 *col.* 2. *n.* 16
L. in lege Aquilia si deletum ad leg. Aqui. declaratur. p. 441. *col.* 1. *n.* 19
L. si rem alienam. 1. *§. fin. de pignorati. actio. explicatio. p.* 441. *col.* 1. *n.* 20
L. si mandauero tibi. 1. *manda. explicatur. p.* 441. *col.* 1. *n.* 20
L. si fideicommissum in prin. de iud. declaratur. pa. 438. *col.* 1. *num.* 73
L. 2. *de in diem adiecti. declaratur. p.* 112. *col.* 2. *n.* 19
L. si duo patroni in prin. de iureiuran. declaratur p. 441. *col.* 1. *n.* 22
L. vti frui. §. vtrum si vsusfru. peta. explicatio. pa. 441. *col.* 1. *n.* 22.
L. 3. *pro socio explanatio. p.* 457. *col.* 1. *n.* 36
L. si fideiussor. §. si necessaria qui satisfda. cog. declaratur p. 480. *col.* 2. *n.* 13
L. ita constante & l. mutus, & l. fi. & aliæ multæ leges de iure dotium explicantur. p. 496. *col.* 1. *n.* 27

Ex Infortiato.

L. *Qui solidum. §. prædium de lega.* 2. *exposita. p.* 20. *col.* 2. *n.* 23
L. si quis ita. § pen. de testam. tut. p. 21. *col.* 1. *n.* 26. *noniter intelligitur.*
L. cum ita legatur. §. in fideicommisso de leg. 2. *declaratur. p.* 23. *col.* 2. *n.* 34
L. legata supellectili de supelle. leg. exponitur. p. 23. *col.* 2. *n.* 34. *& p.* 36. *col.* 2. *n.* 26
L. pater filium. §. fundum Sitianũ de leg. 3. *dec laratur. p.* 29. *col.* 1. *n.* 17
L. pero. §. fratre de leg. 2. *sensus. p.* 32. *col.* 1. *n.* 30
L. pater filium in prin. de leg. 3. *nouissime declaratur. p.* 71. *col.* 2. *n.* 27
L. sed si res de leg. 1. *declaratio. p.* 98. *col.* 2. *n.* 89
L. fin. vt in possess. lega. intellectus. p. 108. *col.* 1. *n.* 30
L. Lucius ff. ad Trebel. declaratur. p. 512. *col.* 1. *n.* 34
L. quamus ff. solu. matri. declaratur. p. 442. *col.* 1. *n.* 27
L. Imperator ad Trebel. expositio p. 110. *col.* 2. *num.* 2. *& 19*
L. nemo potest de lega. 1. *explicatio. p.* 130. *col.* 1. *n.* 14
L. hæreditatum ad leg. Falci. sensus. p. 134. *col.* 1. *n.* 40
L. diuortio. §. si vir. in fundo soluto matri. declaratur. p. 149. *col.* 1. *n.* 6
L. quia perinde. §. restituta ad Trebellia, illustratur. p. 152. *co.* 1. *n.* 5
L. vbi absunt de tuto. & curato. datis ab eis explicatur, p. 159. *col.* 2. *n.* 8
L. mulier. §. si hæres ad Trebelli. explanatur. p. 170. *col.* 1. *n.* 5
L. suus quoque de hæredi. insti. explicatur. p. 184. *col.* 2. *n.* 31
L. captatoriæ de leg. 1. *declaratur. p.* 201. *col.* 2. *n.* 4
L. vnum ex familia. §. sed si fundum, de leg. 2. *intelligitur. p.* 202. *col.* 2. *nu.* 10. *& assignatur vera ac nouissima ratio decidendi. p.* 204 *col.* 1. *n.* 19
L. vnum ex familia. §. si de falcidia de legatis 2. *interpretatur. p.* 202. *col.* 2. *n.* 12
L. cum pater. §. à filia de lega. 2. *intelligitur. p.* 204. *col.* 2. *n.* 24 *& traditur vera ratio decidendi. p.* 205. *col.* 1. *n.* 27
L. vnum ex familia in prin. de leg. 2. *sensus. p.* 204. *col.* 2. *n.* 24.
L. vnum ex familia. §. si duos de leg. 2. *declaratio. pa.* 207. *col.* 2. *n.* 54
L. 1. *in prin. & in §. quamuis de assignan. liber. intellectus, ibid.*
L. 1. *de optio. leg. sensus. p.* 206. *col.* 2. *linea* 27
L. Lucius Titius. §. Lucius Titius damam de leg. 2. *interpretatio. p.* 212. *col.* 2. *n.* 8
L. mutum de acquirend. hæred. declaratur. pa. 157. *col.* 2. *n.* 37
L. si quis in principio testamenti, de leg. 3. *declaratur. p.* 475. *col.* 2. *n.* 33
L. in tempus de hæred. instituen. explanatio. pa. 245. *col.* 1. *n.* 42

L.si quis alicui de acqui.hære.declaratio.p.246.col.1. n.49
L.si de bonorum posse.sensus.Ibid.
L.filia mea emancipata & agra solu.matrim. & alia similes explicantur.p.275.col.1.n 44
L.cum quidam de lega.2.exponitur.p.287.col.1.n.37
L.cum pater.§.à te peto ad Trebell.intellectus.p. 289. col.1.n.38
L.hæredes mei.§.fin.ad Trebellia.interpretatio.Ibid.
L.non oportet de his,qui,vt indig.sensus.p. 311. col.1. n.16
L.hoc legatum de leg.3.interpretatio. p. 314. col. 1. num.33
L.1.ad leg.Falcid.expositio.p.321.col.2.n.26
L.cum plures.§.fin.cum similibus de administra.tuto. sensus.p.323.col.2.n.63
L.cum plures.§.fin.vbi pupilli.educa.deb.declaratur.p. 328.col.1.n.69
L.si alienum.§.in extraneis de hæredib.inst.declaratur. p.353.col.2.n.18
L. ex facto.§.si quis rogatus.1.ad Trebelli. exponitur.p. 362.col.1.n.43.& col.2.nu. 44. defenditur summarium Bar.ab impugnatione Acosta.
L.cum auus de condi.& demonstra. intellectus.p. 375. col. 2.num.31
L.si libertus præterito. §. 1. de bon. lib. declaratur.p. 391.col.1.n.46.& p.402.col.2.n.13
L.tutela.§.si duo de legiti.tuto.exponitur.p. 391. col. 1.n.46.& p.402.col.2
L.cum ita legatur.§.in fideicommisso de lega.2.intellectus.p.406.col.2.n.12.& p.407.col.2.n.17
L.si quis filio exhæredato.§. irritum de iniusto rup. declaratur.p.490.col.1.n.34.cum sequen.
L.Lucius de leg.2.declaratur.p.453.col.1.n.19
L.3.& l.de bonis de Carboni. ed. explicatur. p. 430. col.1.n.31
D.l.de bonis iterum declaratur.p.431.col. 1.n.34
L.cum pater.§.libertis de lega.2.sensus.p.447.col. 1. num.22
L.filiusfamilias.§.cum pater de lega.1.explicatio.Ibid. num.21
L.si pupillorum.§.si Prætor de reb.eorum sensus.p.486. col.1.n.3.& p.488.num.20.22.23
L. Publius.§. 1. de condi.& demonstra. declaratur. p. 378.col.2. n.52
L.cum hæreditas.1.ad Trebell.sensus.p. 508. col. 1.n. 12.& col.2.n.15
L.vbi pure ad Trebellia.intellectus.p.508.col.2.n.13
L.iura libertorum de iure patro.p.522.col.2.n.38.declaratur.
L.mulier.§.cum proponeretur & l.à filia.ad Trebel.declarantur p.591.col. 1.n. 2. cum pluribus sequent. & p.493.col.2.n.15

Ex. ff. nouo.

L. Multum interest de verbo.obliga.intellectus.p.98. col.2.n.89
L.quædam de acqui.rerum domi.explicatur.p.154.col. 1.n.19
L.qui autem de his quæ in fraud.credito. declaratur.p. 198.col.2.n.44
L.si finita.§.eleganter de dam.infe.sensus.p.441.col. 1.n.21
L.si contendat de fideiusso.interpretatio.Ibid.n.22.
L.vbi ita donatur de donatio. caus. mor. declaratur. p. 458.col.1.n.44.& p.459.col.2.n.52
L.ante restitutam de solutio.p.509.col.1.nu.17
L.Statius Florus.§.Cornelio Felici de iure fisc.interpretatur.p.518.col.2.n.11
L.eorum ad leg.Iul. Maiest.explicatur.p. 522.col. 2. num.38
L.post renuiudicatum de iureiu.declaratur.p.507.col. 2.n.6
L.3.in principio de acquirend. possessio. declaratur. p. 455.col.1.n.28

Ex Codice Iustiniani.

L. Fin.de verbo.signi.declaratur.p.31.col.2.n.29.& p.37.col.1.n.7.& p.63.col.2.n.48
L.1.si certi.peta.exponitur.p.67.col.2.n.9
L.ea lege de condi.ob causam sensus.p.85. col.1.n.32
L.2.vt possess.lega.declaratio.p.108.col.1.linea 8
L.si.§ sed quia nostra Maiestas,& in.§.fin autem, communia de lega.intellectus.p.115.col. 1.n.33
L.monumentum,de legatis declaratur. p. 157. col. 2. num.37
L.si pater de institu.& substitu.sub cond.facti explicatur.p.184.col.2.n.31.
L.scimus.§.cum autem de inoffi. testamen. declaratur. p.185.col.1.linea 52
L.quoniam in prioribus de inoffi. testament. exponitur. p.185.col.2.n.linea 53
L. si vnquam de reuo. donati. intellectus & quòd ex identitate rationis de casu ad casum extenditur.p. 198.col. 1. n.42.
L.post mortem de fide commiss.declaratur.p.196.col.1. n.26.& non procedit vbi certæ personæ cui fide commissum relictū est,fuit datus substitutus.p.205. col. 1. nu. 28. neque vbi pluribus certis fidei commissum relictum est eadem.Ibid.n.29.neque procedit in Hispanorum primogenys.n.30.Ibid.
L. fin. §. sed & si quis communia de lega. exponitur.p. 206.col.2.num.44.
L.fœminæ de secund.nup.interpretatio.p.219.col.1.n. 61. vbi datur plenissima distinctio ac resolutio quo ad forum conscientia.
L.iubemus de præposi.sacri.cub.li.12. declaratio.240 col. 2.n.13
Authen.sine legitimis de natura.lib.intellectus.p. 244 col.1.n.38
L.non codicillum de testamen.declaratur.p.258.col.1. num.34
L.1.de pactis declaratur.p.509.col. 1.num.18
L.si fundo de transact. declaratur exactissime.p. 510. col.1.n.22.cum pluribus sequent.
L.fratris de transacti.& l.postquam lit.de pactis declaratur.p.512.col.2.n.40
L.si curatorem habens de in integrum restit. mino. explanatio.p.264. col.1.n.37
L.si quando de bonis vacan.li.10.sensus.p.164.col.1. num.3
Authen.nunc autem de Episcopis & cleri.intellectus.p. 264.col.2.nu.46
Authen.si qua mulier de sacro.eccle.explicatio.p. 265. col.1.n.56
Authen.lucrum de secund.nupt.declaratio.p.277.col. 2.n.60
L.1.de bonis damna.declaratur.p.279.col.2.n.69
Authen.bona damnatorum de bonis damna.declaratio. Ibidem.
L.si.de repudia hæred.sensus.p.281.col.2.n.78
L.legatū de conditio.inser.expositio.p.306.col.1.n.29
Authen.hoc amplius de fideicommiss.declaratur.p.311. col.1.n.14.& habet locum in prælegato ibi. col.2.n. 18.procedit in iure tam quæsito, non in quærendo.p. 312.col.1.n.22

L.cum

L.cum acutissimi de fidei com.intelligitur.p. 375. col. 2.n.31
L.si viua matre de bonis mater. interpretatur.p. 378. col.2.n.52
L.1.de fideicommiss.explicatio.p.413.col.1.n.18
L.diffamari de ingenuis & manumiss.intellectus & examinatur.late vtrum eius decisio extra diffamationē status procedat.p.441.col. 1.num.23
L.iubemus.§.sanè de sacro.eccle.explicatio.p.447.col. 2.n.22
L.cum à matre de rei vendita.declaratur.Ibid.
Authen.res quæ communia de lega. intellectus. p. 492. col.1.n.4.5.& p.495.col.1.num.21
L.2.de paren.qui fili.distraxe.declaratur.p. 489. col. 1. n. 24.cum seq.
L.3.de Episcopali audi declaratur.p.477.col.1.nu.43
L.cōmunium de natu.lib.declaratur.p.277.col.2.n.20
L.qui fundos de omni agro deserto.lib.11.interpretatio p.475.col.1.n.17
L.20.de pign.declaratio.p.501.col.1.n.23.& col. 2. 25.26.28.vbi latissimè expenditur.
L.fina.§.licentia de iure delibera.sensus.p. 502. col.2. n. 35
L.1.de bonis liber.intellectus.p.522.col.2.n.38
L.fi.de reuocand.donatio.explicatur.p.524.col.1.n.47
L.fin.de fideiussori.expositio.p.462.col.2.n.65

Ex Authenticis.

Authen.de restitu.fideicommiss.§.nos igitur.Coll.9. declaratur.p.22.col.2.n.30
Authen.de Eccle.tit.§.fin autem annuale. Coll. 9. expenditur.p.481.col.1.n.19
Authen.vt litig.iurent.§.fi.Coll.9. declaratur. p. 511. col.1.n.29.cum sequenti.
Authen.quibus mod.natu. effi. §. quoniam varie Colla. 7.declaratur.p.187.col.2.n.20

Ex Institutionibus.

§.Cum filius de hæred.quæ ab intesta.deferun. sensus.p. 394.col.1.n.6

Ex Feudorum libro.

C.1. An ille qui interfi. fratrem domi. intellectus. p. 92.col.1.n.19.20
C.1.an mutus vel surdus declaratur.p.94.col.2.n. 43
C.1.de feu.non haben. propr.naturam feudi exponitur. p.95.col.1.n.49.50. 51.52
C.qui Clericus si de feud.fue conten.declaratur.p. 98. col.1.n.84.& p.99.col.2.n.96
C. 1. de milite vasalli qui arma belli deposuit intelligitur.p.98.col.1.n.84
C. Imperialem. §. præterea Ducatus de prohibi. feud. aliena.per Freder.explicatio.p.75.col.2.n.13. cum pluribus seq.
C.1.§.inter filium,si de feud.defuncti contentio sit declaratio.p.369.col.2.n.42
C.vnic.de eo qui sibi & hæredi.suis sensus.p.401.col.2. num.9
C.primi.§ his verò,& §.fin.de succes.fra.sensus.p. 408. col.1.n.19
C.1.§.quem etiam Episcopum,vel Abbatem expositio. p.414.col. 1.n.37
C.1.§.Titium filios si de feud.fue.contro. intellectus. p. 446.col.2.n.15
C.1.§.denique quæ fuit prima causs.benef. amitten. & tex.in c.1.si vasallus feud.pri. & c. 1. §. si vasallus si de feud.fue.cōtrouer. inter dom.& agna.declarantur.p.522.col.1.n.36
C.1.de feud.Marchiæ explicatur.p.76.col.1.n.18. cum sequentib.
C.1. §. & quia. vers. cum verò Corradus qui feu. dare possunt & c.1.§.filia de succes.feud.exponuntur cum c.1.§.si capitanei de feud.March.p.25.col.1.& 2.n. 38.& n.42
C.1.§.naturales si de feud.defunctis fuer.controu.sensus. p.359.col.2.n.26.& p.360.col.1.n.29
C.1.§.1.si de inuestitu. inter dominum & vasall. exponitur.p.369.col. 1.n.41.cum sequentib.
C.1.§.his consequenter hic finitur,lex Corradi declaratur.p.417.col.1.n.11
C.1.§.si vasallus el vlti.si de feu.defuncti,contr.sit inter dominum & agna.c.1.de contr. inter vasa.& alium de benef.c.1.§.si inter de lege.Corra.declarantur.p. 509.col.2.n.19

Ex Decretalibus.

C. Super quibusdam.§.præterea de verbo.signific.interpretatio.p.170.col. 1.n.19
C.ad hæc de testam.intellectus & ratio.pag.275. col.1. linea 10
C.cùm haberet de eo qui dux. in matr. eam quam pol. per adult.declaratur.p.327.col.2.n.66
C.1.de solutio.declaratio.p.71.col.1 n.24
C.licet de voto.genuinus intellectus & verus.p.57.col. 2.n.5
C.Rainaldus de testa.declaratur.p.509.col.1.n.17
C.vt super.§.possessiones de rebus Ecclesia non alie. declaratur.p.496.col.1.n.27

Ex libro sexto.

C. Si quis iusto.§.porro de electio.intelligitur.p.217. col.1.n.52.vbi taxatur communis dicendi ratio & ibi num.53.adducitur nouæ ac veræ.
C.fin.de filijs Præsbytero,sensus.p.477.col.1.n.43
C.1.de litis contesta.declaratur.p.513.col.1.n.40

Ex Clementinis.

C Lemen.1.de præben.interpretatio.p.459. col.2. num.50

Ex Decretis.

C Si qua mulier.19.q.3.sensus.p. 265.col.2.n.56
C.fi.16.q.1.intellectus.p.275.col.1.n.44
C.quia Ioannes.12.q.5.intellectus & ratio.p.240.col. 2.n.14

Ex Concilio Tridentino.

Declaratur tex. in C. 1. de Reformatione Matrimonij Sessionis.p.332.col.1.num.16

Ex Regulis Cancellariæ.

Assignatur vera decidendi ratio ad Regulam de non iudicando iuxta formam supplicationis.p. 247.col.2.n.60

Ex legibus Partitarum.

L.3.tit.7.parti.6.declaratur.p.61.col.1.n.34
L.4.tit.15.part.2.exponitur.p.72.col.2.n.30
L.7.tit.1.parti.5.sensus.p.84.col.2.n.27
L.2.tit.15.parti.2.explicatio.p.91.col.1.n.17.& p. 406.col.1.n.5.& p.390.col.1.n.33.iterum declaratur.
L.2.& 3.tit.15.parti.2.explanatur.p.94.col.1.n.34
L.6.tit.26.parti.4.intellectus.p.96.col.1.n.61.& ibi declarantur aliæ leges loquentes de feudis.
L.6.tit.11.parti.6.exponitur.p.119.col.2.linea 6
L.27.tit.11.parti.4.explicatio.p.149.col.2.n.10
L.11.tit.4.parti.6.sensus.pag.186.col.1.num.36.37. vtrum in solo filio in potestate, an etiam in emancipato procedat.
L.3.tit.2.parti.5.explicatur.p.227.col.1.n.28
L.6.tit.15.parti.4.sensus.p.244.col.1.n.38
L.17.tit.1.parti.6.intellectus.p.265.col.1.n.56
L.14.tit.4.parti.6.explicatio.p.303.col.1.n.10
L.6.tit.19.parti.4.explanatio.p.330.col.2.n.3
L.2.tit.15.parti.2.declaratur.p.348.col.1.n.22
L.12.tit.33.parti.7.interpretatio.ibid.
L.7.tit.4.parti.5.sensus.p.421.n.4
L.2.tit.14.parti.6.explicatur.p.431.col.35
L.7.tit.23.parti.3.declaratur.p.431.col.1.n.35
L.7.tit.11.parti.5.exponitur.p.463.col.2.n.71
L.34.tit.14.parti.5.declaratur.p.512.col.1.n.35
L.5.tit.10.parti.3.concordatur cum l.10.tit.3. eadem partita.p.513.col.1.n.41
L.3.tit.2.parti.7.declaratio.p.521.col.2.n.34
L.2.tit.2.parti.7.exponitur.p.460.col.1.n.56

Ex legibus Taurinis, & ex nouo & veteri Ordinamento,& ex Foro & aliis.

L.46.Tauri, quæ hodie est in noua legum Regni collectione. l.6.tit.7.lib.5.declaratur.p.6.col.2. num.27
L.21.Tauri quæ hodie est in nouo Ordinamento.l.5.tit. 6.lib.5.explicatur nouiter.p.50.col.1.n.13.& p.67. col.2.n.13.vbi traditur verus intellectus,& alij reijciuntur.p.68.col.1.n.14
L.46.Tauri intellectus.p.70.col.1.n.16
L.17.Tauri quæ in nouo Ordinamento est l.1.tit.6.lib. 5.& l.44.Tauri quæ hodie est in noua collectione. l. 4.tit.7.lib.5.interpretationes.p.83.col.1.n.20.
L.3.Tauri quæ hodie est in nouo legum collectione. l. 2. tit.4.lib.5.sensus.p.83.col.2.n.24
L.10.tit.4.lib.6.nouæ collectionis expositio.p. 96. col. 2.n.65
L.1.de las Arras lib.3.Fori declaratur. pa.134. col.1. num.43
L.46.Tauri exponitur.p.167.col.1.linea 31
L.fin.ti.13.lib.3.noui Ordinamenti explicatur.p.229. col.1.n.32.& p.231.col.2.n.49
L.41.Tauri, quæ hodie est in noua collectione. l. 1. tit. 7.lib.5.probatur procedere non solum in iurisdictione & Primogenijs, sed in omnibus causis vbi immemorialis præscriptio probanda est.p. 228. colum. 2. num.32
L.fin.tit.13.lib.3.veteris Ordinamenti, quæ hodie est in noua collectione l.1.tit.15.lib.4.explanatur. ibid.
L.42.Tauri quæ hodie inuenitur in noua collectione,l. 3.tit.7.lib.5.sensus.p.232.col.1.n. 53
L.42.Tauri nouissimè ampliatur.p.248.col.1.n.62
L.3.tit.8.de las exceptiones,lib. 3. Ordinamenti veteris,quæ hodie est.l.2.tit.16.li.5.in nouo Ordinamento intellectus.p.461.col.1.n.62
L.43.Tauri quæ hodie est,l.2.tit.7.lib.5.in nouo Ordinamento,nouissimè declaratur,ac limitatur.p.248. col.1.n.62
L.24.tit.3.lib. 2. Ordinamenti veteris quæ hodie est in nouo,l.10.ti.4.lib.2.declaratur.pag. 247. colu. 2. num.59
L.41.Tauri intellectus.p.281.col.2.n.2
L.1.tit.5.lib.5.antiqui Ordinamenti, quæ hodie est in nouo,l.1.tit.4.lib.5.explicatur.p.320.col.1.n.18
L.10.Tauri quæ hodie est l.8.tit. 8. lib. 5.noui ordinamenti exponitur.p.326.col.2.n.55.
L.49.Tauri, & l.58.in Curijs de Madrid anni. 1563. quæ hodie est l.8.tit.7.lib. 5. in noua compillatione declarantur.p.369.col.2.n.44
L.40.Tauri quæ hodie est in noua collectione l.5.tit.7. lib.5. exactissimè declaratur & assignatur eius vera decidendi ratio.p.389.col.1.n.28.& p. 314. col. 2. num.9
L.45. Tauri quæ hodie est in nouo Ordinamento. l. 8. tit.7.lib.5. diligenter explicatur. p. 421. col.1.n. 1. cum sequentibus.
L.45.Tauri quid vltra l.7.tit.4.parti.5.disposuerit.p. 421.col.2.n.5
L.17.& 44.Tauri sensus.p.452.col.1.n.11.& col. 2.n. 12.17.& p.454.col.2.n.25.& n.28.29
L.4.Tauri quæ hodie est.l.3.tit. 4.lib.5. noui Ordinamenti explicatur.p.520.col.2.n.21
Regia Pragmatica à Rege Henrico secundo lata interseritur & declaratur.p.523.col.1.n.42
Pragmatica de Bormes tenor apponitur.p. 460. col.2. n. 58.& declaratur 1.p.471.col.2
Clausula testamenti Regis Henrici, cuius tenor hodie insertus est in l.11.tit.7.lib.5.noui Ordinamenti declaratur.p.30.col.1.n.21.& 22.& p.39.col.2.n.21. & p.483.col.2.n.38.cum pluribus sequentibus.

INDEX LOCVPLETISSIMVS RERVM OMNIVM, SENTENTIARVMQVE INSIGNIVM, QVÆ INHISCE LIBERIS DE HISPANORVM Primogeniis continentur: in ordinem Alphabeticum congestus.

A.

ACTVVM celeritas facit, vt vnus alterum occultet pag.5.col.1.nu.19
Actiones actiuæ & passiuæ transeunt in legatarium partis hæreditatis.p.68 col.1.nu.6
Actio personalis non sequitur singularem successorem.p. 67.col.2.nu.10
Actio hypothecaria potest aduersus singularem successorem exerceri.Ibid.col.2
Actus qui ex iure communi atque speciali fieri potest,ex iure communi factus esse præsumitur p. 189.col.2. num.14
Actus semper præsumitur gestus ex causa firmiori atque vtiliori.Ibid.num.15
Actio quòd metus causa in rem scripta est, daturque contra singularem successorem quatenus ex metu locupletior factus est.p.194.col.2.nu.12
Actus qui potest habere diuersos fines,seu respectus,dicitur aquè principalis respectu vnius sicut respectu alterius.p.203.col.2.num.15
Actus qui gratis fieri debet, si pretio intercedente fiat, dicitur fieri turpiter ac dolosè.p.215.col.1.n.33
Actus qui de per se sumptus honestus esset,efficitur turpis si pro eo expediendo aliquid exigatur. p.215. col.2. num.40
Acceptans Maioratus successionem ex electione, non peccat etiamsi in dignitate facti indignus sit.p.221. col.2.num.77
Actus gestus contra formam nullus est.p. 139. col. 2. num.4
Actus qui fieri potest, ex duplici potestate censetur fieri ex ea quæ sustineri potest p.249.col.2.nu.70
Actus morientium pendere non possunt considerato statu præsenti,secus si status futurus consideretur.pag. 413.col.2.num.33
Actus morientium pendere possunt in conditionalibus dispositionibus.p.413.col.1.nu.27
Actus morientium pendere possunt quoad effectus successionis, non autem quoad dispositionis substantiam. Ibid.num.28
Actus morientium pendere possunt ex voluntate testantis.Ibid.col.2.nu.31
Actus morientium pendere non possunt ex arbitrio certij,sed bene ex arbitrio testantis.Ibid.nu.34
Actus semel perfectus non vitiatur, etsi deueniat ad casum à quo incipere non potuit.p.411.col.2.n.12
Acceptatio in donatione an sit necessaria hodie attenta. l.Ordinamenti.p.461.col.1.n.59.60
Actio vtilis quæ acquiritur vocato ad Maioratus successionem ex acceptatione Notarij, vtrũ acquiratur sibi reuocabiliter, an irreuocabiliter.p.463.col.1. num.69
Acceptatio primi vocati ad Maioratus successionem, vtrum Maioratum irreuocabilem efficiat etiam respectu sequentium successorum.p.464.col.1.n.73
Acceptatio donationis vtrum mortuo donante vel donatario fieri valeat.p.465.col.2.num.77
Acta nocent eisdem quibus & sententia nocet.p.505. col.1.nu.5
Actio, seu remedium aduersus transactionem triginta annis tollitur.p.512.col.1.nu.37
Adoptiuus non est filius verus, sed imaginarius.p.26. col.2.nu.50
Adoptiuus non succedit in feudo,nec in Maioratu.l. num.51
Ad legatum familiæ relictum admittuntur solum hi qui tempore mortis testantis nati sunt.p.45.col. 2.n.48
Ad reuocationem legati ea solemnitas requiritur, quæ in testamento,vel codicillo, vel alia qualibet vltima voluntate necessaria est p.65.col.1.nu.56
Adempto legati quæ inducitur ex inimicitia superuenienti.duobus testibus probari potest.Ibid.n.57
Administratio auferenda est tenaci, sicut prodigo.pag. 111.col.2.nu.13
Ad Maioratus possessorem pertinet ius eligendi Magistratus in oppidis suæ iurisdictionis.p.158.colum.1. num.1
Ad rescisionem contractus iurati metu facti relaxatio iure requiritur,id tamen in practica non seruatur.p. 194.col.2.num.13
Ad Primogenij præscriptionem vtrum vnus actus successionis sufficiat,an verò plures requirantur.p.227. col.1.num.24
Ad inducendam consuetudinem duo saltem actus requiruntur:ad præscribendum verò vnicus actus est sufficiens.Ibid.num.25
Ad inducendam consuetudinem sufficit vnicus actus, si is habuit cõtinuationem ac tractum successiuum per tempus ad illam inducendam requisitum. Ibid.n.26
Adultus etiam curatorem habens potest absque eius authoritate testari.p.249.col.2.nu.7
Adiecto grauamine hæredi vt aliquid impleat si monitus intra annum adimplere neglexerit, hæreditate priuetur,licet commodum hæredi non sequatur.pag. 311.col.1.num.15
Ad Maioratus successionem ad quam filij simpliciter vocantur, nunquam filius naturalis admittendus est, nisi ex coniecturis aliud comprehendatur.p.362.col. 2.num.45
Admissus semel ad maioratus successionem, perpetuo admissus censendus est.p.411.col.2.nu.11
Ademptio legati vel institutionis in pœna facta non va-

Universidad de Deusto
Biblioteca

ter, si pœna ex causa iniusta procedat: si autem ex causa honesta, valet. p.297. col.1.nu.32

Aduersus transactionem agens in primis reddere debet quod ex ea accepit vt audiatur. p.513. col.2.n.43

Aduersus transactionem agens non cogitur statim soluere pœnam in ea promissam, nisi lite finita, & quomodo fiat. Ibid.nu.44

Aedificia in solo Regni facta an cedant ipsi Regno absque solutione æstimationis. p.16. col.1.nu.27

Aes alienum vniuersum patrimonium concernit. p.66. col.2.num.3

Aestimatio soluenda semper est secundum tempus solutionis. p.166. col.1.nu.13

Aedificia facta à maioratus possessore in rebus Maioratus qualiter ipsi Maioratui cedant. p.166. col.1. nu.14. vbi latissimè agitur de ratione ac iustitia. l. 46. Tauri

Aestimatio digni seu dignioris inter filios ad Maioratus successionem, qualiter facienda est. p.221. col.1.n.73

Affectionis seu prædilectionis ratio non potest assignari in descendentibus nascituris, nisi ex gradus proximitate: qualiter hoc sit intelligẽdum. p.379. col.1.n.53

Agnationis fauor vltra personas nominatas non extenditur. p.376. col.1.nu.37

Agnationis conseruatio fauorabilis est, quando absque tertij præiudicio fit. p.368. col.1.nu.31

Agnati qui sint. p.372, col.2.nu.3

Agnationis conseruandæ ratio ex masculorum vocatione deprehenditur. p.374. col.2.nu.25

Alimenta præstanda sunt patri à quo propter dissipationem bona Maioratus auferũtur. p. 11. col.2.n.17

Alimenta non possunt tolli filijs Principis rescripto, etiam si ipsi aliunde ea habeant, nisi ex magna causa. pag. 183. col.2.num.24

Alimenta seu dotes loco legitimæ subrogantur. p.318. col.1.num.2

Alimenta alicui debens potest eidem illa annuatim atque ad vitam tantum assignare. p.319. col.1.n.9

Alimenta à Maioratus institutore præstanda non possunt in vsufructu, seu annuo redditu ad vitam, sed in rei proprietate assignari. Ibid.nu.10

Alimenta à Maioratus institutore absque onere & grauamine præstanda sunt. Ibid.nu.12

Alimenta filijs non sunt à Maioratuum institutoribus titulo institutionis relinquenda. p.320. col.2.n.20

Alimenta competentia filijs relinqui debent, quod iudicis arbitrio committitur. p.323. col.2.n.39

Alimentorum quantitas in regijs facultatibus aliquando taxari solet. Ibid.nu.41

Alimenta non solùm à Maioratus institutore filijs legitimis sed naturalibus atque spurijs relinquenda sunt. p.324. col.1.num.42

Alendi obligatio ad hæredes Maioratus institutoris trãsfertur, atque ad donatarium omnium bonorũ & ad monasterium. p.324. col.1.nu.43

Alimenta sunt soluenda à Maioratus possessore, sicut cætera debita Maioratus institutoris. Ibid.n.44

Alimenta non sunt relinquenda à Maioratus institutore filijs naturalibus atque spurijs, si aliunde habeant vnde se alant. p.324. col.2.nu.55

Alimenta filijs etiam spurijs secundum dignitatem personarum præstanda sunt. p.326. col.1.n.55

Alimenta iudicis officio petenda atque præstanda sunt. p.528. col.1

Alimenta præstare recusans compellendus erit per pignorum capturam atque distractionem p.528. col.2. num.71

Alimenta præstanda sunt in principio anni, vel cuiuslibet quadrimestri. p.528. col.2.n.73

Alimentandus non potest compelli ad recipienda alimenta in domo Maioratus possessoris. pag.528. col.2. num.74

Alimentorum atque dotis causa summarie tractanda est. p.329. col.1.nu.75

Alimentorum atque dotis causa vtrum etiam inter laicos coram iudice Ecclesiastico tractari possit. p.329. col.1.num.76

Alimenta non comprehenduntur sub renuntiatione legitimæ facta à filijs etiam cum iuramento. p.329. col.2.nu.78

Alimenta ad vitæ sustentationem necessaria non possunt ex causa ingratitudinis denegari, nisi ea causa sit digna morte. p.330. col.1 num.2

Alimentis seu dotibus semel assignatis vtrum possint qui illa amiserunt, illa iterum exigere. p. 333. col.1. num.22

Alimenta præstare debentibus consulitur, vt quantitatem alimentorum super redditibus Maioratus assignent, non autem integram in pecunia, vel alia re. Ibid.nu.28

Alimenta lite pendente qualiter filijs vel fratribus à Maioratuum possessoribus præstanda sint. Ibid.n.29

Alimenta præstanda sunt lite pendente filio legitimato per subsequens matrimonium & filijs naturalibus & spurijs. p.334. col.1.num.32

Alimenta lite pendente etiam fratribus præstanda sunt. Ibid.nu.35

Alimenta nõ solum lite pendente præstanda sunt ei qui vnam sententiam in suum fauorem obtinuerit, sed etiam existentibus in quasi possessione. & eis qui pro se habẽt aliquam nõ leuem præsumptionẽ. Ibid.n.36

Alimenta lite pendente præstanda, in qualibet parte litis peti possunt. p.334. col.2 nu.38

Alimenta lite pendente præstita non repetuntur, etiam si in diffinitiua constet ea non deberi, qualitérque hoc intelligendum sit. Ibid.nu.41

Alimenta lite pendente præstantur, priùs præstita cautione. Ibid.n.42

Alimenta pendente lite deneganda sunt quando exhibetur in iudicio scriptura excludens omnino intentionem agentis, nisi violentia & dolus præsumatur. p. 335. col.1.nume.45

Alimenta diuitibus lite pendente præstanda non sunt. p.335. col.1.nu.46

Alimenta præstanda lite pendente qualiter taxanda sunt. Ibid.num.47

Alimenta filijs ac descendentibus ingratis à Maioratus institutoribus, seu possessoribus præstanda non sunt. p.329. col.2.nu.78

Alienare prohibitus perfectus dominus non est. p.128. col.2.nu.1

Alienatione prohibita, prohibetur etiam vsusfructus. constitutio. p.136. col.2.num.8

Alienare prohibitus non potest rem in Emphyteosim concedere. p.141. col.1 nu.22

Alienans feudum, seu Emphyteosim absque consensu domini pœnam non incurrit, si alienatio aliàs nulla sit. p.332. col.2.nu.18

Alienari vtrum possint bona Maioratus pro dotibus seu alimentis. p.332. col.2.nu.21

Alienatione rerum Maioratus facta, vtrum successio Maioratus transeat ad illum, qui tempore alienationis proximior erat, seu ad illum proximiorem qui postea natus fuit ante mortem vltimi possessoris. pag. 414. col.2.num.44

Alienationis prohibitio quæ ex verbo Maioratus deducitur, vtrum expressa, an tacita solùm dicenda sit. p. 445. col.2.num.3

Alienationis expressa prohibitio etiam in contractu Maioratus apposita impedit dominij translationem. p. 446. col.1.nu.6

Alienationem rerum Maioratus reuocare poterunt successores eo ordine, quo ad ipsius Maioratus successionem admittuntur. Ibid.nu.12

Alienationem rerum Maioratus reuocare non potest is, qui alienauit. vel alienationi consensit. p.446. col.2. num.16

Alienare prohibitus non potest vtile dominium, nec ius in re alienare prohibita transferre. p. 140. col.1. num.15

Alienationem nullam faciens potest illam reuocare. p. 447. col.1.nu.18

Alienans rem feudalem, seu fideicommisso subiectam, vel aliàs alienari prohibitam potest alienationem reuocare. Ibid.num.19

Alienatio nulla potest reuocari ab eo qui illam fecit, vel eius hærede, quando nullus alius supereſt qui illam reuocare possit. p.447. col.1.nu.20

Alienans rem Maioratus quando de euictione teneatur. p.448. col.1.num.29

Alienatio bonorum Maioratus sub conditione si Princeps facultatem concedat, rescindi non potest, donec Principis licentia requiratur. p.477. col.2.nu.48

Alienans rem prohibitam si id fieri potest, obseruata mente prohibentis, non incurritur pœna. p.479. col. 2.num.5

Alienatione prohibita etiam permutatio comprehenditur. p.480. col.1.num.11

Alienari potest res Ecclesiæ longè fita si commodè frui non possit. p.488. col.2.nu.17

Alienatione bonorum Maioratus ex facultate Regia permissa, annui redditus super eis constitui possunt. p.486. col.2.num.5. & p.489. col.2.nu.29

Alienandi facultas ad hypothecam extenditur. p.488. col.num.18

Alienationis vno actu permisso, & alius eiusdem effectus, vel melioris permissus censetur. Ibid. col.2.n.19

Alienatio sine licentia facta, an confirmetur ex licentia superueniente. p.490. col.1 nu.33

Alienatio bonorum fidecommissi tam pro restituenda, quàm constituenda dote permittitur. p. 492. col.2. num.164

Alienatio seu obligatio bonorum Maioratus non præcedente bonorum liberorum obligatione, seu alienatione, vtrum in totum nulla sit, vel vsque ad valorem bonorum liberorum. p.498. col.1.n.6

Alienatio bonorum Maioratus an retractetur bonis liberis superuenientibus. p.499. col.1.num.13

Alienãs rem Maioratus cum facultate, an teneatur ipse vel eius successor bonis liberis superuenientibus aliam æquiualentem subrogare. p.499. col.2.num.16

Alienare non potest contrahendo qui non potest delinquendo. p.504. col.1.nu.7

Alteri per alterum si ex statuto quæratur obligatio, intelligitur cum acceptatione absentis. p. 461. col.2. num.63

Alteri per alterum qualiter quæratur obligatio iuramento interueniente. p.462. col.1.nu.65

Antiquitates Hispaniæ ex scriptorum penuria omnium incertissimæ, in Præfatio. n.13

An lex Imperator. ff. ad Trebell. procedat in dilapidatione quæ ex sola culpa processit, an dolus requiratur. p.111. col.2.nu.12

Annui redditus redimibiles vtrum inter mobilia vel immobilia connumerentur. p.270. col.1.n.6

An in Maioratu habeatur præceptum pro implero, tertio iniuste impedicte matrimoniũ. p.306. col.1.n.27

Anni principium à quo tempore numerandum sit vt fructuum diuisio pro rata efficienda sit. pag. 419. col.1. num.18

Animus non reuocãdi ex quibus verbis colligatur. pag. 455. col.2.nu.30

Appellatio filiorum nepotes non comprehendit, præsertim vbi agitur de extensione fideicommissi. p.41. col. 1.num.27

Appellatio filiorum quæ in incertum ac futurũ euentum confertur, nepotes & alios descendentes comprehendit. Ibidem nu.29

Appellatio filiorum in Hispanorum Primogenijs nepotes & omnes descendentes in infinitum comprehendit. p. 41. col.2.nu.28

Appellatio masculorum, masculos & fœminas descendentes comprehendit, quando non agitur de agnationis conseruatione. p.33. col.1.nu.36

Appellatio vtrum admittenda sit in remedio possessorio, quod ex l.45. Tauri concessum est. p.82. col.2.n.17.

Appellatio in omnibus interdictis possessorijs habentibus annexam proprietatis causam admittenda est. pag. 347. col.1.nu.18

Apprehensio vnius rei ex pluribus non trasfert possessionem in alijs. p.454. col.1.nu.22

Apprehensione partis quando quæritur possessio totius. Ibid.nu.23

Argumentum de Regno ad Maioratum iurisdictionem habentem non omnino quo ad successionem muti procedit. p.96. col.1.nu.63

Arbores fructiferæ vento euulsæ vtrum lucro Maioratus possessoris cedant. p.146. cor.2.nu.165

Arcis præfectus, vel similes officiarij à Maioratus possessore creati expirant eius morte. p.162. col.1.n.1

Arbiter non potest aliquid recipere pro arbitrio explicando. p.215. col.1 nu.34

Armorum delatio memoriam testatoris conseruat. pag. 310. col.1 num.6

Argumentum à contrario sensu non est admittendum ad iuris correctionem. p.376. col.1.nu.33

Armorum & nominis delationis præceptum non inducit agnationis considerationem. p.384. col.2.n.78

Arbitrium iudicis in assignandis alimentis filijs Maioratus institutoris, latissimum esse debet. p.323. col.2. num.40

Assignatio legitimæ facta à parente in vita filio in potestate vtrum statim valeat irreuocabiliter. p.80. col.2.num.6

Astrictus ad rationem reddendam inuentarium facere tenetur. p.173. col.1.nu.3

Assensus Regius ad feudi alienationem non extenditur de contractu ad contractum. p.487. col.2.n.14

Assensus Regius alienandi feudum vni non sufficit ad alienandum alteri. p.489. col.2.nu.31

Augmentum quodam facto hominis, quodam à natura procedit. p.163. col.1.num.1

Augmentum quodam extrinsecum, quodam autem intrinsecum appellatur. p.18. col.1.nu.2

Augmentum facto hominis contingens propriam ac separatam conditionem habet. p.163 col.2.n.3

Augmentum quod non potest subsistere de per se, vtrum Maioratui cedat. p.165. col.2.n.11

Aui & proaui & cæteri ascendentes si Maioratum instituant, tenentur descendentibus quibus legitima debetur, alimenta atque dotes relinquere. p.318. col.2.num.5

Auth. res quæ C. communia de leg. an procedat in omnibus descendentibus, an in his tantum quibus testator tempore fidecommissi relicti tenebatur dotem dare. p.492. col.1.num.4

Authen.

Authen. res quæ. C. communia de legat. an procedat in fideicommisso relicto piæ causæ. p. 495. col. 2. n. 23.
Azo collectioni legum Partitarum interesse non potuit. p. 398. col. 2. num. 23.
Azo quo anno mortuus & sepultus fuerit. Ibid. n. 24.

B

Bartholi opinio in l. si cognatis. ff. de reb. dub. declaratur. p. 408. col. 2. num. 20.
Beneficium cedendarum actionum datur fideiussori etiam ad Maioratus bona. p. 499. col. 1. num. 11.
Bombardæ in fortaliciis Maioratus ab eiusdem possessore simpliciter appositæ bona libera iudicanda sunt. p. 164. col. 1. nu. 5.
Bona Regni & Maioratus inalienabilia sunt. p. 14. col. 1. num. 17.
Bona fideicommisso subiecta alienari possunt ex debitis illius qui fideicommissum instituit. p. 66. col. 1. n. 2.
Bona fideicommissi vendi non possunt vbi bona libera supersunt ex quibus debita testantis solui possint. p. 66. col. 2. num. 4.
Bona Maioratus alienari prohibita possunt alienari seu obligari ex causa necessaria. p. 70. col. 2. n. 20.
Bona quæ pertinent iure Primogenituræ nec diuiduntur nec conferuntur. p. 74. col. 1. n. 2.
Bono publico dignitatum diuisio prohibetur. Ibid. col. 2. num. 6.
Bona in quibus non potest succedere nisi vnus, necessario primogenito deferenda sunt. p. 75. col. 1 nu. 9.
Bona à Principe sub titulo Ducatus, Comitatus aut Marchionatus concessa, an bona libera seu Maioratui subiecta censenda sint. Ibid. nu. 10.
Bona semper libera præsumuntur non Maioratui subiecta. Ibid. num. 11.
Bona expresse prohibita alienari. si alienentur poterit ea sequens vocatus in vita possessoris sibi vendicare. p. 114. col. 2. num. 32.
Bona Maioratus qualiter sunt ad tributorum contributionem æstimanda. p. 134. col. 2. nu. 44.
Bona Maioratus vtrum possint in Emphyteosim concedi. p. 144. col. 2. num. 31.
Bona immobilia confiscata vtrum pertineant Maioratus possessori. p. 162. col. 2. num. 24.
Bonorum donatio seu cõmutatio non est prohibita Episcopis, nisi ex vltima voluntate. p. 273. col. 2. nu. 34.
Bona fides alterius ex cõiugibus sufficit ad hoc, vt filius succedat in Primogenio vtriusque. p. 349. col. 1. n. 15.
Bonum cambium a Principe nõ ab illo in cuius fauorem Princeps disposuit petendum est. p. 359. col. 1. n. 21.
Bonorum possessio Carboniana in feudis præstatur. p. 429. col. 2. num. 26.
Bonorum possessio Carboniana in Hispanis Primogenijs locum habet. Ibid. num. 27.
Bonorum possessio Carboniana non competit, nisi prætextis vel institutis sub appellatione filiorum legitimorum cum ipsi legitimi non sint. p. 430. col. 1. n. 28.
Bonorum possessio Carbonianæ non habet locum, nisi vbi agitur de hæreditate. Ibid. num. 29.
Bonorum possessio Carboniana vtrum cõpetat pro legatis vel fideicommissis. p. 432. col. 2. num. 30.
Bonorum possessio Carboniana in Maioratibus ex cõtractu institutis, & in alijs etiam ex testamento non tamen iure institutionis factis locum non habet qualitérque hæc intelligendum sit. p. 430. col. 1. n. 32.
Bonorum possessio Carboniana non datur filio quem euidenter constat illegitimum esse. p. 431. col. 2. n. 39.
Bona Maioratus ex propria natura alienari prohibita sunt. p. 445. col. 1. nu. 2.
Bona Maioratus nedum alienari sed pignori, seu hypothecæ subijci prohibentur. Ibid. num. 7.
Bona Maioratus qua ratione non possunt ab alienante vendicari. p. 447. col. 2.
Bona Maioratus quando venduntur in publica subhastatione vendenda sunt. p. 477. col. 1. nu. 44.
Bona Maioratus alienari possunt ad aliorum subrogationem, ea quæ iusta causa est, vt facultas Regia concedatur. p. 479. col. 1. n. 1. & p. 480. col. 1. n. 12.
Bona dotalia permutari possunt quando id vtile mulieri fuerit. Ibid. nu. 2.
Bona fideicommissi permutari possunt si id vtile sit. p. 479. col. 2. num. 7.
Bona ex donatione Regis Henrici, quæ dicuntur (Enriqueños) si vendantur cum facultate Regia, vtrum ad emptorem cum sua causa & qualitate transeant. p. 483. col. 1. nu. 39. 40. 43.
Bona Maioratus si post confiscationem, à principe eadẽ donentur, vtrum tanquam libera censeantur donata vel cũ priori Maioratus qualitate. p. 484. col. 1. n. 45
Bona Maioratus seu fideicommissi alienari possunt ex causa necessaria procedente ex facto institutoris. p. 491. col. 1 num. 3.
Bona Maioratus seu fideicommissi alienari possunt ex causa dotis & donationis propter nuptias danda vel restituenda liberis & descendentibus institutoris. Ibid. num. 2. 3.
Bona fideicommissi etiam pro alendo se & liberis & nuru possunt alienari. p. 492. col. 2. n. 8. & p. 495. col. 2. num. 22.
Bona Maioratus alienari etiam possunt pro redemptione alterius rei Maioratus captæ ab hostibus. p. 492. col. 2. num. 9. & p. 495. col. 2. num. 22.
Bona fideicommissi seu Maioratus non sunt alienanda etiam in casu permisso, quando ex fructibus satisfieri potest & quomodo intelligendum sit. p. 493. col. 2. num. 15.
Bona fideicõmissi pro causa dotis alienari possunt etiam si omnia bona sit necesse alienari. p. 494. col. 1. n. 16.
Bona Maioratus alienari possunt pro dotibus & alimentis ad quæ instituor tenebatur non obstante quacunque eius prohibitione. p. 523. col. 1. nu. 19.
Bona Maioratus sine facultate nullo modo neque ex vlla causa alienari possunt. p. 496. col. 1. nu. 26.
Bona Maioratus sine Regia facultate neque permutari etiam in vtilitatem Maioratus possunt. Ibid. n. 26.
Bona Maioratus an alienari possint pro reficiendis alijs bonis ipsius Maioratus. p. 496. col. 2 nu. 28.
Bona restitutioni subiecta quando alienari permittuntur debet fieri deficientibus bonis liberis. p. 497. col. 1. num. 2.
Bona libera deficere quando verificandum sit an tempore obligationis vel exactionis. p. 498. col. 2. nu. 8. & p. 500. col. 2. num. 19.
Bona Maioratus non magis grauantur quòd creditor ex eis debitum exigat, quàm ex fideiussoribus. pag. 499. col. 1. num. 10.
Bona Maioratus non possunt fisco adjici ex delicto Maioratus possessoris. p. 518. col. 1. num. 1.
Bona prohibita alienari non possunt transire in fiscum ex confiscatione. Ibid. nu. 5.
Bona fideicommisso subiecta non possunt transire in fiscum ex confiscatione. Ibid. n. 6.
Bona quæ à genere vel maioribus processerunt, fisco ex delicto non adjiciuntur. p. 519. col. 1. num. 9.
Bona Maioratus vtrum possunt fisco adjici ex delicto institutoris. p. 519. col. 1. num. 18.
Bona alteri donata vel obligata etiam reuocabiliter non transeunt in fiscum. Ibid. nu. 19.

Bona

Bona iure Maioratus alicui atque eius descendentibus à Principe donata ex crimine læsæ Maiestatis confiscari possunt. p. 523. col. 2 nu. 39
Bonis iure Maioratus à Rege donatis quilibet successor censetur Regis immediatus donatarius. p. 524. col. 1. num. 48
Bona Maioratus eorum proditorum qui aduersus Carolum. V. Imperatorem, & Ioannam eius matrem anno 1520. conspirarunt, confiscanda sunt, ex quadam pragmatica apud oppidum de Bormes latâ. p. 525. col. 1. num. 57
Bona Maioratus ex Regia facultate instituti confiscantur ex crimine læsæ Maiestatis diuinæ & humanæ & nefando, quando ea crimina in facultate excepta non sunt. Ibid. col. 2. nu. 63

C

Cambium an præstandum sit à Principe Maioratus possessori ob res alienatas cum Regia facultate. p. 470. col. 1. num. 6
Casus contingens præter dispontentis ordinationem non comprehenditur in dispositione etiam ex maioritate rationis. p. 18. col. 1. num. 3
Casus qui venit ex natura expressi censendus est expressus, etiam si in verbis omissus fuerit. p. 20. col. 1. n. 21
Causa finalis est prima in consideratione disponentis, & vltima in fieri dispositi. p. 29. col. 1. nu. 15
Causa non præsumitur in Principe aliquid in præiudicium successorum disponente, nisi ea præcisè probetur. p. 53. col. 2. num. 32
Causa ingratitudinis non excludit quem à successione, nisi à testatore exheredatus fuerit. p. 58. col 2. n. 9
Causa ingratitudinis vel inimicitiæ ex sequenti vocatio expressa aboletur. p. 58. col. 2. nu. 12
Causa ingratitudinis remissa censetur ex tacita vel expressa reconciliatione inter maioratus successorem & institutorem subsequuta. p. 63. col. 1. nu. 42
Causa ingratitudinis commissa contra institutorẽ Maioratus defunctum in quo differat ab illa quæ contra ipsum viuentem committitur. p. 63. col. 2. nu. 46
Causa necessaria ad alienationem rerum Maioratus dicitur bonorũ Maioratus reparatio. p. 70. col. 2. n. 21
Cautio de re Maioratus non dilapidanda, vtrum possit ab eius institutore remitti. p 106. col. 2. n. 10
Cautio præstanda à Maioratus possessore fideiussoria esse debet. p. 107. col. 2 n. 14
Cautio idonea debet esse. Ibid. n. 18
Cautio quando ex maximo rei valore idonea esse non potest. sufficit si præstetur eo modo quo præstari possit secundum rei qualitatem. Ibid. nu. 19
Cautio de re arbitrio boni viri fruenda diuersa est ab ea, quæ de re restituenda præstatur. Ibid. col. 2. n. 26.
Cautio de re arbitrio boni viri fruenda à Maioratus possessore non præstatur. p. 107. col. 2. nu. 5
Cautio de re restituenda remitti potest, ea autem quæ de re arbitrio boni viri fruenda præstatur non remittitur. p. 107. col. 2. nu. 27
Cautio Mutiana non habet locum in contractibus. pag. 296. col. 1. nu. 26
Cautio Mutiana habet locum in donationibus causa mortis. Ibid. num. 27
Cautio ad alimenta lite pendente percipienda quid continere debet. p. 334. col. 2. n. 43
Cautio iuratoria vtrum sufficiat ad alimenta lite pendente percipienda si satisdatio præstari non potest. Ibid. nu. n. 44
Causa publica requiritur vt princeps possit auferre ius in re competens ad Maioratus successionem, & quod præstetur bonum cambium. p. 358. col. 2. n. 20
Causa publica requiritur ad hoc, vt princeps possit filium in præiudicium vocatorum ad Maioratuum successionem legitimare. p. 359. col. 1. n. 22
Causatum non potest esse potentius sua causa. p. 377. col. 2. num. 46
Causa neptis aduersus patruum fere apud omnes gentes & nationes in primogeniorum successione potior fuit. p. 386. col. 1. num. 2
Carbonianum edictum vtrum habet locum in remedio possessorio, quod ex l. 45. Tauri competit. p. 429. col. 2. num. 25
Carbonianum edictum non habet locum, nisi in hæreditate paterna, non autem in materna vel aliorum cognatorum hæreditate. p. 430. col. 2. nu. 33
Cautela vt in quibuscunque bonis Maioratus bonorum possessio Carboniana locũ habeat. p. 431. col. 2. n. 38.
Cautio nedum pro damno præterito, sed pro futuro peti potest. p. 439. col. 1. nu. 5
Causæ quæ super maximo patrimonio versantur, causis criminalibus atque status æquiparantur. p. 442. col. 1. num. 29
Cautela ad impetrandam facultatem alienandi sine metu pœnæ prohibitionis institutoris Maioratus. p. 476. col. 1. num. 38. 39
Causa fauore legatarij adiecta substantiam legati non mutat. p. 129. col. 2. nu. 8
Causæ Maioratuũ cæteris grauiores, In Præfatio. nu. 9.
Cæcus vtrum possit in Maioratu cui etiam dignitas seu iurisdictio annexa est succedere. p. 96. col. 2 n. 66
Cæcus qui iure prohibetur iudicare [illegible] nem acquirere ex successione alic[illegible] Baroniæ. p. 96. col. 2. nu. 67
Census à possessore Maioratus redemptus an ipsius Maioratus efficiatur. p. 165. col. 2. nu. 10
Centenaria præscriptio vtrum sufficiat ad Primogenij probationem. p. 230. col. 2. nu. 43
Centenaria præscriptio immemoriali æquiualet, etiam si eius initium non probetur, nisi in ea præscriptione titulus adsit. p. 246. col. 1. nu. 50
Centenaria præscriptio nec immemorialis est, nec eius officium sortitur. p. 230. col. 2. nu. 45
Centenaria præscriptio immemoriali non æquiualet, etiam si eius initium non probetur, nisi in ea præscriptione titulus adsit. p. 246. col. 1. nu. 50
Cessio iuris primogenituris valida est, etiam si viuente vltimo Maioratus possessore facta sit. p. 365. col. 2. num. 22
Cessio iuris primogenituræ facta viuente primo Maioratus institutore valida non est, nisi eo consentiente, ac in consensu perseuerante fiat. Ibid. nu. 11
Cæsar apud Romanos appellabatur is qui mortuo Imperatore in Imperio successurus erat, is autem qui Imperium possidebat Augustus. p. 388. col. 2. n. 21
Cæsaris designatio à principis designatione in quo differat, seu conueniat. Ibid. nu. 49
Cessione quando Maioratus fuit irreuocabilis. p. 452. col. 2 num. 14
Cessio in quibus locum habeat traditionis. Ibid. n. 15
Certioratio minoris in renuntiatione iurata non requiritur. p. 196. col. 1. nu. 22
Chronicæ generalis Hispaniarum locus de regni successione expenditur. p. 10. col. 1. num. 13
Ciuitas qualibet hodie habet vim prouinciæ p. 95. col. 2. num. 55
Ciuitates vt plurimum nullam iurisdictionem habent. p. 159. col. 2. num. 9
Citatio debet interuenire vbi causæ cognitio requiritur. p. 358. col. 2. nu. 13
Citatio substitutorum & causæ cognitio requiritur eo

tempore

Universidad de Deusto
Biblioteca

tempore quo gratia in eorum præiudicium expediatur.p.366.col.2.num.23.
Citatio per edictum requiritur in exemplanatione instrumenti, vbi certus aduersarius non iuuenitur.pag.433.col.1.num.49.
Clausula testamenti Regis Henrici in hoc regno seruatur.vt lex in præfatione num.17.
Clausula testamenti Regis Henrici tenor insertus est in legibus regni, in præfa.num.19.
Clausula quòd in Maioratus successione seruetur is ordo qui in regni successione seruatur, vtrum sit vtilis.p.15.col.2.num.23.
Clausula in testamento Regis Henrici 2. interpretatur.p.30.col.2.nu.37.& p.39.col.2.nu.21.
Clausula quæ in Maioratu in contractu instituto apponi debet, vt alienatio etiam in vita alienantis reuocari possit.p.86.col.1.n.35.
Clausula quæ apponi solet in Maioratibus, vt eorũ possessores solum vsufructuari non domini sint, an vtilis sit, qualitérque apponi debeat.p.133.col.1.num.37.
Clausula ex certa scientia non supplet defectum subreptionis, nec operatur in his quæ sunt facti.p.140.col.2.num.15.
Clausula ex certa scientia operatur vt valeat actus etiam cum tertij præiudicio. Ibid.nu.16.
Clausula ex certa scientia habet eandem vim, quam habet clausula de plenitudine potestatis.p.241.col.1.num.17.
Clausula ex certa scientia non operatur in tertij præiudicium, quando id est graue & enorme.p.242.col.1.num.23.
Clausula ex certa scientia, vel de plenitudine potestatis non operatur, nisi adhibita causæ cognitione legitima apposita fuerit.p.242.col.1.
Clausula ex certa scientia, vel clausula non obstante nihil operatur, vbi plura obstant, nisi vniuscuiusque specifica derogatio fiat. Ibid.num.27.
Clausula quod si successor non impleuerit conditiones transeat successio in sequentes, ac si primus fuisset mortuus, an sit ademptio successionis facta in pœnam.p.296.col.2.num.31.
Clausulæ ex certa scientia, seu de plenitudine potestatis à principe absque causæ cognitione apponi non possunt.p.358.col.2.nu.12.
Clausula translationis successionis Maioratus in sequentem successorem ex delicto possessoris qualiter apponenda sit.p.520.col.1.n.17.
Clausula accessoria contractus reuocabilis, etiam reuocabilis est p.457.col.2.nu.41.
Clausula ad contractus executionem apposita non alterat eius substantiam. Ibid.nu.42.& p.459.col.1.num.49.
Clausula consueta apponi quando operetur aliquod.p.458.col.1.n.43.& p.459.col.2.n.51.
Clausula accessoria quando sequitur naturam dispositionis principalis.p.459.col.1.nu.48.
Clausulæ solitæ apponi de stylo curiæ censentur appositæ.p.497.col.2.num.4.
Clausula bonis liberis deficientibus in facultate expressa non reddit eam conditionalem.p.498.col.2.n.7.
Causæ, seu rationes ex quibus Falcidia & Trebellianica detrahuntur, concurrunt in Maioratibus.p.116.col.1.num.3.
Cautiones inter patrem & filium pro aduentitijs hodie præstari possunt p.116.col.2.num.3.
Cautio Mutiana in Maioratu non est præstanda quando præsita fuit cautio de re Maioratus restituenda ac conseruanda.p.205.col.1.nu.29.
Cautio Mutiana licet non detur nisi in dispositione conditionali, etiam cauendum est in dispositione modali de modo implendo,& vtroque casu res erit cum fructibus restituenda.p.204.col.2.num.23.
Cautio Mutiana licet non habeat locũ si Maioratus fiat ea lege vt non possit reuocari, tamẽ cauendũ est cautione modali de rigore iuris.p.205.col.1.n.28.
Ceremoniæ scrupulosæ ac deridendæ in Hispania obseruabantur antiquis temporibus in Comitatuum creatione.p.77.col.1.num.23.
Clausula quod quarta detrahatur ex Maioratu, vtile est apponere.p.120.col.2.num.17.
Clericus vtrũ in Maioratu succedat.p.99.col.2.n.96.
Clericus potest simul esse Comes & Episcopus. Ibid.num.97.
Clerici infirmi non possunt donare causa eleemosinæ nisi pauca & moderata.p.274.col.1.num.36.
Clerici infirmi vsuarijs æquiparantur. Ibid.n.37.
Clericus potest ex generali Hispaniæ consuetudine bona sua donare atque ex testamẽto relinquere, eoq; ab intestato à consanguineis succeditur.p.276.col.2.n.54.
Clericus vtrum possit Primogenium instituere ex bonis acquisitis intuitu Ecclesiæ. Ibid.nu.53.
Codicillus valet hodie etiam si testamentum atque hæredis institutio non præcedant.p.259.col.1.n.39.
Cognatio tam ascendentes quàm descendentes & etiam collaterales comprehendit.p.25.col.2.n.42.
Cognatus potest in persona sturij Primogenium filijs legitimis deficientibus instituere.p.288.col.2.n.33.
Cognitio vera rerum à causis prioribus deriuatur.p.8.col.1.num.1.
Cognitio summaria præcedere debet, vt alimenta lite pendente præstentur.p.334.col.2.nu.39.
Collationes beneficiorum quo respectu donationes vocari soleant.p.203.col.1.nu.14.
Comes possidens Comitatum potest petere vt declaretur Comes.p.439.col.2.num.8.
Communis loquendi vsus propriæ verborum significationi præfertur.p.24.col.1.num.36.
Compromissum valet inter hæredem & fideicommissarium.p.509.col.1.num.18.
Compromissum valet super feudo ex licentia Regis. Ibid.col.2.num.21.
Condemnatio fructuum fieri debet in interdictis possessorijs.p.437.col.2.nu.69.
Condemnatus ad mortem, vtrum valeat Primogenium instituere.p.279.col.2.num.68.
Conditionis implementum sufficit si per momentum duret.p.39.col.1.nu.17.
Conditionum repetitio ex mente testantis inducitur.p.41.col.1.nu.25.
Conditio suspendit effectum dispositionis in tempus conditionis impletæ, modus verò non: sed obligat post dispositionem perfectam ad eius implementum.p.293.col.1.num.4.
Conditio adiecta donatario vt aliquid faciat quod veniat implendum in futurum modus reputatur & non conditio. Ibid.num.5.
Conditiones aut modi appositi in institutione Primogenij ipsum Primogeniũ non resoluunt. Ibid.col.2.n.7.
Conditio viduæ imposita si non nupserit, hæreditatem ei traditam cum cautione Mutiana, si nupserit restituet cum fructibus.p.295.col.2.n.21.
Conditiones iustæ & honestæ quæcunque sint à successoribus Maioratus seruandæ sunt, & non seruantes à successione priuandi.p.288.col.2.nu.34.
Conditiones impossibiles turpes & inhonestæ in primogenijs appositæ implendæ non sunt. Ibid.n.35.
Conditio non habetur pro impleta, si matrimonium impediatur non à muliere cum qua successor iussus est

contrahere, sed ab alio tertio, sed aget successor ad interesse nisi tertius non sit soluendo.p.304.col.2.num.20.& p.305.col.1.nu.21.22
Conditio habetur pro impleta, si mulier cum qua est astricta contrahere se celauerit ne requiratur. p.303.col.2.nume.13. Idem si cum alio contrahat. Ibid.col.2.num.17
Conditiones veræ appositæ in Primogenijs in vltima voluntate factæ implendæ sunt reiecta conditione iurisiurandi.p.298.col.2.n.46
Conditione à testatore adiecta, vt successores nomen & arma propriæ familiæ deferant, censentur bona Maioratus subiecta, etiam si aliter id non expresserit. p.310.col.1.num.7
Conditionis implementum non sufficit momentaneum, sed perseuerantia requiritur in dispositione habente tractum successiuum.p.39.col.1.n.19.
Conditio non habetur pro impleta in Maioratu instituto in contractu irreuocabili, si impedimento mulieris cum qua debet contrahere successor, conditio deficiat. p.304.col.2.n.19
Conditiones impossibiles vitiant dispositionem in primogenijs in contractu reuocabili facta.p.297.col.2.num.40
Conditiones impossibiles à natura vel à iure positæ in Primogenijs factis in testamento seu in contractu reuocabili reiiciuntur p.299.col.1.n.39
Conditiones & grauamina in Primogenijs potiùs ad modum quam ad conditionem referendæ sunt.p.298.col.1.num.41
Conditio turpis vera in Primogenio adiecta vni vocato non vitiat primogenium, nisi solam illam vocationem, nisi omnibus vocationibus in infinitum adiecta sit.p.298.col.2.n.43
Conditiones impossibiles de facto vitiant institutionem, legatum, seu fideicommissum.p.297.col.2.n.37
Conditiones impossibiles à natura, vel à iure, seu à facto in contractibus appositæ vitiant contractum. Ibid.num.38
Conditio iuramenti relata ad res præteritas, vel præsentes adimplenda est: ad futuras verò tanquam turpis reiicienda.p.298.col.2.n.45
Conditio iuramenti non reiicitur à Maioratu facto in contractu reuocabili, etiam quoad veras & proprias conditiones.p.299.col.1.n.49
Conditio adiecta in Primogenio vt successor teneatur contrahere matrimonium cum persona talis familiæ, vel cum persona certa, aliàs successione priuetur, seruanda est.p.336.col.1.n.1
Conditio contrahendi matrimonium cum certo genere personarum valet p.302.col.2.n.3.
Conditio de cõtrahendo cum consanguinea in tertio, vel quarto gradu præcedente Pontificis dispensatione, seruanda est.p.303.col.1.n.8
Conditio quòd successor Primogenij contrahat cum aliqua, ea recusante habetur pro impleta.p.304.col.1.num.14
Conditio quòd quis accipiat aliquam, seipse vel mulier ante matrimonium moriantur, pro defecta habetur.p.305.col.1.n.23
Conditiones nominis & armorum delationis præcisè sunt à successoribus Maioratuum seruandæ.p.310.col.1.num.10
Conditio quæ tacitè inest à iure si exprimatur non efficit actum conditionalem.p.322.col.2.n.31
Conditio tacita nunquam operatur actus contra eam facti nullitatem.p.322.col.2.n.32
Conditiones negatiuæ non adimplentur, nisi per reductionem ad impossibilia.p.412.col.1.n.17
Conditio negatiua non admittit adimplementum momentaneum, sed in ea requiritur, quòd implemẽtum duret. Ibid.num.18
Conditio negatiua ad tempus mortis vltimi possessoris nõ restringitur, sed sufficit quòd quocunque tempore impleatur.p.412.col.2.n.22
Conditio negatiua in Primogeniorum successione tempore mortis vltimi possessoris purificatur.p.414.col.1.num.40
Conditio negatiua quæ ad certum tempus refertur, in illo purificatur, nec est aliud tempus expectandum. Ibid.col.2.num.41
Conditio negatiua in alijs dispositionibus extra Maioratus tempore mortis vltimi possessoris nõ purificatur, sed tempore quo impossibile sit affirmatiuam adimpleri non posse.p.414.col.2.n.43
Conductor rerum Maioratus non tenetur stare locationi mortuo Maioratus possessoris.p.139.col.1.n.4
Conductori rerum Maioratus consulitur, vt faciat filium primogenitum locantis, seu quemcunque eius successorem in locatione consentire.p.139.col.2.n.5.
Conductor quæ plures expensas fecit in re Maioratus conducta, non potest illas recuperare ab hæredibus vltimi possessoris qui ante finitam locationem mortuus fuit. p.139.col.2.n.9
Conductor ad lõgum tempus Emphyteota æquiparatur. p.140.col.2.n.21
Confessio institutoris Maioratus vocatum possidere res in Maioratu contentas, idem operatur quod constitutum.p.454.c.1.n.13
Confirmatio ex certa scientia necessaria est ad hoc, vt Maioratus absque Regia licentia factus validetur.p.140.col.1.num.6.
Confirmatio in forma communi non validat quod ex se nullum atque inualidum est. Ibid.n.7
Confirmatio ex certa scientia validat id quod ex se nullum est. Ibid.n.8
Confirmatio ex certa scientia, vel in formæ speciali quæ dicatur. Ibid.num.9
Confirmatio in forma communi præstat iustam causam præscribendi. Ibid.num.11
Confirmatio Maioratus absque Regia licentia facti, vtrum valeat si post mortem institutoris eiusdem concedatur. Ibid.col.2.n.12
Confirmatio Principis concessa post mortem illius qui fecit actum nõ valet.p.241.col.2.n.20
Confirmari non potest actus, nisi eo tempore quo fieri potest. Ibid.n.21
Coniectura Maioratus inducitur ex armorum & nominis grauamine.p.32.col.2.n.34
Coniectura Maioratus sumitur ex dictione semper & perpetuò, & similibus.p.32.col.2.num.33
Coniectura agnationis non inducitur in Hispania ex conditione delationis armorum.p.118.col.1.n.9
Consensus viuentium his qui nati non sunt præiudicare non potest.p.52.col.2.n.27
Consensus vbi requiritur, semper ex certa scientia præstari debet.p.149.col.2.n.10
Consentiens vel facultatem præstans, quando dicatur donare.p.474.col.1.n.24
Consilium quod ab Scrib. præstari solet, vt res alienari prohibita, alienari valeat ex lite prætexta, reiicitur. p.503.col.2.num.2.
Consuetudines vrbis Romæ in alijs prouincijs seruabantur.p.10.col.2.n.18.
Consuetudo deferens successionem Primogenito, intelligenda est relictis cæteris filijs competentibus alimentu.p.181.col.1.n.11.
Consuetudo non potest nisi à populo, vel eius maiori

parte introduci.p.224.col.1.num.2
Consuetudo vtrum possit introduci ab aliqua parte ciuitatis.Ibid.num.3
Consuetudo introduci potest à parte ciuitatis, si ea pars habeat iurisdictionem, vel tacito populi consensu confirmata sit.p.224.col.2.n.5
Consuetudo immemorialis de qua in l.41. Tauri, vtrum vera consuetudo, an præscriptio appellanda sit.p.225.col.1.num.9
Consuetudo & præscriptio inter se differunt.p. 225.col.1.num.10
Consuetudo immemorialis vicem legis, constituti atque priuilegij obtinet.Ibid.col.2.n.13
Consuetudo regulariter fauorabilis est, & ideo extendenda.p.226.col.2.n.20
Consuetudo quæ est contra ius, odiosa reputatur, nec extendenda, sed restringenda est.Ibid.n.21
Consuetudo non requirit præcisè actus iudiciarios, sed sufficit quòd ad eam introducendam interuenerit actuũ extrãiudicialium frequentia.p.227.col.2.n.24.
Consuetudo titulum seu bonam fidem non requirit. p. 232.col.1.num.55
Consuetudo præscripta titulum ac fidem bonam requirit.p.232.col.2.n.56
Consuetudo interpretatur leges, priuilegia, atque scripturas.Ibid.num.59
Consuetudo permittens clericos testari, vtrum valida sit.p.276.col.2.n.55
Consuetudo Hispaniæ non excusat in foro conscientiæ clericum ad profanos vsus testantem.Ibid.n.56
Consuetudo permittens clericos testari quoad forum exterius, indistincte seruanda est p.277.col.1.n. 57
Consuetudo qualiter inducatur.p.227.col.1.n.25
Consuetudo vt inducatur sufficit vnicus actus, si is habuit cõtinuationem, ac tractum successiuum per tempus ad illam inducendam requisitum.Ibid.n.26.
Constituto quando trãsfertur possessio tam præsentium quam futurorum.p.452.col.1.n.7
Constitutum simpliciter factum, vel de bonis tam præsentibus quàm futuris, operatur irrenocabilitatem Maioratus seu meliorationis etiam in bona futuris. p.456.col.1.n.31
Constitutum ad iura incorporalia non extenditur. p. 456.col.2.n 34.& p.457.col.1.n.37
Contrabere quis videtur eo iure quòd per nomen appellatiuum in ipso contractu appositum profertur. p. 140.col.1.n.14
Contractus Emphyteoticus de re Maioratus factus vtrum omnino vitietur, an per aliquod tempus sustineatur.p.144.col.2.n.34
Contractus factus à tutore nomine minoris, mortuo minore non expirat.p.161.col.1.nu.15
Contractus factus à Prælato de re Ecclesiæ cum consensu capituli, morte Prælati non expirat. Ibid. n. 16
Contractus iuratus dolo proposito factus, ipso iure nullus est.p.194.col.2.n.14
Contractus prohibitus fauore alicuius potest fieri, si id ei vtile sit.p.479.col.1.n.4
Contentio inter patruum & nepotem super primogeniorum successionem semper anceps atque difficilis existimata fuit.p.385.col.1.num.1
Contrarietas vitanda est concordando & distinguendo. p.103.col.2.num.20
Contumelys afficere poterit qui potest occidere & vulnerare p.489.col.1.n.28
Conuentio etiam iurata facta inter filios de parentis consensu, vt in bonis eius iure Maioratus succedatur, inefficax erit si parens consensum reuocauerit.p.193.col.1.num.4
Correctio legum ex subauditis intellectibus inducenda non est.p.42.col.2.n.41
Correcta ratione legis, cessare debet eius dispositio.p.110.col.2.num.4
Creditor possidens castrum iure pignoris, potest vti, iurisdictione.p.139.col.2.n.9
Creditor an teneatur fideiussorem excutere, priusquam ad bona Maioratus sibi obligata deueniat.p.498.col.2.num.9.& p.499.col.1.nu.12
Creditor an possit bona Maioratus sibi ex facultate obligata exigere stantibus alijs bonis liberis, quæ tamen alijs creditoribus obligata sunt.p. 500.col.1.nu.17. & col.2.n.20.& p.502.col.1.n.29
Creditor non est compellendus exercere ius hypothecæ in certo pignore, sed liberum sibi est quod voluerit. p.500.col.1.n.18
Creditor generalem & specialem hypothecam habens creditoribus alijs instantibus, tenetur prius ex bonis specialiter obligatis exigere.p.501.col.1.n.22
Creditor ad instantiam tertij possessoris qui non sit creditor, tenetur specialem hypothecam persequi relicta generali.Ibidem.
Creditor generalem hypothecam habens non potest compelli a seiũdo creditore vt eam exerceat in aliquibus bonis in sua hypotheca non comprehensis.p. 501.col.2.n.27
Culpa requiritur in Maioratus possessore, vt eius hæredes teneantur resarcire deteriorata, & an ea debeat esse lata, leuis, aut leuissima.p.169.col.2.n.4
Culpa leuis non imputatur hæredi grauato de restituendo.p.508.col.2.n.16
Curatoris authoritas non est necessaria in renuntiatione minoris iurata.p.196.col.1.nu.23
Curator furiosi potest nomine furiosi omnes contractus facere cum decreto iudicis.p.245.col.2.n.46
Curator nomine furiosi potest impetrare legitimationem filij spurij.p.245.col.2.n.47
Curator nomine furiosi potest reuocare donationem ex causa ingratitudinem.Ibid.n.48

D

Dare dicitur, is qui remittit.p.199.col.1.n.46
Decisa in feudis ad alias materias trahi non possunt.p.47.col.1.num.52
Defectus formæ ac solennitatis maior est quàm defectus substantiæ.p.139.col.1.n.1
Deficientibus nominatis, Maioratus successio ad proximiores non nominatos defertur.p.19.col.2.n.17
Deficiẽte vna ratione legis ex alia sustinetur.p.111. col.2.num.126
Declaratio vltimi Maioratus possessoris de sequenti successore cuius effectus sit.p.54.col.2.n.38
Delatio armorum, seu insigniarum, memoriam testatoris conseruat.p.310.col.1.n.6
Descriptio bonorum, & inuentarium diuersa sunt. p. 108.col.2.num.33
Decurio creatus à Maioratus possessore, vtrum eo mortuo expiret eius officium.p.161.col.2.n.18
Delegatus capit iurisdictionem à tempore datæ literarum, sed exercitium à tempore præsentationis. p. 247.col.2.num.58
Deus subiecit principi leges, non tamen subiecit illi contractus.p.247.col.2.n.16
Descendentes in successione Maioratus quoad repræsentationem dicuntur hi qui ab vltimo Maioratus possessore descendunt, etsi à primo institutore, non descendant.p.394.col.1.n.7
Descendentes à primo institutore quoad repræsentationem

nem diuuntur transuersales, etsi ab vltimo Maioratus possessore non descendant p.394.col.1.n.8
Decretum ex falsa causa interpositum ex nullum, etiam si falsa causa in decreto expressa non sit.p.434.col.2.num.48
Decretum iudicis ad res pupilli vendendas non extenditur ad pignorandum.p.487.col.1.n.11
Delinquens censetur cum fisco quasi contrahere.p.519. col.2.num.8
Delictum prædecessoris non potest præiudicare successoribus in bonis Maioratus.Ibid.n.10
Descriptionem bonorum Maioratus petere potest is, qui satisdationem exigere non potest.p.108.col.2. num. 32
Decipiens aliquem etiam intra dimidiam peccat, quamuis ius canonicum deceptionem vltra dimidiam permittat.p.217.col.2.n.56
Delictum semper præsumitur commissum fuisse ab eo qui ex eo commodum sentit.p.216.col.1.n.45
Derogari non potest iuri quod in eius defectum alijs exinuestitura antiqua competebat, ex legitimatione etiam ad feuda facta.p.360.col.1.n.29
Dictio dummodo non efficit actum cõditionalem.p.322. col.1.num.28
Dictio dummodo importat modum, quando adijcitur actui perfecto, quando verò adijcitur actui imperfecto, importat conditionem. Ibid.col.2.n.29
Dicta Scribentium qui statuta Italiæ quibus fœminæ propter masculos excluduntur, interpretantur frequenter ad Hispanorum primogenia, vbi ratio conseruandæ agnationis expressa vel subintellecta trahi solent.p.376.col.2.n.40
Diffamatus potest actionem proponere, vt diffamans à diffamatione desistat.p.439.col.2.n.9
Differentia inter obligationem quam habet Maioratus institutor ad dotandum vel alendum filios legitimos, vel naturales, vel spurios assignatur.p.324. col.1. num.48
Differentia inter Maioratus Hispaniæ & aliorum regnorum ac prouinciarum primogenituram. p.2. col.1. num.6
Differentia inter ea quæ iure sanguinis & iure hæreditario deferuntur.p.49.col.2.n.6
Diffinitio veræ est ea, quæ rem diffinit secundum propriam naturam, tametsi aliquo ex accidenti deficiat. p.6.num.24
Dignius trahit ad se minùs dignum in indiuisibilibus. p.60.col.1.n.21
Dignitatum diuisio prohibetur bono publico.p.74. col. 2.num.6
Dignitas potest esse ex accidenti in Maioratibus.p. 90. col.1.num.6
Dignitas Ducatus, Comitatus, seu Marchionatus ad hæredes non transit, nisi eis denuò concedatur.p.75. col.1.num.12
Dignitas cum territorio concessa transit ad hæredes ad quos ipsum territorium transire debet.p. 76.col. 1. num.19
Dignitas alicui per se ac suis hæredibus concessa ad ipsos hæredes transitoria est.Ibid.col.2.n.20
Dignitas quæ ad hæredes transitoria est, non ad omnes filios, sed solum ad primogenium defertur, nisi consuetudo contrarium admiserit.p.77.col.1.n.24
Dignitas semper indiuidua est.Ibid.n.25
Dignitas Ducatus, Comitatus, aut Marchionatus alicui à Principe in bonis proprijs concessa, non efficit ea bona Maioratui subiecta.Ibid.n.26
Dignitate simul cum pluribus oppidis diuersæ iurisdictionis concessa, ea dignitatis concessio solum efficit Maioratui subiectum illud oppidum, in quo dignitas ipsa concessa est.Ibid.n.28
Dignitates à solo Principe creari possunt.p.89.col.2.nu mer.5
Dilapidationis suspicione præcedente, cautionis remedium sufficiens est, dummodo ea manifesta non sit.p. 112.col.2.num.22
Dilapidatione manifesta interueniente, pater tenetur bona Maioratus restituere non obstante cautionis oblatione.p.113.col.1.n.24
Disposita in Senatoribus, in Imperatore qui est caput ipsius Senatus, seruanda sunt.p.15.col.2.n.25
Dispositio semper ita interpretanda est, vt persona bonorata minus grauetur.p.18.col.2.n.19
Dispositio etiam odiosa extenditur ex rationis identitate.p.28.col.n.10
Dispositio loquens de Primogenito in secundo genito non verificatur.p.44.col.1.n.42
Dispositiones plures fiunt in alijs prouincijs extra Hispaniam, quæ Maioratibus assimilantur.p.7.nu.28
Dispositionis media considerandæ non sunt, sed finis ad quem dispositio ipsa dirigitur.p.29.col.1.n.14
Dispositio quælibet secundum regionis consuetudinem interpretanda est.p.12.col.2.n.2.
Dispositio l.Imperator.ff.ad Trebellia. procedit siue tempus gratia hæredis, siue commissarij adiectum fuerit. p.113.col.1.n.26
Dispositio d.l.Imperator, an procedat solùm in filio, an etiam in extraneo.p.114.col.1.n.29
Dispositio quæ principaliter fauorem continet, fauorabilis est censenda, etsi incidenter in odium alterius conuerti possit.p.125.col.1.n.3
Dispositio quòd successor non censeatur vocatus nisi onus impleat, conditionalis est.p.296.col.1.n.28
Dispositio excludens fœminas propter masculos remotiores, extenditur non solum ex ratione expressa, sed etiam ex ratione subintellecta, quando vna tantùm reddi potest.p.372. col.2.n.5. Quod etiam habet locum in materia correctoria & odiosa.Ibid.nu.6.
Dispositio correctoria atque odiosa ex identitate rationis extenditur, quando adest aliquod verbum quod saltem secundam latam significationem illum casum comprehendat.p.373.col.1.n.8.
Dispositio fœminarum exclusiua de casu ad casum ex identitate rationis non extenditur.Ibid.n.10
Dispositio fœminarum exclusiua etiam ex maioritate rationis de casu ad casum non extenditur.Ibid.col.2. num.17.& assignatur concordia inter contrarias sententias in hac materia.Ibid.n.18
Dispositio in qua simpliciter & absolutè ratio conseruandæ agnationis apposita est, de casu ad casum extenditur.Ibid.n.19
Dispositio vbi causa conseruandæ agnationis non simpliciter & absolutè apposita est, sed ad certas personas restricta, de casu ad casum nõ extenditur.Ibid.n.20
Dispositio pœnalis, & odiosa simul, ex identitate rationis de casu ad casum non extenditur.p.374. col.1. num.21
Dispositio excludens fœminas propter masculo remotiores à Primogeniorum successione, non dicitur esse pœnalis.Ibid.num.22
Dispositio loquens de masculo comprehendit fœminam quando propter maiorem frequentiam dispositio fuit in masculo formata.p.376.col.1.n.36
Dispositio.l.2.tit.15.parti.2. non noua dispositio sed antiquæ consuetudinis atq; obseruationis declaratio est.p.389.col.1.n.27
Dispositio.l.40.Tauri non solum habet locum in Maioratu, sed etiam in regni successione.p.397.col.2.n.17

Dispositum non dicitur illud quod ex coniecturis comprehenditur.p.400.col.1.n.3

Dispositiones idiotarum non sunt legali, sed vulgari interpretatione declarandæ,in Præfatione.num.5

Dispensatio stricti iuris est, nec de casu ad casum etiam vbi maior ratio militat extendi potest-p.207.col.1.num.48

Dispensatio addita primæ dispensationi non valet : nisi in ea fiat mentio de prima.p.207.col.2.n.51

Dispensatio quæ sine iusta causa conceditur, potiùs dissipatio quàm dispensatio dicenda erit.p.243. col. 2. num.32

Dispensatus in vna re in genere potest quibuscunque speciebus eiusdem generis vti.p.488.col.1.n.17

Disputare non licet de legibus,sed iudicari debet secundum ipsas.p.528.n.61

Dissipatio magna requiritur, vt bona Maioratus sint à possessore auferenda p.112.col.2.n.18

Dissipatio immobilium magis damnosa est, quam ea quæ in bonis mobilibus fit.p.102.col.1.n.15

Dissipatio magna quæ dicatur.p.112.col.2.n.19

Diuites omnes Principes appellantur.pag. 11.col.2.nu. 25

Diuinare non debemus in interpretanda testatoris voluntate.p.18.col.2.n.7

Diuisione, dignitas ac memoria familiæ corrumpitur ac destruitur.p.74.col.2.n.4

Diuisio magis in Maioratibus quàm in feudis Regalibus prohibita est. Ibid.num.5

Diuisio bonorum facta à parente inter filios habet vim supremi iudicij.p.80.col.1.n.5

Diuersa sunt quòd probetur contrarium actum fuisse, seu quòd detur immemorialis præscriptionis initium, p.235.col.1.n.65

Directa institutio quæ sit.p.101.col.2.n.2

Directus hæres non censetur etiam si dominium & possessio transeant in Maioratus possessorem. p. 107. col.1.num.13

Directa actio incessabilis est, vtilis verò cedi potest. p. 131.col.1.num.17

Doctrina Bart. in l.qui Romæ.§. Flauius.ff. de verbor obligat.exactissimè declaratur.p.464.col.1.n.74

Doctores more aliorum rationes non perscrutantes sequuntur volatum anteriorum.p.265.col.1.n.51

Doctor Antonius Gomez defenditur ab impugnatione Tellij.p.456.col.1.n.32.

Dolus debet esse talis qui etiam viros prudentissimos fallere.p.195.col.2.n.16

Dolus facilius præsumitur in muliere quàm in viro,ob sexus fragilitatem.p.195.col.1.n.17

Dolus malus exceptus censetur in quacunque amplissima commissione.p.213.col.1.n.18

Dominium verum non habet is à quo res auocari potest.p.128.col.2.n.2

Dominium non inconuenit quòd vni ad vitam tantùm relinquatur, & post mortem eius in alium transferatur.pag.5.num.20

Dominium ex testamento vtrum ad tempus dari possit. p.130.col.1.n.13

Dominiũ quod est penes Maioratus possessorem ad vitam tantum restrictum,qualiter æstimandum sit. p.133. col.2.num.39

Dominium vtile transfertur ex longi temporis locatione.p.140.col.2.n.16

Dominium non potest esse in aëre præsertim in Maioratibus.p.411.col.1.n.6

Dominij acquisitio perpetua esse debet.pag. 411. col. 2. num.14

Dominium rei donatæ ex iure communi donatario in sequentem vocatũ ipso iure transferebatur.pag. 421. col.1.num.2

Dominium & possessio iure Regio Partitarum donatario in sequentem vocatum transferebatur Ibid.n.3

Dominium rerum dotalium vtrum constãte matrimonio apud virum,seu vxorem sit.p.148.col.2.n.6.

Dominium transfertur ex legato rei ad alimenta relictæ.p.131.col.1.n.19

Dominus verus est is, qui ad vitam dominium habet.p. 129.col.1.n.5

Domus dirui non valet ex delicto.p.529.col.1.n.72

Domus Maioratui subiecta, vtrum ex crimine læsæ Maiestatis Diuinæ & humanæ à possessore commisso dirui possit.Ibid.n.71

Domus in qua alteri ius competit, non potest ex delicto dirui.Ibid.col.2.n.75

Domus ex crimine læsæ Maiestatis Diuina & humanæ & similibus dirui possunt,& etiã aratro subiici.Ibid. num.74

Domus Maioratui subiecta ex crimine læsæ Maiestatis Diuinæ & humanæ & similibus dirui solent. Ibid. nu.75

Donare quando dicatur consentiens,vel facultatem præstans.p.474.col.2.n.24

Donatio seu prælegatum fieri non potest nascituris. pag. 5.num.18

Donatio quæ morte confirmatur non est relictum, nec legatum,nec fideicommissum, quauis habeat vim relicti legati,seu fideicommissi.p.81.col.2.n.12

Donatio quæ ex superueniẽtia liberorum reuocata fuit, mortuis filijs validatur ex parentis scientia atque silentio.p.62.col.2.n.40

Donationes quæ morte confirmantur habent vim relicti, sequunturq; vltimæ voluntatis naturam.p.81.col.2. num.10

Donatio causa mortis constituit etiam tertiam speciem diuersam à contractu & vltima voluntate.p.82.col. 1.num.14

Donatio causa mortis sola morte confirmatur absque hæredis aditione.Ibid.n.15

Donatio causa mortis à principio perfecta est quãuis reuocari possit.Ibid.col.2.n.16

Donatio seu renuntiatio gratuita ex causa enormissimæ læsionis non rescinditur.p.197.col.1.n.30

Donatio ob causam ex superuenientia liberorum non reuocatur.p.198.col.1.n.39

Donatio quæ ea lege fit, vt donatarius nomen seu insignia donantis deferat,insinuationem non requirit.p. 253.col.1.n.15

Donatio dicitur ob causam solum vsque ad quantitatẽ meritorum.Ibid.n.17

Donatio causa mortis insinuationem non requirit. p. 254.col,1.num.22

Donatio nunquam ex ingressu monasterij reuocatur. p. 265.col.1.n.51

Donatio omnium bonorum præsentium atque futurorum non valet.p.270.col.2.n.18.etiam si sit iurata.n. 11

Donatio omnium bonorum præsentium hodie non valet, quamuis iure communi fieri posset.Ibid.n.12

Donatio causa mortis ex bonis præsentibus atque futuris fieri potest.p.271.col.1.n.14

Donatio omnium bonorum ex causa matrimonij valida est.p.271.col.2.n.18

Donatio omnium bonorum reseruato vsufructu, vtrum valida sit.Ibid.nu.20

Donatio omnium bonorũ præsentiũ & futurorũ etiam hodie reseruato vsufructu valida est.pag.272.col.1. num.22

Donatio inter viuos dicitur illa quæ fit ab eo, qui in mortis articulo constitutus est.p.274.col.2.n.41

Donatio facta à patre filio familiàs valet in casibus quibus in eum transfertur dominium.p.458.col. 1. num.43

Donatio non est propriè contractus, sed largo modo. p. 461.col.1.n.61

Donatio facta insanti absque acceptatione,irreuocabilis efficitur.p.465.col.2.n.75

Donatio causa mortis reuocatur donante ad mortem damnato.p.520.col.1.n.22

Donatio ex ingratitudine aduersum donantem cõmissa reuocatur.p.523.col.1.n.41

Donatio remuneratoria ex ingratitudine nõ reuocatur. Ibid.num.45

Donatio facta pluribus ordine successiuo non reuocatur ex vnius illorum ingratitudine.Ibid.n.46

Donatio remuneratoria censetur gratuita in eo quòd excedit valorem meritorum.p.524.col.1.n.49

Dos & alimenta æquiparantur.p.319.col.1.n.8

Dos & alimenta quæ à Maioratuum institutoribus filijs relinquuntur, vtrum iure institutionis relinquenda sint.p.319.col.2.n.13

Dotes seu alimenta,assignanda filijs à Maioratus institutore non debent necessario attingere valorem legitimæ.p.323.col.1.n.37

Dos seu alimenta non possunt filius spurijs vltra quintã bonorum portionem relinqui.p.324.col.2.n.50

Dotis,seu alimentorum causa vtrum bona Maioratus alienari possint.p.332.col.2.n.21

Dotes atque alimenta tenentur relinquere descẽdentibus quibus legitima debetur, ascendentes qui Maioratum instituunt.p.318.col.2.n.5

Dotis interesse debetur vxori à marito vel hæredibus suis,quandiu dos ei non restituitur.p.486.col.2.n.6

Dos vxori propter inopiam viri restituta non redditur viro,licet fiat postea diues.p.499.col.2.n.14

Ducatus, Comitatus & Marchionatus ex vniuersali Hispaniæ consuetudine non diuiduntur, nec etiam quoad commoditatem nec exercitium.pag.76.col.1. num.16

Ducatus,Comitatus & Marchionatus, Maioratus etiã legales dici possunt.p.187.col.1.n.4

Duæ quartæ ex relictis singularibus, vtrum detrahi valeant.p.117.col.1.n.6

Duo filij ex vno partu editi simul in Maioratu succedent,quando nescitur quis illorum primo natus fuit. p.349.col.2.n.20

Duobus priuilegius contrarijs concurrentibus, attenditur illud in quo de damno euitando agitur.pag.470. col.2.num.4

Duplex quarta detrahenda est,etiamsi legitima semissem ascendat.p.117.col.2.n.7

Duplex quarta hodie iure Regio nunquam detrahi poterit.p.118.col.1.n.8.

E

EA quæ ex testamento pertinent,perire non possunt. p.129.col.1.n.3

Ea quæ diuersimodè fieri solent non præsumuntur, si in instrumento omissa sint.p.530.col.1.n.66

Editum instituendorum Maioratuum siue Primogeniorũ prohibitorium est.p.249.col.1.n.1

Electus non censetur Maioratus successionem capere ab eligente,sed à primo instituente.p.202.col.2.n.9

Elector non potest eligere ad Maioratus successionem filium spurium institutoris eiusdem.Ibid.n.8

Elector potest eligere ad Maioratus successionem filium eius spurium.Ibid.n.9

Eligens in eligẽdo nullam liberalitatem exercet,in præsentando electum cæteris sic,Ibid.col.2.n.11

Eligens aliquem ad Maioratus successionem,vtrum possit illum grauare onere in æstimabili,veluti nominis vel armorum delationis vel simili.p.203.col.2.n.18

Eligere debens in tempus mortis potest in electione antea facta variare.p.204.col.2.n.23

Electio successoris Maioratus facta in vita non potest reuocari respectu cõmoditatis medij temporis, quàm esset vltimus possessor qui eligit electione non facta, percepturus.p.205.col.1.n.31

Eligere debens post mortem suam aliquem, qui elegit eum in vita atque possessionem Maioratus tradidit potest electum grauare respectu interfurij medij temporis.Ibid.num.32

Electio in tempus mortis collata facta, in vita,reuocari potest siue facultas eligendi in contractu.siue in vltima voluntate concessa fuerit.p.205.col.2.n.34

Elector cui electio competit ex contractu, variare potest.Ibid.nu.35

Elector cui electio competit ex vltima voluntate non potest variare, si vltra vltimam voluntatem elegit. p.206.col.1.n.37

Elector semper potest variare vbi prima electio effectum sortita non fuit.Ibid.n.38

Eligẽs indignum etiam ad officia secularia priuatur pro illa vice facultate eligendi.Ibid.n.39

Eligens indignum in dubio, præsumitur id ignoranter fecisse.Ibid.num.40

Electore eligere nolente succedent in fideicommisso omnes qui ex familia testãtis procedũt.Ibid.col.2.n. 41

Electore eligere nolente successio Maioratus ad solum Primogenitum defertur.Ibid.n.42

Eligere debens ad Maioratus successionem facta requisitione illico eligere debet, nec datur sibi annus ad eligendum.Ibid.num.43

Elector cui electio vnius ad successionem fideicommissi commissa est, plures eligere poterit, nisi mens testantis repugnet.Ibid.n.45

Elector cui electio ad successionem Maioratus commissa est,vnum non autem plures eligere poterit.p.207. col.1.num.46

Elector cui facultas ad plures eligendos concessa est, potest vnum tantùm eligere : nisi diuersa ratio militet in vnius,quàm in plurium electione.pag.208. col. 1. num.55

Elector cui eligendi facultas concessa est,non poterit seipsum eligere.Ibid.col.2.n.58

Elector non poterit eligere filium suum sub eius potestate constitutum,emancipatum verò sic.p. 209.col. 1.num.59

Electione pluribus commissa, potest vnus ex electoribus alterum eligere ex eisdem,atque ipse electus electioni de persona sua facta consentire.p.209. col.2. num.61

Elector, cuius voluntati personarum electio commissa est,potest eligere indignum indignitate facti. p.211. col.1.num.1

Elector, cui facultas libera concessa est ad Maioratus electionem, potest omisso Primogenito, secundo vel tertio genitum eligere, etiam si maior natu dignior sit.Ibid.num.3

Elector,cui libera facultas concessa est,potest ad Maioratus successionem etiãfiliam natu minorem,omisso filio Primogenito eligere.p.212.col.1.n.4

Elector, cui libera facultas eligendi concessa est non tenetur eligere proximiorem,nec seruare ordinem circa electionem faciendam.Ibid.num.5

Elector, cui libera facultas eligendi concessa est potest

inimicum etiam institutoris eligere. Ibid.n.7

Electo, cui libera facultas eligendi concessa fuit, non potest eligere inimicum testatoris si inimicitia post Maioratus institutionem orta est. Ibid.col.2.n.8

Electo, cui libera facultas concessa est, non potest inimicum capitalem institutoris eligere. Ibid.n.10

Electo vtrum possit eligere inimicum capitalem institutoris, quando ipse institutor decessisset contritus & confessus. Ibid.n.11

Electo, quando electionem dolosè facere dicendū sit. p.213.col.2.n.20

Electio indigni indignitate facti etiam scienter facta ab habente liberum arbitrium, non dicetur dolosa. Ibid. num.21

Electio facta de indigno indignitate facti etiam ab habente liberum arbitrium, non valet, si ex odio iniusto facta fuerit. Ibid.n.22

Electio facta de secundo genito prætermisso Primogenito ex odio iniusto, vtrum valida sit. Ibid.n.23

Electorem eligere indignum indignitate facti omisso digno ex inimicitia, qualiter probandum sit. p.214.col. 1.num.24

Electio de indigno indignitate facti ad Maioratus successionem pretio facta, dolosa ac nulla censenda est. Ibid.col.2.num.30

Elector, cui ad Maioratus successionem commissa est electio, tenetur illam gratis facere atque expedire. Ibid. num.31

Elector cui electio ad Maioratus successionem commissa fuit, est debitor ipsius electionis. Ibid.n.32

Electus ad Maioratus successionem pretio interueniēte, dicitur electus simoniacè. p.215.col.1.n.35

Electio spe pretij, vel pretio interueniente fieri non potest. Ibid.num.37

Electio ad Maioratus successionem pretio facta vitiatur, etiamsi de digno seu digniori facta fuerit. Ibid.col. 2.num.39

Electio facta ad Maioratus successionem pretio interueniente vitiatur, etiam si pretium non ab electo, sed ab alio, eo ignorante datum sit. Ibid.n.41

Elector, in cuius arbitrium electio commissa est, quare iure fori non teneatur digniorem eligere. pag.216. col.2.num.47

Electio facta de digno, omisso digniori valet, etiam si à principio fuerit appellatum in casu quo dignior non eligatur. Ibid.num.48

Elector qui habet duas voces: vnam nomine proprio & aliam nomine alieno, non potest vnum eligere nomine proprio atque alium nomine alieno. p.217.col.1.n.51

Electio digni prætermisso digniori iure Canonico etiam permissa est. Ibid.nu.54

Eligens dignum prætermisso digniori, vtrum ad restitutionem teneatur. p.218.col.1.n.57

Eligens dignum prætermisso digniori, tenetur vbi alia electio occurrerit propensiorem curam habere dignioris prætermissi. Ibid.n.58

Elector, vtrum possit ad officia secularia in foro cōscientiæ dignum eligere, digniori prætermisso. p.219.col. 2.num.65

Elector cui liberum arbitrium concessum est, non potest eligere indignum, quamuis is qui sibi arbitrium concessit, illum eligere potuisset. p.221.col.1.n.71

Eligenda in dubio est via per quam dispositiones hominum non subuertantur, sed potiùs sustineantur. pag. 323.col.1.n.33

Emanuelis Acostæ intellectus ad §. restituta. l. Imperator. ff. ad Trebellia. reijcitur. p.154.col.2.n.23

Emanuelis Acostæ viri alioqui doctissimi errores in assignandis differentijs inter Regnum & Maioratuum successionem diluuntur. p.386.col.2.n.8

Emphyteosis non potest Fisco adijci ex delicto Emphyteotæ. p.517.num.4

Emphyteosis concessa simpliciter comprehendit ea quæ veniunt ex natura Emphyteosis atque ex loci consuetudine. p.13.col.1.n.5

Emphyteota, fructuarius, colonus propter dissipationem cadunt à iure suo. p.114.col.2.n.31

Emphyteota potest in re emphyteotica verum vsumfructum constituere. p.131.col.2.n.23

Emphyteota potest seruitutem imponere ad vitam eius duraturam. p.136.col.1.n.2

Emphyteota potest vsumfructum ad vitam constituere. Ibid.num.6

Emphyteota ad longum tempus locare non potest. pag. 140.col.2.n.20

Emphyteota rem emphyteoticam alienans, & tradens reseruato iure dominij, incidit in pœnam caduci. pag. 141.col.2.n.25

Emphyteota non potest rem emphyteoticam in emphyteosim concedere. p.144.col.1.n.33

Emphyteota potest in re Emphyteotica verum vsumfructum constituere. p.131.col.2.n.27

Emphyteosis ad Maioratum ex identitate rationis argui potest. p.47.col.1.n.7

Emptor bonorum Maioratus, vtrum debeat esse solicitus vt res alia subrogetur, vel fiat id ad quod bona vendita sunt. p.481.col.1.n.20.23

Emptor rei Ecclesiæ solicitus esse debet vt pretium in eius vtilitatem conuertatur. Ibid.n.21

Enumerationem specierum genus præcedens restringere qualiter est intelligendum. p.13.col.2.n.35

Episcopis non est prohibita bonorum donatio, seu commutatio nisi ex vltima voluntate. p.273.col.2.n.34

Errās in appellatione codicilli nihilominus censetur testamentum facere, si adhibuit solennitatem testamenti. p.258.col.2.n.35

Error in dubio non præsumitur, nisi aliunde probetur. Ibid.num.36

Error qualiter probari debeat. Ibid.num.37

Euentus tristis expectatur de nuptijs cum viro quem mulier odio habuit, vel liberè non elegit. p.303. col. 2.num.13.

Exceptio transactionis seu compromissi impedit litis ingressum, & quomodo intelligatur. p.513.col.1.num. 39.40

Exceptio transactionis & similes de stylo Curiæ in diffinitiuam reseruari, & quando id fieri debeat. Ibid. num.42

Exclusio fœminarum propter masculos eiusdem lineæ & gradus in Primogeniorum successione fauorabilis est: exclusio autem fœminæ propter masculos remotiores odiosa iudicanda erit. p.367.col.2.n.15

Exclusio fœminarum propter masculos remotiores continet odium irrationabile, atque quandam speciem exhæredationis, & sic strictè accipienda est. p. 367. col.1.num.25

Exclusio filiæ Maioratus institutoris propter masculos remotiores irrationabilis atque contra omnem æquitatem censenda est. Ibid.n.19

Excludere filiam vltimi possessoris propter masculos remotiores, irrationabile iudicatur. Ibid.n.20

Excludere quem à successione iure communi sibi competenti, pœna est. Ibid.n.21 Ibid.n.21

Exclusio fœminarum propter masculos remotiores continet priuilegium, ideóque strictè interpretanda est. Ibid.n.22.

Exclusio à successione ex veluti exhæredationis species, p.58.col.2.num.11

Exclusa

Exclusa non censebitur auia materna, si statutum disponat, quòd existente patruo, auus maternus non succedat. p.373.col.1.n.13

Exclusio fœminæ propter masculos remotiores censetur esse odiosa, nisi quādo excluditur filia cui legitima debetur. p.367.col.2.n.26

Exclusio fœminarum nō potest dici quòd reducat nos ad iura antiqua. p.368.col.1.n.27

Exclusio fœminæ propter masculos remotiores euidēter probāda est, atque in dubio in fœminæ fauorē pronunciari debet. p.368.col.2.n.32

Exclusio fœminarum ex identitate rationis in quatuor casibus admittenda est. p.374.col.1.n.23

Exclusa fœmina censentur excluſi omnes ab illa descendentes. p.377.col.1.n.41

Exclusa radice, censentur excluſi omnes qui ex illa procedunt. Ibid.n.42

Exclusa fœmina, censentur excluſi omnes eius descendētes. Ibid.n.43

Exclusa fœmina propter aliquem masculum, censetur etiam exclusa propter masculos ab illo descendentes Ibid.n.44

Exclusa fœmina censentur excluſi masculi ab illa descendentes. Ibid.col.2.n.47

Exclusio fœminarum de casu ad casum extenditur, ne persona proximioris gradus à remotiori excludatur. p. 378.col.2.n.51

Exclusio fœminarum de casu ad casum extendenda est, vbi si non extenderetur resultaret absurdum, vel repugnantia, vel dispositio illusoria redderetur. p. 379. col.2.n.54

Excluſus semel quòd perpetuò censeatur excluſus qualiter intelligendum. 332n23 4n22.

Exceptiones proprietatis causam attinentes, amittenda sunt in remedio possessorio quod ex l. 45. Tauri concessum est. p.428.col.1.n.12

Exceptio proprietatis admittitur in omnibus remedijs possessorijs, vbi ex illa excluditur possessio agentis. Ibid.n.13

Exceptiones proprietatem attinentes quæ in iudicio possessorijs admittuntur, debent in continenti probari. p.426.col.1.n.1

Exceptiones dicuntur probari in continēti, quando probantur intra terminum à lege præstitutum instantiæ. p.428.col.2.n.16

Exceptiones illegitimatis & incapacitatis in remedio. l. 45. Tauri admittenda sunt. p.429.col.1.n.23

Exceptio potest per viam actionis in iudicium deduci, & super illa pronuntiari valet. p.96.col.2.n.64

Exc usionem nō tenetur creditor facere in bonis litigiosis p.502.col.1.n.31

Excluſio cum citatione possessoris Maioratus, & sententia, an requirātur ad sciendum an sint bona libera, an verò sufficiat pendente iudicio probari. p. 503. col.1.& 2.n.37

Excluſio contra principalem fieri potest pendente iudicio contra tertium possessorem. p.503.col.2.n.38

Exempla in materia probatoria non censentur regulam arctare. p.251.col.2.n.4

Exempla & rationes quæ in l.2.tit.15.parti 2. adiecta sunt, Regibus atque etiam alijs Primogeniorum possessoribus conueniunt. p.386.col.2.n.7

Exemplum scripturæ Maioratus, vtrum sufficiat ad proponendum remedium possessorium, quod ex l. 45. Tauri competit. p.433.col.1.n.46

Exemplum regulariter non probat, nisi fuerit sumptum authoritate iudicis & cum partis citatione, etiam si Notarius profiteatur se vidisse originale sine macula. Ibid.num.48

Exæquatio quæ hodie] facta est solennitatis testamenti & codicillorum, vtrum solùm quoad numerum testium, seu etiam quoad qualitates intelligenda est. p. 254.col.1.n.24

Exæquatio vnius rei ad alteram non solum præsentia, sed etiam futura comprehendit. Ibid.col.2.n.25

Exhæredari vtrum possit Maioratus successor ex causa contra eiusdem Maioratus institutorem commissa. p. 58.col.2.n.8

Exhæredari potest quis ab eo Maioratu in quo iure hæreditario succedit, non autem ab eo, qui sibi solo iure sanguinis defertur. p.56.col.1.n.2

Exhæredatio fieri non potest nisi ex causa legitima à parente expressa, & ab hæredibus probata. pag.59.col. 1.num.15

Exhæredatio pro parte fieri non potest. p. 60.col.1.n.20

Expensa modica, vel magna quæ sit arbitrio iudicis relinquitur. p.146.col.2.n.6

Expressum dicitur quod ex præfatione colligitur. p.28. col.1.num.30

Expressum dicitur quod sub ratione comprehenditur. Ibid.col.2.num.11

Expressio masculinitatis præbet coniecturam, vt sit prospectum cognationi. p.33.col.1.n.37

Expressum dicitur, quod ex rei natura comprehēditur. p.122.col.2.n.27

Expressa alienationis prohibitio in Maioratibus apposita omnes effectus expressæ alienationis obtinebit. p. 446.col.1.num.4

Expressa alienatio etiam sine causa in Maioratibus apposita seruanda est. Ibid.num.5

F

FAciens aliquid legi authoritate non peccat, nisi ea lex sit Diuina legi contraria. p. 180. col.2.n.8

Facultates ad instituenda Primogenia, facile concedendæ sunt his qui ciuili nobilitate pollent. p.127.col.1. num.8

Facultates ad Primogenia alienanda, seu obligāda, rarò & non nisi ex iusta causa concedendæ sunt. Ibid. col. 2.num.10

Facultates ad instituenda Primogenia nobilibus non autem ignobilibus concedi debent. Ibid.col.1.n.9

Facultas fructuum percipiendorum ad vitam potest in re prohibita alienari concedi. p.137.col.1.n.12

Facultas parenti simpliciter concessa, vt de omnibus bonis possit Maioratus instituere, intelligenda est dummodo competentia alimenta relinquat. p. 178. col.2.num.10

Facultates ad instituenda Primogenia semper ea lege conceduntur, vt alijs filijs alimenta relinquantur. p. 183.col.1.n.25

Facultates ad instituenda Primogenia relictis cæteris filijs competentibus alimentis, iustissimè sunt, etiam si in eis nulla alia causa quam ipsa Maioratus institutio interueniat. Ibid.num.26

Faculias ad priuandos ascendentes legitima quando & qualiter concedi possit. Ibid.num.28

Facultas Regia semper vtilis est, vbi institutor Maioratus vltra tertium & quintum disponit. p. 189. col.1. linea 75

Facultate concessa ad Primogenium instituendum vtrū ex ea possit institutor duo Primogenia instituere. p. 207.col.1.num.47

Facultatem habens ad permutandum beneficium cum alio, non potest illud cum duobus permutare. p.207. col.1.num.49

Facultatem secundam impetrans ad instituendum alte-

rum

Universidad de Deusto
Biblioteca

rum Maioratum vtrum teneatur facere mentionem de prima.p.207.col.2.n.50

Facultas secunda ad alienanda bona Maioratus impetrata, virtute valeat, si in ea non fuit facta mentio de prima Ibid.col.2.n.53

Facultas concessa ad instituenda plura Primogenia, vtrum ex ea valeat institutor vnum tantùm Primogenium instituere.p.208.col.1.n.56

Facultas eligendi personalissima est, neque ad hæredes electoris transmitti potest.p.209.col.2.n.62

Facultas eligendi incessibilis est.Ibid.col.2.n.63

Facultas lata atque absoluta à Iurisconsultis concessa est his quibus liberum eligendi arbitrium relinquitur.p.213.col.1.n.14

Facultas vel licentia debet semper actum præcedere, vel saltem in ipso præstari.p.139.col.2.n.2

Facultas Regia ad Maioratum instituendi scripturam requirit.p.252.col.1.n.7

Facultatem habens ad instituendum Primogenium, vtrum eo instituto, possit aliud ex legum Regiarum facultate instituere.p.281.col.1.n.74

Facultas Regia semper ita interpretanda est, vt aliquid operetur.p.281.col.2.n.76

Facultas Regia postquam aliquid operata est, restringi debet, vt minùs lædat. Ibid.num.77

Facultate concessa vt in filium certum & expressè nominatum pater possit Primogeniũ instituere, vtrum eo mortuo ex causa possit pater in persona nepotis ex eo filio relicti Primogenium instituere.p.290.col.1.num.40

Facultate concessa vt pater possit Primogenium facere in persona certi filij, vtrum ex ea pater valeat in persona alterius filij Primogenium instituere. Ibid.n.42

Facultate concessa vt quis possit Primogenium instituere in vno ex filijs suis, vtrum eius virtute possit in persona postbumi vel alterius filij qui tunc natus non erat, Primogenium instituere.pag.291. col.1. num.46

Facultatem habens ad instituendũ Primogenium, vtrũ possit eius facultate duo Primogenia instituere.pag.291.col.2.num.48

Facultas Regia alienandi bona Maioratus amittitur ex non vsu decennij.Ibid.num.49

Facultas contrahendi ex iure gentium processit, sicut facultas testandi.p.358.col.2.n.15

Facultates Regias ad bona Maioratus alienanda non nisi ex causa publica, vel Maioratus vtilitate concedi debere.p.470.col.1.n.138

Facultas alienandi bona Maioratus non nisi causa cognita & citato primo successore, concedenda est, & quid in causæ cognitione examinandũ Ibid.col.2. n.5

Facultas ad Maioratum faciendum pretio vel remuneratione vel gratis concedatur, an interfit & quando. p.475.col.1.n.27

Facultas alienandi bona Maioratus potest à Principe concedi ex legitima causa, etiam si testator expressè id prohibuerit.p.473.col.1.n.28. Et an sit facienda mentio huius prohibitionis ipsi Principi.p.475. col.2. num.29.32.34

Facultatem secundam impetrans ad alienandum bona Maioratus, debet facere mentionem de prima, & qualiter id procedat.p.476.col.2.n.40.42

Facultate ad rem Maioratus hypothecandam semel concessa, vtrum adueniente die solutionis noua facultas ad eam vendendam requiratur, vel ex vi prioris vendi possit.p.486.col.1.n.1

Facultas alienandi bona Maioratus quando censeatur dispensatio.p.489.col.1.n.26.

Facultas concessa ad vendendum alicui certo pretio, an extendatur ad vendendum alteri eodem pretio.pag.489.col.2.n.30.32

Facultas Regia alienandi bona Maioratus, intelligitur deficientibus bonis liberis, etiam si in ea non dicatur. p.497.col.2.n.1.& p.498.n.4.& 5

Facultatem habens ad instituendum Maioratum, potest disponere vt in eo electione succedatur.p.498.col.2. num.7

Facta contra legem pro infectis habentur quo ad fauorem contrahentium, non autem quoad eorum odiũ. p.332.col.2.n.20

Facta non præsumuntur, nisi probentur.pag.502.col.2. num.33

Falcidia detrahitur de donationibus quæ morte confirmantur, qui habet vim fideicommissi.pag.81.col.2. num.11

Falcidia & Trebellianica non detrahuntur, vbi id à testatore prohibitum est.p.118.col.2.n.11

Falcidia pro legitima iure communi atque partitarum vsurpatur.p.119.col.2.n.14

Familia testatoris confunditur ex immixtione nominis & armorum.p.313.col.2.n.29

Familia verbum quid comprehendat.p.25.col.1.n.40

Familiæ alienæ affectio sicut propriæ consideratur. Ibid. col.2.num.43

Familiarum conseruatio est præcipuus Primogeniorum finis.p.74.col.2.num.3

Familiæ verbum non solùm agnatos, verùm etiam cognatos comprehendit.p.365.col.1.n.9

Familia etiam per fœminas conseruatur.Ibid.n.8

Familia vna, seu progenies an possit consuetudinem introducere, vt in ea iure Primogenitura succedatur. p.223.col.1.num.1

Familia vna potest per tempus immemoriale consuetudinem introducere, vt in ea iure Primogenitura succedatur.p.225.col.1.n.6

Familia conseruatur ex nomine & armis mixtis, licet melius ex simplicibus conseruetur.p.314.col.1.n.32

Facultas dicentium quòd Princeps potest aliquid facere, sed quòd si id fecerit peccat, vel erit vnum pecus, ostenditur.p.360.col.1.n.28

Fauor & odium qualiter sint in Hispanorum Primogenys considerandа ac distinguenda.p.126.col.1.n.6

Fœmina quæ à masculo descendit comprehenditur appellatione descendentium per lineam masculinam.p. 43.col.2.n.37

Fœmina à masculo descendens in vocatione agnatorum comprehenditur.p.44.col.1.n.39

Fœmina agnata non comprehenditur sub agnatorum vocatione, vbi de agnationis conseruatione agitur. Ibid. num.41

Fœmina non potest esse testis in codicillis.p.243.col.1. num.26

Fœmina non potest esse hodie testis in testamento inter liberos p.243.col.2.n.27

Fœminæ exclusæ ab statuto non debet dos constitui quæ attingat valorem legitimæ.p.323.col.1.n.38

Fœmina Primogenita propter masculum secundo genitum à Maioratus successione excluditur.p.355.col. 2.num.34

Fœminæ iure Diuino Naturali, Ciuili & Regio atque omni iure ad successionem admissæ sunt.p.364.col.2. num.3

Fœmina, masculo eiusdem lineæ & gradus deficiente, admittitur ad Regni atque aliorum Primogeniorum successionem.p.364.col.2.n.5

Fœmina, masculo eiusdem lineæ & gradus deficiente, admittitur ad successionem Primogenij quod causa memoriam atque familium conseruandi institutum fuit.

fuit.Ibid.num.6

Fœmina admittitur ad successionem Maioratus ob fauorem domus, familiæ, stippi generis, stirpis Primogenitt, gentis atque posteritatis instituti.p.365.col.1. num.10

Fœmina quamuis Primogenita sit, existente masculo eiusdem gradus & lineæ ad instar secundi gradus redigitur.Ibid.col.2.n.12

Fœminarum exclusio vtrum odiosa vel fauorabilis censenda sit, tres communes opiniones adducuntur. pag. 366.col.2.num.16. Et in hac quæstione assignatur vera resolutio.num.19

Fœminarum exclusio propter masculos remotiores odiosa iudicanda est.nam quamuis nos retrahat à iure ciuili nouissimi, reducit nos ad ius duodecim tabularũ. p.367.col.2.num.24

Fœmina ex coniecturis indubitatis propter masculos remotiores excluſa censenda erit.p.368.col.2.n.38

Fœmina quæ à Maioratus successione propter masculos remotiores excludi prætenditur, lite pendente in eiusdem Maioratus possessione conseruanda est. pag. 369.col.1.num.41

Fœmina non debet obtinere in iudicio possessorio, si eius exclusio à masculis remotioribus in continenti probatur.p.369.col.2.n.43

Fœmina est finis agnationis, eiusdemque successio agnationis conseruationi aduersatur.p.372.col.1.n.2.

Fœmina quæ ex masculis descendit, vtrum succedat in Maioratu vbi descendentes per lineam masculinam vocantur.p.382.col.1.n.69

Fœmina agnata vtrum admittatur ad successionem Maioratus, vbi solùm agnati vocantur. Ibid.col.2.n.70

Fœminarum exclusio simpliciter facta propter masculos, censetur facta propter masculos eiusdem lineæ & gradus, non autem propter remotiores. Ibid.n.71

Fœmina semel à Maioratus successione excluſa, vtrum perpetuò excluſa censeatur. Ibid.n.72

Fœmina in dubio non debet censeri excluſa propter masculos remotiores, vbi Maioratus à fœmina processit. p.383.col.1.n.73

Fœmina vtrum censeri debeat excluſa propter masculos remotiores, vbi Maioratus à viro & fœmina simul institutus fuit. Ibid.num.74

Fœmina non est mittenda in possessionem bonorum Maioratus, si ex dispositione ipsius Maioratus ab eorum successione excludatur.p.429.col.1.n.22

Fœminæ proximiores propter masculos remotiores censentur excluſæ ex conditione delationis armorum. p. 310.col.1.num.8

Fœmina non succedit in feudo relicto masculis & fœminis, nisi in masculi defectum.p.37.col.2.n.11

Fœmina per lineam masculinam descendens non comprehenditur in Hispanorum Primogenijs, quibus vocantur ij qui per lineam masculinam descendunt.p.43. col.2.num.38

Fœmina à masculo descendens non comprehenditur in agnatorum vocatione in Hispanorum Primogenijs.p. 44.col.1.num.40

Feudum concessum simpliciter comprehendit omnia ea quæ veniunt ex natura feudi, atque recepta feudorũ consuetudine.p.12.col.2.n.4

Feuda & Maioratus in quibus conueniant & differant. p.46.col.1.num.2

Feuda ex pacto & prouidentia in quibus succeditur iure Francorũ potiùs quàm alia Maioratibus assimilãtur Ibid.num.3

Feuda ex pacto & prouidentia pertinent filijs etiam si hæredes non sint.p.47.col.1.n.5

Feuda familiaria & hæreditaria quæ sint.p.49.col.2.n.7

Feuda mero iure hæreditario non acquirũtur.p.49. col.2.num.8

Feuda regalia diuidi possunt quando donatario pro se ac filijs suis & descendentibus concessa sunt.p.75. col.2.num.14

Feuda Regalia quoad cõmoditates, ac exercitium diuisionem patiuntur.Ibid.col.2.n.15

Feuda in Regno Castellæ an sint Ducatus, Comitatus, Marchionatus & Baroniæ.p.95.col.1.n.47

Feudum non seruans propriam naturam, erit nihilominus feudum.p.95.col.2.n.51

Feudum cui nullum seruitium annexum est, nihilominus feudum erit.Ibid.num.52

Feudum semper in dubio antiquum, non autem nouum præsumendum est p.189 col.2 linea 34

Feuda seu Emphyteosis ex solis bonis immobilibus, non autẽ ex mobilibus constare possunt.p.270.col.1.n.3

Feudatures alienari potest sine consensu domini, quãdo eius conditio melior sit.p.479.col.2.n.8

Feudum venditũ ex licentia transit cum qualitate sua. p.483.col.2.num.41

Feuda dignitatum Regalium ob vitandum scãdalum diuidi possunt.p.349.col.1.n.17

Feudum quod semel fecit transitum ad fœminam ob masculi defectum, non amouetur ab illa etiam si masculus superueniat.p.411.col.2.n.13

Ferdinandus Quintus Castellæ Rex, Castellæ insignia tanquam sibi legitima & non ab vxore accepta detulit.p.315.col.1.n.43

Ferdinandus Primus insignijs Leonis Castellum aureum in campo rubeo in parte dextra adiecit.p.10. col.1. num.15

Fideicommissum inducitur inter omnes de familia ex prohibitione alienationis facta ex causa vt bona in familia conseruentur.p.29.col.1.n.16

Fideicommissum in testamento seu vltima voluntate, non in contractu potest relinqui pag.3.num.9

Fideicommissum potest quibuscunque verbis relinqui.p. 4.col.1.num.10

Fideicommissum verbis etiam directis relinqui potest. Ibid.num.12

Fideicommissum de persona ad personam nunquam extenditur etiam ex verisimili testantis voluntate.p. 18.col.1.num.4

Fideicommissum est onus.p.18.col.2.n.19

Fideicommissi extensio odiosa est, ademptio verò fauorabilis.Ibid.n.10

Fideicommissum factum fauore familiæ, seu agnationis, reale ac perpetuum, non temporale censendum est.p. 30.col.1.num.25

Fideicommissum familiæ relictum differt ab eo fideicommisso quod ea lege relictum est, vt bona in familia conseruentur.p.31.col.2.n.28

Fideicommissa etiam perpetua Hispanorum Primogenijs similia non sunt.p.32.col.1.n.31

Fideicommissarius, vsufructuarius & Prælatus ad modicum tempus locare possunt.p.139.col.1.n.2

Fideicommissum tempore mortis, certæ atque determinatæ personæ restituendum, potest eidem in vita irreuocabiliter restitui.p.205.col.1.n.25

Fideicommissum relictum inter personas inter quas cadit affectio, interpretandum est secundum ordinem scripturæ.p.197.col.2.n.36

Fideicommissum quòd aliàs transmitti non posset, efficitur transmissibile si fauore agnationis relictum sit. p.391.col.1.n.45

Fideicommissum perpetuum inducitur, si testator reliquerit bona sua duobus ancianis propriæ familiæ. p. 29.col.2.num.19

Fideicommissum & materia Authent.res quæ. C.communia de leg. vtrum posint ad Maioratus bona adaptari, & in eis locum habeant.p. 494.col. 1. & 2. num.178.& p.495.col.1.n.20.& p.496.col. 1. num.25

Fideicommissarius vniuersalis tenetur inuentarium conficere, si hæres illud non fecerit.p.173.col.2.n.6

Fideicommissarius rei particularis inuentarium facere non tenetur, Ibid.num.7

Fideiussoribus effectis non soluendo iterum satisdandum erit.p.107.col.1.n.13

Filius naturalis non admittitur ad Maioratus successionem, ad quam filij simpliciter vocantur, nisi ex coniecturis aliud comprehendatur.p.362.col.2.n.45

Filiorum appellatio nepotes non comprehendit, præsertim vbi agitur de extensione fideicommissi. pag.41. col.1.num.27

Filiorum appellatio quæin incertum ac futurum euentum confertur, nepotes & alios descendentes comprehendit eodem loco.Ibid.num.29

Filiorum appellatio in Hispanorum Primogenijs nepotes, & omnes descendentes in infinitum comprehendit. Ibid.num,28

Filij positi in conditione in Primogenijs Hispanorum, censentur positi in dispositione.p.35.col.2.n.2

Filiæ propter masculos transuersales non possunt excludi in Maioratu facto ex facultate legis Regni in tertio bonorum.p.300.col.1.n.53

Filius non potest legitima priuari propter votum parentis non impletum, etiam si ea constet in re individua. p.58.col.1.n.6

Filij positi in conditione non censentur positi in dispositione.p.35.col.1.n.1

Filij positi in conditione censentur positi in dispositione, vbi ad hoc quælibet coniectura quantumcunque leuis concurrit.p.36.col.1.n.3

Filius Comitis non succedit patri in Comitatu, sed Principi qui illum concessit.p.50.col.1.n.9

Filius potest priuari hæreditate parentis ex causa indignitatis, etiam si à patre exhæredatus non fuerit.p. 60.col.1.n.22

Filius incapax non obstat sequentibus in gradus ac si esset mortuus.p.60.col.2.n.30

Filius potest exhæredari non solùm ex causis expressis in iure, sed ex alijs similibus, vel maioribus.p.61.col.1. num.33

Filius in Hispania poterit dignitate parentis eo mortuo appellari, quando dignitas parenti pro se ac suis hæredibus concessa est.p.76.col.1.n.21

Filius maior tenetur ex propriis bonis fratribus alimenta ministrare, quando successit in oppido sub titulo Ducatus, aut Comitatus concesso, si alia bona libera ex hæreditate paterna non supersint. pag.78.col. 1. num.30

Filius secundus habilis præfertur Primogenito inhabili in successione Primogenituræ.p.92.col.2.n.25

Filius Primogeniti furiosi secundogenitum excludit. p. 94.col.1.num.35

Filia non excluditur propter masculum monachum religionis incapacis, stante statuto, quòd fœminæ propter masculos excludantur.p.97.col.1.n.70

Filia excluditur per fratrem monachum monasterij capacis stante statuto, quòd extantibus masculis fœminæ non succedant.p.97.col.2.n.80

Filius non tenetur se committere fragilitati cautionis. p.110.col.2.num.5

Filius in diem vel sub conditione grauatus duas quartas detrahit.p.116.col.2.n.4

Filius qui legitimæ cum iuramento renunciauit poterit parenti ex testamento succedere, etiam si iurauerit ei neque ab intestato neque ex testamento successurum.p.193.col.2.n.6

Filia quæ legitimæ renuntiauit vt ex ea Primogenium institueretur, non potest dici læsa, si dotem vel alimenta competentia recepit.p.196.col.2.n..28

Filia quæ legitimæ renũtiauit recepta dote competenti vt monasterium ingrederetur, non potest aduersus renuntiationem læsionem opponere.Ibid.n.27.

Filius renuntians paternæ hæreditati vt ex ea Primogenium fiat relictis sibi competentibus alimentis, non potest ratione læsionis huiusmodi renuntiationem rescindere.p.197.col.1.n.34

Filius vel filia paternæ hæreditati vt ex ea Primogenium fiat renuntiantes debent adipsius Primogenij successionem vocari, ne aduersus renuntiationem læsionem obijciant.Ibid.col.2.n.35

Filij post mortem parentis Primogenium ex legitima sua institutum approbantes, non possunt in posterum contrauenire.p.197.col.2.n.36

Filia quæ renuntiauit hæreditati paternæ ex causa Primogenij, an possit renunciationem rescindere mortuo filio Primogenito ac eius descendentibus.pag. 199. col.2.num.48

Filij nati ex matrimonio in articulo mortis contracto excludunt substitutum.p.214.col.1.n.26

Filij nati ex matrimonio contracto ab eo qui laborat in extremis, non excludunt substitutum, si probet aliunde matrimonium in fraudem substituti contractum fuisse.Ibid.nu.27

Filio vnico existente, potest ad eius instantiam Maioratus post mortem institutoris confirmari.p.243. col. 2.num.34

Filius familiàs vtrum valeat Primogenium instituere. p.250.col.1.n.12

Filius familiàs iure communi testari non poterat, iure autem Regio sic.Ibid.num.13

Filius familiàs obligatur ex omnibus contractibus, præterquam ex mutuo & voto.Ibid.num.14

Filius familiàs potest Maioratum instituere ex bonis castrensibus absque parentis licentia.Ibid. nume.15. Et etiam ex aduentitijs in quibus parentis vsusfructus non quæritur.Ibid.n.16

Filius familiàs potest donare inter viuos ea bona in quibus parenti vsusfructus non quæritur absque eius licentia.p.250.col.2.n.17

Filius familiàs vtrum posit bona in quibus patri non pertinet vsusfructus causa mortis donare absque eius licentia.Ibid.num.18

Filius familiàs qui potest testari, à fortiori poterit donationem causa mortis facere.Ibid.num.19

Filius familiàs non poterit Primogenium facere de bonis in quibus parenti pertinet vsusfructus absque eius licentia.Ibid.num.20

Filius familias non potest facere Primogenium nisi ex tertio bonorum absque Regia facultate, seu de parentis licentia.Ibid.n.21

Filius familiàs vtrum posit Primogenium instituere in vita parentis ex vsufructu & proprietate tertij, an ex sola proprietate absque vsufructu.Ibid.n.22.

Filio familiàs mortuo pater non amittit vsumfructum in bonis eiusdem sibi pertinentem, imò fruetur illo per totum tempus vitæ suæ.p.263.col.1.n.24

Filius familiàs coniugatus poterit Maioratum instituere ex tertio bonorũ in proprietate & vsufructu.Ibid. num.25

Filius familiàs poterit Maioratum reuocare absque parentis licentia, etiam vbi licentia eiusdem in Maioratus institutione esset necessaria.Ibid.n.26

Filio

Filio vnico potest in tertio grauamen Maioratus apponi ex Regia facultate.p.286.col.1.n.10.

Filius ex Regia facultate excluſus quamuis præterea-tur, non potest paternum testamentum contratabularc.p.287.col.1.nu.16

Filius legitimatus in iure Primogenituræ non succedit, quamuis maior natu sit.p.288.col.1.n.22

Filius ex Regia facultate præstitis alimentis excluſus, tanquam extraneus censendus erit.p.287.col.1.n.15

Filio spurio non potest grauamen Maioratus à parente imungi in ea parte bonorum suorum quam pro alimentis capere potest.p.288.col.2.n.32

Filio in cuius persona Primogenium institutum fuit in vita patris decedente, vtrum Primogenium expiret, seu ad descendentes protrahatur.p.289.col.2 n.39.

Filij appellatio facta expresso nomine proprio nepotes non comprehendit.p.290.col.1.n.41

Filiæ fœminæ & masculi, & fœminæ quæ ab eis in perpetuum descederint, possint ab institutore Primogenij propter masculos remotioris gradus excludi, præsertim dotibus competentibus relictis.p. 299. col. 1. num.51

Filius non debet portare arma materna, sed paterna.p. 314.col.2.num.39

Filij quibus alimenta non relinquuntur, vtrum posint Maioratum nullum dicere, vel Maioratus substineatur assignatis alimentis.p.321.col.1.n.24

Filia excluſa ab statuto si prætereatur non potest testamentum paternum contratabulare, sed fratribus dotem petere debet.p.321.col.2.n.25

Filius non tenetur se alere ex artificio, si sibi dedecus sit illud exercere.p.324.col.2.n.47

Filius non potest pacisci neque transigere super alimentis etiam cum iuramento.p.329.col.2.n.77

Filiæ quæ absque patris consensu nupsit, vtrum pater Maioratus institutor seu possessor teneatur alimenta relinquere.p.331.col.1.n.4.

Filia potest priuari dote ex omnibus causis quibus potest exhæredari.Ibid.num.5

Filia non potest exhæredari ex eo quòd nupsit absque parentis consensu, quamuis leges ciuiles contrarium disponant.p.331.col.1.n.6

Filia quæ absque consensu parentis nupsit dotandæ est, etsi tempore quo nupsit dotem non promiserit.pag. 331.col.2.num.8

Filij vel filiæ matrimonium clandestinum contrahentes exhæredari possunt, legésque Regiæ hoc disponentes seruandæ sunt.p.331.col.2.n.9

Filia quæ clandestinè nupsit ex iuris rigore potest dote & alimentis priuari.Ibid.num.14

Filiæ inopi quæ clandestinè nupsit ex æquitate alimenta, seu dos vsque ad alimentorum quantitatem ministranda sunt.Ibid.num.15

Filio lite pendente alimenta præstanda sunt, quando iã vnam sententiam in suum fauorem obtinuit.p.335. col.2.num.30

Filio existenti in vtero etiam lite pendente alimenta præstanda sunt.p.334.col.1.n.33

Filius Primogenitus præfertur, quamuis alter filius eiusdem vteri primò manum emiserit. p.347.col.1. num.4

Filius primò natus præfertur alteri eiusdem vteri qui primò conceptus fuit.Ibid num,5

Filius legitimus secundogenitus præfertur filio naturali Primogenito qui ex alio matrimonio post natiuitatem secundogeniti contracto legitimus effectus fuit. p.347.col.2.num.7

Filius naturalis ex matrimonio subsequẽti legitimatus succedit in eo Primogenio in quo vocantur legitimi nati, vel legitimo matrimonio procreati. pag. 348. col.1.num.10

Filius naturalis non verus sed putatiuus ex matrimonio subsequenti legitimus non efficitur.Ibid.col.2 n.11

Filius Primogenitus natus ex matrimonio putatiuo bona fide contracto in Primogenio succedit exclusis aliis filijs ex legitimo matrimonio procreatis.Ibid.n.12

Filius Primogenitus natus ex matrimonio putatiuo bona fide contracto succedit in Maioratu ad cuius successionem filij legitimè nati, vel ex legitimo matrimonio procreati vocati sunt.p.347.col.1.n 15.

Filius Primogenitus naturalis ex subsequenti matrimonio legitimatus succedit in Maioratu, etiam si matrimonium in articulo mortis contractum fuerit.p.349. col.1.num.16

Filius Primogenitus in Maioratus successione præfertur, etiam si solum filium secundogenitum per momentum præcesserit.Ibid.num.17

Filius Primogenitus ex vno ex Regibus primò natus in Regno in solidum succedere debet.p.350.col.2.n.27

Filius Primogenitus ex rescripto legitimatus non succedit in Maioratu filijs legitimis existentibus.p. 351. col.1.num.1

Filius naturalis non potest in præiudicium legitimorum legitimari.Ibid.num.2

Filium bastardum non posse succedere legitimis existentibus, ex iure Diuino procedit.Ibid.col.2.n.3

Filius naturalis potest à Principe ex plenitudine potestatis legitimari legitimis existentibus, ita vt cum eis simul succedat.Ibid.num.4

Filius legitimatus non potest consequi ex bonis parentum plus quàm vnus ex legitimis qui omnium minimã partem obtinuerit, quod etiam in legitimatus ex rescripto procedit.p.352.col.1.n.6

Filia legitima non excluditur ob filium masculum legitimum stante statuto quòd extantibus masculis fœminæ non succedant.Ibid.num.7.

Filius naturalis legitimatus in feudo non succedit.Ibid. num.8

Filius legitimatus à Principe ex causa legitima & certa scientia ad succedendum in Maioratu, virũ succedere posit.Ibid.num.9

Filius Primogenitus natus ex matrimonio inter consanguineos de facto contracto in Maioratu non succedet, etiã si matrimonium ipsum postea ex dispensatione Papæ iure contrahatur, atque in ipsa dispensatione proles prius suscepta legitima efficiatur. Ibid.n. 10.

Filius Primogenitus, monachus vel clericus, seu furiosus vel aliter successionis incapax in Primogenio succedere non potest.Ibid.num.13

Filius Primogenitus qui cessit iuri Primogenituræ, ab eius successione excluditur p.354.col.2.n.21

Filius Primogenitus à parente ex deportatione susceptus vtrum in Maioratu succedere posit.pag.254. col.2.num.26

Filius Primogenitus excluditur à successione Primogenij, in quo ad eius successionem secundogenitus inuitatur.p.355.col.1.n.28

Filius Primogenitus qui vltimum possessorem eorum non curauit, vel eidem malum medicum adhibuit vt ex ea infirmitate decederet, in Maioratu nõ succedit. Ibid.col.2.num.33

Filius ad Maioratus successionem expresse atque ex certa scientia à Principe legitimatus, vtrum substitutos excludat.p.359.col.2.n.25.

Filius legitimatus non excludit substitutum sub conditione si sine liberis legitimis decesserit, quando is qui fideicommissum relinquit erat nobilis, vel alias persona in dignitate constituta.p.360.col.1.n.20

Filius

Universidad de Deusto
Biblioteca

Filius legitimatus non excludit substitutum, quando fideicommissum relictum fuit sub conditione si substitutus absque liberis legitimè natis seu ex legitimo matrimonio procreatis decesserit. Ibid. col. 2. n. 31

Filius legitimatus nõ excludet substitutum, vbi ex communi vsu loquendi sub appellatione legitimorum legitimati non comprehenduntur. Ibid. num. 32

Filius legitimatus non excludit substitutum, quando Maioratus institutor ad eius successionem filios & filias vocauit. p. 360. col. 2. n. 34

Filius non legitimatus sed dispensatus nunquam excludit substitutum sub conditione, si institutus absque liberis legitimis decesserit. p. 361. col. 1. n. 35

Filius spurius legitimatus non excludit substitutũ sub conditione si institutus absque filijs legitimis decesserit: quia non potest dici legitimatus, sed dispensatus. Ibid. num. 36

Filius Primogenitus naturalis vtrum succedet in Maioratu in quo filij simpliciter ad successionem vocantur. p. 362. col. 1. n. 41.

Filius naturalis excludit substitutum, sub conditione si institutus sine liberis decesserit, nisi ex coniecturis aliud comprehendatur. Ibid. num. 42

Filiorum appellatio fœminas non comprehendit stante statuto quòd extantibus masculis fœmina non succedant. p. 376. col. 2. n. 39

Filias non excludere in perpetuum propter alios transuersales, tutior opinio est in Primogenijs. pag. 299. col. 2. num. 52

Filius legitimatus non excludit fœminam stante statuto quòd fœmina propter masculos excludantur. p. 383. col. 2. num. 75

Filius incapax non excludit fœminam, vbi fœmina propter masculos excluduntur. p. 383. col. 2. n. 76

Filius Primogenitus Regis potest in Regno succedere, etiam si in parentis hæreditate non succedat. p. 387. col. 1. num. 10

Filius Primogenitus Regis vtrum possit de successione Regis pacisci absque parentis consensu. Ibid. n. 11

Filius Comitis potest in vita patris Comes appellari. p. 388. col. 1 n. 17

Filius non potest personam parentis representare, nisi eo casu quo pater eius si viueret, in Maioratu succederet. p. 393. col. 1. n. 1

Filius Maior & filius Primogenitus idem sunt. p. 403. col. 2. num. 19

Filius ex quota bonorum institutus dato cohærede vniuersali potest bonorum Maioratus alienationem factam à patre vendicare. p. 448. col. 2. n. 27

Filius vel nepos hæretici vel proditoris vtrum possit in Maioratu succedere. p. 525. col. 1. n. 50

Filius proditoris solum priuatur his quæ sibi ex vltima voluntate, non autem his quæ sibi ex contractu deferuntur. Ibid. num. 51

Filij proditorum & hæreticorum etsi infames sint, poterunt tamen succedere in Maioratu etiam cui dignitas annexa sit, si sibi obueniat in consequentiam successionis. Ibid. num. 54

Filius vnicus in tertia bonorum portione grauari non potest. pag. 285. col. 1. n. 3. Nisi in vita filius vnicus cum bonorum traditione in tertio melioratur. nu. 4. Vel nisi descendentes habeat. nume. 5. Vel nisi tertij melioratione m repudiauerit, valebit namque grauamen quoad substitutos. num. 6. Vel nisi filius vel eius descendentes à grauamine per tempus. 30. annorum non reclamauerint. nume. 7. Vel nisi filius vnicus in quinto melioratus sit. num. 8. Vel si grauamen filius vnicus expressè acceptauerit. p. 286. col. 1. n. 9

Finis in omnibus rebus agendis principium est. pag. 29. col. 1. num. 15

Finis malus sequitur ex malo principio. p. 9. col. 1. n. 8

Fiscus loco hæredis habetur. p. 154. col. 2. nu. 22

Forma prætermisso actum nullum efficit, etiam si ignoranter omissa fuerit. p. 59 col. 2. n. 17.

Forma in exhæredatione requisita necessaria est ad priuandum filium legitima ex causa donationis, fideicommissi, vel Maioratus sibi relicti. Ibid. n. 18

Forma exhæredationis quoad solam legitimam seruanda est, non quoad bona quæ vltra legitimam filio relinquuntur, nisi iure Maioratus legitima simul cum alijs bonis filio relinquatur. Ibid. num. 19

Forma vtilis ad instituenda Primogenia absque Regia facultate etiam quoad filiorum legitimã. pag. 194. col. 1. num. 8

Forma succedendi in Maioratibus ex electione in Hispania interdum, sed non frequenter obseruari debet. p. 201. col. 1. num. 1

Forma à lege requisita non potest adimpleri per æquipollens. p. 229. col. 2. n. 37

Forma publica in Primogenij probatione articulanda est in articulo principali præscriptionis Primogenij, nec sufficiet si in vltimo articulo probetur & articuletur. p. 230. col. 1. n. 38

Forma seruanda in articulanda Primogenij præscriptione. p. 229. col. 2. num. 36

Forma à lege requisita semper censetur esse substantialis. pag. 139. col. 2. n. 3

Forma mandati an vnguem obseruanda est, nec potest commutari in melius. p. 488. col. 2. n. 21

Forma remedij summarij quod pro consequenda actuali tenuta & possessione bonorum Maioratus eius successori à legibus Regijs cõcessum est. p. 426. col. 1. n. 1.

Fundamenta ex quibus Primogeniorum institutiones sustinentur. p. 179. col. 2. n. 3

Fundator Ecclesia potest eidem in foro conscientiæ præficere dignũ, digniori prætermisso. p. 220. col. 1. n. 69

Fundus Maioratus assignari solet ex cuius redditibus alimenta percipiantur, quando Maioratus possessor alimenta præstare recusat. p. 328. col. 2. n. 72

Furiosus vtrum in Maioratu succedere possit. pag. 92. col. 1. num. 21

Furiosus est capax successionis. p. 92. col. 1. n. 22

Furiosus in Maioratu cui dignitas, seu iurisdictio annexa non est succedere potest. Ibid. col. 2. n. 23

Furiosus in Maioratu habente dignitatem seu iurisdictionem annexam succedere non potest. Ibid. n. 24

Furiosus furore perpetuo & naturali non potest in Regno, seu alijs dignitatibus succedere. p. 93. col. 1. n. 27

Furor naturalis & perpetuus excludit Primogenitum à Maioratus successione, non autem accidentalis. Ibid. col. 2. num. 30

Furor accidentalis & perpetuus ante regni successionẽ superueniens, vtrum excludat Primogenitum à Maioratus successione. Ibid. num. 31

Furiosus habens dilucida interualla, non priuatur iure Primogenitura. p. 94. col. 1. n. 38

Furiosus mutus & Religiosus à Maioratus institutore ad eius successionem vocari possunt. pag. 100. col. 2. num. 101

Furiosus, mente captus, vel phreneticus nec contractũ, nec vltimam voluntatem facere possunt. p. 263. col. 1. num. 28

Furiosus, mente captus, vel phreneticus habentes dilucida interualla, tempore sanæ mentis Primogenium instituere possunt. p. 263. col. 1. n. 29

Frater Maioratus possessoris qui aliquid percepit ex bonis ipsius Maioratus ratione alimentorum, non tenetur pro rata in tributis vel censibus Maioratus contribuere, sed id onus ad solum eiusdem possessorem expectat. p. 171. col. 2. n. 9

Frater Maioratus possessor tenetur fratres atque sorores inopes alere atque dotare. p. 326. col. 1. n. 56

Frater possessor quantumcunque antiquissimi Maioratus tenetur fratres & sorores à primo institutore descendentes alere & dotare Ibid. col. 2. n. 57

Frater diues tenetur fratres atque sorores inopes alere & dotare. Ibid. num. 58

Frater Maioratus possessor tenetur sororem vterinã dotare, dummodo dos non excedat alimenta. pag. 327. col. 1. n. 62

Frater Maioratus possessor nedum tenetur fratres aut sorores legitimos alere seu dotare vsque ad quantitatem alimentorum, sed etiam naturales. Ibid. col. 2. num. 64

Frater Maioratus possessor non tenetur alere fratrum nec sororum filios, etiam mortuis parentibus. p. 327. col. 2. n. 67

Frater Maioratus possessor non tenetur fratres vel sorores alere si ipsi fratres parentes, auos vel proauos diuites habeant qui illos alere possint. pag. 328. col. 1. num. 68

Frater Maioratus possessor vtrum teneatur iterum dotare sororem quæ casu primam dotem amisit. p. 333. col. 1. n. 26

Frater pro dotanda sorore quando possit alienare bona fideicommissi. p. 492. col. 2. n. 6

Fraudes vel collusiones inter litigates interuenisse, quæ liter probetur. p. 505. col. 2. n. 9

Frequenter euenire solet vt Primogenia vni relicta alteri adiudicentur. in Præfatione. num. 8

Fructus feudi qualiter inter hæredes vasalli & dominum diuidantur. p. 416 col. 2. num. 1

Fructus fideicommissi qualiter inter hæredem & fideicommissarium diuidendi sint. Ibid. num. 2

Fructus qualiter inter hæredes fructuarij & proprietarium diuidantur. Ibid. num. 3

Fructus qualiter diuidantur inter hæredes Prælati seu beneficiati, vel pensionarij & Prælatum seu beneficiatum. Ibid. col. 2. n. 4

Fructus commendæ qualiter inter hæredes commendatarij & sequentem commẽdatarium diuidendi sunt. Ibid. num. 5

Fructus qualiter inter hæredes mariti & vxorem diuidantur. Ibid. num. 6

Fructus qualiter inter hæredes Emphyteotæ, & dominum diuidantur. Ibid. n. 7

Fructus qualiter inter emptorem & venditorem diuidendi sunt. Ibid. num. 8

Fructus qualiter diuidendi sunt quando res ex pacto de retrouendendo retrahitur. Ibid. n. 9

Fructuum feudi diuisio potiùs ex mera voluntate quàm ex ratione à feudorum collectoribus facta fuit. Ibid. num. 10

Fructus bonorum Maioratus vtrum sequenti successori à die delatæ successionis præstandi sint, aut inter illum & hæredes vltimi possessoris pro rata diuidi debeant, latissimè discutitur. p. 417. col. 1. n. 11

Fructus pignoris in sortem computantur. pag. 487. col. 1. num. 7

Fructuarij ad Maioratus possessorem argui potest ex paritate rationis. Ibid. col. 2. num. 15

G

Generalia duo quando concurrunt, illud quod est minus generale habetur loco speciei. pa. 502. col. 1. n. 30

Gothorum lex antiquissima citatur de Regni Hispaniarum successione, & eius veritas disseritur. p. 9. col. 1. num. 13

Gratia dicitur in formis ante literarum expeditionem p. 246. col. 2. nu. 53

Gratia habet tacitam conditionem, si literæ expediantur. Ibid. nu. 54

Gratia eo ipso quòd conceditur per verbum fiat, perfecta est, nec requirit literarum expeditionem quoad essentiam, sed tantùm quoad probationem. ibid. n. 55

Gratia quæ non continet aliquid perfectum, sed datur ad aliquid faciendum, non potest executioni mandari nisi literis expeditis. p. 247. col. 1. num. 57

Gratia concessa per verbum fiat non expirat morte concedentis. p. 248. col. 1. n. 63

Gratia quæ non continet quid perfectum, sed datur ad aliquid faciendum, morte concedentis expirat. pag. 248. col. 1. num. 64

Gratia seu priuilegium an acquiratur ignoranti saltim quoad exercitium. Ibid. col. 2. n. 68

Gratia seu priuilegium Principis non potest probari per testes, sed per scripturam. p. 252. col. 1. n 8

Grauamen voti implementum vel aliam piam causam concernens tollitur de legitima filij, etiam si ea in re indiuidua consistat. p. 58. col. 1. num. 64

Grauamen ex legitima filij reijcitur, etiam si filio aliquid extra legitimam relictum sit, in residuo verò sustinetur. p. 184. col. 1. n. 29

Grauamen conditionis casualis vel mixtæ nedum reijcitur ex legitima filij in potestate, sed etiam ex residuo. Ibid. num. 30

Grauamen potest apponi filio in legitima ex eius consensu absque iuramento. p. 194. col. 1. n. 7

Grauamina Maioratus non suspendunt vocationes, sed post possessionem in vocatos translatam adimplenda sunt. pag. 194. col. 2. num. 14. Nisi ex dispositione institutoris ante possessionis apprehensionem implendum sit. p. 195. col. 1. Quo casu licet ex dispositione legis possessio Maioratus transferatur in vocatum, tamen apprehensio suspenditur donec à successore adimpleatur. Ibid. num. 16

Grauamen delationis nominis & armorum in vtilitatem omnium successorum tendit. p. 311. col. 2. n. 17

Grauamen toleratur in alimentis in eo quòd metam illorum excesserit. p. 319. col. 2. n. 12

Grauamen quodcunque potest apponi filio à patre in alijs bonis vltra legitimam. p. 493. col. 2. n. 13

H

Habilitas ad Maioratus successionem tempore delatæ successionis consideranda est. p. 358. col. 2. num. 16

Hebetior quisque est in negotio proprio quàm in alieno. in Præfatione. num. 7

Hæreditas vel in totum adiri, vel in totum repudiari debet. p. 50. col. 2. n. 14

Hæreditas quæ aufertur alicui tanquam indigno ob delictum proprium, Fisco deferenda est. pag. 60. col. 2. num. 26

Hæreditas vtrum hodie possit dari iuri Maioratus in codicillis, ex eo quòd exæquata sit solennitas testamentorum & codicillorum. p. 243. col. 2. n. 28

Hæreditas iacens non potest dari vbi datur continuatio dominij seu possessionis. p. 76. col. 2. n. 21

Hæredes non poterunt obijcere filio causam ingratitudinis post mortem patris, quando pater filium nõ exhæredauit, etiam si causam ingratitudinis ignorauit. p. 59. col. 2. n. 16

Hæredũ institutio nõ reuocatur ex causa inimicitiæ vel ingratitudinis superuenienti, etiam si ea culpa hæredi processerit. p.60. col.1. num.23
Hæres institutus ex causa indignitatis superuenienti ab hæreditate priuandus est. Ibid. nu.24
Hæredes poterunt reuocare Maioratũ irreuocabilem ex causa ingratitudinis in vita institutoris contingenti, si illam institutor ignorauit vel sciuit, illum tamen reuocare non potuit. p.61. col.2. num.37
Hæres lacerans famam defuncti est hæreditate priuandus tanquam indignus. p.63. col. 2. n.45
Hæres grauatus tenetur satisdare fideicommissario, & primus fideicommissarius sequenti. p. 105. col. 1. num.1
Hæres grauatus restituere in diem, vel sub conditione, tenetur computare in quartam fructus quos ante diem, vel pendente conditione percepit. p.124. col. 2. num.32
Hæres grauatus inuentarium non faciens perdit quartæ detractionem. Ibid. n.33
Hæres directus nullus potest fieri ex dispositione contrahentis. p.101. col.2. n.6
Hæres grauatus in fideicommissis succedit iure directo, cæteri autem oblique. p.101. col.1. n.1
Hæredes Maioratus possessoris qui res Maioratus locauit de euictione locationis non tenebuntur si Maioratus possessor durante locatione mortuus fuerit. pa. 139. col.2. n.8
Hæredes Maioratus possessoris mortui ante finitam locationem tenentur restituere conductori pretium locationis pro rata. Ibid. n.10
Hæredes tenentur de euictione quando Maioratus possessor rem Maioratus tanquam liberam locauit. p.9. col.1. n.11
Hæredes Maioratus possessoris vtrum teneantur de euictione quando Maioratus possessor rem Maioratus simpliciter locauit, nec dicendo eam esse liberam, nec Maioratui subiectam. Ibid. n.13
Hæredes vltimi Maioratus possessoris possunt tollere ex ædificijs factis in rebus Maioratus omnia illa quæ sine damno ipsarum rerum tolli possunt. pa. 166. col. 1. num.16
Hæredes vltimi possessoris Maioratus tenentur reficere omnia quæ tempore mortis eiusdem in rebus Maioratus deteriorata inuenta fuerint. p.169. col.1. n.1
Hæredes Prælati tenentur reficere omnia quæ sua culpa in rebus episcopatus deteriorata sunt. Ibid. n.2
Hæredes ad instantiam fideicommissarij tenetur facere inuentarium p.172. col. 1. n.1
Hæres tenetur reddere rationem fideicommissario. Ibid. num.2
Hæredi respectu sequentis fideicommissarij remitti potest inuentarij confectio. p.174. col.2. n.14
Hæredis institutio in schedula simplici ad quam testator se retulit, fieri potest. p.252. col.2. n.12
Hæres scriptus quis dicatur. p.433. col.1. n.45
Hæres alienantis nõ potest rerum Maioratus alienationem reuocare. p.446. col.2. n.17
Hæres non excluditur ab alienatione bonorum Maioratus reuocanda, nisi solùm pro hæreditaria portione. p.447. col.2. n.23
Hæres qui inuentarium confecit excluditur à reuocatione alienationis bonorum Maioratus vsque ad valorem bonorum quæ ex hæreditate ad illum peruenerint. p.447. col.2. n.24
Hæres alienantis non potest reuocare alienationem rerum feudalium si inuentarium fecerit p.448. col.1. num.25
Hæres facto inuentario excluditur à rerum Maioratus vendicatione, etiamsi nihil sibi præter legitimam supersit. Ibidem n.26
Hæres excluditur à rerum Maioratus vendicatione, etiam quando defunctus de euictione non tenebatur. Ibidem. n.18
Hæres grauatus de restituenda hæreditate potest ante eius restitutionem compromittere etiam in arbitratorem. p.507. col.2. n.2. & p.508. col.2. n.14
Hypotheca cum prælatione vt competat, quæ requirantur. p.71. col.1. n.23
Hispanorum Primogenia fideicõmissis perpetuò familiæ relictis similia esse, & in quibus hæc inter se differant. p.2. n.7
Hispani potius quàm alij Regum exempla sectantur. p. 11. col. 2. n.23
Hispanorum Primogenia reuocabilia in contractu instituta nec sunt contractus nec vltimæ voluntates, nec legata, nec fideicommissa, sed tertiam speciem constituunt, quamuis habeant vim legati ac fideicommissi atque vltimæ voluntatis. p.82. col.1. n.13
Hispanorum Primogenia reuocabilia ex contractu instituta quoad ordinationem contractui æquiparantur, quoad effectus autem vltimæ voluntati. Ibid. n.17
Hispanorum Maioratus ex propria natura nullam in se publicam dignitatem continent. p.89. col.2. n.4
Hispanorum Primogenia in his in quibus fauorabilia iudicantur interpretationem comprehensiuam ac etiã extensiuam recipiunt. p.126. col.2. n.7
Hispanorũ Primogenia quandoque à lege, nonnunquam ab homine, interdum etiam à consuetudine seu præscriptione deriuantur. p.187. col.1. n.1
Hispanorum Maioratus varia scripsit Illustrissimus. D. Didacus Couarruuias in Præfatione. n.24
Honoratus fauore incidenti vtrum eius respectu grauari possit. p.203. col.2. n.16
Honoris ac dignitatis familiarum conseruatione agitur in Maioratibus. p.89. col.1. n.3

I

Ignorantia faciliùs toleratur in successione Maioratus minore vel muliere cum aliqua prohibitis contrahere. p.306. col.2. n.33
Immemorialis præscriptio est quasi alterum ius quod mutari non potest. p.190. col.1. in.21
Immemorialis consuetudo potentior est priuilegio. Ibid. num.20
Immemorialis præscriptio non solùm centum annos, sed etiam mille atque tempus infinitum comprehendit. p.231. col.1. n.46
Immemorialis præscriptio interruptione non eluditur. Ibid. n.47
Immemorialis præscriptio centenaria præscriptione potentior est. Ibid. col.2. n.48
Immemorialis præscriptio vtrum deficiat dato eiusdem præscriptionis initio. Ibid. n.49
Immemorialis præscriptio deficit, si constet memoriam extare intra centum annos, secus autem si constet vltra centum annos memoriam extare, qualitérque hoc intelligendum sit. Ibid. n.50
Impeditus non videtur qui facilè impedimentum tollere potest. p.516. col.2. n.8
Impensam factam in funere vltimi possessoris vtrũ Maioratus successor soluere teneatur. p.73. col.1. n.33
Imperator quamuis sit super caput iuris ciuilis, est tamen sub pedibus iuris gentium. p.358. col.2. n.17
Imperatores plures simul Imperium Romanũ interdum administrarunt. p.350. col.2. n.24
Imperator concedens feudum in Italia, videtur illud secundum consuetudinem Italiæ concessisse: si autem illud concedat in Germania, secundum cõsuetudinẽ Germaniæ censetur concedere. p.95. col.1. n.50
Imperfectio debet esse totalis, vt quis à Maioratus successione excludatur. p.94. col.2. n.39
Impossibile de facto reputatur quod Princeps de facili non solet concedere. p.303. col.2. n.11
Impugnans transactionem reddere debet quod pro ea accepit, vt audiatur. p.296. col. 2. n. 32. & quando cogatur soluere pœnam promissam. pag. 298. col. 1. num.44
Incapax pro mortuo reputatur. p.60. col.2. n.29
Inclusio vnius personæ nõ inducit exclusionem alterius, quando inclusio ob maiorem frequentiam facta fuit. p.376. col.1. n.35
Incrementum latens aut patens naturaliter in rebus Maioratus contingens ipsi Maioratui cedit. pag. 10. col.2. n.17
Indefinita æquipollet vniuersali qualiter intelligatur. p. 108. col.2 n.27
Infamis infamia iuris aut facti non repellitur à Maioratus successione. p.90. col.1. n.7
Infames ad dignitates non ascendunt. Ibid. n.8
Infamis in Regno succedere non potest. Ibid n.9
Infamis repellitur à feudi successione. Ibid. n.10
Infamis retinet iuræ successionis actiuæ & passiuæ. Ibid. col.2. n.11. Nisi infamia reddat illum intestabilem seu successionis incapacem n.12
Infamis est capax iurisdictionis eidem in consequentiam successionis prouenientis. Ibid. num.13
Infamis non potest in Curia morari, nec videre faciem Principis. p.92. col.1. n.19
Infamia leuis non repellit ab obtentione feudi, nec dignitatis. Ibid. num.20
Infans seu pupillus proximus infantiæ non poterunt facere Primogenium etiam cum tutoris authoritate. p.250. col.1. num.10
In feudis obseruant diuersæ prouinciæ diuersas consuetudines. p.95. col.1. n.49
Ingressus Religionis factus à constituto in extremis non excludit substitutum si cõstat in substituti fraudem factum fuisse. p.214. col.2. n.29
Iniuria mortuo fieri potest ac si esset viuus. pag. 157. col. 2. n.38
Insinuatio vtrum in scriptura Maioratus quingentos solidos excedenti necessaria sit. p.253. col.1. n.14
Insinuatio in donatione ob causam necessaria non est. Ibid. num.16
Insinuatio necessaria non est in Maioratibus, vbi grauamen armorum & nominis apponitur. Ibid. col. 2. num.18
Insinuatio in legitimæ assignatione non requiritur. pag. 254. col.1. n.19
Insinuatio non requiritur in Maioratu cuius redditus quingentos solidos non excedat. p.254. col. 1. n. 20
Instantia cœpta cum Maioratus possessore transit in sequentes ipsius Maioratus successores. pag. 505. col. 1. num.6
Institutio Maioratus in qua masculi vocantur censetur facta ob agnationis conseruationem. pag. 374. col. 2. num.26
Institutio Maioratus ex qua vocantur masculi de masculis descendentibus ex masculis & non de descendentibus ex fœminis intelligenda est. p. 377. col. 2. num.45
Institutor Maioratus censendus est sibi proximiores cæteris anteferre. p.382. col.1. n.69
Institutio Maioratus ex Regia facultate facta etiam ommino irreuocabilis effecta reuocari poterit, si in Regia facultate dicitur quòd post institutionem ab ipso institutore liberè valeat reuocari. p.465. col.2. num.78
Institutor Primogenij ex facultate Regia, seu ex legibus Regijs, vtrum teneatur in foro conscientiæ inter filios eligere digniorem. p.118. col.2. n.59
Instituent hæredem coram septem testibus vtrum censeatur facere testamentum si profiteatur se facere codicillum. p.244. col.1. n.29.
Institutor Maioratus qui ex Regia facultate illum instituit, vtrum in personarũ vocatione teneatur seruare ordinem traditum à lege 27. Tauri. pag. 286. col.1. num.11
Institutor Maioratus potest prohibere ne vsusfructus transeat in Fiscum viuente possessore. p.519. col. 2. num.15
Institutio Maioratus ob conseruationem agnationis expresè facta ad fœminarum exclusionem de casu ad casum ex identitate rationis extendenda est. p.372. col.1. num.1
Institutæ veteris testamenti in Primogenitura potiùs ætatis prærogatiuam quàm cæteras qualitates sequuntur. p.219. col.1. n.62
Institutio incapacis habetur pro non scripta. p. 60. col. 2. num.29
Institutio Maioratus secundum patriæ consuetudinem interpretanda est. p.74. col.1. n.1
Institutus in quota hæreditatis hæres directus est. pag. 101. col.2. num.8
Institutus in re certa quando loco hæredis habeatur Ibid. num.9
Institutus hæres post mortem primi hæredis non succedit iure directo, sed per fideicommissum. Ibid. n.11
Institutus in re certa dato cohærede vniuersali quartam non detrahit. p.121. col.2. n.22
Institutus in re certa non dato cohærede, hæredis vniuersalis vicem obtinet, quod etiam hodie iure Regio considerato procedit. Ibid. n.23
Institutiones Primogeniorum vtrum quoad ius fori ac poli securæ sint. p.179. col.1. n.1
Institutio filij facta sub conditione casuali vel mixta, vtrum hodie omnino nulla sit, an quoad legitimam reiecta conditione sustineatur. p.183. col.1. n.23
Institutor Maioratus potest vigore Regiæ facultatis Primogenium in personæ filia relicto filio masculo instituere. p.212. col.1. n.6
Institutor Maioratus in quacunque libera eligendi facultate non est censendus de dolosa cogitasse. p. 213. col.1. num.15
Institutio atque legatum, seu fideicommissum pretio interueniente fieri non potest. p.215. col.1. n.36
Institutor Maioratus potest prohibere ne commoditates transeant in Fiscum viuente possessore, successionem Maioratus in sequentem successorem transferendo p. 519. col.2. n.16
Institutor Maioratus non potest disponere, vt commoditates rerum Maioratus non transeant in Fiscum durante vita possessoris. p.521. col.1. n.14
Institutio pretio facta nulla est, siue pretium ab instituto siue ab alio cognorante datum fuerit. pag. 216. col.1. num.43
Instituens ex propriis bonis Maioratum cui iurisdictio annexa est potest in foro poli eligere dignum præter misso digniori. p.220. col.1. n.68
Institutor Maioratus qui ad successionem Maioratus elegit indignum, vel dignũ prætermisso digniori, vtrum ad restitutionem teneatur. p.221. col.1. n.72
Institutor Maioratus qui habet Regiam facultatem ad illum instituendum, vtrum si illum simpliciter instituat,

Universidad de Navarra
Biblioteca

sunt, cēseatur vti Regiæ facultate.p.220.co.1.n.69
Institutio spurij facta sub conditione si Princeps illum legitimauerit valida est.p.244.col.2.n.40
Institutio hæredis facta in codicillis obliquatur vt valeat iure fideicommissi.p.258.col.2.n.38
Instituens Primogenium prospicere debet ne conditiones turpes & iniustas apponat, & honestas omittat.p. 293.col.1.n.1
Institutio Maioratus simpliciter sumpta nec est conditionalis nec pura, resoluenda tamen sub conditione.Ibid.col.2.n.6
Institutor Primogenij an posit astringere successores vt iureiurando promittant se conditiones seruaturos, an hoc tanquam turpe reijciatur.p.298.col.1.n.44
Institutor Primogenij an posit statuere quòd si successor crimen læsæ Maiestatis vel Sodomiæ cōmiserit, præambula hora transeat ad successorem Primogenium ita vt Fiscus à confiscatione excludatur.p.300.col. 2.n.57
Institutor Maioratus nullam clausulam potest apponere quæ impediat facultatem Regiam alienandi bona ex causa legitima.p.476.col.1.n.36
Instinctus naturalis quo ad aliquid faciendum astringimur, proprium ius naturale est.p.182.col.1.n.17
In testamento idem est dicere vniuersa bona, ac si dicatur vniuersa hæreditas, quamuis in contractu hæc nimis diuersa sint.p.66.col.2.n.5
Intestatus mori non dicitur qui etiam si vellet non posset facere testamentum.p.393.col.2.n.3
Interdictum adipiscendæ potest intentare Maioratus successor pro consequenda actuali & corporali detentione.p.421.col.1.n.2
Interdicta recuperandæ & retinendæ etiam competunt Maioratus successori.p.426.col.2.n.6
Interdicta adipiscendæ, recuperandæ atque retinendæ possunt à successore Maioratus diuersis temporibus cumulari.Ibid.n.7
Interdictum quorum bonorum habet annexam proprietatis causam.p.428.col.1.n.11
Intellectus Claudij ad l.quia perinde.§.restituta.ff. ad Trebellia.reijcitur.p.153.col.1.n.10
Inuentarium facere tenetur astrictus ad rationem reddendam.p.173.col.1.n.3
Inuentarium non conficiens perdit Falcidiæ atque Trebellianicæ detractionem.p.174.col.2.n.11
Inuentarij confectio vtrum ab institutore Maioratus possessori eiusdem remitti possit.Ibid.n.12
Inuentarij confectio vtrum vsufructuario remitti possit.Ibid.n.13.& n.15.16
Inuentarij confectio tutori remitti potest.p.174.col.2. num.15
Inuentarij remissio quid operetur.p.175.col.2.n.17
Ioannes Lupus de Palatios Rubios refert se fecisse tractatum de Maioratibus, qui non inuenitur.in Præfatione.num.27
Is qui dominium restrictum ad vitam habet, potest ad officia secularia præsentare.p.159.col.1.n.3.
Iudex ex causa non potest terminum restringere quando lapso termino imponitur pœna priuationis.p.311. col.2.n.19
Iudicialis inquisitio generis mulierum in contrahendis matrimonijs reprobatur.p.306.col.2.n.34
Iudicium proprietatis pro bonis Maioratus in eo Regio conuentu tractandum est in cuius districtu maior pars bonorum Maioratus inuenitur.pag.438.col.1. num.73
Iudicium proprietatis tractandum erit in Regio Cōuentu, in cuius districtu est caput bonorum Maioratus, etsi alibi maior pars bonorum Maioratus sita sit, Ibid.n.74
Iudicium agitari potest pro legatis annuis futuris quorum dies nondum cessit.p.439 col.1.num.1
Iudicium cœptum super re de futuro valet si pendente iudicio lis superueniat.Ibidem.n.4
Iudicium non potest fundari ita vt ex post facto iudicium ipsum posit esse inane & frustratorium. Ibid. col.2.n.10
Iudicium super Maioratus successione viuente possessore intentatum ex pluribus causis potest inane reddi. Ibid.n.12
Iudicium super iure conditionali ante euentum conditionis fundari non potest.p.440.col.1.n.13
Iudicium super remedio.l.si contendat.ff.de fideiuss.seu. l.diffamari. C.de ingen.& manum. vtrum sustineri valeat absque diffamationis summaria cognitione. p.442.col.2.n.31
Iudicium viuente possessore super Maioratus successione ventilari potest ex dolo vel dissipatione possessoris. Ibid.num.32
Iudex quando posit cogere partes ad compromittendum.p.511.col.2.n.30
Iure diuino Primogenitis plures prærogatiuæ competebant.p.8.n.3
Ius gentium vnicum est, nec in primæuum ac secundarium distingui solet.p.8.n.5
Iura feudalia quæ non sunt cōtra ius commune ad materias non feudales ex rationis paritate trahi possunt.p.47.col.1.n.6
Ius Primogenituræ an iure hæreditario deferatur. pag. 49.col.1.num.1
Iurisconsultus non verba sed effectum cōsiderare debet. p.51.col.2.n.19
Ius Regni, Ducatus, Marchionatus, Comitatus seu Baroniæ non transit in Monasterium, sed potiùs ad hæredes sanguinis defertur.p.98.col.1.n.81
Ius quartæ detrahendæ in primo hærede consumitur, nec ad vlteriores progreditur.p.123.col.2.n.30
Ius vsusfructus potest esse apud vnum, & apud alium facultas fructuū percipiendorum.p.136.col.2.n.11
Ius præsentandi est fructus iuris patronatus.p.151.col 2.num.2
Ius patronatus vtrum transeat in fideicommissarium.p. 151.col.1.n.5
Ius Patronatus ad hæredes iure hæreditario non defertur.Ibid.n.6
Ius Patronatus transit in quemcunque hæredem etiam extraneum.Ibid.col.2.n.7
Ius Patronatus potest alienari titulo vniuersali. ibid. num.8
Ius sepulchrorum transit ad hæredes etiam extraneos. Ibid.nu.9
Iura sepulchrorum à iure Patronatus in pluribus differunt.p.153.col.1.n.11
Ius sepulchrorum non potest ad alium quàm ad hæredem transire.Ibid.n.12
Ius Regiæ potestatis non potest dici radicitum ante delatam successionem.p.93.col.2.n.32
Ius Primogenituræ in Hispanorum Primogenijs cedi, vendi, seu renuntiari non potest in præiudicium sequentium successorum.p.44.col.2.num.45
Ius sepulchrorum non transit in Fiscum.pa.153.col.2. num.15
Ius Patronatus non potest legari, fideicommitti, cedi, ac donari pio loco absque licentia Episcopi, & etiam Laico Episcopi licentia interueniente.Ibid.n.13
Ius sepulchrorum permutari non potest, ius autem patronatus sit.Ibid.n.14
Ius sepulchrorum non potest ex diuisione vni ex hæ-

bus assignari, ius autem patronatus sic. Ibid.col.2. num.16
Ius sepulchrorum non transit in emptorem vniuersalem hæreditatis.ibid.n.17
Ius patronatus transit ad illum ad quem vniuersa hæreditas transfertur.Ibid.num.18
Ius patronatus commodum etiam pecuniarium in se continet.p.154.col.1.num.21
Ius patronatus transit cum vniuersa hæreditate vendita vel donata.p.155.col.1.n.25
Ius patronatus transit cum vniuersa hæreditate confiscata etiam à iudice laico.Ibid.num26
Iure patronatus confiscato nō potest Fiscus præsentare, sed Ecclesia debet libera remanere.pa.155.col.2. num.27
Ius patronatus transit in emptorem portionis hæreditariæ.p.156.col.1.n.28
Ius patronatus bonis Maioratus annexum semper trāsit in Maioratus successorem.Ibid.col.2.n.29
Iuris patronatus, anniuersarijs ac contractibus censualibus & libellarijs ad Hispanorum Primogenia qualiter procedat argumentatio.p.48.col.1.n.10
Ius patronatus hæreditarium potest à patre vni ex filijs iure Maioratus prælegari.p.156.col.2.n.30
Ius patronatus iure Maioratus competens iure sanguinis non potest à patre filio Primogenito iure Maioratus assignari.Ibid.n.31
Ius patronatus iure Maioratus competens nunquam transit in maritum, sed apud vxorem remanet. Ibid. num.32
Ius quod erat penes Maioratus institutorem in sedilibus seu banchis Ecclesiæ, vtrum transeat ad eiusdem Maioratus successorem.p.157.col.1.n.34
Ius sepulcrorum vtrum transeat in Maioratus successores.Ibid.num.35
Ius naturale non eget aliqua lege seu constitutione scripta.p.182.col.1.num.18
Ius patronatus & alia iura quæ non possunt transire in hæredem extraneum, non possunt transire in Fiscum ex confiscatione.p.518.col.1.n.2
Ius competens alicui potest petere quòd declaretur sibi competere.p.439.col.2.n.7
Ius variatur in æquiparatis ex diuersitate rationis.pa. 19.col.1.n.15
Ius naturale non efficitur ciuile ex eo quòd aliqua lex ciuilis ad ipsum quod lege naturali introductū erat disponit.p.182.col.2.n.20
Ius succedendi & ius rumpendi se habent tanquam cōnexa in actu & priuatione.p.264.col.1.n43
Ius Primogenituræ extra Hispaniam in pluribus proximis tam ex bonis mobilibus quàm ex immobilibus constare solet.p.270.col.1.num.1
Ius Primogenituræ in Hispania ex solis bonis immobilibus constat.Ibid.n.2
Ius Diuinum fœminæ iura successionis deferebat masculo eiusdem gradus & lineæ deficiente.pag.364.col. 1.num.1
Ius naturale potentius est iure Principatus. pag. 358. col.2.n.18
Iura quæ circa fœminarum successionem aliquid disposuerunt enarrantur.p.364 col.1.n.2
Ius Primogenituræ nō debet extre ex illa linea in quam semel intrauit.p.390.col.1.n.32
Ius Primogenituræ transmitti potest.Ibid.col.2.n.38
Ius in potentia & spe acquisitum à parente, sufficit vt filius posit eius personam repræsentare pa.393. col. 2.num.4
Ius repræsentandi in hæreditate ascendentium descendentibus in infinitum concessum est.p.394.col.1.n.5
Ius conditionale potest in iudicium deduci ante euētum conditionis, si chirographum debiti deletum sit pag. 439.col.1.num.3
Iura remedia superuacanea non admittunt. pag.439. col.2.n.11
Iuramentum vtrum faciat Maioratum irreuocabilem. p.460.col.1.n.55
Iuramentum sequitur naturam contractus.Ibid.nu.56
Iuramentum cum pacto de ratum habendo, vel nō contraueniendo, an faciat Maioratum irreuocabilem. Ibid.col.2.num.57
Iure communi acquisita difficiliùs auferuntur, quàm quæ ex priuilegio.p.474.col.2.num.26
Iura libertorum & alia iura quæ non possunt transire in hæredes extraneos, ex crimine læsæ Maiestatis Fisco adjiciuntur.p.521.col.1.n.30
Iura libertorum ex crimine læsæ Maiestatis non confiscantur.ibid.col.2.n.32
Iurisdictio non capitur ab eligente, sed à domino confirmante.p.160.col.1.n.10
Iurisdictio gabellæ seu tertiæ in bonis Maioratus à possessore acquisitæ non efficiuntur ipsius Maioratus.p. 164.col.1.n.6
Iurisdictio ordinaria non potest ab alio, quàm à Principe, siue à lege conedi.p.252.col.2.num.12
Iurisperitorum dispositiones maiora iurgia generare solent, & quæ sit huius rei causa.in Præfatione.n.6
Ius renouandi donationem ob ingratitudinem non trāsit ad hæredes donantis, nec datur contra hæredes donatarij p.524.col.1.num.44
Iuris Canonici permissio à peccato non liberat, quando id à iure Canonico non disponitur, sed solùm permittitur, vt maiora inconuenientia vitentur.pag. 217. col.2num.55
Iustitia commutatiua nec distributiua non violatur in bonorum patrimonialium distributione, si ea à vero domino fiat.p.218.col.2.n.60
Iusta ratione à maioribus traditum est Regnum Castellæ Regno Legionis in armorum delatione præferri.p. 314.col.2.n.40

L

Laudemium quod debetur ex alienatione rerū censualium vel Emphyteoticarum pertinet ad Maioratus possessorem.p.147.col.2.n.12
Lata culpa in libera commissione excepta non videtur. p.213.col.1.n.19
Legatum ex inimicitijs superuenientibus reuocatum, non validatur etiam si testator inimicitias fecerit, fecerit codicillum nec legatum reuocauerit.p. 62. col.2.n.41
Legatarius qui post mortem testantis cum vxore eiusdem concubuit, perdit legatum.p.63.col.2.n.47
Legatarius portionis hæreditariæ habetur loco hæredis, etiam alio hærede vniuersali instituto.p.67.col.1. num.7
Legatum factum militiæ cātoris factum muto, seu curforis factum debili, nullum est.p.98 col.2.n.88
Legatarius vel fideicommissarius quartam non detrahit nisi in duobus casibus.p.124 col.1.n.31
Legatum factum cognatis, de cognatis testatoris intelligendum est.p.407 col.2.n.9
Legatum familiæ relictum solum conceditur his qui tēpore mortis testantis nati sunt.p.45.col.1.n.4
Legatum reuocatur eadem solennitate qua est necessaria in testamento codicillo, vel qualibet alia vltima voluntate.p.65.col 1.n.56
Legati substantia non mutat causa fauore legatarij ad-

iecta p.29.col.2.n.8
Legare cognatis seu agnatis idem est ac si legetur agnationi seu cognationi.p.32.col.2.n.26
Legatum perdit qui post mortem defuncti ingratitudinis causam committit.p.63.col.2.n.44
Lex 46.Tauri loquens de adificijs in rebus Maioratus factis habet locum in Maioratu absque Regia facultate instituto, atque in Patronatibus & anniuersarijs iure Maioratus institutis.p.6.&.7.n.27
Leges in Maioratibus loquentes vtrum procedat etiam in regno.p.15.col.1.n. 24
Lex semper intelligenda est secundum Rubricam sub qua fituatur.p.84.col.2.n.28
Lex præferens Primogenitum secundo genito non est interpretanda contra publicam vtilitatem. pa. 92. col.2.num.25
Legis virtus conseruatur, quamuis id quod in ea disponitur nunquam contingat.p.96.col.2.n.62
Lex tutor qui repetoriuum in tutore loquens, vtrum ad alias personas ad rationem reddendam astrictus extendi debeat.p.174.col.1.n.9
Lex ciuilis seu Canonica si iusta sit, etiam in foro conscientiæ seruanda erit.p.180.col.1.n.7
Lex naturalis non eget promulgatione. pa. 182.col.1. num.19
Leges Regiæ plurimum restringunt Principis potestatem cum tertij præiudicio.p.242.col.1.n.25
Lex Principis facta ad bonum publicum, quæ genericè disponit, nec de Clericis aliquâ mentione facit, indistinctè tam Clericos, quàm laicos comprehendit, nisi Clericis præiudicialis sit.p.282.col.2.n.82
Leges quæ in Primogeniorum institutione apponuntur, vtrum veræ conditiones sint, an modum tantùm inducant.p.283.col.1.n.2
Leges seu conditiones appositæ in Maioratu simpliciter sumpto modum tantùm, non conditionem inducunt. Ibid.nu.3
Leges seu conditiones Maioratus si non seruentur non resoluitur institutio ipsius Maioratus, sed successores ad earum implementum astringendi sunt. pa. 293. col.2.n.8
Leges seu conditiones quæ communiter in Maioratibus apponuntur censentur modi, nisi alia adiungantur quæ potiùs ad conditionem quàm ad modum referri debeant.p.294.col.1.n.11
Lex correctoria reducens nos ad terminos iuris antiqui non est ideò fauorabilis iudicanda.p.367.col.2.n.25
Lex 2.tit.15.parti.2.in Regni successione præferens nepotem patruo, ad quæcunque alia Primogenia extendenda est.p.386.col.1.n.5
Legem Partitarum non solùm in Regni successione, sed in alijs primogenijs disponere, pluribus rationibus probatur.Ibid.n.6
Leges Tauri declaratoriæ, non iuris correctoriæ censendæ sunt.p. 388.col.2.n.24
Leges Partitarum & Tauri non tam proximitatem quàm lineam rectam Primogenitorum consideraeuerunt.p.302.col.1.n.51
Leges Partitarum & Tauri in neptis aduersus patruum prælatione ius commune sequutæ fuerunt. Ibid. col. 2.n.53
Lex 40.Tauri quæ concedit transuersalibus ius repræsentationis, vtrum procedat in his trãsuersalibus qui à primo institutore non descendunt.p.394.co.2.n.9
Leges Partitarum frequenter Azonis opiniones sequi solent.p.398.col.2.n.22
Lex 45.Tauri qui vltra l.7.tit.4.part. 5. disposuerit. p.421.col.2.n.5
Lex 45.Tauri quid vltra Galliæ & Italiæ statuta disponat.Ibid.n.7
Lex 45.Tauri in quibus deuiet à iure communi nostri Regni.p.422.col.1.n.10
Leges Pandectarum & Imperatorum in his Regnis non tanquam leges, sed tanquam dicta sapientum accipiendæ sunt.Ibid.n.11
Lex 45.Tauri potuit disponere quòd possessio ciuilis & naturalis in Maioratus successorem transferatur, etiam tertio possidente.p.422.col.2.n.15
Lex generaliter disponens non comprehendit minores nec priuilegiatos.p.436.col.2.n.65
Lex Romanorũ inter liberos & ingenuos seu patronos, vt plurimũ casus formare solent.p.441.col.2.n.24
Leges ciuiles actui alias à iure Canonico prohibito pœnam adycere.p.332.col.1.n.11
Leges Regni antiquæ de Maioratibus non loquuntur.in Præfatione.n.20
Leges Taurinenses fuerunt primæ quæ de Maioratibus Hispaniæ meminerunt.in Præfatione.n.22
Leges de crimine læsæ Maiestatis loquentes non priuant filios iure Primogenituræ iam sibi saltem in spe competenti tempore criminis cõmissi.p.519.col.1.n.12
Legis 45.Tauri remedium circa trãslationem dominij ac possessionis competit ei qui in Maioratu absq; Regia facultate instituto vocatus est.p.6.col.2.n.22
Legitimati censentur esse de familia, agnatione & cognatione Maioratus institutoris.p.26.col.1.n.44
Legitimatio spurij quem pater instituit sub conditione si legitimatus fuerit, valet etiam si post mortem parentis concessa fuerit.p.244.col.2.n.41
Legitimati ex rescripto Principis nihil differunt à legitimus.p.287.col.2.n.18
Legitimatis non potest relinqui nisi tantum quantum vni ex filijs legitimis cui minima portio relicta est.p. 287.col.2.n.19. Quod procedit etiam in legitimatis ex rescripto Principis n.20
Legitimatus per rescriptum filijs legitimis existentibus, hodie non potest parenti succedere nisi in quinta bonorum portione.ibid.n.21
Legitimatus per subsequens matrimonium in iure Primogenituræ succedit.p.288.co.1.n.23
Legitimus pro parte, & pro parte illegitimus quis esse non potest.p.349.col.1.n 14
Legitimati nihil differunt à legitimis. pa. 357. col. 1. num.1
Legitimati ad Hispanorum Primogenia admittendi non sunt.Ibid.n.3
Legitimati debent legitimis reuerentiam exhibere. Ibid.n.4
Legitimati non possunt dici legitimi ex proprietate vocabuli, seu considerato principio genituræ, sed potiùs ex priuilegio atque fictione.Ibid.num.5
Legitimatio est similis alchimiæ.Ibid.n.6
Legitimatus differt à legitimo sicut imago ab illo quem repræsentat.Ibid.num.7
Legitimatus est similis medicato à percussionibus.Ibid. num.8
Legitimatus appellatione legitimi non comprehenditur vbi agitur de honore & beneficio.Ibid.n.9
Legitimatio Principis non potest tollere ius his quibus in legitimati defectum successio Maioratus deferenda est, nisi ea legitimatio citatis substitutis facta fuerit.p.358.col.1.n.10
Legitimatio simplex non sufficit ad hoc vt ex illa iuri substitutorum derogatum esse censeatur.p.359.col. 2.num.24
Legitimatus ita vt succedat in eo quod illi pater relinquere voluerit, vel sine præiudicio venientium ab intestato, vtrũ excludat substitutũ.p. 361.col.1.n.38

Legitimatus per rescriptum qui tempore impetratæ legitimationis potuit ex subsequenti matrimonio legitimari, non excludet substitutum.Ibid.num.39.
Legitimatus non excludit substitutum, quando ipse substitutus est persona in maxima dignitate constituta, vel eques auratus, vel Ecclesia.Ibid.nu.40.
Legitima alijs fratribus ex bonis liberis soluenda est vbi filius maior succedit iure Maioratus in oppido sub titulo Ducatus, aut Marchionatus concessis.p. 77. col.2.nu.29.
Legitima filiorum simpliciter sumpta ex iure naturali procedit, quamuis eius quantitas iure positiuo taxata sit.p.181.col.2.num.14.
Legitima filiorum in quantum ad alimenta eorum necessaria est, ex iure naturali procedit: ideoque lege seu consuetudine aut rescripto tolli non potest.p.182. col.1.num.16.
Legitima filiorum potest tolli lege, seu consuetudine etiam quoad alimenta si filius aliunde habuerit vnde se alere possit.p.283.col.1.num.25.
Legitima vtrum hodie titulo institutionis relinquenda sit.p.319.col.2.num.14.
Legitima ex iure communi atque Regio partitarum filijs titulo institutionis relinquenda est.Ibid.nu.15.
Legitima ascendentium etiam titulo institutionis relinquenda est.Ibid.nu.16.
Legitima etiam hodie titulo institutionis relinquenda est.p.320.col.1.num.17.
Legitima quibus rationibus titulo institutionis relinquenda est.Ibid.num.19.
Legitima aucta seu diminuta ex dispositione legis vel statuti, vtrum titulo institutionis relinquenda sit.p. 321.col.1.num.21.
Læsio vltra dimdiam qualiter possit in venditione commoditatis rerum Maioratus ad vitam considerari.p.134.col.1.nu.42.
Libera eligendi facultas non debet ad actum prohibitum, seu dolosum extendi.p.213.col.1.nu.16.
Liecntia data ab ascendentibus vt descendentes eorum qui liberis carent ex eorum legitima possint Primogenium instituere, non valet nisi in ea iuramentum interueniat.p.199.col.2.num.50.
Licentia in Maioratus institutione præcedere debet etsi quoad principalem dispositionem non requiratur, si ad conditiones vel alias qualitates eiusdem Maioratus necessaria sit.p.246.col.1.num.50.
Licentia semper præsumitur in casu dubij, quod præcesserit Maioratus institutionem.Ibid.nu.51.
Licentia vtrum sufficiat quòd per verbum fiat, si à Principe concessa fuerit ad hoc vt ex ea Maioratus institui possit, vel an requiratur literarum expeditio. Ibidem col.2.num.52.
Licentia concessa ea lege vel statuto filiofamilias vt testari possit, intelligenda est absque præiudicio parentis quoad vsumfructum.p.250.col.2.nu.23.
Licentia cõcessa Episcopo ad testandum, vtrum expiret primo condito testamento, vel possit Episcopus primo reuocato alterum facere.p.290.col.2.nu.45.
Linea recta succedi semper debet in Maioratu sicut in Regno.p.13.col.2.num.12.
Linea vltimi possessoris omnibus alijs præferenda est nec debet fieri transitus de ea ad alias vsque quo omnes ex illa descendentes finiantur.p.366.col.1.n.14.
Linea recta Primogeniorum semper censetur vocata in Primogenij successione in infinitum.p. 389. col.2. num.29.
Linea illius qui semel ius Primogenituræ acquisiuit, ceteris præferenda est, nec est admittendus alius, donec deficiant omnes qui ex illa processerunt.Ibid.nu.30.
Linea quòd non possit incipere nisi ab illo qui successionem acquisiuit, qualiter intelligendum sit p.390. col.1.num.34.
Linea vltimi possessoris à linea Primogeniti distinguitur.Ibid.num.35.
Lis à Maioratus possessore dolosè, vel negligenter pesequuta sequentibus successoribus non præiudicat.p. 505.col.2.num.7.
Lis cœpta à Maioratus successore viuente eiusdem Maioratus possessore, vtrum sequentibus præiudicium afferat.p.506.col.2.num.11.
Locatio ad longum tempus alienatio est.p.140.col.2. num.17.
Locatio commoditatis rerum Maioratus mortuo locante finitur.p.142.col.1.num.26.
Locatio ad longum tempus rerum Maioratus facta, vtrum omnino vitietur, an per tempus permissum valida sit.Ibid.num.28.
Locatio ad longum tempus quæ sit.p.144.col.1.nu.29.
Locatio ad modicum tempus facta potentiori dicitur alienatio, sicut & illa quæ ad longum tempus fit, & qualiter hoc intelligendum sit.Ibid.num.30.
Locus in quo mortuus sepultus est absque authoritate Episcopi hodie potest alienari.p.157.col.2.n.39.
Locum tenens vtrum mortuo correctore possit exercere iurisdictionem, vel an iurisdictio deuoluatur ad ciuitatem.p.159.col.2.num.7.
Longinquitas domicilij possessoris Maioratus an sit legitima causa concedendi facultatẽ alienãdi re Maioratus ad subrogationem faciendã in loco domicilij. p.480.col.2.nu.16.& 18.& p.481.col.1.nu.19.
Lucratur satis qui suæ voluntati obsequitur.in Præfatione.p.480.col.1.num.10.

M

Magistratus à Maioratus possessore creati, vtrum eius morte expirent.p.159.col.1.nu.4.
Magistratus ad beneplacitum creatus expirat morte constituentis, nisi à Principe creatus fuerit.Ibid.n.5.
Magistratus qui morte Maioratus possessoris expirauit, an vti possit iurisdictione vsque ad aduentum successoris, vel ea vti debeat Concilium oppidi.Ibid. col.2.num.6.
Magnitudo Regni Castellæ vetustati Regni legionis præfertur.p.315.col.1.nu.41.
Maioratuum causæ sunt aliarum omnium difficillimæ ac frequentissimæ in Præfat.n.1.
Maioratus pro iure Primogenituræ frequenter solet vsurpari.p.2.num.2.
Maioratuum & fideicommissorum conuenientia in quibus consistat.p.3.num.8.
Maioratus & fideicommissa in pluribus differunt.p.3. num.14.
Maioratus vt in plurimum verbis præceptiuis ordinatur.p.4.num.11.
Maioratus non potest dici præcisè fideicommissum esse. p.4.num.15.
Maioratus diffinitiones traditæ à Roderico Zuarez, & alijs taxantur.p.5.num.21.
Maioratus vera diffinitio assignatur p.6.num.22.
Maioratuum quidam proprij, quidam verò improprij esse solent.p.6.num.23.
Maioratus absque Principis facultate verus Maioratus est.p.6.num.25.
Maioratus a diuino instituto quodammodo originem trahunt.p.8.num.2.
Maioratus à iure etiam naturali originem trahunt.p. 8.num.4.

Universidad de Salamanca Biblioteca

Maioratus iuregentium descendit. Ibid. num. 5.
Maioratu Hispanorum a iure etiam Canonico ciuili & consuetudinario deriuantur. p. 8. col. 2. nu. 6.
Maioratus Hispaniæ ab ipso Hispaniarum Regno derivantur. Ibid. num. 7.
Maioratus obseruatio in Regni successione à Rege Pelagio principium sumpsit. p. 9. num. 11.
Maioratuum causa vsque ad legum Tauriuensium publicationē in hoc Regno iudicabātur illis legibus quæ ad Regni successionem erant statutæ. p. 11. col. 1. n. 19.
Maioratus instituendi forma, seu facultas ad illum instituendum in partitarum legibus non inuenitur. Ibid. num. 20.
Maioratus individuus est sicut Regnum. p. 13. col. 1. n. 6.
Maioratus iure sanguinis, non iure hæreditario sicut Regnum defertur. Ibid. col. 2. nu. 11.
Maioratus & Regni successio semper ad proximiores defertur. Ibid. num. 13.
Maioratum instituens bona velle in propria familia perpetuò conseruare censendus est. p. 19. col. 1. n. 13.
Maioratus institutio in rem, non in personam dirigitur, ideòque semper perpetua censenda est. p. 20. col. 1. num. 22.
Maioratus institutio non simpliciter & absolutè, sed fauore certarum personarum facta, vtrum supergrediatur personas nominatas. p. 23. col. 1. nu. 31.
Maioratus dispositio vtrum extendatur vltra personas nominatas nedum in descendentibus, sed etiam respectu transuersalium. p. 24. col. 2. nu. 37.
Maioratus successio non solùm in descendentibus primi institutoris, sed etiam in collateralibus perpetua esse debet. p. 25. col. 1. num. 39.
Maioratus non ab vltimo possessore, sed à primo institutore deferuntur. p. 49. col. 1. nu. 2.
Maioratus respectu primi institutoris iure hæreditario, respectu autem vltimi possessoris iure sanguinis deferuntur. p. 50. col. 1. nu. 10.
Maioratus successor vtrum possit Maioratum acceptare, & hæreditatem repudiare. Ibid. col. 2. nu. 12.
Maioratus qui nouæ conditiones ab vltimo ex familia adijciuntur, nouus Maioratus iudicandus erit, in eóque ea facultas quæ in nouis Maioratibus necessaria est interuenire debet. p. 52. col. 1. nu. 25.
Maioratuum possessoribus consulitur, vt si antiquis Maioratibus bona propria adijciant eadem legibus antiqui Maioratus subijciant nec nouas leges præsertim antiquis contrarias apponant. pag. 54. col. 1. num. 36.
Maioratus possessor vtrum sequentem successorem ex causa ab ipsius Maioratus successione exhæredare possit. p. 56. col. 1. nu. 1.
Maioratus successor non potest eiusdem successione priuari, etiam propter votum paternum non impletum. p. 57. col. 2. nu. 4.
Maioratus per viam donationis irreuocabilis institutus non reuocatur ex inimicitia culpa institutoris superuenienti. p. 61. col. 2. nu. 35.
Maioratus per viam donationis irreuocabilis institutus, non reuocatur nisi ex causis de quibus in l. fina. C. de reuoc. donatio. p. 61. col. 1. nu 31.
Maioratus reuocatur etiam ex causis non contentis in d. l. fina. dummodo causæ sint similes vel maiores expressis. Ibid. num. 32.
Maioratus irreuocabilis qui ex causa ingratitudinis ab institutore in vita reuocatus non fuit, ab hæredibus reuocari non potest. Ibid. col. 2. num. 36.
Maioratus per viam legati, prælegati vel fideicommissi factus reuocatur ipso iure ex causa inimicitiæ vel ingratitudinis superuenienti absque alia institutoris reuocatione, etiam si ea causa culpa institutoris orta fuerit. p. 62. col. 1. nu. 38.
Maioratus per viam legati seu fideicommissi inst. tutus, vtrum reuocetur ex inimicitia superuenienti, quando institutor illam scivit, habuitque tempus Maioratum reuocandi, nec illum reuocauit. Ibid. num. 39.
Maioratus ex causa ingratitudinis vel simili reuocatur quoad eum tantùm qui illam commisit, non quoad sequentes. p. 65. col. 2. num. 58.
Maioratus successor vtrum teneatur ad debita institutoris eiusdem persoluenda, si Maioratus ex vniuersa hæreditate, seu certa eiusdem portione constet. p. 66. col. 1. num. 1.
Maioratus successor non tenetur ad soluenda debita institutoris contracta, postquam Maioratus ipse irreuocabilis effectus fuit. p. 67. col. 2. num. 11.
Maioratus successor vtrum teneatur soluere debita contracta à prædecessore ex ædificijs ad Maioratus perpetuam vtilitatem factis procedentia. p. 70. col. 1. num. 17.
Maioratus pro refectione alicuius rei acquirit ius hypothecæ in ipsa re. Ibid. col. 2. num. 19.
Maioratus successor qui soluit debitum cui bona Maioratus obligata erant, potest pro eadē quantitate denuo ipsa bona Maioratus obligare. p. 71. col. 2. n. 25.
Maioratus successor tenetur ad debita vltimi Maioratus possessoris si eius hæres sit. p. 72. col. 1. nu. 28.
Maioratus successor qui vltimi possessoris hæres non est, non tenetur ad debita eiusdem persoluenda. Ibid col. 2. num. 29.
Maioratus successor vtrum teneatur ad debita contracta pro necessaria sustentatione vltimi possessoris. p. 73. col. 1. num. 32.
Maioratus ex dignitate inductus expirante dignitate cessare debet. p. 77. col. 2. nu. 27.
Maioratus vim supremi iudicij obtinere solet. p. 79. col. 1. num. 1.
Maioratus similis est diuisioni bonorum à parente factæ. Ibid. num. 2.
Maioratus etiam in contractu per viam diuisionis bonorum inter filios à parente institutus sequitur vltimæ voluntatis naturam. p. 80. col. 1. nu. 4.
Maioratus reuocabilis etiam si ex contractu fiat, semper sequitur voluntatis naturam. p. 81. col. 1. nu. 8.
Maioratus irreuocabilis in contractu institutus quoad omnia sequitur contractus naturam, nec habet aliquid vltimæ voluntatis. p. 83. col. 1. nu. 21.
Maioratus simpliciter per viam diuisionis bonorum institutus quoad omnia vltimæ voluntatis naturam obseruat. Ibid. col. 2. nu. 22.
Maioratus per viam diuisionis bonorum inter filios simpliciter factus, vtrum requirat solennitatem contractus, an vltimæ voluntatis. Ibid. num. 23.
Maioratus per viam diuisionis bonorum, atque ipsa bonorum diuisio inter filios tam ex contractu quàm ex testamento fieri potest. Ibid. num. 25.
Maioratus per viam diuisionis simpliciter factus si habet solennitatem testamenti valebit tanquam testamentum, si verò habeat solennitatem contractus, valebit tanquam contractus. p. 84. col. 1. num. 26.
Maioratus cui dignitas seu iurisdictio annexa est, Regno quoad successionem æquiparatur. p. 95. col. 2. nu. 56.
Maioratus qui ex immemoriali constat, vtrum præsumatur habere clausulam ex qua furiosus, monachus & similes excluduntur. p. 100. col. 1. nu. 100.
Maioratus possessor tenetur sequenti satisdare. p. 105. col. 1. num. 2.
Maioratus possessore non satisdante, sequens in Maioratus possessionem admittendus erit. p. 107. col. 1 n. 17.
Maioratus successores rarò exigere solent satisdationem ab eorum possessoribus. p. 109. col. 1. num. 35.
Maioratus possessor verus dominus est. p. 129. col. 1. n. 4.
Maioratuum institutiones ob bonum publicum introductas esse. p. 125. col. 1. num. 1.
Maioratus possessoris dominium, vtrum vtile an etiam directum sit. p. 130. col. 2. num. 16.
Maioratus possessor potest ad modicum tempus locare. p. 139. col. 1. num. 1.
Maioratus possessor non potest rem Maioratus ad longum tempus locare. p. 141. col. 1. num. 23.
Maioratus possessor vtrum posit rerum Maioratus commoditates ad longum tempus locare. Ibid. nu. 24.
Maioratus possessor debet in re Maioratus id facere quod diligens pater familiàs in re propria fecisset. p. 146. col. 1. num. 3.
Maioratus possessor debet re Maioratus vti, non abuti. Ibid. num. 4.
Maioratus possessor qualiter posit in vinario eiusdem Maioratus aucupari, feràsque occidere. p. 147. col. 1. num. 8.
Maioratus possessori competit ius præsentandi ad Ecclesiastica beneficia. p. 151. col. 1. num. 1.
Maioratus dicitur vniuersitas facti, non autem iuris. p. 168. col. 2. num. 20.
Maioratus possessor tam primus quàm vlteriores inuentarium facere tenentur. p. 173. col. 1. nu. 4.
Maioratus ex Regia facultate institutus nulla seu non competenti facta alimentorum assignatione, vtrum nullus sit, & an facta ex bonis Maioratus legitima alimentorum assignatione sustineatur. p. 183. col. 2. num. 27.
Maioratus à testante vel contrahente factus non dicitur legalis, quamuis vicem legis obtineat testantis ac contrahentis dispositio. p. 188. col. 1. num. 8.
Maioratus simpliciter institutus vtrum ex Regia facultate, an ex legum Regiarum dispositione censendus sit. p. 189. col. 2. num. 13.
Maioratus post mortem patris potest confirmari, si filij de quorum præindicio agitur, consentiant. p. 243. col. 2. num. 35.
Maioratus vtrum post mortem institutoris confirmari possit, si ipse in eius institutione petijt vt à Principe confirmaretur. p. 243. col. 2. nu. 36.
Maioratus à patre institutus sub conditione si à Principe confirmetur, vtrum post eius mortem confirmari possit. p. 244. col. 2. nu. 39.
Maioratus vtrum possit institui ex Regia facultate quam institutor tempore institutionis ignorauit concessam esse. p. 245. col. 2. num. 47.
Maioratus reuocabilis insinuationem non requirit. pag. 254 col. 1. num. 21.
Maioratus ex annuis redditibus redimibilibus quo pacto in Hispania instituantur. p. 270. col. 1. nu. 5.
Maioratus irreuocabilis absque facultate vtrum fieri possit ex omnibus bonis reseruato vsufructu. p. 271. col. 2. num. 19.
Maioratus non potest à prælato seculari institui ex testamento absque licentia Papæ. p. 273. col. 1. n. 29.
Maioratu instituto à patre ex Regia facultate in vno ex filijs qui in eius vita mortuus est, vtrum possit alium in persona alterius filij vigore eiusdem facultatis instituere. p. 290. col. 2. num. 43.
Maioratuum institutores filijs masculis alimenta, fœminis verò dotes competentes relinquere debent. p. 318. col. 1. num. 1.
Maioratus non annullabitur ex assignatione incompetentium alimentorum, sed arbitrio iudicis supplebuntur. p. 323. col. 1. num. 34.
Maioratus non annullabitur ex eo quòd una pro dote seu alimentis euincantur. Ibid. num. 35.
Maioratus bona sunt restituenda ex dilapidatione manifesta, etiam si à principio cautio præstita fuerit. p. 113. col. 1. num. 25.
Maioratus institutor tenetur filias spurias atque naturales dotare. p. 324. col. 1. num. 45.
Maioratus institutor etiam filios legitimos habens tenetur spurijs ac naturalibus egentibus alimenta relinquere. Ibid. col. 2. num. 49.
Maioratus possessor tenetur alere & dotare fratres & sorores, etiamsi ex primo institutore non descendant. p. 326. col. 2. num. 59.
Maioratus possessor non tenetur dotare sororem vterinam, sed solùm vtrinque coniunctam, vel saltem ex eodem parente natam. p. 327. col. 1. num. 60.
Maioratus natura ea est, vt solum tempus mortis vltimi possessoris quoad proximitatem consideretur. pag. 414. col. 1. num. 39.
Maioratus ex sua natura reuocabilis est. p. 451. col. 1. num. 1.
Maioratus vel meliorationes ex causa onerosa cum aliquo tertio factæ reuocabiles fiunt, & quando id procedat. p. 452. col. 2. num. 16.
Maioratus in vltima voluntate factus vtrum fiat irreuocabilis sequuta traditione. p. 453. col. 1. nu. 19.
Maioratus vel melioratio in iuribus incorporalibus vel in bonis in quibus institutor non habet possessionem, an possit fieri irreuocabiliter sine cessione. p. 456. col. 2. num. 34. & 35. & p. 457. col. 1. num. 38.
Maioratus vtrum fiat irreuocabilis ex pacto de non reuocando. p. 457. col. 2. numer. 40. & p. 458. col. 1. num. 45.
Maioratus fit irreuocabilis quando id in facultate Regia ad eum faciendum præcipitur. p. 460. col. 1. nu. 54.
Maioratus an requirat acceptationem primi vocati, vt non possit reuocari. p. 460. col. 2. n. 58. & num. 60. & p. 461. col. 2. num. 64.
Maioratus ante acceptationem potest reuocari, etiam si cum iuramento & cum clausula de non reuocando factus sit. p. 462. col. 1. num. 66.
Maioratus omnino quoad institutorem irreuocabilis effectus nihilominus ex dispositione iuris in pluribus casibus reuocari poterit. p. 466. col. 1. nu. 80.
Maioratus aliàs irreuocabilis reuocari poterit ex superuenientia liberorum saltem quoad eorum legitimam vel alimenta. Ibid. num. 81.
Maioratus irreuocabilis ex tertio & quinto institutus, vtrum reuocetur bonis institutoris diminutis. Ibid. num. 82.
Maioratus cum Regia facultate fiat, vel sine illa, nihil refert quantum ad res eius alienandas cum Regia facultate. p. 471. col. 2. num. 7. & p. 472. col. 2. nu. 11.
Maioratus in testamento vel codicillis institutus reuocatur ex delicto institutoris, ex quo pœna mortis vel amissionis bonorum irrogatur. p. 519. col. 2. nu. 20.
Maioratus quoad inducendam reuocationem ex crimine subsequuto vel non, cui dispositioni comparandus sit. p. 520. col. 1. num. 23.
Maioratus irreuocabilis quo pacto effici valeat etiam extante facultate ex qua permittitur institutori vt post ilum instituta eum ipsum liberè reuocare possit. p. 466. col. 1. num. 79.
Maioratus absque Regia facultate institutus vtrum ex crimmibus læsæ Maiestatis Diuinæ & humanæ confiscari valeat. p. 520. col. 2. num. 26.
Maioratus in dubio, absque Regia facultate institutus censendus est. p. 526. num. 73.
Maioratus perpetuus non inducitur ex eo solo quòd testator

Universidad de Navarra Biblioteca

Fautor ad plures gradus substitutionum digressus fuerit, nisi ex alijs conjecturis deducatur.p. 33. col.1. num.9.

Maioratum modica fit mentio in Chronicis Hispaniæ. in præfatione.nu.14.

Magis natu præcedit cæteros in Primogenij, sicut in Regni successione.p.13.col.2.nu.7.

Mala fides ex errore iuris causata vtrum impediat longissimam temporis præscriptionem.p. 235.col.2.n.68.

Mala fides authoris nõ nocet singulari successori, si is accessione prædecessoris non vtatur.p.236.col.2.n.70.

Mala fides præsumpta non nocet hæredi vniuersali non vtenti accessione defuncti.ibid.nu.71.

Mandatum reuocatur ex furore superuenienti, sicut ex morte.p.245.col.2.nu.45.

Maritus dissipans bona vxoris, tenetur illa etiam constante matrimonio restituere.p.111.col.1.nu.8.

Maritus constante matrimonio vtrum possit præsentare si ius patronatus vxori in rebus dotalibus competat, an ipsa vxor præsentare debeat.p. 111. col.1. num.3.

Maritus vel vxor non possunt ex bonis sibi à priori marito vel vxore donatis seu legatis, seu aliter ex causa lucratiua acquisitis Maioratum instituere.p.277. col.1.num.59.

Maritus solus absque vxoris consensu, vtrum possit Primogenium in persona filij communis ex bonis constante matrimonio acquisitis instituere.pag.278.col.1. num.65.

Maritus vtrum ex bonis constante matrimonio acquisitis, possit donationem facere.ibid.nu.66.

Masculus eiusdem lineæ excludit fœminam in Maioratu sicut in regno.p.13.col.2.nu.13.

Masculinitatis repetitio quando & qualiter facienda est.p.30.col.2.nu.26.

Masculus eiusdem lineæ & gradus fœminam à Maioratus successione excludit.p.364.col.2.nu.4.

Masculorum vocatio quando in hominum dispositionibus censeatur facta ratione conseruandæ agnationis. p.373.col.1.nu.9.

Masculorum vocatio excludit fœminarum successionem.p.375.col.1.num.30.

Masculorum vocatio non inducit fœminarum exclusionem ob masculos remotiores.ibid.nu.32.

Masculorum vocatio non censetur facta ratione conseruandæ agnationis, si in aliqua parte Maioratus à fœmina fuit institutus.p.378.col.1.nu.50.

Masculinitatis repetitio facienda est in Maioratibus in quibus ratio conseruandæ agnationis expressa vel subintellecta est.p.380.col.2.nu.58.

Masculinitas parentis non potest transmitti in filiam, nec ab illa etiam repræsentari.p.391.col.2.nu.49.

Masculus qui post successionem fœminæ natus fuit, illam excludit.p.413.col.1.num.25.

Masculorum appellatio masculos ex fœminis descendentes comprehendit, quando non agitur de agnationis conseruatione.p.377.col.2.nu.48.

Matrimonium inter consanguineos tertio gradu valet sub cõditione, si papa dispensauerit.p.303.col.1.n.9.

Matrimonium contractum ab eo qui laborat in extremis, validum est, filijq; antea nati ex eo legitimi efficiuntur.p.214.col.1.nu.25.

Mater non tenetur alere filium nisi in subsidium, vel nisi intra triennium.p.318.col.2.nu.3.

Mater quæ Maioratum instituit indistincte tenetur filijs alimenta ministrare.ibid.n.4.

Mater potest succedere filio si statutum disponat, quòd non succedat filiæ extantibus agnatis.p. 373.col.1. num.12.

Mediolanense decretum simile est legi 45.Tauri & eius dispositioni.p.422 col.1.nu.8.

Melioratione tertij & quinti non poterit facere is qui habens facultatem Regiam simpliciter Maioratum instituit.p.189.col.2.nu.17.

Melioratio tertij quæ reuocabilis est, vltimæ voluntatis naturam obseruat, de eáque omnia quæ de Maioratu dicuntur erunt dicenda.p.82.col.2.nu.19.

Memoria agnationis & cognationis conseruatur ex nomine & insignijs.p.309.col.2.nu.5.

Memoria hominis sicut & homo ipse oritur & moritur. p.234.col.1.num.62.

Memoria etiam per fœminas conseruatur.p.365.col.1. num.7.

Mente captus, furiosus vel phreneticus vtrum possit Primogenium instituere.p.263.col.1.n.27.

Merita sequentia purgant inimicitiam præcedentem. p.59.col.1.num.14.

Meritorum collatio non dicitur esse anxia & stricta.p. 221.col.2.nu.74.

Metus reuerentialis ad inualidanda Primogenia ex filiorum consensu instituta sufficiens non est, nisi nimia crudelitas, minæ aut verba iniuriosa concurrant.p. 194.col.1.num.9.

Metus minor requiritur in muliere quam in viro ad Primogenij recisionem.Ibid.nu.10.

Metus reuerentialis simul cum enormissima læsione ad Primogenij recisionem sufficiens est.Ibid.nu.11.

Metu non potest quis astringi ad matrimonium contrahendum.p.302.col.1.nu.2.

Milites Sancti Iacobi, Calatrauæ, Alcantaræ, vtrum in Maioratu succedere possint.p.100.col.1.nu.98.

Milites & commendatarij sancti Iacobi, Calatraua & Alcantaræ, vtrum possint ex proprijs bonis vel ex fructibus commendarum Primogenium instituere.pag. 267.col.1.num.69.

Minimus error in principio, in fine apparet maximus.p. 9.num.9.

Minor grauissimè ac enormissimè læsus potest renuntiationem rescindere, etiamsi iurauerit se illam ratione læsionis non impugnaturum.p.196.col.1.nu.24.

Minor renuntians hæreditati paternæ etiam nullo ob renuntiationem accepto non restituitur, si id consultò ac ex iusta causa fecerit.p.197.col.1.nu.32.

Minor vtrum possit absque authoritate tutoris vel curatoris Primogenium instituere.p.249.col.2.nu.5.

Minor non poterit Primogenium ex contractu absque authoritate tutoris seu curatoris instituere. p.249 col.2.num.8.

Minor non potest facere donationem causa mortis absque authoritate tutoris vel curatoris.Ibid.nu.9.

Minor vtrum aduersus Maioratus institutionem restitui possit.p.250 col.1.num.11.

Minor qui iuri Primogenituræ renuntiauit, poterit aduersus renuntiationem restitui.p.11.col.2.nu.25.

Minor vtrum aduersus declinatoriam fori omissam restitui possit.p.435.col.2.num.61.

Minor in remedio summario tenutæ consequendæ non restituitur aduersus probationem omissam. p.436. col.2.nu.63.

Modus impossibilis dispositionem in contractu, seu in testamento factam non vitiat.p.228.col.1.nu.42.

Monachus vtrum succedere possit in Hispanorum Primogenijs.p.96.col.1.num.68.

Monachus professus in monasterio capaci, vtrum succedere possit in Maioratu cui dignitas seu iurisdictio annexa est.p.97.col.1.num.71.

Monachus retinet ius agnationis atque proprietatis in gradum.Ibid.num.73.

Monachus retinet iura sanguinis.Ibid.nu.74.

Monachus retinet iura suitatis.Ibidem.nu.75.

Monachus succedit in feudo qui nullum seruitium annexum est seu tale quod à monacho præstari possit. p.97.col.1.num.76.

Monachus succedit in bonis fideicommisso subiectis atque alienari prohibitis.Ibid.num.77.

Monachus succedit in melioratione tertij.Ibid.nu.78.

Monachus non est capax iurisdictionis secularis.p.98. col.1.num 82.

Monachus non potest succedere in oppidis & castris iurisdictionem habentibus.Ibid.num.83.

Monachus non succedit in feudo habenti annexum seruitiũ quòd à monacho præstari nõ possit.Ibid.n.84.

Monacho in Maioratu succedente memoria institutoris supprimitur.p.99.col.1.nu.191.

Monachus quoad familiæ conseruationem ac iurisdictionis exercitium attinet, mortuus esse reputatur.Ibid. num.92.

Monachus succedit in Maioratu cui dignitas seu iurisdictio annexa est.Ibid.col.2.n.95.

Monachus vtrum possit Primogenium instituere.p.264. col.1.nu.38.

Monachus ante ingressum monasterij de bonis suis liberè disponere valet.Ibid.num.39.

Monachus nouitius quoad bonorum suorum dispositionem tanquã laicus censendus est.p.265.col.2.n.53.

Monachus descendentes seu ascendentes non habens post factam professionem, non potest Primogenium instituere.Ibid num.54.

Monachus professus liberos habens vtrum possit inter eosdem Primogenium instituere.Ibid.num.55.

Monachus professus liberos habens, vtrum possit ex tertio Primogenium instituere.Ibid.

Monachus professus qui inter liberos testatur tenetur eisdem legitimam absque diminutione relinquere.p. 266.col.1.num.58.

Monachus professus qui inter liberos testatur tenetur monasterio relinquere omne illud, quod relicta filijs legitima ex bonis suis supererat.Ibid.num.59.

Monachus professus liberos habens non potest nec tenetur monasterio aliquid præter quintam partem relinquere.Ibid.num.60.

Monachus professus potest in vno ex liberis Primogenium ex tertio instituere.Ibid.num.61.

Monachus professus liberos habens non potest ex quinta bonorum parte Primogenium instituere.Ibid.nu.62.

Monachus professus non potest ex Regia facultate Primogenium instituere.Ibid.col.2.nu.63.

Monachus professus ascendentes habens potest inter eosdem & monasterium bona sua diuidere.ibid.nu.64.

Monachus professus ascendentes habens non potest ex tertia bonorum portione Primogenium instituere.p. 267.col.1.num.65.

Monachus professus ascendentes habens vtrum ex Regia facultate possit Primogenium instituere.ibid.nu.66.

Monachus ex licentia Papæ vtrum possit Primogenium instituere.ibid.nu.68.

Monachus professis consulitur vt in casibus quibus possunt Primogenium instituere, illud non ex sola familiæ conseruatione, sed ex alia causa honesta ac religiosa faciant.ibid.

Monachus religiosus, clericus vel monialis à successione Primogenij possunt excludi.p.300.col.1.nu.54.

Monachus qui tempore delatæ successionis in monasterio incapaci inuenitur, non potest succedere etiam si ex post facto ad monasterium capax transferatur.pag. 97.col.1.num.17.

Monasterium capax mediante persona monachi succedere potest.p.97.col.1.nu.71.

Monasterium succedit in feudo & in fideicommisso solum durante vita monachi.ibid.col.2.n.79.

Monasterium excludit substitutum, etiam si monachus in extremis constitutus professionem fecit.p.214. col.2.num.28.

Monasterium habetur loco filij.p.264.col.1.nu.1.

Monasterium incapax non rumpit dispositionem precedentem.ibid.num.42.

Monasterium non habetur loco filij nisi in casibus à iure expressis.ibid.col.2.nu.45.

Mortuo Duce, Comite aut Marchione, filius eius non appellatur in Hispania Dux, Comes aut Marchio absque Regis consensu.p.75.col.2.nu.13.

Mors ciuilis æquiparatur naturali, quando eundem effectum inducit.p.99.col.1.nu.94.

Moriente eo cuius arbitrio nuptiæ commissæ sunt conditio pro defecta habetur.p.307.col.20.nu.40.

Mos est subditorum id sequi quod Reges facere conspiciunt.p.11.col.1.nu.22.

Mulier potest iudicare si habeat iurisdictionem ex successione.p.91.col.1.nu.14.

Mulieri Regnum ex successione deferri potest. Ibidem. num.15.

Munera obcæcant animos prudentum, & subuertunt verba iustorum.p.21.col.1.n.38.

Mutianæ cautionis actio datur in dispositione conditionali, in modali verò sine ea agi potest.p.295.col.2. num.24.

Mutuans pro refectione alicuius rei acquirit ius hypothecæ in ipsa re.p.70.col.2.nu.19.

Mutus & surdus à natura vtrum in Maioratu succedat.p.94.col.2.nu.40.

Mutus & surdus succedit in Maioratu cui dignitas seu iurisdictio annexa non est.p.70.col.2.nu.41.

Mutus successionis incapax non est, ibid.num.42.

Mutus in feudo non succedit.ibid.nu.43. Nisi pro feudo nullum seruitium præstari debeat, vel tale quòd à muto præstari possit.num. 44.

Mutus & surdus vtrum succedat in Maioratu cui dignitas seu iurisdictio annexa est.ibid.nu.45.

Mutus sicut excluditur à feudo cuius seruitium præstare non potest, ita videtur excludendus esse à Maioratu cuius munus non potest adimplere.p. 95.col. 1.num.46.

Muto & surdo potest fieri substitutio exemplaris sicut furioso.ibid.col.2.num.57.

Mutus intelligens furioso non æquiparatur.ibid.nu.59.

Mutus perspicacis ingenij non potest dici omnino inhabilis ad successionem Maioratus cui dignitas seu iurisdictio annexa est.p.96.col.2.nu.64.

N

Naturalis seu bastardus non dicitur esse de domo, familia, agnatione, nec cognatione.p.26.col.2. num.46.

Naturales seu bastardi arma nec insignia parentum deferre possunt.p.26.col.2.nu.47.

Naturalis in feudo non succedit.ibid.nu.48.

Naturalis non succedit in Maioratu.ibid.nu.49.

Naturalis per subsequens matrimonium legitimatus præfertur secundogenito qui ex matrimonio legitimati sint quando ambo ex eadem matre nati sunt.p. 45.col.2.num.6.

Natura semper inesse videtur, nisi per pactum improprietur.p.368.col.2.nu.35.

Nascituri ad Maioratus successionem vocari possunt.p. 413 col.2.num.30.

Nati tempore institutionis in Hispanorum Primogenijs non solùm adtituntur, sed omnes qui tempore delatæ successionis & conditionis nati inueniuntur.p. 45.col.2.num.49.

Nati tempore mortis non solùm comprehenduntur in legato perpetuo facto familiæ, sed etiam nascituri.p. 499.col.2.num.21.

Necesse est vt omnia sua periodo terminentur.p.234. col.1.nu.63.

Negatiua quæ præcedit verbum potest, inducit necessitatem præcisam,& tollit potestatem aliter disponendi.p.286.col.2.num.12.

Nepos ex filio maiori excludit patruum in Regno & in Maioratu.p.13.col.2.nu.10.

Nepotibus & pronepotibus lite pendente alimenta præstari solent.p.334.col.1.num.34.

Nepos legitimus ex filio naturali Primogenito superstite ex matrimonio subsequenti legitimatus filium secundo genitum legitimum à Maioratus successione excludit.p.348.col.1.num.9.

Nepos à filio masculo Primogenito descendens vtrum filium masculum secundo genitum excludat.p.384. col.1.num.77.

Nepotem esse patruo in Regni successione præferendum in his Regnis ex lege partitarum decisum est.p.386. col.1.num.3.

Nepotis & patrui causa in Primogeniorum successione in his Regnis post legem partitarum satis controuersa fuit.ibid.num.4.

Nepos ante leges partitarum ex Hispania consuetudine patruum præcedebat.p.389.col.1.nu.26.

Neptis causa aduersus patruum ferè apud omnes gentes & nationes in Primogeniorum successione potior fuit.p.386.col.1.num.2.

Nil refert legetur Titio & Mæuio, an Titio cum Mæuio: p.37.col.2.nu.10.

Nobiliores ac meliores ad officia secularia eligendi sunt. p.219.col.2.nu.66.

Nominatio personarum solùm tribuit nominatis præcedentiam successionis,non autem operatur aliorum exclusionem.p.23.col.1.nu.33.

Non est nouum vt ex vnico verbo plures substitutiones deducantur.p.19.col.1.n.16.

Non minùs dominus est is qui alienare non potest.p.130. col.1.num.11.

Notarij acceptatio nomine absentis facta, vtrum Maioratum irreuocabilem efficiat.p.463.col.1.nu.67.

Notarius vtrum possit acquirere absenti solum in iudicialibus,an id etiam ad actus extraiudiciales protrahendum sit.p.464.col.1.nu.70.

Noua opinio quòd nunquam in Maioratibus locum habeat quartæ detractio,defenditur.p.122.col.1.n.26.

O

Odiosus testatori sub generali seu tacita vocatione nunquam comprehenditur.p.59.col.1.n.13.

Odiosus est omnis recessus à iure communi.p.367.col.2. num.25.

Omne agens in patiente bene disposito operari debet.p. 2.num.1.

Omnis bona disputatio à diffinitione incipienda est.p.2. col.1.num.1.

Omissio modicæ solennitatis actum vitiare non solet.p. 229.col.1.nu.33.

Onera Maioratus possessoris oneribus matrimonij instè comparari possunt.p.418.col.1.n.13.

Opinio dicentium principem absque causa & citatione substitutorum posse iuri sibi ad Maioratus successionem in spe quæsito præiudicare taxatur.p.360.col. 1.num.17.

Opimo Petri de Peralta in l.cùm ita legatur.§.in fidei commisso.num.16.ff.de lega.1.taxatur.p.365.col.2. num.11.

Opinio dicentium quòd excluso fœminæ cui legitima debetur propter masculos remotiores odiosa sit, exclusio autem fœminæ cui legitima non debetur fauorabilis taxatur.p.368.col.1.nu.26.

Opinio dicentium quòd verbum masculus fœminam à Primogeniorum successione excludat, frequentius admitti solita est.p.376.col.1.nu.37.

Opinio dicentium fructus rerum Maioratus inter hæredes vltimi possessoris & nouum successorem esse pro rata diuidendos,tanquam probabilior eligitur.pag. 417.col.2.num.12.

Opinio Caroli Ruini in pluribus consilijs taxatur.pag. 464.col.1.num.72.

Optimum consilium est adijcere in Regijs facultatibus quòd alimenta relinquantur quocunque titulo.p. 321.col.1.num.23.

Ordinis amissio in quacunque minima parte actum vitiat.p.287.col.1.num.14.

Ordo in successione Maioratus quis seruari debet absque vlla lege,seu conditione instituti.p.12.col.1.nu.1.

Ordo in successione Maioratuum ex præscriptione inductorum quis seruandus sit.p.14.col.2.nu.22.

P

Pacta matrimonialia ex quibus antiquus ordo succedendi in Maioratibus institutus mutatur, nulla sunt,nisi Regia facultas interueniat.p.54.col.1.n.34.

Pactio iurata inter filios vt in bonis parentis iure Maioratus succedatur, non valet absque ipsius parentis consensu.p.193.col.1.n.3.

Pactum de quo in l.fina.C.de pactis.& consensus à filio paterna dispositioni absque iuramento adhibitus,ratione enormissimæ lasionis rescinditur.p.196.col.1. num.26.

Pactum de non contraueniendo non alterat naturam contractus.p.458.col.2.nu.46.

Palatios Ruuios vltra iuris Canonici scientiam fuit iuris ciuilis professor excellentissimus.p.105.col.1.n.5.

Parens vtrum vigore Regiæ facultatis possit in persona filij hæretici vel proditoris,vel inimici Regis, vel existentis apud hostes Primogenium instituere remissiuè. p.291.col.2.nu.50.

Parentes Maioratum instituentes tenentur dotem filiæ relinquere, etiam si sit dotata, vel aliunde dotari possit.p.319.col.1.nu.7.

Parentes Maioratum instituentes tenentur filijs alimenta relinquere etiam si filij aliunde se alere possint.Ibid.num.6.

Parens vtrum possit relinquere filijs spurijs alimenta vltra quintum,si quintum ad illa non sufficiat.pag. 325.col.1.num.52.

Parentes tenentur filiam iterum dotare,si casu non culpa sua dotem amisit.p.333.col.1.n.23.

Parentes tenentur iterum filios alere qui prima alimenta etiam culpa sua amiserint.Ibid.num.24.

Partitarum leges à Rege Fernando tertio cœptæ fuerunt.in Præfatione.num.21.

Pater poterit tertiam & quintam hæreditatis portionem,sicut potest tertiam & quintam bonorum partem prælegare.p.51.col.1.nu.17.

Pater tenetur filijs bonorũ descriptionem facere, quãuis inuentarium de bonis eiusdem facere non teneatur,quod generale est in omnibus qui inuentarium facere non tenentur.pag.109.col.1.num.34

Patre bona Maioratus dilapidante, filio ante eius mortem restituenda sunt.p.110.col.1.n.1

Pater dissipans bona filij quorum administrator est,tenetur ea filio restituere.p.111.col.1.n.7

Pater propria bona dilapidans tenetur in vita filio legitimam assignare.Ibid.num.9

Pater potest bona sua in mare proijcere in præiudicium filiorum.p.111.col.1.n.10.

Pater dissipas bona immobilia Maioratus,vtrum teneatur illa in vita restituere.p.112.col.1.n.14

Pater dissipator bona Maioratus tenetur in vita filio restituere, etiam si sit soluendo,& culpa dissipationis in omitendo consistat.Ibid.num.16

Pater habet verum ius vsusfructus in bonis Maioratus filij, non solùm commoditate.Ibid.col.2.n.19

Pater qui potuit filio pupillariter substituere & id non fecit potest grauare fideicommisso venientes ab intestato.pag.203.col.2.n.17

Pater potest in persona filij natu maioris Primogenium instituere dummodo dignus sit, prætermissis filijs dignioribus.p.219.col.1.n.64

Pater potest in foro conscientiæ filium indignum indignitate facti in quinta bonorum portione meliorare. pag.220.col.2.num.70.

Pater non potest in codicillis factis inter liberos eosdem hæredes instituere.p.257.col.1.n.32

Pater habens vltra quatuor filios non potest filijs illegitimis quintum pro dote, seu alimentis relinquere.p. 324.col.2.num.51

Pater non potest reuocare licentiam filio ad donandum causa mortis datam in præiudicium illius cui iam est facta donatio.p.472.col.2.n.13

Pater qui potest filium vendere ob necessitatem, an potest pignorare.pag.487. col. 2.num.13.& p.489 col.1.num.25

Pater vtrum possit vsumfructum recipere ex bonis Maioratus filij familiàs.p.131.col.1.n.18

Pater non percipiet vsumfructum ex bonis Maioratus, vbi institutor eius prohibuerit.p.132.col.2.n.30

Pater vsumfructum recipere potest ex re iure Maioratus à Principe donata.p.132.col.1.n.24

Pater vsumfructum percipere non potest ex re Maioratus filij clerici. Ibid.num.25

Pater retinet vsumfructum in bonis Maioratus filio ante clericatum acquisitis.p.132.col.2.n.28

Pater in bonis Maioratus expresse alienari prohibitis non potest verum ius vsusfructus, sed solam commoditatem obtinere. Ibid.num.29

Pecunia data ab aliquo pro electione alterius præsumitur data electo mandante vel consentiente.pa.216. col.1.num.44

Pelagius pro insignijs leonem rubeum in campo albo assumpsit.p.10.col.2.n.14

Pœna priuationis non est apponenda nisi in casibus à iure expressis.p.58.col.1.n.10

Pœnarum fiscalium perceptio pertinet ad Maioratus possessorem.p.162.col.1.n.20

Pœnæ fiscales sunt fructus iurisdictionis.pa. 162.col.1. num.22.

Pœnæ fiscales pertinent ad vsumfructuarium.Ibid.n.23

Pœna apposita à lege Tauri filijs matrimonia clandestina contrahentibus, non potest rectè id considerantibus grauis videri.p.332. col.1.n.12

Pœnæ ob matrimonium clandestinum appositæ vtrum hodie habeant locum stante decisione Concilij Tridentini sessione. 24. c. 1. de reformatione matrimonij, cuius ponitur declaratio.Ibid.num.16

Pœna nõ incurritur ex actu nullo,seu inefficaci.Ibi.n.17

Pœna non incurritur ex actu nullo, quando ex considerat solum factum,non autem iuris effectu.Ibid.col. 2.num.19

Pœnæ fiscales qualiter inter hæredes vltimi Maioratus possessoris & sequentem successorem diuidendæ sunt. pag.419.col.1.num.19

Pœna fiscalis pertinet illi cuius tempore condemnatio facta fuit.Ibid.num.20

Pœna fiscalis quæ ab ipso iure debita est non est adijcienda illi cuius tempore condemnatio facta fuit, sed ei cuius tempore delictum commissum fuit. Ibid. col.2. num.21

Pœna fiscalis debetur illi cuius tempore condemnatio facta fuit,& non illi cuius tempore facta fuit executio. Ibid.num.22

Pœna fiscalis vtrum debeatur illi cuius tempore condemnatio facta fuit,si tempore primi listam diffinitiuè concluſa erat.Ibid.num.23

Pœna debetur iudici qui in prima instantia condemnationem fecit,etsi sententia ab alio in gradu appellationis confirmetur.Ibid.num.24

Pœnæ fiscales inter hæredes vltimi Maioratus possessoris & sequentem successorem pro rata diuidendæ sunt,qualitérque hoc intelligendum sit.p.420. col. num.25

Pœna distinguitur à modo vel conditione ex verisimili voluntate testatoris.p.397.col.1.n.33

Pœnæ impositæ aduersus filios hæreticorum seu proditorum non extenduntur ad illos qui tempore cõmissi delicti nati non erant.p.526.col.2.n.55

Pensiones rerum Maioratus etiam pro rata diuidendæ sunt.p.418.col.2.n.17

Perfectum dominium absque alienandi facultate constare potest.p.130.col.1.n.12

Permissio vtendi ab ipso iure seruitutis diuersa est.Ibid. num.13

Permissio facta vni non porrigitur ad alium.pag.490 col.2.num.38

Perpetuum nihil potest esse sub sole,nisi per subrogationem.p.19.col.1.n.15

Perpetuus Maioratus inducitur si testator bona sua Primogenitis familiæ propriæ reliquerit. pag. 29. col.2.num.18

Persona quæ à Maioratus successione excluditur, repræsentari non potest.p.49.col.1.n.2

Petrus à Peralta taxatur.pag.453.col.2.n.20

Pisces qui in stagno sunt vt multiplicentur dicũtur res immobiles, parsq; ipsius fundi esse iudicantur. pag. 493.col.1.num.10

Pluribus successionem Maioratus post mortem possessoris prætendentibus omnibus satisfandum erit. pag. 454.col.1.num.23

Plures vocati sub nomine collectiuo familiæ, vel simili, non simul,sed ordine successiuo admittendi sunt.Ibi. num.24

Plures vocati per copulam in Hispanorum Primogenijs, semper censentur vocati indistinctè ordine successiuo.p.36.col.2.num.5

Plures vocati in Hispanorum Primogenijs vt vnus cum alio succedat,ordine successiuo nõ simul admittendi sunt.p.38.col.1.n.13

Plures vocati ad successionem in Hispanorum Primogenijs per fideicommissum non per vulgarem vocati esse censentur.p.39.col.1.n.18

Plures coniecturæ simul iunctæ efficiunt id quod vna de per se efficere non potest.p.36.col.2.n.4

Plures vocati per copulam inter quos solùm cadit ordo affectionis,non necessitatis, censentur vocati simul, non ordine successiuo.Ibid.

Universidad de Salamanca
Biblioteca

Plures sub disiunctiua, seu alternatiua vocati ordine successiuo vocati censendi sunt. Ibid.num.7
Plures vocati ita vt vnus cum alio succedat, semper singulus autem ordine successiuo admittuntur. p.37. col.2.num.8
Plures vocati ad successionem censentur vocati per vulgarem substitutionem, non autem per fideicommissum. pag.38.col.1.num.14
Plures testes coniungi possunt ad probationem præscriptionis Primogenij, quamuis vnusquisque de per se concludenter non deponat. p.229.col.1.n.34
Plura vtilia quæ deducuntur ex hac inuestigatione, an Maioratus tanquam contractus, seu tanquam testamentū censendus sit enumerantur. p.86.col. 2.n. 36
Plures rationes quæ aduersus Primogenitorum institutiones adduci solent. p.179.col.1.n.2
Portio vtrum sit præstanda Monasterio, quando monachus fecit testamentum ante ingressum quod ex ingressu non reuocatur. p.265.col.1.n.47
Possessor Maioratus potest eidem adijcere conditiones antiqui Maioratus declaratorias, ex quibus nil noui statuatur. p.52.col.1.n.23
Possessor Maioratus ex consensu omnium de familia potest Maioratui antiquo nouas conditiones adijcere. Ibid.num.26
Possessor Maioratus qui ipsi Maioratui bona propria libera addidit, vel sequentem possessorem in bonis propijs heredem instituit an possit nouas conditiones antiquo Maioratui adijcere. p.54.col.1.n.35
Possessor Maioratus seruitutem constituere potest, ita vt eo moriente resoluatur. p.136.col.1.n.4
Possessor Maioratus vtrum possit ius vsusfructus in re Maioratus constituere. Ibid.num.5
Possessor Maioratus tenetur ad solutionem censuum, tributorum, pensitationem atque aliorum onerum realium, etiam si tempore prædecessorum decursa sint. pag.171.col.1.num.8
Possessor Maioratus tenetur ad expensas litium super rebus eiusdem Maioratus contingentium, & qualiter hoc intelligendum sit. Ibid.num.10
Possessore Maioratus inuentarium non conficiente, an possit aduersus illum in litem iurari. p.173.col.1.n.5.
Possessori Maioratus graue damnum sequi potest ex diffamatione sibi circa Maioratus successionem contingenti. p.442.col.1.n.28
Possessor Maioratus qualiter possit ex columbario colūbas capere & occidere. p.147.col.2.n.11
Possessor Maioratus potest ex dispositione institutoris solum esse vsufructuarius, non dominus. pag.133.col.1. num 35
Possessor Maioratus vtrum possit ex sylua non cæduas arbores grandes excidere p.146.col.1.n.5
Possessor in Maioratibus Hispaniæ non potest instituere hæredem in bonis Maioratus illum qui sibi ab intestato successurus est. p.43.col.2.n.35
Possessor lucratur fructus medij temporis quando dispositio est pura, resoluenda tamen sub conditione, si verò sit conditionalis, eos restituere tenetur. pag. 295. col.1.num.19
Possessor Maioratus prohibetur vsumfructum, seu aliam seruitutem super rebus Maioratus constituere. pag. 446.col.1.num.9
Possessor Maioratus non potest bona Maioratus ad longum tempus locare, seu in Emphyteosim concedere. Ibid.num.10
Possessor Maioratus non potest de rebus Maioratus transigere nec compromittere, neque in illis hæredem instituere, nec illa ex delicto, nec etiam ex pluribus alijs causis alienare. Ibid.num.11
Possessor Maioratus non potest nocere successoribus ex actu voluntario. p.508.col.1.n.10
Possessio quæ statutis Galliæ & Italiæ in hæredem transfertur, vocatur ciuilis & ciuilissima, artificialis & datiua. p.422.col.2.n.13
Possessio naturalis est statutis Galliæ & Italiæ non transfertur. Ibid.num.14
Possessio quæ non erit nec poterat esse penes vltimum Maioratus possessorem, in sequentem successorem non transfertur. Ibid.num.17
Possessio ciuilis & naturalis ex l.45. Tauri in Maioratus successorem transfertur. Ibid.num.15
Possessio ciuilis nec naturalis non potest esse mortuo Maioratus possessore penes tertium in quem eo viuente bonorum Maioratus possessio translata est. Ibid.n.18
Possessio ciuilis & naturalis quæ ex l. 45. Tauri transfertur, vtrum vera an ficta possessio dicenda sit. Ibid. num.19
Possessio & dominium vtrum ante implementum conditionis nominis & armorum delationis transferatur. pag.310.col.2.num.11
Possessio rerum Maioratus mortuo vltimo possessore illico in sequentem transfertur, adeò vt nec per momentum vacare dici possit. p.423.col.1.n.20
Possessio quæ de vltimo Maioratus possessore in sequentem successorem transfertur, vtrum sit diuersa, an eadem. Ibid.num.22
Possessio rerum Maioratus transfertur de vltimo possessore in sequentem successorem, etiam si is insans, furiosus, vel mente captus seu ignorans, vel conceptus, & nondum natus sit. Ibid.col.2.n.24
Possessor ciuilis & naturalis potest intentare interdictū adipiscendæ pro consequenda actuali & corporali detentatione. Ibid.num.23
Possessio ciuilis & naturalis acquiritur ex constituto. p. 426.col.2. num.4
Possidens ex constituto potest interdictum adipiscendæ proponere pro consequenda actuali possessione. Ibid. num.5
Possessio ciuilis transfertur per constitutum & dominium vtile & directum. p.452.col.1.n.5
Pragmaticæ de Bormes tenor apponitur. p.435. col. 1. num.58
Pragmatica de Bormes vtrum vim legis obtineat. Ibid. num.59
Pragmatica de Bormes declaratur. p.436.col. 1. n. 62
Pragmatica de Bormes vtrum sit generice interpretanda, an ad solam eam proditionem quæ tempore communitatum contingit restringenda. Ibid.
Præceptum in Maioratu an habeatur pro impleto tertio iniuste impediente matrimonium. p.306.col.1.n.27
Præceptum de iuramento reijcitur à conditione in Maioratu in contractu reuocabili facto, in modo verò implendum est. p. 298.col.2.n.48
Præceptum de contrahendo in Maioratu in vim modi morte mulieris habetur pro impleto. pag.304.col.1. num.14
Præceptum delationis nominis & armorum simpliciter factum impletur, etiam si nomini & armis institutoris alia misceantur. p. 313. col.1. n.30. Et id præcipuè in Maioratibus Hispaniæ ex consuetudine obseruatur. num.31
Præceptum testantis in dubio præsumitur appositum per viam modi, non autem conditionis. p.294.col.1.n.9. Nisi causa aliud requirat, vel natura verborū aliud suadeat. num.10
Præceptum iurisiurandi de iure Regio, clericos & minores 25. annis non ligat. p.298.col.1.n.50
Præceptum contrahendi cum certa persona, si honestè impleri

impleri non potest à Primogenio reijcitur. pag. 302. col.2.n.4
Præceptum de contrahēdo cū consanguinea intra quartum gradum simpliciter factum in Primogenio instituto in vltima voluntate vel in contractu reuocabili reijcitur tāquam impossibile, etiam si sequatur dispensatio Pontificis. p.303.col.1.n.7
Præceptum de contrahendo cum consanguinea intra quartum gradum sub pœna priuationis Maioratus, an valeat. p.302.col.2.n.6
Præceptum de contrahendo cum consanguinea in secundo gradu ab institutione Primogenij reijcitur. p.303. col.2.n.12
Præceptum de contrahendo in Maioratu etiam in vim conditionis appositum, muliere morientur habetur pro impleto p.305.col.2.num.26
Præceptum successori Maioratus iniunctum vt non possit contrahere nisi arbitrio vel cōsensu parentum vel aliorum, reijcitur. p.307.col.2.n.39
Præceptum successori iniunctum de contrahendo consilio parentum vel aliorum adimplendum est. p.307.col. 1.n. 36. Etiamsi ob requisitionem consilij matrimonium per aliquod tempus differatur. n.37
Præceptum delationis armorum in Maioratu in vim conditionis factum in vltima voluntate quamprimum possit successor implendum est, nec expectatur annus, nec admittitur mora purgatio. p. 311.col.2.n.20
Præceptum delationis nominis & armorū in vim modi adiectum in testamento implendum est à successore quamprimum possit, & requisitus non implens successione priuatur. p.312.col.1.n.23
Præceptum delationis nominis & armorum seruandum est in Maioratu, si nomen & arma honesta sunt, alias non. Ibid.col.2.num.25
Præceptum delationis armorum implendum est quando Maioratus institutor in capella, seu sepulchro apponi præceperit. p.315.col.2.n.47
Præcepta legalia seu iudicialia legis veteris non astringunt, nisi quatenus in nouo testamento approbata fuerunt. p.219.col.1.n.63
Præfatio dispositionis præstat lumen ac intellectum ipsi disponenti. p.28.col.1.num.4
Præfatio causam finalem dispositionis ostendit. Ibidem. num.6
Prælatus vel donatarij vtrum in subsidium teneantur restituere ea quæ sibi Prælatus extra causam piam donauit. p.276.col.1.num.52
Prælatum vtrum possit locare commoditates rerum Ecclesiæ ad longum tempus. p.142.col. 1.n. 27
Prælatus in conferendo beneficio non exercet liberalitatem, sed in præferendo vnum alteri sic. p.203. col.1. num.13
Prælatus monachus non potest ex bonis patrimonialibus, vel ex his quæ non intuitu dignitatis acquisiuit disponere, nisi ex licentia Papæ. p.273.col.1.n.28
Prælatus potest ex bonis patrimonialibus seu aliunde, non autem ex Ecclesiastica dignitate quæsitis Primogenium instituere. Ibid.num27
Prælatus ex licentia à Romano Pontifice eidem ad testandum concessa, vtrum possit ex testamento Primogenium instituere. Ibid.num.30
Prælatus non potest Primogenium irreuocabile etiam ex contractu instituere. Ibid.col.2.n.31
Prælatus potest liberè fructus suæ dignitatis quoad ius fori donare. Ibid.num.33
Prælatus id quod sibi vltra congruam sustentationem ex redditibus Episcopatus supereſt in profanos vsus consumens peccat mortaliter. p.275.col.2.n.46
Prælatus non omnino vsufructuario nec vsurario æquiparatur. Ibid.num.43
Prælatus Primogenium ex fructibus Episcopatus instituens, etiam in casibus in quibus conclusum est id sibi in foro contentioso licere, peccat mortaliter. p. 275. col.2.n.47. Nisi illud ex causa pia vel religiosa principaliter instituerit. n.48. Vel nisi post cōgruā eleemosynarum erogationem aliquid consanguineis egētibus iure Maioratus donauerit. Ibidem. Vel nisi Primogenium instituat ex fructibus Episcopatus quibus ad sustentationē familiæ necessarij erant. Ibi. n.45. Quos genium suum fraudādo in id cōsumere noluit. num.50. p. eadem. Vel nisi id faciat ex fructibus ac stipendijs officiorumque à Principibus secularibus accepit. p.276.col.1.n.51
Prælatus secularis siue Episcopus vtrum possit ex bonis intuitu Ecclesiæ acquisitis Primogenium instituere. p.273.col.1.num.26
Prælegata vtrum in vniuersali Primogenio comprehendantur. p.281.col.1.n.73
Præsentia notarij simul cum eius taciturnitate pro acceptatione reputatur. p.465.col.1.n.76
Præscriptio iurium requirit aduersarium qui sciat & patiatur. p.227.col.1.num.23
Præscripta à Maioratus possessore ex causa Maioratus, an ipsius Maioratus efficiantur. p.164.col.1.n.7
Præscriptio stricti iuris est, consuetudo autem extenditur. p.225.col.2. num.11
Præscriptio iuris realis extenditur ad omnes personas quibus ius illud applicari potest. p.226.col.1.n. 16
Præscribens iurisdictionem in vno territorio, potest illam exercere aduersus aduenas. Ibid.num.17
Præscriptio iuris vniuersalis extēditur aduersus omnes res atque omnes personas. p.226.col. 2.num. 18
Præscriptio immemorialis sicut lex extendenda erit. Ibid.num.19
Præscriptio Primogenij non potest procedere, nisi præscribens alios fratres habuerit contra quos potuerit præscriptio inchoari. Ibid.num.20
Præscriptio immemorialis primogenij qualiter probanda sit. Ibid.num.21
Præscriptio quadragenaria cum titulo, vtrum sufficiat ad Primogenij præscriptionem. p.231.col.2 n.51
Præscriptio quadraginta annorum cum titulo immemoriali præscriptioni æqualis est. Ibid.num.52
Præscriptio actionis aduersus transactionem etiam contra successores Maioratus prodest. p. 512.col.2.nu.38
Præscriptio longi temporis decem vel viginti annorum nullo modo admittitur in bonis Maioratus etiā cum titulo & bona fide, & etiam si res à non prohibito, sed ab alio habita fuerit. p.513.col.2.n.1
Præscriptio 30. vel 40. annorum procedit in rebus Maioratus. Ibid.num.2
Præscriptio actionis aduersus transactionem etiam contra successionem Maioratus prodest. pag.512.col.2. num.38
Præscriptione 30. annorum tollitur actio seu remedium aduersus transactionem. Ibid.num.37
Præscriptio 30. vel 40. annorum aduersus possessorem Maioratus cum quo impleta est admittitur, non verò contra alios successores. p.514.col.1.n.3
Præscriptio quæcunque inchoata ante Maioratus institutionem bene procedit in bonis postea in Maioratu insertis. Ibid.num.4
Præscriptio contra Maioratus successorem admittitur quando ab illo denuo incepit. Ibid.col.2.n.6
Præscriptio currit etiam contra Maioratus successorem alienationem scientem quando res fuit expressè prohibita alienari. Ibid.num.7.9
Præscriptio immemorialis in rebus Maioratus etiam

Universidad de Deusto
Biblioteca

contra omnes successores admittitur.pag.515.col.1. num.10
Præscriptio immemorialis cum mala fide non procedit. pag.547.num.67
Præsumptionem iuris habens contra se onerator duriobus probationibus.p.376.col.1.n.33
Præsumptio legis dicitur liquidissima probatio.p.369. col.1.num.40
pretium quando succedat loco rei & è contra.
Prima generatio est filius, secunda autem nepos.p.114. col.1.num.30
Prima inuestitura semper attendenda est, nec potest ex sequentibus derogari.p.52.col.1.n.22
Primogenia vocantur iura primi & maximi natu filij. pag.2.col.1.num.4
Primogenitura quid sit. Ibid.num.5
Primognia Hispanorum cui dispositionis generi potiùs valeant adaptari.p.4.col.2.num.16
Primogeniorum Hispaniæ tractatus non solùm Hispanis, sed etiam exteris summè vtilis erit.p.7.col.2.n.29
Primogenia Hispanorum etiam à iure canonico, ciuili, & consuetudinario deriuantur.p.8.col.1.n.6
Primogenia ex mente instituentis extenduntur & ampliantur.p.19.col.2.n.18
Primogeniti qualitas nunquam moritur, sed deficiente Primogenito secundo genitus Primogeniti locum acquirit.p.29.col.2.n.20
Primogenij successio defertur filijs vt filijs, non vt haeredibus.p.49.col.2.n.3
Primogeniorum quædam familiaria, quædam autem hæreditaria sunt.p.50.col.1.n.11
Primogenitus vnus debet esse, & non plures. pag.75. col.1.num.8
Primogenium reuocabile est quædam vltima voluntas anomala atque innominata.p.85.col.1.n.29
Primogenitura dignitas est.p.89.col.1.n.1
Primogenium veluti dignitas quædam constituitur. Ibid.num.2
Primogeniorum institutiones vtrum fauorabiles an odiosæ censeantur.p.125.col.1.n.2
Primogeniorum institutores bonis agricultoribus similes esse.p.179.col.2.n.4
Primogenia in quibus descendentes legitima nõ defraudantur, vel in ea sibi grauamen non imponitur, iusta esse censentur. Ibid.num.5
Primogenia quæ ex legis authoritate fiunt, iustè in conscientiæ foro instituì possunt.p.180.col.1.n.6
Primogenium non potest fieri ex legitima ascendentiũ, seu descendentium absque Regia facultate seu eorum consensu. Ibid.col.2.num.9.
Primogenia Galliæ atque Hebræorum & aliarum prouinciarum quæ à lege deseruntur, Primogenia legalia propriè appellantur.p.187.col.1.n.2
Primogenia ex clausula testamenti Regis Henrici secundi inter nobiles huius Regni instituta Primogenia legalia appellari poterunt. Ibid.col.2.n.5
Primogenia quæ ex legibus fori & Tauri, seu ex Regia licentia instituuntur, an ab ipsa lege seu Principe licentiam concedente, seu ab ipsorum institutore deriuentur. Ibid.num.7
Primogenia quo pacto ab homine instituantur.pa.188. col.1.n.9
Primogenium vtrum melius sit cum facultate Regia, vel absque ea instituere. Ibid.num.10
Primogenia ex Regia facultate instituentes profiteri solent se ea quoad tertium & quintum vti nolle: & latissimè discutitur an ea clausula vtilis sit, qualitérque apponi debeat. Ibid.col.2.n.11
Primogenium quod ex tempore immemoriali constat, vtrum Regia facultate precedente, an absque ea factum censendum sit.p.190.col.1.n.18
Primogenium vtrum possit à parente instituì ex bonis feudalibus, censualibus, seu Emphyteoticis.p.280. col.2.num.71
Primogenia Hispanorum possunt instituì ex gemmis & alijs rebus pretiosis aureis, vel argenteis, atque ex censibus & alijs id genus.p.270.col.2.nu.7
Primogenito familiæ relinquere idem est dicere quòd si relinquatur Primogenitus familiæ.p.29.col.2.n.21
Primogeniti Maioratuum in Hispania ex antiqua consuetudine insignia propriæ familiæ deferunt.p.309. col.1.num.2
Primogenio instituto in codicillo quæ solennitas requiratur.p.254.col.1.n.23.& p.259.col.2.n.40
Primogenium potest tamen contractu, quàm in testamento instituì.p.190.col.2.n.22
Primogenium an vtilius sit instituere in cõtractu quàm in testamento, vel è conuerso. Ibid.n.23
Primogenia ex legitima filiorum qualiter absque Regiæ facultate instituì valeant.p.192.col.1.n.1
Primogenium in testamẽto in scriptis institutum necessario scripturam requirit.p.252.col.1.n.6
Primogenium in scriptura priuata instituì potest. Ibid. num.10
Primogenium instituì potest in schedula absque subscriptione nec alia solennitate, si testator in alia scriptura publica ad ipsam se referat. Ibid.col.2.n.11
Primogenium instituere non potest is, qui nec potest contrahere nec testari.p.249.col.1.num.2
Primogenium à furioso institutum, vtrum tempore furoris seu sanæ mentis institutum censendum sit.pa. 263.col.1.num.30
Primogenium factum ante ingressum monasterij, vtrum ingressu monasterij reuocetur. Ibid.num.34
Primogenium in contractu institutum, vtrũ ex ingressu monasterij reuocetur.p.265.col.1.n.50
Primogenium institutum à monacho durante anno professionis, vtrum ex professione subsequuta reuocetur. Ibid.col.2.num.52
Primogenia in Hispania ex pecunia & bonis mobilibus instituuntur ea lege vt vendantur, & ex eis bona immobilia comparentur.p.270.col.1.n.4
Primogenium vtrum in contractu ex vniuersis bonis tam præsentibus quàm futuris instituì possit.p.270. col.2.num.9
Primogenium reuocabile ex omnibus bonis tam præsentibus quàm futuris instituì potest. Ibid.nu.13
Primogenium irreuocabile ex Regia facultate institutum ex bonis præsentibus & futuris fieri potest. Ibid. num.15
Primogeniũ irreuocabile absque Regia facultate institutum ex omnibus bonis non valet.p.271.col.1.n.16
Primogenium ex causa onerosa ex omnibus bonis institutum validum est. Ibid.n.17
Primogenium à Prælato in bona valetudine existenti ex contractu irreuocabili institutum iure fori validum est.p.273.col.2.n.32.
Primogenium irreuocabile à Prælato ægrotante institutum, vtrum validum sit, si ex ea ægritudine mortuus fuerit.p.293.col.2.num.35
Primogenium irreuocabile institutum à Prælato ægrotante validum est, nisi aliunde fraus probetur.pa. 274.col.1.n.40
Primogenium institutum ex arris seu lucris, priori matrimonio constante acquisitis tanquam de re aliena validum est quoad æstimationem.p.278.col.1.n.63
Primogenium vtrũ ex re aliena instituì valeat.p.280. col.1.n.70

Primoge

Primogenium de omnibus bonis institutum, vtrum bona feudalia, censualia vel Emphyteotica comprehendit. Ibid.col.2.n.72
Primogenium vtrum instituì possit ex bonis in alio Regno existentibus.p.282.col.1.n.79
Primogenium vtrum valeat ex legitima filij clerici religiosi vel monialis instituì, relictis eisdem competentibus alimentis. Ibid.num.80
Primogenium ex facultate Regia vtrum ex legitima filiorum nasciturorum instituì valeat.p.283. col.1. num.83
Primogenium filijs legitimis non extantibus in persona filij legitimati instituì potest.p.288.col.1.n.24
Primogenium vtrum in persona filij vnici instituì valeat.p.285.col.1.n.2
Primogenium filijs legitimis non extantibus in persona filij naturalis non legitimati instituì potest.pa.288. col.1.n.25
Primogenium non potest in persona filij spurij à parente instituì. Ibid.num.26
Primogenium vtrum in persona filij digniorìs instituendum sit remissiuè.p.291.col.2.n.49
Primogenitus nomine institutoris nominandus est. pa. 309.col.2.n.3
Primogenitus in Regnorum ditionum ac quorumcũque Primogeniorum successione cæteris præferendus est.p. 347.col.1.n.3
Primogenitus dicitur qui primò natus est, non autem is qui cæteros in dignitate vel alijs qualitatibus præexcellit. Ibid.n.2
Primogenitus qui ante Maioratum à parente acquisitum natus est, præfertur secundo genito post acquisitum Maioratum nato. Ibid.n.3
Primogenitus naturalis secũdo genitum naturalem excludit, si ambo ex eodem matrimonio legitimi effecti sint.p.348.col.1.n.8
Primogenitus incapax successionis ex delicto vel aliàs, vtrum possit in Maioratu succedere, si à Principe restitutus fuerit.p.253.col.1.n.14
Primogenitus excluditur à successione illius Maioratus qui cum eo in quo successit concurrere non potest.p. 355.col.1.n.29
Primogenitus excluditur à successione Maioratus ex nominis & armorum incompatibilitate. Ibid.num.30
Primogenitus qui occidit vltimum Maioratus successorem, vtrum valeat in Maioratu succedere. Ibid.col. 2.num.32
Primogenitus Regis vtrum possit à parente ex causa Regni successione priuari.p.387.col.2.nu.13
Primogeniti Regum vtrum differant à Primogenitis aliarum personarum quoad representationem. Ibid. num.15
Primogeniti Regum quòdin vita parentum Reges appellentur, qualiter intelligendum sit.pa.388.col.1. num.16
Primogeniti atque omnes alij filij possunt in vita parentis bonorum eius domini appellari. Ibid.col.1.n.18
Primogenia facta post leges partitarum secũdum. l.40. Tauri interpretanda sunt. Ibid.col.2.n.23
Primogenia quæ in Hispania ante leges partitarum facta fuerunt, etiam secundum l.40. Tauri interpretanda sunt. Ibid.num.25
Primogenitus efficit primum caput in linea descendentium, & secundo genitus secundum ad instar edicti prætorij de bonorum possessionibus.p.389.col.2.n.31
Primogenitus statim cũ nascitur ius ad Maioratus successionem certũ atque inuariabile acquirit, quod ad eius Primogenitum transmitti.p.390.col.2.n.37
Primogenitorum perpetua vocatio esse, vt omnes in infinitum ex representatione succedat, etsi successio iure ordinario non deferatur.p.291.col.1.n.43
Primogenitus viuo patre decedens spem sibi ex donatione competentem in filium suum transmittere potest. p.397.col.2.n.16
Primogenia quantumcunque perpetua pluribus assibus atque mutationibus subiecta esse.p.445.col.1.n.1
Primus successor Maioratus vniuersalis iure directo succedit.p.103.col.1.num.15
Primus Maioratus institutor vtrum possit Maioratui ab ipso iam instituto nouas leges adijcere p.54.col.2. num.37
Prius vel posterius dicitur quid ratione modici interualli.p.248.col.1.num.18
Princeps potest substitutiones Maioratuum mutare. & iuri vocatorum quærendo, non quæsito præiudicare. p.52.col.2.num.28
Princeps potest fœminas ex inuestitura à successione exclusas ante delatam successionem eiusdem, habiles atque capaces reddere.p.52.col.2.n.29
Princeps potest priuilegia à seipso concessa ad libitum reuocare.p.53.col.1.num.30
Princeps absque legitima causa non potest derogare iuri vocatorum ad Maioratus successionem, etiam si ipse Maioratus ex Regia facultate institutus fuerit. Ibid num.31
Princeps non potest concedere facultatem vt fiat Maioratus non relictis filijs competentibus alimentis.pa. 181.col.2.num.15
Princeps quando aliquid facit ex certa scientia, vel de plenitudine potestatis, nihil potest allegari quòd habeat reuocare concessionem.p.241.col.2.n.18
Princeps potest auferre haeredibus ius delatum ante hæreditatis additionem.p.241.col.2.n.19
Princeps quãdo vult rescriptum valere etiam cum tertij præiudicio intelligere censendus est de modico, non de magno.p.242.col.1.n.24
Princeps non potest dominium tollere sine causa, etiam si ipsum dominium per modum non à iure gentium, sed à solo iure ciuili inuentum, quæritur sit.p.242.col. 2.num.28
Princeps iuri adeundi ex certa scientia vel de plenitudine potestatis ex causa derogare potest.p.243.col.1. num.30
Princeps non debet vti plenitudine potestatis, nisi ex magna causa. Ibidem num.31
Princeps quando vtitur plenitudine potestatis sine causa, ea non dicitur plenitudo potestatis, sed tempestatis. Ibid.num.33
Princeps non potest derogare iuri substitutorum absque eo quòd vtatur clausulis ex certa scientia, sed de plenitudine potestatis.p.358.col.2.n.11
Princeps non potest derogare iuri etiam in spe ex contractu competenti. Ibid.num.13
Princeps etiam ex potestate absoluta non potest tollere ius competens ex contractu etiam inter subditos. Ibid.num.19
Principis appellatio quo tempore in Hispania cœperit. pa.388.col.1.num.20
Princeps an reuocare possit priuilegia ab ipso concessa.p. 472.col.1.num.8.& p.473.col.2.n.20.& p.474. col.1.num.23
Princeps an possit vincula ac leges Primogeniorum ex facultate Regia institutorum mutare & alterare, & quando.p.472.col.1.n.10
Princeps humanam legem reuocans non potest tollere effectus ex illa ante reuocationem perfectè deductos. Ibid.

Universidad de Bibliotec

Ibidem nu. 12
Princeps non potest reuocare donationem à se factam alicui de Primogenij in præiudicium illorū quibus ex eius acquisitum.p.473. col.1.nu.15. & pa. 474. col.1.num.22
Princeps debet esse immobilis sicut polus.p.473. col.2. num.19
Præcipis designatio in vita Regis cuius effectus sit.p. 388.col.1.num.19
Princeps poterit legitimare filiū sine citatione venientium ab intestato, si pater nominauit filium legitimum in testamento p.243.col. 2.n.37
Princeps potest ex causa contractum alterare. pa. 473. col.2.num.18
Princeps non potest tollere dominium etiam occasione sui priuilegij acquisitum.p.474.col.1.n.21
Princeps quando possit reuocare facultatem datam ad faciendum Maioratum.Ibid.n.25
Princeps ex licentia alienandi liberè feudum videtur remittere qualitatem feudalem.p.484.col.1.n.44
Princeps ex facultate alienandi concessa possessori Maioratus non censetur nec potest præiudicare sequenti vocato cui iam erat ius quæsitū p.490.col.2.n. 36
Princeps non censetur confirmare transactionem in qua dolus vel fraus vel enormissima læsio interuenerint.p. 511.col.2.n.33
Princeps concedens facultatem ad instituendum Maioratum, potest concedere facultatem ea lege, vt etiā propter crimen læsæ Maiestatis ipse Maioratus non confiscetur, nisi Maioratus de re ab ipso Rege donata fiat.p.530.n.60
Principis sola nominatio vtrum Ducem aliquem aut Marchionem efficiat.p.76.col.2.num.22
Principium primæ existentiæ in conditionibus consideratur, non illud quod est post facto successerit.p.411. col.1.n.8
Priuilegium concessum ad liberè testandum intelligitur seruatis regulis ac solennitatibus iuris.p.103. col.2. num.19
Priuilegium ac ius commune vtrum confundatur, vel vtroque simul quis vti possit. pa. 282. colum. 1. num.79
Probatio perfecta potest fieri ex multis imperfectis. pa. 229.col.1.n.35
Probatio immemorialis præscriptionis ad aliquem certū atque specificum authorem referenda non est.p.231. col.1.n.46
Probationes ampliandæ sunt, non autem restringendæ. p.251.col.2.n.5
Probatio quòd bona libera deficiant vt ad bonorum Maioratus exactionem deueniatur, an creditori incūbat, an verò Maioratus possessor debeat probare bona libera extare.p.502.col.2.num.32.& 34.& p.503. col.1.n.36
Probationes factæ in interdicto quòd ex l.45. Tauri cōpetit, facient fidem in iudicio ordinario proprietatis. p.428.col.2.n.20
Prodigus cui bonis interdictum est, vtrum possit Primogenium instituere.p.263.col.2.num.32
Prodigus cui bonis interdictum est, nec potest contrahere, nec vltimam voluntatem facere.Ibid.nu.33
Prodigus cum authoritate curatoris vtrum possit Primogenium instituere.Ibid.num.34
Prodigus cum authoritate curatoris potest omnes contractus facere.Ibid.n.35
Prodigus cum authoritate curatoris nō potest vltimam voluntatem facere.p.264.col.1.num.36
Præmium dispositionis ostendit disponentem Maioratum facere velle.p.27.col.2.num.1
Præmium generale efficit dispositionem generalem pa. 28.col.1.num.3
Professio mors secularis appellatur.p 99.col.1.n.93
Prohibitio alienationis facta filios ad nepotes nō extenditur.p.18.col.2.n.11
Prohibitio alienationis facta vt bona in familia conseruentur, quartum gradum non excedit.Ibid.n.12
Prohibitio alienationis facta filijs ex mente testantis ad nepotes & ad omnes descendentes in infinitum extēditur non habita quarti gradus consideratione. p. 22.col.2.num.29
Prohibitio alienationis sine causa facta est nullius effectus, alienationem quòd impedire non potest. p. 42. col.1.n 30
Prohibitionis alienationis causa subintellecta efficit validam prohibitionem, ac si expressa fuisset. Ibidem. num.32
Prohibens bonorum alienationem extra familiam, censetur id facere ea ratione, vt bona in familia conseruentur, etsi id non expresserit.Ibid.num.33
Prohibitus rem alienare extra familiam, potest in ea hæredem legitimum instituere, etiam si is ex familia testatoris non sit.Ibid.col.2.n.34
Prohibitio alienationis in contractu facta non impedit dominij translationem.p.85.col.1.num.30
Prohibitio alienationis facta in donatione causa mortis impedit dominij translationem.p.86. col.1.num. 34
Prohibitio alienationis in contractu factain Hispanorum Maioratibus impedit translationem dominij. pa. 85. col.1.n.31
Prohibitio perceptionis vsusfructus etiam filio in legitima fieri potest.p.132.col.2.n.31
Prohibitus alienare non potest ad longum tempus locare.p.140.col.2.n.18
Prohibitio expressa alienationis nō comprehendit casum dotis.p.493.col.1.num.10
Prohibitio alienationis etiam ex causa dotis facta non impedit eam, quando aduersus institutorum actio competebat, vel pro restituenda, vel pro constituenda dote.Ibid.num.14
Prohibitio alienationis sine causa facta valida est, impeditque rerum Maioratus alienationem in Hispanorum Primogeniis.p.42.col. 1.n.31
Prohibitio alienationis in Maioratibus Hispaniæ facta in contractu impedit rerum Maioratus alienationem.p. 43.col.1.num.36
Prohibere aliquid non potest in directè qui non potest directè.p.476.col.1.num.37
Proprietatis causam annexam plura interdicta possessoria habere solent.p.425.col.2.n.10
Propinqui qui dicantur.p.25. col.2.n.41
Prouinciæ diuersæ diuersas consuetudines obseruant in feudis.p.95.col.1.n.49
Prouincia propinqua eadem prouincia censenda est si sit sub eodem Principe.p.480. col.2.n.14
Proximitas in fideicommisso relicto familiæ non respectu grauati, sed testantis consideranda est.p.45.col.1. num.46
Proximior ob quot delicta priuari possit Regni successione.p.91.col. 2.num.18
Proximitas in descendentibus vltimi possessoris ab ipso vltimo possessore absque vlla contradictione considerandæ erit.p.405.col.1.num.1.
Proximitas vltimi possessoris consideranda non est, nisi proximior à familia primi Maioratus institutoris procedat.p.406.col.1 num.2
Proximitas inter transuersales vltimi Maioratus possessoris, sessoris, vtrum ab ipso, an à primo institutore consideranda sit.Ibid.nu.3.
Proximitas tempore mortis eius qui fideicommissum reliquit consideranda est.Ibid.nu.6.
Proximitas in successione feudi respectu primi authoris consideranda est.Ibid.nu.8.
Proximitas in successione ab intestato respectu vltimi morientis consideranda est.Ibid.num.11.
Proximitatem considerare in Maioratus successione à primo institutore esset impossibile vel summè difficile. p.407.col.1.nu.13.
Proximitas in feudis consideratur respectu vltimi admissi.Ibid.num.14.
Proximitatem respectu personæ cui succeditur considerandam esse, qualiter intelligendum sit.Ibid. nu.16.
Proximitas in Regni successione consideratur ab vltimo Regni possessore.Ibid.num.15.
Proximior præsumitur is qui se cognatum seu agnatum esse probauerit, nisi ex aduerso probetur alium esse proximiorem.p.408.col.2.nu.21.
Proximior tempore mortis vltimi Maioratus possessoris conceptus remotiores iam natos in Maioratus successione præcedit p.410.col.1.nu.1.
Proximitas in Maioratibus tempore mortis vltimi possessoris, non autem institutoris consideranda est.Ibid. num.3.
Proximitas illorum qui nec nati, nec concepti sunt tempore delatæ successionis in Maioratibus non attenditur.p.411.col.1.nu.7.
Proximiore tempore mortis vltimi possessoris ad Maioratus successionem admisso cæteri excluduntur.Ibid. num.9.
Proximior tempore mortis vltimi possessoris in Maioratu irreuocabiliter succedere debet.p.414. col.1. num.38.
Proximiores qui tempore factæ alienationis nec nati nec concepti erant admittuntur ad eandem alienationem reuocandam.p.415.col.1.nu.45.
Proximitas in Maioratus successione consideranda est eo tempore quo successio ipsa defertur. p.440.col.1. num.15.
Proximiore negligente remocior alienationem bonorum Maioratus poterit reuocare.p.446.col.1.n.13.
Proximior non requisitus an debeat intra annum reuocare.Ibid.num.15.
Proximitas in Hispanorum Primogenijs consideratur respectu grauati, non autem Maioratus institutoris. pag.45.col.1 num.47.
Proximitas gradus non est tractanda, vbi remotioris lineæ prærogatiua concurrit p.47.col.1.nu.5.
Publicatio probationum necessaria est in iudicijs possessorijs.p.437.col.1.num.67.
Publicatio Primogenij absque scriptura instituti coram iudice facienda est, vt eiusdem memoria conseruetur.p.252.col.1.num.9.
Publica causa quando dicatur ad facultatis concessionem.p.470.col.1.num.2.

Q

Qualitas rerum donatarum fideicommissum induxit.p.76.col.1.num.18.
Qualitas requisita ad succedendum debet adesse præcisè eo tempore quo cedit dies substitutionis, nec sufficit si postea superueniat.p.94.col.1.num.37.
Qualitas bonæ fidei testium an necessario probanda sit in Primogenij probatione.p.228.col.1.num.30.
Qualitas adiecta dispositioni perfectæ semper denotat modum, etiam si adijciatur per vba denotantia conditionem.p.322.col.2.num.30.
Qualitas masculinitatis in vna substitutione adiecta, vtrum in altera repetita esse censeatur, atissimè discutitur.p.379.col.2.nu.56.
Qualitatis repetitio facienda non est, vbi agitur de iuris communis correctione.p.380.col.1.num.40.
Qualitas masculinitatis in eadem oratione & sub eodem verbo apposita, vtrum censeatur in sequentibus repetita Ibid.col.2.nu.59.
Qualitas masculinitatis censetur repetita quando Maioratus institutor in vtraque parte de eisdem filijs loquutus fuit.p.381.col.1.nu.60.
Qualitas masculinitatis censetur repetita quando Maioratus institutor adiecit aliquod verbum quod ex sui natura eiusdem qualitatis repetitionem comprehendat.Ibid.num.61.
Qualitas per viam regulæ generalis apposita semper censetur in sequentibus repetita.Ibid.nu.62.
Qualitas masculinitatis in vna parte adiecta in alia repetita censetur, quando si aliter fieret deterioris conditionis esset proximior quàm remotior.Ibid.nu.63.
Qualitas masculinitatis censetur repetita, quando institutor dixit eodem modo in omnibus alijs vocationibus succedendum esse.p.382.col.2.nu.65.
Qualitatis repetitio inducitur, quando vocatio facta fuit alicui cum certa qualitate expresso nomine proprio.Ibid.nu.68.
Quarta non detrahitur de Maioratu ex tertio & quinto bonorum instituto.p.122.col.1.num.24.
Quartæ detractio hodie non cessat, ex eo quòd testamentum valeat absque hæredis institutione.p.118. col.1.num.9.
Quarta non detrahitur de institutione vel substitutione directa.p.116.col.1.num.2.
Quarta non detrahitur de bonis expressè alienari prohibitis.p.120.col.2.nu.18.
Quarta non detrahitur ex Maioratibus in contractu institutis.Ibid.num.19.
Quartam detrahere non potest nisi is qui fuerit directus hæres.Ibid.col.2.nu.20.
Quarta vxori assignata ex Authent.Præterea.C. vnde vir & vxo.non ei auferatur licet fiat diues.p.153. col.2.num.15.
Quasi possessio iurium incorporalium transfertur de vltimo Maioratus possessore in sequentem successorem p.77.col.1.nu.23.
Quotæ bonorum & quotæ hæreditatis differentia hodie non est sublata.p.51.col.1.num.16.

R

Ratio sic disponit, prout verba dispositiua disponunt. p.28.col.1.num.30.
Ratio est anima & spiritus dispositionis.Ibid.nu.8.
Ratio subintellecta habetur pro expressa quando vna sola assignari potest p.28.col.2.nu.9.
Ratio conseruandæ agnationis ad certas personas restricta ad omnes ex illis descendentes extendenda erit. p.374.col.2.nu.24.
Rationes ex quibus in codicillis hæreditas nec dari nec adimi potest enarrantur.p.244.col.2.nu.30.
Ratio decidendi ad l.diffamari.C.de ingen.& manumiss. assignatur.p.442.col.1.num.26.
Ratio legis sufficit si concurrat in casu de quo agitur, etsi in casu legis Maior ratio versetur.Ibid.nu.30.
Ratio vera decidendi ad tex.in Authen.res quæ.C.communia de lega.traditur.p.492.col.1.nu.5.

Universidad de Salamanca Biblioteca

Ratio conseruandæ agnationis non præsumitur ex masculorum vocatione, saltem in hominum dispositione. p.375.col.1.n.29.

Ratificatio quando sanetur ex pretij receptione, solùm inducit pro eo anno quo pretium receptum est, non pro sequentibus p.159.col.2.nu.7.

Regiæ facultatis vigore vtrum posit quis in persona filij clerici vel monachi vel furiosi, muti aut surdi Primogenium instituere remissiuè.p.291.col.2.nu.47.

Regia Pragmatica à Rege Henrico 2. lata interseritur atque declaratur.p.523.col.2.nu.42.

Regia facultas ad Maioratum instituendum, vtrum amittatur ex non vsu per lapsum decennij.pag.249. col.2.num.71.

Regia facultas non est sufficiens ad hoc, vt maritus aut vxor possint ex lucris ex primo matrimonio acquisitis Primogenium instituere p.267.col.2.nu.61.

Regnum Hispaniarum Primogenium legale dici potest. pag.187.col.1.num.3.

Regi vtrum competat remedium tenutæ summarium ac executiuum, sicut alijs Maioratuum successoribus.p.52.col.2.num.26.

Regem decet esse largum, beneficum & liberalem.p.14. col.2.num.20.

Regum proprium est donare.p.359.col.1.nu.21.

Reges plures Hispaniarum Regnum interdum administrarunt.p.350.col.2.nu.25.

Regibus verecundum est vti beneficio inuentarij, ne teneantur vltra vires hæreditarias.p.72.col.2.nu.31.

Regiæ facultates non concedunt Maioratuum institutoribus vt omnes successores hæredes directos faciant. p.103.col.2.num.18.

Rege bona Regni manifestè dilapidante, quid faciendum sit.p.113.col.2.nu.28.

Reges Hispaniæ armorum delationem seruant & nullo cognomine nominantur.p.309.col.2.nu.4.

Regina Regi proprietaria cui competit ius patronatus præsentare debet, non autem eius maritus.p.157. col.1.num.33.

Regnorum atque amplissimarum ditionum successio apud omnes gentes vt plurimum eo ordine quo in Hispanis Primogenijs defertur p.7.nu.30.

Regnum Hispaniarum Maioratus est.p.9.n.10.

Regnum electioni non Primogenituræ iure competebat ante Regem Pelagium.p.9.col.1.nu.12.

Regnum Castellæ est caput omnium Hispanorum Primogeniorum.p.10.num.16.

Regni & Maioratus successio perpetua esse debet.p.14. col.1.num.14.

Regni successio cui deferenda sit, quando duo filij ex eodem partu nati sunt, & ignoratur quis primò natus fuerat.p.349.col.2.nu.21.

Regni administratio inter duos Reges diuidenda est, quando ad illos simul eius successio delata fuerit.p. 350.col.2.num.26.

Regnum Legionis Ferdinando primo Regni Castellæ Regi dotis nomine accessit.p.315.col.1.nu.42.

Regnum Castellæ antiqui Gothorum imperij caput.p. 315.col.1.nu.44.

Regni successio iure sanguinis, non autem iure hæreditario defertur.p.387.col.1.nu.9.

Regna propter crimen hæresis perpetuò confiscari possunt.p.529.col.1.nu.29.

Regnum propter hæresim Regis potest ab illo & eius successoribus auferri, si in hoc totius Christianitatis, vel ipsius Regni damnum quoad religionem verfetur, nec aliter eidem damno succurri valeat.p. 522.col.2.num.37.

Regni ad Maioratum argumentum procedit.p. 11.col. 2.num.26.

Regula quòd semel exclusus perpetuò excluso censeatur, in Hispanis Maioratibus non procedit.p.40.col. 1.num.22.

Regulæ iuris non eliduntur per dubias probationes seu coniecturas.p.23.col.2.nu.34.

Regula si vinco vincentem te, non habet locum in materia fœminarum exclusiua.p.29.col.1.nu.16.

Regula Cancellariæ, scilicet quæ disponit dispensationes, nisi literis expeditis non suffragari, qualiter sit intelligenda.p.246.col.2.nu.56.

Reipublicæ expedit sumptuosa vrbis ædificia conseruari.p.531.nu.73.

Relaxatio iure requiritur ad recisionem contractus iurati metu facti: quod tamen in practica non seruatur.p.194.col.2.nu.13.

Relaxatio iuramenti requiritur vbi minor ratione læsionis renunciationem rescindere velit.p.196.col.1. num.25.

Relatiuum omnia præcedentia comprehendit.p.396. col.1.num.11.

Relinquës aliqua bona Titio atque suis descendentibus possidenda, non videtur ad solos nominatos Maioratus qualitatem restringere.p.23.col.1.nu.32.

Relicta filijs vt filijs, præstanda sunt eisdem, etiamsi hæredes non sint p.49.col.2.nu.4.

Remedium.l.45.Tauri circa translationem dominij ac possessionis competit ei qui in Maioratu absque Regia facultate instituto vocatus est.p.6.num.26.

Relictum Primogenito in Primogenijs Hispanorum eo mortuo secundogenito defertur.p. 44.col.2.nu.43.

Remedium tenutæ summarium ac executiuum vtrum competat Regi, sicut alijs Maioratuum successoribus, p.24.col.1 num.26.

Remedium possessorium quod ex l.45.Tauri conceditur, habet causam proprietatis annexam.p.81.col.1.n.9.

Remedium possessorium ex l.45.Tauri vtrum competat primo ipsius Maioratus successori.p.431.column.2. num.40.

Remedium.l.45.Tauri vtrum competat, ei qui ex coniecturis ad Maioratus successionem vocatus est, vel ad id expressa vocatio requiratur.p.432.colum.2. num.43.

Remedium.l.fina. C.de edicto Diui Hadria. tollen.non competit nisi hæredi scripto.p.433.col.1.nu.44.

Remedium dictæ.l.fina. non datur nisi ostendenti testamentum originale.Ibid.num.47.

Remedium.l.45.Tauri vtrum competat ei qui prætendit Maioratus successionem ex immemoriali præscriptione.Ibid.col.2.num.50.

Remedium.l.fina.C.de edicto Diui Hadria tollend. non competit hæredibus ab intestato.Ibid.nu.51.

Remedium dictæ.l.45.Tauri vtrum detur contra titulo possidentem.p.434.col.1.nu.52.

Remedia possessoria non dantur contra titulo possidentem.Ibid.num.53.

Remedium dictæ.l fina. & interdictum quorum bonorum non dantur contra titulo possidentem. Ibidem. num.54.

Remedium dictæ.l.45. Tauri non competit ei qui intra sex menses à morte vltimi Maioratus possessoris proposuit, & occupationis rerum Maioratus illud non intentauit.Ibid.col.2.nu.56.

Remedium dictæ.l.45.Tauri vtrum competat ei qui intra sex menses actionem ineptam proposuit, & post sex menses actionem aptam intentauit.p.435.col. 1.num.57.

Remedium

Remedium dictæ.l.45.Tauri vtrum competat ei qui intra sex menses actionem aptam proposuit, illam tamen intra illud tempus aduersario intimari non fecit.Ibid.num.58.

Remedium dictæ.l.45. Tauri vtrum competat sequenti successori in vita vltimi possessoris, quando ipse vltimus possessor alij successionem Maioratus prætendenti possessionem bonorum Maioratus tradidit.pag.435. col.1.num.59.

Remedium dictæ l.45.Tauri datur vocato ad successionem Maioratus absque Regia facultate instituti.Ibid.num.61.

Remedium quod interim appellatur proponi potest in interdictis possessorijs.p.437.col.2.nu.70. Quod non procedit in remedio.d.l 45.Tauri.num.71.Nisi fuerit timor seditionis aut scandali.nu.72.

Remittens odium & rancorem, potest nihilominus actiones iniuriarum intentare & exercere.pag. 212.col. 2.num.12.

Renunciatio legitimæ facta à filijs iuramento interueniente, valida erit p.193.col.1.nu.5.

Renunciatio iurata facta à maiore ratione læsionis vltra dimidiam non rescinditur, nisi ea læsio enormissima ac grauissima sit.p.195.col.1.nu.18.

Renunciatio vltra dimidiam in magno excessu quæ dicatur.ibid.

Renunciatio.l.2.C.de rescin. vend. non tollit remedium dictæ legis, quando læsio in magno excessu vltra dimidiam contingit.ibid.num.19.

Renunciatio etiam geminata non tollit dictæ.l.2.remedium, quando læsio grauissima fuit.ibid.nu.20

Renunciatio iurata facta simpliciter à minore rescinditur ratione læsionis vltra dimidiam, nisi expresse iurauerit etiam ratione læsionis vel ex alia causa illam non impugnare.ibid.num.21.

Renunciatio iurata facta à filia valida est, etiamsi à parente ex ea nihil receperit.p.197.col.1.nu.31.

Renuncians paterna hæreditati, nullo ob id accepto inconsulte nec ex iusta causa, nec habens aliunde se alat, potest ratione enormissimæ læsionis renuntiationem rescindere.ibid.col.1.num.33.

Renunciatio iurata vtrum ob superuenientiam filiorum reuocetur.ibid.num.37.

Renunciatio legitimæ facta aliquo ob id accepto non reuocatur per superuenientiam liberorum.pag.198. col.1.num.38.

Renunciatio legitimæ seu hæreditatis iam delatæ gratis facta ex superuenientia liberorum reuocatur.ibid. num.40.

Renunciatio hæreditatis nondum delatæ gratis facta, vtrum ex superuenientia liberorum reuocetur.Ibid. num.41.

Renunciatio facta à filio vtrum nepotibus ac cæteris eiusdem descendentibus noceat p.199.col.1.nu.47.

Renunciatio secunda criminis à Principe impetrata, vtrum valeat si in ea non fuit facta mentio de prima. p.207.col.2.nu.52.

Repetitio masculinitatis quando & qualiter facienda sit.p.41.col.1.nu.26.

Repetitio masculinitatis facienda est in Maioratibus, in quibus ratio conseruandæ agnationis expressa vel subintellecta est.p.380.col.2.nu.58.

Repetitio conditionum quæ ad Maioratus perpetuitatem necessariæ sunt faciendæ est in omnibus casibus, siue ipsa conditio sit contra ius, vel præter ius, vel odium vel fauorem contineat.p.41.col.1.nu.24.

Repetitio conditionum inducenda non est nisi in certis casibus & certis qualitatibus concurrentibus. Ibid. numer.25.

Repetitio masculinitatis excluditur si Maioratus institutor in prima vocatione adiecit hæc verba, quòd tunc & eo casu habens illam qualitatem succedat.p. 382.col.1.num.67.

Repræsentationem non admitti nisi in his quæ re hæreditario deferuntur, qualiter intelligendum sit.pag. 391.col.1.num.40.

Repræsentatio admittitur in successionibus in quibus linea recta & iure Primogenituræ succedendum est, etsi iure hæreditario non deferantur.pag.391.col. num.41.

Repræsentatio admittenda est in iuribus patronatus & anniuersarijs atque Emphyteosi iure Primogenituræ relictis.p.391.col.1.nu.42.

Repræsentatio semper admittitur in feudo, etiam si iure hæreditario non deferatur.p.391.col.1.nu.47.

Repræsentatio in Maioratibus transuersalibus concessa, absque graduum restrictione intelligenda est.p 395. col.2.num.10.

Repræsentatio admittenda est in his bonis quæ iure Maioratus à Rege Henrico secundo nobilibus Hispaniæ donata fuerant.p.396.col.2.nu.12.

Repræsentatio vtrum in Regia seu dominica concessione admittenda sit.Ibid.num.13.

Repræsentatio admittitur in Primogenijs non solùm ex vltima voluntate, sed etiam ex contractu institutis. pag.397.col.1.nu.14.

Repræsentatio iuxta formam. l.40. Tauri admittenda est in feudo, Emphyteosi, iure patronatus, anniuersarijs iure Maioratus relictis.Ibid.col.2.nu.19.

Repræsentatio vtrum in fideicommissis familiæ relictis admittenda sit.Ibid.num.20.

Repræsentatio non datur in fideicommissis familiæ relictis inter filios fratrum, quando ipsi inter se, non autem cum patruis succedunt.p.398.col.1.nu.21.

Repræsentatio ex verbis ambiguis non excluditur.pag. 400.col.1.num.1.

Repræsentatio non excluditur ex coniecturis, nisi expressa & clara dispositio ad id interueniat.Ibidem. num.2.

Repræsentatio excluditur ex coniecturis quæ ex verbis eliciuntur, si adeò præcisa sunt, vt ad aliud referri non possint.Ibid.col.2.nu.5.

Repræsentatio neptis vtrum excludatur ex Maioratu fœminas propter masculos excludente. pag.401.col. 1.num.7.

Repræsentatio neptis excluditur ex Maioratu in quo fœminæ propter masculos remotiores excluduntur.Ibid.num.8.

Repræsentatio semper admittenda est in fideicommisso familiæ cognationis seu propinquis relicto, etsi in eo iure hæreditario non succedatur.p.391.col.1.n.44.

Repræsentatio neptis non excluditur ex Maioratu admittente fœminas in defectum masculorum eiusdem lineæ & gradus.p.401.col.2.nu.10.

Repræsentatio vtrum excludatur ex eo quòd Maioratus institutor præceperit quòd succedatur saltem gradus prærogatiua.p.403.col.2.nu.16.

Repræsentatio vtrum excludatur ex eo quòd Maioratus institutor vocauerit proximiorem ad Maioratus successionem.p.401.col.2.nu.11.

Repræsentatio gradum neque alterat neque corrumpit. pag.403.col.1.num.17

Repræsentatio vtrum excludatur ex vocatione filij Maioris.Ibid.num.18

Repræsentatio vtrum excludatur ex vocatione filij Primogeniti superstitis.Ibid.num.20

Reputatio

Universidad de Salamanca Biblioteca

Reputatio nobilit & generù ad minus debet esse per decennium.p. 106.col.2.nu.31. Nisi causetur quasi possessio ex libus ex minori tempore.nu.32.
Res quam ex retractus Maioratus possessor ex causa Maioratus acquisiuit, an ipsius Maioratus efficiatur. p.164.col.2.nu.8.
Res Maioratus vtrum remaneant obligatæ pro debitis contractis ex ædificijs necessarijs perpetuam ipsarum vtilitatem concernentibus.p.70.col.1.nu.18.
Res feudalis ad longum tempus locari non potest.p.140. col.2.num.19.
Res mobiles pretiosæ loco immobilium habentur.p.270. col.2.num.8.
Res semel effecta,alienabilis perpetuò remanet alienabilis.p.449.col.2.nu.31.
Res Ecclesiæ semel concessa in Emphyteosim in perpetuum durat Emphyteotica.Ibid.num.32.
Res semel effecta,alienabilis non efficitur semper alienabilis,quando alienationis prohibitio in rem, non autem in personam dirigitur.Ibid.num.33.
Res semel effecta alienabilis non durat perpetuò alienabilis, etiam quando alienationis prohibitio personalis fuit,dummodo causa fuerit realis.Ibid.col.2.n.35.
Res Maioratus semel ex Regia facultate,vel aliàs licitè alienata perpetuò alienabilis efficitur.Ibid.n.37.
Res empta ex pecunia redacta ex alia re Maioratus,vel pretium eius an subrogetur & intret in eius locum. pag.481.col.2.nu.24.& n.29.30.& p.482.n.31.
Res empta ex pretio feudi, seu ipsum pretiù non subeunt vicem pretij nisi expresè actum sit.Ibid.num.26.
Res empta ex pecunia redacta ex alia re sumit eius qualitatem.Ibid.nu.27.
Res empta ex pecunia redacta ex re patrimoniali, an efficiatur patrimonialis.Ibid.nu.28.
Res empta ab aliquo ex pecunia aliena, vel simpliciter vel nomine proprio fit sua.Ibid.col.2.nu.34.& 35.
Res subrogata in locum rei venditæ Maioratus cum omnibus qualitatibus prioris subrogatur.p.483.col.1. num.36.
Res succedens in locum alterius rei fideicommissariæ,dicitur fideicommissaria.Ibid.num.37.
Res subrogata in locum bonorum donatorum à Rege Henrico secundo, quæ vulgò dicuntur Enriqueños, sortietur illorum naturam.Ibid.nu.38.
Res Maioratus alienata si postea vendicetur, vel rescindatur,venditio an ad Maioratum redeat,vel maneat libera.p.484.col.2.nu.46.
Res subrogata in Maioratu in locum venditæ si vendicetur vel euincatur ab aliquo, qualiter consulatur Maioratus possessori.p.484.col.2.nu.47.& p.485. col.2.nu.49.
Res pupilli ex decreto Prætoris pignorata potest à creditore sine nouo decreto vendi.p.486.col.1.n.2.
Res alienari prohibita ex sententia alienabilis efficitur. pag.503.col.1.num.1.
Res non potest alienari, quando concurrit legis & hominis prohibitio, etiam in casu aliàs permisso.pag. 167.col.1.num.15.
Rescriptum secundum impetrans derogatorium primi, debet facere mentionem de quacunque clausula notabili primi rescripti.p.475.col.2.nu.31.35.
Rescriptum secundum impetrans non tenetur facere mentionem de clausula quæ nulla est vel exceptione elidi potest.Ibid.nu.32.
Rescripta quæ à communi stylo deuiant, de falsitate suspecta esse censentur.p.530.nu.68.
Rescripta Principum secundum iustitiam fori ac poli interpretanda sunt,etsi id verba non patiantur.pag. 181.col.1.nu.13.
Restitutionis fideicommissi prauentio donatio est.pag. 205.col.2.num.33.
Reseruatio vsusfructus ad hoc vt de eo posit in vita disponi, non validat omnium bonorum donationem. pag.272.col.2.nu.24.
Reseruatio modici vsusfructus, vel alterius modicæ quantitatis, non validat omnium bonorum donationem.Ibid.num.25.
Restitutio à Principe ex mera gratia facta absque tertij præiudicio interpretanda est.p.353.col.2.nu.15.
Reuerendissimus dominus Didacus de Simancas Pacensis Episcopus libellum de Hispaniæ Primogenijs edidit.in Præfatione.p.354.col.2.nu.25.
Rex Henricus secundus instituit plura Primogenia inter nobiles huius Regni.in Præfatione.num.16.
Rex potest aliquando donare & alienare bona Regni, quod facere non potest Maioratus possessor.pag.19. col.1.num.18.
Rex successor vtrum stricto iuris rigore teneatur debita Regis prædecessoris soluere.p.387.col.1.nu.12.
Rex consentiens alienationi,quando videatur rem liberam facere.p.485.col.2.nu.42.
Rex & Princeps quilibet est in sua domo.pag.12.col.2. num.2.
Romanus Pontifex non potest illegitimum legitimare vt in bonis temporalibus succedat, nisi legitimatus ratione iurisdictionis temporalis sibi subditus sit.p.9. col.1.num.1.
Romanus Pontifex potest legitimare illum qui ex matrimonio de facto contracto natus fuit,si super radice matrimonij disponit illud legitimum fuisse declarans. ibid.num.11.

S

Satisdatio in rebus Maioratus non cessat, ex eo quòd earum possessio de manu alterius capienda non sit.pag.106.col.1.nu.8.
Satisdatio semel remissa amplius peti non poterit,etiam si Maioratus possessor dilapidet.ibid.nu.9.
Satisdatione remissa poterit Maioratus possessor petere à iudice vt præcipiat ne dilapidatio fiat.ibid.nu.11.
Satisdationibus superfluis vtendum non est.p.107. col. 1.num.12.
Satisdatio in Hispanorum Maioratibus etiam pro rebus immobilibus præstanda est.ibid.num.15.
Satisdatio præstatur à Maioratus possessore etiam notoriè idoneo.ibid.num.16.
Satisdatio à proximiore Maioratus petenda est.ibidem. num.20.
Satisdationem calumniosè petere videtur is,quem alius antecedit.ibid.num.20.
Satisdationem petit remotior proximiore negligente,vel existente absente,vel impedito.ibid.num.22.
Satisdatio pro rebus Maioratus qualis esse debeat.ibid. col.2.num.24.
Satisdare non tenetur Maioratus possessor,quando est de liberis primi gradus institutoris eiusdem.pag.108. col.2.num.31.
Satisdatione à principio præstita non tenetur Maioratus possessor ex sola suspicione dilapidationis iterum satisdare.p.107.col.2.nu.23.
Satisdatur semper ex dispositione testantis, ex dispositione autem contrahentis non nisi ex causa.pag.105. col.2.num.7.
Satisdandum qualiter sit, vbi Maioratus successio ex contractu defertur.p.105.col.1.nu.3.

Scientia non est probanda in immemoriali præscriptione. pag.225.col.2.num.15.
Scriptura Maioratus ambigua declaratur ex lapsu decem annorum.p.232.col.2.nu.57.
Scripturæ solennitas vtrum in Maioratus institutione requiratur.p.251.col.1.nu.1.
Scriptura in fideicommisso & etiam in feudo non requiritur.Ibid.col.2.nu.5.
Scriptura publica requiritur in promissione quam parentes faciunt de non meliorando aliquem ex filijs suis,ad hoc vt ea promissio irreuocabilis sit.p.252. col.2.nu.13.
Scriptura traditio operatur translationem possessionis, & Maioratus irreuocabilitatem.p.452.col.1.n.10.
Scriptura an sit necessaria in facultate Regia ad bona Maioratus alienanda.p.477.col.2.nu.47.
Semel hæres non potest amplius desinere esse hæres.p. 446.col.1.num.10.
Sententia super rebus Maioratus lata non præiudicat illi cum quo lata est quando collusio interuenit.pag. 505.col.2.num.8.
Sententia lata in remedio possessorio quod ex l.45.Tauri competit, vtrum pariat exceptionem rei iudicatæ in petitorio p.228.col.2.nu.21.
Sententia lata super vsuris nondum decursis valet.pag. 439.col.1.nu.2.
Sententia venalis nulla est,siue is in cuius fauorem pronuntiatur,siue alius eo ignorante iudicem corruperit.pag.215.col.2.num.42.
Sententia cum Maioratus possessore lata cæteris successoribus non citatis, nec etiam per proclama nec per edictum præiudicat.p.164.col.1.nu.3.
Sepulchrum & ius sepulchrorum, atque ius inferendi mortuum in sepulchrum, qualiter inter se differant. pag.157.col.1.nu.36.
Sepulchrum authoritate Episcopi constructum vendi seu pignorari non potest.Ibid.nu.40.
Sepulchrorum quædam familiaria.quædam hæreditaria sunt.pag.158.col.1.nu.41.
Sequens Maioratus successor potest in vita possessoris Emphyteosim in re Maioratus expresè alienari prohibita constitutam reuocare.p.145.col.2.n.35.
Seruitutem constituens seu eidem consentiens non potest petere eius reuocationem.p.137.col.2.n.18.
Seruitus in re expresè prohibita alienari constitui non potest etiam ad vitam constituentis pag.136.col.2. num.10.
Seruitus in rebus Maioratus acquisita an Maioratui cedat.pag.165.col.2.num.12.
Sylua cædua quæ sit.pag.146.col.1.num.1.
Sylua aut nemus vtrum posit à Maioratus possessore extirpari,& in aliam formam redigi.Ibid.col.2.n.7.
Similitudo secundi Maioratus possessoris & fideicommissarij in quo consistat.p.102.col.2.nu.14.
Solennitas contractus sufficit, si interueniat in Maioratu reuocabili ex contractu instituto, & non est necessaria solennitas vltimæ voluntatis.pag.82.col.2. num.18.
Solennitas requisita præsumitur ex temporis diuturnitate etiam si instrumento non appareat.pag.237. col.1.nu.74.
Solennitas requisitas in instrumento non interueniisse, qualiter ex ipso instrumento comprehendatur. Ibid. num.73.
Solennitatis adæquatio non est causa sufficiens ad hoc vt in codicillis posit hæredes instituere.pag.257.col.1. num.31.
Solennitas eadem quæ requiritur in actu conficiendo, requiritur in reuocando.p.473.col.nu.14.
Spatium temporis immemorialis tantum potest quantum Imperator.p.225.col.2.nu.14.
Spes futuræ hæreditatis somnium solet appellari.pag. 94.col.1.num.33.
Spurius non dicitur esse de domo, familia, agnatione seu cognatione.p.26.col.1.nu.45.
Spurius succedere potest in Maioratu habente dignatem annexam p.91.col.1.nu.16.
Spurius paternæ successionis incapax est.p.288.col.1. num.27.
Spurius sicut non potest à patre instituì, ita neque substituì.Ibid.num.28.
Spurius directè nec indirectè à patre capere potest.Ibid. num.29.
Spurius non potest à parente vocari ad Maioratum ex Regia facultate, etiam post filiorum legitimorum vocationem.Ibid.num.30.
Status quæstio differtur vsque ad tempus pubertatis, etiam vbi bonorum possessio Carboniana non competit.pag.431.col.1.nu.36.& idem in bonis Maioratus eo loco.num.37.
Status triplex in quo potest esse lis super fœminarum exclusione,consideratur.p.368.col.2.nu.37.
Statuta excludentia fœminas propter masculos sunt favorabilia respectu agnatorum, & odiosa respectu fœminarum.p.125.col.1.nu.4.
Statuta facta à Præside & Rectoribus ciuitatis mortuo Præside non expirant.p.161.col.1.nu.14.
Statutum excludens fœminas propter masculos non aliter habere locum potest, quam relictis filiabus dotibus seu alimentis competentibus.pag.181.col.1. num.12.
Statutum continens idem quod in commune dicitur ius commune, non autem statutarium.pag.182.col.2. num.21.
Statutum excludens fœminas propter masculos, vtrum excludat monialem.p.282.col.1.nu.81.
Statutum excludens fœminas propter masculos extendi potest de casu ad casum ex identitate rationis, si ratio expressa sit in statuto.p.372.col.2.nu.4.
Statutum excludens matrem defuncti propter patruum,non habet locum in patruo magno.pag.373 col.1.num.11.
Statutum excludens patruum non extenditur ad amitam.Ibid.col.2.num.14.
Statutum excludens matrem propter fratrem defuncti, non censetur excludere illum propter sororem.Ibid.
Statutum excludens fœminas propter masculos non cēsetur factum ea ratione conseruandæ agnationis, nisi ea ratio expressa sit in statuto.p.374.col.2.nu.27. Et ratio sola non præsumitur,nisi probetur.nu.28.
Statuta Galliæ & Italiæ sunt contra ius commune in eo quòd transferunt possessionem defuncti in hæredem absque apprehensione.p.422.col.1.nu.9.
Statuto iubente lites compromitti, an posit in rebus Maioratus fieri compromissum, vel transactio.pag. 511.col.1.num.28.
Statutum loquens de traditione habet locum in constituto.pag.452.col.1.nu.6.
Statutum permittens aliquem testari, dummodo aliquid faciat, non censetur testamentum annullare si illud non fiat,sed datur actio ad illud implendum.p. 321.col.2.num.26.
Statuentes arma deferri in ornamentis Ecclesiæ donatis, vel in capellis, si ex tantia id faciant, meritum amittunt, non tamen si ad alium rectum finem id tendat.pag.316.col.2.num.49.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Sextus Hispanus de mortuo Prælato Concilium præcipiat quòd asseruentur ea quæ in bonis Episcopatus deteriorata sunt, & soluatur æstimatio successori. pag. 169. col. 2. num. 3.
Subhasta intra quod tempus fit facienda. pag. 41. col. num. 27.
Subrogatio bonorum Maioratus in eadem prouincia, non alia fieri debet, nec aliter facultas concedenda est. pag. 137. col. 1. num. 13.
Subrogatio bonorum in locum remoti, licet eiusdem prouinciæ, non est facienda in Maioratu. ibid. num. 15.
Substitutionem allegans illam probare debet. pag. 18. col. 1. num. 5.
Substitutio de casu ad casum extenditur ex verisimili testantis voluntate. p. 2. col. 2. n. 24.
Substitutio facta alicui si sine liberis decesserit, expirat eo decedente cum liberis, etiamsi liberi sine liberis moriantur. q. 38. col. 2. nu. 16.
Substituti citanda sunt in causa probatione, vbi aliquid in eorum præiudicium à Principe disponitur. pag. 53. col. 2. num. 33.
Substitutio exemplaris quæ non seruato ordine à lege statuto facta fuit, ipso iure nulla est. pag. 287. col. 1. num. 13.
Substitutio facta alicui si sine liberis decesserit, expirat si filius legitimatus supersit. p. 357. col. 1. nu. 2.
Substitutus sub condtione si alter sine liberis decesserit, non tenetur probare illum sine liberis decessisse, nisi constet aliquo tempore illum liberos habuisse. p. 408. col. 2. num. 22.
Substitutio illius qui in locum alterius vocatus est, cessat donec est spes quòd in primo locum habere potest. pag. 412. col. 2. num. 19.
Substitutiones seu donationes tot resultant ex Hispanorum Primogenijs, quot personæ ad eorum successiones vocantur. p. 4. col. 2. n. 17.
Substitutio nõ expirat in Hispanorum Primogenijs possessore cum liberis moriente, sed bona eius ad sequentem vocatum deferuntur, si liberi eius sine liberis moriuntur. p. 39. col. 1. nu. 18.
Substitutus sub conditione si alter liberos non habuerit, non potest succedere donec est spes quòd primus liberos habere valeat. p. 412. col. 2. nu. 20.
Substantialia non supplentur in instrumento, si à partibus omittantur, etiam si apponi solita sint. pag. 530. col. 1. num 67.
Successor Maioratus quo remedio vti debeat vt aduersus Maioratus possessorem sibi iuramentum in litem deferatur. p. 174. col. 1. nu. 10.
Succedendum est in fideicommisso relicto familiæ secundum ordinem successionis ab intestato. pag. 406. col. 1. num. 7.
Successor in Maioratu liber remanet, si moritur qui requirendus erat pro consilio contribuendo. pag. 307. col. 2. num. 41.
Successor Maioratus an teneatur ante apprehensionem possessionis cauere de conditionis implemento, & re cum fructibus restituenda, quando vera conditio in dispositione apposita est. p. 295. col. 2. nu. 25.
Successio Maioratuum Hispaniæ regulatur secundum Regni successionem. p. 10. col. 2. nu. 17.
Successio Regni & Maioratus semper vna est, nisi institutor aliud disposuerit. p. 11. col. 1. nu. 21.
Successor in Regno & Maioratu tenetur soluere debita pro eiusdem vtilitate contracta. p. 14. col. 1. nu. 16.
Succedere iure Francorum quid sit. p. 46. col. 2. n. 4.
Successor vniuersalis non semper iure hæreditario succedit. p. 51. col. 1. nu. 15.
Successio Maioratus quæ à successore indigno auferetur, cui deferenda sit. p. 60. col. 2. nu. 25.
Successor Maioratus ex quinta bonorum vel ex re certa instituti, vtrum ad debita institutoris teneatur. p. 67. col. 2. nu. 8.
Successor Maioratus qui redemit annuum redditum super bonis Maioratus Regia facultate precedente impositum, potest alium annuum redditum eiusdem quantitatis super ipsis bonis absque Regia facultate imponere. p. 71. col. 2. nu. 26.
Successor Maioratus vtrum teneatur ad soluenda debita vltimi possessoris, si ea modica sunt, eiusdémque conscientiæ exonerationem contingant. pag. 73. col. 2. nu. 34.
Successionis capacitas in dubio præsumenda est, nisi contrarium probetur. p. 95. col. 2. nu. 58.
Successor Maioratus dicitur fideicommissarius improprio & largo modo. p. 102. col. 2. nu. 12.
Successor Maioratus non tenetur stare locationi factæ per prædecessorem. p. 139. col. 1. nu. 3.
Successio obliqua quæ sit. pag. 101. col. 1. nu. 3.
Successio Iudæorum quæ à lege Primogenitis defertur, Primogenium etiam legis appellari poterit. pag. 187. col. 2. num. 6.
Successio ex electione antiquis temporibus frequenter seruari solebat in fideicommissis familiæ relictis. pag. 201. col. 1. nu. 2.
Successio Maioratus non capitur ab vltimo possessore, sed à primo institutore, etiam vbi vltimus possessor successorem elegit. p. 201. col. 1. nu. 6.
Successor non potest vti titulo prædecessoris absque vitiorum accessione. p. 236. col. 2. nu. 12.
Successor Maioratus grauatus aliquid adimplere, non alias vocatus in casu contrauentionis nunquam censetur vocatus, & fructus restituet. pag. 295. col. 1. num. 20.
Successor Maioratus nullum ius habet, nisi ab eo instanti quo sibi dies successionis cessit, & ideò fructus præteriti ad eum non pertinent. p. 296. col. 2. nu. 30.
Successor Primogenij iussus contrahere cum aliqua, si cum alia contrahat post delatam successionem, & ea defuncta illa cum qua iussus fuerat contrahat, non paret conditioni: si verò tempore successionis sit defuncta impletur conditio. p. 304. col. 1. nu. 16.
Successore Maioratus requisito à sequenti vt contrahat cum qua iussus est, & nolente, defertur successio sequenti: nec primus poterit voluntatem mutare pag. 304. col. 2. nu. 18.
Successor Maioratus prohibitus cum aliqua contrahere tenetur conditionem adimplere, alias successione priuatur. p. 306. col. 1. nu. 28. Nisi mulier tempore matrimonij probatissimi generis & opinionis reputetur, & defectus qui postea cõpertus fuit iustè potuit ignorari. Ibid. num. 29. Ignorantia probabili & iusta & præcepto in vim modi adiecto. Ibid. n. 30. Et reputatio nobilitatis & generis ad minus debet esse per decennium. Ibid. 31. Nisi causetur quasi possessio ex actibus minori tempore. Ibid. nu. 32.
Successor Maioratus qualiter ad delationem nominis & armorum astringendus sit. p. 311. col. 2. nu. 13.
Successor duorum Maioratuum quorum quilibet nominis & armorum delationem contineat, antiquioris arma modernis præferre debet. p. 314. col. 2. num. 36. Nisi modernior Maioratus sit maioris qualitatis & excellentiæ. Ibid. nu. 37. Vel nisi modernior procedat ex parte patris, antiquior vero ex parte matris. Ibid. num. 38.
Successor tenetur adimplere iuramenti conditionem de modo implendo, si leges Primogenij modum, & non veram conditionem inducant. p. 298. col. 2. n. 47
Successor in duobus Maioratibus non astringitur præcisè ad prælationem antiqui nominis & armorum, sed consuetudine pro suo arbitrio ea deferet. p. 315. col. 1. num. 45
Successor in duobus Maioratibus quorum quilibet delationem armorum simpliciter cõtineat, an in vtroque succedat. p. 313. col. 1. n. 28
Successio Maioratus ex duobus ex vno vtero natis cui adijcienda sit quando nescitur quis eorum primò natus fuit. p. 365. col. 2. n. 19
Successione Maioratus in vnam lineam ingressa, non potest fieri transitus ad aliam. p. 411. col. 1. n. 10
Successio Maioratus ad quem deferenda erit, quando dispositio est in pendenti. p. 413. col. 2. n. 35
Successor Maioratus vtrum ante apprehensionem actualis possessionis, valeat possessionẽ ex actu ficto in alium transferre. p. 423. col. 2. n. 25
Successor Maioratus qui semel bonorum ipsius Maioratus possessionem apprehendit, vtrum possit in Regio consilio remedium tenutæ proponere. p. 427. col. 1. num. 8.
Successio Maioratus duobus modis consideranda est, vno quando Primogenitus nascitur, altero verò quando succedit. p. 390. col. 2. n. 36
Successio Maioratus pluribus ordine successiuo delata, primis morientibus, sequentibus ex proprijs vocationibus defertur. p. 390. col. 2. n. 39
Successor Maioratus non potest tertium à rerum Maioratus possessione expellere absque iudicis authoritate. p. 422. col. 1. n. 12
Successor Maioratus qui timet quòd sibi copia probationũ deperire valeat, alijs remedijs vti poterit. p. 440. col. 1. num. 16
Successor Maioratus non potest viuente possessore super eius successione actionem proponere. Ibid. n. 17
Successio Maioratus non potest auferri descendentibus, & deferri transuersalibus. p. 525. n. 53
Successoribus Maioratus non citatis non solùm nocet sententia, sed etiam omnia acta iudicij. p. 504. col. 1. num. 4
Successores Maioratus possunt appellare vel supplicare, vel appellationem vel supplicationem prosequi, quãdo Maioratus possessor id non fecit. pag. 506. col. 1. num. 10
Successor Maioratus non tenetur soluere hæredibus prædecessoris pecuniam ex transactione aduersario solutam. p. 510. col. 1. n. 24. & 25
Successor Maioratus præcepto delationis nominis & armorum omisso ab institutore Maioratus, vtrum teneatur arma & nomen institutoris deferre. pag. 315. col. 1. num. 46
Successor Maioratus vtrum sit priuandus successione ex causa ingratitudinis post mortem institutoris Maioratus aduersus ipsum institutorem contingenti. pag. 63. col. 1. num. 43
Successor an reuocet alienationem in vita alienantis ex prohibitione alienationis in Maioratu in contractu instituto facta. p. 85. col. 2. n. 33
Successor Maioratus potest ex sylua cædua arbores excidere, dummodo in cædendo vsum consuetum non excedat. pag. 146. col. 1. num. 2

T

Tabellio creatus à Maioratus possessore, vtrum eo mortuo desinat esse Tabellio. p. 161. col. 1. n. 17
Tempus semper censetur adiectum fauore hæredis, non fideicommissarij. pag. 113. col. num. 27
Tempus immemoriale vtrum sen consuetudinem, non autem præscriptionem induc ag. 225. col. 2. num. 12
Tempus Maioratus institutionis seu ad is, vel mortis institutoris, in Maioratuum succes considerãdum non est. p. 354. col. 1. n. 10
Tempus mortis vltimi possessoris non est consi endum, quando de contraria voluntate testantis cõ pag. 413. col. 1. num. 23
Tempus mortis non est considerandum in dispo ne conditionali, sed tempus impletæ conditionis. 14. num. 24
Tempus mortis vltimi possessoris quoad proximitatem in patronatibus, anniuersarijs, feudo, atque Emphyteosi & fideicommisso iure Maioratus relictis considerandum est. p. 414. col. 2. n. 42
Temporis antiquitas facit vt præsumatur assensus Regius in feudi alienatione. p. 515. col. 1. n. 11
Tempus factæ renunciationis considerandum est cùm de læsione agitur, etiam si ex post facto parentum facultates excreuerint. p. 196. col. 2. n. 29
Tenor dispositionis derogat Maioratus naturam. p. 11. col. 2. num. 27
Terminus proximiori assignandus est ad alienationis reuocationem, vt remotior illam eo lapso reuocare possit. pag. 446. col. 2. num. 14
Terminus sex mensium de quo in l. 9. titu. 7. libr. 5. noui Ordinamen. vtrum currat contra minores, absentes & ignorantes. p. 435. col. 2. n. 60
Testamentum factum ab eo qui non cogitabat de ingressu, vtrum ingressu Monasterij reuocetur. p. 264. col. 2. num. 44
Testamentum quod reuocatur ex ingressu monasterij facta expressa bonorum dedicatione eidem monasterio, vtrum reuocetur quoad omnia, seu solùm quoad institutionem. p. 265. col. 1. n. 48
Testamentum factum à monacho cogitante de ingressu, non reuocatur ex ingressu monasterij, siue aliquid fuerit relictum monasterio, siue non. Ibid. n. 49
Testamentum primum vt tollatur per secundum faciendo est mentio clausulæ derogatoriæ in primo contentæ. pag. 477. col. 2. num. 30. & 33
Testamentum iam factum confirmatur ex licentia superueniente. p. 490. col. 1. n. 34
Testamentum nulla via irreuocabile fieri potest, etiam iuramento de non reuocando accedente, nec ex Principis facultate. p. 451. col. 1. n. 2
Testator qui non potest cautionem remittere, vtrũ possit præcipere vt hæres fideiussorem pauperem accipiat. p. 407. col. 2. n. 28
Testator qui integram hæreditatem restitui iussit, vtrũ censeatur Falcidiæ, aut Trebellianicæ detractionem prohibuisse. p. 119. col. 2. n. 15
Testator potest vni vsumfructum legare, & alteri proprietatem deducto vsufructu. p. 133. col. 1. n. 36
Testari non valens si in graui infirmitate constitutus donet, videtur facere id in fraudem testamenti. pag. 274. col. 1. num. 38
Testatus & intestatus non potest quis mori quoad tempus, sicut nec quoad bona. p. 411. col. 2. n. 15
Testator relinquens bona sua propriæ agnationi seu familiæ per verba tractum successiuum denotantia, ea censetur Maioratum instituere. p. 49. col. 2. n. 23.
Testator qui reliquit bona sua vt in eis succedatur ordine Primogenitura, censetur Maioratum instituere. p. 32. col. 1. num. 32
Testator qui reliquit bona sua masculis suæ familiæ, cẽsetur inter eos Maioratũ instituere. Ibid. col. 2. n. 35

Testis qui deposuit se dixisse aliquid fieri publicè, vtrum censeatur deponere de publica voce & forma. p. 33. col. 1. num. 36

Testes bonæ famæ requiruntur ad præscriptionis Primogeniturę probationem. p. 228. col. 1. n. 29

Testes deponentes de immemoriali præscriptione, cuius ætatis esse debeant. p. 230. col. 1. n. 40

Testis cuius ætatis esse debeat, vt dicatur doli capax. p. 230. col. 2. n. 41

Testis 4. annorum vtrum deponere possit de his quæ vidit in minori ætate. Ibid. n. 42

Testis vnus sufficiet, vt alimenta lite pendente præstentur. p. 334. col. 2. n. 40

Testium defectus admittendi sunt quãdo agitur de possessione concedenda, vel auferenda. p. 437. col. 1. n. 66

Testium impugnatio admittenda est in remedijs possessorijs. Ibid. num. 68

Thesaurus ad vsumfructuarium non pertinet. pag. 148. col. 1. num. 2

Thesaurus donum Dei dicitur. Ibid. col. 2. n. 5

Thesaurus in re Emphyteotica vel feudali inuentus non pertinet domino directo, seu Emphyteotæ, seu vasallo. Ibid. num. 7

Thesauri inuenti dimidia pars vero fundi domino competit. Ibid. col. 1. n. 3

Thesauri inuenti in fundo Maioratus vtrum dimidia pars quæ domino soli competit, Maioratus possessori deferenda sit. Ibid. n. 1

Thesauri inuenti in fundo dotali constãte matrimonio, vtrum dimidia pars competat viro, an vxori. Ibid. num. 2

Tiraquellus inter omnes iuris interpretes copia allegationum atque rerum congerie primatum obtinet. p. 199. col. 2. n. 43

Titulus Maioratus, est titulus vniuersalis non particularis, etsi non ex verbis vniuersalibus, sed tantùm particularibus constet. p. 168 col. 2. n. 19

Titulus vitiosus seu illegitimus præscribentes in mala fide constituit. p. 235. col. 2. n. 66

Titulus reprobatus a iure non constituit præscribentem in mala fide in casibus in quibus error iuris bonam fidem inducit. p. 236. col. 1. n. 69

Titulum ostendere non debent hi qui ex immemoriali præscriptione tuuari possunt. p. 237. col. 1. n. 75

Titulum illegitimum habens ex quo præscriptio excluditur, tenetur in conscientiæ foro vel liti cedere, vel illum ostendere. Ibid. col. 2 n. 76

Titulus qui habetur pro non titulo, non impedit remedium possessorium. p. 434. col. 2. n. 55

Titulus si de momentanea possessione fuerit appellatum, in his Regnis atque etiam in Gallia non seruatur. p. 428. col. 2. n. 19

Tractus futuri temporis non expectat ad iudicem. pag. 440. col. 1. n. 14

Traditione rerum Maioratus ab institutore facta irreuocabilis sit. p. 451. col. 2. n. 3

Traditione ficta quæ sit per constitutum, vtrum Maioratus fiat irreuocabilis. Ibid.

Traditio vnius tantùm rei ex contentis in Maioratu, an sufficiat ad eius irreuocabilitatem, an verò omnium necessaria sit. p. 454. col. 1. n. 21

Traditio facta de vna re quando agitur de acquisitione alicuius iuris, operatur illius acquisitionem etiam quoad alias. p. 455. col. 1. n. 26

Transuersalis qui a Rege Pelagio non descendat, non potest succedere in Regno Hispanorum. pag. 397. col. 2. num. 18

Transitus de vna linea ad aliam propter masculos nõ fit in Maioratu & in Regno. p. 13. col. 2. n. 9

Transactio & compromissum æquiparantur. pag. 507. col. 1. n. 1

Transigi vel compromitti an possit super bonis Maioratus. Ibid. num. 2

Transactio vel compromissum ex sententia seu præcepto iudicis, an valeat in rebus Maioratus. pag. 511. col. 1. num. 29

Transactio seu compromissum super fideicommisso valet ex consensu eorum quorum fauore alienatio prohibita est. Ibid. col. 2. n. 31

Transigere potest hæres super re fideicommissi. pag. 507. col. 2. n. 4

Transactio fieri potest quando dubitatur an res sit iudicata, vel non. p. 508. col. 2. n. 6

Transactio vel compromissum super rebus alienari prohibitis fieri non possunt. Ibid. n. 8

Transactio & compromissum super rebus Maioratus cũ facultate Regia ex legitima causa concessa fieri possunt. p. 509. col. 2. n. 20

Transactio seu compromissum super Maioratu admittũtur, dummodo res Maioratus apud possessorem maneant, pecunia vel alia re aduersario data. pag. 510. col. 1. n. 22. 23. 26

Transactio minoris vel Ecclesiæ quomodo valeat, re de qua litigatur apud eos manente. Ibid. col. 2. n. 27

Transactione vel compromisso confirmatis authoritate Regia, an possit contra ea agi, vel exceptione vti. p. 511. col. 2. n. 32

Transactio vtrum rescindi possit ex enormissima læsione, vel vltra dimidiam. Ibid. n. 34

Trebellianica detrahitur ex fideicommissis vniuersalibus, ex singularibus verò Falcidia. p. 116. col. 1. n. 1

Trebellianica detractio vtrum liberis primi gradus prohiberi possit. p. 119. col. 1. n. 12

Triplex status in quo potest esse lis super fœminarum exclusione consideratur. p. 368. col. 2. n. 27

V

VAlentia actus respectu causæ efficientis non potest pẽdere, sed potentia passiua sic. p. 68. col. 2. n. 19

Valor rei minuetur ex onere fideicommissi sibi iuncto. pag. 204. col. 1. num. 20

Valor rerum Maioratus qualiter considerandus sit ad secundam supplicationem interponendam. pag. 134. col. 2. nam. 43

Variatio vbi permissa est eligens semel tantùm variare poterit. p. 205. col. 2. n. 36

Variare vtrum possit is cui facultas eligendi ad Maioratus successionem concessa est. p. 204. col. 2. n. 22

Vasallus in re feudali potest ad vitam seruitutem constituere p. 136. col. 1. n. 3

Vasallus vtrum possit in re feudali vsumfructum imponere. Ibid. num. 7

Vasallus non potest rem feudalem in Emphyteosim nec libellum concedere. p. 144. col. 2. n. 32

Vasalli Regis qui in Regno Castella vocentur. p. 95. col. 1. num. 48

Vasallus an possit compromittere & transigere super feudo. p. 507. col. 2. n. 5. & 508. col. 1. nu. 9. & 509. col. 2. n. 19

Vbi est eadem ratio non dicitur procedi per extẽsionem, sed per comprehensionem. p. 28. col. 2. n. 12

Venditio quæ decretum iudicis requirit, in publica subhastatione facienda est. p. 477. col. 1. n. 45

Venditio bonorum Maioratus in casu permisso absque dolo & cum minimo incommodo fieri debet. p. 486. col. 2. n. 4

Venditione permissa an possit res Maioratus pignorari, vel

vel hypothecæ subijci. p. 487. col. 1. & 2. n. 10 15

Vendendi licentia non extenditur ad alienandum transactionis causa. Ibid. nu. 12

Venditionis verbo etiam in dispositione exorbitanti & stricturo omnis actus alienationis comprehenditur. p. 488. col. 2. n. 17

Venditionis permissio quando ad alias alienationis species extendatur. Ibid. col. 2. n. 21

Venditio immobilium non nisi in defectum mobilium fieri debet. p. 501. col. 1. n. 24

Vena in fundo Maioratus inuenta an cedat lucro Maioratus possessoris p. 149. col. 1 n. 8

Verbum Maioratus a solis Hispanis vsitatur, nec inuenitur apud Latinos [illegible] p. 4. col. 1. nu

Verba generalia dispositionis declaratiua [illegible] ratione addita in prooemio [illegible] 28. col. 1. n. 30

Verba de maiori ad maiorem, vel de [illegible] to imprimogenitum, & alia similia inducunt [illegible] ius coniecturam. p. 33. col. 2. n. 39

Verbum simpliciter prolatum in materia [illegible] petua non verificatur in prima vice, sed in infinitum protrahitur. p. 39. col. 2. n. 20

Verba apposita in priuilegio non intelliguntur de primo actu, sed perpetuò locum habent. Ibid.

Verba improprianda non sunt quando ex propria significatione sustineri possunt. p. 51. col. 2. n. 18

Verbum dono appositum in testamento non inducit donationem inter viuos, sed legatum. p. 80. col. 1. n. 3

Verbum directum obliquatur. p. 101. col. 1. n. 4

Verba Maioratum institutorum secundum ius intelligenda atque interpretanda sunt. p. 104. col. 2. n. 21

Verbum alienationis vbi tractatur, de pœna, strictè accipiendum est: vbi autem de fauore, latè. p. 137. col. 2. num. 17

Verbum reuertatur ex lata significatione comprehendit ius quod denuò acquiritur. p. 198. col. 2. n. 45

Verba liberam facultatem denotãtia quæ sint. pag. 211. col. 1. num. 2

Verbum volo ad actum licitum & permissum, non autem ad actum regulatum ex voluntate corrupta referendum est. p. 213. col. 1. n. 17

Verba ex quibus comprehenditur electionem non voluntati, sed arbitrio commissam esse. pag. 216. col. 2. num. 49

Verbum fiat prolatum à Regijs consiliarijs qui Regiæ Cameræ præsunt, non est tanti effectus prout verbum fiat à Principe prolatum. p. 247. col. 2. n. 59

Verbum filiorum in materia odiosa comprehendit posthumos, vbi in aliqua parte testamenti verbum filiorum ad posthumos relatum inuenitur. p. 283. col. 2. num. 85

Verbum filiorum nepotes non comprehendit, vbi gradus vel affectio consideratur. p. 289. col. 1. n. 35

Verbum masculus fœminam masculo deficiente comprehendit, vbi eadem ratio in masculo & in fœmina concurrit. p. 376. col. 1. n. 34

Verba quæ ex sui natura solent masculos & fœminas comprehendere, de solis masculis intelligenda sunt, quando ratio conseruãdæ agnationis in Maioratu expressa, vel subintellecta fuit. p. 376. col. 2. n. 38

Verbum masculus de masculis ex fœmina descendentibus intelligendum est, quando Maioratus à fœmina fuit institutus. p. 365. col. 2. n. 29

Verbum filiorum fœminas non comprehendit, vbi Maioratus institutor de masculis & fœminis discretiuè disposuit. p. 379. col. 1. n. 55

Verbum suprascriptis vel supradictis inducit masculinitatis repetitionem. p. 381. col. 2. n. 6

Verbum Representen la persona de [illegible] dres, in l. 40. Tauri, appositum vtrum ad gradum [illegible] proximitatis seu, ad qualitatem Primogenitura[illegible]m sit. p. 391. col. 2. num. 48

Verbum successio successorem vniuersalem & particularem, & successorem ex contractu atque ex [illegible] voluntate comprehendit. p. 397. col. 1. n. 15

Verba Maioratus quòd non traseant dominium nec possessio in vocatum, donec impleat quòd sibi iniunctum fuerit, nec dominum nec possessio ciuilissima in eum transit. p. 294. col. 2. n. 17

Verba tunc & eo casu restringunt dispositionem ad casum expressum. p. 400. col. 2. n. 4

Verba tunc & eo casu qualiter intelligenda sint. p. 401. col. 1. num. 6

Verbum proximus & verbum proximior idem sunt. p. 402. col. 1. num. 12

Verba quæ possunt referri ad testatorem & ad granatum, & testatorem referenda sunt. p. 406. col. 2. n. 10

Verba impropriandæ non sunt ad iurium correctionem. p. 432. col. 2. n. 42

Verbum quodcunque si apponatur in donatione iurium & actionum quod denoret effectum & perfectionem actus, habet vicem cessionis. p. 457. col. 1. n. 39

Verbum Maioratus omnes substitutiones comprehendit quæ necessariæ sunt ad hoc vt bona perpetuò in familia conseruentur. p. 19. col. 1 n. 14

Verisimile pro dispusito habetur in Maioratum dispositionibus. pag. 98. colum. 2. nume. 90. & pag. 479. col. 2. num. 6

Veteris testamenti instituta in Primogenitura potiùs ætatis prærogatiuam, quàm cæteras qualitates sequuntur. p. 219. col. 1. n. 62

Vestes quæ ex statuto deferri prohibentur, sub legato vestium non comprehenduntur p. 98. col. 2 n. 87

Vicarij seu locum tenentes ab inferioribus à Principe creati, vtrum habeant iurisdictionem ordinariam. p. 160. col. 1. num. 11

Vicarius Episcopi ex iuris dispositione habet ordinariam iurisdictionem. Ibid. num. 13

Vidua luxuriosè viuens priuatur tutela filiorum. p. 63. col. 2. num. 49

Vidua quæ adulterium post mortem mariti commisit, perdit medietatem lucrorum constante matrimonio acquisitorum. Ibid. col. 1. num. 50. Et filiorum successionem. num. 51. Et facultatem sibi à marito concessam vt pro ipso testetur. num. 52. Et officium executricis testamentis mariti. num. 53

Vidua luxuriosè viuens marito atque eius animæ iniuriam irrogat. p. 64. col. 1. n. 54

Vidua luxuriosè viuens vtrum perdat dotem, ac si marito viuente adulterata fuisset. Ibid. num. 55

Vltimo loco vocatus ad fideicommissum potest bona fideicommissi alienare, in eisdémque hæredem extraneum instituere. p. 17. col. 2. n. 1

Vltimus Maioratus possessor cui electio aduenit successionem commissa est, potest filium suum in potestate eligere. p. 209. col. 1. n. 64

Vltimi possessoris successione in Maioratibus non agitur, sed primi institutoris. p. 406. col. 1 n. 4

Vltimus Maioratus possessor non potest sequentem in bonis ipsius Maioratus hæredem instituere. p. 49. col. 2. num. 20

Vltimus Maioratus possessor non potest antiquas leges & conditiones ipsius Maioratus mutare, nec nouas adijcere. Ibid. num. 21

Vltimus ex familia potest antiquo Maioratui nouas conditiones adijcere. p. 52. col. 1. n. 24

Universidad de Deusto
Biblioteca

INDEX.

Vltimo loco vocatus ad Maioratus succesionem potest iuri Primogenituræ liberè cedere.p.354.col.2.n.24
Vltima opinio quando videtur approbari ab Accursio. p.488.col.2.n.23
Vnitas requisita ad conseruationem subiecti, dualitas verò ad eius destructionem ordinatur.p.74.col.2.n.5
Vniuersitas cuiuslibet ciuitatis seu oppidi appellatur respublica.p.95.col.2.n.54
Vocatus successionis vtrum sufficiat, an plures requirantur ad Primogenij præscriptionem.p.227. col. 1. num.24
Vna ratione legis deficiente,ex alia sustinetur.pag.111 col.2.num.111
Vocatus ad Maioratus succesionem sub conditione negatiua admittendus non est,nisi prius constet contrariam conditionem affirmatiuã adimpleri non posse.p. 412.col.1.n.16
Vocati censentur ordine successiuo plures vocati copulam in dispositione habente tractum successiuum. p.37.col.1.n.6
Vocatus vltimo loco potest bona fideicommissi alienare in eumque hæredem extraneum instituere.pag.17. col.2.num.1
Vocato ad Maioratus succesionem acquiritur actio vtilis sine cessione, ex acceptatione notarij.p. 463. col. 1.num.68
Voluntas quæ non transit in dispositionem considerandæ non est.p.18.col.1.n.6
Voluntas præsertim in fideicommissis dominatur, ita quòd potiùs quàm verba semper attendenda est. pag. 19.col.2.num.19
Voluntas quæ non transit in dispositionem, attenditur, si ea ex aliquo verbo etiam generali ac improprio deduci possit.p.22.col.1.n.28
Voluntas testantis quòd voluerit Maioratum instituere comprehenditur ex his quæ dixit ante testamentum p.33.col.2.n.40
Voluntatis quæstio ex arbitrio iudicis pendet. Ibidem num.41
Voluntas & potestas actus humanos perficiunt.p.155 col.1.num.24
Volũtas euidens dicitur illa quæ ex cõiecturis elicitur p.368.col.2.n.39
Voluntas testantis vt in Maioratu vel fideicommisso ex electione succedatur,captateria non est.pag. 201. col.2.num.3
Voluntas etiam in contractibus verbis præfertur. pag. 20.col.2.num.20
Vox eligendi est fructus veri dominij.p.159.col.1.n.2
Vsus loquendi vtrum probandus sit ad sciendum an sub appellatione legitimorum legitimati comprehendantur.p.360.col.2.n.33
Vsusfructus parenti in bonis Maioratus filij familiàs competens expirat morte filij.p.131.col.2.n.20
Vsusfructus temporalis verus vsusfructus est. Ibidem col.2.num.21
Vsusfructus ad tempus constitui potest, quamuis alia seruitutes ad tempus constitui non possint.Ibid.n.22
Vsusfructus perceptionis prohibitio ex mente etiam instituentis colligi potest.p.132.col.2.n.31
Vsusfructus perceptione prohibita vtrum commoditas percipi possit.p.133.col.1.n.33
Vsusfructuarius seruitutem imponere non potest. pag. 135.col.2.num.1
Vsusfructus non confiscatur in vita possessoris, vbi expresse alienatio prohibita est.p.136.col.2.n.9
Vsusfructus [illegible] vi.2.n.20 [illegible] patronatus.p.152. col.1.num.4 [illegible] admi
Vsusfructus [illegible] um Maioratus ab eius prem[illegible] reuedẽpti, an ip[illegible]a vel alienatus efficiantur.pag.204. col.2.nume.[illegible]3.26
Vsusfructus vel Eius Maioratus cum proprietate consolidatur apud e Maioratui [illegible]t.p.168.col.1.n. 18
Vsusfructus constituitur ex dispositione legis vtrum differat ab eo qui ex dispositione hominis vsumfructum habet. p.171.col.2.num.11
Vsusfructuarius tenetur facere inuentarium.pag. 173. col.2.num.8
Vsusfructus reseruatione transfertur possessio & Maioratus irreuocabilis.p.452.col.1.n.9
Vsusfructus bonorum Maioratus transit in Fiscum durante vita possessoris, qualitérque hoc intelligendum sit.p.516.col.2.n.11
Vsusfructus perceptionem prohibere vtile erit in Maioratibus.p.133.col.1.n.34
Vsusfructuary ad Maioratus possessorem arguitur, vbi eadem ratio concurrit, & qualiter id intelligatur.p. 47.col.2.num.8.Idem de marito, Prælato, & alijs similibus.p.48.col.1.n.11
Vxor vtrum absque licẽtia mariti possit Primogenium instituere.p.249.col.1.n.3
Vxor nõ potest facere donationem causa mortis absque viri licentia.Ibid.num.4
Vxor vtrum possit Primogenium reuocare absque viri licentia.Ibid.col.2.num.5
Vxor quæ secundas nuptias contraxit, non potest Primogenium instituere ex arris seu alijs lucris constante matrimonio acquisitis.p.277.col.2.n.62
Vxor quæ secundas nuptias non contraxit,vtrum ex arris seu donatione propter nuptias valeat Primogenium instituere.p.278.col.2.n.64
Vxor vel alius creditor qualiter sibi consulant vendendo pignus, ne fructus sortem consumant.pag. 487 col.1.num.8

Aliqua notabilia quæ apponuntunb literis, A, B, & C, sub aliis literis inuenientur, quia dupliter notantur, vt clariùs vnusquisque possit inuenire.

FINIS.

Universidad de Deusto
Biblioteca

as perceptio
tutoris colligi potes
esfructus perceptione p.
percipi poßit.p.133.col.
Vsufructuarius ſeruitut
135.col.2.num.1
Vsufructus non confisca
preßè alienatio prohi
Vsufructh cm. 4 omissu
col.1.n
Vsufr Maiora
ar arus effician
V
us Majo.
m.
aiorat
iſpoſi
me
p.152
eius reo
vpr
68.1
em.p.227. col. 1.
alia ſuſtinetur pag. 111
m ſub conditione ne-
eſt, miſi prius conſtet contra-
tuã ædimpleri non poſſe.p.
ßiuo plures vocati
ter ui ſucceſſiuum.
co po.
redem
3
in contr
n.20
fructus veri
tum proba
q

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca